«КУЛЬТУРНА-ДЕРЖАВА»
Громадська організація

Чуріков Ю.І.
04071, м. Київ, вул. Верхній вал, 62, к.18
+380-098-043-57-52
E-mail: y_churikoff@ukr.net
код ЕДРПОУ 44952541

Тиж Ю.О.
Сертифікат на проектні роботи
Серія АА № 004182 виданий 21.12.2018 р.
www.kyiv-heritage.com
www.kyiv-heritage-guide.com
www.kyiv-landuse.com

УКРАЇНА. Війна 2022 року

ДАЙДЖЕСТ

Том 3

Книга 10

Статті та новини № 2.001-2.200

м. Київ - 2023 р.

АНОТАЦІЯ

1. Дайджест (преса)

Дайджест (англ. *digest* — стислий виклад, резюме) — інформаційний продукт (видання, стаття, *підбірка*), що містить виклад творів у вигляді витягів з оригіналу чи у формі його вільного перекладу або добірку у повному чи скороченому вигляді найцікавіших творів, вибраних з інших видань.

Як правило, до такого передруку систематично вдаються провінційні друковані газети, які мають слабку кореспондентську мережу і відчувають брак інформації й поповнюють її недостачу за рахунок столичних видань. Наявність великої кількості дайджестів — ознака низького фахового рівня видання. Свідченням журналістської майстерності є наявність у газеті чи журналі значної кількості ексклюзивних матеріалів, тобто таких, що виготовлені саме для цього видання його кореспондентами та оглядачами.

Але навіть авторитетні газети з глибокими традиціями сьогодні не обходяться без передруків найбільш цікавих матеріалів з інших видань, вміщуючи їх у рубриках «Наші передруки», «Дайджест» тощо. Для читачів такі рубрики цікаві, оскільки в них часто із скороченням малоістотних частин уміщуються сенсаційні, непересічні твори та праці, які збагачують читача новими знаннями, несподіваними інтерпретаціями фактів.

Первісно дайджестами називалися адаптовані для масового читання твори світової класики. Великі за обсягом романи стискувалися до розміру брошурки, що потребувала невеликого часу для ознайомлення й дешево коштувала. За допомогою такого видання можна було за півгодини «пройти» «Сагу про Форсайтів» Д. Голсуорсі чи «Війну і мир» Л. Толстого. Зрозуміло, що такі дайджести могли дати тільки псевдознання і аж ніяк не знайомили читачів ні з реальною філософською концепцією, ні з образним світом творів. Тим паче, що будь-який переказ обов'язково містить у собі елементи вибірковості, а, отже, й інтерпретації.

2. Моніторинг ЗМІ

Підготовка дайджестів публікацій є однією з найбільш поширених послуг у галузі ***професійного моніторингу*** засобів масової інформації. Її зміст полягає у створенні **добірки найважливіших матеріалів за визначеною тематикою та за визначений період**. Такий інформаційний продукт надає змогу відслідковувати головні новини у певному напрямку, отримувати експертні оцінки та прогнози розвитку галузі, відстежувати діяльність конкурентів тощо. **Перевагою цього виду отримання даних є відсутність *«інформаційного шуму»*.**

ПЕРЕДМОВА

Записки о будущем

Кущ

Разделы 1-3

Раздел 1 из 3

Зимние записки о будущем. Части 1-18

Часть 1

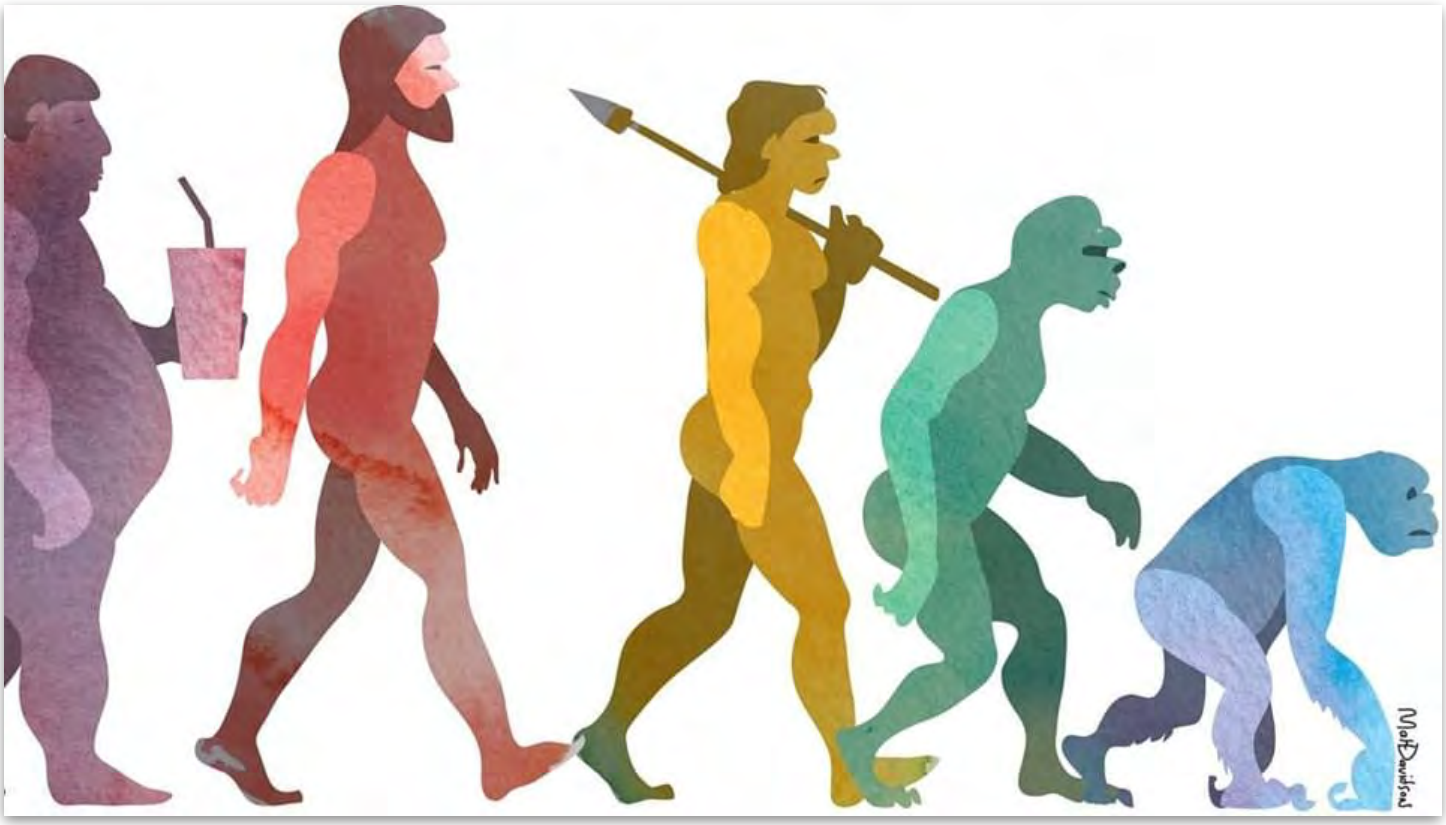

Кущ **2022-11-28**

Если когда-нибудь некий «Чарльз Дарвин» в области экономических наук попробует создать теорию эволюции в экономике, то направление реформ в Украине за последние годы будет названо «тупиковой ветвью».

Что-то наподобие неандертальцев, которые также зашли «в тупик», дав зеленый свет «человеку разумному».

Так и наша страна, уже более 20 лет уперлась в невидимую стену до характерного хруста «бампера», но продолжает упорно двигаться вперед, хотя зазора для этого движения практически нет.

И дело тут вовсе не в особой «украинской грусти».

Те же неандертальцы, говорят, были вполне симпатичными ребятами, просто не очень общительными и были банально съедены нашими предками с голодухи.

Точно так же и сегодня, мы фактически расчистили для своих конкурентов место в пищевой цепочке глобальной экономики.

Посудите сами:

— при надлежащем темпе реформ Украина могла бы сейчас находится на польской экономической орбите с размером ВВП выше 500 млрд. дол. и как минимум в два раза больше, если оценивать по паритету покупательной способности.

Но вместо нас, товары с высоким уровнем добавочной стоимости продают поляки, чехи, китайцы.

Для них, наше сырьевое "проклятие" – по сути двойная победа.

С одной стороны, Украина – это почти безграничный источник дешевого сырья (руды, зерна) и полуфабрикатов (металла, подсолнечного масла) с помощью которого те же турки выпускают значительно более дорогую продукцию металлургии и пищевой промышленности.

А с другой – мы добровольно уступили свое место под солнцем, дав прямым конкурентом не только фору в виде нашего рыночного сегмента и потенциальной доли в объеме глобальных инвестиций, но еще и подарили им самое дорогое, что только может быть у человека и страны – время.

Несколько десятилетий, в течение которых мы теряли свою экономическую сложность, а наши конкуренты - приобретали.

Несколько десятилетий. А это дорогого стоит.

Потерянные поколения они вообще дорого обходятся любой стране, порождая социальную фрустрацию, разочарование и массовую трудовую миграцию.

Ключевая причина

– структурные реформы экономики в Украине пытаются проводить при отсутствии необходимых институциональных изменений.

Звучит мудрено, на за этой лишь на первый взгляд «накрученной» фразой стоит достаточно простой смысл.

Государство пытается применять всевозможные стимулы в виде дерегуляции и льготных режимов налогообложения при полном вакууме институциональной среды и отсутствии даже минимального набора общественных и рыночных институтов, призванных упорядочивать эту хаотическую энергию в позитивный эффект.

Используя знаменитую теорию великого ученого Ильи Пригожина,

«хаос в виде энтропии может создавать позитивный эффект при наличии определенных условий равновесия системы».

Простой пример: газовая горелка и чайник.

1) Сгораемый газ и выделяемое тепло – энтропия в чистом виде.

2) Но если на горелку поставить чайник, можно вскипятить воду.

3) В то же время, если чайник вовремя не убрать – он сгорит и энтропия победит.

***Рынок* – это также *регулируемый хаос*.**

1) Возможно, извне – с помощью государства.

2) Или изнутри – с помощью пресловутой «руки рынка».

Применительно к Украине, горелка уже давно включена и газ горит, но чайник стоит в соседней комнате, при этом, те, кто попроворнее, вместо кипячения воды жарят на общей конфорке свои шашлыки.

Усиление экономической энтропии приводит к появлению постоянно действующих ***«экстерналий»***, то есть — **воздействию рыночной транзакции на третьих лиц, не опосредованное рынком.**

Например, «*повышение тарифов*».

1) Очевидно, что существующие цены на базовые ресурсы не являются рыночными, так как не сбалансированы спросом и предложением.

2) Да, в некоторых странах газ дороже. Но в некоторых он и дешевле.

3) Кроме того, в Европе и хлеб дороже, но это не значит, что цену батона в Виннице нужно приравнять к стоимости «французской булки» в Париже и для выравнивания платежеспособного спроса раздавать населению для этого «субсидии».

4) Кроме мировых цен, существует и специфика стоимости внутренний факторов производства: сырья, рабочей силы.

5) Именно поэтому, цена хлеба, топлива и услуг таксистов в разных странах кардинально отличается.

Но,

у нас вместо «механизмов по ограничению всевластия монополий» и вместо «рыночных транзакций» появляются те самые *«экстерналии»*, питающие *«рентную модель экономики»*.

Как экстрасистолия в нарушении работы сердца.

Слабость ключевых институтов нивелирует любые позитивные идеи, в том числе и фискальные.

Дерегуляция бизнеса - приводит к росту цен и появлению монополий.

Почему?

Нет эффективной антимонопольной системы.

Снижение налогов и начислений на фонд оплаты труда в 2015 году - лишь к росту маржи ФПГ и дальнейшей тенизации зарплат.

Почему?

Нет настоящих профсоюзов.

И так далее по списку…

Украина пребывает в так называемой «институциональной ловушке».

Это когда каждый экономический агент пытается выиграть на индивидуальном уровне, но проигрывают все.

А. Возьмем к примеру снижение налогов и сборов.

Хороший пример - сокращение единого социального взноса до 22% в 2016 году под благовидным предлогом детинезации заработных плат.

Хотя реальная причина была куда прозаичнее:

— основные плательщики ЕСВ отнюдь не малый и средний бизнес, а крупные ФПГ, у которых сотни тысяч штатных работников, а размер ЕСВ исчисляется миллиардами.

Нетрудно подсчитать, что

— уменьшение ЕСВ позволило владельцам крупнейших холдингов страны сэкономить миллиарды гривен, которые вряд ли пошли на дополнительное увеличение фонда зарплаты.

Поступления ЕСВ в ПФУ были примерно на одном уровне в течение 2013-2015 годов.

То же самое, можно сказать о государственных дотациях на выплату пенсий: в пределах 61-64 млрд. грн.

Ситуация кардинально изменилась в 2016 году,

— когда ПенсФондУ «потерял» почти 63 млрд. грн. сумм ЕСВ, а государственные дотации возросли на 81 млрд. грн. до фантастической цифры в 142 млрд. грн.!

В 2018 году, ситуация с ЕСВ частично улучшиться, но

— увеличение сборов ЕСВ продиктовано ростом размера минимальной зарплаты, прежде всего в государственной секторе экономики.

А дотации государства находятся примерно на том же уровне, что и в 2016-м году – 140-180 млрд. грн.

Большой бизнес просто переложил бремя содержания ПФУ на плечи государственного бюджета.

Формально, размер уплаченного бизнесом ЕСВ вырос, но произошло это благодаря инфляции, которая за последние годы превысила 100% и девальвации гривны, повлиявшей на рост гривневых доходов экспортеров.

Отношение фонда оплаты труда в Украине к размеру ВВП колеблется на уровне 30-40%, в то время как других странах от 50% и выше.

То есть,

— отсутствие такого механизмов защиты прав наемного работника приводит к тому, что каждый украинец в среднем недополучает примерно 30% своей оплаты труда.

Причина:

— комбинация факторов, от 1) ***высоких налогов на труд*** до 2) ***отсутствия защиты трудовых прав***.

При этом,

— у нас продолжают "убивать" трудовой кодекс, в надежде получить быстрый эффект в результате "отжатия" национального *рынка труда* на "жмых".

Б. Или возьмем такую излюбленную тему наших реформаторов как *дерегуляция*.

К чему она приводит?

Как это ни парадоксально - **к *монополизации* экономики.**

Структура украинской *экономики* представляет собой изъеденный, засохший остаток «швейцарского сыра», дыры в котором – плод творчества основных *финансово-промышленных групп страны*.

1) Лишь 42% экономики (по объему выпущенной продукции) формируется в конкурентной среде.

2) Почти 17% распределено в системе коллективного доминирования (олигополии), где удельный вес трех самых крупных участников превышает 50% рынка.

3) На рынки с единоличным доминированием (доля одного участника составляет треть общего объема), приходится 31%.

4) Еще 10% - это классические монополии, где удельный вес одного участника превышает 90%.

И происходит это потому, что у нас «отсутствует» такой важный институт как *антимонопольный комитет*.

Точнее сказать он есть, но о его существовании знают лишь "просветленные".

Но о нем «почти не слыхали»

1) операторы ***рынка топлива*** и 2) ***торговые сети***, ставящие такую наценку (в результате картельного сговора), которая обеспечивает им мегаприбыли.

Хотя в западных странах, проверок антимонопольного комитета боятся побольше чем налоговиков.

Отсутствие этого института обходится каждому из нас в переплате стоимости товаров и услуг.

Суммарно мы теряем в год примерно 20-30% от общего уровня своих затрат.

Именно во столько обходится украинцам неэффективная антимонопольная политика.

1) С учетом потерь в зарплате, речь идет о 40% (минимум) ресурсов домохозяйств.

2) Учитывая, что расходы населения у нас до войны составляли 4 трлн. грн., за пребывание в институциональной ловушке население платит примерно 1,6 трлн. грн. в год или ***64 млрд. дол.***

Именно во столько можно оценить и капиталоемкость рентной модели экономики, нашу *антиэффективность*.

1) Теперь понятно, почему десятки миллиардов внешних кредитов лишь ухудшили наше положение.

2) Этот «молох пожирает все».

В этой связи, хотелось бы процитировать Виктора ***Полтеровича***, известного экономиста:

«Представьте себе, что вы живете в системе, где все занимаются коррупцией.

Вы не можете выйти из этой системы, во всяком случае, для вас это сопряжено с очень крупными неприятностями: вы же оказываетесь вне

сообщества, вы не можете взаимодействовать со своими коллегами, они на вас смотрят как на чужого.

Кроме того, вы проигрывается и чисто материально.

Коррупция – это институциональная ловушка, это система в которой каждому довольно тяжело изменить нормы поведения.

А в то же время общество понимает, что вся система в целом порочна, неэффективна.

В определенном смысле коррупционная ловушка также возникла у нас в 90-е годы, и до сих пор мы продолжаем попытки из этой коррупционной ловушки выйти.

Мы постоянно наблюдаем возникновение новых «*институциональных ловушек*», и каждый раз становимся перед задачей как из них выйти.

Например,

1) — у нас введен плоский подоходный налог.

2) По мнению многих экономистов, такой налог неэффективен, поскольку сильно увеличивает неравенство.

Неравенство 1) до некоторой степени полезно и необходимо, 2) но чрезмерное неравенство вредно, хотя бы потому, что 3) ведет к массовому недовольству, к *социальным взрывам*.

Сейчас общественное мнение все в большей мере склоняется к тому, что ***плоский налог надо постепенно заменять на прогрессивный***.

Но как это сделать?

1) Решение о реформе налогообложения физических лиц должен принять парламент.

2) Но парламентарии не самые бедные люди.

3) И даже при введении умеренного прогрессивного налога, он ударит, прежде всего, по ним самим».

Украина оказалась в институциональной ловушке

1) — и «вывести» нас из нее пытаются все те же, кто в нее и завел.

Скажем больше

2) – именно те, кто получает максимальные дивиденды от пребывания в ней всей страны.

Война - это максимальный шанс на разрушение всех институциональных ловушек.

P.S.

О прогрессивном подоходном налоге, с более высокими ставками налогообложения для "условного коболевитренко" я пишу уже пять лет.

Зимние размышления о будущем

Часть 2

2022-11-30

Мотивация стать политиком в стране, тяжело выхаркивающей последствия глубокого, системного кризиса, бывает разной.

Это может быть попытка сохранить свой бизнес, когда устои олигархического политического консенсуса зашатались под напором войны или творческой активности масс (приход к власти после Майдана).

Но как правило выделяют два пути, почти как в былинах Киевской Руси.

1) Направо пойдешь – реформы проведешь, сделаешь страну богатой и счастливой. Ну почти как Ли Куан Ю.

2) Или, налево пойдешь, еще один «ярд» найдешь, богаче станешь, при чем в то самое время, когда большинство населения станет беднее.

В Украине – эта нехитрая дилемма превращается, по сути, а альтернативу без выбора: «у меня было два пути, но первый уже выбрал Ли Куан Ю».

В общем, как ни крути, а это дедушка Ли виноват – застолбил за Сингапуром правильный путь и обрек всех нас на постоянную реинкарнацию духа коррупции в цепи политических перерождений украинских политиков, в общем испортил нашу политическую Сансару….

Тем не менее, в Украине чрезвычайно велик спрос на местных «Макронов».

В последнее время, кто только не примерял эту маску.

Но не налазит она на лица местных политиков, ох не налазит.

За минувшие годы мы уже опробовали, что такое правительство-камикадзе.

Чашечка сакэ, повязка на лысую голову и «куля в лоб» всей стране.

Проблема Украины заключается в том, что

— никто пока так и не додумался привлечь министров – 1) профессионалов. 2) Честных.

А может их нет? Но здесь как по Станиславскому – не верю.

Не может 40-миллонный народ не генерировать из своей среды честных профессионалов.

Бацилла коррупции – она сильна как средневековая чума, но даже в самые темные времена были люди, которые не боялись «морового поветрия».

Просто **в стране не работают *социальные лифты***.

Есть правда социальные катапульты, но они забрасывают во власть лишь "казаков" с честным открытым лицом и таким же в стиле Tabula rasa интеллектом, сочувствие народа к которым быстро сменяется столь же всенародным разочарованием.

«Забрасывает» и других персонажей.

Все они теперь при портфелях и вполне довольны судьбой.

Чего не скажешь о миллионах украинцах, в «подвал» которых лифт не опускается.

Именно поэтому, с периодичностью в раз на десять лет, обитатели политических подземелий толпой ломятся вверх, по «пожарной» лестнице.

Если проанализировать запрос на персоналии, особенно в части экономической программы, то

на востоке ждут украинского ***Пиночета***, на западе ***Бальцеровича***.

Политический истеблишмент козыряет к месту и не к месту цитатами Ли Куан Ю, а наиболее изощренные вспоминают Шарля де Голля и его "республику".

Проблема наших избирателей заключена в том, что сейчас не столь важно кого они «ждут».

Намного важнее, **кто подойдет Украине в контексте специфики нашего *управления*.**

Простыми словами:

> — большинство украинских политиков, формируя свою будущую программу, **должны войти в «прокрустово ложе» всевозможных *требований* «заинтересованных сторон», начиная от МВФ и заканчивая Брюсселем и Вашингтоном**.

Сейчас в Украине наряду с Сингапуром очень любят вспоминать об экономическом чуде Южной Кореи.

И понятно почему.

Творческая экономика нового типа, построенная на инновациях и качественной предпринимательской среде, вот-вот ворвется в десятку стран мира по величине валового продукта.

> 1) Страна, которая за счет гражданской консолидации смогла преодолеть кризис 1997-го года, при чем преодолеть за счет ограничения местных олигархических групп – чеболей и с минимальным участием МВФ, сотрудничество с которым было прекращено досрочно.
>
> 2) Сегодня в Южной Корее объявляют президенту импичмент лишь за то, что в ноуте неофициальной помощницы были обнаружены следы злоупотреблений власти на примерно на 5 млн. дол. (у нас подобные суммы «отмывались» политической верхушкой за день).

Пример Южной Кореи будет весьма поучителен для нас.

Но, не только

> 1) в контексте ее сегодняшних достижений,
>
> 2) но и в части тяжелой истории рождения этого государства.

Но в Корее не всегда был "правильный путь".

Например, путь ***Ли Сын Мана*** трудно назвать "правильным".

> 1) Напомню, именно этот корейский политический деятель был президентом страны три срока подряд с 1948 по 1960-й годы.

2) При чем будем объективны: подобна "лисынмановская" политическая парадигма выгодно любому внешнему центру силы, что на востоке, что на западе.

Страна,

1) власть которой теряет внутреннюю точку опоры в виде народной поддержки, 2) обречена на невыгодную для нее внешнюю «стабилизацию».

Особенно,

3) — когда геополитическое положение такой страны вынуждает основных мировых игроков постоянно «замечать» ее.

А теперь,

попробуем сравнить экономическую политику первого президента Южной Кореи с нашей действительностью, чтобы понять, что сравнение, увы, не голословно.

Экономическую программу Сын Мана можно описать несколькими слоганами того времени, среди которых выделяются следующие: «больше помогайте, меньше вмешивайтесь» и «дайте нам то, что есть в Японии, при чем уже завтра».

В Украине тоже постоянно звучат требования к западным союзникам выделять больше финансовой помощи, при этом любые попытки повлиять на ту же ситуацию с коррупцией воспринимаются чуть ли не как посягательство на суверенитет.

Не редки и призывы предоставить такую же программу помощи как и Израилю или списать долги и дать новые кредиты «как Польше».

К кредитам МВФ у украинских политиков выработался такой же «хватательный» рефлекс как слюнотечение у собаки Павлова.

Кредитные транши у нас не стесняются сопровождать крестным знамением («вот, что крест животворящий делает»), а получение помощи превратилось в некое подобие карго-культа как у полинезийских туземцев.

Послевоенная экономическая политика Южной Кореи называлась «вончжо кёнчже» или политика, основанная на помощи извне, в данном случае, со стороны американцев.

1) Но американцы не помогали своим корейским союзникам восстанавливать промышленность (точнее на эти цели шли крохи).

2) Большая часть помощи шла на военные цели (более 70%).

3) Специализация экономики «затачивалась» на экспорт сырья: графит, медь, железная руда, вольфрам.

В 1953 году была создана совместная Американо-корейская смешанная экономическая комиссия (АКСЭК), которая стала полностью контролировать процесс формирования государственного бюджета и определять приоритетные отрасли экономического развития.

В дополнение к сырьевым отраслям, экономика Южной Кореи в то время седлала акцент на производстве простейший продуктов сельского хозяйства («три белых»): зерно, сахар, хлопок.

Почти как сейчас в Украине: пшеница, кукуруза, «семечка…

В Южной Корее во времена Сын Мана можно было разбогатеть с помощью трех базовых моделей:

1) использование связей с правительством для приобретения активов, оставшихся после бегства японцев;

2) валютные спекуляции и манипуляции с внешними кредитами;

3) распределение среди избранных монополий бюджетных дотаций.

В любом случае,

— каждый серьезный успех тогда был связан с коррупцией и присвоением международной помощи.

В такой экономической модели, сочеталось, казалось бы несочетаемое:

1) достаточно быстрый экономический рост (5-8%), в основном за счет экспорта сырья и продукции сельского хозяйства

2) и крайне низкие доходы на душу населения.

К концу третьего президентства ***Сын Мана***, уровень благосостояния корейцев не превышал аналогичные показатели ***Сомали*** или ***Нигерии***.

Зато развивался такой специфический сектор услуг как проституция – по разным оценкам, он охватывал от 10 до 20% молодого женского населения страны.

Практически все грубые экономические просчеты и низкий уровень доходов населения объяснялся власть предержащими

1) — тяжелым колониальным наследием и 2) «виной японцев».

Попытка Ли Сын Мана переизбраться на четвертый срок закончилась апрельской революцией и падением «первой республики», на смену которой пришла «вторая».

Администрация США охладела в своем желании «наступать на север» и немного ослабила пристальное внимание на Сеул.

Как следствие – там стали появляться новые политики.

Именно поэтому, любой запрос «на Бальцеровича» в Украине должен быть поддержан сильной и активной позицией гражданского общества.

При чем не только во время выборов, но и в течение всей каденции.

Только в таком случае в Украине можно будет создать качественную предпринимательскую среду и сформировать эффективную внутреннюю экономическую политику, а не ошметки «вульгарного либерализма», которым нас все время потчуют.

А иначе

> **– мы обречены терпеть на своих шеях очередных «Сын Манов», когда под эгидой борьбы с прошлым будет вороваться наше будущее.**

***

Зимние записки о будущем

Часть 3

2022-12-05

Экспертная дискуссия у нас, к сожалению, сводится к вечному противостоянию сторонников стимулирующей роли *государства* и *либертарианства*.

Возможно, экспертная полифония признак демократии и плюрализма мнений, а возможно и явный знак того, что мы так до конца и не сформировали свою экономическую стратагему, не определили модель будущей экономики.

> Одни говорят, что 1) мы аграрная сверхдержава, другие, что 2) аграрных сверхдержав не бывает.

Как следствие,

> **— в украинской регуляторной политике, а также в системе макроэкономических стимулов, пока нет четкой корреляции между пакетом государственного стимулирования и дерегуляции с одной стороны и набором динамично растущих отраслей с другой.**

Можно,

1) стимулировать ***строительство***, но учитывая его мизерный удельный вес в структуре ВВП, общее влияние на рост экономики будет ничтожным.

Зато,

2) у третичного сектора (услуги, образование, медицина, наука) высокая доля в ВВП, но его никто не стимулирует.

Потому что,

— у строительства есть бенефициары, приближенные к власти, а у сектора услуг, состоящего из сотен тысяч малых и средних предприятий – не особо.

К сожалению,

— любое масштабное освоение бюджетных средств у нас сопряжено с тем, что одна половина из них ворується, а вторая половина – используется крайне неэффективно.

Коррупция максимально снижает у нас эффективность кейсианской модели стимулирования экономики, которая предполагает активное участие государства в стимулировании экономического роста.

А ведь,

при умелой концентрации дефицитного финансового ресурса на прорывных направлениях, есть шанс добиться позитивных результатов на коротком временном промежутке.

В любом случае, как учил Кейнс

1) — и население, и бизнес, постоянно изымают часть ресурсов из внутреннего оборота капитала.

2) Чем выше склонность к накоплению, тем сильнее эффект финансового трения.

3) И следовательно, тем активнее государству нужно применять методы экономического стимулирования.

4) В Украине низкий уровень накопления, в результате чего, восстребованность кейнсианской модели крайне ограничена.

Поэтому,

> **— нам необходимо применять элементы *мягкого монетаризма*, который предусматривает постоянное расширение денежной массы и увеличение объема предложения денег.**

В ближайшие пять лет кейсианская модель государственного стимулирования, а также монетаризм как коррелят экономического роста, могут выступить в качестве базовой модели, но это не значит, что нужно полностью отказываться от других методов экономического стимулирования.

То же самое следует сказать и о таких модных темах как 1) дерегуляция, 2) снижение налогов и 3) административного давления государства на бизнес и население.

Государственные расходы = доходам домохозяйств и бизнеса.

Но даже в такой модели можно найти и вычеркнуть значительную часть затрат, связанных с неэффективной системой государственного управления и госзакупок и за счет этого сократить налоговое давление на экономику.

А это уже модель чикагской школы и ее яркого представителя Милтона ***Фридмана***: тут есть и возможность для реализации либертарианских, либеральных идей.

> Фридман считал, что причина негативных деловых циклов заложена в протекционистской монетарной политике и использовании сниженных процентных ставок, что приводит лишь к неэффективному перерасходу материальных ресурсов и росту цен на них.

Применительно к Украине речь о низких процентных ставках не идет, зато,

> — есть масса проектов на которые выделяются государственные средства, а в результате мы получаем лишь очередной перерасход дефицитных ресурсов и нулевую эффективность.

Например

> **- на "дороги".**

Кроме американских (чикагская школа) есть и европейские экономические матрицы по либерализации экономики, разработанные австрийской школой и ее представителем - Фридрихом фон ***Хаеком***.

> Который рассматривал рыночную систему и, в первую очередь, модель рыночных цен, не как искусственный механизм, поддающийся административному государственному регулированию, а как самопроизвольный порядок, возникший под воздействием людей, но не в коей мере не как их изобретение.

Этим, он, кстати, предсказал появление теории нейронных сетей в процессе обучения (автор Дональд ***Хебб***, канадский нейропсихолог).

> Хебб считал, что в результате стимуляции нервной системы человека, формируются скоординированные нейронные структуры или ансамбли клеток, которые и отвечают за процесс обучения индивида.

При этом, внешние события, которые сопровождают каждого человека, формируют иерархию этих нейронных ансамблей.

Либеральная модель стимулирования экономики сводится именно к формированию этой самой иерархии здоровых клеток экономической системы и построению автоматического «мыслительного» процесса, в котором роль государства сводится лишь к уровню простой стимуляции, но не в коем случае не трепанации «черепа».

К сожалению и модель ***Фридмана-Хаека*** не вполне адаптируется в наших условиях.

Стоит честно признать, что население и бизнес в Украине "не любят" платить налоги и любое налогове снижение не дает нужного эффекта по кривой ***Лаффера***.

Нужно начать с условной "нулевой точки", перезагрузить модель налоговых отношений бизнеса, населения и государства на принципах консенсусной точки фискальной нагрузки.

Начать движение по кривой Лаффера сначала. "Нащупать" корреляцию": снижение налогов = детенизация и рост бюджетных поступлений.

Нужно помнить, что наша экономика монополизирована на 50% и ее либерализация невозможна без жестких действий государства, направленных на демонополизацию и ограничение монопольных цен на базовых рынках.

Ведь в противном случае, получим "монопольный либерализм" или "вседозволенность для ФПГ" в ущерб населению и МСБ, которые в такой модели будут обречены на постоянную уплату "монополистической ренты" в пользу нескольких "семей".

Для полного перехода к либеральным моделям необходимо достичь критической массы экономически свободных и самодостаточных индивидуумов.

Простыми словами - **создать средний класс и прослойку МСБ**.

А **для этого необходимо сформировать факторы конкурентоспособности национальной экономики, которые создаются, в том числе, 1) протекционизмом и 2) государственными стимулами.**

То есть,

— в ближайшие 5-10 лет либертарианский рай в Украине возможен как цель, но не как самоцель.

Если,

— применим либеральную модель без необходимых амортизаторов - получим ускоренную *маргинализацию* населения, *разрушение промышленного ядра* и *утрату внутреннего рынка*.

Украинская модель экономики

– это идеальный конгломерат порой взаимоисключающих тенденций, так что применять можно и микс различных идей и экономических течений.

Как говорится, «единство в многообразии», именно поэтому, для западной части страны, центра и Киева необходимо применить методы максимальной дерегуляции и минимизации роли государства, а на востоке, где сосредоточены мощные промышленные агломерации – инструментарий кейнсианства.

Юг - идеально подходит для создания СЭЗ и зон порто-франко.

И все это под общим соусом единой монетарной модели мягкого денежного стимулирования.

На выходе получается практически новый тип кластерной экономики, для развития которой применяется максимально широкий набор стимулов, включая позитивные и негативные.

Простыми словами, нужно чередовать такие методы как увеличение денежной массы через продуктивные каналы эмиссии, с минимизацией инфляционного и девальвационного эффектов, сокращение ставок по кредитам, снижение налогового давления (в первую очередь, на труд) и рост реальных доходов населения и бизнеса для наращивания платежеспособного спроса, формирование заказа со стороны государства на внутренние товары и услуги.

Нам не нужно слушать постоянные советы западных экспертов как провести очередное «обрезание» своих потребностей и десоциализировать государство.

Намного полезнее будет посмотреть, что делают в других странах для выхода из кризиса и рецептура там будет диаметрально противоположная.

Вместо экстенсивной борьбы с внутренними дефицитами там:

1) повышают емкость внутреннего рынка,
2) стимулируют внутреннее предложение товаров и услуг,

3) улучшают качество предпринимательской среды и степень экономических свобод,

4) снижают базовые риски, которые сдерживают приток внутренних и внешних инвестиций,

5) проводят демонополизацию и ограничение горизонтального разрастания ФПГ,

6) упрощают административные процедуры и доступ к системам базовой инфраструктуры,

7) создают условия для доступа системных инвесторов к ключевым рынкам и ресурсам,

8) минимизируют уровень коррупции,

9) развивают промышленные кластеры и транзитные коридоры,

10) реализуют частно-государственное партнерство.

Все это давно уже можно было реализовать и в Украине, если бы мы все каждый раз, как библейский Исав, не продавали свое «первородство за чечевичную похлебку».

***

Зимние записки о будущем

Часть 4

2022-12-07

Ресурсное проклятие – именно так называют состояние стран, которые понадеявшись на богатые недра или пользующиеся спросом монотовары, утратили тонус национальной экономики и в результате оказались у разбитого корыта.

В свое время и Украину называли «восточноевропейским тигром».

К сожалению сейчас, сырьевое проклятие в нашей экономике действует как ни в одной другой стране мира.

Немного предыстории или начнем с дефиниций.

1. Вопрос первый: кто виноват

Сырьевое проклятие характерно для стран, которые специализируются на добыче полезных ископаемых, например нефти, производстве

промежуточных товаров, например сельскохозяйственных, выпуске монопродуктов, например металла.

Если при власти в стране находятся люди с «царем в голове», то они должны понимать, что:

1) природные ресурсы рано или поздно закончатся или предельная отдача капитала исчерпается;

2) цены на сырье подвержены цикличным колебаниям и резко снижаются в периоды мировых кризисов;

3) ставка на производство монотоваров, исходя из местных абсолютных конкурентных преимуществ, может принести рост благосостояния на среднесрочном интервале, но обречена на поражение в долгосрочном временном горизонте.

Так называемый ***порочный круг бедности*** или онтологический круг зла, обрекает некоторые страны с колоссальными стартовыми возможностями на постоянное оседание по «кольцам бедности» на дно жизненного колодца.

Основная причина:

— ориентация на монопроизводство с убывающей отдачей и неправильное применение *теории сравнительных преимуществ*.

Данная теория, была сформулирована еще в 19 веке английским экономистом Давидом ***Риккардо*** и говорит о том, что

— торговля выгодна не только в случае ее базирования на абсолютных преимуществах, но и на использовании относительных.

Применительно к Украине – этот ***капкан бедности*** выглядит следующим образом:

1) раз у нас благоприятные условия для сельского хозяйства, то у нас есть абсолютные преимущества в этой отрасли по сравнению с другими странами, поэтому 2) мы будет концентрироваться на производстве кукурузы, зерна, то есть сырьевых монотоварах с убывающей отдачей.

Но,

3) в отличие от товаров с высоким уровнем добавочной стоимости, на выпуске продукции сельского хозяйства нельзя получить эффект от масштаба.

Так,

4) при производстве легковых автомобилей, увеличение объемов производства приведет к уменьшению издержек, а ***в аграрном секторе и***

добыче полезных ископаемых наоборот: каждая дополнительная тонна пшеницы или новая тонна добытой руды требует все новых увеличенных затрат: плодородные почвы исчерпываются, запасы истощаются.

Кроме того,

5) наш металлургический комплекс долгое время развивался с помощью абсолютных конкурентных преимуществ: дешевого российского газа, за который приходилось расплачиваться ***политическими уступками*** и дотаций со стороны государства.

В результате мы получили экономику, в которой развивались лишь те отрасли, которые либо 1) имели *абсолютные преимущества* на мировом рынке, либо 2) опирались на производство аграрных монотоваров и сырья *с убывающей отдачей*.

Отрасли с возрастающей отдачей, которые могли базироваться на использовании относительных преимуществ, например, переработка, производство товаров народного потребления, машиностроение и так далее, практически не развивались.

К чему могут привести подобные нашим дисбалансы в развитии?

До 1960 года, экономика Сомали опережала качественные параметры Южной Кореи.

Но последняя, благодаря ставке, сделанной на развитие творческой и инновационной экономики (правда, перед этим, была реализована независимая промышленная политика), сумела вырваться из порочного круга абсолютных и относительных преимуществ в виде дешевой рабочей силы и ставки на сельское хозяйство.

А Сомали продолжает их поиск в таком увлекательном занятии, как «ловля» чужих танкеров.

Украина должна понимать, что ориентация на дешевую рабочую силу, а также опора на сырье, металл и аграрную продукцию – это, по сути, *«поиск конкурентных преимуществ в собственной отсталости»*.

Чтобы вырваться из этого капкана бедности, государство должно обеспечить условия для перетока доходов, получаемых в сырьевых отраслях с убывающей отдачей в отрасли с возрастающей отдачей, например, потоки капитала из аграрного сектора – в переработку и пищевую промышленность, а доходы от продажи металла – в сектор машиностроения.

К сожалению,

1) приток «легких» денег в тучные года 2000-2008, а также 2) колоссальный уровень коррупции, полностью лишили нашу страну

резистентности к внешним ценовым шокам на мировых рынках и дважды обрушили Украину в омут системного кризиса: в 2008-2009 и 2014-2015 годах.

Кстати,

1) низкое качество государственного управления и 2) высокий уровень коррупции – неизменные спутники «сырьевого проклятия», ведь сырьевая рента так удобна в плане ее изъятия из оборотных средств экономики для вскармливания доморощенных финансово-промышленных групп и коррупционных кланов.

Не умаляя степени влияния войны на состояние нашей экономики, заметим, что

1) Украина по прежнему как вагончик в американских горках привязана к динамике цен на мировых сырьевых рынках.

2) В этих условиях, наш рост будет сопряжен с ростом на сырье в мире, а падение будет столь же стремительным, как и будущий обвал (а он обязательно произойдет, ведь мировые экономические циклы еще никто не отменял).

Роль правительства, при такой *модели управления страной*, сводится к простому перераспределению финансовых потоков между 5-10 «семьями»:

— на место министра после войны можно с успехом посадить и обычную обезьяну, результат будет тот же (а может и лучше), ведь экономика все равно вырастит лишь на положенные ей 2-3%.

Опора на сырье, привела к тому, что украинская экономика уже долгие годы больна «голландской болезнью», которую еще называют «***эффектом Гронингена***».

1) Открытие в 1959 году гронингенского месторождения в Нидерландах, привело к краткосрочному замещению газовыми доходами развития иных, более трудоемких отраслей экономики.

2) В результате – застой, безработица и обвал национальной валюты на фоне падения мировых цен на углеводороды.

Долгое время курсовая стабильность гривны «покупалась» не эффективностью нашей экономики и ее инвестиционной привлекательностью, а ростом экспортной выручки от продажи сырья, металла и аграрной продукции.

Как это болезнь проявилась на состоянии здоровья украинской экономики, можно увидеть в результате применения так называемой ***теоремы Рыбчинского*** (экономист США).

Как гласит эта терема, в случае появления возрастающего фактора производства, интенсивно будут развиваться те отрасли экономики, где этот фактор является преобладающим.

В Украине, в прошлые года, таким фактором был дешевый природный газ, который выпестовал несколько крупных ФПГ.

На данный момент, такими факторами являются:

1) возмещение налога на добавленную стоимость экспортерам;

2) дешевая арендная плата за использование землей сельскохозяйственного назначения;

3) регулируемые государством тарифы.

Сумма возмещения НДС экспортерам составила до войны порядка 160 млрд грн.

То есть, по сути,

— вся экономика работает на то, чтобы собрать в пользу 10 крупнейших финансово-промышленных групп дополнительные оборотные средства в размере более 6 млрд евро по довоенному курсу.

При этом,

— в Украине самая низкая в Европе арендная плата за использование земель сельскохозяйственного назначения.

В результате, следуя «теореме Рыбчинского»,

— в Украине могут развиваться лишь отрасли, нацеленные на экспорт сырья.

Именно эти сегменты экономики, оттягивают на себя основной общественный ресурс и человеческий капитал.

На производства с высоким уровнем добавочной стоимости, «одеяла» уже не хватает.

В этой модели нет места отраслям, обеспечивающим потребности внутреннего рынка, они просто не могут выдержать конкуренцию за ресурсы с «факторными» направлениями развития.

Нет в ней места и сложному машиностроению, не говоря уже об инновационных направлениях.

Курс гривны в данной модели играет роль регулятора положительной рентабельности крупнейших сырьевых ФПГ:

— в случае падения цен на их продукцию на мировых рынках, гривна сразу же девальвирует на соответствующую величину, иногда искусственно подталкиваемая к этому со стороны НБУ.

Рентные доходы монополистов – дело святое, все государственные институции «должны» работать на их «наполнение».

Нетрудно увидеть, что если мировая экономика – это самовозрастающая модель, то украинская – саморазрушающаяся.

1) За годы независимости, наш реальный ВВП сократился на 30% и это один из худших показателей в мире.

2) За период 1991–2014, валовый продукт снизился лишь в пяти странах: Украина (-35%), Молдова (-29%), Грузия (-15,4%), Зимбабве (-2,3%), Центральноафриканская республика (-0,94%).

А **мировая экономика за этот же период, в среднем выросла на 88%.**

Не многие страны могут позволить себе падать в то время, когда весь мир растет….

2. «Даже если тебя съели, у тебя есть два выхода» или вопрос второй: что делать?

Не все страны подвержены, сырьевому проклятию.

Например,

1) Норвегия сумела создать суверенный инвестиционный фонд, который аккумулировал по состоянию на осень 2017 года почти триллион долларов.

2) Даже если в Норвегии закончится нефть, норвежцам будет откуда брать дополнительные средства: ресурсы фонда вложены в акции крупнейших международных компаний (более 60%), долговые ценные бумаги – облигации инвестиционного класса (более 30%) и недвижимость от 2 до 5%.

В настоящее время, доходы от использования активов фонда составляют уже 50% плановой доходной части, а прибыль от продажи нефти – вторые 50%.

На каждого норвежца причитается $200 тыс накопленных в фонде средств.

Саудовская Аравия

1) формирует суверенный фонд инвестиций в размере более $1 трлн – но это лишь первый уровень диверсификации экономики, завязанной на сырье.

2)На втором уровне - развитие эффективного вторичного сектора экономики (промышленного производства).

Саудиты планируют закупать уже готовые технологии и права на интеллектуальную собственность, с тем, чтобы создавать сборку готовой продукции уже у себя в стране.

3) Создание эффективного и конкурентоспособного третичного сектора экономики в виде сферы услуг, корпоративного управления, медицины, образования, науки, информационных технологий, биотехнологий - это третий уровень.

4) На четвертом этапе диверсификации, саудиты планируют создать совместные проекты в других странах, которые не только станут приносить им прибыль и обеспечивать различные уровни безопасности (продовольственной, информационной, военной), но и активно интегрироваться с инвестиционной, промышленной и инновационной инфраструктурой в самом королевстве.

5) На заключительном, пятом этапе в Саудовской Аравии должна появиться транснациональная модель управления инвестиционными проектами, эффективным вторичным сектором экономики и третичным инновационным сектором услуг, с которыми будут интегрированы современные сегменты медицины, образования и науки.

Таким образом,

— сырьевые доходы могут эффективно использоваться для создания как «подушки безопасности», так и для структурной перестройки экономики.

1) Первый вариант подходит маленьким странам с небольшой численностью населения, например Норвегии.

2) Второй – экономикам, которым необходимо обеспечить десятки миллионов местных жителей – например, Саудовской Аравии.

Кстати, создание Резервного фонда и Фонда национального благосостояния в РФ, позволила ей существенно амортизировать воздействие западных санкций и низких цен на нефть в 20144-2017 годах.

Сейчас многослойная архитектоника системы финансовой безопасности, созданная бывшим министром финансов Кудриным, находится на минимальном уровне.

Начиная с 2005 года и заканчивая прошлым годом, Украина экспортировала товаров промежуточного назначения, то есть сырья и полуфабрикатов, на сумму более $500 млрд.

В случае применения к этим товарам минимальной широкой экспортной пошлины в размере 5%, наша страна смогла бы сформировать свой собственный суверенный инвестиционный фонд в размере $25 млрд.

Заметим, что эта сумма существенно превышает тот объем кредитных средств, который был получен Украиной от международных доноров в 2014-2017 годах.

Даже в кризисные периоды, Украина вполне могла бы пополнять за счет широких экспортных пошлин свои резервные закрома на $1 – 1,5 млрд в год.

Заметим, что речь идет о применении широких экспортных пошлин на всю линейку сырьевых товаров, включая продукцию горно-металлургического и аграрного комплексов.

Исключение здесь должно предоставляться лишь для экспортных товаров с высоким уровнем добавочной стоимости.

На данный момент, у нас действует лишь лоббистская система экспортных пошлин, например на лом черных металлов.

К сожалению,

— Украина является единственной достаточно крупной сырьевой экономикой мира, которая так и не удосужилась создать свой суверенный инвестиционный фонд, сформированный за счет доходов, полученных от экспорта сырья, полуфабрикатов и сырьевой аграрной продукции.

В результате, у нас нет

1) ни финансового механизма по проведению независимой промышленной политики, 2) ни рычагов по курсовой поддержке национальной валюты – гривны, 3) ни достаточной подушки безопасности по минимизации внешних кризисных явлений.

Украина как черепах, которая медленно двигается по опасному участку суши и лишена защитного панциря.

Без создания суверенного инвестиционного фонда, наша страна не сможет провести эффективную структурную трансформацию национальной экономики:

> **иностранные инвестиции всегда узко эгоистичны и будут накапливаться лишь в «факторных» отраслях нашего реального сектора, то есть в простейших сырьевых циклах.**

Ритм структурных реформ должен быть определен внутри страны, а не под внешним управлением извне.

Ключевая проблема здесь – система политического и бизнесового сращивания в Украине.

Прекратить выплачивать экспортерам сырья возмещение НДС, да еще обложить их пятипроцентной пошлиной, с тем, чтобы осуществить структурную перестройку экономики в пользу внутреннего потребления, третичного сектора услуг и малого и среднего бизнеса – такое под силу лишь неангажированным политикам, которые знают, как все это осуществить.

Осталось дело за малым – найти оных.

***

Зиминие записки о будущем

Часть 5

2022-11-14

Украинский бильдунг (от немецкого ˈbɪldʊŋ - самоформирование) = Экономика роя х Экономику драйва.

Победить - значит создать украинский Бильдунг как способ саморазвития на базве собственных ресурсов.

В противовес этой жизнеспособной форме роста нации, у нас встречается либо "лжебильдунг", либо "антибильдунг".

"Антибильдунг" - это передача внутренних ресурсов на аутсорс внешним выгодополучателям взамен на стабильность стагнации.

"Лжебильдунг" - это концепция развития, основанная на внешней помощи.

Мы уже пробовали оба варианта "развития". Не взлетает.

А и не могло взлететь.

Прежде всего, украинцы должны научится доверять друг другу, а не делить друг друга на "правильных" и "неправильных".

Война - это шанс преодолеть внутреннюю разобщенность.

Война показала, что индивидуальной безопасности априори не существует.

Мало добиваться локального успеха и утешать себя тем, что созданные тобой рабочие места - это тот максимум, что ты можешь сделать для страны.

Самое главное достижение Бильдунга - учитывать интересы других людей при проектировании государства.

Когда успешные люди в Украине создают площадки "реформ", они зачастую формируют правила, при которых менее состоятельные украинцы проигрывают.

Наша цель на начальном этапе после войны - структурная трансформация экономики из сырьевой, рентной, коррупционной в экономику добавочной стоимости.

Стартегическая цель - достижение формата экономики знаний.

Дя этого: модернизация системы образования под новые задачи и новую структуру спроса на рынке труда.

Центры переквалификации и технического обучения.

Как когда-то в Скандинавии - основа фолк-бильдунга на базе народных школ.

В нашем случае - на базе центров переквалификации и технического обучения

1. Экономика "роя"

Украинцы проявляют роевой характер лишь в отражении внешней агрессии, но как только вернется мир, вновь будут действовать обособленно, формируя на микроуровне анархоэкономику в оппозиции к собственному государству.

А ведь нам нужно создать модель усиления своих слабых мест и, одновременно, использования сильных.

Одно из условий решения данной задачи - создание национального резервного фонда за счет налогообложения сырьевого экспорта.

Средства этого фонда - инвестировать в структурную перестройку и рост добавочной стоимости.

Прибыль от инвестиций Национального резервного фонда - ресурс для финансирования пчел-воинов (оборонный сектор).

Украинцев нужно связать с родной землей долгосрочной стратегией личного благополучия.

Накопительные пенсионные фонды, получающие эксклюзивное право на покупку и перепродажу фермерам земель сельскохозяйственного назначения, а также на долгосрочную сдачу земли в аренду - создатут такую "связку", когда твоя пенсия обеспечивается добавочной стоимостью, получаемой от использования земель.

Важно также максимально сократить налоговую нагрузку на фонд оплаты труда, снизив кумулятивный налог на труд до 15% и предоставив "пчелам" право самим платить налоги с доходов раз в год, забрав эту привилегию у работодателя.

Даже трудовую миграцию можно привязать к Украине с помощью выгодных инвестиций в государственные инфраструктурные проекты и проекты государственно-частного партнерства.

Например, с помощью применения ICO, Initial coin offering или «первичное предложение/размещение монет») — форма привлечения инвестиций в виде продажи инвесторам фиксированного количества новых единиц криптовалют, полученных разовой или ускоренной генерацией.

При ICO отсутствует государственное регулирование, характерное для IPO и любых других публичных финансовых и инвестиционных видов деятельности.

Покупатели токенов и криптовалют могут иметь права, отличные от тех, которые есть у покупателей/владельцев акций.

В частности, токены могут быть как дивидендными и давать право на участие в будущей прибыли компании, так и исключительно утилитарными, то есть дающими право обменять токены на услуги или товары компании.

ICO является одной из форм крауд-финансирования, то есть коллективного финансирования.

На микроуровне мы уже созрели для расщепления бинарной модели "малый бизнес - средний бизнес".

Нужно переходить к триаде: "микробизнес - малый бизнес - средний бизнес".

Если второй - на упрощенной системе налогообложения, третий - на общей, то микробизнес или микропредпринимательство должно быть на "нулевой системе".

Полное освобождение от налогов, регистрационных и регулятивных процедур, отчетности и контроля при годовом доходе, например, до 200 тыс. дол. на семью.

Работа только на основании специального счета в банке.

Но при этом, четкий социальный договор: пчелы-предприниматели полностью освобождаются от "ока" государства, но и отказываются от любых форм социальной поддержки: государственной пенсии, субсидий и т.д.

Экономика "роя" - это система нахождения системного эквилибриума и формирования точки балансировки противоречивых интересов различных групп "базиса" и "надстройки".

Экспортеров и импортеров, государства и бизнеса, наемных работников и работодателей.

Своеобразная триада доверия, когда бизнес доверяет государству, предприниматели – друг другу, а население – бизнесу.

На данный момент, у нас бизнес не доверяет государству., экспортеры не доверяют импортерам. А люди - не доверяют бизнесу.

И все это на фоне крупнейшей экзистенциальной угрозы в нашей истории, когда враг может буквально "стереть" и импортеров, и экспортеров, и население и само государство.

Долгие годы нахождение того самого эквилибриума в формате анархоэкономики было недостижимо, когда каждый сам за себя и все против "надстройки".

Новый исторический экзамен на нахождение точки балансировки поливариантных пучков интересов нам еще только предстоит пройти.

Но даже если мы:

1. Создадим стимулирующую, а не репрессивную налоговую систему.

2. Сформируем эффективную промышленную и инвестиционную политику.

3. Создадим справедливую судебную систему.

4. Запустим экономические кластеры с мультипликатором для инвесторов 1:10.

5. Обеспечим точки входа для инвестиций с разрешительными циклами в днях, а не годах.

6. Запустим стимулирующую монетарную политику и доступное кредитование.

7. Перейдем к модели опережающего роста.

Все равно мы ВСЕГО ЛИШЬ сделает то, что наши конкуренты уже давно обеспечили для своих экономик.

То есть лишь повторим уже существующие условия для ведения бизнеса в Польше, Турции, Израиле, Чехии, Южной Корее и многих других странах, которые выигрывают у нас конкуренцию за инвестиции.

А ведь у нас есть еще фактор войны.

Поэтому, нашим конкурентным преимуществом, может стать лишь "экономика драйва".

Максимальное упрощение движения финансовых потоков.

Нужно отсрочить введение стандартов BEPS в части контроля и запретов со стороны налоговых служб и финмониторинга.

Разрешить легализацию любых сумм, находящихся на руках у населения с помощью выпуска инфраструктурных облигаций.

Максимально ослабить требования финмониторинга, оставив за ним функции борьбы с терроризмом и коррупцией.

К сожалению, применение жестких стандартов BEPS в паре с низким уровнем реформирования системы государственного управления, в первую очередь в части дерегуляции, может привести к полному коллапсу не только национального рынка капитала, но и к замораживанию темпов экономического роста.

Так бывает, когда украинскую действительность в виде "сорочинской ярмарки" усилинно "впихивают в прокрустово ложе высоких стандартов швейцарского банкинга.

Именно поэтому, внедрение подобных жестких мер должно проходить на фоне общей дерегуляции экономики и амнистии капитала, которую еще называют нулевой декларацией.

Любой желающий получает право задекларировать свои доходы и заплатив определенный процент от суммы, легализовать их, получив возможность для свободного инвестирования и пользования финансовой инфраструктурой.

Тут главное не повторить, ошибки недавней "легализации", ведь подобные процедуры возможны лишь при условии определения между населением, бизнесом и государством, новых правил игры, прежде всего, после нахождения равновесной, консенсусной точки налоговй нагрузки.

Украина, как территория финансовой свободы - такая концепция могла бы стать нашей конкурентной "фишкой" и импульсом для "экономика драйва".

А тогда запустится и мультиплицируется и "роевая экономика".

И в итоге появится "украинский бильдунг", первый среди славянский государств.

Это именно то, что нужно и важно передать детям и внукам.

***

Зимние записки о будущем

Часть 6-1

Масштаб вызовов, стоящий перед нашей экономикой в связи с войной, настолько велик, что бездействие правительства в контексте спасения того, что еще функционирует внутри страны, становится составной частью общей проблемы.

Пока, мы увидели лишь "план восстановления в Лугано".

И сильно он помог нашей энергетике?

Насколько важен он для малого и среднего бизнеса этой зимой.

Как "Лугано" помогло населению?

Дает ли этот план системный ответ на требования по структурной перестройке экономики, решению проблем сырьевого экспорта, созданию модели мобилизационной экономики?

Этих ответов нет, а без них, украинская экономика может просто не дожить до восстановления и репараций.

На данный момент, имеем прогноз о падении аграрного вала на 30-40%.

Каждый потерянный день в части формирования национального плана по амортизации (даже не преодолению) нынешней экономической катастрофы в системе логической взаимосвязанности с нашим будущим, весит намного больше прямых финансовых потерь.

Сейчас мы наблюдаем процесс «заиливания» реального сектора экономики, который как подводная лодка, пролежавшая месяц на дне, уже не может сдвинуть себя с помощью внутренней «двигательной активности».

Мы столкнулись с внезапной остановкой экономического «сердца» страны и запустить его после войны можно будет лишь с помощью прямого укола адреналина, который должен сделать опытный реаниматор в виде правительства и центрального банка.

Ну а пока война продолжается, холодное тело экономики необходимо обложить со всех сторон «льдом» антикризисных амортизирующих государственных "пакетов", которые позволят замедлить процессы распада до начала активных реанимационных процедур.

Украину уже пугают реинкарнацией 90-х годов, но здесь можно немного «расслабиться».

Тогда у нас еще был сохранен мощный экономический комплекс, в том числе, энергетический и уровень старения населения был не настолько критичен.

Система здравоохранения и образования еще не была амортизирована почти в ноль, так что повторения 90-х не будет, можно не переживать.

Все будет намного хуже.

Но если это будет вариант Великой депрессии, то тогда должен быть известен и протокол лечения кризиса.

Но и с этим возникают проблемы.

На данный момент существует три основных концепции реагирования на кризис.

1) Представители ***австрийской школы*** экономики, в частности Фридрих ***Хаек***, считали, что кризис - это «санитар леса» и любое вмешательство государства лишь растягивает кризисную волну.

«То, что мертво, умереть не может», - наверняка сказал бы Хаек, обращаясь к «утонувшей экономике».

2) С другой стороны, ***чикагская школа*** экономики, Милтон ***Фридман*** и монетаристы, наоборот, считали, что ключевая причина глубокого кризиса заключается в неправильной настройке монетарных каналов, когда деньги не идут в экономику по доступной процентной ставке.

3) В свою очередь ***кейнсианцы*** полагают, что выход из кризиса заключен в активном вмешательстве государства и для преодоления спада необходимо нарастить государственные инвестиции в экономику.

В чем парадокс указанных выше утверждений?

Да в том, что у нас пытаются делать и то, и другое, и третье.

Но делают плохо.

1) "Позволяют" умирать массовой экономике, но поддерживают олигархические ФПГ, которые, как раз и должны умереть в огне этой войны.

2) То есть позволяют "умирать" тому, что еще можно спасти и спасают то, что обречено на смерть.

А) Есть гиперэмиссия НБУ и высокая инфляция, но нет кредитования, деньги не идут в реальный сектор, они все поглощаются с помощью депозитных сертификатов НБУ (уже почти 400 млрд грн).

Б) Применяются топорно сделанные программмы государственного стимулирования вроде "Армии восстановления", "Е-работы" и кредитования 5-7-9.

Из арсенала средств осталось – ничего не делать, но в условиях войны это преступно.

Но даже применение «всего подряд» пока не приносит даже минимальных результатов.

1) В последние десятилетия, труд в рыночной экономике в значительной степени стал симулятивным (по ***Бодрийяру***) и рынок выполнял больше функцию социализации населения.

2) Теперь эту задачу должно выполнить государство, то есть каким-то образом социализировать миллионы людей, вмиг утративших социальную активность.

И что-то нужно делать с бизнесом, потерявшим активность экономическую.

Это что-то наподобие ***нового социализма***, концепцию которого сформировал еще в 2015 году Пол ***Мейсон*** на базе концепта «экономики совместного», реализуемого в условиях новой цифровой эпохи.

Что-то похожее на французских и немецких социалистов-утопистов 18-19 веков.

Расширение глобального знания и сужение индивидуального владения должно по мнению Мейсона привести к разрыву нынешнего капиталистического уклада.

В Украине происходит катастрофическое сужение "индивидуального владения", зато "глобальное знание" зашкаливает.

В качестве эксклюзива, можно подумать о применении новой концепции так называемой праксиологии или науке о деятельности человека, которая зародилась в 20 веке в трудах единомышленника ***Хаека***, Людвига фон ***Мизеса*** и представителя львовско-варшавской школы ***Котарбинского***.

При чем, гримаса истории заключается в том, что идея ***праксиологии*** формировалась в рамках либертарианского дискурса, а сейчас может стать элементом усиления роли государства.

Итак, в **праксиологии есть четыре блока**:

1) закрытые индивидуальные потребности индивида;

2) теория хозяйственного обмена;

3) теория войн между государствами;

4) теория игр между рыночными субъектами.

Таким образом, экономика является составной, подчиненной частью праксиологии и главная ее задача: поиск максимально эффективных и рациональных решений для удовлетворения потребностей человека, максимально адаптируемых к сумме внешних обстоятельств.

Это то, что ***Котарбинский*** назвал ***практическим реализмом***.

Что это означает на практике?

Если необходимо приспособить частные гостиницы под "пункти незламності", это нужно делать.

Если нужно ограничить экспорт энергоресурсов, мы принимает такое решение.

В чем эта концепция полезна для Украины?

Во главе угла государственной политики, на вершине иерархии приоритетов власти, должно стоять решение нескольких задач:

1) спасение жизней людей;

2) компенсация дефицита социальной активности населения и дефицита экономической активности бизнеса.

Для этих целей государство должно обладать специальным антикризисным, национальным, резервным фондом, который в некоторых аспектах подменяет классическое бюджетирование.

Но не такой, как у нас был во время ковида и ушел на дороги.

Сегодня в Украине есть несколько источников его наполнения:

1) реструктуризация внутренних и внешних государственных долгов;

2) плановая эмиссия НБУ;

3) международная финансовая помощь.

Украине необходимо сформировать оперативный резерв на уровне примерно 400 млрд грн и направлять его на экстренные стабилизационные решения.

Но делать это прозрачно и в интересах массовых рецепиентов помощи, а не нескольких ФПГ.

Эффективный финансовый пакет амортизации кризиса должен быть сформирован на уровне примерно 10% ВВП.

Возникает также вопрос о направлениях использования этих ресурсов.

Наиболее реальны и эффективны следующие каналы применения антикризисных средств.

1) Во-первых, разовая помощь наиболее незащищенным слоям населения, например, выплата «лишней» пенсии и стипендий, а также единоразового безусловного базового дохода в размере средней зарплаты на одно домохозяйство, где один и более кормильцев не получают зарплату .

2) Во-вторых, предоставление грантов и кредитов бизнесу на инвестиционные цели.

3) В-третьих – пакет фискальных льгот: компенсация ПФУ недопоступления ЕСВ и местным бюджетом - НДФЛ, в результате снижения ставок по этим налогам и сборам.

Сжижение до 0-5% ставки НДС на социальные товары и услуги, для минимизации темпов роста цен на них.

Здесь также необходимо усиление работы Антимонопольного комитета по ограничению роста цен естественных и государственных монополий.

Максимальное сокращение налогов на труд для сохранения рабочих мест.

Как показал новый экономический курс Рузвельта во времена Великой депрессии и Второй мировой войны, пакет мер государства в том числе должен состоять из 1) антитрестовского законодательства и 2) нового трудового нормативного регулирования.

Но ключевое условие для решения данного уравнения

- добиться того, чтобы правительство перестало быть составной частью проблемы и перешло в формат инженерии успеха.

***

Зимние записки о будущем

Часть 6-2

Война Судного дня, которая стала реальностью.

В своих аналитических статьях до войны я писал о том, что "ключевая задача любой власти в Украине должна заключаться в недопущении для нас сценария «войны ссудного дня».

Но эта война все же пришла к нам 24 февраля 2022 года.

В Израиле после войны Судного дня была создана "комиссия Аграната" для расследования причин и последствий войны для нации и страны.

Возможно и у нас когда-то будет проведена глубокая дискуссия на эту тему, сейчас явно не время для подобного "копания".

С позиции сегодняшнего дня я вижу целый ряд ошибок, которые сделали такую войну возможной (естественно, при полной ответственности Путина и РФ за развязывание этой бойни).

И теперь у нас как и у Израиля есть лишь два варианта: победить или исчезнуть.

В своих аналитических довоенных моделях, я часто упоминал дату 2050.

С учетом существующей демографической, экономической и социальной динамики, этот год без ложной паники можно было назвать рубиконом национальной катастрофы, днем, «когда остановилась Украина», по аналогии с названием известного фильма «День, когда остановилась земля».

Не нужно быть профессиональным футуристом, чтобы понимать – страна инфраструктурно разваливается и это модель коллапсирующей инфраструктуры, которая рассчитана под совершенно иные, чем сейчас, параметрические данные национальной экономики (как минимум в два раза более емкой).

Только для замены выбывающих основных средств до войны нам необходимо было до 50 млрд. дол. в год в виде частных и государственных капитальных инвестиций (до пандемического кризиса было порядка 20 млрд. дол.).

И эта сумма лишь заморозит системную деградацию в виде амортизации основных средств, которая в сегменте водоснабжения, например, приближается уже к 90%.

То есть понятен масштаб проблем?

Нам ндостаточно 100 млрд дол после войны на восстановление за счет помощи западных союзников.

Нам нужна эффективная и привлекательная для инвесторов 1) экономическая модель, которая в совокупности с 2) кредитным финансовым рычагом и 3) госпрограммами развития, даст генерацию 50 млрд дол капитальных инвестиций в год.

До войны у нас было в лучшем случае 20-25 млрд дол.

В экономических системах нет «дна» в классическом понимании этого термина.

Зато есть процесс нахождения *точки динамического равновесия* на более низком эшелоне развития.

1) Для формирования экономической базы, которая сделает инвестиции в нашу инфраструктуру целесообразными, нам необходимо обладать ВВП в три раза большим, чем это зафиксировано официально до войны.

2) В противном случае, портфолио украинской экономики в ближайшие несколько десятилетий – это остовы башен-охладителей неработающих АЭС в поле подсолнухов.

Один моногород в виде столицы и два суб ядра – Одесса и Львов.

Дефицит капитала будет и дальше компенсироваться у нас ресурсами периферии, привлекаемой в несколько крупных городов по цене прожиточного минимума.

Деппопуляция регионов приведет к ускорению негативных процессов:

1) рост социальной сегрегации, 2) маргинализации населения, 3) удорожание воспитания детей в крупном городе, по сравнению с селами и небольшими населенными пунктами.

Это движение к формату малозаселенной Монголии, когда есть большая территория, но уже нет "большого" народа.

Как это будет выглядеть на практике, можно посмотреть на примере Черниговской области, которая имеет достаточно большую площадь и, одновременно, низкую плотность населения.

Массовый «исход» населения из регионов на фоне физического вымирания, ослабит социальную диффузию в провинции и межобщинные связи.

В то же время, Украина не сможет повторить пример больших государств с низкой плотностью населения, которые пошли по пути развития модели: «село + несколько мегаполисов».

Для этого нет географических и геополитических предпосылок.

Нынешняя модель деиндустриализации и экспорта трудовых ресурсов (страна – «спальный район») максимально токсично бьет по восточной, центральной и южной части страны.

В этой парадигма, зазве что Львов может стать «спальным районом» для украинцев, работающих в польской экономике, а Харьков, Кривой Рог, Днепр, Запорожье, Николаев и Одесса – вряд ли.

По этой же причине, западная часть страны имеет шансы сохранить внутреннюю социальную диффузию (межобщинную связь по линии: село, районный центр – областной центр – региональный моногород), а другие части страны – нет (центральная и южная части страны – частично).

Чтобы обосновать этот сценарий, достаточно просто проанализировать динамику строительства нового жилья в Украине до войны: в основном – это Киев (моногород), Львов (региональный моногород, а рамках страны – суб ядро) и Одесса (туризм).

В Харькове, Днепре, Запорожье, Кривом Рогу, Николаеве, показатели нового строительства в разы меньше.

Западный регион в контексте будущего изменения климата и водного дефицита, обладает и более перспективными параметрами развития сельского хозяйства.

Уже сейчас, специалисты по аграрному бизнесу говорят о том, что Украина в ближайшем будущем не сможет выращивать свои традиционные культуры: проблемы будут при выращивании сои, рапса и даже нашей царицы полей и ключевого экспортного товара – кукурузы.

Огромные территории страны на юге и востоке будут годны лишь для культивирования озимой пшеницы и подсолнечника.

Подобные прогнозы уже формируют структурные дисбалансы в региональном развитии государства.

Восточная и Южная части страны рискуют оказаться на грани системной катастрофы, с проникновением деструкций и в центр страны.

Более оптимистичный прогноз лишь для западных областей (близость к ЕС, более мягкий климатический и водный прогноз, сохранение живой сетки капилляров в виде небольших населенных пунктов и районных центров).

К сожалению, **политики у нас работают не на выравнивание региональных трендов развития, а следуют за ними**.

Подобные прогнозы отчасти можно увидеть и в исследованиях МВФ:

> — к 2050 году трудовые ресурсы таких стран, как Болгария, Латвия, Польша и Украина, сократятся более чем на 30%.

Но у нас будет настоящая демографическая «марианская впадина».

Как это отразится на экономике и уровне доходов?

Крайне негативно.

1) По оценкам МВФ, к середине столетия средний уровень доходов в Украине будет составлять 20% от общеевропейского.

2) Наша страна наряду с Албанией и Сербией будет находиться в списке беднейших экономик континента.

3) Уровень смертности прогнозируется в два раза выше, чем в Германии.

4) В то же время прирост средней продолжительности жизни у украинских мужчин к середине столетия составит всего лишь 5,5 лет.

МВФ ожидает, что образовавшийся дефицит трудовых ресурсов мы сможем компенсировать пожилыми работниками старше 60 лет.

Если в 2015-м таковых было 11,8% от общей численности занятых, то к 2045 году указанный показатель вырастет до 23,1%.

Вследствие старения экономически активного населения мы утратим 1,7% прироста ВВП, а общее падение валового продукта, рассчитанного исходя из паритета покупательной способности, к 2050 году составит минус 38%, в том числе кумулятивная утрата промышленного производства – минус 17%.

В расчете на душу населения потеря ВВП составит более трети.

И этот прогноз формировался МВФ до войны, а что будет с учетом военных разрушений и потерь?

Коэффициент «зависимости от старости», который рассчитывается как отношение людей, старше 65 лет, к численности возрастной группы в диапазоне 20-64 года, к 2050-му увеличится до 46,8% по сравнению с 27,9% в 2020 году.

То есть численность людей старше 65 лет будет составлять почти половину показателя возрастной группы наиболее активной части населения с 20 до 64 лет.

Но,

принимая во внимание колоссальный отток украинских женщин и детей в ЕС, ситуация будет значительно хуже.

Страну ждет экономическая инверсия.

Данное понятие можно охарактеризовать как «переворачивание» показателей негативной демографической динамики и показателей прироста ВВП.

До войны численность населения сокращалась, но валютный эквивалент ВВП рос (за исключением ковидного года), равно как увеличивался реальный показатель в национальной валюте.

Но так будет не всегда, ведь структура демографических показателей весьма неоднородна.

Если взять группу старше 60 лет, то она в отличие от общей численности населения, наоборот, увеличивается, в то время как показатели экономически активного населения и численности штатных работников сокращаются.

В первом случае возрастает бюджетная нагрузка, ведь пенсионерам нужно платить пенсии и предоставлять льготы и субсидии.

Во втором сокращается капитализация экономики и ее способность быть дойной коровой.

Имеем две противоположные тенденции – снижение эффективности, производительности, конкурентоспособности и капитализации экономики, а с другой – рост непродуктивной фискальной нагрузки на оставшийся реальный сектор.

Отсюда и высокая склонность к тенизации хозяйственных операций и трудовой миграции.

Классическая институциональная ловушка экономико-демографической деструкции.

Или «инверсионная ловушка».

> **После 2030 года Украину ждет инверсия экономического роста, когда темпы линейного сокращения численности населения превысят позитивную динамику ВВП.**

Это неминуемо произойдет вследствие

> 1) высокого удельного веса граждан пожилого возраста, когда попросту некому будет работать и 2) показатель ВВП на душу населения уже нельзя будет формировать на достаточном уровне лишь за счет роста производительности труда оставшихся «в рабочем строю».

Все указывает на то, что

> **— ближайший пятилетний цикл будет последним в контексте сохраняющейся возможности активации структурных реформ.**

А после 2030 года

> **— Украина войдет в полосу высокой вероятности экономическо-демографической инверсии и появления точки бифуркации, после**

которой вялый рост ВВП уже не будет перекрывать динамику сокращения численности населения (потенциал наращивания производительности труда в нынешней сырьевой модели будет полностью исчерпан).

Как весьма образно отметили в МВФ, в Болгарии будет негде работать, а в Украине – некому.

Но есть еще и геополитические риски.

История Израиля, при всей ее несхожести с нашей, дает очень интересные данные о стадийности военных конфликтов.

Если вспомнить центральную часть противостояния Израиля с арабским миром, то можно четко выделить пять фаз конфликта:

1. Базовая война – в данном случае «шестидневная», когда стороны конфликта пытаются решить свои стратегические цели прямым военным путем (в Израиле – 1967 год).

2. Война на истощение – военный конфликт низкой интенсивности, когда идет изматывание сил и усиленный расход ресурсов противника (в Израиле 1967-1970 годы).

3. Перемирие – период «ни войны, ни мира», когда стороны готовятся к решительной схватке и пытаются усыпить противника снижением напряженности (в Израиле 1970-1973 годы).

4. Финализация конфликта и новая война – «война ссудного дня», когда стороны делают максимальные ставки на военное решение конфликта (в Израиле – 1973 год).

5. Подписание окончательного мирного соглашения и установление нового геополитического статус-кво (в Израиле 1978 год).

Ситуацию в Украине можно также попытаться рассмотреть в контексте приведенной выше матрицы.

2014-й год – наша «шестидневная война», которая у нас стала шестимесячной (по активной фазе до первых минских соглашений).

2014-2019 – война на истощение.

2019 – 2021 – условное «перемирие».

2022 - ? - война Судного дня.

??? - финализация конфликта.

К сожалению для нас, на этом все сравнения Украины и Израиля исчерпываются и перефразируя второго президента, можно с уверенностью сказать: «Украина – не Израиль».

Какие могут быть маркеры наших "особых" рисков?

1) Во-первых, максимальное ослабление страны, как экономическое, так и социальное.

2) Во-вторых – расфокусирование внимания наших союзников, когда они решат, что есть проблемы и поважнее, например, Китай.

Пример Нагорного Карабаха показал, что

— любая «заморозка конликта» быстро исчезает, когда страну помещают в геополитическую «микроволновку» и нажимают «дефрост».

В 2022 году мы это поняли на своем примере.

Теперь ключевой вопрос для нас - это 100 млрд дол для победы в войне и 300 млрд дол на модернизацию армии в течение послевоенных 10-15 лет для неповторения оной.

Шансов на поиск геополитического консенсуса и новой концепции мира с нынешним руководством РФ уже нет.

Именно поэтому, **в ближайшие годы Украине нужно будет решить пять ключевых задач** (кроме задачи по завершению войны на выгодных для нас условиях):

1. Опережающий **экономический рост** на уровне 5%+ в течение 10-15 лет (для этого придется отказаться от сырьевой модели).

2. **Демографическая/социальная стабилизация.**

3. Преодоление **инфраструктурного кризиса**.

4. Решение проблемы **социальной несправедливости**.

5. Устранение фактора военной угрозы путем максимального **укрепления обороноспособности**.

В противном случае

- "формат Монголии" + 10 млн украинских пенсионеров.

Ну а если вам покажется надуманность описанных мною рисков, вспомните притчу о человеке, разбудившего жителей дома во время пожара.

Которые потом не поблагодарили своего спасителя, а обвинили его в поджоге.

Примерно такое же отношение у нас сейчас в отношении любого человека, призывающего к рациональности и прагматизму и артикулирующего ключевые риски и вызовы для страны.

***

Зимние записки о будущем

Часть 7

Нынешний глобальный кризис, фундаментальные причины которого лежат в плоскости смены длинных деловых циклов, формирующихся на базе особого технологического уклада, имеет несколько рукотворных и даже экзистенциальных аспектов.

К рукотворным следует отнести агрессию РФ и относительно высокие цены на энергоресурсы на мировых торговых площадках.

Но кроме нефти и роста биржевых котировок, мир охватил экзистенциальный ужас «ссудных времен», связанный с угрозой ядерной войны.

Нашу ситуацию осложняет то, что война не застала в Украине эффективную модель экономики, которую безжалостно разрушила.

Начало нашего выздоровления в части дальнейшего развития начнется с понимания весьма простого факта - до войны мы были неэффективны в своем развитии.

Война разрушила неэффективную модель и выступила в роли "исторического обнулителя" всего искусственного и наносного.

Пока другие страны пополняли резервы и усиливали экономический иммунитет к внешним шокам, мы пополняли «ящик Пандоры» в виде рукотворных проблем.

Сейчас мы стоим на пороге длительной экономической рецессии, которую по аналогии с американской, историки тоже назовут "Великой".

Но война пока не стала драйвером выхода из кризиса, как это произошло в США, Израиле Южной Корее и других странах.

У нашего правительства пока есть лишь два пути:

1) включить печатный станок и стабилизировать бюджетный кризис, то есть с помощью универсального инфляционного налога заставить заплатить за экономические проблемы всех украинцев;

2) провести секвестр бюджета, сократить расходы и еще сильнее сжать платежеспособный спрос населения, полностью "убив" возможный экономический рост.

Во втором случае гиперинфляции не будет, но за катастрофические провалы в управлении страной, заплатят опять же простые люди, только теперь с помощью безработицы и сокращения своих трудовых доходов.

А есть ли третий путь?

Наша экономика входит в соприкосновение с глобальным кризисом с максимально ослабленным иммунитетом, по сути у нас происходит аккумуляция доморощенного внутреннего кризиса с внешним.

Попробуем сделать прогноз:

1) **нынешний мировой кризис будет не похож на предыдущий, 2008-го года.**

2) **Тогда был финансовый, сейчас - экономический**.

3) Тогда он был реализован в виде скоротечной, но глубокой рецессии (падения), сейчас - в виде длительной, "вечной" стагнации, которая может растянуться на один или даже несколько лет и будет характеризоваться не падением, а крайне низкими темпами роста с ловушкой средних доходов населения (Эйхенгрина).

4) В 2008-м было время спринтеров, преодолевающих кризис, в 2020 - х годах - стайеров, способных выдерживать длинный забег и преодолевать ограничения низких темпов роста, заменяя его на опережающую динамику.

5) В 2008-м - время тактиков, в том числе и в монетарной сфере.

6) В 2020-х годах - время стратегов, способных уловить нерв новой мировой экономической конъюнктуры и обеспечить своим странам более высокое место в глобальных технологических цепочках (учитывая, что старые будут распадаться под ударами протекционизма и торговых войн).

Выиграют те нации, которые ставят перед собой большие цели и умело лавируют при достижении малых.

Это время возможностей, но и время рисков:

— слабых будут съедать быстрее и уже без остатков - все пойдет на утилизацию.

Экономический канибализм союзников и врагов станет нормой, а не исключением из правил.

Украина пока существенно отстает в своем технологическом развитии.

1) Более 40% экономики у нас составляет производство, которое можно отнести к третьему технологическому укладу: «эпохе стали».

2) Лишь 38% представляют четвертый технологический уклад («эпоха нефти»).

3) На пятый технологический уклад у нас приходиться лишь 4% экономики.

4) **Для сравнения, в США уровень 4 техноуклада составляет 20% соответственно, а пятого – 60%.**

5) Кроме того, **в США уже 5% экономики можно отнести к шестому технологическому укладу**, а у нас данный показатель равняется нулю.

Как показывает математическое моделирование

— эффективности товарного ряда различных техноукладов в США, подушевой ВВП шестого уклада в 1,5 раза превышает подушевой ВВП четвертого при прочих равных условиях, то есть в рамках одной и той же экономической системы.

Зато,

— в Украине развивается архаический уклад "зерна и масла", на который приходится до 20% ВВП.

А теперь **попробуем проанализировать возможные перспективы Украины в шестом технологическом укладе, учитывая, что мы в значительной мере застряли в «эпохе стали» и интенсивно движемся в «эпоху зерна»**.

Будущая мировая экономика будет развиваться на фоне обрыва цикла ***Кондратьева*** под ударами ближайшего глобального кризиса.

Учитывая нынешнюю фазу цикла, мы находимся в фазе «кондратьевской зимы».

Но когда начнется и начнется ли «кондратьевская весна и/или лето»?

1) Базовым механизмом развития мировой экономики является «углубление разделения труда».

2) В Средние века выигрывал тот город, у которого было больше "мастеров" и более разнообразные цеха.

3) Чем глубже разделение труда и борльше профессий в экономике, тем более высокий уровень добавочной стоимости и зарплат она генерирует.

Идальго и ***Хаусмен*** в своей лаборатории назвали это явления ***"экономической сложностью"***, расчитывая соответствующий индекс.

Украина на заре независимости получила полный "фул" профессий и достаточно высокий показатель экономической сложности, выше чем в Польше и Турции.

1) Но все последние годы этот показатель неуклонно падает и мы уже уступаетм всем странам - региональным конкурентам.

2) К этому стоит добавить и теории классиков марксизма, согласно которым, существует так называемый закон «неравномерного развития», когда чем позже та или иная страна стала на путь капиталистического уклада, тем она динамичнее развивается.

От себя добавим, что этот закон действует с существенными оговорками:

1) — для Китая он вполне справедлив, а для Украины – нет.

2) В Латинской Америке наблюдался смешанный эффект – вначале динамичные темпы развития, а затем – резкое замедление.

Причина такой избирательности заключается в способности той или иной страны создать свою индустриально-технологическую платформу и максимально расширить разделение труда с помощью широчайшей дифферсификации человеческого капитала.

Если страна создает свою индустриально-технологическую платформу, как это сделал Китай, она фактически стартует с того технологического уровня, на котором уже находятся развитые экономики.

Поднебесная это сделала в 90-х года прошлого столетия, впитав как губка, все инновационные достижения западного мира.

При этом, начиная с «чистого листа», такая страна обладает более значительной потенциальной глубиной разделения труда по сравнению с другими странами, которые в этом аспекте развития уже достигли максимальной планки предельной эффективности труда и находятся либо на максимуме, либо в фазе снижения предельной отдачи от капитала.

Да, вначале происходит "реверсивный инижиниринг", когда выпуск новых товаров осуществляется с помощью простого копирования западных промышленных образцов, как это делали в Южной Корее и том же Китае.

Но затем, критическая масса инвестиций в основной капитал, науку и инновации, дает свои результаты в виде появления национальных товаров и технологий.

Страны же, которые не могут создать структурированные внутренние системы разделения труда, ограничены в диапазоне развития емкостью своего внутреннего рынка.

По мере его насыщения, они теряют темп экономического развития.

Отсутствие собственных индустриально-технологических платформ заставляет их для поддержания необходимых темпов экономического роста, усиливать импорт оборудования и новых технологий, то есть ухудшать отрицательное сальдо торгового баланса и тратить капитальные инвестиции на покупку импортного оборудования.

А ведь эти ресурсы могли быть, в противном случае, потрачены внутри страны.

Что же нужно сделать для создания своей индустриально-технологической платформы?

Тут может отчасти пригодиться пример Польши, так как модель Китая в наших условиях практически не реализуема.

Польша еще 10-15 лет назад практически не была представлена в сегменте выпуска инновационной продукции,

В 2010 году, согласно Европейского инновационного индекса Европейского инновационного табло (EIT), Украина и Польша находились в четвертой (последней) группе по уровню развития инноваций.

Сейчас Польша значительно модернизировала свою технологическую систему.

Инфраструктура поддержки инновационного развития в Польше включает в себя создание технологических парков (более 40), технологические инкубаторы, центры трансферта технологий и инноваций.

Последние существуют двух типов: академические (в рамках высших учебных заведений) и отдельные центры, не связанные с системой образования.

Региональная инновационная экономика опирается на кластерную модель развития, в соответствие с которой, реализуются межотраслевые проекты.

Например, великопольский кластер технологий автоматизации ELPROTECH, кластер мультимедийных и информационных систем в Новом Сонче (Малопольское воеводство), кластеры информационных технологий в

Мазовецком, Подкарпатском, и Западнопоморском воеводствах, «Авиационная долина» в Подкарпатском воеводстве.

Всего, на данный момент, создано 60 кластеров.

Для стимулирования инновационного развития, польское государство применяет широкий инструментарий стимулирования, например боны (субсидии) на инновации, технологический кредит, дотации и другие механизмы финансирования.

В ближайшее время, Польша планирует увеличить размер затрат на научные исследования с 0,7% ВВП (уровень Украины 2010 года) до 1,7%, хотя плановый показатель ЕС составляет не менее 3% ВВП.

Украина также может создать свой технологический цикл, применив свой, адаптированный алгоритм:

1) - создание кластерных зон-драйверов экономического развития,
2) - определение нескольких ключевых точек роста на стыке наиболее капитализируемых отраслей экономики,
3) - формирование эффективных и безопасных окон входа для инвесторов.

Данный этап необходим для создания «разгонной полосы» или предпосылок "большого толчка".

Максимальный рост возможен, если Украина создаст в течение ближайший десяти лет свою индустриально-технологическую платформу и любой ценой сохранит глубину человеческого капитала.

В Украине есть база для создания новых технологических парков в формате слияния научного, образовательного и производственного потенциалов, особенно в таких городах как Киев, Днепр, Харьков, Львов, Одесса, которые могут стать настоящими «чартерными городами» опережающего экономического развития.

Именно тогда у нас и возникнет шанс стартовать «с той технологической позиции», которую уже достиглит развитые экономики.

Единственная задача государства на ближайшие пять лет – это сохранить потенциальную глубину национального рынка труда.

То есть основные направления реформ – это увеличение государственных инвестиций в человеческий капитал: медицина, образование и наука.

И снижение налогов на труд, максимальное стимулирование предпринимательства и развития инноваций.

Важно и создание максимально выгодных для инвесторов точек входа и кластерного, зонального развития, чтобы они были заинтересованы вкладывать свою избыточную ликвидность не в украинский чернозем, а в создание новых средств производства.

То есть задача государства – это развитие человеческого капитала и создание удобной платформы для инвестиций, а вопросами динамичного роста займется уже не правительство, а бизнес.

Почему у нас может получиться?

Мир находится в точке достижения предельной отдачи капитала и кризиса рынков сбыта, так как продукция старого технологического капитала уже не находит адекватный уровень спроса, хоть выпускай новую модель айфонов каждый месяц.

Украина – единственная европейская страна с высоким уровнем развития человеческого капитала и возможностью углубления внутреннего разделения труда, которая пока ни разу не попыталась создать свою индустриально-технологическую платформу.

И этому есть рациональные объяснения – период первых лет независимости пришелся на активную фазу прежнего техноуклада, что привело к непреодолимому искушению заработать на «металле».

Новый технологический уклад – это возможность максимально выгодно продать свои конкурентные преимущества.

И это точно не земля и не приватизация.

Страны мира сейчас балансируют между двумя концепциями системного развития:

> 1) — ***биополитика*** и управление жизнью своих граждан, когда суверенитет государства реализуется с помощью наиболее эффективной концепции защиты жизни отдельного человека в контексте выбора «кому жить» и 2) — ***некрополитикой***, когда государство реализует управление смертью, выбирая «кому умирать».

Автор концепции ***биополитики*** Мишель ***Фуко*** и Джорджо ***Агамбен*** явно не могли предвидеть, что их теории будут реализовываться не в структуре отдельно взятого общества, а в качестве глобального разделения стран.

В этом плане, большим провидцем был камерунский мыслитель Акилль ***Мбембе***, который ввел ***теорию некрополитики***,

> — когда для одних – «магазины органической еды, «зеленые» дома и долгая жизнь», а для других – фастфуд и быстрая смерть.

Для нас ***некрополитика*** – это следование рецептуре МВФ и "мейнстримным моделям" развития.

Биополитика – это выплата материальной помощи семьям, которые вынуждены во время войны тратить скудные сбережения на покупку еды.

А вот ***некрополитика*** – это 1) отдавать долги в условиях войны и ужесточение 2) бюджетной и 3) налоговой систем, в то время как другие страны делают все с точностью до наоборот.

Реальным антиподом таких «советов» и является ***новая биополитика***:

1. Государственный человекоцентризм.
2. Экономический национализм.

Для этого, украинское правительство наконец должно осознать, что единственный путь сейчас – это воспользоваться историческим шансом и открывшимся окном возможностей и, например, реструктуризировать государственные долги перед кредиторами на наших условиях, с тем, чтобы высвободившиеся ресурсы направить на развитие человеческого капитала и амортизацию экономического кризиса.

Только использование всех шансов, которые дает нам история, позволит Украине занять более достойное место во вновь зарождающихся глобальных технологических цепочках добавочной стоимости и оставить в прошлом отсталую сырьевую парадигму развития.

Мир сейчас находится в тени крыла очередного *«черного лебедя»*.

Но не стоит забывать, что автор этого термина, Нассим ***Талеб***, говорил и о существовании ***"черного лебедя наоборот"***, когда все уверены в наступлении некоего события, а оно не наступает.

> И таким явлением на глобальной карте является украинская экономика, которая имея все шансы на успех, не достигает его.

И если мы живем в эпоху «черных лебедей», то почему бы не стать "белым лебедем", реализовав свой огромный потенциал.

Вот это событие и стало бы действительно прекрасным «черным лебедем» для наших врагов и конкурентов.

***

Зимние записки о будущем

Часть 8

2023-01-11

Кущ

Использовать силу городов или положительный урбанистический потенциал.

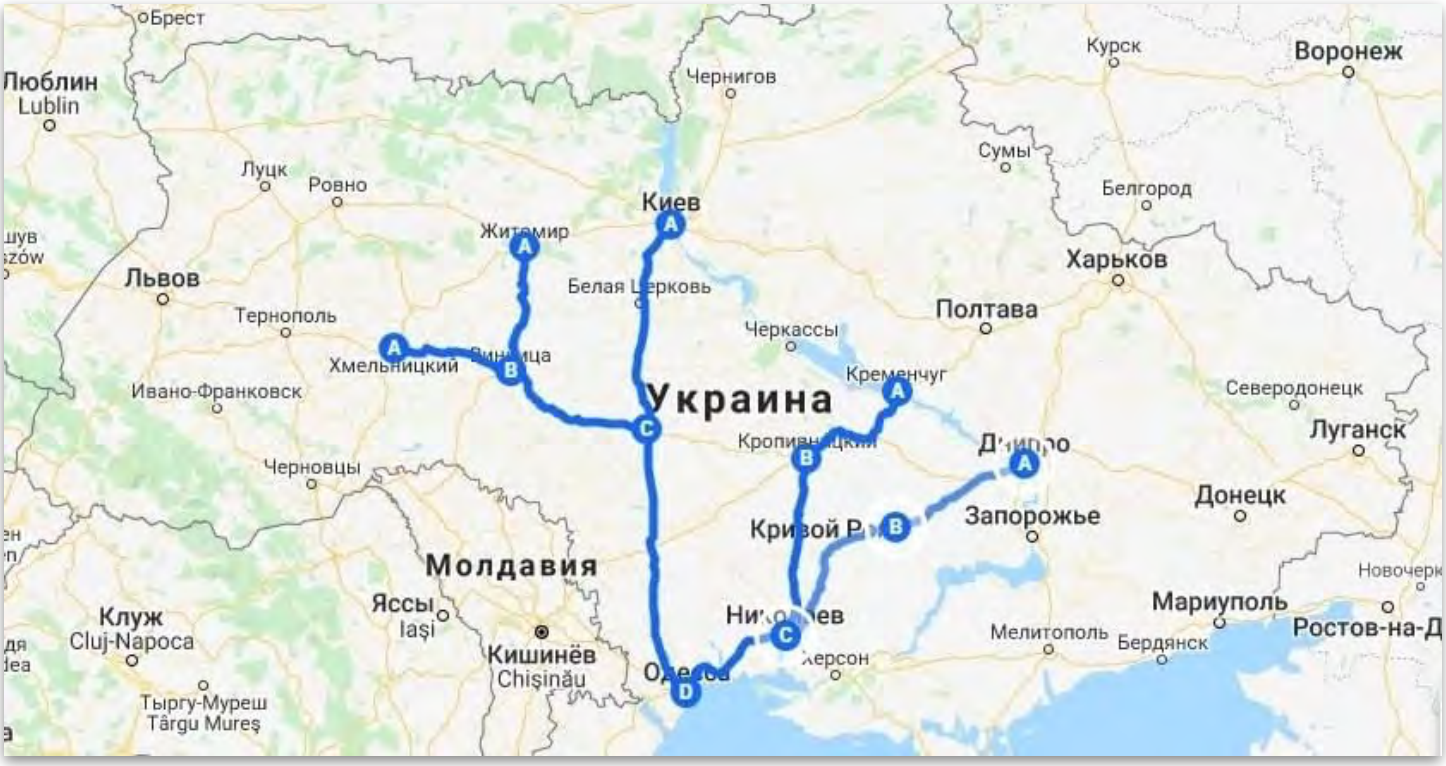

В 2017-м году обладателями нобелевской премии по экономике стали ученые Уильям Нордхаус и Пол Ромер.

Нам более интересен именно второй по списку, но не по значению, ученый.

Пол ***Ромер*** является автором ***теории эндогенного экономического роста***, основанного на инвестициях в инновации, а также весьма многообещающей для нас ***концепции «чартерных городов»***.

Пол ***Ромер*** – один из самых ярких представителей так называемой ***«миксовой» экономической теории***,

> **— которая не подразумевает тотальное разрушение всех неэффективных форм экономики, но продажу этой «неэффективности», а также — создание моделей роста на том базисе, который в иных условиях не генерировал бы дополнительный доход, а наоборот – поглощал бы его.**

Одна из идей ***Ромера*** – создание так называемых ***«чартерных городов».***

При этой модели, в неэффективных экономиках, должны появляться «сверхгорода», обладающие экстерриториальностью, то есть подчиняющиеся совету директоров, состоящих из представителей корпораций-инвесторов.

В чартерных городах должна быть своя, более эффективная судебная система, построенная по принципу международных арбитражных судов и надежная система защиты титулов собственности.

Экономический акцент в таких центрах приоритетного развития должен делаться на новых технологиях и экономике знаний.

Базовый принцип здесь – если в рамках неэффективной страны нельзя по понятным причинам построить творческую экономику нового типа, то почему бы не создать ее в рамках нескольких «чартерных городов».

В Украине эту концепцию точечных изменений можно было бы назвать ***теорией «кластерного развития»***.

Преимущества здесь очевидны.

Население не будет ждать покуда политические «элиты» созреют до создания качественной среды жизни в рамках целостной национальной экономики.

Если череда выборов не приводит к появлению в стране эффективного государственного менеджмента, люди голосуют не руками, а ногами, то есть мигрируя в другие страны.

Причем с каждой волной миграции, шансы на построение новой экономики в демографически обескровленной стране стремительно сокращаются и рано или поздно национальная экономика оказывается за точкой невозврата.

В то же время, создание «чартерных городов» - это не просто появления новых точек роста и драйверов экономического развития, но и появление внутригосударственных миграционных магнитов, когда, условно говоря, жители Украины вместо миграции за рубеж, мигрируют в свои чартерные города, оставаясь в пределах своей страны и в привычной для них культурной и языковой среде.

В Украине, модель создания чартерных городов также могла бы опираться на создание нескольких региональных «сверх-городов» и свободных экономических зон, в которых часть управленческих функций была бы передана совету директоров, состоящих из представителей системных инвесторов.

Модель кластерных городов – это фактически приватизация частным капиталом государственной неэффективности с целью создания анклавов эффективности.

Пол Ромер пытался применить эту модель на Мадагаскаре и в Гондурасе, при чем в последней стране уже есть и определенные подвижки в части практической реализации проекта.

Простыми словами,

> **— если в стране существует экономическая неэффективность, которая не поддается «починке» на внутреннем уровне, единственный выход – продать ее, пусть и за условную одну гривну.**

В мире есть несколько ярких примеров, когда «сверх-города» в процессе своего развития становились базой для формирования успешных государств.

Это, так сказать, эволюционный подвид теории «чартерных городов».

Например,

> — Экономика Бельгии опирается на так называемый ***«фламандский ромб»***: четырьмя его углами выступают мощные городские агломерации Брюсселя, Гента, Антверпена и Лёвена.
>
> В этом ТЭР-е проживает почти половина населения страны (около 6 млн. человек).
>
> Если соединить вершины этого ромба друг с другом, то мы получим ключевые промышленные оси страны.
>
> Сейчас – это не только индустриальное сердце Бельгии, но и центр инноваций и научных исследований.

Как отметил в свое время известный французский историк Фернан ***Бродель*** и один из авторов теории ***мир-системного анализа***:

> — Антверпен, один из крупнейших портов Европы и торговая гавань «фламандского ромба», в свое время являлся «центром всей мировой экономики».

На данный момент указанная выше географическая и экономическая агломерация является одним из самых богатых регионов ЕС, в котором уровень ВВП на душу населения по паритету покупательной способности на 23% больше, чем в среднем по Евросоюзу.

Вспоминая упомянутого выше Фернана ***Броделя***, можно отметить, что «фламандский ромб» с точки зрения мир-системного анализа

> **– это уникальный пример развития, но только не отдельных изолированных социумов, а трансцивилизационных экономических образований, которые формировались на стыке различных мировых систем, впитывая преимущества каждой из них.**

В более глубоком понимании,

> **1) опыт построения «фламандского ромба» и 2) методы мир-системного анализа могли бы помочь нашей стране в преобразовании постсоветских территориально-экономических районов, которые продолжают формировать внутреннюю структуру ВВП, но утратили необходимый импульс к цивилизационной трансформации.**

Идеи Пола ***Ромера*** в части создании «чартерных городов», которые обеспечивают точечное развитие в условиях невозможности достичь в обозримом будущем общеэкономической эффективности в масштабах всей страны, могли бы быть реализована в Украине

— в виде создания таких «чартерных» городов как Львов, Киев, Днепр, Харьков, Одесса.

Особой преспективой развития обладает наш индустриальный ромб в днепровском поясе развития:

— Кривой Рог, Днепр, Запорожье, Кременчуг.

С помощью данной концепции, Украина смогла бы уже в ближайшие пять лет трансформировать внешнюю трудовую миграцию во внутреннюю, региональную и создать точки кластерного экономического роста, в которых уровень доходов населения и базовые параметры качества жизни существенно превышали бы среднегосударственный уровень.

Здесь мы должны сделать простой выбор:

1) внешняя миграция или внутренняя, 2) экспорт рабочей силы или внутренние трудовые потоки.

Подобная дилемма в свое время, стояла и перед многими странами, например, перед Китаем.

И решилась с помощью создания нескольких поясов роста, в настоящее время, речь о развитии экономического пояса вдоль крупнейшей в Китае реки Янцзы.

Подобный выбор будет стоять и перед нашей страной, особенно, учитывая тот факт, что демографической базы для равномерного экономического освоения всей территории, уже не хватит.

***

Зимние записки о будущем

Часть 9

Создание территории свободы или, как альтернатива, зуд постоянно куда-то "вступить".

На Майдане в Киеве на здании профсоюзов висел огромный плакат с лозунгом на английском языке, в переводе звучащий как: "Свобода - наша религия".

"Воля або смерть" часто повторяют в Украине во время очередной национальной экзистенциальной катастрофы.

Меня всегда интересовал этот феномен: абсолютизация политической свободы и, одновременно, подмена экономической свободы анархокапитализмом.

При том, что в отрыве от теневого рынка, экономика у нас системно закрепощена.

Именно поэтому, нам нужно правительство, которое на входе в правительственное здание разместит слова:

"ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СВОБОДА - НАША РЕЛИГИЯ".

Всесто этого, у нас очередной идея "вступить".

На этот раз в ОЭСР. Организацию экономического сотрудничества и развития.

Об этом заявил премьер-министр и ряд чиновников помельче.

Наши политичекие элиты уподобляются неуверенному школьнику-бастарду в элитной школе, где для защиты своего места под солнцем нужно постоянно кому-то что-то доказывать.

В результате получаем политическую систему-бастард и экономику-бастард.

Украине вообще всегда "везло" со своевременностью куда-то вступить и данная интеграционная цель почти всегда политизировалась, выплескивалась на бесцельные политические ток-шоу и тонула в предвыборных программах партий-однодневок.

В 2008 году, накануне глобального кризиса Украина "вступила" в ВТО.

Я не против интеграции в систему ключевых мировых институций.

Но нужно уметь выгрызать для своей страны оптимальные условия и необходимо ставить национальные интересы во главу угла.

А не похвалу в том или ином посольстве.

В результате Украина получила среднюю пошлину на свои товары в рамках ВТО в размере 5% и почти нулевую пошлину на импорт.

Так началась деиндустриализация и превращение экономики в сырьевой придаток.

Между системными волнами торговой интеграции должен быть интервал как минимум в 15 лет, для того, чтобы национальная экономика адаптировалась к более либеральным условиям торговли и полностью не проиграла свой рынок.

При таком подходе, интеграцию с ЕС в рамках ЗСТ мы должны были начать лишь в ...2023 году.

Но часть наших политических элит (Янукович) использовали тему интеграции с ЕС для шантажа РФ, а другая - для шантажа Януковича после "неподписания".

В результате Порошенко подписывал текст соглашения, составленный при Януковиче, при том, что сам Янукович этот текст не планировал подписывать изначально, то есть соглашение составляли для "галочки".

В результате деиндустриализация еще более ускорилась, равно как и сырьевой характер экономики.

То есть факт "интеграции" у нас используют либо как политичесий маркетинговых ход для части электората, либо пытаются ускорить в стиле "подтягивания" морковки вверх, чтобы быстрее росла

Чем мы пожертвуем для вступления в ОЭСР?

Украина должна будет ускорить имплементацию конвенций в рамках BEPS, то есть соглашений, направленных на международную борьбу с размыванием налогооблагаемой базы.

Кроме того, наша страна пообещала присоединиться к международной системе обмена налоговой информацией и пересмотреть действующие соглашения об избежании двойного налогообложения с другими странами.

А также, ввести механизм раскрытия мультинациональными группами информации о распределении прибыли и налоговой нагрузки по всей цепочке оптимизации, то есть в разрезе звеньев всего холдинга.

Эти данные помогут налоговым органам контролировать порядок применения трансфертных цен.

Механизм этот называется Country-by-Country Reporting - «страновой отчет» мультинациональной группы по трансфертному ценообразованию, который предоставляться налоговым органам в стране регистрации и в котором раскрывается вся налоговая информация по группе компаний.

Вторым шагом, должно стать присоединение к конвенции MLI.

Замена валютного контроля налоговым – процесс достаточно болезненный.

Как это происходит на практике можно узнать, ознакомившись с международными стандартами BEPS (механизм по борьбе с размыванием налоговой базы).

На 70-м Конгрессе Международной Налоговой Ассоциации в Мадриде, были подведены итоги внедрения BEPS: 15 норм по борьбе с уклонением от уплаты налогов.

Данные меры имплементируются в ЕС и странах, входящих в Организацию экономического сотрудничества и развития (ОЭСР).

В США существует еще и система налоговой отчётности по зарубежным счетам (FATCA), которая контролирует доходы американских граждан в других государствах.

На карте имплементации стандартов BEPS, Украина пока в перечне 26 «оранжевых» стран, которые эти нормы в должной мере не применяют.

В рамках сотрудничества с BEPS, были подписаны соглашения о применении MLI – многосторонней конвенции, которая предусматривает координацию международного налогового законодательства, отменяет систему налоговых льгот, уточняет понятия «резидентства» компаний, а также усовершенствует механизм налоговых споров.

Кроме всего прочего, в странах участниках соглашения отныне вводится понятие «деловой цели», то есть если транзакция была обусловлена не реальной деловой целью, а оптимизацией налогообложения, то она выводится из режима льготного налогообложения.

Благодаря внедрению единого стандарта налоговой отчетности, так называемый стандарт CRS, страны-участники смогут в автоматическом режиме обмениваться друг с другом информацией о конечных бенефициарах контролируемых иностранных компаний (КИК).

Вишенкой на торте в системе борьбы с уклонением от уплаты налогов станет применение GAAR (GeneralAnti- AvoidanceRules) – правил борьбы государства с системными неплательщиками.

Это изучение, прежде всего, бизнес-деятельности клиента, а также его имущественного и финансового состояния.

Учитывая, что у нас часто любят поминать всуе Сингапур и его отца-основателя Ли Куан Ю, посмотрим как эти правила действуют у них.

Нормы GAAR там прямо заложены в законе о налогообложении прибыли предприятий.

В Сингапуре существует презумпция налоговой виновности: если налоговый инспектор посчитает, что налоговая база размыта, то он может начислить штраф в размере 400% от суммы скрытого налога, а уже затем, налогоплательщик может доказывать свою невиновность в суде.

К сожалению, применение жестких стандартов BEPS в паре с низким уровнем реформирования системы государственного управления, в первую очередь в части дерегуляции, может привести в Украине к полному коллапсу не только национального рынка капитала, но и к замораживанию темпов экономического роста.

Так бывает, когда украинскую действительность в виде "Сорочинской ярмарки" «натягивают» на высокие стандарты швейцарского банкинга.

В общем, нашим политическим элитам придется разжать крепкую ладонь фискальной системы, сжимающей "тестикулы" национального бизнеса с тем, что бы еще сильнее их сжать в тисках стандартов BEPS.

На мой взгляд, применение указанных выше стандартов приведет к тому, что это полностью парализует украинский бизнес.

Да, будут определенные успехи с налогообложением ФПГ.

Но они быстро найдут лазейки в законодательстве и уже их формируют с помощью лоббизма.

На олигархов работают лучшие юристы и адуиторы и они смогут заново переструктурировать международный бизнес своих клиентов.

А вот средний и малый бизнес, рискует утонуть в новых предписаниях финансового мониторинга и "письмах" налоговй службы.

Это окончательно убъет внутреннюю экономичекую активность в нашей стране и вслед за миграцией человеческого капитала нас ждет:

1) - миграция экономического капитала (перерегистрация украинских предприятий в других странах)

2) - и миграция финансового капитала (вывод денег за рубеж).

Что нас может спасти?

Только системное раскрепощение экономической среды. Бизнесу и населению нужно дать "вольную".

Для предпринимателей - физических лиц: ввведение статуса "микропредприниматель".

Полное отсутствие налогового контроля, проверок, отчетности, налогов, кассовых аппаратов, регистраций.

Осуществление деятельности лишь на основании специального банковского счета в рамках годового лимита в размере нескольких миллионов гривен в год.

Для населения - возможность завода в банковскую систему любых сумм денег, например, через покупку инфраструктурных облигаций на восстановление экономики на срок 1-2 года.

Для бизнеса - снятие любых ограничений на внесение в уставный капитал денежных средств (без подтверждения источников), значительное "ужатие" финансового мониторинга до спектра целей борьбы с терроризмом, а не с предпринимательской активностью.

Украина должна на ближайшие 10 лет стать самой свободной страной Европы, Малой Азии и Ближнего Востока в части проведения денежных транзакций и условий ведения бизнеса.

Полное раскрепощение предпринимательской инициативы на фоне эффективных действимй государства по защите внутреннего рынка товаров и услуг и поддержки национальных производителей в продвижении украинских товаров на внешние рынки сбыта.

Тогда мы и сможем получить обранту цепочку иммиграции, а не эммиграции:

— возврат капиталов в страну - возврат релокацированных предприятий на Родину - возврат мигрантов на новые рабочие места и более привлекательные условия ведения микробизнеса в Украине.

Стоит ли это отсрочки вступления в ОЭСР? Уверен, что да.

***

Зимние записки о будущем

Часть 10

Чтобы на клеточном уровне осознать всю глубину нашего инфраструктурного отставания, достаточно просто мысленно вычесть основные объекты инфраструктуры, которые достались нам после развала союза и в первую очередь, железные дороги, атомную энергетику, гидротехнические объекты на Днепре.

На выходе получим экономику с энерговооруженностью, сопоставимую со странами Африки "южнее Сахары".

Пришлось бы покупать не только газ, каменный уголь, нефтепродукты, но и электричество.

Как же так получилось, что экономика, которая в лучшие годы генерирует 180-200 млрд. дол. (и это только в легальном секторе), не смогла сформировать нечто материальное, кроме нескольких объектов, таких как Днестровская ГАЭС и пара мостов?

Наша экономика, перефразируя Льва Гумилева, превратилась в «экономику-химеру».

Основная причина той опухоли, которая пожирает страну изнутри – это рентная, коррупционная, сырьевая модель экономики.

Это когда основной финансовый поток в стране собирается с помощью нескольких инфраструктурных цепочек сбора (газ, электроэнергия, топливо, таможня), концентрируется в точках накопления и распределяется между несколькими "семьями".

Получается что-то в роде средневекового сбора дани киевскими князьями под названием «полюдье».

Когда экономика растет, часть «зерен» перепадает обитателем нижних этажей общественной "башни", то есть простому люду.

Ну, а если экономика сокращается вследствие кризиса, то все зерна идут наверх, ведь кризис не должен влиять на размер «барского оброка».

Кстати, даже реформа по децентрализации превратилась у нас в способ создания кормовых баз для местных феодалов.

Сам процесс можно назвать новой феодолизацией, когда новой квазифеодальной властью становятся глава ОТГ, судья и начальник отделения полиции, как когда-то в средневековой Англии - наместник, епископ и шериф.

Именно поэтому, Украине нужен свой новый общественный договор, как английская "Хартия Вольности".

Как написал когда-то известный экономист и нобелевский лауреат Джозеф Стиглиц:

"Неравенство вовсе не роковая неизбежность, а результат политических решений".

Тот же Стиглиц ввел понятия неравенства в обществе и влияния на него так называемых экстерналий.

Под ними экономист подразумевал влияние транзакций на третьих лиц, не опосредованное рынком.

Причина экстерналий – внешние эффекты, которые искажают существующий рыночный механизм.

Например, возьмем США, где действие экстерналий существенно ограничено.

Если бы там кому-то вздумалось резко, в два-три раза поднять коммунальные тарифы, эти действия неминуемо привели бы к включению механизма рыночной конкуренции, а инициатор подобного безумства вылетел бы в трубу.

В Украине же, где рынок не амортизирует влияние транзакций на третьих лиц, экстерналии буквально пронизывают всю экономическую систему.

И у нас в случае повышения коммунальных тарифов в трубу вылетают десятки миллиардов гривен из карманов простых украинцев, а также колоссальные бюджетные ресурсы в виде субсидий.

При таких условиях завтра можно выписать счет за тепло хоть на сто тысяч и потребитель ничего не сможет сделать.

Эту ситуацию можно обозначить термином «фиаско рынка».

Кстати, у экстерналий есть и иные признаки:

- решения в системе принимает ограниченный круг участников, но их последствия влияют на жизнь большинства;

- только узкий круг лиц имеет реальную информацию;

- большинство участников не могут застраховать свои основные риски.

Ошибочно думать, что рентная модель экономики – это результат лишь постоянного кровосмешения местных элит с соответствующим вырождением.

Эта модель «выползла» из ментальных щелей миллионов простых жителей, которые вполне оправдывали существование данной системы, выказывая лишь сожаление, что не они находятся на вершине властной пирамиды.

Условный "казак Гаврилюк", попав во власть становится частью системы, а не ее антагонистом. "...Это брат диалектика".

Примеры подобного ментального сращивания «верхов и низов» известны и в других странах.

Это и печально известная итальянская мафия с их «крестными отцами», и «воры в законе» из Грузи.

Глава медельинского картеля, Пабло Эскобар в свое время тоже не прочь был сделать политическую карьеру и пользовался любовью у тысяч простых колумбийцев.

А что: строит школы, выдает бедным гуманитарную помощь. Ничего не напоминает? Аналогии из новейшей украинской истории не напрашиваются?

Как показывает практика, подобный «блок» невозможно распутать точечными действиями.

Именно по этой причине, все попытки борьбы с «ворами в законе» в Грузии были безуспешными, пока не был принят специальный закон, согласно которому сам факт принадлежности к преступной группе являлся уголовно наказуемым преступлением (даже если фигурант никого не убил и не ограбил).

Об этом же говорил и известный итальянский прокурор Джованни Фальконе, который утверждал, что члены коллективных преступных групп должны преследоваться не только за совершение индивидуальных преступлений, но и за саму принадлежность к преступному сообществу.

Фальконе был взорван вместе с женой и тремя телохранителями в 1992 году, а еще через два месяца погиб и его друг Паоло Борселлино.

Именно тогда, итальянцы поверили, что их прокуроры действительно борются с мафией, а вызванный этими убийствами общественный резонанс позволил свести влияние мафии в Италии к социально безопасному уровню.

Применительно к Украине – прокурорам не верят, потому что если у них что-то и взрывается, так это лишь салют на семейных праздниках в «имениях», на которые съезжается весь цвет нашего «спрута».

Согласно специальной «мафиозной статьи» уголовного кодекса Италии, к мафии как организации относится сообщество, в которой его члены:

«прибегают к устрашению или запугиванию других лиц, чтобы добиться круговой поруки с целью совершения преступления и обладания должностями, дающими возможность управления экономической деятельностью, распределения концессий, выдачи разрешений, заключения договоров подряда и коммунального обслуживания, а также для извлечения незаконной выгоды и привилегий».

Основа деятельности мафии – это круговая порука и взаимное укрывательство, так называемая «омерта».

Эта модель, кстати, функционирует и во властных кругах нашей страны, чем и объясняется тот факт, что никто из топ-представителей власти таки и не был привлечен к ответственности по коррупционным статьям.

Наш специфический вариант мафиозных кланов – это так называемое «кумовство», которое распространяется в виде горизонтальных и вертикальных общественно-политических связей.

Если в Италии, для принятия в мафиозный клан нужно было получить благословение «крестного отца», то в Украине – эта инициация происходила в результате «кумовства».

К религии это имеет такое же отношение как морская свинка к морю и свиньям.

Именно поэтому, уничтожить это явление будет невозможно лишь путем точечных зачисток, нужна системная работа как в Грузии или Италии.

С другой стороны, наличие подобных связей весьма облегчает работу правоохранительным органам, ведь члены «кумовской сети» вследствие безнаказанности потеряли защитные рефлексы и уже не скрывают свою «сеть».

Так что, в случае «раскрутки» министра-взяточника, достаточно будет вскрыть лишь его «кумовские» связи и 90% преступной группы будет идентифицировано.

В свое время журналисты пытались создать сетку кумовских связей в Украине и получался весьма любопытный пазл.

Правоохранители будущего, если они когда-нибудь появятся в нашей стране, неминуемо придут к необходимости борьбы с коррупцией в Украине не по индивидуальному, а по коллективному признаку.

«Кумовство» в данном случае, условное обозначение, может кто-то предложит термин «члены ордена футбольной ложи», тоже весьма показательный «фильтр».

Когда это произойдет сказать сложно.

Кандидатов на должность Джованни Фальконе у нас пока не наблюдается, зато стоит постоянная очередь на должность прокурора с правом почетной ссылки послом в Швейцарию....

***

Зимние записки о будущем

Часть 11

Украина. Как покончить с трудовой бедностью

Алексей Кущ

Тридцать лет строили Sozialstaat, а получился, почему-то, Korruptionstaat…

Если бы наши чиновники подбирали наряды для домашних питомцев, то у них «морские свинки» ходили бы в тельняшках.

А все потому, что у этих людей всегда были проблемы с дефинициями и весьма плоское понимание действительности, как земля в топографии Козьмы Индикоплова.

Отсюда и тупиковая ветвь рыночных реформ в Украине.

Эволюция «генетического кода» украинской экономики приводит порой к таким мутациям, что даже видавшие виды седовласые экономисты хватаются за сердце и запивают этот когнитивный диссонанс бромсодержащими седативными препаратами.

Судите сами.

На каждом углу у нас говорят о рыночной экономике, хотя на самом деле, качество рыночных механизмом этого отечественного «образования», оставляет желать лучшего.

Почти 58% экономического ландшафта поделено между монополиями, олигополиями (контролируют треть рынка) и компаниями с единоличным доминированием (это когда три субъекта поделили 50% рыночного сегмента товаров и/или услуг).

Добавим полное отсутствие антимонопольной политики АМКУ.

Получаем на выходе квазирыночную, эрзац-экономику, которая имеет такое же отношение к цивилизованному рынку, как ячменный напиток «колос» к кофе.

Примерно то же самое произошло в Украине с понятием *«социальное государство»*, хотя это определение заложено даже в Основном Законе – конституции.

Может вместо рыночной экономики мы семимильными шагами идем обратно.

А что, государственная банковская система у нас уже есть (почти 50% системных активов).

Понятие социального государства зародилось еще в 19 веке в период «прусского социализма».

Недаром этот термин звучит по-немецки – Sozialstaat.

Французский экономист Мишель Альбер классифицировал следующие виды капитализма:

1) - неоамериканский/англосаксонский;

2) - и рейнский, он же «социальный».

Последняя модель была реализована на практике Людвигом ***Эрхардом***, выдающимся немецким экономистом, автором теории «благосостояние для всех».

Сегодня, экономическую модель Германии можно назвать термином «социальный либерализм», который предусматривает с одной стороны – обеспечение максимальных экономических свобод и раскрепощение духа предпринимательства, а с другой – наличие мощного блока социального обеспечения населения, гарантированного государством.

Концепция социально-рыночной экономики, впервые была сформулирована как это ни парадоксально в тяжелые послевоенные годы немецким экономистом Альфредом Мюллер-Армаком, который все время находился как бы в тени более известного Эрхарда.

Согласно концепции Мюллер Армака, ни государство, ни частный бизнес, не должны обладать монополией на принятие глобальных решений и в своей конечной цели все они должны служить простым людям и их интересам.

Можно выделить базовые принципы немецкой социально-рыночной модели экономики:

1) - стремление к полной занятости;
2) - социальная справедливость;
3) - защита свободной конкуренции путем ограничения монополий;
4) - всемерная поддержка постоянного экономического роста;
5) - стимулирование торговли и стабильная национальная валюта.

Но на практике,

— главный системообразующий элемент этой модели – наличие *консенсуса* между государством, бизнесом и наемными работниками относительно перераспределения национального продукта.

Именно наличием/отсутствием этого консенсуса и объясняется богатство/ бедность различных стран и уровень теневой экономики в них.

Если подобного консенсуса нет, как в Украине, теневая экономика будет расти.

Сегодня, наиболее адекватный баланс интересов государства и бизнеса наблюдается в странах «социального либерализма», таких как

Германия, Австрия, Швейцария, скандинавских государствах.

В Англии и США крен сделан в сторону бизнеса, во Франции и Италии – в сторону государства.

Общий баланс то левеет, то правеет и лишь в экономиках «рейнского капитализма» он находится на «золотом» сечении.

Ausgleich или *уравновешивание в доходах* населения по медианному уровню – ключевое отличие «рейнцев».

***Социальное государство* по «рейнской модели» максимизирует принцип *социальной справедливости*.**

Краеугольным камнем этой системы является *прогрессивный подоходный налог*.

1) Это в Украине 18% сдирают и с работника, получающего «минималку» и стыдливо удерживают с многомиллионных бонусов руководителя Нафтогаза.

2) В Германии, богатые несут социальную ответственность за наличие в стране бедных и проявляется это в более высоких ставках налогообложения.

3) Зато немецкие студенты могут бесплатно учиться в престижных университетах, а в коммунистическом Китае и «социальной» Украине, многие лишены этой возможности.

Еще одним элементом социального уравновешивания является *налог на «большие» наследства, активы и имущество.*

1) Это у нас, массово облагаются налогами «шикарные» квартиры на окраинах площадью более 60 м. кв., зато ставки налогов на роскошь далеки от оптимального уровня по причине отсутствия в стране эффективной системы оценки имущества.

2) Налог на активы у нас не привязан к рыночной стоимости объекта, а налогообложениние метража, приводит к тому, что хозяин склада на Борщаговке и лофта на Печерске платят государству примерно одинаково.

Социальное государство должно выравнивать и перепады между экономическим развитием регионов, а не концентрировать все ресурсы в столице.

Государство обязано обеспечивать не минимальные стандарты, когда в потребительскую корзину закладывается, условно говоря, одна пара трусов на три года, а социальную безопасность, выступая для своих граждан страховочным тросом.

На данный момент, можно выделить несколько критериев отнесения государства к типу социальных:

1) уровень бедности – в социальных государствах он минимальный, а у нас на уровне 50%.

2) относительный эффект влияния социальных программ на уровень бедности – простыми словами, на какой процент сократилось количество бедных вследствие применения тех или иных стимулов со стороны государства.

В Украине, все действующие социальные программы не просто консервируют бедность, но и мультиплицируют ее.

3) доля ВВП, направляемая на социальные расходы, связанные с населением не пенсионного возраста.

А теперь вычленим из расходной части украинского бюджета те затраты, которые в контексте субсидий, медицины и т.д. идут на улучшения качества человеческого капитала в сегменте трудоспособного населения и молодежи?

Кроме *начального образования*, которое сейчас опустилось до уровня «церковно-приходской» школы, государство никак не пытается влиять на качество социальной среды.

Еще больший парадокс заключен в том, что в Украине пытаются строить социальное государство на базе англосаксонского экономического инструментария, постоянно «играясь» в *дерегуляцию*, которая на практике превращается в тотальную дезорганизацию и утрату даже минимальных стандартов качества и контроля за безопасностью,

— когда поход в обычное придорожное кафе приравнивается по инфекционным рискам к экспедиции к истокам Амазонки или к племенам африканских масаев.

Наши чиновники так и не поняли, что **социальное государство – это не страна нищих граждан на подаянии, а общество медианных доходов**, где, в частности, нет главной язвы сегодняшней украинской действительности – трудовой бедности..."

***

Зимние записки о будущем

Часть 12

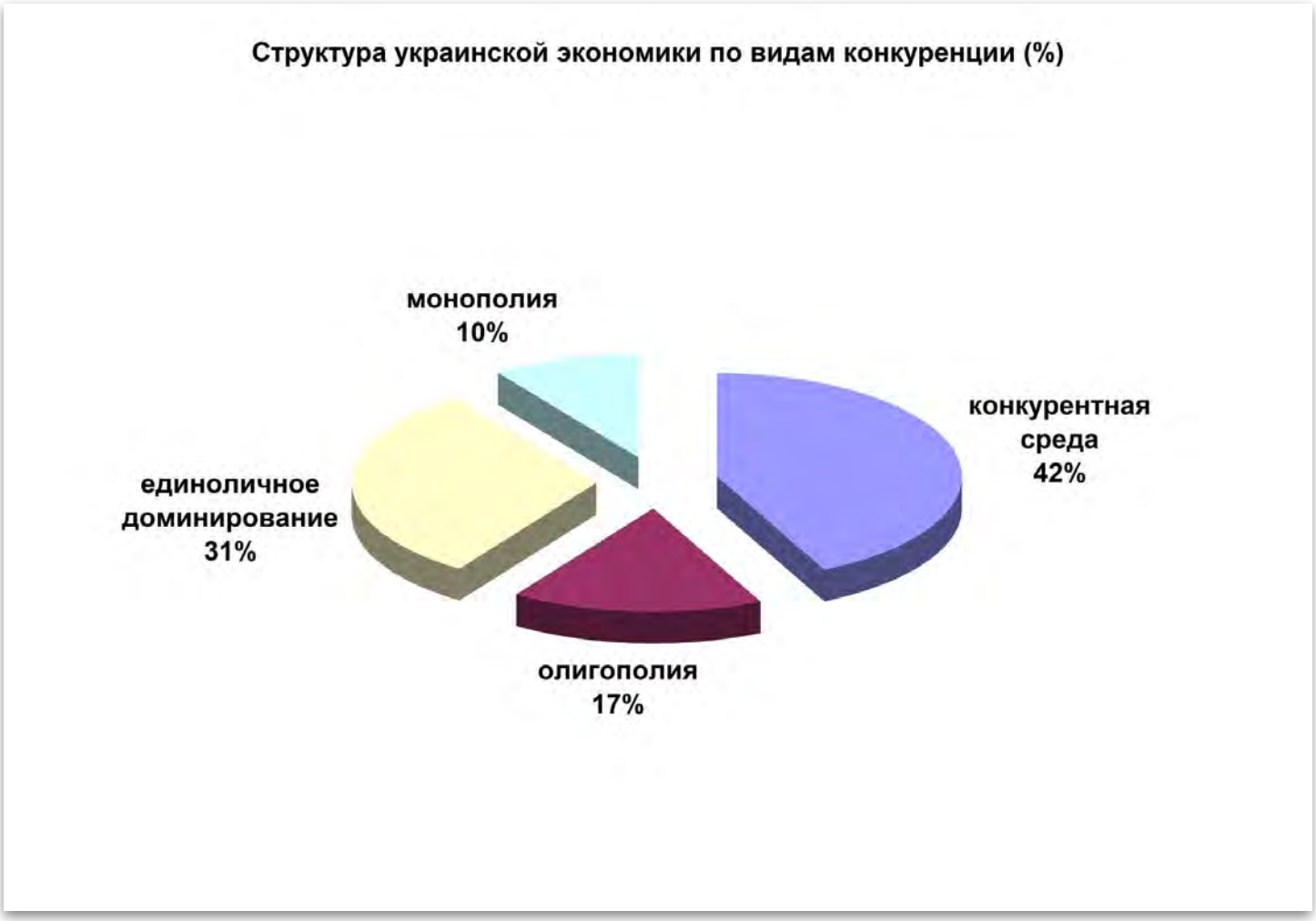

Если когда-нибудь некий «Чарльз Дарвин» попробует создать теорию эволюции в экономике, то направление реформ в Украине будет названо «тупиковой ветвью», что то наподобие неандертальцев, которые также зашли «в тупик», дав зеленый свет «человеку разумному».

Так и наша страна, уже давно уперлась в невидимую стену до характерного хруста «бампера», но продолжает упорно двигаться вперед, хотя зазора для этого движения практически нет.

И дело тут вовсе не в особой «украинской грусти».

Те же неандертальцы, говорят, были вполне симпатичными ребятами, просто не очень общительными и были банально съедены нашими предками с голодухи.

Точно так же и сегодня, мы фактически расчистили для своих конкурентов место в глобальной пищевой цепочке добавочной стоимости.

Посудите сами: при надлежащем темпе реформ Украина могла накануне войны находится на польской экономической орбите с размером ВВП выше 500 млрд. дол.

И как минимум в два раза больше, если оценивать по паритету покупательной способности.

Но вместо нас, товары с высоким уровнем добавочной стоимости продают поляки, чехи, китайцы, турки.

Для них, наше сырьевое проклятие – по сути двойная победа.

С одной стороны, Украина – это почти безграничный источник дешевого сырья (руды, зерна) и полуфабрикатов (металла, подсолнечного масла) с помощью которого те же турки выпускают значительно более дорогую продукцию металлургии и пищевой промышленности.

А с другой – мы добровольно уступили свое место под солнцем, дав прямым конкурентом не только фору в виде нашей доли в мировом рынке сбыта и в общем объеме глобальных инвестиций, но еще и подарили им самое дорогое, что только может быть у человека и страны – время.

Тридцать лет. А это дорогого стоит.

Потерянные поколения они вообще дорого обходятся любой стране, порождая социальную фрустрацию, разочарование и массовую трудовую миграцию.

Ключевая причина – структурные реформы экономики в Украине пытаются проводить при отсутствии необходимых институциональных изменений.

Звучит мудрено, на за этой лишь на первый взгляд «накрученной» фразой стоит достаточно простой смысл.

Государство пытается применять всевозможные стимулы в виде дерегуляции и льготных режимов налогообложения при полном вакууме институциональной среды и отсутствии даже минимального набора общественных и рыночных институтов, призванных упорядочивать эту хаотическую энергию в позитивный эффект.

Используя знаменитую теорию великого ученого Ильи Пригожина, хаос в виде энтропии может создавать позитивный эффект при наличии определенных условий равновесия системы.

Простой пример: газовая горелка и чайник.

Сгораемый газ и выделяемое тепло – энтропия в чистом виде.

Но если на горелку поставить чайник, можно вскипятить воду.

В то же время, если чайник вовремя не убрать – он сгорит и энтропия победит.

Рынок – это также регулируемый хаос.

Возможно, извне – с помощью государства. Или изнутри – с помощью пресловутой «руки рынка».

Применительно к Украине, горелка уже давно включена и газ горит, но чайник стоит в соседней комнате, при этом, те, кто попроворнее, вместо кипячения воды жарят на общей конфорке свои шашлыки.

Усиление экономической энтропии приводит к появлению постоянно действующих экстерналий, то есть воздействию рыночной транзакции на третьих лиц, не опосредованное рынком.

Как экстрасистолия в нарушении работы сердца.

Слабость ключевых институтов нивелирует любые позитивные идеи, в том числе и фискальные.

Дерегуляция бизнеса - приводит к росту цен и появлению монополий. Почему?

Нет эффективной антимонопольной системы.

Снижение налогов и начислений на фонд оплаты труда - лишь к росту маржи ФПГ и дальнейшей тенизации зарплат. Почему?

Нет настоящих профсоюзов. И так далее по списку.

Украина пребывает в так называемой «институциональной ловушке».

Это когда каждый экономический агент пытается выиграть на индивидуальном уровне, но проигрывают все.

Возьмем к примеру снижение налогов и сборов.

Хороший пример - сокращение единого социального взноса до 22% под благовидным предлогом детинезации заработных плат, хотя реальная причина была куда прозаичнее:

основные плательщики ЕСВ отнюдь не малый и средний бизнес, а крупные ФПГ, у которых сотни тысяч штатных работников, а размер ЕСВ исчисляется миллиардами, причём на крупных предприятиях платят в основном «в белую».

Не трудно подсчитать, что уменьшение ЕСВ позволило владельцам крупнейших холдингов страны сэкономить миллиарды гривен, которые вряд ли пошли на дополнительное увеличение фонда зарплаты.

Это доказывает простейший расчет.

Поступления ЕСВ в ПФУ были примерно на одном уровне в течение 2013 – 2015 годов.

То же самое, можно сказать о государственных дотациях на выплату пенсий: в пределах 61-64 млрд. грн.

Ситуация кардинально изменилась в 2016 году, когда ПФУ вследствие снижения ставки ЕСВ «потерял» почти 63 млрд. грн., а государственные дотации возросли на 81 млрд. грн. до фантастической цифры в 142 млрд. грн.!

В 2018 году, ситуация с ЕСВ частично улучшиться, но увеличение сборов ЕСВ продиктовано ростом размера минимальной зарплаты, прежде всего в государственной секторе экономики.

А дотации государства выросли до почти 200 млрд грн.

Большой бизнес просто переложил бремя содержания ПФУ на плечи государственного бюджета.

Формально, размер уплаченного бизнесом ЕСВ вырос с 168 млрд. грн. до 214 млрд. грн., но произошло это благодаря инфляции, которая за последние годы превысила 100% и девальвации гривны, повлиявшей на рост гривневых доходов экспортеров.

В каком варианте, бизнес выделил бы сэкономленные им 70-80 млрд. грн. в ценах 2016-го года на рост зарплат?

Лишь при условии наличия эффективного диалога между работодателями и наемными работниками.

Диалога, приводящего к консенсусу в понимании уровня оплаты труда.

Но для этого нужен такой институт как профсоюзы и правильная государственная политика в определении минимальной почасовой оплаты.

А этого как раз у нас и не нет.

Это приводит к тому, что каждый украинец в среднем недополучает примерно 30% своей оплаты труда.

Или возьмем такую излюбленную тему наших реформаторов как дерегуляция. К чему она приводит?

Как это ни парадоксально - к монополизации экономики.

Структура украинской экономики представляет собой изъеденный, засохший остаток «швейцарского сыра», дыры в котором – плод творчества основных финансово-промышленных групп страны.

Лишь 42% экономики (по объему выпущенной продукции) формируется в конкурентной среде.

Почти 17% распределено в системе коллективного доминирования (олигополии), где удельный вес трех самых крупных участников превышает 50% рынка.

На рынки с единоличным доминированием (доля одного участника составляет треть общего объема), приходится 31%.

Еще 10% - это классические монополии, где удельный вес одного участника превышает 90%.

Таким образом, олигархическая концентрация современной украинской экономики превышает показатели даже милитаристской Японии.

И происходит это потому, что у нас «отсутствует» такой важный институт как антимонопольный комитет.

Точнее сказать он есть, но о нем почти не слыхали операторы рынка топлива и торговые сети, ставящие такую наценку, которая обеспечивает им мегаприбыли.

Хотя в западных странах, проверок антимонопольного комитета боятся побольше чем налоговиков.

Отсутствие этого института обходится каждому из нас в переплате стоимости товаров и услуг.

Суммарно мы теряем в год примерно 20-30% от общего уровня своих затрат.

Именно во столько обходится украинцам неэффективная антимонопольная политика.

С учетом потерь в зарплате, речь идет о 40% (минимум) ресурсов домохозяйств.

Принимая во внимание, что доходы и затраты населения в 2021 году составили по 4,6 трлн грн, речь идет о суммарных потерях в "институциональных ловушках" примерно 2 трлн грн в год финансовых ресурсов домохозяйств.

По довоенному курсу - 80 млрд дол ежегодно.

Именно во столько можно оценить и капиталоемкость рентной модели экономики, нашу антиэффективность.

Теперь понятно, почему десятки миллиардов внешних кредитов лишь ухудшили наше положение. Этот молох пожирает все.

В этой связи, хотелось бы процитировать Виктора Полтеровича, известного экономиста:

«Представьте себе, что вы живете в системе, где все занимаются коррупцией.

Вы не можете выйти из этой системы, во всяком случае, для вас это сопряжено с очень крупными неприятностями: вы же оказываетесь вне сообщества, вы не можете взаимодействовать со своими коллегами, они на вас смотрят как на чужого.

Кроме того, вы проигрываете и чисто материально.

Коррупция – это институциональная ловушка, это система в которой каждому довольно тяжело изменить нормы поведения.

А в то же время общество понимает, что вся система в целом порочна, не эффективна.

В определенном смысле коррупционная ловушка также возникла у нас в 90-е годы, и до сих пор мы продолжаем попытки из этой коррупционной ловушки выйти. …….

Мы постоянно наблюдаем возникновение новых институциональных ловушек, и каждый раз становимся перед задачей как из них выйти.

Например, у нас введен плоский подоходный налог.

По мнению многих экономистов, такой налог не эффективен, поскольку сильно увеличивает неравенство.

Неравенство до некоторой степени полезно и необходимо, но чрезмерное неравенство вредно, хотя бы потому, что ведет к массовому недовольству, к социальным взрывам.

Сейчас общественное мнение все в большей мере склоняется к тому, что плоский налог надо постепенно заменять на прогрессивный.

Но как это сделать?

Решение о реформе налогообложения физических лиц должен принять парламент.

Но парламентарии не самые бедные люди.

И даже при введении умеренного прогрессивного налога, он ударит, прежде всего, по ним самим».

Последнее утверждение как нельзя кстати, характеризует причину того, почему все мои предложение по введению прогрессивного налога на доходы физлиц, тут же наталкиваются на "критику".

Украина оказалась в институциональной ловушке и «вывести» нас из нее пытаются все те же, кто в нее и завел.

Скажем больше – именно те, кто получает максимальные дивиденды от пребывания в ней всей страны.

***

Зимние записки о будущем

Часть 13

Реформа по децентрализации государственной системы управления, в том числе и усиление роли местных бюджетов – одна из лучших, проведенных за последнее время.

Так если в 2014-м году, кумулятивные параметры местных бюджетов составляли 68,6 млрд грн, то уже в 2021-м – порядка 569 млрд грн.

Определенную часть в этом росте сыграла инфляция, но даже ее галопирующие показатели не могли бы дать увеличение местных бюджетов более чем в восемь раз: прежняя модель бюджетного перераспределения этого бы не позволила.

И это – реальные деньги, которые местная власть может тратить на развитие территориальных экономических кластеров.

К сожалению процесс передачи «суверенитета на места» идет в разноскоростном режиме: местные власти организационно и технически могут «взять» меньше, чем "просят".

В чем это проявляется?

Например в распухших депозитах, которые до войны мэры крупных городов размещают в коммерческих банках.

Как показывает практика последних нескольких лет, наибольшую эффективность в сборе и перераспределении бюджетных ресурсов проявили объединенные территориальные громады (ОТГ).

За ними идут некоторые мэрии крупных городов.

Наименьшая эффективность наблюдается в сегменте районов и областей.

Может потому, что и самоуправления здесь намного меньше, ведь главы местных администраций назначаются президентом.

Хуже всего обстоит дело с реализацией региональной экономической политики, а ведь именно экономика регионов и является необходимым финансовым базисом для социального и инфраструктурного развития местных громад.

В Украине никто так и не додумался разработать полноценную административную реформу, направленную на усовершенствование существующей административной сетки, которая была разработана во времена УССР и отражала потребности плановой экономики того времени, а также специфику командной системы управления.

Деление на области и районы можно сравнить с корпусно-дивизионной структурой советской армии, где область – это военный корпус, район – дивизия, относительно большой населенный пункт – полк и так далее.

Все подчинялось мобилизационным потребностям и необходимости жесткого охвата периферийных территорий «наместниками» из цента в виде секретарей райкомов и обкомов коммунистической партии.

Нужно ли объяснять, что подобная территориальная сетка не разрабатывалась, опираясь на принципы построения рыночной экономики и не опиралась на задачи децентрализации.

Именно поэтому, польская экономическая реформа началась с масштабной реформы системы административно- территориального деления страны.

С 01 января 1999-го года, количество польских воеводств было уменьшено с 49 до 16, то есть более чем в три раза.

При этом сама структура административного деления (воеводство-повят-гмина) была сохранена.

В Украине этому делению соответствует: область, район, ОТГ/город/село.

Часть городов - воеводских центров в Польше, которые утратили свой статус, получили статус города на правах повята, что-то вроде «городов областного значения».

Именно новое административное деление стало основной и для развития региональной экономики в Польше, и более эффективной платформой для привлечения внутренних и внешних инвестиций.

Сейчас в Польше наиболее активно развиваются именно региональные технологические и промышленные кластеры, сформированные в рамках укрупненных воеводств.

Что можно предпринять в Украине?

Не меняя систему административного деления, можно предоставить областям возможность создавать экономические кластеры, которые объединяли бы усилия нескольких областей в привлечении инвестиций и развитии региональной экономики.

Столь сложная реформа должна объединять в себя методологию размещения производительных сил (территориально-экономических районов) и современного мир-системного анализа.

На данный момент, в Украине есть несколько региональных кластеров, которые формировались на основе различных цивилизационных моделей, но которые сейчас объединяются в рамках единого украинского проекта.

Например, в Украине сформировано несколько «мир-экономик», при чем каждая во главе со своим «сверхгородом».

Если брать западную часть страны – это Львов, на юге – Одесса, на юго-востоке – Днепр и Харьков, в центре – Киев.

Общая страна связывает все эти «мир-системы» в единую «мир-экономику» и единую страну.

Так проявляется на нашем микроуровне теория «мир-системного» анализа Ф. Броделя.

Если воспользоваться мир-систеным анализом другого теоретика – И. Валлерстайна, то можно увидеть, что наибольший риск для нас в плане экономической стагнации заключен в трансформации молодой рыночной «мир-экономики» в «мир-империю», когда территории объединены лишь

через центр, который отвечает за централизованный сбор налогов и их перераспределение в своих интересах.

Именно эта модель реализовывалась во времена Кучмы и Януковича и именно она привела к тяжелым историческим последствиям.

Политика децентрализации должна привести к совершенно иному результату: наша пока еще неэффективная «мир-экономика» должна постепенно трансформироваться в единую «мир-систему», как это произошло в европейских странах, США, Китае и не произошло, например, в РФ, где до сих пор целостность системы удерживается на нестабильном и хрупком антагонизме «центр-периферия».

Для этого, сетка размещения в Украине производительных сил должна быть реформирована на основе более эффективных и адекватных рыночной экономике структур - таксонов, то есть отдельных территориально-экономических районов (в современном варианте - кластеров), объединенных на основании общих свойств и признаков.

Как это работает, можем увидеть на примере группирования украинских областей по трем базовым территориально-экономическим районам:

1) донецко-приднепровскому с двумя крупными промышленными центрами (Днепр и Харьков) и также тремя базовыми промышленными кластерами (Приазовье, Приднепровье, Слобожанщина);

2) центральному (Киевский и Львовский промышленные кластеры);

3) южному (Одесский промышленный кластер).

Если взять региональный валовый продукт, то наибольший объем производства зафиксирован в Центральном районе, который включает в себя 13 областей: Винницкая, Волынская, Житомирская, Закарпатская, Ивано-Франковская, Киевская (и город Киев), Львовская, Ровенская, Тернопольская, Хмельницкая, Черкасская, Черниговская, Черновицкая.

На втором месте Донецко-приднепровский район (8 областей): Луганская, Днепропетровская, Донецкая, Запорожская, Кировоградская, Полтавская, Сумская, Харьковская.

На третьем месте – Южный район (Одесская, Херсонская и Николаевская области).

В общей структуре валового продукта, Центральный район занимает 54%, донецко-приднепровский – 37% и южный – 9%.

Если брать численность населения, то в Центральном районе проживает 20 млн человек, в донецко-приднепровском – 17 млн и южном – 5 млн.

Пропорционально это выглядит следующим образом: 48%, 41% и 11% соответственно.

Таким образом, имея 48% человеческого капитала, центральный экономический район производит 54% ВВП, а Южный при 11% населения дает всего 9% валового продукта.

Днецко-приднепровский район также отстает в структуре экономического воспроизводства: 41% населения при 37% ВВП, но здесь существенную роль играет фактор войны.

Если сделать перерасчет регионального валового продукта на дущу населения и взять подушевой РВП в цйентральной районе за 100%, то в днецко-приднепровском получим 76%, в южном - 70%.

Анализ временной динамики показывает рост удельного веса в структуре ВВП центрального района (с 53% до 54%) и снижение донецко-приднепровского: с 39% до 37%.

Что касается южного ТЭР, здесь отмечен небольшой рост с 8% до 9% общенационального ВВП.

Учитывая региональные особенности экономики, данные ТЭР-ы требуют дивесифицированного экономического подхода и формирования разновекторной экономической политики для каждого из них.

В центральном районе необходимо развивать логистическую и транспортную инфраструктуру для обеспечения транзита товаров на рынок ЕС. Это позволяет создавать в центральной и западной части страны инновационные и технологические кластеры, промышленные полигоны, свободные экономические зоны.

Со стороны государства здесь нужна стимулирующая политика, направленная на усиление роли среднего бизнеса.

В этом районе должны появиться новые точки инновационного роста экономики и произойти заметное усиление роли МСБ в общей структуре выпуска.

Основной приток прямых иностранных инвестиций следует ожидать именно в этот ТЭР.

Здесь же будет активно развиваться транзитная логистика и инфраструктура.

В центральном районе стоит прогнозировать и значительное усиление предпринимательской инициативы и более эффективный трансферт инноваций в реальный сектор экономики.

Что касается донецко-приднепровского района, здесь необходимы методы государственного дирижизма и грамотного протекционизма для восстановления индустриального ядра страны и усиления эффективности добывающей промышленности.

Объективно в нем будет сохраняться и роль большого бизнеса, а пул инвестиций продолжит формироваться при активном участии государства и крупных ФПГ.

Относительно южного района, то здесь существенные перспективы открываются в секторе туризма и услуг, а также в части создания свободных торговых беспошлинных транзитных зон и торговых терминалов.

Для активации регионального потенциала нужна максимальная дерегуляция и кредитное стимулирование МСБ.

Роль государства здесь – лишь в части развития инфраструктурных проектов, например портов.

Основные принципы формирования СЭЗ и свободных торговых терминалов в этом ТЭР-е можно позаимствовать в Испании, где концентрация свободных экономических сегментов экономики происходит возле крупных портовых городов, находящихся на торговых путях из Европы в Азию и Африку.

Такие «островки предпринимательской свободы» включают в себя свободное таможенное пространство, свободные склады, промышленные полигоны, технологические парки и специальные торговые центры.

Их экономическим развитием управляют не чиновники, а консорциум компаний, формирующих базовый промышленный кластер.

Кластерное экономическое развитие позволяет обеспечить вектор инновационного движения, наращивание экспортного потенциала, интеграцию страны в мировые технологические и торговые цепочки, создание новых рабочих мест.

Что касается будущего объединения усилий нескольких областей для создания совместных экономических кластеров, то экономически целесообразно проводить данное усиление на оснвое существующих территориально-экономических районов (в рамках теории размещения проивзодительных сил в Украине):

1) Донецкого (Донецкая, Луганская области)
2) Приднепровского (Днепропетровская, Запорожская области)
3) Северо-Восточного (Харьковская, Сумская, Полтавская области)
4) Центрального (Черкасская, Кировоградская области)

5) Северо-Западного (Волынская, Ровенская области)

6) Подольского (Винницкая, Тернопольская, Хмельницкая области)

7) Причерноморского (Николаевская, Одесская, Херсонская области, Крым)

8) Карпатского (Закарпатская, Львовская, Ивано-Франковская, Черновицкая области).

9) Столичного (Киевская, Житомирская, Черниговская области).

При такой системе, местное самоуправление будет сконцентрировано на базе ОТГ, а экономическая политика, особенно в части привлечения инвестиций и формирования качества предпринимательской среды, включая административные стимулы и государственные гарантии – на уровне региональных экономических кластеров.

Создание экономического кластера должно регулироваться специальным законом, а инициатива ег осоздания должна исходить от местного самоуправления на уровне областных рад.

При этом, часть управленческих функций следует делегировать советам/ консорциумам инвесторов, оставив за государством общенациональные функции и задачи инфраструктурного развития.

В таком случае, не только качество дорог и больниц будет зависеть от местных громад, но и качество предпринимательской среды, а следовательно и уровень жизни простых людей и количество рабочих мест.

***

Зимние записки о будущем

Часть 14

«Великая аграрная держава» - примерно такой же оксюморон как «сладкий яд».

Наверное, потому, что в современной истории нет в чистом виде аграрных стран, тем более великих.

Чтобы хоть как-то смягчить этот смысловой нонсенс, для нас придумали более лайтовый формат: «зерно и мозги», означающий, что украинцы будут не только пахать, но и думать.

Получается уникальный гибрид, вроде пражского Голема: страна фермеров и айтишников.

Нарушающая все базовые законы развития, в том числе и знаменитого «круга отсталости» немецкого экономиста Бруно Кналла, который говорил о том, что деградация экономики приводит к увеличению удельного веса низкооплачиваемых профессий, снижению производительности труда и соответственно к общему экономическому упрощению и уплощению.

А затем – снижение инвестиций в образование и науку и последующий дефицит высококвалифицированных специалистов, что еще больше усиливает общую экономическую отсталость страны.

В результате государство проходит точку невозврата, когда уже не может выделять достаточный ресурс для качественного образования населения и профессиональную переподготовку под запросы изменяющегося технологического уклада.

Применительно к Украине это значит, что с общим упрощением экономики, будет продолжаться и снижение уровня образования, что уже проявляется, когда половина школьников на ЗНО не могут сложить дроби с разным знаменателем.

Нынешний потенциал ИТ-специалистов держится еще на прежней образовательной базе (просто повезло, что в Киеве и Львове построили политехники, а в Киеве еще и институт кибернетики), но и он имеет очень четкие параметры роста, которые зависят от численности населения и общепринятого в мире коэффициента людей, имеющих способность к программированию.

По этой причине, численность айтишников в Индии будет расти, а в Украине – достигнет порога роста в 250-300 тыс. человек и затем начнет снижаться.

И Украина никогда не войдет в топ-10 стран по объему предоставляемых цифровых услуг, находясь в мировых рейтингах ИТ-бизнеса в 4-5 десятке, наравне с Тунисом или Марокко.

Максимальный горизонт выручки от продажи данного вида услуг в нашей стране – до 10 млрд. дол. в год.

В действительности, то, что происходит с украинской экономикой в чем-то закономерно.

Индустриальный профиль страны с акцентами на модерн в виде самолето-авиа-и-ракетосроения предполагал наличие иного типа политических элит.

Это должны были быть элиты с институциональной памятью государственников, нацеленные на девеломпент страны, как цельный и сложный проект развития.

Но естественный ход истории породил и естественный формат «элит», архаических, с опорой на клерикализм, идеологизацию политического дискурса, с вульгарным шовинизмом в речовках и лозунгах, а в экономике – олигархических и рентоориентированных, то есть нацеленных на регулярное снятие ренты с населения и бизнеса с помощью налогов, тарифов и контроля за ключевыми системами жизнеобеспечения страны (энергетика, транспорт, порты и т.д.).

Речь о так называемых утилизационных "элитах".

А для такой архаичной модели, квазифеодальное, аграрное государство – самое то, с «децентрализацией», когда огромными ОТГ управляет «глава», начальник районной полиции и районный прокурор.

Что-то вроде феодала, шерифа и епископа в средневековой Англии времен Робин Гуда.

Условное «РОВД» в этой модели – почти как форпост «шерифа нотингемского», призванный щемить местных «терпельцев», периодически насиловать и снимать дань со всего, что еще хоть как-то экономически дышит: добыча песка, сбор металлолома, контрабанда, базарная торговля и т.д.

И «железный закон олигархии» в данной системе координат никогда не позволит развиться тем отраслям, которые не приспособлены для снятия рент – то есть промышленности, в особенности – инновационной.

Попутно уничтожив те производства, что еще остались.

Упомянутый выше закон сформулировал Роберт Михельс еще в 1911 году.

Все начинается с переориентации целей со стратегических на текущие.

Затем идеологизация политики.

Разрыв между интересами населения и узкой надстройки, отсечение общества от демократических процедур влияния на власть (и формализация оных).

Инкорпорация лидеров общественного мнения в общую систему рентных доходов, ориентация провластной партии «на весь народ».

В своей книге «Почему одни страны богатые, а другие бедные», экономисты Дарон Аджемоглу и Джеймс Робинсон описывают этот порочный круг экстрактивных институтов, который наиболее характерен для стран Африки и как видим – для нас.

Основной признак – при смене политических элит, сами институты по съему ренты с населения и экономики не исчезают, а лишь трансформируются и перезагружаются, что и происходило в Украине после каждого майдана, являясь основной причиной бедности в стране.

Похожая модель аграрной консервации наблюдалась в Российской империи во времена Николая I и министра финансов Егора Канкрина, который специально создавал механизмы, препятствующие развитию промышленности и железных дорог и максимально содействующие развитию аграрного уклада «под залог крепостных».

Завершилась эта модель для России поражением в Крымской войне.

Только у нас данный концепт реализуется «естественным путем» в виде так называемой «руки рынка» и «созидательного разрушения» индустриального потенциала.

В современной экономической науке есть такой чрезвычайно интересный раздел как динамическое равновесие экономических систем.

На практике, это означает, что у роста экономики нет предела, равно как у ее падения нет дна.

Экономическая система просто находит точку равновесия, на более высоком или более низком уровнях развития.

Бесконечный рост – это цель развивающихся стран и статус кво развитых.

Бесконечное падение – характерно для украинской экономики.

За последние 20 лет, когда мы жили в формате квазирыночной системы (а не переходной), у нас было три пика экономического развития, когда ВВП превышал 180 млрд. дол.: в 2007-2008, 2012-2013 и 2021 годы.

Каждый раз, выход на пик заканчивался обвалом.

В 2005-м году мы находились на наивысшей точке остаточного промышленного потенциала в рыночной модели, когда удельный вес промышленной продукции в структуре экспорта составлял 13%, равно как и аграрного сырья.

С тех пор ситуация только ухудшалась: аграрный компонент экспорта достиг 50% и скоро превысит эту отметку, а промышленный – сократился в несколько раз до 4-5%.

В 2005-м у нас был внешнеторговый профицит по товарам и услугам в размере 0,8% ВВП.

В 2008-м, данный показатель снизился до -8%.

Затем, сразу после глобального финансового кризиса – оздоровление торгового баланса и рост данного индикатора до -1,7% ВВП в 2009-м.

И снова ухудшение до -8,5% в 2013-м.

Новый обвал и очередное «оздоровление» - до -2% в 2015-м.

Очередной «круг на кризис», когда внешнеторговое сальдо в 2018-м снизилось до -8,6%.

В 2020-2021 годах наблюдалось уже третье по счету «оздоровление» внешней торговли.

Происходит это по очень простой причине: в период кризиса активизируется девальвация национальной валюты и общее снижение платежеспособности населения и инвестиционной активности бизнеса.

Потребительские и инвестиционные товары у нас преимущественно импортные, то есть снижение платежеспособности резко обваливает показатель импорта.

В то время как аграрный экспорт, хоть и сокращается, но не так существенно .

Вот так и происходит «оздоровление» нашего торгового баланса.

Почему мы не пользуемся этим шансом на перезагрузку экономической системы?

Одна из причин: две плохо адаптированные волны торговой международной либерализации в рамках ВТО и ЗСТ с ЕС, которые полностью уничтожили в Украине механизм внутреннего протекционизма, а зависимость от внешних кредиторов лишь усилила эту деструкцию и сырьевой характер национальной экономики.

Почему мы запрограммированы на такие цикличные обвалы?

Сформируем простую экономическую модель.

Потребительские расходы населения на уровне 75% ВВП и склонность к импорту – на уровне 50%.

Это значит, что при потенциальном уровне ВВП в 200 млрд дол и потребительских расходах в 150 млрд дол., параметры импорта составят примерно 75 млрд. дол., включая "серый".

По мере роста экономики и доходов населения, потребность в импорте будет лишь возрастать.

Она уже не будет перекрываться по сумме сырьевым экспортом (аграрным и горно-металлургическим).

Рост импорта частично можно компенсировать за счет торгового дефицита, предельное значение которого для нас – до 10% ВВП, то есть при показателе валового продукта в размере 200 млрд. дол., речь идет о примерно 20 млрд.

дол., которые перекрываются за счет новых кредитов и трансферов трудовых мигрантов.

Но в любом случае потолок роста импорта в такой модели до 100 млрд. дол., затем новый обвал.

Чтобы его избежать, нужно наращивать экспорт.

Но и здесь есть свой потолок: с учетом «зерна и мозгов», размер нашего экспортного потока в ближайшие 10 лет не превысит 100 млрд. дол. (и это в очень хорошем варианте развития событий на мировых сырьевых рынках).

Этот показатель экспорта соответствует параметрам ВВП на уровне примерно 250 млрд. дол.

Параллельно с этим, будет происходить процесс роста доходов населения и соответствующее увеличение импорта (вместо секондхенда – новые вещи, вместо «евроблях» - новые авто и т.д.).

С учетом потенциально доступного дефицита получаем максимально возможный импорт в размере 120 млрд. дол.

А дальше могут быть только два варианта:

1) если курс гривны фиксированный, происходит очередной обвал с девальвацией на 30-50%: ВВП страны возвращается на привычный уровень в 150 млрд. дол., население беднеет, переходит на секкондхенд и евробляхи, доходы граждан страны падают на 50-% и больше;

2) если курс гривны плавающий, все будет происходить примерно в том же направлении, но с более частотными корректировками, когда курс будет снижаться на 10%, потом возрастать на 5% и т.д., но с неизменной понижательной траекторией.

Обвалы будут не такими глубокими, но более частыми.

В такой модели, ВВП балансирует в диапазоне 200-250 млрд. дол., доходы населения сжимаются и расширяются как гармонь на сельской свадьбе.

Простыми словами, рост нашего потребления (основанного на импорте) всегда будет сдерживаться потолком нашего сырьевого экспорта.

А сельское хозяйство, равно как и добыча природных ресурсов – это отрасли со убывающей предельной отдачей, когда каждый дополнительный центнер кукурузы с гектара и каждая новая тонная руды будут стоить все дороже и дороже, пока возможность наращивания производства не будет окончательно исчерпана.

Наш удел в этой модели – подушевой ВВП в пределах 5-6 тыс. дол., то есть место в группе беднейших стран или системное снижение численности населения в два раза, что позволит увеличить уровень благосостояния оставшихся счастливчиков до уровня, к примеру, современной Турции.

Кстати, а что в других странах?

Турция с населением 83 млн. человек и подушевым ВВП на уровне 9-10 тыс. дол. имеет показатели экспорта на уровне 240-250 млрд. дол. и импорта в пределах 230 млрд. дол.

В Польше, население 38 млн. человек и подушевой ВВП – более 15 тыс. дол. с годовым экспортом в 330 млрд. дол. и импортом в 300 млрд. дол.

В Южной Корее с населением в 51 млн. человек, подушевой ВВП 32 тыс. дол. экспорт – 670 млрд. дол. и импорт – 616 млрд. дол.

У всех этих экономик, есть несколько общих черт:

1) – покрытие экспорта импортом на уровне единицы и выше;

2) - удельный вес промышленности в валовой добавленной стоимости (стоимость продукции за вычетом стоимости промежуточного потребления) на уровне 45-60%;

3) - промышленность - источник первичных доходов;

Для дальнейшего развития, модель которого включает в себя рост, а не сокращение численности населения и выход на более высокую, а не низкую точку динамического равновесия, Украине нужно пройти четыре этапа:

1. Отправная точка для «большого толчка» с ВВП на уровне 250 млрд. дол. (подушевой ВВП – 6-7 тыс. дол.).

Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 130 млрд. дол.

2. Условная «Турция» - ВВП на уровне 400 млрд. дол. (подушевой ВВП – 10 тыс. дол.).

Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 250 млрд. дол.

3. Условная «Польша» - ВВП на уровне 600 млрд. дол. (подушевой ВВП – 15 тыс. дол.).

Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 330 млрд. дол.

4. Условная «Южная Корея» - ВВП на уровне более одного триллиона долларов. (подушевой ВВП – более 30 тыс. дол.).

Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 600+ млрд. дол.

Даже для стартового толчка, потенциала сырьевого экспорта будет недостаточно.

Нужна реанимация существующего промышленного потенциала.

А для выхода на точку «условной Турции» необходима реновация промышленного ядра.

Для «условной Польши» - структурная диверсификация по максимальной ширине линейки производимой продукции.

Для «условной Южной Кореи» - инновации.

Или в формате инвестиций: государственные, внутренние, внешние.

В формате моделей: перезапуск на факторе внутреннего рынка (Турция), рост производительности труда (Польша), инновации (Корея).

Есть еще один вариант – ничего не делать, вернуться в милую сердцу аграрную архаику, феодализироваться и болтаться в полынье между циклами кризисов.

Постоянно находя точку равновесия на более низкой точке развития с одним вариантом выхода из этого «дня сурка» - за счет уменьшения численности населения минимум в полтора раза.

Надеясь при этом, что малолюдные земли никто не захватит.

***

Алексей Кущ про «план Маршалла» для України.

«Зимние записки о будущем

Часть 15

Из неофициального: западные партнеры рекомендовали нашим чиновникам избегать терминологии "План Маршалла" в контексте программ послевоенного восстановления Украины.

Простыми словами - "больших денег не будет".

Ведь так называемый План Маршалла - это концепт трансатлантической сборки Европы под эгидой США.

Который предусматривал, в том числе, демиллитаризацию ФРГ.

А "План Доджа" в послевоенной Японии - это дорожная карта "вестернизации" японской экономики на базе местной специфики и демиллитаризации японского государства с соответствующими изменениями в Конституцию страны.

Более того, стратегия реформ в Японии, Южной Корее и на Тайване началась с земельной деконцентрации.

В Японии, например, провели изъятие земель у крупных латифундистов, а затем продали ее в кредит мелким и средним крестьянским хозяйствам.

По минимальной цене и с рассрочкой на 30 лет.

В одни руки - три гектара, исключение лишь для острова Хоккайдо - 12 га.

Такая же реформа прошла в Южной Корее и на Тайване: 10-20 га на одно хозяйство.

Это вполне логично, так как крупное землевладение в руках у лендлордов, сдвигает страну в политическую архаику, с отрядами "гайдуков" и приводит к концентрации национального капитала в аграрном сырьевом экспорте.

С сопутствующими деиндустриализацией, деградацией образования, науки и государственных институтов.

С урбанистическим кризисом городов и вымиранием малого и среднего бизнеса, ориентирующегося на внутреннее потребление.

А теперь вопрос.

Будет ли в Украине кто-то из внешних сил влияния продвигать идею о демонополизации аграрных латифундий и снижении максимального уровня владения землей?

Перед тем, как ответить, вспомните земельную реформу "имени Милованова" в первом чтении с 200 тыс га в одни руки и с правом нерезидентов владеть землей.

Естественно, никто не будет нас "демиллитаризировать", наоборот.

Поэтому коннотация послевоенного восстановления Украины с "Планом Маршалла" максимально неудачная.

В понимании типичного украинского чиновника, любой «План Маршалла» - это когда западные партнеры-«терпилы» проливают на него щедрый кредитный дождь, а он усиленно тырит свалившуюся с неба манну.

За последние десять лет, в медиа пространстве фигурировало несколько планов по реформированию украинской экономики.

И все они так или иначе остались лишь на бумаге, разбившись как мошкара об лобовое стекло автомобиля под названием «политическая элита Украины».

Первым документном в подобном роде, стала программа Microeconomic Development and Social Enterprise in Ukraine: A «Marshall Plan» for Ukraine, разработанная в 2007 году британской организацией People-Centered Economic Development.

Многие ее элементы уже безнадежно устарели, например обеспечение населения доступным интернетом.

Как известно, Украина в настоящее время является мировым лидером по дешевому интернету.

Некоторые блоки программы можно частично использовать и сейчас: микрокредитование населения, развитие малого бизнеса, но в целом, акценты в ней сделаны по принципу «телега впереди лошади».

Тем не менее, план получил лестные оценки даже такого титана предпринимательской мысли как Ричард Бренсон.

В 2014 году к написанию сценария лучшей жизни для Украины подключился французский журналист, писатель и философ Бернар-Анри Леви, который предложил три шага его реализации:

1) - проведение ежегодного экономического форума по Украине;
2) - создание страховой компании, которая будет хеджировать инвестиционные риски иностранных инвесторов в нашей стране (за счет взносов олигархов, мол они заинтересованы в росте капитализации Украины и увеличении мультипликатора на украинские активы);
3) - помощь в виде кредитов международных доноров под гарантии ЕЦБ и МВФ.

Нынче из указанного плана актуальна тема гарантий инвестиций, правда уже не за счет олигархов, а внешних доноров.

Но аргументация та же: они заинтересованы в капитализации украинской экономики.

Примерно в те года, на горизонте появилась и программа помощи британского историка и знатока специфики Восточной Европы, Тимоти Гартона-Эша, который предложил свой план, но не «Маршалла», а «Меркель», подразумевая, что главным финансовым донором выступит Германия.

Как обычно это происходит в последнее время, все проблемы Европы, британцы рассчитывают решить за счет немцев.

Был еще и чисто «олигархический» план спасения, выдвинутый Дмитрием Фирташем в контексте создания неправительственного Агентства модернизации Украины.

Ну, это как если бы пчелы собрались обсудить, как им не есть мед.

В 2016 году группа депутатов Бундестага предложила свой вариант «Плана Маршалла для Украины».

Все указанные выше планы, объединяет одно – они инициированы/одобрены либо филантропами вроде Бренсона (интерес которых к подобным проектам быстро загорается и также быстро гаснет), либо журналистами/историками (которые любят пофантазировать на международных тусовках), либо не очень влиятельными политиками.

Среди авторов плана нет ни одного министра финансов крупной западной страны.

Сейчас у нас есть два государственных органа, которые потенциально будут задействованы в новом плане восстановления: Нацфонд по привлечению инвестиций во главе с упоминавшимся Миловановым а Агентство восстановления во главе с Наемом.

Перед тем, как разобраться, какой же план нужен для Украины, неплохо было бы поговорить о дефинициях, так как под «планами Маршалла» у нас подразумевают все, что угодно, но только не реальный план, который был реализован в послевоенной Европе.

На самом деле, программа, разработанная в США носила название European Recovery Program или «Программа восстановления Европы».

Свое привычное для нас название, она получила по фамилии американского государственного секретаря Джорджа К. Маршалла.

В этом плане, Германия была далеко не самым большим получателем помощи: из $13 млрд, выделенных Штатами, больше всех, $2,8 млрд и $2,5 млрд, получили Великобритания и Франция соответственно.

Западная Германия получила помощь аналогичную «подпитке, выделенной Италии - $1,3 млрд и немногим больше помощи для Голландии ($1 млрд).

Старт программы состоялся в 1947 годы и по времени совпал с так называемой «доктриной Трумэна», под которой понимают систему сдерживаний и противовесов, применяемых США против СССР и давшей старт «холодной войне».

Именно по этой причине, от программы были отрезаны страны Центральной Европы.

Например, США запретили Франции покупать польский уголь, хотя его цена тогда была наиболее дешевой - $12 за тонну и заставили закупать его в штатах по цене $20.

Одним из условий предоставления помощи – было недопущение в правительства политиков – коммунистов и девальвация национальных валют.

Именно по этой причине, от плана отказалась Финляндия.

В «Плане Маршалла» было много и других сюрпризов: например, значительная часть помощи оказывалась в виде продуктов питания, а не новых технологий и оборудования – таким образом, США обеспечивали сбыт излишков своей сельскохозяйственной продукции.

"План Маршалла" стал таким образом механизмом преодоления послевоенного кризиса в США, когда резко сократились госзакупки и возникли излишки товаров на внутреннем рынке, прежде всего, продуктов питания.

В качестве платы за помощь, Америка требовала обеспечить бесперебойные поставки сырья из европейских стран.

В 1947 году, экономика большинства европейских стран находилась на отметке 80% (сельское хозяйство), 88% (промышленность) от уровня 1938 года и план «Маршалла» больше регулировал не вопросы экономической политики, а принципы взаимодействия между ключевыми государствами Европы, например в сфере снятия таможенных барьеров между ними.

Фактически уже тогда была заложена модель будущего ЕС: план дал возможность ощутить все преимущества от объединения в одном флаконе конкурентных преимуществ разных стран, которые еще совсем недавно были смертельными врагами.

Немецкое экономическое чудо состоялось не так благодаря плану «Марщалла», как вследствие экономических реформ Людвига Эрхарда, выдающегося немецкого экономиста и политика, автора теории «благосостояние для всех», которая базировалась на либеральных реформах, устраняющих влияние государства на экономику и превращении патерналистски настроенных немцев в предпринимателей-индивидуалистов.

Государство по Эрхарду должно обеспечить лишь базовые условия для экономического роста.

В результате Германия стала страной с одной из самых быстрорастущих экономик.

Германия построила социально-рыночную экономику или социальный либерализм (скрещивание этих понятий у нас многие не допускают).

Свой план выхода из кризиса получила и послевоенная Япония.

В 1947 в стране была принята новая Конституция, которая ввела принципы демократии и провела демилитаризацию государственной идеологии.

Новая политика, разработанная американским банкиром и советником президента США Дж. Доджом, получила название «обратного курса».

Ключевым элементом этого плана была демонополизация, ведь до войны более 30% экономики контролировали всего девять финансово-промышленных групп.

В ходе реформ, регулирующая роль государства, памятую ментальные особенности нации, была сохранена.

Японские ФПГ (дзайбацу) были принудительно «раскрыты» - часть их акций поступила в открытую продажу на фондовый рынок, при чем преимущественное право на покупку получили работники предприятий и жители регионов, где они размещались.

Как следствие – более 70% акционерного капитала было «распылено» между миллионами частных акционеров.

Были жестко ограничены возможности для построения горизонтально-интегрированных компаний: перекрестное владение не должно было превышать 25% уставного капитала.

Государство выкупало большие массивы земель сельскохозяйственного назначения у аграрных лендлордов и продавало ее мелким и средним аграрным хозяйствам.

К 1950 году, 60% земли оказалось в руках небольших и средних фермерских хозяйств.

Таким образом, план восстановления послевоенной Японии – это деолигархизация, разукрупнение бизнеса, ценовая и валютная стабильность, качественный государственный менеджмент, оказывающий стимулирующее воздействие на экономику.

Что же в таком случае необходимо Украине?

Структура украинской экономики представляет собой изъеденный, засохший остаток «швейцарского сыра», дыры в котором – плод творчества основных финансово-промышленных групп страны.

Лишь 42% экономики (по объему выпущенной продукции) формируется в конкурентной среде.

Почти 17% распределено в системе коллективного доминирования (олигополии), где удельный вес трех самых крупных участников превышает 50% рынка.

На рынки с единоличным доминированием (доля одного участника составляет треть общего объема), приходится 31%.

Еще 10% - это классические монополии, где удельный вес одного участника превышает 90%.

Таким образом, олигархическая концентрация современной украинской экономики превышает показатели даже милитаристской Японии.

Главный рецепт плана «Маршалла» для Украины – это деолигархизация и декоррупционализация страны, когда большая часть ФПГ будет частично «раскрыта», а их акции купят частные инвесторы.

Кроме того, должны быть введены жесткие ограничения на горизонтальную интеграцию большого бизнеса с запретом на перекрестное финансирование убыточных направлений за счет прибыльных.

Сегмент малого и среднего бизнеса должен получить как конкурентные стимулы, так и финансовые: компенсацию процентных ставок по кредитам, упрощение обязательных административных процедур, защиту титулов собственности, легализацию самовольно созданных активов.

Активы олигархов, незаконно выведенные из страны, должны быть либо признаны вне закона, либо пройти процедуру легализации с уплатой фиксированного налога в государственный бюджет.

Что касается борьбы с коррупцией, то ее успех может быть обеспечен лишь при внедрении прямых законодательных норм ответственности за так называемое «кумовство» по аналогии с «ворами в законе» в Грузии или «крестными отцами» в Италии.

Только так может быть разрушена украинская «омерта» - круговая порука чиновников и большого бизнеса.

Если уж проводить параллели с послевоенной Европой, то у нас есть риск реализации другого плана - "Моргентау" (по фамилии министра финансов США Генри Моргентау), который предполагал превращение Германии в отсталую аграрную страну.

К счастью, Германия тогда так и не стала «огородом Европы», зато эту роль сейчас активно "сватают" Украине.

Ключевыми элементами несостоявшегося «плана Моргентау» были такие направления как: разрушение национальной банковской системы, ограничение производства удобрений и ликвидация химической промышленности, вырубка лесов, жесткая налоговая политика.

Несостоятельность этого плана, в конечном счете, осознали и американцы.

Как заявил экс-президент США Герберт Гувер, после посещения Германии в 1947 году:

«Это иллюзия, что Новая Германия может быть превращена в аграрное государство. Это недостижимо, пока мы не уничтожим или вывезем из неё 25 млн человек».

Учитывая, что новый план развития Украины может быть реализован лишь после антикоррупционного «Нюрнберга», который на международном уровне вскроет все коррупционные язвы и червоточины украинких политиков.

Данный процесс является и необходимым условием для деолигархизации страны – ведь крупнейшие ФПГ станут договороспособными лишь утратив скрытую поддержку со стороны властных «элит».

Вероятность такого антикоррупционного «Нюрнберга» под воздействием внутренних общественных сил сокращается с каждым миллионом украинцев, уехавших на запад .

Хотя сохраняется возможность реализации данного сценария под воздействием внешним сил влияния.

Ну а пока в плане послевоенного восстановления, который нам предложат, скорее всего будет:

1. Миллитаризация, что вполне очевидно в виду российской военной угрозы, которая будет сохраняться и после нынешней полномасштабной войны.

2. Повторная приватизация природных ресурсов: отъем их у национальных ФПГ и передача внешним ТНК.

3. Восстановление критической инфраструктуры для недопущения социальной миграции за рубеж.

4. Максимальное укрупнение землепользования в пользу крупнейших ТНК и западных пенсионных/венчурных фондов.

Здесь вообще может сложиться уникальная ситуация: покупка по дешевке украинских земель западными фондами под гарантии инвестиций их же правительств и международных финансовых структур.

5. Максимальная адаптация украинских беженцев за рубежом: женщин фертильного возраста и детей.

6. Приватизация железных дорог и энергетики, включая Энергоатом.

7. Максимальное сокращение затрат на медицину и образование.

8. "Рыночные" тарифы.

А что зависит от нас, что нужно сделать украинским политическим элитам?

Я не питаю иллюзий касательно того, что у нас, условно говоря, земельную реформу проведет свой Вольф Ладежинский вместо Милованова, а министром экономики назначат своего Альфреда Мюллер-Армака (архитектор реформ Эрхарда).

Хотя в истории нет ничего невозможного.

Но попытаться в план восстановления "втиснуть" нашу промышленность, потенциал урбанистически центров, образование и науку, вполне по силам».

***

Зимние записки о будущем

Часть 16

Будут ли женщины рожать детей в условиях войны и послевоенного кризиса?

Начнем с констатации простого факта. Украина находится в условиях жесточайшего демографического кризиса. Который можно назвать "три в одном".

Украина, как и практически все европейские страны, находится в фазе третьего демографического перехода: снижение рождаемости и рост продолжительности жизни. Простыми словами - старение населения.

Но у нас есть своя специфика: рождаемость снижается, а вот рост продолжительности жизни запаздывает, особенно среди мужчин.

На фоне "отрицательного естественного прироста населения" у нас наблюдалась колоссальная трудова миграция, экспорт рабочей силы, что само по себе, нонсенс.

На третьей фазе демографического кризиса - война и беженцы.

Квазиперепись населения показала, что в Украине по состоянию на 01 декабря 2019-го года проживает 37,29 млн. человек (без учета оккупированных территорий), из которых 20,01 млн. – женщины и 17,28 млн. – мужчины.

На самом деле, то, что предъявленная цифра – «фонарь», доказывается с помощью простых вычислений, при чем все данные – в открытом доступе.

По данным госстата, на 01 января 2014-го года в Украине проживало 45,43 млн. человек.

За последние шесть лет, природная убыль населения (рождаемость минус смертность) катастрофически ускорилась, при чем не так за счет роста смертности, как в результате сокращения рождаемости.

Если в 2014-м данный показатель находился на уровне – 166,8 тыс. чел., то в 2018-м он достиг 251,8 тыс. чел., увеличившись в полтора раза!

Суммарный минус природной убыли населения за период 2014-2021 составил ориентировочно 1,7 млн.

Аннексия Крыма привела к сокращению численности населения страны на 1,97 млн. человек. А война на Донбассе – к минус 3,72 млн. чел.

В так называемой «днр» проживает 2,27 млн. (наличный состав, а не списочный), а в так называемой «лнр» - 1,45 млн. (также наличная численность).

Если оценить суммарное сокращение населения Украины как вследствие природного движения (убыль), так и вследствие аннексии и оккупации территорий – получаем минус 7 млн. человек.

В таком случае, если отнять эту цифру от данных на начало 2014-го – выходит, что на контролируемых территориях должно проживать 38 млн.

При этом, можно вполне допустить, что данные в 2014-м были завышены и тогда нынешняя цифра будет еще меньше.

А теперь сравним эти показатели с «переписью» Кабмина (37,28 млн) – разница примерно в один миллион человек.

Выходит, все данные о трудовой миграции, рассчитанные на основании пограничной статистики и динамики денежных переводов, являются фикцией и украинцы в период 2014-2021 никуда не уезжали.

Вот только анализ рынка труда говорит об обратном – в Украине насчитывается более 17-18 млн. человек экономически активного населения в возрасте от 15 до 70 лет, а численность штатных работников – около 6-7 млн.

Разница в 10 млн.

Естественно, что эту цифру нельзя полностью отнести на трудовую миграцию.

Госстат оценивает количество «штатников» по юридическим лицам с персоналом в 10 человек и больше.

Кроме того, часть молодежи и значительная число людей в диапазоне от 60 до 70 лет не работают.

Есть еще 1,5-1,7 млн. безработных и несколько миллионов самозанятых и неоформленных работников в теневой экономике.

Но не менее 3 млн. – приходится на постоянную трудовую миграцию иначе пазл не складывается.

Реальная численность населения, постоянно живущего в Украине, на начало полномасштабной войны, составляла, примерно 33-34 млн человек.

Начиная с марта 2022 года Украину покинуло 8 млн. человек. Еще 1-2 млн уедут в 2023 году.

После войны вернется, около 2-3 млн человек.

То есть получаем демографическую "дыру" в 7 млн человек, вызванную войной и прогнозную численность населения страны в 27-28 млн человек.

Из который 16 млн - женщины, 11 млн - мужчины.

Около 10 млн пенсионеров, около 3 млн детей в возрасте до 15 лет и 14 млн - трудоспособного населения. С учетом теневой экономики, безработных и маятниковой миграции: 7-8 млн плательщиков налогов.

Есть ли перспектива преодолеть этот демографический кризис?

Основные факторы риска, которые влияют на выпадение из сегмента среднего класса в Украине – это выход на пенсию и рождение детей.

Кстати, фактор детей в семье напрямую влияет на возможность закрепиться в социальной группе среднего класса.

Один ребенок понижает шансы на вхождение в «середину» в полтора раза, а два – уже в четыре.

Не отсюда ли родом новый социальный тренд «чайлдфри», который набирает обороты и в нашей стране.

Простыми словами – желание находится в среднем классе и простое демографическое воспроизводство – несовместимые понятия для значительной части населения.

Можно сказать, что большая часть периферийной (наиболее рисковой) подгруппы среднего класса формируется как раз из семей с детьми.

Наличие в семье ребенка – это своеобразная социальная жертвенность, когда человек добровольно понижает свое место в социальной иерархии.

Структура среднего класса определяется в виде следующих базовых групп:

1) ядро;
2) ближняя периферия;
3) дальняя периферия.

Ядро – это устойчивый состав среднего класса, который за счет формирования пассивных доходов (сдача недвижимости в аренду, финансовой ренты), а также с помощью дополнительного бизнеса, могут себя достаточно уверенно чувствовать даже в условиях перманентных кризисов и длительной стагнации экономики.

Это люди, которые в соответствие с моделью четырех квадратов личного благополучия Роберта Кийосаки смогли сформировать четыре направления поступления доходов: рентные/пассивные доходы, постоянная работа, бизнес и продажа идей (франшиза).

Ближняя периферия – это, как правило люди, которые имеют один дополнительный источник дохода, который в случае ухудшения личных

жизненных обстоятельств может обеспечить минимальные стандарты жизни, характерные для среднего класса.

По сути – это резерв для «ядра» группы.

Его можно активировать в случае экономического роста.

Дальняя периферия – это ближайшие кандидаты на «социальный фарш» в случае кризиса.

Как правило, представители данной подгруппы имеют высокий трудовой заработок, но недостаточный уровень дополнительных, в частности пассивных доходов.

В случае активации долгосрочного экономического кризиса, данная группа выпадает из среднего класса и медленно маргинализируется.

После стабилизации экономики и начала нового цикла роста, часть этих людей в течение 1-2 лет возвращается в сегмент среднего класса.

На данный момент Украина входит в группу стран с подушевым доходом менее $10 тыс в год, то есть в широкий латино-афро-азиатский пояс экономик третьего мира.

Американские ученые Уильям Томпсон и Джозеф Хики провели свою стратификацию группы среднего класса.

Они выделили высший класс (до 5% населения), который обладает максимальным влияние на государственные и рыночные институты, высший средний класс (15%) – так называемые «белые воротнички» и низший средний класс (более 30%) – так называемый подражательный средний класс с более низкими доходами и меньшей квалификацией и уровнем образования, который пытается копировать поведенческие модели более высших подгрупп.

В Украине подобная стратификация может быть проведена весьма условна по причине крайне низких показателей численности подгруппы «белых воротничков» и сужения «высшего» класса до уровня менее 1%.

Зато к подражательной подгруппе можно отнести более половины населения, которые в своих поведенческих моделях (покупка, нередко в кредит, дорогих смартфонов, престижных марок авто, отдых, аксессуары и т.д.) копирует жизненные стандарты элит.

Определенную роль при оценке среднего класса в Украине мог бы сыграть тест ценностей Шварца.

В этом методе «ценностный опросник» помогает определить «познанные» потребности индивида, исходя из социокультурных традиций, влияния среды и т.д.

Шварц делил все базовые ценности на индивидуальные и социальные.

Модель, показывающая соотношение базовых ценностей человека, получила название «круга ценностей Шварца».

Но и здесь мы сталкиваемся с методологическими трудностями.

Индивидуальные ценностные установки значительной части населения Украины формировались в условиях патерналистской социальной системы, в результате произошло не только смешение индивидуальных ценностей и социальных, но и существенная деформация общей иерархии предпочтений, которая зачастую входит в диссонанс с поведенческими моделями социальных групп в других странах, изначально сформировавшихся в условиях рыночной экономики.

Именно поэтому в Украине для определения стратификации среднего класса необходимо применять комбинированный подход, учитывающий как финансовые, имущественные, так и ценностные характеристики оценки, при чем, обязательно с использованием переходных поправочных коэффициентов, которые бы учитывали длительное нахождение социальной группы в условиях переходной экономики.

Если применять чистый финансовый подход, то фокус-группа среднего класса в Украине будет всегда выскользать из статистического охвата: в 2018-м году, не смотря на снижение периферийного пояса бедности, 92% затрат домохозяйств были связаны с потребительскими расходами и лишь 8% приходилось на непотребительские траты.

Возможность накапливать и инвестировать наблюдалась у 5-7% домохозяйств.

Попытаемся составить временной вектор вхождения индивида в группу среднего класса в Украине, приняв за основу заработную плату в эквиваленте $1 тыс и порога потребительских затрат в пределах $750 на взрослого и $500 на ребенка в месяц.

Если домохозяйство состоит из одного работающего, оно получает возможность для частичного накопления.

Семья из двух работающих – это уже реальные условия для инвестирования и создания индивидуальной финансовой подушки безопасности и механизма пассивных доходов.

Декретный отпуск резко сокращает эти возможности и уровень затрат уже не соответствует поточным доходам – домохозяйство тратит предыдущие накопления.

Появление ребенка – это уже заявка на выход из группы среднего класса.

А рождение второго ребенка – это уже гарантированный выход из базовой социальной подгруппы.

Ситуация несколько улучшается лишь после выхода на работу второго участника домохозяйства.

И лишь по мере взросления детей и их трудоустройства, наше домохозяйство опять возвращается в сегмент среднего класса и получает возможность возобновить накопления.

Эти данные подтверждает и статистика.

Самые высокие риски бедности зафиксированы в домохозяйствах, состоящих из двух взрослых и трех детей – до 59%.

По оценкам Института демографии и социальных исследований им. М.В. Птухи НАН Украины, самые низкие показатели бедности характерны для домохозяйств, состоящих их 1-2 взрослых (11%).

Эти показатели и определяют уровень рождаемости в стране: 53% домохозяйств состоят из двух людей и лишь 12% из пяти и более.

При этом, дети в возрасте до 18 лет есть в 34,6% домохозяйств.

К среднему классу в Украине можно отнести домохозяйство, которое способно формировать пассивные доходы и капитализировать свои активы.

В ценностных характеристиках – это максимальное дистанцирование от государства, как в плане получения субсидий, так и в части уплаты налогов, вследствие чего, статистически «поймать» данную группу весьма проблематично.

К этим подгруппам примыкает значительный массив «подражательного» среднего класса и в Украине он, напротив, значительно шире, чем в других странах – до 30% населения.

Кроме того, у нас есть и огромный буфер в пределах 10 млн человек, который является «блуждающим нервом» между средним классом и бедностью.

Это семьи с детьми, обладающие собственным жильем и средним уровнем дохода, зачастую теневого.

Отнести их к среднему классу нельзя по причине субсидиарной зависимости от государства и крайне неустойчивых показателей индивидуальной финансовой автономности.

Методология определения среднего класса может дать правительству ключи для формирования эффективной государственной демографической и социальной политики.

До тех пор, пока тарифная нагрузка и рождение детей будут «выбивать» домохозяйства из группы средних доходов, до тех пор Украина будет оставаться вымирающей страной с деградирующей инфраструктурой.

Какие методы можно применить для исправления ситуации?

Прежде всего, необходимо помогать женщинам сохранять социализацию и делать карьеру в условиях рождения ребенка.

Времена, когда женщины приносили себя в жертву, оставаясь дома выращивать детей, остались в патриархальном прошлом.

Необходимо применять механизм налогого кредита на сумму затрат, связанных с воспитанием детей.

То есть затраты семьи на репетиторов, нянь, воспитателей, детские садики, школы и т.д. - вычитать из налогооблагаемой базы доходов, а переплату налогов - возвращать домохозяйствам по итогам годовой налоговой декларации.

Необходимо формировать "материнский капитал" на достаточном уровне, но очень жестко контролировать целевые направления его использования: только на воситания детей, но не на выпивку за счет "детских".

Плюс, государственные целевые программы: "детский отдых", "кружки и спортивные секции", "подготовка ребенка к школе" и т.д.

Например программа "детский кэщбек" - возмещения родителям до 20% затрат на детский досуг (книги, репетиторы, путешествия и т.д.).

Отдельная программа - налоговое стимулирование создания рабочих мест для женщин с маленькими детьми (доплата работодателю со стороны государства за сокращенный рабочий день, сниженная ставка налогов).

Это должна быть комплексная программа.

В 2021-м году государство потратило 10 млрд дол на дороги. Лучше бы потратило этот ресурс на помощь украинским семьям по воспитанию детей.

Деньги нужно вкладывать в Человека, так как человеческий капитал - это "нефть 21 века", а не бездумно закатывать в асфальт.

***

Зимние записки о будущем

Часть 17

Есть ли в Украине коррупция?

Ответ не предусматривает, ни "да", ни "нет".

Анализ коррупции и ее влияние на общество, проведенный с помощью западных методик, всегда даст неверный результат.

В Украине сформировался более токсичный для общества конструкт.

Я попробую впервые в нашей практике, дать ему определение: коллаборация.

Понятно, что речь идет не о военном "коллаборационизме", а о внутреннем консенсусе общества и политических элит, функционирование которого не связано с войной.

А является фундаментальной основой нашего бытия.

Возьмем классическое определение коллаборации:

Коллаборация — процесс совместной деятельности в какой-либо сфере двух и более людей или организаций для достижения общих целей, при которой происходит обмен знаниями, обучение и достижение согласия (консенсуса).

В Украине цель коллаборации, принимаемой у нас за коррупцию - получение незаслуженного богатства в размерах, недоступных в других системах.

На этом основан ключевой консенсус участников.

Процесс коллаборации требует наличия руководящего органа, при этом форма самой организации является сетевой и жестко иерархической одновременно.

Тут мы имеем дело с явлением, более глубоким, чем мафиозная сеть и омерта.

В мафии, включение нового члена строго регламентировано и осуществляется с помощью квазимистической инициации.

В Украине колоаборация - это оферта, предоставляемая тебе при рождении.

У тебя есть два варианта: принять оферту и играть по правилам или отклонить и стать белой воронрй.

Бедной белой вороной.

Но информационное общество дает тебе возможность жить на внешнем аутсорсе, то есть заработать за рубежом и тратить в Украине.

Так у нас появилась прослойка общества, не учавствующая в коллаборации.

Остальное общество делится на вовлеченных в коллаборацию и, стоящих у двери, открывающей путь к оной.

Критика коррупции, как правило, максимальна у тех, кто находится в режиме ожидания.

Часть успешного бизнеса полагает, что минимизация участия в коллаборации становится некоей индульгенцией в системе самооценки и отношении тех, чье мнение важно.

Участники коллаборации получают больше возможностей для достижения успеха в условиях конкуренции за ограниченные ресурсы, чем при классической коррупции.

Изучать коллаборацию в Украине нужно с помощью теории игр.

Стэнли Дитц разработал модель коллаборации:

1) стратегия

2) согласие

3) включенность

4) участие.

Как работает модель коллаборации в Украине?

Стратегия - получить доступ к распределению рент в сырьевой, рентной модели экономики.

Согласие - та самая офера, которую нужно акцептовать в течение жизни (чем раньше, тем лучше).

Включенность - игра по общим правилам.

Участие - стать депутатом, министром и т.д.

Почему коллаборация в Украине почти непобедима.

Создадим модель равновесия Нэша для украинской коллаборации.

Имеются две политические партии № 1 и № 2.

Каждая из партий может установить два режима коррупции: «off» и «on».

Если обе партии выберут "включение" коррупции, то каждая будет иметь рентный доход по Х млрд.

Если обе выберут "отключение" коррупции, то каждая получит по Х, но уже млн, а не млрд.

Однако, если одна выберет "отключение" коррупции, а другая "включение" коррупции, то вторая получит Х млрд, а первая только Х млн.

И проиграет - у такой партии не будет денег ни на рекламу, ни на СМИ, ни на сетку наблюдателей на выборах, ни на экспертов и т.д.

Наиболее выигрышный для общества в сумме вариант — одновременный выбор "отключения" коррупции обеими партиями.

Однако это состояние (при отсутствии политического сговора) нестабильно из-за возможности относительного рентного выигрыша, который открывается перед партией, отступившей от этой стратегии.

Поэтому обе партии с наибольшей вероятностью выберут "включение" коррупции.

Хотя этот вариант и не выгоден для общества, он исключает относительный выигрыш конкурента, который тот мог бы получить за счёт отступления от общественно-оптимальной стратегии.

Я назову такую ситуацию «равновесием по Нэшу» в украинской коллаборации.

Сюда следует добавить "институциональную ловушку"в системе коллаборации: министр, не играющий по общим правилам, становится той самой белой вороной.

Его решения блокируются как по управленческой вертикали, так и по горизонтали. Его дискредитируют в глазах общества.

В итоге, ему на смену приходит другой чиновник, принявший "оферту". И дела "налаживаются".

Как побороть коллаборацию?

Снизить ценность рентного приза, то есть отказаться от сырьевой, рентной модели.

Но как это сделать, если правила устанавливает сама коллаборация?

Есть несколько вариантов:

1) - Исландская "революция" и народный конституционный процесс.
2) - Разрушение возможностей экспорта сырья.
3) - Внешние силы.
4) - Приход к власти среднего класса из "аутсорса".
5) - Политический эксперимент в виде партии "Белая ворона".
6) - Комбинация факторов.

Что важно отметить.

Коллаборацию не сможет побороть ни НАБУ ни НАЗК, ни суд.

Так как все эти структуры являются частью общей системы и частью рамочного консенсуса в границах уже сформированной, внутренней общественной коллаборации.

***

Зимние записки о будущем

Часть 18

Что бы я написал Каутскому или почему в Украине "верхи не могут", а "низы - не хотят". Но при этом ничего не происходит.

Как показывает история, амбициозные цели и долгосрочные планы эффективного развития, достигались лишь консолидированными обществами, заряженными на конечный результата в виде высоких стандартов жизни.

В рамках этой консолидации, всегда выделялся класс-гегемон, который и выступал основным драйвером реформ, находясь в авангарде изменений.

Кто в Украине может стать классом-гегемоном и станет ли он драйвером роста?

1. Тетрализм рулит

Если посмотреть на флаг Китая, мы увидим знакомое красное полотнище, но кроме одной большой звезды, как на флаге СССР, там есть еще четыре звездочки поменьше, которые один из своих лучей направляют в более крупного собрата.

Большая звезда на флаге КНР – это руководящая роль коммунистической партии Китая, но что означают остальные четыре, которые поменьше?

Это четыре класса: рабочие, крестьяне, интеллигенция и патриотически настроенная буржуазия.

Как написал римский пифагореец Гиерокл (IV в. н.э.):

> *«четверица - это кладезь вечного миропорядка, это тоже, что бог-творец...*
>
> *В целом четверица охватывает все существующее: число элементов, времен года, возрастов, сословий и невозможно сказать, существует ли что-либо не зависящее от четверицы как от корня и начала.*
>
> *Четверица есть...творец и причина всего, умопостигаемый бог, причина бога».*

В современной социологии тоже есть такой подход как тетрарное деление общества, то есть сегментирование его на четыре части.

Старшее поколение украинцев, изучавшее политэкономию, привыкло, что классом-гегемоном является пролетариат, хотя и марксизм предполагал усеченный тетрарный подход, добавляя к базовым трем классам (пролетариат, крестьяне и капиталисты) еще и своеобразный «недокласс» в виде упоминаемой выше интеллигенции, которая являлась «попутчиком» то рабочего класса, то эксплуататорского.

Роль пролетариата в качестве гегемона рассматривалась марксизмом в связи с материальным характером производства.

С тех пор многое изменилось: появился постиндустриальный сегмент так называемого платформенного капитализма, опирающийся на сферу услуг и информационный (виртуальный) базис.

И хотя роль материальной сферы производства еще слишком высока и сохраняет роль «первичности» в экономике, значение классического пролетариата было существенно ослаблено.

Наемный работник как и прежде лишен средств производства и часть его добавочного труда присваивается капиталистом, но сам глубинный конфликт между общественным характером производства и частным характером присвоения результатов труда снимается с помощью симулякра в виде среднего класса.

Человек с домиком, личной лужайкой и автомобилем уже не очень похож на лишенца.

По сути, часть прибавочной стоимости, которую у наемного работника забирает капиталист, в современном обществе можно компенсировать с помощью кредитного стимулирования.

С одной стороны, это вгоняет домохозяйства в долговую яму, а с другой, если процент небольшой, создает иллюзию получения справедливо заслуженных благ (все те же дом, квартира, отпуск за границей и учеба детей в университете).

Кроме того, механизм эксплуатации в виде капиталистического государства, на который опирается буржуа, также претерпел существенную трансформацию под названием «демократическое, открытое общество».

Указанные выше смягчители (бонусы среднего класса и формат условно открытой демократии) до поры до времени снимают антагонизм между классами.

Более того, делают возможным переход капитализма на новый уровень.

Вспоминая известную по монологам «гражданина Шарикова», переписку Энгельса с Каутским, следует отметить, что оказался прав как раз Каутский, предсказавший возможность появления «гипер или сверхкапитализма, частично снимающего внутренние противоречия, а не Маркс и Ленин, которые считали империализм – высшей стадией капитализма, после которой придет его «могильщик» - пролетариат.

Но как быть, если в обществе появляется целый класс, который продает интеллектуальный продукт, а из средств производства у него лишь компьютер и тот в его собственности?

Тетрарная или сферная социология предполагает замену класса-гегемона на созидательную функцию и «оркестр классов».

С другой стороны, движение «желтых жилетов» и перманентные «майданы» по всему миру, показали, что внутренние противоречия капитализма никуда не деваются, а лишь камуфлируются.

В связи с чем, современная антропология западного мира предполагает ликвидацию отличий между индивидами по классу, гендеру и рассе.

В таком формате, стираются коллективные признаки способствующие групповому объединению и как следствие – способность общества отстаивать те же национальные или социальные права.

Социальные страты превращаются в своеобразное «желе».

Но пока классы еще существуют, они продолжают опять формироваться по «тетрарному» принципу, делясь на четыре группы: социально-гуманитарный, цифровой, административный и производственный.

1. К первому можно отнести людей науки, медицины, образования, культуры и т.д.
2. Ко второму – представителей постиндустриальной экономики.
3. К третьему – управленческую надстройку.
4. К четвертому – работников материальной сферы (производство, сельское хозяйство и материальная сфера услуг).

Исходя из этого деления, классом-гегемоном или классом-драйвером развития станет тот их них, кто сосредоточит в себе наиболее активную часть носителей позитивных изменений в обществе и наибольший потенциал.

Прекариат, которому нечего терять, кроме просроченного кредита…

Прекариат составляют работники с временной или частичной занятостью, нечеткой специализацией и нестабильными доходами.

Британский экономист и социолог Гай Стэндинг выдвинул теорию современного квази классового общества, в котором основной удельный вес составляет именно «прекариат» или «бывший» рабочий класс.

Стратификация Стэндинга включает в себя пять групп:

1) - Элита — сегмент сверхбогатых людей;
2) - Салариат - средний класс, работающий в формате долгосрочной полной занятости и получающий относительно высокую зарплату;
3) - Профессионалы — люди с востребованными в обществе навыками ручного и интеллектуального труда;
4) - Сердцевина — «старый» рабочий класс в секторах материального производства, которое еще функционирует;
5) - Прекариат — социальная группа, выпавшая из режима полной занятости, без долгосрочной специализации, с неопределенным заработком и без механизмов социальной защиты.

По сути, прекариат — дитя XXI века.

Это социальные группы, мигрирующие между различными отраслями экономики, перемещаясь из официального сектора рынка труда в теневой и обратно.

Во многих странах – это самый многочисленный класс, составляющий до 40% занятых.

Как написал Стэндинг, для прекариата характерна «личностная позиция непричастности и ментальная непринадлежность к общественно приемлемой для данной профессии профессиональной морали, … внутреннее отнесение себя к морали другой среды, профессиональной или внепрофессиональной».

Более того, часть прекариата наивно относит себя (идентифицирует) со средним классом, не замечая «ползучей» маргинализации.

Здесь срабатывает и фактор «избыточного образования», когда часть населения не может найти себе работу по специализации.

В Украине в 2021-м году, наибольший отток кадров приходился на промышленность: минус 40,7 тыс. человек, в то время как в сельское хозяйство дополнительно влилось 50,4 тыс., что частично продиктовано сезонными факторами.

В то же время, сезонностью нельзя объяснить сокращение кадров в торговле (минус 22,1 тыс. чел.), в транспорте и логистике (минус 15 тыс. чел.), медицине (минус 23,2 тыс. чел.).

Эти данные свидетельствуют о продолжающемся разрушении индустриального ядра и сокращении «сердцевины» (в секторе промышленности) - старого рабочего класса, а также о вымывании профессионалов (медики, транспортники и т.д.).

Часть профессионалов при этом мигрируют в другие страны, другая же в виде «сердцевины» - переходит в формат прекариата, с неполной занятостью и нестабильным заработком от случая к случаю.

Неформально занятое население в возрасте старше 15 лет в Украине составляло до 20% от общего числа занятых.

При этом, более 60% из них работали не по найму, то есть были лишены даже минимальных инструментов социальной защиты.

Из 17 млн экономически активных граждан, трудовым законодательством (размер минимальной зарплаты, порядок увольнения, продолжительность отпуска и выплата больничных и т.д.) у нас защищены лишь 7 млн так называемых «штатников» или чуть более 40% экономически активного населения страны.

В таком случае, можно ли считать оставшиеся 60% - прекариатом. В какой-то мере, да.

Джае если речь идет о микропредпринимательстве, в реалиях Украины, многие из ФОП-во – типичные прекарии, так как ведение бизнеса не является их призванием, а лишь способом выжить.

Такие микропредприниматели перебиваются случайными заказами и часто меняют специализацию.

Более того, даже часть «профессионалов», выезжающих за границу – это тоже прекариат, так как значительная часть из них работают без надежного социального пакета и почти никак не защищена в части обеспечения трудовых прав.

И это могут быть и наши летчики, летающие в Африке на транспортном авиахламе, и инженеры в Азии и Латинской Америке, и рабочие на польском заводе, которых вместо больницы отправляют лечиться «в парк» или которым «забывают» оказать материальную помощь при получении производственных травм.

О доминировании прекариата у нас говорит и распределение населения по уровню среднедушевого дохода:

Если определить так называемый порог «трудовой бедности» на уровне до 8 тыс грн в месяц на человека (довоенный уровень), то окажется, что 85% населения страны (именно с таким показателем) у нас находятся в социальном сегменте прекариата и лишь 15% - относительный «салариат» с доходами выше 8 тыс.

При этом, более 12 тыс в месяц по показателю средних подушевых эквивалентных общих доходов в Украине приходится на 3-3,4% населения.

Аналитики мировых регуляторов пытались создать некую математическую модель, которая бы увязывала все взаимосвязи роста ВВП и производительности труда.

Так, например, Патрик Шнайдер в своей статье, размещённой на сайте Банка Англии под названием «Две головоломки производительности», указал, что пока удаётся лишь только подойти к описанию проблемы, но не её решению…

По сути, есть две «головоломки»: как стимулировать производительность с помощью оплаты труда во время роста ВВП и как выйти из кризиса, когда ВВП и производительность труда снижаются опережающими темпами.

Основная причина роста производительности труда - капиталовложения в основной капитал, но главное - инвестиции в инновационные технологии.

Именно поэтому, в период активного экономического роста, увеличивается и производительность труда, а в периоды кризиса – падает, но не потому, что люди «по щелчку» разучиваются эффективно работать.

Очевидно, что в условиях кризиса, в первую очередь страдают именно такие статьи затрат предприятий как покупка новых технологий и капиталовложения в основной капитал.

В результате такой «экономии», происходит сокращение производственных инвестиций и топтание на месте, а зачастую и откат назад.

Экономия на инновациях и капиталовложениях приводит к сокращению качества персонала.

Международная организация труда (МОТ) в своих докладах отмечает как глобальную тенденцию, разрыв между заработной платой и производительностью, следствием чего является сокращение доли трудовых доходов в общей структуре национального дохода.

В своём докладе, МОТ акцентирует внимание на «эффекте состава», который очень актуален для Украины, но практически не оценивается ни нашими органами статистики, ни правительством.

«Эффект состава» показывает, что колебания показателя средней заработной платы могут быть связаны не только с изменением её величины, но и с

изменением структуры рабочей силы, когда низкооплачиваемые работники первыми попадают под сокращение.

В таких условиях, средняя заработная плата будет увеличиваться не за счёт роста фонда оплаты труда, а за счёт увеличения доли высокооплачиваемых сотрудников.

Мир фактически «застыл» в вопросе увеличения доли участия населения в распределении общественных благ.

Люди, которые зарабатывают себе на жизнь своим трудом, перестали принимать участие в распределении прироста благ.

Существующая система заморозила их порцию на уровне 2008 года и лишила права голоса.

Не в этом ли заключается «бунт масс» против устаревших «элит» в США, Европе, Великобритании..?

Фактически триллионная эмиссия мировых резервных валют «пошла» на счета группы самых богатых людей мира.

Ключевая причина падения уровня трудовых доходов в развитых странах – инновационное развитие, которое приводит к сокращению рабочей силы средней квалификации, так называемое «вымывание» середины.

С другой стороны, ключевая причина падения уровня трудовых доходов в развивающихся странах – их участие в глобальных технологических цепочках в соответствие с мировым рынком распределения труда.

В соответствие с мировым «ранжиром», развивающиеся страны «монтируются», в основном, в дешёвые сырьевые цепочки.

В результате этого, у них более-менее стабильна доля низкооплачиваемых работников, в то время как «середина» активно мигрирует.

Развивающиеся рынки страдают вследствие того, что основная прибавочная стоимость размещается в странах «золотого миллиарда».

2. Счет на табло

По уровню доходов (трудовой бедности) сегмент прекариата в Украине можно оценить в 85%, а по уровню трудовой защиты – в 60%.

Это самый многочисленны класс, с отсутствием гарантий долгосрочной занятости и стабильного заработка, по уровню доходов пребывающий в состоянии трудовой бедности.

Это социальная группа периодически погружающаяся в состояние апатии и психологической фрустрации.

Будучи самой многочисленной, данная страта контролирует минимум экономических активов страны.

С другой стороны, у нас есть и динамичный класс в виде предпринимательства, чиновничества и профессионалов.

Но не все из них являются драйверами внутреннего развития.

Первые две группы (кроме креативного подсегмента), представляют две крайние антагонистические прослойки общества: анархокапитализм с одной стороны и административно-политическую надстройку с другой.

Каждая из этих групп рассматривает страну как экономический ринг и ресурс, для чего периодически вовлекает в свои разборки друг с другом, информационно дезориентированный прекариат, выставляя перед ним морковку в виде шансов на вхождение в средний класс.

Это приводит к появлению так называемого нового трайбализма, когда социум утрачивает чувство солидарности и раскалывается на иррационально сформированные группы с базовой рефлексией в качестве маркера принадлежности к "своей команде" (как фрагменты разбитого зеркала).

В таких условиях, верхушка общества больна «синдромом Мюнхгаузена по доверенности», когда в ходе «реформ» она причиняет всем остальным немотивированные страдания, ради похвалы извне, а другая, на противоположном социальном полюсе – больна Стокгольмским синдромом, оправдывая своих «политических мучителей».

Середина же или большинство и вовсе оказывается в социальном «бантустане», абсолютно не влияя на происходящее, когда даже выборы превращаются в симулякр, меняя политиков, но не саму политику.

Это и есть общество, в котором 1) класс – гегемон не имеет сил для драйва развития, а 2) класс выгодополучатель – не видит в таком общем развитии для себя ни малейшего смысла...

***

Зимние записки о будущем

Часть 19

Реальная глубина падения или "нижнее днище нижнего ада" экономического кризиса.

Как говорил Ницше, "если долго смотреть в бездну, однажды бездна взглянет на тебя".

Если долго находиться в перманентном кризисе, в обществе и политических элитах возникает комплекс "кризисного мышления".

Это когда национальный дискурс не может сконцетрироваться на тематике роста и развития, деградируя до клипового мышления-реагирования на "вспышка слева, вспышка справа".

В 2022 году экономика Украины упала на 35%.

В 2014-2015 - суммарно на 15%.

За восемь лет с 2014 по 2022, в темпах роста мы даже не отыграли потерь.

Но реальны ли данные показатели?

На самом деле, нет.

Кризис для нас смягчает:

1. Разовый монетарно-эмиссионный импульс, простыми словами, печатный станок.

Но это разовая акция.

Да, такой инфляционный толчок создает предпосылки для минимизации импорта и развития внутреннего производства.

А также, для структурной перестройки экономики. В сторону более сложной модели.

Но ни в 2014-2015, ни в 2022, мы этой возможностью не воспользовались. Монетарный импульс ушел в паровозный гудок.

В 2023 такого импульса уже не будет.

Вместо того, чтобы перенести монетарный импульс на активные "узлы" экономики, у нас формируют инфляцию в виде чистой энтропии, хаоса, рассеивания.

Это инфляция для бедных, но не как импульс для экономики.

2. Глобальная мировая инфляция в виде роста цен на сырье, в первую очередь на аграрное.

Индексы ФАО по кукурузе, зерну, подсолнечнику и т.д. росли до войны рекордными темпами на 30-50% в год.

Это"раздуло" наш ВВП до 200 млрд дол в 2021 году, хотя физические объемы экспорта существенно не выросли.

В общем, чистый ценовой фактор. Конъюнктурный рост экономики.

3. Международная помощь в виде грантов, кредитов, субсидий и т.д.

Десятки миллиардов долларов были брошены в топку нашей неэффективности, закрывая внутренние дефициты и дисбалансы.

Да, даже гранты "раздували" ВВП.

Ведь получатели оных покупали квартиры в центре Киева, оплачивали абонементы спа-центров и тренажерных залов, тайский массаж в исполнении далеко не таек...

4. Приток спекулятивного капитала в государственные ценные бумаги на фоне почти бесплатной мировой ликвидности.

Классический кэрри-трейд, когда финансовые спекулянты фондировались на мировых площадках под 2% и зарабатывали в Украине на ОВГЗ 30% валютной доходности.

Это давало Минфину почти "безлимит" для финансирования всяческого безумия вроде "большого дорожного строительства".

Перед нами, классическая модель экономики, которая слишком долго смотрела в бездну. И бездна взглянула на нее.

Слишком велика зависимость от внешних факторов: мировые цены на сырье, кредиты.

Нет внутреннего стабилизирующего ядра в виде резервов, более сложного экономического профиля.

Что будет дальше?

А дальше, будет минимизация привычных для нас позитивных внешних факторов.

Мировые регуляторы проводят долгосрочную дезинфляционную политику.

То есть сырьевого фарта, скорее всего, больше не будет.

Более того, есть риск сползания мировой экономики в рецессию.

Дорогой доллар - дешевое сырье.

Ставки в мире растут, в США ипотека уже более 6%.

Никакого кэрри-трейда и горячих денег для Минфина на рынке капитала. Даже после войны, займы будут дорогими.

Золотого дождя в виде международной помощи в нашем представлении тоже не будет.

В США выборы на носу, а власть сокращает размер продовольственных талонов, от которых зависит более 40 млн граждан.

Западные страны будут считать каждый доллар и каждое евро.

Реальны для нас лишь точечные социальные инфраструктурные проекты восстановления под жестким внешним контролем за процессом расходованием средств.

Данный пазл будущего предполагает полную перезагрузку "элитарного" мышления: выстраивание внутренней стабильности, а не внешних подпорок.

Мыслить не категориями кризиса, а категориями развития.

Например, воспринимать кредит МВФ как день национального позора, как в Южной Корее, а не как очередной национальный праздник, с радостными постами и "шариками".

"Изменись или уйди" - такой девиз должен быть написан на стене рабочего кабинета каждого украинского чиновника.

***

Раздел 2 из 3

Весенние записки о будущем. Части 1-11

Часть 1

2023-03-03

Кущ

Даже война так и не заставила общество перейти к столь необходимому дискурсу относительно необходимости ограничения всевластия олигархов не только в политике, но и в экономике.

Вместо этого, **мы скатываемся к типичной латиноамериканской модели общества, где жители колумбийской провинции могли линчевать полицейских за «правое дело» Пабло Эскобара, который строил больницы для бедных и регулярно «привозил» им гуманитарку.**

Технологию формирования и развития экономики монопольных финансово-промышленных групп можно достаточно наглядно проанализировать на примере экономической политики Южной Кореи в 70-90-х годах прошлого века.

Тем более, что, несмотря на существенные региональные, ментальные, исторические различия, между Украиной и Южной Кореей, как ни странно есть много общего.

Для нас опыт этой азиатской страны является уникальной моделью для отработки возможных сценариев дальнейшего развития, особенно в контексте гипотетических кризисных явлений.

Корея, равно как и Украина в своё время получила от мировых экспертов чрезвычайно лестные прогнозы и щедрые авансы.

Вспомним, как ещё в начале нулевых, глядя на рекордные темпы прироста ВВП, Украину по аналогии с новыми азиатскими экономиками называли восточноевропейским «тигром».

И для Украины, и для Южной Кореи главной проблемой внутренней политики было преодоление глобальной бедности, когда 30-40 % населения пребывало за чертой минимального дохода.

И у нас, и у них основными препятствиями на пути решения данной проблемы были: техническая отсталость, депрессивное состояние инфраструктуры, недостаточное финансирование науки и образования, а также необходимость системной реструктуризации базовых отраслей экономики.

И корейцы 30 лет тому назад и мы сейчас сконцентрировали национальное богатство страны в руках 4-5 крупнейших корпораций, тесно сросшихся с органами государственной власти, которые рассматривали данные гиперструктуры в качестве колоссов экономики, которые на самом деле оказались глиняными.

Схожесть наших экономик красноречиво подтверждает и комплекс общих проблем:

1) - слабое развитие внутренних рынков капитала, в первую очередь фондового (если все корпоративные права сосредоточены в руках 4-5 «семей», то и торговать на рынке ценных бумаг нечем);

2) - полная пассивность государственных антимонопольных структур, молча взирающих на монопольный рост цен на основных рынках;

3) - депрессивное состояние рыночных отношений;

4) - теневое ценообразование, тотальная коррупция.

Структура корейской экономики опиралась на так называемые «чеболи», которые по словам Нам-Ки Ли, Министра по антимонопольной политике республики Корея, председателя Комиссии по справедливой торговле, представляли из себя «группу предприятий, сформировавшихся в процессе расширения "семейных" фирм и диверсификации их деятельности.

Основной принцип деятельности корейских чеболей - поддержание всех направлений бизнеса, стремление к постоянному расширению сфер деятельности, а также удержание любой ценой уже завоеванных рынков».

Нам-Ки Ли также полагал, что «проблемы корейской экономики, связанные с деятельностью чеболей, близки проблеме власти олигархов в экономике России (справедливо будет и для нас)».

В своём развитии «чеболи» опирались на несколько базовых «китов»:

1) Высокую инфляцию.

2) Дешёвой рабочей силе.

3) Протекционистской политике государства.

4) Активный спрос на мировых товарных рынках.

Приведенная выше информация, достаточно ясно даёт понять, что механизм построения «экономики монопольных пузырей» практически идентичен и для Азии, и для Восточной Европы (естественно учитывая определённые региональные особенности).

Как тут не процитировать слова уже упомянутого корейского чиновника:

«к сожалению, это (развитие крупных корпораций) не было естественным рыночным процессом, в условиях которого рынок вынуждает развивать тяжелые отрасли промышленности.

Результаты были достигнуты методами государственного вмешательства, когда правительство выбрало несколько больших компаний и сконцентрировало на них всю экономическую поддержку.

Это способствовало с одной стороны, росту индустриального потенциала, а с другой - созданию монополистической структуры и сосредоточению экономической власти в руках больших объединений - чеболей.

При этом, дух предпринимательства и свобода конкуренции были практически утеряны, поскольку деловые круги стали искать исключительно правительственную поддержку».

Именно государственная поддержка обеспечивала, то, что корейцы называли «косвенное, государственное финансирование промышленности».

Данный тезис корейского экономиста говорит о том, что любые меры государственной поддержки по промышленному развитию должны сопровождаться ужесточением антимонопольной политики и так называемого антитрестовского законодательства.

Ключ к оздоровлению экономики и общества в целом для Южной Кореи находился, как это ни парадоксально, в преодолении глобального кризиса.

Азиатский коллапс 1997 года накрыл и «корейского тигра».

Бегство иностранного капитала, истощение валютных резервов, обесценивание национальной валюты и призрак снижения жизненного уровня населения, который был достигнут путём кропотливой работы нескольких поколений корейцев – вот неполный «букет» проблем, к которым привела Корею «экономика монопольных пузырей» (при этом заметим, что Южная Корея имела значительно лучший чем Украина торговый баланс и её промышленность кроме стандартных базовых отраслей опиралась и на инновационные отрасли, в частности электронику).

Корейские эксперты достаточно быстро выявили главную проблему, приведшую к кризису, а именно – высокую концентрацию капитала в рамках нескольких финансово-промышленных групп.

Следствием этого стало сращивание правительственных и частных интересов, бесконтрольное инвестирование аккумулированных теневым образом средств, неограниченные корпоративные заимствования на международных рынках капитала.

И как закономерный результат – глобальная диспропорция в экономике, зависимость корпораций от мировой конъюнктуры на мировых товарных и финансовых рынках.

Последствия для страны: психологическая неподготовленность общества к тотальной глобализации и ценовой либерализации на социально уязвимых рынках товаров и услуг.

Как показывает корейский опыт, «экономика пузырей» может достаточно вольготно себя чувствовать в закрытой экономической системе.

Но в своём искусственном развитии «гиперпузыри» пытаются прорваться на мировые пространства и здесь в полной мере проявляется полное отсутствие у них рыночного иммунитета.

Да, они продолжают своё поступательное развитие, но при малейшем циклическом изменении мировой экономики стают жертвами очередного товарного/финансового кризиса.

Южная Корея успешно справилась с кризисом, не допустив резкого падения жизненного уровня населения с таким трудом достигнутого за послевоенные годы.

Выход был найден в глобальном реформировании экономики и общества.

Была применена неоконсервативная модель государственного управления, при которой роль государства в регулировании была значительна модернизирована, с акцентом на малый и средний бизнес, который в экономике "монопольных пузырей" практически не развивался.

Сегодня Южная Корея в отличие от Украины стимулирует и спрос на товары, и их предложение, значительно сократив при этом порог инфляции (до 2-3% в год) за счет развития собственного производства, а не дешевого импорта.

Критерием успешности корейских компаний стал уровень прибыли, а не размер активов или доля рынка (заметим, что именно последние показатели до сих пор актуальны при оценке украинских предприятий).

Свои выводы были сделаны и на уровне управления «монопольных гиперпузырей»: сокращение баланса за счёт вывода непрофильных активов, продажа миноритарным акционерам пакетов акций, реструктуризация производств, привлечения сторонних топ-менеджеров, чёткое разделение собственников и органов управления корпорациями, передача реальных рычагов управления институту директоров и общих собраний акционеров.

Опыт Южной Кореи достаточно убедительно демонстрирует параболический путь «экономики монопольных пузырей», для которой характерны столь же стремительные взлёты, как и стремительные падения.

Мировой опыт по преодолению системных кризисов, в частности опыт Южной Кореи, очерчивает для Украины и новые рецепты оздоровления: системное реформирование рынка труда, государственного регулирования, рынка капитала, корпоративного управления.

Так, например, в Южной Корее в части корпоративного управления были применены следующие методы:

1) назначение внешних управляющих корпораций не из числа владельцев компаний;

2) усиление роли миноритарных акционеров в системе управления предприятиями;

3) ограничение инвестиций гиперкорпораций в дочерние структуры;

4) усиление ответственности за недостоверное раскрытие информации;

5) ограничение уровня корпоративных заимствований;

6) ужесточение налоговых санкций за проведение «родственных» сделок в пределах гиперкорпораций;

7) ограничение встречного кредитования участников корпораций и перекрестного субсидирования убыточного бизнеса за счет прибыльных направлений деятельности корпораций;

8) усиление государственного контроля в системе антимонопольного регулирования и картельных слияний.

9) запрет на горизонтальное развитие корпораций и переход к вертикально-интегрированным структурам.

Простыми словами: нельзя совмещать выплавку металла, телекоммуникации, банки, торговые центры и выращивание свиней в одной гиперструктуре.

Зато вполне можно, добывать нефть, производить бензин и битум или добывать уголь, производить кокс, плавить метал и выпускать запасные части и инструментальные изделия.

Но применение корейского опыта на практике в Украине на сегодняшний день кажется столь нереальным, что вероятно только опыт собственного кризиса сможет подтолкнуть наше общество к реализации столь радикальной программы реформ.

Добавим, что корейцы пришли к новой экономической политике лишь после резкой смены правящей элиты и ухода «старой гвардии» под ударами кризиса 1997 года.

Украина нуждается в новых, современных подходах.

При неизменности действующего экономического курса, украинский «Титаник» будет наращивать обороты, устремляясь на встречу со своим айсбергом.

Ну а пока, большая часть рыночной среды в Украине поделена между монополиями, олигополиями и компаниями с единоличным доминированием.

У нас такая монопольная надстройка составляет уже 58% экономики, по данным Антимонопольного комитета.

И если вы думаете, что замена наших олигархов на внешних транснационалов изменит ситуацию, то у меня для вас плохие новости.

***

Весенние записки о будущем

Часть 2

Викиномика или народный интеллектуальный краудфандинг.

"Мы, люди Украины, желаем создать справедливое общество, где каждый из нас будет иметь равное место за общим столом" - возможно так будет начинаться измененная Конституция Украины.

Но пока о реалиях.

Одна из особенностей реформирования в Украине заключается в том, что в этом процессе тонких настроек, мы действуем как в заговоренной антиутопии:

> если в иных странах, существующие проблемы подвергают типологизации (то есть распределению по четким типам и категориям), а пути их решения уже адаптируют к местным условиям, то в нашей стране так называемые элиты и сонмища окружающих их экспертов, вот уже многие годы действуют в стиле «изнанки».

А именно: выявленные проблемы пытаются представить как исключительно украинские уникальные явления, а пути их решения – стандартизировать по западному образцу.

Это так называемые "проекционные" реформы, которые заключаются в безадаптационном перенесении на украинскую почву чужого опыта.

Другая крайность - выдумывание украинского "колеса" или "велосипеда".

Хотя всего лишь необходимо адаптировать чужой опыт в своих условиях.

Мировая экономика уже давно пришла к выводу, что природа экономических кризисов весьма схожа, и фактор величины страны или ее географического положения играет весьма опосредованную роль.

Зато рецепты решения проблем – целиком лежат в плоскости национальных особенностей и конкретного социально-экономического рельефа той или иной экономики.

В том, что касается решения проблем, наблюдаются постоянные поиски прикладного иностранного опыта, который можно как трафарет наложить на нашу экономическую модель и в считанные годы получить, «но не по паспорту», а чуть ниже пояса, то есть «в карман»…

В результате, Украина является чемпионом по неиспользованию своего внутреннего интеллектуального потенциала.

Ведь для решения типичных проблем, адаптированных к национальным особенностям, необходимо привлекать как можно больше участников-экспертов.

Это классик марксизма говорил о том, что не каждая кухарка сможет управлять страной: учитывая современную приобщенность домохозяек к различным электронным девайсам, они дадут фору любому профессору-«древню».

Как показывает международный опыт подключения к мыслительному процессу тысяч участников, коллективный разум намного превосходит по своему потенциалу любой герметичный орган.

Кулуарность и герметичность любых реформаторских общественных движений объясняется очень просто – битвой за гранты и нежеланием делиться и чем беднее страна, тем эти рефлексы становятся обостреннее.

Пока никто в Украине так и не предпринял попытку подключить к процессу реформ тысячи простых людей и их интеллектуальный потенциал.

В результате кризиса 2008 года, Исландия оказалась на грани дефолта, почти как Украина в ближайшие два года.

У исландцев, как и у нас было два пути: превратиться в атлантическое «сомали» или загнать кредиторов «за Гренландию» и создать информационное общество и творческую экономику нового типа.

На референдуме, исландцы приняли решение не возвращать долги на условиях кредиторов и приступили к созданию новой Конституции, которая должна была в ближайшем будущем сделать невозможной ситуацию при которой, долги берут одни, а отдают другие.

В январе 2008 года, исландский поэт и певец Хёрдур Торфасон во время пения своих песен у стен парламента предлагал всем желающим подходить к микрофону и выражать собственное мнение.

Все закончилось тогда «посудной революцией», отставкой правящей элиты и написанию нового Основного Закона.

По решению новой власти, против проворовавшейся верхушки и руководителей банков были возбуждены уголовные дела, а сами фигуранты попали на радары Интерпола.

Исландцы отказались на 15 лет залазить в долговую кабалу.

Но главным достижением Исландии стала новая Конституция, написанная самим народом: это сделали 950 простых граждан, избранных по лотерейной системе.

Финишная доработка Конституции была поручена Конституционному совету, состоящему из 25 членов, которые были избраны из пяти сотен исландцев, каждый из которых был делегирован не мене, чем 30 гражданами страны.

Хотя сопротивление системы даже в Исландии не дало довести проект "народной конституции" до ее завершения.

Но попытка - зачетная.

Эта модель написания Основного Закона является наиболее ярким примером Викиномики, когда тысячи участников по открытому информационному коду могут принимать участие в разработке всевозможных моделей: от новых компьютерных программ – до новых законов.

Принцип Викиномики: массовое сотрудничество изменяет все.

По мнению автора термина, выдающегося мыслителя и экономиста Дональда ***Тапскотта***, в настоящее время, будут выигрывать те компании и государства, которые станут использовать «открытый код» и привлекать участников из внешней среды для решения самых разнообразных проблем.

Закрытые, зажатые в себе модели, постепенно уходят в прошлое, а будущее принадлежит динамичным, открытым системам.

Ведь это так заманчиво – извлекать прибыль и социально значимые результаты за счет использования знаний миллионов.

Сама идея пришла Тапскотту, когда он ознакомился с деловым опытом своего знакомого: тот приобрел право на добычу золота, но так и не смог его найти, пока не выложил в открытый доступ геологические карты и не попросил о помощи.

В результате, сотни геологов со всего мира присылали свои советы как найти драгоценный металл и поиски, наконец, увенчались колоссальным успехом.

При этом, каждый, кто принял участие в достижении результата, получил свою долю в прибыли.

Крупнейшие корпорации развивают свои сетевые технологии для инкорпорирования тысяч сторонних экспертов.

В глобальном масштабе – это приводит к тому, что глобальные компании концентрируются лишь на решении ключевых производственных задач, а сотни второстепенных отдают на откуп тысячам малых и средних предприятий.

И только в Украине, ФПГ продолжают неконтролируемое горизонтальное расширение, захватывая все те направления, которые приносят еще хоть

какую-то добавочную стоимость, вытесняя из предпринимательской среды на периферию экономики огромные пласты МСБ.

В компании Procter & Gamble уже каждая пятая инновация приходит извне, при этом поставлена цель довести этот показатель до половины.

Классическим является пример, когда Procter & Gamble обратилась к химикам со всего мира с предложением разработать технологию выведения пятен с одежды, поставив на кон 50 млн. дол.

Решение было найдено намного быстрее, чем это произошло бы при его поиске силами самой компании и ее специалистов.

Если в прежние времена, IBM тратила на создание одной операционной системы 700-800 млн. дол., то сейчас, с помощью открытого операционного сообщества Linux и адаптации инноваций с использованием открытого кода доступа, компания экономит на своих разработках до 1 млрд. дол. в год.

Одним из последний проектов Тапскотта является изучение опыта информатизации экономики и системы образования в Португалии, где правительство пытается провести «информационную шоковую терапию».

В системе образования – это проявляется в льготном обеспечении всех школьников ноутбуками и качественным интернетом.

Применительно к Украине, рецепты Викиномики пока слабо применяются не только в государственном секторе, но и в частном.

Слишком у нас любят закрытые клановые клубы и боятся открытого общения: равно как корпорации пытаются поглотить все и вся, начиная от выращивания свиней и заканчивая энергетикой и металлом, так и политические секты пытаются максимально монополизировать не только политический процесс, но и реформаторский.

Тем более, что реформы уже давно превратились в Украине в экспортный продукт, который неплохо продается на мировом «кредитно-грантовом» рынке, даже лучше, чем «семечка» и зерно.

То, что эти «реформы» имеют срок годности как яйца в раскаленном песке – никого не волнует, главное, чтобы «покупались».

Подключить к процессу реформ по «открытому коду» тысячи украинцев – это сродни самоубийственному альтруизму – кто же тогда даст кредиты и гранты, если люди сами напишут проект страны, которую они захотят передать своим детям.

Тот же исландский конституционный процесс был практически бойкотирован мировыми СМИ.

А Украине еще и долги отдавать и вряд ли народный «коллективный разум» сие одобрит.

То, что закрытая страна и герметичная, клановая система управления ею, не может быть конкурентоспособной в современном обществе, похоже никого не волнует, даже кредиторов, которые вполне согласны на появление нового «черноморско-карпатского Сомали».

Вот поэтому у нас так привольно расположился в своей горделиво построенной «будке» властный Цербер: "Чудище обло, озорно, огромно, стозевно и лаяй".

***

Весенние записки о будущем

Часть 3

Точечная неэффективность людей и общая эффективность идей.

У нас часто критикуют государство как собственника активов, прежде всего госпредприятий.

И приводят примеры коррупции, воровства, убыточности. И используют эти примеры в качестве аргументации тотальной очистки государства от функций какого-либо влияния на экономику.

В значительной мере, такая оценка, особенно с учетом опыта войны - близорука и ограничена.

Да, по отдельности госбанки неэффективны и коррупционны, но лишь сегмент государственных банков сохранил стабильность банковской системы в 2022 году и не позволил повториться банкопаду 2014-2015.

Основная причина - доверие к государству больше, чем к частным акционерам. А вклады были сконцентрированы в четырех основных госбанках, а не в сотне частных, когда банкротство одного запускало цепную реакцию по системе.

Государственная энергетика в отдельных операциях неэффективна. Но лишь государственный Энергоатом, Центрэнерго, Гидроэнерго и Укрэнерго обеспечили стабильность системы в условиях войны и постоянных ударов.

Если бы у нас была частная энергетика, то с учетом тарифа для населения, мы бы уже сидели в темноте.

Железная дорога - да, неповоротлива и стагнирует. Но только государственная "железка" вывезла экономику и население в этой войне.

Представьте себе, какую эвакуацию и перевозку стратегических грузов в этой войне осуществляли бы частные железные дороги.

Нафтогаз - монстр. Но только государственная Укргаздобыча сохранила на достаточном уровне добычу природного газа и поставку его населению и ТКЭ даже без оплаты, в то время как частники часто резко снижали добычу из-за рисков.

О чем это говорит? О том, что отдельные негативные примеры не могут перечеркнуть общую правильную концепцию.

И нам нужно не резать на куски свой спасательный круг в виде государственных стратегических отраслей экономики, приватизируя Укргаздобычу, Энергоатом, УЗ, Гидроэнерго.

А повышать точечную эффективность.

В чем ключевая ошибка украинского экономического дискурса? У нас заправляют фанатики своих идей, которые создают не площадки для поиска истины, а тоталитарные сетки своих сторонников.

В то время, как в мире, профессионализм - это способность меняться под влиянием изменившихся обстоятельств.

И тогда появляются немейнстримные идеи, век которых тоже не вечен.

Запомните, "всякая истина рождается как ересь, а умирает как предрассудок".

Ключевое - это умение адаптировать новые идеи на своей почве.

И для каждой теории - есть свой временной отрезок реализации, в зависиммости от специфики экономического цикла.

Время разбрасывать камни и время собирать.

Время усиливать роль государства и время давать рыночные свободы.

Нет универсального механизма на все времена.

Посмотрите, что делал клемент Эттли в Великобритании во время Второй мировой войны и послевоенной рахрухи, будучи заместителя своего политического противника Черчилля, а затем и после политической победы над ним.

Социальные реформы, рабочие места.

Национализация ряда отраслей экономики: угольная (национализирована 21 мая 1946 года), сталелитейная и газовая промышленность, железные дороги (18 декабря 1946 года), гражданская авиация (7 мая 1946 года),

электроэнергетика (4 февраля 1947 года), коммунальное хозяйство, Банк Англии (20 декабря 1945 года).

Всего была огосударствлена пятая часть экономики (20 %).

В 1948 году создана Национальная служба здравоохранения и национализованы больницы.

Введена бесплатная медицинская помощь за счёт небольших взносов в больничную кассу.

Субсидирование лекарств и расширение спектра медицинских услуг.

Во ввремя премьерства Эттли государственные расходы на социальную защиту увеличились в 2,5 раза.

Вводились законы по увеличению помощи бедным, пенсий по старости, инвалидности и потери кормильца, детских пособий и других государственных обязательств.

Закон об образовании предусматривал всеобщее бесплатное среднее образование.

В рамках восстановительного крупномасштабного жилищного строительства было сооружено порядка 1 миллиона жилых домов.

А теперь вспомним, что делала на таком же посту Маргарет Тэтчер. Все с точностью до наоборот.

Но не потому, что Эттли хороший, а Тэтчэр - плохая. Просто экономика Великобритании пребывала при этих премьерах на кардинально отличающихся отрезках экономического цикла.

И каждый из указанных премьеров делал правильные вещи в свое время.

У нас же многие либералы доказывают о необходимости "ликвидации государства" во время войны и послевоенной разрухи просто потому, что лично им очень нравится эта идеология.

Но это верх глупости и ограниченности, крайний эгоцентризм, когда идет не поиск оптимальных решений, а удовлетворение своего эго.

А вообще, я мечтаю о том, чтобы в Украине появилось две партии, условные левоцентричная и правоцентричная. И ушла в прошлое стратегия прартий "волков в овечьих шкурах", когда на выборах народу обещают социальный рай, а на практике реализовывают экономический ад.

И тогда сторонники разгосударствления и платной медицины и образования будут побеждать тогда, когда у людей появится достаточно денег для обучения

своих детей и лечения в частных учреждениях. То есть, когда поиск качества будет первичен, а цена вторична.

А сторонники сильного государства будут побеждать на экономическом отрезке, когда таких денег у населения нет.

Потому что победа сторонников всего частного в условиях нищего населения, приводит лишь к маргинализации общества и его ослаблению.

Точно также как пообеда сторонников сильного государства в период максимальной динамики частных институтов приводит к замедлению динамики развития и угнетению частной инициативы.

***

Весенние записки о будущем

Часть 4

Улыбайтесь, вас покупают.

Многие забыли, но у нас запущена земельная реформа.

Сейчас, покупку земли сдерживает война, но что будет после?

Нищая, разрушенная страна, с разорившемся аграрным сектором, особенно на уровне фермерских хозяйств.

А тут и "широкий" рынок земли подоспел. С юридическими лицами и опосредованным участием нерезидентов.

Если перечитать старые латиноамериканские романы, можно увидеть много сходного с Украиной.

У нас долгие годы суверенитет страны обеспечивался так называемым олигархическим консенсусом.

Результатом которого была олигархическая субъектность страны на международной арене. Главный принцип: «Техас могут грабить только техасцы».

Расцвет этой модели пришелся на времена президента Кучмы.

В странах Южной Америки разные «Хуаны Росасы», также формировали местную монопольную надстройку, главным образом за счет лендлордов.

Данная модель в последние годы у нас подверглась существенной эрозии – олигархи уже не могли обеспечивать экономическую и социальную стабильность страны.

Олигархическая субъектность была частично заменена на внешние "подпорки".

В нашей стране сформировалась мощная прослойка лобби инвестиционных банкиров, которые постепенно скупили основные долги государства и получили контрольный пакет голосов в условном совете кредиторов.

И олигархи, и финансовые спекулянты не являются «друзьями Рима», сиречь украинского народа, но преследуют свои, узко эгоистичные, групповые интересы.

Олигархи, с учетом владения материальными активами, территориально привязаны к Украине и прекрасно понимают, что за пределами страны, они обычные парвеню, родом из 90-х и лишь у нас – «лучшие люди города».

Группа инвестиционных банкиров – транснациональна по своей природе и единственная забота оной – это сумма электронного кэша на личных счетах.

Они и в Лондоне могут найти себе применение, если в Украине станет очень «жарко».

Соответственно, олигархи и их партии пытаются играть в популистскую политику и заигрывать с народом, а политические силы, лоббирующие интересы инвестиционных банкиров, ориентируются исключительно на внешнее одобрение своей политики.

Собраться им – что подпоясаться.

Именно поэтому они реализуют наиболее антисоциальную, токсичную политику циничных мизантропов, которая постоянно камуфлируется под «реформы», «либертарианство» и прочую смысловую лабуду.

То же самое происходило и в странах Латинской Америки, когда местные ФПГ были потеснены транснациональными корпорациями и их полпредами в виде торговой буржуазии.

В нашем случае, вместо торговых групп внешнего влияния были активированы финансовые.

Главный акцент их политики – захват материальных активов в Украине, в том числе и земли.

С одной стороны, может показаться надуманным факт подобной финансовой экспансии.

Зачем им наша земля или государственные предприятия.

С другой стороны, если это действительно правда, так ли уж стоит противиться «золотому дождю», ведь успех таких стран как Польша, Турция, Китай, Южная Корея и других, зиждется на успешном привлечении прямых иностранных инвестиций.

Но тут как раз вся суть в том, что в 21 веке нам придется иметь дело не с классическими ПИИ, которые приходили в страну для реализации эффективных бизнес-проектов, создания новых рабочих мест, роста ВВП и мультипликации внутренних активов (рост капитализации бизнеса).

Речь идет о «лишних деньгах». А, что неужели такие есть?

Оказывается «лишние деньги» появились после кризиса 2008-го года и еще более увеличились в период пандемии.

Вероятность рецессии в США до начала очередных президентских выборовоценивается на достаточно высоком уровне.

Это подтверждают и данные статистики.

ФРС США после сокращения своего баланса в прошлом году вновь приступила к «скрытому» наращиванию ликвидности, на этот раз, для спасения банков.

Тут следует отметить, что в процессе программы «количественного смягчения» (QE), баланс ФРС увеличился в четыре раза за последние 8 лет.

Скорость новой эмиссии стала рекордной с 2013-го года.

Почему новая эмиссия носит скрытый характер?

А потому, что никто не объявлял о начале программы QE5.

На данный момент в мире накоплено под 300 трлн. дол. долга, номинированного в американской валюте и как отметили аналитики Saxo Bank: «стоимость активов есть функция ликвидности доллара».

Новый консенсус глобального рынка заключается в том, что политика монетарного смягчения QE в виде постоянного расширения долларовой ликвидности становится бессрочной и любое ее прекращение чревато структурным, глобальным, экономическим кризисом.

Все попытки начать QT, то есть монетарное сжатие (изъятие денег из оборота) заканчивались рецидивами кризиса, как недавние банкротства нескольких американских банков.

С 2008-го года, даты начала прошлого кризиса, мировые центральные банки эмитировали новую ликвидность в эквиваленте до 20 трлн. дол. и изъятие этого инфляционного навеса пока невозможно.

По сути, развитый мир стоит на пороге новой монетарной теории, использования долговых инструментов в целях налогово-бюджетной политики и безлимита по кэшу.

Это эра "бесплатных" денег, но не для всех, а только лишь для тех, кто печатает резервные валюты.

Сейчас базовые ставки относительно высокие, но это ненадолго, максимум до конца этого года, а может процесс снижения ставок стартует и раньше, если кризис на финансовых рынках будет усугубляться.

Тот же МВФ призывает расширить инструменты стимулирования и не ограничиваться лишь мягкой денежно-кредитной политикой, но поддержать ее адекватными бюджетными инструментами.

По мнению, фонда «таким странам, как Германия, следует воспользоваться низкими ставками по займам, чтобы инвестировать в социальный и инфраструктурный капитал, даже исходя из чистого соотношения затрат и выгод".

Проблему инфляционного навеса, может частично решить непродуктивная скупка материальных активов развивающихся стран.

Это формат нового неоколониализма.

Как показывает теория мир-системного анализа Валлерстайна, глобальный неоколониализм будет развиваться в контексте изменения взаимоотношений и

экономических связей богатых осевых стран и бедных переферийных экономик.

Главная задача – это поиск новых путей для экономической дискриминации глобального юга (Индия, Китай, страны АСЕАН) и новая колонизация Африки.

Неоколониализм – это использование финансового контроля для захвата систем управления над слабой страной, которая только что освободилась от прежней колониальной зависимости.

Для этого используется институциональная слабость государственных органов власти и коррупционные механизмы скрытого влияния на внутреннюю и внешнюю политику.

Валлерстайн определял колониализм как отсутствие независимости, а неоколониализм – как низкий уровень самостоятельности в принятии ключевых решений.

Как формируется неоколониализм в условиях новой монетарной теории «лишних денег»?

В том числе и с помощью земельной аккумуляции или land-grabbing.

Захват земель может быть связан как с концепцией маржинальной прибыли, получаемой с помощью низкого уровня переменных затрат, так и с простым владением тем или иным активов для сохранения стоимости денег в условиях низких процентных ставок (в том числе для получения ренты в виде арендных платежей).

В первом случае, речь идет о максимизации прибыли в результате захвата местных энергетических ресурсов, во втором - выкачивание из страны земельной ренты в пользу западных пенсионных, венчурных и инвестиционных фондов, в основном за счет выращивания монокультур (рапс, соя, подсолнечник, пальмовое масло).

Колониализм всегда был связан с захватом новых земель и аналогии здесь очевидны.

Уровень land-grabbing как правило прямо пропорционален уровню коррупции в стране.

В этом контексте, министры якобы суверенной страны становятся лишь проводниками и платными агентами внешних сил финансового влияния, хоть и наряжаются в «тоги» туземцев.

Драйверами этого процесса становится банальная гонка транснациональных финансовых групп за положительной доходностью.

Если у тебя в стране депозит в банке приносит не прибыль, а затраты на его хранение, а клиенты требуют рост доходности активов хотя бы на уровне 2-3%, то ты будешь вкладывать ресурсы в земельные плантации хоть в Африке, хоть в Украине и покупать местные инфраструктурные объекты, способные генерировать рентные потоки.

Подобные вложения решают и дезинфляционные задачи, ведь туземцы, продавшие свою землю и получившие зеленые бумажки, любят их хранить в трехлитровых банках и в подушках.

А значит миллиарды долларов избыточной эмиссии не будут давить на цены в США и надолго выйдут из денежного оборота, снижая глобальное инфляционное воздействие расширенной ликвидности.

По своей природе, это не классические инвестиции, так как у новых неоколониальных инвесторов точно такие же мотивы развивать сельское хозяйство в Украине, как у Британской торговой компании – «подымать» Индустан в 18-19 веках.

Единственное, что интересует владельцев лишних денег – это простое монопроизводство и рентные платежи.

Вот только в отличие от эмиссии денег, площадь земельных наделов и количество качественных инфраструктурных активов увеличить невозможно.

Именно поэтому, Украине необходимо принципиально изменить модель земельной реформы.

Ка именно? Тут могут быть варианты.

Ключевые вопросы, на которые стоит ответить, открывая рынок земли сельскохозяйственного назначения:

1. Какие кредитные механизмы будут применяться для стимулирования выкупа земельных наделов малыми и средними фермерскими хозяйствами.

2. Как избежать концентрации наделов в руках «инвесторов»-монополистов.

3. Как противодействовать выведению пашни из сельскохозяйственного оборота и ее нецелевому использованию.

4. Как обеспечить эффективный учет титулов собственности и наличие быстрых и качественных судебных процедур при разрешении споров.

5. Какие фискальные механизмы обеспечат конвертацию рыночной земельной модели в доходы государственного бюджета.

Без ответа на эти вопросы, запуск любой модели рынка земли не принесет каких-либо социально значимых результатов в виде роста доходов населения, прироста инвестиций или ВВП.

Совпадение во времени пенсионной и земельной реформ, предоставляет нам шанс снять указанные выше противоречия.

Новой моделью либерализации рынка земли может стать сситема пенсионных "земельных" фондов.

Отсутствие реальных механизмов обеспечения старости в Украине является одним из базовых факторов ухудшения качества человеческого капитала:

если большинство населения не видит доступных механизмов обеспечения своей старости, привлекательность национального рынка труда будет постепенно, но неуклонно сокращаться, особенно для молодежи.

Обществу необходимо предоставить условия для создания долгосрочных моделей пенсионных накоплений, в том числе в системе негосударственного пенсионного обеспечения.

На сегодня, ключевые факторы, которые не позволяют это сделать:

1) инфляционные и девальвационные ожидания: в Украине нет базовых рынков активов, которые хеджировали бы вложения от обесценения, особенно в долгосрочной перспективе;

2) высокий уровень рисков (существует вероятность такой же «очистки» рынка негосударственный пенсионных фондов, как банковской системы в 2014-2015 годах);

3) суверенный риск страны и критическое состояние задолженности государства, которые не позволяют «закольцевать» указанную систему на рынок государственных ценных бумаг.

Активом, который может нивелировать указанные выше риски, может стать рынок земли сельскохозяйственного назначения, "заточенный" на систему внутренних сбережений населения.

Ведь именно такая модель способна минимизировать инфляционные и девальвационные потери инвестора, а также обеспечить сохранность инвестиций в течение долгосрочного срока инвестирования (25-30 лет).

Стоит заметить, что социально эффективная земельная реформа может состояться только при условии законодательного закрепления института фермерского хозяйства в качестве базового элемента системы частной собственности на землю сельскохозяйственного назначения.

А для этого, необходимо создать финансовые механизмы, которые с одной стороны позволят привлекать значительные суммы инвестиций на рынок земли и способствовать динамичной капитализации, а с другой - предоставят малым и средним фермерским хозяйствам доступные финансовые ресурсы для выкупа земельных участков (площадью 300-500 га).

Введение указанной выше модели основывается на цикличном кругообороте капитала.

"Земельные" пенсионные фонды привлекают средства вкладчиков на длительный срок (15-20 лет) и вкладывают их в покупку сельскохозяйственного назначения и зарабатывают пенсии для своих участках на аренде земли.

Надежность всей системы обеспечивается земельными активами.

Ежегодный приток ресурсов в ЗПФ может составить эквивалент $2 млрд.

В течение 10 лет, таким образом можно сформировать пул инвестиций в сразмере $15-20 млрд.

Для людей знакомых с финансовым математическим анализом, совершенно очевидно, что стоимость земли в Украине в ближайшее время ни при каких обстоятельствах не выйдет хотя бы на польский уровень.

И дело тут не в качестве украинских черноземов, а в той прибыли, которую они приносят.

Ориентация на зерно и «семечку» позволит в лучшем случае генерировать в виде арендой платы 150 долларов за гектар.

Если сопоставить эту цифру с внутренней дисконтной ставкой, которая «отбивает» риски и компенсирует инфляционно-девальвационные ожидания (25%), получим стоимость одного гектара на уровне примерно 1000 долларов.

Для достижения западных стандартов, внутренняя ставка доходности базовых финансовых долговых инструментов должна опуститься на уровень ниже 5%, а капиталоотдача земельных наделов наоборот - увеличиться в два-три раза.

А это возможно лишь за счет повышения уровня добавочной стоимости в аграрной производстве.

В Польше эта проблема успешно решается миллиардными дотациями из бюджета Евросоюза и дешевыми/долгосрочными кредитами, в результате чего выращивается не «семечка», а ягоды, овощи и фрукты.

А в Украине?

Кроме того, при открытии рынка земли нужно моделировать не только барыши в карманах политических элит, но и долгосрочные социальные последствия.

В Украине все еще остается более 10 млн. сельского населения.

Земля – это единственный якорь, который удерживает крестьян в селах.

Массовое обезземеливание в результате продажи наделов, приведет к тому, что миллионы после продажи паев окажутся в крупных городах, без высокооплачиваемой работы, а полученные от продажи наделов деньги очень быстро закончатся.

Государству придется тратить миллиарды гривен не только на городскую социализацию, но и на инструменты социальной поддержки – субсидии, дотации, льготы.

А также бороться с криминализацией городской среды.

Успешная земельная реформа должна опираться на прочный фундамент.

Ее тремя китами являются:

1. Институциональное закрепление в Конституции фермерского характера землепользования.

2. Наличие эффективных финансовых инструментов для кредитования фермерских хозяйств с целью покупки земли (минимальные ставки на длительные сроки).

3. Прочная система защиты титулов собственности в виде земельного кадастра, когда государство несет финансовую ответственность за рейдерские атаки и незаконную перерегистрацию прав собственности на незаконного владельца (титульная система Торренса, активно применяемая в Сингапуре, Эстонии и странах британского содружества).

В противном случае нас ждет выкуп земельных участков по минимальной стоимости у их нынешних владельцев в пользу нескольких лендлордов, обезземеливание крестьян, массовая миграция сельского населения и «засыпание» рынка земли на долгие годы.

Хороший наглядный пример – нынешний украинский фондовый рынок: на фоне многомиллиардных эмиссий акций, мизерные объемы торгов на биржевом вторичном рынке.

Все титулы собственности давно поделены между несколькими крупнейшими ФПГ, которые не желают делиться своими корпоративными правами с миноритарными акционерами.

В результате практически полное отсутствие корреляции между национальным рынком ценных бумаг и динамикой иностранных инвестиций.

Похожая участь ждет и рынок земли, если буде избрана (а она уже таки избрана) токсичная модель его «открытия».

Все указзанные недостатки можно решить, предоставив земельным пенсионным накопительным фондам эксклюзивное право на инвестиции в украинский чернозем, обеспечивая с помощью земельной ренты выплату пенсий простым украинцам.

Для этого нужно просто воспользоваться своим уникальным историческим шансом: совместить земельную реформу и накопительную пенсионную.

Дать украинцам в возрасте моложе 30 лет, возможность бер рисков сформировать себе достойные пенсионные выплаты за счет природных ресурсов своей Родины..

Ест ьеще один вариант земельной реформы: особые права на покупку земли и получение льготных кредитов на такие цели, предоставить людям, которые служили в ЗСУ и воевали.

Это своеобразная модель новой шляхты, но не той, что сейчас заседает в наблюдательных советах, а той, что воюет, защищая свою страну.

***

Весенние записки о будущем

Часть 5

Многие в Украине согласны пустить на лом ключевые предприятия страны, брезгливо называемые ими «ржавым поясом».

Только вот накормит ли 35-миллионную страну «пояс виртуальный» - вопрос риторический.

К сожалению, до войны, у нас отсутствовала промышленная политика. Как вредный рудимент эпохи модерна.

Какой же должна быть стратегия отечественной промышленной политики? И вообще нужна ли такая стратегия?

В последние годы мы наблюдали целый сонм министров-патологоанатомов, которых «бонусами» не корми, а дай посоставлять «расстрельные списки» целых отраслей отечественной экономики и поработать «бензопилой Дружба» над останками предприятий – флагманов реального сектора страны.

Это же так «интересно», как они утроены и что у них внутри….

На самом деле, мы имеем дело с чистой манипуляцией, когда для подтверждение нужного тезиса искусственно подбираются факторы из внешней среды.

Да, мир стоит на пороге нового кризиса и это будет именно кризис технологического уклада.

Торговые войны, национальный протекционизм лишь ухудшают общий «анамнез».

Конференция по развитию и инвестициям при ООН (ЮНКТАД) определила следующие тренды пром развития в мире:

1. Промышленная политика приобретает поистине повсеместный характер. На протяжении последних 10 лет по крайней мере в 101 из развитых и развивающихся стран (на долю которых приходится более 90% глобального ВВП) официально проводились в жизнь стратегии промышленного развития.

2. Особое развитие получили: ГПСС (глобальные производственно-сбытовые системы), развитие экономики знаний, обеспечение конкурентных позиций в преддверии новой промышленной революции (НПР). ….

3. Около 90% вариантов современной промышленной политики предусматривают подробную проработку инструментов инвестиционной политики – в первую очередь стимулов и требований к показателям деятельности инвесторов, ОЭЗ (особых экономических зон), мер поощрения и упрощения процедур инвестиционной деятельности и, все чаще, механизмов контроля за осуществлением инвестиций. …

Таким образом, современная промышленная политика является одним из ключевых факторов, определяющих тенденции в области инвестиционной политики.

Фактически, более 80% мер инвестиционной политики, зарегистрированных с 2010 года, ориентированы на промышленную систему (обрабатывающая промышленность, дополнительные услуги и промышленная инфраструктура),

и примерно половина из них прямо служат достижению целей промышленной политики.

Большинство из них охватывает целый ряд отраслей, а примерно десятая часть нацелена на конкретные отрасли обрабатывающей промышленности.

ЮНКТАД выделяет три основные категории промышленной политики:

1. Наращивание промпотенциала.

2. Наверстывание отставания от развитых стран.

3. Стратегии, реализуемые с прицелом на научно-промышленную революцию.

Примерно 40% применяемых промышленных стратегий нацелены на развитие конкретных отраслей (вертикальные стратегии).

Более 30% стратегий - это горизонтальные меры стимулирования, то есть акцент в них делается на повышении отраслевой конкурентоспособности и наверстывании отставания по сравнению с общемировым уровнем развития.

Еще 25% национальных стратегий направлены на адаптацию национальной промышленности к параметрам нового технологического уклада.

Таким образом, промышленная политика практически во всех странах со структурированным экономическим укладом является основой и своеобразной матрицей для реализации производной от нее инвестиционной политики, а также своеобразной дорожной картой инвестиций, которая используется внешними инвесторами при выборе стран - объектов вложения средств.

Как показывает практика США, ЕС, Японии, Китая, Польши, Турции, даже маленьких балтийских стран, для развития третичного сектора экономики (услуг), который занимает 70% в структуре ВВП, нужно как раз эффективное промышленное ядро, которое способно генерировать исходный национальных доход/продукт с его дальнейшей мультипликацией и «просачиванием» в другие сегменты экономики.

Промышленность дает исходное движение капитала в экономической системе.

Ответ на вопрос о драйверах роста экономики может дать анализ трехсекторной модели Фишера – Кларка.

Согласно этой теории, экономика современного типа состоит из трех основных секторов.

1) Первый или первичный – это добыча полезных ископаемых и сельское хозяйство.

2) Вторичный – производственный сектор.

3) Третичный – сфера услуг, наука, образование и медицина.

В наиболее развитых, творческих экономиках в настоящее время формирует четвертичный сектор (высокоразвитые финансовые, информационные, корпоративно-юридические сегменты) и пятеричный сектор (та же сфера услуг, но на базе более квалифицированного персонала с включением элементов искусственного интеллекта и технологий цифровой экономики).

В своей ставшей уже классической работе «Условия экономического прогресса» Колин Кларк пришел к следующим выводам.

По мере роста дохода на душу населения, относительный спрос на продукцию первичного сектора, в первую очередь продукты сельского хозяйства, начинает уменьшаться.

Что касается промышленной продукции, то здесь зависимость не такая линейная, а параболическая: чем больше доход на душу населения, тем выше спрос на промышленные товары, но затем начинается снижение относительного показателя.

Что касается услуг – то тут вновь линейная взаимосвязь, но если с сельскохозяйственной продукцией она обратная, то в случае с услугами – прямая: чем выше доход, тем выше спрос и он только растет, но растет медленно!

Как это и зафиксировано в концепции Римского клуба о «нулевом росте» в развитых странах.

Каждая экономика в своем развитии проходит через несколько этапов, когда доминирует первичный сектор (доиндустриальный тип), вторичный (индустриальный) и третичный (постиндустриальный).

Жан Фурастье в книге «Великая надежда XX века» сформулировал этот переход в зависимости от структуры занятости штатных работников.

В доиндустриальном типе эконики, в третичном секторе занято лишь 10% работников, в индустриальном – 20% и в постиндустриальном – 70%.

Но для того, чтобы работали 70%, нужно, чтобы оставшиеся 30% заработали первичный капитал и свои доходы в реальном секторе экономики и начали тратить деньги в сфере услуг.

То есть исходное движение капитала формируется в материальном производстве, как айфон себестоимостью изготовления в 200 долларов, который потом, двигаясь по секторам экономики обрастает оставшимися 800 баксов, включая отчисления на гонорар голливудской звезды, достающей новую модель телефона в очередном блокбастере.

Экономическая кибернетика, изучающая жизнеспособность систем (автор Энтони Стаффорд Бир), различает понятия наличной и потенциальной производительности труда.

Под первой подразумеваются существующие условия выпуска продукции, под второй – потенциально возможные, максимальные.

При этом, успех роста производительности труда по данным Стаффорда Бира зависит от возможности запуска «Всенародного проекта», когда каждый индивид для оказания влияния на общую систему должен решать свою локальную задачу, а не ждать решение общей.

То есть цель экономической системы – создать условия, а цель индивида – повысить локальную производительность своего труда.

Упомянутые «условия» функционирования системы – это и есть национальная промышленная политика, своеобразный каркас для инвестиций в повышение эффективности.

Анализ динамики производительности труда в США, Германии, Франции, Японии показал, что за период с 1960 по 1991 годы, слабее всего она росла в Штатах, а динамичнее – в Японии.

Затем, страна восходящего солнца уступила пальму первенства Германии.

Среди факторов роста, исследователи отмечали стремительное развитие технологий и восстановление экономики после второй мировой войны, когда возникла потребность в капитальных инвестициях.

Таким образом, Украине, при медленной трансформации базового технологического уклада и низких темпах капитальных вложений, в том числе со стороны бизнеса, государства и внешних инвесторов, рассчитывать на быстрый рост не приходится.

Кроме того, здесь нас ждет и еще один парадокс роста: самыми быстрыми темпами растет экономика на базе первичного сектора, чуть слабее, но тоже быстро – на платформе вторичного.

А вот на основе третичного сектора – быстрого роста не будет.

Но быстрые темпы роста в первичном-вторичном секторах возможны либо при высоких ценах на сырьевые товары, либо при условии инновационной перестройки и наращивании капитальных инвестиций.

Рост производительности труда в данном контексте будет формироваться под воздействием трех базовых факторов: человеческого капитала, капитальных инвестиций и инноваций.

Украина потенциально может на временном промежутке в 3-5 лет повторить динамику бурного роста экономики.

Но для ее реализации нужна новая национальная промышленная политика и программа возвращения трудовых мигрантов на родину.

Реальная программа восстановления национальной экономики должна базироваться на росте производительности труда и видоизменении ее структуры.

На это должны быть нацелены все существующие стимулы.

На достижение этой же цели должны работать капитальные вложения, кредиты и иностранные инвестиции.

Один из популярных слоганов - grains and brains, когда Украина будет торговать «зерном и мозгами».

Но здесь стоит помнить, что при соединении «мозгов и зерна» возникает аналогия «куриных мозгов».

В глобальной цепочке добавочной стоимости, страна лишенная своей промышленной политики годиться только «на потрошка»…

В такой ситуации остается лишь уповать на «услуги», тем более, что примеры развития «услуг» в мире есть.

В частности в Греции, которая пытаясь выполнить Маастрихтские стандарты членства в ЕС, увеличила в 2006 году свой ВВП на 25% за счет включение в доходные статьи данных по проституции и отмыванию доходов.

Правда этот креатив не вызвал одобрения ЕС: еврочиновники разрешили «расти за счет проституции» не больше чем на 2% в год и греки очень быстро охладели к этой статистической уловке.

Как правильно заметил, один из функционеров Евросоюза, подобные методы позволяют той или иной стране лишь скрыть вопиющие провалы внутренней экономической политики.

Ведь если, министры, увеличивающие официальный показатель ВВП за счет проституции выглядят смешными чудаками, то те из них, кто попытается за счет доходов от проституции выплачивать пенсии и зарплаты бюджетникам, будут выглядеть либо идиотами, либо «капитаном Пантохой» из знаменитого романа Марио Варгаса Льосы «Рота добрых услуг».

История повторяется дважды, правда второй раз как фарс ....

Кстати, по данным ведущих аналитических компаний, таких например, как The Boston Consulting Group (BCG), McKinsey, в ближайшее время концепция

"длинных" и сетевых цепочек добавочной стоимости уступит место двум новым концепциям, которые станут доминирующими:

1) ***решоринг*** — возврат производств обратно на родину;

2) ***ниаршоринг*** — перемещение производств (промышленный аутсорсинг) в страну, находящуюся рядом с основным рынком сбыта.

Для США базой для ниаршоринга становится Мексика и ряд стран Латинской Америки, для ЕС — Турция.

Об этих же глобальных тенденциях пишут и организации ЮНКТАД и ЮНИДО при ООН, изучающие принципы движения глобальных инвестиций и промышленного развития в мире.

На прикладном уровне — это означает "китаизацию" Турции.

Решоринг, то есть возврат "своего", нам по определению не грозит — у нас ничего нет в части производств, размещенных в других странах, кроме нескольких олигархических бизнес-проектов.

А вот за ниаршоринг, то есть за предоставление своих промышленных площадок под сокращающиеся глобальные технологические цепочки, мы могли бы побороться, ведь Украина находится рядом с ЕС, обладает удобной логистикой и транспортным сообщением с Европой, заключено соглашение о ЗСТ.

Но в данном вопросе мы не только уже проиграли Турции, но и проигрываем Северной Африке: Египту, Тунису, Марокко.

По всем базовым факторам промышленного развития у нас просто убийственная внутренняя политика: цена на энергоресурсы, человеческий капитал (образование, наука, медицина), уровень рисков, развитие инфраструктуры.

Кстати, деградация промышленности и человеческого капитала — это взаимосвязанные процессы: согласно исследованиям тех же McKinsey, затраты промышленности в общей структуре НИОКР составляют:

- 89% — в Германии и Южной Корее;
- 87% — в Китае и Японии;
- 67% — в США;
- 69% — в Мексике.

Удельный вес промышленности Германии, США и Японии в общем объеме патентов достигает 73%.

То есть, без промышленности не будет качественной системы образования, науки, не будет спроса на инновации высококвалифицированных рабочих кадров.

Ну а пока в аналитических отчетах по промышленному потенциалу "Global Manufacturing Risk Index" Украины и ее промышленных площадок нет.

Зато есть почти все наши региональные конкуренты: Турция, Чехия, Венгрия, Румыния, Польша.

И есть Северная Африка.

Это и есть одно из наших "домашних заданий" в части правильных реформ после войны.

***

Весенние записки о будущем

Часть 6

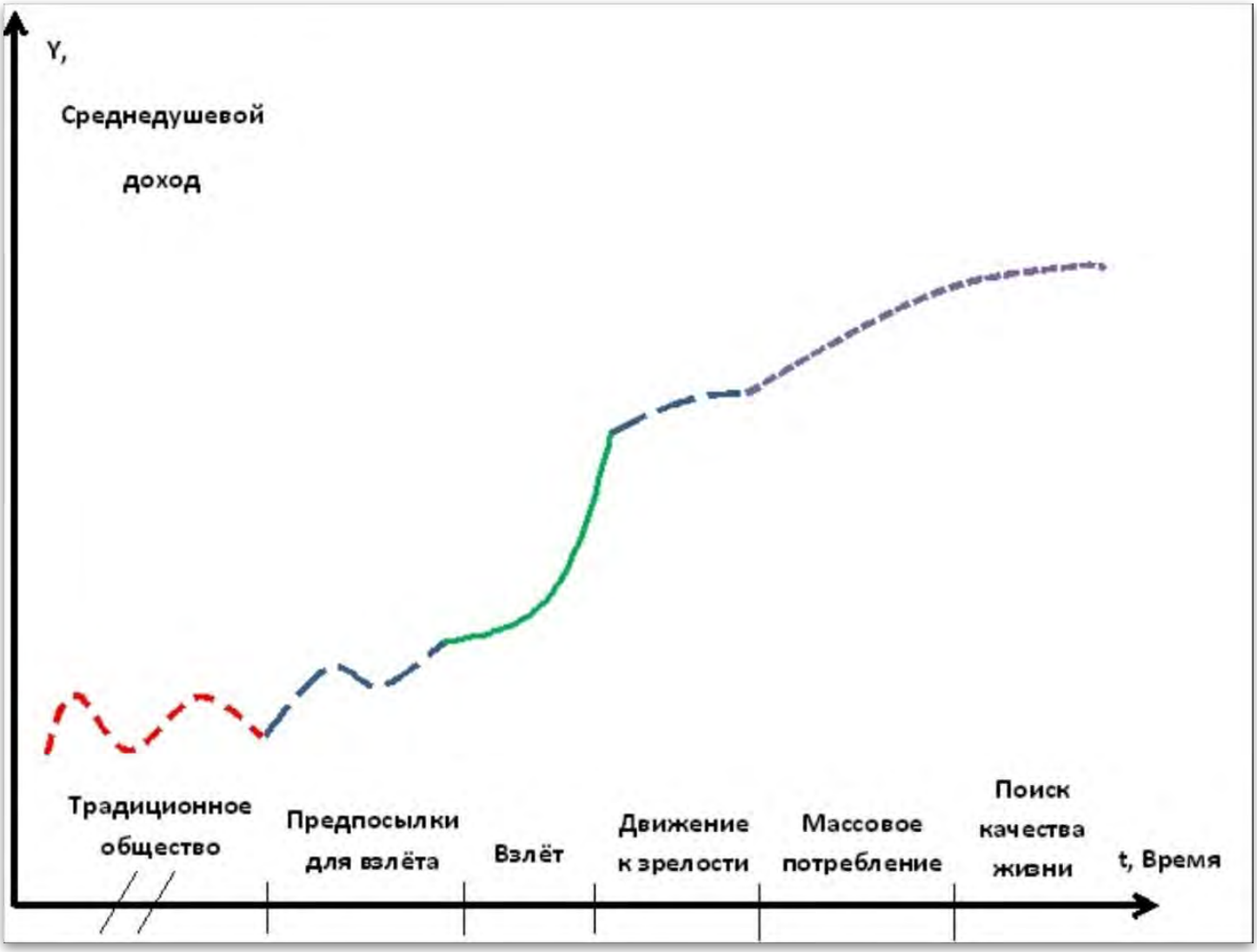

2023-04-17

Кущ

Победить внутреннюю "мятежевойну" против экономического роста или признать поражение стратегии модернизации

Экономический рост или низкая инфляция.

Рабочие места или низкая инфляция.

Этот непростой выбор приходиться делать на всех реперных точках экономического развития.

На самом деле, экономическая политика центрального банка должна носить характер "сглаживания" динамики экономического цикла на точках падения (амортизация кризиса) и максимального роста (своевременное охлаждение "перегрева" экономики).

Умные страны всегда выбирают экономическиций рост и рабочие места даже ценой высокой инфляции.

Украина выбирает "борьбу с инфляцией", которая превращается в борьбу с экономикой и в результате получает и высокую инфляцию, и безработицу, и экономическое падение.

Три в одном

Более того, существует глобальный порог инфляции и высокий базовый инфляционный уровень (например, связанный с кризисом), который формирует высокую ценовую динамику даже не смотря на жесткие ограничительные действия центрального банка.

То есть можно проводить мягкую монетарную политику, но инфляция все равно не превысит тот уровень, который был бы и без оной.

Парадоксально, но такой феномен мы наблюдали в 2021-м году.

ВВП Польши вырос в 2022 году на 4,9% при инфляции в 16,6%, а ВВП Румынии - на 4,5% при инфляци в 16,8%. Экономика Турции увеличилась на 5,6% при известной всем инфляции.

А теперь обратите внимание на базовые ставки тамошних центральных банков: 6,75%, 7%, 8,5% соответственно.

То есть реальная ставка (номинальная минус инфляция) - глубоко отрицательная.

Что изменилось бы в части инфляции, если бы поляки. румыны или турки поставили ставку своих центральных банков на уровень в 20%?

Они бы просто "убили" свои экономики и рабочие места, а инфляция под давлением глобальных факторов все равно была бы высокой.

Зато у нас есть НБУ, который "ставит" учетную ставку на уровень в 25%, думая что таким образом можно компенсировать военные риски или снизить военную инфляцию....

Это примеры правильного и неправильного монетарного выбора и успешного/ неуспешного действия правительств.

В Украине высокий порог инфляции формирует война и сопуствующие ей риски и затраты.

То есть даже без эмиссионной деятельности НБУ, цены выросли бы более чем на 20%. В итоге мы получили инфляцию в 26%.

Сколько инфляции "съела" учетная ставка в 25%?

Несколько процентов. Но какой ценой? Ценой углубления дна падения ВВП до 36%.

Скажем так, опускать ВВП ниже инфляции - не камильфо.

Примерно 10-15% падения экономики, можно сказать, следствие ошибочной монетарной политики.

Фактор войны сформировал снижение ВВП на уровне 10% (с учетом международной помощи).

Еще 5% падения оставим на счету неэффективной экономической политики.

То есть,

чтобы выиграть нам нужно победить не только внешнего врага.

Необходимо разгромить и внутреннюю "мятежевойну", направленную против роста национальной экономики.

Что касается инфляции, мы должны четко понять, что пока Украина не перейдет в фазу общества потребления, инфляционное таргетирование НБУ будет носить контрпродуктивный характер.

Аналитики M.S. Khan, A.S. Senhadji определили,

что для развивающихся стран пороговое значение инфляции

составляет 7–12%, а для развитых – 1–3%.

В исследованиях У S. Kremer, A. Bick, D. Nautz получены иные результаты: в развитых странах пороговое значение

инфляции - в среднем 2,5%, в развивающихся странах – до 17%.

В любом случае, 7% или 17%, но это больше инфляционной цели НБУ в 5%, которая не изменилась не смотря на войну и еще более обострившуюся потребность нашей экономики в восстановлении и структурной перестройке!!!

Каким образом, НБУ планирует восстановить страну при инфляции в 5%, когда спрос на материалы и рабочую силу будет расти многократно?

Поэтому, если раньше НБУ пытался "уничтожить" инфляцию ценой рабочих мест и темпов роста экономики (первое у него не удалось, а во втором он преуспел), то теперь Нацбанк будет "бороться" с инфляцией ценой низкой динамики восстановления страны.

Иначе никак.

Как сделать позитивные экономические изменения в Украине необратимыми?

Ответ очень простой.

Достижение подушевого ВВП в размере более 10 тыс дол. Желательно 15 тыс.

Для нас - это ВВП на уровне 500 млрд дол и выше. Простыми словами, утроить экономику в первую пятилетку после войны.

Существует теория стадий экономического роста (стадии экономического роста Ростоу), модель сформированная американским профессором экономики У. У. Ростоу в 1959 году.

Модель Ростоу объясняет, как в пять этапов перейти от традиционного общества к обществу массового потребления (западный стандарт).

Есть в математике "теория больших чисел".

Если ее упрощенно трансформировать в контексте экономики, мы поймем, что существуют некие параметры развития, после достижения которых резкого обвала вниз уже не будет.

В чем, например, заключается резистентность РФ к санкциям?

В достижении того самого порогового значения.

Если бы Россия начала войну в 2003 году (ситуация вокруг Тузлы), имея ВВП в 400 млрд, санкции уничтожили бы ее экономику за один год.

Но она напала на Грузию в 2008-м, имея ВВП на уров 1,7 трлн дол и на Украину в 2014-м при ВВП в 2,29 трлн дол.

Санкции в 2014-м обрушили российскую экономику до 1,3 трлн в 2016-м.

Но это все равно почти "десятка" на душу населения. Сейчас ВВП в России примерно 2 трлн дол.

На примере таких стран как Турция, Польша, Южная Корея и т.д. феномен необратимости изменений выглядит еще более наглядно. Я уже не говорю о США, Германии или Японии.

Наша экономическая уязвимость - это перманентная обратимость прошедших изменений, постоянный риск обнуления роста.

Примерно 5 тыс дол подушевого дохода в 2021 году на пике исторического роста ВВП - это крайне мало.

Отсюда и общественная турбулентность, майданы, внешняя зависимость, неустойчивость и политическая нестабильность.

В этом контексте, политика НБУ

> **- это консервация нищеты, когда низкая инфляция достигается не путем роста предложения товаров и услуг национального производства, а с помощью ограничения платежеспособного сроса населения и кредитной активности бизнеса.**

Нет экономической жизни - нет инфляции. Видимо такая логика.

У. Ростоу написал в 1956 году статью «Взлёт к самоподдерживающемуся росту».

Он выделяет шесть стадий развития экономики (шестую добавил спустя время):

1. Традиционное общество.
2. Переходное общество — стадия «создания предпосылок для взлёта».
3. Стадия «взлёт».
4. Стадия «зрелости».
5. Эпоха «высокого массового потребления».
6. Стадия «поиска качества жизни».

Критерии отнесения к той или иной стадии: уровень технического развития, отраслевая структура экономики, валовое накопление основоного капитала (ВНОК), структура потребления.

Традиционное общество - колебания на одном и том же уровне подушевого дохода, когда его рост сменяется падением и так по циклу (Украина находится именно на этой стадии).

Политическая власть захватывается аграрным лобби

На стадии переходного общества, подушевой доход растет, но еще нет гарантий необратимости - это наше задание на первые несколько лет после войны.

Ключевые задачи - формирование внешних рынков сбыта, защита внутреннего рынка и максимальные инвестиции в инфраструктуру и ччеловеческий капитал.

Стадия "взлет" - это переход на качественно новый уровень жизни, когда формируются зачатки необратимого развития.

Создание "национальных чемпионов", капитальные инвестиции в промышленное развитие, стимулирвоание инноваций.

Украина должна выйти на эту стадию в течение пяти лет после войны.

Первыми признаками такого перехода будут инвестиции в индустриальное ядро экономики и высокотехнологичный сектор услуг.

Такие чемпионы как "Моно" ини "Новая почта" равно как и другие драйверы сектора услуг для своей капитализации должны "крепиться" к обществу с высокими уровнем дохода, а оно, в свою очередь, к продуктивному производственному ядру.

Чтобы первоначальный инвестиционный импульс перенес свою динамику на широкую отраслевую линейку, необходима новая, модернизированная структура экономики.

А для этого важно создать не только условия для внешних инвестиций, но и для внутренних, включая стимулы для реинвестиции прибыли.

Только тогда, у нас произойдет ключевой экономический сдвиг: от производства к потреблению, от предложения к спросу.

Мы уже очень сильно отстаем от других стран, так как 30 лет двигались по пути "обратной модернизации":

— «вверх по лестнице идущей вниз».

США решили аналогичные задачи в 1900 году, Швеция - в 1930 году, Южная Корея в 1970 году, бывший СССР - в 1950-м году, современная Польша - в 2000 году, Турция - в 2010 году.

Мы остаем от некоторых стран на десятилетия, а от ведущих экономик - на столетия.

Но,

— это не значит, что нам потребуется 30 лет, чтобы догнать Польшу.

Феномен адаптации чужого опыта, когда начинаешь с уже достигнутых другими технологических укладов, позволяет в разы сократить этот отрезок времени.

Ключевой фактор - это внутренняя победа сторонников модернизации над фанатами архаизации.

Победа широких слоев общества, желающих изменений, над олигархической сырьевой надстройкой, аграрной магнатерией и их клиентелой.

Сперва - на политическом уровне, затем - на управленческом.

Есть и другой путь - признать, что модернизация нам не нужна. И отпустить миллионы людей искать точки роста в других странах.

***

Весенние записки о будущем

Часть 7

«Великая аграрная держава» - примерно такой же оксюморон как «сладкий яд».

Наверное, потому, что в современной истории нет в чистом виде аграрных стран, тем более великих.

Чтобы хоть как-то смягчить этот смысловой нонсенс, спичрайтеры наших чиновников придумали более лайтовый формат:

> **— «зерно и мозги», означающий, что украинцы будут не только продавать сырье, но и думать.**

Получается уникальный гибрид, вроде пражского Голема:

> — страна-элеватор и хаб айтишников.

Нарушающая все базовые законы развития, в том числе и знаменитого «круга отсталости» немецкого экономиста Бруно Кналла.

Который говорил о том, что

> **— «деградация экономики приводит к увеличению удельного веса низкооплачиваемых профессий, снижению производительности труда и соответственно к общему экономическому упрощению и уплощению».**

А затем

> **– снижение инвестиций в образование и науку и последующий дефицит высококвалифицированных специалистов, что еще больше усиливает общую экономическую отсталость страны.**

В результате государство проходит «точку невозврата»,

> **— когда уже не может выделять достаточный ресурс для качественного образования населения и профессиональную переподготовку под запросы изменяющегося технологического уклада.**

Применительно к Украине это значит, что

> **— с общим упрощением экономики, будет продолжаться и снижение уровня образования, что уже проявляется, когда половина школьников на ЗНО не могут сложить дроби с разным знаменателем.**

Нынешний потенциал ИТ-специалистов держится еще на прежней образовательной базе, но и он имеет очень четкие параметры роста, которые зависят от численности населения и общепринятого в мире коэффициента людей, имеющих способность к программированию.

По этой причине, численность айтишников в Индии будет расти, а в Украине – достигнет порога роста в 250-300 тыс. человек и затем начнет снижаться.

И Украина никогда не войдет в топ-10 стран по объему предоставляемых цифровых услуг, находясь в мировых рейтингах ИТ-бизнеса в 4-5 десятке, наравне с Тунисом или Марокко.

Максимальный горизонт выручки от продажи данного вида услуг в нашей стране – до 10 млрд. дол. в год.

В действительности, то, что происходит с украинской экономикой в чем-то закономерно.

1) — Индустриальный профиль страны с акцентами на модерн в виде самолето-авиа-и-ракетосроения предполагал наличие иного типа политических элит.

2) — Это должны были быть элиты с институциональной памятью государственников, нацеленные на девеломпент страны, как цельный и сложный проект развития.

3) — Но естественный ход истории породил и естественный **формат «элит», архаических, с опорой на клерикализм, идеологизацию политического дискурса, с вульгарным шовинизмом в речовках и лозунгах, а в экономике – олигархических и рентоориентированных**.

То есть,

— нацеленных на регулярное снятие ренты с населения и бизнеса с помощью налогов, тарифов и контроля за ключевыми системами жизнеобеспечения страны (энергетика, транспорт, порты и т.д.).

А для такой архаичной модели, квазифеодальное, аграрное государство – самое то, с «децентрализацией», когда огромными ОТГ управляет «глава», начальник районной полиции и районный прокурор.

1) — Первый из них – это и есть новый «Дон Педро», поставленный над «рабынями Изаурами», которых можно при случае даже задавить личным автомобилем прямо на поле.

2) — А вторые – это «щерифы» времен Робин Гуда, поставленные для того, чтобы часть снятой с населения ренты, своеобразного «полюдья», передавалось наверх.

3) — Условное «РОВД» в этой модели – почти как форпост «шерифа нотингемского», призванный щемить местных «робин гудов», периодически насиловать и снимать дань со всего, что еще хоть как-то экономически дышит: добыча песка, сбор металлолома, контрабанда, базарная торговля и т.д.

И ***«железный закон олигархии»*** в данной системе координат **никогда не позволит развиться тем отраслям, которые не приспособлены для снятия рент – то есть промышленности, в особенности – инновационной**.

Попутно уничтожив те производства, что еще остались.

Упомянутый выше закон сформулировал Роберт *Михельс* еще в 1911 году.

Все начинается

1) — с переориентация целей со стратегических на текущие.

2) — Затем идеологизация политики.

Разрыв между интересами населения и узкой надстройки, отсечение общества от демократических процедур влияния на власть (и формализация оных).

Инкорпорация лидеров общественного мнения в общую систему рентных доходов, ориентация провластной партии «на весь народ».

В своей книге ***«Почему одни страны богатые, а другие бедные»***, экономисты Дарон ***Аджемоглу*** и Джеймс ***Робинсон*** описывают этот **порочный круг экстрактивных институтов, который наиболее характерен для стран Африки и как видим – для нас**.

Основной признак:

1) – при смене политических элит, сами институты по съему ренты с населения и экономики не исчезают,

2) — а лишь трансформируются и перезагружаются, что и происходило в Украине после каждого майдана, являясь основной причиной бедности в стране.

Похожая модель аграрной консервации наблюдалась в Российской империи во времена Николая I и министра финансов Егора Канкрина, который специально создавал механизмы, препятствующие развитию промышленности и железных дорог и максимально содействующие развитию аграрного уклада «под залог крепостных».

Завершилась эта модель для России поражением в Крымской войне.

Только у нас данный концепт реализуется «естественным путем» в виде так называемой «руки рынка» и «созидательного разрушения» индустриального потенциала.

В современной экономической науке есть такой чрезвычайно интересный раздел как *«динамическое равновесие экономических систем»*.

На практике, это означает, что

— у роста экономики нет предела, равно как у ее падения нет дна.

Экономическая система просто находит точку равновесия, на более высоком или более низком уровнях развития.

Бесконечный рост – это цель развивающихся стран и «статус кво «развитых.

Бесконечный «боковой тренд» – характерен для украинской экономики.

За последние 20 лет, когда мы жили в формате квазирыночной системы (а не переходной), у нас было три пика экономического развития, когда ВВП превышал 180 млрд. дол.: в 2007-2008, 2012-2013 и 2021 годы.

Каждый раз, выход на пик заканчивался обвалом.

Но был еще один общий маркер кризиса:

— торговое сальдо товарами и услугами.

В 2005-м году мы находились на наивысшей точке остаточного промышленного потенциала в рыночной модели, когда удельный вес промышленной продукции в структуре экспорта составлял 13%, равно как и аграрного сырья.

С тех пор ситуация только ухудшалась:

— аграрный компонент экспорта достиг 50%, а промышленный – сократился в несколько раз до 4-5%.

В 2005-м у нас был внешнеторговый профицит по товарам и услугам в размере 0,8% ВВП.

В 2008-м, данный показатель снизился до -8%.

Затем, сразу после глобального финансового кризиса – оздоровление торгового баланса и рост данного индикатора до -1,7% ВВП в 2009-м.

И снова ухудшение до -8,5% в 2013-м.

Новый обвал и очередное «оздоровление» - до -2% в 2015-м.

А потом новый «круг на кризис», когда внешнеторговое сальдо в 2018-м снизилось до -8,6%.

В 2020-м, очередном кризисном году, наблюдали уже третье по счету «оздоровление» своей внешней торговли: в первом полугодии получили даже профицитное торговое сальдо на +1 млрд. дол.

Происходит это по очень простой причине:

— в период кризиса активизируется девальвация национальной валюты и общее снижение платежеспособности населения и инвестиционной активности бизнеса.

Потребительские и инвестиционные товары у нас преимущественно импортные, то есть снижение платежеспособности резко обваливает показатель импорта.

В то время как аграрный экспорт, хоть и сокращается, но не так существенно.

Вот так и происходит «оздоровление» нашего торгового баланса.

Почему мы не пользуемся этим шансом на перезагрузку экономической системы?

Одна из причин:

1) — две плохо адаптированные волны торговой международной либерализации в рамках ВТО и ЗСТ с ЕС, которые полностью уничтожили в Украине механизм внутреннего протекционизма,

2) — а зависимость от внешних кредиторов лишь усилила эту деструкцию и сырьевой характер национальной экономики.

Почему мы запрограммированы на такие цикличные обвалы?

Сформируем простую экономическую модель

Потребительские расходы населения на уровне 75% ВВП и склонность к импорту – на уровне 50%.

Это значит, что при модельном довоенном уровне ВВП в 200 млрд дол трлн. грн. и потребительских расходах в 150 млрд дол, параметры импорта составят примерно 75 млрд. дол.

Но это индикаторы, характерные для точки динамического равновесия на сырьевом уровне развития.

По мере роста экономики и доходов населения, потребность в импорте будет лишь возрастать.

Она уже не будет перекрываться по сумме сырьевым экспортом (аграрным и горно-металлургическим).

Рост импорта частично можно компенсировать за счет торгового дефицита, предельное значение которого для нас – до 10% ВВП, то есть при показателе валового продукта в размере 200 млрд. дол., речь идет о примерно 20 млрд. дол., которые перекрываются за счет новых кредитов и трансферов трудовых мигрантов.

Но в любом случае потолок роста импорта в такой модели до 100 млрд. дол., затем новый обвал.

Чтобы его избежать, нужно наращивать экспорт.

Но и здесь есть свой потолок: с учетом «зерна и мозгов», размер нашего экспортного потока в ближайшие 10 лет не превысит 100 млрд. дол. (и это в очень хорошем варианте развития событий на мировых сырьевых рынках).

Этот показатель экспорта соответствует параметрам ВВП на уровне примерно 200-250 млрд. дол.

Параллельно с этим, будет происходить процесс роста доходов населения и соответствующее увеличение импорта (вместо секондхенда – новые вещи, вместо «евроблях» - новые авто и т.д.).

С учетом потенциально доступного дефицита получаем максимально возможный импорт в размере 120 млрд. дол.

А дальше могут быть только два варианта:

1) если курс гривны фиксированный, происходит очередной обвал с девальвацией на 30-50%:

ВВП страны возвращается на привычный уровень в 150-200 млрд. дол. (в нынешней платежеспособности доллара), население беднеет, возвращается на секкондхенд и евробляхи, доходы граждан страны падают на 30-40%;

2) если курс гривны плавающий, все будет происходить примерно в том же направлении, но с более частотными корректировками, когда курс будет снижаться на 10%, потом возрастать на 5% и т.д., но с неизменной понижательной траекторией.

Обвалы будут не такими глубокими, но более частыми.

В такой модели, ВВП балансирует в том же самом диапазоне 150-200 млрд. дол. (опять же с учетом инфляции доллара), доходы населения сжимаются и расширяются как гармонь на сельской свадьбе.

Простыми словами, **рост нашего потребления (основанного на импорте) всегда будет сдерживаться потолком нашего сырьевого экспорта.**

А сельское хозяйство, равно как и добыча природных ресурсов – это отрасли со снижающейся отдачей, когда каждый дополнительный центнер кукурузы с гектара и каждая новая тонная руды будут стоить все дороже и дороже, пока возможность наращивания производства не будет окончательно исчерпана.

Наш удел в этой модели – подушевой ВВП в пределах 5-10 тыс. дол., то есть

— место в группе беднейших стран или системное снижение численности населения в два раза, что позволит увеличить уровень благосостояния оставшихся счастливчиков до уровня, к примеру, современной Турции.

Кстати, а что в других странах?

1) — Турция с населением 83 млн. человек и подушевым ВВП на уровне 13 тыс. дол. имеет показатели экспорта на уровне 250 млрд. дол. и импорта в пределах 270 млрд. дол.

2) — В Польше, население 38 млн. человек и подушевой ВВП – более 15 тыс. дол. с годовым экспортом в 330 млрд. дол. и импортом в 300 млрд. дол.

3) — В Южной Корее с населением в 51 млн. человек, подушевой ВВП 32 тыс. дол. экспорт – 670 млрд. дол. и импорт – 616 млрд. дол.

У всех этих экономик, есть несколько общих черт:

– покрытие экспорта импортом на уровне близком к единице и выше;

- удельный вес промышленности в валовой добавленной стоимости (стоимость продукции за вычетом стоимости промежуточного потребления) на уровне 45-60% - источник первичных доходов.

Для дальнейшего развития, модель которого включает в себя рост, а не сокращение численности населения и выход на более высокую, а не низкую точку динамического равновесия, **Украине нужно пройти четыре этапа:**

1. Отправная точка для «большого толчка» с ВВП на уровне 250 млрд. дол. (подушевой ВВП – 6-7 тыс. дол.). Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 130 млрд. дол.

2. Условная «Турция» - ВВП на уровне 400 млрд. дол. (подушевой ВВП – 10 тыс. дол.). Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 250 млрд. дол.

Сопоставимый с Турцией показатель экспорта нам нужен для компенсации дефицита внутреннего потребления вследствие демографических отличий.

3. Условная «Польша» - ВВП на уровне 600 млрд. дол. (подушевой ВВП – 15 тыс. дол.). Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 330 млрд. дол.

4. Условная «Южная Корея» - ВВП на уровне более одного триллиона долларов. (подушевой ВВП – более 30 тыс. дол.). Для этого нужен верхний порог экспорта в размере 600+ млрд. дол.

Даже для стартового толчка, потенциала сырьевого экспорта будет недостаточно.

Нужна реанимация существующего промышленного потенциала.

А для выхода на точку «условной Турции» необходима реновация промышленного ядра.

Для «условной Польши» - структурная диверсификация по максимальной ширине линейки производимой продукции.

Для «условной Южной Кореи» - инновации.

Или в формате инвестиций:

- государственные;

- внутренние;

- внешние + внутренние.

В формате моделей:

- перезапуск на факторе внутреннего рынка;

- рост производительности труда

- инновации.

Есть еще один вариант

– ничего не делать, вернуться в милую сердцу аграрную архаику, феодализироваться и болтаться в полынье между циклами кризисов.

Постоянно находя точку равновесия на более низкой точке развития с одним вариантом выхода из этого «дня сурка»

- за счет уменьшения численности населения минимум в полтора раза.

Надеясь при этом, что малолюдные земли никто не захватит.

***

Весенние записки о будущем

Часть 8

Об ошибках реформ и правильном векторе изменений.

В Украине уже сформировалась критическая масса реформаторских центров на любой вкус.

Обязательным условием таких площадок является наличие в названии однокоренных с лексемой «реформа» слов.

Большинство из этих площадок представляют собой некие подобия разветвленного «янычарского корпуса», так как состоят из людей, в части смыслов, не связанных с общей массой населения страны.

Они являются обычными проводниками чужих идей, плохо адаптируемых к нашим реалиям или вообще неприменимых в условиях нынешней политико-экономической модели Украины.

Единственные, кто может их поддержать – это верхушка общества, с явно выраженным комплексом «Мюнхгаузена по доверенности» (когда родители втайне причиняют вред своему ребенку, чтобы затем нарочито его лечить и получать похвалы от окружающих).

В данном случае, именно эти 10% населения готовы насаждать своей стране самые токсичные «реформы» по принципу «чем хуже, тем лучше», с настойчивостью, достойной иного применения, объясняя остальным, что «дешевый газ – это коррупция и плохо, а дорогой – это честно и хорошо».

И вообще, отстаивая принцип: «то, что ситуация становится хуже, на само деле для вас – лучше».

Делается это для получения «похвалы» в «европейскости, рыночности, демократичности и реформаторскости».

А также, ради денег, самоутверждения и политического доминирования над другими, которое у нас перерастает чуть ли не в животный, физиологический доминус (хозяин).

Практически все последние семь лет этот «синдром Мюнхгаузена» и рулит нашими реформами: «вы просили поднять тарифы на 50%, а мы сделали на 100%».

Похвала со стороны и незаметно заточка в ребро простому народу в виде очередного тарифа, но не глубоко, чтобы «украинский пациент» не умер и его можно было еще долго лечить «реформами».

Почти также, как в известном романе Гашека про Швейка солдат лечили от плоскостопия «клистиром», после чего «плоскостопный бегает как ошпаренный».

Всю эту конструкцию с другого пояса социальной полярности, к удивлению, поддерживает беднейшая часть населения, пораженная «стокгольмским синдромом», желающая, чтобы ради «высшей цели» "реформаторы", почти как в романах Захера Мазоха, делали им больнее и больнее.

По сути, государство у нас перестало готовить свои управленческие элиты в духе строительства (девелопмента) страны, как девелоперов национального проекта развития.

Вместо этого, «пусто место» заполнили экспертные площадки олигархов и нормативных центров, которые не видят особых перспектив в "местном развитии".

Но есть еще один фактор неуспеха реформ.

Официальные реформаторские центры у нас заполнены в основном выходцами из специфического бизнеса, сросшегося с околовластными группами влияния.

И это уже до войны стало ключевой проблемой.

Ведь все они стали успешными в нынешней системе политико-экономических отношений.

Это не репатрианты из других стран, которые вернулись на родину с целью передать Родине свой успешный опыт, полученный за рубежом.

Все они заработали и первый, и надцатый миллион в нынешней системе координат.

Да, она может им не нравится, они даже могут публично призывать к перезагрузке системы, но все они успешны именно в ней.

А значит подсознательно будут пытаться «перезагружать» ее, не меняя основных системных настроек, что само по себе абсурдно и бесперспективно.

Кроме того, став миллионерами в существующих политико-экономических условиях, они считают всех остальных – лузерами, которые не смогли.

И не смогли не потому, что не работали социальные лифты или механизмы новых возможностей, а потому, что остальные просто неспособны стать успешными (в понимании «реформаторов»).

Успех в Украине – это не предмет для сантиментов и сочувствия.

Излишняя эмпатия сделает претендента на успех в Украине (за редким исключением) неконкурентоспособным.

Нужно выжимать ренту из капитала, в том числе и путем максимально низкой зарплаты для остальной массы людей (насколько позволяет рынок).

В то же время, для проведения эффективных реформ, необходимо обладать социальным состраданием и чувством солидарности с теми, кому не так повезло, как правящей верхушке.

Простыми словами - обладать эмпатией.

Нужно уметь воедино соединять пазлы социальной и экономической политики, создавая максимально эффективную конвергенцию человеческого и материального капитала страны.

Начнем с того, что тема социального государства как-то незаметно стала классифицироваться на одном уровне с площадным популизмом, хотя Украина – по Конституции именно социальное государство.

Сам термин появился еще в 19 веке в период "прусского социализма".

Недаром он звучит по-немецки – Sozialstaat.

Французский экономист Мишель ***Альбер*** классифицировал следующие виды капитализма:

неоамериканский/англосаксонский и рейнский, он же "социальный".

Последняя модель была реализована на практике Людвигом ***Эрхардом***, выдающимся немецким экономистом, автором теории "благосостояние для всех".

Сегодня экономическую модель Германии можно назвать термином "социальный либерализм", который предусматривает с одной стороны – обеспечение максимальных экономических свобод и раскрепощение духа предпринимательства, а с другой – наличие мощного блока социального обеспечения населения, гарантированного государством.

Концепция социально-рыночной экономики впервые была сформулирована, как это ни парадоксально, в тяжелые послевоенные годы немецким экономистом Альфредом Мюллер-Армаком, который все время находился как бы в тени более известного Эрхарда.

Согласно концепции Мюллер-Армака, ни государство, ни частный бизнес, не должны обладать монополией на принятие глобальных решений и в своей конечной цели все они должны служить простым людям и их интересам.

Можно выделить базовые принципы немецкой социально-рыночной модели экономики:

1) - стремление к полной занятости;
2) - социальная справедливость;
3) - защита свободной конкуренции путем ограничения монополий;
4) - всемерная поддержка постоянного экономического роста;
5) - стимулирование торговли и стабильная национальная валюта.

Но на практике главный системообразующий элемент этой модели

– наличие консенсуса между государством, бизнесом и наемными работниками относительно перераспределения национального продукта.

Именно наличием/отсутствием этого консенсуса и объясняется богатство/ бедность различных стран и уровень теневой экономики в них.

Сегодня наиболее адекватный баланс интересов государства и бизнеса наблюдается в странах "социального либерализма", таких как Германия, Австрия, Швейцария, скандинавских государствах.

В Англии и США крен сделан в сторону бизнеса, во Франции и Италии – в сторону государства.

Общий баланс то левеет, то правеет, и лишь в экономиках "рейнского капитализма" он находится на "золотом" сечении.

Ausgleich или уравновешивание в доходах населения по медианному уровню – ключевое отличие "рейнцев".

Социальное государство по "рейнской модели" максимизирует принцип социальной справедливости.

Краеугольным камнем этой системы является прогрессивный подоходный налог.

Это в Украине 18% сдирают и с работника, получающего "минималку", и стыдливо удерживают с многомиллионных бонусов руководителя "Нафтогаза".

В Германии богатые несут социальную ответственность за наличие в стране бедных и проявляется это в более высоких ставках налогообложения.

Зато немецкие студенты могут бесплатно учиться в престижных университетах, а в коммунистическом Китае и "социальной" Украине многие лишены этой возможности.

То есть социальное государство – это не всегда плохо и оно вовсе не препятствует динамичному развитию бизнеса, а скорее наоборот.

В Украине представители нынешних реформаторских центров и настоящие реформаторы будущего, обладают совершенно разными инстинктами и навыками.

Именно поэтому, реформы в других странах делали отнюдь не "решалы" на стыке бизнеса и власти, а скучные теоретики, экономисты, философы, социологи.

Например, Байден для развития нового формата «байденомики» назначает главой Совета экономических консультантов Сесилию Роуз, декана Принстонского университета, а не Джеффа Безоса, Баффета, Маска или Била Гейтса.

И министром финансов назначает бывшую главу ФРС и ученую Джанет Йеллен, супругу нобелевского лауреата по экономики Джорджа Акерлофа, а не очередного инвестиционного банкира.

И автором «трампономики» был теоретик Хассет.

А модель рейганомики создавали великие экономисты Майкл Портер (автор кластерной теории развития и глава комиссии по повышению отраслевой конкурентоспособности) и Артур Лаффер, автор известной «кривой», показывающей зависимость налоговых поступлений от размера фискальных ставок.

Лешек Бальцерович в Польше был разработчиком альтернативных моделей развития еще во времена социализма, входил в польское экономическое и социологическое общества.

Даже любимый нашими реформаторами и поминаемый всуе Ли Куан Ю никогда не был "успешным" в нашем понимании, а работал юристом и налоговым консультантом.

Пак Чон Хи, корейский президент и автор «корейского экономического чуда», провел реформы, после которых Южная Корея за пятьдесят лет с подушевого дохода в 70 долларов в год выросла до триллионного уровня ВВП.

Хотя он был до начала политической карьеры логистом и военным.

Знаменитая фраза Пак Чон Хи актуальна и сейчас:

> **«…без самообновления довольно сложно предсказывать более весомые результаты…**

Необходимо сместить акценты с простого наследования благих дел предшественников на творческое восприятие завтра».

Главой Совета экономических консультантов при Клинтоне - нобелевский лауреат Джозеф ***Стиглиц***, которого также процитируем:

> **«Я не настолько глуп, чтобы поверить, что рынок сам по себе решит все социальные проблемы.**
>
> **Неравенство, безработица, загрязнение окружающей среды непреодолимы без активного участия государства».**

Автор «красного торизма» премьера Великобритании ***Кэмерона*** и его модели развития «Большое общество» - Филипп ***Блонд***, социолог и философ.

Он же автор концепции борьба с монополией и диктатом как рынка, так и государства, когда индивидуализм и этатизм (вера в государство) не противоречат друг другу, а, наоборот, дополняют.

Блонд - активный пропагандист идеи коммунитаризма, развития общин и влияния их на индивида.

Эти примеры можно продолжать и продолжать.

Мозговой трест одного из величайших президентов США Франклина Делано Рузвельта состоял из теоретиков-визионеров.

Вот как описывают его работу еще в бытность губернатором:

> **«Губернатор одновременно был учеником, прокурором и судьей.**
>
> **Он слушал гостя несколько минут с напряжённым вниманием, а затем прерывал его вопросом, острота которого характерно маскировалась поистине анекдотичным согласием с точкой зрения говорившего».**

И тут мы подходим к самому слабому месту выбора реформаторов, на этот раз без кавычек.

Эффективность собственника компании можно легко оценить:

> — капитализация бизнеса, прибыль, мультипликатор проданных проектов.

Именно апеллируя к этим критериям успешности, в систему власти и на реформаторские площадки у нас и попадают владельцы частных компаний и их топ-менеджеры.

Выбирать теоретиков-визионеров намного сложнее.

Всегда трудно определить, кто перед тобой, автор «украинского экономического чуда» или человек, который просто ошибается.

И тут не обойтись без иррациональности или того, что называют «чутьем».

Которое было у Валенсы, Ли Куан Ю, Рейгана, Рузвельта и многих других.

Они многого не знали, но могли узнать в толпе тех, кто знает.

Очевидно, что подобная прозорливость – это пока не про нас.

Все, что мы слышим на площадках, которые формируют дискурс и темп реформ - это консервация сырьевого характера экономики, "по умолчанию" дальнейший экспорт рабочией силы, то есть миграция за рубеж украинцев и упование на то, что пакет западной помощи сформирует долгосрочный тренд роста.

Вместо «мозгового центра» у нас в лучшем случае действует «спиномозговой».

О качестве нынешнего "экономикса", который "рулит", говорить не приходится.

А ведь еще один из великих говорил:

> **«мировоззрение правителя определяется теорией его советников».**

Вспомним также фразу экономиста Пола ***Самуэльсона***:

> **«мне не важно кто управляет страной, намного большее значение – кто напишет для этой страны учебник по экономике».**

Кто у нас пишет учебник по экономике? Вспомнили? То-то же и оно...

Пока у нас не будут привечать визионеров, у нас не появится и возможность для альтернативных взглядов на модель развития страны.

А площадки реформ при этом будут формироваться за счет лоббирования интересов специфического бизнеса и случайных людей.

И этот "специфический бизнес" и случайные люди станут еще более успешнее после проведения их «реформ», чего нельзя будет сказать о стране в целом.

Здесь зависимость обратно пропорциональная...

***

Весенние записки о будущем

Часть 9

В украинской регуляторной политике, а также в системе макроэкономических стимулов у нас пока нет четкой корреляции между пакетом государственного стимулирования и дерегуляции с одной стороны и набором динамично растущих отраслей с другой.

Можно стимулировать строительство, но учитывая его мизерный удельный вес в структуре ВВП, общее влияние на рост экономики будет ничтожным.

Зато у третичного сектора (услуги, образование, медицина, наука) высокая доля в ВВП, но его никто не стимулирует.

Потому что у строительства есть бенефициары, приближенные к власти, а у сектора услуг, состоящего из сотен тысяч малых и средних предприятий – не особо.

К сожалению любое масштабное освоение бюджетных средств у нас сопряжено с тем, что одна половина из них ворується, а вторая половина – используется крайне неэффективно.

Коррупция максимально снижает у нас эффективность кейсианской модели развития экономики, которая предполагает активное участие государства в стимулировании экономического роста.

А ведь при умелой концентрации дефицитного финансового ресурса на прорывных направлениях, есть шанс добиться позитивных результатов на коротком временном промежутке.

В любом случае, как учил Кейнс и население, и бизнес, постоянно изымают часть ресурсов из внутреннего оборота капитала.

Чем выше склонность к накоплению, тем сильнее эффект финансового трения.

И следовательно, тем активнее государству нужно применять методы экономического стимулирования.

В Украине низкий уровень накопления, в результате чего, восстребованность кейсианской модели крайне ограничена.

Кроме того, бизнес обладает высокой склонностью к выводу капитала.

Поэтому нам необходимо применять миксовую теорию экономического развития: точечные кейнсианские стимулы плюс элементы мягкого монетаризма, который предусматривает постоянное расширение денежной массы и увеличение объема предложения денег.

Очевидно, что в ближайшие пять лет кейсианская модель государственного стимулирования, а также монетаризм как коррелят экономического роста, не смогут выступать в качестве базовой модели, но это не значит, что нужно полностью отказываться от этих методов.

То же самое следует сказать и о таких модных темах как дерегуляция, снижение налогов и административного давления государства на бизнес и население.

Даже в нашем скудном бюджете можно найти резервы более эффективного использования расходов и источники сокращения налогового давления на экономику.

Это уже модель чикагской школы и ее яркого представителя Милтона Фридмана: тут есть и возможность для реализации либертарианских, либеральных идей.

Фридман считал, что причина негативных деловых циклов заложена в протекционистской монетарной политике и использовании сниженных процентных ставок, что приводит лишь к неэффективному перерасходу материальных ресурсов и росту цен на них.

Применительно к Украине речь о низких процентных ставках не идет, а вот пересмотреть модель государственного субсидирования нужно было уже лет десять назад.

Кроме американских (чикагская школа) есть и европейские экономические матрицы по либерализации экономики, разработанные австрийской школой и ее представителем - Фридрихом фон Хаеком, который рассматривал рыночную систему и, в первую очередь, модель рыночных цен, не как искусственный механизм, поддающийся административному

государственному регулированию, а как самопроизвольный порядок, возникший под воздействием людей, но не в коей мере не как их изобретение.

Этим, он, кстати, предсказал появление теории нейронных сетей в процессе обучения (автор Дональд Хебб, канадский нейропсихолог).

Хебб считал, что в результате стимуляции нервной системы человека, формируются скоординированные нейронные структуры или ансамбли клеток, которые и отвечают за процесс обучения индивида.

При этом, внешние события, которые сопровождают каждого человека, формируют иерархию этих нейронных ансамблей.

Либеральная модель стимулирования экономики сводится именно к формированию этой самой иерархии здоровых клеток экономической системы и построению автоматического «мыслительного» процесса, в котором роль государства сводится лишь к уровню простой стимуляции, но не в коем случае не трепанации «черепа».

К сожалению и модель Фридмана-Хаека не вполне адаптируется в наших условиях.

Стоит честно признать, большой бизнес в Украине не любит платить налоги и любая глубокая дерегуляция приведет лишь к полной остановке фискальных процессов и монопорлизации всего и вся.

Наша экономика монополизирована на 50% и ее либерализация невозможна без жестких действий государства, направленных на демонополизацию и ограничение монопольных цен на базовых рынках.

Добавим сюда демографическую яму, когда самая многочисленная социальная странта - пенсионеры и поймем, что тотальная либерализация и устранение государства в наших условиях равно маргинализации общества и деградации экономики.

То есть, либертарианский эксперимент в Украине в чистом виде невозможен.

Украинская модель экономики – это идеальный конгломерат порой взаимоисключающих тенденций, так что применять можно и микс различных идей и экономических течений.

Как говорится, единство в многообразии, именно поэтому, для западной части страны, центра и Киева необходимо применить методы максимальной дерегуляции и минимизации роли государства, а на востоке и юге, где сосредоточены мощные промышленные агломерации – инструментарий кейсианства.

И все это под общим соусом единой монетарной модели стимулирования.

На выходе получается практически новый тип кластерной экономики, для развития которой применяется максимально широкий набор стимулов, включая позитивные и негативные.

Простыми словами, нужно чередовать такие методы как:

1) - увеличение денежной массы через продуктивные каналы эмиссии, не связанные с инфляцией и покупкой валюты;
2) - сокращение ставок по кредитам;
3) - снижение налогового давления и рост реальных доходов населения и бизнеса для наращивания платежеспособного спроса;
4) - формирование заказа со стороны государства на внутренние товары и услуги.

Нам не нужно слушать постоянные советы как провести очередное «обрезание» своих потребностей и десоциализировать государство.

Намного полезнее будет посмотреть, что делают в других странах для выхода из кризиса и рецептура там будет диаметрально противоположная.

Вместо экстенсивной борьбы с внутренними дефицитами там:

1) - повышают емкость внутреннего рынка;
2) - стимулируют внутреннее предложение товаров и услуг;
3) - улучшают качество предпринимательской среды и степень экономических свобод;
4) - снижают базовые риски, которые сдерживают приток внутренних и внешних инвестиций;
5) - проводят демонополизацию и ограничение горизонтального разрастания ФПГ;
6) - упрощают административные процедуры и доступ к системам инфраструктуры;
7) - создают условия для доступа системных инвесторов к ключевым рынкам и ресурсам;
8) - минимизируют уровень коррупции;
9) - развивают промышленные кластеры и транзитные коридоры, реализуют частно-государственное партнерство.

Все это давно уже можно было реализовать и в Украине, если бы мы все каждый раз, как библейский Исав, не продавали на выборах свое «первородство за чечевичную похлебку».

***

Весенние размышления о будущем

Часть 10

Сэмюэл Хантингтон как-то написал, что для выхода страны из зоны социально-экономической турбулентности, ей необходимо преодолеть отрезок подушевого ВВП на уровне 5 тыс дол.

Иначе - постоянные революции и социальные волнения. Что и доказала Украина, балансирующая в диапазоне подушевого ВВП от 3 до 5 тыс дол.

Попутно отметим, что для формирования среднего класса важно преодоление подушевым ВВП отметки в 10 тыс дол (на что и был сделан расчет в контексте перспектив демократизации Китая со стороны Запада, когда была принята стратегя дать китайцам "разбогатеть").

А для стабильного общества потребления - более 15 тыс дол.

С другой стороны, у развивающейся страны всегда есть такой резерв роста как показатель валового продукта по паритету покупательной способности или ВВП по ППС.

Этот показатель возникает на разнице потенциалов девальвации национальной валюты и инфляции.

Просто необходимо, чтобы инфляция была выше девальвации.

В мире цифр паритета покупательной способности, Украина совсем иная страна, чем в сфере номинальных значений.

Судите сами.

Возьмем показатели по паритету покупательной способности на начало полномасштабной войны.

Курс гривны к доллару - 9,3.

ВВП - больше 500 млрд дол.

Подушевой ВВП - на уровне 13 тыс дол.

Если сравнить с номинальными значениями, разница существенная:

Курс гнривны: 25-27

ВВП - 200 млрд дол.

Подушевой ВВП - менее 5 тыс дол.

Кстати, именно дисбаланс между "миром покупательной способности" и "миром номинальных значений" формирует ту самую пропасть в впосприятии реальности, когда относительно зажиточная Украина соседствует с нищей частью страны.

И эти Украины не понимают и не слышат своих соседей по социуму, лишь показывая друг другу дули во время выборов.

С точки зрения экономики, такая двойственность легко объясняется.

Модель по паритету покупательной способности выгодна тем, у кого есть долларовый доход (экспортеры сырья, специалисты, получающие зарплату в долларах).

И невыгодна людям с небольшими гривневыми доходами.

Возьмем показатель курса гривны по ППС в размере 9,3 грн/дол. Что он значит?

На один доллар в США можно купить примерно столько же товаров и услуг как в Украине на 9,3 грн.

Разрыв между номинальным курсом и курсом по ППС перед войной достиг у нас трехкратной величины.

Следовательно в Украине за 27 гривен можно купить товаров и услуг как в США на три доллара.

Таким образом, показатель по паритету покупательной способности (purchasing power parity) — представляет собой соотношение валют разных стран, «взвешенных» на разницу в их покупательной способности.

Расчет производится по сопоставимым группам товаров и услуг, которые пользуются наибольшим спросом у населения.

Простыми словами, на сумму эквивалентную ста долларам, можно купить совершенно разные объемы товара, например, в Украине и Германии.

«Материальная часть» данной теории была разработана представителем Саламанкской школы, Густавом Касселем, а также Доминго де Сото и другими экономистами.

В связи с этим, показатель ВВП в перерасчете на номинальный курс национальной валюты к доллару может выглядеть вполне печально, а по паритету покупательной способности – в два-три раза больше.

Рассчитывая ВВП по ППС, выигрывают в основном развивающиеся страны, где номинальные курсы национальных валют подвержены глубокой девальвации, в то время как внутренние цены на товары и услуги остаются на сравнительно низком уровне.

Сказывается слабый потребительский спрос и низкая платежеспособность населения.

Очевидно, что в результате применения подобной методики выигрывают такие страны как Бразилия, Индия, Украина и другие.

Показатель ВВП по ППС активно применяется мировыми и транснациональными организациями, например МВФ, Всемирным банком, Евростатом.

В качестве эрзац методик определения данного показателя, используются такие весьма курьезные модели как «индекс Биг-Мака», который рассчитывается английским еженедельником The Economist на основании цен в ресторанах McDonalds по группам стран.

Или «индекс iPod», который определяется австралийским инвестиционным банком Commonwealth Securities при сравнении цен на продукцию фирмы Apple в различных странах.

При расчете ВВП по ППС уровень цен в США принимается за базовый (=100) и уже от этой базы сравнения отталкиваются аналитики при расчете указанного выше показателя по отдельным странам.

Кстати, самый высокий уровень цен наблюдался на Бермудах, у них ценовой индекс более чем на 50% превышает американский.

Чем еще хорош показатель ВВП по ППС?

Тем, что он «помогает» расти экономике более динамично при относительно вялых номинальных показателях.

Если оценивать динамику роста ВВП в постоянных ценах, то тут повода для оптимизма у нас пока нет.

Украинская экономика растет номинально в пределах 3%, в то время как группа развивающихся стран – значительно быстрее (4-5%).

Фокус с показателем ВВП по ППС могут проделывать преимущественно сырьевые экономики, где курс национальной валюты может быть стабилен вследствие благоприятной конъюнктуры на внешних рынках.

Кроме того, по причине обилия сырья, например сельскохозяйственного, внутренние цены могут оставаться на относительно низком уровне.

Естественно на играх с показателем ВВП далеко не уедешь.

Рано или поздно, но реальное состояние экономики даст о себе знать.

Именно поэтому, нам необходимо совершить свой экономический "взлет".

Но осуществить его можно лишь в атмосфере раскрепощения предпринимательской инициативы и бизнес-драйва.

Снять железобетонную плиту государственного регулирования и олигархических ФПГ, вывести активный, креативный класс общества из-под "регулятивного асфальта", создать стимулы роста как единственный способ национального выживания.

Низкие проценты и доступные кредиты, умеренная девальвация гривны, грамотная тарифная политика государства (минимизация небазовой инфляции), эффективные налоговые стимулы, модернизация экономики, легализация массовых титулов собственности малого бизнеса для вовлечения их активов в экономический оборот.

Кроме того, необходимо применить и эффективную взаимосвязь между показателем ВВП и уровнем внутренних цен, ведь в таком случае не только усилится рост ВВП по паритету покупательной способности, но и будет найден эффективный баланс между темпами роста экономики и индексом инфляции.

Именно поэтому, Украине необходимо перейти к таргетированию внутреннего валового продукта и установить цель по выходу на целевой уровень ВВП.

Такой монетарной целью долже стать номинальный ВВП в размере 500 млрд дол и показаель ВВП по паритету покупательной способности на уровне 1 трлн дол.

Этой задаче и должны служить инструменты монетарной политики НБУ.

Многие годы не утихают споры, какой уровень инфляции полезен для эффективного развития нашей экономики: 0%, 5%, 10-15%?

Но экономика сама должна ответить на этот вопрос.

И таргетирование ВВП будет этому содействовать.

То есть задача центрального банка заключается в том, чтобы с помощью монетарных инструментов содействовать экономическому росту, созданию рабочих мест и выходу экономики на таргетный уровень, а уже сама

экономика и решит какой оптимальный уровень потребительской инфляции ей для этого нужен.

Скорее всего, это будет уровень инфляции на отметке 10% с люфтом до 15% в периоды максимальной экономической активности и спроса на материальные и трудовые ресурсы.

Механизм таргетирования ВВП позволит дать ответ на шоки предложения и ухудшение конъюнктуры внешних сырьевых рынков.

Дерегуляция и снятия монопольной железобетонной плиты с малого и среднего бизнеса должны решить проблему роста на микроуровне.

Но пока все эти предложения - лишь на уровне "гласа, вопиющего в пустыне".

Может все дело в том, что у нас никто на политическом уровне и не ставит задач по выходу на определенные рубежи экономического развития?

Вы где-нибудь видели среди политических лозунгов партий, пришедших к власти, например, обязательство по выходу ВВП страны на уровень 500 млрд дол в течение ближайшего политического цикла.

Или обязательства премьер-министра при назначении на должность, передать страну своему преемнику с темпами роста ВВП на урове 8-10%?

Экономика без амбициозный целей, без визии, без драйва и динамики.

Нет амбициозных целей экономического развития, нет и больших социальных целей развития общества.

Нет геополитической стратегии.

Если нет прочного базиса, надстройка всегда будет клониться под воздействием "самого сильного" внешнего ветра....

***

Весенние размышления о будущем

Часть 11

Пахать и лить металл вхолостую. Как неправильный труд украинцев мешает росту ВВП.

Украина должна развивать сферу услуг, а на нынешнем уровне технологического развития может добиться роста производительности труда в промышленном секторе лишь за счет прекращения трудовой миграции и реанимирования своего индустриального потенциала.

Озаглавить нынешнюю статью можно было бы переформулированным "Украина - не Австралия".

Аналитики банка Standard Chartered сделали прогноз, согласно которому "доля стран в мировом ВВП должна в перспективе совпасть с их долей в мировом населении, что обусловлено конвергенцией ВВП на душу населения между развитыми и развивающимися экономиками".

Это значит, что тезис относительно того, что в "Африке много людей и низкий уровень жизни" - больше не работает.

Такие страны как Нигерия, Индонезия и другие, будут играть все большую роль в мировой экономике.

О том же говорит и аналитика Американского разведывательного сообщества "Альтернативные миры".

Можно сказать, что "человеческий капитал - нефть экономики 21 века".

Почему произошло такое изменение?

Дело в том, что основную часть ВВП в 20 веке составлял вторичный сектор экономики, то есть промышленность.

В индустриальной экономике, ключевую роль играли те факторы, которые формировали рост индустриального ядра: нефть, уголь, металл.

Именно поэтому. все войны шли за нефть, уголь, металл.

В 21 веке, в условиях постиндустриальной экономики, ключевой сектор - третичный и формирующийся четвертичный.

То есть сектор услуг и экономика знаний.

А для этого нужны люди, потребители и генераторы знаний/информации одновременно.

Люди - нефть 21 века.

Именно поэтому глобальная конкуренция сейчас идет в формате Фейсбук против ТикТока.

Кстати, именно тот, кто придумает модель снятия платы за использования своих персональных данных - станет настоящим революционером нынешнего столетия.

Это будет такая же революция как защита авторского права или осознания саудитами того факта, что нефть чего-то да стоит.

Наши персональные данные - это наша личная нефть и мы пока находимся на уровне саудитов периода племен, которые считали, что лучший актив - это верблюд.

Когда мы начнем получать плату за наши персональные данные - станем саудитами современного мира.

Именно поэтому, идеи Мальтуса о сокращении населения как о возможности роста подушевого дохода, сейчас практически не применимы.

Нобелевский лауреат по экономике Ян Тинберген обосновывал необходимость снижения численности населения развивающихся стран для преодоления "порочного круга нищеты".

Это когда сырьевые доходы распределяются на меньшее число ртов.

На практике эта модель не работает. Сокращение численности населения приводит лишь к пенсионной бедности оставшихся жителей, а сырьевые доходы присваиваются олигархами.

Модель "обезлюдевшей Украины" сейчас иногда сравнивают с Австралией.

Мол австралийцев тоже мало, а занимают целый материк.

Это сравнение хромает на обе ноги.

Начнем с того, что население Австралии с 1990 года выросло с 17 млн до почти 27 млн человек, то есть более чем в полтора раза.

В Украине - уменьшилось в полтора раза и продолжит снижаться.

То есть важна динамика, а не константа. А динамика в Канаде и Австралии - линейная, то есть постоянный рост численности населения.

Немаловажную роль играет и фактор безопасности - Австралия материк, у которого отстуствуют сухопутные соседи и вопрос безопасности полностью решен - никто не планирует ее захватывать.

Кроме того, территория большая, но 70% ее непригодно для проживания.

И главное - сравним ресурсный потенциал Украины и Австралии.

Только две цифры: добыча железной руды в Австралии и Украине - 900 млн и 40 млн тонн соотвтественно.

Экспорт руды: в Австралии 100 млрд дол, в Украине 3-4 млрд в год.

Добыча природного газа в Астралии - 90 млрд м куб в Украине 20 млрд. Австралия экспортирует 70 млрд куб, Украина - импортирует 2-3 млрд.

Ну и сравним ВВП двух стран: Австралия - 1,6 трлн дол, Украина на пике 0,2 трлн.

Структура экспорт из Австралия в 2022 году по товарным группам:

1) - 42% (175 млрд USD): топливо минеральное.
2) - 24% (100 млрд USD): руды
3) - 4,2% (17,2 млрд USD): жемчуг природный, драгоценные или полудрагоценные камни, драгоценные металлы и изделия из них;
4) - 3,29% (13,4 млрд USD): зерно
5) - 2,78% (11,4 млрд USD): мясо и пищевые мясные субпродукты
6) - 2,09% (8,58 млрд USD): соль; сера; известь и цемент
7) - 1,75% (7,21 млрд USD) - продукты неорганической химии;
8) - 1,49% (6,14 млрд USD): масличные семена и плоды;
9) - 1,18% (4,87 млрд USD): реакторы ядерные, котлы, оборудование и механические устройства;

Как видим, мы можем при сопоставимой численности населения сформировать паритет с Австралией лишь по позициям зерна и масличных.

То есть при сырьевой модели развития со снижающимся населением, мы никогда не достигнем не то, что уровня Австралии, но и уровня Румынии.

И у нас не решен вопрос безопасности.

На украинские земли, в отличие от Большой пустыни Виктории, есть претенденты.

Специфика экономической науки (хотя есть мнение, что и не науки вовсе), заключается в том, что она находится на пересечении нескольких объективных и субъективных методологий.

Здесь есть и точные математические ряды и поведенческие модели, и комбинации сложных почти нейронных взаимосвязей и иерархий миллионов экономических субъектов.

При чем, по мере развития и глобализации экономических причинно-следственных связей, уровень субъективной компоненты постепенно увеличивается, о чем свидетельствуют и последние нобелевские номинации в разделе «экономика», например работы Ричарда Талера.

Ключевой вопрос, который предстоит нам решить – это моделирование базовых сценариев изменения производительности труда:

есть ли резервы роста и как их можно наиболее быстро и эффективно активировать.

Поверхностный ответ на этот вопрос лежит при анализе трехсекторной модели экономики Фишера – Кларка.

Согласно этой теории, экономика современного типа состоит из трех основных секторов.

1. Первый или первичный – это добыча полезных ископаемых и сельское хозяйство.
2. Вторичный – производственный сектор.
3. Третичный – сфера услуг, наука, образование и медицина.

В наиболее развитых, творческих экономиках в настоящее время формирует четвертичный сектор (высокоразвитые финансовые, информационные, корпоративно-юридические сегменты) и пятеричный сектор (та же сфера услуг, но на базе более квалифицированного персонала с включением элементов искусственного интеллекта и технологий цифровой экономики).

В своей ставшей уже классической работе «Условия экономического прогресса» Колин Кларк пришел к следующим выводам.

По мере роста дохода на душу населения, относительный спрос на продукцию первичного сектора, в первую очередь продукты сельского хозяйства, начинает уменьшаться.

Что касается промышленной продукции, то здесь зависимость не такая линейная, а параболическая: чем больше доход на душу населения, тем выше относительный спрос на промышленные товары, но затем начинается снижение.

Что касается услуг – то тут вновь линейная взаимосвязь, но если с сельскохозяйственной продукцией она обратная, то в случае с услугами – прямая: чем выше доход, тем выше спрос и он только растет.

Таким образом, ключевая задача любых реформ в Украине – увязать стратегию роста потребительских расходов населения с изменением структуры экономики.

И именно в этом направлении стимулировать рост производительности труда.

А что мы имеем на данный момент?

Государство направило все дотационные стимулы на увеличение аграрного сектора экономики.

В аткой модели, мы столкнемся с чоередным парадоксом своего развития:

рост доходов населения приведет лишь к сокращению относительного спроса на продукцию сельского хозяйства, зато вырастет спрос на промышленные товары, а они у нас все больше становятся импортными.

В такой экономической парадигме, любое стимулирование платежеспособного спроса спровоцирует лишь увеличение объема импортных товаров, а аграрная продукция станет искать рынки сбыта за рубежом, так как внутренний рынок будет не достаточно емкий.

А это лишь усилит зависимость страны от внешней ценовой конъюнктуры и ее уязвимость от будущих глобальных кризисов.

Каждая экономика в своем развитии проходит через несколько этапов, когда доминирует первичный сектор (доиндустриальный тип), вторичный (индустриальный) и третичный (постиндустриальный).

Жан Фурастье в книге «Великая надежда XX века» сформулировал этот переход в зависимости от структуры занятости штатных работников.

В доиндустриальном типе эконики, в третичном секторе занято лишь 10% работников, в индустриальном – 20% и в постиндустриальном – 70%.

Если распределить ВВП Украины по трем секторам, то на первичный сектор придется 20%, на вторичный – 20% и третичный 60%.

Таким образом, по структуре валового продукта мы находимся в некоей гибридной фазе развития, которая формируется под воздействием противоречивых стимулов роста и разносторонних векторов движения.

С одной стороны, на лицо выпадение из индустриальной фазы развития, но вот только куда?

Да, удельный вес сектора услуг несколько подрос, но при этом существенно сильнее вырос первичный сектор экономики.

По сути, сейчас украинская экономика зависла на тонкой «красной линии» индустриальной фазы развития и вот-вот соскользнет либо в доиндустриальный этап, либо в постиндустриальный.

Государство у нас включило максимальные стимулы (возмещение экспортного НДС, дотации и субсидии предприятиям) для стимулирования первичного сектора (сельское хозяйство, добыча полезных ископаемых и производство полуфабрикатов).

В результате, логика системных видоизменений тянет страну вперед, а механизм применяемых стимулов – назад.

Простой расчет показывает, что расширение третичного сектора до 70% ВВП при неизменности нынешнего промышленного и сельскохозяйственного

потенциала, может дать до 14% прироста ВВП, то есть в пятилетней перспективе: +3% в копилку роста валового продукта ежегодно.

И этого можно достичь без существенных капитальных вложений, используя налоговые стимулы, дерегуляцию, упрощение подключения МСБ к инфраструктурным системам, защиту титулов собственности, легализацию теневого бизнеса и снижение уровня коррупции.

Если взять структуру штатных работников, 67% работают в третичном секторе экономики, то есть наша экономическая модель уже одной ногой в постиндустриале.

Проблема данной статистики заключается в том, что штатные работники составляют лишь 40% от трудоспособного населения.

Более 10 млн человек – вне штата.

Это по сути теневая экономика, а она сосредоточена либо в индивидуальных сельских хозяйствах (села), либо в секторе услуг (города).

В любом случае, слепок наших трудовых ресурсов уже не соответствует индустриальному профилю экономики и это нужно учитывать.

Учитывать, прежде всего, при разработке методов стимулирования производительности труда.

Экономическая кибернетика, изучающая жизнеспособность систем (автор Энтони Стаффорд Бир), различает понятия наличной и потенциальной производительности труда.

Под первой подразумеваются существующие условия выпуска продукции, под второй – потенциально возможные, максимальные.

При этом, успех роста производительности труда по данным Стаффорда Бира зависит от возможности запуска «Всенародного проекта», когда каждый индивид для оказания влияния на общую систему должен решать свою локальную задачу, а не ждать решение общей.

То есть цель экономической системы – создать условия, а цель индивида – повысить локальную производительность своего труда.

Анализ динамики производительности труда в США, Германии, Франции, Японии показал, что за период с 1960 по 1991 годы, слабее всего она росла в Штатах, а динамичнее – в Японии.

Затем, страна восходящего солнца уступила пальму первенства Германии.

Среди факторов роста, исследователи отмечали – стремительное развитие технологий и восстановление экономики после второй мировой войны, когда возникла потребность в капитальных инвестициях.

Таким образом, в Украине, при медленной трансформации базового технологического уклада и низких темпах капитальных вложений, в том числе со стороны бизнеса, государства и внешних инвесторов, рассчитывать на быстрый рост не приходится.

Кроме того, здесь нас ждет и еще один парадокс роста: самыми быстрыми темпами растет экономика на базе первичного сектора, чуть слабее, но тоже быстро – на платформе вторичного.

А вот на основе третичного сектора – быстрого роста не будет.

Таким образом, у нас еще есть переходной период в 5-10 лет, когда быстрый рост возможен за счет вовлечения в процесс производства существующего промышленного потенциала, который по разным причинам был законсервирован в последние годы.

В дальнейшем, быстрые темпы роста в вторичном секторе возможен лишь при условии инновационной перестройки и наращивании капитальных инвестиций.

Рост производительности труда в данном контексте будет формироваться под воздействием трех базовых факторов: человеческого капитала, капитальных инвестиций и инноваций.

Нынешний уровень технологического развития Украины практически исчерпал себя и добиться роста в третичном секторе экономики можно лишь за счет прекращения трудовой миграции и реанимирования существующего индустриального потенциала.

В таком случае, Украина может на временном промежутке в 3-5 лет повторить динамику бурного роста экономики по аналогии с показателями 2000-2004 годов.

Но через 3-4 года, данная модель роста неизменно упрется в свой технологический потолок.

Кроме того, для ее реализации нужна новая прокейнсианская промышленная политика и программа возвращения трудовых мигрантов на родину.

Преодолеть технологический потолок в дальнейшем можно будет лишь за счет наращивания капитальных инвестиций (в том числе в инфраструктуру), а также с помощью широкого применения инноваций.

Пока же, из большая часть капитальных инвестиций до войны (более 70%), была профинансирована за счет собственных средств предприятий и лишь 5% за счет кредитов и 1% - инвестиций.

Ключевая проблема здесь – замораживание кредитования и крайне низкая динамика ПИИ.

Что касается инноваций, то их финансирование за счет собственных средств предприятий ссоставило более 80%, в то время как удельный вес инвестиций сократился до 1-2%.

И вновь ключевой блокатор – низкая инвестиционная привлекательность нашей экономики, который является производной от слабой защиты прав инвесторов и их титулов собственности.

Как следствие, если в 2000-м году удельный вес продукции с инновациями в общем объеме выпуска составлял 9,4%, то сейчас – менее 1%.

Реальная программа восстановления национальной экономики должна базироваться на росте производительности труда и видоизменении ее структуры.

На это должны быть нацелены все существующие стимулы.

На достижение этой же цели должны работать капитальные инвестиции, кредиты и иностранные инвестиции.

При правильной экономической политике, нас может ждать пять лет динамичного роста и затем умеренное развитие по трафарету пост-индустриального общества, когда Украина, наконец, превратится в скучную европейскую страну.

***

Раздел 3 из 3

Летние записки о будущем. Части 1-12

Часть 1

2023-06-05

Кущ

До войны в информационной сводке касательно нашего сотрудничества с Европой часто можно было прочесть:

"Украина выбрала квоту на экспорт меда в ЕС...Украина побила очередной рекорд по трудовой миграции в Польшу.."

Читая эти сообщения, вспоминался курс школьной истории:

"норманы вывозили из славянских земель, мед, воск и рабов..".

Странно - через тысячу лет такой поворот, почти как в культовом фильме «Назад в будущее».

В то же время, различные предположения относительно того, прошла ли наша экономика «точку бифуркации», когда словами поэта «к прошлому возврата больше нет», дали пищу для построения всевозможных моделей и определения сроков выхода украинкой экономики на уровень 2013 года.

Это как в Советском Союзе сравнивали показатели развития с данными 1913 года, который предшествовал революции.

На показатели 2013-го мы вышли в прошлом году. Теперь будем отсчитывать время до выхода на уровень 2021-го...

Пока речь идет уже не о том, как повторить Украину довоенной сборки, а скорее о нашей локальной точке сингулярности или точке «ноль», после прохождения которой, шансов на "большой толчок" в развитии уже не будет.

Это вовсе не означает, что экономика будет проходить ускоренную «сомализацию», а Киев превратиться в Сьюдад-Хуарес, а западные области страны в сеть «макиладора».

По аналогии со сборочными предприятиями в Мексике, управляемые из США и размещенные вдоль мексикано-американской границы по причине дешевой местной рабочей силы и низких требований к охране труда.

Это значит, что для перехода к высоким параметрам экономического развития придется создать совершенной иной тип страны и, возможно даже изменить ее демографическую структуру.

Сравнение с Мексикой не случайно.

В свое время, эта латиноамериканская страна весьма успешно расталкивала локтями своих региональных конкурентов и прочно вошла в двадцатку мировых лидеров («Большая двадцатка – G20).

В прошлом, даже всерьез рассматривалась возможность создания единого экономического пространства между США, Канадой и Мексикой, с предоставлением последней безвизового режима.

Завершилось все заробитчанско-сырьевой моделью экономики и планами строительства знаменитой трампо-стены.

Экспорт нефти, природного газа, горного сырья и денежные переводы трудовых мигрантов – это и есть мексиканское «все»…

Но в Мексике, действующая модель поддерживается за счет высокого уровня рождаемости и у них есть хотя бы упомянутые выше «макиладора».

А значит, жизнеспособность такой экономической системы будет находится на минимально достаточном уровне как у рыбы-прилипалы, присосавшейся к рифовой акуле.

И пока акула не откинет плавники, прилипала будет здравствовать и попивать мохито.

Рядом с Украиной тоже есть рифовая акула в виде ЕС, но нет своих «макиладора» и рождаемость у нас явно не мексиканская.

В Украине сила коррупционного трения, усиливающаяся по мере движения от строителя, несущего на дачу «ничейный» кирпич, к министру, переводящему в оффшор «ничейный» миллион, уже практически выела страну изнутри.

Все это не могло негативно не сказаться на внутренних экономических и демографических процессах.

На данный момент мы находимся в демографической яме.

До войны, в Украине штатные работники составляли лишь 45% от экономически активного населения трудоспособного возраста.

Остальные 55% либо безработные, либо самозанятые, либо выехали за границу, либо вообще нигде не числятся.

По сути – это и есть уровень нашей теневой экономики, а простыми словами – паразитарной модели функционирования производительных сил.

Негативные тенденции наблюдаются и в части экономически неактивного населения: доля пенсионеров по сравнению с 2010 годом увеличилась с 48,9

до 53%, в то время как часть молодежи (ученики школ, студенты) – сократилась с 25,7% до 21%.

После войны указанные цифры будут еще хуже.

По сути, к 250 тысячам естественной убыли населения в год, необходимо прибавлять как минимум столько же новых трудовых мигрантов (ежегодно после войны).

В ближайшие годы, Украине придется решать сложнейшую задачу увеличения ВВП в долларовом эквиваленте и повышать внутреннюю продуктивность экономики вкупе с ростом производительности труда.

И это в условиях оттока наиболее активной и квалифицированной рабочей силы.

При этом, вне зависимости от того, сколько в Украине находится экономически активного населения, есть некая константа государственных затрат, ниже которой опускаться нельзя.

Необходимы постоянные дотации государства на образование, медицину и покрытие дефицита пенсионного фонда.

Кроме того, оборона.

Значительных ресурсов требует критическая инфраструктура.

И не будем забывать про колоссальный техногенный комплекс, доставшийся нам со времен СССР: 15 атомных реакторов, плотины ГЭС, мосты, значительные основные средства.

Для поддержания основных средств экономики в состоянии простой жизнедеятельности (без расширенного воспроизводства), необходимо инвестировать как минимум 10% от их стоимости или или порядка $25 млрд в год (частные и государственные инвестиции), тем более что их износ на данный момент составляет порядка 70%.

Простыми словами, государству необходимо порядка $25-30 млрд только для того, чтобы поддерживать текущий минимальный уровень потребления.

И это без бюджета развития.

Имея такую константу и низкий в долларовом эквиваленте ВВП, приходится для поддержания текущей жизнедеятельности постоянно увеличивать относительный и абсолютный уровень совокупных расходов государства и привлекать внешние кредиты, а следовательно – монополизировать экономику и угнетать частный сектор.

На данный момент, Украина находится в ***ножницах кривой Армея,*** которая показывает зависимость между уровнем государственных расходов и ростом ВВП.

Минимальные затраты государства приводят к критическому снижению ее административных функций, анархии и падению индекса человеческого капитала, ведь в первую очередь страдает безопасность, образование, наука и медицина.

В скандинавских странах, реализующих модель «шведского социализма», уровень расходов государства всегда был чрезвычайно высок – более 50%.

Но для таких высоких значений необходимы:

1) - низкий уровень коррупции;
2) - прозрачность в распределении бюджетных средств;
3) - высокая эффективность государственного управления;
4) - доверие общества к государству.

В противном случае, высокий уровень государственных затрат приведет к разворовыванию общественных средств и снижению конкурентоспособности национальной экономики, а, следовательно к падению ВВП.

Поэтому вначале, при росте государственных расходов, ВВП также увеличивается, затем достигается некая оптимальная точка взаимозависимости (принято считать, что это 30-40%), а в дальнейшем, по мере увеличения затрат, ВВП начинает снижаться.

Украина на данный момент имеет один из самых низких показателей касательно эффективности государственного управления.

Стоит ли говорить, что с таким уровнем эфективности государственных затрат и налогообложения, региональную конкуренцию за инвестиции нам не выиграть и долю малого и среднего бизнеса в структуре ВВП не увеличить.

Учитывая, что константа наших затратных статей на ближайшие лет десять должна составить (с учетом восстановления и обороны) порядка $70 млрд дол в год, ВВП не должен опускаться ниже отметки в $300 млрд.

Здесь важно отметить одну важную особенность: во многих развивающихся странах, относительное значение индикатора "расходы государства к ВВП" снижается, а абсолютное - растет.

То есть сумма денег, которую государство тратит - увеличивается, но пропорционально ВВП значение в процентах падает.

Это происходит по той причине, что ВВП растет быстрее госрасходов и их часть по мере развития экономики переносится на частный бизнес (инфраструктура, энергетика, транспорт).

Таким образом, после войны, у нас должна быть запущена двухфазная модель инфораструткturного развития и модернизации системы государственных расходов.

На первом этапе, расходы на инфраструктуру и оборону будут частично компенсироваться с помощьют международной помощи.

Это позволит часть госрасходов профинансировать не за счет налогов, а за счет внешних грантов и кредитов.

Но такая возможность у нас будет примерно 2-3 года.

***

Летние записки о будущем

Часть 2

С завидной регулярностью, в Украине пытаются забрасывать в социум вроде бы правильные месседжи.

Например, относительно роста ВВП.

Если вообразить, что мы находимся в Америке, то показатель роста валового продукта наряду с показателями безработицы, инфляции и деловой активности, является ключевым индикатором здоровья национальной экономики.

В США есть и специальный орган, ответственный за отслеживанием роста ВВП – это Национальное бюро экономических исследований США (NBER), которое уполномочено правительством определять текущую ситуацию в экономике штатов.

Простыми словами – это именно то ведомство, которое объявляет о начале или завершении рецессии, когда реальный ВВП страны последовательно падает или растет два квартала подряд.

В Украине эту функцию мог бы выполнять госстат, хотя, возможно, более целесообразно создание и отдельной структуры, которая, среди прочего, занималась разработкой стратегии экономической политики и определением базовых индикаторов качественного развития.

Наличие подобного арбитра – это не только признак прогнозируемой страны, но и универсальный способ устранения всяческих спекуляций на тему экономического роста, когда на экранах телевидения многочисленные

эксперты доказывают, что страна успешно развивается / катится к краху, при чем оба прогноза звучат одновременно.

К сожалению, для простых украинцев, понятие ВВП – это как метеоритная атака на Марс.

Но у такого прекрасного показателя как валовый продукт в украинских реалиях проявляется весьма своеобразный побочный эффект в виде слабой инклюзии роста.

Инклюзию роста еще называют ***эффектом "просачивания богатства"*** сверху вниз.

У нас, к сожалению, этот индикатор не работает: сыревые и монопольные ФПГ могут дать импульс роста ВВП на пике увеличения мировых цен на сырье.

Но простой гражданин этот рост "пощупать" не сможет.

Точно также, "большое строительство" или эффект послевоенного восстановления также будет формировать "повышательный" импульс роста ВВП.

Но профит от этого получит узкая группа лиц.

Эффект "просачивания богатства" в Украине работает лишь от 1% самых богатых к 10% умеренно обеспеченных.

Между 89% и этими 11% украинцев размещен плотный слой "экстрактивной глины", которая не дает богатству двигаться в более широкие слои.

В связи с чем, возникает вопрос, а нужен ли нам такой рост ВВП, тем более, что в мировой экономической науке все больше набирает обороты теория, которую в стиле Мыколы Хвылевого можно было бы назвать: «прочь от ВВП».

Как показало исследование, опубликованное в журнале Nature (Энрико Джованнини, Роберт Костанца и Ида Кубижевски), классический показатель ВВП в полной мере уже не отражает существующие реалии.

Например, человек, который ездит на работу на машине, по такому методу вносит больший вклад в экономику, чем тот, кто ходит пешком…

Также как человек, питающийся фастфудом каждый день: тратит деньги в секторе услуг, а потом - на лекарства и врачей.

Показатель ВВП – это абсолютизированная, возведенная в фетиш валовая выручка.

Кстати, в корпоративном бизнесе, никто не оценивает успешность предприятия по данным валового дохода, применяется либо показатель прибыли (в частности EBITDA) либо капитализация (рыночная стоимость).

По мнению Джозефа Стиглица, ВВП не показывает главного – уровня социального расслоения (неравенства в обществе).

Поэтому, данный показатель выгоден лишь крупным корпорациям, так как отвечает целям абсолютизации уровня стоимости массы товаров и услуг, производимой в той или иной стране.

Единственным показателем успешности страны по ***Стиглицу***, является медианный доход (то есть уровень дохода человека стоящего в центре списка распределения доходов).

Это так сказать человек из середины штатного расписания.

Ученые, опубликовавшие исследование в журнале Nature, предложили использовать композитный показатель «индекс истинного прогресса» (GPI), куда включили кроме экономических показателей, параметры загрязнения окружающей среды, уровень безопасности страны, преступности и т.д.

В общем, все то, что принято называть качеством жизни.

Кстати и Роберт Ф. Кеннеди в свое время дал весьма четкую характеристику показателю ВВП, сказав, что тот измеряет все, что угодно, кроме того, что делает нашу жизнь достойной.

Сам показатель ВВП начал выкристаллизироваться в 1930-х и особенно 1940-х годах на фоне преодоления последствий Великой депрессии и начала резкого роста мировой экономики после Второй мировой войны.

Что вполне объяснимо: миру нужен был индикатор, свидетельствующий, что все самое плохое позади.

Хотя даже один из его творцов Саймон Кузнец, наш земляк, получивший образование в Харькове и ставший затем выдающимся американским экономистом и нобелевским лауреатом, предупреждал, что нельзя приравнивать рост ВВП к росту благосостояния народа.

Ведь у ВВП есть и такой парадокс как рост после войн и стихийных бедствий, когда государственные инвестиции работают на этот показатель.

Вспомним и наш «рост» на фоне проведения Евро-2012-м.

Сколько миллиардов гривен в этом увеличении экономики пришлось на обычные строительные приписки и объекты вроде львовского стадиона, которые сейчас трудно даже содержать, не говоря уже о каком-то периоде окупаемости инвестиций.

Для нас больше важны социальные последствия роста ВВП и как этот рост намазывается на бутерброд каждого украинца.

Пока же, по рейтингу счастья Украина опустилась во вторую сотню стран, скатившись более чем на 53 ступени.

По сути мы уже находимся на «дне несчастья», ведь впереди лишь такие «счастливчики» как Сирия, Афганистан и некоторые страны Африки.

Украинцы перестали воспринимать такие индикаторы как рост ВВП, ориентируясь на более насущные показатели: курс доллара, цена на хлеб и основные продукты, стоимость топлива и проезда в общественном транспорте.

В экономике, где 50% и больше составляет теневая часть, рост официального ВВП превращается в обычный «дворцовый» показатель, которым меряются бывшие, нынешние и будущие чиновники, у кого он больше.

Ведь на фоне падения «белого ВВП», теневой сектор может расти и наоборот.

«Паркетным» показателем является и уровень безработицы, который у нас достаточно низок, ведь многие в Украине могут лишь номинально числится на «фирме у кума», чтоб стаж шел, а другие – не официально работать, не становясь на учет в центре занятости.

Ну а показатель потребительской инфляции в Украине и вовсе как песня, что раздается между небом и землей, особенно учитывая потребительскую корзину госстата с одним костюмом «до гроба» и ограниченным набором белья, когда постиранные носки по идее должны «досыхать» во время утренней езды в общественном транспорте.

Сегодня в Украине есть несколько базовых социальных групп, у которых уже сложились свои исторические предпочтения относительно индикаторов качества жизни.

И показателя ВВП в этом перечне нет.

Если перевести эту социальную структуру на терминологию фильма «Кин-дза-дза!», получим патерналистскую группу «плюкан» или "пацаков", которым важны размер повышения пенсий и уровень тарифов.

Вторая группа населения, способная что-либо накапливать или «чатлане» нашего времени, больше ориентируются на курс доллара, цены на топливо, стоимость недвижимости.

Ну а прослойка новой шляхты, «эцилоппы» современности ориентируются больше на свои оффшорные счета и бюджетный процесс.

Многие годы, самым понятным индикатором стабильности, который был универсальным и для «плюкан», и для «чатлан», и для «эцилоппов», являлся курс гривны по отношению к доллару.

Тогда все понимали, что если курс пять или восемь, значит все будет «ку», а если выше – то «ку-ку»…

Но этот индикуатор в прошлом, хотя ментально мы оцениваем успешность других стран по уровню стабильности их национальных валют, хотя такой подход в корне неверен.

Турецкая лира может девальвировать, но экономика при этом развивается.

Китай формирует искусственное занижение курса своей валюты.

Тарифы же и вовсе у нас из индикатора социального благополучия превратились в обычный инструмент обогащения крупных корпораций.

Раньше «элиты» на этом не зарабатывали. Но тогда была промышленность…

В идеале, Украине нужны свои новые базовые индикаторы, что-то вроде индекса благосостояния, который показывает 90-й процентиль доходов или/и индекс стоимости внутренних активов, включающего базовые инструменты заработка населения (депозиты, недвижимость, земля и т.д.).

И желательно, рассчитанные независимыми статистическим организациями, а не госстаттом.

Ну а пока, намного проще обещать увеличение ВВП, тем более, что большая часть страны не понимает как это повлияет на качество жизни отдельно взятой семьи.

Ведь страны с растущим ВВП, всегда счастливы каждая по своему и лишь с падающим – одинаково несчастны.

***

Летние записки о будущем

Часть 3

Подавляющая часть украинских «верхов» условно подразделяется на несколько интеллектуальных групп, сегрегация которых происходит на основании полученного образования и опыта.

Образование формирует у них набор жестких стереотипов, перешагнуть через которые многим, увы, не под силу.

Например, сидел когда-то чиновник на очень «круглом столе», спал, и во сне слышал о том, как во времена великой депрессии в США в 30-х годах

прошлого века, проблему занятости и экономического роста решили с помощью строительства дорог.

А ведь мы еще со школы знаем, что во сне информация запоминается лучше всего.

И вуаля!

Стереотип загнездился в голове и даже отложил «яйца».

В час «Х», когда этот чиновник придет к власти, будьте уверены, он начнет строить дороги.

То, что технологии дорожного строительства за последние сто лет кардинально изменились и не обеспечивают массовую занятость, а также тот факт, что проблемы США 30-х годов прошлого века и наши, сегодняшние, разнятся как Гоголь с Гегелем, ему невдомек.

Вот и получается, что точно также как бравого солдата Швейка «незаурядные» доктора лечили в госпиталях исключительно клистиром и касторкой, нашу экономику пытаются вылечить дорогами.

Что касается навыков, то приобретенные в течение жизни инстинкты у наших чиновников, как правило «хватательные».

Бюджетные деньги для них – как кольцо всевластия: задушат лучшего друга и откусят палец врагу.

Что касается образовательного ценза, то лучше всего дела обстоят у советников: там встречаются даже «западники», хотя знания, приобретенные в западных вузах иногда помогают в Украине почти так же как опыт стоматолога при приеме родов у овцы.

Дальше идут чиновники «среднего ранга»: у этих, как правило, в запасе некий технический вуз и диссертация на тему «влияние мембранных колебаний на мозолистое тело работников ткацкого цеха».

В дальнейшем, все они быстро переучились на ускоренных годичных экономических «курсах» - это когда с преподавателями знакомятся на вручении дипломов.

Ну, а на самом верху, рулят заочники, которых раньше называли «заушниками».

Выстроенная по такому чертежу интеллектуальная пирамида, когда внизу копошатся умные, а наверху – счастливые, излучает столь мощный поток управленческих решений, что даже такая изначально мегабогатая страна как Украина уже не выдерживает.

По десятибалльной шкале кретинизма, нас сотрясают все 10+ балов и ничего, «здание» пока стоит, только сыплется штукатурка с потолка.

Перефразируя Михаила Жванецкого:

«Когда знаешь, как, умеешь, но уже не можешь сам, ты эксперт.

Когда знаешь, как, не можешь сам, но можешь научить, ты консультант.

Когда не знаешь, как, не умеешь сам, не можешь научить, но можешь наказать, если сделают не так, ты министр!»

К сожалению экспертное сообщество тоже не фонтанирует качественными дебютными идеями.

Тут все сводится к вечному противостоянию сторонников стимулирующей роли государства и либертарианства.

А между ними еще жирный слой чернозема в виде тех, кто призывает особо ничего не делать и ждать пока костяная рука давно почившего Адама Смита все отрегулирует.

Они как типаж, изображенный в «Обыкновенном чуде»:

«он так боялся боли, что при малейшем несчастье замирал, ничего не предпринимал, а все надеялся на лучшее.

Когда при нем душили его любимую жену, он стоял возле да уговаривал: потерпи, может быть все обойдется!».

Возможно, экспертная полифония признак демократии и плюрализма мнений, а возможно и явный знак того, что мы так до конца и не сформировали свою экономическую стратагему, не определили модель будущей экономики.

Одни говорят, что мы аграрная сверхдержава, другие, что аграрных сверхдержав не бывает.

Как следствие, в украинской регуляторной политике, а также в системе макроэкономических стимулов, пока нет четкой корреляции между пакетом государственного стимулирования и дерегуляции с одной стороны и набором динамично растущих отраслей с другой.

Можно стимулировать строительство, но учитывая его мизерный удельный вес в структуре ВВП, общее влияние на рост экономики будет ничтожным.

Зато у третичного сектора (услуги, образование, медицина, наука) высокая доля в ВВП, но его никто не стимулирует.

Потому что у строительства есть бенефициары, приближенные к власти, а у сектора услуг, состоящего из сотен тысяч малых и средних предприятий – не особо.

К сожалению любое масштабное освоение бюджетных средств у нас сопряжено с тем, что одна половина из них ворується, а вторая половина – используется крайне неэффективно.

Чиновники всех мастей не только «золотят ручку» на дорогах, но и еще делают их некачественно.

Коррупция максимально снижает у нас эффективность кейсианской модели стимулирования экономики, которая предполагает активное участие государства в стимулировании экономического роста.

А ведь при умелой концентрации дефицитного финансового ресурса на прорывных направлениях, есть шанс добиться позитивных результатов на коротком временном промежутке.

В любом случае, как учил Кейнс и население, и бизнес, постоянно изымают часть ресурсов из внутреннего оборота капитала.

Чем выше склонность к накоплению, тем сильнее эффект финансового трения.

И следовательно, тем активнее государству нужно применять методы экономического стимулирования.

В Украине низкий уровень накопления, в результате чего, восстребованность кейсианской модели крайне ограничена.

Поэтому нам необходимо наряду с кейнсианскими моделями применять и элементы мягкого монетаризма, который предусматривает постоянное расширение денежной массы и увеличение объема предложения денег.

Очевидно, что в ближайшие пять лет кейсианская модель государственного стимулирования, а также монетаризм как коррелят экономического роста, не смогут выступать в качестве одной базовой модели, но это не значит, что нужно отказываться от этих методов.

То же самое следует сказать и о таких модных темах как дерегуляция, снижение налогов и административного давления государства на бизнес и население.

Это уже модель чикагской школы и ее яркого представителя Милтона Фридмана: тут есть и возможность для реализации либертарианских, либеральных идей.

Фридман считал, что причина негативных деловых циклов заложена в протекционистской монетарной политике и использовании сниженных процентных ставок, что приводит лишь к неэффективному перерасходу материальных ресурсов и росту цен на них.

Применительно к Украине речь о низких процентных ставках не идет, зато есть масса проектов на которые выделяются государственные субсидии, гарантии, компенсации и т.д., а в результате мы получаем лишь очередной перерасход дефицитных ресурсов и нулевую эффективность.

Кроме американских (чикагская школа) есть и европейские экономические матрицы по либерализации экономики, разработанные австрийской школой и ее представителем - Фридрихом фон Хаеком, который рассматривал рыночную систему и, в первую очередь, модель рыночных цен, не как искусственный механизм, поддающийся административному государственному регулированию, а как самопроизвольный порядок, возникший под воздействием людей, но не в коей мере не как их изобретение.

Этим, он, кстати, предсказал появление теории нейронных сетей в процессе обучения (автор Дональд Хебб, канадский нейропсихолог).

Хебб считал, что в результате стимуляции нервной системы человека, формируются скоординированные нейронные структуры или ансамбли клеток, которые и отвечают за процесс обучения индивида.

При этом, внешние события, которые сопровождают каждого человека, формируют иерархию этих нейронных ансамблей.

Либеральная модель стимулирования экономики сводится именно к формированию этой самой иерархии здоровых клеток экономической системы и построению автоматического «мыслительного» процесса, в котором роль государства сводится лишь к уровню простой стимуляции, но не в коем случае не трепанации «черепа».

К сожалению и модель Фридмана-Хаека не вполне адаптируется в наших условиях.

Стоит честно признать, что бизнес в Украине не любит платить налоги и тема снижения ставок налогов может у нас развиваться вплоть до абсурдной модели выплаты налогового возмещения бизнесу вместо налоговых платежей оного.

Уже сейчас звучат призывы некоторых представителей бизнеса вообще отменить налоги, что приведет к полной остановке фискальных процессов и банкротству государственного бюджета.

Кроме того, наша экономика монополизирована на 50% и ее либерализация невозможна без жестких действий государства, направленных на демонополизацию и ограничение монопольных цен на базовых рынках.

Либерализация коррупционной, монополизированной экономики приведет лишь к появлению жуткого гибрида в виде "монопольного либерализма" или "либерального монополизма".

И не стоит забывать о нашей демографической структуре - 10 млн пенсионеров, которые не могут себя капитализировать на рынке капитала.

То есть, либертарианский рай, в отличие от Дикого Запада в США в Украине в чистом виде невозможен априори, не смотря на красивые презентации и вдохновляющие лекции спикеров, которые не дружат со статистикой и перед своими выступлениями ни разу не заглядывали в украинский статистический "гросбух".

Украинская модель экономики – это идеальный конгломерат порой взаимоисключающих тенденций, так что применять необходимо микс различных идей и экономических течений.

Как говорится, единство в многообразии, именно поэтому, для западной части страны, центра и Киева необходимо применить методы максимальной дерегуляции и минимизации роли государства, а на востоке и юге, где сосредоточены мощные промышленные агломерации – инструментарий кейсианства.

И все это под общим соусом единой монетарной модели стимулирования.

На выходе получается практически новый тип кластерной экономики, для развития которой применяется максимально широкий набор стимулов, включая позитивные и негативные.

Простыми словами, нужно чередовать такие методы как:

1) - увеличение денежной массы через продуктивные каналы эмиссии, не связанные с инфляцией и покупкой валюты;
2) - сокращение ставок по кредитам;
3) - снижение налогового давления на труд и конечного потребителя;
4) - рост реальных доходов населения и бизнеса для наращивания платежеспособного спроса;
5) - формирование заказа со стороны государства на внутренние товары и услуги;
6) - защита внутреннего рынка.

Нам не нужно слушать постоянные советы западных экспертов как провести очередное «обрезание» своих потребностей и десоциализировать государство.

Намного полезнее будет посмотреть, что делают в других странах для выхода из кризиса и рецептура там будет диаметрально противоположная.

Вместо экстенсивной борьбы с внутренними дефицитами там:

1) - повышают емкость внутреннего рынка;
2) - стимулируют внутреннее предложение товаров и услуг;
3) - улучшают качество предпринимательской среды и степень экономических свобод;
4) - снижают базовые риски, которые сдерживают приток внутренних и внешних инвестиций;
5) - проводят демонополизацию и ограничение горизонтального разрастания ФПГ;
6) - упрощают административные процедуры и доступ к системам инфраструктуры;
7) - создают условия для доступа системных инвесторов к ключевым рынкам и ресурсам;
8) - минимизируют уровень коррупции;
9) - развивают промышленные кластеры и транзитные коридоры;
10) - реализуют частно-государственное партнерство.

Все это давно уже можно было реализовать и в Украине, если бы мы все каждый раз, как библейский Исав, не продавали во время очередных реформ свое «первородство за чечевичную похлебку».

***

Летние записки о будущем

Часть 4

2023-06-23

Алексей ***Кущ***

★**Избранное** · 21 мин. ·

Лондонская конференция по восстановлению Украины не ответила на ряд главных вопросов, которые и должны были стать составной частью нашего "плана":

1. Модель экономики, новое размещение производительных сил:

> материальных, людских, цифровых, энергетических, при чем в четкой корреляции между всеми составными элементами.

2. Алгоритм включения Украины в новые глобальные, технологические цепочки добавочной стоимости.

3. В чем выгода Запада в реализации дорогостоящих проектов в Украине, если можно просто по чайной ложке давать средства на покрытие текущих дефицитов и ждать, когда российские политические эдиты "созреют" до выплаты Украине репараций.

Пункт третий, кстати, весьма очевиден.

В Лондоне представители ЕС заявили о выделении Украине 50 млрд евро на 2023, 2024, 2025, 2026 и 2027 года.

То есть - **по 10 млрд евро в год**.

Этих денег *не хватит* ни на восстановление, ни, тем более, на развитие.

Это просто «латание наших бюджетных дефицитов», о чем и заявили в Еврокомиссии.

Но,

- эта цифра прозучала на форуме, где украинская делегация только на развитие энергетики просила 400 млрд дол....

Уже сейчас понятно, что

- европейцы не будут финансировать наши "хотелки" по «принципу безлимита».

Требования уничтожить коррупцию и кумовство - это осознаниев ЕС того факта, что более половины выделенных средств могут быть просто украдены.

К сожалению,

- что наши чиновники и обслуживающие их эксперты не придумывают в части планов развитие - получается модель рентной, коррупционной, сырьевой экономики.

Модель страны, которая готова отдать на аутсорсинг промышленное развитие, ВПК, оставив себе лишь функции сырьевого придатка:

- обеспечивать заводы в чужих странах аграрным и железорудным сырьем, экспортом людей, энергиии и транспортной логистикой - перевозкой чужих товаров.

В этом проявляется инстинктивная тяга наших политических элит к *потоковой модели экономики*:

1) - оседлать поток сырья в портах, взять под контроль транзит товаров в одесской таможне, снимать сливки с экспорта электроэнергии, брать мзду с компаний по персоналу, трудоустраивающих украинцев за рубежом (за выезд и т.д.).

Естественно,

2) снимать потоковую ренту с развитой и структурированной промышленности, малого и среднего бизнсеса, сектора услуг – практически невозможно.

Именно поэтому

3) и промышленность, и МСБ, и сектор услуг (кроме специфических сегментов), «должны быть уничтожены».

Получилось с деиндустриализацией, почему не получится с депредпринимательством?

1) Хорошая власть проявляет себя в кризисе, так как ее умелые действия его амортизируют, то есть минимизируют негативные последствия для населения страны.

2) Плохая власть - познается в период роста, так как даже сидя на мешках с деньгами, она не может сделать жизнь народа чуточку легче.

Для правильных выводов, нам нужно просто следить «за ручками» чиновников-наперсточников, отслеживая основные изменения в социальной политике государства, анализируя направления капитальных инвестиций в инфраструктуру и делая один простой, но крайне важный вывод:

- как все это в итоге отразилось на нашем уровне жизни.

Простыми словами:

- произошел ли тот самый «эффект просачивания» богатства, когда деньги в виде жидких ручейков сбегают вниз с заснеженной горы политических «небожителей».

При этом памятуя, что

- дождаться от них денег, сложнее, чем «выпросить снега в ледяной Гренландии…»

С точки зрения науки, эффект просачивания богатства называется «инклюзией ВВП».

Как говорил нобелевский лауреат по экономике Гуннар ***Мюрдаль***,

«не нужно зацикливаться на создании рабочих мест, если в части зарплат доминирует формат трудовой бедности, когда денег хватает лишь на текущие расходы от зарплаты до аванса и ничего нельзя накопить».

У нас это явление приобрело более извращенные формы в виде «трудового рабства», когда трудовых доходов хватает лишь на выживание.

К сожалению,

- "эффект просачивания богатства" при нынешней политике в Украине не может обогатить народ.

Ведь,

1) - между верхними 10% общества и оставшимися 90% находится толстенный слой «глины» в виде принятых законов, работающих на первый «дециль».

И эта глина

2) - задерживает всю финансовую воду в "верхних слоях", не давая ей просочиться вниз к беднейшим социальным группам населения, например к пенсионерам.

Почему сырьевая модель является для нас тупиковой ветвью эволюционного развития?

1) - Украинская экономика примерно на 70-80% коррелирует с динамикой внешних сырьевых рынков.

Именно поэтому

2) - она зависит не от внутреннего спроса на собственные товары с высоким уровнем добавочной стоимости, а от внешнего спроса на наше сырье и в лучшем случае – полуфабрикаты.

Увеличение сырьевого экспорта после войны приведет к падения объемов производства, особенно в обрабатывающей промышленности.

Сырьевые доходы увеличивают приток валюты в страну и приводят к укреплению национальной денежной единицы, что негативно влияет на конкурентоспособность обрабатывающих отраслей и приводит к снижению уровня добавочной стоимости, который генерируется национальной экономикой.

Зато,

- растет импорт всего и вся и наращивается отрицательное торговое сальдо.

Ограниченность внутреннего предложения приводит к увеличению цен и инфляции.

Сырьевые доходы экономики приводят к росту внутреннего сервисного сектора, который на определенном временном интервале позволяет маскировать промышленный обвал (деиндустриализацию), как в части формирования ВВП, так и в части занятости населения.

Ключевой момент «сырьевой болезни» - различные последствия для разных секторов экономики:

1) - рост сервисной части

2) - и одновременное разрушение промышленности.

Такая двойственность, позволяет длительное время камуфлировать негативные последствия для сырьевой зависимости для экономики в целом.

1) - В конечном итоге, все ресурсы страны, включая инвестиционные, перемещаются в сырьевой сектор и зацикливаются на нем, в основном за счет угнетения промышленности.

2) - Если страна зависит исключительно от экспорта сырья, то она очень быстро теряет даже малейшие стимулы для его переработки, не говоря уже о генерации новых технологий.

В первую очередь отмирают наукоемкие и динамичные отрасли, так как они остаются практически без инвестиций.

Укрепление национальной валюты приводит к сокращению притока инвестиций в промышленный сектор и соответственно – к ***технологической деградации*** страны.

Ситуацию **могло бы исправить** создание национального резервного фонда для изъятия избыточных экспортных поступлений и минимизации курсового влияния сырьевого экспорта на остальные отрасли экономики.

Например, за счет средств резервного фонда можно стимулировать рост конкурентоспособности в более сложных отраслях производства.

Также речь идет о почти принудительном замедлении скорости ревальвации национальной валюты.

Параллельно с этим, государство должно наращивать инвестиции в социальный капитал (наука, медицина, образование) и инфраструктуру, что создаст условия для минимизации сырьевой зависимости.

Плюс протекционизм и введение системы ввозных пошлин.

Но ничего указанного выше в нашем плане развития нет.

Нынешний кризис предложения в мире приводит к тому, что повсеместно разгорается настоящая ***война за ресурсы***.

Мировая экономика, реализуя «зеленый курс» попадает в замкнутый круг «правильных причин» и «негативных последствий:

- развитие альтернативной возобновляемой энергетики приводит к росту потребления ископаемых ресурсов и цен на них.

В Украине вследствие сырьевой зависимости сложилась своеобразная, «аттракционная модель» управления экономикой:

1) - правительство уподобляется пассажирам вагончика «американских горок», под коими необходимо подразумевать ценовые ралли на мировых рынках.

2) - Если цены на наш экспорт растут – растет и ВВП, если падают, то и мы летим вниз.

Динамика нашего роста в этой модели целиком и полностью зависит от показателей роста мировых сырьевых рынков и уровня потребления стран-торговых партнеров.

Внутренние факторы развития практически не задействованы.

Простыми словами,

- в кресло премьера можно спокойно посадить киевскую гориллу Тонни и проводить заседания правительства – эффект будет тот же, а может даже лучше.

Ну а правительству остается лишь «громко кричать» об «успехах» во время гоночных виражей.

А доходы от сырьевых «волн» будут тратиться на очередное "Большое строительство», в котором мультипликатор роста работает на развитие отраслей в Турции, так как дорожные компании из этой страны приезжают к нам и со своей техникой, и своими людьми.

Закупая импортный битум и другие материалы.

Свой *автодорожный кластер*, чтобы инвестиции в дороги создавали мультипликатор роста в национальных отраслях - смежниках, мы так и не создали.

- В такой ситуации, сохранять макроэкономическую стабильность мы сможем исключительно благодаря «сырьевому фарту».

Мировую экономику ждет кризис предложения, когда промышленные цены опережают потребительские, делая любое производство нерентабельным.

За кризисом предложения будет активирован кризис спроса (население не сможет покупать подорожавшие товары) и так по спирали, когда затухание предложения провоцирует снижение спроса, а это, в свою очередь, вновь приводит к новому падению предложения.

Спиралевидная модель кризиса

В этой альтернативной модели, за периодом гипертрофированного роста сырьевых цен может последовать их очень болезненная коррекция вниз.

Особенно с учетом того, что любой ценовой пузырь рано или поздно лопается – будь то рынок недвижимости или сырьевых товаров.

Нынешний период – уникальное время для формирования новой национальной модели роста и запуска структурных видоизменений в экономике в сторону усиления ее сложности.

Для этого после войны у нас есть возможность привлечь глобальные инвестиции в новый украинский проект.

Доходы от продажи дорого сырья необходимо инвестировать в создание предпосылок роста более сложных отраслей экономики с высоким уровнем добавочной стоимости.

В противном случае, по законам «сырьевой болезни» нас ждет очередной цикличный обвал вслед за падением мировых цен на сырье.

Хотя,

1) - в реальности все произойдет также как и в периоды предыдущих сырьевых «горбов»,

2) - когда миллиарды долларов от экспорта сырья просто осели на оффшорных счетах нескольких украинских ФПГ.

Простыми словами

– доходы от роста сырьевых цен политические элиты возьмут себе, а инфляцию в магазинах оставят простым украинцам.

Ведь одно дело зарабатывать на экспорте зерна и совсем другое – тратить деньги на хлеб в магазине.

(На фото - счастливые участники конференции в Лондоне)

***

Летние записки о будущем

Часть 5

Есть ли в Украине класс- гегемон?

Как показывает история, амбициозные цели и долгосрочные планы эффективного развития достигались лишь консолидированными обществами, заряженными на конечный результат в виде высоких стандартов жизни.

В рамках этой консолидации всегда выделялся класс-гегемон, который и выступал основным двигателем реформ, находясь в авангарде изменений.

Кто в Украине может стать этим классом и станет ли он драйвером роста?

Тетрализм рулит

Если посмотреть на флаг Китая, мы увидим знакомое красное полотнище, но кроме одной большой звезды, как на флаге СССР, там есть еще четыре звездочки поменьше, которые один из своих лучей направляют в более крупного собрата.

Большая звезда на флаге КНР – это руководящая роль коммунистической партии Китая, но что означают остальные четыре?

Это четыре класса: рабочие, крестьяне, интеллигенция и патриотически настроенная буржуазия.

Как написал римский пифагореец Гиерокл (IV в. н.э.):

«четверица – это кладезь вечного миропорядка, это тоже, что бог-творец...

В целом четверица охватывает все существующее: число элементов, времен года, возрастов, сословий и невозможно сказать, существует ли что-либо не зависящее от четверицы как от корня и начала».

А в современной социологии тоже есть такой подход как тетрарное деление общества, то есть сегментирование его на четыре части.

Старшее поколение украинцев, изучавшее политэкономию, привыкло, что классом-гегемоном является пролетариат, хотя и марксизм предполагал усеченный тетрарный подход, добавляя к базовым трем классам (пролетариат, крестьяне и капиталисты) еще и своеобразный «недокласс» в виде упоминаемой выше интеллигенции, которая являлась «попутчиком» то рабочего класса, то эксплуататорского.

В России тетрарный подход сформулировал социолог Лев ***Семашко***, который даже ввел такой термин как «тетрасоциология».

Роль пролетариата в качестве гегемона рассматривалась марксизмом в связи с материальным характером производства.

С тех пор многое изменилось: появился постиндустриальный сегмент так называемого платформенного капитализма, опирающийся на сферу услуг и информационный (виртуальный) базис.

И хотя доля материальной сферы производства еще слишком высока и сохраняет роль «первичности» в экономике, значение классического пролетариата было существенно ослаблено.

Наемный работник, как и прежде, лишен средств производства, и часть его добавочного труда присваивается капиталистом, но сам глубинный конфликт между общественным характером производства и частным характером присвоения результатов труда снимается с помощью симулякра в виде среднего класса.

Человек с домиком, личной лужайкой и автомобилем уже не очень похож на лишенца.

По сути часть прибавочной стоимости, которую у наемного работника забирает капиталист, в современном обществе можно компенсировать с помощью кредитного стимулирования.

С одной стороны, это вгоняет домохозяйства в долговую яму, а с другой – если процент небольшой, создает иллюзию получения справедливо заслуженных благ (все те же дом, квартира, отпуск за границей и учеба детей в университете).

Кроме того, механизм эксплуатации в виде капиталистического государства, на который опирается буржуа, также претерпел существенную трансформацию под названием «демократическое, открытое общество».

Указанные выше смягчители (бонусы среднего класса и формат условно открытой демократии) до поры до времени снимают антагонизм между классами.

Более того, делают возможным переход капитализма на новый уровень.

Вспоминая известную по монологам «гражданина Шарикова», переписку Энгельса с Каутским, следует отметить, что оказался прав как раз Каутский, предсказавший возможность появления «гипер- или сверхкапитализма, частично снимающего внутренние противоречия, а не Маркс и Ленин, которые считали империализм – высшей стадией капитализма, после которой придет его «могильщик» – пролетариат.

Но как быть, если в обществе появляется целый класс, который продает интеллектуальный продукт, а из средств производства у него лишь компьютер, и тот в его собственности?

Тетрарная, или сферная, социология предполагает замену класса-гегемона на созидательную функцию и «оркестр классов».

С другой стороны, движение «желтых жилетов» и перманентные «майданы» по всему миру показали, что внутренние противоречия капитализма никуда не деваются, а лишь камуфлируются.

В связи с чем современная антропология западного мира предполагает ликвидацию отличий между индивидами по классу, гендеру и рассе.

В таком формате, стираются коллективные признаки, способствующие групповому объединению и как следствие – способность общества отстаивать те же национальные или социальные права.

Социальные страты превращаются в своеобразное «желе».

Но пока классы еще существуют, они продолжают опять формироваться по «тетрарному» принципу, делясь на группы: социально-гуманитарный, цифровой, административный и производственный.

1) К первому можно отнести людей науки, медицины, образования, культуры и т.д.

2) Ко второму – представителей постиндустриальной экономики.

3) К третьему – управленческую надстройку.

4) К четвертому – работников материальной сферы (производство, сельское хозяйство и материальная сфера услуг).

Исходя из этого деления, классом-гегемоном или классом-драйвером развития станет тот их них, кто сосредоточит в себе наиболее активную часть носителей позитивных изменений в обществе и наибольший потенциал.

Прекариат, которому нечего терять, кроме просроченного кредита…

Прекариат составляют работники с временной или частичной занятостью, нечеткой специализацией и нестабильными доходами.

Британский экономист и социолог Гай ***Стэндинг*** выдвинул теорию современного квазиклассового общества, в котором основной удельный вес составляет именно «прекариат», или «бывший» рабочий класс.

Стратификация Стэндинга включает в себя пять групп:

1) - Элита – сегмент сверхбогатых людей;

2) - Салариат – средний класс, работающий в формате долгосрочной полной занятости и получающий относительно высокую зарплату;

3) - Профессионалы – люди с востребованными в обществе навыками ручного и интеллектуального труда;

4) - Сердцевина – «старый» рабочий класс в секторах материального производства, которое еще функционирует;

5) - Прекариат – социальная группа, выпавшая из режима полной занятости, без долгосрочной специализации, с неопределенным заработком и без механизмов соцзащиты.

По сути прекариат – дитя XXI века.

Это социальные группы, мигрирующие между различными отраслями экономики, перемещаясь из официального сектора рынка труда в теневой и обратно.

Во многих странах – это самый многочисленный класс, составляющий до 40% занятых.

Как написал ***Стэндинг***, для прекариата характерна «личностная позиция непричастности и ментальная непринадлежность к общественно приемлемой для данной профессии профессиональной морали.., внутреннее отнесение себя к морали другой среды, профессиональной или внепрофессиональной».

Более того, **часть прекариата наивно относит себя (идентифицирует) со средним классом, не замечая «ползучей» маргинализации.**

Здесь срабатывает и фактор «избыточного образования», когда часть населения не может найти себе работу по специализации.

Какая же структура квазиклассового общества складывается сейчас в Украине?

До войны наибольший отток кадров (принято минус уволено) приходился на промышленность.

В то же время, сезонностью нельзя объяснить сокращение кадров в торговле, в транспорте и логистике.

Эти данные свидетельствуют о продолжающемся разрушении индустриального ядра и сокращении «сердцевины» (в секторе промышленности) – старого рабочего класса, а также о вымывании профессионалов (медики, транспортники и т.д.).

Часть профессионалов при этом мигрируют в другие страны, другая же в виде «сердцевины» – переходит в формат прекариата, с неполной занятостью и нестабильным заработком от случая к случаю.

Неформально занятое население в возрасте старше 15 лет в Украине составляло более 3 млн человек, или 19,5% от общего числа занятых.

При этом более 68% из них работали не по найму, то есть были лишены даже минимальных инструментов социальной защиты.

Из 17 млн экономически активных граждан, трудовым законодательством (размер минимальной зарплаты, порядок увольнения, продолжительность отпуска и выплата больничных и т.д.) у нас защищены лишь 7 млн так называемых «штатников» (на предприятиях, где более 10 человек) или чуть более 40% экономически активного населения страны.

В таком случае можно ли считать оставшиеся 60% - прекариатом. В какой-то мере, да.

Даже если речь идет о микропредпринимательстве, в реалиях Украины, многие из ФОПов – типичные прекарии, так как ведение бизнеса не является их призванием, а лишь способом выжить.

Такие микропредприниматели перебиваются случайными заказами и часто меняют специализацию.

Более того, даже часть «профессионалов», выезжающих за границу – это тоже прекариат, так как значительная часть из них работают без надежного социального пакета и почти никак не защищена в части обеспечения трудовых прав.

И это могут быть и наши летчики, летающие в Африке на транспортном авиахламе, и инженеры в Азии и Латинской Америке, и рабочие на польском заводе, которых вместо больницы отправляют лечиться «в парк» или которым «забывают» оказать материальную помощь при получении производственных травм.

О доминировании прекариата у нас говорит и распределение населения по уровню среднедушевого дохода.

Если определить так называемый порог «трудовой бедности» на уровне до 8 тыс. грн в месяц на человека, то окажется, что 85% населения страны у нас находятся в социальном сегменте прекариата и лишь 15% – относительный «салариат» с доходами выше 8 тыс.

При этом более 12 тыс. в месяц по показателю средних подушевых эквивалентных общих доходов в Украине приходится на 3–3,4% населения.

Это к вопросу о достоверности показателя средней зарплаты в 14 тыс. грн.

Здесь стоит отметить, что указанные цифры характеризуют распределение доходов по всем группам населения, а не только среди штатников (для

которых и определяется размер среднепотолочного заработка), но различие в любом случае, разительное.

Почему власть заинтересована в формировании именно такой профессиональной структуры?

Если вспомнить классика, то антисоциальное наступление правящих элит будет тем слабее, чем сильнее и организованнее сопротивление общества.

Но сам по себе социум – это набор социальных страт.

Общество может защищать свои права, опираясь на профсоюзы, социальные организации, партии.

То есть чем структурированнее и прочнее базис – тем он более резистентен к давлению со стороны надстройки.

Именно поэтому, для власти максимально комфортно работать с рентной, сырьевой, коррупционной моделью экономики без сильного рабочего класса, но с «сильными рентами», получаемыми на экспорте сырья и использовании базовой инфраструктуры.

В этом плане, «салариат», часть которого в части доходов максимально зависит от власти (чиновничество), а другая, максимально не зависит (общество на внешнем аутсорсе), являются наиболее удобными «попутчиками» на пути антисоциальных трансформаций.

А прекариат, ухудшающий свое положение в отличие от пролетариата начала 20-го века, так и не станет «могильщиком» данной конструкции.

Сейчас мир фактически застыл в вопросе увеличения доли населения в распределении общественных благ.

Люди, которые зарабатывают себе на жизнь своим трудом, перестали принимать участие в распределении прироста благ.

Существующая система заморозила их порцию на уровне 2008 г. и лишила права голоса.

Не в этом ли заключается «бунт масс» против устаревших «элит» в США, Европе, Великобритании?..

Ключевая причина падения уровня трудовых доходов в развивающихся странах – их участие в глобальных технологических цепочках в соответствие с мировым рынком распределения труда.

Развивающиеся страны «монтируются» в основном в дешевые сырьевые цепочки.

В результате этого у них более-менее стабильна доля низкооплачиваемых работников, в то время как «середина» активно мигрирует.

Развивающиеся рынки страдают вследствие того, что основная прибавочная стоимость размещается в странах «золотого миллиарда».

Не смотря на указанные выше сложности, в мире есть позитивные примеры по недопущению скатывания рабочего класса в прекариат.

Одним из вариантов может стать так называемый windfall tax, или налог на "доходы, принесенные ветром".

Данная модель была применена в Великобритании лейбористами правительства Тони Блэра в 1997 г.

В 80-х гг. прошлого века правительство консерваторов Маргарет Тэтчер проповедовало идею тотальной приватизации госактивов, в первую очередь энергетических, инфраструктурных объектов и коммунальных предприятий.

Все они были распроданы по дешевке, и в 90-х гг. образовалась колоссальная разница между ценой, которую за них заплатили частные собственники, и рыночной капитализацией.

Таким образом, гигантский доход в размере более 100 млрд фунтов стерлингов был буквально "надут" воздухом.

Правительство Тони Блэра разработало специальную методику налогообложения.

В результате было привлечено в госбюджет 5 млрд фунтов стерлингов, которые направили на программу создания промышленного учебного центра Learndirect, который готовил инженерные и рабочие кадры и осуществлял профессиональную переподготовку персонала ликвидируемых предприятий (например, шахтеров).

Счет на табло

По размеру доходов (трудовой бедности) сегмент прекариата в Украине можно оценить в 85%, а по уровню трудовой защиты – в 60%.

Это самый многочисленны класс, с отсутствием гарантий долгосрочной занятости и стабильного заработка, по доходам пребывающий в состоянии трудовой бедности.

Это социальная группа, периодически погружающаяся в состояние апатии и психологической фрустрации.

Будучи самой многочисленной, данная страта контролирует минимум экономических активов страны и, естественно, не может претендовать на роль среднего класса.

С другой стороны, у нас есть и динамичный класс в виде предпринимательства, чиновничества и профессионалов.

Но только последние являются драйверами внутреннего развития, и то частично.

Первые две группы (кроме креативного подсегмента), представляют две крайние антагонистические прослойки общества: экономику «мелких лавочников» (ментально, а не по сути бизнеса) и административно-политическую надстройку.

Каждая из этих групп рассматривает страну как экономический ринг и ресурс, для чего периодически вовлекает в свои разборки друг с другом информационно дезориентированный прекариат, выставляя перед ним морковку в виде шансов на вхождение в средний класс.

Это приводит к появлению так называемого нового трайбализма, когда социум утрачивает чувство солидарности и раскалывается на иррационально сформированные группы с базовой рефлексией в качестве маркера принадлежности (как фрагменты разбитого зеркала).

В таких условиях, верхушка общества больна «синдромом Мюнхгаузена по доверенности», когда в ходе «реформ» она причиняет всем остальным немотивированные страдания, ради похвалы извне, а другая, на противоположном социальном полюсе – больна Стокгольмским синдромом, оправдывая своих «политических мучителей».

Середина же или большинство и вовсе оказывается в социальном «бантустане», абсолютно не влияя на происходящее, когда даже выборы превращаются в симулякр, меняя политиков, но не саму политику.

Это и есть общество, в котором класс-гегемон не имеет сил для драйва развития, а класс-выгодополучатель – не видит лично для себя в таком общем развитии страны ни малейшего смысла...

Нынешняя структура общества – не вина нынешней власти.

Но **ответственность политиков в том, что они максимально цинично эксплуатируют, с одной стороны, фактор раскола общества, а с другой – его скрытую тягу к утраченной солидарности…**

***

Летние записки о будущем

Часть 6

Какой консенсус развития нам нужен?

Вашингтонский, пекинский или украинский.

Глобальное доминирование – это не просто титул, который тешит самолюбие великих держав, но и постоянная возможность решать свои проблемы за счет остального мира.

Доминирование проявляется в нескольких основных компонентах: военном, технологическом, торговом, социальном и экономическом.

Все перечисленные выше факторы мирового могущества обволакиваются оберткой идеологии на «экспорт».

Идеология должна быть универсалистской, то есть адаптированной для навязывания оной в любом уголке мира: от фавел Латинской Америки и «бандустанов» Африки до украинского хутора.

Френсис ***Фукуяма***, который несколько десятков лет назад провозгласил «конец истории» вследствие распада СССР, еще до полномасштабной войны в Украине прогнозировал смысловое поражение России на том основании, что у нее нет универсалистской идеологии на экспорт и она развивается по лекалам западного либерализма (от себя добавим: иногда опережая Украину на пути «реформ»).

С точки зрения универсализма, сейчас в мире есть только две базовые универсалистские идеологии, готовые для экспорта в третьи страны – это «вашингтонский» и «пекинский» консенсусы.

Вашингтонский консенсус был разработан англичанином Джоном ***Уильямсоном***.

Как известно, он **включает в себя**:

1) - поддержание фискальной дисциплины (минимальный дефицит бюджета);

2) - расширение сферы налогооблагаемых субъектов;

3) - поддержания реальной ставки по кредитам на положительном уровне (когда номинальная ставка центрального банка выше инфляции);

4) - свободный обменный курс национальной валюты, либерализация внешней торговли и снижения ставок импортных пошлин, желательно до нуля);

5) - приватизация государственных предприятий;

6) - дерегулирование экономики.

В этот же пакет «универсализма», можно добавить «шоковую терапию» Джефри Сакса, модель Полака, применяемую МВФ для снижения монетизации экономик развивающихся стран.

Теоретической базой для формирования универсалистских экономических моделей США для стран третьего мира, стала Чикагская школа экономики и Милтон ***Фридман*** с его знаменитой фразой, сказанной им в пылу спора о необходимости введения платного образования:

«У общества целей нет, цели есть у индивидуальностей».

Этот экономический «тетчеризм», применяемый ныне и в Украине под видом «государства в смартфоне» даже в рамках своего первоначального полигона применения в Латинской Америке не показал действенных результатов, что и неудивительно.

Ведь подобные идеи даже в обществах с историческими традициями сильной индивидуальной конкуренции (англосаксонский мир) не всегда приводят к позитивным результатам: в Великобритании на смену «тетчеризму» пришел «Новый курс» Тони Блэра, в США – прогрессивный социализм демократов.

> Что уже говорить о странах, где таких исторических традиций не было, как например в Украине, где население поддерживает идею сильного социального государства.

В таких странах как наша вашингтонский консенсус привел лишь к массовому обнищанию населения и обогащению монопольных финансово-промышленных групп, вытеснению государства из сферы медицины, образования и науки и к прогрессирующей маргинализации общества.

Но **зачем США нужна универсалистская идеология, которую можно насаждать в других странах с помощью внешних нормативных центров, таких как, например, МВФ?**

Дело в том, что

> **— экономическое могущество Америки зиждется на постоянной конвертации своего доминирование в экономические и социальные блага в урвоень жизни американцев.**

С помощью мирового господства США закрывает образовывающиеся внутренние финансовые и экономические дефициты, связанные с гиперэмиссией доллара как мировой валюты.

Например, Роберт Триффин в 1960-м году описал так называемый «парадокс или дилемму Трифина» в отношении США.

Звучит он примерно так:

«Для того, чтобы обеспечить центральные банки других стран необходимым количеством долларов для формирования национальных валютных резервов, необходимо, чтобы в США постоянно наблюдался дефицит платёжного баланса.

Но дефицит платёжного баланса подрывает доверие к доллару и снижает его ценность в качестве резервного актива, поэтому для укрепления доверия требуется профицит платёжного баланса».

Кстати, данный парадокс не удалось решить даже путем введения универсальной мировой квазивалюты – «специальных прав заимствования» МВФ.

Или проблема «двух дефицитов» (Twin deficit), которая является «смертельной для страны» (во всяком случае, так нас учат внешние консультанты).

Речь о феномене совпадения дефицита государственного бюджета и платежного баланса.

Зато в США данное явление наблюдается регулярно и даже более того – используется как для выхода из кризиса, так и для опережения конкурирующих экономик.

Это становится возможным как за счет эмиссии доллара, так и за счет практически безлимитного выпуска казначейских облигаций, которые в рамках торгово-инвестиционной модели взаимодействия с Китаем, массово скупал Пекин.

В отличие от Вашингтонского консенсуса, Пекинский опирается на следующие принципы (по классификации Уильямсона):

1) Постепенные реформы (в противовес «Шоковой терапии»).

2) Инновации и эксперименты.

3) Экономический рост за счет экспорта.

4) Государственный капитализм (в противовес радикально рыночной экономике).

5) Авторитаризм (в противовес демократии или автократии).

Сразу поясним, что под авторитаризмом подразумевается сильная политическая власть национальных элит с сохранением экономических, социальных и духовных свобод рядовых граждан.

Пекинский консенсус – это и есть универсалистская идея Китая, с той лишь разницей, что англосаксонскую идеологию продвигает «Атлантический и Британский» советы, а китайскую – Институт Конфуция.

Вашингтонский консенсус – это своеобразный «План Моргентау» для развивающихся стран – превращение оных в деиндустриализированный «огород» и рынок сбыта импортных товаров.

А излишек населения, образующийся при смещении точки равновесия экономической системы на более низкий уровень «балансировки» - минимизируется с помощью трудовой миграции.

На выходе получаем страну в состоянии анабиоза или «гиперсна».

Пекинский консенсус – это индустриализация и создание инноваций при поддержке государства, это экспортоориентированная модель, нацеленная на динамичный рост.

Любовь Китая и США окончательно завершилась с момента создания в Пекине концепта «китайской мечты», разработанной полковником и по совместительству профессором китайского вуза – Лу Миньфу.

Если американская мечта – это «становись богатым в США», то формат «китайской мечты» - это: «чтобы азиаты стали богатыми нужно экономически победить США».

Нетрудно заметить, что «мечты» Америки и Китая вряд ли смогут в дальнейшем сосуществовать в единой модели торгово-экономического взаимодействия.

Если США утратит мировое лидерство, то вместе с ним, Америка потеряет и возможность финансировать свои дефициты за счет других стран.

Придется проводить «шоковую терапию» уже у себя дома, ликвидируя «двойной дефицит» и сокращая бюджетные расходы.

Что даже при наличии традиций «сильной индивидуальной конкуренции» и Чикагской школы экономики – будет больно, особенно для социально незащищенных групп населения, которые придется отрезать от каналов государственной помощи.

Но как правильно можно «вырубить» Китай, без серьезных последствий для мировой экономики?

«Большая рубка» в стиле «Рокки» тут явно не подходит.

Китай на данный момент выполняет ряд важных функций, формирующих современную модель глобализма:

1) - обеспечение коллективного запада дешевыми потребительскими товарами;

2) - драйвер роста мировой экономики, в том числе в качестве потребителя сырья;

3) - системный инвестор ряда азиатских и африканских стран.

Нарушение каждого из указанных выше элементов, чревато системной дестабилизацией.

Утрата дешевых китайских товаров – это усиление инфляции в ЕС и США.

Падение китайской экономики – это крушение сырьевых рынков и стран, зависимых от экспорта сырья.

Сокращение китайский инвестиций – это превращение пояса стабильности по маршруту Нового шелкового пути в пояс нестабильности, с соответствующими миграционными рисками для Европы и Америки.

Для США важно замкнуть вокруг Китая пояс из «стран сдерживания»: Япония, Южная Корея, непризнанный Тайвань, Вьетнам (с которым в Вашингтоне сейчас активно заигрывают, не смотря на непростую историю отношений), Австралия (недавний «рудный конфликт»).

Но ключевым элементом в этом поясе вокруг Китая должна стать именно Индия.

Идеальный пазл – это еще вовлечение в антикитайский союз Мьянмы (именно этим объясняется давление на местную военную хунту со стороны запада).

А дальше дело техники – точнее защиты прав человека (уйгурская проблема, Тибет, Гонконг) и санкции – как производная данной политики, главная цель которых: экономическое, технологическое и военное ослабление Китая.

В этом контексте, возможен и реванш Индии за проигранную Китаю Пограничную войну 1962 года и утраченные горные территории.

То есть стороны будут решать разноуровневые задачи: США – по изменению глобальной архитектоники мировой экономики и геополитического пасьянса в Азии, а ЕС – тактические задачи плавного смещения роли драйвера развития и инвестиционного донора для ряда развивающихся стран с Китая на Индию (за счет финансовых фондов Европы, Японии, США и Британского Союза).

Платформой для подобного сближения, будет атака на «пекинский консенсус» и появление нового глобального «концерта» в виде «союза самых больших

демократических сил Европы, Азии и Америки», то есть ЕС, Индии и США в противовес суррогатной «суверенной демократии» Китая.

По сути, перед нами, переписывания мировой географической оси истории Маккиндера с его Хартлендом в виде России, контроль над которой приводит к контролю над «мировым островом» (Азия и Африка).

В концепции британского географа и историка начала 20 века, самостоятельный фактор Индии и Китая учтен не был, что и не удивительно, учитывая, что Индия к тому времени была колонией Британии, а Китай попал на страницы европейских газет благодаря «восстанию боксеров».

Нынешняя роль РФ в Евразии ограничивается функцией одной из вершин равнобедренного треугольника: Индия, Китай, Россия.

И настоящим «хартлендом» географической оси истории в 21 веке становится Индия.

Именно она, сохраняет для запада возможность контролировать «мировой остров» в виде Азии и Африки, то есть весь мир.

Без этого элемента, «мировой остров» окажется в руках Пекина и Индия рано или поздно станет союзником Китая, а не коллективного запада.

Каковы же последствия всех этих тектонических сдвигов для Украины?

С одной стороны, Китай уже сейчас готовится к возможному замедлению своей внешнеэкономической экспансии, делая ставку на внутренний рынок и смежный азиатско-тихоокеанский регион.

В КНР уже реализуются планы по ограничению выпуска стали и охлаждению внутреннего потребления ресурсов.

Это проявляется даже в виде таких казусов, как введение в ресторанах штрафов за недоеденную еду.

Любое замедление темпов роста Китая – это снижением мировых цен на сырье, прежде всего на железную руду, метал и продукцию сельского хозяйства (кукуруза, подсолнечное масло).

Новая Холодная война между Китаем и США влияет и на геостратегический выбор третьих стран.

Суметь сыграть свою роль в этом противостоянии, конвертировать в экономические бонусы свои уступки той или иной стороне, сформировать баланс подобных уступок в свою пользу и обменять все указанное выше на бонусы для экономического рывка – вот тот шахматный дебют на глобальной доске, который может принести успех третьим странам в этом противостоянии.

Главное не оказаться на этом поле в качестве пешки, особенно, когда ключевые игроки психанут и начнут играть в «чапаева».

Ну и отвечая на вопрос, поставленный в начале статьи - нам необходим именно "украинский консенсус", который вберет в себя все лучшие элементы успешных мировых экономических моделей и самое главное - эти модели должны быть адаптируемы к нашим, специфическим условиям послевоенного развития.

Так поступали в Турции, Польше, Южной Корее, Израиле. Так поступали все успешные страны.

Ведь в "чистом", не адаптируемом виде, "вашингтонский консенсус" - это Боливия, а "пекинский консенсус" - это КНДР.

Не лучшие примеры для подражания.

***

Летние записки о будущем

Часть 7

2023-07-12

Кущ

У сырьевой экономики есть порог по экспорту и нет порога по импорту.

Знаете, что это означает?

Такая страна как Украина, обречена в сырьевой модели на отрицательный торговый баланс и, соответственно, на перманентное обесценивание национальной валюты.

А значит,

— обречена на инфляцию и низкие темпы роста, когда отросший "жирок" в виде доходов населения будет плавиться в огне периодических кризисов, с интервалом в 7-8 лет.

«Ресурсное проклятие» – именно так называют состояние стран, которые понадеявшись на богатые недра или пользующиеся спросом монотовары, утратили тонус национальной экономики.

А,

—.в свое время и Украину называли «восточноевропейским тигром».

«Сырьевое проклятие» характерно для стран, которые специализируются на добыче полезных ископаемых, например нефти, производстве промежуточных товаров, например сельскохозяйственных, выпуске монопродуктов, например металла.

Если при власти в стране находятся люди с «царем в голове», то они должны понимать, что:

а) природные ресурсы рано или поздно закончатся;

б) цены на сырье подвержены цикличным колебаниям и резко снижаются в периоды мировых кризисов;

в) ставка на производство монотоваров, исходя из местных абсолютных конкурентных преимуществ, может принести рост благосостояния на среднесрочном интервале, но обречена на поражение в долгосрочном временном горизонте.

Основная причина неудач:

1) — ориентация на монопроизводство с убывающей отдачей

2) — и неправильное применение теории сравнительных преимуществ.

Данная теория, была сформулирована еще в 19 веке английским экономистом Давидом ***Риккардо*** и говорит о том, что

— «торговля выгодна не только в случае ее базирования на абсолютных преимуществах, но и на использовании относительных».

Применительно к Украине – этот «капкан бедности» выглядит следующим образом:

— раз у нас благоприятные условия для сельского хозяйства, то у нас есть абсолютные преимущества в этой отрасли по сравнению с другими странами.

— Поэтому мы будет концентрироваться на производстве кукурузы и прочих культур, то есть сырьевых монотоварах с убывающей отдачей.

Но,

— в отличие от товаров с высоким уровнем добавочной стоимости,

— на выпуске продукции сельского хозяйства нельзя получить эффект от масштаба.

Так, при производстве легковых автомобилей, увеличение объемов производства приведет к уменьшению издержек, а в аграрном секторе и добыче полезных ископаемых наоборот:

— каждая дополнительная тонна пшеницы или новая тонна добытой руды требует все новых затрат: плодородные почвы исчерпываются, запасы истощаются.

Кроме того,

— наш металлургический комплекс долгое время развивался с помощью абсолютных конкурентных преимуществ:

дешевого российского газа, за который приходилось расплачиваться политическими уступками и дотаций со стороны государства.

В результате мы получили экономику, в которой развивались лишь те отрасли, которые

— либо имели абсолютные преимущества на мировом рынке,

— либо опирались на производство аграрных монотоваров и сырья с убывающей отдачей.

Отрасли с возрастающей отдачей, которые могли базироваться на использовании относительных преимуществ, например, переработка, машиностроение и так далее, практически не развивались.

К чему могут привести подобные нашим дисбалансы в развитии?

1) — До 1960 года, экономика Сомали опережала качественные параметры Южной Кореи.

Но,

2) — Южная Корея, благодаря ставке, сделанной на развитие творческой и инновационной экономики (правда, перед этим, была реализована независимая промышленная политика), сумела вырваться из порочного круга абсолютных и относительных преимуществ в виде дешевой рабочей силы и ставки на сельское хозяйство,

3) — а Сомали осталась в далекой родо-племенной архаике.

Чтобы вырваться из этого «капкана бедности», необходимо

— доходы, получаемые в сырьевых отраслях с убывающей отдачей направлять на развитие отраслей с возрастающей отдачей,

например,

— доходы аграрного сектора – в переработку и пищевую промышленность, а доходы от продажи металла – в сектор машиностроения.

К сожалению,

1) — приток «легких» денег в тучные года 2000-2008, а также колоссальный уровень коррупции, полностью лишили нашу страну резистентности к внешним ценовым шокам на мировых рынках

2) —.и дважды обрушили Украину в омут системного кризиса: в 2008-2009 и 2014-2015 годах.

Кстати,

— низкое качество государственного управления и высокий уровень коррупции – неизменные спутники «сырьевого проклятия», ведь сырьевая рента так удобна в плане ее изъятия из оборотных средств экономики для вскармливания доморощенных финансово-промышленных групп и коррупционных кланов.

В этих условиях, наш рост будет сопряжен с ростом на сырье в мире, а падение будет столь же стремительным, как и любой мировой обвал (мировые экономические циклы еще никто не отменял).

Роль правительства, при такой модели управления страной, сводится к простому перераспределению финансовых потоков между 5-10 «семьями»:

— на место министра можно с успехом посадить и обычную обезьяну, результат будет тот же (а может и лучше): экономика все равно будет расти на 2-3% и не выше.

Долгое время курсовая стабильность гривны «покупалась»

1) — не эффективностью нашей экономики и ее инвестиционной привлекательностью,

2) — а ростом экспортной выручки от продажи сырья, металла и аграрной продукции.

Как это болезнь проявилась на состоянии здоровья украинской экономики, можно увидеть в результате применения так называемой ***«теоремы Рыбчинского»*** (экономист США).

Как гласит эта терема,

— **«в случае появления возрастающего фактора производства, интенсивно будут развиваться те отрасли экономики, где этот фактор является преобладающим»**.

В Украине, в прошлые года, таким фактором был дешевый природный газ, который выпестовал несколько крупных ФПГ.

На данный момент, такими факторами являются:

1) ***возмещение налога на добавленную стоимость экспортерам***;

2) ***дешевая арендная плата за использование землей сельскохозяйственного назначения***;

3) регулируемые государством ***тарифы***.

В Украине самая низкая в Европе арендная плата за использование земель сельскохозяйственного назначения.

Следуя «теореме Рыбчинского»,

— в Украине могут развиваться лишь отрасли, нацеленные на экспорт сырья.

Именно эти сегменты экономики, оттягивают на себя основной общественный ресурс и человеческий капитал.

На производства с высоким уровнем добавочной стоимости, «одеяла» уже не хватает.

1) — В этой модели нет места отраслям, обеспечивающим потребности внутреннего рынка, они просто не могут выдержать конкуренцию за ресурсы с «факторными» направлениями развития.

2) — Нет в ней места и сложному машиностроению, не говоря уже об инновационных направлениях.

Курс гривны в данной модели играет роль регулятора положительной рентабельности крупнейших сырьевых ФПГ: в случае падения цен на их продукцию на мировых рынках, гривна сразу же девальвирует на соответствующую величину, иногда искусственно подталкиваемая к этому со стороны НБУ.

Рентные доходы монополистов – дело святое, все государственные институции «должны» работать на их «наполнение».

Нетрудно увидеть, что

1) — если мировая экономика – это самовозрастающая модель,

то,

2) — украинская – саморазрушающаяся.

За годы (до 2020 года) независимости, наш реальный ВВП сократился на 35% и это худший показатель в мире.

За период 1991–2014, валовый продукт снизился лишь в пяти странах:

1) Украина (-35%),
2) Молдова (-29%),
3) Грузия (-15,4%),
4) Зимбабве (-2,3%),
5) Центральноафриканская республика (-0,94%).

А мировая экономика за этот же период, в среднем выросла на 88%.

Немногие страны могут позволить себе падать в то время, когда весь мир растет….

Даже если тебя съели, у тебя есть два выхода или вопрос второй: что делать?

Не все страны подвержены, «сырьевому проклятию».

(1)

Например,

— ***Норвегия*** сумела создать суверенный инвестиционный фонд, который аккумулировал почти триллион долларов.

Даже,

— если в Норвегии закончится нефть, норвежцам будет откуда брать дополнительные средства: ресурсы фонда вложены в акции крупнейших международных компаний (более 60%), долговые ценные бумаги – облигации инвестиционного класса (более 30%) и недвижимость от 2 до 5%.

В настоящее время, доходы от использования активов фонда составляют уже 50% плановой доходной части, а прибыль от продажи нефти – вторые 50%.

На каждого норвежца причитается $200 тыс накопленных в фонде средств.

(2)

Саудовская Аравия формирует суверенный фонд инвестиций в размере $2 трлн – но это лишь первый уровень диверсификации экономики, завязанной на сырье.

На втором уровне - развитие эффективного вторичного сектора экономики (промышленного производства).

Саудиты планируют закупать уже готовые технологии и права на интеллектуальную собственность, с тем, чтобы создавать сборку готовой продукции уже у себя в стране.

Создание эффективного и конкурентоспособного третичного сектора экономики в виде сферы услуг, корпоративного управления, медицины, образования, науки, информационных технологий, биотехнологий - это третий уровень, например проект строительства на берегу Красного моря города будущего Neom.

Сюда необходимо также включить развитие альтернативных источников энергии: солнечной и ядерной, реализацию космических и ракетных программ.

В реализацию проекта Neom планируется вложить до $500 млрд.

В результате должен появиться город из футуристических предсказаний, в котором будет работать больше роботов, чем людей, с акцентом на инновационные и цифровые технологии.

На четвертом этапе диверсификации, саудиты планируют создать совместные проекты в других странах, которые не только станут приносить им прибыль и обеспечивать различные уровни безопасности (продовольственной, информационной, военной), но и активно интегрироваться с инвестиционной, промышленной и инновационной инфраструктурой в самом королевстве.

На заключительном, пятом этапе в Саудовской Аравии должна появиться транснациональная модель управления инвестиционными проектами, эффективным вторичным сектором экономики и третичным инновационным

сектором услуг, с которыми будут интегрированы современные сегменты медицины, образования и науки.

(3)

Таким образом,

> **— сырьевые доходы могут эффективно использоваться для создания как 1) — «подушки безопасности», так и для 2) — структурной перестройки экономики.**

Первый вариант подходит маленьким странам с небольшой численностью населения, например Норвегии.

Второй – экономикам, которым необходимо обеспечить десятки миллионов местных жителей – например, Саудовской Аравии.

(4)

Начиная с 2005 года и до 2019 года, ***Украина*** экспортировала товаров промежуточного назначения, то есть сырья и полуфабрикатов, на сумму более $448 млрд.

В случае применения к этим товарам минимальной широкой экспортной пошлины в размере 5%, наша страна смогла бы сформировать свой собственный ***суверенный инвестиционный фонд*** в размере $22,4 млрд.

Заметим, что эта сумма существенно превышает тот объем кредитных средств, который был получен Украиной от международных доноров в 2014-2017 годах.

На данный момент, у нас действует лишь лоббистская система экспортных пошлин,

— например на лом черных металлов.

К сожалению,

Украина является *единственной* достаточно крупной сырьевой экономикой мира, которая так и не удосужилась создать свой суверенный инвестиционный фонд, сформированный за счет доходов, полученных от экспорта сырья, полуфабрикатов и сырьевой аграрной продукции.

В результате, у нас нет

— ни финансового механизма по проведению независимой промышленной политики,

— ни рычагов по курсовой поддержке национальной валюты – гривны,

— ни достаточной подушки безопасности по минимизации внешних кризисных явлений.

Украина как черепах, которая медленно двигается по опасному участку суши и лишена защитного панциря.

Без создания суверенного инвестиционного фонда, наша страна не сможет провести эффективную структурную трансформацию национальной экономики: иностранные инвестиции всегда узко эгоистичны и будут накапливаться лишь в «факторных» отраслях нашего реального сектора, то есть в простейших сырьевых циклах.

Ритм структурных реформ должен быть определен внутри страны, а не извне.

Ключевая проблема здесь – система политического и бизнесового сращивания в Украине.

Прекратить выплачивать экспортерам сырья возмещение НДС не удалось даже во время войны.

А ввести экспортные пошлины на сырье после войны, с тем, чтобы осуществить структурную перестройку экономики в пользу 1) — внутреннего потребления, 2) — третичного сектора услуг и 3) — малого и среднего бизнеса – такое под силу лишь неангажированным политикам, которые знают, как все это осуществить.

Осталось дело за малым – найти оных…

***

Летние записки о будущем

Часть 8

Будет ли наша стратегия заключаться в принуждении дураков "молиться Богу" и, соответственно, в "расшибании ими лба"?

Уже сейчас я вижу формирование очередной крайности в нашем развитии, пока лишь только на теоретическом уровне.

Модель "Великой аграрной державы" или дивный формат "зерно + мозги", аннигилирован в огне войны.

После завершения оной, от концепции "зерно и мозги" останется только известная группа, в названии которой "зерна.нет".

Ну это только если вернется на Родину ее основатель.

В остальном, не смотря на кажущуюся парадоксальность моего тезиса, мы можем остаться и без зерна, и без мозгов.

Точнее сказать, часть указанных субстанций с нами, конечно, пребудет, но явно не в довоенных объемах.

Но я вижу риски формирования еще одной экономической антиутопии.

Речь о реформах и законодательных инициативах по превращению Украину в некую "свободную экономическую зону" с "низким" уровнем налогообложения и дешевой рабочей силой.

Так как эта модель внешне похожа на некоторые мои идеи, неоднократно озученные, считаю необходимым указать на ошибочность подобного копипаста.

Индустриализация сама по себе не является априори правильным инструментом.

Это как топор - можно нарубить дров на зиму, а можно - и пальцы на руке.

Наиболее мощная статистическая база по истории индустриализации сформирована в Азии и Латинской Америке.

Например, Группа одиннадцати (N-11 также Next Eleven), сформированная Джимом О'Нилом, аналитиком Goldman Sachs:

Мексика, Нигерия, Египет, Турция, Иран, Пакистан, Бангладеш, Индонезия, Вьетнам, Южная Корея, Филиппины.

Участники группы отобраны исходя из вероятности превращения их национальных экономик в крупнейшие драйверы роста международной экономической системы (помимо стран БРИКС).

Кстати, 7 из 11 участников входят в исламский экономический кластер.

Есть также группа новых индустриальных стран (НИС):

Южная Корея, Мексика, Сингапур, Тайвань, Гонконг, Аргентина, Бразилия.

Здесь 4 из 7 - это "азиатские драконы".

Есть группа новейших индустриальных стран:

Филиппины, Индонезия, Турция,

Вторая волна - Таиланд.

Третья - Малайзия.

Четвертая волна - Чили.

Есть группа перспективных индустриальных стран:

Египет, Иран, Нигерия, Пакистан, Вьетнам.

В хвосте - возможные индустриальные страны, например, Бангладеш.

Эти страны любят группировать в виде акронимов.

Например, МИНТ: Мексика, Индонезия, Нигерия, Турция.

Или КИВЕТС — акроним Колумбии, Индонезии, Вьетнама, Египта, Турции и Южной Африки.

Или ВИСТА - Вьетнам, Индонезия, Южная Африка, Турция, Аргентина.

Примечательно, что Украины нет ни в одной группе индустриальных стран (новейших, новых, перспективных и возможных).

Но характер индутриализации указанных выше экономик существенно отличается, равно как и полученные результаты.

Например:

Вьетнам — страна с низким уровнем дохода национальной экономики, страна со слабо развитым рынком, страна со средним уровнем образования, страна с авторитарным политическим режимом, одна из беднейших стран мира.

Южная Корея — страна с высоким уровнем дохода национальной экономики, страна развитого рынка, страна с высоким уровнем образования, страна развитой демократии. входит в десятку развитых стран мира.

Аргентина — страна с уровнем дохода национальной экономики выше среднего, страна развивающегося рынка 1-го уровня, страна с высоким уровнем образования, страна развивающейся демократии, страна-член G20.

Здлесь сделаем важно отступление.

Все эти страны делали ставку на индустриализацию, но получили либо высокие (Корея), либо средние (Аргентина), либо умеренные (Вьетнам) результаты.

Уровень этих результатов формируется исходя из акцентов развития.

Ставка на дешевую рабочую силу приводит к умеренным/слабым результатам развития.

Ставка на рост проивзодительности труда - к средним результатам.

А ставка на инновации - к высоким.

Об этом пишет и Арриги, и Рэй Далио, анализируя темпы развития различных экономик.

Простыми словами, ставка на дешевую рабочую силу и налоговые льготы в части экспорта капитала из страны, приведут лишь к незначительному росту благосостояния.

Значительная часть стран Азии и Латинской Америки попали в эту ловушку среднего дохода как ее описал Гилли и Барри Эйхенгрин.

Страны, которые инвестируют в образование и технические компетенции продвигаются несколько дальше, но и у них есть потолок роста.

И лишь те государства, которые находят национальные модели эффективного инвестирования в науку, инновации, НИОКР и создают фискальные стимулы реинвестиции капитала в национальную экономику, вырываются на широкие горизонты роста.

То есть, мало делать ставку на индустриализацию.

Необходимо постоянно повышать уровень сложности национальной экономики, углублять структурирование рынка труда и повышать свой уровень добавочной стоимости в глобальных технологических цепочках.

В древности, самыми богатыми городами становились те, у кого больше было мастеров и цехов, на которые эти мастера распределялись.

Не хочу утомлять вас большими текстами, но в контексте данной темы очень важно проиллюстрировать мои тезисы двумя примерами:

Мексика и Польша.

Начнем с первой.

Мексиканские макиладора

Пример Мексики – это в первую очередь модель близости к крупнейшей экономике мира (США) и действия соглашения о зоне свободной торговли с ней.

Почти как у нас с ЕС.

В свое время Мексика после вступления в Североамериканское соглашение о свободной торговле (НАФТА) создала целый пояс сборочных предприятий вдоль мексикано-американской границы, так называемые макиладора.

Их конкурентное преимущество определялось полным отсутствием экологических требований, правил охраны труда и соцзащиты работников.

Один час работы мексиканского рабочего стоил один доллар по сравнению с шестью-семью в Штатах.

На эти заводы потянулись тысячи внутренних мигрантов, в основном из бедных южных и центральных мексиканских районов.

Готовая продукция шла на рынки Канады и США, которые также являлись участниками НАФТА.

В 1995-2000 гг. макиладора генерировали 25% ВВП Мексики, 50% экспорта и давали работу 17% экономически активного населения.

Сегодня пояс макиладора активно критикуют, и вполне заслуженно, ведь стартовый импульс, получаемый от ЗСТ и СЭЗ, дает максимальный экономический эффект на временной дистанции в 10-15 лет.

Затем факторы конкурентного преимущества исчерпываются: льготный налоговый режим заканчивается, зарплаты растут, и рабочая сила уже не такая дешевая, а ресурсы в стране базирования дорожают.

Сейчас, мексиканские экономисты считают, что макиладоры в Мексике не способны принести стране долгосрочное благосостояние.

Макиладора носят полуколониальный характер в формате взаимодействия капиталистического ядра и периферии.

Макиладоры принадлежат иностранным компаниям, которые используют льготный налоговый режим для вывода капитала из страны базирования.

Такие компании не заинтересованы ни в улучшении жизненного уровня "туземной страны", ни в росте ее глобальной конкурентоспособности.

Почему? Ответ очень простой.

Рост благосостояния означает прежде всего увеличение заработной платы, а это является базовым фактором развития макиладоры.

Рабочая сила в данной модели должна быть низкооплачиваемой и низкоквалифицированной.

То есть это модель консервации бедности местного населения.

По разным подсчетам, формат макиладоры стоил Мексике более 250 млрд дол недополученных национальных доходов, выведенных из страны.

А теперь возьмем другой пример - Польша.

В это же самое время, в Польше создаются сложные сетевые программы поддержки инноваций и науки, в результате чего появляются наукоемкие фармацевтические предприятия, высокотехнологические кластеры по производству запасных частей для автомобилей и другие производства с высоким уровнем добавочной стоимости.

Инфраструктура поддержки инновационного развития в Польше включает в себя создание технологических парков (более 40), технологические инкубаторы, центры трансферта технологий.

Действуют центры трансферта технологий следующих типов: академические (в рамках высших учебных заведений) и отдельные центры, не связанные с системой образования.

Региональная инновационная экономика опирается на кластерную модель развития, в соответствие с которой, реализуются межотраслевые проекты, например:

- великопольский кластер технологий автоматизации ELPROTECH;

- кластер мультимедийных и информационных систем в Новом Сонче (Малопольское воеводство);

- кластеры информационных технологий в Мазовецком, Подкарпатском, и Западнопоморском воеводствах,

- «Авиационная долина» в Подкарпатском воеводстве.

Всего, на данный момент, создано 60 кластеров.

Для стимулирования инновационного развития, польское государство применяет широкий инструментарий стимулирования, например боны (субсидии) на инновации, технологический кредит, дотации и другие механизмы финансирования.

В ближайшее время, Польша планирует увеличить размер затрат на научные исследования с 0,7% ВВП (уровень Украины 2010 года) до 1,7%, хотя плановый показатель ЕС на 2020 год составляет не менее 3% ВВП.

Я бы сказал, что отличие мексиканской модели от польской заключено также в механизмах и моделях индустриализации.

В Мекксике это были Свободные экономические зоны (те самые макиладора), в оновном - простейшая сборка и экологически грязные производства.

В Польше - технологические парки на стыке производства, научных учреждений и образовательных институтуций. С ядром в виде центров трансферта инноваций.

Я постоянно говорю: делайте в Украине акцент на технологических парках, но почему-то у нас с настойчивостью, достойной иного применения, штампуют законодательную базу и реформы под концепцию СЭЗ или индустриальных парков.

И нет ни одного закона про технологические парки....

В общем, подытоживая: что будем делать? Рубить дрова или пальцы?

***

Летние записки о будущем

Часть 9

Коррупция в Украине.

Перефразируя известного исторического деятеля Великобритании: коррупционеры будущего будут называть себя борцами с коррупцией.

В то же время, в Украине зачастую слышны фразы о том, что роль коррупции в современной истории нашей страны несколько преувеличена, мол самый опасный вид коррупции – это вертикальный, а горизонтальные коррупционные взаимосвязи не так страшны и есть практически в каждой мало-мальски развитой стране мира

Тут можно вспомнить и теорию эффективности коррупционных сделок, выдвинутую политологом Сэмюэлем Хантингтоном из США, который в частности отметил, что:

«С точки зрения экономического роста, есть только одна вещь, которая хуже общества с негибкой, излишне централизованной коррумпированной бюрократией – это общество с негибкой, излишне централизованной честной бюрократией».

Один из украинских олигархов называл коррупцию машинным маслом для смазывания шестеренок неэффективной местной бюрократии, мол в случае устранения данного механизма, административный двигатель государства просто напросто сотрется в хлам.

Но здесь нам приходится выбирать, что для украинцев полезнее: упрощение разрешительных процедур для нескольких отечественных ФПГ или экономический рост и инклюзивное распределение национального дохода между всеми группами населения.

Исследования западных экономистов показали, что увеличение коррупции на 1% тормозит экономический рост на 0,4%, а сокращение коррупционного давления на один процентный пункт – к росту ВВП на 0,72%.

Здесь можно сделать достаточно простой расчет.

Украина в индексе восприятия коррупции (Corruption Perceptions Index, CPI), который составляется международной неправительственной организацией Transparency International, до войны занимала 120-е место с 32 балами.

Если бы нам удалось в ближайшие пять лет выйти на уровень Чили, которая находится на 27 строчке рейтинга с 67 балами, это означало бы добавление в нашу копилку восприятия коррупции 35 балов, что могло трансформироваться в экономический рост на уровне более 25% за «пятилетку».

Рост в диапазоне 5%+ - это именно то, что может дать Украине эффективные инструменты борьбы с бедностью и позволит минимизировать риск трудовой миграции.

Но опасность коррупции заключена не только в прямых экономических потерях.

Это и искажение правил честной рыночной игры между миллионами экономических агентов, когда априори побеждают крупные корпорации благодаря политическому лоббизму, а удел малого и среднего бизнеса – либо тень, либо упрощенная система налогообложения, которая превращается в единственный спасательный трос.

Это и построение рентоориентированной философии как в управлении страной, так и в ведении бизнеса.

Плюс - рентоориентированные политические элиты, которые все свои ресурсы вкладывают в приобритение новых рент и защиту оных, а не в развитие страны.

То, что я во многих статьях называю рентной, коррупционной, сырьевой моделью экономики.

Добавим также и формирование ассиметричных условий конкуренции в результате коррупционных "возмущений" кривой реальности, когда никакие иностранные инвестиции в страну не придут.

Теоретическая модель Андвига – Моена говорит о том, что увеличение числа чиновников-коррупционеров пропорционально снижает вероятность выявления коррупционных транзакций.

И в то же время снижает потенциальные риски и издержки взяткодателя при поиске им необходимого контрагента, то есть того, кому можно «дать».

То, что в других странах чревато тюремным заключением, многомиллионным штрафом или даже смертной карой, у нас ограничивается в худшем случае новой взяткой правоохранителям.

Данная модель максимально мотивирует зарабатывать именно на коррупционной ренте, а не на реальном секторе экономике, «лезть» в политику и так далее.

Доход, полученный от ренты в этой системе не может быть никуда инвестирован, кроме как в приобретение новых коррупционных рент, что

исключает получения обществом социально значимого эффекта от этих транзакций – с них не платят налоги и они не увеличивают легальный ВВП.

Китайский экономист Чан-Жин Вэй выявил интересную закономерность: в случае снижения страны по шкале индекса восприятия коррупции от уровня Сингапура до уровня Мексики (138 место и 28 балов), уровень официального налогообложения возрастает на 30% (коррупционная рента или фиксированный налог за «крышу»).

В этой парадигме Украина, которая не намного опередила Мексику, может сколь угодно долго снижать официальные налоги и уровень иных платежей и сборов, но фискальный пресс на уровне коррупционной ренты в 30% будет присутствовать всегда, что априори выбрасывает нас из списка потенциально интересных для инвесторов стран.

Как отметил Чан-Жин Вэй, коррупция приводит не только к росту скрытых транзакционных издержек, но и к невозможности инвесторов работать без «местного» прикрытия:

«Коррупция делает взаимоотношения иностранного инвестора с правительственными чиновниками, необходимые, например, для получения экспортных лицензий или разрешений на организацию производства, менее прозрачными и более дорогостоящими.

В этом случае, существование местного экономического партнера сокращает для иностранного инвестора трансакционные издержки».

А к такому «сотрудничеству» с местными коррупционными «элитами» готовы далеко не все инвесторы, особенно в сегменте системных компаний.

Именно поэтому, последние обходят Украину стороной.

Между нами и Чили 35 пунктов индекса восприятия коррупции.

Согласно исследованиям Вито Танци и Хамида Давуди, один пункт индекса – это изменение на 1,3% неналоговых поступлений и на 1% налоговых, то есть уже сейчас, мы бы могли собирать на 45,5% больше неналоговых платежей в бюджет и на 35% больше налоговых поступлений.

А это сотни миллиардов гривен, которые уходят на формирование коррупционных рент.

В этой связи, можно рассчитать такой показатель как коэффициент производительности налога на добавленную стоимость в виде отношения суммы НДС, собранного за год, к размеру ВВП.

В идеале, данный коэффициент должен стремиться к 0,2.

В Украине до войны отношение сборов данного налога к валовому продукту составило 0,11, а сам коэффициент собираемости налога, таким образом, составил 50%, то есть в два раза ниже эталонного значения.

Коррупционная настройка в Украине съедает примерно половину экономического потенциала.

Как написали Танци и Давуди:

«Когда коррупция играет большую роль в отборе проектов и их исполнителей, результат этого процесса – перекос бюджета в сторону капитальных проектов.

Производятся «Белые слоны» и «Соборы в пустыне».

Некоторые проекты завершаются, но никогда не эксплуатируются на полную мощность (вспомним Подольский мост в Киеве или стадион во Львове).

Некоторые гораздо более велики и сложны, чем это необходимо.

Качество некоторых настолько низко, что они постоянно нуждаются в ремонте, и их производительность оказывается гораздо ниже ожидаемой.

В таких условиях, не удивительно, что капитальные затраты не оказывают того воздействия на экономический рост, которое ожидают экономисты».

Коррупция лишает доходов наименее обеспеченные слои населения:

в среднем рост коррупции на один пункт приводит к сокращению доходов 20% наименее обеспеченных жителей страны на 7-8% в год.

МВФ попытался вылечить коррупцию в Украине с помощью любимого им метода, обкатанного в Африке и Азии:

за счет роста зарплат чиновников и менеджеров государственных предприятий.

Главное условие – трудовые доходы в госсекторе должны быть выше, чем в частном.

У нас эта схема выращивания «новой шляхты» впервые дала сбой.

Дело в том, что в Украине коррумпировано 99% всей политической надстройки.

Данный тезис легко доказывается при сравнении активов и способа жизни чиновников с их пассивами в виде официальных доходов.

В условиях этой омерты и кумовства, даже самые высокие зарплаты и бонусы – это всего лишь механизм для оправдания перед обществом текущих

расходов на садовников, массажистов, кучеров и «дежурных у тела с опахалом».

Плюс возможность купить маме дом в США за легальные деньги.

Но реальный уровень скрытых доходов в государственной надстройке несоизмеримо выше.

Ситуацию могло бы изменить открытие кадровых шлюзов и запуск в систему представителей среднего класса, которые умеют ценить свой уровень жизни, достигнутый легально.

Но социальные лифты у нас подымают наверх лишь коррупционную «обслугу».

Жадность в госсекторе нельзя победить народной щедростью в виде бюджетных расходов на разбухшую зарплатную ведомость.

В Украине уже появилось три сорта коррупции:

- традиционная коррупция в виде потоковых схем и снятия с них коррупционных рент;

- монопольная коррупция (корпоратократия) для прикрытия интересов финансово-промышленных групп с помощью механизмов лоббирования, а также с помощью «ручных» общественных организаций (эти коррупционеры ни у кого не «берут», чем заслуживают себе славу принципиальных радетелей за интересы народа, но одновременно получают доход в корпорации-доноре в виде гранта);

- финансовая коррупция (госдолг, депозитные сертификаты НБУ и т.д.).

Первая группа – это «тля», обсевшая инфраструктурные и бюджетные финансовые потоки, которая в будущем может быть частично минимизирована с помощью антикоррупционных органов.

Вторая группа – это прикормленные «новые лица», которые выполняют роль цепных псов для защиты одних ФПГ и постоянного «лая» на конкурирующие финансово-промышленные группы.

Выявить их в ближайшее время можно лишь с помощью политической селекции, которой у нас нет даже в зародыше.

Ну и третья группа – ею по классике заражены основные финансовые органы страны.

Выявить ее можно лишь при наличии суверенной государственной политики.

Опыт Чили показывает, что коррупция побеждается введением жестких механизмов ответственности, вплоть до третьего колена наследников коррупционных активов.

Плюс неизбежность наказания и исключение избирательного правосудия.

Но появляются такие механизмы лишь после эффективных реформ субъектных политических лидеров с хорошим классическим образованием.

***

Летние записки о будущем

Часть 10

Кроме возвращения украинцев домой после войны, модель экономического развития страны должна включать в себя еще одну опцию: как не допустить того, чтобы уехали оставшиеся.

Под фразой "не допустить" я подразумеваю именно позитивные стимулы, а не негативные как сейчас в виде административных запретов, которые уже давно стали контрпродуктивными и объектом махровой коррупции.

Если рассмотреть групповую классификацию украинских беженцев за гарницей, там можно выделить несколько базовых групп:

1) - предприниматели;
2) - профессионалы;
3) - патерналисты.

Чтобы вернуть первую группу - необходимо создать условия ведения бизнеса в Украине лучше, чем в ЕС; кредитные программы - лучше, чем в ЕС; точки роста лучше, чем в ЕС.

Под учетную ставку 25% и тотальную фискализацию в паре с налоговой коррупцией, бизнес не вернется.

Вторую группу - интересует уровень заработной платы и долгосрочные перспективы: ипотека, накопительные пенсионные программы, медицина, образование для детей.

То есть на зарплату в 10 тыс грн никто не вернется; на пенсию в 4 тыс грн - никто не вернется; в страну с разрушенной системой образования и медицины - никто не вернется.

Для патерналиста нужна социальная политика государства. Сравните 3000 грн пострадавшим от разрушения Каховской ГЭС и 300-600 евро в ЕС в месяц просто так.

И все указанные выше группы объединяет фактор безопасности и долгосрочной перспективы.

Экономически нет смысла возвращаться, чтобы пахать, лить металл вхолостую или работать в низкоквалифицированном и низкооплачиваемом секторе услуг.

При всем уважении к людям, которые пашут, льют металл и работают в секторе услуг, но для создания привлекательности страны, необходим структурированный рынок труда, "город мастеров".

Никто не хочет мигрировать в Пакистан, потому что там растят рис или во Вьетнам, потому что там сейчас всплеск развития металлургических заводов.

Или в Таиланд, так как там есть сектор услуг.

Но все хотят мигировать в "города мастеров", такие как США, Германия и другие развитые страны.

На нынешнем уровне технологического развития, Украина может добиться роста производительности труда лишь за счет прекращения трудовой миграции и реанимирования своего индустриального потенциала

Ключевой вопрос, который предстоит нам решить, - это моделирование базовых сценариев изменения производительности труда.

Есть ли резервы роста и как их можно наиболее быстро и эффективно активировать.

Поверхностный ответ на этот вопрос лежит при анализе трехсекторной модели экономики Фишера - Кларка.

Согласно этой теории экономика современного типа состоит из трех основных секторов.

1. Первый, или первичный - это добыча полезных ископаемых и сельское хозяйство.
2. Вторичный - производственный сектор.
3. Третичный - сфера услуг, наука, образование и медицина.

В наиболее развитых, творческих экономиках в настоящее время формируются четвертичный сектор (высокоразвитые финансовые, информационные, корпоративно-юридические сегменты).

И пятеричный сектор (та же сфера услуг, но на базе более квалифицированного персонала с включением элементов искусственного интеллекта и технологий цифровой экономики).

В своей работе "Условия экономического прогресса" Колин Кларк пришел к следующим выводам.

По мере роста дохода на душу населения относительный спрос (как доля от общих расходов) на продукцию первичного сектора, в первую очередь продукты сельского хозяйства, начинает уменьшаться.

Что касается промышленной продукции, то здесь зависимость не такая линейная, а параболическая: чем больше доход на душу населения, тем выше спрос на промышленные товары, но затем начинается снижение.

Что касается услуг, то тут вновь линейная взаимосвязь, но если с сельскохозяйственной продукцией она обратная, то в случае с услугами - прямая: чем выше доход, тем выше спрос и он только растет.

Таким образом, ключевая задача любых реформ в Украине - увязать стратегию роста потребительских расходов населения с изменением структуры экономики.

И именно в этом направлении стимулировать рост производительности труда.

А что мы имеем на данный момент?

Государство направило все дотационные стимулы на увеличение аграрного сектора экономики.

При этом предпринимались до войны и определенные шаги для стимулирования роста доходов населения, через изменение размера минимальной заработной платы в том числе.

Но это приведет лишь к сокращению спроса на продукцию сельского хозяйства, зато вырастет спрос на промышленные товары, а они у нас все больше становятся импортными.

В такой экономической парадигме любое стимулирование платежеспособного спроса спровоцирует лишь увеличение объема импортных товаров, а аграрная продукция станет искать рынки сбыта за рубежом, так как внутренний рынок будет недостаточно емким.

И это лишь усилит зависимость страны от внешней ценовой конъюнктуры и ее уязвимость для будущих глобальных кризисов.

В такой модели до увеличения сектора услуг просто не дойдет очередь: перманентные обвалы будут приостанавливать вялый рост третичной сферы.

Каждая экономика в своем развитии проходит через несколько этапов, когда доминирует первичный сектор (доиндустриальный тип), вторичный (индустриальный) и третичный (постиндустриальный).

Жан Фурастье в книге "Великая надежда XX века" сформулировал этот переход в зависимости от структуры занятости штатных работников.

В доиндустриальном типе экономики в третичном секторе занято лишь 10% работников, в индустриальном - 20% и в постиндустриальном - 70%.

Если распределить ВВП Украины по трем секторам, то мы находимся в некоей гибридной фазе развития, которая формируется под воздействием противоречивых стимулов роста и разносторонних векторов движения.

С одной стороны, налицо выпадение из индустриальной фазы, но вот только куда?

Да, удельный вес сектора услуг несколько подрос, но при этом существенно сильнее увеличился первичный сектор экономики.

По сути, сейчас украинская экономика зависла на тонкой "красной линии" индустриальной фазы развития и вот-вот соскользнет либо в доиндустриальный этап, либо в постиндустриальный.

Причем вероятность и первого, и второго варианта примерно одинакова.

Государство включило максимальные стимулы (возмещение экспортного НДС, дотации и субсидии предприятиям) для стимулирования первичного сектора (сельское хозяйство, добыча полезных ископаемых и производство полуфабрикатов).

В результате логика системных видоизменений тянет страну вперед, а механизм применяемых стимулов - назад.

Простой расчет показывает, что расширение третичного сектора до 70% ВВП при неизменности нынешнего промышленного и сельскохозяйственного потенциала может дать до 14% прироста ВВП, то есть в пятилетней перспективе: +2% в копилку роста валового продукта ежегодно.

И этого можно достичь без существенных капитальных вложений, используя налоговые стимулы, дерегуляцию, упрощение подключения МСБ к инфраструктурным системам, защиту титулов собственности, легализацию теневого бизнеса и снижение уровня коррупции.

Среди ключевых изменений - введение безналогового и безрегулятивного сектора микропредпринимательства.

Слепок наших трудовых ресурсов уже не соответствует индустриальному профилю экономики, и это нужно учитывать.

Учитывать прежде всего при разработке методов стимулирования производительности труда.

Экономическая кибернетика, изучающая жизнеспособность систем, автор которой Энтони Стаффорд Бир, различает понятия наличной и потенциальной производительности труда.

Под первой подразумеваются существующие условия выпуска продукции, под второй - потенциально возможные, максимальные.

При этом успех роста производительности труда, по данным Бира, зависит от возможности запуска "Всенародного проекта", когда каждый индивид для оказания влияния на общую систему должен решать свою локальную задачу, а не ждать решение общей.

То есть цель экономической системы - создать условия, а цель индивида - повысить свою локальную производительность.

Анализ динамики производительности труда в США, Германии, Франции, Японии показал, что за период с 1960 по 1991 гг. слабее всего она росла в Штатах, а динамичнее - в Японии.

Затем Страна восходящего солнца уступила пальму первенства Германии.

Среди факторов роста исследователи отмечали стремительное развитие технологий и восстановление экономики после Второй мировой войны, когда возникла потребность в капитальных инвестициях.

Таким образом, в Украине при медленной трансформации базового технологического уклада и низких темпах капитальных вложений, в том числе со стороны бизнеса, государства и внешних инвесторов, рассчитывать на быстрый рост не приходится.

Кроме того, здесь нас ждет и еще один парадокс: самыми быстрыми темпами растет экономика на базе первичного сектора, чуть слабее, но тоже быстро, - на платформе вторичного.

А вот на основе третичного сектора быстрого роста не будет.

Таким образом, мы, к счастью, еще имеем переходной период в пять-десять лет, когда быстрый рост возможен за счет вовлечения в процесс производства существующего промышленного потенциала, который по разным причинам был законсервирован в последние годы.

В дальнейшем высокие темпы роста во вторичном секторе возможны лишь при условии инновационной перестройки и наращивании капитальных инвестиций.

Рост производительности труда в данном контексте будет формироваться под воздействием трех базовых факторов: человеческого капитала, капитальных инвестиций и инноваций.

Показатель ВВП в расчете на душу населения говорит о том, что уровень производительности труда в Украине находится практически на уровне 2010-го.

Это свидетельствует о том, что нынешний уровень технологического развития практически исчерпал себя и добиться роста можно лишь за счет прекращения трудовой миграции и реанимирования существующего индустриального потенциала.

В таком случае Украина может на временном промежутке в три-пять лет повторить динамику бурного роста экономики по аналогии с показателями 2000-2004 гг.

Но через три-четыре года данная модель роста неизменно упрется в свой технологический потолок.

Кроме того, для ее реализации нужна новая прокейнсианская промышленная политика и программа возвращения трудовых мигрантов на родину или новая миграционная политика из третьих стран (вспомним вьетнамских работниц легпрома времен СССР).

Преодолеть технологический потолок в дальнейшем можно будет лишь за счет наращивания капитальных инвестиций (в том числе в инфраструктуру), а также с помощью широкого применения инноваций.

Ключевая проблема здесь - замораживание кредитования и крайне низкая динамика прямых иностранных инвестиций.

Что касается инноваций, то если в 2000 г. удельный вес продукции с инновациями в общем объеме выпуска составлял 9,4%, то в 2015-м - всего 1,4% (падение почти в семь раз!).

Реальная программа восстановления национальной экономики должна базироваться на росте производительности труда и видоизменении ее структуры.

На это должны быть нацелены все существующие стимулы.

На достижение этой же цели должны работать капитальные инвестиции, кредиты и иностранные инвестиции.

При правильной экономической политике нас может ждать пять лет динамичного роста и затем умеренное развитие по трафарету постиндустриального общества, когда Украина, наконец, превратится в скучную европейскую страну.

Затем начнутся токсичные процессы: безвозвратную помощь наши западные партнеры будут сокращать, а объем новых кредитов сформирует критический уровень долговой нагрузки на государство.

Нужно будет замещать кредиты и гранты налоговыми поступлениями, а для этого необходима широкая экономическая база иначе все эти налоги (пенсии, оборона, инфраструктура, медицина, образование) упадут на узкую экономическую базу в виде недостаточного валового продукта и слабого бизнеса.

Простыми словами, за достаточно короткий срок, придется увеличить ВВП вдвое со 150 млрд дол до 300 млрд дол, то есть максимально рационально использовать международную помощь на восстановление с целью получения нового экономического качества.

Пока нам помагают - необходимо максимально расширить экономическую базку для перехода к эффективному самофинансированию.

Кстати, добиться такого "экономического толчка" без хотя бы частичного списания государственных долгов, будет невозможно.

Если не добиться нового экономического качества, к середине столетия, население Украины может сократиться до 25 млн человек, а ВВП – вырасти максимум до $200 млрд в нынешних ценах.

С одной стороны, сырьевые доходы будут перераспределяться на меньшее количество населения и подушевой ВВП составит 8 тыс дол, что в полтора раза больше, чем до войны.

А с другой - инклюзия ВВП, то есть глубина его просачивания в широкие сегменты общества, резко снизится:

Аграрные и горнорудные монополии вряд ли захотят делиться своими сверхдоходами с жителями городов и пенсионерами.

А для добычи руды и выращивания кукурузы необходимо будет всего лишь 200-300 тысяч штатников.

Страна на долгие годы войдет в ловушку средних доходов с низкими темпами развития, динамика которого будет формироваться лишь за счет увеличения мировых цен на сырье и роста производительности, у которой в сырьевом сегменте есть свой потолок.

Естественно в подобных условиях, и речи быть не может о высоком уровне заработных плат и пенсий, а также о сохранении даже сегодняшнего уровня науки, образования и медицины.

В таких условиях, демографическая яма будет углубляться, а трудовая миграция из страны – усиливаться.

Начиная с 2035 года, разрыв между снижением численности населения и уровнем ВВП будет нарастать ускоренными темпами и к 2050 году от нынешнего уровня техногенной промышленной инфраструктуры Украины не останется практически ничего.

Страна окончательно превратится в поставщика кукурузы и подсолнечного масла для азиатских стран.

Сформировать экономику инновационно-технологического типа с такими параметрами уже не удастся.

У нас еще есть примерно пять лет для проведения необходимых структурных реформ (не путать с теми изменениями, которые нынче называют данным термином), демонополизировать экономику, повысить уровень малого и среднего бизнеса, сферы услуг, создать точки роста в секторах с высоким уровнем добавочной стоимости и привлечь в них необходимые иностранные инвестиции.

Шанс на реформы будет сохраняться и в дальнейшем, вот только сейчас мы можем осуществить их с помощью репатриации наших мигрантов.

В противном случае, для ускорения экономического роста (если он, конечно, состоится) придется привлекать мигрантов из третьих стран.

Вот только у поляков для этого были украинцы….

Что касается олигархической системы, нас, скорее всего ждет лендлордная система, когда страной будут править не промышленные ФПГ, а торгово-аграрные (о симбиозе торговли импортом и экспорта агросырья я уже писал).

Естественная убыль крупной промышленности приведет к специфической децентрализации систем управления в государстве.

Наибольший риск здесь – внутренняя феодолизация и растущее социальное напряжение.

Целевая маркет-ниша для оставшихся в стране: сырье и сельское хозяйство. Плюс сфера специфических услуг.

Близость Украины к границам Евросоюза и невозможность отгородиться от нас новой стеной, являются гарантией того, что наша бедность, так сказать, гарантирована.

Ну, хотя бы с западной границей нам повезло.

Во всяком случае, до тех пор, пока в Польше нуждаются в нашей рабочей силе, а в ЕС к власти не пришли политики наподобие Трампа, которые захотят построить «европейский вал», но уже на наших западных границах и за наш же счет….

Новую страну никто за нас не построит.

***

Летние записки о будущем

Часть 11. Демографическая

Государство может формировать позитивные и негативные стимулы роста численности населения.

К негативным можно отнести запрет на выезд, принудительная активация фертильности (антиКитай - заставить женщин "рожать").

Все указанные выше негативные стимулы могут быть реализованы лишь в формате тоталитарного государства.

В чистом виде, они кумулятивно применялись разве что в нацистской Германии.

Например, в 1935 году в Берлине СС учредила организацию Lebensborn («Источник жизни»).

Офицеры СС "оплодотворяли женщин", а ребенок после рождения передавался на воспитание государства.

В Украине реинкарнация идей о "развитии нации" может быть отнесена лишь на специфику психической реактивности в период войны у отдельных индивидуумов.

В трезвом уме, предлагать в реалиях 21 века что-то "ограничивать" для "спасения нации", не станет никто, кроме записного маргинала.

Политические акторы в Украине должны вести дискурс о создании позитивных стимулов выхода из демографической ямы.

В первую чоередь должен будет решен вопрос безопасности.

Затем - формирование необходимых стимулов. Например, материнский капитал, налоговые стимулы (налоговый кредит на каждого ребенка в размере реального прожиточного минимума).

Бесплатное обучение, отдых, социальное развитие, здоровье. Воздух, которым дышат дети и вода, которую они пьют.

Организация летнего отдыха, кмопенсация затрат молодых семей на оплату труда нянь для детей.

Ипотека. Компенсация затрат на подготовку к школе и т.д.

Украине нужна программа репатриации населения на Родину: ре-патрия, возврат домой.

Как когда-то в Израиле была аналогичная программа, называемая Алия.

Да, нам нужна своя украинская Алия.

Иначе Украина станет государством, диаспора которой превышает численность жителей внутри страны.

После войны наша проблема роста будет заключаться в следующем: если Украина не вернет мигрантов, то может потерять еще 5 млн человек

Для поддержания динамики экономического развития на уровне более 5%, Украине придется решить проблему компенсации трудового дефицита

Казалось бы, так просто с помощью обычных эмпирических моделей рассчитать возможный доверительный интервал роста отечественного валового продукта, особенно если в основе их будет лежать опыт других стран, к примеру, любимого в политических экспертных кругах Сингапура.

Который стал для нас неким эталоном для подражания что в части борьбы с коррупцией, что в контексте экономического развития.

Правда, дальше простых линейных сравнений дело пока не идет.

С другой стороны, сложность украинской экономики заметно выше сингапурской, достаточно взглянуть на публикации международной Обсерватории экономической сложности (ComplexityEconomics), созданной профессорами Гарварда Рикардо Хаусманном и Цезарем Идальго.

В моделях оценки конкурентоспособности, которые применял Всемирный экономический форум в Давосе для классификации стран по типам экономического роста, Украина находилась в нижней корзине "факторных" государств, то есть экономик, которые опираются на какой-либо базовый, внутренний фактор конкурентоспособности, либо на их комбинацию.

К примеру, в Саудовской Аравии это нефть.

У нас - целый набор квазистимулов, возникших на фоне дефицита энергоресурсов.

В разное время это были:

1) - дешевая рабочая сила (данный фактор начал стремительно исчезать с начала двухтысячных);
2) - дешевый российский газ, полученный в обмен на политические уступки РФ;

3) - арендный характер землепользования, когда агропроизводители не отвлекали финансовый ресурс на выкуп земли и вкладывали средства в развитие своих хозяйств;

4) - государственный протекционизм отдельных отраслей экономики (фактор в стадии затухания);

5) - высокие цены на сырьевые товары (циклично возобновляемый фактор, находящийся ныне в боковом тренде).

Мы так и не смогли перейти во вторую корзину стран, где основой конкурентоспособности является производительность труда (маркер целого ряда успешных развивающихся государств, которые проводят национальную промышленную политику).

В то же время наши квазифакторы конкурентоспособности постепенно угасают.

Квалифицированная рабочая сила в Украине уже не такая и дешевая, стоимость энергоресурсов выше, чем в странах - экономических конкурентах, либерализация рынка земли угрожает разрушением сложившимся бизнес-моделям в аграрном секторе, государство полностью отказалось от проведения суверенной промышленной политики.

И, конечно, нам еще очень далеко до перехода в третью группу самых развитых экономик мира, где фактор конкурентоспособности - это инновации, творческая модель развития и экономика знаний.

Хотя данная классификация уже не используется ВЭФ, так как мир становится сложнее, но в целом это весьма показательная стратификация стран по типам экономического роста.

Итак, с одной стороны, в ближайшее время Украина утратит свои еще наявные базовые квазифакторы конкурентоспособности.

А с другой, завтра нашей стране придется выдержать очередной экзамен по конкуренции в системе глобального разделения рынка труда за место в мировых цепочках добавленной стоимости.

И все это на фоне глобальной дефрагментации, перезагрузки ключевых мировых рынков и бизнес-моделей межгосударственной промышленной кооперации.

Но может ли сложившаяся в Украине демографическая база поддерживать динамичные темпы экономического развития?

В экономической науке используется закон Оукена, который был разработан Артуром Мелвином Оукеном, председателем Совета экономических консультантов при президенте США в 1968-1969 гг., неокейнсианцем и

автором концепции "индекса несчастья", ученым, вошедшим в рейтинг "100 известных экономистов после Кейнса".

Суть этого закона в следующем:

> — есть определенная эмпирическая зависимость между темпом роста ВВП и динамикой уровня безработицы.

К примеру, сокращение темпов роста валового продукта на 2% приводит к росту безработицы в среднем на 1%.

Для базовой модели темпы роста ВВП принимаются в расчете 3% ежегодно.

Естественно, существует широкий спектр допусков и ограничений по применению данного закона в зависимости от типа экономики, региональных отличий и так далее, но в целом - это хороший способ проверить потенциал такого источника роста, как человеческий капитал.

В Украине, начиная с 2010 г., когда наш Госстат стал публиковать данные по методологии Международной организации труда, происходит постоянное снижение численности экономически активного населения (ЭАН) в возрасте от 15 до 70 лет.

В 2010-м таких людей было 20,9 млн, а в 2015-2021 гг. - около 17 млн.

И хотя в 2014 г. ключевой причиной снижения была оккупация Крыма и части Донбасса, в Украине можно считать нормой медленное сокращение данной группы в связи с демографической ситуацией.

Сейчас, показатель экономически активного населения рискует сократиться до 14 млн человек.

Тут следует отметить, что экономически активные - это возрастной диапазон от 16 до 65 лет.

Относительный показатель безработицы в Украине по методологии МОТ за анализируемый период колеблется в диапазоне от 7,8% до 9,9% (экстремумы).

Это показатель, в котором численность безработных трудоспособного возраста соотносится с численностью экономически активного населения соответствующей возрастной группы.

Методология МОТ не вполне адаптируема к демографическим параметрам и показателям рынка труда в Украине, но это единственно возможная методология оценки, так как она опирается на существующие параметры формирования и структурирования мирового рынка труда и именно на ее базе разрабатываются пенсионная и социальная реформы в таких странах, как Украина.

То есть в результате реформ, которые приближают стандарты жизни украинцев к общепринятым, граждане нашей страны "должны" жить и работать дольше и раньше начинать трудовую карьеру.

Сегодня это нереально, но ООН в своих прогнозах ожидает увеличения удельного веса работников старше 60 лет в экономиках, сходных с нашей.

Если оценить долю экономически активного населения в общей численности жителей страны, то мы увидим, что с 2010 г. показатель снизился с 46% до 41%.

Простыми словами, уже в 2010 г. более половины жителей страны не являлись экономически активными, и с тех пор ситуация стала только хуже.

Теперь вернемся к закону Оукена.

Существуют различные числовые интерпретации описанной экономистом зависимости между ВВП и уровнем безработицы.

К примеру, есть расчеты, показывающие, что каждый новый процент в уровне безработицы - это минус 3% в динамике ВВП.

А что можно сказать об обратной зависимости?

Здесь нам поможет так называемая шкала Чеддока, которая показывает, что связь между указанными показателями есть, но она не полная, то есть в каждой стране могут быть свои варианты: 1 к 3 или 1 к 2 при падении ВВП и росте безработицы.

А вот обратная зависимость "рост ВВП - сокращение безработицы" работает по-другому.

Исследования экономистов на базе параметров экономики РФ показали, что при росте ВВП на 1% уровень безработицы сокращается на 0,25% на протяжении временного интервала в три квартала.

Пример с РФ для нас важен, так как российская экономика на практике проверила данную зависимость - резкое стимулирование экономической активности за счет государственных стимулов привело там к ситуации, когда уровень незанятого населения уперся в железобетонный структурный минимум в 3%, преодолеть который практически невозможно.

Здесь нужно сделать одну оговорку: рост/падение безработицы в контексте динамики изменения ВВП оценивается лишь на уровне, превышающем так называемую структурную безработицу в размере 3-4%, которая будет всегда, если мы, конечно, анализируем не тоталитарную экономику.

Как эти показатели интерпретировать в украинских условиях?

Если отнять структурную безработицу, у нас есть примерно 5% экономически активного безработного населения, которое чисто теоретически можно вовлечь в хозяйственный оборот.

В качестве базовой установки можно принять версию, что численность данной группы населения в абсолютных цифрах будет сокращаться под воздействием естественных демографических факторов на уровне последних нескольких лет.

В таком случае рост ВВП на 15% приведет к сокращению безработицы на 3,75%, то есть при грубой оценке она подойдет к структурному уровню.

Основными поглотителями трудовых ресурсов станут те отрасли, которые являются крупнейшими работодателями, то есть сектор торговли, ремонта и оказания услуг, транспорта и связи, перерабатывающей промышленности.

Высокие темпы развития без создания нового индустриального ядра в украинских реалиях невозможны, следовательно, наиболее дефицитным направлением станет кадровый резерв для промышленности, так как в сектор торговли и услуг могут быть привлечены трудовые ресурсы из "экстремальных" возрастных подгрупп (до 25 лет и старше 60 лет), а также низкоквалифицированные кадры.

Сегмент транспорта и связи обеспечит приток новых трудовых ресурсов за счет роста конкурентных заработных плат.

Наиболее проблемное направление - именно промышленность, где использование "экстремальных" возрастных групп ограничено и существуют относительно высокие требования по уровню квалификации персонала.

При этом уровень зарплат здесь недостаточно высок для прекращения трудовой миграции из Украины.

В такой парадигме развития у нашей страны есть несколько вариантов, среди которых:

1) - либо наращивание существующего промышленного потенциала (с дефицитом трудовых ресурсов согласно закону Оукена);

2) - либо повышение производительности труда, но для этого потребуется привлечение не менее $10 млрд прямых иностранных инвестиций (ПИИ) в год в реальный сектор экономики;

3) - либо "утилизация" промышленного ядра и переход в формат сервисной экономики (с акцентом на сектор услуг).

В последнем варианте существует опасность того, что Украина может потерять еще 5 млн человек, которые поедут работать за границу, а крупные мегаполисы (кроме Киева) деградируют.

При этом в стране потребуется обеспечить высокий уровень личной безопасности, инфраструктурное развитие и качественную среду для микропредпринимательства.

Естественно, усиление трудовой миграции не будет вызвано исключительно сокращением рабочих мест в промышленности:

> — это эффект мультипликации, когда мигрируют члены семьи, сокращается занятость в см1ежных сервисных сегментах экономики и сфере услуг.

К примеру, когда останавливается градообразующее предприятие, то страдает весь город, а не только штатные работники.

С точки зрения вероятности указанных выше сценариев, существуют определенные нюансы.

"Сервисный" вариант наиболее ментально близок нынешнему правительству, но оно даже не представляет сложность его реализации в нынешних украинских реалиях.

Более того, этот вариант чреват тотальной экономической катастрофой, тут как в пословице "пан или пропал":

> — можно окончательно разрушить индустриальное ядро и не построить качественную экономику услуг.

Вариант с $10 млрд ПИИ и ростом продуктивности пока хорош лишь на стадии презентаций и предвыборных политических программ.

Наиболее вероятен сценарий наращивания существующего потенциала, но здесь нас и подстерегает ловушка в виде закона Оукена:

> — при высоких темпах роста ВВП в данной модели опережающего развития уже через пять лет будет исчерпан потенциал в виде существующих трудовых ресурсов с учетом кадрового резерва.

Быстрый рост украинской экономики в начале нулевых годов происходил еще на старой демографической базе, которой уже нет.

Потенциально ситуацию могли бы изменить трудовые мигранты из беднейших стран.

Если оценить показатели оплаты труда по данным МОТ, то мы можем интересовать лишь работников из тех государств, где подушевой трудовой доход составляет менее $200 в месяц.

Если не брать совсем экзотические и далекие от нас государства, это могут быть:

— Камбоджа, Сирия и ряд африканских стран, таких как Мозамбик, ДРК, Конго, Чад.

Насколько выходцы из Африки смогли бы стать украинскими химиками, металлургами и ракетостроителями - вопрос сложный.

И дело тут не в дискриминации, а в том, что африканские страны активно реализуют свои национальные промышленные политики, а избыток населения, не поглощенный этим процессом, выезжает на заработки в ЕС и США, как правило, в сектор услуг.

Либо мигрирует в высокоразвитые страны в поисках социальных выплат.

Времена вьетнамских ткачих на предприятиях легпрома УССР остались в далеком прошлом.

Равно как и стереотип об индусах, работающих за один доллар в день.

Например, Индия с более $500 нетто-зарплаты в месяц (только официальный сектор) находится на 80-х позициях рейтинга МОТ, далеко впереди Украины, перемещающейся во второй сотне стран.

Следовательно, единственный выход для нас - вспомнить о своей "экономической сложности", изменить социальную политику государства и возвращать утраченный трудовой потенциал пропорционально параметрам реализации национальной промышленной политики.

***

Завершу

цикл записок о будущем (осень-зима-весна-лето)

В моих аналитических моделях, часто фигурировала дата 2050.

С учетом довоенной демографической, экономической и социальной динамики, этот год можно было назвать (при сохранении негативной динамики) рубиконом национальной катастрофы, днем, «когда остановилась Украина», по аналогии с названием известного фильма «День, когда остановилась земля».

Вот только у нас уже не будет супергероя, который сможет все «отмотать». Даже из американских комиксов.

Не нужно быть профессиональным футуристом, чтобы понимать – страна инфраструктурно разваливается и это модель коллапсирующей инфраструктуры, которая рассчитана под совершенно иные, чем сейчас, параметрические данные национальной экономики (как минимум в два раза более емкой).

Только для замены выбывающих основных средств нам необходимо до 50 млрд. дол. в год в виде частных и государственных капитальных инвестиций (до войны было порядка 20 млрд. дол.).

И эта сумма лишь заморозит системную деградацию в виде амортизации основных средств, которая в сегменте водоснабжения, например, приближается уже к 90%.

В экономических системах нет «дна» в классическом понимании этого термина.

Зато есть процесс нахождения точки динамического равновесия на более низком эшелоне развития, что и происходит сейчас.

Для формирования экономической базы, которая сделает инвестиции в нашу инфраструктуру целесообразными, нам необходимо уже сейчас обладать ВВП в три раза большим, чем это зафиксировано официально.

Портфолио украинской экономики в ближайшие несколько десятилетий (если ничего не сделать) – это остовы башен-охладителей неработающих АЭС в поле подсолнухов.

Один моногород в виде столицы и два урбанистических субядра – Одесса и Львов.

В городах востока и юга страны (Харьков, Днепр, Запорожье, Николаев, Херсон) - глубочайший урбанистический кризис.

Дефицит капитала будет и дальше компенсироваться у нас ресурсами периферии, привлекаемой в несколько крупных городов по цене прожиточного минимума.

Деппопуляция регионов приведет к ускорению негативных процессов:

1) - рост социальной сегрегации,
2) - маргинализации населения,
3) - удорожание воспитания детей в крупном городе, по сравнению с селами и небольшими населенными пунктами.

Это движение к малозаселенной Монголии.

Как это будет работать, можно посмотреть уже сейчас на примере Черниговской области, которая в настоящее время обладает колоссальными массивами незаселенных территорий или районов с низкой плотностью населения.

Массовый «исход» населения из регионов на фоне физического вымирания, ослабит социальную диффузию в провинции и межобщинные связи.

В то же время, Украина не сможет повторить пример больших государств с низкой плотностью населения, которые пошли по пути развития модели: «село + несколько мегаполисов».

Для этого нет географических и геополитических предпосылок.

Нынешняя модель деиндустриализации и экспорта трудовых ресурсов (страна – «спальный район») максимально токсично бьет по восточной, центральной и южной Украине: заводы останавливаются, но поехать «на бусе» в Польшу намного сложнее, чем жителю западной части страны.

Житель Харькова не может работать в режиме маятниковой трудовой миграции – если он уезжает в Польшу, то уже навсегда.

В этой парадигма, Львов может стать «спальным районом» для украинцев, работающих в польской экономике, а Харьков, Мариуполь, Кривой Рог, Днепр, Запорожье, Николаев и Одесса – вряд ли.

По этой же причине, Западная Украина сумеет сохранить внутреннюю социальную диффузию (межобщинную связь по линии: село, районный центр – областной центр – региональный моногород), а Восточная Украина – нет (центральная и южная части страны – частично).

Нынешняя модель развития страны – токсична для всех, но одновременно, вредна в разной степени.

В наименьшей – для западной части страны, где наблюдался и более низкий уровень индустриального развития на момент обретения страной независимости.

Западный регион в контексте будущего изменения климата и водного дефицита, обладает и более перспективными параметрами развития сельского хозяйства.

Уже сейчас, специалисты по аграрному бизнесу говорят о том, что Украина в ближайшем будущем не сможет выращивать свои традиционные культуры: проблемы будут при выращивании сои, рапса и даже нашей царицы полей и ключевого экспортного товара – кукурузы.

Огромные территории страны на юге и востоке будут годны лишь для культивирования озимой пшеницы и подсолнечника.

Подобные прогнозы уже сейчас формируют структурные дисбалансы в региональном развитии государства.

Восточная и Южная Украина может оказаться на грани системной катастрофы, с проникновением деструкций и в центр страны.

И это все на фоне более благополучной ситуации в западных областях (близость к ЕС, более мягкий климатический и водный прогноз, сохранение живой сетки капилляров в виде небольших населенных пунктов и районных центров).

К сожалению, политики у нас работают не на выравнивание региональных трендов развития как в ЕС.

Подобные прогнозы отчасти можно увидеть и в исследованиях МВФ:

к 2050 году трудовые ресурсы таких стран, как Болгария, Латвия, Польша и Украина, сократятся более чем на 30%.

Но у нас будет настоящая демографическая «марсианская впадина».

Как это отразится на экономике и уровне доходов?

Крайне негативно.

К середине столетия средний уровень доходов в Украине будет составлять 20% от общеевропейского.

Наша страна наряду с Албанией и Сербией будет находиться в списке беднейших экономик континента.

Уровень смертности прогнозируется в два раза выше, чем в Германии.

По этому показателю мы будет «соперничать» с Белоруссией и РФ.

В то же время прирост средней продолжительности жизни у украинских мужчин к середине столетия составит всего лишь 5,5 лет.

МВФ ожидает, что образовавшийся дефицит трудовых ресурсов мы сможем компенсировать пожилыми работниками старше 60 лет.

Если в 2015-м таковых было 11,8% от общей численности занятых, то к 2045 году указанный показатель вырастет до 23,1%.

Вследствие старения экономически активного населения мы утратим 1,7% прироста ВВП, а общее падение валового продукта, рассчитанного исходя из паритета покупательной способности, к 2050 году составит минус 38%, в том числе кумулятивная утрата промышленного производства – минус 17%.

В расчете на душу населения потеря ВВП составит более трети.

Коэффициент «зависимости от старости», который рассчитывается как отношение людей, старше 65 лет, к численности возрастной группы в диапазоне 20-64 года, к 2050-му увеличится до 46,8% по сравнению с 27,9% в 2020 году.

То есть численность людей старше 65 лет будет составлять почти половину показателя возрастной группы наиболее активной части населения с 20 до 64 лет.

Страну ждет экономическая инверсия.

Данное понятие можно охарактеризовать как «переворачивание» показателей негативной демографической динамики и показателей прироста ВВП.

Сейчас численность населения сокращается, но валютный эквивалент ВВП до войны рос (за исключением пандемии), равно как увеличиваются реальный и номинальный показатели в национальной валюте.

Но так будет не всегда, ведь структура демографических показателей весьма неоднородна.

Если взять группу старше 60 лет, то она в отличие от общей численности населения, наоборот, увеличивается, в то время как показатели экономически активного населения и численности штатных работников сокращаются.

В первом случае возрастает бюджетная нагрузка, ведь пенсионерам нужно платить пенсии и предоставлять льготы и субсидии.

Во втором сокращается капитализация экономики и ее способность быть дойной коровой.

Имеем две противоположные тенденции – снижение эффективности, производительности, конкурентоспособности и капитализации экономики, а с другой – рост непродуктивной фискальной нагрузки на оставшийся реальный сектор.

Отсюда и высокая склонность к тенизации хозяйственных операций и трудовой миграции.

Классическая институциональная ловушка экономико-демографической деструкции. Или инверсионная ловушка.

После 2045 года Украину ждет инверсия экономического роста, когда темпы линейного сокращения численности населения превысят позитивную динамику ВВП.

Это неминуемо произойдет вследствие высокого удельного веса граждан пожилого возраста, когда попросту некому будет работать и показатель ВВП на душу населения уже нельзя будет формировать на достаточном уровне лишь за счет роста производительности труда оставшихся «в рабочем строю».

Все указывает на то, что будущий пятилетний политический цикл будет последним в контексте сохраняющейся возможности активации структурных реформ.

Следовательно, будет что «амортизировать».

С 2028 по 2045 год Украина войдет в полосу высокой вероятности экономическо-демографической инверсии и появления точки бифуркации, после которой вялый рост ВВП уже не будет перекрывать динамику сокращения численности населения (потенциал наращивания производительности труда в нынешней сырьевой модели будет полностью исчерпан).

Как весьма образно отметили в МВФ, в Болгарии будет негде работать, а в Украине – некому.

Экономический рост, демографическая/социальная стабилизация и недопущение очередной «войны ссудного дня» - вот ключевые задачи для украинской власти на послевоенный период.

И если вам покажется надуманность этих угроз, вспомните притчу о человеке, разбудившего жителей дома во время пожара.

Которые потом не поблагодарили своего спасителя, а обвинили его в поджоге.

Примерно такое же отношение у нас сейчас в отношении любого человека, призывающего к рациональности и прагматизму и артикулирующего ключевые риски и вызовы для страны.

***

ВСТУП

Принципи нової політичної системи

Частина І. Проблеми політичної системи та необхідних змін до Конституції

*Сергій **Дацюк**, корпорація стратегічного консалтингу „Гардарика”*

Чому українська Конституція вже зазнала і ще зазнає багатьох змін у майбутньому? „Конституційна угода” 1995, Конституція 1996, зміни до Конституції 2004 — що відбувалося кожного разу? Можна впевнено говорити, що це був компроміс інтересів, а не розробка теоретичних принципів. Конституція наша непостійна тому, що вона побудована на основі компромісу політичних партій та груп впливів. Конституція в усіх її редакціях — це „збірна солянка” різних запозичених принципів. При цьому, українська політична еліта досі навряд чи спроможна сформулювати власні принципи для Конституції, які би мали теоретичне підґрунтя, тобто базувалися на власній оригінальній теорії права.

1. Компроміси замість теорії

Власне розвиток правової теорії в Україні відсутній, хоча спеціалісти в сфері конституційного права є, але вони послуговуються чужими теоріями. Поки що мало хто з українських правників зацікавлений розвивати правові теорії: жодній владі це не потрібно, бо авторитаризм є і досі привабливий; це не потрібно партіям, бо це не можна продати на виборах; це не потрібно вченим, бо колишніх вчених взагалі не вчили будувати правові теорії; а побудова правових теорій поза їх політичною підтримкою в час дозвілля наражається на неувагу і забуття суспільства. Правова теорія потрібна громадянам як спосіб побудувати систему самоврядування та контролю за владою, але громадяни зокрема не можуть бути замовниками розробок таких теорій.

Відтак правові теорії, що використовуються політиками в конституційному процесі в Україні, є або застарілими, як от у лівих, або запозиченими на Заході, як от у правих, або відсутніми чи еклектичним, як от у центристів. В такій теоретичній ситуації прийнята на основі короткострокового компромісу інтересів політичних сил та груп впливів Конституція, як показує досвід, не може бути недоторканною довго. Приходять інші політичні сили, шукають іншого компромісу інших інтересів, і під це знову переписують Конституцію. Тому нам доведеться можливо ще не раз переробляти Конституцію під ті чи інші компроміси інтересів до тих пір, поки теорії права не стануть основою конституційного процесу.

Щоб прийняти ефективно діючу Конституцію надовго, повинні бути власні оригінальні теорії права, які би не просто узагальнювали інтереси соціальних прошарків суспільства на найзагальнішому рівні, а пропонували принципи соціальної ефективності Конституції. Тобто до створення нової Конституції

ми маємо відповісти на питання: що означає „соціально ефективна Конституція”?

Отже перша проблема — українська Конституція будується на основі компромісу інтересів груп впливів, а не на власних теоретичних засадах.

Друга проблема: нинішня Конституція описує дуже обмежену сферу політичної системи — винятково систему центральної влади.

Тобто, — Конституція, з точки зору системи управління, описує тільки один фокус управління, до того ж обмежений — внутрішню систему державного управління. Відгадайте загадку: яка найкоротша стаття нинішньої Конституції? Найкоротшою статтею Конституції як нинішньої, так і в новій редакції, що введена в дію 1 січня 2006 року, є стаття 7: „В Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування”. Така лаконічність — це ганьба вже сама по собі. Тобто з двох традиційних систем управління — державного управління та самоврядування — політичний торг багато років іде саме щодо системи державного управління.

Нарешті головна проблема нинішньої Конституції — вона зроблена поза уявленнями про світове лідерство країни.

Тобто люди, що її розробляли, ставили за мету досягти компромісу щодо своїх внутрішніх інтересів в такому вигляді, щоб це було прийнятно для світової спільноти. При цьому в принципі не ставилася мета побудувати політичну систему в країні, яка спрямована на досягнення нею світового лідерства в гуманітарному розвитку, на збереження та розвиток своєї культурної ідентичності у світі.

Конституційний процес в Україні до сьогодні — це змова еліт, розподіл та перерозподіл владних повноважень в ситуації дерибану та корупції всередині країни та зовнішнього управління такою країною.

Зараз вже очевидно, що влада є завжди мало зацікавленою в створенні політичної системи для громадян: вона робить це тільки під тиском обставин.

Здійснити зміни політичної системи можна навіть і без змін до Конституції — шляхом укладання „пакту еліт” та створення на його базі правових прецедентів, які вже потім закріплювати в Конституції. Але „пакт еліт” не повинен бути угодою про політичні інтереси, як це зараз демонструє еліта. „Пакт еліт” — це угода про принципи.

Тобто будь-які зміни політичної системи перш за все потребуватимуть нових теоретичних принципів, нових теорій. Наша мета: озброїти теоретично нове покоління політичної еліти, запропонувати йому принципи нової політичної системи. А як реалізувати ці принципи — це питання політичної доцільності.

2. Новий тип стратегічної влади як відповідь на світові виклики

Щоб зрозуміти глибше ті проблеми, з якими ми зіткнулися, ми введемо розрізнення двох визначень нинішньої ситуації — „конституційна анархія" та „стратегічна неадекватність".

„Конституційна анархія" — це сьогоднішня ситуація всередині країни, коли вся влада ніби присутня, а все відбувається так, ніби влади нема, тобто має місце і дефіцит влади, і дефіцит політичної волі. Перш за все „конституційна анархія" породжує авторитаризм – коли повноваження того чи іншого органу влади погано виписані в Конституції, у того чи іншого органу влади з'являється можливість створити прецедент використання неописаних повноважень. По-друге, „конституційна анархія" породжена не тільки відсутністю ясно прописаних повноважень гілок влади, але і відсутністю принципів їхньої роботи, яких просто немає в Конституції.

Свого часу мені доводилось висловлювати недодуману точку зору, що нинішня Конституція непогана, потрібні лише закони на її виконання — наприклад „Закон про Кабмін", „Закон про РНБО", „Закон про Секретаріат Президента". Тобто якщо будемо мати ці закони, владу всіх гілок влади буде точно описано, і всі проблеми будуть вирішені. Ні, не будуть. Тобто, безумовно ці закони потрібні, але вони не вирішать проблему „конституційної анархії". Більше того, реальне самоврядування, яке виникає стихійно і досі не описане в Конституції, та якщо навіть і буде там описано, то це лише посилить „конституційну анархію" з точки зору взаємодії самоврядування з владою, розподілу повноважень між самоврядуванням та владою. А описати взаємодію самоврядування і влади на принципах наявної Конституції, як це буде показано далі, неможливо.

Що ж таке „стратегічна неадекватність"? Це означає, що нинішня Конституція відтворює і закріплює ситуацію зовнішнього управління країною за відсутності центру прийняття стратегічних рішень всередині країни. Коли стратегічна влада в країні відсутня, а внутрішні центри прийняття виконавчих рішень розробляють свої рішення без врахування всього кола суб'єктів, неоперативно діють в кризах, будують одномірні і короткострокові стратегії, тоді країною управляють зовнішні центри прийняття стратегічних рішень, які розробляють більш оперативні рішення, з багатомірними і більш довгостроковими стратегіями.

Сьогодні об'єктом управління державної влади є здебільшого внутрішні процеси в країні. Але сьогодні ситуація в світі принципово змінилася.

1) Наддержавні утворення різного типу (ЄС, СОТ, НАТО), світова держава США та сильний щодо України геополітичний гравець Росія впливають на

Україну вже настільки, що фактично приймають сьогодні вже більшість рішень всередині України.

2) Інфраструктури, які виходять за межі країни і потребують нового типу інфраструктурного управління (яке вперто не бажають застосовувати українські міністри та чиновники), — все це не заслуговує на увагу політичної еліти України, хоча при цьому визначальним чином впливає на всі процеси та суттєві рішення в країні.

3) Пришвидшення культурно-інформаційних процесів комунікації, що ставить нас перед викликом втрати культурної ідентичності України. Постановка питання про входження України до ЄС означає поступову втрату культурної ідентичності нас як нації — це в принципі не усвідомлюється політичною елітою.

Таким чином Україна стала об'єктом геополітичної експансії Росії, стратегічного впливу США, стратегічного управління з боку ЄС, СОТ, НАТО, ЄЕП в ситуації, коли ми, не маючи своєї системи стратегування, програємо кожному з цих суб'єктів стратегічно в довгостроковій перспективі.

Всі вище наведені обставини не розглядаються українською політичною елітою як такі, що підлягають осмисленню на рівні правової теорії, технології та спрямування політичної системи через Конституцію, на рівні нової стратегії, на рівні нового, вже не національного, а цивілізаційного проекту.

Нинішня Конституція базується на застарілому уявленні про три гілки влади — законодавчу, виконавчу та судову. Разом з тим, як ми бачимо з описаних вище обставин сучасного світу, з'явився новий тип влади — стратегічна; де стратегічність розглядається як спосіб багатомірного (багатофокусного) управління, коли враховують довгострокові стратегії різних зовнішніх стратегічних гравців і на противагу їм розробляють та впроваджують свою довгострокову стратегію. Стратегічна влада завжди діє, навіть коли це не наша влада. Тобто завжди чиясь стратегія здійснюється в Україні, навіть коли це не наша стратегія. Стратегічна влада — тільки частково влада демократична. Стратегія — інструмент багатомірного рефлексивного мислення, що не доступне широкому загалу. Стратегування — інструмент здебільшого елітний. Найбільша таємниця успішних країн — визнання стратегічної влади як частково демократичної задля світового домінування своєї культурної ідентичності. Такі успішні країни решті країн пропонують саму демократію без стратегічної влади. Якщо ці інші країни погоджуються на демократію без стратегічної влади, то це невідворотно веде їх до культурної асиміляції в цивілізаціях, які є носіями світових стратегій. В стратегічних цивілізаціях демократія контролює тільки видимі і загально зрозумілі аспекти стратегування — самих стратегів, соціальні інститути стратегування, вплив стратегічної влади на інші традиційні гілки влади.

Відсутність уявлень про новий тип стратегічної влади породжує стратегічну неадекватність, яка не збігається з „конституційною анархією”. Стратегічна неадекватність означає буквально таку ситуацію, коли конституційно закріплені дві обставини: відсутність центру прийняття стратегічних рішень всередині країни (відсутність стратегічної влади) і ситуація зовнішнього управління країною (законодавство України є частиною світового законодавства, Україна вступає в різні наддержавні утворення, блоки, організації, які мають власні стратегії та диктують їх Україні).

Отже навіть якщо буде подолано „конституційну анархію”, то розподіл влади буде здійснено в системі уявлень про те, що Президент, Секретаріат Президента, Кабмін та РНБО — виконавча влада. А це — не так. Ми в результаті змін до Конституції 2004 року вивільнили Президента від значної кількості виконавчих повноважень. Але не зробили наступні кроки — не описали президентську владу (Президент, Секретаріат, РНБО) як стратегічну владу, тобто не створили систему стратегування з точки зору співвіднесення виконавчої та стратегічної влади, не описали систему розробки та прийняття стратегічних рішень в Конституції.

„Конституційна анархія” — це недороблений конституційний механізм в старих запозичених уявленнях. „Стратегічна неадекватність” — відсутність стратегічної влади як нового механізму розвитку країни в нових уявленнях про світ, що змінився. А самоврядування як конституційний принцип владності — влада походить від самоврядування, а не навпаки.

Більшість політичних партій сьогодні розуміють необхідність подолання „конституційної анархії” в тому числі за рахунок створення дієвого самоврядування. Деякі партії розуміють наявність „стратегічної неадекватності”. Але жодна з партій поки що не пропонує „стратегічну владу” як принципи нової Конституції.

3. Принципи старої Конституції та нові принципи

Нинішня Конституція навіть в її новій редакції 2006 року не є соціально ефективною, оскільки:

1. Консервує ситуацію „конституційної анархії” навіть за умов прийняття змін щодо реального самоврядування.

2. Консервує ситуацію „стратегічної неадекватності” та пов'язану з нею ситуацію „зовнішнього управління країною”.

3. Робить недієвим самоврядування навіть після його детального опису в Конституції, оскільки діє принцип домінування влади щодо будь-яких повноважень самоврядування, і „народ як джерело влади” — залишається декларативним принципом.

4. Застосовує повсюдно в тексті старе розуміння принципу „стримувань і противаг” як лише в органах влади безвідносно: до самоврядування, до інфраструктур, до зовнішніх міжнародних структур, що мають стратегічний вплив на державні рішення.

5. Не містить поняття „стратегічна влада”, не описує систему стратегування як набір механізмів та процедур.

6. Не містить принципів дії та цілей законодавчої та виконавчої влади.

7. Не розповсюджує верховенство права на принципи судової влади.

Нинішня Конституція є теоретично застарілою, соціально неефективною в ситуації зовнішнього управління країною, не дозволяє відповідати на світові виклики, веде до знищення культурної ідентичності України, її асиміляції, наприклад, в Європейській спільноті. Нинішню Конституцію не може бути змінено, вона має бути повністю переписана наново на нових принципах.

Часи простого влаштування політичної системи минули. Світ став складним, багатовимірним. Країна вже перебуває в ситуації „зовнішнього управління” світових центрів стратегічного управління. Відтак політична система нашої країни має теж стати складною, інакше країна в найближчому майбутньому не зможе зберегти ні свою цілісність, ні свою культурну ідентичність, ні вийти з ситуації „зовнішнього управління”, не кажучи вже про неможливість стати світовим лідером.

http://dialogs.org.ua/project_ua_full.php?m_id=7475

***

Dialogs.org.ua - Принципи нової політичної системи/ Частина II. Головні принципи оновлення політичної системи і конституції

Ми поставили собі мету — сформулювати принципи організації політичної системи в країні, які би дозволяли досягати світового лідерства та втримувати його. Принципи, які тут виписано, сформульовані саме з такої позиції. Ці принципи будуть зовсім не зрозумілі для людей, які вважають ситуацію „зовнішнього управління”, в якій знаходиться Україна, непереборною або мало усвідомлюють таку ситуацію. Також ці принципи будуть не зрозумілі для людей, які самі прагнуть здати країну у „зовнішнє управління”, не важливо кому — Росії, США і т.д.

1. Принцип цілісності та багатомірності політичної системи

Політична система, що описується в Конституції, має бути описана як цілісна з чотирьох основних позицій — громадянина, самоврядування, трьох традиційних гілок влади, стратегічної влади. Конституція має створювати та описувати декілька взаємопов'язаних процесів та систем:

1) описувати права та свободи людини як громадянина;

2) збирати країну в єдине ціле на рівні законодавчої, виконавчої та судової влади;

3) збирати країну в єдине ціле на рівні системи самоврядування;

4) створювати систему стратегування в країні, яка би, з одного боку, дозволяла збирати країну в єдине ціле на рівні стратегічної влади — щодо інших країн, блоків країн, організацій та інфраструктур, які суттєво впливають на всі політичні та економічні процеси в країні, а з іншого боку, дозволяла би вирішувати питання збереження та розвитку своєї культурної ідентифікації як країни-культури на довгостроковий термін часу, тобто стратегування збирає країну у світі (простір) та щодо майбутнього (час).

Наша конституція описує, хоч і погано, тільки перші дві системи. Інші дві — не описує взагалі. Тобто, завдяки наявній Конституції ми як країна, як нація, як держава та суспільство неспроможні відповідати на ті виклики, які ставить перед нами час.

Отже розробники Конституції мають виписувати Конституцію з чотирьох різних позицій:

1. „Позиція громадянина” в Конституції — це опис його прав та свобод і як одне з природних прав, що корениться в самому понятті свободи — право на самоврядування. Відповідь на питання — чи гарантує Конституція права та свободи в усьому тексті.

2. „Позиція самоврядування” — як організоване самоврядування, розподіл повноважень між самоврядуванням та владою з позиції самоврядування, а не з позиції влади. Відповідь на питання — чи гарантує Конституція самоврядування в усьому тексті.

3. „Позиція законодавчої влади” — як організований Парламент та робота депутатів. Відповідь на питання — чи гарантує Конституція представництво інтересів депутатами та незалежну і некорупційну розробку ними законів.

4. „Позиція виконавчої влади” — як організована робота Кабміну. Відповідь на питання — чи гарантує Конституція незалежну роботу виконавчої влади, чи ця влада є незалежною в своїх діях від Президента та Парламенту, як вона поєднується з самоврядуванням.

5. „Позиція судової влади” — як організоване судочинство в країні. Відповідь на питання як реалізований принцип „верховенства права”, „подолання обмеженості закону”, „незалежності суду”, „справедливості”.

6. „Позиція стратегічної влади” — зовнішня політика, взаємодія з міжнародними блоками та організаціями, довгострокові пріоритети виконавчої влади, інфраструктурне управління, система стратегування: детальний опис функцій щорічного послання Президента, функцій Програми Уряду, функцій Інституту Стратегування, функцій Секретаріату Президента, функцій РНБО, повноважень щодо розвитку інформаційного суспільства та електронного самоврядування. Відповідь на питання — як система стратегування забезпечується на всіх рівнях влади, як вона поєднується з самоврядуванням відносно територіальної цілісності, збереження-розвитку культурної ідентичності, світового лідерства країни щодо розвитку.

Ці чотири позиції — „точки збирання” країни в єдине ціле. А четверта позиція — ще й позиція розвитку країни всередині лідерських позиції у світі та збереження власної культурної ідентифікації. Після написання тексту Конституції чотирма різними експертними радами щодо кожної позиції цей тест має бути досліджено на предмет цілісності. Суттєво мають бути переглянуті і принципи, які завжди використовуються при розробці Конституції, відомі правникам і рідко піддаються ними сумніву.

2. Принципи прямої дії Конституції

Принцип прямої дії Конституції складається з вимог до Конституції (теорії), вимог до її розробки та зміни та з вимог до застосування Конституції (практики застосування).

Теоретичні принципи прямої дії Конституції:

1) — кожна норма Конституції сформульована простим та недвозначним чином: про одну і ту ж річ в Конституції говориться лише раз, і кожна стаття говорить лише про одне;

2) — кожне поняття, що вводиться, просто роз'яснюється в Конституції, якщо воно не є досить простим або щодо нього нема суперечок в різних галузях права;

3) — кожна норма Конституції відноситься до певного чи певних суб'єктів і має правові наслідки;

4) — кожна норма Конституції, що відноситься до опису гілок влади, не регламентує, а визначає: тобто, склад, повноваження, періодичність роботи гілок влади повинні бути визначені у такому обсязі, щоб вони торкалися кожного громадянина, що бере участь у виборах (Президента чи Парламенту) чи стикається з захистом (порушенням) своїх прав щодо

Суду. Взаємодія між гілками влади і внутрішній регламент роботи гілок влади є не проблемою Конституції, а інших відповідних законів;

Принципи прийняття та зміни Конституції задля її прямої дії:

1) — Конституція розробляється і змінюється не шляхом досягнення компромісу інтересів, а на основі принципів, бо тільки принцип може діяти безпосередньо, не залежати від інтерпретації, оскільки завжди можна відстояти первісне значення принципу;

2) — Конституція приймається прямим голосуванням всього народу і тому підтримується його волею і згодою — конституція потвердження права і свободи цілого народу на відміну від будь-якого окремого закону, тому вона діє прямо;

3) Принципи застосування прямої дії Конституції:

4) — для безпосередньої дії Конституції не потрібні інші закони та роз'яснювальні акти та укази;

5) — дії, що суперечать Конституції, повинні бути негайно припинені Судом, а у випадку наявності в таких діях злочину тим же Судом повинна бути зініційована кримінальна справа;

6) — інформація про неконституційні дії може бути передана до Суду будь-якою людиною неанонімно, яка в разі необхідності може вимагати свого захисту від можливих посягань з боку підозрюваних;

7) — статті, що суперечать всім цим переліченим принципам, не мають прямої дії, і повинні бути витлумачені Судом в такій інтерпретації, яка показує суть прямої дії.

3. Принцип типології прав

Права поділяються на „природні права”, „громадянські свободи”, „соціальні гарантії”. Перші захищаються всіма гілками влади, фінансуються бюджетом щонайперше і завжди; другі захищаються законодавчою та судовою владою і на практиці можуть порушуватися виконавчою владою, фінансуються з бюджету за окремими рішеннями влади; треті надаються виконавчою владою за наявності коштів в бюджеті.

4. Принципи різних гілок влади та її смислу для самих представників цієї влади

Описуючи владу нинішня Конституція говорить про багато що, окрім того, навіщо кожна з гілок влади. А це має бути сказано, бо відсутність мети у кожної гілки влади саме і робить її безвідповідальною щодо громадян і неосмисленою для самих представників цієї влади.

Принцип самоврядування — суспільний розвиток на засадах самодіяльності та делегування органам влади тих повноважень, які неможливо опанувати шляхом самоврядування.

Принцип стратегічної влади — лідерство країни щодо світу та часу, збереження та розвиток культурної ідентичності країни.

Принцип законодавчої влади — розумне влаштування світу, який підвладний законам країни.

Принцип виконавчої влади — постійно пояснювати громадянам своє бачення розвитку країни, а не тільки економічного зростання, та досягати цього розвитку шляхом ефективного управління та координації дій різних економічних суб'єктів.

Принцип судової влади — справедливість взагалі та захист права слабкого зокрема.

Принцип розподіленого суверенітету означає, що суверенітет країни не є цілісним, гомогенним, неподільним. Суверенітет є суть перелік повноважень, які всі гілки влади розподіляють договірним чином: 1) до наддержавних структур; 2) до центральних традиційних трьох гілок влади; 3) до самоврядування як гілки влади; 4) до стратегування як гілки влади.

5. Принцип „стримувань і противаг" в новій Конституції має діяти в розширеному вигляді:

1) Вихід „стримувань і противаг" в повноваженнях гілок влади за межі країни задля збереження, з одного боку, входження країни у світ (ЄС) та збереження нею цілісності та культурної ідентичності;

2) Вихід „стримувань і противаг" відносно інфраструктури за межі влади, оскільки центр прийняття інфраструктурних рішень має бути в чотирикутнику: державна влада — місцеві влади — бізнес — компетентна громадськість (експерти) задля ефективного управління інфраструктурою;

3) Принцип „стримувань і противаг" самоврядування відносно влади спрямований на розвиток самодіяльності громадян, реалізацію їх природної свободи на управління власним життям. Тобто самоврядування є первинним щодо влади, але влада обмежує його винятково у питаннях територіальної цілісності, збереження-розвитку культурної ідентичності, стратегічного розвитку країни.

6. Принципи розширеного розуміння „джерела влади"

Джерелом влади є не народ, розуміння якого абстрактне, а використання народу з боку влади, наприклад, через референдум, маніпулятивне, а реальний процес здійснення влади народом — самоврядування. Джерелом влади є

реальний процес самоврядування, а не опосередкована владою воля народу. Референдум опосередкований набором і способом формулювання питань, що виносяться на референдум, та можливістю імплементувати або ігнорувати результати референдуму. Представницька влада опосередкована виборами, де сьогодні вибираються не відповідальні тією чи іншою мірою партії, а безвідповідальні блоки партій, на які після виборів народ не може ні вплинути, ні контролювати, ні відкликати.

Принцип максимального устремління до безпосереднього самоврядування. Джерелом влади в країні є самоврядування. Найвища форма влади — безпосереднє самоврядування і як його розвинута форма — електронне самоврядування.

Принцип громадського управління делегуванням влади або принцип розширеної субсидіарності. Діє принцип „передачі повноважень від самоврядування до влади" а не принцип „зафіксованих у Конституції повноважень влади". Відтак повноваження влади мають звужуватися, а повноваження самоврядування розширюватися. В цьому процесі діє *принцип розподіленого суверенітету,* який закріплено в Конституції. Походження влади від самоврядування, а не навпаки означає, що повноваження делегуються центральній владі значною мірою знизу, від процесів самоврядування, які передають центральній владі повноваження в тій мірі і на той час, в якій мірі і в який час самі не можуть справитися з цим. Це означає, що повноваження в будь-який момент можуть бути повернуті від центральної влади до самоврядування. Дуже важливо те, що повноваження влади делегуються не згори вниз, а знизу вгору. Ці повноваження делегуються в обсязі, що визначається знизу. Ці повноваження делегуються тимчасово і в будь-який момент можуть бути взяті за ініціативою знизу назад.

7. Принципи самоврядування в межах принципу розподіленого суверенітету

Самоврядування будується на принципі субсидіарності. Це означає, що на більш високому рівні вирішуються тільки ті питання, які не можливо вирішити на нижчому рівні. Державна влада має вищі від самоврядування повноваження лише в питаннях територіальної цілісності, стратегічного розвитку країни, збереження-розвитку культурної ідентичності.

Принцип розширення прав знизу — конституційна основа субсидіарності. Це означає, що органи місцевого самоврядування можуть видавати правові акти, які регулюють відносини в сфері конституційного права. Якщо такі правові акти розширяють або посилюють права, свободи чи гарантії, то ці правові акти мають визнаватися джерелом регулювання конституційних правовідносин.

8. Принципи „Стратегічної влади” в межах принципу розподіленого суверинітету

В новій Конституції має бути описаний новий тип влади — стратегічна, тобто інша, ніж судова, виконавча і законодавча. Стратегування — спосіб багатомірного (багатофокусного) управління, коли враховують довгострокові стратегії різних зовнішніх стратегічних гравців і на противагу їм пропонують та впроваджують свої стратегічні кроки.

Принцип системності стратегування. Стратегування може бути ефективним не в разі існування стратегій чи стратегічних органів, а за умови наявності складної і розгалуженої системи розробки та впровадження довгострокових стратегій, застосування стратегічних сценаріїв дії влади та використання стратегічної гри та контргри в різних стратегічних сферах політики та економіки.

Система трьохрівневого стратегування. В країні має бути створено *трьохрівневу систему стратегування* — набір інститутів, процедур, взаємозв'язків з виконавчою владою, що дозволяє здійснювати стратегування. Стратегування повинно мати три пов'язані рівні:

1) громадсько-політичне стратегування (розробка політичної публічної загальнонаціональної Стратегії, яка показує час в 10-20 років та місце країни на цей час серед стратегій зовнішніх гравців, які значно впливають на неї — складається з різних стратегічних планів, призначена для широкої громади та бізнесменів));

2) інституційне стратегування (Інститут Стратегування та інші інститути, до компетенції яких має бути віднесене стратегування сценарне та ігрове, тобто більш складніші стратегії щодо конкретних сценаріїв та стратегічних ігор влади, наприклад, в сфері закупки енергоносіїв, інновацій, інформатизації тощо — для консультації органів влади у її повсякденній роботі та для перспективного програмування);

3) елітне стратегування, що відбувається на „стратегічні раді” — ще більш складна стратегія на більш довгий термін, яка є принципово непублічною і часто відомою для дуже небагатьох навіть з представників влади. На „стратегічній раді” також заключається і перезаключається „пакт еліт” — принципи, на яких побудована Конституція.

1 та 2-й рівень описується в Конституції тільки з точки зору загальних принципів. 3-й рівень може не описуватися, але його існування — предмет „пакту еліт”, який заключається незалежно від Конституції, але впливає на її принциповий зміст.

Принцип „компетентної демократії” реалізується шляхом поєднання інституційного та елітного стратегування. Стратегування не є безпосередньо

демократичним інструментом влади. Принцип „компетентної демократії" означає розмежування в стратегуванні двох традиційних підходів у політиці — оптиматів та популярів. Популяри беруть участь на першому рівні стратегування. Оптимати беруть участь на другому рівні стратегування. На третьому рівні стратегування діє вузький прошарок еліти з дуже вузькими повноваженнями — стратегування щодо вічності і цивілізацій планети. Можна назвати їх обраними або ще якось романтично. Але без них не можна обійтись, якщо ми прагнемо бути лідерами у світі.

Принцип різного рівня громадського контролю для кожного рівня стратегування. Це означає, що тільки перший рівень стратегування є повністю публічним і підлягає повному громадському контролю. На другому рівні використовуються непублічні стратегії і громадському контролю підлягають тільки обставини їх розробки та впровадження — кадрова політика, обсяг фінансування, оцінка результативності постфактум. Для другого рівня стратегування характерна обмежена публічність або відстрочена публічність. На третьому рівні, що виходить за межі публічних інститутів, контроль за вузьким колом еліти, що здійснює елітне стратегування, здійснюється елітою взагалі. Вплив цього третього рівня стратегій відбувається винятково через входження людей, що є носіями складних багатомірних стратегій, в конкретні владні інститути. Фактично третій рівень — це організація закритого елітарного типу: відкриті і зрозумілі цілі, але складні та закриті стратегії їх досягнення. Така організація не є масонською в повному розумінні слова, тому що її члени діють публічно, не переслідують ніяких таємних цілей. Публічне стратегування контролюється громадськістю змістовно і повністю. Інституційне стратегування контролюється громадськістю на рівні організації структур та на рівні цілей, щодо яких діє принцип відкладеної (відстроченої) публічності. Елітне стратегування контролюється громадськістю на рівні основних трьох цілей (збереження територіальної цілісності, культурної ідентичності, світове лідерство країни) та на рівні персонального складу, який є публічним.

Конституцією регулюється публічне стратегування в частині, що відноситься до функцій стратегічної влади, робота Стратегічного інституту — окремим законом, елітне стратегування законодавчо не регулюється.

Відповідно в Конституції змінюється розуміння функцій Президента. Прем'єр-міністр повинен отримувати всю повноту виконавчої влади, а Президент стає основою влади стратегічної.

Принцип цілісності стратегії — стратегія є єдиною і цілісною на кожному з рівнів . Створення цілісності на кожному рівні стратегування є окреме завдання при розробці Конституції. Щодо першого рівня (громадсько-політичне стратегування) цілісність стратегії означає: стратегія як документ розробляється публічно з залученням широкого кола партій, експертів, активної громадськості, підтверджується Президентом як обов'язкова до

впровадження всіма органами влади. В Конституції має бути передбачено механізм корекції Програми Уряду та тематичних урядових програм щодо Загальнонаціональної Стратегії. Щодо другого рівня (інституційне стратегування) цілісність стратегії означає: професійно розроблені стратегії (щорічні послання Президента мають статус стратегічних і обов'язкові до впровадження в Програму Уряду, тематичні урядові програми та закони Парламенту; сценарії та ігри інститутів використовуються в поточній роботі як стратегічні інструменти; тематичні стратегії можуть розроблятися різними інститутами і в разі їх підтвердження Президентом вони обов'язкові до впровадження). Третій рівень (елітне стратегування) є справою вузького кола еліти, що спрямована на збереження територіальної цілісності, збереження та розвиток культурної ідентичності, світове лідерство в розвитку країни — над іншими стратегіями, програмами, Конституцією, уявленнями решти політиків та громадян (стратегія за цивілізаційним рахунком).

Таким чином всі вищеописані принципи та підходи мають бути предметом „пакту еліт", який заключається до змін в Конституцію. Відтак Конституція має розроблятися всією українською елітою, а прийматися на всенародному референдумі. „Пакт еліт" може змінюватися за спеціальною процедурою на „стратегічній раді", яка збирається поза Парламентом періодично або позачергово у випадку конституційної чи іншої кризи в країні. На цих зборах приймають різні стратегічні рішення, в тому числі — рішення про зміни до Конституції. „Стратегічна рада" — неінституційне утворення іншого змісту, ніж загальнонаціональний круглий стіл. Це утворення, де говорять про принципи розвитку країни, взаємодії еліт, стратегії третього рівня, а не про інтереси окремих політичних сил. Політичний торг на „стратегічній раді" заборонено.

9. Принципи Законодавчої влади в межах принципу розподіленого суверинітету

1) Принцип захисту прав та свобод громадян, а не інтересів влади в законотворенні.

2) Принцип устремління до прямої демократії та електронного самоврядування.

3) Принцип пріоритету самоврядування та послідовного дотримання субсидіарності в законотворенні.

4) Принцип домінування стратегічних підходів в законотворенні.

5) Принцип безпосереднього представлення публічного інтересу громадян в кризових ситуаціях — „бути над сутичкою".

6) Принцип публічності та громадського контролю за діяльністю Парламенту та кожного депутата зокрема.

7) Принцип застосування експертного знання (обов'язковості експертизи, щодо якої передбачено бюджетне фінансування на тендерній основі).

8) Принцип публічного лобіювання на основі закону та відмови депутатів від лобіювання.

9) Принцип невтручання фракцій та партій Парламенту в діяльність виконавчої влади через своїх представників в Уряді.

10. Принципи Виконавчої влади в межах принципу розподіленого суверинітету

Принцип розмежування політики і управління в коаліційному Уряді — представники партій працюють як управлінці і виконують програму Уряду. Обмежені політичні функції має вузький визначений перелік осіб.

Принцип професійного підходу до кадрової політики в Уряді: там потрібні професійні управлінці, а не господарники чи галузеві спеціалісти.

Експерти чи галузеві спеціалісти не є управлінцями, вони залучаються в процес прийняття рішень Уряду на всіх етапах, але організацію прийняття рішень здійснюють управлінці.

11. Принцип розмежування влади та бізнесу

Принцип програмної роботи (власне Урядової Програми) та наступності рішень виконавчої влади.

Програмний принцип розвитку за публічними критеріями, що не зводиться до економічного зростання та збагачення (тобто має бути чітко визначено, за якими критеріями та як ми взнаємо, що ми розвиваємось).

Принцип дерегуляції бізнесу: один вид діяльності — не більше одного дозволу.

Принцип застосування зовнішнього експертного знання на основі цільових витрат бюджету на зовнішнє консультування Уряду на тендерній основі.

Принцип публічності та громадського контролю за діяльністю Уряду.

Організаційний принцип публічності — нестатусна (публічна, з вільним доступом, з відкритим підбором запрошених, рівне право усіх на виступ) комунікація в процесі громадських слухань та інших публічних акцій.

12. Принципи роботи Судової влади в межах принципу розподіленого суверинітету

Правова держава за Конституцією означає верховенство права. Право є співвідношення волі різних осіб, корпорацій та держави, що в принципових положеннях визначається Конституцією, а в розширенному змісті — Судом. Закон є юридичне потвердження соціально–економічних відносин в громадянському суспільстві. (Тому протиправний і незаконний — нетотожні поняття).

Отже верховенство права означає:

1) — право захищається судовою владою, оскільки права перелічені в Конституції не є вичерпними і не суперечать іншим невід'ємним правам людини;

2) — загальновизнані принципи і норми міжнародного права є складовою частиною правової системи України;

3) — в разі більш ширшого тлумачення невід'ємного права людини судом, ніж в Конституції або інших законах, діє право;

4) — Конституція має найвищу юридичну силу над іншими державними законами та нормами як документ права, а не тільки як закон.

Принцип „подолання правом обмеження закону”. Верховенство права для Суду означає наступне. Суд захищає право, а не закон. Винятково закон використовується Судом у ситуації, яка дозволяє однозначне її тлумачення на основі цього закону. В ситуації, яка не може бути однозначно витлумачена на основі закону чи в разі суперечки між законами, Суд приймає рішення на основі правової оцінки ситуації.

Принцип „справедливості”. Суд захищає право слабкого, а не сильного. Суд захищає суперечку прав на основі закону та розуміння Судом справедливості, яка викладається в мотивувальній частині рішення суду.

Принцип „верховенства права” щодо типології прав. Конституція розрізняє природні, громадянські та надані права (соціальні гарантії). Природне право вище, ніж будь-який закон. В разі суперечки громадянських прав чи свобод і закону, Суд стає на сторону права чи свободи і виносить окрему ухвалу щодо цього закону зі зверненням до Верховної Ради. Суд не захищає соціальні гарантії як такі, а лише законну форму їх надання чи скасування.

Принцип „незалежності Суду”. Судді при здійсненні правосуддя незалежні. Рішення Суду має бути скасовано вищою інстанцією, якщо буде доведено, що воно приймалося шляхом тиску, підкупу або при інших обставинах, що мають незаконний характер.

13. Принцип пропорційної виборчої системи щодо Верховної Ради та місцевих рад

Принцип партійної суб'єктності в пропорційній виборчій системі. Пропорційна виборча система означає відповідальність партій за виконання своїх програм, тобто *суб'єктами виборчого процесу є винятково партії, а не блоки і не громадські об'єднання.* Блоки не є соціально ефективними щодо творення успішних програм, виконання цих програм та відповідальності за їх невиконання.

Принцип програмної роботи партій. Партійні програми — є основний механізм роботи партій в Парламенті. *Партійні програми не повинні працювати в Уряді.* Партії роз'яснюють свої програми перед виборами, а партії, що пройшли в Парламент звітують перед виборцями щорічно за виконання Програм. Наприклад, партії подають короткий звіт (до 10 сторінок) про роботу в друкованому вигляді та проводять публічні слухання, де більшість виступів мають бути від виборців, що не є членами партій.

Принцип зворотного зв'язку влади з виборцями. Партії, що пройшли в Парламент, мають організувати громадські приймальні по всій території України.

Принцип розмежування впровадження партійних програм та Урядової програми. Члени тих чи інших партій в Уряді виконують Урядову програму, а не партійні програми.

Нинішня Конституція навіть в її новій редакції 2006 року не є соціально ефективною, оскільки:

1. Консервує ситуацію „конституційної анархії", навіть за умов прийняття змін щодо реального самоврядування.

2. Консервує ситуацію „стратегічної неадекватності" та пов'язану з нею ситуацію „зовнішнього управління країною".

3. Робить недієвим самоврядування навіть після його детального опису в Конституції, оскільки діє принцип домінування трьох гілок влади щодо будь-яких повноважень самоврядування, і „народ як джерело влади" — залишається декларативним принципом.

4. Застосовує повсюдно в тексті старе розуміння принципу „стримувань і противаг" як лише в органах влади, безвідносно: до самоврядування, до інфраструктур, до зовнішніх міжнародних структур, що мають стратегічний вплив на державні рішення.

5. Не містить поняття „стратегічна влада", не описує систему стратегування як набір механізмів та процедур.

6. Не містить принципів дії та цілей законодавчої та виконавчої влади.

7. Не розповсюджує верховенство права на принципи судової влади.

Нинішня Конституція є теоретично застарілою, соціально неефективною в ситуації зовнішнього управління країною, не дозволяє відповідати на світові виклики, веде до знищення культурної ідентичності України, її асиміляції, наприклад, в Європейській спільноті. Нинішню Конституцію не може бути змінено, вона має бути повністю переписана наново на нових принципах.

Часи простого влаштування політичної системи минули. Світ став складним, багатовимірним. Країна вже перебуває в ситуації „зовнішнього управління" світових центрів стратегічного управління. Відтак політична система нашої країни має теж стати складною, інакше країна в найближчому майбутньому не зможе зберегти ні свою цілісність, ні свою культурну ідентичність, ні вийти з ситуації „зовнішнього управління", не кажучи вже про неможливість стати світовим лідером.

Викладені тут принципи фактично змушують українську еліту перейти до принципової розмови — або підтримувати викладені тут принципи і впроваджувати їх в новій Конституції, або критикувати, пропонуючи інші принципи, які знову ж впроваджувати в іншій Конституції. Еклектика та компроміс інтересів як механізм побудови Конституції більш не пройде. Ігнорування елітою підходу до зміни політичної системи на основі принципів призведе до того, що хід часу зруйнує культуру, країна втратить цілісність, а така еліта піде у історичне забуття.

Принципи сильніші за будь-чиї інтереси, вони сильніші за будь-яку партію, за будь-якого лідера. Вони самі знаходять собі прибічників, самі змінюють світ через людей, що їх підтримують. Світом правлять інтереси, але змінюють світ принципи.

Принципове розуміння стратегії кожного нижчого рівня відбувається на наступному. Інституційна стратегія дозволяє зрозуміти на іншому рівні публічну стратегію. А елітна стратегія дозволяє зрозуміти на іншому рівні інституційну стратегію.

***

***

ДАЙДЖЕСТ

№ 2.001

Короткий оперативний звіт Купера про виняткове просування українських сил на південному напрямку.

Опубліковано 4.09.2023 о 1.30 за Києвом.

Оригінал тут https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-4-september-2023

Переклад: Тетяна Саніна

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні 4 вересня 2023

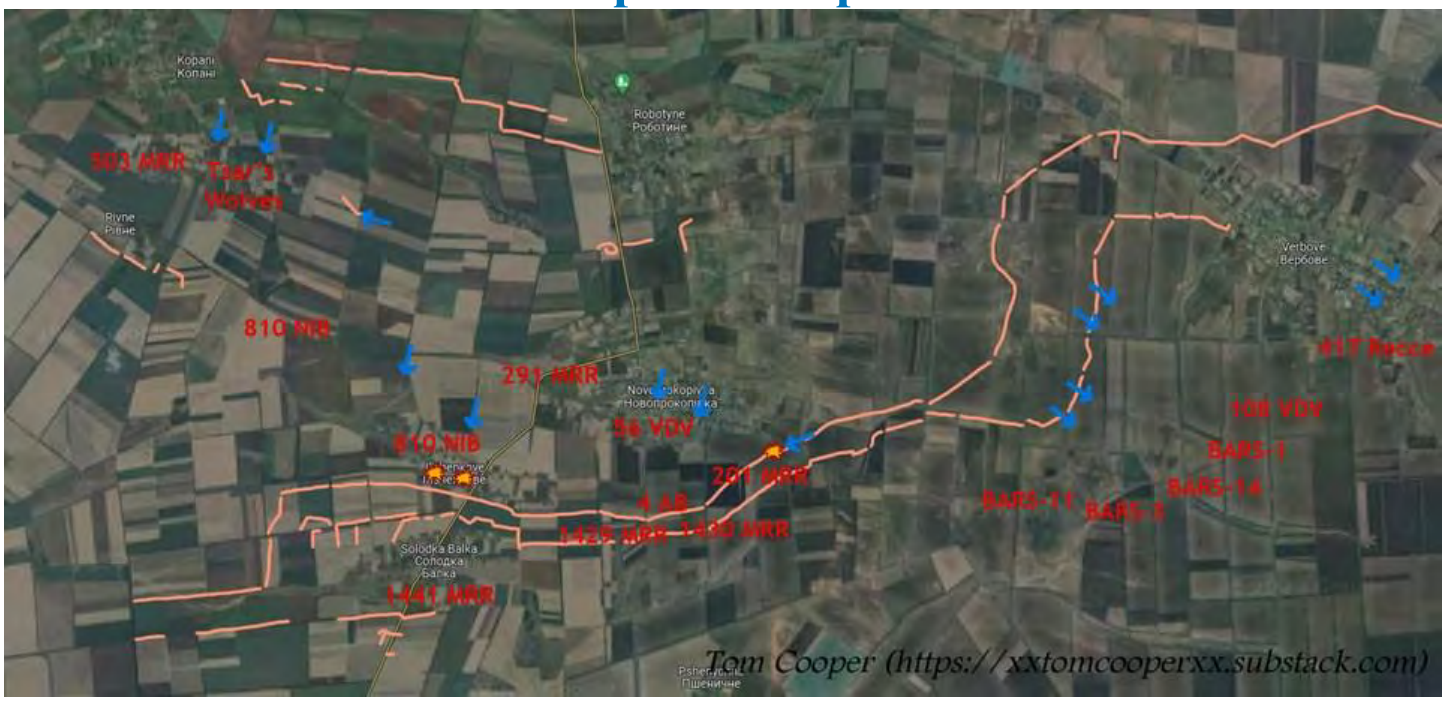

Мені дуже прикро, та поточна робота не залишає можливості в ці дні (у вихідні я також працюю), написати якісний огляд ....однак... якщо виокремити лише головне, то у районі між Новопрокопівкою і Вербовим:

у п'ятницю ЗСУ, точно, взяли під контроль пагорб 166;

до суботнього ранку вони закріпились на наступному пагорбі на схід/ південний схід, думаю, це пагорб 161;

...а потім просунулися настільки далеко, що росіяни покинули навіть свою артилерію ЗА своєю «2-гою лінією траншей 2-гої лінії оборони», як видно зі стоп-кадру:

Захоплена ворожа артилерія — це завжди хороший знак, який означає не просто «просування», а «просування на кілометри вперед».

[Фото]

Військовополонених із 104-го полку ВДВ (76-та дивізія ВДВ) теж має бути чимало…

Враховуючи, де росіяни (і не тільки росіяни) зазвичай розгортають свою артилерію, це, ймовірно, означає, що передові українські позиції просунулись аж до позицій російських підрозділів «БАРС-11», «108 ВДВ», «БАРС- 1» і т.д. на цій карті (від 31 серпня):

[Карта]

Сподіваюся, завтра буде більше деталей і часу.

***

№ 2.002

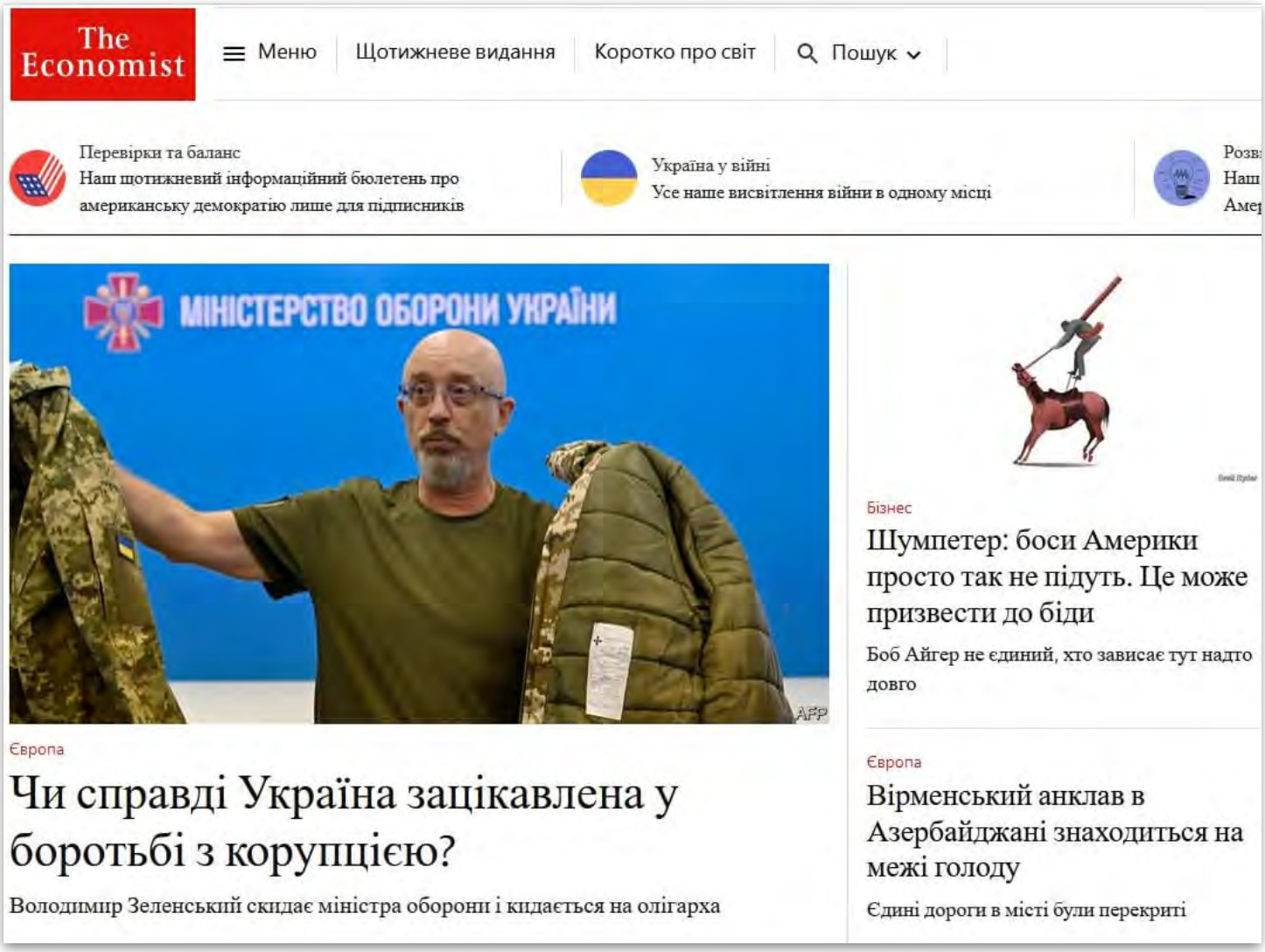

2023-09-05

Ніколов

Сьогодні побачив, як працює можливо найкраще ЗМІ у світі. Вранці поговорив з кореспондентом «The Economist». І ось ввечері стаття вже на першому скріні сайту. І з досить виваженою оцінкою того, що Заходу показує

українська влада. Оскільки нам ще йти і йти до невідворотності покарання. Замість якої ми занадто часто бачим «фокуси з престижем»)))

Рекомендую автопереклад https://www.economist.com/europe/2023/09/04/is-ukraine-really-interested-in-fighting-corruption

***

Is Ukraine really interested in fighting corruption?

Volodymyr Zelensky removes his defence minister and goes after an oligarch

Winston Churchill talked about the bulldogs of Soviet power fighting under the rug, with skeletons tossed aside as a clue to who was out of favour. In modern Ukrainian politics the game is less vicious, though often just as opaque. Yuriy Nikolov, an investigative journalist, likens the practice to a scene in “The Prestige”, a thriller from 2006, in which Michael Caine’s John Cutter explains that the secret of magic is about diverting attention from the trick. “The real game is usually elsewhere,” Mr Nikolov says.

In the space of two days over the weekend, Ukraine has seen two big corruption stories make the news. At face value they show the government wresting back the initiative on reform. On September 3rd President Volodymyr Zelensky said he would replace his defence minister, Oleksii Reznikov (pictured), following months of corruption scandals at his department. A day earlier the sbu, Ukraine’s domestic security service, had detained Ihor Kolomoisky, a controversial oligarch once closely associated with the president, on suspicion of fraud and money-laundering. But there are some questions about the timing and nature of both interventions.

Mr Zelensky focused on his defence minister's role as a brave and trusted comrade over 550 days of war. But in recognising the need for a change, the president was acknowledging that his record has been tarnished. Mr Reznikov was viewed by many, including Western partners, as a charismatic and resourceful negotiator. He was one of the inner core that stayed in Kyiv throughout the invasion despite the huge dangers. To his detractors, however, he will be remembered for two scandals, involving eggs and winter coats.

Mr Nikolov's journalism exposed both. In February his investigations revealed that Mr Reznikov's ministry had been paying 17 hryvnia (46 cents) for eggs when the market price was just five. Mr Reznikov somehow survived that scandal, only to be hit by another in August, which showed his ministry had bought military coats from Turkey, also apparently at a huge markup. Invoices in Turkey showed the coats had a value of $29, rather than the $86 paid by Ukraine.

Government insiders say Mr Reznikov does not appear to have had a direct hand in either of the contracts. He did not appoint the officials who signed the deals. But his poor handling of both scandals, including picking fights with journalists about irrelevant details, made his departure inevitable. "The defence minister had become a focus of jokes," says a source close to Ukrainian law enforcement. "That's not a good look at a time of war."

Ukraine's parliament was expected to confirm Mr Reznikov's departure and approve his replacement, Rustem Umerov, in a session on September 4th. Mr Umerov, the chair of Ukraine's State Property Fund, is something of a dark horse. Behind the scenes, he has played important roles as a negotiator on everything from the grain deal that allowed exports from Ukraine's blockaded Black Sea ports to the greyer world of arms deals. He is a former investment banker and a prominent member of the Crimean Tatar community.

He was not the first choice for the job. Sources say the other men being considered wanted to install their own teams in the Ministry of Defence—a suggestion that was seen as too radical for a ministry with such a huge part of the state budget. Instead Mr Umerov is seen as a compromise candidate: a loyal administrator, but also respected by some anti-corruption activists. "He is simply not interested in money," says Yaroslav Zheleznyak, an independent-minded mp and a colleague in the opposition Holos party. "I have high hopes for him."

Mr Zelensky's team hopes such qualities will allow them to quell public anger. Recent polling suggests six out of ten Ukrainians believe that corruption is the "main thing" standing in the way of military victory against Russia.

The presidential office also appears to have had an eye on the polls when taking on Mr Kolomoisky. Once one of Ukraine's most powerful men, the oligarch has been a much diminished figure since the nationalisation of his main banking assets following allegations of serious fraud. Mr Kolomoisky had at one point been close to Mr Zelensky, with the oligarch's 1+1 TV channel promoting first his comedy and

then presidential ambitions, but the two have also slowly fallen out. That has allowed the president to make a graphic public demonstration of his battles against corruption.

The role of the sbu, a service controlled by the president, in taking on Mr Kolomoisky has, however, raised eyebrows. The law-enforcement source says the more independent (and Western-backed) National Anti-Corruption Bureau (nabu) had been planning to issue charges against the oligarch later this week. Some interpret the sbu's move as an attempt to steal the headlines from nabu—or even less charitably, as an attempt to disrupt the case and allow Mr Kolomoisky to avoid court. Cases prosecuted by the sbu are widely seen as more dependent on political whim. Their management of a case often means the end of it. "We will see over the coming days, and whether nabu is able to issue its own charges," suggests the source.

The eventual resolution of both stories—whether Mr Kolomoisky will face court and whether Ukraine's defence ministry can be turned around—will go some way in determining how willing the West is to continue to underpin funding for Ukraine. Mr Nikolov said the renewed focus on corruption could only have a positive effect on crooks in government. "The more eyes you have, the less easy it is to trick." The price of a military egg is a good indicator of the effectiveness of his work. It's back down to seven hryvnia.

***

Чи справді Україна зацікавлена у боротьбі з корупцією?

Володимир Зеленський зняв міністра оборони і взявся за олігарха

The Economist

Menu | Weekly edition | The world in brief | Search

Europe | Zelensky's shuffle

Is Ukraine really interested in fighting corruption?

Volodymyr Zelensky removes his defence minister and goes after an oligarch

IMAGE: AFP

Sep 4th 2023 | KYIV

Share

Вінстон Черчилль говорив про бульдогів радянської влади, які боролися під килимом, а скелети були відкинуті вбік, щоб зрозуміти, хто був у немилості. У сучасній українській політиці гра менш жорстока, хоча часто так само непрозора. Юрій ***Ніколов***, журналіст-розслідувач, порівнює цю практику зі сценою з трилера «Престиж» 2006 року, де Джон Каттер у виконанні Майкла Кейна пояснює, що секрет магії полягає у відволіканні уваги від трюку. «Справжня гра зазвичай відбувається деінде», - каже пан ***Ніколов***.

Протягом двох днів на вихідних Україна стала свідком двох великих корупційних історій, які потрапили в новини. На перший погляд, вони свідчать про те, що уряд повертає собі ініціативу щодо реформ.

1) — 3 вересня 2023 президент Володимир Зеленський заявив, що замінить міністра оборони Олексія ***Резнікова*** (на фото) після кількох місяців корупційних скандалів у його відомстві.

2) — Днем раніше СБУ, служба внутрішньої безпеки України, затримала Ігоря ***Коломойського***, суперечливого олігарха, колись тісно пов'язаного з президентом, за підозрою в шахрайстві та відмиванні грошей.

Але є деякі питання щодо часу та характеру обох втручань.

Пан ***Зеленський*** зосередився на ролі свого міністра оборони як хороброго і надійного товариша протягом 550 днів війни. Але, визнаючи необхідність змін, президент визнав, що його репутація була заплямована. Багато хто, в тому числі західні партнери, вважали пана Резнікова харизматичним і винахідливим переговірником. Він був одним із тих, хто залишався в Києві протягом усього вторгнення, незважаючи на величезну небезпеку. Однак його недоброзичливцям **він запам'ятається двома скандалами, пов'язаними з яйцями та зимовими пальто.**

Журналістські розслідування пана ***Ніколова*** викрили обидва.

У лютому 2023 його розслідування показало, що міністерство пана Резнікова платило 17 гривень (46 центів) за яйця, тоді як ринкова ціна становила лише п'ять гривень. Пан ***Резніков*** **якимось чином пережив цей скандал**, але в серпні 2023 на нього обрушився інший, який показав, що його міністерство закупило військові пальта в Туреччині, також, вочевидь, з величезною націнкою. Інвойси, виставлені в Туреччині, показали, що вартість курток становила 29 доларів, а не 86 доларів, які заплатила Україна.

Урядові інсайдери стверджують, що пан ***Резніков***, схоже, не мав безпосереднього відношення до жодного з цих контрактів. Він не призначав чиновників, які підписали угоди. Але **його погана поведінка під час обох скандалів, включаючи суперечки з журналістами через несуттєві деталі, зробила його відставку неминучою**. «Міністр оборони став об'єктом жартів, - говорить джерело, близьке до українських правоохоронних органів. «Це не дуже добре виглядає під час війни».

Очікується, що український парламент підтвердить відставку пана ***Резнікова*** і затвердить його заміну, Рустема ***Умерова***, на засіданні 4 вересня 2023. Пан Умеров, голова Фонду державного майна України, є чимось на кшталт темної конячки. За лаштунками він відігравав важливу роль як учасник переговорів з усіх питань - від зернової угоди, яка дозволила експорт із заблокованих чорноморських портів України, до тіньового світу збройних угод. **Він колишній інвестиційний банкір і видатний член кримськотатарської громади.**

Він не був першим кандидатом на цю посаду. Джерела стверджують, що інші чоловіки, які розглядалися, хотіли встановити свої власні команди в Міністерстві оборони - пропозиція, яка вважалася занадто радикальною для міністерства з такою величезною частиною державного бюджету. Натомість

пан Умеров розглядається як компромісний кандидат: лояльний адміністратор, але також користується повагою серед деяких антикорупційних активістів.

«Його просто не цікавлять гроші, - каже Ярослав ***Железняк***, незалежний депутат і колега по опозиційній партії «Голос». «Я покладаю на нього великі надії».

Команда пана Зеленського сподівається, що такі якості дозволять їм вгамувати суспільний гнів. Нещодавні опитування свідчать, що шість з десяти українців вважають, що корупція є «головною» перешкодою на шляху до військової перемоги над Росією.

Схоже, що президентський офіс також зважав на ці опитування, коли приймав рішення про призначення пана ***Коломойського***. Колись один з найвпливовіших людей України, олігарх став значно менш значущою фігурою після націоналізації його основних банківських активів після звинувачень у серйозному шахрайстві. Свого часу пан Коломойський був близьким до пана Зеленського, а телеканал олігарха «1+1» просував спочатку його комедійні шоу, а потім президентські амбіції, але ці двоє також поступово розійшлися. Це дозволило президенту зробити наочну публічну демонстрацію своєї боротьби з корупцією.

Однак **роль СБУ, підконтрольної президенту служби, у боротьбі з паном Коломойським викликає подив**. Джерело в правоохоронних органах повідомило, що більш незалежне (і підтримуване Заходом) Національне антикорупційне бюро (НАБУ) планувало висунути звинувачення проти олігарха наприкінці цього тижня.

Дехто трактує **цей крок СБУ як спробу вкрасти заголовки у НАБУ - або ще менш доброзичливо, як спробу зірвати справу і дозволити пану Коломойському уникнути суду**. **Справи, які розслідує СБУ, широко розглядаються як більш залежні від політичної примхи. Їхнє ведення справи часто означає її кінець.**

«Ми побачимо найближчими днями, чи зможе НАБУ висунути власні звинувачення», - припускає джерело.

Остаточне вирішення обох історій - чи постане пан Коломойський перед судом і чи вдасться змінити ситуацію в українському оборонному відомстві - певною мірою визначатиме, наскільки Захід готовий продовжувати підтримувати фінансування України.

Пан ***Ніколов*** вважає, що посилення уваги до корупції може мати лише позитивний вплив на шахраїв в уряді. «Чим більше у вас очей, тим важче їх обдурити». **Ціна військового яйця є хорошим показником ефективності його роботи. Вона знову знизилася до семи гривень.**

***

№ 2.003

Дайджест подій в Україні та навколо України від 01 вересня 2023

Головне

📌 Я, мабуть, вже старий як той пень. Бо пам'ятаю ТРИ "реформи" з обміном купюр. Які насправді були конфіскацією. Дуже цікаво було зрозуміти, що обміняти можна лише в кількох місцях у всій країні. Так що краще залиште оці папірці як сувеніри. Може продасте колись.

Нагадую, що у США можна здати долари "зелені", які було надруковано навіть за царя панька.

📌 Смачно харкнули отими кораблями в рило хуйлу та підхуйловникам, які намагаються його "задобрити". І таки так, якщо кілька рашистсьих посудин потоне, дихати у морі буде легше. Бо воно не сприймає геть нічого, крім ударів у рило.

📌 Раджу звернути увагу на нову супермонополію з газом. А те, що вона державна, вас не має засмучувати. Бо там де крадійська "держава", там заджди крадуть. І ви з цих грошей ніколи і нічого не отримаєте.

📌 Довбень данилов – юрист з луганського мусорьского "інституту" – розповідає про "екстрадицію". Хоча я розумію, що воно не читало ні законів, ні Конституції. Я взагалі маю сумнів, що воно може читати.

📌 Про корупцію можна писати безкінечно. Але українська вже є еталоном. Як і "балатьба" з нею.

📌 Мені була цікава інформація про Вірменію. Яка шукає можливості таки втекти з рашистського совка.

Теми доби

🔥 Нацбанк оголосив про виведення до 30 вересня з обігу купюр та монет випуску до 2003 р.

🔥 З порту Південний вийшли ще 2 судна з рудою та чавуном.

🔥 Росія проводить "місцеві вибори" на окупованій території.

🔥 Данилов погрожує повернути з-за кордону всіх, хто здобув "липові" довідки про непридатність до військової служби.

🔥 Ще 3 облгази передано дочірній компанії Нафтогазу – ""Газмережам"

🔥 Буданов переконаний, що війну має бути перенесено на територію Росії.

⭐ Єврокомісар Боррель підтримав вступ до ЄС ще 10 країн.

⭐ НАЗК запустило Єдиний портал викривачів корупції.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ На території 5 військових полігонів Білорусі розпочалися військові навчання "Бойове партнерство-2023" країн Організації Договору колективної безпеки (ОДКБ), якою керує Росія. У навчаннях беруть участь понад 2,5 тис. військовослужбовців п'яти країн і до 600 одиниць техніки.

Командувач Об'єднаних сил Наєв повідомив, що цих сил недостатньо для створення угруповання вторгнення, проте ЗСУ без огляду на це посилять оборону прикордонної території.

Білорусь звинуватила Польщу в порушенні повітряного простору її військовим гелікоптером. Заступник міністра закордонних справ Яблонський заявив, що уряд уважно проаналізує цю інформацію, проте ставиться до неї вкрай скептично. Представник Оперативного командування Війська Польського Горишевський назвав заяви білоруської влади "брехнею та провокацією". Міністр внутрішніх справ Польщі Камінський заявив, що в разі виникнення серйозних інцидентів на кордоні з Білоруссю Польща і країни Балтії готові до серйозних кроків, до спільного перекриття зовнішніх кордонів ЄС тощо.

⭐ За інформацією Генштабу, упродовж доби до ранку 2 вересня на лінії фронту сталося 45 бойових зіткнень. Інтенсивність бойових дій зростає.

На півночі Луганської області відбито атаки на Новоселівське в напрямку на Куп'янськ. Спікер Східної групи військ Євлаш заявив, що протягом доби російські війська 8 разів атакували село Новоєгорівка в напрямку на Борову, за потужної підтримки артилерії та авіації, але успіху не мали попри залучення свіжих резервів.

На південь від Бахмута російські війська контратакували в Курдюмівці, щоб збити темпи наступальних дій ЗСУ.

Українські війська відбили атаки в Сєверному в районі Авдіївки, а також у Красногорівці, Мар'їнці та Новомихайлівці на околицях Донецька.

Попри запеклий опір, ЗСУ поступово просуваються на південь та схід від села Роботиного і штурмують основну лінію оборони армії РФ.

Координатор Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі вважає, що ЗСУ за останні дні досягли "помітного прогресу в контрнаступі". Начальник Головного управління розвідки Буданов вважає, що Росія не залишила стратегічних резервів, оскільки вже перекинула на лінію фронту ще неповністю укомплектовану 25-ту армію для того, щоб звільнити бойові підрозділи для затикання дірок на південній ділянці фронту.

⭐ Президент Зеленський провів засідання Ставки верховного головнокомандувача, присвячене ситуації на фронті.

⭐ Унаслідок обстрілу з території РФ на Сумщині поранено 4 місцевих мешканців сел. Середино-Буда. У Херсоні уламками російської міни смертельно поранено молодика, в області під обстріл потрапила тракторна бригада – загинув чоловік., ще один – дістав поранення.

На Донеччині внаслідок російських обстрілів загинув мирний житель, ще 3 – поранено. На Херсонщині від обстрілів постраждали 2 особи.

⭐ Міністерство оборони РФ оголосило про відбиття атаки мосту через Керченську протоку 3 українськими морськими безпілотниками.

⭐ ЄС засудив проведення Росією "виборів" на окупованій території України. Спікер зовнішньополітичної служби ЕС Стано заявив, що "вибори" є ще одним порушенням міжнародного права та суверенітету України, а винних у цих порушеннях буде притягнуто до відповідальності.

⭐ Упродовж тижня на контрольовану територію вдалося повернути 11 українських дітей. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець повідомив, що українською владою зафіксовано факти незаконного усиновлення 386 українських дітей, яких було депортовано до Росії. Він наголосив, що йдеться саме про усиновлення, а не про тимчасову опіку.

1-2) Тил

⭐ Уряд дозволив перетинати кордон курсантам льотних навчальних закладів, які не підлягають мобілізації, але потребують практичної льотної підготовки в іноземних ВНЗ або льотних школах.

Змінено порядок розрахунку компенсації за невикористану відпустку. Середню зарплату має бути розраховано за виплатами за робочий рік, у якому виникло право на відпустку.

Затверджено порядок ведення Реєстру публічних електронних реєстрів.

€100 млн залишків спецфонду держбюджету скеровано на програму модернізації залізничної інфраструктури та придбання рухомого складу. Ці кошти надав у 2022 р Європейський інвестиційний банк як цільовий кредит, який Укрзалізниця має повернути з відсотками.

Уряд планує запровадити з 1 січня 2024 р нову систему нарахування зарплат держслужбовцям на підставі класифікації посад. Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що законопроєкт про тарифну сітку держслужбовців уже пройшов перше читання у Верховній Раді. З його слів, основою нової системи оплати праці стане посадовий оклад.

⭐ Міністр охорони здоров'я Ляшко оголосив, що військово-лікарську комісію можна пройти в 819 цивільних лікувальних закладах. Секретар РНБО Данилов пригрозив, що після завершення перевірок комісій буде оприлюднено прізвища лікарів-порушників, а також тих, хто здобув фальшиві довідки. З його слів, право перевірки ВЛК надано Офісу уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Водночас серед представників Офісу омбудсмена немає лікарів, їм не надано право проведення оперативно-слідчих заходів. Сам уповноважений Лубинець повідомив, що його офіс планує завершити перевірку всіх комісій упродовж трьох тижнів, а перевіряльників вразили "масштаби системної корупції", які було виявлено. З його слів, уже перевірено 70 % із 883 ВЛК, зокрема, комісії в районах поблизу лінії фронту.

Секретар РНБО Данилов повідомив про намір влади внести пояснення до нормативних документів та надати точні визначення осіб, яких може бути визнано "умовно придатними" до військової служби. Він вважає, що доцільність здобуття другої вищої освіти в чоловіків призовного віку має визначити Міністерство освіти.

⭐ Енергоатом повідомив, що станом на 1 вересня відремонтовано вже 6 енергоблоків АЕС загальною потужністю 5,4 ГВт, ще на 3 блоках ремонт буде завішено незабаром.

⭐ Дочірньому підприємству Нафтогазу – "Газмережам" передано в управління ще три обласні розподільчі компанії – Київоблгаз, Житомиргаз та Львівгаз, які входили до "Регіональної газової компанії" олігарха Фірташа.

⭐ На підставі даних компанії "Оператор газотранспортних систем України" видання ExPro з'ясувало, що іноземні компанії закачали в серпні до українських підземних сховищ понад 1 млрд м³ газу, причому 60 % – це газ словацьких компаній, 15 % – надійшли з Молдови, 9 % – з Польщі. Отже, істотна частка газу в ПСГ є власністю іноземних компаній, який зберігається в режимі "митного складу", а не на газ власного видобутку.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль оголосив, що в країні понад 6,5 тис. шкіл працюватимуть в очному форматі, приблизно 4.0 тис. – у змішаному, а 2,5 тис. – дистанційно. Уряд ухвалив рішення про переформатування освітнього процесу для дітей, які перебувають поза Україною. Для них затверджено типову освітню програму, яка передбачає вивчення лише української мови та літератури впродовж 6–8 годин на тиждень. Країни, які прийняли українських біженців, здебільшого наполягають на відвідуванні українськими дітьми звичайних шкіл та забороняють дистанційне навчання.

⭐ Компанія "Метінвест" олігарха Ахметова налагодила виготовлення спеціальних конструкцій – "дахів" для маскування важкої техніки та прикриття її від атак ударними дронами.

⭐ Заступник міністра фінансів Улютін повідомив, що до проєкту бюджету на 2024 рік закладено підвищення мінімальної зарплати з 1 січня – із 6 700 до 7 100 грн, а з 1 липня – до 8000 грн.

⭐ Депутат Железняк повідомив, що гральний бізнес у серпні сплатив 2,38 млрд грн податків – майже в 3 рази більше, ніж загалом торік. Водночас треба взяти до уваги, що за 8 місяців до бюджету надійшло 5,6 млрд грн. Президент Зеленський наприкінці серпня підписав закон про відновлення стягнення податку з обігу для онлайн-казино (GGR) у розмірі 18 % – із суми всіх ставок без урахування виграшів.

⭐ Нацбанк попередив, що дрібні монети та банкноти зразків до 2003 року буде виведено з обігу 30 вересня, після чого їх неможливо буде обміняти. Обмінюватимуть купюри та монети обласні відділення НБУ, а також уповноважені банки – Ощадбанк, Приватбанк, Райффайзен Банк та ПУМБ.

⭐ НБУ в серпні продав на міжбанківській біржі для підтримання курсу гривні $2,37 млрд, купив – менше ніж $0,01 млрд. Це найбільше місячне витрачання валютних резервів за пів року. З початку року НБУ продав $16,21 млрд, купив – $0,20 млрд. За останній тиждень серпня чистий продаж валюти склав $638,3 млн, проти $589,1 тижнем раніше й $406 млн – 2 тижні тому. Експерти констатують збільшення попиту на валюту. Експортери відмовляються продавати валютний виторг, чого влада завзято "не помічає".

2. Україна та світ

⭐ Представник Пентагону генерал Райдер висловив сподівання, що воєнна допомога Україні наступного фінансового року (після 1 жовтня) буде й далі надаватися в обсягах, які потрібні ЗСУ.

За інформацією агентства Reuters, США відправляє до України бронебійні снаряди для танків Abrams M1 з головною частиною, яка містить збіднений уран.

Секретар РНБО Данилов упевнений, що США раніше чи пізніше наважаться надати Україні далекобійні ракети ATACMS для РСЗВ HIMARS. Він також вважає, що керівництво Німеччини побоюється постачати далекобійні крилаті ракети Taurus через страх перед Росією. Він нагадав, які наслідки мав страх західних країн "розлютити" Гітлера в 30-х роках минулого століття.

⭐ Прессекретар російського президента Пєсков повідомив, що зустріч Путіна з турецьким президентом Ердоганом відбудеться 4 вересня в Сочі. Головною її темою буде поновлення "зернової угоди".

З порту "Південний" у напрямку Босфору вийшли два вантажні судна із залізною рудою та чавуном під прапорами Ліберії та Маршаллових островів.

Пресслужба Мінагрополітики повідомила, що станом на 1 вересня в Україні зібрано понад 33 млн т врожаю зернових та олійних культур. Рекордний урожай загострює проблему зберігання сільгосппродукції.

⭐ Єврокомісар із закордонних справ та політики безпеки Боррель підтримав вступ до ЄС нових членів – України, Молдови, країн Західних Балкан – аж до 10 нових членів. Єврокомісар із розширення та співробітництва Варгеї заявив, що розширення ЄС до 2023 р можливе, якщо країни-кандидати та сам Союз "подвоять зусилля". Він повідомив, що цього жовтня Єврокомісія оприлюднить план розширення ЄС, який спрямовано на прискорену інтеграцію країн-кандидатів.

⭐ За інформацією представника Албанії в ООН Ходжи, президент Зеленський візьме участь у засіданні Ради Безпеки, яке відбудеться 20 серпня. Зеленський також має намір виступити перед Генеральною Асамблеєю ООН та представити свою "формулу миру". Ходжа вважає, що мирні ініціативи для припинення війни між Україною та Росією можуть базуватися лише на відновленні територіальної цілісності України та виведенні російських військ. Цього вересня Албанія головуватиме в Раді Безпеки ООН.

⭐ Уряд Данії має намір наступного року наростити підтримку цивільних потреб України з 1,2 до 1,5 млрд крон (до $43,5 млн), Міністр у справах міжнародного розвитку Йоргенсен наголосив, що підтримка України та українського народу є пріоритетом уряду.

⭐ США планують наприкінці року розмістити на базі Лейкенгіт у Великій Британії 2 ескадрильї багатоцільових винищувачів 5 покоління F-35,

які здатні нести ядерну зброю – на заміну винищувачам F-15 попереднього покоління.

⭐ У Балтійському морі 9 вересня розпочнуться двотижневі військово-морські навчання країн НАТО за участю майже 30 кораблів та понад 3 тис. військовослужбовців. Метою навчань стане відпрацювання відбиття російської атаки в регіоні.

⭐ Росія оголосила про виведення на бойове чергування нового ядерного ракетного комплексу "Сармат". За твердженням російської влади, міжконтинентальна балістична ракета комплексу має найбільшу у світі потужність, може змінювати траєкторію польоту та долати будь-які системи ППО.

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції (НАЗК) внесло американські компанії PepsiCo та Mars до переліку міжнародних спонсорів війни.

⭐ Шведське видання Aftonbladet повідомило, що низка політиків країни мають намір бойкотувати вручення Нобелівських премій через запрошення на церемонію послів Росії та Білорусі. Прессекретар МЗС України Ніколенко назвав "сізіфовою працею" спроби довести цим країнам західні цінності, а запрошення послів, на його думку, лише посилить почуття безкарності та спонукає Росію до нових злочинів.

⭐ Уряд Данії оголосив про скорочення з 29 вересня персоналу російського посольства до чисельності данського посольства в Москві. У Данії залишатимуться 5 російських дипломатів та 20 адміністративно-технічних співробітників. У квітні 2022 року Данія оголосила про депортацію з країни 15 російських співробітників спецслужб, які працювали під дипломатичним прикриттям. Прессекретар МЗС РФ Захарова назвала це скорочення "ще одним проявом ворожої позиції Данії щодо Росії.

⭐ Уряд Вірменії надіслав Національним зборам країни на ратифікацію Римський статут Міжнародного кримінального суду. Це означатиме, що Вірменія має заарештувати президента РФ Путіна за ордером МКС у разі його появи на території країни. Збройні сили Вірменії не взяли участь у міжнародних військових навчаннях ОДКБ "Бойове партнерство-2023" у Білорусі. Прем'єр-міністр Пашинян заявив, що залежність від Росії в галузі безпеки була стратегічною помилкою.

3. Київ

Повідомлення про мінування всіх шкіл столиці в "День знань" виявилося хибним.

4. Тренди

Начальник Головного управління розвідки Буданов переконаний, що війну треба перенести на територію Росії. Він очікує, що російська влада восени оголосить мобілізацію до армії ще 450 тис. чоловіків. Буданов заявив, що особи, які ухвалюють рішення в Росії, здебільшого не підтримують війну й уважають, що її треба завершити якнайшвидше. Він також впевнений, що Росія за 10 років оговтається від поразки й готуватиме реванш.

5. Корупція

Глава Нацагентства з питань запобігання корупції Новіков заявив про запуск із 6 вересня "Єдиного порталу викривачів корупції" для анонімних чи неанонімних повідомлень про факти корупції в державних органах та організаціях. Новіков нагадав, що в разі визнання чиновника винним, викривач може отримати до 10 % від суми стягнутих коштів, але не більше ніж 14 млн грн.

Вищий антикорупційний суд заарештував заступника міністра економіки Висоцькому з правом виходу під заставу в розмірі 805 тис. грн. Такий самий запобіжний захід із заставою 939 тис. грн суд призначив і його спільнику – колишньому заступнику міністра економіки Грибану. Детективи НАБУ пред'явили їм підозри в зловживаннях на суму 62 млн грн під час закупівлі продовольства на гуманітарні потреби.

Журналісти з'ясували, що тимчасово виконувач обов'язків міністра культури Карандєєв їздить на автівці, що не внесено до декларації, а також неодноразово отримував штрафи за порушення правил дорожнього руху, зокрема, за водіння в стані алкогольного сп'яніння. Чиновник стверджує, що машину йому з дружиною подарував тесть на весілля, штрафи він уже сплатив, а транспортний засіб планує включити до наступної декларації.

Антимонопольний комітет виявив змову трьох компаній під час аукціону з продажу заводу та бази зберігання "Укрспирту", які було виставлено на приватизацію. АМКУ оштрафував компанії на 14,3 млн грн.

***

№ 2.004

Дайджест подій в Україні та навколо України від 02 вересня 2023

Головне

📌 А ніхто не думав, що наразі у кало мойзера взагалі немає грошей? Тобто, нема зовсім нічого, крім боргів і хуцпи?

На відміну від Боголюбова, він "не свій". І тоді історія починає грати іншими барвами...

📌 Те, що робить хуйлогутерриш - зрозуміло. Це про гроші. Бо саме коштом хуйла воно годується. Але Ердоган? І тут назовні спливає сутність торгаша. Ну й "економічний геній".

Він насправді себе вважає генієм. Але його перемоги на початку 2000-х років були перемогами його попередника – Гюлена. Якого Ердоган ненавидить за те, що він є. Отаке. А нам своє робити. До речі, що таке було ота "ініціатива"? суто корупційне створення для вимивання грошей з України.

📌 Атаки українських портів – це суто економіка. Витискання України зі світових ринків. Тому я не вважаю жодною проблемою затоплення рашистських корит із зерном у портах.

Теми доби

🔥 Олігарха Коломойського заарештовано на 2 місяці з правом внесення застави у 0,5 млрд грн.т

🔥 Росія знову атакувала безпілотниками порт Рені на Дунаї.

🔥 ООН та Туреччина пропонують послабити санкції проти РФ для поновлення "Чорноморської зернової ініціативи".

1. Війна

1-2) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 3 вересня повідомив, що впродовж доби на лінії фронту сталося 30 великих бойових зіткнень. На півночі Луганщини окупанти й далі намагаються вести наступальні дії в напрямках на Куп'янськ та Борову. Попри повідомлення російських ЗМІ, армії РФ так і не вдалося захопити село Синьківка на околиці Куп'янська. Потужні атаки села Новоєгорівка мали результатом просування російських підрозділів лише на 100–200 м.

Тривають запеклі зустрічні бої на південь від Бахмута – у Кліщіївці та Андріївці уздовж насипу залізниці на Горлівку.

Відбито атаки російських військ у Сєверному на захід від Авдіївки, та на околицях Донецька – у Красногорівці та Новомихайлівці.

На Запоріжжі ВСУ вдалося частково прорвати основну лінію оборони армії РФ у районі села Роботиного. Українське командування розширює ділянку прориву, запобігаючи контратакам із флангів ударами завданням ударів касетними боєприпасами.

Загалом за добу лінія фронту практично не зрушила з місця, проте перекидання стратегічних резервів на південну ділянку свідчить, що ситуація в цьому районі може швидко змінитися після виходу ЗСУ на оперативний простір. Також Генштаб має вибір із кількох додаткових напрямів наступу, і це розтягує російські резерви.

⭐ На Сумщині внаслідок обстрілу з території РФ загинув співробітник ювенальної поліції. У селищі Середино-Буда поранено 2 ремонтників – енергетиків. 2 цивільні особи загинули на Донеччині, ще 2 – дістали поранень та травмовані. Російський обстріл Краматорська з РСЗВ лише дивом не призвів до великих жертв – багато ракет не розірвалися. На Херсонщині загинув чоловік, ще 6 осіб – дістали поранень.

⭐ Росія здійснила ще одну атаку портової інфраструктури порту Рені на Дунаї дронами-камікадзе. За інформацією обладміністрації, підрозділи ППО збили 22 з 25 БПЛА. 3 безпілотники пошкодили портові споруди та транспорт. Унаслідок атаки постраждали 2 особи.

Ще один російський безпілотник було збито над Кривим Рогом.

⭐ В аеропортах Москви знову скасовано та затримано кілька десятків рейсів. Київський залізничний вокзал російської столиці було евакуйовано через повідомлення про мінування.

⭐ Окупанти активно ремонтують стратегічний міст через Керченську протоку. У ніч на 3 вересня його знову було перекрито для відновлювальних робіт.

⭐ Заступник голови російської Ради безпеки, колишній президент Медведєв стверджує, що з початку року контракти з армією підписали майже 300 тис. військовослужбовців. З його слів, значна частина з них є "добровольцями".

2. Україна та світ

⭐ За інформацією турецького державного інформагентства Analolu, ООН і Туреччина підготували пропозиції щодо поновлення роботи "зернового коридору" для експорту української агропродукції Чорним морем. Вони запропонували під'єднати до системи міжнародних розрахунків SWIFT дочірню компанію підсанкційного Россільгоспбанку та розблокувати активи російських компаній, які виробляють добрива.

⭐ Австралійська компанія EOS підписала контракт на постачання Україні 160 зенітних гарматно-кулеметних комплексів ППО Slinger ближнього радіуса дії для боротьби з безпілотниками. Комплекси буде змонтовано на БТР М-113 та Bushmaster.

⭐ Спікер Повітряних сил Ігнат заявив, що США нададуть українській авіації ракети AMRAAM "повітря-повітря" з дальністю до 180 км, що підвищить безпеку українських пілотів. Ці ракети також застосовуються в комплексах ППО NASAMS, але мають меншу дальність ураження.

⭐ Президент Єврокомісії фон дер Ляєн заявила про готовність збільшити з 30 до 40 тис. кількість українських військовослужбовців для навчання на полігонах у ЄС, проте фінансування цих заходів поки не затверджено. Посол Польщі при ЄС Садось вважає необхідним збільшити Європейський фонд світу на €20 млрд для сталого фінансування навчальних місій у наступні 4 роки. Садось закликав ЄС запровадити нові санкції проти РФ та Білорусі через збільшення кількості спроб прориву кордону незаконними мігрантами.

⭐ Нобелівський фонд після вкрай різкої реакції ЗМІ, соцмереж, низки західних держав та України відмовився від запрошення послів Росії, Ірану та

Білорусі на банкет із нагоди вручення Нобелівських премій. Прессекретар МЗС України Ніколенко назвав дії Нобелівського комітету "перемогою гуманізму".

⭐ Німеччина приєдналася до групи країн, ВПС яких патрулюватимуть повітряний простір Словаччини. Словаччина передала всі свої винищувачі Україні.

⭐ Іран отримав від Росії партію навчально-бойових літаків Як-130. Їх буде використано для підготовки пілотів, а також залучено до реальних бойових дій.

3. Корупція

⭐ Шевченківський райсуд Києва заарештував олігарха Коломойського на 2 місяці із правом внесення застави в розмірі 509 млн грн. СБУ та Бюро економічної безпеки висунули йому підозри в шахрайстві та легалізації коштів, отриманих у злочинний спосіб. У 2013–2020 роках Коломойський вивів з України через підконтрольні йому банківські установи понад 0,5 млрд грн із компанії "Укрнафта", топменеджмент якої він та його бізнес-партнери призначали, попри те, що держава була власником понад 50 % акцій. Із зали суду олігарх вийшов без наручників. Він заявив, що не має наміру вносити заставу.

Президент Зеленський стверджує, що справи щодо тих, хто "грабував Україну і ставив себе вище за закон та будь-які правила" нібито не розслідуватимуться "як завжди", тобто десятиліттями.

Низка експертів вважають арешт Коломойського демонстративним кроком, який не матиме для нього негативних наслідків, а основною метою процесу є запобігання екстрадиції олігарха до США, де проти нього відкрито кілька кримінальних проваджень.

⭐ Заступник глави Офісу президента ***Шурма*** підтвердив, що його брат одержав кошти від ДП "Гарантований покупець" за електроенергію сонячних електростанцій, що розташовані на окупованих територіях – "так само як отримували плату всі інші компанії із цих територій". **Він назвав журналістське розслідування "маніпулятивним та хибним", а кошти – "ціною, яку має платити держава за повернення великих активів".**

⭐ Компанія "Українська оборонна промисловість" представила стратегію запобігання, виявлення та протидії корупції на 2023–2024 роки.

⭐ Після журналістського розслідування та широкого розголосу в пресі Міністерство оборони подало позов про стягнення передоплати та пені в сумі

понад 456 млн грн до компанії, яка відвантажила армії неякісні сухпайки. Контракт на постачання, який було укладено в березні, розірвано лише 1 вересня. Міністерство закупило 1 млн неякісних продуктових наборів на суму 430 млн грн. Офіс генпрокурора наголосив, що чиновники міністерства підписали акт приймання без жодних претензій.

⭐ Радник президента США з нацбезпеки ***Салліван*** зустрівся у Вашингтоні з делегацією українських антикорупційних інститутів – головами НАБУ, Спеціальної антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду.

На зустрічі було обговорено **прогрес у боротьбі з корупцією та незалежність цих інститутів**. Салліван підтвердив підтримку США ***антикорупційних реформ в Україні*** та ***захист її демократії*** від російської агресії.

Посол Канади Цмось, яку було призначено нещодавно, заявила, що її країна має намір розширити участь в антикорупційних проєктах в Україні, зокрема, організувати навчання суддів та судових аудиторів.

Міністр юстиції Малюська заявив, що українська влада домовляється з країнами ЄС про екстрадицію в Україну топкорупціонерів. Проте, з його слів, адвокати чиновників наполягають на неможливості екстрадиції через небезпеку для життя їхніх клієнтів.

***

№ 2.005

Дайджест подій в Україні та навколо України від 03 вересня 2023

Головне

📌 Як я розумію, **головне для рєзіновго з яйцями за 17 гривень кожне – вчасно звалити**. І без кримінального переслідування з довічним ув'язненням. Тож, вони знову перемогли. Бо це чмо має сидіти разом з поплічниками. Чи ви вважаєте оце рило альтруїстом?

📌 Зверніть увагу на рівень юридичної грамотності так званої влади. Їх навіть прибиральницями в суд не можна допускати.

📌 Чому у нас закінчилися добровольці? Відповідь дуже проста. Тому що совкова система мобілізації і повсюдна корупція.

Теми доби

🔥 **Зеленський оголосив про звільнення міністра оборони Рєзнікова.**

⭐ Росія знову атакувала безпілотниками порти на Дунаї.

⭐ Міноборони видало наказ про визнання придатними до служби осіб із "неважкими" захворюваннями.

⭐ Влада погрожує екстрадицією "уклоністам", які виїхали з країни за підробленими документами ВЛК.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні від 4 вересня повідомив про 30 бойових зіткнень. Загалом за добу лінія фронту майже не зрушила з місця.

Тривають запеклі бої на південь від Бахмуту. Українські підрозділи поступово звільняють Андріївку та Кліщіївку, просуваючись до рокадної автодороги Горлівка-Бахмут. Російське командування перекинуло на цю ділянку додаткові резерви. Втрата контролю над цією трасою може мати негативні наслідки для угруповання в Бахмуті, який армії РФ вдалося захопити ціною величезних втрат.

ЗСУ відбили атаки на околицях Авдіївки та в Мар'їнці.

Контратаки російських військ на південь від Вугледару та на південний захід від Великої Новосілки – у Приютному також було відбито.

Основні бойові дії розгорнулися на південь від села Роботиного на Запоріжжі. Російське командування, ймовірно, вважає цю ділянку напрямом головного удару, перекинуло туди резерви з-під Лимана, які розташувалися на другій лінії оборони, а також планує завдати ударів із флангів по українських підрозділах із боку сіл Копани та Вербове.

⭐ У Куп'янську на Харківщині уламками російського снаряда поранено чоловіка. У прифронтових населених пунктах Донеччини внаслідок російських обстрілів загинув місцевий мешканець, поранено – 5. На Запоріжжі поранено 3 осіб. У Херсонській обл. загинула 1 людина, поранено – 5, дитина тощо.

⭐ Росія завдала ще одного удару дронами-камікадзе по українських портах на Дунаї. У кількох населених пунктах Ізмаїльського району пошкоджено складські та промислові будівлі, сільгосптехніку та обладнання промислових підприємств. Президент Молдови Санду засудила атаки українських портів.

Держприкордонслужба повідомила, що уламки двох збитих дронів впали на територію Румунії. Румунське Міністерство оборони заперечує вибухи на території країни, стверджує, що російські атаки не становили загрози для країни, проте є невиправданими та суперечать нормам гуманітарного права.

Шість безпілотників збито над Дніпропетровщиною, проте кілька БПЛА таки влучили в інфраструктурний об'єкт. Повітряні сили повідомили про знищення 23 ударних безпілотників із 32, якими Росія здійснила атаку.

⭐ Московські аеропорти знову припиняли роботу на кілька годин через загрозу атаки БПЛА. Міністерство оборони РФ повідомило про знищення українських дронів над акваторією Чорного моря та в Курській обл. У Курчатові, місті-супутнику Курської АЕС, дрон впав на будівлю ФСБ.

⭐ За твердженням мера Мелітополя Федорова, до міста приїжджала уповноважена з прав дитини РФ Львова-Бєлова для проведення пропагандистських заходів під час "виборів". Міжнародний кримінальний суд видав ордер на її арешт за участь у депортації українських дітей.

1-2) Тил

⭐ **Міністерство оборони змінило накази про оцінку придатності до військової служби та встановило нові норми щодо проходження служби обмежено придатними до неї громадянами.** Придатними до служби

визнаватимуться особи з діагнозами: з клінічно вилікуваним туберкульозом, вірусними гепатитами з незначним порушенням функцій, безсимптомні носії ВІЛ, з хворобами крові, що повільно прогресують, з легкими короткочасними проявами психічних розладів, невротичними, пов'язаними зі стресом, з епізодичними розладами, крім епілепсії, з незначними порушеннями функцій органів та систем. Одночасно з постановою про обмежену придатність до військової служби ВЛК має приймати постанову про придатність військовослужбовця до служби за конкретною військовою спеціальністю.

2. Україна та світ

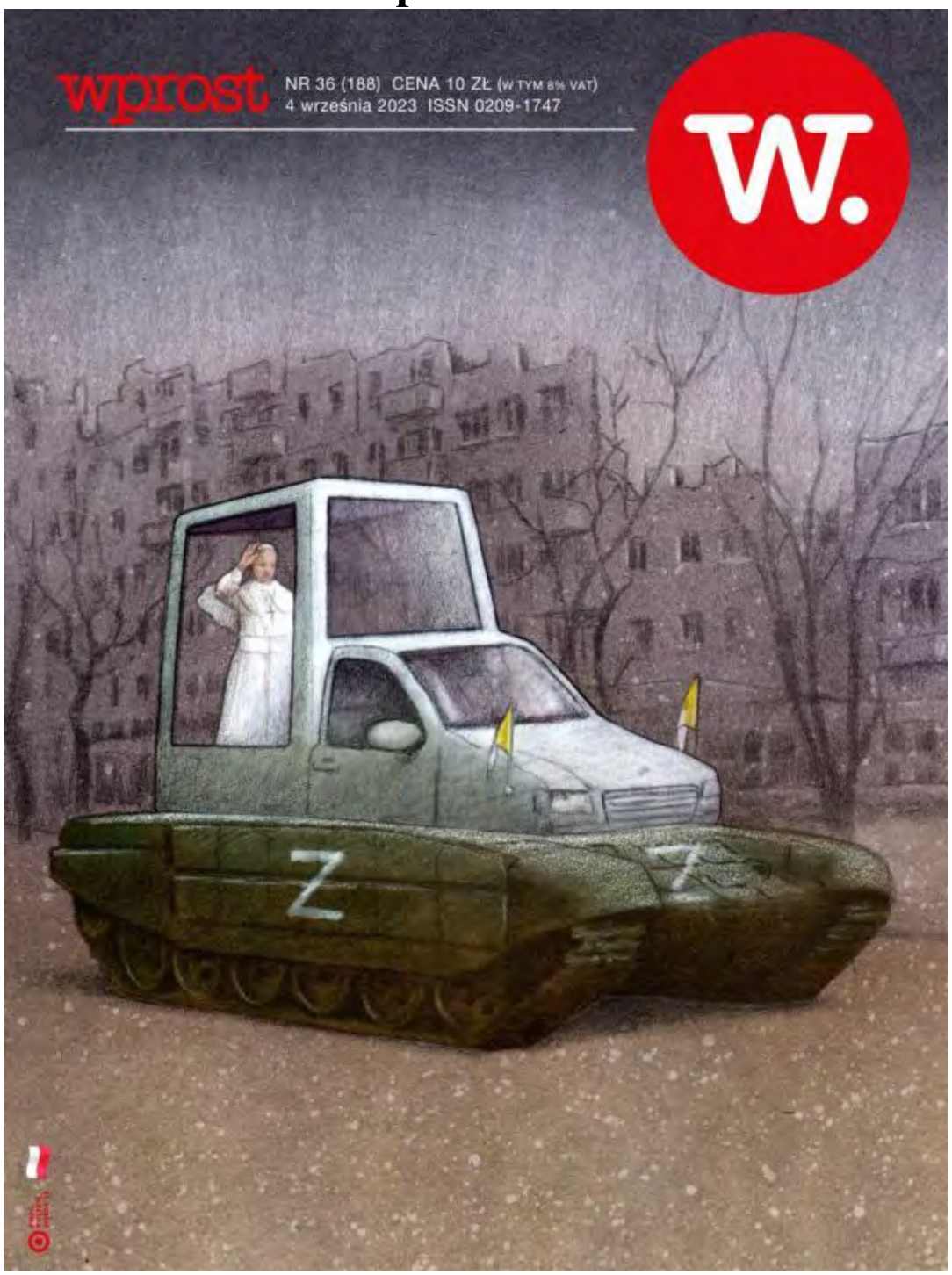

⭐ Голова комітету Бундестагу з оборони Штрак-Циммерман стверджує, що саме канцлер Шольц блокує постачання Україні далекобійних крилатих ракет Taurus.

Папа Римський Франциск спровокував ще один міжнародний скандал. Під час місії до Монголії на зустрічі з президентом Хурелсухом він заявив, що в епоху "Монгольського миру" (завоювання Чингісханом Азії та частини Європи) у світі не було конфліктів. Папа наголосив, що прибув до Монголії в день, коли вона святкує 860 років від дня народження Чингісхана. Під час візиту Франциск зустрівся із настоятелем єдиного в країні православного храму.

У відповідь на виступ Папи перед російськими католиками, у якому він говорив про велич Росії", польський тижневик *Wprost* надрукував на обкладинці чергового журналу колаж із Франциском у "папомобілі", що стоїть на російському танку із символом агресії – літерою "Z".

Керівник офісу прем'єр-міністра Угорщини Гуйяш заявив, що країни Заходу мають надати Росії гарантії безпеки та відмовити Україні в членстві в НАТО. Він також висловив думку щодо необхідності розпочати мирні переговори за участю США. Гуйяш стверджує, що Росія не становить загрози для Центральної Європи. На його твердження, Україна не має жодних шансів повернути тимчасово окуповані Росією території.

Заступник міністра фінансів РФ Моісеєв повідомив, що уряд не має наміру спрощувати процес виходу іноземних банків із Росії. З його слів, кожне рішення про вихід із ринку оцінюватиметься залежно від рішення про розморожування російських активів. Він підтвердив, що банк Райффайзен не звертався до влади РФ із проханням про припинення діяльності.

Президент США Байден висловив жаль, що йому не вдасться зустрітися з лідером Китаю Сі на саміті "Великої двадцятки" (G20) в Індії наступного тижня. На думку ряду західних експертів, відмова Сі брати участь у саміті в Нью-Делі може поставити під сумнів статус G20 як глобального форуму.

Президент ПАР Рамафоса оголосив, що розслідування нібито не знайшло доказів постачання зброї Росії. Посол США в ПАР Брижили в грудні 2022 р повідомив, що на російське судно Lady R у порту Сймонстаун було завантажено південноафриканську зброю. США попередили країну про можливе запровадження санкцій у разі підтвердження факту продажу озброєнь Росії.

Владна партія Грузії "Грузинська мрія" визнала, що не має голосів для імпічменту президентки Зурабішвілі. Вона без дозволу уряду здійснила візити до країн Європи для консультацій щодо вступу Грузії до Євросоюзу.

3. Тренди

⭐ Представник президента у Верховній Раді, депутат від партії "Слуга народу" Веніславський повідомив про внесення фракцією законопроєкту про скасування відтермінування від мобілізації студентів віком від 30 років або осіб, що набувають другу вищу освіту. Веніславський оцінив їхню кількість у 60 тис. На його твердження, екстрадиція з-за кордону осіб, які купили довідки ВЛК та виїхали з України, "є юридично можливою" в разі, якщо буде зареєстровано кримінальне провадження, а особі – вручено підозру про користування фальшивими документами.

⭐ ***Радник Офісу президента***, колишній депутат ***Лещенко*** стверджує, що в підозрі про злочин олігарх ***Коломойський*** фігурує як громадянин Ізраїлю та Кіпру, якого позбавлено громадянства України. **Зі слів Лещенка, це заперечує твердження, що Коломойського не може бути видано США. Під час слухання справи про вибір олігарху запобіжного заходу, суддя оголосила, що Коломойський є громадянином України. Лещенко також заявив, що запит про екстрадицію Коломойського від США не надходив.**

4. Корупція

⭐ **Президент Зеленський таки вирішив змінити міністра Резнікова, оскільки гучні скандали в Міністерстві оборони негативно впливають на його імідж.** Зеленський заявив, що **місце Резнікова посяде голова Фонду держмайна Умеров**. За його твердженням, Міністерство потребує нових підходів та інших форматів взаємодії як із військовослужбовцями, так і із суспільством. Вочевидь жоден з інших кандидатів, прізвища яких називали журналісти, не погодився обійняти цю посаду. **Умеров не має досвіду у військовій галузі, не служив в армії та не має військової чи юридичної освіти.** Глава парламентської фракції "Слуга народу" Арахамія повідомив, що Верховна Рада звільнить Резнікова і призначить на його місце Умерова вже на найближчому пленарному засіданні.

Перед звільненням Рєзніков дав інтерв'ю агентству "Укрінформ".

Він повідомив, що партнери з початку широкомасштабного вторгнення надали Україні воєнну допомогу на суму приблизно $100 млрд, причому з них на $60 млрд допомогу надали США.

Міністр стверджує, що проблемна дебіторська заборгованість за техніку, боєприпаси та амуніцію, які так і не отримала армія, становить "усього" 2,7 %, а проти таких постачальників нібито вже подано судові позови. Міністр повідомив, що Україна впровадила вже приблизно 300 стандартів НАТО, ще 200 – буде імплементовано до кінця 2023 року, проте, з його слів, це не є ключовою умовою для вступу країни до Північноатлантичного Альянсу.

За його твердженням, Україна щодня витрачає на оборону до $100 млн, без волонтерських зборів, які він назвав, "незначними" проти держвидатків.

***

№ 2.006

Дайджест подій в Україні та навколо України від 04 вересня 2023

Головне

📌 Коли я дивився на рило дідуся - турецького торгаша Ердогана після розмови з хуйлом, я суто фізично відчував, що щось у нього пішло не так. Що саме? Найімовірніше йшлося про гроші. ПРО ДУЖЕ ВЕЛИКІ ГРОШІ. Точніше, про борги Туреччини хуйлу, які не можна ігнорувати. Як не можна НАРАЗІ йому ігнорувати попередження хуйла. Шпагат на двох стільцях.

Тож чому так сталося? Тому що на кожну хитру дупу є відро вазеліну з патефонними голками для клістиру.

📌 Хуйлята з оона не розчарували. Ну скоїли хуйлята в Україні геноцид, це ж очевидно! (для них, безумовно), АЛЕ. Бумеранг колись прилетить. І буде дуже болісно.

📌 Коли я дивлюсь на реакцію Туреччини і Польщі на провокації хуйла, я цілком розумію виблядків рогозина і караганова. Які відверто пропонують завдати ядерного удару по Європах. Все одно відповіді не буде.

📌 Результат санкцій – цілком позитивне сальдо зовнішньої торгівлі хуйлостану. Або санкції, або на пів шишечки. Але комусь і так норм, нє?

📌 А чи знаєте ви, що споживчі ціни за рік зросли усього на 15%? Ні, не знаєте? Так вам навколокоритні розповідатимть, що біле є чорним, і навпаки. Божа роса в очі, ні?

Теми доби

🔥 Путін вимагає виконання всіх вимог для поновлення "зернової ініціативи".

🔥 Комісія ООН не вважає геноцидом воєнні злочини РФ в Україні.

🔥 Рєзніков і Умеров подали у відставку.

🔥 Зовнішня торгівля Росії повністю відновилася.

🔥 Румунія заперечує падіння уламків російського безпілотника на свою територію.

🔥 Чиновники НБУ вбачають зниження темпів зростання споживчих цін.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ За добу на лінії фронту станом на ранок 5 вересня сталося 29 бойових зіткнень.

Бої точилися на півночі Луганської обл. – у Новоєгорівці, на березі Сіверського Дінця – у Білогорівці, у районі Бахмута – у Кліщіївці, на околицях Донецька – у Мар'їнці, а також на 2 ділянках фронту в Запорізькій області – у напрямку на Токмак у Новопрокопівці та Вербовому та вздовж траси Запоріжжя – Маріуполь.

Спікер Генштабу Ковальчук повідомив, що атаки ЗСУ мали успіх у районі села Вербового та на південь від Бахмута.

Президент РФ Путін заявив турецькому президенту Ердогану, що український контрнаступ нібито вже "видихнувся" і завершився "провалом".

⭐ 2 людини дістали поранення внаслідок обстрілів прикордонних населених пунктів Сумщини з території РФ. На Донеччині через обстріл

постраждали 2 місцевих жителів. На Запоріжжі загинула мешканка прифронтового села Мала Токмачка. На Херсонщині уламками російського снаряда поранено дитину.

⭐ Президент Зеленський відвідав командні пункти кількох бригад у районі Горлівки та на Запоріжжі. Після поїздки він заявив, що на наступному засіданні Ставки обговорюватимуться першочергові потреби військ – насамперед забезпечення підрозділів засобами радіоелектронної боротьби та антидроновими рушницями для протидії атакам ударних безпілотників. З його слів, під час спілкування з командирами йшлося також про недостатнє комплектування підрозділів особовим складом та забезпечення війська боєприпасами.

⭐ У прифронтовому районі Дніпропетровщини внаслідок вибуху безпілотника-камікадзе знищено 1,5 тис. т зерна.

Міністр закордонних справ Румунії Одобеску й далі стверджує, що уламки збитих російських дронів-камікадзе впали не на територію країни, а "поруч із кордоном". Глава МЗС Кулеба повідомив, що Україна має фотодокази падіння дрона на румунську територію. На його думку, румунська влада прийняла рішення не йти на ескалацію, щоб не вступати в прямий конфлікт із Росією.

⭐ Мер Москви Собянін повідомив, що підрозділи ППО збили на підльоті до Москви три українські БПЛА. У московських аеропортах було оголошено план "Килим", відкладено та скасовано десятки авіарейсів.

За інформацією російських ЗМІ та телеграм-каналів, влада РФ будує навколо Москви й поруч із резиденціями президента Путіна майданчики для розміщення засобів ППО, насамперед зенітно-гарматних комплексів "Панцир-С1". Кілька таких комплексів встановлено на дахах будинків у Москві навколо Кремля, а також на вежах у лісових масивах.

⭐ Губернатор Брянської обл. повідомив про запобігання прориву української диверсійної групи на територію РФ. Російські телеграм-канали повідомили, що внаслідок бою загинув боєць російської прикордонної служби. "Російський добровольчий корпус" повідомив про ліквідацію двох російських прикордонників під час рейду на територію області.

⭐ Міністр оборони РФ Шойгу повідомив, що російська влада відмовилася від проведення стратегічних навчань "Захід-2023", оскільки, з його слів, "навчання тривають в Україні".

⭐ Комісія ООН із розслідування воєнних злочинів в Україні не виявила фактів геноциду. Глава комісії Месе заявив, що розслідування ще не закінчено, проте визнав наявність значної кількості воєнних злочинів Росії, які

він назвав серйозними. Звіт про діяльність комісія надасть Генеральній Асамблеї ООН у жовтні 2023 р, а Раді ООН із прав людини – у березні 2024 р.

⭐ Центр національного опору Міністерства оборони повідомив, що окупанти привозять "громадських спостерігачів" із Росії для організації "виборів" на захоплених територіях Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей. За твердженням чиновників Центру, окупаційна влада вже "намалювала" собі рекордну явку на вибори – нібито "проголосували" вже приблизно третина населення регіону. За оцінкою британської розвідки, окупанти мають намір показати 80 % "підтримки" місцевим населенням партії "Єдина Росія".

1-2) Тил

⭐ Президент Зеленський підписав закон про зміни до адміністративно-територіального устрою Автономної республіки Крим. Він передбачає декомунізацію назв населених пунктів та створення нової системи розподілу території на райони.

⭐ Влада має намір призначити голову Фонду держмайна Умерова міністром оборони. Він, а також чинний міністр Рєзніков написали заяву про відставку, профільні комітети парламенту вже погодили їхнє звільнення. Офіс президента планує призначити головою Антимонопольного комітету керівника Донецької облдержадміністрації Кириленка.

⭐ Споживання електроенергії в країні падає через сезонне зниження температури повітря. Скорочується й імпорт зі Словаччини та Молдови, і навіть поновився експорт до Словаччини.

У серпні імпорт електроенергії з Європи до України зріс майже на 58 % проти липня і сягнув 115 ГВт•год. Понад ⅔ електроенергії закуплено в Словаччині.

Нацкомісія з регулювання в галузі енергетики та комунальних послуг вимагає від Укренерго роз'яснень через запит у серпні на надання аварійної допомоги з європейської енергосистеми замість пошуку резервів частоти та потужностей в Україні.

⭐ Міністерство охорони здоров'я повідомило про завершення ліквідації наслідків підриву російською армією греблі Каховської ГЕС. Головний санлікар Кузін заявив, що спалаху інфекційних захворювань вдалося уникнути.

⭐ **Міністр економіки Свириденко повідомила, що за рік із моменту поновлення приватизації (продажу) держпідприємств Фонд держмайна**

провів понад 400 аукціонів та поповнив бюджет у сумі 3,8 млрд грн. 73 % об'єктів було продано дешевше за 1 млн грн кожен.

⭐ За інформацією Міністерства фінансів, загальний держборг України в серпні 2023 р зріс на 3,1 % (на $4 млрд), сягнувши нового історичного максимуму – $132,92 млрд. У гривневому еквіваленті він зріс на 146,2 мільярда гривень – до 4 86 трлн грн. Прямий держборг збільшився на 3,3 % й сягнув $123,63 млрд (93,0 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу).

⭐ За 8 місяців 2023 року дефіцит держбюджету склав 0,714 трлн грн., за плану 1,237 трлн грн. Державні запозичення сягнули 1,121 трлн грн, витрати бюджету – 2,377 трлн грн.

⭐ Дефіцит держбюджету України в серпні 2023 р становив 131 млрд гривень проти 108 млрд грн у липні, та 135 млрд грн – у червні. Надходження до бюджету склали майже 125 млрд грн. З них 34 млрд грн – ПДВ із ввезених товарів, 31 млрд грн – податок на прибуток підприємств, 29 млрд грн – ПДВ на вироблені в Україні товари, з якого 9 млрд грн відшкодовано експортерам, понад 14 млрд грн – податок на доходи фізосіб та військовий збір, 10 млрд грн – акцизний податок, 4 млрд грн – рентна плата за користування надрами, приблизно 3 млрд грн – ввізне та вивізне мито.

⭐ З початку повномасштабного вторгнення НБУ перерахував зі спецрахунка на потреби оборони понад 29,2 млрд грн, з них у серпні – майже 1,2 млрд грн. Міноборони отримало 19,15 млрд грн, Нацгвардія – 1,41 млрд грн, Нацполіція – 1,65 млрд грн, Держприкордонслужба – 0,98 млрд грн, Держспецзв'язку – 5,31 млрд грн, Держслужба з надзвичайних ситуацій – 0,11 млрд грн, СБУ – 0,32 млрд грн, РНБО – 0,04 млрд грн. Загалом на спецрахунок надійшло понад 30 млрд грн в еквіваленті.

⭐ Пресслужба НБУ повідомила, що зростання споживчих цін у річному вимірі в липні сповільнилося до 11 % з 26 % у січні. Чиновники регулятора прогнозують інфляцію за підсумками року в розмірі 10,6 % та зниження її темпів до 8,5 % у 2024 р. та до 6,0 % – у 2025.р. Вони вважають, що інфляція зростатиме переважно завдяки підвищенню тарифів на житлово-комунальні послуги.

2. Україна та світ

⭐ **У Сочі відбулася зустріч президента РФ Путіна та турецького президента Ердогана.** Головним її питанням було поновлення "Чорноморської зернової ініціативи", з якої Росія вийшла в липні. Після закінчення переговорів Путін заявив, що Росія може повернутися до "зернової

угоди" лише у випадку, якщо буде виконано всі зафіксовані в домовленостях забаганки щодо скасування санкцій та обмеження на експорт російської агропродукції. Він звинуватив Україну, що вона використала наданий торговим судам коридор для скоєння "терористичних атак".

За твердженням Путіна, **44 % зерна Україна відправляла до Європи, 14 % – отримала Туреччина й лише 6 % – африканські країни**. **Ердоган констатував, що пропозиції ООН та Туреччини Путіна не зацікавили. Тому, на його думку, Україна "має пом'якшити свій підхід" до проблеми експорту. Він повідомив про готовність бути посередником на переговорах Росії та України, а також запросив Путіна відвідати Туреччину з офіційним візитом.**

Турецький президент намагається досягти успіхів у зовнішній політиці на тлі проблем в економіці країни, що наростають. У серпні споживча інфляція за підсумками року прискорилася до 58,9 % із 47,8 % у липні. Також швидкими темпами зростають і податки. Центральний банк країни підвищив облікову ставку до 25 % для стримування інфляції та повернення довіри інвесторів. На думку низки експертів, Ердоган на переговорах намагався переконати Путіна в необхідності відтермінування платежів за енергоносії та за будівництво АЕС.

⭐ Глава МЗС Німеччини Бербок назвала "цинічною" гру Путіна із "зерновою угодою". Водночас вона вважає важливими зусилля турецького президента Ердогана, які спрямовані на відновлення українського зернового експорту. Представник Держдепартаменту привітав зусилля Туреччини та інших країн, які спробували переконати Росію повернутися до "ініціативи".

Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що Україна не має бути заручницею російського шантажу. Він наголосив, що Росія створює проблеми, а потім запрошує весь світ їх розв'язувати. Кулеба переконаний у необхідності поновлення "ініціативи", проте не через виконання вимог Росії. Він підкреслив, що навіть якщо світ піде назустріч Путіну, Росія за місяць висуне нові вимоги.

Пресофіцер Сил оборони півдня Гуменюк вважає, що зривання переговорів щодо відновлення "зернового коридору" посилює загрозу російських атак української портової інфраструктури.

"Українська зернова асоціація" збільшила прогноз урожаю зернових та олійних культур ще на 3,7 млн т – до 80,5 млн т. Тому перед Україною на повну постає проблема відновлення експорту агропродукції Чорним морем.

⭐ Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що рішення про постачання Україні далекобійних крилатих ракет Taurus лежить на столі в канцлера Шольца. Він висловив надію, що канцлер таки ухвалить це рішення

"якнайшвидше". Кулеба наголосив, що Велика Британія та Франція вже передали Україні ракети великої дальності.

Український міністр вважає, що шлях до дипломатичного врегулювання із Росією лежить через поле бою. Він також наголосив, що Росія використає будь-яке перемир'я як перепочинок для накопичення сил задля подальшого реваншу.

Міністр оборони Бельгії Дедондер повідомила про передавання Україні вже незабаром часом ракет ППО Sea Sparrow, які країна закупила в Німеччини.

⭐ За оцінкою низки західних економічних видань та експертів, санкції не завдали істотного удару російській економіці. Як експорт, так і імпорт у грошовому вимірі повернулися до рівня 2021 р. Профіцит зовнішньої торгівлі РФ у I півріччі склав $57 млрд.

⭐ Представник держсекретаря США ван Нострандт стверджує, що "стеля" цін на російську нафту в розмірі $60/барель таки працює, а цей захід нібито дав змогу зменшити нафтові доходи Росії. Водночас котирування російського сорту нафти URALS вже із середини липня перетнули цю планку.

Уряд Болгарії націоналізував нафтовий термінал Росенець у районі порту Бургас, який належав російській компанії "Лукойл". Договір про концесію було розірвано після запровадження Євросоюзом санкцій щодо "Лукойлу".

⭐ Російський дочірній банк американського "Сітібанку" повідомив про згортання до кінця 2023 р мережі банкоматів у РФ. Портфель споживчих кредитів "Сітібанку" викупив російський банк "Уралсіб".

⭐ Канадські мобільні оператори розривають роумінгові угоди з російськими операторами після того, як уряд Канади запровадив проти них санкції.

⭐ Міжнародна федерація водних видів спорту дозволила російським та білоруським спортсменам брати участь у змаганнях під нейтральним прапором, і лише в індивідуальному заліку.

⭐ Папа Римський Франциск спробував виправдатися перед журналістами. Він стверджує, що під час спілкування з російською католицькою молоддю не висловлював захоплення російським імперіалізмом, а йшлося лише про культурну спадщину.

⭐ Владна партія Грузії "Грузинська мрія" таки запускає процедуру імпічменту президента Зурабішвілі, попри нестачу голосів депутатів для його підтримки. Причиною імпічменту партія назвала поїздку Зурабішвілі

країнами ЄС без згоди уряду як офіційної особи для консультацій щодо вступу Грузії до Євросоюзу. Депутати наголошують, що зовнішня політика є прерогативою уряду, а не президента.

3. Київ

⭐ Повністю відновлено після ремонту рух мостом через р. Ірпінь на трасі Київ – Чоп у селі Стоянка.

⭐ Інформація про мінування шкіл, торгових центрів, вокзалів та лікарень Києва знову не підтвердилася, проте призвела до вимушеної евакуації людей.

4. Тренди

⭐ Заступник голови профільного парламентського комітету Железняк повідомив, що в процесі підготовки бюджету 2024 р Кабмін планує скерувати весь податок на доходи військовослужбовців із місцевих бюджетів до спецфонду держбюджету для фінансування потреб оборони. У 2023 р місцеві бюджети одержують 64 % цього податку.

⭐ **Депутати від партії "Слуга народу" Веніславський та Безугла внесли до парламенту законопроєкт про скасування відтермінування призову осіб віком від 30 років, які здобувають другу вищу освіту, а також докторантів.**

5. Корупція

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції повідомило, що станом на 4 вересня декларації за 2021 рік подали вже 400,3 тис. чиновників. Серед них – лише 50 народних депутатів та 5 міністрів. НАЗК очікує на прийняття вже цього тижня законопроєкту про поновлення обов'язкового декларування. Минулого тижня декларації подали лише 2 депутати Верховної Ради.

⭐ НАЗК відкрило доступ до Єдиного держреєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Водночас залишаються закритими певні дані осіб, які пов'язані з обороною. Доступ до реєстру було закрито після широкомасштабного вторгнення російських військ.

⭐ Заступник голови парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Железняк повідомив, що внаслідок затримки публікації в газеті "Голос України" закону про заборону продажу українських цигарок у магазинах безмитної торгівлі Duty Free, учасники схем ухилення від сплати

податків отримали зайвий місяць для одержання прибутків, оскільки закон набуває чинності лише наступного місяця після публікації. Президент Зеленський підписав його 30 серпня, але "хтось" передав закон на публікацію лише 2 вересня.

***

№ 2.007

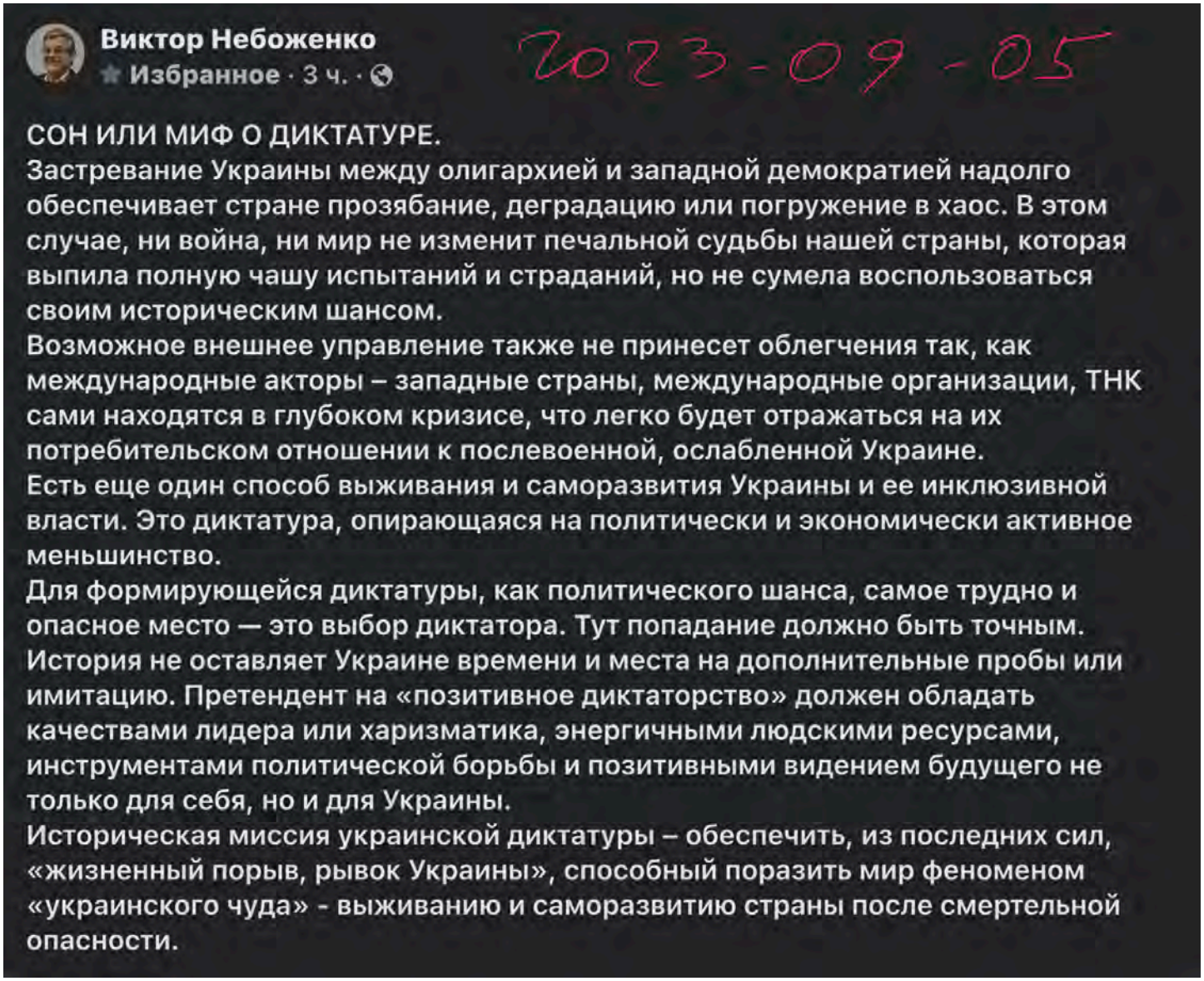

***

№ 2.008

Дайджест подій в Україні та навколо України від 05 вересня 2023

Головне

📌 Безкарність заохочує. Те, що відпустили без покарання рєзінового топкорупціонера з яйцями за 17 гривень кожне свідчить, що "зоряна команда" буде красти й далі. До речі, Умеров цілком лояльний до єрмакаки. Ба більше. він брав участь у всіх "мирних переговорах" про капітуляцію. на початку вторгнення. Тобто, замазаний гівном по самі не балуйся.

📌 Я ВПЕВНЕНИЙ, що поновлення декларування обставлено такими умовами, що не матиме жодного значення. Ну й протягнули майже все, що хотіли, наприклад, про невизнання корупційним злочином невнесення відомостей про майно чи активи вартістю 1,3 мільйона гривень. Чи це просто дрібнички якісь?

📌 Коли я чую марення хуйла, у мене з'являється впевненість, що воно - теж єврей. Ну, як шикльгрубер.

📌 Війна для чиновників вже закінчилася. Вже час щипати гусей, ага...

📌 Марення "зелених юристів" про екстрадування "уклонистів" виявилося звичайною жахалкою. Цапом-відбувайлом лігво на банковій призначило виблядка веніславського.

Теми доби

🔥 Верховна Рада звільнила міністра оборони Рєзнікова.

🔥 Парламент відновив електронне декларування майна чиновників та депутатів, але закрив на рік доступ до реєстру декларацій.

🔥 Росія і далі здійснює атаки українських портів на Дунаї

🔥 Російського президента Путіна "переклинило" на антисемітизмі.

🔥 Кабмін має намір повністю скасувати мораторій на перевірки бізнесу.

🔥 Ердоган наполегливо просуває вимоги Росії для відновлення "зернової угоди".

🔥 Представник президента у Верховній Раді Веніславський визнав нереалістичність екстрадиції "уклоністів".

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ У ранковому зведенні від 6 вересня Генштаб повідомив про 28 бойових зіткнень, що сталися на лінії фронту. Упродовж доби українські війська відбили атаки армії РФ на півночі Луганщини – у Новоєгорівці, на Сіверському Дінці – у Білогорівці, а також на околицях Бахмута, Авдіївки, Донецька. Генштаб також констатував, що ударні підрозділи ЗСУ досягли успіхів на південь від села Роботине на Запоріжжі й ведуть наступальні дії в напрямку с. Новопрокопівка на основній лінії оборони російських військ. Локальні успіхи ЗСУ також мають і на південь від Бахмута – у Кліщіївці, попри запеклі контратаки армії РФ.

Російські телеграм-канали повідомили про успішні атаки українських військ у районі селища Новодонецьке південно-східніше Великої Новосілки.

⭐ У Харківській обл. під російський обстріл касетними боєприпасами потрапило село Нова Гнилиця за 70 км від кордону з РФ та лінії фронту, поранення отримав місцевий житель. У Донецькій області внаслідок російських обстрілів поранено 6 осіб. Також поранено 3 мешканців Запорізької та 3 – Херсонської обл.

⭐ Росія вночі знову скоїла атаку на об'єкти в Україні крилатими та балістичними ракетами, а також дронами-камікадзе, зокрема, на Київ. На Одещині кілька ударних БПЛА збити не вдалося. Вони пошкодили портову та сільськогосподарську інфраструктуру, а також адміністративні будівлі, 1 людина загинула. Командування Повітряних сил повідомило про знищення всіх 7 крилатих ракет Х-101/Х-555, 1 балістичної ракети "Іскандер – М" та 15 дронів-камікадзе типу Shahed-131/136.

⭐ Губернатор Брянської обл. РФ повідомив, що підрозділи ППО збили український безпілотник.

⭐ Представник Головного управління розвідки Юсов заявив, що російський пілот, який викрав бойовий гелікоптер, одержить як винагороду $0,5 млн на підставі закону, який президент Зеленський підписав у квітні 2022 р.

1-2) Тил

⭐ Президент Зеленський і далі тасує чиновників в уряді. Він вніс до Верховної Ради подання про призначення міністром оборони колишнього глави Фонду держмайна Умерова. Профільний комітет підтримав це призначення. Верховна Рада після звіту міністра Рєзнікова звільнила його з посади голови Міністерства оборони рекордною кількістю голосів – 327.

Депутати підтримали звільнення з посади голови Антимонопольного комітету Піщанської – близької подруги дружини президента Зеленського. Сестра Піщанської управляє віллою президента в Італії, саме на неї він переписав цей актив. З інформації ЗМІ, Піщанську "команда Зеленського" планує призначити головою Фонду держмайна. На її місце буде призначено голову Донецької військової обладміністрації Кириленка. Указ про його звільнення вже підписано.

Кабмін погодив призначення головою Полтавської обладміністрації заступника голови Агентства з розшуку та менеджменту активів, отриманих у корупційний та інший злочинний спосіб (АРМА) Проніна.

⭐ Уряд схвалив законопроєкт про скасування мораторію на проведення документальних планових та позапланових податкових перевірок підприємств. Перевірки було "поставлено на паузу" в день початку широкомасштабного вторгнення, – аж до скасування воєнного стану.

Кабмін також затвердив порядок отримання та скасування статусу електронного резидентства з оплатою єдиного податку іноземними фізособами-підприємцями. Резидентство можна буде отримати або відмовитися від нього в режимі онлайн без відвідування України. Підприємці сплачуватимуть 5 % податок у межах ліміту 3-ї групи, але тільки за зовнішньоекономічними контрактами на експорт послуг, а в разі перевищення цього ліміту – 15 %.

Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що Кабмін до 15 вересня затвердить законопроєкт про бюджет на 2024 р та передасть його до Верховної Ради. Він назвав пріоритетами бюджету сектор безпеки та оборони, зарплати

бюджетних працівників та соціальні виплати, а також відновлення інфраструктури.

⭐ Державна екологічна інспекція оцінила приблизно у $1,5 млрд збитки довкіллю від підриву дамби Каховської ГЕС. Представник інспекції Заруба повідомив, що остаточну оцінку буде зроблено після звільнення окупованої території. З його слів, серед експертів поки триває дискусія щодо необхідності відтворення Каховського водосховища. На думку представника Міністерства оборони Дударя, підрив дамби може мати наслідком спустелювання території та зникнення сільськогосподарських угідь, які отримували воду з водосховища.

У червні чиновники Міністерства екології оцінили збитки в 146 млрд грн (майже $4 млрд).

⭐ Литва передала Україні вже другий потужний трансформатор, який у змозі забезпечити електроенергією 200 тис. домогосподарств.

⭐ Мінфін підписав угоду зі Світовим банком як частину проєкту "Ремонт житла для відновлення прав та можливостей людей" (HOPE) на суму $232 млн. З них $70 млн буде надано які кредит під гарантії уряду Японії, решта суми – грант від донорського фонду підтримки України.

⭐ За словами глави Міжнародного комітету порятунку Мілібенда, світ уже "звик" до війни в Україні, а події в країні привертають дедалі менше уваги. Це призвело до скорочення допомоги Україні, хоча потреби залишаються незмінними. Понад 18 мільйонів українців потребують гуманітарної допомоги, а чисельність біженців та внутрішньо переміщених осіб не зменшується. Мілібенд констатував, що у 2023 р донорська допомога Комітету суттєво скоротилася.

⭐ В Умані з 9 до 22 вересня буде посилено заходи безпеки, як це зазвичай відбувається під час паломництва хасидів до могили цадика Нахмана на святкування єврейського Нового року. До цих заходів входить заборона на продаж будь-якого алкоголю та піротехнічних засобів, а також особливий режим в'їзду та виїзду, для мешканців міста тощо.

⭐ Святошинський райсуд Києва відхилив усі клопотання адвокатів судді Тандира, який, перебуваючи за кермом у стані алкогольного сп'яніння, задавив на смерть бійця Нацгвардії на блокпосту на в'їзді до Києва під час комендантської години.

⭐ Міністерство внутрішніх справ оголосило в розшук за підозрою в держзраді колишнього депутата Верховної Ради від партії "Опозиційна

платформа – За життя" Рабіновича, який переховується від правосуддя в Ізраїлі. Печерський райсуд Києва 1 серпня його заочно заарештував.

⭐ Адвокат олігарха Коломойського оголосив, що його підзахисний не вноситиме заставу в розмірі 509 млн грн до розгляду апеляції на рішення суду про арешт за звинуваченням у шахрайстві та легалізації коштів, отриманих у злочинний спосіб.

⭐ 5 вересня Мінфін на аукціоні з розміщення облігацій внутрішньої державної позики залучив 6,43 млрд грн. Зокрема, на 3,48 млрд грн продано ОВДП із терміном погашення 1 рік 10 міс., та на 2,95 млрд грн – з погашенням за 3 роки.

2. Україна та світ

⭐ Президент Румунії Йоханніс заперечує падіння уламків російського дрона-камікадзе на території країни. З його слів, уламки впали "за 800 м від кордону". Йоханніс повідомив, що країни НАТО погодили конкретні заходи на випадок, якщо наслідки провокації перевищать "очевидні речі, що прописані в процедурах Альянсу", і наголосив, що ця інформація не є публічною.

⭐ Новопризначений міністр закордонних справ Нідерландів Слот у розмові з главою МЗС Кулебою назвала пріоритетом країни якнайшвидше передавання Україні винищувачів F-16. Слот – колишня військова, яка брала участь у реальних бойових діях, тому добре розуміє значення авіації в сучасній війні.

Німеччина передає Україні черговий пакет допомоги. До нього включено ракети SLS комплексів ППО IRIS-T малої дальності для боротьби з безпілотниками. 200 таких ракет уряд Німеччини викупив у Швеції. Їх буде передано ЗСУ після реновації на заводі компанії-виробника Diehl Defence. Компанія оголосила про плани суттєвого розширення виробництва комплексів ППО IRIS-T SLM, що довели свою ефективність в Україні. ВСУ вже отримали 2 таких комплекси, уряд Німеччини планує передати ще 6.

В Україну вже прибули нові снаряди для зенітних танків Gepard, яких постійно не вистачало підрозділам ППО.

Також у складі пакета – 8,5 млн набоїв до стрілецької зброї, 27 тис. боєприпасів для автоматичних гранатометів, автотехніка, 20 тис. захисних окулярів.

⭐ Президент Туреччини Ердоган після зустрічі з російським президентом Путіним заявив, що не вбачає на обрії "обнадійливої картини миру". Водночас він висловив сподівання, що йому вдасться переконати Путіна відновити

"Чорноморську зернову угоду". Ердоган підтвердив, що Росія наполягає на під'єднанні Россільгоспбанку до системи міжнародних банківських розрахунків SWIFT та скасування обмежень на страхування російських суден. Він також вважає, що ці питання має бути винесено на голосування Генеральної Асамблеї ООН. Ердоган також має намір обговорити вимоги Путіна із генеральним секретарем ООН Гутеррешем.

Український посол у Туреччині Боднар повідомив, що вже незабаром відбудуться переговори між президентами Зеленським та Ердоганом.

⭐ Міністр закордонних справ Кулеба в інтерв'ю японській телекомпанії NHK наголосив, що Путіну довіряти не можна. Кулеба поки не спостерігає "вікна можливостей" для переговорів із РФ. Він підкреслив, що навіть якщо Путін і дасть слово, то немає жодної гарантії, що він його одразу не порушить.

⭐ Президент РФ Путін заявив у коментарі пропагандистському телеканалу ВДТРК, що "західні куратори спеціально поставили на чолі сучасної України етнічного єврея", який "прикриває героїзацію нацизму". Прессекретар МЗС України Ніколенко констатував, що Путін зациклився на єврейському походженні Зеленського, що свідчить про його антисемітизм, який "глибоко вкоренився".

⭐ Білоруський президент Лукашенко заборонив подовжувати чинність паспортів громадянам країни, які виїхали за кордон.

⭐ Міністр оборони Латвії Мурнієце не виключила можливості мінування прикордонної смуги та встановлення додаткових перешкод для посилення безпеки кордону через можливу загрозу з боку Білорусі та Росії.

Польська прикордонна служба повідомила про запобігання пошкодженню паркану на кордоні білоруським прикордонником.

⭐ Президент Вірменії Хачатурян відкликав представника країни у воєнному блоці, який створила Росія – Організації Договору колективної безпеки (ОДКБ) та призначив його послом у Нідерландах. МЗС РФ запросило у Вірменії роз'яснення щодо наміру влади країни ратифікувати Римський статут Міжнародного кримінального суду, який видав ордер на арешт президента Путіна. За інформацією ЗМІ, Вірменія вперше після вторгнення Росії надіслала в Україну гуманітарну допомогу. Прем’єр-міністр Пашинян неодноразово заявляв, що країна не підтримує агресію Росії.

⭐ СБУ повідомила російського олігарха Фрідмана про підозру у фінансуванні агресивної війни Росії проти України. Фрідман вклав приблизно 2 млрд руб. у підприємства російського військово-промислового комплексу – у Тульський патронний завод та Уральський оптико-механічний завод.

Фрідман також організовує збирання коштів для російських військовослужбовців, а його компанія застрахувала особовий склад та військову техніку, які беруть участь у війні в Україні.

⭐ Радник президента США з нацбезпеки Салліван закликав Північну Корею відмовитися від планів продажу Росії зброї та боєприпасів, які може бути застосовано у війні проти України. Зі слів радника, Росія та КНДР останнім часом ведуть активні перемовини, а лідер Північної Кореї Кім зібрався відвідати РФ з офіційним візитом для зустрічі з президентом Путіним. Посол США в Японії Еммануель стверджує, що спроби Росії купити зброю в КНДР доводять ефективність західних санкцій. Деякі експерти вважають, що КНДР існує лише завдяки підтримці Китаю, а продаж зброї Росії може бути прикриттям китайської воєнної допомоги.

⭐ Голова Міжнародного олімпійського комітету Бах повідомив про погодження "формули" участі російських та білоруських спортсменів в Олімпіаді 2024 р у Парижі. Громадяни РФ та Білорусі зможуть узяти участь в Олімпіаді лише індивідуально, у "нейтральному" статусі, за умови, що не підтримують російську агресію проти України та не мають зв'язків з арміями цих країн. Зі слів Баха, саме таке рішення МОК ухвалить за кілька днів.

⭐ Директор-розпорядник МВФ Георгієва заявила, що відновлення світової економіки впродовж останнього року суттєво сповільнилося через війну в Україні. З її слів, лише США змогли відновитися повністю, а ЄС та Китай суттєво уповільнили темпи зростання ВВП. Країни з низьким рівнем прибутку постраждали більше розвинених.

⭐ Саудівська Аравія ще більше скоротила видобуток нафти, що негайно спричинило зростання її котирувань на міжнародних ринках – вартість бареля сорту Brent перевищила $90. Цей крок збільшує доходи Росії від нафтового експорту, всупереч встановленій країнами заходу ціновій "стелі" на її нафту в розмірі $60/барель. Істотна частка російської нафти продається "в чорну", за валюту третіх країн із використанням "тіньового флоту" танкерів поза західною юрисдикцією без відповідного страхування вантажу та контролю ціни. Країни "Великої сімки" відклали перегляд "стелі цін", хоча вартість російської нафти перевищила його ще в липні.

⭐ Компанія "Info Sapiens" провела опитування українських біженців на запит ГО "Центр економічної стратегії". За оцінкою аналітиків, за кордоном станом на кінець червня 2023 р перебували від 5,6 до 6,7 млн українських біженців, здебільшого це жінки та діти. Це на 0,4–0,6 млн більше, ніж було наприкінці 2022 р. Багато хто з біженців не збирається повертатися на батьківщину, насамперед – студенти іноземних ВНЗ, а також ті, хто вже працевлаштувався.

3. Тренди

⭐ Після вкрай різкої реакції соцмереж на заяви депутатів та чиновників щодо можливості екстрадиції чоловіків з-за кордону, представник президента Веніславський був змушений визнати, що цей сценарій є малоймовірним. За кожним фактом має бути відкрито кримінальне провадження, треба довести умисел тощо. Ба більше, екстрадицію можна оскаржити в судах країн, що приймають біженців, що потребуватиме додаткових видатків бюджету.

Міністр освіти Лісової вважає, що вступ до університету не має бути лазівкою для ухилення від мобілізації.

Представник командування медичних сил Мірошниченко заявив, що зміни в Переліку хвороб, який визначає придатність призовників до військової служби, чиновники розробляли спільно з МОЗ "на підставі новітньої світової практики з діагностики хвороб". Вони нібито "консультувалися з юристами, громадськими організаціями, військовими", а згодом погодили рішення з усіма родами військ ЗСУ.

Спікер Держприкордонслужби Демченко повідомив, що кількість спроб незаконного перетину кордону не зменшується – щодня прикордонники затримують 20–30 осіб. З 24 лютого 2022 р Служба припинила понад 20 тис. спроб незаконного перетину кордону.

⭐ Генпрокурор Костін наполягає, що дієздатність антикорупційних органів України треба лише зміцнювати. На його думку, ці органи не мають втратити повноваження в разі реалізації ініціатив президента Зеленського про прирівняння корупції до держзради з передавання розслідування справ до СБУ.

4. Корупція

⭐ Верховна Рада ухвалила закони про поновлення електронного декларування доходів чиновників, депутатів, суддів та правоохоронців. Головна поправка до закону – відкриття реєстру декларацій – так і не набрала достатньої кількості голосів.

Глава президентської фракції Арахамія пообіцяв, що доступ до реєстру буде відкрито за рік для всіх охочих, а поки доступ буде надано лише Нацагентству з питань запобігання корупції (НАЗК) та Національному антикорупційному бюро. З його слів, це рішення було ухвалене на прохання декларантів, які мешкають на прифронтових територіях, через побоювання про долю їхніх родичів. Він оголосив, що декларації його, керівників парламенту та більшості депутатів нібито будуть відкритими.

Депутат Железняк не впевнений, що без відкриття реєстру МВФ зарахує ухвалення закону як виконання одного з "маяків", які визначено меморандумом про надання кредиту розширеного фінансування.

Також було внесено зміни до Кодексу адміністративних правопорушень. До кінцевого варіанту було включено поправку щодо можливості уникнути адміністративної відповідальності за неправдиві відомості в декларації на суму до 1,3 млн грн у разі добровільної сплати штрафу. Депутатам не вдалося "протягнути" поправки щодо можливості видалення порушників із Єдиного реєстру корупціонерів. Також відхилено поправки про облік у штрафі лише суми, яку декларант сплачує за оренду майна, а не його повної вартості, та невключення до реєстру корупціонерів, якщо сума незадекларованих активів не перевищує 1,3 млн грн.

Голова НАЗК Новіков повідомив, що до реєстру внесено 46 тис. чиновників. З них 15 тис. скоїли кримінальні злочини, 25 тис. – адміністративні правопорушення, та 2 тис. – дисциплінарні. НАЗК відкрило доступ до реєстру, але без доступу до персональних даних осіб, які пов'язані із сектором безпеки. Агентство закликало президента Зеленського накласти вето на закон, який передбачає невнесення корупціонера до реєстру в разі сплати ним штрафу.

⭐ Вищий антикорупційний суд зменшив до 55 млн грн розмір застави колишньому голові Верховного суду Князєву, якого спіймали на хабарі за винесення "потрібного" рішення на користь одного з підприємств олігарха Живаго. Початковий розмір застави було встановлено в розмірі 107 млн грн. Така практика, як доводить аналіз рішень ВАКС, є "нормою", чим користуються адвокати корупціонерів.

⭐ **Міністр оборони Рєзніков перед звільненням прозвітував перед депутатами Верховної Ради. Низка експертів зазначили, що він приписав собі майже всі досягнення міністерства, проте не згадав про провали та корупційні скандали.**

Європейські та українські політики подякували Рєзнікову за діяльність на посаді міністра, а депутати Верховної Ради стоячи аплодували йому після звіту.

Треба зазначити, що міністру не дякували бійці на передовій, яких Міністерство зобов'язане забезпечувати всім необхідним, а дифірамби йому співали лише ті, хто не брав участі в бойових діях.

Президент Литви Науседа після рішення президента Зеленського про звільнення Резнікова заявив, що корупційні скандали, зокрема, на закупівлі зброї, вкрай негативно впливають на рішення партнерів щодо надання воєнної допомоги Україні.

Заступник голови Офісу президента Шурма в інтерв'ю виданню Forbes-Україна звинуватив журналістів Bihus.info у роботі на олігарха Коломойського. Вони розкрили "схему" отримання компаніями його брата коштів від держпідприємства "Гарантований покупець" за електроенергію, яку вироблено на окупованій території. Журналісти відповіли, що Коломойський є фігурантом їхніх кількох гучних розслідувань. Вони наполягають на тому, що Шурма намагається відвернути увагу суспільства від зафіксованого ними факту корупції його родича.

***

№ 2.009

***

2023-09-04

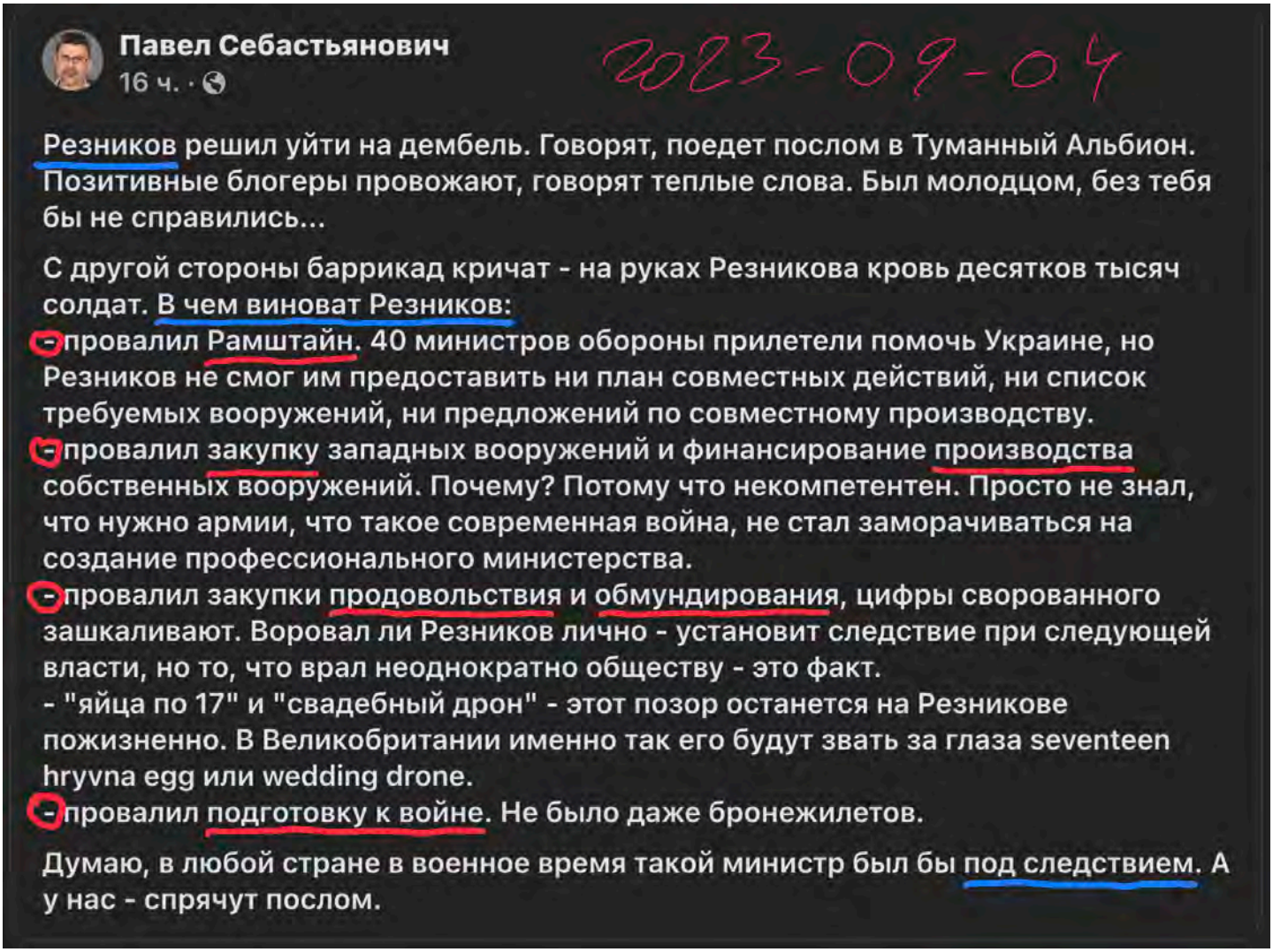

***

Олексій Резніков, міністр оборони України

У нас свій критерій ефективності – своєчасне, безперешкодне, безперебійне, якісне забезпечення ЗСУ. Крапка

2023-09-03

Марина Сингаївська

Посилання

Ми прийшли на інтерв'ю трохи раніше, військові провели нас у кімнату, де потім відбулася розмова. Круглий стіл, два прапори – України та Міністерства оборони, макет "Мрії", шикарний букет бавовни у скляній вазі. На стіні зібрано плакетки від міністрів оборони різних країн – Польщі, Естонії, США (ця вибивається із загального ряду: на ній – фотографія Олексія Резнікова з Ллойдом Остіном під час першого візиту українського міністра до Вашингтона восени 2021 року), плакетки різних військових бригад Збройних Сил України.

"Будьте вільними, питайте про все, що вас цікавить", – перше, що говорить Резніков після привітання. "Маю такий намір", – кажу.

Ми зустрічаємося з міністром у той час, коли "куртковий скандал" уже був спростований Міноборони і пішов на спад, але в українському інформаційному просторі продовжувалася кампанія з поширення чуток: коли буде звільнено Резнікова, хто прийде на його місце, куди призначать Резнікова після того, як він залишить Міністерство оборони.

Зрозуміло, що цих питань не оминули. Але також обговорили багато інших важливих тем для країни, яка 10-й рік перебуває у війні з російським агресором: про порожні військові склади перед повномасштабним вторгненням, про налагодження поставок зброї та всього необхідного для армії, про вступ до НАТО, про виробництво власної зброї, про претензії суспільства до влади, про реформу Міноборони… Пропонуємо вам першу частину великого інтерв'ю Укрінформу з міністром оборони України ***Олексієм Резніковим****.*

1. РІШЕННЯ ЩОДО ЗАПРОШЕННЯ І ПРИЙНЯТТЯ УКРАЇНИ В НАТО ПРИЙМАТИМУТЬ НЕ ЗА КІЛЬКІСТЮ ВПРОВАДЖЕНИХ СТАНДАРТІВ

- Пане міністре, як ви прокоментуєте заяву народного депутата України Ярослава *Железняка* про те, що скоро ви залишите Міністерство оборони і поїдете працювати в Британію послом?

- Всі рішення стосовно МОУ та МЗС приймає Президент. Все решта – це думки.

- Ще трошки і буде два роки, як ви – абсолютно цивільна людина – очолили Міноборони (Резніков очолив міністерство 4 листопада 2021 року – *авт*.)**. Скажіть, будь ласка, що за цей час принципово змінилося в системі Міністерства оборони, які плани вам вдалося реалізувати, а які ні?**

- Не можна сказати, що система принципов змінилася, адже ще до мого приходу було змінене українське законодавство і багато якихось культурних речей, які раніше були нормальними, змінилися.

Насамперед, змінилося те, що міністр оборони – це військовий. Це було правило, традиція. Але в результаті, це призводило до певних конфліктів між Міністерством оборони і Генеральним Штабом ЗСУ. І ця конфліктність ще й досі залишилася.

- У чому вона проявляється?

Сьогодні між вищими ешелонами Міноборони і Збройних сил "не троїть". Ми знаходимо порозуміння

- На рівні задвоєння певних функцій, певних структурних підрозділів. Ми іноді спілкуємося про це з Валерієм Залужним і він каже: "Так, іноді троїть", застосовуючи метафору про двигун в автомобілі: коли ньому якась свічка не працює, то кажуть – "троїть". Тобто, ще зі старих конфліктних часів між структурними підрозділами може щось відбуватися. Це те, що ще підлягає модернізації.

Але принциповою є вимога українського законодавства, відповідно до стандартів НАТО, – наявність цивільно-демократичного контролю, більше

цивільного мислення в міністерстві з метою впровадження політик, стандартів і т.д. І це змінилося принципово.

Коли заходив на цю посаду, я оголосив, що має бути синергія між командами Міністерства оборони і Збройними силами. Ми разом, та в кожного – свої задачі і свої функції. Це змінилося точно, нам вдалося налагодити цю синергію. Сьогодні між вищими ешелонами Міноборони і Збройних сил "не троїть". Ми знаходимо порозуміння, знаходимо рішення, ми чуємо один одного. І це – головне, особливо зараз, під час відкритої фази війни.

Я, як міністр, не намагаюся втручатися у ведення воєнних дій, у планування операцій і так далі. Я допомагаю пошуками рішень, для того, щоб реалізувати ці плани на політичному, державному, на міжнародному рівні. Якщо треба – нормативами, наказами, директивами, порадами і т.д., паралельно звільняючи главкома і командування від якихось непритаманних для них речей.

Звісно, була реструктуризація: якісь департаменти ми реформували, якісь оновили, створили нові. Створили антикорупційну раду, збільшили департамент запобігання корупції, створили офіс підтримки реформ. Але все це – інструменти для головного, – для зміни філософії. Філософія має бути європейська, натівська – для них це дуже важливо.

Членство України в НАТО – це буде дуже серйозний крок стосовно побудови архітектури нової нашої з вами безпеки, по суті – гарантія безпеки від майбутнього наступу і нападу з боку росіян. Щоб реваншу у них в голові не хотілося – нам треба бути членом потужного безпекового альянсу, і якраз таким альянсом є НАТО. Кращого на планеті Земля не знайдено.

Так от, коли ухвалюватимуть політичне рішення щодо запрошення і прийняття України в НАТО, то його прийматимуть не за кількістю стандартів НАТО, які у нас впроваджені.

- Чому? А за якими тоді критеріями?

У Силах безпеки та оборони України запроваджено 287 стандартів НАТО. Це – майже чверть від загальної кількості

- Поясню. Я зустрічаюся з міністрами оборони з усього світу, – лише до формату "клубу Раммштайн" входять 54-ри міністри, а загалом я поспілкувався, напевне, з 70-ма плюс-мінус міністрами різних країн. Так от, всі вони перебувають в різних безпекових альянсах. Повертаємося до НАТО. Я питаю міністрів країн, які вступили до НАТО з 1991 року, навіть – з 1997-го, кажу: "Скільки стандартів НАТО ви маєте у відсотковому або кількісному розумінні?". Відповідь: у середньому, приблизно 30%. Необхідних нормативно-правових актів в їхніх країнах прийнято близько 40%. Деякі країни мають 2% впровадження стандартів НАТО, деякі – 8%. Тобто, не треба

всі 100% мати, щоб бути прийнятим до Альянсу! Я став розбиратися, мені стало цікаво, адже існує 1200 з чимось стандартів НАТО.

І виявляється, що, по-перше, не всі стандарти НАТО потрібно мати. Наприклад, якщо ви не морська держава, то ви не повинні мати стандарти, пов'язані з флотом. Якщо у вас немає космічних сил, то у вас немає стандартів, пов'язаних з космосом... У Силах безпеки та оборони України запроваджено 287 стандартів НАТО. Це – майже чверть від загальної кількості. З них: 174 – в рамках Цілей партнерства Україна-НАТО (першочергові стандарти Альянсу), 113 – ініціативні. За цим показником Україна займає перше місце серед держав-партнерів НАТО та навіть перевищує показники деяких держав-членів. До кінця 2023 року прийнято до виконання та планується запровадити ще близько 200 стандартів. А є певні стандарти, які нам і не потрібно впроваджувати. Наприклад, стандарт щодо якості питної води для забезпечення війська, – у нас він вищий, ніж у країнах НАТО.

- І що ж тоді буде визначальним при ухваленні рішення запрошувати чи не запрошувати нас до НАТО?

- Визначальними будуть три речі.

Перше. Це – наявність цивільного-демократичного контролю над Збройними силами – і у вигляді законодавства, і у вигляді реально побудованої інфраструктури. Тобто: міністр оборони – цивільний, заступник міністра – цивільні і т.д., і т.п., впроваджують політики.

Друге, це зрозумілі, прозорі, транспарентні, відповідальні процедури забезпечення Збройних сил – від закупівель до всіх інших речей. Коли зрозуміло, як витрачаються кошти, як планується бюджетування – починаючи від уряду, парламенту. Тому що в НАТО вони один одного забезпечують, є така структура – NSPA – (NATO Support and Procurement Agency) – "Агенція НАТО з підтримки та постачання", головна логістична організація НАТО. Компанії – виробники зброї (чи не зброї) туди додаються, реєструються, і коли ви хочете купити рушницю, човен, торпеду, бомбу, снаряд, квадроцикл, форму тощо – агенція вам забезпечить. Такий собі мілітарі Амазон.

Тому країни-члени Альянсу хочуть, якщо ти теж – країна НАТО, щоб виробники цих країн мали можливість тобі щось продати.

І в результаті це призводить до взаємосумісності збройних сил. Бо як планувати операцію, якщо різні снаряди, різні танки, різні кулі?

А так, не дай Боже, НАТО – у військовому конфлікті з місією, то знатимуть, які туди зайшли батальйони, роти взводи. Вони знають, яку завезли стрілецьку зброю – все зрозуміло, у всіх однаково, а не так, що щось в одного, інше – в другого, третього. Якщо це артилерія – 155-й міліметр або 105-й,

якщо це танки – у всіх 120-й мм, а не різнобій. Тому вся ця взаємосумісність пов'язана із закупками, плануванням і т.д.

І третя компонента – це спільне планування операцій.

Військові командування знають, як взаємодіють аналогічні військові командування в країнах-партнерах, є, відповідно, командуваннясамого НАТО, яке чітко знає: тут – морпіхи, тут – льотчики, тут – десантники, тут – піхотинці, тут – танкісти, тут – артилеристи різних національностей, різних країн, але мають можливість спільно планувати, бо всі розуміють стандарти, як потім воювати і взаємодіяти. Все, три речі. Якщо країна відповідає цим трьом критеріям – вона стає країною НАТО.

А тепер дивимося на нас уважно. У нас є законодавство про цивільно-демократичний контроль, у нас декілька разів були цивільні міністри оборони, принаймні, за каденції Президента Зеленського: Андрій Загороднюк – цивільний міністр, Андрій Таран – вже був цивільний, але він генерал у відставці, я теж – цивільний, я служив строкову службу ще за радянських часів, сержантом звільнився в запас, тобто, я – не кар'єрний кадровий військовий, я – цивільна людина, адвокат. Тут ми вже йдемо по стандарту. Усі заступники практично були цивільними, єдине, що зараз, на період воєнного часу, було прийнято рішення і перший заступник у мене – генерал Олександр Павлюк, тому що під час війни потрібна ця експертиза, з військовим досвідом.

І ми сьогодні серйозно працюємо над зміною закупівельної політики і підходів. Чому я створив два агентства за стандартом НАТО? Я взяв це зобов'язання, виступаючи з трибуни парламенту 4 листопада 2021 року, коли мене номінував пан Президент на цю посаду і я перед голосуванням Верховної Ради робив свою, скажемо так, презентацію.

Я сказав: я створю агентство для того, щоб відокремити закупівельну комерцію від політики департаментів, які мають займатися плануванням, контролем якості, впровадженням стандартів, прийняттям на озброєння і т.д. І ми рухаємося в цьому напрямку.

Звісно, напад росіян в лютому 2022 року став викликом не тільки для всієї країни, а й для мене особисто, тому що у мене було дуже мало часу підготуватися для впровадження реформ, які я, у погодженні з Президентом, планував зробити. Мене тільки призначили – три місяці, і тут – вторгнення. Я тільки розігнався, тільки команду сформував, почав розуміти, що тут взагалі і як працює, або, навпаки, – не працює, або працює погано і тут – вторгнення, і у мене на голові задача – одягнути, захистити, нагодувати кратно збільшену армію.

2. У МІНОБОРОНИ ЗМІНИЛАСЯ ФІЛОСОФІЯ: НАМ ВДАЛОСЯ ДОДАТИ СЮДИ БІЗНЕС-МЕНЕДЖМЕНТ, СПРОСТИТИ БАГАТО ПРОЦЕДУР

- Як ви почувалися в той момент, коли в перші три місяці на посаді провели аудит і зрозуміли, що у нас бракує всього, що склади, по-суті, порожні?

- Відверто кажучи, я засумував. Чому? У мене було припущення, що не так все погано за 30-ть років незалежності.

- А виявилось?

68 тис. зимових комплектів була задача і 100 тис. літніх – це був план станом на 2021 р., а тут – більш як десятикратне збільшення обсягів на 2022 рік

- А виявилось… Наші Збройні сили набули експертизи, спроможності й перестали бути радянською армією лише впродовж восьми років з моменту початку цієї війни, тобто – з 2014 року, спочатку під час операції в зоні АТО, а потім – ООС. Але, в принципі, радянщини ще досить багато є в Збройних силах і, звісно, – в підрозділах Міноборони.

Увесь цей спадок – з корупцією, з бардаком, із зайвою бюрократією, мишачою метушнею, з папірцями – ця так звана "українська паперова армія" і т.д., так от – усе це мені дісталося, от – на, працюй. У мене єдина метафора виникає – це давньогрецька легенда про авгієві стайні, які треба було почистити Гераклу. Я не такий здоровий, як Геракл, але виклик у мене більший був, ніж у нього. Напевно, якби я знав, які масштаби, я би умовляв Президента не призначати мене сюди, тому що я би боявся, що не впораюсь.

Такий виклик шалений. Але, коли вже зайшов у ту воду… Я – парашутист, тому в мене відпрацьовано: якщо вже стрибнув, то далі працюй, відкривай купол, треба приземлятися безпечно.

І **мені довелося працювати в умовах, коли на складах бронежилетів немає, шоломів немає, літньої форми – трошки, зимової – практично немає**: рівень замовлень зимової форми – 68 тис. на рік, літньої – 100 тис. на рік. А, уявіть, у зв'язку зі збільшенням кількості наших військовослужбовців і з плануванням Генеральним штабом перших мобілізаційних речей, станом на 21 липня 2022 року я мав за потребою Генерального штабу купити близько 1,2 млн комплектів зимового одягу та близько 2,3 млн комплектів літньої польової форми. Просто вдумайтесь. Порівняйте цифри: 68 тис. зимових комплектів була задача і 100 тис. літніх – це був план станом на 2021 р., а тут – більш як десятикратне збільшення обсягів на 2022 рік і все це треба було зробити в місяці!

- І так само кратно зросла кількість і в закупівлях харчів, зброї...

- У всьому. Треба було нагодувати вже не 261 тис. осіб, як було написано в законі, який набув чинності 1 січня 2022 року, а мільйон. Паливо на транспорт, зброя, снаряди, постріли і все інше: навушники, окуляри, рюкзаки,

сумки, спальники, каремати, рукавички різні і т.д, білизна, шкарпетки, – просто вся номенклатура, хлопці ж повинні мати це все.

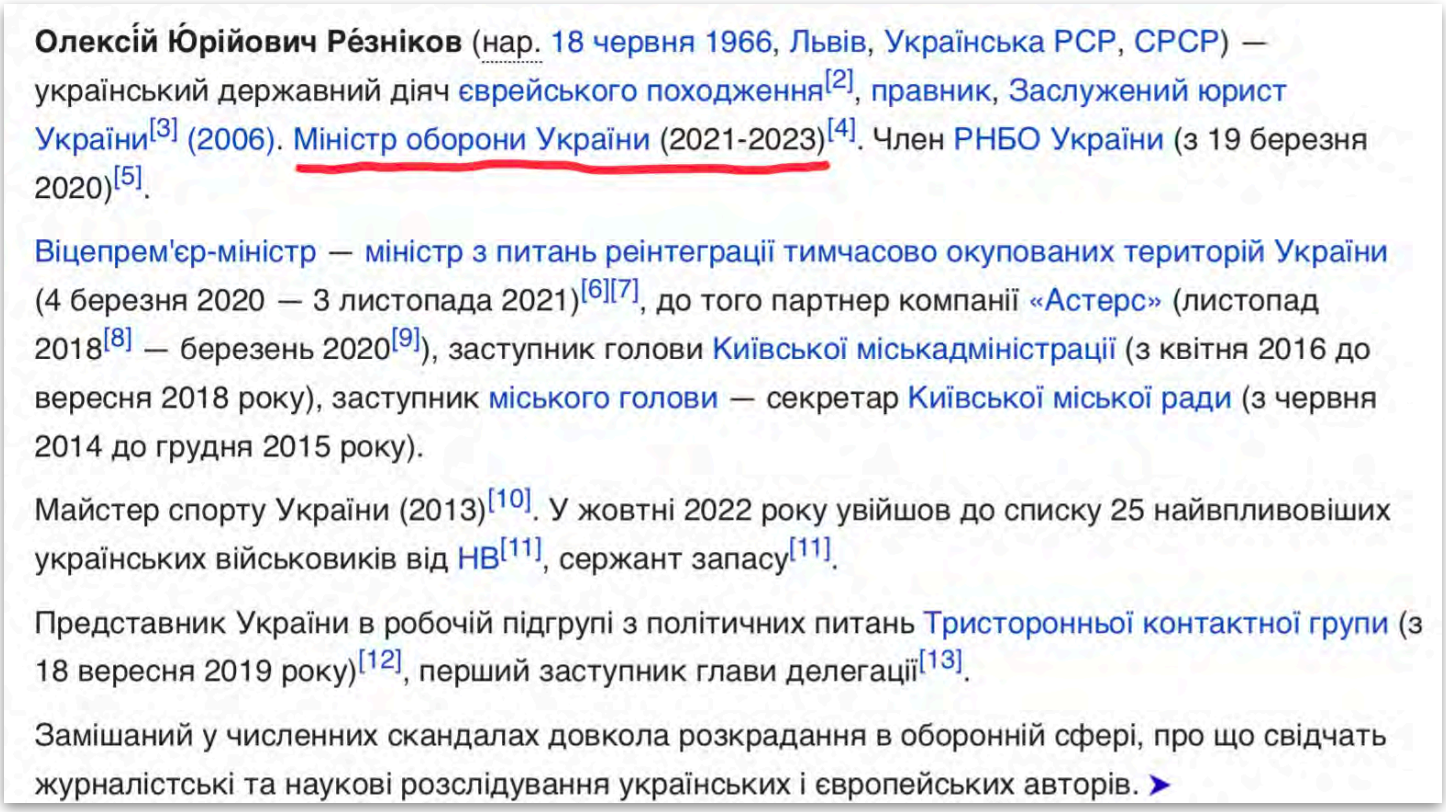

Олексій Юрійович Резніков (нар. 18 червня 1966, Львів, Українська РСР, СРСР) — український державний діяч єврейського походження[2], правник, Заслужений юрист України[3] (2006). Міністр оборони України (2021-2023)[4]. Член РНБО України (з 19 березня 2020)[5].

Віцепрем'єр-міністр — міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (4 березня 2020 — 3 листопада 2021)[6][7], до того партнер компанії «Астерс» (листопад 2018[8] — березень 2020[9]), заступник голови Київської міськадміністрації (з квітня 2016 до вересня 2018 року), заступник міського голови — секретар Київської міської ради (з червня 2014 до грудня 2015 року).

Майстер спорту України (2013)[10]. У жовтні 2022 року увійшов до списку 25 найвпливовіших українських військовиків від НВ[11], сержант запасу[11].

Представник України в робочій підгрупі з політичних питань Тристоронньої контактної групи (з 18 вересня 2019 року)[12], перший заступник глави делегації[13].

Замішаний у численних скандалах довкола розкрадання в оборонній сфері, про що свідчать журналістські та наукові розслідування українських і європейських авторів. ➤

У перші тижні, перші місяці навіть, народ воював по-різному: хто що мав, хто десь в магазинах купляв, волонтери – величезна їм подяка – вони рятували ситуацію, поки ми розкрутилися, уклали контракти. Ми ж не такі гнучкі, як приватні фірми. Волонтерам зручно: вони приїхали, за готівку купили, відвезли, віддали маленькими партіями і в них ніхто не питає за якість – яка є, ту й віддали, хоч якось би одягнути, захистити. А у нас – ні, у нас стандарти якості, все має бути чітко, величезні контракти. Тобто, це забрало час.

Одяг до цього шився весь в Україні, – це правильно, тобто закупки йшли за гривню в українських виробників, величезна їм подяка. Вони, я вважаю, теж герої, тому що – блекаути, релокація, бомбардування, поперевозиликолективи. Вони просто не тягнули ті обсяги, які були треба, у дуже короткі строки. Тому в перші місяці Міноборони купляло одяг за кордоном. Звісно, трошки врегулювавши ситуацію, ми зустрілися з представниками легпрому, зустрілися з виробниками, я кажу: “Я зацікавлений”. Тут ініціатива прем’єр-міністра була дуже потужна, Дениса Шмигаля, і Юлія Свириденко, віце-прем’єрка, теж дуже допомогла, ми всі на одному боці були. Ми домовилися: народ, ви стартуйте, робіть релокацію, не загубіть людей, закупляйте тканину, ми укладемо з вами контракт, а у 2023 році, я вам гарантую на 100%, що купуватиму тільки в Україні, щоб українська гривня залишалася в Україні, ви платили податки, забезпечували робочі місця, платили зарплату, ПДФО в місцеві бюджети, – ситуація win-win, вигода всім: державі, місцевим бюджетам, людям. А назад ми отримуємо товар, якісний і т. д. І ми це зробили, станом на цей момент у мене все контрактується з речей з українськими компаніями.

Тому, якщо говорити про зміни в МО – це буде довга розмова, я готовий звітувати перед вами. Але якщо ми кажемо про принципові речі, які змінилися – змінилася філософія, мені здається. Нам вдалося додати сюди бізнес-менеджмент, спростити багато процедур – це прийшлося робити подекуди примусово, войовничо, через бюрократичний опір. Бо коли кожного разу кажеш: “А чого оце так повільно робиться?”. Відповідь: “Так завжди було”...

- Є ще купа законодавчих перепон і обмежень, які тривають місяцями…

Цієї осені буде бум з виробництва різних українських дронів: літаючих, плаваючих, повзаючих

- Абсолютно. Але чиновник абсолютно справедливо не хоче їх порушити, бо завтра до нього прийдуть представники правоохоронних органів. Особливо, коли у нас “розгул законності” – чиновника можуть притягнути до відповідальності за все, що завгодно. Були випадки, коли приходили правоохоронні органи наші – класні, порядні, я їх дуже поважаю, ціную за те, те що роблять, – але вони пред'являють підозру працівнику департаменту, що під час якоїсь закупівлі вона не зробила маркетингове дослідження. Я розумію, але яке маркетингове дослідження під час воєнних дій? Коли його робити, коли треба купляти, купляти, купляти і все – на фронт. І таких випадків багато. Але формально вона порушила процедуру, формально якийсь папірець не зробила. І тому чиновники кажуть: “Пане міністре, при всій повазі, я підпис не поставлю”. Бо це в кожного маленький ешафот на його місці. Тому – переписували постанови, переконували членів уряду, спрощували процеси. І я вважаю, що нам це теж вдалося і дало можливість такого бустера. Особливо для виробників дронів, які починали вирробництво з гаражів. Минулої осені ми це зробили, поки все це за новими правилами створювалося – це не швидко, це рік майже зайняло. Але, я думаю, цієї осені буде бум з виробництва різних українських дронів: літаючих, плаваючих, повзаючих і т.д., і далі це розвиватиметься в об’ємах вже.

Це теж ми змінили принципово, а за цим тягнуться інші процеси. І найголовніше, що працівники міністерства і переданих нам інших підрозділів – вони теж все це бачать, оновлюється культура. Розумієте?

3. З ПОЧАТКУ ВТОРГНЕННЯ МИ ВЖЕ ОТРИМАЛИ ДОПОМОГИ ПІД 100 МІЛЬЯРДІВ ДОЛАРІВ

- Але ж суспільство, ви ж бачите, хоче швидше і більше. І тут, мені здається, є недокомунікація між журналістами, суспільством і вами, міністерством.

Ми отримали в грошах зброї і техніки різної, набоїв, снарядів, і пострілів, я думаю, під 100 мільярдів

- Ви праві. Але тут виникає питання. У мене пріоритет – забезпечити солдата в окопі, його командира, його ремонтника – в кожного є своя потреба, щоб, в результаті, виграти цю війну і перемогти ворога, вбити якомога більше ворогів і звільнити якомога скоріше всі наші окуповані території. Це – моя місія разом з ними, з військовими, задача. Тому **я оцінюю ефективність своїх менеджерів за тим, як швидко і багато вони привезуть того, що просить в мене Генеральный штаб**. Він оформляє спеціальний документ, називається "потреба", згідно з законом, і за цією потребою ми біжимо: щось купуємо, щось привозимо по МТД (матеріально-технічна допомога від партнерів, що надається безоплатно – авт.). А це означає, що я маю витрачати час 24/7, спілкуючись з партнерами в різних часових поясах: Австралія, Нова Зеландія, Сингапур, Сполучені Штати, Канада, Європа. 8, 10, 12 годин різниці в часі, а я не маю спати, я маю з ними спілкуватися, щоб за їхні гроші привезти нам зброю, амуніцію або ще щось. Якщо сьогодні розрахувати і оцінити всі пакети допомоги, я думаю, вже під 100 мільярдів доларів ми отримали за час повномасштабного вторгнення.

- Це на зброю?

Значна більшість бюджету Міноборони витрачається на грошове забезпечення військових і компенсації

- Давайте так, це ОВТ – озброєння та військова техніка. Ми отримали в грошах зброї і техніки різної, набоїв, снарядів, і пострілів, я думаю, під 100 мільярдів.

Тільки від США – більш як 50 мільярдів, уже під 60 підходить.

2023-09-03

Илларионов

В интервью Укринформу министр обороны А.Резников заявил, что Украина получила от США военной помощи на сумму более 50, почти на 60 млрд.дол.:

А.Резников:

> ВВТ – вооружение и военная техника. Мы получили в деньгах оружия и техники разной, патронов, снарядов, и выстрелов, я думаю, под 100 миллиардов. Только от США – более 50 миллиардов, уже под 60 подходит.

https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3756451-oleksij-reznikov-ministr-oboroni-ukraini.html

Это заявление не соответствует действительности.

Якщо це помножити на курс гривні, ви побачитескільки це трильйонів гривень.

Плюс український бюджет, який теж витрачається. Щоб ви розуміли, значна більшість бюджету Міноборони витрачається на грошове забезпечення військових і компенсації. Тому, **якщо порахувати ефективність використання бюджетних коштів, то те, що ми забезпечуємо в армії, ми забезпечили дешево**. Бо зробили це за інші кошти, кошти інших країн.

Але, **коли мені хтось починає казати: це неефективно, ефективніше було вийти під час війни на торги, провести довгі торги, конкуренцію, пройти суди з тендерними тролями і місяці через три укласти контракт…** Так, вибачте, місяців через три невідомо що би було, якби я це робив.

Частка проблемної дебіторки – всього 2,7%

Тому, користуючись законними процедурами під час воєнного стану, за скороченою процедурою, **ми укладали контракти з усіма і на все, що нам було потрібно**.

Звісно, **постачальники були різні, часу перевіряти їх теж не було**.

Але якщо порахувати весь об'єм різних закупівель – за українські гривні чи за валюту, яка куплена на український ринок, то **частка проблемної дебіторки – всього 2,7%**.

Що значить проблемна – вона в судах.

- Це – недопоставлене за наші гроші?

- Так. Або поставлене несвоєчасно, або поставлене неякісне і ми вимушені були просить замінити товар.

1) — Або вони кажуть: ми поставимо, але просимо перенести строки, тому що нам ліцензію не дав виробник третьої країни і т.д.

2) — Або це українські підприємства, які не закупили якісь складові елементи, не встигли виробити вироби, які ми в них замовлені.

- І ви з ними судитеся? Можете назвати кількість позовів?

- Це – сотні.

Але, мало того, **в тих 2,7%, що я вам назвав, будете сміятися, ще, напевно, кілька мільярдів – це спадок, який мені дістався з попередніх років**.

Тобто, є боржники, українські в першу чергу, підрядники, які не виконали своїхзобов'язань, і ми з ними в судах, які були початі до мене, а ми вже просто їх підтримуємо. Це Входить в отих 2,7% проблемної дебіторки.

Там хтось пише: "У них – дебіторка, вони щось не завезли". Це трошки непрофесійний підхід, тому що кожного місяця є дебіторка, але вона "жива".

Наприклад,

у МОУ є десятки мільярдів гривень, заплачених серйозним поважним виробникам, але поставка буде в 24-му, 25-му році. Бо якби їм зараз не

заплатили – вони не змогли би робити, боце ракетна програма, протиракетна програма.

Це наші поважні компанії, як «Луч», наприклад, який робить «Нептун». Звичайно, я йому заплатив, бо «Нептуни» показали себе в роботі і затопили крейсер «Москва». Та це теж дебіторка, десятки мільярдів, але це робоча дебіторка, це не є неефективним використанням коштів чи неефективним менеджментом.

У кожного окремі критерії ефективності, але я всім своїм членам команди кажу: у нас є свій критерій ефективності – своєчасне, безперешкодне, безперебійне, якісне забезпечення Збройних Сил України. Крапка.

4. СЕРЕД НАШИХ ПОТРЕБ ПРІОРИТЕТ НОМЕР ОДИН – ПРОТИПОВІТРЯНА ОБОРОНА

- Можете сказати, які на зараз найгостріші потреби у Збройних сил? От Залужний прийшов і сказав: “Дайте!”.

- Я вам просто повторю те, що я кажу нашим партнерам на Рамштайні і на двосторонніх зустрічах.

Пріоритет номер один – протиповітряна оборона. Це нові сучасні системні комплекси, такі як Patriot, NASAMS, SAMP/T, Iris-T, як Gepard, Crotale і т.д.; це ручні ПЗРК як “Stinger”, “Starstreak” та інші; це різні гранатомети, ПТРК і т.д.

Звісно – авіація, тому що авіація є частиною протиповітряної оборони, бо авіаційна платформа дозволяє уражати повітряні цілі – від крилатих балістичних ракет до літаків, які їх випускають, включаючи дрони, “шахеди” і т.д. І ми сьогодні вже з вами точно знаємо, що у нас буде F-16.

- Коли?

- Я думаю, в наступному 2024 році, навесні. Я маю на увазі – вже в застосуванні. Бо сьогодні дозвіл на навчання є, країни, які зголосилися навчати, є, і навіть вже є країни, які зголосилися передати нам F-16 після завершення навчання і підготовки інфраструктури.

Але, **як для любителів, я вам наведу такую метафору, ні, алегорію, скоріше.**

Є трилогія Толкіна “Володар перснів”. І у свій час було питання, чому хобіти не могли сісти на орлів і легко доставити кільце на вогняну гору? Та не могли насправді. Тому що це мало бути: а) політична воля щодо надання орлів; б) отримання погодження від “урядів орлиних держав”; в) треба було забезпечити підготовку орловодів, підготувати летовище для них, фахівців, які будуть їх обслуговувати, годувати, дбати про їхні гнізда, г) і весь цей період чулися аргументи від тих держав, які мають орлів: “А навіщо вам орли, якщо ви і так непогано відбивається від Саурона”...

- А чи не пов’язують власники орлів їх надання з якимись політичними процесами, з наближенням виборів, наприклад?

- Ні, ніколи. Жодного разу не було аргументу: “У нас – вибори”. Ні, так не звучало. Я можу вам сказати, які аргументи звучали, і які, наприклад, не звучали, але я читав їх між рядків.

Головним завжди був аргумент, який політично звучав, це ***бажання не створити враження в Кремлі, що Захід піднімає рівень ескалації***. Саме так, у багатьох країн. Щоби Кремль на них не образився, що це – перехід якихось

“червоних ліній”, значить, посилиться рівень ескалації, тоді вони щось погане зроблять у відповідь. І щоразу, коли ми обговорювали, кажу: “Дивіться, який ще вам треба рівень ескалації продемонструвати, якщо вони вбивають мирне населення по всій Україні? Вони ж не військові цілі вражають, вони вбивають дітей в Маріуполі, в театрі, вони ґвалтували і вбивали людей в Бучі, Ірпені, – ви все це побачили…".

- Харківщина, Херсонщина, Чернігівщина…

- Так, зруйнована Салтівка, Ізюм, катівні. Нанесення ураження по наших об'єктах критичної інфраструктури з метою занурити нас у блекаут, позбавити води, тепла, світла, заморозити, щоб ми були голодні і т.д. Це – війна з цивільним населенням. Вони терористи! І кожного разу ми це доводили, кожного разу вони приймали це: “Ну, так, дійсно, треба щось із тим робити”.

Другий аргумент: щоб не втягнути країни НАТО у війну, ми не маємо атакувати росіян на їх території натівською зброєю.

Повірте, я не один лист зобов’язань написав, що ми не будемо використовувати їхню летальну зброю на території офіційно визнаної російської держави, ми будемо використовувати її тільки з метою деокупації тимчасово окупованих територій України. Тимчасово окуповані землі – це і ті, які були офіційно визнані міжнародно в межах наших кордонів станом на 1991 рік. Це означає Крим, Луганськ, Донецьк і все решта. Це теж трішки на початку турбувало партнерів. Але, коли ми з вами, повторююсь, “Нептуном” у квітні 22-го року затопили крейсер «Москва», ми після цього отримали “Гарпуни”. Отримали “Гарпуни” – деокупували острів Зміїний, відкрився зерновий коридор. Ми тепер нашим зерном годуємо країни Африки і Азії і т.д.

Ще два аспекти додам.

Один, це ***наявність у партнерів на складах*** вільних зразків зброї і запасних частин, спроможність нам передати їх в якісному стані, або відремонтувати, навчити наших військовослужбовців ними управляти, опанувати.

Другий – ***наявність коштів***, які вони спроможні будуть виділити зі своїх бюджетів, а також – отримати дозвіл в парламенті, уряді профінансувати цю допомогу.

І, звісно, тут прагматизм спрацював.

Вони все це порахували, адже платники податків потім спитають з них, – і ось тут політичний контекст, звісно, виникає. Якщо правляча політична сила чи альянс з урядом не має потужної підтримки в парламенті, їм важко це зробити. Пригадайте, як себе поводила Болгарія в свій час. Там міністром економіки була пані з соціалістичної партії, з антиукраїнськими поглядами, проросійськими, а вона відповідала за ліцензії на вивіз з Болгарії хоч чогось

військового. Її цитата: “Жодна куля не потрапить в Україну з Болгарії”. Принципова позиція! Ліцензію з Болгарії в Україну неможливо було отримати.

- Це торік було?

Вони кажуть – “можете перемогти”, а ми кажемо – ми точно переможемо

- Так. Зараз змінився уряд, змінилася більшість в парламенті, ми маємо позитивні зрушення.

Знаєте, «вода камінь точить».

Це щоденна і щонічна робота Президента Зеленського, який спілкується з лідерами, спілкується з їхніми парламентами. Наше міністерство, Міністерство закордонних справ, весь Офіс Президента, наші народні депутати, які на своєму рівні спілкуються з колегами депутатами, сенаторами, конгресами, сеймами і т.д.

Ну, а головне, це українці в цілому, – як західні люди самі кажуть, – надихнули весь світ.

Наші представники сил оборони і наші цивільні – всі їх надихнули. І оце – головний аргумент, що нам треба допомагати, бо вони бачать, що ми точно можемо перемогти. Вони кажуть – “можете перемогти”, а ми кажемо – ми точно переможемо. І вони вже захотіли стати партнерами у цій перемозі, змінюється їх сприйняття.

Тому що у лютому 2022 року просто уявити собі, що величезна так звана, “друга армія світу” зі зброєю, з усіма засобами не переможе Україну, для них було неможливо. “Київ – за три дні, Україну – за три тижні…”, але ми довели, що це не так.

Є наглядна історія про Давида і Голіафа. І ти віриш в це – в те, що Давид знов переможе Голіафа, використовуючи браваду, сміливість, відважність, незламність і трошки кращі технології…

- Високоточну зброю далекого радіусу дії...

- Високоточну зброю, абсолютно вірно. І він завалить Голіафа.

Ми маємо все це, ми отримуємо зброю від партнерів, ми – той Давид, і я можу сказати, що ми вже завалили цього Голіафа, у нього ноги вже підігнулися. Просто він настільки великий, що буде довго падати. Але дуже важко і дуже боляче для нього самого.

5. ХОЧЕШ ЗМІН – ЙДИ У ВЛАДУ, РОБИ І БЕРИ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

- Але водночас, пане міністре, гаряча війна триває вже більш як півтора роки, і зараз чутно багато претензій, що *влада нас заколисувала, що говорила*: ось 2 тижні, і ще 2 тижні, і ще 2 тижні до перемоги. А воно не 2 тижні, воно вже – другий рік, і ви говорите про те, що ми отримаємо F-16 навесні. Значить, війна триватиме й тоді. Людям це важко сприйняти. І нещодавно ви сказали, що війна буде тривалою. Українцям немає куди дітися – ми будемо в цій війні. А чи готовий світ до цієї тривалої війни? Чи не скажуть вони, що досить допомоги? Чи не скажуть, що у нас закінчилася зброя на складах? Чи обговорюєте ви з партнерами такі довгі перспективи цієї війни?

- Щодо претензій до влади.

Це національні традиції, це в українському гені, мати претензії до влади.

І війна почалася у 2014 році, але більшість українців звикли жити в парадигмі, що у них цієї війни немає. Типу, там хтось воює на сході України, а я собі живу мирним часом, пляжі, відпочинок і таке інше.

Вибачте, тоді питання: а що, війни не було з 14-го року?

Не було окупації земель, тимчасово переміщених осіб, не було лінії розмежування, не гинули наші хлопці і дівчата, не отримували поранень? Було. 8 років. І влада намагалася – дві каденції влади, два президента, дві команди, уряди – знайти рішення без повномасштабної війни. Ті ж самі Мінські угоди – погані чи хороші вони були, але треба було знайти рішення

разом з європейськими партнерами. Робили все, щоб це зробити – Мінські перемовини, Нормандські перемовини. Не вдалося. Тому що росіяни і не хотіли насправді виходити з наших окупованих земель, у них був інший план. Як завжди, вони обманюють – так вони й тоді обманули, коли підписували ті Мінські угоди.

Чому ми не любимо владу історично?

Моє пояснення, для себе, як мінімум.

> Країна, як Україна, українці, народ, який проживав на території України переважно останні 400 років жили в режимі колонії. Постійно влада була ворожою. В основному, це – російська імперія, і деякі території – це була Австро-Угорщина чи Польща, чи Німеччина, чи радянська імперія і таке інше. Тому на генному рівні в українців: той, хто влада, – він ворог, бо він чужинець для мене. Я йому плачу данину, я від нього потерпаю.

Тому навіть, коли ми стали незалежною Україною і стали 30 років розвиватися і ставати країною, нацією, народом, ми продовжили – «влада це погано».

А також уявлення: якщо йде у владу, то зловживає.

Цього теж у нас багато.

Але отут ми потрапили у пастку,

> тому що люди, які сказали: “Окей, я не буду сидіти на дивані і клепати владу, піду щось сам зроблю” – тут же його починають клепати. І щоб ти не робив, щоб ти не змінював хорошого – а ти і так маєш це робити, ти ж погодився, то все одно ти постійно для всіх щось недоробляєш, а щось – погано робиш. Ти вже – зрадник. Ти вже – поганець. Ти вже – корупціонер, або недолугий, або – нероба, або ще щось. Приходить інший кандидат: ну, давайте, я спробую. Він був колись активістом, політиком чи кимось, але коли він став, умовно кажучи, чиновником – все… Я вже не кажу про зарплати, людям краще бізнесом займатися, підприємницькою діяльністю і ніхто тебе не критикує.

Якщо ми не змінимо цей суспільний договір самі в собі, нам буде важко після перемоги відбудовувати, відновлювати нашу країну, бо буде ще більше претензій.

> Прийдуть хлопці і дівчата з фронту, поранені, з покаліченими душами, з полону – теж буде сприйняття: **влада мені винна**.

Це нормально, це психологічна потреба. Оберуться до влади – у місцевих органах влади всі політичні сили будуть з колишніми військовослужбовцями, з ветеранами або членами їх родин.

І от далі почнеться:

давайте допомагати в першу чергу ветеранам. А тут встануть старші люди, ще хтось, хто потребує допомоги, скажуть: “А ми?”. А бюджет – один. А хто буде заробляти? А чи повернуться всі люди з-за кордону? Вони вже за 1,5 роки там роботу мають, мову вивчили, діти ходять до школи, мають підтримку. Чи повернуться вони? А це наші – з вами платники податків. Тобто, у нас викликів – вище голови.

Тільки в Києві ми за 2 доби видали 21 тисячу автоматів Калашникова

Якщо ми будемо лише думати: “Влада погана”, то нічого не зміниться.

Досить сидіти на дивані – тоді ти точно нічого не отримаєш. Хочеш щось змінювати – йди у владу, роби і бери на себе відповідальність. Претензії до влади – це нормально в демократичній країні, але, на мій погляд, треба бути більш об’єктивним.

Зараз уже претензія і до видачі зброї на початку повномасштабки.

А я вам скажу: тільки в Києві ми за 2 доби видали 21 тисячу автоматів Калашникова – людям, хто зголосилися йти в ТРО. Тільки в Києві! А тепер просто вдумайтеся: якби ми йшли по папірцях, процедурах – це було б неможливим.

Що ми маємо сьогодні, коли ворог далеко від Києва? Вже **представники правоохоронних органів задають питання тим, хто видавав зброю**: на якій підставі ви видали автомати? Навіщо ви це робили? Правоохоронні органи!

- ***Можете назвати конкретно, які відомства?*** **Їх багато зараз.**

- От вони всі й задають питання, листами, зверненнями і так далі. Виходить, люди, які приймали рішення і брали на себе відповідальність, тоді були героями. А зараз до них вже є питання. І такого буде ще багато. І скажуть: ну, він же у владі, він же погано діє.

Ніхто не думає, що це було 24-25 лютого.

А ті ж хлопці, яких зараз питають, вони під кулями, під обстрілами везли зброю й в інші міста.

У Миколаїв, наприклад. Спитайте Віталія Кіма. Він чітко скаже: якби мені з Києва не привезли автомати і я би їх не роздав цивільному населенню, яке зайшло в ТРО, то ми би не втримали Миколаїв. Якби ми не втримали Миколаїв – вони би пішли на Одесу, і Одеса, і Чорне море були би вже заблоковані. І була б інша картина.

І таких прикладів я можу навести безліч.

Тому питання: так влада погана була в лютому місяці?

> Чи вона зробила все, щоб нас не захопили, не окупували Київ, не знищили уряд, не знищили Верховну Раду, не знищили Президента і ми не втратили контроль?

А навпаки – ми втрималися.

Почалася деокупація Києва, Чернігівщини, Сумщини, що потім продовжується на Харківщині і Херсонщині.

І продовжується зараз.

Тому, вибачте, **іноді треба робити маневр і, вибачте, йде війна, частиною якої є й інформаційна війна.**

І іноді певні публічні речі, які звучать, вони мають значення саме в той момент сказаного. А я б оцінку давав за наслідками, до чого це призвело. Якщо це призвело до негативних наслідків – погана комунікація. Якщо ж ця комунікація, можливо, ввела в оману частково вас, а головне, що вона ввела в оману ворога, і це призвело до позитивних результатів, – за це треба давати орден.

Повернемося до партнерів, там ще коротка відповідь.

Всі мої колеги-міністри, з якими я спілкуюся, або лідери країн, з якими спілкується Президент, але я присутній на тих зустрічах дуже часто в складі делегацій, як у Вільнюсі, наприклад, на саміті НАТО, одну і ту саму фразу кажуть: “We will be stay with you as long as it takes” – ми будемо з вами стільки, скільки це буде потребувати!

- Одна ремарка від мене як від журналіста. ***Громада все-таки потребує підзвітності влади. Зрозуміло, що в перші місяці війни взагалі не до того було, але зараз ситуація змінилася, а владні органи продовжують бути закритими,*** **нам важко працювати, важко добитися інформації. На мою думку, мають бути регулярні брифінги, де можна задавати живі питання про все. Вчасно отримані відповіді на проблемні питання знімають градус напруги в суспільстві…**

- А війна що – закінчилася? Ні.

Мені здається, що у нас багато співгромадян вступили в політичну партію, яка називається «Завершена війна». Все, війни немає, ворога під стінами немає, ну, звикли до нічних обстрілів ракетами і “шахедами” – нехай ППО відбивається...

А тепер про претензії: мало виступаєте, мало пояснюєте, непрозорі якісь речі і таке інше.

Народ, війна не закінчилася, ворог тут! І його диверсанти тут, його шпигуни або агенти впливу – вони всі тут і дивляться, і читають.

Чому ми завжди кажемо: не фотографуйте місця ураження, де б це не було, не показуйте, звідки вилетіла ракета, бо вони бачать, де наше ППО. Вони роблять це навмисно, щоб виснажити нас. Війна не закінчилася, ми не можемо перейти в режим мирного часу. Це абсурд, це нонсенс. А народ вже розслабився.

Що стосується пояснення.

Ну, брифінги точно Міністерство оборони системно робить, моя заступниця Ганна Маляр це робить постійно. Плюс – представники командувань постійно роблять брифінги. Ми розказуємо те, що можна розказати.

І **ми щось комунікуємо, а щось ні – навмисно, обізнано, щоби в жодному разі не дати ворогу сигнал, що відбувається**.

Це – ключова задача.

Знову ж таки, 2, а не, вибачте, **заради «якогось диванного експерта», що біля телевізора сидить і критикує: «вони неправильно воюють, вони не так застосовують, вони мало закупили дронів і вони купили не той “камуфляж»…**

(Далі буде)

***

Олексій Резніков, міністр оборони України

Спроби дискредитації військово-політичного керівництва спрямовані на зменшення довіри партнерів і потім - на спонукання до «перемовин» з Росією

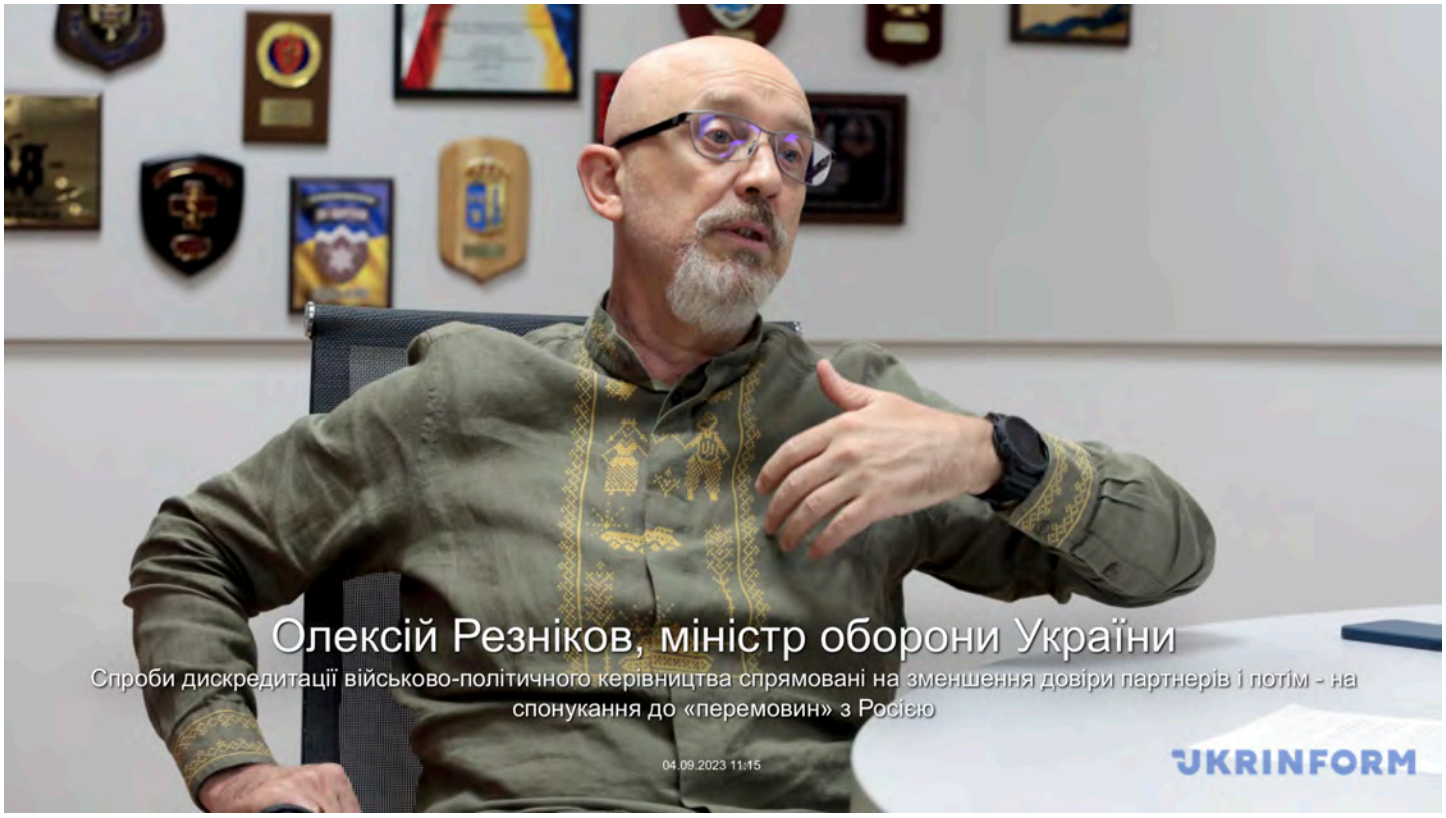

2023-09-04

Марина Сингаївська

Посилання

Виробництво якої зброї вже налагодила Україна, які наслідки для поставок зброї мають корупційні скандали всередині країни, чи використає РФ ядерну зброю і коли Україну запросять в НАТО - про все це читайте в другій частині великого інтерв'ю міністра оборони України Олексія Резнікова Українському національному інформаційному агентству "Укрінформ".

Перша частина розмови - тут.

6. ОФІЦІЙНО ТІЛЬКИ НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ДРОНІВ ДОПУЩЕНО ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ 30 МОДЕЛЕЙ РІЗНИХ ТИПІВ

- Дрони. Це ще одна велика претензія від суспільства: чому так мало дронів? Чому купують дрони за гроші громадян, чому не купують за гроші бюджету? Ви сказали на початку інтерв'ю, що дронів буде багато вже восени. Як нещодавно сказав Михайло Федоров, у нас є 200 українських виробників дронів. Можете сказати, скільки контрактів уклало з ними Міноборони?

- Я не маю права сказати вам про контракти. Я можу сказати, що офіційно тільки нових українських дронів 30 моделей різних типів допущено до експлуатації: розвідувальних, ударних, камікадзе тощо. У тому числі – 10 моделей FPV-дронів. А кількість їх випуску залежатиме від самих виробників. От скільки вони спроможні будуть випускати - все буде наше. Ми все у них купимо - за державні кошти. Коли звучить претензія: "Чому тільки громадяни купують?", я поясню. Громадяни скидають свої власні кошти на запити волонтерів - і це правильно. Слава Богу, вони допомагають і підтримують, це добре. Але я знаю всі бюджети, витрачені на поставки для війська - ті, які волонтери забезпечують, і офіційно держава. Можу вам сказати, що **поставки від волонтерів із 24 лютого 2022 року по сьогоднішній день - це 3% від усього, що потрапило на війну**.

Офіційно тільки нових українських дронів 30 моделей різних типів допущено до експлуатації

День війни коштує нам 100 мільйонів доларів. А тепер візьміть бюджети всіх поважних великих волонтерських фондів, подивіться, скільки вони збирають. І держава, яка витрачає 100 мільйонів доларів на добу в цілому. От просто вдумайтеся.

Тому,

> **— несправедливо пред'являти претензії державі - військово-політичному керівництву, всім - від місцевих керівників до парламенту, уряду, Президента, що все роблять волонтери.**

Це не так.

Насправді це роблять громадяни України - ті, хто працюють, тому що вони сплачують податки і ці податки йдуть в бюджет, а з цього бюджету йдуть в тому числі і на армію. Армія сьогодні - найбільший споживач коштів. Але ж кошти потрібні й на утримання країни в цілому: на інфраструктуру, на відновлення, на підтримку соціально незахищених.

Тому треба працювати і платити податки.

Треба бізнесу бути активним і підтримувати підприємців.

А у нас…

Читаєш дописи деяких активних експертів, а у них слово "маржа" звучить як злочин, підприємець - це "барига", укладений контракт на постачання чогось для держави - це "точно корупційна оборудка".

Інших ярликів вони не вішають.

І **підприємці ображаються**.

Я зустрічаюся постійно з великими асоціаціями, виступаю у них на форумах, а вони кажуть: нам некомфортно укладати контракти з Міноборони або з іншими державними інституціями, бо нас відразу починають турбувати правоохоронні органи і арештовувати нам рахунки, і нас клепають активісти, які визначили для себе, що їхній хрест - це боротьба з усіма “ділками”, як вони називають, “тиловими щурами”, і всі в них - “корупціонери”. Куди не дивишся, всі - корупціонери, немає порядних в світі.

День війни коштує нам 100 мільйонів доларів

Ну і з цікавого. Свіженького. Українські виробники/розробники, чиї БпЛА пройшли випробування станом на сьогодні, завантажені на 100%. Вже згодом ми вийдемо на пристойні показники по виробництву. Паралельно, розуміючи важливість наявності кваліфікованих пілотів, ми запускаємо військову школу операторів FPV-дронів, розвідувальних БпЛА та роботизованих платформ. Школа розрахована на високофахову військову підготовку та перепідготовку. Важливо – саме військові пілоти готуватимуть військових пілотів. Більше деталей дати поки не можу, але плани доволі амбітні.

7. БЕЗПІДСТАВНІ ЗВИНУВАЧЕННЯ В КОРУПЦІЇ ЗРОБИЛИ ІНФОРМАЦІЙНОЮ ЗБРОЄЮ ПРОТИ РЕПУТАЦІЇ МІНОБОРОНИ

- Про боротьбу з корупцією і ваше відомство. За останні півроку було два великих скандали: взимку, пов’язаний з “яйцями по 17 грн”, і ось зовсім нещодавно влітку - із “зимово/літніми куртками”, який ви розтлумачували журналістам в минулий понеділок. Після цих випадків ви призначали якісь внутрішні аудити? Нещодавно була інформація, що Держаудитслужба вас перевіряла. Її голова Алла Басалаєва потім сказала медіа, що результати ревізії Міноборони – це таємний документ на 3 тис. сторінок. Як ви співпрацюєте? От, створена громадська антикорупційна рада Міноборони. Який у вас з нею контакт? Ви надаєте всю документацію про закупівлі для того, щоб вони її аналізували? Цього року Міноборони повернуло закупівлі на Прозоро, вже можна оцінити до яких результатів це призвело, які вигоди держава отримала від цього?

- Щодо перевірки Державної аудиторської служби. Ще влітку 2022 року я письмово звернувся до Держаудитслужби з проханням призначити перевірку Міністерства оборони за останній період, після початку повномасштабного вторгнення. Я абсолютно свідомо це робив, тому що розумів, що під час складного періоду точно буде багато документальних порушень: не оформлені документи, протоколи тощо. Ми тоді постійно бігли вперед, ніхто не сидів у своїх робочих кабінетах, тому що приміщення Міністерства оборони і Генерального штабу на Повітрофлотському проспекті, звісно, було одним із об'єктів нанесення ракетного удару. **З першої ночі вторгнення були спроби проникнути до нас, ворожа ДРГ обстрілювала наш із Валерієм Залужним**

офіс. Тому ми зробили розосередження всіх працівників, кого куди, працювали з дому чи в якихось інших приміщеннях малими групами. Але ми жодного разу не зірвали навіть перехід платіжок. Ніхто навіть не розуміє, як ми це робили, а ми це робили - щоб нічого не встало, щоб все працювало.

Але я розумів необхідність перевірки, тому звернувся до Держаудитслужби ще торік влітку. Ми навіть не були у них в плані - вони змінили план заради цієї перевірки. Паралельно я направив лист на Рахункову палату - теж з проханням зробити перевірку Міністерства оборони. А особливо - щодо можливих додаткових нюансів обліку міжнародної технічної допомоги (МТД), всього того, що йшло із заходу, з-за кордону не за гроші. На той момент два очільника - Геннадій Пліс в ДАСУ і Валерій Пацкан в Рахунковій палаті, сказали: окей, ми будемо це робити.

А ми з моєю командою на сьогодні поставили на озброєння близько 300 сучасних зразків техніки і озброєння НАТО

Валерій Пацкан написав листи своїм колегам у Рахункові палати дружніх країн, щоб вони запропонували методику, як перевіряти МТД. Тому що у нас ніколи не було такої методики, бо нам ніколи не давали МТД як таку. Було трошки у свій час "Джавелінів" і все.

По великим зразкам озброєєня не було - ніколи в історії за 30 років незалежності України не було.

А ми з моєю командою на сьогодні поставили на озброєння близько 300 сучасних зразків техніки і озброєння НАТО.

Просто вдумайтеся.

Це було неможливо за 30 років. Ніхто не вірив, що це можливо, а ми це зробили: 300 зразків нового сучасного озброєння і військової техніки!

А восени 2022 року мій внутрішній міністерський аудит теж зробив певні перевірки. Швидко це зробив, не глобально. У зв'язку з цим в грудні місяці я відсторонив від виконання обов'язків керівника департаменту державних закупівель.

- Хмельницького?

- Так точно. Я, своїм рішенням, у грудні місяці.

Тому, **коли потім вийшли так звані розслідування - я кажу так звані, бо не можу їх назвати розслідуваннями, тому що у мене є питання до об'єктивності і коректності викладеної там інформації.**

Вони вийшли наступного року по сюжетам, які ми вже перевірили і зв'язку з чим зробили певні висновки, і у тому числі були направлені звернення до правоохоронних органів.

Це якраз моя реакція як міністра і моєї команди на можливі прояви порушень, які можуть носити в собі елементи, у тому числі, і корупції. Не факт, що її. Там щось інше може бути. Буває халатність, наприклад, це теж - порушення.

Але,

— коли тобі на голову вдягають звинувачення, яке не відповідає дійсності, - це неправда.

З тими ж самими яйцями це - фейк. Це мем, який зробили, і він не відповідає дійсності, це брехня.

Ніколи в житті Міністерство оборони, принаймні за період мого перебування на посаді міністра, не купувало яйця по 17 гривень за штуку.
І я можу розкрити величезну таємницю, але в акті Держаудиту, який от на тих 3 тисячі сторінок, цей факт досліджено.

- А чому ж Басалаєва говорила, що закупівлі по 17 грн були?

- А от, знаєте, **у мене є питання до керівника ДАСУ, навіщо це було сказано в інтерв'ю неправду, адже в акті прямо написано: «документально не підтверджено»?**

Це цитата, вона не є секретною, я маю право її озвучити. У зв'язку з цим Міністерством оборони оскаржується весь акт аудиту, його висновки, через суд, - згідно з законом, ми маємо право це зробити. А окремо від Міністерства оборони підготовлено позов щодо спростування неправдивих відомостей, що порочать честь та гідність Міністерства оборони.

- Ви вже його подали до суду?

- Так, він поданий. І відповідачу буде важко, тому що в якості доказу ми наводимо акт саме цього відповідача - акт їх перевірки. Вони робили зустрічну перевірку, вони перевіряли документи у постачальника, у Міністерства оборони щодо закупівлі та ін. І вони зробили висновок - "документально не підтверджено". Правильно, не підтверджено, тому що факту не було, розумієте? Тому це - брехня, це - неправда, яку зробили інформаційною зброєю проти репутації Міністерства оборони, - не тільки мене, а всієї команди. Якщо були порушення з боку працівників - правоохоронні органи це розслідували, я хочу, щоб це дійшло до суду і суд скаже: винна особа і в чому, чи ні.

Але я вам більше скажу:

— стосовно яєць немає жодної кримінальної справи в жодному правоохоронному органі.

Тому, що

— вони перевірили і бачать, що факту немає, то й немає кримінальної справи, немає кого звинувачувати, немає що розслідувати. Попередню перевірку зробили правоохоронні органи, які за це відповідають.

Стосовно яєць немає жодної кримінальної справи в жодному правоохоронному органі

- А ваш *заступник затриманий*, другий?..

- **За бронежилети**, а не за яйця. Ще раз: **не існує жодної підозри нікому щодо яєць. Чому? Тому, що не існувало цього кейсу**, розумієте?

Це ж саме стосується і того: чи куртки були літні чи зимові? Нас же звинувачували, що ми купили дешево літні куртки і всунули їх військовослужбовцям в кількості 180 тисяч штук взимку під виглядом зимових.

Ну це ж абсурд!

«Літня куртка» це взагалі нонсенс і саме словосполучення дике. Якщо говорити про літній кітель, то він виглядає інакше, я показував це в понеділок на зустрічі з представниками медіа.

Добре, 40-45 тисяч комплектів ще лежать на складах, а 135-140 тисяч віддали у війська.

Просто вдумайтесь:

— якби 140 тисяч військовослужбовців минулої зими, - вона була люта, холодна, - отримали б літні кітеля, а їм сказали: “це - твоя зимова куртка”. Ви собі уявляєте реакцію? Це був би не просто скандал, а вже давно б нас всією командою знесли б із цієї будівлі.

Тому я задаю питання:

— а кому вигідно і навіщо робити такі маніпуляції, розкручувати їх? У мене відповідь одна - комусь дуже сильно не подобається міністр з його реформами.

Хтось хоче його посунути з цієї посади, тому що комусь він незручний. **А цей міністр зруйнував декілька монополій, коли прийшов на цю посаду.**

1) — Перша монополія на харчування, бо харчувала армію одна компанія. Я зруйнував цю монополію. Навіть без конкурсних процедур Прозоро, що під час воєнного стану було неможливо, армію годували 8 компаній. А зараз ми ще й у системі Prozorro провели закупівлі: і харчування, і «речовка».

2) — Вся українська швейка, - як вони себе називають, легпром, - всі були законтрактовані.

Тобто, **жодної монополії там немає**.

Бронежилети - українські. Єдине - взуття одна компанія постачає. Просто вона одна-єдина в України, більше ніхто не робить взуття, яке носять наші військовослужбовці. Тому в однієї купуємо, бо немає у них конкурентів. Сподіваюся, поки що немає. Тобто, поки що така природна монополія, але всі з нею погоджуються, тому що це взуття носять і бійці Служби безпеки України, і Нацгвардії, і т.д., і т.д.

Комусь дуже сильно не подобається міністр з його реформами. Хтось хоче його посунути з цієї посади, тому що комусь він незручний

Знаєте, можливо, я це вже десь цитував, наведу ще раз.

«Коли у тебе зі зброї тільки молоток, то все, що навколо тебе, тобі здається цвяхом». Якщо ти собі вирішив, що твоя місія по життю - ти антикорупціонер, борець, а у тебе цей молоток, то ти вважаєш, що всі цвяхи - це вори, всіх треба забити.

Це теж психологічно можна пояснити. Зараз війна, у нас є ворог, але ворог за лінією фронту. Ми всі хочемо його перемогти і воювати з ним. Але, якщо ми сидимо в умовному тилу, то ми шукаємо ворогів серед себе, щоб з кимось воювати.

1) — І ось тут починається викривлення сприйняття світу: ага - влада, значить, вони погані, щось там не так - значить це точно вкрали; продали приватному бізнесу - значить, ті - злодії, маржу заробили.

Тобто,

2) — вони хочуть, щоб все було даром. І це нагадує мені таких собі соціалістів, якщо не комуністів. Оце мене трошки починає насторожувати, щоб ми не зкотилися потім в якийсь соціалізм. Я не хочу жити при соціалізмі, я виріс при ньому, я дуже добре його пам’ятаю.

Ми утворили Антикорупційну раду.

Антикорупційна рада при міністерстві - це була моя ідея. Такого ніхто ніколи не робив, при жодному міністерстві такого немає.

Я її започаткував, але вона обиралася абсолютно демократичним шляхом, вона формувалась через відкрите онлвйн голосування на іншому незалежному майданчику. Там різні люди, з різною експертизою - журналісти, юристи, економісти, антикорупціонери, громадські активісти. **Потужна команда**, мені здається. Ми з ними дуже часто дискутуємо, як деякі самі кажуть: “ми лаялися з міністром”, але у нас дуже конструктивна робоча система взаємодії. Вони пишуть запити з проханням надати якусь інформацію. Ми їм надаємо все,

якщо це не має секретного характеру, бо у них немає допуску до таємних речей.

Наприклад, я зразу кажу: по озброєнню - навіть не питайте, я все-одно не дам своїм підлеглим права вам сказати, бо СБУ прийде за вами зразу, воно вам не потрібно.

Все, що стосується ресурсного забезпечення - незасекреченого (окрім кількості, місця знаходження підрозділів і головне, щоб ви ще не викривали, де знаходиться виробництво, бо туди ракета прилетить; у мене виробники просто кажуть: не видавайте нас, бо нас завтра розбомблять орки) - ми їм надаємо, вони це перевіряють, їздять по частинах.

Ми зустрічалися на декількох зустрічах і вони мені показали моменти, де класно можна попрацювати по контролю за якістю, наприклад.

Ми подумали зробити уповноважених із закупівель при військових частинах, бо там експертизи теж не вистачає і так далі.

Є дуже цікаві напрацювання.

> Ця антикорупційна рада, умовно кажучи, молода, працює тільки місяці 3-4. Вони теж вчаться. Але це такий допоміжний орган, який допомагає мені як міністру тримати в тонусі працівників міністерства. Тому, що він і створений, це його головна місія як консультативно-дорадчий орган допомагати міністру боротися з внутрішніми проблемами, заради прозорості всіх процесів.

Нас перевіряють постійно партнери. І немає до нас питань

Розумієте, для мене дуже важлива довіра наших партнерів, щоб нам давали цю зброю, цю техніку.

Тому **ми започаткували систему LOGFAS** - натівську систему контролю, обліку і звітності, транспарентності.

> — Нас перевіряють постійно партнери. І немає до нас питань. Тому я так само готовий до звітності і транспарентності по всіх питаннях.

Звісно, я вірю, що **тут за 30 років багато різних схем, кланів засіло**.

> Їх багато і різні інтересанти - і комерсанти, і політики, тут всі є, є їх люди, бо є тисячі душ в структурі. Ну **неможливо це змінити було з 4 листопада, а тим паче - з 24 лютого.**

Тому **я утворив офіс з підтримки змін**, який мені допомагає.

> Оті 2 агенції зараз будуть працювати.

Ми замість управління зробили департамент запобігання корупційним проявам і ризикам.

Там офіцер, колишній прокурор САП, який проходив через конкурсний відбір громадськості у свій час на доброчесність, потім пішов служити. Я його запросив, він став керівником цього департаменту - пан ***Степанян***.

Тобто, **ми підбираємо людей, які хочуть і можуть.**

Ви собі не уявляєте, яку кількість співбесід я провів.

Я запрошував людей, які створили Прозоро, очолити напрямок ресурсного забезпечення, відповідно, - піти на посаду заступника міністра оборони.

1) — Прийшов один з авторів Прозоро, дуже його всі рекомендували позитивно, і каже: дайте мені три дні і я повернуся.

2) — Три дні він поспілкувався у військових частинах і каже: “Пане міністре, я не можу до вас піти”. Питаю: “Чому?”. Відповідає: “По-перше, у вас все організовано - ми по харчуванню з ним говорили - немає чого покращити, ви забезпечуєте сотні, сотні тисяч військовослужбовців якісно, смачно, у будь-якій точці. Я говорив з військовими, спитав, чим вам допомогти, що змінити? І всі військові сказали, що все - супер, не треба нічого змінювати, бо все стане гірше. Наламаєте”.

3) — І третє, він каже: “Та у вас тут Голгофа, через якийсь період я стану ворогом для всіх, мене почнуть цькувати у всіх соцмедіа. Я не хочу”.

Тобто, не кожен погоджується піти сюди, тому що, дійсно, цькують. От тільки зайшов, отримав посвідчення, ти вже - зрадник, злочинець, оця падлюча влада.

Ну так теж не можна витримувати. І люди не витримують.

- А може бути, що *росіяни докладаються до поширення таких наративів?*

- Переконаний.

Ми відслідковували з моїми колегами, у нас є департамент, що займається моніторингом інформполя різними мовами. Це те, що ми побачили. У соцмережах, від Тік-Току до Твітера, розповсюджувався черговий фейк, що моя дочка має віллу в Каннах, а я їжджу на червоному мерседесі з золотими колесами.

У них є замовник, якому я не подобаюся - я не Мона Ліза, не можу всім подобатися. Це нормально

- О, я бачила це теж, але вирішила навіть не згадувати - такий очевидний це фейк…

- Чому? А ви спитайте! Ми вже сміємося з друзями. Я кажу: дам усім ключ від дочкиної вілли, тільки не можемо управляючого знайти і десь від мерседеса не можу ключі знайти, - всі катайтеся, будь ласка.

Але це ж **спеціально інспірована інформаційна кампанія проти мене вже в європейських країнах, що я такий крадій, що мені не можна довіряти**.

І «дивний збіг обставин»:

> — як тільки росіяни починають, з російських пабліків вилітає інформація, дискредитуючи або мене, або мою команду, паралельно, - просто збіг обставин - наші українські правдоборці роблять те ж саме, тільки з іншими якимись нюансами і аспектами.

Потім **виявляється, що це неправда, але ніхто не вибачається**.

Я просто нагадаю **«історію з паспортом Лієва»**.

> — Дуже ефективний менеджер. Його збили, тому що у нього нібито було російське громадянство. З'ясувалося, що це - брехня, фейк, але розписано було на дуже відомому, поважному виданні, яке я читаю багато десятків років, а вибачення було на Фейсбуці, маленьке, від автора, і все. Ніхто не сказав: "Дійсно, вляпались…".

Так само, як зараз нас звинувачували, що ми купили літні куртки, а не зимові.

> — Потім всі зрозуміли, що це зимові куртки, а не літні. Тоді почали писати - ви купили дорожче, є дешевше. Потім всі з'ясували, що не було дешевшої ціни. Ну от же - папірець є турецький. Показують якийсь турецький папірець для фіскальних органів Туреччини, датований датою, коли контракт вже був завершений, тобто взагалі не має до нас відношення.

Ну, добре. **Але ви купили у українського громадянина в Туреччині.**

> — Може, там і був засновником громадянин України. Для мене яке це має значення, коли треба купити 180 тисяч комплектів зимових курток для Збройних Сил України? Українським громадянам не заборонено робити бізнес за кордоном, головне, щоб вони податки платили і вдома теж. Далі - він має відношення до політика. Окей, розбирайтеся з тим політиком і нехай він тоді виходить і каже: "Я політично неправий, бо мій родич це зробив". Він мав його спіймати, прив'язати його стовпа, бити його плітками і казати: "Ти не маєш займатися бізнесом, бо я - твій родич". Так воно мало бути чи як?

Всі ці звинувачення ми спростували - але ніхто не вибачається.

Є питання: **який інтерес переслідують ці окремо взяті правдоборці?**

Хайп? Кліки? Може, я просто їм не подобаюся? Окей, це нормально. Можливо, у них політична боротьба, а, може, у них є замовник, якому я не подобаюся - я не Мона Ліза, не можу всім подобатися. Це нормально. Хтось, може, хоче стати очільником міністерства. Може, хтось мріє, що повернуться можливості робити ті оборудки, які я тут припинив. Можливо. Можливо, **це вплив росіян** або це збіг обставин, не знаю. Але я точно комусь перешкоджаю.

Але я за це не переживаю. Бо я зробив все, що хотів би зробити для Збройних Сил України під час цієї відкритої частини війни. Все озброєння, яке є зараз в армії, - я доклав до того свої зусилля, свої нерви, свою енергію, свою душу, серце, розум, свій час.

8. ЩЕ ПІВРОКУ НАЗАД ДОМОВИВСЯ ЗІ СТОЛТЕНБЕРГОМ ЩОДО РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ, ЯКА ДОСЛІДИТЬ НАШІ ЗАКУПІВЕЛЬНІ ПРОЦЕДУРИ

- Скажіть, будь ласка, от нам, українцям, неприємно чути про корупційні скандали, це розхитує суспільство. А як партнери ставляться? Чи не впливають ці наші внутрішні корупційні розборки на те, що нам недопоставлять зброю чи дадуть менше, чи дадуть пізніше?

- Це може вплинути. Пам'ятаєте, я вам казав, що уряди, міністерства оборони приймають рішення про надання нам допомоги, але їм треба пройти через парламент і отримати погодження. Оскільки **там є своя політична конкуренція і ті, хто не любить українців, ті, хто за росіян або з інших якихось причин просто не хочуть, щоб їх уряди були успішні**, вони використовують цей аргумент і кажуть: "Так українці ж не змінилися. Вони такі ж радянські, корумповані, як були раніше. Навіщо їм допомагати? Нехай росіяни їх захоплять, та й все, або нехай здаються. Нащо їм допомагати, витрачати на них час і ресурси? Бачите, у них там активісти кажуть, що все погано, нічого не змінилося…".

І от ці аргументи вони використовували.

І тоді до мене звертаються партнери. Я кажу: "Будь ласка, ваші аудитори, приїжджайте перевіряйте все".

Мало того,

— я на випередження ще півроку назад домовився з Єнсом ***Столтенбергом***, генеральним секретарем НАТО, що вони допоможуть зробити для нас програму, яка дослідить наші закупівельні процедури та дасть нам поради щодо покращення з точки зору транспарентності, контролю та відповідальності, зрозумілості партнерам, і десь 8 місяців вона триватиме.

Вони повністю усі наші закупівельні процедури аналізуватимуть, подивляться, де чого не вистачає: прозорості, звітності та ін., і допоможуть нам її модернізувати. Ми це зробимо.

Але в принципі у нас довіра є.

І партнери іноді питають.

> — “А навіщо ваші це роблять у вас в країні, вони ж вас хитають?”,- мене питає міністр оборони. Каже: “Олексію, щось у вас там не так. Як це може бути?”. **Вони з підозрілістю починають ставитися.**

Відповідаю:

> — “Розумієте, у нас народ має цей ефект змученості, всі шукають ворогів де завгодно, це психологічна реакція, тому змушені з цим теж жити, це суспільство. Але головне, що це - демократія. Ми - демократичні країна, і за це ми воюємо”. Але нам доведеться дорослішати, бо інакше…

До речі, **одна з причин, чому війна може бути довго**.

Тому що росіяни вже чітко усвідомили, що

> 1) — ми з вами непереможні з їхнього боку зброєю,
>
> 2) — ми непереможні з їхнього боку щодо незламності духу, сміливості, прагнення свободи і волі.

Але

> 3) — **ми легко переможні внутрішніми срачами**.

І **розколоти суспільство всередині, внести цей роздрай, внутрішню політичну нестабільність - все, це їх союзник.**

Тому вони використовують слово корупція.

Але я здається це говорив на пресконференції і повторюю для нашого інтерв’ю. Англійською мовою слово corruption у першу чергу перекладається як загнивання, псування і викривлення в тому числі інформації.

Тому,

> **— коли хтось інформаційно маніпулює і використовує напівправду і неправду або там щось подібне в якості звинувачень, це і є корупція, в першу чергу.**
>
> **Інформаційна корупція.**

Нам треба думати про своє власне ВПК, виготовлення власної зброї, засобів, техніки

- Це дуже сумно, але, можливо, є ще щось, що може взагалі мінімізувати всі ризики корупції в МОУ? І питання контролю за західною зброєю: як партнери перевіряють це все? Тому що росіяни цей фейк поширювали давно, що вся зброя, яку ви передаєте Україні, нелегально продається.

НАТО дозволило ЗСУ використовувати систему LOGFAS – що це?

субота, 31 серпня 2019 р.

Секретаріат штаб-квартири НАТО з консультацій, командування та управління (СЗВ) включив Україну до переліку держав, які використовують програмне забезпечення LOGFAS.

Сервіс підтримки логістичних операцій LOGFAS (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем, що розроблений для підтримки логістичного забезпечення НАТО. Сервіс дозволяє користувачам збирати, зберігати, обробляти, аналізувати, відображати та розповсюджувати інформацію для підтримки логістичних операцій.

Заступник начальника Генштабу генерал-лейтенант Радіон Тимошенко підписав проект Ліцензійної угоди між Міністерством оборони України та Агенцією НАТО зі зв'язку та інформації, яка була передана Управлінню розвитку автоматизації ЗС України для завершення відповідних процедур та подальшого використання програмного забезпечення LOGFAS.

- **По лінії західної допомоги у нас вона відпрацьована оця натівська LOGFAS** - серйозна, потужна система, ми її **впровадили** в себе досить швидко і вони мають можливість в режимі онлайн перевірити в будь-який момент знаходження зброї. Або приїхати з інспекцією - час від часу бувають, дивляться, пересвідчуються, питань немає.

Але для того, щоб ми з вами спокійно себе почували, я все таки на випередження скажу, що нам треба думати про своє власне ВПК, виготовлення власної зброї, засобів, техніки. Це дуже важливо. Пам'ятаєте, був такий миротворчий заклик: "Перекуємо мечі на орала"? А сьогодні я би сказав трошки інакше: той, хто перекує зараз мечі на орала, той оратиме чуже поле, тому треба робити свої мечі - гострі, потужні, сильні.

Марія Бровінська Війна 8 вересня 2022, 17:37

Логістику ЗСУ хочуть оцифрувати за IT-стандартами НАТО. Військові вже вивчають систему LOGFAS. Розповідаємо, як це працює, та коли впровадять

Логістику й облік у ЗСУ досі ведуть у паперових журналах. З літа Міноборони вирішило перевести армію на цифрові колеса і впровадити IT-систему логістики НАТО LOGFAS. Як вона працює і що дасть військовим, пояснив Forbes. dev.ua публікує найважливіше з матеріалу.

9. ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ УКРАЇНИ СВІДОМО ЗМЕНШУВАЛИ ПРОТЯГОМ МАЙЖЕ 20 РОКІВ ДО ПОЧАТКУ ЦІЄЇ ВІЙНИ У 2014

- Я знаю, що дуже багато було проблем з цим. Торік восени, коли в нас закінчилися снаряди для радянських гармат, військові в приватних розмовах говорили, що вони не розуміють, чому ми не можемо їх робити самі?

- Вони справедливо не розуміли. Бо вони не розуміють, що таке технологія виготовлення снарядів.

Що таке снаряд? Це метал - різних компонентів, а також вибухова частина, що робиться з хімії певної вибухової - тротил, гексоген, порох і т.д. Але його немає в Україні, заводи, які виготовляють це, є лише в трьох-чотирьох країнах, це - Китай, Росія, США і десь Південна Америка. І для того, щоб це виготовляти, треба кораблями привозити, а весь світ там викупляє. Китай нам не продасть, Росія - зрозуміло, залишається буквально декілька країн, а у них потреби по всьому світові. Тобто, для того, щоб виготовляти свої постріли різні, треба закупляти багато компонентів, яких у нас немає, виробництва такого немає. І це не робиться помахом руки, це роками треба було робити раніше.

Те, що я вам сказав, коли я зайшов, схопився за голову, що виявляється ми з вами мали більше півсотні дивізіонів С-300 з тисячами ракет, ми, Україна, протягом 20 років попередніх, до 2014 року, коли війна почалася, ми з вами переважну більшість цих комплексів віддали Росії як оплату за газ, бартер. І тепер С-300 нам прилітає на голову в Запоріжжя, Дніпро, Харків і так далі. Наші, українські.

Я вже не кажу про кількість танків, БТРів, БМП, які ми в утиль відправили як неліквідне майно. У мене питання до політичних рішень, адже ми свідомо зменшували нашу обороноздатність протягом майже 20 років до початку цієї війни у 2014.

Чи це претензія моя до попередніх урядів?

Ні, не претензія, я просто кажу, що ми не вірили, що Росія нападе, ми ж думали, що це - сусідній братній народ, Будапештський меморандум, який нам захист гарантував, і тому ми це все робили. Це не претензія до попередніх лідерів країни чи міністрів оборони, ні, це я вам просто як факт кажу.

Але і Німеччина мала 26 бригад у своєму Бундесвері 20 років тому, а зараз - 6, вони теж скоротили свою армію, 20 бригад "мінус" разом з технікою. Всі думали, що війни вже після Другої світової не буде, що є світовий порядок. А сталося, як сталося, і ми були з вами до цього теж не готові, ми як держава, як народ. Тому, коли сьогодні військові говорять, що снарядів немає, - звісно, їх немає, бо ми їх не виготовляли, у нас немає лінії виготовлення 152 калібру, не існувало ніколи, це були радянські запаси.

Але саме тому ми в першу чергу прийняли головне рішення, змінили парадигму і вже в березні 2022 року я був у Лондоні у Бена Уоллеса, навіть місяць не пройшов з моменту повномасштабного вторгнення, кажу: "Давай вчити нас на артилерійській системі 155 мм". Він каже: "Як? Чому? Вам будуть шукати 152-й по світі". Я кажу: "Він закінчиться, ви не привезете стільки, скільки нам треба з такою інтенсивністю ведення бойових дій".

І переконав, і американців переконав, ми з вами в травні місяці отримали перші M777, американські гаубиці 155 мм.

Я це робив персонально зі своєю командою.

І ми це зробили, і ми з вами тепер маємо основний снаряд на фронті 155-й, ми замінили, розуміючи на випередження, що не буде 152-го.

Я вже не кажу про склади, які регулярно вибухали. Це ж росіяни точно робили, вони це робили в Болгарії, Чехії і в Україні, це ж свідомо, вони готувалися до цієї війни, а це все були старі запаси. І головне, ми не вірили з вами, що москолотиа нападе.

- Але зараз ця ситуація вже налагоджується?

- **Зараз наш «Укроборонпром» під керівництвом Міністерства стратегічної промисловості серйозно взявся за налагодження власного ВПК**, в тому числі виготовлення різного типу, різних калібрів пострілів, від мінометних до артилерійських. І Богу дякувати, вони вже змогли зробити, наприклад, 125 міліметр, танковий постріл. У нас його ніколи не робили, він

дуже складний і дуже дорогий, там стільки елементів, нюансів. Це ж треба ще розробити, щоб воно не в руках вибухнуло, а на полі бою. Випробування пройшли, це високотехнологічні речі. І ми вже уклали контракти, тепер їх задача - нарощувати обсяги.

Наші роблять міни, снаряди різних видів, і буде 155 мм, правильно Президент сказав. Ми маємо з вами нарешті власну українську артилерію 155 мм - "Богдану", і ми уклали контракт і будемо надалі укладати. Тобто, ми з вами дорослішаємо, принаймні хоча би в ВПК. Я не кажу про Сили оборони - вони вже дорослі, краща армія світу, я вважаю.

10. У НАС ДАВНО МАЛА БИ БУТИ СВОЯ РАКЕТНА ПРОГРАМА, А ГОЛОВНЕ - ПРОТИРАКЕТНА ПРОГРАМА

- Володимир Горбулін влітку 2021 року опублікував у нас величезний матеріал про необхідність для України мати *власну ракетну програму*. А розробник твердопаливних ракет Леонід Шиман в іншому матеріалі *стверджував*, що Україна колись виробляла ракети дальністю ураження 15 тис. км. Що ми робимо в цьому напрямку?

- Горбулін - неймовірно мудра людина, глибока, це постать української історії, він багато чого зробив і правильно казав, але його не завжди слухали, особливо ті, хто відповідав за гроші.

У нас з вами давно мала би бути своя ракетна програма, а головне - **протиракетна програма, яку ми прийняли тільки перед вторгненням, вже за каденції Президента Зеленського**.

Але це мільярди грошей, які треба інвестувати в себе, в дослідження наших підприємців, випробування. Це треба було робити давно, тоді би ми мали своє ППО. Але у нас же було трошечки С-300, ніхто ж не нападе. А сьогодні дякуємо партнерам за Patriot, NASAMS, SAMP/T, Iris-T, Piorun. Звісно, це треба робити, але є нюанс: нам не потрібна ракета, яка летить на 15 тис. км, ми не плануємо воювати з партнерами, які знаходяться на відстані 15 тис.км, нам достатньо ракети 1,5-2 тисячі, щоб покривати територію москолоти, оркостану на болотах.

У нас з вами давно мала би бути своя ракетна програма, а головне - протиракетна програма

- Але ми працюємо над цим?

- Так.

- Питання снарядного голоду, який був торік. Військові жалілися, що, наприклад, на десять пострілів росіян ми могли відповісти одним чи двома. Зараз ця пропорція змінилася, вирівнялася?

- Ні. По-перше, ми не можемо зрівнятися за кількістю, бо у росіян - шалені запаси, але є нюанс. Для того, щоб уразити одну ціль 152-м мм, радянський стандарт, треба зробити десять пострілів, називається квадратно-гніздовий спосіб у військових. Бо вони не точні. Для того, щоб уразити за стандартом ціль натівським калібром 155 мм, то треба два постріли. Тобто, це питання ефективності застосування зброї, вміння, вибору правильної цілі - і вперед.

11. ОДНА УСТАНОВКА ЧИ БАТАРЕЯ ЗІ ВСІМА РАДАРАМИ PATRIOT - ЦЕ МІЛЬЯРД ДОЛАРІВ, ПЛЮС КОЖНА РАКЕТА ВАРТІСТЮ МІЛЬЙОН

- Ви самі згадали про ППО, яке нам необхідне, адже ми не маємо сумніву, що прийде осінь і росіяни почнуть знову атакувати енергооб'єкти, почнуть знову цей холодний терор. Чи ведуться переговори з партнерами з тим, щоб нам убезпечити ці енергетичні об'єкти? Чи можемо ми розраховувати ще на 6-8-10 Patriot, для того, щоб захистити основні електропідстанції?

- Розраховувати можемо, а чи вони будуть?

Ми щоденно цим займаємося, починаючи від Президента на кожних його зустрічах, у розмовах, дзвінках, у мене мої комунікації, всі цим займаються. Американці, які є тримачами ліцензії Patriot, вони спонукають всіх інших у клубі Рамштайн передавати системи Україні. Ллойд Остін про це постійно у своїх промовах каже: зголосіться, в кого що є, ми вам допоможемо, модернізуємо, заберемо, треба передати це Україні. На сьогодні системи Patriot ми з вами маємо тільки від американців, німців, голландців, а NASAMS, які ми з вами сьогодні маємо, - від американців, будемо мати від Норвегії - Канада оплатила, але для виготовлення, для нас робиться. Тобто, є певний план, я не можу просто розкривати кількості та терміни, і, можливо, не так швидко, як мені би хотілося, але воно в процесі.

Просто хочу нагадати, що **одна установка чи батарея зі всіма радарами Patriot - це мільярд доларів, а потім ще треба їх забезпечити ракетами, постріл кожної - мільйон доларів**. Тому розумієте, коли партнери приймають рішення, що нам ще треба надати, умовно кажучи, 40 Patriot-ів - це 40 млрд доларів, треба, щоб хтось сказав, що готовий за це заплатити. Це не так просто. Мало того, всі перелякані, вони не хочуть віддавати свої Patriot-и, вони розуміють, що російська ракета і до них може прилетіти, вони хочуть своє небо тримати, бо інакше їхні громадяни їх не зрозуміють. Вони кажуть: не віддавайте все в Україну, тому що ми будемо слабшими. Тому партнери мають сказати, щоб ми швидше перемагали і давали атакуючу зброю, щоб менше давати захисну.

12. ЦЕНТРИ КОМПЛЕКТАЦІЇ ТА ВЛК НЕОБХІДНО ЗАБЕЗПЕЧИТИ "ЦИФРОЮ" - ЦЕ НАША ГОЛОВНА ЗАДАЧА

- Питання стосовно діяльності військкоматів. Нещодавно Президент Зеленський повідомив, що РНБО ухвалила рішення звільнити всіх керівників обласних центрів комплектування і соціальної підтримки військовослужбовців. Президент говорив, що «загалом уже 112 кримінальних проваджень щодо посадовців «військкоматів», 33 підозри». *Є у Міноборони план для того, щоб цю ситуацію змінити?*

- Центри комплектації знаходяться в Збройних Силах України, в Сухопутних військах. Це не є пряме підпорядкування Міністерству оборони, це військова структура, це - ЗСУ, але це не означає, що ми відсторонюємося, адже ми здійснюємо демократичний контроль за цими процесами, і звісно, ми спільно працюємо, у нас немає тут роз'єднання. У МОУ це питання курує перший заступник міністра пан Олександр ***Павлюк***, він очолює робочу групу, яка проїздила по всіх ключових місцях разом з правоохоронцями і результатом було рішення РНБО щодо напрацювання і внесення змін до законодавства. Кадрові рішення - це на рівні Збройних Сил, а наше завдання - забезпечити їх технологічно, тому головна задача - це цифра, більше цифри в кожний, як-то кажуть, кабінет, над тим працює мій заступник Віталій ***Дейнега*** і **ми очікуємо, що десь всередині осені 2023, плюс-мінус, ми вийдемо на суттєве покращення**.

В чому воно полягатиме.

Що таке, в принципі, центр комплектації для звичайної людини? Це пекельні кола, черги, знущання і корупційна від цього зразу складова, тому що ви стоїте в черзі і хтось когось спонукає...

Для того, щоб мінімізувати всі ці історії постала задача зменшити цю паперову армію, файли з особовими справами прибрати, перекласти їх в цифру, щоб все було комфортно. Ми ввели систему, вона називається «Оберіг», програму розроблено, софт передано в ТЦК і він впроваджується вже півтора року, на момент моєї каденції це вже було.

> Але уявіть собі масив паперів по всій країні, який треба оцифрувати. Ще залишилися там сотні тисяч, але це принципово менше і майже все по великих містах, по маленьких містах вже майже все оцифрували, забезпечили купу робочих місць, комп'ютерів і т.д.

Тепер далі.

Умовно кажучи, якщо в когось народилася третя дитина, неповнолітня, в нього автоматично змінюється статус. Так він мав взяти довідку, принести в ТЦК, а **зараз ми робимо спільний наказ з Міністерством юстиції про обмін даними**.

Все, що в реєстрах Мінюсту, а це - РАГСи, в тому числі, акти громадянського стану, реєстрація шлюбу, народження і т.д., воно автоматом буде залітати в центр комплектації.

І якщо цей Іван Іванович Іваненко народив третю дитину - ця інформація автоматом з'явиться в реєстрі. І воєнком відразу бачить, що цей військовозобов'язаний перейшов в інший статус. Або Мінсоц надає реєстр людей з інвалідністю, і в них є опікуни, якщо опікун за мамою чи дідусем - єдиний опікун, а там людина з інвалідністю, інформація автоматом в реєстр потрапляє. Одружився – в реєстр, розлучився – в реєстр, сам отримав інвалідність – в реєстр, судимий, не судимий, хворий, залежності якісь, - **все це буде там і це одразу зменшить навантаження на працівників ТЦК щодо перевірки даних, претензій до тих військовозобов'язаних принести цей папір**.

Бо коли ми перевіряли, то майже 90% усіх призовного віку громадян були порушниками - бо не принесли якийсь папірець. Навіть я, коли дивився, я зрозумів, що коли я зареєстрував свій шлюб з дружиною Юлією у 2020 році, я не подав у ТЦК інформацію, що я одружився, мені це в голову не прийшло.

- А треба було?

- Треба було зробити, тому що у них була інформація, що я розлучений, а що я одружився знову - не було. Я в принципі був порушником тоді, бо не поінформував.

А **задача, щоб усе було зрозуміло, і це спростить багато речей**.

Друга історія пов'язана з порушеннями ТЦК в разі спроби уникнути мобілізації певних осіб.

Мова про фейкову інвалідність чи фейкову непридатність.

1) — І це сам воєнком, який схильний до корупції, неспроможний це зробити, тільки з лікарем або лікарями, які входять до ВЛК.

Тому

2) — було засідання РНБО під головуванням Президента, присвячене тільки ВЛК, почитайте в новинах.

За результатами, ми **напрацюємо** багато рішень, ми зробили декілька нових постанов уряду, змінили накази міністра оборони на 200 сторінок, ми провели тестування, зробили накази Главкома, деякі законопроєкти, зараз **будуть укази, великий пакет нормативно-правових актів**, **які мінімізують можливості зловживань по лінії ВЛК.**

А також **спростить життя людям**, в залежності від того, це військовослужбовець, поранений чи це цивільна людина.

Щоб ви розуміли, у нас більшість членів ВЛК - це здебільшого цивільні лікарі. І до недавнього часу ці цивільні лікарі не отримували грошей за те, що приходили на ВЛК - це додаткова робота. Тільки цієї весни держава почала доплачувати за це навантаження. Так звісно, якщо він не отримує зарплати, а хтось його спонукає, от вам і корупціогенність, от спокуса.

Тобто, **є задачі в системі і ми з тим працюємо**. І моє оптимістичне бачення, що **ми відчуємо цю зміну за пару місяців.**

- Зараз іде бюджетний процес, у вас є взаємодія з Мінфіном, з депутатами, з Бюджетним комітетом ВР? Ви плануєте збільшувати видатки на армію, плануєте збільшувати зарплату військовим?

- У нас взаємодія є, ми подали нашу бюджетну заявку на Міністерство фінансів, вони готують вже звернення уряду до парламенту, я думаю, воно скоро туди потрапить. Ми завжди приходимо на Бюджетний комітет, пояснюємо наші потреби, і всі попередні мої зустрічі з Бюджетним комітетом й іншими депутатами завжди завершувалися дуже позитивно з точки зору виділення коштів: нас чують, розуміють, довіряють. Під головуванням пана Руслана Стефанчука ми зустрічалися декілька разів в минулі рази з головами фракцій і всіх депутатських груп, всім теж пояснювали, - абсолютно нормальне розуміння.

Ми будемо просити збільшити бюджет на 2024 рік

Звісно, наші потреби набагато більші, ніж спроможність українського бюджету, бо коли ти маєш війну, в тебе ніколи нічого не буває недостатньо. Ще раз кажу, Богу дякувати, партнери допомагають. Ця війна - це війна ресурсів, якби не було ресурсів партнерів, нам би з вами було більше ніж важко. Ми будемо просити збільшити бюджет на 2024 рік, і можу ще раз повторити, що 60 чи навіть 70% мого бюджету - це є грошове забезпечення, і, так, я найбільший роботодавець сьогодні в Україні, у переносному сенсі.

13. ЩОДО ПЕРЕМОВИН З РОСІЄЮ НАПРЯМУ НЕ ВИХОДИЛИ НІ ДО МЕНЕ, НІ ДО ТИХ, КОГО Я ЗНАЮ

- Політичне питання. В експертних обговореннях останніх тижнів звучало, що *Росія нав'язує думку про необхідність перемовин* з Україною. Ми наступаємо, зрозуміло, вони втрачають, їм потрібно зупинити цей процес. Чи виходили до вас з такими пропозиціями?

- Напряму не виходили ні до мене, ні до тих, кого я знаю, але ви абсолютно праві у своєму запитанні, бо **цей тренд я теж відчуваю** по непрямих зверненнях, наприклад по запитаннях іноземних журналістів - майже в кожному інтерв'ю майже всіх країн.

Якщо журналісти, які тут у нас працюють, вони вже заряджені проукраїнськи, вони більш делікатно це питають, то коли я у своїх відрядженнях потрапляв на інтерв'ю в Парижі, Брюсселі, Лондоні, Мадриді, Афінах, Бухаресті, - де я бував, то місцеві питали більш відверто, бо їх теж можна зрозуміти, у них же різні політичні течії, вони б хотіли, щоб їх читачі або глядачі почули це запитання і мою на нього відповідь. Це було в різні часи протягом цих півтора року.

Чому я щоразу обурююся внутрішнім нашим трендам, коли всередині країни починають руйнувати репутацію міністерства - бо вони точно допомагають тим, **хто хоче посадити нас за стіл перемовин, - от в цьому небезпека.**

Тому що

— це дійсно може сприяти тим політичним силам на Заході, які хотіли би повернутися до стосунків з Росією, бізнесу, купляти їхній газ, продавати їм своє шампанське, мати там свої рітейли, продавати свої речі, заробляти російські гроші і т.д. Для них це вигідно, так спокійніше. Навіщо витрачати гроші на зброю для України? Краще, нехай буде так, як раніше жилося.

І тому

— спроба знизити рівень репутації військово-політичного керівництва в Україні - це спроба знизити рівень довіри партнерів, щоб нам стали давати менше зброї, а потім, як наслідок - спонукання до «столу перемовин» з росією.

- Але наше керівництво прямої пропозиції "давайте сідати за переговори" - не отримувало?

- У моїй присутності - жодного разу ні. А те, що я чув від перших осіб держав, наприклад, від Президента Байдена, коли він зустрічався з Президентом Зеленським у Вільнюсі, - «нічого про Україну без України», якщо коротко.

14. МИ ПЕРЕМОЖЕМО, БО У НАС ЦІННІСТЬ СВОБОДИ І ВОЛІ Є ВИЩОЮ, НІЖ ЦІННІСТЬ БЕЗПЕКИ

- Пане Олексію, ви категорично висловили свою впевненість і я впевнена у тому, що ми переможемо. Але які сценарії нашої перемоги ви розглядаєте? Це обов'язково має бути збройна перемога? Чи політична перемога, чи за допомогою партнерів, чи якогось "чорного лебедя" чекаємо?

- Дивіться, є речі, в яких я впевнений, тому що бачу певні події, як вони розвиваються, можливо, закони працюють, дещо я просто відчуваю.

Але коли я вперше в листопаді 2021 року, тільки новопризначений міністр, полетів у Вашингтон і просив “Стінгери” - мені відмовили, сказали, що це неможливо. А я сказав, що це можливо і ви нам їх дасте, я був упевнений, що ми їх отримаємо і ми їх отримали вже в січні від Литви, але з дозволу Вашингтона.

А коли я просив 155 мм артилерію, я був впевнений, що нам її дадуть. Хоча нам відмовляли - нам їх дали. Коли я просив дати нам MLRS, це М270, це HIMARS, мені сказали, це категорично неможливо, але я був впевнений. Кажу: ви нам їх все одно дасте, давайте зараз вже вчити наші екіпажі. І нам їх в результаті дали. І так було з усією номенклатурою - “Леопарди”, “Петріоти”, Ф-16 - я був переконаний і впевнений, що нам дадуть, і нам їх дали, і дають ще.

Я був впевнений, що ми не впадемо за три дні, я був впевнений, що ми не впадемо за три тижні, - так і є, ми всі були в цьому впевнені, ми — інші.

Ми не можемо не перемогти в цій війні.

Якщо проаналізувати Другу світову війну, то Гітлер заходив у столиці європейських країн у переважній більшості без спротиву, їм було простіше здатися, бо у них цінність безпеки була важливіша, ніж цінність свободи і волі. А у нас цінність свободи і волі є вищою, ніж цінність безпеки, тому ми йдемо, ризикуючи життям, нищити ворога-окупанта, ми вмираємо, ми отримуємо поранення, ми б’ємося і будемо це робити, бо це - український ген, його не змінити, він от такий.

І, знову ж таки, оскільки це - війна ресурсів, ресурси цивілізованого світу з нами проти них. Так, вони великі, потужні, їх багато, але технологічно, поступово вони теж починають висмоктуватися. Мало того, кадровий кістяк своєї армії росіяни майже втратили, сухопутної компоненти. Ми їх знищили. Тобто, переважна більшість їх морпіхів, десантників, тих, хто по 15-20 років служив, - вони вбиті, поранені або в полоні. У них нове наповнення бригад - це мобілізовані, без досвіду. Це теж впливає на ситуацію на полі бою, тому вони і не змогли нас з вами перемогти. Вони хотіли нахрапом зайти.

Я особисто їздив з генералом ***Сирським***, а потім з генералом ***Ніколюком*** і на Чернігівщині, і на Київщині в перші тижні, коли вони ще стояли під Києвом, але ми вже їздили по тих спалених колонах і нагороджували наших хлопців в окопах на Лютіжському напрямку, на Броварському, і в спалених їхніх БТРах, БМП і танках я на власні очі бачив залишки парадної форми. Це не вигадка, це правда, вони готувалися до параду на Хрещатику.

- А є хоча б найменший шанс, що ми програємо? Щось нам може завадити виграти?

- Дивіться, не може бути шансу, що ми програємо. Це означає, що Росія відновила свій контроль і ми стали частиною Російської імперії. От як це може бути?

- А застосування ядерної зброї?

- **Не існує ядерної зброї, яка знищить таку велику країну, у нас велика територія**.

Ще питання, в якому вона у них стані. У 1998 році росіяни робили останнє випробування ядерної зброї в Казахстані на полігоні. Жодна ядерна бомба не здолає спротив українців, ні. Дивіться, ті злочини, які вони зробили на сході України і на півдні, де переважно жило російськомовне населення - Харківщина, Волноваха, Маріуполь, там більшість людей говорили російською, ми ж вами це знаємо, вони їх ненавидять, вони чинять спротив, хлопці воюють, тому що росіяни - вороги, їм ніхто не простить, їм ніхто не подарує. Вже покоління ростуть, для яких росіянин - це ворог, вони на десятиліття прокляті для всього світу, не можуть прокляті виграти, це нереально.

Жодна ядерна бомба не здолає спротив українців

Мало того, подивіться, у них же почалися їхні внутрішні процеси, вся ця історія з «Вагнером», з Пригожиним, - це все прояв накопиченого внутрішнього розколу. Оце російське слово “смута”, от воно було в їх історії не один раз. Як там казав якийсь їх класик? Ще зі школи пам’ятаю: “Как ужасен русский бунт, бессмысленный и беспощадный”.

Тому **мій прогноз: ми з вами побачимо розкол Російської імперії на різні шматки за національною ознакою. Парад суверенітетів буде.**

- Ви вже думаєте про те, як ми будемо існувати поряд з ними після нашої перемоги?

- Так, і про це чітко сказав Президент, якраз його ***peaceful-формула***, вона ж насправді про що говорить: про подальшу гарантію безпеки України з боку країн-партнерів.

Ми не віримо Будапештському меморандуму чи аналогу його, бо він не спрацював. Нам потрібно щось нове, тому ми вже сьогодні говоримо про дві речі: перше, це альянси, які можуть бути, члени яких гарантуватимуть нам безпеку, але з нашою контрибуцією теж - чи це НАТО, чи двосторонні угоди - різни варіанти можуть бути. Але ми сьогодні сучасна армія, з найкращим у світі досвідом бойового протистояння росіянам, вже з сучасним озброєнням і технікою, а як її використовувати креативно на полі бою нарощенням оцього нового типу зброї в світі як різні БПЛА, дрони і т.д., а в майбутньому війні всі такі будуть.

Тому

1) — ми вже сьогодні пишемо, я з партнерами, ми це називаємо ***The concept of future forces of Ukraine*** або ***Концепція майбутніх сил оборони України***, - якою буде українська армія завтра?

2) — Ми вже про це говоримо з партнерами, вже пишемо. **Ми робимо дослідження**, будемо робити комп'ютерні симуляції, у нас вже сплановані дати, місця, я про це буду говорити з партнерами - міністрами оборони.

Тому

3) **— ми не просто думаємо, ми вже працюємо над тим, якими ми з вами будемо завтра.**

Саме для того, щоб оцей сусід, який у нас через кордон, через паркан, знав, що як тільки він рипнеться - отримає по зубах. Тому що **ми з вами -**

реальний східний щит цивілізованого світу, Європи. Тому в їхніх інтересах інвестувати в нас.

Тому мій прогноз: ми з вами побачимо розкол Російської імперії на різні шматки за національною ознакою. Парад суверенітетів буде

Недавно давав інтерв'ю кореспонденту німецького видання Bild і він запитав: "Олексію, скажи, будь ласка, чи віриш ви в те, що Путін ще має плани захопити Київ?". А я йому відповів: "Я вірю в те, що Путін має план захопити Берлін і відновити Берлінський мур".

- Яка була його реакція?

- Збудився. Я кажу: "Тому думай, якби не ми, то Путін вже був би у вас, в Європі".

- Нас запросять в НАТО на наступному саміті?

- Дивіться, нас точно запросять в НАТО, бо це буде їм вигідно. Але це відбудеться після нашої перемоги. Тоді буде політичне голосування, бо це буде політичне рішення, а не юридичне, тому що **де-факто ми вже - країна НАТО за всіма показниками**. Чи це буде на наступному саміті? Я би дуже хотів, хоча би з чисто символічних речей.

Назву два символи: перше, це буде 75 років заснування НАТО. НАТО засновувалося за ініціативою Сполучених Штатів, це Вашингтонська угода і наступний саміт буде у Вашингтони. Чому було б символічно саме у Вашингтоні на 75 років НАТО запросити Україну? Найсильніша армія з точки зору досвіду, втрат, моралі, сміливості.

І другий символ. З урахуванням долучення Швеції скоро в НАТО буде 32 країни - уже є 31 і буде ще. Наступного року виповнюється 33 роки незалежності України і Україна має стати 33-м членом НАТО, це логічно.

- Дай Бог.

****

ПС

3 вересня 2023 року Президент Володимир Зеленський заявив, що впродовж тижня запропонує парламенту звільнити Олексія Резнікова з посади міністра оборони і призначити на відповідну посаду чинного голову Фонду державного майна Рустема Умєрова.

Сьогодні, 4 вересня, Олексій Резніков подав до Верховної Ради заяву про відставку з посади міністра оборони.

"Я подав заяву про відставку голові Верховної Ради України Руслану Стефанчуку. Для мене було честю служити українському народу та працювати протягом останніх 22 місяців, найважчого періоду сучасної історії України", – написав міністр оборони у соцмережі X.

***

№ 2.009-2

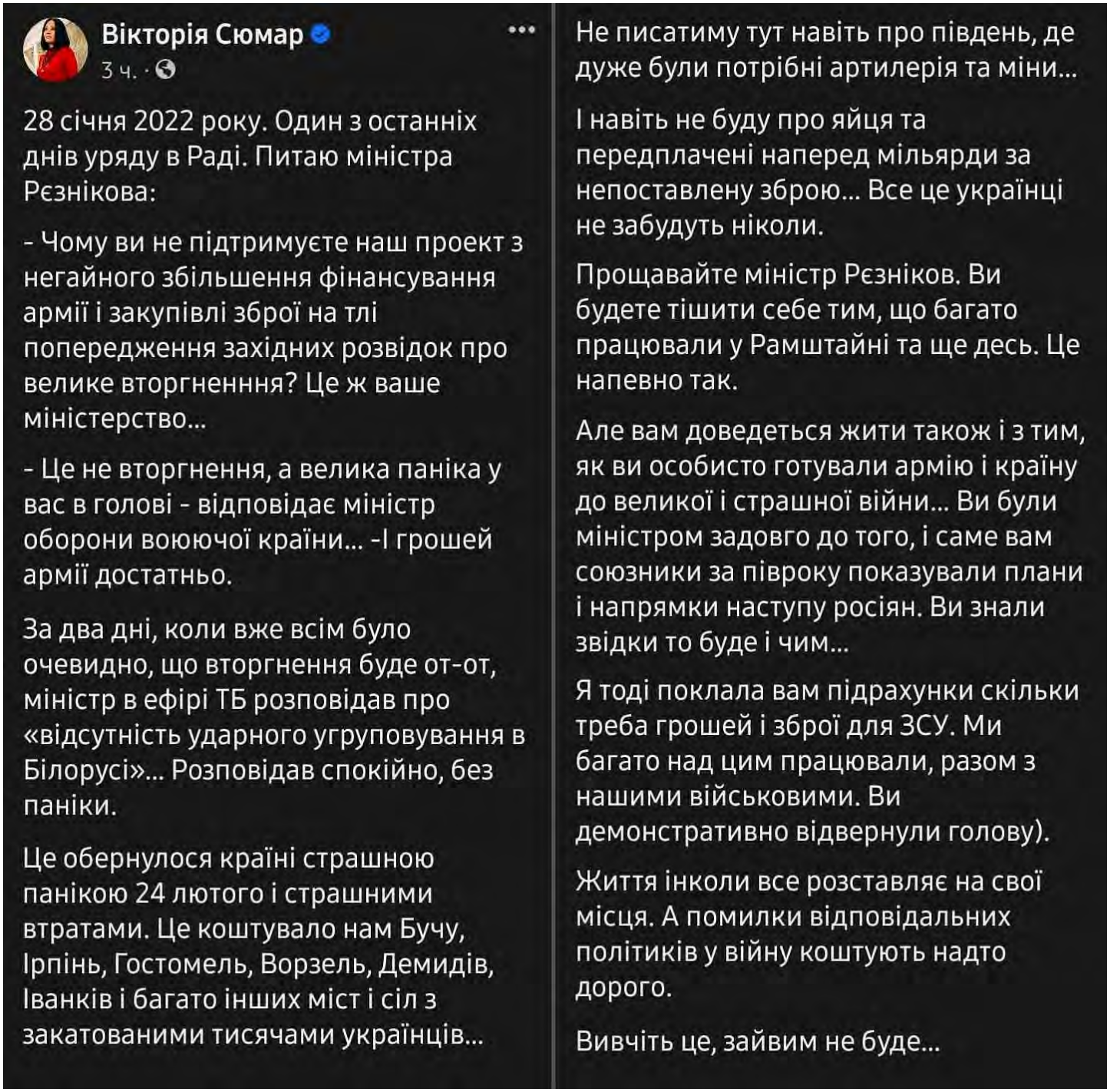

Вікторія Сюмар
3 ч. ·

28 січня 2022 року. Один з останніх днів уряду в Раді. Питаю міністра Рєзнікова:

- Чому ви не підтримуєте наш проект з негайного збільшення фінансування армії і закупівлі зброї на тлі попередження західних розвідок про велике вторгнення? Це ж ваше міністерство...

- Це не вторгнення, а велика паніка у вас в голові - відповідає міністр оборони воюючої країни... -І грошей армії достатньо.

За два дні, коли вже всім було очевидно, що вторгнення буде от-от, міністр в ефірі ТБ розповідав про «відсутність ударного угруповування в Білорусі»... Розповідав спокійно, без паніки.

Це обернулося країні страшною панікою 24 лютого і страшними втратами. Це коштувало нам Бучу, Ірпінь, Гостомель, Ворзель, Демидів, Іванків і багато інших міст і сіл з закатованими тисячами українців...

Не писатиму тут навіть про південь, де дуже були потрібні артилерія та міни...

І навіть не буду про яйця та передплачені наперед мільярди за непоставлену зброю... Все це українці не забудуть ніколи.

Прощавайте міністр Рєзніков. Ви будете тішити себе тим, що багато працювали у Рамштайні та ще десь. Це напевно так.

Але вам доведеться жити також і з тим, як ви особисто готували армію і країну до великої і страшної війни... Ви були міністром задовго до того, і саме вам союзники за півроку показували плани і напрямки наступу росіян. Ви знали звідки то буде і чим...

Я тоді поклала вам підрахунки скільки треба грошей і зброї для ЗСУ. Ми багато над цим працювали, разом з нашими військовими. Ви демонстративно відвернули голову).

Життя інколи все розставляє на свої місця. А помилки відповідальних політиків у війну коштують надто дорого.

Вивчіть це, зайвим не буде...

2023-09-04

***

№ 2.010

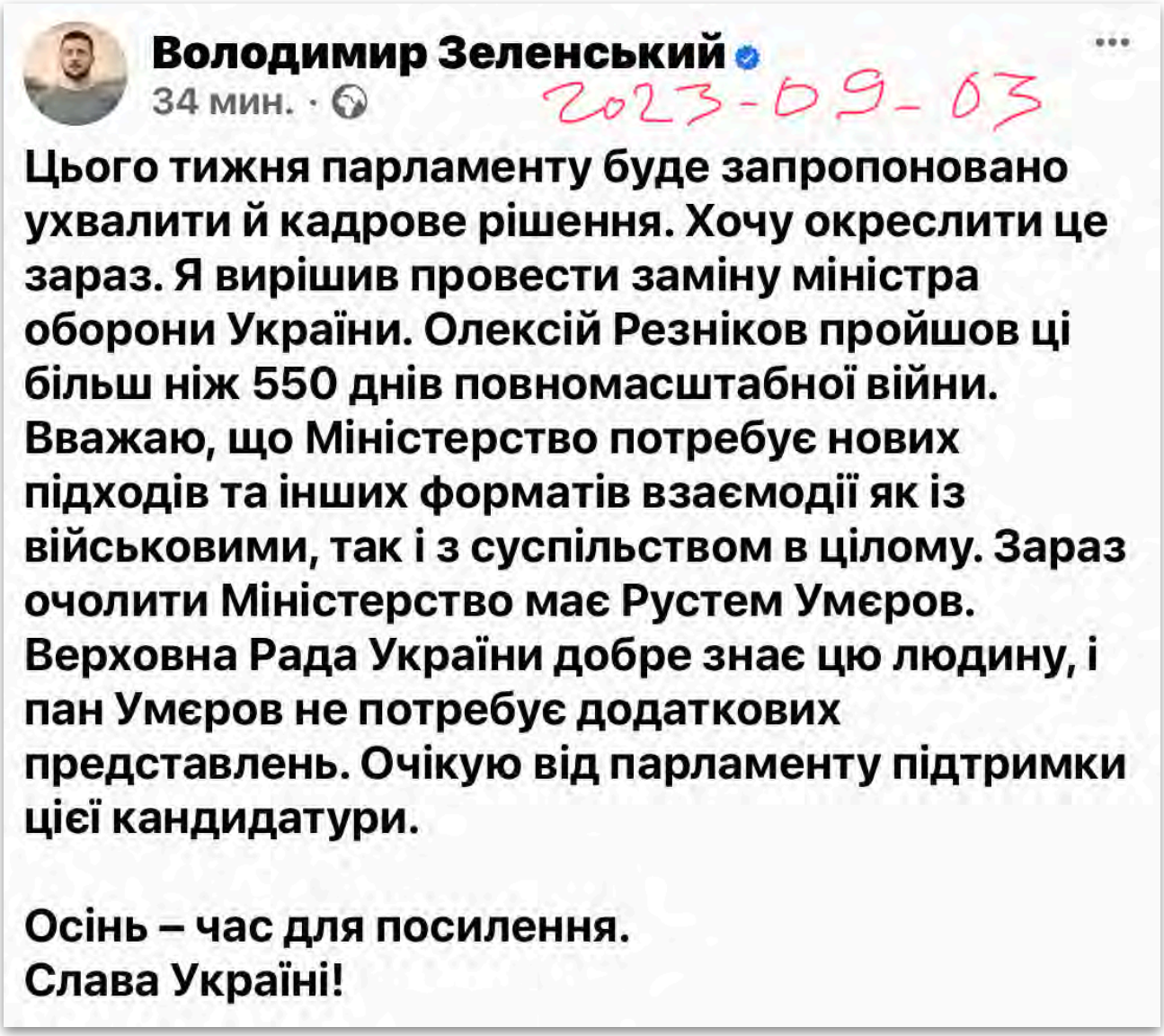

2023-09-03

***

Умеров как ключ к загробной жизни Рината

Часть 1

2022-05-25

В недавнем сюжете об отравлении Романа Абрамовича на переговорах в Киеве, где олигарх, которого уже 20 лет воспринимают как «кошелек Путина», выступал как доверенное лицо последнего, наша редакция не уделила достойного внимания второй жертве этого забавного инцидента, который американская разведка списала на погоду, пишет Укррудпром.

Как и остальные СМИ, мы восприняли Рустема ***Умерова*** как участника украинской переговорной группы, представляющего интересы крымско-татарской общины. Однако при ближайшем рассмотрении — это очевидная глупость. Очевидно, что на нынешних переговорах сторонам явно не до оккупированного Крыма. Решаются гораздо более утилитарные вопросы.

Более того, очевидно, что дабы отправить Умерова в компании Абрамовича, эти двое должны были активно общаться. Что их может объединять?

Углубившись в биографию народного депутата Украины, мы обнаружили, что Рустем Эневерович **начал свою карьеру в третьем украинском операторе мобильной связи *lifecell*** (Астелит) еще за год до момента его официального основания — в 2004 году. «Астелит» был совместным предприятием Рината ***Ахметова*** и турецкого оператора мобильной связи ***Turkcell***. К моменту создания lifecell у Ахметова уже был свой мобильный сервис под названием DCC, который процветал в пределах Донецкой области. В итоге Ахметов влил своего сотового оператора в капитал «Астелита».

Будучи одним из ключевых менеджеров «Астелита» в момент его организации, Умеров довольно резво (как для первого места работы) продвигался по карьерной лестнице и дослужился к 2010 году до директора по маркетингу lifecell, после чего продолжил работу в каких-то мутных инвестиционно-финансовых компаниях, которые зачастую состояли из 2-3 сотрудников, вплоть до 2019 года когда стал нардепом.

Но не в этом суть.

А в том, что пути Умерова и Ахметова вновь официально пересеклись в том же 2019 году в довольно неожиданном месте. Олигарха и его бывшего подчиненного объединила идея возвести на месте киевского пивзавода мечеть.

Однако обо всем по порядку. 200 лет назад в районе Демеевской площади столицы существовала пивоварня. В 1865 году ее приобрел немец Иоганн Шульц, который превратил ее в масштабный производственный комплекс, производивший отличное пиво. Часть зданий конца XIX — начало XX века построена в стиле неоренессанс и могла бы стать украшением современного Киева.

Не будем долго рассказывать о всех грустных перетурбациях в жизни этого предприятия и пернесемся сразу в независимую Украину. **В 1993 году завод был приватизирован. В 2000 году контроль над предприятием получила СКМ Рината Ахметова и пивзавод стал работать под брендом донецкого «Сармата».**

Уже в 2003 году Ахметов принял решение об остановке производства и продаже предприятия. **Основой фишкой завода уже тогда все считали его земельный участок.**

Покупателя на бизнес найти не удалось, и в 2007 году права собственности на Демеевский пивзавод были переданы от пивоваренной группы «Сармат» в другое подразделение SCM — «Эста Холдинг», котоая занимается недвижимостью Ахметова.

Формальным завершением истории Киевского пивзавода № 1 стало решение Хозсуда Киева, которым 12 октября 2009 года предприятие было признано банкротом.

Но вот год назад вокруг данного объекта разгорелся неслабый скандал. «20 апреля 2021 года около полудня группа неустановленных лиц начала демонтаж дореволюционной постройки комплекса „Пивоварня Карла Шульца“ по адресу: пр. Голосеевский, 8», — заявили киевские активисты и подали в Офис Генпрокурора заявление о совершении уголовного преступления.

И тут выяснилось интересное.

System Capital Management Рината Ахметова обнародовала официальное заявление, в котором утверждалось, что «с 2019 года земельный участок и здания, которые на ней расположены, не относятся к SCM или ее бизнесам.

По личному решению конечного бенефициара SCM Рината Ахметова, имущество подарено крымскотатарской общине для строительства Киевского крымскотатарского культурно-образовательного центра с мечетью. Соответственно, никакой ответственности за то, что происходит на участке, SCM не несет».

А чуть позже (в июле 2021 года) Рустем Умеров (его старший брат Аслан Омер Кырымлы как раз является одним из основателей БО «БФ «Астем Фаундейшн», а Рустем до 2019 года был директором этого благотворительного фонда) сообщил, что «совместно с Турецкой Республикой идет активная работа над **проектом строительства культурно-образовательного комплекса в центре Киева,** в который входят Соборная мечеть, общеобразовательная школа и многопрофильный культурный центр».

На самом деле ситуация с передачей собственности Ахметова Умерову даже интереснее.

> Права на ООО «Комплекс Октябрьский 40» (ТОВ «КОМПЛЕКС ЖОВТНЕВИЙ 40») были переданы от Рината на тот момент еще будущему нардепу 17 декабря 2018 года. То есть раньше, чем об этом говорит СКМ.

В задаче спрашивается: а сколько людей в Украине могут похвастаться тем, что пусть и с дополнительными условиями, но наш «чахлик невмирущий» Ринат Ахметов подарил кому-либо гектары столичной земли? Мы вот пока нашли такого одного.

Нам кажется, что связка с Ахметовым и турками, гораздо более адекватно объясняет наличие Рустема Умарова как в составе украинской делегации на переговорах с РФ, так и его отравление на пару с Ромой Абрамовичем. Особенно, если вспомнить, что у Ахметова и Абрамовича есть успешно работающий бизнес в Украине в лице Южного горно-обогатительного комбината. В 2021 году ЮГОК выплатил этой парочке почти 20 млрд гривен дивидендов.

Ну и самое главное. История с Умеровым и Демеевским пивзаводом демонстрирует, что Ринат не так уж далеко отошел от истории с Партией мусульман Украины, которую пытался раскрутить в конце 90-ых.

Наступит благоприятный момент и мы еще услышим об этом «воине Пророка», ставшем на путь истинного Джихада. Ведь как любого праведника его ожидают в раю гурии, которые покоятся на драгоценных коврах

в роскошных, вечно зеленеющих садах — в их объятиях правоверного ожидает бесконечное блаженство. Лилия Николаевна — без обид!

***

Глава Фонда гос имущества Рустем Умеров влип в очередной коррупционный скандал

Часть 2

2023-03-07

Bonanza Invesment и Рустем Умеров: чистая коррупция

По сообщению одного из телеграмм каналов во власти может разгореться новый коррупционный скандал, пишет ОРД.

На этот раз вокруг главы Фонда госимущества Рустема ***Умерова***.

> Из-за коррупционных схем 16 февраля 2023 года Умеров уволил директора Объединенной Горно-Химической Компании Владислава ***Иткина***, но сами схемы отказался упразднять.

За результатами аудита стало известно, что

Иткин построил коррупцию на логистике ильменита (ценная руда для получения титана и его производных (оксида титана, ферротитана и других). Используется для производства высококачественной краски для боевой техники, в частности, военных кораблей).

Так,

3 февраля 2023 года Иткин заключил договор в обход тендера с компанией Bonanza Invesment на 1,5 млн евро.

Данная компания зарегистрированная в Австрии, а именно в Вене, и никогда не занималась логистикой. Более того, в ноябре 2022 года у компании появился новый директор — Ольга ***Степанченко***, 24 летняя фитнес- тренер из Одессы. Bonanza предложила завышенную цену на перевозку ильменита 100$ за тонну, тогда как рыночная цена — 70$.

Важно, что по данным правоохранителей Иткин в ноябре был в Одессе и Вене (совпадение?).

1) — Когда об этих схемах стало известно правоохранителям Умеров уволил Иткина, чтоб избежать его преследования.

2) — Но, отказался разорвать откровенно коррупционный договор с Bonanza. Сейчас правоохранители выясняют возможную причастность к этой сделке самого Умерова.

Поэтому ждем от НАБУ и прочих правоохранителей следующих анонсов об обысках и диванах с миллионами денежных средств и их коррупционных хозяевах.

***

Действия главы ФГИУ Умерова привели к коллапсу на «Центрэнерго», государство теряет миллионы, — эксперт

Часть 3

2023-08-18

Владимир ***ДОБРОВ***

Из-за действий главы Фонда госимущества Рустема Умерова государство теряет сотни миллионов гривен, в частности из-за коллапса на «Центрэнерго». Такое мнение высказал советник Центра стратегических исследований Константин Ильченко, пишут Факты.

«На предприятии начался настоящий коллапс. Подрядчики, привлеченные к ремонту поврежденных в результате обстрелов энергоблоков и другого оборудования станций, приостановили работы. Трудовые коллективы станций находятся в состоянии забастовки, солидарно выступив против назначения Чуркина, о чем сообщили президенту Зеленскому.

Подготовка к отопительному сезону в результате незаконных действий Умерова сорвана, миллионы украинцев могут оказаться без тепла», — констатирует Ильченко.

Ильченко утверждает, что все это происходит из-за действий главы Фонда госимущества Рустема ***Умерова***.

Умеров сначала поставил руководить «***Центрэнерго***» гендиректора Владимира ***Егорова***, не имевшего опыта работы в энергетике.

> «Как оказалось, опыт Егорова был не нужен, главное, что его компания занимается реализацией электроэнергии и имеет выход на Европу. Продажа дешевой государственной электроэнергии за границу по европейским ценам обещает большие барыши… За три месяца он нанес ущерб в несколько сотен миллионов, я об этом писал. Умеров никак не отреагировал, хотя общественность, журналисты, честные члены НС, его постоянно об этом информировали… Компания Егорова брала электроэнергию у „Центрэнерго“ по цене ниже себестоимости и продавала в Молдову. Компания в день получала кэш в несколько

десятков тысяч евро — это только то, что я смог увидеть», — утверждает ***Ильченко***.

После увольнения Егорова, инициированного независимыми Валерием Безлепкиным и Валерием Щекатуровым, Умеров распустил Наблюдательный совет «Центрэнерго», лишь для того, чтобы уволить тех, кто выступал против его давления, и назначил главой «Центрэнерго» Андрея Чуркина, который был руководителем «Харьковэнергосбыта».

«Человек, выполнявший функцию кассира по сбору денег с населения, Умеров продвигает на должность руководителя стратегического энергетического предприятия, от которого зависит, получат ли люди тепло зимой или нет», — пишет Ильченко.

Однако **глава СБУ Василий *Малюк* назвал действия должностных лиц «Центрэнерго» диверсией и назначил расследование**.

По результатам которого в отношении заместителя председателя ФГИ Федоришина, председателя НС Буско и члена НС Готы возбуждено уголовное производство.

Впоследствии Хозяйственный суд Киева остановил действия Фонда государственного имущества по увольнению независимых членов Наблюдательного совета! «Центрэнерго».

«Итак, новый состав Наблюдательного совета «Центрэнерго» незаконный, так же, как и все его решения; Чуркин не имеет права занимать должность гендиректора ПАО «Центрэнерго», — утверждает Ильченко.

Ранее «ФАКТЫ» сообщали, что **Фонд госимущества половину Волчанского месторождения титано-циркониевых руд продает всего за 55 млн грн.**

***

Глава ФГИУ Умеров может бежать из Украины вслед за своим предшественником Сенниченко: уже есть уголовное дело

Часть 4

2023-08-21

Рустем Умеров может бежать из Украины вслед за Сенниченко

Действия главы Фонда государственного имущества Украины Рустема Умерова привели к коллапсу на «Центрэнерго», государство теряет сотни миллионов гривен, пишет From-UA.

Действующий глава Фонда государственного имущества Украины Рустем Умеров может сбежать из Украины так же, как поступил его предшественник в должности Дмитрий Сенниченко. Об этом говорится в материале германского издания PI-news.de.

По мнению немецких журналистов, из-за действий Рустема Умерова государство теряет сотни миллионов гривен, в частности из-за коллапса в работе государственной энергогенерирующей компании «Центрэнерго». Для обоснования этого утверждения они приводят мнение советника Центра стратегических исследований Константина ***Ильченко***:

«На предприятии начался настоящий коллапс. Подрядчики, привлеченные на ремонт поврежденных энергоблоков и другого оборудования станций, в результате обстрелов приостановили работы. Трудовые коллективы станций находятся в состоянии забастовки, солидарно выступив против назначения Чуркина… Подготовка к отопительному сезону в результате незаконных действий Умерова сорвана, миллионы украинцев могут оказаться без тепла», — констатирует ***Ильченко***.

Известно, что по данному факту СБУ уже возбудила уголовное дело. Глава СБУ Василий Малюк назвал действия должностных лиц «Центрэнерго» диверсией и назначил расследование. По его результатам, в отношении заместителя председателя ФГИ Федоришина, председателя Наблюдательного Совета «Центрэнерго» Буско и члена Наблюдательного Совета «Центрэнерго» Готы возбуждено уголовное производство.

Ильченко подтверждает, что весь беспредел происходит из-за действий главы Фонда госимущества Рустема Умерова.

Сначала Умеров сделал генеральным директором «Центрэнерго» Владимира Егорова, не имевшего опыта работы в энергетике. «Как оказалось, опыт Егорова был не нужен, главное, что его компания занимается реализацией

электроэнергии и имеет выход на Европу. Продажа дешевой государственной электроэнергии за границу по европейским ценам обещает большие барыши… За три месяца он нанес ущерб в несколько сотен миллионов, я об этом писал. Умеров никак не отреагировал, хотя общественность, журналисты, честные члены Наблюдательного Совета его постоянно об этом информировали… Компания Егорова брала электроэнергию на Центрэнерго по цене ниже себестоимости и продавала в Молдову. Компания в день получала кэш в несколько десятков тысяч евро — это только то, что я смог увидеть», — утверждает Ильченко.

После увольнения Егорова, инициированного независимыми членами Наблюдательного Совета «Центрэнерго» Валерием Безлепкиным и Валерием Щекатуровым, Умеров распустил ее лишь для того, чтобы освободить оттуда тех, кто выступил против его давления. Также новым главой «Центрэнерго» он назначил Андрея Чуркина, который являлся руководителем энергораспределительной компании «Харьковэнергосбыт». «Человек, выполнявший функцию кассира по сбору денег с населения, Умеров продвигает на должность руководителя стратегического энергетического предприятия, от которого зависит, получат ли люди тепло в зиму или нет», — пишет Ильченко.

Сейчас беззаконным действиям Умерова дал оценку Хозяйственный суд Киева, который остановил действия Фонда государственного имущества по увольнению независимых членов Наблюдательного совета Центрэнерго.

«Итак, новый состав Наблюдательного совета Центрэнерго незаконен, так же как и все его решения; Чуркин не имеет права занимать должность гендиректора ОАО „Центрэнерго“», — утверждает Ильченко.

Издание напоминает, что предшественник Умерова в должности Дмитрий Сенниченко сбежал из Украины и сейчас находится в розыске. Сенниченко подозревают в том, что он незаконно завладел более 12 миллионами евро, похитив их у государственных предприятий. Украинские антикоррупционные журналисты утверждают, что сумма, на которую нанесла ущерб государству деятельность Умерова уже соразмерна, но из-за блекаут зимой — вырастет в несколько раз.

Как и Рустема Умерова, Дмитрия Сенниченко (на фото) также называют одним из самых неэффективных руководителей Фонда государственного имущества Украины и человеком, который тоже причастен к коллапсу «Центрэнерго». По итогам работы в ФГИУ Сенниченко получил подозрение в нанесении ущерба Украине на сумму 500 млн. гривен и сейчас скрывается за пределами Украины.

***

№ 2.011

Йде напружена боротьба на південному напрямку. Том Купер в деталях простежує просування частин ЗСУ й наголошує на фактичному вичерпуванні резервів у росіян. Українські дрони завдають регулярних ударів по москві та інших містах росії; українські підрозділи закріпилися на третьому та четвертому плацдармах на лівому березі Дніпра, а в тилу ворога біля Мелітополя почав діяти партизанський рух «Атеш». Віримо в перемогу!

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-8-september-2023-general?r=2bgqpz&utm_source=substack&utm_medium=email

Опубліковано 8.09 о 10.40 за Києвом.

Переклад: Микола Ковальчук, Тетяна Саніна, Ростислав Семків, Антон Шигімага

Редакція: Ростислав Семків

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, 8 ВЕРЕСНЯ 2023 : ЗАГАЛЬНЕ ОНОВЛЕННЯ

Всім доброго ранку!

Надійшов час узагальнити головніші події останніх 7-10 днів.

1. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

Можемо «підтверджено» припустити, що росіяни налагодили власне виробництво дронів «шахед-136/гєрань-2», оскільки вже з тиждень вони продовжують атакувати ними щоночі. Наскільки знаю, більшість цих атак націлено на українські зернові порти на Дунаї.

Якщо детальніше, то росіяни запустили:

2 вересня – 25 дронів (22 заявлено збитими);

3 вересня – 32 дрони (23 заявлено збитими);

6 вересня – 25 дронів (15 заявлені збитими; проте цю атаку супроводив запуск семи ракет «х-101/555» з дев'яти літаків ТУ-95 та одного «іскандера-М»: заявляють, що всі ракети було знищено);

[До речі, цікаво, що інші OSINT-дослідники спостерегли тенденцію: раніше бомбардувальники несли по 4-8 ракет, далі по 2 й тепер, як підтверджує Купер, по одній; проте випустити вдалося лише 7; вочевидь, решта дві зазнали пошкодження при старті, а то й упали на території росії – перекл.]

7 вересня – 33 дрони (25 заявлено збитими);

8 вересня – 20 дронів (16 заявлено збитими).

Майже 90% усіх зернових сховищ, куди цілились росіяни, знаходяться в районі Ізмаїлу – найпівденнішого експортного терміналу України на Дунаї, звідки до кордону Румунії буквально яких 90 метрів. І порт, і зерносховища зазнали значних ушкоджень. До речі, принаймні один із дронів або був збитий, або зазнав аварії й упав на румунській території. Як завше, в НАТО або заперечують цей факт, або оголошують несуттєвим, навіть попри те, що геолокація місця падіння поширилася мережами: цілком у відповідності до переконання «оскільки він був російським, то й вибух не аж такий великий».

Крім того, 6 вересня росіяни вцілили по ринку в Костянтинівці (10 км. на захід від Бахмута), вбили 16 осіб й поранили 28. Вони також знищили польову кухню одного з українських підрозділів недалеко Борового, судячи з усього на схід від Харкова, спричинивши 20+ жертв.

І ще крім того, як кажуть «вишестоящі органи» в москві, в період від 25 серпня по 1 вересня перехоплювачі ПКС збили чотири українські літаки та гелікоптери.

З українського боку заявляють, що екіпаж одного «Гепарда» [німецький зенітно-ракетний комплекс на озброєнні ЗСУ – перекл.], що патрулює в Житомирській області [https://twitter.com/Bunkerhunter/status/1699337475129282860?utm_source=substack&utm_medium=email], впродовж

періоду від 19 до 30 серпня збив п’ять «шахедів-136», за що й отримав нагороду.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Так само успішними є бойові якості протиповітряних систем IRIS-T [це також німецький ЗРК – перекл.]: знову й знову надходять підтвердження його 100-відсоткової ефективності в перехопленні повітряних цілей. (Скріншот зроблено дещо раніше цього року). Ці системи розміщують також і в безпосередній близькості до лінії фронту.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

Врешті, українці також продовжують своїми дронами вражати цілі далеко вглиб росії. Упродовж кожної з останніх трьох ночей, було принаймні по одному результативному прильоту по москві. Однією з підтверджених вражених цілей була будівля російської федеральної митниці. Так само ударів зазнали заводські об’єкти в районі курська, брянська та ростова-на-дону. На Донбасі українці пізно ввечері 7 вересня вразили вокзал у Донецьку, а також – того самого дня чи на день раніше – вочевидь, знищили систему електронної боротьби «прєдєл-Е» в окупованому Криму.

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп’янськ-Сватове-Кремінна…

Після того, як усі підрозділи ВДВ було перекинуто на інші ділянки фронту, на цьому напрямку росіяни радше намагаються «покращити тактичні позиції», ніж атакувати. Наприклад, спробували оточити український гарнізон у Синьківці, обходячи село з заходу та сходу. Але ще 28-29 серпня українці провели контратаку в південно-східному напрямку, відтоді новин звідти не було. Можливо, росіянам вдалося трохи просунутися біля Новоєгорівки, але вони втратили позиції уздовж річки Жеребець, біля Кремінної та в Серебрянському лісі.

Бахмут…

На півночі, в районі Соледара (він зостається «північними воротами Бахмута»), росіяни посилили свої позиції 137-м полком ВДВ (106-та дивізія), а потім додали сюди ще 29-й БАРС, 123-тю мотострілецьку бригаду і ПВК «поток». Протягом минулого тижня цьому угрупованню вдалося стримувати український наступ на південь.

Кліщіївка…

Десь минулого тижня росіяни притягли сюди 61-шу бригаду морської піхоти і розпочали контратаку водночас на північні околиці села та на саму Кліщіївку з півночі. Не маю детальної інформації, тільки свідчення того, що це була

потужна контратака, на яку росіяни покладали чималі надії. Тому одразу почали наввипередки заявляти, що дійшли аж до каналу Сіверський Донець — Донбас. Звичайно, до каналу вони навіть не наблизилися, проте знову зайти у Кліщіївку їм таки вдалося. Станом на вечір 5 вересня українці відновили контроль над більшістю північної частини села, а сьогодні [8 вересня] вранці вже повідомляли, що дійшли до місцевої «залізничної станції», тобто до залізничного насипу, й що Кліщіївку повністю звільнено від росіян. Очевидно, росіяни зазнали таких втрат, що наостанок зламалися і розбіглися.

Масштаб контратаки росіян видно вже з того, що вони наступали по всій протяжності залізничної колії до Андріївки. Всюди, окрім Кліщіївки, українцям вдалося відбити цей наступ і навіть утримати «невеликий плацдарм» на схід від залізничної колії біля самої Андріївки. З іншого боку, з'ясувалося, що або внаслідок цієї російської контратаки, або ще раніше, українці відійшли з Курдюмівки й утримують лише її західну частину: їм доведеться знову атакувати це село (можливо, з півночі та/чи півдня).

Навіщо ці контратаки?

Бо залізничний насип — останній рубіж оборони росіян на підступах до тієї доленосної дороги Т0513: однієї з двох ліній постачання Бахмута. А оскільки російські позиції уздовж залізничного насипу «ненадійні», росіяни спробували наступати, щоб убезпечити цей рубіж.

Авдіївка…

Після умовних «кількох спокійних тижнів» ЗСУ повідомили про наступ на село Спартак, що на північному сході біля Донецького міжнародного аеропорту.

Мар'їнка…

За минулі два місяці росіяни дісталися західного боку цього зруйнованого міста. А також східних околиць села Побєда, що південніше. Протягом двох-трьох минулих тижнів вони продиралися крізь посадки на південь від Мар'їнки, тому від наступальних можливостей російських підрозділів у цьому районі мало що зосталося.

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Вугледар…

ЗСУ повернули (цілком зруйновану) індустріальну зону Павлівки, але поки не увійшли до села на південь від цієї зони. На захід від Вугледара, близько тижня тому українці розпочали важкий і безупинний артилерійський обстріл Новодонецького та Новомайорського. 5 вересня, після (щонайменше) трьох днів артпідготовки, українські підрозділи почали наступ. Повідомляють, що

їм вдалося перетнути мінні поля та захопити передові позиції росіян, але довелося зупинитися на північних межах обох сіл. Згідно з повідомленнями росіян, становище їхніх військових у цих населених пунктах критичне, особливо в Новодонецькому.

Старомлинівка…

За минулі п'ять-шість діб українські бригади морської піхоти перетнули річку Мокрі Яли, зачистили «околиці» Завітного Бажання та відкинули росіян до центру села. Разом з тим, минулого тижня бої в цьому районі насамперед були зосереджені довкола Приютного (протягом минулих трьох місяців російський гарнізон там несподівано стійко тримався), а також зачистки території між Приютним і Старомайорським (про цей клаптик землі часто пишуть як про одну із найщільніше замінованих ділянок України), включно з висотами, які панують над цією частиною річки Мокрі Яли.

Новопрокопівка-Вербове…

«Найважливіша» новина з цього району наприкінці серпня: днів десять тому в район Новопрокопівки, через порт Бердянська та Мелітополь, перекинули 76-ту дивізію ВДВ. 3-4 вересня велика частина цієї дивізії долучилася до контратаки на Роботине з південно-західного напрямку. Попри удари зенітно-ракетних комплексів С-300 в балістичному режимі [https://twitter.com/UKikaski/status/1699011005169213524] (це ж у якому відчаї були росіяни, якщо запускали С-300 по тактичних позиціях українців), понад 40 ударів планеруючих авіабомб (з УМПК, запущених із літаків Су-34) та застосування вертольотів Ка-52, **контратаку росіян було відбито, однак це коштувало ЗСУ значних зусиль і втрат.**

Зі свого боку, росіяни постійно бомбардують північну дорогу до Роботиного за допомогою тих-таки планеруючих авіабомб і Су-34. Власне, вони намагаються перервати постачання українців, випускаючи приблизно по два десятки таких бомб кожного дня. Проблема в тому, що росіяни не можуть фіксувати та відстежувати пересування військового транспорту цією дорогою: натомість вони навмання гатять по ділянці дороги завдовжки 6 км… А я не хотів би коментувати «точність» їхніх авіабомб із тими «універсальними модулями планерування і корекції» (краще самі подивіться оце промовисте відео [https://twitter.com/Strien9/status/1699794140391940130]). Звичайно: вибух 500-кілограмової бомби (якщо вона таки вибухне) — це зовсім не «смішно». Тож поїздки тією дорогою в обидва боки «дуже небезпечні», насамперед тому, що зазвичай такі бомбардування зовсім непередбачувані.

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

Дві авіабомби з УМПК, вид з літака Су-34, який їх скинув (знято ще в липні).

Новопрокопівка…

Наразі ЗСУ вже на північних і західних околицях цього населеного пункту, його намагаються втримати 71-ший та 210-тий мотострілецькі полки росіян.

[ЗОБРАЖЕННЯ 4]

Український бронетранспортер XY-180 (фінського виробництва), підбитий орієнтовно 2-3 вересня.

Вербове…

Впродовж серпня через українські атаки російський 417-й розвідувальний полк був змушений відступити зі своїх позицій на північ від села – всередину самого села. Станом десь на 20 серпня 118-та механізована бригада ЗСУ зайшла всередину села, але згодом ВДВ, яких перекинули із заходу Луганської області, пішли у контратаку та відкинули її на північ.

Десь тиждень тому 46-та аеромобільна перейшла 2-й протитанковий рів на південному напрямку: вони знищили залишки 71-го МСП та два полки БАРС, а також «по дорозі» понівечили 201-й МСП. Через цей прорив 82-й десантно-штурмовій вдалося послідувати їхньому прикладу і перейти 2-й протитанковий рів – та повернути на схід. Там вони вдарили у південний фланг 417-му розвідполку росіян, розташованому у Вербовому та змусили їх посунутися у південно-східну частину села (саме під час цього бою, 4–5 днів тому 82-га втратила свій перший основний бойовий танк Challenger 2: що тільки росіяни не писали: нищили його і з ПТРК «Корнет», і з артилерії, але насправді танк було виведено з ладу міною, а потім його закидали кількома «ланцетами», через що він і загорівся; екіпаж евакуювався з танка ще коли він втратив здатність до пересування).

[ЗОБРАЖЕННЯ 5]

Українці контролювали пагорб 166, ще десь 3–4 вересня, проте десь від 6 вересня його знову контролюють росіяни, а 46-та аеромобільна знову взялася його атакувати.

За останні три дні ЗСУ спершу переїхали велику систему окопів на південь від Роботиного (див. наведений нижче скріншот), а потім взялися системно нищити артилерію, яку сюди перекинули росіяни на заміну тій, яку було знищено у серпні. Саме через це російські втрати в артилерії знову «стрибнули вгору» (лише за вчора [7 вересня], згідно заяви ЗСУ, було знищено 31 одиницю)

[ЗОБРАЖЕННЯ 6]

Трошки проаналізую тутешню ситуацію, бо гадаю, подальші цифри важитимуть значно більше, ніж показники втрат у особовому складі (які часто-густо, насправді базуються на здогадах).

В районі Роботиного, 4 маневрових та 1 артилерійська бригада ЗСУ витратили десь два місяці на знищення/доведення до небоєздатності:

2 російських посилених мотострілецьких дивізій (19-гої та 42-гої);

1 бригади морської піхоти (810-тої);

1 артилерійської бригади (291-шої);

1 бригади ракетної артилерії (12-тої),

а також понівечили 2 бригади спєцназа (22-гу і 45-ту).

… тобто, йдеться про еквівалент трьох із гаком «повнокровних дивізій».

Коли українцям лишалося десь 1–2 дні (щонайбільше) до доведення залишків 58-мої ЗВА рф до повного розвалу, росіяни задіяли ще одну (слабку) дивізію ВДВ (два полки). Однак, це дало 58-мій ЗВА лише мінімальний перепочинок, бо та дивізія ВДВ вже невдовзі теж дістала на горіхи.

Тож, росіяни задіяли 76-му дивізію ВДВ. Це мало би забезпечити їх достатньою кількістю війська, щоб вони мали змогу – тимчасово – стабілізувати свою (єдину) лінію оборони й навіть організувати значну контратаку. Проте українці тисли далі і тепер вони вже «роз'їдають» 76-ту дивізію ВДВ.

Ба навіть більше, бо вони змусили росіян розпорошити 76-ту: її частини було розкидано по різних ділянках на підсилення 58-мій ЗВА у Копанях, Вербовому, Новопокровці та Новокарлівці.

…і цього, очевидно, недостатньо. Навпаки, незважаючи на деякі втрати та пошкодження, усі задіяні українські бригади залишаються боєздатними (росіяни так смішно намагаються маніпулювати цифрами українських втрат: шойгу заявляє [https://twitter.com/ninagol15/status/1698799169866203569], що ЗСУ втратила 6 танків «тут», потім 6 танків «там» , а потім підсумовує – українці втратили 11 танків… можливо, саме через це повстав пріґожин: у шойгу так само погано з математикою, як і в мене…?)

Зверніть увагу, 76-та була «найкращою з решти» та, наскільки я знаю, єдиним формуванням в усіх ВДВ та ВСрф, яке досі не зазнало великих втрат у війні. По суті, вона вступила у битву з тими ж силами, з якими починала повномасштабне вторгнення. Направду, більшу частину часу відтоді вона була у «стратегічному резерві». Наразі цей підрозділ також задіяний, і тому більше не може бути резервом.

Напрошується очевидне запитання: чи залишились у росіян ще якісь великі формування з подібними бойовими можливостями, які вони могли б перекинути на південь Запоріжжя та розгорнути вздовж лінії фронту протягом найближчих 5-7 днів?

Відповідь: «щось на кшталт так».

На південь від Новопрокопівки ведеться розгортання 44-тої дивізії ВДВ (111-й і 387-й полки). 210-та мотострілецька також їде туди, і, здається, росіяни швидко відновлюють 291-ту мотострілецьку.

Єдина проблемка: 44-та – це формування з резервістів, яке зовсім не таке досвідчене як 76-та. На жаль, шлях для її розгортання відкрито: Керченський міст уже 1-2 дні знову працює, також говорять, що мости з Криму на материкову Україну вдалось відремонтувати…

[ЗОБРАЖЕННЯ 7]

Карта Дона Хілла, яка пояснює суть ситуації в районі

Роботине-Вербове-Новопрокопівка, станом приблизно на 3-5 вересня. Звісно, тоді росіяни контратакували на 166-му пагорбі, і – з південного заходу – у напрямку Роботине тощо. Ситуація залишається «динамічною» – але це поки всі деталі.

Дніпро/Південь Херсонської області…минулого тижня ЗСУ відкрили третій і четвертий плацдарми на південному березі річки. На заході вони закріпились на всьому Кінбурнському півострові (саме сюди «повернулися» українські БПЛА «Байрактар ТБ.2» [https://twitter.com/BrennpunktUA/status/1698333632144797975] – адже російська ППО досить слабка). Північніше звідти ЗСУ зайняли ще одну ділянку шириною близько трьох-чотирьох кілометрів, і глибиною десь 500 метрів. Інші два плацдарми – в районі Олешок, де українці перебувають на північній околиці міста, і на північ від Козачих Лагерів. Насправді, за останні 9-10 днів в позиціях не було жодних змін. Протягом останніх двох тижнів росіяни розгорнули нову армію та новий армійський корпус уздовж цієї лінії фронту, щоб звільнити свою 49-ту армію для операцій далі на схід, але: здається, вони повністю відмовилися від своїх зусиль відтіснити українців назад за Дніпро.

У тилу цих двох фронтів активізувався український опір «Атеш», завдаючи великих неприємностей. Найважливіше – за останній тиждень десятки російських блокпостів уздовж основних доріг були евакуйовані. Ось лише один приклад, що ілюструє кардинальні зміни на цій ділянці: кількість блокпостів на дорозі Мелітополь-Дніпрорудне зменшилась з 18 до 3.

***

№ 2.012

ZN.UA

БАЖАНІ ВІДСТАВКИ Й НЕПРИЙНЯТНІ ПРИЗНАЧЕННЯ

2023-09-05

Юлія Самаєва

Редакторка відділу економіки ZN.UA

Усі високопосадовці, які залишатимуть свої посади цього тижня, мали б це зробити давно. Всі, які обійматимуть нові посади, не мали б цього робити ніколи. Біда в тому, що і перші, і другі — одні й ті самі люди. Їх загалом не мало би тут бути, але вони є і катаються на владній каруселі, пересідаючи зі слоника на конячку, а з конячки на тигра. Тут вони ковбої, тут — індійські раджі, а тут — британські посли.

Може, зупинимо карусель хоч на хвилинку? Нудить...

Отже, міністр оборони **Олексій Резніков** нарешті йде.

> Для цього знадобилися «яйця по 17», «літньо-зимові» куртки, неякісні бронежилети, вегетаріанські сухпайки за ціною стейків і подвійна порція неадекватної реакції комунікаційників МО та особисто ексміністра на кожну з цих історій.

І це тільки вершечок дій, є ж іще прірва бездіяльності…

Але ж далі тільки перемоги, а як інакше? Навіть якщо ***Резніков*** якимось дивом не полетить послом до Великої Британії (а раптом Лондон наважиться і погребує), він точно не летить у СІЗО до свого ексзаступника В'ячеслава ***Шаповалова*** і керівника закупівельного департаменту Богдана ***Хмельницького***.

Резніков, попри все, — персона грата, державник і лідер.

Такий соціальний капітал на корупції у вверенному міністерстві можна набути тільки в Україні.

Та ще й у заяві про відставку зазначити не як причину звільнення, а як досягнення, що «в оборонному відомстві проведено реформи у сфері закупівель».

***

Новий міністр оборони — **Рустем *Умєров***, керівник Фонду держмайна. Добре, що у нас так багато вакантних посад послів, — хоч так закриємо потребу.

Не зупинятимемося на тому,

> 1) — хто пропонував на старті переговорів про зернову угоду продати ВСЕ наше зерно Туреччині, розбирати,
>
> 2) — хто входив у делегацію, яка возила вкрай сумнівні пропозиції на переговори до тієї ж таки Туреччини та до Білорусі, не згадуватимемо,

3) — хто ще до війни був посередником під час конфлікту між Банковою та Ахметовим.

Проаналізуємо те, за що Умєрова хвалять.

Нинішні досягнення Умєрова у Фонді держмайна — це, радше, **досягнення його попередників, які налагодили нормальні конкурентні продажі об'єктів так званої малої приватизації**.

Це як відкрити магазин «все за 10 грн» і радіти, що туди постійно хтось заходить. Оу, у нас рекорд десятиріччя — за вісім місяців 2023 року Фонд наторгував на 2,5 млрд грн! Серйозно?!

У 2021-му, за Дмитра Сенниченка, річний прибуток від приватизації становив 5,1 млрд грн, тобто за вісім місяців 2021-го було десь близько 3,5 млрд. Це теж, зауважу, був рекорд десятиріччя, і Умєров його аж ніяк не побив: за Сенниченка за місяць у середньому виторговували на 400 млн грн, за Умєрова — на 300 млн.

Нагадайте, до речі, а де зараз Сенниченко?

Взагалі десь в Іспанії починає нове життя, але тут, в Україні, він у розшуку за підозрою у

1) — створенні злочинної організації та заволодінні коштами Одеського припортового заводу (ОПЗ) та Об'єднаної гірничо-хімічної компанії (ОГХК).

Виходить,

2) — кількість проданих їдалень і клубів є не таким уже й релевантним критерієм для оцінки менеджерських якостей керівника ФДМУ. Справжнім краш-тестом Умєрова стала б велика приватизація, оті самі «опз» і «огхк».

Дорослий бутик, поруч із «все за 10 грн», мав би запрацювати десь до кінця року 2023. Повірте, **Умєров дуже хотів дременути з Фонду до цього часу.**

Усе просто,

— **велика приватизація — це не так великі гроші, як великий (буквально державних масштабів) клопіт**.

Усі ці наші «інвестиційні перлини» дуже проблемні, збиткові, в боргах, у судах, зі стрьомними структурами власності, контрольовані різними та швидкоплинними «групами впливу» і ніколи не контрольовані державою в особі Фонду.

Якщо десять років тому ми ще могли крутити носом, розказуючи, що головне при продажу не продешевити, то наразі нам просто знайти би безумців, які хоча б зайшли подивитися на асортимент.

Державницький підхід був би таким:

1) — розібратися з судами і по можливості з боргами, навести лад в активах, знайшовши загублене, відновивши вплив і «загубивши» в процесі всіх, ким обросли компанії за роки.

2) — **Не так заради ціни, хоча вона також має значення, як заради попиту як такого.**

Мова не про те, продавати Запорожець на ходу підфарбованим і помитим чи брудним і в іржі. Ми продаємо Запорожець без задніх коліс, передніх сидінь і карбюратора. Такого вже й на розборку не беруть.

Як наші справи із пошуком карбюраторів у часи інжекторів, добре ілюструє продаж компанії «Інвестагро», наразі першого й дуже умовно великого активу, який намагався збути ФДМУ.

1) — Заборгованість компанії 17 млн грн, вартість активів — менш як 4 млн, а вся нерухомість під забороною відчуження. Продавали як є, умова була одна — за перше півріччя погасити борги перед бюджетом і працівниками, сумарно в мільйон гривень. На перший аукціон ніхто не прийшов, повторний «за пів ціни» також не відбувся. От дивина, ніхто не бере такої ягідки!

Звісно,

2) — Фонд мав би спробувати і боргове навантаження знизити, і обтяження на майно зняти, і борги з контрагентів стягнути (а це 40% балансової вартості компанії), **але Рустем Умєров сповідує інші підходи.**

Мудрий народ про таких зазвичай каже:

«Стук-грюк, аби з рук».

Чи місце таким у ключовому відомстві, яке забезпечує фронт?

Тому що Умєров — ветеран підкилимних історій?

Таке собі надбання для Міністерства оборони воюючої країни, яке в останні пів року не вилазить із корупційних скандалів і весь час війни — з управлінського хаосу.

Тож **навряд чи цих проблем поменшає за нового міністра**.

Точно побільшає хіба що

1) — турецьких товарів у наших і без цього схожих на стамбульський базар закупівлях.

2) — І так, впливу підкреслено «нейтрального Ердогана» на нашу внутрішню політику, якого вже через край.

І так, посилів, що західні партнери не такі вже й партнери, он турки, еміри з китайцями навколо України в'ються і жодних вимог їй не виставляють, просто гроші дають. Умєров якраз для цього ідеальний динамік.

***

Замість Умєрова Фондом держмайна керуватиме **Ольга *Піщанська*** з ***Антимонопольного комітету***… Хто слідкує за справами АМКУ, той знає, чому там стоять ті три крапки.

З 2019 року АМКУ хронічно забуває складати будь-які плани роботи, відповідно, звітувати дуже просто, вони завжди молодці!

Робота кипить і штрафи за зображення молочаю на шампуні зі звіробоєм виписуються регулярно. Коефіцієнт ефективності, який АМКУ сам собі прив'язав до кількості виданих (не оплачених) штрафів, — більше, ніж до війни. Всім би так!

У частині реально важливих речей, таких як картельні змови, концентрації або ті ж таки публічні закупівлі, АМКУ не робить нічого.

Наприклад, Антимонопольний свідомо саботує рішення уряду від жовтня 2021 року про створення у структурі АМКУ комісії із розгляду скарг у сфері публічних закупівель, тих самих, які відкрили Резнікову шлях до Лондона.

Дійсно, кому вона треба?!

1) — Злив справи про «Роттердам+» і мізерний штраф «ДТЕКівцям» за зловживання монопольним становищем у Бурштинському енергоострові — це теж Піщанська.

2) — Ігнорування скарг споживачів на «дорожній картель» і зловживання ДТЕКу на ринку електроенергії — Піщанська.

3) — Пробачений штраф у п'ять мільярдів гривень мережі АЗС Коломойського — Піщанська.

Вона, певно, конфуціанка — сидить на березі річки і чекає, поки повз попливуть трупи всіх порушників конкуренції в країні.

Головне *«досягнення»* Піщанської в АМКУ — тотальна зневіра всіх, кому була небайдужа реформа конкурентного відомства в Україні, в тому, що це взагалі можливо.

Це не поетичне перебільшення. Фронт робіт у Фонді держмайна ми вже описали. Що там покращить Піщанська? Хіба що своє матеріальне становище.

Замість неї АМКУ, ймовірно, очолить юрист, військовий прокурор і голова Донецької ОВА з 2019-го **Павло Кириленко**.

Зважаючи, що АМКУ — орган колегіальний, у Кириленка два шляхи.

1) — Або знайти мову із нинішнім складом, який інакше як «подружки Піщанської та Шершун» не називають, — тоді ніяких змін узагалі не чекаємо.

2) — Або намагатися навчити котиків гавкати, зустрівшись із неймовірним спротивом, як суто фізіологічним, так і підкріпленим уже набутими звичками до багатого життя.

Варіант змінити склад комітету ми не розглядаємо, бо призначає уповноважених президент, і його якісний кадровий відбір пройшов не тільки юрист Коломойського Шершун, а й дочка університетського викладача Зеленського.

Та й Піщанську в АМКУ взяли не за оголошенням — її сестра керувала італійською фірмою, «Сан Томассо», бенефіціаром якої до виборів був сам Зеленський. Такий рівень.

Тож у сухому залишку

кадрова політика звелася до того, що одних поганих керівників замінили на інших поганих, абсолютно проігнорувавши їхні «здобутки» на попередніх посадах.

1) — Єдиний, кого в цій історії покарали, — це Кириленко, він просто цього ще не зрозумів.

2) — Решта продовжують будувати кар’єри, закопуючи ще глибше органи, які очолять.

Нагадаю,

3) — **мова про Міністерство оборони, Фонд державного майна та Антимонопольний комітет — не останні відомства.**

Цього разу навряд, але на майбутнє наступний Меморандум із МВФ треба буде зробити із одного пункту про якісний відбір високопосадовців, щоб конкурси там з трансляціями, тестові завдання, залучення міжнародних рекрутерів.

***

Бо **негативний відбір як наслідок концентрації влади у нашому випадку вже сягає якихось небачених масштабів. Проблема кадрів, з якої починав Зеленський, уже доросла до катастрофи кадрів, а він ще навіть не закінчив.**

> Допоки критеріями відбору залишаються лояльність, піар-активність і «медоносність», а спецслужби не здатні проводити реальні перевірки кадрів, ми не можемо розраховувати на компетентних людей і навіть сенсу немає обговорювати кадрові зміни.

Ця влада раз по раз відтворюватиме саму себе, як вивіски, міняючи одного улюбленця Єрмака на іншого.

Страшно уявити, куди зрештою приведуть нас усі ці «дружочки» з Банкової.

Але вже точно можна сказати, що вони стрімко віддаляють нас від цивілізованого світу як фігурально, так і цілком реально — згадайте презентацію Р.Шурми в Лондоні.

***

№ 2.013

Чи готова енергетика до зими, кого націоналізують наступним, хто перевірятиме бізнес і що замовив Коломойський. Інтерв'ю заступника керівника ОП Ростислава Шурми

2023-09-05

Павло Калашник

Ольга Чайка

Заступник голови Офісу президента Ростислав Шурма про звинувачення в корупції, зустрічі з бізнесом в ОП, конфіскацію енергетичних активів в Україні та підготовку до зими.

До кабінету Ростислава Шурми на другому поверсі Офісу президента ведуть багато журналістських «доріг». Часто коли ми збираємо статті про енергетику, тиск на бізнес, економічну політику уряду, призначення в держкомпанії й банки, то чуємо від співрозмовників прізвище Шурма. Формально він заступник голови ОП Андрія Єрмака – відповідальний за економічний блок питань. Сам Шурма називає своїми напрямами енергетику, фінанси, зокрема податки, бізнес, інвестиції, індустрії, екологію тощо.

Головний його актив – доступ до Володимира Зеленського. Під час війни вертикаль української влади стала як ніколи «президентоорієнтованою» – важливі рішення приймає чи принаймні узгоджує Зеленський.

У Шурми є декілька «особистих» проєктів, про які люблять писати ЗМІ і в реалістичності яких сумнівається експертне середовище:

1) — він ідеолог радикальної податкової ***реформи «10-10-10»***,

2) — під його кураторством готували дуже амбітний план розвитку української енергетики ***на $400 млрд***, який презентували на конференції з відновлення.

Один із останніх гучних проєктів, який очолив Шурма,

3) – розібратися з необґрунтованим ***тиском*** силовиків на бізнес.

Паралельно прізвище Шурма з’являється в журналістських розслідуваннях:

— видання Bihus.Info ***натякає*** на його причетність до виплат власникам сонячних електростанцій на окупованих територіях, бо серед компаній є декілька, що належать його брату Олегу.

Ми поговорили з Шурмою про

1) — анонсовану президентом подальшу націоналізацію енергоактивів;

2) — готовність української енергетики до зими;

3) — 35 млрд грн боргів «Енергоатому» і 35% відкати, які нібито є в цій компанії;

4) — коли очікувати наступне підвищення тарифів;

5) — який орган перевірятиме бізнес і

5) — чому він вважає, що за звинуваченнями в корупції стоїть Ігор Коломойський.

Зміст

1. Ризики націоналізації.

2. Розслідування щодо брата.

3. Підготовка до зими.

4. Діалог із бізнесом в ОП.

5. Вал боргів на енергоринку.

Інтерв'ю скорочено та відредаговано для зрозумілості.

***

— Давайте спочатку спробуємо зрозуміти: яка ваша роль у сьогоднішній системі влади. Ви займаєтеся питаннями енергетики, готуєте податкову реформу, розповідаєте про можливість відмови від готівки, будуєте якусь нову систему обробки скарг бізнесу тощо. *Які межі ваших повноважень та інтересів?*

— У мене немає інтересів, **є повноваження, визначені регламентуючими документами Офісу президента**.

Напрями моєї відповідальності:

1) — питання економіки, фінансів, зокрема податків, бізнесу, інвестицій, індустрії, екології, сільського господарства, енергетики тощо.

Якщо говорити про заглибленість, вона визначається проблематикою в тому чи іншому сегменті.

2) — В якийсь час те чи інше питання стає більш нагальним, актуальним та проблемним.

3) — Відповідно, у нього я більше занурююсь.

Але

4) **— занурююсь у межах своїх повноважень.**

Безумовно, ми спілкуємось і з міністрами, і з керівниками держпідприємств.

Чи даю я їм якісь вказівки? Ні, бо не маю повноважень.

1. Ризики націоналізації

— Президент в інтерв'ю Наталі Мосійчук 27 серпня сказав: «Там, де можливо, Україна повертатиме те, що олігархи незаконно забрали під час перерозподілу капіталу» і уточнив, що йдеться про деякі стратегічні енергетичні об'єкти. Про кого він говорив?

— **Мені некоректно коментувати слова президента**.

— Зараз ідуть судові процеси щодо конфіскації деяких енергетичних активів, де є російські бенефіціари.

— Ви маєте на увазі VS Energy?

— Зокрема, VS Energy.

— Чи загрожує щось обленерго братів Суркісів, Григоришина?

— Станом на сьогодні мені не відомо про жодні юридичні та процесуальні дії.

Я достеменно не знаю, яка структура власності обленерго, про які ви говорите. Впевнений, правоохоронні органи постійно моніторять структуру власності всіх стратегічних енергетичних об'єктів. Якщо вони знайдуть підстави, які відповідають нормам санкційного законодавства і передбачають застосування спеціальних видів санкцій із подальшою конфіскацією, напевно, вони будуть застосовані.

Станом на сьогодні мені невідомо про такі факти. Чи ведеться такий аналіз? Впевнений, що ведеться. Чи закінчено його? Не знаю. Не втручаюсь і не маю ні права, ні можливості втручатися в роботу правоохоронних органів.

— Щодо ДТЕК?

— Теж не відомо про жодні аналогічні дії станом на сьогодні.

— Які підстави мають бути, щоб влада задумалася над тим, аби забрати ці активи?

— Все має відбуватися виключно відповідно до законодавства України.

— У санкційному процесі доволі серйозна *дискреція*. У нас є РНБО, яка засідає в закритому режимі й ухвалює рішення або про санкції, або про конфіскацію. Це не дуже прозорий процес. Усе ж таки на чому має ґрунтуватися таке рішення?

— У будь-якої влади є більший чи менший рівень дискреції, тому вона і влада. Мені здається, це має бути абсолютно законно, і якщо такі рішення ухвалюватимуться, вони мають бути чітко аргументовані суспільству і бізнесу як із правового погляду, так і з позиції національної безпеки.

— Ми правова держава з непорушним правом приватної власності. З цього треба виходити. Право власності – це не про суспільний запит.

— Багато дебатів відбувалося щодо примусово відчужених активів у режимі військового майна наприкінці минулого року. Це була абсолютно чітка й правова позиція, і ці об’єкти були критичні для оборони держави.

Ще один спосіб законної конфіскації передбачено санкційним законодавством щодо активів, де встановлена наявність російських бенефіціарів і є відповідність набору критеріїв. Зокрема, зараз у цьому напрямі відбувається велика робота. І Україна точно номер один у світі в процесі конфіскації російських активів.

А також є низка інших підстав, передбачених законодавством.

— Щодо «Укрнафти». Враховуючи механізм, за допомогою якого держава отримала контроль над часткою Ігоря Коломойського в «Укрнафті», треба буде повернути її після завершення війни?

— Держава буде діяти виключно в межах законодавства.

Є різні варіанти подальших дій: один із них – компенсація з врахуванням оцінки компанії…

— Оцінюватимуть за результатами роботи нинішнього керівника «Укрнафти» Сергія Корецького?

— Наскільки я знаю, оцінку було здійснено на момент вилучення. За результатами роботи у попередні роки. Тому що за Корецького прибуток «Укрнафти» за пів року 2023-го – 13 млрд грн.

У нас є розуміння, як діяти відповідно до законодавства, щоб не було втрат для держави.

2. Розслідування щодо брата

— Два тижні тому ваше прізвище з'явилось у контексті розслідування видання Bihus.Info: сонячні електростанції, які продовжують працювати на тимчасово окупованих територіях, нібито отримують виплати за зеленим тарифом. Розслідувачі стверджують, що частина цих станцій належить вашому брату Олегу. Це так?

— Чи є сонячні та інші електростанції на окупованих територіях? Так, понад 72 об'єкти зеленої енергетики на окупованих частинах Херсонської та Запорізької областей, серед них є три об'єкти, де є частка у мого брата.

Чи порушували щось ці 72 об'єкти? Нехай оцінку дають правоохоронні органи.

Але мій аналіз ситуації показує: тільки «Укренерго» має повноваження й технічні можливості оперативно встановлювати, чи працювали електростанції в об'єднану енергосистему України. «Укренерго» своїми діями щомісячно включно до червня 2023 року підтверджувало, що ці станції працюють в об'єднаній енергосистемі України, надаючи послуги диспетчеризації, регулярно надаючи команди на завантаження та розвантаження залежно від балансу в енергосистемі України, підписуючи щомісячно акти, що підтверджували обсяги генерації… Енергетика – це не коворкінг, де кожен робить, що хоче. Це система, яка працює за чітко встановленими регламентами.

Тож об'єкти на окупованих територіях працювали за правилами, які встановлював оператор і регулятор.

— Ситуація справді була недоврегульована: до 3 липня система працювала, як за мирного часу, і тільки тоді регулятор прийняв рішення «не платити».

Розслідувачі Bihus.Info порахували, що компанія «КД Енерджі 2», де половина належить вашому брату, отримала 80 млн грн за минулі 12 місяців. Чи ви уточнювали у брата ці дані, це правда?

— Я не уточнював ці дані.

Знаю лише, що усі електростанції на окупованих територіях отримували кошти за продану електроенергію в об'єднану енергосистему України, це щомісяця підтверджувало «Укренерго». Причому отримували тільки близько 40% від вартості цієї електроенергії за зеленим тарифом. Бо «Гарантований покупець» продавав електрику на ринку і передавав компаніям гроші із суми, яку зміг виручити.

Жодної копійки державних коштів не було нікому перераховано.

Усі 72 об'єкти мали однакові умови оплати. Жодна компанія не отримувала більше чи менше. Це алгоритм розрахунків на енергоринку: однаковий відсоток оплат для всіх.

— Член енергокомітету, народний депутат Андрій Жупанин зареєстрував законопроєкт, у якому каже, що треба припинити виплати, якщо немає підтвердження, що компанія працює в енергомережі України. Як ви бачите розв'язання цієї ситуації?

— Я вважаю, що це компетенція регулятора, у нього достатньо повноважень, треба тільки зібратися, проаналізувати ситуацію і прийняти відповідні рішення.

— Власники станцій на окупованих територіях, з якими ми спілкувалися, впевнені, що вони діяли відповідно до законодавства і рішення про зупинку платежів від 3 липня було незаконним. Чи ви не очікуєте судових позовів інвесторів у зелену енергетику?

— Ви маєте рацію, очікую. Я не знаю, чи буде серед них мій брат.

До мене звертались учасники ринку, у них є претензії: чому звичайне бізнес-питання, яке треба було врегулювати на рівні регулятора і оператора, настільки політизували.

Тому я кажу про замовність розслідувань навколо цієї теми.

— Хто замовив розслідування?

— Я не говорив про це раніше відкрито, але зараз вам скажу прямо: це Коломойський.

Олігарх, який грабував країну протягом багатьох років на сотні мільярдів гривень. Наша команда це зупинила, повернула державі активів на десятки мільярдів щороку, а тепер я плачу особисту ціну за вчинки на користь держави.

— Ви кажете, що Коломойський чи його люди прийшли до журналістів Bihus.Info і замовили розслідування?

— Системна кампанія проти мене розпочалася ще зимою. Згодом до неї підключили й окремих журналістів Bihus.Info. І не лише з цим сюжетом. Були й інші раніше. Ще більш безглузді й маніпулятивні.

— Чи є у вас підтвердження цьому? На чому ви ґрунтуєтесь?

— У нас є достатні підтвердження цьому. Із публічно доступної інформації можу привести результати медіамоніторингу. Компанія «Центр контент-

аналізу» проаналізувала 5000 статей і за тезами та характером публікацій зробила висновок, що вони мали замовний характер. Найпомітніший масив критики присвячений незаконності відчуження «Укрнафти», тому очевидно, що принаймні один із замовників – колишній власник частки акцій цього підприємства.

Позиція редакції Bihus.Info, додана після публікації цього інтерв'ю

«Звинувачення пана Шурми — цілковита маячня. Ані Коломойський, ані будь-хто інший нічого не можуть «замовити'»в Bihus.Info. Головний факт з нашого розслідування — отримання компаніями брата Шурми коштів за «зелену енергію», нібито вироблену в окупації, — Ростислав Шурма нещодавно підтвердив сам. Не всяка критика влади є спрямованою медіакампанією. Ми були і залишаємось незалежними, і на підбір наших тем впливає виключно редакційна політика і суспільна важливість»

3. Підготовка до зими

— Як іде підготовка до опалювального сезону? Тут головні гравці: ДТЕК Ріната Ахметова, державні «Енергоатом», «Центренерго», «Укренерго». Наскільки ці структури готові до зими, яка, вочевидь, буде складною?

— З міркувань національної безпеки я не можу говорити про це питання. Можу сказати, що рівень готовності різний, залежно від структури. Є високий і хороший рівень готовності, є поганий, а є компанії, де станом на зараз не найкраща ситуація, але розпочались активні роботи, і є 90-відсоткова впевненість, що до початку опалювального сезону буде доволі висока готовність.

— У тих структурах, де ситуація погана, ухвалюються якісь кадрові рішення?

— У мене немає повноважень ухвалювати кадрові рішення.

— Але ви можете знати про такі рішення.

— Я не знаю про те, щоб ухвалювались такі рішення. Мабуть, відповідальним особам треба буде приймати такі рішення.

— А щодо ДТЕК ви також розумієте ситуацію? Бо це приватна компанія.

— У нас є відчуття, що вони непогано готові. Але я дуже обережно ставлюсь до таких заяв. Оцінити реальну готовність можна лише після глибокої інструментальної діагностики. Я думаю, що інституційно зараз ані держава, ані профільні інституції, такі як «Держенергонагляд», не здатні це зробити.

Вони можуть зробити дуже поверхову діагностику. І ця діагностика свідчить, що готовність непогана.

— Виходить, що держава грає в лотерею, сподіваючись, що ДТЕК й інші приватні гравці справді готові до зими?

— Держава грає в таку лотерею з приватними енергокомпаніями вже протягом 20 років. Питання полягає в тому, що ми маємо змінити в системі управління, щоби ризики для держави зменшились.

— Але зараз ризики лише вищі.

— Я висновок зробив: має бути система контролю з нормальною системою діагностики.

— І хто має її створити?

— Є відповідна інституція – «Держенергонагляд». Її потрібно просто розвивати.

— Минулоріч після масованих обстрілів енергосистеми 10 жовтня було заборонено експорт електроенергії. Чи очікується подібне рішення цього року?

— Я сподіваюся, що регулятор буде доволі активно діяти залежно від балансу в енергосистемі.

— У ДТЕК оцінили наслідки руйнувань у 8,5 млрд грн і розраховували залучити більшу частину коштів, потрібних на відновлення, як-от кредити за держпрограмою «5-7-9». Але МВФ не дуже підтримує ідею такого кредитування великих компаній. Чи є в Офісу президента позиція, чи треба давати пільгові кредити енергетичним компаніям? І зокрема ДТЕК, що є найбільшим гравцем ринку?

— Моя особиста позиція. Програма «5-7-9» виконує два завдання: стратегічне – стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу, і тактичне – є гнучким інструментом уряду в умовах війни для розв'язання тих чи інших ситуацій.

У перші місяці війни зробили особливі умови для аграріїв, коли під великим ризиком була посівна кампанія – було збільшено ліміти, і кредити видавались під 0%. Аналогічна ситуація була з продуктовими мережами. Ми надали додаткову ліквідність і змогли вирішити системну проблему для держави з наявністю харчів у перші місяці війни.

Сьогодні один із найкритичніших сегментів – енергетика. Я вважаю, що держава повинна скористатися всіма наявними інструментами, зокрема й таким, як «5-7-9», для підтримки цього сектору.

А далі вже є питання моралі для кожного гравця ринку: чи ти невеличка біокотельня і хочеш взяти кредит, щоб постачати тепло на свій населений пункт, чи ти велика компанія з прибутками в мільярди гривень. З реальними

прибутками, бо зі звітністю і бухгалтерією завжди можна маніпулювати. І ти будеш просити в держави допомогу ще на якісь десятки мільйонів.

4. Діалог із бізнесом в ОП

— Два місяці тому президент зустрівся з бізнесом, результатом чого стало створення *Координаційної платформи* за вашою участю. Бізнес приходив близько десятка разів до вас, *чи є результати цього і в чому вони полягають?*

— **Результати є.** Ми провели близько 10 предметних зустрічей із представниками понад 30 різних бізнесів. **Тепер глибше розуміємо природу різних проблем залежно від сектору економіки.**

Є декілька важливих висновків.

Перший: 80% бізнесу відмовляються йти і предметно спілкуватися щодо своїх проблем.

— До Координаційної платформи в Офіс президента?

— Так. Спілкуватися в будь-якому форматі, називати конкретні прізвища, конкретні факти, конкретні правопорушення з боку правоохоронців. Чому це відбувається?

— Є два варіанти, чому так відбувається: або бізнес залякали, або їм є що приховувати. Про який саме ви кажете?

— Я бачу, що **багатьом, на жаль, є що приховувати**. У мене є п’ять кейсів, де люди відмовилися від спілкування, і по кожному з них я знаю, чому вони відмовилися. Це не означає, що це всі 100% такі.

Тому я допускаю, що **в більшості випадків мало місце якесь первинне правопорушення**. Була спроба якось це тихенько владнати, з якихось причин це не вдалось, і після цього була загальна кампанія «на нас тиснуть». Не спрацювало. І коли треба предметно називати прізвища, хто хабар вимагав, хто безпідставно порушив кримінальну справу, який тиск був, говорити не готові.

— Тож висновок Координаційної платформи при ОП, що тиску на бізнес немає?

— Ні. Неправда. Є декілька висновків, це перший, але це не означає, що він головний.

Другий висновок: серед 30 випадків, що ми розібрали, напевно, у половині були первинні порушення законодавства з боку бізнесу – чи у сфері ухилення від сплати податків, чи у сфері надрокористування, чи інші. У частині

випадків була неадекватність дій правоохоронців – невідповідність масштабу їхній дій щодо первинного правопорушення.

Третє: в окремих випадках справді є свавілля правоохоронців. Є надумане – це більше не юридичний термін, а оцінний – надумане відкриття кримінальних проваджень. Зрозуміло, для чого.

— Який ваш загальний висновок?

— Є проблема і з боку бізнесу, який звик працювати на грані нашого правового поля і потім тихо вирішувати питання; з іншого боку, справді є проблема зловживань з боку правоохоронних органів. Абсолютно двостороння ситуація.

Найближчим часом ми проведемо ще одну широку платформу з десятками учасників бізнесу, де це все резюмуємо й обговоримо.

— Президент братиме участь у цьому обговоренні?

— Я не маю права давати відповідь замість президента.

Але точно можу сказати, що в президента є велике бажання фундаментально змінити ситуацію в цій частині. Президент постійно мене питає про цей процес, він тримає руку на пульсі. Тому я думаю, що йому також буде цікава така зустріч.

Крім зустрічі напрацьовано низку змін до законодавства, які не вирішать усі проблеми, але принаймні якісь ключові речі змінять. Зокрема, зменшать кількість контактів, консолідують підслідність усіх економічних злочинів в одному місці – у Бюро економічної безпеки.

Така ідея вже була, її потрібно довести до кінця. Потрібні зміни в законодавстві та посилення інституційної здатності БЕБ. Це прозорість формування керівництва БЕБ і довіра бізнесу до нього.

— Буде новий конкурс на очільника бюро?

— Це якість формування команди та кількість команди. Тому що БЕБ укомплектоване на 20%, а профінансоване, мабуть, на 15%.

Також є величезна кількість інспекційних перевіряючих органів в інших зонах, їх десятки. Навколо БЕБ зробити це неможливо, бо питання надр, землі, лісу, води, промислового забруднення… неможливо передати БЕБ. Тож працюємо над консолідацією цих інспекційних органів теж в один.

— Тобто буде два органи перевірки?

— А зараз їх 80. Економіку ми точно сконцентруємо в одному місці, природоохоронні речі теж, і, можливо, буде ще якийсь орган.

Поки ці інституції незрілі, і в бізнесу немає довіри до судової й правоохоронної систем, безумовно, ми намагатимемося в якомусь точковому режимі допомагати.

— В ручному.

— Нехай буде й так. Ми – люди, орієнтовані на результат, основна мета – збудувати інституції, які самі все регулюватимуть. Але в нас є реальність сьогодні.

— Чи можете ви гарантувати, що коли всі повноваження будуть консолідовані у БЕБ, то, наприклад, Служба безпеки не прийде до когось за статтею про фінансування тероризму? Це ж не віддадуть БЕБ.

— Завжди є простір для тлумачення тих чи інших статей, але враховуючи ситуацію в Україні, є високий ризик, що ті чи інші суб'єкти бізнесу фінансуватимуть агресора. І СБУ повинна здійснювати цей контроль, ніхто позбавляти їх цього не буде. Чи буде СБУ цим зловживати? Якщо так, це стане очевидно одразу.

— Запитання про правоохоронців і більше до вашого колеги пана Татарова, який також бере участь у цій Координаційній платформі. Чому він публічно взагалі ніяк не коментує це?

— Олег Татаров дуже активно включився в роботу цієї платформи, але фідбек, я думаю, потрібно брати у бізнесу.

Я особисто несу відповідальність за роботу цієї платформи, до неї залучено багато людей, зокрема правоохоронців. А Олег Татаров бере участь за можливості, наскільки йому дозволяє графік. Я відчуваю велику підтримку, допомогу і щире бажання щось змінити в системі з його сторони.

— Він брав участь у підготовці законопроєкту?

— Так, ми спільно над ним працюємо.

— Ви кажете про точкові порушення з боку правоохоронців. Наприклад, є кейс компанії Risoil, в якій розповіли, що після початку роботи платформи закрили більшість кримінальних справ щодо їхнього проєкту. Якщо ці справи в підсумку закрили, напрошується висновок, що правоохоронці порушили їх несправедливо. ***Чи підтримуєте ви ідею, що і правоохоронців також треба притягати до відповідальності за спроби «обілетити» бізнес?***

— Таке розуміння є.

5. Вал боргів на енергоринку

— Енергетичний ринок України незбалансований. Ви на рівні Офісу президента були активно залучені у рішення про підвищення тарифів і розширення граничних цін на електрику для бізнесу. Але це не змінило тенденцію нарощування боргів у системі, зокрема в «Енергоатому». Як так сталося, що зараз «Енергоатом» просить передбачити в держбюджеті майже 35 млрд грн (на погашення боргів)?

— Не можу відповідати за «Енергоатом», це питання до їхнього менеджменту.

Але деякі причини можу назвати.

«Енергоатом» через літню ремонтну кампанію працює ледь не на половину встановленої потужності на підконтрольній території. Тому немає ефекту від рішення про підняття цін.

Цей ефект буде після того, як «Енергоатом» вийде хоча б на 80–90% від проєктної потужності, приблизно за місяць після початку опалювального сезону. Так, з листопада–грудня «Енергоатом» отримуватиме гроші, які покриватимуть поточні витрати і частково – борги за попередні періоди.

Чому «Енергоатом» попросив держбюджет про допомогу? Бо відколи Запорізька АЕС перестала виробляти електроенергію, «Енергоатом» втратив понад 40% виробництва і виручки, а витрати залишились. А це впливає на фінрезультат і борги.

Чому так? Компанія майже всю вироблену електрику продає населенню за схемою фінансового ПСО, тариф був 1,2–1,4 грн за кВт·год без ПДВ. Із них майже 40 коп. забирає «Укренерго» за передачу, в середньому 1,1 грн – обленерго за дистрибуцію. Тобто «Енергоатом» не просто віддає електрику дешево, а ще й доплачує 10–20 коп. А ще є видатки на зарплати, паливо, ремонти.

Ситуація загострилася з початком літньої ремонтної кампанії, коли практично всі обсяги виробництва передаються з доплатою. Це якщо спрощено пояснити суть, не вдаючись у деталі функціонування фінансового ПСО.

— Наприкінці травня і червня 2023 , коли приймалися рішення про *підвищення тарифів і розширення граничних цін на електрику для бізнесу*, було невідомо, що «Енергоатом» ввійде у літню ремонтну кампанію?

— Було відомо, звичайно.

— Це не врахували?

— Звичайно, враховували. Які були варіанти? Не приймати це рішення? Ще більше затягувати цей вузол?

— Ринкова ціна електроенергії – 5,5 грн за кВт·год, за *оцінкою* Нацрегулятора у травні 2023 року. Але рішення прийняли не таке. Тобто коли приймали це рішення, не очікували, що ринок збалансується?

— Ви мене чомусь не розумієте.

По-перше, рішення приймав Кабінет Міністрів. При його підготовці були консультації з регулятором, із міністерством, із державними компаніями, зі мною.

По-друге, ніхто не очікував, що це рішення стане панацеєю, що на наступний день ринок енергетики збалансується. Усі розуміли, що буде відкладений ефект від цього рішення.

Чому відкладений ефект? Тому що рішення починає діяти з наступного місяця. Плюс платіжка приходить ще через місяць. Тому що «Енергоатом» у ремонтній кампанії і зможе отримати ефект від більш високих цін, коли вийде з ремонтної кампанії.

Зараз ніхто не говорить про колапс, що щось пішло не так. Все йде за планом.

В «Енергоатомі» також розуміли, що рішення про підвищення цін матиме відкладений ефект. Тому що компанія має накопичені збитки за рік-півтора, поки це рішення не приймалось.

У цих умовах менеджмент «Енергоатому» звертається до держави: «Ви ж тримали субсидовану ціну на електроенергію? Тримали. Компенсуйте нам, будь ласка, хоча б частину».

Тобто йдеться про бюрократичну переписку, а не про те, що щось пішло не так, щось було прийнято неправильно.

— Отже, ви очікуєте, що з середини листопада ситуація почне покращуватись. А коли ринок збалансується, коли зникне цей вал боргів у майже 35 млрд грн?

— Щоб остаточно «вилікувати» ситуацію на енергоринку, треба привести тарифи у відповідність до ринкових цін.

Під час війни ми не можемо це зробити з соціального погляду.

1) — Влада не може перекласти на людей таку відповідальність і такий тягар.

2) — Треба буде робити це поступово.

Завдяки ухваленим рішенням ми принаймні призупинили збільшення проблеми:

— борги не будуть зростати. У разі повернення під контроль ЗАЕС протягом року-півтора буде можливість навіть погасити всі ці борги.

— Під час своєї пресконференції наприкінці червня ви *сказали*, *що для зеленої енергетики щодо боргів має бути цивілізоване рішення. Власники зеленої генерації цікавляться, що це за рішення?*

— Прийнято закон, який встановлює ринкові правила роботи нових об'єктів зеленої енергетики, без субсидій держави.

— Що робити з боргами?

— У мене немає рішення сьогодні.

Я розумію, що всіх турбують борги. Такі самі борги є і перед компанією мого брата. Я в цю ситуацію втручатись не буду, оскільки можу бути звинувачений у заангажованості.

— Потрібне системне рішення.

— Системне рішення може передбачати лише певне джерело коштів для погашення цих заборгованостей.

Чи потрібно їх погасити? 100% потрібно.

Чи є це в умовах війни пріоритетом №1? Ні, не є. Тому що в умовах війни пріоритет №1 – це фінансування оборони нашої держави.

— Чи очікувати кадрових рішень в енергетиці: міністр, голова регулятора, «Енергоатому»?

— Станом на сьогодні я не чув, щоб такі питання обговорювались.

— Ви кажете, що треба приводити тарифи у відповідність до ринкових. Чи розглядаєте ви на найближчий час або під час воєнного стану взагалі ще якийсь етап підвищення тарифів?

— Таке питання не стоїть на порядку денному.

— Проблема «Енергоатому» не тільки в ремонтах і ПСО. Народний депутат Ярослав Железняк опублікував цикл постів про закупівлі «Енергоатому» для окупованої Запорізької АЕС. За його даними, відкати сягають 35%. Чи це справді так і є?

— Я, по-перше, не знаю, хто такий Ярослав Железняк.

— Народний депутат. Член фінансового комітету.

Прізвище чув. Компетентність його не розумію. Я з ним жодного разу не спілкувався.

Нехай він адресує ці питання «Енергоатому» чи в правоохоронні органи, якщо там є підстави. І нехай вони розбираються.

***

№ 2.014

«Якщо Зеленський продовжуватиме узурпувати владу, це буде дуже небезпечно і для нього, і для країни», — політтехнолог Сергій Гайдай

2023-09-04

Ольга БЕСПЕРСТОВА, «ФАКТИ»

На превеликий жаль, навіть під час таких надважких випробувань у нас продовжуються ганебні внутрішні процеси — від масштабних корупційних скандалів до брудних суперечок у соцмережах. За це соромно і перед майбутніми поколіннями, і перед західними партнерами, і, перш за все, перед тими, хто захищає країну від російської навали.

Що з нами не так? Чому ми не здатні згуртуватися і робити все для Перемоги? Які помилки робить наша влада? Про це «ФАКТИ» поговорили з відомим політтехнологом, директором Social Engineering

***

— Сергію, навесні минулого року, коли ворог стояв біля Києва, наше суспільство миттєво об'єдналося. Здавалося, так і буде до закінчення війни. Мало б бути. Але поступово ми повернулися до традиційних улюблених танців на граблях — чвар, з'ясувань, хто більший патріот, хто справжній волонтер. У нас постійно трапляються скандали, яким дуже радіють у кремлі. Чому, коли на кону стоїть країна, коли до Перемоги ще так далеко, відбувається таке?

— Почнімо з головного. Завжди дуже дивуюся, коли чую, що наше суспільство тоді об'єдналося. Я не бачив ніякого процесу об'єднання. Якщо чесно, бачив навіть протилежне — суспільство якраз дуже сильно роз'єдналося.

Одна його частина вирішила, що більше в цій країні жити не може, бо тут небезпечно, тому треба шукати інше місце проживання (я зараз не засуджую нікого). Люди не розуміли, що буде далі. Панічний страх гнав їх зі столиці, яку на той час атакували. До речі, було дивно, що інколи вони з валізами йшли пішки по житомирській трасі, тобто фактично назустріч ворогу, який вже знаходився в Ірпені.

І досі багато громадян живуть за кордоном, знаходячи для цього дуже різні причини. Хіба це можна назвати об'єднанням? Ні.

Друга частина мобілізувалася і пішла на фронт або в тероборону.

Щодо третьої частини, яку ми звикли називати владою або правлячим класом, дехто залишився в країні й почав керувати процесами, а дехто зник. Я точно це знаю. Та й президент в останньому інтерв'ю сказав, що в той час він не бачив більшості чиновників. За його словами, у кімнаті, де вони тоді збиралися, перебувало небагато людей. Напевно, Зеленський мав на увазі тих, хто стояв з ним поруч на відео, яке було записано увечері 25 лютого. Він тоді сказав: «Ми всі тут. Лідер фракції Давид Арахамія — тут, керівник Офісу президента Андрій Єрмак — тут, прем'єр-міністр України Денис Шмигаль — тут, радник президента Михайло Подоляк — тут, президент України Володимир Зеленський — тут». А інших не було.

Як виявилося, для тієї частини суспільства, яка взяла в руки зброю, це стало великим плюсом, тому що бюрократія зникла, чиновники зникли, **держапарат був повністю паралізований**, крім кількох людей навколо президента. Інші не заважали захисникам боронити країну.

Почалося самоуправління й самоврятування. Наприклад, там, де я жив, люди самоорганізувалися й пішли патрулювати вулиці, тому що в нашому районі висадився російський десант.

Тобто суспільство просто проявилося і почало діяти само. Все стало очевидним: от ці люди готові битися та вмирати за країну, а ці — рятують себе й своїх рідних. Серед них було багато чиновників.

Цей період виявився доволі ефективним і вирішальним. Я б назвав його героїчним.

Президент залишився в Києві, і його вчинок оцінили всі. Перед війною до нього накопичилася величезна кількість питань, його дуже активно критикували. Рейтинг Зеленського доволі сильно впав. Якщо правильно пам'ятаю, рівень був десь 27–30%. А після того, як він сказав: «Захищаємо нашу незалежність і нашу державу», його підтримка зросла і питань до нього не виникало майже рік. Тому що люди розуміли: всі, хто залишився, — на своїх місцях, просто кожний проявився, хто він, — патріот України чи ні. Я б сказав навіть так: не українці об'єдналися навколо президента — президент вирішив приєднатися до тих патріотів, які незалежно від його рішення вирішили боронити країну. І патріотичне суспільство оцінило цей його крок, прийнявши Зеленського до своїх лав.

А ворог виявився не готовим до того, що у нас буде доволі багато людей, які почали чинити спротив. Росіянам же розповідали, що опору не буде, що українські військові кинуть зброю і здадуться. У їхніх військових навіть були інструкції — не чіпати мирних громадян. Саме тому, коли в тій же Бучі місцеві мешканці спалили коктейлями Молотова російську колону, і почався терор.

Але нам **за цей рік вдалося розбити майже всю кадрову армію росії,** яка була підготовлена для вторгнення, і спалити багато ворожої техніки. Тому для другого року так званої спеціальної військової операції кремлівському режиму довелося об'являти мобілізацію.

Оцей другий рік, в якому ми зараз живемо, дуже кардинально відрізняється від минулого. Коли ЗСУ прогнали ворога від Києва, звільнили Херсон і провели Харківську операцію, у столиці все стабілізувалося і почалося звичайне для нас мирне життя. **Бюрократи повернулися до своїх справ, тобто до корупційних схем та самозбагачення.**

Більш того, вони пристосувалися до нових умов. Які ці умови? Це велика допомога Заходу і збільшення армії в рази. Податки з зарплат тих, хто захищає країну, пішли в місцеві бюджети. Мери й місцеві чиновники отримали шалені гроші та почали їх освоювати.

Сьогодні у нас все погано.

Нами керують бюрократи, які ніколи не вміли ефективно управляти державою, тому що це не основна їхня функція. Їхня задача — самозбагачення. Подивиться, які маєтки будують навколо міст силовики, митники, судді, де і як вони живуть, яку нерухомість купують за кордоном.

— Ви назвали їх чиновниками-окупантами. Дуже влучно. Війна в тому числі — час надможливостей для збільшення статків.

— Тепер, коли вже йде війна саме на виснаження, нам вкрай потрібне дуже ефективне державне управління. А його немає. На Банковій його налаштувати, на жаль, не змогли.

У нас зараз не героїчний період партизанської війни, бо ворог став іншим. Він вже воює по-справжньому. Він мобілізувався, хоча перебуває в обороні. До того ж в росії знову почав працювати потужний військово-промисловий комплекс.

Просто героїзмом цю війну не виграти. Тому у багатьох зараз величезні претензії до влади. Це нормальний процес, а не те, що ми почали сваритися. Я був би здивований, якби ми ніяким чином не коментували, не критикували й не вимагали від влади все ж таки зайнятися ефективним управлінням державою, яка знаходиться в стані війни, щоб перемогти ворога.

— Щодо критики влади. Знаєте, от тільки поставиш в інтерв'ю запитання, наприклад, про непідготовку країни до війни, одразу починається — «не на часі», «після Перемоги відповідатимуть за все», «ви хитаєте човен». Аргументують, що не можна чіпати владу в такий вирішальний момент. У вас інша точка зору. Ви кажете, що це треба робити. Які доленосні помилки зробила влада за ці півтора року?

— Я б не брав цей період. Тому що так здається, що влада до цього помилок не робила, а тепер їх купа.

Наша загальна головна помилка триває понад тридцять років незалежності. Суспільство спочатку було ще незріле, воно проходило своє зростання, а паралельно існував другий процес — закріплювався і **формувався правлячий клас. Корумпований, непатріотичний, не працюючий на країну, а працюючий на себе**.

У владу має завжди приходити еліта, яка відповідатиме за безпеку країни, за її конкурентоздатність і за розвиток нації. Ця частина суспільства основною метою життя ставить не свій добробут.

Така еліта у нас до влади досі не прийшла.

Ми самі бачимо, яким є наш правлячий клас. Кожний день корупційні скандали, присвоювання грошей, неповага до людей. Подивіться, наскільки неповажливо, за рідкісним виключенням, ставляться у нас всі — від

маленького чиновника мерії до поліціянта на вулиці — до мешканців сіл, маленьких і великих міст. Тому що вони ж правлячий клас. У них є можливості, вони досягли багато чого.

А еліта це зовсім інше. Вона в громадському суспільстві. А зараз наша еліта взагалі на війні.

Далі можна багато чого казати. У нас **дуже роздутий державний апарат — багато чиновників по всій країні**. От мешканців за часи незалежності стало у два рази менше, а апарат збільшується постійно. При цьому він не продукує нічого, отримує гроші з бюджету, тобто існує за наші податки, але керує країною вкрай погано.

Просто подивіться на факти.

> Ми, найбільша країна в Європі, через корупціонерів знаходимося на задніх місцях по багатьох показниках, починаючи з рівня життя, частки ВВП на людину і закінчуючи легкістю ведення бізнесу. Це ганьба, якщо чесно. Тому й результатів немає.

Щодо критики влади, це дуже важливе питання.

Чітко вам відповім:

> 1) — ті, хто вважає, що під час війни владу не можна критикувати, що «не на часі», що «дорікнемо після», це або, вибачте, відсутність критичного мислення, або московські наративи.
>
> 2) — Бо саме там кажуть: «Не треба й не можна чіпати владу. Влада сакральна. Вона від Бога. Ті, хто критикує владу, — вороги, це іноземні агенти».

Український наратив інший.

Ми владу обираємо. Ми ще за часів козаччини обирали гетьманів. Якщо під час військового походу козаки бачили, що гетьман неефективно керує військом і це призводить до загибелі козаків, що вони робили? Збирали раду і викидали такого, причому не просто викидали, а навіть катували. Пам’ятаєте, був вираз «гетьмана на палю»? Тому скажу тим, хто чекає можливості критикувати владу після війни: ні, ми маємо це робити сьогодні.

Що мені не сподобалося в інтерв’ю президента?

Я належу до деякого експертного середовища, яке постійно аналізує, що з нами відбувається. Ми ще з початку вторгнення казали дуже важливу річ: всім треба зрозуміти, що ця війна надовго і що ворог дуже сильний.

Але, на жаль, **в інформаційному просторі розганяли наратив «вони погано воюють, у них немає мотивації, все скоро закінчиться»**. Влада теж цим займалася.

Таке було і під кінець періоду, коли ми дійсно перемагали, і особливо, коли очікували, що от зараз почнеться контрнаступ і ми швидко переможемо ворога.

А ми закликали:

«Треба по-справжньому ставитися до війни. Нам необхідні сучасні системи управління країною. Ми маємо міняти державний апарат, скорочувати чиновників, жорстко карати корупціонерів, позбавитися корупції на 100%. Треба впровадити зовсім інший державний кризовий менеджмент. В ньому мають працювати траблшутери (troubleshooting — усунення несправностей, робота над проблемою. — Авт.), які шукатимуть такі рішення, яких ще ніколи у світі не знаходили, оскільки ми маємо зробити нездійснене — перемогти дуже сильного ворога. Саме тому, що війна надовго, нам вже сьогодні треба розвивати свій військово-промисловий комплекс, виробляти сотні тисяч дронів, взагалі не миритися з будь-якими крадіжками, особливо з тими, які стосуються армії».

1) — У відповідь ми чули: «Та ми зараз всі разом переможемо».

2) — Президент реагував: «Не на часі. Потім, після війни».

І це є головна помилка і його, і влади, бо будемо чесними

3) — сьогодні президент і є майже вся влада. Тому що не працюють Верховна Рада й уряд, а всі рішення приймають в Офісі президента. Щодо його обіцянки «після війни», то ми можемо не дочекатися кінця війни з таким рівнем управління державою.

Однак днями президент вперше нам чесно сказав, що війна надовго.

— Чому склалося так, що поступово все став вирішувати Офіс президента, що всіма питаннями — кадровими, економічними, міжнародними й далі за списком — займається Єрмак?

— Знову не погоджуся. **Ніякого поступового процесу не було. У 2019 році ми своїм голосуванням спочатку за Зеленського, а потім за його партію віддали йому в руки повністю всю владу і сконцентрували її в Офісі.**

У парламенті монобільшість, яка повністю орієнтується на президента, а будь-хто, хто починає, як Гео Лерос, критикувати владну команду, стає ворогом, і його виключають з фракції. Коли навіть не дуже потужний реформатор, як Олексій Гончарук, виявляє якісь свої особисті амбіції, його тут же міняють

на Шмигаля, який готовий виконувати будь-який наказ президента, тому що його обрала саме ця Рада, яка повністю підпорядковується Офісу.

Президент не розуміє, що така безмежна влада — це для нього погано. Йому треба було давно займатися лише тим, що йому визначено Конституцією (навіть сьогодні можна повернутися до цієї схеми), а все інше хай роблять незалежні політики.

1) — Прем'єр має бути незалежним від Офісу президента. Він відповідає за економіку, яка зараз вкрай потрібна.

2) — **А у нас її формує Офіс. Причому основним ідеологом економічної політики є пан Гетманцев**, якому довіряє президент. У Гетманцева ставлення до підприємництва, яке є основою будь-якої економіки в будь-якій країні, просте — як в Азарова: це злочинці, з яких треба вичавлювати гроші, бо вони їх ховають. Він нащадок Азарова.

Але економіка так не буде розвиватися. **Гетманцев зараз знищує економіку України значно більшими темпами, ніж вона потерпає від ворожих обстрілів.**

— Чому ми досі не живемо за принципом «все для фронту, все для Перемоги»? Для багатьох взагалі немає війни.

— Мені часто ставлять це питання. Повертаюся до початку нашої розмови про розділене суспільство: одна частина виїхала, друга — все для фронту.

Дивіться. У мене є агенція. Ми займаємося піаром, рекламою, консультаціями стосовно комунікацій. Ще ми освоїли дуже рідкісну для України професію — публічні лобісти. Це не лобізм, який у нас асоціюється з корупцією. Ми робимо лобістську кампанію, якщо комусь з політиків потрібна підтримка суспільства.

У перший день вторгнення я зрозумів, що мого бізнесу більше немає. Сказав колегам, що ми закриваємося, що основне це воювати й шукати себе в умовах війни. Але я повернувся до своєї діяльності десь у травні, тому що Київ вже став мирним містом і до нас почали звертатися. Наприклад, ми у складі ініціативної групи «Громадський хаб» ведемо кампанію «Геть РФ з ООН». Під час війни дійсно є інформаційний фронт, де наші вміння і наша фаховість теж працюють. Вже не кажу про волонтерство.

Тобто я особисто, мої знайомі, наше громадське суспільство живемо за принципом «все для фронту, все для Перемоги». Питання, що роблять інші, адже за таким принципом має жити влада, отой мільйон чиновників, який залишився. Але вони так не живуть. Як і та частина суспільства, яка вирішила, що патріотизм не для них. Але якщо для пересічних громадян це питання їхньої доброї волі, і за такий вибір їх не можна засуджувати, то для правлячого класу це обов'язок, а невиконання його це злочин.

Податківці повернулися до рекету підприємців. Сьогодні скрізь по всій країні маски-шоу. Багато знайомих підприємців кажуть, що такої корупції з боку податківців не було навіть за часів Януковича. Чому? Тому що вони завжди використовували будь-яку ситуацію — війна, Майдани, криза — саме для самозбагачення. Через те я вважаю, що вони мають бути як система ліквідовані.

Інакше як жити в країні, де правлячий клас живе за принципом «все для себе», а принцип «Україна понад усе» взагалі не сприймає? Їм здається, що це якийсь принцип для міських божевільних, яких інколи називають патріотами, інколи — націоналістами. Але це основний принцип, за яким має жити українська еліта. Звичайна людина може й не жити, чесно кажучи. Але вона і не претендує на владу в країні. Вона живе за тими правилами, які влада або еліта встановлюють. А от вони мають жити під час війни за принципом «все для фронту, все для Перемоги» і у будь-які часи — «Україна понад усе». У них не має бути інтересу до своїх особистих активів та капіталів. А у нас, на жаль, еліта взяла в руки зброю і пішла на фронт, а при владі зовсім не еліта.

— Періодично виникають чутки про нібито палке бажання Офісу президента усунути Залужного. На Банковій бачать загрозу від нього? Чому такі ревнощі до його популярності?

— Думаю, що **у пана Зеленського як керівника воюючої держави є одна важлива проблема.**

Зеленський не командоутворююча людина.

Мені можуть заперечити, що навколо нього є оточення. Команда для мене це не оточення. Оточення є у будь-якого керівника, у будь-якої людини. Звичайна людина хоче мати поруч людей лояльних — тих, хто їй симпатизує та створює зону комфорту. І це нормально.

Але **коли ти створюєш професіональну управлінську команду, тобі треба спиратися на відданих людей. Причому відданих не тобі, а справі.**

> Які можуть з тобою сперечатися, доводити, що ти не правий, підіймати рівень твоєї некомпетенції, показуючи, як має бути. І не боятися цього. Для них це має бути основою співпраці з тобою.

На жаль, наш президент не така людина.

Тому **біля нього оце оточення, яке створює для нього зону комфорту**.

Залужний не належить до такої категорії. Він відданий справі, війні, військовим операціям. Наскільки я знаю (ми з ним не знайомі, але я знайомий з його колегами), він людина самодостатня і незалежна у своїх рішеннях. Він може собі дозволити не виконати наказ або розпорядження, які

вважає шкідливими, які підставляють наше військо, які потім призводять до катастрофи.

Так було на початку війни. Я дійсно це знаю. Він самостійно приймав рішення переміщати війська, робити їх ротацію зі звичних місць дислокацій.

А з Офісу президента йому казали: «Що ти робиш? Ти провокуєш ворога». Однак саме ці його дії призвели до того, що ракетними ударами, від яких ми прокинулися у перший день, не були знищені ані всі наші літаки, ані всі наші підрозділи ППО, котрі потім зіграли дуже важливу роль у відсічі нападу.

А ще так сталося, що у нього є природна, я б сказав по-радянському, гагарінська чарівність простого доброго хлопця. Він подобається людям. Це перше.

Друге. Він займається справою, від якої залежить наше життя і на яку дивиться весь світ.

І третє. Теж так склалося, що у нього є нормальний інформаційний баланс. Він не з'являється постійно на публіці й не заявляє щось, як Буданов або той же президент, який має з'являтися доволі часто і це робить. Головнокомандувач ЗСУ з'являється інколи — тільки тоді, коли це дуже важливо.

Пам'ятаєте його інтерв'ю The Washington Post, The Economist, його статті, де він пояснював, в чому неправі наші союзники, які вимагають наступати без належного військового забезпечення?

Це все викликає до нього велику довіру в Україні та у світі й, звичайно, ревнощі на Банковій, де вважають його майже політичним конкурентом. На Банковій думають що має бути одна людина, на яку працює все оточення. І це — президент.

От ви питали про помилки.

Це як мінімум одна з них за цей період. Але це помилка не лише цих півтора року. Так було, починаючі з 2019-го. **Така природа нашого президента і його оточення**, на жаль.

— В інтерв'ю рівно три роки тому ми з вами говорили про те, що нова політична еліта народжується в муках. Сьогодні багато українців сподіваються, що після війни з'являться нові політсили — якісь партії обов'язково створять військові, може, волонтери, ще хтось. І от тоді щось зміниться на краще. Тобто знову є наші завищені очікування.

— Це дуже примітивне бачення.

Так, коли ти ризикуєш своїм життям, коли професія вимагає від тебе патріотизму, це добрий кейс і добрий досвід, щоб ти потім став політиком. Тому що політика це таке ж служіння суспільству, як і служіння країні, коли ти військовий. Саме на війні життя перевіряє рівень твоєї відданості принципу «Україна понад усе».

Але цього недостатньо.

Треба розуміти, що не кожний військовий може бути політиком. Ба більше, саме тоді, коли він вирішає йти в політику, він перестає бути військовим. Перестає бути часткою системи, де діють накази й устави. Тому дуже правильно, що військовим заборонено займатися політикою.

Це добрий кадровий резерв майбутньої еліти.

Але **вважати, що військовий вже є готовим політиком, помилково**.

Дуже багато різних знань, умінь і навичок треба освоїти будь-якому військовому, щоб почати політичну кар'єру.

Для мене показовим прикладом є генерал Сергій Кривонос.

> 1) — З одного боку, це дуже поважний військовий з великим авторитетом у війську, це людина, яка створила українські Сили спеціальних операцій.

Але як тільки він почав свою політичну кар'єру, то наробив багато помилок.

> 2) — Пішов на змову з Порошенко, яка його і каналізувала як політика. Він продемонстрував, що, на жаль, добрий генерал це не завжди добрий політик.

— Абсолютно всі експерти та аналітики попереджають, що післявоєнний період буде надважким і надскладним. Днями мер Дніпра Борис Філатов сказав в інтерв'ю, що є дуже високі ризики, що ми виграємо війну, але програємо мир. Що «може статися, що ми прокинемося в білорусі-2». Він правий? Які песимістичні і оптимістичні сценарії розвитку подій ви бачите після Перемоги?

— Я розумію побоювання Філатова. Він якраз каже про те, про що ми з вами розмовляємо. Це **узурпація влади, яка відбулася демократичним шляхом**.

Тобто,

> — **ми своїм голосуванням за Зеленського і його партію віддали владу в їх руки, не розділивши її так, як то має бути**.

Демократія і влада добре працюють, коли є розділення гілок влади.

А **ми все віддали Офісу президента і Зеленському особисто.**

І про це каже Філатов. Але я все ж таки думаю, що **у нас є дуже важливий запобіжник цього сценарію. Це українське суспільство**. Це суспільство, яке не побоялося ворога, яке за часи незалежності пройшло два великих Майдани й нескінченну кількість маленьких протестів. Тому я думаю, що, якщо Зеленський все ж таки продовжуватиме узурпувати владу, це буде дуже небезпечно і для нього, і для країни.

Чесно кажучи, Майдани це велика ціна за нашу свободу. Ми бачили, як гинуть там люди, бачили, що країна ставала на цей час слабкою, і ворог цим скористувався. Хоча одразу скажу: не суспільство винно в Майданах, Майдани провокує сама влада, дії якої призводять до політичної кризи й не залишають суспільству ніякого безпечного інструменту для зміни керівництва країною.

Ще скажу про один важливий момент. Мені здається, Зеленський при всіх своїх недоліках компетенції як політика це якщо не розуміє, то відчуває.

В останньому інтерв'ю він сказав про можливість виборів під час війни як запобіжник від Майдану. Так, він не хоче цих виборів. Це видно. Він каже: «Я згоден, але от мої умови». Умови дуже смішні, якщо чесно. Він вимагає від наших партнерів грошей на проведення виборів, вимагає в кожний окоп міжнародного наглядача, каже, що у нас є проблеми з законодавством. Мене це дивує, тому що у президента достатньо влади й достатньо технічних можливостей, щоб без всякої допомоги іноземних партнерів спокійно провести кампанію. Якщо він не знає, хай звернеться до мене, я йому розкажу, як провести перші у світі повністю цифрові вибори, які будуть абсолютно легітимними й викликати довіру, як скористатися нашими партнерами в цьому процесі, не вимагаючи від них приїзду в окопи. Коли під час інтерв'ю президент будує відповідь по формулі «це так, але», це значить, що ніякого «так» нема. Головна відповідь криється завжди після «але». «Так, я хочу, щоб відбулися вибори, але…» — це означає, що президент виборів не хоче.

— Вибори зараз нам потрібні?

— Так. **Вибори можливі й потрібні.**

Потрібні Україні, потрібні президенту, хоча, можливо, він цього не розуміє, потрібні нашим партнерам.

Вибори підтвердять, що наша влада легітимна, а не узурпована тими, хто скористався воєнним станом, що ми не йдемо шляхом росії й білорусі.

От всі противники виборів кажуть: «Це наративи нашого ворога, він хоче розхитати суспільство». Де й коли вибори розхитували суспільство? Вибори завжди лише його об'єднували. І зберігали демократію, що дуже важливо. Під час війни вона, може, потрібна значно більше, ніж у мирні часи.

Мене дуже дивує, коли чую: «Навіщо нам потрібні вибори?» Вибачте, тоді без виборів ми перетворюємося в росію, з якою воюємо. В кремлі б дуже хотіли, щоб у нас була така влада, як в білорусі, і щоб ця влада ще й товаришувала з ними. Тому «не треба нам виборів» — це суто московський наратив.

— Усім було дуже важко в перші тижні після повномасштабного вторгнення. Шок, розпач, нерозуміння, що робити. Україна вистояла завдяки ЗСУ, мирним громадянам, які взяли в руки зброю, та волонтерам і активістам, які почали або продовжили допомагати армії, вивозити людей з небезпечних місць тощо. Ми вже пройшли найскладніший період війни? Чи він ще попереду?

— Не можна так міряти. Бо в першому періоді були свої складнощі, які ми тоді вважали важкими, як ніколи. От ти сидиш у своєму місті, чуєш канонаду і думаєш, з якого боку прийдуть окупанти, і як чинити спротив.

Суспільство тоді розділилося, про що я вже сказав. Одні вирішили тікати. Другі — залягти на дно, як наша влада. А треті пішли воювати.

Зараз інші складнощі.

З одного боку, повернулося майже мирне життя, якщо не брати ці повітряні тривоги та ракетні обстріли. З іншого, зараз дуже важко. Тому що **треба воювати не лише з ворогом, а й з тими, хто підриває нашу державу зсередини (це бюрократи і корупціонери), зі ставленням «не розхитуйте човен», «не критикуйте владу»**.

І це значно складніше.

Бо під час першої фази кожний розумів, що треба вижити, тому ти маєш робити те і т. е. **А зараз треба визначатися, проявляти мудрість і мислення, розуміти значно більш складні речі, ніж просто розділення на біле і чорне.**

— Чи здатні ми на такі процеси, бо всі вже втомлені?

— Слухайте, втомлені хлопці, які сидять другий рік в окопах під Бахмутом. От вони можуть сказати про це. А коли ми тут, в тилу, кажемо, що ми від чогось втомлені, я цього не розумію. Це сором.

— Прогнози це невдячна річ. Але про що ми з вами будемо говорити через рік — ще про війну чи вже про відновлення країни?

— Перша теза. **Ми точно через рік ще будемо на війні.** Коли мене питали в перші дні: «Як ви думаєте, це надовго?», я казав, що менше ніж за три роки ми не впораємося. І це ще був оптимістичний прогноз.

Друга теза. Я не хочу вимовляти слова «відновлення країни». У нас є шанс побудувати на місці старої держави зовсім іншу державу. Історія нам дає шанс це зробити, хоча, на жаль, бере за це дуже велику платню — життями наших

громадян. Тому не можна миритися з закликами «хай буде все, як раніше». Якраз вже **зараз на часі починати будувати нову країну…**

***

№ 2.015

"Тупорыло-вороватая диктатура": Пьотр Кульпа - об идиотах у власти, как у нас украли победу, почему самолет Путина - следующий

2023-09-05

ПЬОТР КУЛЬПА, ЮРИЙ РОМАНЕНКО, НИКОЛАЙ ФЕЛЬДМАН, "ХВИЛЯ"

Почему смерть Украины заложена в Конституции и как тупые чиновники тянут нашу страну на дно

Юрий Романенко с Николаем Фельдманом и Пьотром Кульпой рассматривают ключевые вызовы для Украины, а также доступно объясняют, почему важно отбросить исторические обиды между соседями и строить светлое будущее вместе.

***

— **Юрий Романенко:** Друзья, всем привет, серферы, бездельники, девианты, наши маленькие любимые медоеды, те, четвертой группы крови, все, кто любит Украину, сражается за нее на всех фронтах, всем привет! И, как мы

обещали, наш духовный учитель Пьотр Кульпа сегодня к нам присоединяется, как всегда, с массой лаконичных, мудрых мыслей, которые разрывают сознание и которые крайне актуальны в нашей ситуации.

Я, знаете, сегодня ехал по городу, смотрел на эти дороги, на людей в кафешках, на эти дороги отремонтированные, в разных местах города был, и думаю, что это все напоминает 1918 год, лето 1918 года, когда киевская вся элита в этих кафешках сидела, дела свои решала, ничто не предвещало беды, казалось, все наладилось, где-то там громыхало далеко, в большевистской России уже гражданская война начинается, по селам где-то Махно потихоньку режет немцев и австрийцев, и представителей власти, которые приезжали за налогами, зерно собирали, но в Киеве было хорошо. Большие мегапланы, пишутся какие-то законы, создается Академия наук, День прапора там якийсь, мабуть, вони відмічали, я не пам’ятаю, як сьогодні – День прапора, всі відмічають. А я думаю, что отмечать нечего, потому что это все – внешние проявления субъектности без самой субъектности.

И этот разговор, который у нас сегодня будет, назвал "Переломный момент", потому что, мне кажется, мы к нему подошли. Огромное перенапряжение сил на фронте, везде военные люди. Жена была в Ирпене сегодня, говорит, общается с местными ребятами, с которыми мы были знакомы перед войной, и говорит, что все, у кого есть деньги, собираются на лыжи, с детьми выезжают, выезжают, выезжают, продают квартиры, или сдают квартиры, а сами уезжают.

И находиться дальше в розовых очках – смерти подобно, мое понимание такое.

— **Николай Фельдман:** Справедливы твои ощущения.

— **Юрий Романенко:** И на фоне этого у нас каждый день потоком льется какое-то говно: сливы, разборки, рейдерские захваты. Я не говорю даже про фронт, потому что про фронт мы вечером поговорим с Арестовичем, да и мы, в принципе, про него постоянно говорим в отдельных эфирах.

Но сегодня появилось что? Про Колю "Котлету" давай.

— **Николай Фельдман:** Да, слив случился. Коля Тищенко, оказывается, вымогал у кого-то деньги. Как утверждается в разных Телеграмм-каналах, голосом, похожим на Колю Тищенко, кто-то вымогает какие-то деньги и там еще и признается, в этом аудио, что очень не хотелось бы, чтоб тот человек, который должен прописать, чтоб он это записал, потому что это угрожает его карьере, приведет к концу его жизнь. А оказалось, что записал другой человек.

Ну, может, это дипфейк, мы ж не знаем, сейчас много всего – нейросетей и так далее.

— **Юрий Романенко:** Да, и по ходу военкомов каких-то пакуют, ДБР что-то выбирается, 200 человек каких-то пакуют, запаковали тех, запаковали других, следующие пришли и берут то же самое и еще больше.

— **Николай Фельдман:** Антимонопольный комитет в Киверцах заставил стадион строить, сказал, что нельзя не строить.

— **Юрий Романенко:** Да, на 144 миллиона гривен в Киверцах Волынской области, 10 или 15 километров от Луцка, это небольшой городок с населением в 10 тысяч человек, я его очень хорошо знаю… Ладно, даже не буду рассказывать все нюансы, они неприглядные, но прикол заключается в том, что люди поднялись на дыбы, вся общественность прокляла этого мэра, прокляла всех, кто к этому причастен, в самих Киверцах погибло уже достаточно много ребят, которые пошли на фронт, и вообще на Волыни просто каждый день похороны, я это знаю, поскольку у меня жена оттуда, и мы там живем, в том числе.

А Антимонопольный комитет решительно говорит: "Надо строить, гроші в бюджеті є – вперед!".

Ну, это самоубийственная просто какая-то ситуация, и с этим нужно что-то делать.

"Эта система, в какой-то степени, держится на предателях, ворах, идиотах", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Я скажу так, что к розовым очкам в комплекте прилагаются удила и кнут, в комплекте. Не бывает такого, чтобы не было это бесплатно. Я считаю так, завтра – День Независимости, просто посмотрите, какой красивый день, сколько десятков поколений украинцев не могли радоваться таким дням. То, что это случилось при нашей жизни, заслуживает высочайшего уважения, восхищения.

И просто те, которые этого не понимают, пусть себе представят этот день, что они сегодня в Луганске, в Донецке, что "Лугандон" распространился на всю Украину.

И думаю, что даже самых нечестных людей это заставляет задуматься. Я говорю о том, что эта система, в какой-то степени, держится на предателях, ворах, идиотах, но каким-то образом держится, пока этот порядок не поменять, бороться с этим, разрушать систему…

Еще раз, коррупция, маски-шоу – это рычаги, которые позволяют координацию системы власти в Украине, поскольку нет других рычагов управления, легальных, нет. Нет у президента, нет у премьер-министра. Премьер-министр не является шефом министра и так далее, то, о чем говорим уже третий год.

Получается так, что без смены этой парадигмы, без возвращения легальных рычагов управления, невозможно начать борьбу с нечестными силовиками, с коррупцией и так далее. Вот это считаю ключом.

Оценивать здесь людей нельзя, потому что, если завтра тебя, меня, кого-либо другого в эту систему поставят – будет то же самое с нами, эта система так работает, скажем условно, как в МакДональдсе.

Как система не разрешит, чтобы вор воровал булочки, так в этой системе невозможно занимать определенные должности, не участвуя в схемах, которые обслуживают эту систему. И что бы ни было, они всегда выигрывают.

Скажу так еще, казалось бы, что война, что объявили уже, что смерть олигархам и так далее, а оказывается, как наблюдаю, - нет. Олигархи укрепились. И условно, если через три месяца разбомбят какую-то систему, ДТЭК, и негде будет складывать уголь, тогда этот уголь продадут "Центрэнерго", который сегодня не хотят им продавать по цене "Роттердам+", вот этот механизм.

То, что просто государственный потенциал просто не развивается, а является амортизатором кризисов, которые великие просто планируют у себя. Это просто болит нам всем, и это видно.

Просто смотрю на это и переживаю, потому что то, что говорил на четвертый день в статье "Выиграть войну, не проиграть мир", если Украина не воссоздаст легальных рычагов власти, не воссоздаст своей субъектности, то в первый день мира войдет как страна неуправляемая, управляемая мафией.

И это гарантирует невозможность присоединения ни к каким союзам, ни получения каких-то гарантий, которые были бы чем-то типа "Минска-3". Это просто неизбежно, и об этом надо думать, это основа, считаю, всего.

Без этого можем просто истории себе рассказывать, показывать пальцем: белые будут ненавидеть синих, зеленые – красных, но это вообще бессмысленно и не имеет никого значения, это ничего не поменяет.

Можем говорить себе, как правильно, как неправильно, но это не имеет значения, это все равно возвращаемся к условиям существования.

Украина не является нормальной страной. Нету страны на земле, в которой нету координатора. У президента полномочия только по внешней политике и по безопасности. Все остальное, чем он занимается - с точки зрения Конституции – нелегально.

Сейчас законы военного времени. Окей, можем сказать, война, легально. Но в первый день после станет нелегально, как было нелегально до 24 февраля.

У премьер-министра нет никаких координационных полномочий тоже. Если хотел бы занимать роль координатора – это все будет нелегально.

Получается, что нету такой страны на земле. Поверьте, это просто смерть. И эта агрессия, которую Россия внедрила в Украину, дисфункция, которая гарантирует смерть. Не было бы войны, не было бы Путина – Украина сама себя убивала бы. И это надо остановить!

"Не было бы войны, не было бы Путина – Украина сама себя убивала бы. И это надо остановить!", - Пьотр Кульпа

Я понимаю, что мафия, которая правит, эта система, она заинтересована в том, что остаться буфером, каждый день воровать какие-то деньги, они уже здесь, как ты правильно сказал, не живут, они живут где-то в другом месте. И я бы сказал даже больше, те, которые хотят менять эту систему, тоже ментально живут в другом месте.

Просто смотрел, что Алексей сказал: "Если не будете поддерживать меня я буду на Тихом океане, а вы, придурки, здесь останетесь". А я так думаю, блин, если бы он стал действительно президентом страны, я бы постоянно думал, а может быть, он как президент думает о том, чтобы омары жрать на Тихом океане, а мы, придурки, останемся здесь?

Просто нужно думать о том, чтобы были люди, которые скажут так: "Я готов здесь землю жрать, я готов отдать всего себя, готов отдать всё и на 5 миллиметров не уступлю. И нет у меня в голове омаров или чего-то, просто готов за эту страну сражаться, чтобы создавать пространство для своих детей и внуков". Вот, например.

Это подход сам. Примеров можно много привести. Не знаю…

— **Юрий Романенко:** Ну, смотри, я просто думаю, что Арестович сказал относительно того, чтобы мотивировать людей мыслить в этой ситуации, что, действительно…

Как моя жена, допустим, ездила сегодня в Ирпень, общалась с людьми, что те, кто дают собі раду, те, кто способны зарабатывать деньги на глобальном рынке, образованы и так далее, они, действительно, если у них опустятся руки, они эту страну покинут, и здесь останутся старики, и кто еще останется? Остатки этой мафии, потому что часть сбежит, особенно если начнется тут какая-то внутренняя заваруха, и какая-то часть населения, которая не может вписаться в жизнь в Европе.

И, собственно, после этого катастрофа будет вообще неизбежна. И Алексей, когда это говорил, он говорил по поводу того, чтобы мобилизовать тех, кто еще не сбежал и сражается во всех смыслах за Украину. Потому что Алексей сражается, и мы сражаемся на своих местах…

— Пьотр Кульпа: 100%. Тот же Вадим Денисенко тоже сражается. Человек ведет крупнейший *think tank*, патриот, большой умница, профессор. И пошла агрессия…

— **Юрий Романенко:** Но сморозил глупость, потому что сморозил глупость.

— Пьотр Кульпа: Думаю, понятен смысл того, что он сказал. Это не только демография, не только то, что он видит, как социолог. Он сказал другое – что если границы откроются сразу, не будет пространства, чтобы семьи, которые уехали, вернулись, и место жизни будет за рубежом, тогда сами люди, которые воевали за эту страну, не будут создавать критической массы, необходимой для того, чтобы эту мафию разогнать.

— **Юрий Романенко:** Тем более не будет никакой критической массы, если будет закрыта граница дальше, и мафия здесь будет дальше править, потому что сама постановка вопроса, чтобы закрепощать людей – это тема мафии, вот в этом же суть.

— Пьотр Кульпа: И да, и нет. Если бы мафия не могла уезжать, люди не могли уезжать, были закрыты в этом пространстве, то никогда бы этот зоопарк не устроили бы сами себе.

— **Юрий Романенко:** Так мафия уезжает, в том-то и дело, что мафия может уехать в любой момент, она создала государство, в котором нормальный человек не может себя нормально чувствовать, она его закрепощает, и в результате получается, что нормальный человек, который и так ставит перед собой вопрос: "Зачем мне жить в мафиозном государстве?", он получает еще дополнительно аргумент – преодолеть эти запреты, и он преодолеет: с помощью денег, будет бежать, вот новость читал, что через Молдову каждый день 4-5 бусиков мужиков выбегают, через границу просто перебегают, их там пакуют…

— Пьотр Кульпа: Это дополнительная кормушка, это промышленность…

— **Юрий Романенко**: Так это будет кормушкой дополнительной!

— Пьотр Кульпа: И это и есть кормушка.

— **Юрий Романенко:** Это и есть кормушка, и будет дополнительная кормушка еще по поводу того, чтобы что, какую задачу решить? Никто не

будет верить в какое-то будущее государства, которое своих граждан закрепощает!

Потому что Россия не будет участвовать ни в каком договоре, ни в какой конструкции, в которой Украина не будет ей подчинена", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: С одной стороны, можно сказать так, это ваши, украинские, вопросы. В принципе, извне: вы хотите жить в зоопарке – живите. С другой стороны, это не так. Почему? Потому что нарисую, как это выглядит. Исхожу из Польши, есть Польша.

Польша, как классик говорил, не имеет собственных фундаментов независимости, в геополитическом смысле. Она, чтоб иметь собственные фундаментальные основы, должна быть сильнее или Германии, или России. Поскольку она слабее как Германии, так и России, просто вынужденно ее независимость основана на внешнем гаранте, которым являются Соединенные Штаты.

Короче, связь между Соединенными Штатами и Польшей – органическая, это связь системы, которая живет из-за гарантий безопасности, которые получает от своего союзника, так это выглядит.

Дальше. Германия, Россия – в чем здесь суть? Германия имеет все, что нужно России, Россия имеет все, что нужно Германии. И здесь это не связано ни с какими отношениями, никакими оборотами, никакой торговлей. Это вопрос органический, исторически подтвержденный, они столетиями выбирают друг друга.

Это значит, что в таком отношении Украина попадает в систему Польши, в такое же положение. Почему? Потому что Россия не будет участвовать ни в каком договоре, ни в какой конструкции, в которой Украина не будет ей подчинена.

Это значит, что Германии ради того, чтобы иметь отношения с Россией, которые являются условием геополитическим и выживания в глобальном мире, должна согласиться на то, что Украина является частью, подконтрольной России.

Таким образом, видим, что как Польша, так и Украина – на одной лодке. Так говорю, чтоб было понятно просто.

В том же положении Балтийские страны.

— **Юрий Романенко:** Только Германия сама полусубъектная в этой ситуации, потому что Штаты ее опять поставили под контроль, мы об этом говорили не раз. Сегодня был Мориц Гатманн у меня в эфире, я всем советую посмотре ть этот эфир, он как раз об этом и говорил, что немецкая элита (это журналист издания Stern, один из лучших специалистов, я думаю, по Украине в

Германии, потому что из Украины не вылезает, отлично знает все расклады и наши, и их), и он как раз об этом и говорил – что окончательное решение будет за американцами, которые навязывают Германии.

— Пьотр Кульпа: Это ясно. Просто это при условии, что война закончится победой Украины и распадом России тем или иным образом.

Но если Россия останется в системе европейской безопасности, как часть этой системы, тогда все возвращается к старой песне. Снова возникает игра между Москвой и Берлином за счет Центральной Европы. И сегодня они стоят под прицелом, потому что сегодня идет война, сегодня есть санкции, сегодня не получают дешевых энергоресурсов и так далее. Но Германии заинтересована в сохранении России, заинтересована тем, чтобы было стабильно. Шольц, сказал, что они в принципе заинтересованы в сохранении путинского режима, сказал, что "мы не хотим менять в России политическую систему". Вот так это выглядит, это признание для бандитской системы, агрессии и так далее.

И просто нельзя то, что временное, что на 5 минут, распространять на историю. Потому что, как только война закончится, поверьте, очень быстро система санкций будет таким образом ограничена, чтобы снова всем было все выгодно.

Сегодня, конечно, победителем… В чем проблема? Проблема в том, что на сегодня Соединенные Штаты эту войну выиграли, и возникла новая мировая система. В каком смысле?

Во-первых, Соединенные Штаты действительно поставили Германию…

— Юрий Романенко: В стойло.

— Пьотр Кульпа: Да, очень сильно. Энергетическая система Европы превратилась из русской в американскую, а это значит, что возможности контролировать дальнейшую экспансию… Германия осталось с устаревшей моторизационной промышленностью, это промышленность XX века. Очень многие моменты, в которых Европа разваливается, потому что нету единой стратегии.

Есть стратегия, скажем, Шольца-Макрона. В чем она заключается? В том, чтобы создавать стратегическую автономию. Короче, но что бы это такое было? Это должно быть европейское ядерное оружие, но этого нет, правда? Должна быть армия европейская, общая внешняя политика. Которой не будет, потому что поляки в это не войдут – по простой причине.

Если была бы общая политика европейская в тех структурах, которые есть, есть Германия, есть Франция, в этой системе, и что тогда, какую политику будет вести тогда такая Европа?

Короче, может оказаться, что солдаты из Центральной Европы будут воевать в Африке. А в это время русские с немцами будут в Варшаве пить шампанское. Можно себе такое представить?

Короче, получается так, что этого не будет. Европа в стратегическом смысле не найдет своего понимания, и страны типа Норвегии, Швеции, Польши, Украины, дай бог, в будущем – это один интерес, он связан с безопасностью, с выживанием, а другое – это Германия, Франция, которые высасывают ресурсы из остальной части Европы, финансовые, дешевая рабочая сила и дешевые энергоресурсы из России и жизнь на халяву… Такое впечатление, будто они России не боялись, и не боятся.

Но, возвращаясь к Соединенным Штатам. Соединенные Штаты эту войну выиграли, очень сильно поменялась конструкция мира. Что произошло?

Во-первых, произошла система очень сильного ослабления России. Просто то, что раньше выглядело слабеньким, но партнером, сейчас потеряло 80% потенциала. Это очень важно, потому что уже союз России и Китая не очень много меняет: Россия с Китаем или без Китая, или Китай без России – это не много меняет с точки зрения большой стратегии, во-первых.

Во-вторых, Соединенные Штаты запустили систему ограниченной войны, где война происходит по ранее установленным законам. Ну, типа, не даем оружие, которое бомбит Москву, не меняем Путина на кого-то другого и так далее.

И идет вопрос, как будто Соединенные Штаты говорят России, что в этой войне не победят. Короче, будут нужны F-16 – получите, ATACMS – получите, этого будет мало – получите больше и так далее.

Вот медленно говорят Путину: "Пишу тебе медленно, потому что знаю, что ты медленно читаешь".

Но вопрос в том, что война не идет со стороны России… Они уже эту войну, которую планировали, они проиграли, они это понимают. Сейчас война идет как инструмент террора против собственного общества, как

война за сохранение чекистов у власти, этой системы, война на выживание.

В этой войне победит стойкость. Той, кто будет в состоянии лучше мобилизовать свои ресурсы в длинном плане, кто научится жить под террором.

И здесь хочу сказать, что я оптимист. Почему? Потому что очень многие вещи, которые в Украине произошли, - там не произошли.

Например, смотрите, украинские порты заблокированы, а русские – нет. А может оказаться, что тоже будут заблокированы.

Ассиметричная война, дроны и так далее. Смотрите, там самолеты летают. Сколько дронов нужно? Один дрон, который летает над аэропортом, исключает этот аэропорт из работы.

— Юрий Романенко: Уже это происходит.

— Пьотр Кульпа: Ну вот. А если представить себе, что это будет постоянно? Вдруг окажется, что возможностей ассиметричной войны просто настолько много, что Украина просто будет создавать России реальные проблемы, которые добьются до мозгов людей, и давление будет настолько невыносимым, что все будут думать про конец этого кошмара.

Просто самое главное, что больным человеком в этой системе является мафиозная украинская система власти. Говорю не про людей: кто бы ни вошел – будут так работать. И без смены парадигмы, по которой построена украинская государственность, умрут все проекты, связанные с межморьем, потому что с мафией невозможен любой союз, невозможен.

Дальше, смотрите. В таком положении такая система не может быть не только членом союза – никакого, но такая система убивает шансы со стороны Америки для того, чтобы включить Украину в кольцо, в европейское кольцо безопасности. Она станет буфером.

Хочу сказать сегодня про силу Соединенных Штатов. Что видим? Видим, что сила Соединенных Штатов настолько велика, что сегодня Соединенные Штаты не вынуждены воевать собственными солдатами.

Посмотрите, произошла огромнейшая война, в рамках которой Соединенные Штаты укрепили в несколько раз свою позицию, не погиб ни один американский солдат.

Смотрите, как новая конструкция выглядит. Есть внешнее кольцо, типа AUKUS, и внутреннее кольцо безопасности – Япония, Южная Корея, Тайвань.

— Николай Фельдман: Ближайшие соседи.

— Пьотр Кульпа: Да. Короче, получается, что на двух кольцах построена система, в которой можно легко регулировать. Инструментов давления на любого члена международного сообщества – неограниченное количество.

Но проблема в том, что Соединенные Штаты добиваются того, чтобы Россия поменяла направление политики и перешла на их сторону. В принципе, такая система… Поэтому китайцы понимают, что Сталин начал войну на стороне Гитлера, закончил на стороне Рузвельта. Поэтому так ограничена помощь.

Короче, стойкость России в перспективе может быть высокой. Я верю в то, что эта война закончится из-за дисфункции внутри, обвалится там вертикаль по той или иной причине, глубоко в это верю. Верю в то, что ресурсы для Украины будут предоставляться. Но вопрос в чем? Что эти ресурсы ограничены из-за того, что значимая их часть воруется.

Например, воровство гуманитарной помощи убило волю большинства людей, которые вкладывались в гуманитарную помощь. Посмотрите, вот это цена врагов, рашистов, которые в костюмах украинских чиновников убивают Украину.

То же самое будет с финансовой помощью и так далее.

"Хочу обрадовать всех воров в украинской системе, что у них отнимут то, что своровали, не увезут, даже в Эмиратах у них отнимут все, что есть. Есть планы по этому поводу, есть проекты", - Пьотр Кульпа

Хочу обрадовать всех воров в украинской системе, что у них отнимут то, что своровали, не увезут, даже в Эмиратах у них отнимут все, что есть. Есть планы по этому поводу, есть проекты. И если кто-то думает, что наворуется при помощи крипто что-то выведет и так далее – нет, найдут, отнимут. Не будьте дураками, лучше эти деньги здесь вкладывайте в оборону собственной страны, а так останетесь у разбитого корты, вот то, что можно им сказать.

— Юрий Романенко: Это крутая новость. Потому что если они будут четко понимать, что не будет запасного билетика, для них же это все запасной билетик, они думают так, что если здесь начнется гражданская война, или придет Россия, или будет такая экономическая жопа, что просто невыносимо будет жить, то они туда Дубай или еще куда-то переметнутся…

— Пьотр Кульпа: Умный банкир из Швейцарии, мой друг, сказал так: что, если у тебя полмиллиона долларов – может быть, где-то спрячешься. Но больше миллиона – нет шансов на то, чтобы остаться с деньгами, просто отнимут все. Так это будет, и просто надо это учитывать.

— **Юрий Романенко:** Ксения спрашивает: "Почему США не помогают уничтожить мафию? Если они не могут, то кто может? С Лазаренко справились. Кто эта мафия? Вже час називати прізвища". Да они называются каждый день.

— Пьотр Кульпа: Смотрите, мафия – это система, в которой те, которые правят без ответственности, нет прописанной, за фасадом государства, за должностями, которые прописаны политикам, чиновникам, скрыта система неформальная, в которой люди, у которых нет никаких легальных полномочий, имеют возможность чинами как куклами, и не неся никакой ответственности.

Дальше. Назначения на должности, связанные с потоками. Каждая должность более высокого уровня связана с каким-то доходом неформальным, который собирается, часть которого идет наверх, а часть идет на то, чтобы пацифицировать тех, которые внизу. Вот это философия мафии, они работает четко: все знают свои обязательства. И ее участники много об этом не говорят, вообще не говорят, просто редко что-то выливается, потому что получается так, что человеку сложно признаться, что жил в грязной система. Ну что он скажет? Что он больше не людоед, потому что он последнего людоеда сожрал три недели тому назад? Так это выглядит.

И это не какие-то абстрактные люди, это приличные люди, хорошие, считают, может быть, себя талантливыми и успешными, но это такие люди хорошие, у которых есть супероправдания. Потому что такой преступностью занимаются очень хорошие, культурные люди, у которых есть супероправдания. Достаточно разбить это оправдание, но этим никто не занимался. Я не видел никогда в Украине, чтобы взяли коррупционера и попросили его: "Слушай, расскажи мне, почему ты этим занимался?" Юра, сделай, будешь первым в истории Украины человеком, который посадит коррупционера и попросит, чтобы он рассказал.

Потому что, когда он расскажет, все люди вокруг скажут: "Блин, это же не оправдание!". А так долго, пока никто не ставит этот вопрос, они считают, что это норма, что так нормально.

Там есть система отказа приема информации. Если ему скажут, что ты людоед – он этого не примет. Потому что он общается с такими, как он, и в рамках этого все нормально, все приличные, все нормальные, так и надо и так далее.

Но это на уровне людей, это не вопрос людей, это вопрос насаженной агрессором, рашстами, системы правовой в Украине. Это продукт Меведчуков, Кучм, которые просто играли не на стороне будущего Украины как самостоятельной страны, а в парадигме собственного

бизнеса, собственной безопасности, чтобы не было государство, которое спросит, где деньги, где налоги, где ответственность.

И все, что рациональное, доброе, мудрое, в Украине убивалось. Оставалось то, что беспредельное, пошлое, воздвигалось.

Таким образом, уничтожается код и распространялись конфликты, которые разъединяли украинцев, третьестепенные. Все это сейчас мы вынуждены переварить, перенять на себя, сказать, да, это правда, так есть, и с какого-то момента начать новую жизнь, но без возврата легальных рычагов, без конституционных изменений это невозможно.

Еще раз, я хочу громко сказать: я против того, чтобы в Украине боролись с коррупцией, и против того, чтобы в Украине боролись с маски-шоу. Это единственные инструменты, при помощи которых власть может управлять этой страной. Нет никаких легальных инструментов правления, как есть в Польше, Германии, Франции.

Разрушая сегодня коррупцию, разрушая сегодня маски-шоу, силовиков – всю эту систему – разрушаете вообще любую систему организации в Украине.

— **Николай Фельдман:** Можно я теперь? Критических замечаний насыплю. Смотрите, Пьотр, вы сказали такую фразу, начали с нее, относительно сегодняшнего-завтрашнего державного свята: "Нечестные люди не хотят жить в Лугандоне", это вы сказали.

Я думаю, это глубоко наивное заблуждение, честно, при всем уважении, я считаю, что нечестные люди вообще об этом не думают. А нечестные люди думают о том, как наворовать. Когда они наворовали – они думают, как сбежать с этим, как это унести.

И дальше, возвращаясь в конец вашего спича, вы говорите о том, что если 500 тысяч долларов ты наворовал, то ты убежишь, если ты миллион наворовал – то ты уже не убежишь. Я думаю, что нечестные люди, которые наворовали, они вообще не находятся в этом рассуждении, они вообще не слышат никакого такого мнения, и у них нет мнения относительно того, что они не могут убежать.

Я думаю, что тут надо либо это детализировать, почему это случится.

— Пьотр Кульпа: Хорошо, сигнал такой. Все это они не думают, ты прав, потому что они воспитаны в системе безнаказанности. Первое, что мафия производит – это система безнаказанности. Посмотрите, ловят людей, те или другие фамилии, снимают, и что-то всегда придумывают, какой-то предлог смешной, чтобы не пугать других. Потому что если бы конкретно взяли за коррупцию, показали…

Есть инфраструктура, потому что, что ни говори, НАБУ уже входит на другие обороты, есть какие-то места, центры, которые показывают здоровье. Например, с большим уважением к вице-премьер-министру Федорову…

— **Николай Фельдман:** Честно, я прямо сейчас буду возмущаться, потому что можно, конечно, натягивать на уши это все. Но в ситуации, когда государственные финансы должны направляться на дроны, вице-премьер-министр от этого правительства, который распределяет деньги, выделяют 40 миллиардов на дроны, первыми объявляют сбор на 200 миллионов гривен на дроны. Конкурируют с кем, с Притулой, с волонтерами?

— Пьотр Кульпа: Окей. Нет-нет-нет. Он просто показывает, он говорит на чиновничьем языке: "Люди, я беспомощный"…

— **Николай Фельдман:** Так это бред! Пусть уйдет в отставку, скажет: "Я беспомощный, я не могу, до свидания!", - тогда уважение. А так что?

— Пьотр Кульпа: Хорошо, хорошо, Николай. Если такой человек, как Федоров, уйдет из украинского правительства, это будет как потеря двух-трех бригад в милитарном смысле. И твое уважение не стоит того, чтобы он это сделал. Он на чиновничьем языке сказал такое.

Просто расскажу вам историю такую. Вице- министр нормальный нашел инвестиции, которые нельзя реализовать во время войны из-за многих причин на миллиард 900 миллионов. И говорит: "Хочу это передать на дроны". Этому Федорову. Он сказал: "Супер!". Но оказалось, что сверху пришло: "Нет-нет, это целевые деньги, мы цели поменяем, схемы придут". Вот все, это там уже разделено, эти деньги разделены.

Короче, получается так, что Федоров на чиновничьем языке говорит: "Люди, я не могу достать эти деньги, мне нужна ваша помощь, потому что то, что видите, вне моей возможности".

Я убежден, что, если бы у него были возможности на дроны, на очень нужные проекты, которыми занимается, - он бы это сделал, обещаю и я просто в этом уверен. Просто столько людей различных, которые с тобой согласны, воюют, не воюют, просто это полнейшее уважение.

Просто говорю об этом для чего? Для того, чтобы не воспринимать, что только плохие люди в этой мафиозной системе. Там очень много честных, хороших людей, которые работают эффективно, стараются, думают про Украину, патриотов, которые просто не в состоянии побороть эту систему. Потому что в стержне украинской государственности находятся и предателя, и воры, и идиоты. И эта коалиция на сегодня побеждает.

Из-за войны это все приобрело форму тупой, тупорыло-вороватой диктатуры в этом направлении.

— Юрий Романенко: Я запишу.

— **Николай Фельдман:** Петр перед эфиром сказал еще один перл, но, я думаю, это он сам должен решить, говорит он его или нет.

Знаете, то, что вы говорите, я понимаю, о чем вы говорите, я глубоко понимаю.

— Пьотр Кульпа: Это о том, что я знаю, что некоторые мысли не доходят до головы, не проходят через голову, а через офис, да?

— **Николай Фельдман:** Да, и поэтому получается, что ответом на то, что вы говорите, может быть только какой-то нервный смех.

— Пьотр Кульпа: Нет, не смех, это то, о чем Юра говорил, - уважение для времени, в котором находимся. Потому что как бы это время ни казалось сложным, я считаю, что, прежде всего, стоит сказать себе: "Да, мы больны, мы живем в больной системе, которая производит унижение. Эта система заставляет нас постоянно плевать на других, чтобы часть хотя бы грязи, которая идет, отбросить от себя. Но мы чувствуем себя избранными во всей истории, потому что за последние 300 лет, мы можем говорить, что можем праздновать День Независимости Украины". И с уважением подойти к тому, что есть. Потому что последние 30 лет государственности показали, что отсутствие уважения приводит к трагедии.

И это касается уважения к людям, к тому, что делают. И понимать, что все имеет причину в организации, еще раз, не в людях – в организации. Достаточно поменять организацию – и все будет нормально, все будет быстро, все будет супер.

— **Николай Фельдман:** Ну, мы-то, я думаю, верим в это. Я мало сомневаюсь в том, что Юра верит в иное, поскольку Юра все время говорит о том, что сложность нашей организации будет определять территорию, которую мы будем занимать.

Но получается, что такая простая мысль и так многократно повторенная, она почему-то недоступна руководителю страны. Что с этим делать?

"Нет сомнений в том, что, если в стране есть системная коррупция, кто-то ее возглавляет. Возглавляет ее обычно тот, кто контролирует производство безнаказанности", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Вопрос в том, что политика – это искусство возможного. Не желаемого, а возможного. Без сомнений, президент отвечает за то, чтобы понимать, что происходит, президент является потенциалом для страны, без сомнений, в это сложное время президент должен чувствовать поддержку президента Украины.

Но президент Украины не должен путать поддержку для президента Украины с поддержкой для Владимира Зеленского. Просто находимся в таком времени, в котором руководитель страны должен иметь сильную поддержку, потому что он находится в переговорах, в отношениях с другими.

Дальше.

Нет сомнений в том, что, если в стране есть системная коррупция, кто-то ее возглавляет. Возглавляет ее обычно тот, кто контролирует производство безнаказанности. Нет сомнений в том, что производитель безнаказанности сидит в офисе. Или рядом с офисом. Согласны?

Дальше.

Нет сомнений, что система сохранила структура, которая объективно работает на людей, которых создал Кучма, на олигархов. И это вызовы, которые есть, эти вызовы сильнее, чем человек в состоянии вынести.

Просто посмотрите: это реальные, огромные интересы мирового масштаба, которые стираются.

— **Николай Фельдман:** При этом при всем, вы говорите, легальные инструменты. Сейчас, во время военного положения, действует законодательство, связанное с правовым режимом во время военного положения. Президент имеет право своим указом прямо сказать: "Правовой режим у нас другой".

Более того, президент под День Независимости, мы знаем, он же выступил с промовой – доктрина, предложенная к обсуждению на День Независимости, в День Независимости это все как-то должно обработаться, какие-то выводы должны быть сделаны, и, по идее, в этот момент мы должны увидеть, а какой же правовой у нас режим президент хочет увидеть?

Но мы в принципе не чувствуем, что вообще эта дискуссия идет, или, если идет, то кому-то нужна.

— Пьотр Кульпа: Я думаю, что очень много слов говорится, и с каждым днем они теряют свою ценность. Просто остаются слова, слова, слова… Отчитанные речи, обращения и так далее, роли красиво сыграны.

Вопрос в чем?

В том, что, чтобы сохранить сильную Украину, чтобы ограничить количество потерь, которые идут, сегодня должна быть нарисована четкая, простое видение справедливой, хорошо управляемой Украины как правового государства, демократического. Должны быть нарисованы стратегические цели этого государства.

Потому что на сегодня, посмотрите, казалось бы, самые близкие союзники – Великая Британия, Польша – в стороне, потому что мы год тому назад говорили, я сказал, что придет момент, когда появится дополнительное бабло, окажется, что самые близкие союзники это кто?

— **Юрий Романенко:** Германия и Франция.

— Пьотр Кульпа: Германия и Франция. Вот пришел такой момент. Но результатом будет "Минск-3", понимаете, "Минск-3"? Если так пойдет. Это показывает, что нет стратегии, нет никакого видения, просто есть обработка каких-то моментов: сегодня вот так, сегодня так, сегодня так, - и, как результат, получаем быстрый, все время более быстрый поход вокруг собственного ада.

На самом деле, никто не находится дальше от цели, чем тот, кто ее не знает, не в состоянии показать народу. Ну как украинцу, который уехал, или который здесь живет, планировать будущее, если он не знает, что его ждет, какие цели, не видит движений, которые идут к этой цели? На самом деле так и есть.

Что поменялось? Я скажу больше, давайте я вам поставлю вопрос. Представьте себе, что вы извне, что вы не из Украины, и давайте поставлю такой тезис: украинская государственность не ведет войну, исключаем, конечно, солдат, которые на поле боя, но государство как работает?

Смотрите, первый момент – санкционная политика. Есть санкции против России как стратегия будущего? Нет. Против Ирана – на 50 лет, но против России – нет. Неудивительно.

Деньги, которые распыляются на условную брусчатку и так далее…

— **Николай Фельдман:** Абсолютно нестратегические решения.

"Это государство, государственность сдохла на четвертый день войны, остался народ, который не сдался, который выстоял. А потом эта вороватая система снова залезла и начала воровать у народа победу", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Таких просто очень много проявлений, очень много, можно нарисовать десять показателей, которые убивают веру в то, что Украина как государство воюет всерьез с Россией. Одновременно идет нарратив, пальцем показывают, что где-то там слабо помогают, они виновны, а мы такие герои и так далее. Я считаю, что то, что произошло, это, на самом деле, Путин получил результат.

Это государство, государственность сдохла на четвертый день войны, остался народ, который не сдался, который выстоял. А потом эта

вороватая система снова залезла и начала воровать у народа победу. Начала воровать победу и делать все по логике такой, чтобы эту победу опозорить.

Сегодня десятки аргументов таким поведением эта государственность создала, что украинцам не стоит помогать, потому что они ненавидят друг друга.

Ну как собирать по всей Европе гуманитарную помощь для бедных людей, которых много, если миллионами тонн у нас воровалось, продавалось в сети? Я сам видел, это сети, у которых амбиции сегодня выходить на европейский рынок.

— **Юрий Романенко:** На самом деле – скупщики ворованного.

— Пьотр Кульпа: Блин, о чем разговор? Говорим про моменты, которые просто болят, на самом деле болят. И думаю, что в День Независимости нужно подумать, что можем конкретно мы сделать.

Я не знаю, просто эта система не сломается, она тупо будет требовать дань, дань будет ехать выше, безответственность будет гарантирована.

Считаю, что даже если будет любое соглашение, а выглядит, что ждет нас "Минск-3", ничего больше, гарантии тоже воздушные, как в Будапеште, потому что, если отношение к союзникам самым близким… Без Польши, например, нельзя создать реальных гарантий безопасности, потому что Польша и Румыния – это единственные коридоры, через которые реальная помощь может прийти.

— Юрий Романенко: Ключевые.

— Пьотр Кульпа: Ключевые, да. И если, например, со стороны Украины разговор идет с Берлином, с Варшавой через Брюссель…

— Юрий Романенко: Это сейчас так?

— Пьотр Кульпа: Ну да, так. Это же бред!

— **Николай Фельдман:** Так а кто виноват в этом, по вашему мнению?

— Пьотр Кульпа: Здесь нет вины, здесь просто есть сумасшествие, здесь есть разочарование.

— Николай Фельдман: Чье?

— Пьотр Кульпа: Я, например, считаю, что со стороны Польши есть глубочайшее разочарование.

— **Николай Фельдман:** А сумасшествие – чье?

— Пьотр Кульпа: Хорошо, возьмем, например:

> **— премьер-министр Шмыгаль делает твит, в котором пишет, что русские, рашисты напали на Украину с востока, а с запада поляки заблокировали экспорт зерна.**

Во-первых, это вранье, потому что поляки не заблокировали, просто поляки открывают коридор, но не допускают, чтоб это зерно оставалось на территории Польши, потому что это убивает поддержку для Украины.

Дальше, говорит, что

> **— это Польша заблокировала, что является враньем,**

но смотрите, не только Польша, но все соседи. Почему? Потому что они против политики, что Старая Европа хочет быть хорошей для Украины за счет Центральной Европы, за счет убийства поддержки для Украины.

— Юрий Романенко: Подожди, я расшифрую. Речь идет о том, что наше зерно хлынуло на рынки этих стран, начало обваливать цены, а учитывая, что там в сельскохозяйственном секторе занято много людей, то это бьет по политическим позициям.

— Пьотр Кульпа: Хорошо, а у меня вопрос такой, а откуда берешь, что это ваше зерно? А может быть, это не ваше зерно, а зерно, которое купили, Запад купил, это так может быть.

Дальше, сколько копеек украинский бюджет получил от этого зерна? Вообще, что Украина имеет от того, что производит такие количества зерна? Кроме того, что под экспорт этого зерна убивают украинскую экономику налогами, чтобы выплатить им НДС.

Короче, производство зерна в Украине является источником чего? Экономического удара в такой сумасшедшей системе.

Дальше, чьи интересы господин Шмыгаль защищал, когда писал такой твит? Узких или широких групп интересов, стратегические ли цели Украины?

— Юрий Романенко: Конечно, узкие.

Пьотр Кульпа: Короче, смотрим на это. И почему разочарование со стороны Польши? Потому что люди, которые… Поверь мне, человек, с которым говорил об этом, высокий польский чиновник, очень высокий, сказал: "Слушай, я свою квартиру отдал после 24-го, живут беженцы из Украины, не платят ни копейки, и я лично сделал очень много". И я здесь не хочу этого подчеркивать, но многие поляки так сделали.

И сейчас таким, например, враньем, нападением, таким беспощадным… Просто украинцы между собой привыкли к жесткому обращению, просто никто не обижается на хамское поведение.

Но там они просто считали, что то, что произошло после 24-го, создало другой дух, что он будет уважаться, что это ценность между народами. А здесь просто оказалось, что может один-второй прийти, насрать на это. Но вот, понимаю, да, так и будет.

Здесь много других моментов. Просто я хочу сказать, что это тоже неправильно, потому что с польской стороны было высказывание министра в канцелярии президента, который сказал, что Украина не проявляет благодарности. Он повторил то, что Уоллес сказал. Это ошибка.

Потому что, я считаю, если честно говорить, это Европа, на 300% Центральная Европа должна быть благодарна Украине за то, что остановила рашистов, которые сегодня бы стояли и диктовали условия, как жить, в Польше, во всей Центральной Европе. Короче, благодарность абсолютно на стороне Украины.

И это каждый день, каждый, кто думает, должен начинать день с благодарности Украине. Такая правда. Это не вопрос благодарности, это вопрос лояльности.

И просто думаю, что стекло разбилось, сейчас можно его склеить.

— **Юрий Романенко:** Стекло разбилось в отношениях Украины и Польши и Центральной Европы?

— Пьотр Кульпа: Да. Но вопрос в том, что не так плохо. В чем вижу основу оптимизма? В том, что обе стороны скрывают это.

На самом деле, там уровень разочарования намного глубже, чем можем подозревать, но они это скрывают.

А почему это скрывают?

— Скрывают это потому, что уровень поддержки поляками украинцев и украинцам поляков просто не допускает, чтобы такого типа вопросы были, потому что каждый, кто будет с этим вопросом вылезать, будет портить себе репутацию и поддержку.

Но, что произошло? Такого типа ситуация открывает пространство для других придурков, которые до сих пор вообще боялись что-то говорить…

— **Юрий Романенко:** Были на маргинесе.

— Пьотр Кульпа: Были на маргинесе, да. Для них открывается пространство. Вот результат такого подхода.

Думаю, что есть второй положительный момент – хорошо, что мы как народы, которые любят друг друга, можем себе откровенно говорить, и должны говорить себе откровенно даже жесткие вещи, понимая, что мы и так близки, что мы в одной лодке, что наша судьба созависима. В принципе – тоже плюс.

— **Юрий Романенко:** Такой вопрос еще. В контексте того, что вы говорили по поводу этого недоверия, по сути, Центральной Европы, Польши и стран Балтии, к Германии, которая в случае, если можно будет нормализировать отношения с Россией, быстро их нормализирует, и это – одна из причин, по которой невозможно создать общеевропейскую систему безопасности.

Вот если мы посмотрим на последние шаги Польши, то мы видим, что огромное перевооружение, которое она начала, а это и танки, которые она закупила у Южной Кореи, тысячу штук, самые современные танки на текущий момент, и вертолеты "Апач", очень хорошие, которые Штаты им начинают передавать, причем Польша готова потратить на них 12 миллиардов, и Штаты, не дожидаясь, когда их произведут, передают из запасов своих вооруженных сил, чтобы они появились уже здесь и сейчас.

То есть, из вот этих шагов складывается, что Польша ведет очень серьезную подготовку к возможной войне с Россией и пытается, собственно говоря, надеяться на себя?

— Пьотр Кульпа: Я скажу так, здесь можно дать два ответа. Прежде всего, тот, кто вооружен хорошо и подготовлен, уменьшает риск того, что его сыновья будут гибнуть на войне. Согласны?

Но если смотрим на это чисто геополитически, рассуждение было такое, что вызов для Соединенных Штатов – это Китай, это и доктрина и так далее.

Короче, с другой стороны, для нас присутствие Соединенных Штатов в Европе – это быть или не быть, это очень важный момент. Поэтому безопасность для Польши, безопасность для Украины, безопасность для балтийских стран – это система, в которой мы все разделяем понимание значения Соединенных Штатов, разделяем ценности – демократии, верховенства права, эту азбуку, которую американцы хотят, потому что это важное условие поддержки, это одна из причин, по которым Украина не получает той поддержки, которую могла бы получать. И морды, которые воруют, должны понимать, что ослабляют также поддержку американскую.

Но в чем вызов? В том, что все понимают, что американцы имеют ограниченный потенциал того, что могут вложить ради безопасности Центральной Европы. Это значит, что чем больше Центральная Европа сама для себя сделает, тем меньше надо докладывать, значит, тем легче принять решение, чтобы присутствовать в Центральной Европе физически.

Для нас безопасность – это система, в которой все, кто хотят гарантировать нашу безопасность, находятся вместе с нами на нашей территории.

Поэтому то, что американцы находятся на территории Польши – это лучшее, кроме денег, их вложение – гарантия того, что будут действовать в случае, если была бы агрессия. Это первая линия ответа.

Но есть вторая. Вторая звучит более или менее так. И объясняет, почему сейчас американцы передают оружие. Это, прежде всего ситуация, в которой можем себе представить, что вдруг завтра поменяется администрация в Вашингтоне, и придут к власти изоляционисты. И что тогда? Нам надо выживать независимо от того, правят наши союзники или наши враги. Это судьба нашего народа. То же самое – украинского народа.

Короче, нам надо иметь инструменты, чтобы пережить возможный период изоляционизма. Тогда скажут, что у нас нет ресурсов, мы уходим, мы не в состоянии это делать.

Но я хочу напомнить, что Байден начал свое правление с приезда в Европу, где договорился, что Германия будет как будто представителем американских интересов. Ему сказали, что хорошо, если бы Соединенные Штаты даже вывели свою армию из Европы. Польша сказала: хорошо, не хотите в Германии – пожалуйста, к нам. Германия сказала: тогда, может быть, пусть останутся.

Этого типа ситуация с этого начиналась. Если сравниваем с тем, что сегодня, то вообще другая ситуация.

Я хочу сказать так, Польша взяла на себя невероятные обязательства финансовые, невероятные, это говорим где-то про 100 миллиардов долларов.

— Юрий Романенко: На перевооружение?

— Пьотр Кульпа: Да. Причем это только часть, потому что армия будет увеличена со 170 до 300 тысяч людей, это невероятные обязательства, но большие народы, большие экономики возникают, когда есть большие вызовы. И вот этот вызов есть, просто на сегодня он невероятно высокий.

Но с точки зрения, если считать реально, давайте по-другому подам, если в стране нету чувства безопасности, тогда капитал уходит, остается бедность, бедные пенсионеры и так далее.

Если хотим создавать стабильность в Центральной Европе, если хотим богатеть, если хотим создавать, то нужна армия, которая это обеспечивает.

Я считаю, что Польша в другом положении, чем Швеция и Финляндия, например. Кстати, вход Финляндии – это тоже сильнейшее укрепление Соединенных Штатов, потому что это зона НАТО, где их возможности увеличиваются.

Просто почему, например, Швеция не была членом НАТО во время холодной войны? Потому что такая мирная страна, или что? Швеция не была членом НАТО потому, что понимала, что, во-первых, она не на линии конфликта, как Украина или Польша, через нас проходят все войны, а они во Вторую даже не затронулись.

Но Швеция, во-первых, сама производитель оружия, это есть пиар, что Швеция – это мир, Нобелевская премия и так далее. На самом деле Швеция – это один из самых больших на земле производителей самого качественного оружия.

— **Юрий Романенко:** Причем вся номенклатура всего, они производят начиная от боевых самолетов и заканчивая стрелковым оружием.

— Пьотр Кульпа: Система организации государства так, что все предприятия вооружены, все, везде, подготовка военная. В состоянии в течение трех дней создать армию 350 тысяч людей, так были в состоянии сделать.

Дальше. Это система, в которой 400 самолетов было и 30 бригад. Потом, когда закончилась холодная война, все сдвинулось на 1-2-3 бригады. Поэтому сейчас они хотят быть членом НАТО, потому что дешевле коллективная защита.

Но, на самом деле, это показывает, что, когда у тебя собственный ресурс оружия, системы, намного легче думать про вызовы будущего, про гарантии для капитала, сохранять субъектность. А если этого у тебя нет – становишься заложником решений тех, у кого есть возможности.

Я думаю, что такой процесс пойдет тоже в Германии. В Германии есть один проект, там рисуют на 100 миллиардов евро. И вообще спрос на безопасность благодаря Путину очень сильно пошел вверх, и это очередной показатель победы Соединенных Штатов, которые являются поставщиком безопасности.

— **Юрий Романенко:** Несколько вопросов интересных. Виталий пишет: "Польща відмовилась від німецького озброєння, озброєння Польщі відбувається озброєнням американським, південнокорейським. Чи готується Польща до протистояння з Німеччиною?"

— Пьотр Кульпа: Во-первых, стоит смотреть так, что оружие, которое у нас есть, должно нам гарантировать возможности его употребления тогда, когда нам хочется его употребить. Сами видите, что происходит, когда получаете оружие вместе с условиями его употребления. Короче, возможности суверенного…

Ситуация с немецким оружием и немецкой политикой, которая не убедила Польшу в том, что Германия готова была бы жертвовать ради безопасности Центральной Европы, в принципе, то же самое и Франция…

Польша, например, отказалась от покупки вертолетов Caracal, правильно это или нет. Но логика здесь такая: Польша покупает оружие у Соединенных Штатов, потому что это часть сделки, когда ты член НАТО, покупаешь американское оружие, потому что это лучшее оружие на земле, и второе – покупает оружие у Южной Кореи, где интересы наши сходятся. Не будет проблем с тем, чтобы получать поддержку.

— **Николай Фельдман:** Потому что это не увеличивает количество денег у соседей, по сути, прямых конкурентов внутри Евросоюза.

— Пьотр Кульпа: Это не вопрос денег, это не вопрос денег.

— **Юрий Романенко:** Вопрос гарантии того, что, если что, она даст боеприпасы, она даст запчасти, она даст оружие.

— Пьотр Кульпа: И даст тебе возможность его употребить, не отключит тебе это оружие в момент, когда это тебе будет нужно.

Я считаю, что это момент осознания того, что у Польши, у Центральной и Западной Европы нет общей стратегии безопасности. Потому что Германия смотрит на Россию, Франция смотрит на Центральную Европу, как на маленькую Антанту, теоретически. Доктрина Макрона показывает, что это возможно, но на самом деле невозможно создать единую европейскую внешнюю политику, единую систему безопасности.

— **Николай Фельдман:** И невозможно в силу того, что есть взаимное недоверие внутри Евросоюза.

— Пьотр Кульпа: Нет, нет!

— **Николай Фельдман:** Но вы же сами сказали, что можно получить такую ситуацию, извините, что перебил, что польские солдаты будут где-то в

Африке, а в Варшаве будут сидеть немцы с русскими и пить кофе. Это же предмет взаимного недоверия, правильно, к Германии в первую очередь?

— Пьотр Кульпа: Это вопрос не доверия или недоверия, а интересов. Мы должны осознавать, что все, что нужно в Германии, находится в России, все ресурсы, все там. Все, что нужно России – технологии, машины, организация, находится в Германии. Короче, мы на пути, который мешает им сливаться, они хотели сливаться, создавать мир, в котором нет для нас места. Нет места в мире между Лиссабоном и Владивостоком для Центральной Европы, нету места для таких стран, как Украина, Польша и так далее.

Поэтому для нас средство выживания – это мир, в котором мы союзники Соединенных Штатов, которые понимают, что наше выживание зависит от Соединенных Штатов, как бы мы любили, не любили.

Это хороший вариант. В каком смысле? Если кто-то считает, что американцы плохие, это банки, то альтернативой для этого мира является мир Путина, с тем, что видели в Буче, вот то, что у нас альтернатива.

Поэтому, смотрите, Дэн Сяопин, это была хорошая история, когда он сказал, что все, кто дружит с Соединенных Штатами, поехал в Японию, увидел развитие, поехал в Сингапур – увидел, и говорит: "Надо делать выводы. Стоит дружить с Соединенными Штатами". Потому что мир, который приносят с собой американцы, он хорош, он справедлив для простого человека. Не только простого американца, но и простого немца, простого поляка, этот мир намного лучше, чем мир, который строится на разрушении.

Смотрите, русские против Украины с 91 года постоянно внедряли ужас – при помощи подонков, которые вместе с ними участвовали в этом процессе.

— **Юрий Романенко:** Есть вопрос от нашего постоянного зрителя, Мартина Майерса, вопрос такой: "Спросите, пожалуйста, у гостя, нет ли такой геополитической концепции: "Мы будем вас поддерживать столько, сколько понадобится, с целью сделать щитом Польшу?" Пока мы тут варимся, думая, что щит – это мы?".

И более того, Джордж Фридман писал это еще 15 лет назад, "Следующие 100 лет", книга у него была такая, где он говорил о том, что Польша и Турция будут ключевыми геополитическими союзниками США в регионе, и будут региональными лидерами, собирателями силы в следующие десятилетия.

— Пьотр Кульпа: Нет возможности, Украина является частью этой архитектуры. Нельзя сделать щит из Польши и Турции без Украины.

Потому что, если строишь стену, нужны кирпичи. Украина – один из этих кирпичей.

То, что делает сегодня огромную территорию России бесполезной с точки зрения стратегических интересов – это то, что нет у нее выхода на Европу, потому что есть Польша, есть Украина, есть Турция. И этого блока без Украины нет. И поэтому для Польши это ужас, когда Украина является несолидным, слабым кирпичом. В интересах Польши, чтобы украинская государственность была сильной, чтоб Украина была богатой, и в этом стратегическом партнерстве с Соединенными Штатами просто создавала себя, создавала будущее. Такой мой ответ.

— **Николай Фельдман:** Смотрите, в этой логике, когда Украина – кирпич, и для Польши это ужас, если Украина слабая, неэффективная, коррумпированная, а Украина же это знает, истеблишмент Украины это знает, истеблишмент, который ездил в Лугано и просил 750 миллиардов долларов тут и сейчас, на восстановление.

Разве он, как вы считаете, не обижен на всех вокруг, что ему вот этого всего не дали?

"Элиты украинские идут вразрез с интересами украинского народа. Украинский народ является абсолютно европейским народом. Но украинские элиты – они татаро-монгольские, система татаро-монгольская", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Вопрос в чем? Сама концепция в том, что должны прийти большие деньги в Украину, причем, я считаю, должны прийти не то что большие деньги, а американские деньги. Потому что большие деньги – это гарантия безопасности. Просто намного легче защищать свое, согласны?

В интересе Украины тоже должно быть открытие своей экономики для американских денег. Во-первых, это честность, потому что американским фирмам запрещено, например, платить взятки. Они не будут этим заниматься, и куда они входят, это значит, что есть прозрачность.

Дальше, элиты украинские идут вразрез с интересами украинского народа. Украинский народ является абсолютно европейским народом. Хватит того, что украинцы приезжают в любую страну Европы и чувствуют себя, как только язык выучат, как дома. И кто рядом с ним, видит: он такой, как я.

Но украинские элиты – они татаро-монгольские, система татаро-монгольская. В принципе, это система должностей, это как ярлыки. Вот ярлык получил, собирай дань и так далее. Это татаро-монголы. И они в этой системе расходятся в интересах с украинским народом.

Поэтому народ хочет быть частью прозрачной цивилизации – Европейского Союза, НАТО и так далее, а элиты этого не хотят. Потому что им хана в этой системе, их не станет, они ничего другого делать не умеют.

Кроме того, они смотрят на страну, на территорию и на народ…

— Николай Фельдман: Как на свою собственность.

— Пьотр Кульпа: Нет, как компрадоры на африканцев, которых можно продать в рабство.

— Юрий Романенко: Как на крепостных.

— Пьотр Кульпа: И просто этот вопрос. Я об этом говорю потому, что это касается, это в головах каждого из нас. Помните, я на позапрошлом эфире, когда был здесь в студии, спросил: "Что бы было, если бы Путин сдался? Короче, Путина убрали, а чекисты говорят: "Вот вам, украинцы, идите в Кремль, мы сдаемся". Вот что делаете? И соблазн большой. Вопрос такой: вы хотите быть в Европе или нет? И тогда, я помню, ты ответил, что это зависит от того, кем бы я был в этой стране. Короче, если я был бы народом, я бы сказал "нет, не хочу в Москву, но если бы я был наверху, значит…

— Юрий Романенко: Нет, я так не говорил. Я как раз говорил о том, что мы дальше Урала не пойдем. Я помню, что я говорил. Я в эту ловушку не попался, потому что я понимал, куда вы ведете.

— Пьотр Кульпа: Ты сказал: "Это зависит от того, кем бы я был в этой стране", я просто это хорошо запомнил.

На самом деле, это очень глубоко. Мы находимся посередине между континентом и морем, и есть этого типа моменты. Я верю, что будущее в Европе, будущее в честности, в способности на равенство, в умении жить без лоха, несмотря на то, что "без лоха жизнь плоха", чтобы просто понимать, быть взрослыми, принимать на себя ответственность за решения, а не перебрасывать на кого-то. Не жить этой постоянной ненавистью, показывая пальцем на одну или другую фамилию, потому что это без смысла, это ни к чему.

Конструктивно, считаю, просто осознавать, что основной вопрос, который есть: хочет ли Украина быть в Европе? Это основной вопрос, который разделяет фронт, реальный фронт между людьми, которые смотрят ответственно на будущее свое, своих детей, и на тех, которые хотят жить в буфере, играть роль компрадоров, сесть на иглу международной помощи.

Повторяю, очень многие африканские страны, где нету ничего, кроме пустыни, живут за международную помощь, и элиты воруют эту международную помощь, и системы держатся. Вот то, что угрожает.

Ларри Даймонд, профессор из Гарварда, показывает это: не надо газа, не надо нефти, чтобы создавать воровскую, тупорылую диктатуру. Вот то, что угрожает.

— **Юрий Романенко:** Здесь был интересный коммент. Виктор Корнивський, тоже наш постоянный зритель, писал в подтверждение того, что говорил Пьотр: "И тот же пример Дэн Сяопина показывает, что дружба с США – не помеха думать своей головой и планировать свое будущее, как делал Китай. Поэтому Украина, Польша и остальная Центральная Европа могут построить свой мир".

То есть, игра в плотной связке с кем-то не отрицает своей собственной субъектности, точно так же как это Польша показала внутри Европейского Союза, когда она по максимуму выжала, что можно было взять из европейских фондов и построила успешную экономику.

— Пьотр Кульпа: Скажу так, в человеческом плане, есть какой момент? Есть такие, которые мечтают, а с другой стороны запрещают мечтать другим. На самом деле, мир Запада – это мир, в котором мечты сбываются. Если посмотрим, динамику людей, предприятий, возможностей, которые есть в свободном мире, все мозги, вся культура бежит туда. Палка, бедность, смрад – остаются там, где диктатуры.

Вот единственное, что людей ограничивает и разделяет этот строй – система организационная. То, что делает Украину несчастной, бедной – эта порочная конституционная система, которой нет нигде на земле, которая гарантирует исчезновение. Много примеров.

Задумайтесь, пример хороший: "Конституцию нельзя трогать, она свята и так далее"… Смотрите, сколько депутатов в Верховной Раде Украины?

— **Николай Фельдман:** Это кто говорит, что она святая?

— Пьотр Кульпа: Все 30 лет, все профессора, грантоеды и морды, которые…

— **Юрий Романенко:** Это чушь! Конституция никакая не святая, она должная меняться, как меняются социальные отношения.

— Пьотр Кульпа: Сколько депутатов?

— **Юрий Романенко:** 450, формально.

— Пьотр Кульпа: А сколько реально?

— **Юрий Романенко:** 406, меньше уже.

— Пьотр Кульпа: Почему?

— **Юрий Романенко:** Потому что мы потеряли часть территорий.

— Пьотр Кульпа: Хорошо. А сколько нужно голосов, чтобы принять закон?

— Юрий Романенко: 226.

— Пьотр Кульпа: Хорошо. А если бы рашисты заняли половину страны?

— **Николай Фельдман:** Понятно, дальше можно не продолжать.

— Пьотр Кульпа: Короче, смерть записана в Конституции, видите, записана в Конституции. Государство не может легально действовать, потому что половину страны заняли…

— **Юрий Романенко:** Да, поэтому должно быть большинство голосов, которые есть в зале Верховной Рады, когда идет голосование.

— Пьотр Кульпа: Нормально большинство присутствующих, если есть половина. В Польше, например, депутатов 460. Короче, если в зале 231 – они могут принимать законы. Чтобы принять закон, нужно 216 голосов.

— **Юрий Романенко:** То есть мотивация. Если хочешь, допустим, чтобы сорвали принятие закона, то максимально приходи на заседания.

— Пьотр Кульпа: Абсолютно, поэтому так это работает. А здесь наоборот: здесь надо просить, покупать, чтобы его величество депутат пришел на заседание парламента. Если бы не было штрафов финансовых за отсутствие, вообще было бы намного сложнее.

—.**Юрий Романенко:** Сейчас прочитаю суждение одно, которое, в принципе, показывает… как мне кажется, это заблуждение – думать, что вот так все просто устроено. Павел пишет: "Даю бесплатный рецепт создания Украины – мирового гегемона. Спрашиваем, что нужно Илону Маску, чтобы он открывал свои заводы и гигафабрики, после чего делаем условия для всех в три раза лучше. Все".

Это слишком упрощенное понимание ситуации. Потому что, если Илон Маск не понимает, как защищена его собственность, о чем вы говорили, как обеспечивается безопасность, то он сюда просто не придет, какие бы ему условия ни создавали.

— Пьотр Кульпа: Я думаю, что тех, кто бы хотел, чтобы Илон Маск пришел, очень много на земле. Просто это как на уровне человеческом: хороший специалист идет работать в хорошую фирму, не пойдет работать

в плохую фирму. Это конкуренция за Илона Маска идет. Он понимает, что за его спиной стоит огромное государство, которое в состоянии гарантировать безопасность.

Кроме того, многие успехи не были бы возможными без поддержки этого государства. Надо видеть, сколько денег получил Маск от государства на проекты, которые могли бы быть проигранными, потому что никто не гарантировал, что будет успех.

В Украине не было бы чиновника, который мог бы предпринимателю дать какие-то деньги, понимая, что есть 80% вероятности неудачи, что они просто в пепел пойдут, правда? Просто этого логика не допускает, потому что СБУшники не выходили бы 30 лет из этой фирмы.

Короче, это логика другая.

— **Юрий Романенко:** Тут еще вопрос: "Гарантии частной собственности – это тоже часть условий?". Ну да, конечно, именно об этом мы все время говорим.

Здесь было очень много слов благодарности полякам и Польше, очень людей пишут, что мы очень благодарны Польше…

—.Пьотр Кульпа: Это поляки благодарны украинцам. Любимые украинцы, мы вам благодарны, как народ вы выстояли, это просто невероятно, и никто этого не ожидал.

— **Юрий Романенко:** И я в контексте того, что у нас возникли проблемы в отношениях с Польшей, хочу задать такой вопрос. Смотрите, у нас год за годом, уже не помню сколько – 20-30 лет, всю независимость, у нас постоянно идет вот этот срач по поводу Волынской трагедии. Поляки говорят: "Давайте, эксгумируйте, дайте нам возможность эксгумировать погибших, которые там были", и это такой фактор, который постоянно используют в Польше, прежде всего, потому что там это более значимый фактор, у нас намного менее значимый, точнее, он вообще отсутствует, будем называть вещи своими именами, он отсутствует.

И я все время задаюсь вопросом: в принципе, для Украины же ничего не стоит на это пойти? Поскольку, да, это факт, на территории Волынской области была эта трагедия в 43-м году, тогда погибли десятки тысяч поляков и погибло 10-15-20 тысяч украинцев, потому что…

— Пьотр Кульпа: Все были гражданами Польши.

— **Юрий Романенко:** Все были гражданами Польши, начиная от Бандеры и заканчивая всеми остальными. И, собственно, Германия проводит эксгумацию

погибших своих солдат на территории Украины все 32 года украинской независимости, ничего страшного не происходит.

Я, соответственно, все время задаюсь вопросом: почему Украина не может на это пойти? Ну, хорошо, проведут эту эксгумацию, достанут эти тела несчастные, будет установлено, какое количество тел, потом Польша, наверное, захочет поставить там какой-то памятник, один-два-три, пусть поставит этот памятник, мемориал какой-то, в конце концов. Кстати, недалеко от тех Киверец, которые мы тут вспоминали по поводу стадиона, потому что это все совсем рядом. Там Пшебраже – большое село было польское, в котором 15 или 20 тысяч человек собрались и спасались от всех этих событий.

Так вот, в вашем понимании, что мешает это сделать? И если бы Украина это сделала, насколько бы это, может быть, был бы такой шаг, который помог бы разрядить эту ситуацию?

— Пьотр Кульпа: Вообще, я думаю так, что, во-первых, это результат санкций, которые Украина наложила на Польшу. Санкции связаны с тем, что в Польше, на границах с Украиной, в Бещадах в 15-16 году начались разрушения памятников украинцев, которые были убиты.

И, по всей вероятности, все следы, что это делали русские. На одном из памятников поляки поменяли памятную таблицу, когда восстанавливали, потому что было написано на таблице "За погибших за свободную Украину", поменяли на "Жертвам НКВД, погибшим в датах таких". А там на первой было то и плюс фамилии, 62 фамилии людей.

Почему поменяли эту таблицу? Эту таблицу поменяли, потому что оказалось, что неправдой являются фамилии этих людей, что это не доказано, что часть людей, которая была указана, жила в других местах. И не хотели восстановить эту таблицу.

Короче, в рамках санкций и борьбы, процветания суверенитета, Украина во время пятого президента наложила санкции на Польшу, вот и эти санкции работают.

Президент Украины четыре месяца тому назад был в Польше, это был исторический визит, и сказал, что все заслуживают на то, чтобы были похоронены.

Я на это смотрю так, я об этом говорил, еще раз повторю. Я родился в городе Александрув-Куявски, это город в центре Польши, маленький город, 9-10 тысяч людей. В 39-м году 20% людей там это были евреи, 10% - немцы, остальные – поляки. Немцы в 39-м вошли, три месяца – и не стало евреев.

Немцы, которые остались, разделились на две группы. Одна группа – которая лояльно относилась к полякам, помогала, не показывала, что

принадлежат к народу господ. И вторая, которая как раз, наоборот, считала, что они сейчас господа, унижали поляков и так далее.

Так называемые плохие немцы вместе с Вермахтом в 45-м сбежали, остались хорошие. Первое, что с ними случилось – их согнали, большинство из них, и убили. Незначительная группа – 25 бандитов, которые потом стали коммунистической властью в городе Александрув.

Я потом как ребенок их видел, их к нам приводили в школу как людей, которые устанавливали советскую власть.

Вопрос еще раз в чем? В том, что правдой является, что люди убивают друг друга. Поляки убивали немцев…

Что еще интересно: в этом Александруве кости этих людей они сожгли и вынесли туда, где сегодня домики элитные горожан, такие маленькие участки по 150 метров. И эти кости вылезают каждый год из земли весной. Никто не хочет копать, никому эти кости не интересны.

Но интересные кости находятся всегда у соседа, всегда это самые интересные кости. Потому что война идет за то, чтобы показать пальцем на кого-то.

В Польше большая проблема была с евреями, которых тоже убили. Просто правда такая, что в те времена народы, люди убивали друг друга, просто убивали.

И одни просто действовали в рамках какой-то преступной идеологии. Считаю идеологию УПА преступной, просто фашистской, преступной, с которой просто стыдно показываться.

Дальше. Убивали все всех. Просто были такие времена.

Дальше. Я знаю, что первое, что люди начинают делать, когда отсутствует власть – идут убивать друг друга. И очень часто для того хватает просто желания отомстить или украсть унитаз…

На самом деле, только сильная власть в состоянии людей придерживать, чтобы были друг для друга не волками, а людьми. На самом деле, только из-за этого. И это многие эксперименты, многие исследования показывают.

Дальше.

Думаю, что в том состоянии, в котором мы сейчас находимся, унизительным для поляков является напоминать президенту или тем, которые это все устроили, потому что считаю, что это было сделано – эти санкции – это подыгрывается, я думаю, что это было связано с

интересами большого производителя шоколада, украинского, который стал "главным украинским националистом", правда?

Вот этого типа интересы. И если можно наплевать на чувства соседа, то даже приятно, правда? Вот так это происходило.

Думаю, что просто сегодня унизительно, чтобы поляки просили об этом украинцев. И думаю, что не будут этого делать, потому что это вопрос украинцев, мира, в котором хотят жить, фактом является, что немцы могут сколько угодно Вермахт копать, и пожалуйста, а поляки – нет.

В Польше памятники, связанные с Украиной, например, в Александруве в конце Первой мировой была больница, где украинские воины были. Просто памятник стоит, цветы, когда к друзьям приезжаю.

Скажу так, Антон Геращенко был у меня, расплакался перед этим памятником, просто сердце рвет.

И нет вопроса, все культурно. С другой стороны, слышал, как много памятников героев Украины в Украине, просто забытых, никто не помнит, никто не заботится, но принципиально надпись на памятнике в Польше является причиной большого конфликта.

Я считаю, что это политика, которая вписывается в линию Москвы, которая финансируется как Москвой, так и Германией. Еще раз, это наша служба бывших колониальных стран, где оккупанты рисуют нам историю, вбивают эмоции, выстраивают героев, которые не являются нашими героями. По одной причине – что они нас не объединяют, а разделяют.

Я не говорю даже про поляков и украинцев, а просто поляков, потому что есть такие лица, которые поляков разделяют, но которые выносятся как герои, есть тоже такие люди, которые в Украине выносятся как герои, а на самом деле они разделяют украинцев. И просто надо быть сумасшедшим, чтобы этого не видеть.

— **Николай Фельдман:** Я наведу прямо зараз приклад, бо людина сидить в чаті і просто дрочить, я перепрошую на слові: "А что, Пьотр говорит про то, что УПА террористическая организация, а вы с Юрой сидите и молчите. А чего вы ничего не скажете?". А потому что Пьотр говорит про то, что в Польше так считали и считают.

— **Юрий Романенко:** Друзья, **когда у нас спикер говорит, я прежде всего слежу за тем, чтобы он закончил логически мысль, чтобы был целостный смысловой блок**.

> По ходу, пока спикер говорит, я, например, вспомнил книгу Казимежа Мочарского, который сидел с Юргеном фон Штропом, который

расстреливал варшавское гетто, уничтожал, и руководил зондеро-перациями во Львове, евреев они уничтожали.

И здесь Дэн Третьяков задал вопрос в этом контексте: "Почему никто ни в Польше, ни в Украине не говорит, что Волынская трагедия была спровоцирована рейхом, это был проект, который работал на 100%, есть свидетельства проекта?". Так вот, Юрген фон Штроп, который сидел перед своей казнью 8 месяцев, по-моему, с Казимежем Мочарским, который написал офигенную книгу "Бесіди з катом", я на "Хвиле" еще лет 10 назад сделал такие выжимки из нее, и там эта статья называлась "О какой Украине мечтали эсесовские генералы", в двух частях.

Так вот, там Юрген фон Штроп очень четко говорил о том, что да, у нас была такая линия на то, чтобы использовать… нам нужно было удерживать Украину и Польшу, и для этого нам нужно было уничтожить евреев и, используя неприязненные отношения украинцев и поляков, маневрировать на этом, натравливать одних на других, но прежде всего нужно было решить еврейскую проблему, и для этого мы использовали украинцев и поляков, чтобы решить еврейскую проблему, а потом уже управлять ими таким образом, чтобы они никогда не были вместе, и мы достигали своих задач.

"Я знаю, что буду врагом народа, но я считаю, что Бандера – это совместный проект НКВД и Абвера", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Я просто хочу сказать здесь одну мысль. Я не сказал, что УПА была террористической организацией. Я говорю, что было несколько УПА. И УПА Тараса Бульбы, и УПА Шухевича-Бандеры – это две разных организации.

Просто считаю, что идеология этого времени – это идеология, которая сегодня является преступной. Просто так воспринимаю это.

Смотрите, у меня бабушка – украинка, брат ее, Петро Кулик, умер два года тому назад во Львове, памятник Ивану Подкове тоже в Каневе, тоже в Торонто и так далее.

Но три брата моей бабушки и дяди Петра – в Канаде, они были в УПА, они прятались в лесах три года, у моей бабушки.

Я что хочу сказать? Такие были времена, просто такие были времена. И я думаю, если оправдывать, у них были какие-то идеалы, может быть, во что-то верили и так далее… Мое мнение, я знаю, что буду врагом народа, но я считаю, что Бандера – это совместный проект НКВД и Абвера. И не исключаю, что в свое время был агентом польской полиции политической. Потому что удивительно без последствий выходил из всяких событий, где все окружающие теряли или жизни, или здоровье.

Просто так это вижу, но я могу ошибаться. Просто смотрю, что это так. Это история, мы не в состоянии поменять историю. И поляки это тоже понимают, и никто не хочет менять историю.

Вопрос идет о другом – с чем хотим идти в будущее? Потому что если Бандеру и Шухевича ставим на главное место, тогда говорим: "Не хотим с вами никакого совместного будущего". И просто так это поляки воспринимают.

Вот историю мы не в состоянии поменять.

— **Николай Фельдман:** Смотрите, давайте к формальности перейдем. Было 9 июля совместное действие Владимира Зеленского и Анджея Дуды на Волыни, в Луцке. Они сделали совместное заявление. "Вместе чтим память всех невинных жертв Волыни, память нас объединяет, вместе мы сильнее", - написал Владимир Зеленский в Telegram.

Ранее по случаю 80-летия трагических событий на Волыни представители церквей из Польши и Украины призвали к проведению и к проведению всеобъемлющего расследования, и к примирению.

И ранее Польша призвала Зеленского извиниться за Волынскую резню. В мае представитель МИД Польши Лукаш Ясина в интервью изданию Onet заявил, что Владимиру Зеленскому следует взять на себя больше ответственности и извиниться перед Варшавой за Волынскую резню.

"Я думаю, что с украинской стороны, и здесь я буду очень дипломатичен, все еще есть непонимание, насколько это важный вопрос для поляков на данный момент", - сказал Ясина. Он отметил, что поляки взяли на себя ответственность за преступления, совершенные Польшей в отношении украинцев, со стороны Украины такой ответственности нет, хотя многое изменилось к лучшему.

Два вопроса. Первое: как вы считаете, он прав, должен ли Зеленский извиняться за что-то там, чего он…

— **Юрий Романенко:** Это некорректный вопрос, потому что это вопрос, который касается нашей глубинной украинской рефлексии по поводу того, кем являемся мы, что мы хотим от наших соседей, и вот в этом контексте мы должны двигать.

— **Николай Фельдман:** Я ж не знаю этого Ясину, может, он в какой-то там коалиции, может, он какой-то радикал…

— **Юрий Романенко:** Смотри, это неважно, в какой он коалиции и так далее. Есть проблема, которая требует от нас как от украинского народа, у которого есть украинское государство, которая требует консолидированного ответа. Это подразумевает, что мы должны понимать, в каких приоритетах находятся

отношения с Польшей. И вот исходя из этих приоритетов мы должны действовать.

— Пьотр Кульпа: Мой комментарий такой. Смотрите, вопрос касается чего? Вопрос касается или прошлого, когда видим ситуацию, в которой одни граждане Польши совершили преступление против других граждан Польши. Украина тогда не существовала, Украины тогда не было, и, в общем, можно бы сказать, что это не вопрос Украины, правда? При одном условии: что, если бы Украина не вытаскивала Шухевичей и говорила: "Вот наши герои на завтра". Тогда возникает вопрос, я считаю так, что умные люди умеют воспринимать ответственность. Немцы – посмотрите, они совершили невероятную вещь. Они через процесс обновления, извинения прошли дорогу.

— **Юрий Романенко:** Вилли Брандт и все такое.

— Пьотр Кульпа: Я считаю, что полякам тоже есть тоже за что извиняться. И чем больше слов извинения, тем более безопасный мир, в котором живем. Просто я против того, чтобы требовать извинений, цель которых – унижать. Потому вопрос не в этом.

Поэтому считаю, что Юра прав, который говорит, что это вопрос каждого за себя. Потому что, на самом деле, чему это служит?

Я просто помню процесс, который из Германии пошел, и первым был не Вилли Брандт, а епископы немецкие сказали: "Извиняемся и просим прощения". И тогда коммунисты в Польше, которые создавали себе легитимизацию власти на антинемецкой политике, они начали издеваться и так далее. Но этот процесс шел показывать, что это все ложь. Но этот процесс шел, и каким-то образом получилось засыпать прошлое.

Но условие было одно – никто в Германии не выставляет Адольфа Гитлера как национального героя. Если бы начали называть улицы Адольф Гитлер штрассе, тогда возник бы вопрос снова. Народы, которые пострадали, требовали бы, во-первых, реакции и требовали бы извинений, потому что это означало бы, что процесс не прошел.

— **Николай Фельдман:** Я просто хотел закончить. Юра классно влетел, дал дополнение к моему вопросу. А я хотел еще спросить, тут же вторая штука, на которую я обратил внимание в этой речи, – это что Ясина говорит о том, что поляки уже взяли на себя ответственность за преступления, совершенные Польшей в отношении украинцев. Наверняка это было, я все пропустил. Какую ответственность поляки взяли на себя за преступления в отношении украинцев?

— Пьотр Кульпа: Поляки не отрицают того, что поляки участвовали в убийствах украинцев. Поляки не отрицают того, что была акция "Висла", в рамках которой переселили огромное количество людей. Все идет в диалоге польском, все это воспринимается как трагедия. И нету здесь этого типа вопроса.

Я думаю, что здесь нету белых и пушистых.

— **Николай Фельдман:** Простите, я хочу уточнить. Тут же вопрос в том, что польский дипломат говорит: "Зеленский должен извиниться, взять на себя больше ответственности"…

— Юрий Романенко: Он уже сказал.

— **Николай Фельдман:** Я просто еще раз: Дуда извинялся перед Украиной за что-то из этого или нет?

"Если Украина играет на Германию, получит "Минск-3", - Пьотр Кульпа

— Пьотр Кульпа: Конечно, не только Дуда, но раньше президенты тоже, все президенты. Вопрос идет в другом.

Еще раз: на Польшу наложены санкции, которые не наложены на Германию. Для Польши подход такой, что, если Украина играет на Германию, получит "Минск-3". Вот в сокращении. Я не знаю, как это сказать.

Просто нет сомнений, что эту политику ведут враги Украины, которые хотят создать договорняк. Я просто всю конструкцию "короля шоколада" в этом вижу, понимаете? Так это выглядело.

— **Николай Фельдман:** Смотрите, чат разрывается, потому что упал в РФ самолет Пригожина, и на "Трухе" появилась первая информация, что Пригожин погиб.

— **Юрий Романенко:** Да, уже на всех русских каналах, сейчас мы этого коснемся. Но я хочу закончить тему с УПА, потому что, Коля, ты два раза увел в сторону дискуссию. Ставим точку на ней.

Я считаю, что Украина должна как действовать: мы должны разрешить полякам провести эксгумацию, пусть они там памятники и все остальное.

Потом, Украина должна начать вести в Польше нормальную, осознанную, хорошо осмысленную кампанию по поводу того, чем была ОУН-УПА для Украины, с формированием соответствующих нарративов, о чем говорил Арестович, создать какой-то совместный орган историков, которые…

— Пьотр Кульпа: Орган историков, я скажу так…

Прежде всего, нужно понимать, что это историческая политика из Москвы и Берлина, которая работает против отношений Польши и Украины, это первое.

Второе. Отделить историю от будущего, потому что историю мы не в состоянии поменять. Будущее мы в состоянии вместе создавать.

Дальше. Здесь что выяснится? То, в чем мы будем не соглашаться, это история, пусть они этим занимаемся. Все можно посчитать, выяснить. Но нет здесь, если работаем нормально, противоречий никаких, мы все грешные, нет святых людей, нет святых народов. И нет здесь причин для того, чтобы кто-то ставил себя выше или ниже, потому что убил не столько, а столько, - тоже причин никаких нет.

Мне нравится подход у евреев: количество не меняет сути. Убийство одного человека, чтобы спасти десять, не является оправданием.

Надо нам все вопросы, которые у нас болят, надо нам выяснить, надо их выложить.

Слышал хорошую фразу, что раны заживляются. А как называется зажитые раны? Рубец. А мы живем дальше с рубцами.

Надо рану превратить в рубец и дальше с этим жить.

— **Юрий Романенко:** Резюмируя этот большой кусок, который получился у нас по этой теме, Дмитрий Комаров просто офигенно написано коммент: **"Кульпа про то, что украинцам нужно определиться, кого почитать больше – умершего героя национального Банеру или живых поляков-соседей, наши взаимоотношения с ними сегодня"**. Вот и все.

— Пьотр Кульпа: Вопрос не в том, я с этим не соглашаюсь.

— **Юрий Романенко:** Это по поводу приоритетов, мы живем здесь и сейчас.

— Пьотр Кульпа: Ну да, но завтра поменяешь приоритеты, и окажется, что нет русских и так далее… Осознание просто, кем будешь. Если просто такого типа героев хочешь для своих детей, внуков… Это подход именно рашистов.

Знаешь, что это для меня? Это для меня говнюков рашистских, которые в Буче устроили, превратить их в гвардейский отряд, так Путин сделал, короче, героев из них сделал. Это не герои, это не герои ни с украинской, ни с польской стороны. Это часть трагедии, вот и все.

"Слеующий самолет упадет с Путиным", - Пьотр Кульпа

— **Юрий Романенко:** Зафиксировали.

У нас в 21 будет эфир с Арестовичем, после этого эфира, так что включайтесь, я думаю, будет очень интересно. Потому что мы уделим очень много внимания именно этому событию – убийство Пригожина, потому что, похоже, оно произошло, там уже есть видео, плюс уже сообщения со стороны российских официальных, что он был зафиксирован в качестве пассажира…

— Пьотр Кульпа: Условием бессмертности является смерть.

— **Юрий Романенко:** Вот чисто по-чекистски это произошло, где-то над Тверью его сбили ПВО вот этой…

— Пьотр Кульпа: Всем чекистам этого желаю.

— **Юрий Романенко:** И мы это обсуждали тогда, как он закончит, когда этот путч был и все остальное. Похоже, вот такая путинская месть за то унижение, которое он ему принес.

То есть, он перестал выполнять нужную функцию, стал токсичным, постоянно подвергает легитимность Путина сомнению самим фактом своего существования, потому что это было такое чудовищное унижение, что его нужно было убрать.

— Пьотр Кульпа: Вопрос в том, что если его не убрали тогда, возникает вопрос, кто был гарантом?

— **Юрий Романенко:** Будет кто-то про Китай говорить.

— Пьотр Кульпа: Да, и что сейчас поменяется? Потому что, если был гарант, тогда следующий самолет упадет с Путиным. Ну, такая логика.

— **Николай Фельдман:** Получается, такой себе циклон. **Получается, оставить в живых его Путин ведь не мог. Дезинтеграция происходила**.

— **Юрий Романенко:** Тогда слово Китая ничего не стоит, если он выступал в качестве гаранта. Опять-таки, это версия, потому что мы не знаем, был он или нет, но это ряд логических таких шагов был.

— Пьотр Кульпа: Я думаю, что будем сейчас смотреть, как пойдут дела в Африке. Может быть, то, что тогда с ним не справились, - это вопрос переворота в Нигере, который произошел, короче, он свое сделал, и сейчас поставят другого.

Просто считаю, что логика показывает, что те условия, в которые Пригожин был поставлен, то, что он воздержался, не пошел дальше, что Лукашенко выступил как человек, который взял на себя функцию посредника, точно не мог быть гарантом.

Получается, что вопрос решили, и думаю, что эта ситуация укрепляет чекизм в целом.

Потому что, на самом деле, то, что ты сказал, самим своим существованием показывал, что у орла есть две головы, это ситуация: одна голова отрезана, осталась одна.

— **Юрий Романенко:** Здесь есть уже информация, что не первый раз Пригожина объявляют убитым, погибшим в авиационной катастрофе. Первый раз это было 13 октября 2019 года в Конго. Поэтому нельзя исключать, что это может инсценировкой для того, чтобы вывести Пригожина из игры, и он сосредоточится на своих африканских делах, на которых он очень хотел сосредоточиться, когда еще в Украине был, "Вагнером" командовал. Об этом мы тоже не должны забывать.

Но такой, конечно, поворот, очень интересный.

— Пьотр Кульпа: Если был бы умный, если бы брал пример с Путина и имел бы тоже двойников много.

— **Юрий Романенко:** Ну что, будем заканчивать? Традиционно, топчик. От всех зрителей Пьотру Кульпе огромная благодарность. Вы можете его увидеть в КШДУ, где он преподает, в Київській школі державного управління імені Сергія Нижнього…

— Пьотр Кульпа: Где Юра тоже преподает.

— **Юрий Романенко:** Где Юра тоже иногда преподает.

— Пьотр Кульпа: А Николай будет преподавать.

— **Николай Фельдман:** Ого! Что? Что я буду преподавать, скажите? Ладно, потом.

— **Юрий Романенко:** Мы научим, Коля.

— **Николай Фельдман:** Не факт. "Мы научим Колю преподавать".

— **Юрий Романенко:** Спасибо огромное за эфир.

— Пьотр Кульпа: Мы еще раз поздравляем всех с красивейшим днем. Просто вдумайтесь, сколько поколений украинцев не смогли прожить хотя бы один День Независимости. Просто вдумайтесь, как ценна государственность, и каким богатством является функциональная, успешная государственность как организация.

Просто верю в то, что наши союзники из-за океана столько вложили здесь ресурсов, что не позволят, чтобы какие-то подонки, которым

кажется, что будут вами торговать, как каким-то ресурсом, могли что-то сделать.

Будет порядок, будет Украина, будет счастье, и будет дружба, и будет все самое-самое лучшее.

Николай Фельдман: Ура, спасибо!

Юрий Романенко: Спасибо! Вы просто наше солнце, просто наше солнце. Украино-польское солнце, потому что у Пьотра Кульпы не только родственники украинцы, но и жена украинка, прекрасная женщина. Олечка, тебе привет!

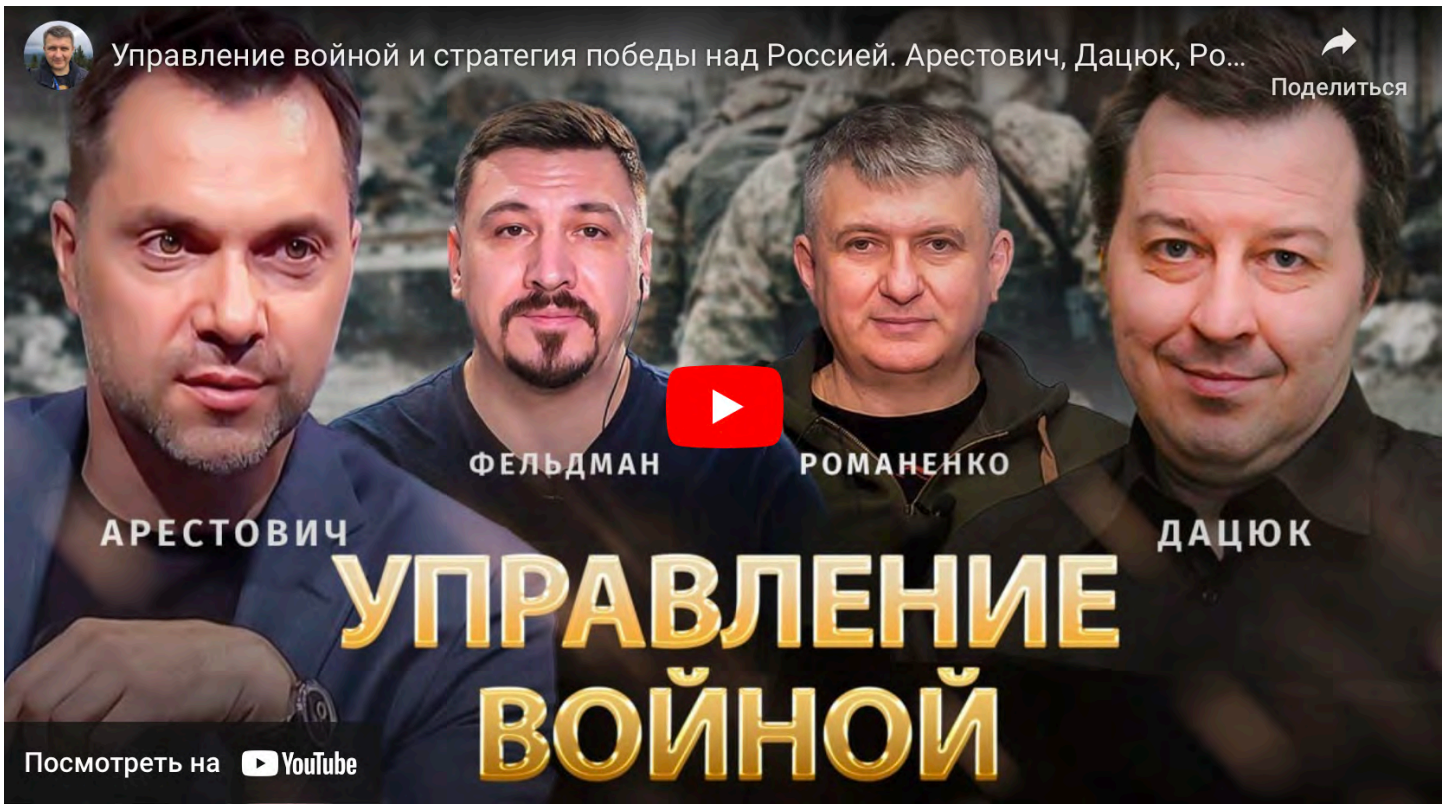

Видео

И этом мы заканчиваем.

***

№ 2.016

Пенсії – це не витрати з бюджету, а інвестиції у розвиток внутрішнього ринку!

2023-09-05

Юрій Гаврилечко

Пройшов ще один рік і тема пенсійного забезпечення знов на шпальтах ЗМІ. І знову бачу тези, що були фантастичними та штучними ще до того, як народилися чи не половина з тих, хто ними оперує!

Найчастіше серед подібних тез зустрічається наступна:

— пенсії – це витрати з бюджету, які потрібно негайно скорочувати.

Окрім того,

— зараз, коли чи не чверть населення України виїхала за її межі, як біженці, а ще чверть змінила місце проживання як ВПО, **знову порушується тема співвідношення працюючих та пенсіонерів у контексті «нічим пенсії платити».**

Як наслідок маємо чергові пропозиції щодо “позбавити пенсій”, “підвищити пенсійний вік”, “збільшити оподаткування” тощо. І все.

До розвиток цих тез долучились народні депутати, ухваливши в першому читанні законопроект №9453, яким у разі становлення ним Законом України **до чинних п’яти причин позбавлення пенсіонерів пенсій додається ще чотири додаткові підстави для припинення виплати пенсії.**

На сьогодні причини для припинення виплати пенсій визначені статтею 49 закону «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування»:

1) призначення пенсії на підставі документів, які містять недостовірні відомості;

2) неотримання пенсійних виплат через відділення поштового зв’язку протягом шести місяців поспіль;

3) виїзд на постійне місце проживання за кордон;

4) смерть пенсіонера;

5) влаштування на роботу за посадою, яка дає право на пенсію за вислугу років (виплата пенсії припиняється на весь період роботи на цій посаді, у тому числі після досягнення пенсійного віку).

Ухвалений в першому читання акт пропонує доповнити вищезгаданий перелік підстав припинення виплати пенсії в разі:

1) якщо особу визнано безвісно відсутньою або оголошено померлою у встановленому законом порядку;

2) якщо пенсіонеру надано статус особи, зниклої безвісти за особливих обставин, відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин»;

3) якщо пенсію не отримували протягом 6 місяців підряд в організаціях, що здійснюють виплату і доставку пенсій, або в разі відсутності протягом 6 місяців підряд видаткових операцій в установах банків по поточних рахунках, на які проводиться виплата пенсій;

4) якщо одержувачі пенсії не проходили фізичної ідентифікації у випадках, передбачених законодавством.

Також пропонується доповнити норму щодо

— припинення виплат пенсіонерам, що виїхали в інші країни на ПМЖ і

— позбавляти пенсій тих, хто вимушений тимчасово проживати за кордоном.

Всі ці заходи з «економії» на виплатах пенсій суттєво не позначяться на видатках Пенсійного Фонду України, а ось довіру до системи загальнообов'язкового пенсійного страхування у ще працюючих – підривають вже і зараз.

І досить суттєво підривають, наштовхуючи їх на думку, що варто шукати інші варіанти гарантій майбутнього пенсійного забезпечення, насамперед – за кордонами нашої держави.

Нагадаю, що

— пенсіонери в нас є майже 100%-вими споживачами, тобто всі отримані кошти вони витрачають в той самий часовий період, коли їх отримають. Їх частка в структурі внутрішнього споживання сягає 1/3 від всього обсягу внутрішнього ринку.

Гроші пенсіонерів – це кошти, які мають чи не саму високу частоту обертання на рік і тому є однією з рушійних сил створення додаткової вартості всередині

України. Зменшення видатків на сплату пенсій призведе до зменшення продажів, скорочення доходів безлічі підприємств, зростання цін та подальшого охолодження економіки.

Так, 80% споживачів дають 20% прибутків – це відома трансформація правила Парето щодо торгівлі і воно працює щодо пенсіонерів також.

А більшість підприємств в Україні ледь дотягують до показника у 20% щодо норми прибутку. То ж прибери з цієї формули пенсіонерів і прибутки зникнуть. А після цього зникнуть і підприємства. Тож пенсії – це не витрати з бюджету, а інвестиції у розвиток внутрішнього ринку!

А щодо того, що **«нема грошей» через високе «співвідношення пенсіонерів і працездатних»** (майже 1 до 1, коли один працюючий відраховує кошти на виплату пенсії одному пенсіонеру), **то проведу невеличких лікнеп щодо цього міфу.**

Це співвідношення мало б сенс лише тоді, коли:

1) продуктивність праці = константа

2) споживання товарів та послуг = константа

3) кредитування = 0, всі працюють на власних грошах, весь бізнес спирається на власні ресурси

4) всі працездатні = зайняті, тобто забезпечено 100%-ва зайнятість

5) держави немає взагалі, а пенсійний фонд являє собою «загальну касу», до якої працездатні = зайняті перераховують частину від зробленого, яке ділиться на всіх пенсіонерів.

Це 5 необхідних, але недостатніх умов для того, щоб хоч в чорнову малювати графіки страхітливого співвідношення.

Так, мало не забув:

6) системи пенсійного страхування (саме страхування, а не перекладання державних видатків винятково на всіх працюючих осіб), страхування життя та медичного страхування відсутні геть-чисто

7) розмір оплати праці не сильно відрізняється від розміру пенсії (різниця між середньою зарплатою та пенсією не більше півпорядку)

8) технічного прогресу немає, всі зайняті добуванням та переробкою ресурсів та виробництвом продуктів харчування

9) ефективність використання ресурсів = константаІ це ще не всі умови, а лише обов’язкові…

Проте, **певні підстави використовувати цей міф є.**

В нас дійсно немає системи пенсійного страхування, хоча декларативно вона існує, навіть недержавне пенсійне страхування – існує ще з 2004 року, але… накопичити в цій системі кошти неможливо через вади (або «фічі», це з якої точки зору сприймати) соціально-економічної політики всіх урядів, які були і є.

Тож наголошую:

1) — **пенсіонери є одним з найважливіших чинників, що забезпечують стабільність економіки, а**

2) — **вирішення питання фінансування пенсійного забезпечення знаходиться поза межами пенсійної системи та впирається в загальну соціально-економічну політику держави!**

***

№ 2.017

ZN,UA

ПІДСУМКИ ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ НАЗК: СТРАТЕГІЧНИЙ ПРОВАЛ ІНСТИТУЦІЇ ЧИ НОВІКОВА?

2023-09-05

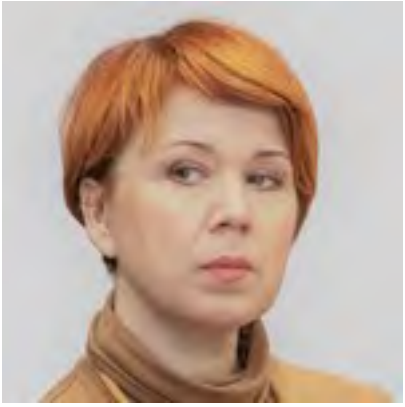

Інна Ведернікова

Редактор відділу політики ZN.UA

Блокування парламентом *відкриття декларацій* чиновників ще на рік — красномовне свідчення того, як ми насправді прагнемо до ЄС. *А ось звіт* зовнішньої незалежної оцінки щодо ефективності діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) — це прецедент. 217 сторінок докладного «розбору польотів» керівника та команди ключової ланки всього антикорупційного блоку. Під лупою міжнародної комісії — 2020–2021 роки діяльності НАЗК. Основний меседж нової для України історії реформ: читайте, вдумуйтеся, робіть висновки! Якщо у вас, звісно, є мізки, політична воля та громадянська спроможність. Усі карти розкрито.

72 відсотки критеріїв, які розробляв і затверджував Кабмін щодо дев'яти об'єктів оцінки, НАЗК виконало. **Однак 28 відсотків «мінусів» — це сирові білі нитки, якими чинний керівник НАЗК прошив усю діяльність агентства, не дозволивши зрештою міжнародній комісії визнати інституцію ефективною** (читайте Резюме основних висновків звіту)**, а самого Олександра Новікова — прикладом для наслідування керівниками органів державної влади.**

Йдеться про «недостатній рівень прозорості роботи агентства; серйозні помилки в підході до розроблення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність працівників НАЗК у ключових сферах; недоліки в організаційній структурі та кадрових рішеннях, а також у реалізації функції внутрішнього контролю».

Водночас комісія не наважилася прямо назвати роботу НАЗК на чолі з Новіковим неефективною. Однак питання — чому? — можуть використовувати як аргумент на користь чинного глави лише ті, хто звіту не прочитав. Така подвійна оцінка є радше даниною стабільності інституції, яка, як ми вже зазначали, лежить в основі всього антикорупційного блоку, яку потрібно зміцнювати і яка вже до жовтня вийде на конкурс із добору нового керівника.

Спробуємо, спираючись на звіт, публічні факти, які ми фіксували впродовж каденції Новікова, а також на інформацію джерел (зокрема НАЗК), розставити основні акценти щодо стану агентства. Час оптимістичної стриманості стосовно антикорблоку минув. Однак зустріч із протверезною реальністю — це завжди можливість піднятися на наступну сходинку реформи.

1. НАЗК як інституція. Реалізована, але непрозора, з ручними «методичками» замість юстованих порядків

Ніхто сьогодні не ставить під сумнів факту, що НАЗК реалізувалось як інституція, і що саме Олександру ***Новікову*** в її новому форматі (а внесені 2019 року зміни до закону про запобігання корупції переформатували модель управління НАЗК із колегіальної на єдиноначальну) на першому етапі керування агентством **удалося** впоратися з головним завданням: **ліквідувати махрову корупцію в органі та зібрати професійну команду.**

Більшість того, що НАЗК за час каденції Новікова блискуче комунікувало на своєму сайті, в численних інтерв'ю голови тощо, до певного моменту вселяло виключно повагу й беззастережну довіру.

Проте, як виявилося, кілька скандальних кейсів, пов'язаних із позицією голови НАЗК, що вилізли назовні останнього року, підтвердили масштабну історію прихованої від чужих очей трансформації НАЗК із антикорупційного органу на «самодержавну» й лояльну до влади організацію.

Таким, щонайменше, НАЗК бачив і робив *Новіков*.

На жаль, ліквідація «феодальної роздробленості» колись колегіального НАЗК (коли члени НАЗК на чолі з пані Корчак пильно курирували керівників департаментів, яким було заборонено спілкуватися між собою) не гарантувала захисту інституції від «царька», який оглух від звуку мідних труб. Що абсолютно неупереджено й зафіксували аудитори.

2. Рукописи горять

Перший і ключовий сигнал про якість антикорупційного органу, — **який за визначенням мав бути зразком прозорості!** — дано на самому старті звіту, де комісія, описуючи джерела отримання та збору інформації для свого дослідження, згадала про **два пакети документів**, які їй так і не вдалося отримати від агентства:

> **«НАЗК не надало даних стосовно перевірки доброчесності його працівників, оскільки, за інформацією агентства, їх було знищено під час введення в Україні воєнного стану указом президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022».**

Серйозно?! Не сумнівайтеся. Хоча в указі президента жодних таких вказівок ми, звісно ж, не знайшли. Та їх і не могло бути, оскільки, згідно з такою логікою, НАЗК мало б «грохнути» всю свою документальну базу. Але зрештою «згоріли рукописи», що стосувалися доброчесності Новікова та його оточення.

І якщо у вашій голові, так само як і в моїй, одразу промайнули чорні думки, то вам сюди: в дев'ятому блоці звіту (критерії 9.30–9.32) **докладно описано кричущі факти щодо моніторингу способу життя працівників НАЗК, а також повної перевірки їхніх декларацій силами Управління внутрішнього контролю НАЗК**.

«Чинні процедури не давали змоги ефективно здійснювати перевірки декларацій працівників НАЗК і моніторинг їхнього способу життя, — роблять висновок аудитори. — Багато положень Порядку проведення повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, **не можна застосовувати для перевірки декларацій працівників НАЗК**.

Наприклад, для перевірки декларації глави НАЗК **необхідно вжити додаткових запобіжних заходів»**. А не використовувати за рішенням НАЗК загальний порядок. Однак окремого порядку в НАЗК не розроблено.

Питання: навіщо ж спалювали? Ховали результати бездіяльності?

3. Всемогутній внутрішній контроль

Тимчасом як Управління внутрішнього контролю агентства явно не справлялося зі своїм основним, визначеним законом, завданням, голова НАЗК ухвалив неординарне (й, чесно кажучи, незаконне) рішення — наділив цей підрозділ додатковими відповідальними функціями.

«Функцію перевірки декларацій співробітників розвідувальних органів і осіб, котрі обіймають посади, перебування на яких віднесено до державної таємниці, голова НАЗК поклав на Управління внутрішнього контролю НАЗК, **що не відповідає повноваженням цього підрозділу**, визначеним Законом «Про запобігання корупції», — констатують аудитори (критерій 9.26). — Ба більше: **керівником Управління внутрішнього контролю був колишній чиновник СБУ, що свідчило про можливий конфлікт інтересів»**.

Буквально за кілька тижнів після публікації звіту аудиторів голова НАЗК Новіков звільнив незмінного керівника Управління внутрішнього контролю НАЗК **Романа Норця**. Але звільнення відбулося не внаслідок спроби Новікова розв'язати конфлікт інтересів **свого друга дитинства**, а після шокуючого випадку, якому надала розголосу в соціальних мережах донька начальника Управління внутрішнього контролю НАЗК. Тут навряд чи варто розкривати подробиці домашнього насильства та вбивства Норцем, як

стверджує дівчинка, її домашнього улюбленця. Краще за рекомендацією аудиторів зосередьмо увагу на ще одному показовому для нашого аналізу факті.

Ексголова Управління внутрішнього контролю НАЗК Роман Норець

Йдеться про другий пакет документів — **порядок здійснення заходів фінансового контролю щодо працівників спецслужб**, якого НАЗК не надала комісії після кількох офіційних запитів. Стверджуючи, що «розкриття такої інформації порушило б законодавство про захист інформації, завадило б належному виконанню посадових обов'язків співробітниками НАЗК і становило б загрозу для національної безпеки». Не більше й не менше.

«Отже, **НАЗК не вдалося впровадити прозорий і підзвітний підхід до перевірки майнових декларацій співробітників розвідувальних органів** і осіб, котрі обіймають посади, перебування на яких віднесено до державної таємниці. Відповідні нормативно-правові акти не були оприлюднені й не пройшли громадського обговорення під час розроблення», — резюмують аудитори.

Якими є ризики непрозорості та, як наслідок, неефективності перевірок декларацій і способу життя працівників спецслужб? Повна відсутність державного контролю над якістю кадрів, призначених владою до спецслужб, які масово здавали наші території ворогу після 24 лютого. Зокрема й просто продаючись.

І тут ми впираємося в іще одну незаконну схему внутрішнього влаштування НАЗК, «запатентовану» його нинішнім головою.

4. Юридично нікчемні методички замість передбачених законом нормативно-правових актів, зареєстрованих у Мін'юсті

За час своєї каденції Новіков незаконно **перевів НАЗК у замкнене на себе ручне управління**.

«Однією з найпроблемніших практик стала підміна головою НАЗК ухвалення обов'язкових до виконання підзаконних нормативно-правових актів так званими методичними рекомендаціями або іншими необов'язковими до виконання документами», — констатують аудитори (критерії 9.8, 9.11).

Методичні рекомендації, на відміну від передбачених законом нормативно-правових актів, не реєстрували в Мін'юсті. «Така практика порушувала положення закону про запобігання корупції, принцип конституційної законності та інші принципи верховенства права, зокрема правової визначеності та передбачуваності, — **не забуваймо, що все це аудитори пишуть про ключову інституцію антикорблоку!** — Застосування такої процедури також давало змогу НАЗК уникнути проведення публічних консультацій із громадськістю щодо проєктів документів і не публікувати ухвалених актів».

Серйозне занепокоєння комісії спричинив той факт, що така практика мала **системний характер** і стосувалася різних сфер діяльності, зокрема таких ключових сфер, як фінансовий контроль над публічними службовцями і контроль над недопущенням конфлікту інтересів. **Водночас пам'ятаємо, що методичні рекомендації за підписом Новікова — це взагалі не документ, і вони не є обов'язковими до виконання будь-ким.** На відміну від прописаного в законі порядку, перевіреного та зареєстрованого Мін'юстом, який може бути аргументом у суді в разі спору навколо дій або бездіяльності того ж таки НАЗК.

Усі вищезгадані дії НАЗК аудиторська комісія чітко відносить до незаконних (критерії 4.9, 5.9 і 5.10) і настійно вимагає від НАЗК змінити систему.

В цьому ряду — ще один новітній кейс, який із огляду на час його появи не став предметом розгляду аудиту, проте Новіков так само «методично» створив його поза правовим полем.

Йдеться про так званий Перелік міжнародних спонсорів війни, який складає НАЗК у межах свого абстрактного проєкту «Війна і санкції». Він, звісно, вимагає окремого розгляду. Проте **вже нині варто відокремити**

суспільний запит на справедливість під час війни від незаконної діяльності керівника конкретного державного органу.

Якщо стосовно санкцій Новікова було від початку включено до міжвідомчої групи, тому активну діяльність НАЗК у цьому непрофільному напрямі можна хоч якось виправдати, то **Список міжнародних спонсорів війни — це чергова «методична» абракадабра від НАЗК.**

Яка, втім, стала потужним інструментом впливу на міжнародні ринки окремих країн. Унаслідок репутаційних втрат, спричинених діями НАЗК, ринкова вартість певних компаній падає, відповідно, конкуренти цих компаній здобувають ринкові переваги. Водночас нікому не відомо, за якою зі своїх методичок Олександр Новіков вносить ту чи іншу компанію до «чорного списку». Що саме собою становить значний корупційний ризик.

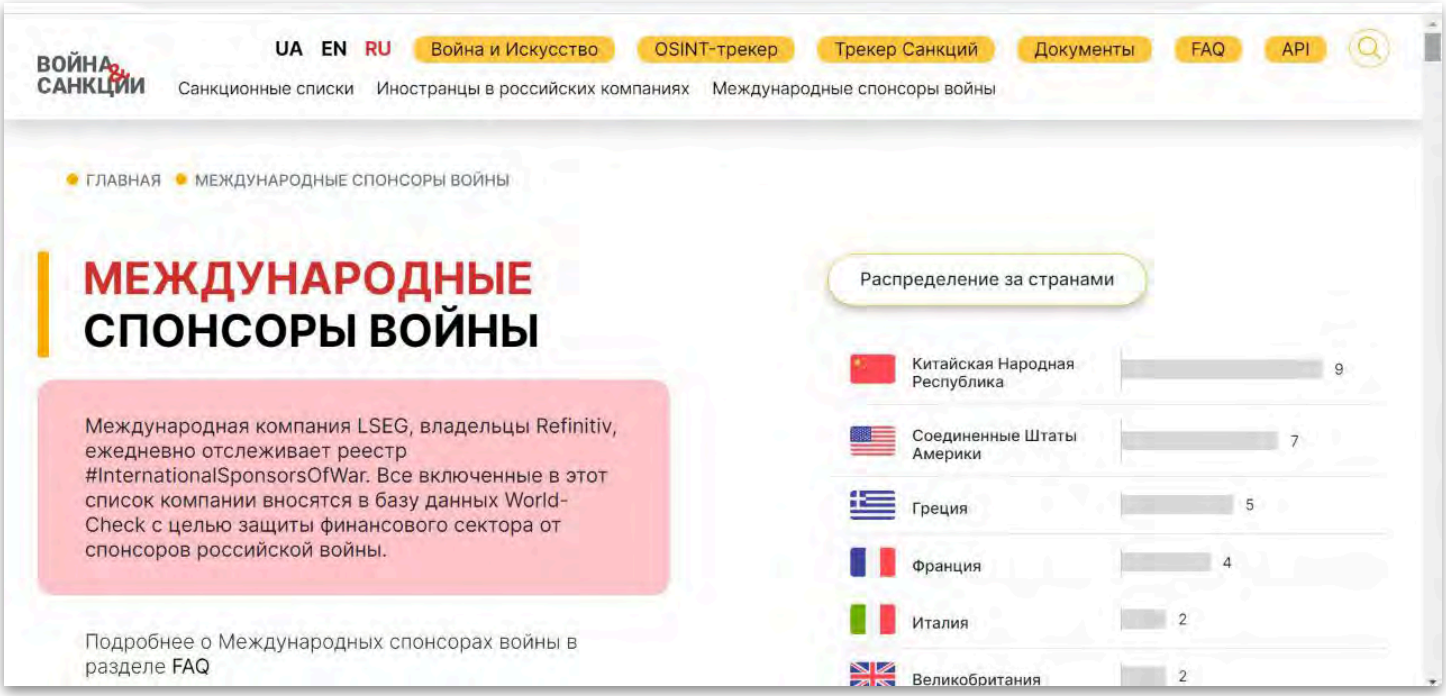

Плюс — перелік, як правильно зазначено на сайті, є важливим інструментом зовнішньої політики.

Тільки узгодженої зовнішньої політики держави, що воює, а не голови НАЗК Новікова чи будь-якого іншого керівника держоргану.

Хоч би хто в уряді або на Банковій за ним стояв. **МЗС, зазначене на сайті як партнер НАЗК у санкційному проєкті, стабільно пише голові агентства офіційні листи щодо неприпустимості перевищення повноважень Новіковим і шкоди, якої такі дії НАЗК завдають інтересам України.**

За інформацією наших джерел у НАЗК, цей аспект відносин між Україною та ЄС у робочій розмові з міністром закордонних справ порушував глава дипломатії ЄС Жозеп ***Боррель***. Припинити таку практику настійно рекомендував і спецпредставник ЄС із питань санкцій Девід ***О'Салліван***, який у середині червня спеціально приїжджав до Києва зустрітися з керівництвом НАЗК.

Цей візит зумовила справжня криза, коли внаслідок дій НАЗК виявилися заблокованими 11-й пакет антиросійських санкцій ЄС і новий транш військової допомоги на суму пів мільярда євро. Блокаду змушена була влаштувати Греція в червні 2023 року після того, як іще в липні 2022 року (!) НАЗК необґрунтовано внесло до списку спонсорів війни п’ять грецьких компаній, звинувативши їх у порушенні санкційного режиму, якого вони насправді не порушували.

> Після цього впродовж року НАЗК просто ігнорувало неформальні сигнали грецького уряду, передані по лінії українського МЗС.

У результаті під тиском Єврокомісії НАЗК тимчасово призупинило статус «міжнародних спонсорів війни» для грецьких компаній, нібито для проведення робочих консультацій.

Це дало змогу розблокувати 11-й санкційний пакет і військову допомогу.

Але через непоясненний збіг обставин, коли на початку серпня президент Зеленський повідомив про те, що Греція стала 14-ю державою, яка підтримала гарантії безпеки для України, НАЗК поновило всі п’ять грецьких компаній у списку міжнародних спонсорів війни. Джерело в НАЗК підтвердило, що рішення про внесення до списку ухвалює особисто Новіков.

5. Непрозорі конкурси та «свої» люди

Ми чудово пам'ятаємо, як ковід став зручним приводом оскопити реформу державної служби:

— **конкурси на посади держслужбовців було скасовано.**

Війна лише закріпила завоювання влади, що дозволила собі в ручному режимі з корупційними та якими завгодно ризиками утрамбувати міністерства й відомства «своїми» людьми. Кількість скандалів, які ми зараз спостерігаємо, зокрема й в оборонній сфері, є цьому підтвердженням.

Так от, НАЗК, яке не лише стежить за чистотою декларацій держчиновників, а й патронує підрозділи із запобігання корупції в інших органах державної влади, і яке, за визначенням, має бути кадровим прикладом, м'яко кажучи, таким не є (критерії 9.12–9.14).

Положення про відкритий конкурсний добір до НАЗК, ухвалене в березні 2020 року, викликало зауваження аудиторів стосовно «порядку проведення спеціальних конкурсів, формування складу комісії, проходження співбесіди на доброчесність».

По-перше, ні результати тестування, ні список кандидатів, допущених до наступного етапу конкурсу, не оприлюднювали на сайті НАЗК. Комісія замість того, щоб затверджувати одного переможця конкурсу, **пропонувала голові НАЗК три кандидатури на вибір**. Водночас кількість членів і склад конкурсної комісії залишалися невизначеними, що свідчить про надмірну дискрецію.

«З одного боку, це створювало ризики зміни особового складу або кількості комісій для кожного конкретного конкурсу, й у такий спосіб вплив представників Громадської ради при НАЗК у конкурсній комісії в окремих випадках міг бути ослаблений, — зазначають аудитори. — З іншого, така практика потенційно давала змогу **створювати спеціальні конкурсні комісії під конкретні конкурси**».

По-друге, положення передбачає, що засідання конкурсної комісії є правомочним, якщо в ньому взяла участь «більш як половина загального складу комісії». А «рішення конкурсної комісії вважається ухваленим, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на засіданні». **Це означає, що менш як половина затвердженого складу конкурсної комісії потенційно може ухвалити рішення з будь-якого питання.** А це нонсенс!

По-третє, відкритих конкурсів на посади керівників окремих структурних підрозділів НАЗК здебільшого не проводили. **НАЗК зловживало**

процедурами переведення замість проведення відкритих конкурсів. Ба більше, «комісія отримала конфіденційне повідомлення про приклади, що свідчать про недостатню неупередженість членів конкурсної комісії під час проведення певних відкритих конкурсів».

Водночас голова НАЗК у лютневому інтерв'ю ZN.UA, анітрохи не бентежачись, заявив, що **«реформа держслужби зараз практично не працює. І єдина інституція в державі, де ще тривають конкурси, — це НАЗК».**

Усю систему управління Новікова шито білими нитками. Підсумовуючи, зазначимо, що «Управління та організаційна спроможність Національного агентства» — єдиний об'єкт оцінки аудиторів, що набрав лише 48% «плюсів», отримавши, по суті, оцінку «незадовільно» (дивіться 9-й об'єкт критеріїв).

6. НАЗК як функція. Напориста, але з невирішеним конфліктом інтересів у відносинах із Банковою та Кабміном

Вибудовуючись за лекалами Новікова ізсередини, НАЗК виконувало свої безпосередні зовнішні функції. Йдеться насамперед про перевірки декларацій і способу життя чиновників усіх рівнів, а також усебічну організацію системи запобігання корупції в органах державної влади.

Треба визнати, що на шляху НАЗК трапилося чимало гігантських валунів, які Новіков або доблесно зрушував — і таке було, або завбачливо оминав.

«Найпомітнішою спробою обмеження повноважень НАЗК стало рішення Конституційного суду України від жовтня 2020 року про скасування кількох важливих повноважень НАЗК, зокрема фінансового контролю над активами та інтересами державних службовців, — **цілком очікувано зафіксували у звіті аудитори.** — Рішення КСУ серйозно підірвало правову базу в сфері боротьби з корупцією. Це спричинило закриття численних кримінальних і адміністративних проваджень щодо ймовірних корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, зокрема й у сфері відповідальності НАЗК».

> Менш як за два місяці після рішення КСУ, завдяки жорсткій позиції НАЗК і тиску громадськості, кримінальну відповідальність за недостовірне декларування парламент повернув. Але не в повному обсязі: за незаконне приховування майнового стану нині передбачено лише рік позбавлення волі.

У цій досить дикій для цивілізованої держави історії справді мало що залежало від Новікова й команди НАЗК.

Як, утім, і в шерезі подальших форс-мажорних обставин, на які специфічно реагував парламент: спершу під час пандемії 2020 року, поставивши на паузу фінансову звітність політичних партій (а чи було це реально потрібно?), а потім — 2022-го, на час воєнного стану скасувавши декларування та перевірки декларацій. Зокрема й під час вступу на держслужбу.

До речі, партійний кейс депутати несподівано швидко розблокували буквально 23 серпня (як стверджують наші джерела в парламенті, ухваленню законопроєкту №9419-1 посприяли один із віцеспікерів парламенту, один із віцепрем'єрів і один із тепер уже колишніх заступників голови НАЗК).

А ось законопроєкт №9534 (про повернення до декларування й повних перевірок) спочатку технологічно завалили поправковим спамом, а сьогодні проголосували в залі з убивчою правкою: **реєстр декларацій залишили закритим іще на рік із можливістю для декларантів добровільно подати до НАЗК заяву про персональне відкриття декларації протягом цього**

року. Ця цинічна повільність влади красномовно свідчить про те, як ми насправді прагнемо до ЄС.

7. Антикорстратегія — водночас заслуга й проблема НАЗК

Позиція та зусилля НАЗК щодо розроблення, а згодом — і ухвалення **державної антикорупційної стратегії та урядової програми** — європейський кейс. І він має всі шанси закласти правильні підвалини запобігання корупції в органах державної влади. **Аудитори погодилися з тим, що команда НАЗК розробила документ (йдеться про стратегію) високої якості.**

«Над антикорупційною стратегією працювали ексзаступник голови НАЗК Іван Пресняков і керівник профільного департаменту Дмитро Калмиков. У роботі над урядовою програмою Преснякова змінив Андрій Вишневський. Вони робили це в максимально інклюзивний спосіб, — розповідає наше джерело в НАЗК. — Залучали міжнародних експертів, громадські організації. Це був дуже тривалий, але важливий процес. **Проблема лише в тім, що стратегія виявилася не на 100 відсотків актуальною, оскільки її довго не ухвалювала ВР.** Це спробували скоригувати в програмі, над якою разом із НАЗК працювали 15 робочих груп, але її затвердження також демонстративно гальмували. Парламент спізнився на рік, а потім іще на два місяці спізнився Кабмін».

Зрештою програму до державної стратегії на 2021–2025 роки було ухвалено лише в березні 2023 року.

Й це вже не дивує, чи не так?

Адже реальне ставлення будь-якої влади до боротьби з корупцією варто шукати не в гучних прожектах, що спираються на піар і популізм, як, приміром, нещодавня ініціатива президента прирівняти корупцію до держзради (паралельно вибивши системну основу в НАБУ), а в конкретних рутинних діях влади.

Котра, як зазвичай, на роки розтягує те, що має бути ухвалене максимально швидко.

В цьому — ще один виразний меседж аудиторів НАЗК до українського суспільства: дивіться та шукайте глибше. Вчасно помітити ризики й запобігти появі корупції завжди легше, ніж потім довести вже скоєний злочин і покарати за нього.

«Сенс антикорупційної стратегії — не в тому, щоб вирішити всі проблеми й за термін її виконання ліквідувати корупцію, — продовжує джерело. — **Сенс — у правильному цілевизначенні й технологічному розкладанні цих цілей на дії в ухваленій урядовій програмі — з визначенням термінів, виконавців, бюджету тощо. У держави на руках сьогодні — технологічна карта, де видно всіх відповідальних за деталі й цілісну картину.**

18 серпня було презентовано відкриту частину системи моніторингу реалізації антикорупційної стратегії. Можна зайти на сайт і щодо кожного міністерства побачити динаміку виконання поставлених завдань».

Отже, антикорупційним активістам варто починати ранок із цього сайту, щоб регулярно ставити правильні запитання чиновникам. Водночас не забуваючи про НАЗК. Адже агентство, надто захопившись розробленням державної стратегії, 2020 року повністю забуло про власну. Що в контексті всього вищезазначеного дуже не комільфо.

2023 р., прем'єр-міністр Денис Шмигаль веде засідання уряду. Ексміністру оборони Олексію Рєзнікову, який подав у відставку на хвилі чергового корупційного скандалу в МО, давно мають ставити запитання правоохоронні органи

Ба більше, на думку аудиторів, **«НАЗК має змістити акцент із періодичного планування антикорупційних заходів на створення дієвої системи внутрішнього антикорупційного контролю в кожному державному органі»**. А з внутрішнім контролем, як ми вже встигли з'ясувати, усередині самого НАЗК — великі невирішені проблеми. Це саме про те, що, вимагаючи ідеальної чистоти від інших, вимий підлогу в себе вдома.

8. Декларування, «швидкі» перевірки та холостий моніторинг способу життя

Тут, зачепившись за петлю, аудитори знову витягли довгу управлінську нитку з методичними рекомендаціями. «НАЗК запровадило нову процедуру так званих **швидких перевірок декларацій** замість належного контролю правильності та повноти їхнього заповнення, — констатує комісія. — Це вийшло за межі його законних повноважень і викликало дублювання. НАЗК класифікувало кілька інших внутрішніх актів як рекомендації, намагаючись уникнути громадського контролю та обов'язкової реєстрації в Міністерстві юстиції».

Те ж саме сталося з положенням про **моніторинг способу життя** — процедури з високим рівнем втручання в приватність осіб, яких вона

стосується. «Замість того щоб прийняти положення, як слід було б зробити, НАЗК видало рекомендації для свого персоналу, — зазначають аудитори. — **Така практика створила юридичні ризики для здійснення повноважень НАЗК із фінансового контролю, що підриває довіру до Національного агентства»**. Це в ключовій функції агентства!

НАЗК повинне уважно вивчити застереження зацікавлених сторін та інклюзивно визначити й застосувати процедуру відбору декларацій для обов'язкової повної перевірки (критерій 5.6). **«Послідовність такої перевірки слід визначати на основі оцінки ризиків, а не розпливчастих рекомендацій».**

9. На мінному полі конфлікту інтересів: Єрмак, Татаров і Ко

«Комісія зафіксувала сумнівне управлінське рішення голови НАЗК: **не використовувати випадкового автоматизованого розподілу справ для верифікації випадків конфлікту інтересів та інших пов'язаних із ними порушень»**. (До речі, з автоматичним розподілом перевірки декларацій теж проблема, комісія вказала на те, що процедуру виписано так, що можливе ручне втручання).

Тобто, простіше кажучи, Новіков ще однією методичкою наділив себе одноособовим правом вирішувати, хто з працівників НАЗК розглядатиме справи, пов'язані з конфліктом інтересів. Притому що вся система влади в нас побудована на конфлікті інтересів, і попередити корупцію — означає правильно та вчасно вказати, де є такий ризик. Сміливо.

І вже до болю знайоме нам: «Протягом періоду оцінювання НАЗК **скасувало порядок** складання адміністративних протоколів по правопорушеннях, пов'язаних із конфліктом інтересів та іншими антикорупційними обмеженнями (наприклад, подарунки і несумісність). Зате НАЗК видало **три окремі «методичні рекомендації»,** в яких визначено, як уповноважені службовці НАЗК мають виявляти відповідні правопорушення, збирати докази та готувати адміністративні протоколи про порушення. **Регулювання цієї процедури з допомогою «рекомендацій» позбавляє відповідних посадових осіб правової визначеності та може призвести до зловживання повноваженнями з боку НАЗК**».

Пояснення управлінської стратегії Новікова, що викликає в аудиторів ще більше занепокоєння, може полягати в тому, що **«такий підхід застосовується для запобігання потенційної відповідальності за неналежне виконання НАЗК його функцій»**. «Комісія не може погодитися з такою практикою, оскільки вона обмежує підзвітність НАЗК і **підриває базові принципи діяльності органів публічної влади»**, — ставить жирну крапку в «діагнозі» аудит.

Комісія виявила численні випадки, коли НАЗК не виконало своїх обов'язків щодо моніторингу й попередження конфлікту інтересів.

До цього переліку належать справи Татарова, Іванісова, Вітренка, Лероса, Єрмака та інших (критерій 4.15). Наведемо два проаналізовані аудиторами приклади, які найбільше обговорюють у суспільстві.

Кейс Татарова

«У березні 2021 року ЦПК звернувся до заступника голови ОПУ Олега Татарова щодо можливого порушення вимог, пов'язаних із конфліктом інтересів. У 2020–2021 роках він проходив у кримінальному провадженні як підозрюваний. Водночас почалися спроби втрутитися в здійснення кримінального провадження стосовно Татарова, про що неодноразово повідомляло НАБУ. Свою роль у цьому перешкоджанні відіграло й Державне бюро розслідувань: воно провело досудове розслідування в кримінальному провадженні, в рамках якого вилучило матеріали судової справи, що мало вирішальне значення для передачі кримінального провадження проти О.Татарова з НАБУ в СБУ», — описують ситуацію аудитори.

Водночас комісія уточнює, що Татаров продовжував координувати діяльність правоохоронних органів, а його конфлікт інтересів вирішувався тільки щодо НАБУ, Генеральної прокуратури й СБУ. Що стосується інших органів, зокрема ДБР, таких рішень не ухвалювали. «ЦПК направив звернення за цими обставинами в березні 2021 року, — уточнює аудит. — У відповідь на це 17 березня 2021 року НАЗК повідомило (лист 33-02/14969/21), що здійснюватиме моніторинг і контроль над дотриманням відповідних вимог законодавства. **Надалі НАЗК не інформувало про ухвалені рішення або вжиті заходи.** Тільки у відповідь на додатковий запит НАЗК повідомило (лист 92-02/69888-21 від 17.09.2021), що звернулося із запитами в ОПУ й ОГПУ й одержало від них потрібну інформацію та копії документів.

У листі НАЗК також зазначено, що в ОПУ «вжито заходів з усунення будь-якої можливості взаємодії з Генпрокуратурою, НАБУ і СБУ», а відповідні повноваження покладено на заступника голови офісу президента України Смирнова в грудні 2021 року. **«Однак із відповіді випливає, що відсутність перегляду повноважень Татарова стосовно інших слідчих органів, зокрема ДБР, взагалі не досліджувалася,** — йдеться у звіті. — Крім того, НАЗК не надало жодної оцінки ключовим обвинуваченням, викладеним у зверненні. До того ж Закон України «Про запобігання корупції» не передбачає такого заходу вирішення конфлікту інтересів, як «усунення будь-якої можливості взаємодії» із кимось. **Тому виникає питання про законність і обґрунтованості рішень НАЗК під час перевірки в принципі».**

Аудитори у зв’язку з цим звернули увагу на показову відповідь Новікова на запитання в інтерв'ю журналістові видання "Слово і діло" щодо загального моніторингу НАЗК конфлікту інтересів у випадку з Татаровим.

«Слово і діло»:

> **«Нещодавно було оприлюднено розслідування Михайла Ткача про святкування дня народження Олега Татарова. До нього прийшов заступник генпрокурора Олексій Симоненко, який, власне, й забрав у НАБУ та САП справу Татарова і передав у Службу безпеки України в грудні 2020 року. Чи перевіряєте ви ці факти?».**

Олександр Новіков:

> «Ми не одержували жодних звернень із цього приводу. Хочу підкреслити, що конфлікт інтересів існуватиме, якщо дружні або будь-які інші стосунки виникли до ухвалення рішення про передачу справи Татарова в СБУ. Ви самі сказали, що Симоненко прийняв рішення майже рік тому. Тобто той факт, що він був присутній на дні народження Татарова через рік, не може сам по собі вказувати на конфлікт інтересів, навіть із хронологічних причин. **Ми не можемо почати моніторинг самостійно, бо немає причин**».

Липень 2023 р., заступник голови ОПУ Олег Татаров (у центрі) успішно продовжує своє кураторство на зустрічі учасників координаційної платформи, що розглядає проблеми, які виникають між бізнесом і правоохоронними органами.

Кейс Єрмака

«ЦПК зазначає, що на початку 2020 року в журналістському розслідуванні програми «Схеми» (Радіо Свобода) повідомлялося про можливе порушення обмежень на одержання подарунків керівником ОПУ Андрієм Єрмаком, який безплатно користувався приватним літаком для польоту з Мінська в Київ, — описує ситуацію комісія. — ЦПК звернувся в НАЗК щодо можливого порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції». У відповідь на це звернення НАЗК повідомило (лист 31-02/13555/20 від 14.04.2020), що «здійснюється збір фактичних даних, на підставі яких буде встановлено наявність або відсутність адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією».

Однак, за інформацією аудиторів, НАЗК не надіслало подальшої інформації про результати такої перевірки. Тим часом строки накладення адміністративного стягнення закінчилися. **На думку комісії, НАЗК перевіряло зазначені обставини необґрунтовано довго**. Яких саме дій вжили в рамках перевірки, Центр протидії корупції не повідомили. «Відповідно, комісія не може оцінити, чи уповноважені особи НАЗК вжили належних дій для встановлення всіх обставин, потрібних для ухвалення рішення».

Безумовно, відповісти на всі ці запитання може сам Олександр Новіков, який призначив у ручному режимі співробітників НАЗК, які «невиправдано довго» перевіряли справу Єрмака, заплющували очі на дії Татарова… та на кого завгодно, хто сьогодні представляє владу. **І до кого демонструє очевидну лояльність голова ключового антикорупційного органу Олександр Новіков. Що, власне, й зафіксував зовнішній аудит**. Саме тому в нас завжди можуть бути підозри.

І не тільки в нас. От хоч би скільки нині Новіков тиснув на камеру руки мерам, підписуючи меморандуми про співпрацю, вони чітко знають, що протокол НАПК на мерів Чернігова й Рівного — це подача Новікова зацікавленій Банковій.

Так, НАЗК склало правильний протокол, а суд, відпрацьовуючи схему, застосувавши необґрунтовано суворе рішення, відсторонив мерів від посад. Але, як то кажуть, тепер зрозумілі нюанси.

Липень 2023 р, голова АМУ Віталій Кличко та голова НАЗК Олександр Новіков під час підписання меморандуму про співпрацю

10. НАЗК як гарантія, що покликана тримати законодавчу рамку, але тримає паузу під тиском інтересантів

Уся діяльність НАЗК передусім спрямована на зміну поведінки чиновників. Конкурси на держслужбу, декларування майна, моніторинг конфлікту інтересів, а також вмикання функції запобігання корупції всередині міністерств, агентств та інших установ покликані системно обмежувати апетити тих, хто вирішив поправити матеріальне становище за рахунок хабарів і відкатів. Наскільки це вдалося інституції під керівництвом Новікова, визначив аудит, і спробували в усіх взаємозв'язках позначити у своїй розповіді ми.

Однак є ще один рівень повноважень НАЗК, який не повною мірою вивчили аудитори (методику аудиту складав і затверджував Кабмін) і який виявився розпорошеним по всіх дев'яти об'єктах їхньої оцінки. **Мова про антикорупційну експертизу проєктів законодавчих актів, які приймає парламент.** Адже можна скільки завгодно перевіряти декларації, писати стратегії та програми, але якщо народні депутати прийняли неякісний законодавчий акт, то всі чиновники, які справно декларують, виконуватимуть правила завідомо корупційного закону. **І це, мабуть, найважливіший важіль НАЗК, з допомогою якого антикорупційна інституція може впливати на**

поведінку державної системи загалом, ставити в здорові рамки цілі галузі.

Алгоритм дій НАЗК нормує стаття 55 профільного закону, внутрішнє Положення НАЗК, а також власна методологія. Для цього в агентстві створили спеціальне управління, а також налагодили зв'язки з урядом. «НАЗК удалося домогтися внесення змін до Регламенту Кабінету міністрів і змусити Кабмін направляти проекти нормативних актів у НАЗК на антикорупційну експертизу», — уточнюють аудитори.

Однак важливе інше:

> — відсутність чіткого механізму дій після одержання від НАЗК висновків антикорупційної експертизи законопроєктів.

Тобто

> — НАЗК не може змусити міністрів і депутатів писати закони без закладених туди корупційних лазівок, а парламент — не приймати їх. Влада може звернути увагу на зауваження НАЗК, а може й не звернути.

Однак НАЗК має у своїх руках потужний інструмент — публічність. Для чого, власне, в агентства є власний медійний майданчик і Громадська рада (а, до речі, де вона?). Але й тут в Олександра Новікова якось не склалося.

11. Скандальний законопроєкт №5655 як маркер для Новікова

Законопроєкт про містобудівну реформу — по суті, перший сигнал, який дав змогу громадськості й медіа засумніватися в правильності того, що відбувається всередині НАЗК.

Ми достатньо написали про цю історію лобізму без правил із боку влади, однак буквально пунктиром позначимо хронологію ролі в ній НАЗК. **Це архіважливий кейс, тому що корупційна основа закладається під усю галузь, яка відіграватиме ключову роль у поствоєнному відновленні.**

Свої висновки щодо корупційних мін №5655 НАЗК опублікувало ще в жовтні 2021 року, буквально через три місяці після реєстрації законопроєкту.

> «Подолання корупції в цій сфері потребує розробки й прийняття комплексної правової основи для розвитку містобудування, а також впровадження ефективної системи державного контролю і нагляду. Враховуючи викладене, необхідним кроком для мінімізації корупційних ризиків у сфері містобудування є прийняття Містобудівного кодексу. **Проєкт закону містить корупціогенні чинники й потребує доопрацювання з урахуванням зазначених рекомендацій»**, —

зробили висновок експерти НАЗК. І дали свої рекомендації, як усе виправити.

Понад рік будівельне лобі на чолі з ключовою авторкою 5655 — очільницею партії «Слуга народу» Оленою Шуляк «виконувало рекомендації НАЗК», спамило законопроєкт виправленнями, активно проштовхуючи в зал.

Усе це — на тлі очевидного несприйняття законопроєкту основними стейкхолдерами — органами місцевого самоврядування, спільнотою архітекторів і експертами. В умовах цілковитої непрозорості лобісти від влади змінили законопроєкт на 90%, і профільний комітет, який синхронно напередодні голосування очолила Шуляк, затвердив друге читання й призначив дату голосування в залі парламенту. Все це активно висвітлювали медіа, і за процесом точно спостерігав керівник НАЗК Новіков.

У якого, до речі, на руках — недавнє дослідження НАЗК про пріоритетні галузі для стратегічного аналізу корупційних ризиків. Де за результатами аналізу сфер/галузей за критерієм імовірності корупційних ризиків визначено **три сфери** публічного управління й економіки, корупційні правопорушення в яких найчастіше стають предметом притягнення до відповідальності або розслідувальної журналістики. **В трійці лідерів, окрім енергетики й енергозбереження, — причетні до закону 5655 державне регулювання ведення бізнесу та земельні відносини.**

Далі — детектив.

Олександр Новіков, який, згідно з Порядком НАЗК, особисто відповідає за антикорекспертизу, завбачливо передає всю офіційну частину комунікації щодо 5655 своєму новому, недавно призначеному заступникові Андрію Вишневському (котрий нічого не підозрює?)**.**

30 листопада 2022 року НАЗК відправляє в комітет листа за підписом Вишневського з лаконічним висновком: нова редакція проєкту 5655 не відповідає антикорупційній стратегії. Допрацюйте! І вісім сторінок рекомендацій.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: www.nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

На № 04-23/12-2022/203768 від 29.11.2022

Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Національне агентство з питань запобігання корупції розглянуло доопрацьовану редакцію проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (реєстр. № 5655) (далі – проєкт Закону) та повідомляє.

Відповідно до Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки (Антикорупційна стратегія) пріоритетною сферою для запровадження заходів запобігання корупції визначено, зокрема будівництво, земельні відносини та інфраструктура.

Проблемами у зазначеній галузі визначено, серед іншого, недосконаліть діючих інструментів контролю та недостатність прозорості процесів будівництва.

За результатом розгляду доопрацьованої редакції проєкту Закону було встановлено, що запропонована редакція не вирішує позначених проблем, а отже не узгоджується з Антикорупційною стратегією.

У зв'язку із зазначеним пропонуємо доопрацювати проєкт Закону відповідно до наданих зауважень та рекомендацій щодо їх врахування.

Додаток: на 8 арк. в 1 прим.

Заступник Голови **Андрій ВИШНЕВСЬКИЙ**

Національне агентство з питань запобігання корупції
№21-03/24341-22 від 30.11.2022
Підписувач Вишневський Андрій Володимирович
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000380A3500625BA700
Дата підписання 30.11.2022

Зауваження та рекомендації до нової редакції проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (реєстр. № 5655)

1. Проєктом Закону не передбачено механізм усунення, виявлених порушень законодавства, встановлених в результаті здійснення нагляду, санкцій для об'єктів нагляду у разі встановлення порушень, а також яким чином відповідні порушення мають бути усунуті.

Також не передбачається процедури анулювання права на будівництво, отриманого на підставі поданих документів, які суперечать містобудівному законодавству.

Згідно з чинним ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності (ст.41-1), у разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, вчинених об'єктами нагляду, головні інспектори будівельного нагляду мають, крім іншого, право:

- видавати обов'язкові до виконання об'єктами нагляду приписи про усунення порушень вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності;
- ініціювати притягнення посадових осіб об'єктів нагляду до дисциплінарної відповідальності;
- вносити подання про звільнення посадової особи об'єкта нагляду до органу, який здійснив його призначення;
- звертатися до суду з позовами про скасування рішень, прийнятих об'єктами нагляду, які порушують вимоги законодавства у сфері містобудівної діяльності, з подальшим оприлюдненням такої інформації на порталі електронної системи;
- зупиняти дію рішень, прийнятих об'єктами нагляду відповідно до визначених цим Законом повноважень, які порушують вимоги законодавства у сфері містобудівної діяльності (крім документів, що засвідчують прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів), з одночасним поданням позову до суду про скасування такого рішення та подальшим оприлюдненням такої інформації на порталі електронної системи.

Зупинення дії рішення об'єкта нагляду тягне за собою зупинення до набрання законної сили судовим рішенням виконання підготовчих та/або будівельних робіт, право на виконання яких виникло на підставі рішення, яке зупинено.

Відповідно до ст. 43 проєкту Закону, щодо порядку проведення перевірок під час здійснення державного містобудівного нагляду, ніяких наслідків для незаконного будівництва у разі виявлення порушень в результаті здійснення державного містобудівного нагляду не передбачено.

Це значно підвищує корупційні ризики, а також сприяє поширенню корупційних практик і незаконних забудов.

Рекомендації НАЗК:

у проєкту Закону передбачити процедуру припинення права на будівництво та анулювання дозвільних документів у разі встановлення органом нагляду правопорушень.

2. Проєктом Закону передбачається змінити визначення поняття «самочинне будівництво» у ст. 376 Цивільного кодексу України, встановивши, що це «*будівля, споруда, інший об'єкт нерухомого майна або їх частина вважаються самочинно збудованим об'єктом нерухомого майна (об'єктом самочинного будівництва), якщо вони збудовані або будуються на земельній ділянці, що не була відведена для цієї мети, або без набуття права на виконання будівельних робіт відповідно до закону, або з порушенням встановленої законом гранично допустимої поверховості або площі об'єкта, який відповідно до закону може споруджуватися без проектної документації на будівництво, або з істотними порушеннями проектної документації на будівництво. Перелік таких істотних порушень встановлюється законом».*

Перелік істотних порушень затвердженої проектної документації на будівництво встановлюється у редакції ст. *38-3* Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» до яких належить, зокрема *порушення обмежень:*

а) встановлених містобудівною документацією на місцевому рівні;

б) передбачених містобудівними умовами та обмеженнями відповідно до абзацу першого пункту 6 та пункту 7 частини сімнадцятої статті 29 цього Закону.

Проте проєкт Закону не охоплює випадки коли будівництво відбулося із порушенням містобудівної документації та містобудівних умов та обмежень.

Враховуючи вищезазначене проєктом пропонується не вдосконалити визначення «самочинне будівництво», а значно звузити перелік умов за яких будівництво вважається самочинним. Відсутність вимог до дотримання планування територій, які відносяться до виключних повноважень органів місцевого самоврядування, позбавляє територіальні громади реальних можливосте запобігати забудові території з порушенням містобудівної документації.

Рекомендації НАЗК:

визначити у ч. 1 ст. 376 ЦКУ, що об'єкт будівництва вважається самочинним, якщо він будується із порушенням вимог містобудівних умов та обмежень і містобудівної документації.

3. У ч. 13 ст. 42 нової редакції Закону 3038-VI визначено, що орган державного містобудівного нагляду приймає рішення про відмову в здійсненні державного містобудівного нагляду зокрема, у разі, якщо:

наявна інформація про судове рішення з такого самого питання, що є предметом державного містобудівного нагляду;

наявна інформація про судове провадження з такого самого питання і тієї самої підстави, що є предметом державного містобудівного нагляду.

Запропоноване регулювання надає можливість ініціювати судові процеси зацікавленими особами, що дозволить блокувати призначення перевірок в порядку державного містобудівного нагляду на невизначений термін та

призведе до можливості продовжувати діяльність із порушеннями до прийняття рішення судом, яке може затягнутися на роки.

Рекомендації НАЗК:

виключити із ч. 13 ст. 42 нової редакції Закону 3038-VI таки підстави для рішення про відмову в здійсненні державного містобудівного нагляду, як:

наявна інформація про судове рішення з такого самого питання, що є предметом державного містобудівного нагляду;

наявна інформація про судове провадження з такого самого питання і тієї самої підстави, що є предметом державного містобудівного нагляду.

4. У п. 15 розділу I проєкту Закону пропонується доповнити Закон України «Про архітектурну діяльність» новою ст. 17^1 та визначити повноваження атестаційної комісії, зокрема щодо розгляду скарг фізичних або юридичних осіб, за результатами якого атестаційна комісія направляє до органу державного містобудівного нагляду подання про притягнення до відповідальності виконавця окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури.

Відповідно до ч. 1 ст. 17^1 атестаційна архітектурно-будівельна комісія створюється для проведення професійної атестації виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері містобудування та архітектури (саморегулівною організацією, якій делеговано повноваження на проведення професійної атестації).

За таких обставин, вирішення питань щодо складення подання про притягнення до відповідальності виконавця окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, на підставі скарг фізичних або юридичних осіб виходить за межі компетенції атестаційної комісії.

Рекомендації НАЗК:

у ст. 17^1, якою пропонується доповнити Закон України «Про архітектурну діяльність» п.п. «г» п. 5 ч. 9, а також ч.ч. 10-12 – виключити.

5. Проєктом Закону пропонується ст. 38 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та у ч. 24 встановити, що право на виконання підготовчих або будівельних робіт поновлюється автоматично програмними засобами електронної системи у разі невнесення до Реєстру будівельної діяльності відомостей про подання позову про припинення права на виконання підготовчих або будівельних робіт протягом 30 календарних днів з дня видання припису про зупинення права на виконання підготовчих або будівельних робіт.

Як писало раніше ZN.UA, згідно зі ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції», НАЗК може з власної ініціативи взяти переписаний законопроєкт

на антикорекспертизу, що **є підставою зупинити процедуру його розгляду або ухвалення терміном до десяти днів**. Водночас важливо зазначити: експерти стверджують, що, згідно з п. 5 вищезгаданого порядку, цих десяти днів може бути достатньо лише для моніторингу законодавчого акту, тим більше, якщо він переписаний на 90 відсотків. І якщо виявлено корупційні норми, НАЗК **зобов'язане взяти законопроєкт на антикорупційну експертизу.** Байдуже, повторна вона чи ні, — важливо, що виявлено корупційні норми. Проте чіткого формулювання щодо повторної експертизи в законі немає (а ми пам'ятаємо, що антикорекспертизу першого читання 5655 проводили). Тож у разі, якщо керівник агентства має якісь інші цілі, крім системного усунення корупційних ризиків, НАЗК, звісно, може й не проводити повторної експертизи. Так чи інак, **це, безперечно, має уточнити законодавець.** Але профільний комітет на чолі з Шуляк навіть за результатами моніторингу НАЗК одержав на руки 10 пунктів зауважень і рекомендацій.

Водночас жодної публічної комунікації щодо своєї офіційної позиції НАЗК не здійснює. Та оскільки парламентський процес залишається абсолютно закритим, а депутати вже кажуть про призначену дату голосування в залі, Національна спілка архітекторів України (НСАУ) звертається до НАЗК із проханням уточнити свою позицію.

8 грудня 2022 року НАЗК за підписом Вишневського дає відповідь Спілці архітекторів, уточнивши, що, **за інформацією профільного комітету**, засідання якого відбулося того ж дня, зауваження НАЗК враховано, проте **остаточний варіант документу НАЗК досі не отримало**.

ПАПЕРОВА КОПІЯ
ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТА

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

На № 109 від 01.12.2022

Національна спілка архітекторів України

Національне агентство з питань запобігання корупції розглянуло лист Національної спілки архітекторів України щодо антикорупційної експертизи проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (реєстр. № 5655 від 11.06.2021) (далі – проєкт Закону) та повідомляє.

Відповідно до ч. 5 ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» Національне агентство провело антикорупційну експертизу проєкту Закону та листом від 12.10.2021 № 21-03/75207-21 поінформувало Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (далі – Комітет), а також Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики про результати проведеної експертизи та необхідність вжити заходів щодо усунення виявлених корупціогенних факторів шляхом доопрацювання та врахування наданих рекомендацій в остаточній редакції проєкту Закону.

Комітет листом від 29.11.2022 № 04-23/12-2022/203768 надав доопрацьований та підготовлений до другого читання проєкт Закону, схвалений на засіданні Комітету 28.11.2022.

Оскільки Закон України «Про запобігання корупції» не передбачає проведення повторної антикорупційної експертизи проєктів актів, за результатами оперативного опрацювання схваленої Комітетом редакції проєкту Закону Національне агентство підготувало та направило лист від 30.11.2022 № 21-03/24341-22 щодо наявності зауважень та рекомендацій до проєкту Закону, а також невідповідності його Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки (копія додається).

08.12.2022 відбулося засідання Комітету, на якому, за попередньою інформацією, розглянуто доопрацьовану редакцію проєкту Закону та враховано позицію Національного агентства.

Національне агентство з питань запобігання корупції
№21-03/24716-22 від 08.12.2022
Підписувач Вишневський Андрій Володимирович
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000380A3500625BA700
Дата підписання 08.12.2022

ПАПЕРОВА КОПІЯ
ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТА

На цей час редакції проєкту Закону, схваленої за результатами засідання Комітету, проведеного 08.12.2022, до Національного агентства не надходило.

Додаток: на 9 арк. в 1 прим.

Заступник Голови
Національного агентства
з питань запобігання корупції **Андрій ВИШНЕВСЬКИЙ**

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ
Головний спеціаліст відділу обробки
та реєстрації кореспонденції
Управління документообігу та контролю
Стасишина І.
(дата, підпис, ПІБ) 09.12.22

9 грудня 2022 року (за чотири дні до голосування) «віцепрем'єр-міністр із відновлення України Олександр Кубраков, проводячи робочу зустріч із представниками посольств країн G7 і Євроделегації, наголосив на врахуванні всіх зауважень НАЗК і важливості того, що «ключовий антикорупційний орган підтримує цю реформу».

13 грудня 2022 року парламент за підтримки голосів ОПЗЖ голосує 5655. Того ж дня петиція президентові з вимогою ветувати закон набирає 25 тисяч голосів.

14 грудня 2022 року Олександр Новіков у інтерв'ю НВ прямо заявляє: всі висновки антикорупційної експертизи та рекомендації НАЗК повністю враховано. З погляду антикорупційних механізмів, агентство не бачить статей, які б створювали корупційні ризики. У НАЗК немає запитань до закону в тому обсязі, який аналізувала антикорекспертиза.

А далі — розв'язка

26 грудня 2022 року НАЗК за підписом Андрія ***Вишневського*** дає відповідь на повторний запит НСАУ, уточнюючи, що остаточну версію законопроєкту одержало лише 9 грудня, тобто за чотири дні до голосування.

Вишневський, згадуючи про нейтральність позиції НАЗК (що є нормальним для антикорупційного органу), уточнює, що представники агентства не брали участі в засіданні комітету 8 грудня, а також не були присутні в день голосування, а остаточний текст, поданий на підпис президентові, досі не опубліковано.

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

На _____ від _____

Національна спілка архітекторів України

На доповнення до листа від 08.12.2022 № 21-03/24714-22 Національне агентство з питань запобігання корупції повідомляє.

За результатами аналізу тексту доопрацьованого проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» (реєстр. № 5655 від 11.06.2021) (далі – проєкт Закону), отриманого від Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування 09 грудня 2022 року, було виявлено, що зауваження Національного агентства враховані Комітетом не повною мірою.

Зокрема, залишився неврахованим пункт 5 зауважень та рекомендацій, викладених у листі Національного агентства від 30.11.2022 № 21-03/24341-22 зазначеному Комітету, копія якого була надіслана вам 08.12.2022.

Так, у доопрацьованому проєкті Закону пропонується у п. 1 ч. 24 ст. 38 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановити, що право на виконання підготовчих або будівельних робіт поновлюється автоматично програмними засобами електронної системи у разі невнесення до Реєстру будівельної діяльності відомостей про подання позову про припинення права на виконання підготовчих або будівельних робіт протягом 30 календарних днів з дня видання припису про зупинення права на виконання підготовчих або будівельних робіт.

Отже, проєктом Закону фактично запроваджується принцип мовчазної згоди щодо відновлення права на виконання підготовчих або будівельних робіт замовником/генеральним підрядником у разі, наприклад, умисного, з метою отримання незаконного прибутку, невиконання своїх обов'язків уповноваженою особою органу містобудівного контролю.

Національне агентство з питань запобігання корупції
№21-03/25584-22 від 26.12.2022
Підписувач Вишневський Андрій Володимирович
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000380A3500625BA700
Дата підписання 26.12.2022

Національне агентство рекомендувало виключити в доопрацьованій редакції ст. 38 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» п. 1 ч. 24. Однак зазначеного положення у редакції проєкту Закону, надісланої до Національного агентства 09 грудня 2022 року, не виключено.

Користуючись нагодою, у зв'язку зі значним суспільним резонансом навколо проєкту Закону, маємо додатково роз'яснити нашу позицію, що залишається незмінною протягом усього часу розгляду проєкту Закону.

По-перше, Національне агентство ніколи не агітувало ні за, ні проти прийняття проекту Закону, оскільки воно не є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування. Агентство проводило антикорупційну експертизу та додатковий аналіз проєкту Закону із наданням зауважень та рекомендацій виключно у межах своєї компетенції – як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

По-друге, представники Національного агентства не брали участі у засіданні Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування 08 грудня 2022 року та у пленарному засіданні Верховної Ради України 13 грудня 2022 року, на яких розглядався проєкт Закону, а його остаточний текст, направлений на підпис Президентові України, досі не оприлюднений. Тому, попри поширення інформації про врахування зауважень та рекомендацій Національного агентства (з посиланням на попередню неофіційну інформацію від членів Комітету), зробити остаточні висновки про ступінь врахування своїх зауважень та рекомендацій Національне агентство наразі не має можливості. Так чи інакше, факт того, що в останньому доступному Національному агентству варіанті тексту проєкту Закону від 09.12.2022 більшість зауважень та рекомендацій враховано, є незмінним.

По-третє, Національне агентство завжди наголошувало – і у своїй публічній позиції на засіданні Комітету 28 листопада 2022 року, і у своїй неформальній комунікації з дипломатами країн «Великої сімки», – що головним корупційним ризиком проєкту Закону вважає його розроблення у недостатньо відкритий та інклюзивний спосіб, з порушенням принципу прозорості та врахування громадської думки, встановленого Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Заступник Голови Національного
агентства з питань запобігання корупції **Андрій ВИШНЕВСЬКИЙ**

«Тому, попри розповсюджену інформацію про врахування зауважень і рекомендацій НАЗК (із посиланнями на попередню інформацію від членів комітету), — пише ***Вишневський***, — НАЗК нині не має можливості зробити остаточні висновки про ступінь урахування своїх зауважень і рекомендацій».

Тобто Новіков 14 грудня таку можливість мав, а його заступник 26-го — ні.

Водночас Вишневський, загострivши увагу на невиконаному п'ятому пункті зауважень і рекомендацій, підтвердив, що в останньому варіанті законопроєкту, який було передано НАЗК, більшість зауважень усе-таки врахували. Що таке більшість, у листі не уточнюється, але можемо уточнити ми.

На той момент «аналіз фінальної редакції, яка вже стала публічною, свідчив про те, що «повністю врахованими можна вважати лише два зауваження НАЗК (4 і 6), частково враховано п'ять зауважень (2, 3, 7, 8 і 9), іще трьох узагалі не враховано». Йдеться про зауваження 1, 5, 10.

А тепер — іще одна офіційна цитата заступника Новікова Андрія ***Вишневського***, якого за кілька місяців звільнили вже через інший кейс, де він також насмілився озвучити позицію, що відрізнялася від позиції голови НАЗК:

> **«Національне агентство завжди наголошувало — й у своїй публічній позиції на засіданні комітету 28 листопада 2022 року, й у неформальній комунікації з дипломатами країн «Великої сімки»** (Олександре Кубраков, читайте уважно! **— Авт.), що основним корупційним ризиком цього закону вважає його розроблення в недостатньо відкритий та інклюзивний спосіб, із порушенням принципу прозорості й урахування громадської думки, встановленого Законом України «Про основи державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності».** Завіса!

Проте жодних публічних заяв щодо цього НАЗК, звісно, не робило.

Хоча Новіков, якби забажав, міг не лише взяти закон на повторну експертизу, а й навіть звернутися до президента з проханням ветувати закон, механізми якого регулюють одну з трьох найбільш корупційних сфер у країні.

Тим більше, що в історії НАЗК траплялися такі зухвалі випадки, до речі, зафіксовані аудиторами (критерій оцінки 8.2).

Чому цього не сталося?

Можливо, заради зміцнення підвалин ключової для антикорупційного блоку інституції про це захоче розповісти Андрій Вишневський? Як і про те, що

робити в межах єдиноначальності такої специфічної інституції, коли тільки керівник знає, як «правильно» запобігати корупції. Інакше — на вихід! Адже заступники — це дискреція голови НАЗК. Простіше кажучи, його продовження.

Наразі Олександр Новіков активно відвідує заходи Мінінфраструктури, де авторка 5655 Олена Шуляк, позичивши в Сірка очей, розповідає про «прозорі засади, на яких будуватиметься майбутнє відновлення України».

Зокрема про «*філософію* закону, буквально прошитого жорстким примусом корумпованої місцевої влади навести лад у містобудівній документації».

Пані Олено, читайте рекомендації НАЗК: **«У редакції проєкту закону посилюється роль містобудівних умов і обмежень і нівелюється містобудівна документація на місцевому рівні».** Однак рекомендації НАЗК, зокрема й щодо цього, не було виконано. Хоч як майстерно ви не шили своїми білими нитками.

Олександр Новіков у компанії віцепрем'єра Олександра Кубракова, директора НАБУ Семена Кривоноса та голови СН Олени Шуляк (крайня праворуч) на одній із презентацій із просування скандального 5655

Як має працювати антикорекспертиза?

«Інституційна спроможність НАЗК у цьому аспекті дуже слабка, — уточнює наше джерело в агентстві. — Наявність лише одного невеликого управління

на такому великому й складному напрямі не розв'язує проблеми, хоча й дає змогу успішно допомагати міністрам і депутатам, які звертаються до НАЗК у процесі підготовки законопроєктів. Нацагентству потрібно мати достатню кількість глибоких експертів у всіх ключових секторах. І процедуру слід удосконалити — виключити правову невизначеність і можливість подвійно тлумачити норми, щоб не виникало таких ситуацій, як із 5655. Лише прозорий, інклюзивний підхід, який має сприяти меті цього інструмента.

Ресурси управління антикорекспертизи мають бути в кілька разів більшими.

Тоді НАЗК стане однією з провідних частин системи запобігання корупції з її стримуваннями та противагами, що включає Мін'юст, Антикоркомітет ВРУ й експертне управління апарату парламенту».

Висновки

По-перше, користь проведеного міжнародною комісією аудиту НАЗК важко переоцінити. Шокуюча інформація, по суті, поклала на лопатки чинного голову НАЗК Новікова і, як багатьом здається, «може підірвати основи інституції». На перший погляд. А на другий, уважніший і глибший, — це наш реальний міст до Європейського Союзу. Коли ми можемо читати правду, говорити правду й розбудовувати державу правди.

По-друге, цілком очевидно, що самодержавна єдиноначальність у таких структурах містить великі ризики. Так само, як і колегіальність. І це є темою для глобальної роботи законодавців і аналітиків — чи призначати заступників голови НАЗК руками Кабміну, чи змінювати методику конкурсного добору самого голови, чи надавати додатковий канал працівникам усередині НАЗК для інформування (питання — кого?) про порушення голови (до речі, аудит зазначив, що такий канал внутрішньої комунікації агентства Новіков повністю заблокував).

По-третє, філософія та місія НАЗК мають змінитися з пріоритету покарання на пріоритет дієвого запобігання корупції. НАЗК — це не про палицю, якою треба демонстративно розмахувати, це система складних інструментів, що має змінювати поведінку чиновників і визначати здорові межі для всіх систем державного управління.

***

№ 2.018

Бандитський Петербург: сезон Вагнера

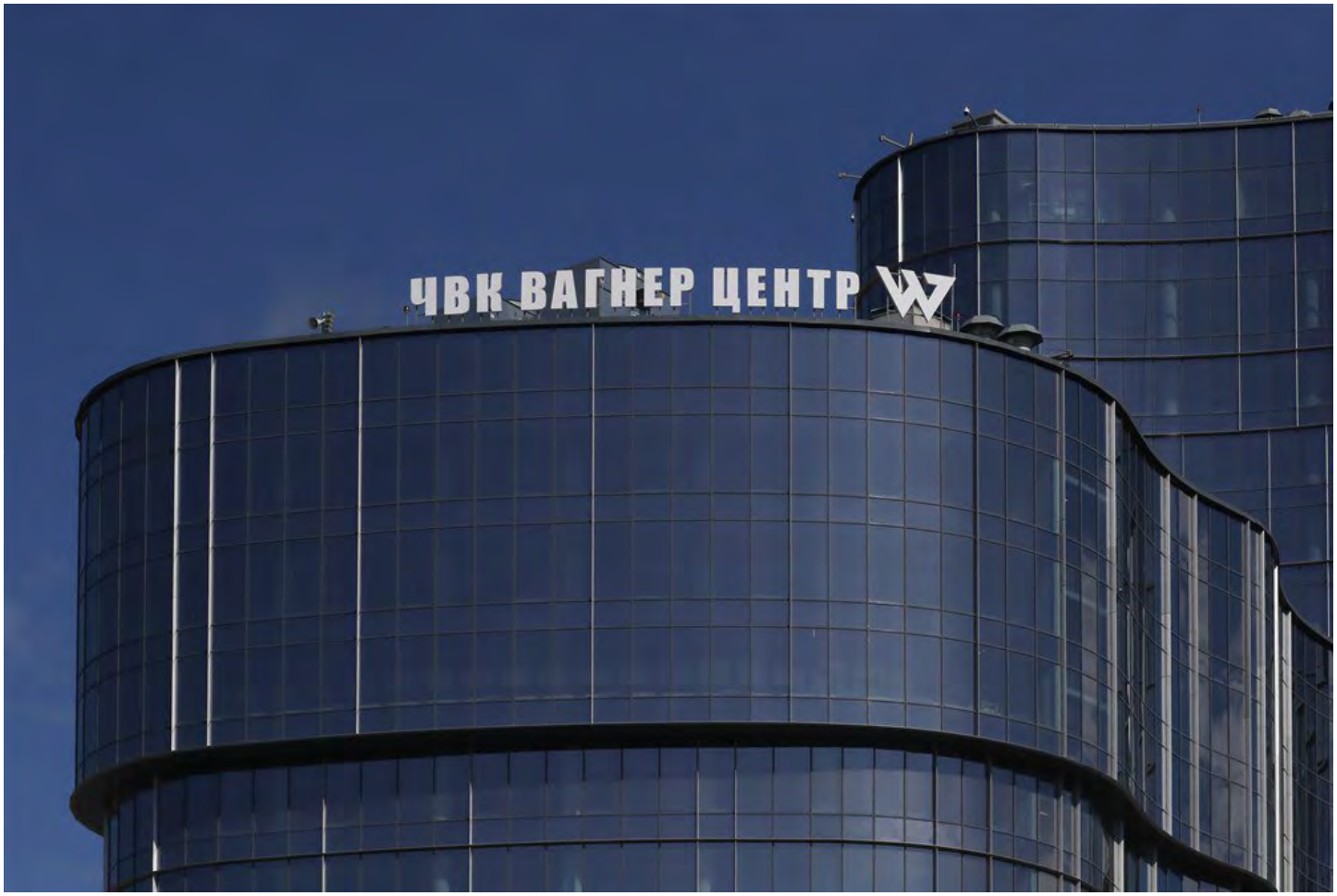

2023-09-01

Марія Кучеренко, аналитик

Все те, що створював Євген Пригожин, більш за все нагадувало російські серіали дев'яностих-нульових: сюжети розгорталися дуже довго і дуже емоційно: вчорашні союзники ставали ворогами, а потім знову мирились, а в підсумку головний герой урочисто і яскраво гинув. Однак продюсери завжди лишали глядачам певні натяки того, що шоу потенційно може тривати вічно, аби тільки було бажання спонсорів. Але чи є воно зараз, те бажання?

Для того щоб принаймні спробувати відповісти на це питання, варто згадати, чим була усі роки свого існування група Вагнера і які тенденції щодо турбо-патріотичної риторики спостерігалися в РФ останнім часом.

Група Вагнера могла б називатись ПВК лише умовно, що було підтверджено й особисто президентом РФ, який після так званого «маршу справедливості» заявив, що держава витратила на фінансування «Вагнера» з травня 2022 по травень 2023 більше ніж 86 млрд рублів.

Навіть до цього особисто озвученого президентом РФ підтвердження, підстав для ілюзій щодо незалежності цієї одиниці не спостерігалось: це і координація у зоні бойових дій безпосередньо з Міністерством оборони РФ (його «класичними», регулярними підрозділами), і використання авіації Міністерства оборони для доставки «найманців» у віддалені точки їхнього перебування (як, наприклад, у Судан), а паспорти прикриття для роботи

представників цієї групи видавали ті самі підрозділи ФМС РФ, що видавали документи прикриття «солсберецьким» агентам «Петрову та Боширову», які провалили свою місію у Великобританії. Усе це ретельно фіксувала Служба безпеки України, про це неодноразово повідомляли публічно.

Окремо варто згадати і про контракти компаній, пов'язаних з Пригожиним, на постачання харчування Міністерству оборони, та контракти, які укладали з такими компаніями заклади освіти вже після «спроби повстання». Тобто у випадку Пригожина жодним чином не йшлося про хоча б найменшу дистанцію від владних структур та тим більше «окремість від системи».

Вагнерівці в Ростові

«Заколот» Пригожина розпочався з імітації вибуху у таборі «вагнерів», і після цього з'явилося голосове повідомлення про так званий «марш справедливості». Варто зазначити, що Пригожин жодного разу у своїй критиці не зачіпав особисто Путіна, дозволивши собі лише сказати, що той помиляється в інтерпретації його дій. Протягом усієї кампанії публічних висловлювань проти міністра оборони РФ Сергія Шойгу та начальника Генштабу Валерія Герасимова Пригожин фокусувався виключно на них і їхньому оточенні. І основною вимогою «заколоту» була «видача Шойгу та Герасимова», а аж ніяк не «взяття влади в Москві». Втім, і артикульована вимога видається чимось з розряду фантастики: на якій підставі Путін або представники системи повинні «видавати» нехай й наближеній до МО (принаймні контрактами на постачання харчування) і Путіна людині міністра оборони та голову Генштабу?

1. Сучий путч

Ще фантастичніше виглядали «перемовини» між «заколотником» та заступником міністра оборони РФ Юнус-Беком Євкуровим, який у компанії заступника начальника Головного управління Генштабу Володимира Алєксєєва в штабі ЮВО (Южного воєнного округу) спокійно вислуховував розповіді Пригожина про те, як він «зараз рятує Росію». За даними російських телеграм-каналів, увесь час «руху колон» і перебування Пригожина у штабі ЮВО, там знаходився і генерал Суровікін, який був комунікатором між МО та Пригожиним від самого початку ескалації конфлікту Пригожина з Шойгу та Герасимовим. Нині про Суровікіна говорять як про особу, яка заплатила за ці перемовини посадою командувача ВКС. Але показово, що про другу посаду Суровікіна – заступника командувача Об'єднаним угрупуванням військ – пригадали у розмовах про відставку не одразу. Втім, російські коментатори продовжують генерувати альтернативні варіанти розвитку долі Суровікіна, який, за більшістю версій, лишився в розпорядженні Міністерства оборони. Наприклад, деякі російські джерела твердять, що він стане воєнним радником Халіфи Хафтара по лінії ГУ ГШ.

Сергій Суровікін і Сергій Шойгу

Показово, що саме Євкуров, незадовго до авіакатастрофи, в якій нібито загинув Пригожин, їде з першим офіційним візитом військової делегації РФ у Лівію – «з метою обговорення подальшого співробітництва». З появи

інформації про цей візит розпочалось обговорення того, що Міністерство оборони пропонуватиме клієнтурі «Вагнера» більш конвенційні послуги і що Євкуров, нібито, приїхав саме для цього.

В цілому, глядачу постійно демонструвались знаки, символи і натяки: авіатроща відбулась 23 серпня, рівно за два місяці після «повстання», у Лівію їде саме Євкуров, який вів перемовини з Пригожиним у ЮВО, і якому, таким чином, дають «можливість реваншу за публічне приниження». Повідомлення про зняття з однієї з посад Суровікіна, «близького до повстанців», почали з'являтись саме у річницю іншого путчу – ГКЧП, у подіях довкола якого Суровікін був не останньою фігурою. Саме Суровікін виконував обов'язки командира 1-го мотострілецького батальйону 2 гвардійської мотострілецької дивізії, який був винен у інциденті на Садовому кільці, коли загинули Володимир Усов, Ілля Кричевський та Дмитро Комарь.

В ніч з 23 на 24 червня 2023 року, за даними російських джерел, Олексія ***Дюміна***, губернатор Тульської області, найсерйознішу постать з неформальних союзників Пригожина, викликали в адміністрацію президента РФ як потенційного перемовника з «повстанцем». Але від нього тоді так і не дочекались жодних коментарів. Після відеозвернення Путіна щодо «зради», було оприлюднено цілий ряд звернень від імені губернаторів російських регіонів. Показово, що звернення від Тульської області не містило персональної репліки губернатора Дюміна. Втім, Дюмін був одним з перших коментаторів авіакатастрофи Пригожина, і дозволив собі говорити про те, що «зради вибачити не можна. Але зрадниками загиблі не були».

Олексій Дюмін і Володимир Путін

Втім, зараз вже можна сказати напевно: у цьому вирі лапок, сутностей і псевдосутностей, правильним рішенням української сторони та її союзників було не робити поспішних висновків з приводу «крихкості режиму Путіна» тут і зараз, і відмова від активних заходів як щодо РФ, так і щодо Білорусі, куди згодом і вийшли «заколотники». Всупереч емоціям у соцмережах та пропозиціям окремих одиниць та осіб, які формально протиставляють себе путінській Росії. По-справжньому позасистемних осіб, які б представляли силу, що спроможна розвалити російську силову вертикаль тут і зараз, серед вищеперерахованих персонажів не було. І не могло бути.

Події довкола спадку групи «Вагнера» також не розгортатимуться так швидко, як хотілось би аудиторії цієї мильної опери: ситуація з самою одиницею виглядає як дуже кадебіська нейтралізація. Звернення Путіна з приводу загибелі Пригожина і представників групи Вагнера містило згадку про те, що група зробила для «успіхів РФ у СВО і не тільки», чого президент РФ, оперуючи займенником «ми», обіцяв не забути. Стихійним меморіалам не протистоять, але поховання головної дійової особи було влаштовано у майже секретному режимі – зі спробами заплутати ЗМІ і спостерігачів.

Коментарів щодо долі групи Вагнера вже декілька діб успішно уникають як «Рада командирів», яку не можна назвати чимось сталим або постійним, так і офіційні особи російської силової вертикалі. Коментаторами генеруються різноманітні варіанти: від успадкування керівництва так званою ПВК відомими командирами – Ратибором (Олександр Кузнєцов), Лотосом (Антон Єлізаров), до переходу кістяку групи під керівництво колишнього вагнерівця

Сєдого – Андрія Трошева у складі так званої ПВК «Редут». Роботу Трошева на користь цієї одиниці підтверджував вже згаданий Єлізаров, але справедливо зауважував, що авторитету всередині групи Вагнера Трошев давно вже не мав.

Але все це не має жодного значення: Лотос чи Сєдой, «Вагнер» чи «Редут». Від постаті формального командира, та від обраної назви одиниці не змінюється суть – в Росії не було, немає та не може бути нічого приватного. Те, що оглядачі називають «російськими ПВК», бажаючи спростити пояснення, таким не є – це одиниці, підконтрольні російським спецслужбам, які можуть фінансуватись окремими особами з кола «друзів Путіна» чи російських еліт. І це спрощення грає злий жарт з бажаючими спростити: розмови про «російські ПВК» - це і є той інструмент, який дозволяє російській владі то наближатись, то дистанціюватись від тих чи інших втручань у справи інших держав.

Те, що відбулось з Пригожиним – закономірний фінал для осіб на кшталт нього. Можна знайти чимало подібних прикладів у інших конфліктах – цей персонаж абсолютно не унікальний. Це також результат процесів, про які ми писали раніше – на тлі «проблеми 2024» у РФ будуть прагнути дещо стишити голоси «турбо-патріотів». І те, що їм дозволялось раніше, слугувало серйозним тестом системи. І, на жаль, система ці тести витримала. Хоча це також було прогнозовано – втім, як і той факт, що на довшу перспективу такі тести аж ніяк не сприяють її міцності.

2. «Повстання Спартака». Ображені російські генерали і «успіхи СВО»

Висновки з того, що відбулось довкола медійної постаті Євгена Пригожина кожен зі спостерігачів цього серіалу робитиме самостійно і в залежності від власних уподобань та прагнень – ситуація дозволяє майже будь-яку інтерпретацію, очевидно, якщо йдеться суто про прочитання і коментарі з приводу того, що відбувається тут і зараз. Але напевне можна стверджувати, що цей серіал, як би кому цього не хотілось – не «Таємниці дворцових переворотів». А всього-навсього – «Бандитський Петербург». В чому, насправді, нема нічого нового – Путін діє як діяв би бос мафії: відкрито проговорюючи свої наміри, наближуючи до себе лише тих, кого знає з часів власного становлення – доби Ленінграда, і показово викреслюючи з цього ближнього кола або взагалі з життя.

Але висновки щодо групи «Вагнера» не можуть бути неоднозначними: те, у що вона трансформується, має стати об'єктом ще більш ретельної уваги українських спецслужб та спецслужб союзників. Як і окремі персоналії, пов'язані з цією одиницею. Серед представників цієї групи – воєнні злочинці з надвеликим досвідом і стажем у цій справі. І вони мають бути покарані, як має бути покараний кожен неправильний вибір, що стає злочином.

***

№ 2.019

Дайджест подій в Україні та навколо України від 09

вересня 2023

Головне

📌 Черговий "саміт" занепокоєних. Тупі рила, надуті індики. Світ змінився. І визнає лише єдине право - право сильного. Тому перемоги України низка підерів бояться як вогню.

📌 Зелений мотлох щоразу пробиває дно. Вони не могли б цього зробити, якби не гівномарафон. Який промива мозок піплу точно так, як це роблять салавьйов і сукабєєва.

📌 ППО треба зміцнювати. Доведено шахедними атаками Києва і портів на півдні.

📌 Чергова цяцянка про професійні "свята" від Зеленського. Сам це зараз на часі, ні?

Теми доби

🔥 У декларації саміту "Великої двадцятки" **агресію Росії проти України названо "конфліктом".**

🔥 Росія здійснила скоїла потужну атаку на Київ дронами-камікадзе.

🔥 Румунська армія виявила на території країни уламки ще одного російського БПЛА.

🔥 Міністр оборони Умеров повідомив про намір запровадити посаду "військового омбудсмена", який фактично виконуватиме функції Міністерства.

🔥 Омбудсмен Лабунець пропонує скасувати "обмежену придатність до військової служби".

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Спікер Східного угруповання військ Євлаш повідомив, що атаки ЗСУ в районі Кліщіївки мали успіх. Наступальні дії Сил оборони на Запоріжжі також були успішними – у напрямку на с. Вербове в районі с. Роботиного.

Російське командування прискореними темпами зводить додаткові лінії оборони в напрямку Мелітополя та Маріуполя для запобігання масштабному прориву ЗСУ, який може мати наслідком перерізання стратегічної автодороги вздовж Азовського моря до Криму.

У ранковому зведенні від 10 вересня Генштаб повідомив, що українські війська відбили атаки в районі автодороги Лисичанськ-Бахмут, на околицях Авдіївки та в Мар'їнці на захід від Донецька.

⭐ На Чернігівщині внаслідок обстрілу з території РФ важко поранено чоловіка. Упродовж доби на Донеччині загинули 3 мирних жителів, 6 – дістали поранення. На Херсонщині обл. унаслідок російського обстрілу також загинула людина

⭐ Росія скоїла ще одну атаку Києва дронами-камікадзе. Уламки впали в кількох районах столиці. Підрозділи ППО збили 26 із 33 БПЛА. На думку спікера Повітряних сил Ігната, Росія намагається розосередити увагу протиповітряної оборони, оскільки безпілотники залетіли з північного напрямку, а далі прямували різними маршрутами.

У Румунії знайдено уламки ще одного дрона-камікадзе, яким Росія атакувала українські порти. Головнокомандувач ЗСУ Залужний та начальник штабу оборони Збройних сил Румунії Петреску обговорили ситуацію з російськими атаками на цивільну та портову інфраструктуру на Дунаї. Залужний наголосив на необхідності посилення ППО України.

Держсекретар США Блінкен назвав "російською методичкою" удари по портах для блокування українського агроекспорту та перетворення продовольства на зброю.

⭐ Президент Зеленський скликав засідання Ставки верховного головнокомандувача. На ньому було розглянуто оборону об'єктів енергетики, портів та "зернового коридору" від російських атак ракетами та дронами-камікадзе.

⭐ За даними Головного управління розвідки, Росія зосередила на окупованих територіях, у Криму тощо, понад 420 тис. військовослужбовців, без урахування підрозділів Росгвардії та інших силових структур, які забезпечують контроль над захопленими областями. Представник ГУР Скибицький повідомив, що армія РФ розгорнула вздовж кордону з Україною 46 пускових установок оперативно-тактичних комплексів "Іскандер". З його слів, Росія застосовує для ударів по цілях в Україні ракети, які виготовлено у III кв. 2023 р.

⭐ У небо над Авдіївкою на честь 245-річчя міста було запущено на повітряних кулях прапор України, який пролетів над Донецьком.

⭐ "Глава Криму" Аксьонов повідомив, що сили ППО збили 3 українських безпілотників на заході та північному заході півострова. У Сімферополі стався вибух на території військової частини, після якої спалахнула пожежа. "Влада"

назвала пожежу "звичайним побутовим займанням". Міністерство оборони РФ заявило про знищення 8 українських безпілотників над Чорним морем та 3 швидкохідних військові катери, які нібито атакували Крим.

⭐ Координаційний штаб із питань поводження з військовополоненими повідомив, що інформація про масштабний обмін полоненими "94 на 95", яку поширили російські пропагандисти, є неправдивою. Штаб наголосив, що лише він має право робити офіційні оголошення про обмін. Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець констатував брак прогресу в поверненні цивільних полонених (заручників), політичних в'язнів тощо.

⭐ Росія повним ходом проводить "вибори" на окупованих територіях півдня та сходу України. Українські партизани та ЗСУ всіляко їм протидіють. У Новій Каховці підірвано автомобіль, який окупанти використовували для охорони "виборчих дільниць" та "бюлетенів". Українські кібервійська зламали сервери кабельних операторів у Криму та запустили на пропагандистських телеканалах патріотичний український відеоролик. У с. Скельки Василівського району на Запоріжжі дроном-камікадзе знищено "виборчий штаб".

Прем'єр-міністр Канади Трюдо у відповідь на "вибори" заявив, що світ не дозволить Путіну "перекроювати мапу, як йому заманеться"

1-2) Тил

⭐ Президент Зеленський доручив уряду переглянути систему професійних свят та пам'ятних дат. Він зазначив, що в Україні свята часто збігаються, з іншого боку, немає свят для низки важливих професійних спільнот.

⭐ Міністерство енергетики оголосило про завчасне виведення з ремонту ще одного енергоблоку АЕС потужністю 1 ГВт. Триває ремонтна компанія на енергоблоках ТЕС. Пресслужба міністерства стверджує, що наявних потужностей генерації цілком достатньо для забезпечення електроенергією українських споживачів.

⭐ Міністр оборони Умеров оголосив про введення нової посади – військового омбудсмена, який "обійматиметься воєнними потребами народу та наших воїнів". Вочевидь міністр не читав положення про Міністерство оборони, згідно з яким ці функції є головними завданнями Міністерства.

Умеров також повідомив, що сили оборони налічують 1 млн військовослужбовців, з них приблизно 800 тис. – служать у Збройних силах, Він пообіцяв влаштувати повний аудит усіх напрямів діяльності Міністерства та "цифровізувати" всі процеси. Низка експертів у галузі кібербезпеки

скептично висловилися про ці плани. На їхню думку, міністр мусить розпочати з упорядкування внутрішньої структури та процесів, а також потурбується про кібербезпеку, оскільки є велика ймовірність попадання великих масивів упорядкованих секретних даних до супротивника через дірявий захист.

⭐ Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець запропонував виключити формулювання "обмежено придатний до військової служби", оскільки, з його слів, ці призовники можуть служити в родах військ, які безпосередньо не беруть участі в бойових діях. На думку низки експертів, омбудсмен ніколи не служив в армії, не розуміється на військових спеціальностях та в умовах несення служби для них. Вочевидь Лубинець "кинувся виконувати" доручення Зеленського щодо перевірки обґрунтованості рішень військово-лікарських комісій, не маючи відповідної освіти та компетенції. З іншого боку, це не означає, що у ВЛК немає масштабної корупції.

⭐ Міністр внутрішніх справ Клименко повідомив про передання урядом Японії 24 вантажівок із маніпуляторами для гуманітарного розмінування.

Міністерство оборони повідомило, що в Україні потенційно заміновано приблизно 174 тис. км², 14 тис. км². морських акваторій тощо. Для підвищення ефективності розмінування в трьох областях при обладміністраціях буде створено оперативні групи з координації заходів.

⭐ Британська компанія BAE Systems має намір упродовж кількох місяців запустити в Україні виробництво запчастин для легких гаубиць калібру 105 мм, які ЗСУ прийняли на озброєння.

2. Україна та світ

⭐ **У Нью-Делі відбувся саміт лідерів країн "Великої двадцятки" (G20).**

Турецький президент Ердоган закликав членів "двадцятки" піти на компроміс із Росією задля відновлення "Чорноморської зернової ініціативи" – розблокувати страхування російського експорту продовольства та добрив і знову під'єднати "Россільгоспбанк" до системи міжнародних платежів SWIFT.

Учасники саміту затвердили прийняття Африканського союзу до членів G20.

Майже вся підсумкова декларація присвячена подіям в Україні та їхньому впливу на світову продовольчу безпеку. Лідери G20 закликали Росію відновити Стамбульську угоду ("Чорноморську зернову ініціативу") для безпечного експорту зерна з України, а також припинити атаки на інфраструктуру. Вони висловили стурбованість, що затримка з постачанням

українського продовольства може мати наслідком голод та політичну нестабільність у багатьох країнах насамперед африканських, Учасники саміту високо оцінили зусилля Туреччини та ООН з урегулювання продовольчої кризи.

Країни G20 відзначили величезні людські страждання та негативний вплив "війни в Україні" на глобальну економіку. Декларація закликає до припинення воєнних дій та мирного вирішення "конфлікту" відповідно до Статуту ООН.

За словами голови Єврокомісії фон дер Ляєн, лідери "двадцятки" несуть відповідальність за [відмову протидіяти Росії] та мають інструменти для відновлення експорту українського зерна Чорним морем задля стабілізації світових цін на продовольство.

Прессекретар МЗС Ніколенко заявив, що країни "двадцятки" відмовилися включити до тексту підсумкового документа саміту формулювання з прямим визнанням того, що війну в Україні розпочала саме Росія.

Експерти звернули увагу, що **в саміті не взяв участь китайський лідер Сі.**

⭐ Посол Польщі в Україні Ціхоцький вважає, що робоча модель гарантій безпеки від західних союзників для України є неможливою без участі Польщі. Він зазначив, що декларація країн G7 своєї суті є "списком побажань", оскільки про реальні гарантії в ній не йдеться.

⭐ МЗС РФ викликало посла Вірменії Арутюняна "на жорстку розмову" через "недружні кроки". Такими кроками Росія вважає надання гуманітарної допомоги Україні, поїздку до Києва дружини прем'єр-міністра Пашиняна, а також коливання щодо подальшої участі Вірменії в Організації договору колективної безпеки (ОДКБ) та невиконання домовленостей за участю Росії для нормалізації ситуації в Нагірному Карабаху.

⭐ У Балтійському морі розпочалися військово-морські навчання НАТО "Північне узбережжя" за участю приблизно 30 військових кораблів та 3 тис. військовослужбовців. Метою навчань названо відпрацювання відбиття можливого нападу Росії з нанесенням контрударів.

⭐ Директор ЦРУ Рей визнав, що в США ще занадто багато російських шпигунів, попри зусилля з їхньої нейтралізації, що вживають спецслужби. Водночас потік емігрантів, громадян РФ тощо, через південний кордон не скорочується.

⭐ За інформацією агентства Reuters, західні чиновники оцінюють можливість нарощування Росією виробництва снарядів до 2 млн шт. на рік, проте для війни подібної інтенсивності цієї кількості недостатньо. За оцінкою

військових експертів, армія РФ лише у 2022 р витратила 10–11 млн снарядів. Саме тому, на їхню думку, Росія веде переговори з Північною Кореєю про постачання боєприпасів. Також Росія може збільшити випуск танків до 200 штук на рік, проте для відновлення наступального потенціалу їй знадобляться десятиліття.

⭐ Президент Бразилії да Сілва заявив, що країна не заарештовуватиме російського президента Путіна на підставі ордера Міжнародного кримінального суду (МКС), у разі, якщо він вирішить узяти участь у наступному саміті БРІКС. Бразилія ратифікувала Римський статут МКС у 2002 р.

⭐ Видання Forbes повідомило, що міністерство оборони Данії було змушене звернутися до музеїв із проханням надати для навчання українських екіпажів танки Leopard I A5, які перебували в кращому стані, ніж ті, що зберігаються на складах.

⭐ Президент Польщі Дуда затвердив поправку до закону щодо гарантованого державою страхування експорту. Він надає право польській державній корпорації страхування (KUKE) страхувати приватний бізнес, який зацікавлений у відновленні України.

⭐ Уряд Естонії ухвалив рішення про подовження до березня 2025 р статусу тимчасового захисту для українських біженців – як для тих, хто звернувся вперше, так і тих, хто вже набув такого статусу після лютого 2022 р. Для подовження потрібно зробити нове фото на документ і, можливо, відповісти на додаткові запитання щодо обставин прибуття до Естонії.

Нідерланди до 1 жовтня мають намір збільшити кількість ліжко-місць у центрах розміщення українських біженців із 81 тис. до 90 тис., і надалі – до 97 тис. У країні зареєстровано 98 тис. українських біженців, які мають статус тимчасового захисту.

3. Тренди

⭐ На думку віцепрем'єр-міністра з європейської та євроатлантичної інтеграції Стефанішиної, надання Україні гарантій вступу до НАТО учасниками саміту у Вільнюсі могло б змінити перебіг війни. З її слів, лідери країн Північноатлантичного Альянсу відмовилися взяти на себе таку відповідальність.

Колишній прем'єр-міністр Великої Британії Джонсон не вірить у можливість досягнення компромісу із російським президентом Путіним. На його думку, неготовність НАТО прийняти Україну спричинила війну, а сам Путін розбив аргумент проти приймання, напавши на Україну. Джонсон наголосив, що

країни Альянсу мають дати чіткий сигнал, що Україна обов'язково стане членом НАТО.

4. Корупція

⭐ Мабуть, влада навсправжки стурбована падінням рейтингів через корупційні скандали. На сайті президента набрала понад 80 тис. голосів петиція з вимогою ветування закону про поновлення електронного декларування, яким депутати відклали відкриття реєстру декларацій для громадськості на 1 рік. За твердженням депутата Железняка, президент таки накладе вето на закон та поверне його до Верховної Ради з пропозицією відкрити реєстр. Закон поки не підписано головою парламенту Стефанчуком, який перебуває у відрядженні в Японії. Після його підпису закон буде подано на підпис президентові – і нібито в цей момент буде накладено вето.

Глава фракції президентської партії "Слуга народу" Арахамія і далі стверджує, що поправку про відтермінування на рік відкриття реєстру було прийнято на прохання військовослужбовців та інших публічних діячів, які працюють поблизу лінії фронту й побоюються за безпеку своїх родичів, що перебувають на окупованих територіях.

***

№ 2.020

Запасів далекобійних ракет і снарядів для Patriot у США виявилося більше, ніж гадали, – логічно, пише Купер, не зволікаючи, передати якомога більше з них Україні. російські спроби контрнаступів на сході захлинаються – артилерія ЗСУ вже значно переважає ворога в контрбатарейній боротьбі, що ставить крапку на будь-яких спробах загарбників змінити перебіг боїв на свою користь. Український контрнаступ на півдні розгортається все більш активно, проте триває складна робота з розмінування проходів для просування частин ЗСУ.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-9-september-2023-short?utm_campaign=email-post&r=2bgqpz&utm_source=substack&utm_medium=email

Опубліковано 9.09 близько 13:00 за Києвом

Переклад: Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 9 вересня 2023

Всім привіт!

Маю для вас «швиденький, чорновий» звіт, а ще блок «питання-відповіді» у відповідь на «реакцію читачів» [в цьому дописі подаємо оперативну інформацію – блок «питань-відповідей» додамо в один із наступних днів – ред.].

1. ПОВІТРЯНА ВІЙНА

«Насамперед»: хочу трохи виправити мій попередній звіт. Російський загоризонтний радар «прєдєл-Е» насправді зазнав удару (напевно з HIMARS/MLRS) під час використання десь на південному узбержжі Херсонської обл. Кажуть, це була єдина робоча система такого штибу.

Вранці 8 вересня однією балістичною ракетою «іскандер-М» було завдано удару по Кривому Рогу. Поранення дістало 72 особи, пошкоджено 79 будинків, 1956 квартир і 52 автівки. Росіяни заявляють, що цілили у місцевий відділок поліції.

І знову: такі атаки чітко вказують на те, що ПС ЗСУ досі критично бракує (західних) систем ППО: Київ і Одеса зараз, схоже, убезпечені, але якщо йдеться про ділянки трохи південніше тієї-таки Одеси – на кшталт порту Ізмаїл – то вони вже не мають захисту. Те саме стосується й міст на кшталт Кривого Рогу (що вже казати про інші міста, ближчі до лінії фронту – Дніпро, Запоріжжя тощо)… І в той самий час один-тільки Пентагон «сидить» на купі з 1000 пускових установок Patriot (і бог-зна-скількох ракет до них) і міркує про виведення їх з експлуатації (тобто, знищення), а ще, раптом, вони довідалися про те, що запаси ракет ATACMS значно перевищують попередні оцінки (дякуємо американським платникам податків…).

Остання серія БПЛА «шахед», випущена росіянами вранці 8 вересня – мала 20 дронів: українці заявили про збиття 16 [в ніч з 9 на 10 вересня росіяни запустили 32 дрони, було збито 25 – ред.]. Якщо хочете більше довідатися про російське виробництво «шахедів/гєраней», можете почитати оцей тред у Твітері: він справді повен деталей – і, насправді, на нього вартувало б звернути увагу різним африканським та азійським посадовцям (включно із такими союзниками США/Британії як Уганда, Нігерія та Пакистан)... (дякую, Тібо!).

Згідно повідомлень у соцмережах, більшу частину бортів (9 Су-34 та СУ-30СМ) і гелікоптерів (4 Мі-8 та 7 Мі-24) ПКС було виведено з Білорусі. Логічно, бо ж там їм робити нема чого. Тепер, коли минуло вже 17 місяців війни, ПКС відчуває критичну нестачу робочої авіації (а бази їхні заповнюються неробочими бортами на кшталт Су-34 з фотографії нижче, який не має двигуна, але прикритий шинами для захисту від українських БПЛА). Насправді, мене здивувало хіба те, що у повідомленні не згадувалися літаки МіГ-31К: адже «кінжали», носіями яких вони є, виявилися неефективними у

боротьбі із цілями під захистом систем Patriot PAC-2/3. Тож я гадав, що їх пересунуть на південь, та використовуватимуть проти… еммм, таких міст як Дніпро чи Запоріжжя…

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Вчора вночі український БПЛА влучив у якийсь промисловий об'єкт у курську. Вчора ж українці розповіли про свою найновішу розробку – БПЛА великого радіусу дії «Морок». Його дальність польоту мала би складати близько 800 км.

До речі, у The Telegraph повідомляли, що літаки EF-2000 «Typhoon» зі складу Британських королівських повітряних сил тепер патрулюють небо над Чорним морем з метою захисту торгових суден, що перевозять українське зерно. Наскільки мені відомо, ця схема працює з двох причин: кораблі завантажують у порту Ізмаїл, а тоді вони рухаються на південь румунськими територіальними водами. І позаяк Румунія – член НАТО, росіяни не ризикують атакувати кораблі, що пливуть територіальними водами альянсу.

… а це означає от що: насправді ті британські «Тайфуни» роблять те саме, що й робили – разом з іншими літаками НАТО – останні 19 місяців: обороняють румунське небо (а тепер – і води також).

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ–Сватове–Кремінна… вже десь два–три дні триває великий російський наступ з Сергіївки та Ковалівки на західному та південно-західному відрізку (ділянка між Надією на півночі та Новоєгорівкою на півдні). Цей наступ дістає величезну підтримку артилерійським вогнем, а участь у ньому бере десь дюжина російських штурмових груп. Поки що напевне можна сказати хіба, що ті штурмові групи зазнали великих втрат – здебільшого в БМП, але й у танках також.

Кліщіївка... У вчорашньому звіті я згадав про контратаку російської 61-шої бригади морської піхоти й підкріплень (вочевидь, командував усіма генерал-майор селівестров, якого «вишестоящі органи» спершу відправили у відставку, а потім повернули на посаду). Ця контратака відбулася десь тиждень тому, і за наявною інформацією (станом на 7 вересня), закінчилася плачевно — для росіян. Тобто 61-шу розгромили — переважно артилерійськими снарядами DCIPM 26-тої артилерійської бригади ЗСУ і мінометним вогнем інших підрозділів, розташованих на тому відрізку фронту. На додачу пошарпану 61-шу з північно-західного флангу атакувала ще й 3-тя штурмова бригада нацгвардії. Не дивно, що кому вдалося вижити, ті просто повтікали (дорогою потрапивши під ще більший вогонь української артилерії та мінометів [https://twitter.com/Tendar/status/1699850184367194286]), а тоді ще й потрапили в руки піхоти 3-тьої штурмової (у центрі на стоп-кадрі, а внизу — їхній БТР).

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

Є й ще кращі новини: схоже, росіян так покришили, що українцям вдалося встановити додаткові «плацдарми» на схід від залізничного насипу. Два з них оточують із флангів росіян, які досі тримаються під насипом на схід від Андріївки. (Втім, треба визнати, що українці справді втратили тут кілька машин, зокрема щонайменше два БМП і два БТР М113).

Є також інформація, що росіяни відійшли з Курдюмівки — ба навіть кажуть про звільнення цього села (розміщеного далі на південь). Але почекаємо на підтвердження.

«Для протоколу»: осердя російської військової доктрини — «активний захист», але їхня артилерія (зараз це переважно застарілі буксирувані установки), недостатньо маневрена і зазнає великих втрат від українського контрбатарейного вогню (наприклад, тільки вчора повідомлялося про знищення ЗСУ щонайменше 36 артилерійських установок ВСрф). За таких умов російські контратаки просто приречені на поразки. Так, час від часу вони завдають ЗСУ втрат і проблем, але й спрощують українцям роботу: наступаючи, росіяни підставляються під український вогонь...

4. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

ЗСУ зараз намагаються розширювати безпечні проїзди через рясно засіяні російськими мінами поля. На зображенні — словацька машина для розмінування «Божена» за роботою. Масштабні роботи з розмінування тривають по всій Україні, де були бойові дії, адже щодня люди калічаться (і навіть гинуть) від російських мін. Розширення безпечних проїздів — критично необхідна робота для налагодження нормального забезпечення військ, що воюють на південь від великих російських мінних полів.

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

Новомайорське-Новодонецьке...

Новодонецьке, схоже, ЗСУ оточили з трьох боків, але вперед майже не просунулися. Кажуть, обидва села перебувають під масивними артилерійськими обстрілами.

Новопрокопівка...

ЗСУ, найімовірніше, зайшли на північні та східні околиці села («знову»), але наступ іде не «прямо», його зосереджено на сході й півдні від села: тут українці з заходу і півдня наближаються до висоти 166.

Вербове...

даруйте, новин не маю. Зазвичай це добрий знак.

Тим часом, схоже, мені треба малювати нову карту цього району — не останньою чергою тому, що росіяни зосередили тут аж чотири дивізії ВДВ: 7-му, 44-ту, 76-ту та 104-ту.

***

№ 2.021

Дайджест подій в Україні та навколо України від 10 вересня 2023

Головне

📌 Що там на болотах так гучно волає, берімор? – та це запоребрикові "інтелігенти" скавчать про заборону ввезення до ЄС геть усього. В'їхати можна лише в сімейних труселях, без телефона, без грошей і навіть без прокладок і козьметичок :)

📌 Тепер зрозуміло, чому лаврова коняка поїхала з Індії така задоволена? Тому що хуйлята зробили геть усе, щоби не "бачити" російської агресії. Є "війна в Україні", що тут незрозумілого?

..а поки дідусь Байден розповідає про "глобальне потепління, яке страшніше за ядерну війну", ага.

📌 Невже хуйло таки оголосить мобілізацію? Я ввважаю, що ні. Але підняти ціну контракту – цілком в змозі. І тоді біля військкоматів будуть черги стояти – нікого ловити не потрібно буде.

Тож те, що відбувається в Україні - найкращий демотиватор громадян.

📌 леонід ілліч орбан планує правити Угорщиною до 2034 року! такі плани навіть хуйло собі не ставив.

Ну, хіба що кім чен ін...

Теми доби

🔥 Громадянам РФ заборонено ввозити на територію ЄС автомобілі та низку інших товарів.

🔥 ЗСУ ведуть успішні наступальні дії на південь від Роботиного та в Кліщіївці.

🔥 Західні лідери назвали декларацію саміту G20 успіхом, всупереч тому, що Росію не названо агресором.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ У ранковому зведенні від 11 вересня Генштаб повідомив про понад 30 бойових зіткнень на лінії фронту, що сталися впродовж доби. ЗСУ ведуть успішні дії на південь від Бахмута – у Кліщіївці, а також у районі с. Роботиного на Запоріжжі. На околицях Бахмута російські війська намагаються контратаками зупинити просування українських підрозділів. Відбито понад 20 атак армії РФ на околицях Авдіївки, Донецька та в Мар'їнці. Голова Авдіївської міської військової адміністрації Барабаш повідомив, що ЗСУ змогли частково звільнити сел. Опитне на захід від міста. За інформацією з лінії фронту, ЗСУ також просунулися й у районі села Приютного на захід від Великої Новосілки.

На думку начальника Об'єднаного комітету начальників штабів армії США Міллі, українське командування має в запасі ще 30–45 днів для активного наступу, перед тим, як почнеться осіннє бездоріжжя. Начальник Головного управління розвідки Буданов переконаний, що наступ триватиме навіть за несприятливої погоди, хоча це вимагатиме більших зусиль.

⭐ У Часовому Яру на околицях Бахмута внаслідок вибуху ракети протитанкового комплексу загинули 2 іноземні волонтери – з Канади та Іспанії, у Сіверську поранено місцевого жителя. У Запорізькій області в прифронтовому селі Новопавлівка загинув чоловік, у Херсонській – поранено 2 жінок. Російські війська ведуть безперервні обстріли прикордонних територій північних областей України, а також населених пунктів на лінії фронту та в ближньому тилу українських військ. За добу зруйновано та пошкоджено десятки будинків та об'єктів інфраструктури.

⭐ Кривий Ріг та Криворізький район російська армія атакувала дронами-камікадзе та ракетами. За інформацією командування Повітряних сил, підрозділи ППО знищили 12 російських БПЛА, а протирадіолокаційні та крилаті ракети, які було запущено з літаків, цілей не досягли. 2 безпілотники вибухнули в прикордонному с. Чайкиному на Чернігівщині.

⭐ Губернатор Білгородської обл. РФ повідомив, що підрозділи ППО нібито збили 2 українські безпілотники.

⭐ За оцінкою Головного управління розвідки, влада РФ за три місяці мобілізувала 310 тис. осіб, а окупаційні війська складаються із 420 тис. військовослужбовців. На думку офіцерів Генштабу ЗСУ, у Росії та на

окупованих територіях уже незабаром розпочнеться відкрита мобілізація, яка поповнить російську армію ще на 400–700 тис. осіб.

За оцінкою британської розвідки, Росія вже відчуває дефіцит робочої сили в галузях, що не пов'язані з виготовленням зброї, після мобілізації та масового виїзду за кордон потенційних призовників, насамперед працівників сфери IT. Тому влада РФ намагатиметься уникати непопулярних кроків і не оголошуватиме відкриту мобілізацію, а натомість і далі приховано набиратиме вояків, зокрема, вербуванням "добровольців".

1-2) Тил

⭐ За оцінкою Міністерства оборони, в Україні має бути обстежено 470 тис. га земель сільгосппризначення для оцінювання мінної небезпеки. Досі обстежено 188,6 тис. га, з яких 124 тис. га потребують очищення від мін та вибухових пристроїв. На деокупованих територіях майже щодня підриваються мирні жителі та механізатори, що ведуть сільськогосподарські роботи на полях.

⭐ Міністр енергетики Галущенко повідомив, що в реактор ВВЕР-440 вперше завантажено паливо американської компанії Westinghouse замість російського. Тож, компанія може постачати таке паливо й до Словаччини, Чехії та Фінляндії, де встановлені реактори цього типу.

2. Україна та світ

⭐ Прем'єр-міністр Індії Моді запропонував влаштувати в листопаді ще одну зустріч "Великої двадцятки" (G20) у віртуальному форматі, щоби до неї могли приєднатися китайський лідер Сі та російський президент Путін. Президент Бразилії да Сілва наголосив, що "ми не можемо собі дозволити, щоби геополітичні питання ізолювали порядок денний дискусій країн G20. Нам потрібні мир та співпраця замість конфлікту".Президент США Байден заявив, що учасники саміту "досягнули згоди про необхідність справедливого, справедливого та тривалого миру, який відповідає принципам Статуту ООН та поважає суверенітет та територіальну цілісність". З його слів, усі лідери прагнуть, щоби війна не просто закінчилася, а закінчилася на справедливих та довгострокових умовах. Він також стверджує, що ставлення до війни в Україні не є каменем спотикання у відносинах із країнами Глобального Півдня. Президент Франції Макрон заявив, що на саміті "Двадцятки" не варто було очікувати дипломатичного прориву у врегулюванні, проте зустріч підтвердила ізоляцію Росії. Він зазначив, що учасники саміту здебільшого "засудили війну в Україні та її наслідки". Канцлер Німеччини Шольц назвав успіхом підписання декларації із закликом до збереження "територіальної цілісності всіх країн", оскільки "вдалося досягти багато чого з того, що було неможливим".

На думку журналістів видання Politico, декларація саміту, у якій агресія Росії названа "війною в Україні", була прийнятною для Росії, оскільки міністр закордонних справ Лавров брав активну участь в обговоренні та не заперечував кінцевого формулювання.

⭐ Учасники саміту G20 не змогли домовитися про поступову відмову від викопного палива, проте підтримали потроювання потужностей відновлюваної енергетики до 2030 р. На думку президента Франції Макрона, кліматичні результати саміту були недостатніми, в основному через позицію Китаю та Індії, які нарощують імпорт спалювання вугілля. Президент США Байден під час відвідування В'єтнаму заявив, що єдиною загрозою для людства є глобальне потепління, яке "страшніше за ядерний конфлікт".

⭐ Президент Зеленський заявив, що емоційно готовий до тривалої війни й вважає поточний момент невідповідним для початку мирних переговорів. З його слів, певні західні партнери бачать труднощі українських військ під час наступу, і можуть скористатися ними як приводом для примусу до переговорів із Росією, причому російський президент Путін саме на це очікує. На думку Зеленського, після виборів у країнах Заходу зберегти підтримку України буде складно, особливо за браком значного прогресу на фронті. Він підкреслив, що добре усвідомлює ризики для України за такого сценарію, водночас відкидає можливість компромісу. Зеленський наполягає, що війна триватиме доти, доки Росія залишатиметься на українській території. Тривала війна на виснаження може вимагати повної мілітаризації економіки за умов втрат на лінії фронту і збільшення відтоку жителів із країни. У цьому випадку уряд має озвучити громадянам "таку" перспективу та "укласти новий суспільний договір", "який не може бути рішенням однієї людини". Зеленський вважає, що цей момент ще не настав.

⭐ Держсекретар США Блінкен підкреслив, що весь світ хоче, щоб війна закінчилася, проте немає ознак того, що в цьому зацікавлений російський президент. Зі слів держсекретаря, тільки від України залежить, у який спосіб буде досягнуто врегулювання, і де буде проведено розмежувальні лінії.

⭐ За інформацією видання The Wall Street Journal, Повітряні сили сподіваються застосувати винищувачі F-16 на фронті вже взимку 2024 року.

⭐ Пресслужба німецького концерну Rheinmetall повідомила про намір поставити Україні до кінця року ще 40 бойових машин піхоти Marder. ЗСУ вже отримали 40 таких БМП.

⭐ Держсекретар США Блінкен заявив, що мережа Starlink є життєво важливим інструментом для України, тому ця технологія має залишитися доступною для українців і надалі. Начальник Головного управління розвідки Буданов підтвердив, що система не працювала в районі узбережжя Криму під час атаки Севастополя надводними безпілотниками. Проте з його слів, військовослужбовці швидко зорієнтувалися та застосували інші технології управління дронами.

⭐ Президент Південної Кореї Юн оголосив про надання Україні фінансової допомоги в розмірі $2,3 млрд на відновлення, з них у 2024 р. – гранти на суму $0,3 млрд, а решту коштів, починаючи з 2025 р – у як довгострокові кредити під низькі відсотки через Фонд економічного співробітництва та розвитку (EDCF).

⭐ Прем'єр-міністр Ізраїлю Нетаньяху закликав хасидів не їхати до України цього року на святкування єврейського Нового року через загрозу російських ракетних атак. Президент Зеленський у розмові з Нетаньяху підтвердив, що в Умані немає достатньої кількості укриттів, тому влада не може гарантувати безпеку паломників.

⭐ Міністерство закордонних справ Румунії викликало тимчасового повіреного в справах РФ для надання пояснень щодо падіння уламків дронів-камікадзе на територію країни. Російському дипломату було вручено ноту із засудженням атак Росії, ат також висловлено занепокоєння щодо загрози безпеці для румунських громадян.

⭐ Після жорсткої реакції у світі на заяву про відмову заарештувати президента Путіна, бразильський президент да Сілва заявив, що таке рішення має ухвалити судова влада країни, а не його уряд.

⭐ Прем'єр-міністр Угорщини Орбан зібрався керувати країною до 2034 р, оскільки епідемія коронавірусу нібито відібрала в нього 4 роки. Він оприлюднив програму розвитку країни з 15 пунктів, одним із яких є заміна російського палива на АЕС "Пакш" на тепловидільні збірки французької компанії AREVA.

⭐ Невідомі особи в білоруському військовому одностроїзакидали камінням польських прикордонників. Щодня з Білорусі на територію Польщі намагаються прорватися десятки незаконних мігрантів.

⭐ За інформацією фінської телекомпанії Yle, Росія почала облаштовувати дві військові бази поблизу кордону – в Алакуртті та Петрозаводську. На думку міністра оборони Хяккінен, наразі вони використовуються для збирання та

ремонту військової техніки для відправки на фронт до України, тому не несуть небезпеки для Фінляндії.

⭐ Люксембурзька інвестиційна компанія ABH Holdings (ABHH) вважає нові кримінальні справи, які відкрила українська влада проти міноритарного акціонера компанії – російського олігарха Фрідмана "черговим кроком політичного тиску, який спрямовано на прикриття незаконної експропріації Сенс Банку". Банк належав ABHH та був націоналізований після запровадження санкцій РНБО. Компанію ABHH була створена для управління активами чотирма російськими олігархами – власниками російської "Альфа-Груп", які потрапили в списки санкцій ЄС і США. Окрім "Сенс Банку", російським олігархам в Україні належить мобільний оператор Київстар, яким вони керують через холдинг VEON.

⭐ Єврокомісія дала роз'яснення, що громадяни РФ не мають права ввозити на територію ЄС автомобілі, зокрема, в'їжджати на короткий термін, оскільки вони потрапляють до категорії "заборонений імпорт". Ба більше, росіянам заборонено ввозити до ЄС косметику, валізи, мобільні телефони, ноутбуки, вироби зі шкіри та хутра та засоби особистої гігієни. За інформацією російських ЗМІ, у Німеччині почастішали випадки конфіскації транспортних засобів із російськими номерами.

3. Тренди

⭐ За твердженням віцепрем'єр-міністра Свириденко, Кабмін очікує у 2023 р зростання ВВП на рівні 3–4 %. Вона наголосила на покращенні ситуації в промисловості, а рекордний урожай зерна, на її думку, вдасться зберегти завдяки альтернативним маршрутам експорту. Вона констатувала, що за кордон виїхало приблизно 5 млн осіб, а безробітні в країні не мають потрібних навичок для працевлаштування, тому уряд планує організувати масову перепідготовку кадрів. Свириденко повідомила, що Кабмін і далі підтримуватиме місцевий бізнес та братиме участь у страхуванні ризиків, що, з її слів, є невідкладними заходами для відновлення економіки.

***

№ 2.022

Близько 95% втрат на цій війні – це втрати від артилерії, розповів Арті Грін

2023-09-11

Дмитро Ключко

Офіцер артилерійської розвідки на Східному напрямку, військовий експерт Арті Грін в інтерв'ю УНІАН розповів, наскільки ефективними є західні артилерійські системи, чи достатньо снарядів у Сил оборони України, про загрозу від російських "Ланцетів" і як тепер виглядають артилерійські дуелі.

Близько 95% втрат на цій війні – це втрати від артилерії. Навіть при штурмових діях основну масу втрат доставляють уламки мін, снарядів, які вражають атакуючі підрозділи. Про те, як відбувається війна артилерій, УНІАН поспілкувався з офіцером артилерійської розвідки на Східному напрямку Арті Гріном.

***

— Західні аналітики кажуть, що зараз українська артилерія стала набагато точнішою і масово знищує артилерію противника при тому, що ворог не може відповісти тим самим. Наскільки це відповідає дійсності?

— Швидше за все, це правда. Про це свідчить пропорція втрат. Попри те, що ми ведемо атакуючі дії, пропорція втрат, у тому числі техніки, істотно на нашу користь. Тобто ми краще в розвідці цілей і у нас є ефективні засоби ураження – як високоточні, так і звичайні. Статистика говорить сама за себе, є не лише

підрахунки, які роблять Генштаб та Конашенков. Незалежна Oryx показує, що наша робота ефективніша. Насамперед, внаслідок того, що ми краще контролюємо поле бою та найближчі тили.

— Які переваги у західної артилерії?

—.Західна артилерія більш далекобійна. Тобто одна артилерійська зброя має більший радіус: як по флангах можна працювати, на відміну від радянської артилерії, так і в глибину. Тому є, як мінімум, кілька засобів ураження, які дістають до цілей, виявлених на досить великій глибині.

Звичайно, той, хто керує вогнем артилерії, вибирає найефективніші методи ураження та здійснює це ураження. Точність? Тут важко сказати. Але дальність - абсолютно точно. Плюс – номенклатура боєприпасів. Високоточні боєприпаси – це аргумент, проти якого російська армія не має відповіді.

— Як можна якісно оцінити західну артилерію?

— У ній застосовується сучасна система управління вогнем, яка дозволяє прискорити час між виявленням цілі і її ураженням.

По якості… я вам скажу таку річ.

Колись я працював із двома різними дивізіонами. Один стріляв, як швейна машинка, "клав" по посадці. Інший – не міг у поле влучити, стріляв із великим розкидом. І я запитав командира дивізіону, який не міг поцілити: "Що сталося? І в тебе "сімки", і в них "сімки", а у вас не виходить ...". У відповідь він щось почав розповідати про канадські стволи, які "гірші" за американські та іншу "пургу". У нас справді є підрозділи, які є дуже ефективними. Просто дивишся і милуєшся, як вони працюють. А є, яким ще багато є над чим працювати. Хоча за ці півтора року війни і вони стали кращими.

По західній техніці я вам скажу так: західному виробнику може пощастити, а може не пощастити. Якщо його техніка потрапить у хороші руки, вона покаже хороший результат. Якщо в погані руки – це виявиться найгірша техніка у ЗСУ. В умовах інтенсивної роботи "Ланцетів" по найближчих тилах, знищити М777 складніше, ніж "Панцергаубицю", бо її простіше сховати. Імовірність виявлення у тій же зоні "Панцергаубиці" та М777 значно на користь "сімок". Якби мені дали зараз обирати в цих умовах і в цьому театрі бойових дій, я вибрав би М777.

— Наскільки повномасштабне вторгнення якісно змінило українську артилерію?

— ЗСУ до 2013 року практично втратили всю свою кваліфікацію, особливо в галузі артилерії. **Було знищено як клас артилерійську розвідку.** Рівень найкращих артилерійських офіцерів був нижчим за середній у радянській

армії. **З 2014 року поступово це все почало відновлюватись.** З'явилися підрозділи артилерійської розвідки. Почала вдосконалюватись система управління вогнем.

А 2022 року до армії влилася велика кількість фахівців, які реалізували себе на "цивілці". І вони свої знання у менеджменті, в ІТ застосували у ЗСУ. **І ми зараз маємо, напевно, найінноваційніші у світі системи контролю поля бою, найближчих тилів супротивника та системи управління вогнем.**

Вони, можливо, не вилизані до рівня кінцевого продукту, йде творчий процес, причому у різних підрозділах вигадують щось нове, а потім обмінюються досвідом. **За ці півтора року ми зробили гігантський крок насамперед в управлінні вогнем артилерії.** Засунути снаряд і смикнути за шнурок - там багато розуму не треба: два тижні підготовки та розрахунок працює нормально. А ось система управління вогнем – тут є над чим працювати. І ми вже зробили гігантський крок вперед.

— Українські артилеристи легко навчаються володіти західними системами?

— Основна дисципліна або обсяг знань, якими необхідно мати, належать до управління вогнем. Освоїти західну систему, наприклад, "Панцергаубицю", артилерист, який працював з радянською системою, зможе лише за кілька тижнів. А ось керування вогнем… За цю війну було вже кілька, скажімо так, "апдейтів" цієї системи. Те, як зараз здійснюється управління вогнем, зовсім несхоже на те, що було півтора року тому. І постійно ця сфера покращується. Я думаю, що противник у цьому дуже відстав.

У нас дуже велика перевага – у цю війну в армію влилася велика кількість людей, які мають широкий спектр знань, у тому числі в галузі ІТ. При тому, що це, як правило, рядові чи сержанти, вони дозволили ЗСУ зробити такий ривок у сфері управління вогнем, що ми зробили реально якісний крок уперед. За якимись позиціями, певен, випередили і НАТОвські системи. Найефективніше йде робота з розвідкою. Самі засоби розвідки – наш "зоопарк" безпілотних засобів розвідки такий, якого немає у світі. Плюс світ нам допомагає своїми системами. Ці дані необхідно систематизувати для того, щоб командир приймав правильні рішення - чим вражати і яку вибрати ціль. Ми противника більше виявляємо та вражаємо. І час від виявлення до ураження зараз вже мінімальний, нижче – важко уявити.

— Як часто вам доводиться брати участь в артилерійських дуелях?

— Артилерійські дуелі трохи відійшли у минуле. Класична артилерійська дуель - там, де ви бачите противника, а противник бачить вас, і хто швидше і точніше завдасть удар, той і переміг.

Зараз, принаймні в цю кампанію, таких випадків я не пам'ятаю.

У 2014-2015 роках таких епізодів було чимало, **а зараз – робота на великих дистанціях високоточною зброєю.** Якщо виявляється артилерія противника, ми знаходимо засоби, якими її вражаємо не в момент, коли вона стріляє, а в момент, коли ми її виявили і завдали превентивний удар, вивівши з ладу систему.

— Чи можна сказати, що з початку контрнаступу українська армія настільки сильно придушила артилерійські точки супротивника, що окупанти стали менше стріляти в наш бік?

— Те, що стали менше стріляти, це, швидше, робота по логістичних вузлах.

Працюють наші HIMARS, Shtormshadow, безпілотна авіація оперативно-тактичного рівня. **Вибиваються склади.**

І я вважаю, що в першу чергу через це виникають провали в постачанні і істотно знижується на певних ділянках інтенсивність вогню противника.

— Які зараз у вас цілі, по кому здебільшого стріляєте?

— Весь спектр цілей. Якщо говорити про мій підрозділ, то у нас є і з більшим радіусом системи, і меншим. Це робота з переднього краю противника – вибивання піхоти. І робота трохи глибша – там, де бігають їхні машини постачання – МТЛБ, БМП. Ну, і в глибині, де знаходиться їхня артилерія та найближчі до переднього краю склади. Все, що виявляємо, практично одразу знищуємо.

— Чи існують зараз надійні засоби захисту артилерійських позицій від удару ворожих дронів?

— **Найкращий спосіб захисту – це маскування.** Якщо вас не виявив противник, він вас і не уразить. **Універсальних засобів немає.** В якихось підрозділах втрат у техніці більше, а в якихось менше, попри те, що вони стоять в одній зоні ураження. Хтось ефективніше маскується, хтось ні. У нас різні підрозділи – є більш ефективні, є менш, але **таблетки проти "Ланцетів" ми поки що не придумали**. Вони можуть зараз і тут літати. Але ми навряд чи привернемо увагу, вони шукають велику техніку. Щоправда, якщо не знайдуть, оберуть будь-який позашляховик або просто двох людей, які десь стоять...

— *Чи відчуваєте ви дефіцит снарядів у нас та у противника?*

— Якби ми мали дефіцит снарядів, ми б не наступали. У нас їх достатньо, щоб ефективно знищувати противника тими темпами, якими це зараз відбувається.

Інше питання, що, звісно, є перекоси у номенклатурі.

Очевидно, що мінометних мін у нас значно менше, ніж потрібно. Причому це "значно" вимірюється десятками разів: **їх у 10 разів менше, ніж має бути.**

Але того, що є в наявності – я маю на увазі всю номенклатуру, від HIMARS до тих самих мін – достатньо, щоб ефективно вести ураження противника. І це ураження неминуче призведе до середньострокової чи навіть короткострокової перспективи зламу фронту та просування на якісь суттєві відстані. Можливе звільнення більшості наших тимчасово окупованих територій.

***

№ 2.023

ZN,UA

ВЕНЧУРНА МОТРІЙКА ШУРМИ НА МІЛЬЯРДИ

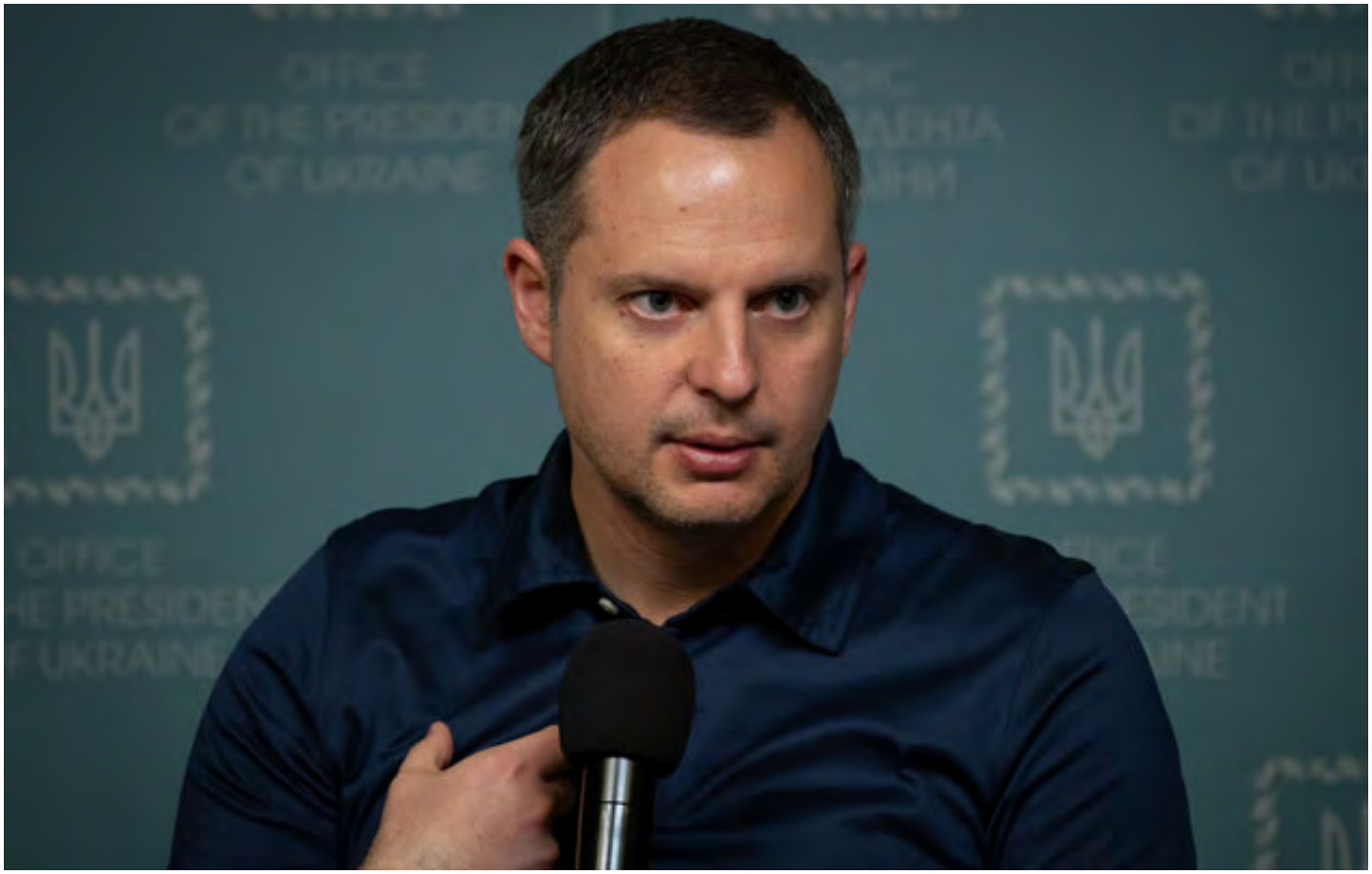

2023-09-11

Юрій Ніколов

Журналіст і засновник проекту “Наші гроші”, Україна

Автор

Антоніна Волкотруб

аналітик «Центр протидії корупції».

«Є проблема і з боку бізнесу, який звик працювати на грані нашого правового поля...» — зауважив в інтерв'ю заступник голови офісу президента Ростислав Шурма, натякаючи, що із зростаючим тиском на підприємців не все так однозначно.

Щоб ви не втратили зору від сліпучої білизни пальта Ростислава, ми на прикладі його ж венчурної мотрійки покажемо, що таке робота на межі правового поля, яка дає змогу оптимізувати податки на сотні мільйонів гривень.

1. Як збудувати бізнес на грані

Отже, брат Ростислава Олег Шурма є співвласником ТОВ «КД Енерджі 2» і ТОВ «Відновлювальна Енергія Запоріжжя», які і були основними отримувачами «сонячних» грошей із розслідування колег з «Бігус.інфо».

Засновником української «КД Енерджі 2» є кіпрська KD 2 Energy holding limited, яка на 50% належить Олегу Шурмі (решта належить офшору Adelis Inc із Сейшелів і Dolpinta Holding limited із Кіпру).

ТОВ «Відновлювальна Енергія Запоріжжя» повністю належить іншому українському ТОВ «Екопауер Інвест». Ця фірма на 76% належить ЗНВКІФ «Геліос» (венчурний фонд), решта 24% належать кіпрській Zambelica Limited.

«Геліос» є одним із найважливіших активів родини Шурми, його статутний капітал становить 435 млн грн.

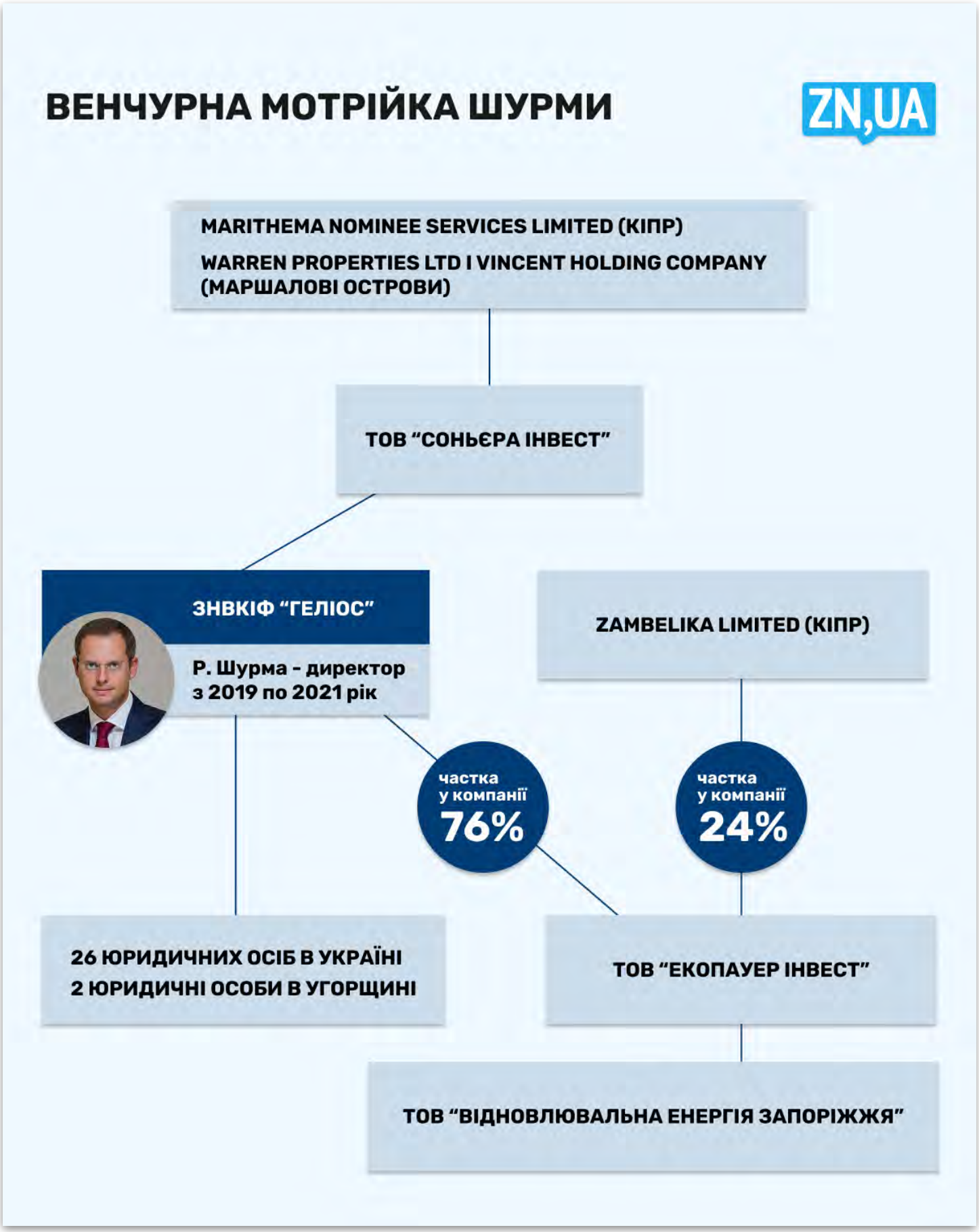

З грудня 2019-го по листопад 2021 року безпосередньо Ростислав Шурма

світився як директор фонду. Але після його переходу в офіс президента директоркою фонду стала Ксенія Шурма — дружина Олега.

Засновником фонду нині є ТОВ «Соньєра інвест» (статутний капітал — 150 тис. грн), а бенефіціарами — Олег Шурма і такі собі Світлана Стоян та Ольга Кузіна. Зацініть масштаб «партнерів» Шурми. Світлана Стоян із Маріуполя відома як постачальниця книжок та офісного обладнання у заклади Донецької області аж на 116 тис. грн, Ольга Кузіна з Запоріжжя була ФОПом із основним кодом економічної діяльності — діяльність кафе та мобільних їдалень.

Вочевидь, «Соньєра» із капіталом у 150 тис. грн навряд чи могла капіталізувати «Геліос» на 453 млн без боргових коштів. Хто їй позичив ту купу мільйонів, невідомо, бо це комерційна таємниця. Але якщо це іноземна компанія, то «Соньєра» може спокійно виводити валюту за кордон.

Звісно, цими юрособами мотрійка не обмежується (фірм десятки), але і цих буде досить, аби зрозуміти, навіщо були потрібні всі ці викрутаси.

2. Для чого будувати бізнес на грані

Загалом офшорна структура власності — це вже фу, але ж ми не ханжі, як дехто. Однак венчурні фонди значно цікавіші через їхню виняткову зручність у податковій оптимізації.

Ну, нарешті, ми знайшли підтвердження легендарної фаховості Шурми.

Так, за чинним Податковим кодексом, усі інститути спільного інвестування (венчурний фонд, як «Геліос», — один із них) **звільняються від сплати податку на прибуток і мають удвічі меншу ставку оподаткування дивідендів**. А ще вони можуть **позичати кошти своїм же компаніям і тим самим зменшувати податок на прибуток у дочірніх підприємств**. Загалом перенесення грошей, а отже, і податкового зобов’язання на підприємства із пільговим оподаткуванням — оптимізаторська класика, але будь-який податківець підтвердить: це схема на грані, а часто і за нею.

Розглянемо ці нюанси на прикладах уже відомих нам «Геліос» і «Соньєра інвест» і порахуємо, скільки «оптимізованих» податків недоотримує держава.

За даними аналітичної системи YouControl, «Соньєра Інвест» є прибутковим товариством. 2022 року фірма задекларувала **328 млн грн до оподаткування**. Проте **у фінансовій звітності щодо податку на прибуток вказано лише нулі та прочерки** замість десятків мільйонів гривень, які більше пасують фірмі з доходом у третину мільярда (див. рис. 1).

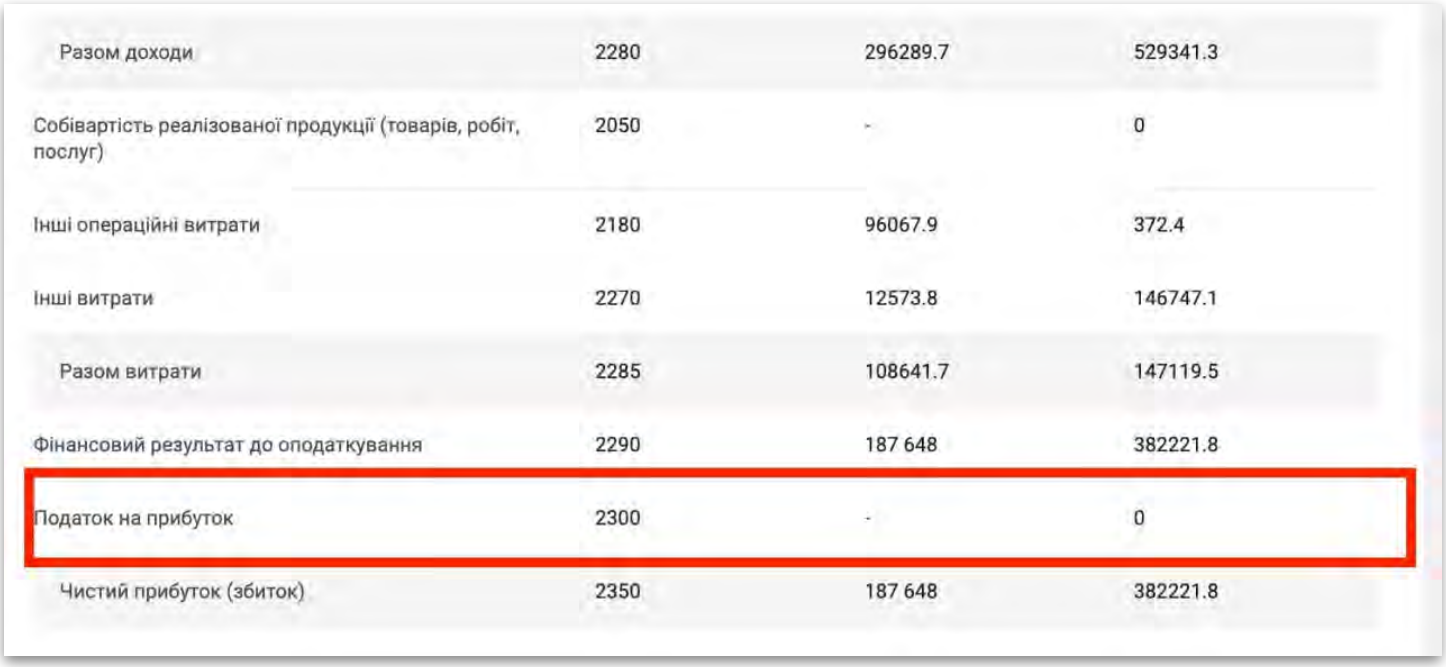

Разом доходи	2280	296289.7	529341.3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	0
Інші операційні витрати	2180	96067.9	372.4
Інші витрати	2270	12573.8	146747.1
Разом витрати	2285	108641.7	147119.5
Фінансовий результат до оподаткування	2290	187 648	382221.8
Податок на прибуток	2300	-	0
Чистий прибуток (збиток)	2350	187 648	382221.8

Тут зауважимо, що власність «Соньєри» формували за всіма правилами білого бізнесу — через офшорки з Маршаллових Островів (Noda Investment Limited — зник з осені 2022 року, Warren properties ltd і Vincent Holding Company), якими бенефіціари володіли через кіпрський траст (Marithema Nominee Services Limited). Зазвичай **такі складні структури власності використовуються для легалізації коштів і, так, для податкової оптимізації.**

Правда, цікаво, як це працює?

До того ж податків не платить не лише «Соньєра».

«Геліос» виявився співвласником 26 юридичних осіб в Україні і ще двох в Угорщині. Основні напрямки бізнесу — «зелена» електроенергія, будівництво і фінанси. Сам фонд устиг отримати достатньо прибутків (читай — вивести коштів із дочірніх підприємств), щоб обзавестись активами на 1,4 млрд грн, за даними фінансової звітності на кінець 2022 року. Незначну частину коштів інвестовано у власність компаній, а більшість — **позичено їм же**, під відсотки, звичайно**. Це дозволяло всій групі компаній не платити сотень мільйонів гривень податку на прибуток**.

Валовий:			
прибуток	2090	85 392	44 757
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 014	0
Адміністративні витрати	2130	1 556	1 091
Витрати на збут	2150	-	0
Інші операційні витрати	2180	9 920	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	74 930	43 666
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	94	7
Інші доходи	2240	-	3 389
Фінансові витрати	2250	74 015	46 754
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	-	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 009	308
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-181	-55
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	828	253
збиток	2355	-	-

Про це може свідчити фінансова звітність **однієї із 26 фірм**, де «Геліос» у співвласниках, — ТОВ «Майстер фінанс», що надає фінпослуги.

За 2022 рік дохід фірми становив 85 млн грн (див. рис. 2). Але податок на прибуток дорівнював лише 181 тис. грн, оскільки фінансові витрати становили понад 74 млн грн. Тобто «Майстер фінанс» заплатило комусь, у

кого позичало гроші, аж 74 млн грн за обслуговування цієї позики. А якби цієї лазівки не було і кредитор не позичив «Майстер фінансу» грошей, а вніс їх у статутний капітал, то ці 74 млн стали б прибутком фірми, і **податок у розмірі 18% від прибутку виріс би із жалюгідних 181 тис. грн до близько 13 млн**.

І це не єдиний їхній венчурний фонд.

У Олега Шурми є ще «Простір» і «Квантум», зареєстровані 2021-го та 2020 року відповідно. Вони не такі «прибуткові», як «Геліос», але теж не дрібнота — зареєстрований статутний капітал становить 135 млн грн. «Квантум» до того ж є повним власником ТОВ «Квантум Хоум». На цю фірму зареєстрований шурмівський автопарк із п'яти автомобілів, причому Audi E-Tron S Sportback та Tesla Y було придбано вже після повномасштабного вторгнення.

Суми, інвестовані у фонди, як і надприбутки, важко пояснити і бізнес-жилкою Олега, і зарплатою Ростислава Шурми у групі Ахметова (так, ми поцікавилися в інсайдерів), де він працював до роботи на Єрмака.

Суми недоплачених державі, та ще й під час війни, податків не пасують державнику з офісу у білому пальті.

Втім, і перші, і другі суми можна пояснити впливом цього шанованого державника.

До того як Ростислав Шурма опинився в офісі президента, про його виняткові організаторські здібності могли розказати лише на «Запоріжсталі».

А тепер, ач як,

— і в «Енергоатомі», і в «Об'єднаній гірничо-хімічній компанії», і в «Енергетичній компанії України», і в «Укрнафті», і в «Лісах України», і в АвтоКрАЗі, і в «Запоріжтрансформаторі», і в «Запоріжжяобленерго», і у «Миколаївобленерго», а ще в «Українських розподільних мережах» та в «Операторі ГТС України».

Втомилися? Ми також.

А от Шурма скрізь встигає. Справжній професіонал — то окучить, то потрусить.

Отже, виявляється, що 320 млн грн за освітлення окупантів — це лише частина мільярдів Шурми, до яких є великі питання щодо оптимізації податків на сотні мільйонів гривень.

Ну, а хто не оптимізує, скажете ви і будете праві, але…

Мова про чиновника у воюючій країні, який мітить у прем'єри і загалом мав би власним прикладом змінювати тут бізнес-культуру. Мова про чиновника,

який має «без'єрмаковий» доступ до президентського вуха, а значить, і вплив на парламент, і мав би власними зусиллями змінювати тут бізнес-клімат. Але всі його зусилля пішли на те, як недоплатити рідній країні грошей.

Коли Ростислав Шурма коментував розслідування «Бігус.інфо» щодо заробітків сонячних електростанцій свого брата на окупованому Запоріжжі, він не заперечував фактів, але наголошував, що в усьому винен Коломойський.

Мовляв, команда Шурми зупинила грабунок держави олігархом, і отепер олігарх огризається так, що «підключили і окремих журналістів «Бігус.інфо» до системної кампанії проти заступника Єрмака.

Ростиславе Ігоровичу, все набагато гірше — до системної кампанії долучили ваших найближчих родичів (навіть вас із минулого), які понавідкривали офшорок і венчурних фондів, **кредитують самі себе в межах групи, виводять кошти і не платять податків**. Не втрачайте пильності!

***

№ 2.024

ZN,UA

МНОГОМИЛЛИОННЫЕ АКТИВЫ МЕДВЕДЧУКА УКРАЛИ ИЗ-ПОД "АРЕСТА", ДАННЫЕ УКАЗЫВАЮТ НА ЗАМЕШАННОСТЬ ОП – BIHUS.INFO

2023-09-11

В частности, к манипуляциям привлекли бизнесмена, вероятно, связанного с Татаровым.

В июле 2022 года суд принял решение об аресте долей окружения украинского экс-депутата, подозреваемого в государственной измене, Виктора Медведчука в трех компаниях, имеющих большие земельные участки на побережье Днепра в Киеве. Однако правоохранительные органы не довели дело до конца. Вместо конфискации и продажи активы на миллионы долларов оказались в руках третьих лиц и, похоже, бизнесмена, имеющего связи с заместителем руководителя офиса президента Олегом Татаровым, говорится в расследовании Bihus.Info.

По данным журналистов, речь идет о 50% трех фирм – "Академ-клуб", "Орест" и "Осокорки-7", – которые должны быть арестованы, но фактически этого не произошло. Суд доказал прямую связь компаний с Медведчуком и его женой Оксаной Марченко через кипрскую структуру Pilawer Limited, которой владел прокси Тараса Козака – одного из главных соратников Медведчука. Основной актив – долгосрочные договоры аренды на огромные земельные участки на Осокорках.

На момент ареста "Академ-клуб" Козак делил с кипрской фирмой, связанной с Вадимом Столаром – тоже из пророссийской ОПЗЖ, как и упомянутые ранее экс-депутаты. Владельцами компаний "Орест" и "Осокорки-7" также были бизнесмен Валерий Мищенко и брат бывшего парламентария Александр Константиновский.

Как выяснили авторы, осенью во всех фирмах активы окружения Медведчука получил Александр Белявский из Херсонщины, страницы которого в социальных сетях, по словам журналиста, "достаточно сильно намекают на то, что купить доли стоимостью в полторы сотни миллионов гривен он не мог".

Согласно расследованию, в течение конца 2022 года и начала 2023-го из всех фирм нового владельца тоже "выбросили". Так, "Академ-клуб" полностью перешел в руки Петроса Тограмаджяна из Болгарии, имеющего криминальное прошлое и другие упоминания в СМИ, не связанные с девелопментом. В "Осокорках-7" часть кума Владимира Путина отдали Вадиму Иванову из Латвии. А фирму "Орест" просто полностью переписал на себя бизнесмен Валерий Мищенко – он единственный, кто изначально сохранил доли в двух фирмах.

В Bihus.Info отметили, что конторы должны быть под арестом, поэтому их владельцы не могли меняться. Александр Белявский из Херсонской области пытался оспорить смену владельцев через суды – его юристы "помогли" журналистам разобраться, "откуда он взялся". Это, как сообщается, были адвокаты из окружения известной киевской застройщицы Влады Молчановой и Столара.

В то же время выяснили, что регистрационные действия в отношении всех трех фирм выполняла одна и та же нотариус из Киева, для трех разных людей – Мищенко, Тограмаджяна и Иванова. Расследователи предполагают, что реальным персонажем в этом всем был только Мищенко, который в госреестрах значится владельцем или совладельцем полутора десятков очень разных компаний, некоторые из которых созданы еще в 2000-х.

“Сам Мищенко в разговоре с нами не опроверг ни то, что действительно приобщился к манипуляциям с компаниями, ни то что государство действительно провтыкало с арестами. Говорит, что иначе бы оно растерялось, разворовалось, разошлось, а так теперь имеет хозяина, который и долги за аренду повыплачивал и хозяйничать здесь теперь собирается”, – говорится в расследовании.

Авторы обнаружили, что одна из компаний бизнесмена зарегистрирована в Киеве по адресу Антоновича, 131. Этот дом имеет значение для государственной корпорации "Укрбуд", где размещены ее некоторые подразделения, а также отдельных бывших сотрудников, в том числе заместителя руководителя ОП Олега Татарова – он с семьей владеет там рядом объектов недвижимости.

Этот адрес уже фигурировал в предыдущем материале Bihus.Info. Речь идет о дерибане бизнеса бывшего главы "Укрбуда" Максима Микитася после его отправки под стражу. Тогда на Антоновича, 131, зарегистрировали новую компанию, на которую переписали недвижимость "Укрбуда". Совладельцами,

по информации журналистов, были тесть Татарова и теща бизнесмена-товарища Татарова, которая также является бизнес-партнером Мищенко в его фирме.

Кроме того, Bihus.Info располагают информацией, что "арестованные" участки окружения Медведчука на Осокорках скоро могут начать застраивать. Генеральным подрядчиком, вероятно, выбрали тернопольскую "Креатор Строй". Один из ее проектов должен реализовываться именно на том участке, который присвоили через упомянутую компанию на Антоновича, 131.

В то же время медведчуковские активы не могли переписывать без участия правоохранительных органов, поскольку суд отправил имущество под арест.

Но есть нюанс по статье 175 УПК.

“Когда суд принимает на что-то наложить арест, то в принципе это ни о чем, потому что арест появляется тогда, когда следователь или прокурор принимает это решение и идет к ближайшему регистратору, который должен внести в государственный реестр информацию о запрете совершения регистрационных действий, чтобы дальше никто ничего уже не мог переписать. Что произошло после того, как львовские суды приняли решение об аресте долей Медведчука в компаниях? Ничего. Никто никуда не сходил", – рассказали расследователи.

По делам правительство представляли Государственное бюро расследований и прокуратура. Если влияние заместителя руководителя ОП на Офис генерального прокурора еще под вопросом, то о его "курировании" ГБР неоднократно писали разные СМИ.

В материалы также добавили, что на самом деле фирм окружения Медведчука от структуры Pilawer Limited из Кипра было четыре, но об одной "забыли". Соответствующие участки на Осокорках тоже получил Мищенко.

Журналисты отметили, что этот эпизод не единственный. Готовится продолжение.

***

№ 2.025

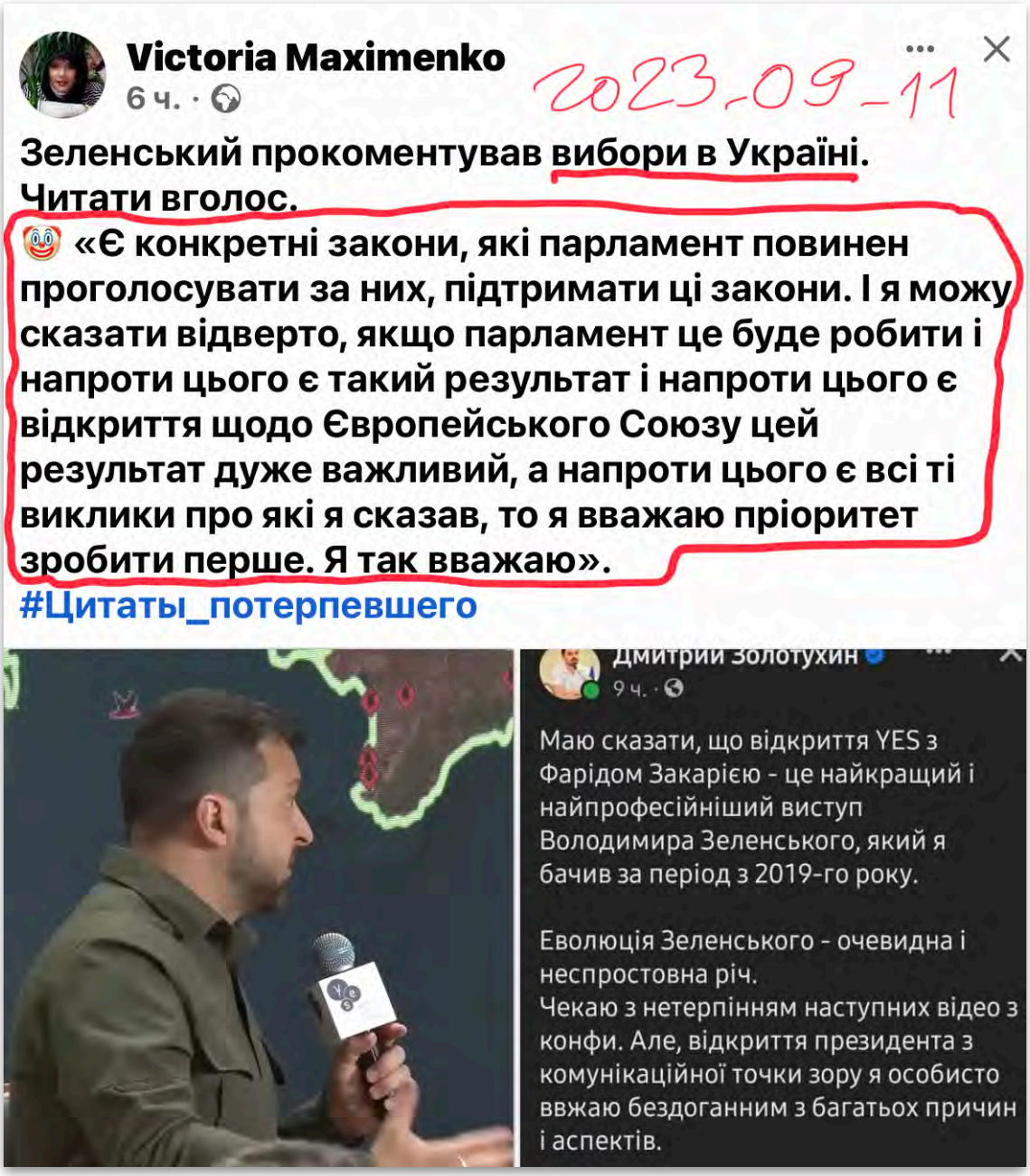

***

№ 2.026

Австрійський експерт Том Купер запропонував дуже цікавий погляд на оцінку швидкості просування наших військ на Запорізькому напрямку, оцінивши швидкість просування через обсяг виконаних бойових задач

2023-09-12

Кевлюк

На прикладі Роботиного: чотири бригади ОСУВ «Таврія» за підтримки одної артилерійської (дані - Купера) два з половиною місяці приводили до небоєздатного стану 19-у та 42-у мсд, 810-у обрмп ЧФ, 291-у абр, 22-у та 45-у обрспп противника. Не рахуючи всіляких «стрілецьких полків мобрезерву», «мотострілецьких полків територіальних військ» та інших «загонів БАРС».

Тобто

> **1) — 12.000 наших бійців, котрі наступали, билися проти 30.000 у ворога, котрі оборонялися, долали кілометри мінних полів, протитанкових ровів, різного роду вибухових та невибухових інженерних загороджень. Без панування у повітрі. З побитою військовою ППО. Не маючи переваги в артилерії.**

Крім всього цього, по старовинному канону

> **2) — наші повинні б були мати перевагу в людях принаймні в 2 рази у всій смузі наступу, а на ділянках прориву – в 5-6.**

Тобто

> **3) — задача мала б виконуватися угрупованням в 60.000-90.000.**

І прогризли диру у ворожій обороні на ділянці Приютне – Новодонецьке шириною до 23 км та до 5 км глибиною. І продовжують рухатися.

ЩЕ РАЗ:

12.000 УКРАЇНСЬКИХ ПІХОТИНЦІВ ВИКОНАЛИ РОБОТУ УГРУПОВАННЯ В 60-90.000 БІЙЦІВ.

Це всім, кому «наступ повільний/невдалий/захлинувся/зупинився», «командири обрали не ту стратегію», «в штабах не вміють планувати» і все таке інше.

Українська піхота не просто офігенна! Те, що роблять ці люди, зараз ні осягнути, ні оцінити неможливо.

На фото - піхота 47-ї бригади, що поставила наш Прапор над ***Роботиним***.

***

№ 2.027

Максим Степанов: У нашій країні нічого не відбувається без відома Офісу президента – пана Єрмака, пана Зеленського. Вони точно знають про ЄДАПС

2023-09-14

Тетяна Ніколаєнко

Місяць тому на УП вийшов матеріал про те, як на державний поліграфкомбінат "Україна" повернувся скандальний монополіст із 2000-х – ЄДАПС. Щоправда, тепер під назвою "Industrial Innovation Group". Лобістами повернення ЄДАПС співрозмовники УП назвали главу фракції "Слуга народу" Давида Арахамію та прем'єра Дениса Шмигаля. А одним із головних викривачів у матеріалі виступив колишній очільник МОЗ та поліграфкомбінату "Україна" Максим Степанов.

Про те, як одіозна компанія, пов'язана з росіянами, поверталась на український ринок, чому про це точно в курсі президент і що власне самому Степанову інкримінує НАБУ в контексті його роботи на комбінаті, читайте в інтерв'ю для Цензор.НЕТ

***

- 20 липня, якщо не помиляюсь, НАБУ оголосило вам підозру і 18 серпня викликало на допит. Що ви можете сказати на свій захист?

- НАБУ оголосило мені підозру 21 липня. Я отримав її на електронну пошту від детектива. В той час я перебував у відрядженні за кордоном. Також на електронну пошту детектив мені надсилає повістки про виклик на допит. Те, що викладено в обгрунтуванні підозри - повна нісенітниця і я вважаю дану справу повністю замовною і далі поясню чому.

Також у зв'язку з гостротою питання щодо виїзду чоловіків за кордон, хочу одразу прояснити деякі моменти.

Коли почалася повномасштабна війна, 24 лютого 2022 року, я перебував за кордоном, але вже 26-го лютого, в той момент, коли всі виїжджали з країни, я на якихось перекладних - потягами, машинами - їхав у зворотньому напрямку до Києва і був тут усі критичні місяці. Потім декілька разів виїжджав за кордон у відрядження і одразу ж повертався.

- Ви чекали такого розвитку подій?

- Ця справа почалася ще у жовтні 2019 року. І була відкрита за заявою колишнього генерального директора ЄДАПСа ***Павловського***. Він, до речі, хизувався у Фейсбуці, що подав відповідні заяви. Справи відкрили і Служба безпеки України, і НАБУ. Я навіть у себе у Facebook тоді писав про це.

Цікавий момент, що перед моїм призначенням на посаду міністра у мене відбулась розмова з паном ***Арахамією*** і він мені розповідав, що особисто спілкувався з НАБУ і фактично лобіював відкриття цієї справи.

- Наскільки я розумію, *Арахамія - один із лобістів повернення ЄДАПС?*

- Так.

Наприкінці серпня 2019 року пан Арахамія почав затягувати ЄДАПС під іншою назвою ("Industrial Innovation Group") в Україну.

Вони провели в Парковому великий сейшн, на якому розповідали про те, яка це крута компанія, що обов'язково державі Україна потрібні документи, які виготовлятиме IIG (ЄДАПС). Арахамія там особисто виступав і не жалкував компліментів на користь ЄДАПСу. Цей захід викликав хвилю обурення, в тому числі, і в пресі. Проте можна констатувати, що в 2019 році вони не наважилися нагло повернути ЄДАПС.

Ще один цікавий момент, що під час брифінгу НАБУ щодо оголошення мені підозри, співробітник бюро, розповідаючи про цю справу, не соромлячись казав, що **ще в 2022 році, перед війною, за ініціативи НАБУ був змінений дизайн паспорту. Дизайн паспорту був змінений на користь ЄДАПСа, звісно**. До речі, вони прийняли ці зміни 23 лютого 22 року. Тобто за день до повномасштабної війни в уряду ***Шмигаля*** не було інших справ, як приймати зміни до технічних описів документів.

- ***Наша влада, як відомо, не вірила у війну. Тому вона займалася паспортами…***

- Вони, щоправда, губляться у версіях. Спочатку вони говорять, що не вірили, потім, що знали про війну, але не хотіли лякати людей, щоби не створювати паніки. Вже версій було багато. Думаю, ми ще не одну версію почуємо. Але повернімося до справи.

- Я уточню, що НАБУ інкримінує вам, що ви купили естонську компанію, яку використовували, щоб постачати обладнання і таким чином заробляти гроші через завищення ціни у 4 рази.

- **Я не маю жодного стосунку і ніколи не мав до цієї естонської компанії**. Більш того, естонська компанія, яка фігурує в матеріалах справи, була ексклюзивним дистриб'ютором виробників матеріалу. І під час моєї каденції, коли я був директором поліграфкомбінату Україна, я неодноразово – підкреслюю, неодноразово звертався до відповідних виробників з проханням купувати напряму. Отримував відмову.

Всі ці листи є в розпорядженні слідства.

Коли у січні 17 року, я вже пішов з посади, то наступний директор, пан ***Оніщенко*** (з яким я, до речі, не просто не знайомий, ми навіть ніколи не зустрічалися) він так само працював з цією ж компанією. Він так само звертався до виробників і так само отримував відповідь про те, що ця естонська компанія є ексклюзивним дистриб'ютором з продажу цих матеріалів на території України. І ніхто нічого не змінював. Але співробітників НАБУ цей період вже не цікавив. Їх цікавив період, коли я перебував на посаді.

Більш того.

Під час мого перебування і вже після того, як я пішов, поліграфкомбінат "Україна" неодноразово перевірявся Державною аудиторською службою, Рахунковою палатою, Державною податковою інспекцією. Нас перевіряв аудитор великої четвірки (Ernst & Young) і ніхто ніколи не знаходив навіть теоретичних натяків на якісь порушення.

Я можу сказати, що **прибуток Поліграфкомбінату "Україна" за 2011 рік (а я прийшов на посаду наприкінці грудня 2011) становив 3,5 млн грн.**

Коли я пішов з Поліграфкомбінату "Україна", це було в січні 2017 року, прибуток за 2016, тобто останній рік моєї роботи на комбінаті, склав 362 млн грн. Тобто збільшено прибуток державного підприємства – підкреслюю – в 100 разів. Податки в бюджет з 22 млн зросли до понад 500 млн грн.

Це я не говорю про повну модернізацію підприємства, про запуск біометричного паспорта на вимогу Європейського союзу для отримання Україною безвізу, запуску ID-карти і всього решти.

Але, як виявилося, це все не має жодного значення для наших працівників НАБУ.

- Після оголошення підозри в НАБУ ви не були?

- Я повідомив, що не можу прибути, бо у мене відрядження. Потім вони мене викликали на допит на 18 серпня.

- Ви повернетесь?

- **Станом на сьогодні я повертатися не планую**.

Поясню, чому.

Оскільки справа проти мене має виключно замовний характер, а також з огляду на рівень судової системи в Україні, де як правило рішення ухвалюється по дзвінку, задовго до судового засідання.

Тому я переконаний, що після мого приїзду в Україну мені буде обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою з альтернативою застави не менш, ніж 450 млн грн. Такі кошти, звичайно, я не зможу внести. І по суті справи це буде безальтернативне тримання під вартою. Права на захист, щоб довести свою невинуватість і розбити всю абсурдність обвинувачення, які вони понаписували, в мене просто не буде.

- Тобто *в Україну ви не будете повертатися?*

- **Принаймні зараз я за кордоном.**

Я повідомив всі органи слідства, де я перебуваю, повідомив свою адресу. Навіть переписку веду з детективом. Відправляю йому відповідні клопотання, він дає мені відповіді. Це окрім того, що робить мій адвокат. Я готовий відповідати на будь-які питання, але мені здається, що особливо мої відповіді їх не цікавлять.

- Вас допитували до цього?

- Так, мене допитували. Це було ще в лютому. Мене викликали на допит. Я прийшов на допит, звичайно, відповів на ті запитання, які були у детектива…

- Знаєте, в *НАБУ у нас все ще зберігається певний авторитет, що це все-таки незалежний орган і є довіра до його слідства. І така ваша відсутність може бути сприйнята як по суті підтвердження вашої винуватості. Не думаєте, що ви самі підтверджуєте, що у НАБУ є підстави тоді оголошувати вам підозру?*

- Думаю, в НАБУ були інші підстави для оголошення мені підозри, не пов'язані з моєю відсутністю чи присутністю в країні. Їх цікавить моя присутність виключно в одному місці в Україні, а саме - в Лук'янівському СІЗО.

Спочатку НАБУ заводить справу за заявою ЄДАПСу, далі виходить на брифінг і не соромлячись говорить: ми, Національне антикорупційне бюро, пролобіювали зміни технічного опису паспорту на початку 2022 року.

А яке відношення ви, НАБУ, маєте до таких пропозицій уряду?

Далі цікавіше - спочатку в серпні 2021 року уряд призначає людину ЄДАПСа на посаду директора Поліграфкомбінату, потім вони починають змінювати технічні описи документів на користь ЄДАПСу - біометричний паспорт, техпаспорт, ID-карта, посвідчення водія і тд.

Я ще раз нагадаю, що

1) — 23 лютого 2022 року, за день до війни, прем'єр-міністр проводить засідання уряду, на якому розглядає питання щодо зміни паспорту, бо дуже потрібно було це зробити.

І останнє - це

2) — повернення голограми на акцизну марку, яка в 2014 році була скасована за моєї ініціативи, бо вона там не потрібна взагалі.

Звичайно, зараз після введення голограми на акцизну марку піднявся скандал в пресі, зокрема про це писало "Дзеркало тижня". І за три тижні вони повідомляють мені про цю підозру, щоб відповідним чином відвернути увагу від скандалів.

До речі, цифри говорять самі за себе. Якщо ти відкриваєш офіційні джерела щодо постачання матеріалів на Поліграфкомбінат "Україна", то бачиш, що головний постачальник, починаючи з вересня 21 року, – Поллі-сервіс (ЄДАПС).

На сьогодні Поліграфкомбінат "Україна" уклали контракти зі структурою ЄДАПСа "Поллі-сервісом" на понад 9 млрд грн. До речі, до вересня 2021 року "Поллі-сервіс" нічого не постачав на Поліграфкомбінат "Україна". Тому я переконаний, що за сьогоднішньою присутністю ЄДАПСу на Поліграфкомбінаті "Україна" стоїть вище керівництво держави, і саме звідти повністю замовний характер справи. Без рішень уряду таке збагачення ЄДАПСу було б просто неможливим.

- У тому матеріалі, який вийшов на УП, ви давали коментарі і розповіли, що на вас чинився тиск з боку представників цього ЄДАПСу, навіть вам погрожували. Можете розповісти докладніше, як це відбувалося? Чи намагалися вони повернути свої позиції, коли ви очолювали комбінат?

- Коли я прийшов на посаду директора Поліграфкомбінату, держава здала його в оренду ЄДАПСу, якщо так можна сказати. Комбінат просто працював на ЄДАПС. І всі стосунки були виключно з ЄДАПСом, навіть рахунки були відкриті в одному з банків, які належали до консорціуму ЄДАПС.

В день мого призначення до мене зателефонував пан ***Сидоренко***, який є основним власником цього консорціуму з пропозицією:

> — "Ми готові з тобою домовлятися. Ми нічого не змінюємо, працюємо, як працювали. Будеш отримувати відповідні гроші, головне **не лізь нікуди**. Хай залишається все, як є".

Іншими словами:

> — ЄДАПС - буде процвітати, Поліграфкомбінат - буде вмирати. Якби я тоді погодився, то такого б підприємства, як Поліграфкомбінат "Україна" вже не існувало б.

Я сказав, що мене це не влаштовує на 100%, і я збираюся відбудувати комбінат в інший спосіб. Першим кроком боротьби з ЄДАПСом була закупівля відповідного обладнання, щоб комбінат мав технічну можливість взагалі виготовляти ці документи, в тому числі на пластику, тому що в той час на комбінаті не було жодного обладнання. Навіть паспортна лінія була початку 90-х років випуску, на якій технічно неможливо було виготовляти біометричний паспорт. І я почав закуповувати необхідне обладнання. На мене спочатку почався тиск у вигляді численних запитів і бруду в пресі. А потім Сидоренко під час однієї з розмов мені відкритим текстом сказав: "У тебя ж лоб не резиновый, от него пули не отскакивают". Це була емоційна розмова.

Але **мені вдалося провести повну модернізацію комбінату, побудувати нові цехи, забрати все від ЄДАПСу, щоб державне підприємство постачало паспорти, посвідчення водія та інші важливі для держави документи**. Наприклад, на той час у нашого Міністерства внутрішніх справ не було свого обладнання, на якому вони робили б посвідчення водія або свідоцтва про реєстрацію. Все це належало ЄДАПСу, який нібито все це давав у користування.

- Давайте для читачів зараз пояснимо, *про які обсяги йдеться, і який ринок таким чином закривав ЄДАПС, крім водійських посвідчень, паспортів, нотаріальних бланків…*

- Вони на той час виготовляли посвідчення водія, свідоцтва про реєстрацію, паспорти. Основна частина виготовлення акцизної марки була їхня. У собівартості виготовлення акцизної марки 83% становила голограма. Вони виготовляли нотаріальні бланки і було також ще безліч якихось документів – дипломи, на які ліпили цю голограму, довідка-рахунок, яка була при продажу автомобіля. Напам'ять вже не пам'ятаю всю кількість паперових документів, на які обов'язково була введена голограма.

І на той час, при тому курсі, який був, мова йшла про декілька мільярдів гривень на рік продажу.

На таку суму продавав ЄДАПС своїх послуг, продуктів, які вони виготовляли. У мене була достатньо складною боротьба. Це м'яко кажучи. Звичайно, я вдячний всім журналістам, з якими ми разом тоді боролися з ЄДАПСом. Після Революції Гідності у 14 році ЄДАПС вже нічого для держави не постачав.

- Ця відмова від голограм була досить знаковою подією для всіх тоді…

- Так, ми прибрали голограму усюди, де вона не потрібна.

Яскравий приклад - акцизна марка. Жодна людина в Україні, я маю на увазі пересічного громадянина, не в змозі відрізнити нормальна голограма чи підроблена. Я навіть експеримент проводив серед фахівців-податківців, показував їм підроблені голограми і вони їх не відрізняли від справжніх.

Тоді ми почали надавати пропозиції про введення електронної акцизної марки на тютюн і алкоголь – бо так робить увесь світ. Це було ще в 2014 році.

Що робить наш уряд в 2023? Він просто переносить введення електронної акцизної марки на 1 січня 2026 року. Бо зараз треба їм трішечки коштів підзаробити.

- ЄДАПС став повертати позиції одразу після того, як ви пішли з поліграфкомбінату, чи це сталося за нової влади, як ви розказуєте, коли Арахамія почав проводити якісь сейшни з їхньою участю?

- ЄДАПС намагався повернутися одразу після мого виходу з Поліграфкомбінату "Україна". Була така спроба. Навіть намагалися призначати відповідно людину, яка була співробітником ЄДАПСу. Здійнявся дуже сильний скандал, у тому числі в пресі. Був відкритий лист працівників поліграфкомбінату "Україна". Майже весь тисячний колектив підписався під цим листом. Лист був на прем'єр-міністра України. У той час на Володимира Борисовича ***Гройсмана***. Це рішення тоді не було прийняте, ЄДАПС не повернувся на комбінат.

Після зміни влади у 19-му році, менше, ніж за місяць після парламентських виборів, нова влада заходилася лобіювати інтереси ЄДАПСу. Вочевидь, це була нагальна реформа. Ще присягу Арахамія не встиг прийняти, але помпезне повернення ЄДАПСу в Парковому (фактично партійному офісі СН) вже організував.

В кінці серпня 2019-го вони провели захід і зробили ребрендинг ЄДАПСу. І вони почали його тягнути на Поліграфкомбінат "Україна".

Коли я був міністром, почалися рухи проти директора Поліграфкомбінату ***Оніщенка***. Він написав заяву на звільнення. Призначили виконувача обов'язків першого заступника – бо для призначення директора треба конкурс проводити. А потім, це вже було наприкінці квітня, вони раптом вирішили змінити виконувача обов'язків на іншого виконувача обов'язків - людину, яка там працювала радником.

Під час урядової наради у мене відбулась суперечка зі ***Шмигалем***. Спочатку у присутності всіх, а потім я ще особисто з ним розмовляв щодо спроб повернути ЄДАПС.

Я казав: "Денисе Анатолійовичу, ви збираєтеся поновити пані ***Бондаренко*** і зробити її директоркою, таким чином ви намагаєтеся повернути ЄДАПС на Поліграфкомбінат".

На що він мені казав: "Та ні, такого ніколи не буде, це неможливо".

Звичайно, що після мого звільнення з міністерства вони все це зробили - влітку 2021 року призначили її директором Поліграфкомбінату "Україна".

- Була ще одна людина, яка завжди воювала з ЄДАПСом. Це *Аваков*. *Він підтримував вас у цій боротьбі чи його ставлення до ЄДАПСу змінилося?*

- Так, у Арсена Борисовича була достатньо чітка позиція щодо неприпустимості повернення ЄДАПСу. До речі, Аваков дуже багато зробив в боротьбі з монополією ЄДАПСу і усунення їх від державних закупівель.

Але **уряд Шмигаля пішов іншим шляхом і сталося те, що сталося**.

- Що сталося?

- За «дивним збігом обставин» уряд змінив захисні елементи в біометричному паспорті, посвідченні водія, ID карті, свідоцтві про реєстрацію транспортного засобу і решті документів саме на захисні елементи Поллі-сервісу (ЄДАПСу).

> А ще так сталося, що голограми, які вони поставили на акцизну марку, постачає саме Поллі-сервіс (ЄДАПС). Дивина, правда?! А ще так сталося, що саме Поллі-сервіс (ЄДАПС) поставив принтери у Міністерство внутрішніх справ, бо як виявилося, на думку великих фахівців, що старі принтери чомусь не такі були.

Тому я впевнений, що **ця схема безпосередньо корупція прем'єр-міністра *Шмигаля*. Йдеться про достатньо великі кошти на поліграфкомбінаті "Україна", які вони виводять з цього державного підприємства на одну структуру.**

- Може назвати, про які суми може йтися?

- Якщо ми говоримо про офіційні дані, які публікуються, то суми на які уклав відповідні контракти з Поллі-Сервісом (ЄДАПСом) Поліграфкомбінат "Україна", вже **понад 9 млрд грн**.

Щоб ви розуміли, близько 90% усіх закупівель державне підприємство здійснює в однієї компанії.

За якими цінами вони закуповують - інформація прихована, її ніде немає. Вона просто за 7 печатками. Ані голограма невідомо за якими цінами постачається, ані захисні елементи, ані інші речі. Цієї інформації не існує. Вони її бережуть, як зіницю ока. Тому ми можемо оперувати виключно тими цифрами, на які вже відбувається постачання - 9 млрд грн.

А куди потім ідуть прибутки, окрім роздачі кураторам від влади схеми ЄДАПСу в Україні, ми можемо тільки здогадуватися.

Нагадаю, що пан ***Сидоренко*** хизувався тісними зв'язками з паном ***Гундяєвим***, який відомий як патріарх РПЦ Кирил. Є також різні опосередковані дані, що Сидоренко має тісні зв'язки з ФСБ. А також співвласником в його бізнесі є ***Медведчук***, на цю тему були розслідування пана Бігуса та інших наших журналістів. Хочу наголосити, що повний доступ до даних кожного українця, якому виготовляється паспорт, ID-картка або інші документи, є у працівників Поліграфкомбінату. І йдеться не тільки про дані звичайних цивільних громадян, але і про військових. Тобто, не важко здогадатися, хто ще потенційно може мати доступ до наших з вами даних, якщо Сидоренко тісно пов'язаний зі спецслужбами країни-агресора.

- Ви кілька разів казали не просто Арахамія чи Шмигаль, ви казали "керівництво країни". Ви, я так розумію, підозрюєте, що *Офіс президента в курсі того, що відбувається в Кабміні?*

- Я не просто підозрюю. Я в цьому впевнений.

В нашій країні нічого не відбувається без відома Офісу президента – пана ***Єрмака***, пана ***Зеленського***. **Вони точно знають.**

Я не знаю, які у них там стосунки, я маю на увазі, як вони ту «касу ділять», але що вони точно знають про те, що там відбувається, - я в цьому впевнений.

Чому я в цьому впевнений?

Тому що моніторинг ЗМІ з боку Офісу президента ніхто не скасовував. Кожна ітерація ЄДАПСу щодо паспорта, щодо акцизної марки, - завжди супроводжується скандалом в пресі. І на це звертають увагу в Офісі президента, і якщо вони ставили з цього приводу питання і нічого не змінили, значить, їх все повністю влаштовує.

Вони точно знають, що там відбувається. Досконально.

- А ви з Офісом коли-небудь проговорювали цю тему ЄДАПСу?

- У мене не було такої нагоди. Я відверто кажу, тому що у мене не було підстави, щоб про це розмовляти. На той час не було ЄДАПСу. У мене була така єдина суперечка з прем'єром, але **безпосередньо з Єрмаком або з президентом я про це не розмовляв.**

Але коли мені кажуть, що можливо, президент не знає, я кажу: я дуже добре знаю нашого президента, він точно особисто моніторить пресу, він читає новини, він читає телеграм-канали. Він читає інтернет.

- Тобто він це робить самостійно? Йому не приносять дайджест і не підсувають те, що потрібно, щоб він читав?

- Це точно, вибачте, не х**ло, якому приносять течки. У мене було багато прикладів, коли я був міністром.

Президент часто скидав посилання на ту чи іншу новину, яка вийшла. Інколи навіть о 6 ранку. Він дійсно сам все моніторить. І це дуже добре. Мені завжди це подобалося. Я не думаю, що щось сильно змінилося, навіть під час війни. Може, часу у нього менше стало, але я впевнений, що він все одно знає.

Тому ми з вами розумні люди, і ми можемо зробити висновок, що він дав добро на це все, він спокійно до цього ставиться.

- Те, що зараз поліграфкомбінат Україна фактично в управлінні Юлії *Свириденко*, це може бути якимсь опосередкованим доказом того, що *Єрмак* розуміє і знає, про що йдеться?

- Тут не треба доказів.

Перед вами людина, яка спілкувалася з президентом і Єрмаком в режимі, якщо не щодня, то через день.

Я стверджую: вони все це знають.

Не просто знають з преси.

Якщо навіть уявити, що Шмигаль це почав робити, не ставлячи до відома хоча б Єрмака, не Зеленського (хоча це точно не про Шмигаля) то одразу після першої публікації в ЗМІ, йому було б поставлене питання. І не просто поставлене питання, а вимагалася б відповідь на нього. Тому, очевидно, що відповідь, яка була дана, всіх повністю влаштовує. Якщо навіть ми собі намалюємо мультик, що вони до того, як поновлювати ЄДАПС, про це не знали.

- А якщо їм розказали, що це погані хлопці Аваков і Степанов на догоду своїм інтересам викинули нормальну фірму, заробляли самі, тому її повернення буде нормальним, таке пояснення взагалі може задовольнити президента?

- Ні.

- Чому?

- Дивіться, коли кажуть, що там поганий був Степанов – добре, я це припускаю.

І говорять, ми зараз повернемо отаку компанію. Як мінімум, що ти повинен зробити?

Ти повинен сказати: **а що це за компанія, яку ви збираєтесь повернути?** Надайте мені довідку – навіть якщо припускаємо, що він взагалі про це не знав, що відбувалося до 2014 року.

В довідці, яку йому будуть давати, є всі статті щодо ЄДАПСу (їх неможливо не помітити, в інтернеті їх сотні) то після того, коли ти це побачив, як мінімум повинно було виникнути запитання: а нащо ви збираєтесь повертати компанію, яка погрязла в корупційних скандалах, де маса кримінальних справ, власник компанії нев'їзний в Україну, в бізнесі присутній Медведчук і все решта.

А потім ти повертаєш ЄДАПС і скандали не те, що не вщухають, а лише посилюються і ти продовжуєш робити вигляд, що все ок.

То про що ми говоримо?

Може нам варто уже позбутися принципу, за яким живуть в рашці і який нам так відчайдушно намагаються нав'язати - **"Царь - хороший. Бояры - плохие"?!**

- Тобто наше вище керівництво «і в темі, і в долі». А ви не пробували звертатися до правоохоронних органів, щоб вони дослідили цю ситуацію?

- Ні, я не писав заяву. Але це непогана думка. Думаю, що треба це зробити.

- Спитаю ще про один скандал з вашою участю. Кілька днів тому Олександр *Соколовський* написав, що ваша компанія ТОВ "Ед'югет" поставила на 83 мільйони Харківській військовій адміністрації за цінами вдвічі ніж "Текстиль-контакт" для МО.

- Щодо МОЗ - пан ***Соколовський*** намагався поставити нашим лікарям не костюми біологічного захисту, а костюми маляра.

Ми ж забезпечили лікарів костюмами, які їх захищали від ковіду. Нагадаю, тоді 20% від всієї смертності становили саме медичні працівники, яких треба було захистити. І сума закупівлі була не 400 і не 200 млн, як він написав, а 34 млн грн.

Щодо постачання Харківській військовій адміністрації - так, минулого року, ми дійсно поставили їм зимову форму. Але ціни, які вказав пан Соколовський знову ж таки не відповідають дійсності. Вартість костюму була - 6 900 грн. Прямий податок з вартості кожного костюму, який був сплачений до державного бюджету - 1 522 грн.

Причина появи таких публікацій банальна - брудна конкурентна боротьба, але хай це залишається на совісті пана ***Соколовського***.

- Раніше голова антикоркомітету Анастасія Радіна, заявила, що ТОВ "ЕД'ЮГЕТ", уже отримало проплати від Міноборони за контрактом на постачання речового майна та засобів захисту для військових. І це було особисто погоджено з міністром Резніковим.

- **Це «брехня від пані Радіної»**, яка заснована на її бурхливій фантазії.

По-перше, ми уклали контракт з МО, а не з паном Резніковим. Йому не було жодного діла до наших контрактів. Більше того, пан Резніков про те, що ця компанія частково належить моїй родині, дізнався з інтернету. А востаннє ми з ним бачилися, коли я був міністром.

Тож, наша компанія йшла за стандартною процедурою - написала листа до МО і запропонувала свої послуги.

Крім того, **ми принципово відмовилися від передплати і отримували оплату виключно за поставлений товар.**

Минулого 2022 року ми підписали контракт на постачання засобів захисту - бронежилетів. Військова частина, яка у нас їх приймала, дуже відповідально ставиться до якості. У нас була дуже жорстка "прийомка" і нам робили просто

вирвані роки по кожній позиції. Аналогічна ситуація і з контрактом по літній формі.

Не менш важливо і те, що левова частина нашого виробництва розташована в Україні.

Таким чином, ми в час війни забезпечуємо робочими місцями наших людей, в тому числі переселенців з Бахмуту, і сплачуємо податки в бюджет України.

Інша частина виробництва за кордоном (тому я і їздив у відрядження).

- Ви працювали з Арсеном *Жумаділовим* і конфліктували навіть. Як оцінюєте його призначення на Агенцію речового забезпечення?

- Ну **в нього все буде точно за процедурами. Може, не буде частини поставок, але процедури він дотримається точно**.

***

№ 2.028

Москва – Ахметов – Банкова. Як Шурма став головним з економіки Зеленського

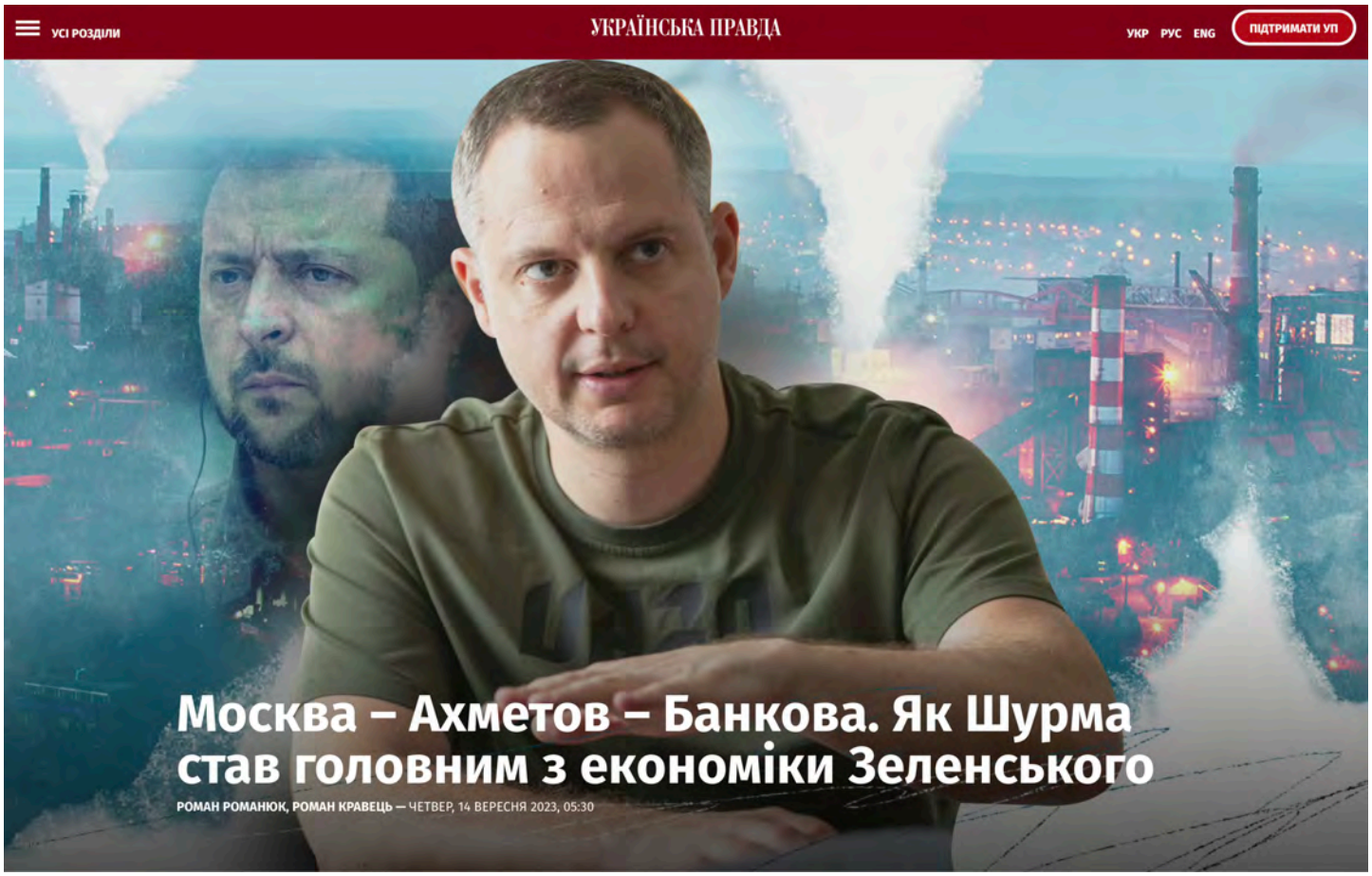

2023-09-14

РОМАН РОМАНЮК, *РОМАН КРАВЕЦЬ*

Недільний день 18 жовтня 2014 року починався в Запоріжжі дуже тривожно.

Очевидно, що зовсім спокійних днів і не могло бути в країні, де уже понад пів року тривала АТО, "кіборги" вели бої за Донецький аеропорт, а весь політикум готувався до позачергових парламентських виборів.

Але вранці того дня в Запоріжжі розгорталася нова сцена іншої, загалом маловідомої економічної війни.

Близько 10-ої ранку до прохідної комбінату "Запоріжсталь", одного з ключових для металургійного бізнесу олігарха Ріната Ахметова, під'їхала колона автобусів.

"Близько 100–150 агресивно налаштованих невідомих людей спортивної зовнішності в масках і з символікою "Правого сектора" зробили спробу прорватися через основні прохідні комбінату "Запоріжсталь", – заявила пресслужба ахметівського заводу.

Це був уже другий "візит" "активістів" на комбінат. Але на відміну від першого приїзду 15 жовтня, цього разу автобуси поїхали не лише на прохідні заводу. Кілька з них завернули "в гості" до гендиректора "Запоріжсталі".

"Я тоді був основним переговірником. Мені сказали, що от заплатіть 10 мільйонів доларів для початку розмови, а далі "ежемесячный абонемент обсудим". Але я нікуди не дьорнув. Після першої спроби захопити завод відправив сім'ю з дому і чекав, що буде далі", – розповідає в розмові з УП тодішній керівник "Запоріжсталі" а нині заступник глави Офісу президента Ростислав Шурма.

"Тоді приїхали до мого будинку 50 чоловік, оточили з усіх сторін, палили шини, стріляли в повітря… Я надягнув бронежилет, зі своїми хлопцями ліг за бетонні блоки, зарядив "Калаш", і чекали атаки готові відстрілюватись", – дещо з розгубленістю згадує Шурма.

Якщо ви коли-небудь бачили його наживо чи спілкувались із кимось з бізнес-середовища про нього, то вам спершу буде складно уявити, як цей класичний представник виду "білих комірців" залягає на позицію з автоматом.

Але в ширшому, може навіть символічному, вимірі оце вміння отримати контроль над активом і швидко окопатись для його захисту – одна з визначальних рис що для Шурми-менеджера, що для Шурми-бізнесмена.

На щастя, 18 жовтня 2014 року гендиректору "Запоріжсталі" не знадобилось уміння відстрілюватись – ситуацію вирішили на вищому державному рівні.

Відтоді Шурма встиг побувати й чистим управлінцем, і політиком, і бізнесменом. Аж поки навесні 2021 року не почалось його сходження на вершину економічної вертикалі в команді президента Володимира

Зеленського. Саме Шурма зараз є тією людиною, яка в очах президента "відповідає за всю економіку".

Можливо, тому його прізвище в ході підготовки цього матеріалу не раз фігурувало в словосполученнях, які починались зі слів "майбутні олігархи". Поки що ці оцінки були здебільшого напівіронічні.

Але "Українська правда" вирішила вже зараз розповісти, хто ж такий Ростислав Шурма, що він робив кілька років у Росії, чого навчився в московському "Сколково", як потрапив у топменеджери холдингу Ріната Ахметова, чому його звідти попросили, і за що, врешті, його цінує президент Володимир Зеленський.

Щоб знайти відповіді на ці запитання, ми працювали над цим текстом кілька місяців та в ході збору інформації поспілкувалися з більше як двадцятьма співрозмовниками серед політиків, держслужбовців та бізнесменів різних рівнів.

1. Порошок, підгузки та Raiffeisen: початок кар'єри Шурми в Росії

У публічному просторі про Ростислава Шурму склалося доволі усталене уявлення: син ексрегіонала та топменеджер Ахметова, який перейшов на службу до Зеленського.

Загалом кожен із цих пунктів правдивий. Батько нинішнього заступника глави Офісу президента Ігор Шурма направду багато років був депутатом Верховної Ради від Партії регіонів і її "нащадків". Сам Шурма-молодший справді понад десятиліття працював у різних структурах Ахметова.

Але історії про те, що батько "просунув сина" у бізнес, а Ахметов – свого менеджера у владу, на повірку виявляються не більше ніж домислами.

Насправді Шурма-старший працював спершу на партію Віктора Медведчука, потім у групі "газовиків" Фірташа – Льовочкіна, але ніяк не на "донецьких" чи Ахметова. І, як зізнався один із лідерів "газовиків" у розмові з УП, насправді "це велике питання, хто кого просував: син батька, чи навпаки".

Така ж історія з "делегуванням" Ростислава Шурми у владу Рінатом Ахметовим. Як можна делегувати кудись того, кого ти ледь не зі скандалом вигнав з роботи?

Тож спробуємо простежити реальну хронологію та не загубити за нею особу й амбіції самого Шурми-молодшого, які в цій історії важитимуть набагато більше, ніж бажання можливих покровителів.

Свідома історія Ростислава Шурми як управлінця починається на межі тисячоліть, коли він вступає у Києво-Могилянську академію на "Економіку та

підприємництво". Бакалаврську програму, розраховану на чотири роки, студент Шурма закінчує, по суті, за три.

"Це був 2003 рік, тоді найбільше грошей платили аудиторські компанії. Я розіслав резюме в Ernst & Young, PricewaterhouseCoopers, KPMG, Deloitte. Ну і ще в Philip Morris відправив, у Procter & Gamble і декілька multinationals.

Отримав у підсумку п'ять оферів: два чи три аудиторських, де зарплата була по 500 доларів на місяць і один на такий Global Network Procter&Gamble, де відібрали, здається, 28 людей зі всього світу. Цей семінар був у Женеві, я там був взагалі наймолодший – 19 років. От за підсумками цього семінару я отримав офер від Procter & Gamble Східна Європа, а центральний офіс знаходився в Москві. Там зарплата була 1200–1300 доларів плюс оплата квартири. Вибір був очевидний", – пригадує в розмові з УП Шурма.

В Росії перші півтора року довелося займатись роботою з дистриб'юторами, а після цього почалася перша робота на виробництві.

"Я сам напросився на завод. І мене відправили фінансовим менеджером в Тульську область на "Новомосковськпобутхім". Це старий совковий завод, який колись купив Procter & Gamble. 4 тисячі людей, виробництво пральних порошків, миючі засоби, потім ми запускали ще лінію підгузків. Я відпрацював десь пів року чи дев'ять місяців. Зарплата 3,5 тисячі доларів. З урахуванням всіх надбавок було всі 5 тисяч. А це 2004 рік, тобто гроші видавались космічними", – розповідає Шурма.

А перспективи залишитись і просунутись по кар'єрі були ще більшими. Але навіть така робота мала свою стелю – після 15-20 років можна було стати повністю забезпеченим партнером, включатись на наради і два рази на рік їздити у відпустки.

Шурмі на той момент 21 рік, амбіції били ключем і перспектива забезпеченої старості явно не була пріоритетом.

Тим паче, що Україна тоді переживала велику трансформацію всього бізнесового середовища – починалася епоха великих холдингів. Віктор Пінчук організовував "Інтерпайп", Рінат Ахметов сегментував бізнеси в субхолдинги, Олександр Ярославський збирав DCH…

Найшвидший шлях, який давав можливість прорватись у сферу великого бізнесу, лежав через консалтингові компанії. І саме в той час, після Помаранчевої революції, великі світові гравці цього ринку почали придивлятись до України й загалом регіону.

А надто що всі олігархи потрапили в політичну опалу та прискореними темпами шукали можливість перетворити захоплені раніше активи на прозорі чисті холдинги.

Так, у 2005 році 21-річний Шурма потрапляє в одну із найвпливовіших у світі консалтингових фірм BCG. Знову ж таки головний офіс представництва був розташований у Москві. Але сам Шурма переконує, що хоч і працював у московському офісі, більшість часу насправді провів в Україні – він супроводжував одну з великих угод на банківському ринку, коли Raiffeisen купував банк "Аваль".

"Я відпрацював на цьому проєкті і вже почав розуміти, що не консультант по своїй натурі. Але навіть не встиг десь якусь іншу роботу пошукати, бо на мене самі вийшли рекрутери, які сказали що СКМ Ахметова формує металургійний холдинг і збирають команду. От я і був одним із тих перших десь 50 людей, які у 2006-му створювали "Метінвест" (група, яка об'єднує всі металургійні активи Ахметова – УП). Ми писали структуру, ставили управління, і далі в мене 13 років кар'єри в цьому холдингу", – розповідає Шурма історію свого приходу в бізнесгрупу Ахметова – Новинського.

За ці 13 років, з 2006-го по 2019-ий, він встиг попрацювати і в системі корпоративного управління і, як до того в Росії, напроситись на завод – став фіндиректором Макіївського меткомбінату.

У 2011 році його відправили на так званий "міні MBA" в московській "кремнієвій долині" "Сколково". Це внутрішня програма в холдингу Ахметова, за якою менеджерів середньої ланки періодично відправляють на "прокачку" на різні тренінги та навчальні програми. Їх багато в різних локаціях. Одну з таких програм проводили спільно з бізнес-школою "Сколково", вона функціонувала щонайменше до кінця 2010-их.

Саме після закінчення такої програми з розвитку керівників у 2012 році Шурма обійняв свою найвищу посаду в холдингу Ахметова – Новинського.

2. Важкий метал: "Запоріжсталь"

Ростиславу Шурмі не було й тридцяти, коли він очолив одне з ключових підприємств країни – "Запоріжсталь".

Після майже двох років складних переговорів, у 2012 році група "Метінвест" викупила контрольний пакет акцій комбінату. І Шурма, як один із топменеджерів Ахметова, брав участь у переговорах з купівлі "Запоріжсталі".

"Рік цим займався, я особисто вів переговори з попередніми власниками. І після цього хотів працювати в полях. Можна сказати, що я сам попросився туди (на завод – УП). І мене відпустили. На "Запоріжсталі" я почав більш тісно спілкуватися з Ахметовим", – пригадує в розмові з УП Шурма.

"Я прийняв завод із мінус 10 млн доларів на місяць. Тобто ви працюєте, а нема чим платити зарплату. А далі перший місяць – ми даємо плюс 3 мільйони, другий – плюс 13 мільйонів, з третього плюс 20. За період моєї

роботи завод менше 20 млн доларів не заробляв. За два роки ми погасили всі борги", – переконує заступник Єрмака.

У команді Ріната Ахметова слів Шурми про його ефективність не заперечують, але дещо поправляють.

"Він налагодив роботу. Прибрав можливості для крадіжок, завод почав показувати результат. Це його заслуга, але, звичайно ж, він досягнув її за допомогою всієї команди. Одна людина без нашої системи постачальників, кадрів і так далі нічого б сама не змогла", – пояснює УП джерело в керівництві "Метінвесту".

На роботі в Запоріжжі молодого менеджера Шурму цікавлять не лише показники й цифри – його амбіції стають більшими. З часом він виношує плани, як ресурси меткомбінату конвертувати в політичний вплив у регіоні.

За даними УП, Шурма сам прийшов до керівництва "Метінвесту" з ідеєю залучити ресурси "Запоріжсталі" для досягнення політичних цілей перед місцевими виборами в 2015-му. Така ідея сподобалася акціонерам, які дали директору заводу зелене світло.

"Запоріжсталь" – це величезна мережа людей. Ви заходите в місті в ресторан, там сидить 10 людей, п'ять з них обов'язково мають якийсь зв'язок із комбінатом: постачальники, бухгалтери, охоронці. І так все Запоріжжя, розумієте? Це краще за Tik-Tok і Instagram разом взяті", – пояснює УП один із впливових бізнесменів із Запоріжжя.

Можливості керівників заводу впливати на реальну політику в Запоріжжі продемонстрували місцеві вибори 2015 року.

Серед іншого Шурма з командою на повну задіяли і серйозний медійний ресурс. Наприклад, на запорізькому телеканалі ТВ-5 найбільш регулярними гостями з позитивними обіцянками були Ростислав Шурма, перший номер списку "Опоблоку" одночасно до обласної й міської ради, та кандидат у мери, на той момент головний інженер "Запоріжсталі", Володимир Буряк.

Частота їхніх згадок в ефірах підконтрольних медіа в Запоріжжі могла конкурувати з кількістю згадок "Фонду Ріната Ахметова" в новинах каналу "Україна" до повномасштабної війни.

Апогеєм тієї медіакампанії став документальний фільм "Вся правда про Буряка", де його колеги на комбінаті дають йому, м'яко кажучи, пафосні характеристики.

"Принциповий чоловік, ніколи не кричав, не ображав", "Наполегливий, може навести порядок", "Хороший, знаючий, розумний спеціаліст", – в один голос виголошують працівники "Запоріжсталі".

Як би не тхнуло від цієї "джинси", проте медійні прийоми, які транслювали на місцевому телебаченні, дали свої плоди. Буряк став міським головою, а партія "Опоблок" у 2015-му виграла вибори і в міську, і в обласну ради Запоріжжя.

"Шурма тоді відмовився від мандата, але повністю курував групу депутатів у міській і обласній раді. Це факт, який навіть у документах можна знайти", – пояснює джерело в керівництві Метінвесту.

Завдяки хорошому результату на виборах "Опозиційний блок" отримав у Запоріжжі найбільш "солодкі" комісії міської ради: бюджетну та земельну.

"Реальний політичний вплив дозволяв Ахметову навіть робити приємні послуги для президента. Наприклад, кажуть: "Давайте не будемо призначати голову облради, хай Порошенко подзвонить і попросить". І той подзвонив. Дрібниця, але ж приємно", – пригадує УП один із колишніх менеджерів найбагатшого українця.

"Але в якийсь момент завдяки людському, економічному й політичному ресурсу Ростислав став занадто впливовий. По суті, він був таким собі місцевим князьком. Решті директорів і керівників у структурах Ахметова це дуже не подобалося", – додає інший співрозмовник з-поміж топів у холдингу олігарха.

Через підозри, що Шурма використовує ресурси "Запоріжсталі" для власних цілей, директором заводу почала прискіпливіше цікавитися служба безпеки "Метінвесту".

Але наближалися вже наступні вибори – президента, а згодом і парламентські, тому хтось мав цим займатися на місцях.

Очікувано, в 2019 році на виборах до Ради Шурма відповідав за результат "Опоблоку" в Запоріжжі. Але цього разу на нього була покладена серйозніша місія: балотуватися до Ради в першій десятці "Опоблоку".

Оскільки тоді від "ОБ" відпали групи "газовиків" і Медведчука, стратеги ахметівської партії зібрали все, що могли, під загальною формулою "сплав молодості й досвіду".

Прізвище Шурми стояло поруч із Євгеном Мураєвим, якого СБУ зараз підозрює у держзраді, мером Одеси Геннадієм Труханoвим, до якого мають питання детективи НАБУ, та покійним мером Харкова Геннадієм Кернесом.

Через згаданий розпад "Опоблоку" та шалену популярність "Слуги народу", команда Шурми з тріском програла вибори.

"Ви згадайте той час. Богуслаєв "прикормлював" свій округ роками, там фізично жили працівники "Мотор Січі". І знаєте що? Він програв весільному

фотографу, якого ніхто не знав, але який балотувався від "Слуги народу", – пригадує в розмові з УП один із запорізьких бізнесменів.

Після програшу на виборах у Шурми почалися серйозні проблеми на основній роботі.

За підсумками перевірок внутрішньої служби безпеки **керівництво "Метінвесту" попередило Шурму, що це погана ідея використовувати авторитет директора "Запоріжсталі" для побудови власного бізнесу.**

Виділення землі для своїх компаній чи інші преференції, які дає контроль над місцевою владою, були тільки частиною звинувачень проти ***Шурми***.

"Коли ти хотів зайти зі своєю компанією в область, то рано чи пізно до тебе могли прийти люди і сказати, що для "комфортної" роботи треба "місцеві партнери". Загалом так відбувається в усіх регіонах. Відмінність була тільки та, що брат Шурми реально поводився як партнер: інвестував гроші, брав участь у поточці. В інших областях просто хочуть частку і все", – розповідає не під запис один зі співрозмовників УП, який вів бізнес у Запоріжжі за часів Шурми.

Через надмірну активність останнього градус напруги в "Метінвесті" піднявся настільки, що врешті з ним мусив зустрітися партнер Ахметова Вадим Новинський.

Співвласник "Метінвесту" запропонував визначитися: або Шурма працює на компанію, або на себе. І той вибрав бізнес та звільнення з "Запоріжсталі".

"Я ніколи не приховував свій бізнес. З моменту першого проєкту я прийшов і задекларував: "Дивіться, в мене є брат, і він буде займатися бізнесом. Я вкладаю туди свої кошти, ви це будете бачити, бо всі транзакції у вашому "ПУМБі". Цей бізнес не пересікається з основним бізнесом компанії. Є питання? Ні, немає. Потім приходить момент Х, і мені кажуть: "У тебе є бізнес", – обурюється в розмові з УП Шурма.

"Йому казали, що ти отримуєш дуже великі гроші, отримуєш бонуси, різні надбавки. Перестань шукати щось на стороні, не підставляй нас. Але Ростислав офіційно звільнився "за власним бажанням". Як ви розумієте, з "Метінвесту" за власним бажанням ніхто не йде", – описує їхню версію високопоставлене джерело в компанії Ахметова.

Після звільнення зі структур найбагатшого українця Шурма офіційно приєднався до бізнесу свого брата Олега.

3. Бізнес по-братськи

Якщо уважно придивитись, то в Ростислава Шурми є шрам над правою бровою, майже як у Гаррі Поттера. От тільки залишив його не зловіщий ворог,

а рідний брат Олег. Діло було давно, ще в дитинстві. Хлопці грали в футбол, захопились і Ростислав отримав спогад про той день на все життя.

"Ми постійно бились і сварились. Але попри те, все життя маємо дуже теплі стосунки і залишаємось дуже близькими", – розповідає Шурма про взаємини з братом.

До того, як Ростислав став ледь не першою людиною в Запоріжжі, брати займались кожен своєю кар'єрою.

"Брат працював топменеджером, керував великою майнінговою компанією в Південній Африці. Якось ми з ним сіли поговорити, що давай будувати якусь свою історію. Тому що ми ж не можемо все життя на когось працювати. Окей, нехай у мене там зарплата плюс–мінус мільйон доларів, в тебе теж якась зарплата. Але нас все життя буде хтось смикати і закривати нами свої дірки? Давай хтось кине роботу і ризикне", – пригадує розмову з братом Ростислав Шурма.

Врешті ризикувати випало Олегу: у нього і зарплата була менша, й адміністративних ресурсів не було. Натомість Ростислав віддав на бізнес зарплату із "Запоріжсталі". Щоправда, як розовів УП сам заступник глави ОПУ, він свої гроші в бізнес вливав не в статутні капітали, а у вигляді кредитів для компаній брата.

Бізнеси Шурм управляються через закритий венчурний фонд "Геліос". Він на 50% належить Олегу Шурмі, ще по 25% записані на звичайнісіньких ФОПів Світлану Стоян і Ольгу Кузіну. З відкритих джерел відомо, що Стоян займається роздрібною торгівлею книг, а Кузіна – кафе та мобільними їдальнями.

Саме фонд "Геліос" Ростислав Шурма очолював, коли звільнився із "Запоріжсталі" і ще не влаштувався в Офіс президента.

За даними ЗМІ, крім "Геліоса" з братом Шурми пов'язано ще кілька закритих фондів, які так само займаються інвестиціями в "зелену" енергетику: "Простір", "Онікс інвест", "Квантум" (на нього записане авто Audi E-Tron Sportback 2021 року, яким користується Ростислав Шурма), "Астра капітал", "Аланд інвест".

Загалом бізнесінтереси братів поділились на дві великі сфери:

1) — будівельний бізнес у Запоріжжі та

2) — зелена енергетика. Остання складається з близько двох десятків різних майданчиків сонячної генерації в Запорізькій області.

Були проєкти меншого масштабу, на кшталт приватизованого монополіста з вивезення сміття в Запоріжжі фірми "Вельтум" чи компанії, яка надавала фінансові послуги, "Мастер Фінанс".

Власне, обидва основні бізнеси передбачають потребу в отриманні відчутних земельних площ: будівництво – в самому Запоріжжі, електростанції – в області. Це якраз дало змогу критикам Шурми припускати, що він міг використати політичний вплив для отримання преференцій для свого бізнесу.

Наприклад, місцеві ЗМІ не раз писали про масштабні виділення земель саме під потреби компаній нинішнього заступника глави ОП:

1) — то про 245 гектарів для сонячних компаній Шурми,

2) — то про непрозору схему виведення 1,5 га майже в центрі Запоріжжя тощо, тощо.

Сам заступник Єрмака категорично відкидає такі звинувачення. За його словами, в Запоріжжі вони з братом забудовували ділянки, на яких роками були тільки "смітники і притони", а земля в собівартості електростанцій взагалі складає заледве 1-2%.

Нещодавно у ЗМІ розгорівся перший скандал із "братським" бізнесом Шурм. Журналісти з'ясували, що держава продовжувала платити "зелений" тариф компаніям, які опинилися в окупації та не постачали електроенергію в енергомережу України. Серед цих компаній виявилось і кілька фірм брата Шурми, які побудовані в окупованій частині Запорізької області.

Враховуючи, що Шурма-заступник Єрмака відповідає в Офісі зокрема й за енергетику, а його брат Шурма-бізнесмен отримує виплати за енергію, яку Україна не отримала, ситуація мала дуже широкий розголос.

До речі, за даними УП, Олег Шурма виїхав з України незадовго до російського вторгнення і з того часу в країну не повертався.

4. Ера Зеленського

Вперше про Ростислава ***Шурму*** на Банковій заговорили в січні 2020 року. Тоді Володимир Зеленський хотів посилити уряд Олексія ***Гончарука*** віцепрем'єром, який би відповідав за розвиток економічного блоку.

"Зеленський сказав Гончаруку шукати фахівця не в середовищі громадських активістів чи "соросят", а на ринку серед реальних бізнесменів. Так, серед тих, кого пропонував ринок, був Шурма", — пригадують у розмові з УП джерела, які раніше працювали в уряді Гончарука.

Служба безпеки перевіряла потенційних кандидатів, і висновок щодо Ростислава Шурми був не найкращий.

Зокрема,

— в довідці СБУ його названо "колишнім тіньовим мером Запоріжжя від Ахметова".

— Також згадані три провадження, де Шурма значився фігурантом досудового розслідування щодо можливого підкупу виборців

— та потенційних розтрат бюджетних коштів службовими особами Запорізької міськради.

Колишній директор "Запоріжсталі" так і не пішов працювати в Кабмін.

Спершу Зеленський на зустрічі з командою обурився, нащо вони "підсовують йому цих корупціонерів", а тоді уряд ***Гончарука*** відправили у відставку, і питання знялося саме собою.

Та за кілька місяців Шурма таки потрапив в Офіс. Його запросили на співбесіду щодо посади керівника "Укрзалізниці".

На тій нараді були присутні:

— президент Зеленський, голова ОПУ Єрмак, перший помічник Зеленського Сергій Шефір, прем'єр Денис Шмигаль.

"Мені рекрутери надзвонювали кожного місяця. Я їм кажу: "Хлопці, мені не цікаві корпоративні кейси, не дзвоніть мені. Перестали". Через якийсь час знову дзвонять і запитують: "А на державу? На "Укрзалізницю" конкурс буде"! Кажу їм: "Я не хочу". Вони наполягали й впросили податись. Так я і попав у шортліст", – переконує в розмові з УП заступник голови ОПУ.

Тоді в команді Зеленського призначення Шурми на УЗ підтримували

1) — ексзаступник голови ОПУ Кирило Тимошенко,

2) — ідеолог "Великого будівництва" Юрій Голик

3) — та тодішній керівник "Укравтодору", а нині віцепрем'єр Олександр Кубраков.

Та попри таке лобі, тоді "Укрзалізницю" довірили Володимиру Жмаку.

Однак

— після зустрічі на Банковій Шурма залишився в «полі зору Зеленського».

В той час у команді президента виношували ідею щодо реформування української авіагалузі. Особлива увага влади була прикута до корпорації "Антонов".

На Банковій вирішили по-дружньому звернутися до Шурми, аби він з бізнесової точки зору допоміг розібратися, чи справді можливо перезапустити "Антонов".

"Ростислав відразу дав свій висновок, мовляв, нічого доброго у корпорації не вийде. Старі кадри, які пам'ятають, як будувати літаки, втратили хист. А молоді не вміють працювати, як треба. Зв'язуюче покоління за роки незалежності зникло із заводу через те, що там нічого не відбувалося", – переказують суть висновків Шурми джерела УП в команді президента.

Навесні 2021 року Андрій ***Єрмак*** взяв колишнього директора "Запоріжсталі" собі позаштатним радником, а Зеленський призначив його в наглядову раду "***Укроборонпрому***".

Будучи радником голови ОПУ, Шурма посилював тодішню заступницю Єрмака Юлію ***Свириденко***, яка щойно прийшла на Банкову з позиції першої заступниці міністерства розвитку економіки.

За час роботи позаштатним радником Єрмака колишній директор "Запоріжсталі" швидко засвоїв «правила виживання на Банковій»:

— не демонструвати ***політичних амбіцій***, бути ***ревним у роботі***, проявляти ***максимальну лояльність*** президенту й голові Офісу.

Восени 2021-го в уряді Шмигаля почали відбуватися чергові ротації.

Всередині команди назбиралося багато негативу до першого віцепрем'єр-міністра економіки Олексія ***Любченка***.

Єрмак із Зеленським вирішили замінити його тодішньою профільною заступницею глави ОПУ ***Свириденко***. На її місце призначили ***Шурму***.

"Коли Ростика призначили, ми трохи здивувалися. Тому що всі топили за нього як за суперменеджера, а він просто пропав, не генерував цікавих проєктів. Перше, що він запропонував – це єБабуся, коли Зеленський обіцяв пенсіонерам роздати смартфони. Ростик пояснював, що це "зробить результат" на виборах, але цей проєкт досі не реалізовано", – згадує один із колег Шурми в ОПУ.

Ця манера пропонувати **«яскраві проєкти, які ніхто не знає як реалізувати»**, нажила Шурмі багато противників у владі.

"В команді має бути людина, яка генерує красиві ідеї. Але коли така людина керує процесами і не має при цьому команди, яка реалізуватиме їх, то це призводить до великої кількості конфліктів. Це менеджмент на рівні блокнотика", – обурюється один із колишніх членів уряду Шмигаля.

За час повномасштабної війни політичний вплив Ростислава Ігоровича зріс у рази. Це стало можливим через централізацію влади в Офісі

президента й завдяки близькості до Андрія Єрмака та Володимира Зеленського.

"Ростик в очах президента – людина, яка відповідає за всі економічні питання. От, наприклад, сперечається Шмигаль із Свириденко про щось. Зеленський не має часу розбиратися і просто каже: "Шурма, розберись". От він і розбирається, як хоче", – пояснює УП один із впливових джерел, наближений до ОПУ.

"Шурма приходить з якимись дивними ініціативами, ти йому відповідаєш: "Давай я сам розберуся, не лізь сюди". А потім дзвонить президент із претензією: "Ти з якого переляку Ростислава послав"?

Тобто

> ***— з Шурмою неможливо не рахуватися, бо потім вилазить купа проблем"***, – розповідає не під запис високопоставлений чиновник в економічному блоці.

За останній рік Шурма намагається максимально наростити вплив на прийняття рішень в одній із традиційно найприбутковіших галузей економіки – енергетиці.

Як переконують джерела УП на енергетичному ринку та у всіх гілках влади, заступник голови ОПУ ***Шурма***

> **1) — повністю координує діяльність міністра енергетики** Германа Галущенка.

Доходить до того, що

> 2) — навіть зустрічі міністра та заступника глави ОП організовує та сама команда піарників.

Також *Шурма* намагається вбудуватись у ланцюжок прийняття рішень у таких структурах як

1) **"Енергоатом" – через його керівника Петра Котіна,**
2) **НКРЕКП – через керівника Костянтина Ущаповського,**
3) **"Укрнафта" – з допомогою керівника Сергія Корецького,**
4) **"Енергетична компанія України" – через керівника Віталія Бутенка,**
5) **Оператора ГТС – через очільника Дмитра Липпу.**

Крім енергетики, Ростислав ***Шурма*** **відповідає за менеджмент більшості гучних націоналізованих активів, таких як:**

1) **"Мотор Січ",**
2) **"Запорізький трансформаторний завод",**
3) **"КрАЗ",**
4) **"Sense банк",**
5) **низка обленерго.**

Окремий інтерес заступника Єрмака складають невідновлювальні ресурси.

Він уже відповідає

> **— за реформу лісового господарства, про яку на ринку жартують, що її задача "не так збереження лісу, як генерація "зелених".**

"Тема лісу дуже цікава. Її ідеологи приносили цей проєкт в ОПУ ще до того, як туди прийшов Шурма. Ідея класна – централізувати всі продажі лісу, зробити єдину ціну і так далі. З цим питань немає. Але потенційна корупція там на рівні передачі лісів з місцевих лісгоспів в оцю єдину державну компанію. Під час аудитів може "загубитись" дуже багато всього", – розповідає УП співрозмовник, який був дотичним до лісової реформи.

За даними УП, Шурма так само має реформаторські потуги щодо

> **— водних ресурсів та питань землі, зокрема займається створенням земельного банку.**

Окремий напрямок роботи економічного заступника керівника ОПУ – це комунікація з бізнесом.

> Зеленський доручив Шурмі разом із силовим заступником голови ОПУ Олегом Татаровим зайнятися проблемами підприємців.
>
> Саме після цього почалися закриті зустрічі з менеджерами та власниками бізнесів.

Щоправда, бізнесмени, які бували на таких нарадах, мають двояке враження щодо такого формату, адже тиску правоохоронців поки що менше не стало.

У серпні власники Rozetka й "Нової пошти" публічно заявили про суттєве погіршення ставлення силовиків до бізнесу.

"Коли владі було страшно і вона розуміла, що все може "накритися", вони дали свободу підприємцям, коли вже не так страшно – знову можна ставитися до підприємців як до гусей і баранів, яких можна стригти та щипати", – обурювався співвласник "Нової пошти" Володимир Поперешнюк.

Широкий спектр задач та бажання захопити вплив у різних сферах провокує багато конфліктів за участю економічного заступника глави ОП всередині самої влади.

За підсумками спілкування УП з десятком співрозмовників різного рівня можна констатувати, що **навколо Шурми утворилося багато конфліктних точок:**

1. Конфлікт з головою "Нафтогазу" Олексієм Чернишовим. Нещодавно Шурма дав публічний "ляпас" Чернишову, демонстративно забравши заправки "Glusco" у "Нафтогазу" і передавши їх під контроль "Укрнафти".

Загалом кейс "Укрнафти" – один із ключових для Шурми, бо дає можливість показувати президенту Зеленському свою ефективність. Фірма і справді після націоналізації та переходу в управління підконтрольного Шурмі менеджменту стала демонструвати прибуток. І заступник глави ОП користується цим, щоб потроху посувати Чернишова.

2. Напруга у стосунках з прем'єр-міністром Денисом Шмигалем. Як розповідають співрозмовники УП, між ними часто доходить ледь не до відкритих сварок через спроби Шурми впливати на процеси, які глава уряду вважає своєю компетенцією.

Це стосується, наприклад, кейсу "Укренерго". Заступник голови ОПУ категорично виступає за звільнення керівника компанії Володимира Кудрицького, натомість прем'єр його захищає.

3. Неоголошена війна з керівником податкового комітету Ради Данилом Гетманцевим.

Історія почалася з акцизів на нафтопродукти, але переросла в повномасштабну окопну війну, коли Гетманцев може на спільних зустрічах з президентом ядуче критикувати ідеї Шурми, зокрема податкову реформу.

4. Напруга з головою комітету енергетики Ради Андрієм Герусом.

Їхній конфлікт стосується контролю над Нацкомісією енергетики і компослуг. Шурма намагається перехопити вплив на НКРЕКП і робить це доволі успішно.

5. Тертя з керівниками фінансового сектора країни через бажання заступника голови ОПУ розширювати вплив і на їхню сферу. Міністр фінансів Сергій Марченко і голова НБУ Андрій Пишний явно не входять у коло друзів Ростислава Ігоровича.

І це тільки перший ешелон влади. Якщо почати говорити про менші конфлікти з різними групами в Раді та уряді, то цей перелік буде складно дочитати до кінця.

***

Початок 2022 року міг стати часом, коли економічний заступник Єрмака Ростислав Шурма пересяде з крісла в ОПУ в головне крісло в Кабінеті міністрів. Про це тоді говорили в кулуарах влади і, як про майже доконаний факт, писали в корпоративній розсилці DTEK.

Але **російське вторгнення різко змінило пріоритети.**

Вже другий рік жодних серйозних ротацій в економічному блоці не відбувається. На запитання УП про бажання перейти в уряд, Шурма підкреслено категорично відкинув таку можливість, а також заперечив прем'єрські амбіції.

Однак його потенційні конкуренти в разі початку прем'єріади скаржаться УП на те, що люди Шурми розміщують на них замовні матеріали. Так би мовити, чисто для підтримання тонусу.

Тим часом **напруга в економічному блоці влади часто стає джерелом кпинів у самій же команді Зеленського**.

"У президента реально немає часу розбиратися, хто у них там кращий в економіці. Зеленський має Ростика і через нього ставить задачі. А хто там їх буде виконувати і скільки вони будуть сваритися між собою – йому байдуже", – іронізує високопоставлене джерело в оточенні Зеленського. І додає:

"Яка різниця, хто відповідає за економіку, якої немає?".

***

№ 2.029

"Тепер, щоб Україна отримувала кошти, США висуватимуть умови щодо реформ"

Пенні Пріцкер під час візиту до Києва, у період роботи міністеркою торгівлі США. Фото зі сторінки посольства США в Україні

2023-09-14

СЕРГІЙ СИДОРЕНКО, ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА

У відносинах України з США з'явилася нова дійова особа – і, за всіма ознаками, дуже впливова. 14 вересня президент *Байден* призначив Пенні *Пріцкер* на новостворену посаду *спецпредставниці з питань економічного відновлення України*.

Знавці американської політики згадають Пенні ***Пріцкер*** як колишню міністерку торгівлі США, що пропрацювала на цій посаді весь другий термін президента ***Обами***.

Але ті, хто знається на українській діаспорі, почувши це прізвище, передусім згадають інше. Пенні є представницею впливової емігрантської родини Пріцкерів, однієї з найбагатших родин США зі спільним статком, що сягає $37 млрд. Статок самої спецпредставниці – понад $3 млрд.

А ще Пріцкери відомі своєї громадянською позицією та філантропією.

Для нас важливо те, що понад 100 років тому вони переїхали до США з України. До речі, село Великі Пріцьки на півдні Київщини має таку назву саме через пращурів Пенні Пріцкер. І хоча Пріцкери – це єврейська родина, вони брали активну участь у житті української діаспори. Тож саме з особистих питань "Європейська правда" почала своє інтерв'ю зі щойно призначеною спецпредставницею.

У цій розмові – також про те, що входить у мандат посадовиці, та про те, як переконати західний бізнес інвестувати в Україну ще під час війни.

***

– Відомо, що ви маєте коріння, пов’язане з Україною. То чи є це призначення для вас таким, що має для вас особисте значення?

– Дійсно, для мене цей шанс представляти Сполучені Штати справді є особистим. Особливо в часи цієї жахливої війни.

Моя сім'я втекла з України наприкінці 1800-х років з Київської області – з території, яку тепер хочуть захопити росіяни. І те, що тепер я отримала можливість допомагати Україні від імені Сполучених Штатів, щоб залишатися незалежною демократичною державою, просуваючись до європейської інтеграції, – це покликання найвищого порядку.

В Україні моя сім'я була власниками зерносховищ. Але вони були змушені виїхати звідси через погроми, які відбувалися тоді у царській Росії.

Коли мій прадід Ніколас приїхав до США, він не знав англійської мови. Ані він, ані моя прабабуся не мали особливих ресурсів. Але вони змогли здобути освіту, і мій прадід пройшов шлях від молодого хлопця, який вивчав англійську, продаючи газети на Максвелл-стріт у Чикаго, до фармацевта, а потім адвоката.

А моя прабабуся заснувала в Чикаго клуб під назвою Nickel Club, який полягав у тому, що щотижня жінки з її громади відкладали на допомогу новим іммігрантам з України по п'ять центів (у США п’ятицентова монета має назву Nickel).

– А тепер особисто ви зможете допомогти Україні відновитися від держави у війні до процвітаючої економіки. Але поясніть, якими будуть ваші повноваження?

– У мій портфель входить робота з урядом України, з урядом США та послом Бріджит Брінкс і, звичайно ж, з нашими союзниками – **щоби спільно прискорити економічне відновлення України.**

Буде «окремий фокус на реформах», що стосуються *прозорості* та *підзвітності* відбудови – це

1) **зміни регуляторного середовища,**
2) **правоохоронних органів,**
3) **судової системи,**
4) **у сфері боротьби з корупцією,**

5) **управління держпідприємствами тощо.**

Іншою важливою частиною моїх повноважень є робота з приватним сектором. Я прагну переконати компанії в різних секторах економіки – в енергетиці, транспорті, логістиці, сільському господарстві, виробництві критично важливих матеріалів та IT-технологіях – інвестувати в Україну.

Треба, щоби бізнес зрозумів, що зараз є можливості для інвестицій в Україну.

Крім того, я за посадою входитиму до міжвідомчої донорської координаційної платформи, де працюватиму з урядами держав-партнерів, з Єврокомісією та міжнародними фінансовими установами, а також з приватним сектором.

І, звичайно, це вимагає спілкування

1) — як з Конгресом, де я **комунікуватиму успіхи України зараз та після війни**,

2) — так і з діаспорою в США щодо можливостей, які існують в Україні.

Отже, сфера моїх повноважень буде широкою та економічно орієнтованою.

– Отже, приватний сектор, бюджетна підтримка від США та інших донорів та допомога міжнародних фінансових установ. Як на мене, у цьому списку бракує російських грошей, які мають бути конфісковані для фінансування відновлення України, чи не так?

– Це теж частина політики уряду США: ми рішуче налаштовані на те, що ті, хто уможливив путінську війну, мають допомогти компенсувати втрати.

Міністр ***Блінкен*** вже оголосив про перше використання арештованих активів олігархів на програми для ветеранів. Таких прикладів буде дедалі більше, і це буде частиною роботи Міністерства фінансів та інших відомств. І моєї теж, оскільки я маю опікуватися міжвідомчою взаємодією.

– 2024 – це рік виборів у Сполучених Штатах. Чи можемо ми бути впевненими у стабільності підтримки з боку Сполучених Штатів попри це?

– США зосереджені на задоволенні потреб України зараз, а також на довгостроковому відновленні та безпеці України.

Говорячи США, я маю на увазі не лише адміністрацію: те саме лунає від членів Конгресу з обох флангів. Є двопартійна підтримка довгострокової допомоги Україні.

Однак **для того, щоби отримувати кошти від Сполучених Штатів, тепер будуть певні умови**. Це не повинно дивувати нікого в Україні. Причина – те,

що **наш уряд хоче бачити, як Україна досягає прогресу в різних сферах. Ми хочемо бачити середовище, сприятливе для приватних інвестицій.**

– ***Яких умов американського фінансування варто очікувати Україні?***

– По-перше,

1) — це будуть **умови, які гарантуватимуть, що ви будете належним чином розпоряджатися грошима**.

А по-другe,

2) — йдеться про **втілення реформ**, необхідних для того, щоб Україна стала членом ЄС та західного торговельного блоку, чого Україна сама прагне.

– ЄС також має відігравати роль у відновленні України. Яким є бачення США щодо цього?

– На сьогодні десятки країн беруть участь у безпековій, гуманітарній та економічній підтримці України.

Моя робота полягатиме в тому, щоб і надалі був розподіл тягаря цієї підтримки між США, нашими союзниками та іншими світовими гравцями. **Необхідно мобілізувати ресурси по всьому світу, в тому числі залучати трансформаційну силу приватного сектора.**

– Ви думаєте, бізнес почне інвестувати в Україну ще під час війни?

– Так, економічне відновлення України відбувається вже зараз! Будується житло, інвестується в інфраструктуру, інвестується в енергетику.

Україна продемонструвала велику стійкість у воєнний час.

А я маю довести гравцям приватного сектора, що є те, у що вони можуть вкладатися вже зараз. Пояснювати, що саме можна робити безпечно, буде великою частиною моєї роботи.

Для цього приватний сектор повинен краще зрозуміти ситуацію в Україні. І щоби пояснювати це, я планую візит до України.

– Як переконати іноземців інвестувати в Україну, якщо ракетний удар може знищити їхні інвестиції за секунду?

– Але технологічний сектор в Україні, він зростає вже зараз! Тобто це вже відбувається.

Інша можливість для інвестицій – це енергетична мережа, яка є спадком радянських часів. А тепер вона має можливість трансформуватися за "зеленими технологіями".

Або погляньмо на сільське господарство.

1) — Поза сумнівом є те, що Україна вже здатна виробляти сільськогосподарську продукцію. Але Україні потрібно отримати більшу додану вартість через її переробку. Це потрібно навіть попри безпекові виклики, через загрозу торговельним шляхам.

Також очевидна потреба інвестувати у

2) — **видобуток критично важливих мінералів**, яких потребує вся Європа та решта світу.

І, нарешті, є реальна потреба в

3) — **інвестиціях у транспорт і логістику.**

Я працюватиму над адекватним страхування від Корпорації міжнародного фінансування США *(Development Finance Corporation, установа уряду США з фінансування розвитку. – ЄП)*, ЄБРР, Світового банку.

– Останнє питання: чи відчуваєте ви себе частково українкою? І чи не сприйматимуть вас як "занадто проукраїнську" на цій посаді?

– Зараз увесь світ надихається стійкістю та рішучістю українського народу. Я просто одна з тих, кого попросили допомогти, і для мене велика честь, що президент попросив мене допомогти Україні стати процвітаючою країною і підтримати вас на шляху до євроатлантичної інтеграції.

Йдеться ж не про позицію однієї людини. Зараз увесь світ об'єднується і **проти обурливих дій Росії**.

А особисто я відчуваю величезну емпатію і надзвичайно близькі стосунки з українським народом. Я не забула, що моя сім'я була змушена емігрувати з України, щоб вижити.

І я хочу підтримувати українців у найкращий спосіб, як тільки зможу.

***

№ 2.030

Володимир Зеленський провів нараду щодо посилення стійкості демократії в Україні

2023-09-15

Президент України Володимир ***Зеленський*** провів нараду з представниками уряду України, Верховної Ради України, органів правопорядку, прокуратури та антикорупційних органів, на якій було обговорено ***концепт посилення стійкості демократії в Україні***.

Глава держави наголосив, що поряд із найголовнішим викликом сьогодення з відбиття агресії РФ українська влада також має працювати над подоланням зовнішніх, внутрішніх загроз та реалізацією інших елементів, зокрема щодо ***забезпечення справедливості для наших громадян***.

Для цього, як зазначив Володимир Зеленський, потрібні кроки, що дадуть змогу забезпечити реалізацію справедливості, яку відчуватимуть люди.

«Такі заходи надзвичайно потрібні, і вони повинні мати дуже **конкретні прояви** у державній політиці», – акцентував Президент.

З огляду на це учасники наради запропонували **підготувати** ***концепт*** **«посилення стійкості демократії»** в Україні та розробити покроковий план його реалізації.

У відповідь Глава держави зазначив, що заходи, які міститимуться в концепті, мають стосуватися **абсолютно всього**:

1) — захисту національної безпеки України,

2) — остаточного очищення від а) олігархічного та б) корупційного впливу тощо.

Президент подякував правоохоронцям за всю зроблену ними роботу, особливо за результати останніх місяців.

«Ми бачимо дуже чітко, що в олігархічних кланів в Україні немає майбутнього. Це очевидно з тих кримінальних проваджень, які реалізувалися правоохоронними, антикорупційними органами. Це має дати довгострокові результати», – сказав Володимир ***Зеленський***.

Крім того, на переконання Президента, **держава має забезпечити довгострокові ефективні гарантії того, що за будь-якого розвитку ситуації в Росії Україна буде захищена від діяльності, спрямованої на підрив демократії всередині нашої країни.**

«Ми повинні захистити нашу державу, устрій, наші цінності, передусім свободи й демократії», – наголосив він.

Учасники зустрічі також погодилися, що ***концепт*** **має містити кроки в напрямі**

1) **підтримки розвитку конкуренції,**
2) **демонополізації**
3) **та справедливого розподілу ресурсів,**
4) **розвитку прозорих механізмів взаємодії з державою.**

Кабінет Міністрів України, Верховна Рада та інші органи державної влади мають здійснити низку кроків щодо зміцнення парламентаризму та можливостей виборців впливати на управління державою, щодо посилення інституційних спроможностей органів державної влади, зокрема органів правопорядку, прокуратури та антикорупційних органів, розвитку судової влади, реалізації гарантій політики рівності у відносинах між державою та всіма економічними суб'єктами, розширення можливостей громадян України впливати на вироблення політичних рішень та курсу держави тощо.

«Справедливість важлива для нас. Відповідна політична воля є. І завдяки системній і злагодженій роботі державних інституцій в Україні, а також підтримці громадянського суспільства, я впевнений, ми можемо все це реалізувати», – резюмував Президент.

У зустрічі взяли участь:

Генеральний прокурор Андрій ***Костін***, Голова Верховної Ради України Руслан ***Стефанчук***, Прем'єр-міністр України Денис ***Шмигаль***, голова Служби зовнішньої розвідки України Олександр ***Литвиненко***,

керівник Офісу Президента України Андрій ***Єрмак***,

голова Національної поліції України Іван ***Вигівський***, голова Антимонопольного комітету України Павло ***Кириленко***, заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Олександр ***Клименко***, директор Національного антикорупційного бюро України Семен ***Кривонос***, голова Служби безпеки України Василь ***Малюк***, міністр юстиції України Денис ***Малюська***, голова Національного агентства з питань запобігання корупції Олександр ***Новіков***, виконувач обов'язків директора Бюро економічної безпеки України Андрій ***Пащук***, директор Державного бюро розслідувань Олексій ***Сухачов***.

***

№ 2.031

Денис Шмигаль розповів про сім напрямків роботи Уряду

2023-09-15

Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України

Під час прес-конференції для ЗМІ Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль окреслив сім головних напрямків роботи Уряду.

«Україна змінюється, реформується, **ми перейшли на військові рейки** і **продовжуємо наші реформи**. Сьогодні все що робить Уряд зосереджено на тому, щоб Україна перемогла у цій війні», — наголосив він.

Прем'єр-міністр детально розповів про кожен із семи напрямків реформ.

1. Безпека, оборона та зброя

Фінансування всіх потреб армії та сил оборони, залучення збройної допомоги від союзників.

Нова українська зброя і техніка.

Нові технології, акцент на дронах, боєприпасах, ракетній програмі.

В Україну заходять іноземні компанії.

Українське виробництво в сотні разів більше, ніж до повномасштабної війни.

2. Макрофінансова стабільність

За 19 місяців Уряд профінансував усі бюджетні видатки.

Залучив більше 62 млрд доларів від партнерів. З них цьогоріч — 30 млрд доларів.

На 2024 рік країна має **підтримку МВФ.**

З ***Єврокомісією*** Уряд **готує** «План України» на 50 млрд євро протягом наступних чотирьох років.

Україна працює зі США, Канадою, Японією, Світовим банком, Норвегією.

3. Енергетика

Збудували систему захисту енергооб'єктів.

Газу та вугілля достатньо, сім блоків АЕС в роботі, будуть запущені ще два.

Загальна готовність до зими — 80%.

Можливості імпорту електроенергії з ЄС — 1,2 ГВт, є перспективи збільшення до 2 ГВт.

«Цьогоріч очікуємо не менш складної зими, ніж минулорічна. Розуміємо, що ворог буде продовжувати свій терор щодо української цивільної

інфраструктури. Але тепер у нас набагато більше ППО, а в них набагато менше ракет», — відзначив Денис ***Шмигаль***.

4. Швидке відновлення

З ***Фонду ліквідації наслідків збройної агресії*** виділено на це понад 60 млрд грн.

Енергетики виконали 80% робіт на всіх мережах та підстанціях.

У розмінуванні обстежили 190 га сільськогосподарських земель з першочергових 470 тис га.

«Готуємося до ***масштабного міжнародного форуму в Хорватії***, де скоординуємося з нашими партнерами.

Ми є лідером по площі замінованих земель, але **будемо лідером в гуманітарному розмінуванні**. Є амбіція завершити розмінування аграрних земель протягом трьох років. І за 5-7 років завершити розмінування усієї території України», — сказав Прем'єр-міністр.

Також він повідомив, що від початку року **частково та повністю відновлено** 800 медзакладів, 400 шкіл, 19 мостів, ще на 60-и йдуть роботи.

Запрацювала програма єВідновлення.

1) — **12 тис. родин отримали кошти на ремонти**,

2) — **скоро почнуть діяти сертифікати за знищене житло**.

5. Інституційні реформи та антикорупція

Побудовано антикорупційну вертикаль

— обрано голову НАБУ, працює САП.

Знищуються системні можливості для корупції через цифровізацію та зменшення ролі держави в економіці.

За півтора року Уряд передав 2 тис. підприємств Фонду держмайна для приватизації.

У частині **перевірки витрачання коштів донорів** залучаємо міжнародні компанії Deloitte та PriceWaterhouseCoopers.

6. Логістика

Працюють **транзитні шляхи солідарності через ЄС**. Транзитний товаропотік через Румунію збільшиться вдвічі. Розвиваємо дунайські порти. За 11 місяців митного безвізу з ЄС оформили 19 тис. транзитних декларацій.

7. Економіка

Створюємо точки росту.

Відновлення через держзамовлення, дешеві кредити, гранти, *індустріальні парки*, компенсацію частини вартості вітчизняної техніки.

Завдяки програмі *єРобота* з'явилося 6 тис. нових бізнесів.

Будуть створені ще тисячі, включаючи ветеранські.

***

№ 2.032

Доки наступ ЗСУ на південному напрямку дещо сповільнився, адже росіяни перекинули сюди резерви, які доводиться «перемелювати», на сході українські частини несподівано атакували в районі Авдіївки. Повного прориву фронту поки не трапилося, проте ворогам все одно було дуже боляче. Удари по Севастополю, захоплення «вишок Бойка», значний відсоток збитих «шахедів» – тиждень минає дуже результативно.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-13-september-2023?utm_campaign=email-post&r=2bgqpz&utm_source=substack&utm_medium=email

[Опубліковано 14 вересня близько 1:00 за Києвом]

За переклад дякую Микола Ковальчук, Anton Shygimaga та Antonina Yashchuk

Том Купер

Війна в Україні, 13 вересня 2023

Перепрошую за ще одну «перерву»: робота і життєві клопоти вимагають уваги. Втім, мушу зізнатися, що я «навмисно відклав» цей звіт на 24 години, чекаючи на новини «з півдня», і зрештою їх не отримав. Тож — маєте підсумок кількох попередніх днів.

1. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

9 вересня по російських військових складах під Старим Кримом і Феодосією «щось» ударило...

10 вересня росіяни запустили по Україні 33 «шахеди», із них 26 було збито.

11 вересня росіяни випустили 11 «шахедів», ПС ЗСУ заявили про збиття всіх 11-ти. Також росіяни вистрелили одну ракету Х-31 і одну Х-59 із Су-34, і, напевно, однією з них було уражено українську радіолокаційну станцію

СТ-68У під селом Криворіжжя Донецької області [https://twitter.com/UAWeapons/status/1701992097958465919] — за 70 кілометрів від найближчої точки лінії фронту.

5-6 днів тому (хоча офіційно «11 вересня») українські спецназівці повернули газовидобувні платформи «вишки Бойка» в Чорному морі (на схід від о. Зміїний). Росіяни захопили їх іще 2014 року і з їх допомогою контролювали великі морські простори на північному сході Чорного моря.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

У ніч з 11 на 12 вересня кілька українських безпілотників, схоже, уразили цілі під курським та рильським. Та справжній феєрверк потішив українців а також, українські Повітряні сили і населення Севастополя (тішилися всі, крім хіба російських моряків) 12 вересня. За допомогою ракет Storm Shadow або SCALP-EG ПС ЗСУ уразили два сухі доки в порту і знищили ВДК «мінськ» (клас «ропуха») і підводний човен Б-237 «ростов-на-дону» (клас «кліо») — «знищили», бо я дуже сумніваюся, що росіяни можуть поремонтувати котрийсь із них на місці. Щодо того, яку ракету було використано, дані суперечливі. Хтось каже про антикорабельні ракети «Нептун», модифіковані для наземних атак, хтось — про Storm Shadows. Я схиляюся до останньої версії, зважаючи на дальність пострілу: здається мені, ракети було випущено з повітря. А з повітря стріляють «Штормами», а не «Нептунами». «вишестоящі» підтвердили загибель 2 людей і поранення 26-ти, але більше ні пари з вуст.

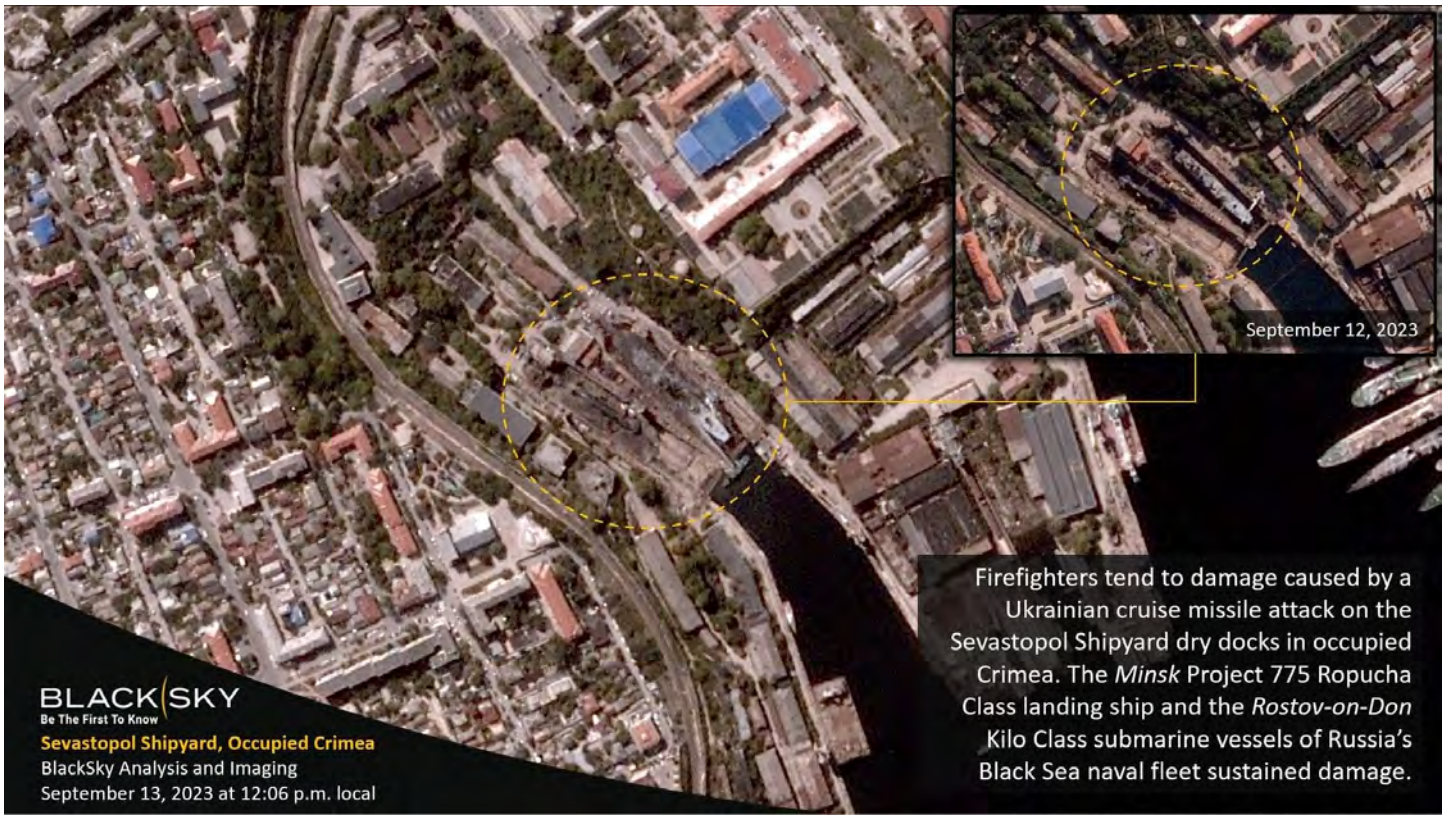

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

Десь у той самий час росіяни випустили 44 «шахеди»: 32 збито, але решта влучили в цілі. Переважно — склади зерна в Ізмаїлі. Під Києвом один БПЛА влучив у склад БК під Рокитним.

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ-Сватове…

Увесь той великий наступ росіян між Сергіївкою та Новоєгорівкою [в оригіналі чомусь Новопрокопівка — перекл.], може, й дозволив їм просунутися на кілька сотень метрів, але не більше. Загалом, українські 43-тя механізована та 68-ма єгерська бригади належно зустріли і подерли на шмаття дві російські бригади і два танкові полки, що наступали.

Шкода тільки, що більшість знищених російських танків Т-80 і броньовиків зосталися за лінією фронту, тому маємо дуже мало фото і відео цих недопалків. Думаю, після цього тут на якийсь час стане спокійніше, бо ВСрф матимуть вдосталь справ із відновленням підрозділів розбитої за минулі два місяці 41-шої ЗВА та заміною їх на щойно створену 25-ту ЗВА.

Кремінна…

Власне кажучи, відколи росіяни забрали звідси й перекинули на інший напрям підрозділи ВДВ, українці повільно й поступово просуваються вперед у

Серебрянському лісі. Одного дня 100 метрів, іншого 50 метрів. Дії росіян звелися до спроб підпалити рештки понівеченого лісу запальними снарядами.

Бахмут… південь…

Не розумію, чому досі трапляються повідомлення про «російські атаки» в цьому районі (принаймні в соцмережах), адже на російському боці фронту запала тиша, коли близько тижня тому їхні контратаки провалилися.

Тож за минулі кілька днів 3-тя й 5-та штурмові бригади ЗСУ повністю зайняли, зачистили і надійно закріпилися в Кліщіївці й Андріївці, а потім розпочали розширювати свої плацдарми на схід від залізничного насипу.

Не певен, хто контролює ***Курдюмівку***, знаю тільки, що 11-та ВДВ і (рештки) 72-гої мотострілецької бригад за кілька останніх днів зазнали там утрат.

Авдіївка…

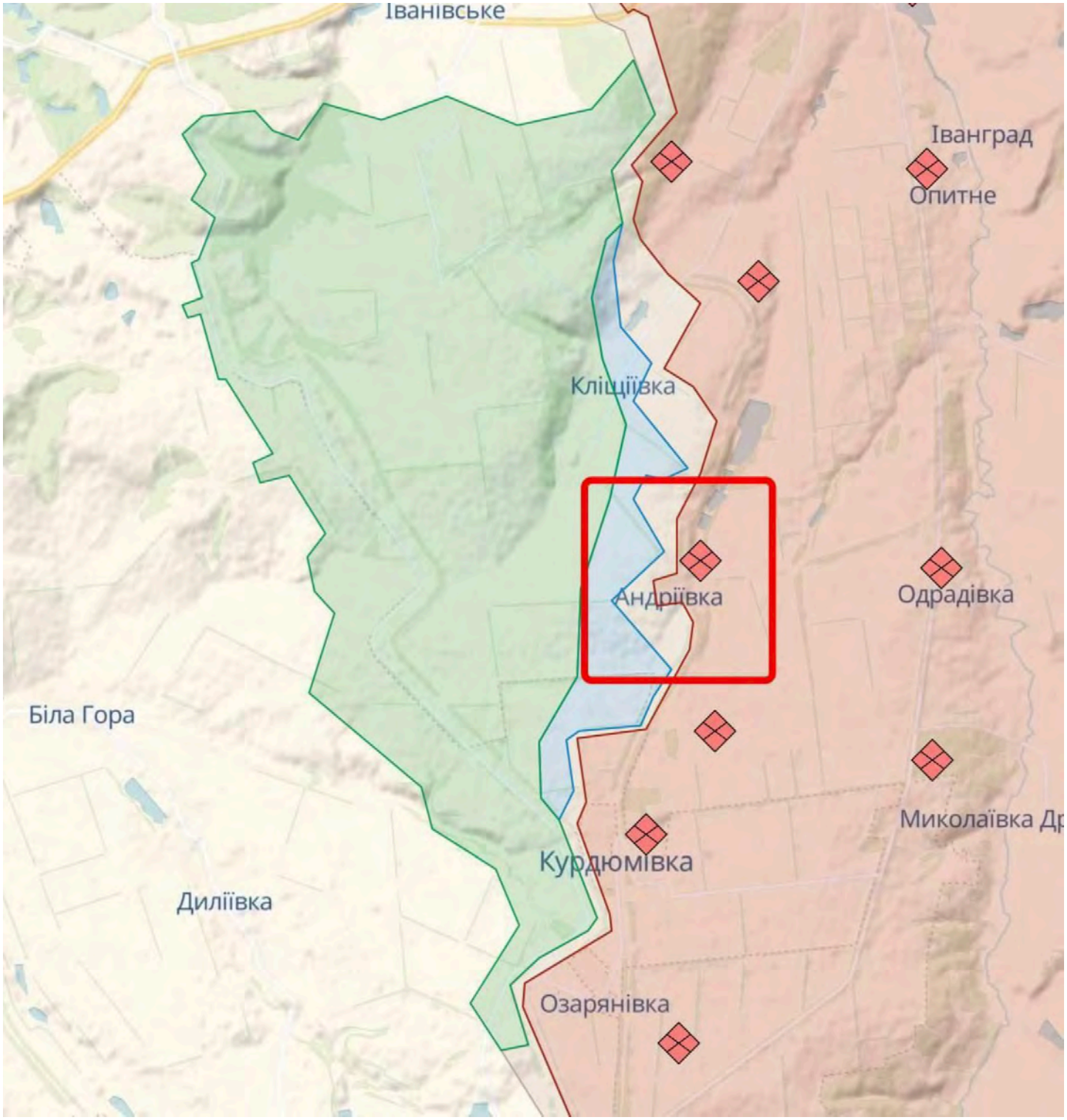

8-9 вересня 53-тя механізована бригада ЗСУ зробила дещо «дуже несподіване» — розпочала наступ на позиції росіян в Опитному та Спартаку, що на південь від Авдіївки, на північних околицях (повністю зруйнованого ще з 2014 року) Донецького міжнародного аеропорту. Для початку, диверсійної атаки та важких втрат зазнав 287-мий мотострілецький полк (один із колишніх підрозділів «днр») у Спартаку. Потім, за підтримки суміжних підрозділів, 53-тя атакувала 1439-тий мотострілецький полк в Опитному і змусила його панічно відступати. Артилеристи росіян в аеропорту сплутали відступ своїх частин і наступ українців, а тому відкрили вогонь і знищили кілька десятків росіян-утікачів. Відтоді в Опитному тривають бої: станом на ранок 14 вересня українці ще не контролювали його повністю.

На жаль, як мені відомо, наразі це всі здобутки українців на даному напрямку. Просто **росіяни на зламану голову женуть сюди все, що схоже на підкріплення**, з 6-7 різних бригад і полків, щоб стабілізувати лінію фронту — а **українці не мають стільки важкої броньованої техніки, скільки потрібно для більшого прориву.**

Постійно про це кажу:

> **— зараз українці можуть наступати лише зі швидкістю піхоти, тож росіяни мають достатньо часу, щоб вводити підкріплення та формувати нову лінію оборони.**

Мені дуже прикро, що українці не мали ще 2-3 бригад, щоб підтримати цю атаку сильним ударом по 111-му мотострілецькому полку в Пісках: такий наступ «кліщами» міг створили величезні проблеми для росіян у Водяному, бо для них ця атака була зовсім несподіваною. Ну, принаймні, було «приємно» дивитися, як місцеве командування ВСрф одразу втратило контроль над боєм.

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Коли мова заходить про південну ділянку фронту, то – для мене особисто – останні кілька днів були «періодом невизначеності».

Гадаю, **українські військові відчули на собі останнім часом значний тиск**.

Причина в тому, що, аби замістити понівечену 58-му армію, за останні два тижні росіяни перекинули сюди не більше, не менше – 4 дивізії ВДВ.

І хоч багато «десантників» з цих дивізій – резервісти, їхній вишкіл все ще на порядок кращий за теперішні залишки ВСрф. Загалом, ЗСУ протиставили діям росіян несамовиті артобстріли. З того, що я чув, деякі артилерійські підрозділи вистріляли за перші 10 днів вересня більше боєприпасів, ніж за весь червень, до прикладу.

Старомлинівка…

Присутність ВДВ найгірше відчули на собі війська 23-тьої механізованої в Приютному: дійсно, тут російські десантники допомогли залишками 60-тої МСБр та 349-го МСП виштовхати українців із села в напрямку польових фортифікацій, розташованих на північ і захід від нього.

У Завітному Бажанні українська морська піхота в останні кілька днів не просувалася далі.

Разом з тим, свіжі війська ВДВ не допомогли російському гарнізону у ***Новодонецькому***: він зазнав важких втрат від української атаки одразу на трьох напрямках.

Наразі росіян відкинуто у південну частину села й вони перебувають під тиском із заходу та навіть південного заходу (тобто їх майже відрізали). Далі на схід українці (35-та бригада морської піхоти) розширили свій плацдарм на річці Шайтанка в районі Новомайорського та змусили 131-й та 1466-й МСП відступити до центральної та південної частини села.

Роботине–Вербове…

8-9 вересня росіяни організували контратаку в напрямку південно-західної частини Роботиного: її, однак, було відбито.

Інша контратака, на північ від Вербового, мала – згідно їхніх заяв – «значний успіх»: там вони атакували 118-му механізовану та повідомили про захоплення десь 2,5 полів у цьому районі. Менше з тим, чи це правда, – наразі достеменно невідомо.

Та все ж, **цих двох контратак вистачило, щоб сповільнити українців**, відповідно, наразі немає якихось «просувань» у цьому районі, про які можна було б написати. Останнє, про що я чув:

— 47-ма механізована тисне на Копані;

— 46-та аеромобільна дісталася перших кількох будинків на півночі

Новопрокопівки (можливо також перших кількох будинків на сході того ж села) й продовжила наступ від 1-го протитанкового окопу на південь, у бік висот 162, 166 та 169 – на схід від Новопрокопівки.

82-га десантно-штурмова тисне в бік Вербового (хоча, певно, їх змусили відступити з центру села) та чинить опір 247-му та 417-му полкам ВДВ.

От, певно, і все на сьогодні: сподіваюся, матиму більше часу на «помітно більші» дописи найближчими днями.

***

№ 2.033

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ | ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ
Офіційне інтернет-представництво

Під головуванням Андрія Єрмака відбулося засідання президії Конгресу місцевих та регіональних влад (при През), присвячене Харківщині

2023-09-14

За дорученням Президента України відбулося розширене засідання президії ***Конгресу місцевих та регіональних влад (при През)*** під головуванням керівника Офісу Президента Андрія ***Єрмака***. Такий захід удруге провели в новому форматі безпосереднього спілкування з представниками територіальних громад регіонів нашої країни – цього разу Харківської області.

На початку засідання Андрій Єрмак зазначив, що сьогодні вперше на виконання указу Президента в Україні відзначається ***День танкових військ.***

«Це свято, крім суто військового, набуло й особливого загальносуспільного та міжнародного символізму. Маю на увазі створення танкової коаліції в межах роботи з нашими партнерами. Потужний танковий кулак, який продовжує формуватися, означатиме звільнення більшої кількості окупованих росіянами територій в осяжному майбутньому», – наголосив він.

Говорячи про Харківщину, керівник Офісу Президента нагадав, що під контролем російських окупантів залишаються окремі населені пункти трьох територіальних громад Куп'янського району, в Серебрянському лісі ні на мить не вщухають важкі бої. Водночас завдяки **неймовірним зусиллям української армії** ворога вдалося відтіснити з абсолютної більшості територій регіону, і якраз цими днями відзначається **перша річниця славного наступу ЗСУ на Харківщині**, під час якого були звільнені Балаклія, Ізюм та Куп'янськ.

Андрій ***Єрмак*** зауважив, що ***новий формат*** **засідання президії Конгресу,**

1) — на якому, зокрема, сьогодні присутні наживо та онлайн понад 200 учасників, серед них 115 представників Харківської області,

2) — **допомагає глибше зрозуміти проблематику кожного окремого регіону**.

Як зазначив заступник керівника Офісу Президента Олексій ***Кулеба***, на минулому розширеному засіданні президії Конгресу, присвяченому Херсонщині, було порушено ***18 проблемних питань***.

1) — Стосовно ***двох*** із них уже ухвалені рішення для вдосконалення відповідних процедур, що дасть змогу розв'язати ці питання,

2) — ***13 перебувають*** у процесі розв'язання. *(Де ще два ? - ЮТ)*

Прем'єр-міністр України Денис ***Шмигаль*** поінформував, що стосовно ***одного*** з порушених підприємцями Херсонщини питань **зараз разом із Міністерством економіки розробляється механізм відшкодування коштів українським аграріям за гуманітарне розмінування.**

Андрій ***Єрмак*** запропонував під час діалогу з представниками Харківщини зосередитися на проблематиці

1) розмінування, відновлення й безпеки об'єктів критичної та соціальної інфраструктури,
2) підготовки до опалювального сезону,
3) відновлення житлового фонду,
4) умов роботи місцевого бізнесу.

Голова Верховної Ради Руслан ***Стефанчук*** зі свого боку зазначив, що

— Харківщина, зокрема Куп'янський район, залишається територією, де росіяни й далі завдають шкоди населенню та цивільній інфраструктурі.

— «Але попри це Україна докладає зусиль для відновлення життєдіяльності у прифронтових регіонах. Переконаний, що **Конгрес місцевих та регіональних влад і запропонований ним формат взаємодії дадуть позитивні результати** для досягнення поставленої мети», – сказав він.

Денис ***Шмигаль*** зазначив, що **пріоритетом для влади залишається швидка відбудова**.

Він поінформував, що, зокрема,

1) — виділено 3,6 млрд грн на відновлення населених пунктів та інфраструктури житлового й громадського призначення на Харківщині.

2) — У пріоритеті – капітальний ремонт шкіл, житлових багатоповерхівок, лікарень.

3) — Також у фокусі уваги – **підготовка енергосистеми до опалювального сезону**, відновлення втрачених потужностей і захист об'єктів енергетики та критичної інфраструктури.

4) — На Харківщині відновлюють п'ять мостових споруд, очікується проектно-кошторисна документація ще на вісім таких об'єктів.

Забезпечується **підтримка бізнесу, зокрема шляхом надання пільгових кредитів, мікрогрантів** для розвитку власної справи.

З резервного фонду Харківська ОВА отримала 1,3 млрд грн на зведення фортифікацій.

Начальник Харківської обласної військової адміністрації Олег ***Синєгубов*** повідомив, що в регіоні проживають 513 тисяч внутрішньо переміщених осіб, яким виплачено 7 млрд грн соціальної підтримки.

На виконання завдання Президента України на деокупованих територіях Харківської області відновлено 90% електропостачання та 78% газопостачання. Крім того, реалізуються проекти з відбудови зруйнованих споруд на суму 1,1 млрд грн.

Під час спілкування з членами Конгресу керівники територіальних громад, районних військових адміністрацій, жителі Харківщини та обласного центру насамперед порушували питання щодо відновлення

1) — зруйнованого російськими окупантами житла

2) — та критичної інфраструктури.

Зокрема, **до розмови долучилися жителі села Циркуни – одного з п'яти населених пунктів, які *в межах пілотного державного проекту відбудовуватимуть комплексно й за новими принципами*.**

Місцевих підприємців цікавила можливість

1) — отримання пільгових кредитів для відновлення діяльності підприємств, зокрема сільськогосподарських,

2) — пільгового оподаткування,

3) — запровадження державних програм з повернення релокованого бізнесу,

4) — надання безповоротних коштів на відновлення, упровадження додаткових преференцій підприємцям на деокупованих територіях.

Освітяни наголошували на питаннях забезпечення навчального процесу, зокрема

1) — надання дітям необхідних гаджетів для онлайн-навчання на деокупованих і прифронтових територіях,

2) — комп'ютерної техніки освітянам і учням, особливо внутрішньо переміщеним особам, багатодітним та малозабезпеченим сім'ям.

Учасники засідання також приділили увагу проблемі ментального здоров'я дітей в умовах війни.

Підсумовуючи, Андрій ***Єрмак*** зазначив, що **такі зустрічі покликані допомогти знайти найкращі рішення для жителів українських регіонів.**

«В умовах війни неважливих чи другорядних питань немає. Особливо коли вони стосуються життя, здоров'я та якості життя наших людей», – наголосив він.

Керівник Офісу Президента закликав усіх відповідальних за напрямами особисто контролювати порушені питання та бути готовими поінформувати про результати на найближчому засіданні президії Конгресу місцевих та регіональних влад.

***

№ 2.034-1

Ростислав Шурма обговорив із підприємцями покращення умов ведення бізнесу в Україні

Офіс Президента України
2 мин. ·

2023-09-15

На виконання доручення Президента України Володимира Зеленського заступник керівника Офісу Глави держави Ростислав Шурма провів зустріч із підприємцями щодо полегшення умов ведення бізнесу в країні та реформи органів перевірки.

Подробиці: https://bit.ly/48gp3Gi

2023-09-15

На виконання доручення Президента України Володимира Зеленського заступник керівника Офісу Глави держави Ростислав Шурма провів зустріч із підприємцями щодо полегшення умов ведення бізнесу в країні та реформи органів перевірки.

У заході взяли участь понад 60 бізнесменів, включно з власниками промислових, логістичних, фінансових компаній.

Ростислав ***Шурма*** **поділився поточними напрацюваннями щодо консолідації підслідності економічних злочинів** у межах єдиного правоохоронного органу.

1) — Цю ***концепцію*** **буде презентовано найближчим часом**, після чого відповідні законопроекти подадуть до Верховної Ради.

Також, за його словами,

2) —.**здійснюється аналіз доцільності консолідації близько десяти інспекцій**, які мають природоохоронну функцію, у межах єдиного інспекційного органу – ЕкоРейнджера.

Окрім цього,

3) — **під час зустрічі було досягнуто домовленостей із чотирьох конкретних питань**.

Зокрема, з ініціативи співвласника концерну Ukravit Віталія Ільченка

1) — **буде проаналізовано на предмет можливої дерегуляції шлях, який проходять інвестори, котрі будують у країні нові підприємства**.

2) — ***«На цьому прикладі ми конкретно розберемо, які регуляторні процедури потрібно прибрати чи змінити, щоб спростити будівництво нових заводів»***, – заявив заступник керівника Офісу Президента ***Шурма***.

За пропозицією першого віце-президента Торгово-промислової палати Михайла Непрана

3) — **буде проаналізовано світовий досвід щодо відповідальності правоохоронних органів за зловживання** службовим становищем, **несправедливе, упереджене та незаконне поводження** з бізнесом.

Зі співвласником концерну «Молочний альянс» Олександром Деркачем

4) — **домовлено про розгляд можливості законодавчого скорочення термінів розрахунків** з боку торговельних мереж за продукцію, поставлену їм на реалізацію. Такий крок необхідний у зв'язку з тим, що точиться активна дискусія між роздрібними мережами й виробниками щодо термінів розрахунків за продукцію, що постачається.

5) — ***«Ми вивчимо практику розвинених країн, у яких були побудовані потужні національні роздрібні мережі. Зокрема, досвід Lidl, Aldi в Німеччині, Carrefour у Франції, Tesco у Британії, Walmart у США. На основі аналізу буде очевидно, чи є сенс змінювати правила розрахунків ритейлу за надану на реалізацію продукцію»***, – зазначив Ростислав Шурма.

З власником компанії «Текстиль-контакт» Олександром Соколовським домовлено, що

6) **буде підготовлений алгоритм закриття кримінальних справ проти бізнесу**, за якими тривалий час не проводиться жодних процесуальних дій і які не мають перспектив.

«**Президент України поставив завдання зробити все можливе, щоб полегшити роботу підприємців у нашій країні**. Із цією метою ми продовжимо подальше регулярне спілкування з бізнесом. Щоб перевести спілкування на принципово інший рівень, ми маємо говорити мовою конкретних, обґрунтованих пропозицій. І уникати загальних суджень і тверджень», – резюмував заступник керівника Офісу Глави держави.

***

№ 2.034-2

***

№ 2.235-1

Гроші на крові. Як непримітна польська фірма забрала десятки мільярдів у ЗСУ

2023-08-28

РОМАН РОМАНЮК

Квітень 2022 року. Минуло трохи більше ніж тиждень, як ЗСУ відтіснили російські війська від Києва і вигнали з Київської області. Але певності, що окупанти знову не спробують штурмувати столицю, не було.

В'їзди в Київ і далі перекривали бетонні плити й насипи піску, на більшості перехресть стояли блокпости з дуже прискіпливими оглядачами з тероборони й армії.

Але місто починало потрохи оговтуватись від пережитого. Першими оживали магазинчики і кафе. З'явилися кілометрові пробки не на виїзд, а на в'їзд до Києва. Життя в буквальному сенсі поверталося до столиці. Та, на жаль, поверталося не лише хороше.

11 квітня 2022 року Міноборони укладає великий контракт на поставку критично потрібних у той час речей: 20 тисяч балістичних шоломів, 20 тисяч бронежилетів та 40 тисяч бронеплит до них. Сума угоди – 24,5 мільйона євро зі 100-відсотковою передоплатою.

Саме після цієї угоди в контрактах МОУ з'явиться така собі польська фірма "Alfa". Її поява ознаменує не вступ до великої історії міжнародного успіху, але ж до саги про одного з топ-10 найбільших боржників Міноборони. На початку 2023-го "Alfa" за різними контрактами мала заборгованостей перед МОУ на **більш як три з половиною мільярди гривень**.

Щоб зрозуміти, як так сталося, досить сказати, що зі згаданої вище партії "Alfa", хоч і зі зривом термінів, спромоглась поставити всі бронежилети і плити. А от із привезених нею 16 тисяч шоломів 11 тисяч повернули одразу як непридатні, а ще 5 тисяч так і лежали на складі, не прийняті на баланс ЗСУ.

І попри факти зриву поставок, 25 жовтня 2022 року Міноборони знову замовляє в "Alfa" ще 20 тисяч шоломів і 50 тисяч бронежилетів на суму майже 50 мільйонів євро. Цього разу обійшлося без передоплати.

І це добре, адже шоломи так і не приїхали в Україну, а половина поставлених бронежилетів не пройшла балістичних випробувань.

Однак навіть ці два контракти, кожен з яких більший за скандальний кейс із турецькими куртками, виглядають смішними порівняно з тими угодами на поставки зброї, про які йтиметься нижче.

Як з'ясувала УП, польська фірма отримала та вивела з України мільярди й мільярди гривень. А от реалізувати поставки оплаченої зброї не спромоглася.

Що це за контракти і яка доля українських грошей, з'ясовувала "Українська правда".

1. "Золотий" квітень для "Alfa" в Міноборони

"Любов" департаменту військово-технічної політики МОУ до польської компанії має цікаву природу. Вона нагадує хвилеве помутніння свідомості, коли в одну мить робиться щось таке, за що потім довго себе картаєш. Аж поки не надходить нова хвиля.

Більшість угод із державними постачальниками зброї, про які писала УП у тексті про "спецмародерів", стали публічними після позовів Міноборони в господарський суд. Контрактів із "Alfa" в українських судах МОУ не оскаржує, бо це іноземна компанія.

Такі справи мають розглядати в міжнародному арбітражі та подаватись через представництво Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті. А їхня діяльність не публікується, як той же судовий реєстр.

Однак, навіть попри це, УП відомо загалом про щонайменше сім угод, які МОУ уклало напряму з "Alfa". Частину з них уже оскаржують у згаданому арбітражі.

Цікаво, що угоди підписувались пакетами, коли в Міноборони були такі собі "дні Альфи".

Перший такий день пройшов 22 квітня 2022 року. Тоді одним махом із фірмою "Alfa" було укладено три угоди **на суму близько 3,3 мільярда гривень**

(майже 64,4 мільйона євро). По кожній із них польська компанія отримала по 50% авансу.

Йшлося про постачання кількох самохідних гаубиць "Гвоздика", 122-мм боєприпасів до гаубиці Д-30 та 122-мм ракет до "Града".

Наскільки відомо УП, із законтрактованої зброї приїхала лише невелика кількість. Припасів до Д-30 з великим запізненням приїхала лише десята частина, ракет до "Града" – третина, а "Гвоздики", хоч і приїхали всі, але в такому стані, що точно не відповідає заявленому в угоді технічному класу, і МОУ зараз намагається вибити з постачальника компенсацію.

Станом на початок 2023-го за трьома квітневими угодами 2022 року "Alfa" мала майже 1,7 мільярда гривень дебіторської заборгованості перед МОУ. На ці гроші можна було б, наприклад, добудувати три музеї Голодомору.

Але найбільш обурливе в угодах з "Alfa" навіть не це. За п'ять днів після підписання цією компанією прямих угод із МОУ, тобто 27 квітня 2022 року, Міноборони уклало ще три цікаві контракти.

Цього разу постачальником був уже державний спецімпортер зброї – фірма "Прогрес", яка мала постачати схожі види боєприпасів, що й польська фірма.

Сума трьох угод з держкомпанією сягала **понад 17 мільярдів гривень**. Найцікавіше, що болгарські постріли до Д-30, Д-20 і реактивні снаряди для "Градів", за даними УП, "Прогрес" мав купувати через ту саму польську фірму "Alfa".

Наскільки відомо "Українській правді", угоди з поляками в "Прогрес" курував заступник директора та колишній заступник міністра оборони Олександр Миронюк. Він відомий читачам УП по скандальному обшуку в кримінальній справі про закупку неякісних бронежилетів, у ході якого в Миронюка виявили мільйони різної валюти в дивані.

Тобто за 5 днів польська компанія отримала різних контрактів від України на майже 21 мільярд гривень.

Може виникнути запитання: а в чому проблема, якщо фірма постачатиме і напряму, і через іншу компанію? Відповідь: у ціні. Ті самі снаряди від тих самих виробників у прямих угодах "Alfa" та в контрактах "Прогресу" відрізнялися на десятки відсотків.

Наприклад, польська фірма мала постачати 122-мм постріли з повним зарядом до гаубиць Д-30/2С1 по 760 євро, а прогрес такі ж постріли – по 1195 євро. 435 євро або **плюс 57% на одному снаряді**, законтрактованому, по суті, в тієї ж фірми з різницею у п'ять днів.

Не дивно, що цей контракт для "Прогресу" польський підрядник виконував набагато ефективніше, ніж власний на постачання таких же снарядів, але на 57% дешевше: контракт "Alfa" виконаний був на 10%, а от "Прогрес" із затримками, але близько 80% поставки зробив.

Та навіть попри таку кричущу накрутку конкретно за цією угодою державний спецімпортер на початок 2023 року мав понад 200 мільйонів гривень заборгованості перед Міноборони.

2. Червень на мільярд: другий день "Alfa" в МОУ

Наприкінці травня 2022 року польська "Alfa" мала завершити постачання снарядів за квітневими контрактами. Але, як уже здогадались читачі, навіть не наблизилась до цієї мети.

Тож з горем-бідою постачальник домовився про продовження термінів поставок до липня 2022-го.

Але 13 червня того ж року стається щось абсолютно незбагненне. Знаючи про те, що фірма зриває попередні контракти, Міноборони вирішило дати компанії "Alfa" ще кілька мільярдів гривень армійських грошей.

Того дня було укладено **ще три контракти на суму близько 2,6 мільярда гривень**. Половину цієї суми компанія знову отримала як передоплату.

Усі три угоди були ймовірно підписані з боку МОУ керівником департаменту військово-технічної політики ***Шостаком***, якого тиждень по тому, в червні 2022-го, знімуть із посади.

Цього разу контракти передбачали поставку:

1) 120-мм мін (понад 11 мільйонів євро авансу);
2) 152-мм постріли для гаубиці "Гіацинт" (**18 мільйонів євро авансу**);
3) 152-мм постріли до САУ "Дана" (**13 мільйонів євро передоплати**).

Чи треба казати, що всі три контракти були зірвані?

Пострілів для "Гіацинта" приїхало близько 40%; 120-мм мін поставили менше, ніж 1% від контракту; пострілів до "Дани" не поставили взагалі.

Тепер МОУ намагається повернути 27 мільйонів євро передоплати та стягнути ще майже 13 мільйонів євро штрафів за зірвані поставки.

Але навіть якщо це вдасться, то незмінним залишиться жахливий факт: українська армія рік не отримувала критично важливого озброєння і не могла законтрактувати його в іншому місці, бо постачальник вивів гроші з країни.

Та і чи здатна польська фірма "Alfa" повернути отримані аванси?

3. З чого починається "Alfa"

Як на фірму з багатомільйонними оборотами компанія "Alfa" аж надто непомітна. Щоправда, восени 2022 року компанія перебралась у центр Варшави, хоч і в не дуже показний офісний центр.

Якщо ви чекаєте побачити золоті літери над входом до офісу фірми, то даремно. Все обмежується скромним написом і забороною входу. Сайт фірми вміщується на одній сторінці, з цікавого там хіба подяка від голови Держприкордонслужби України Сергія Дейнека.

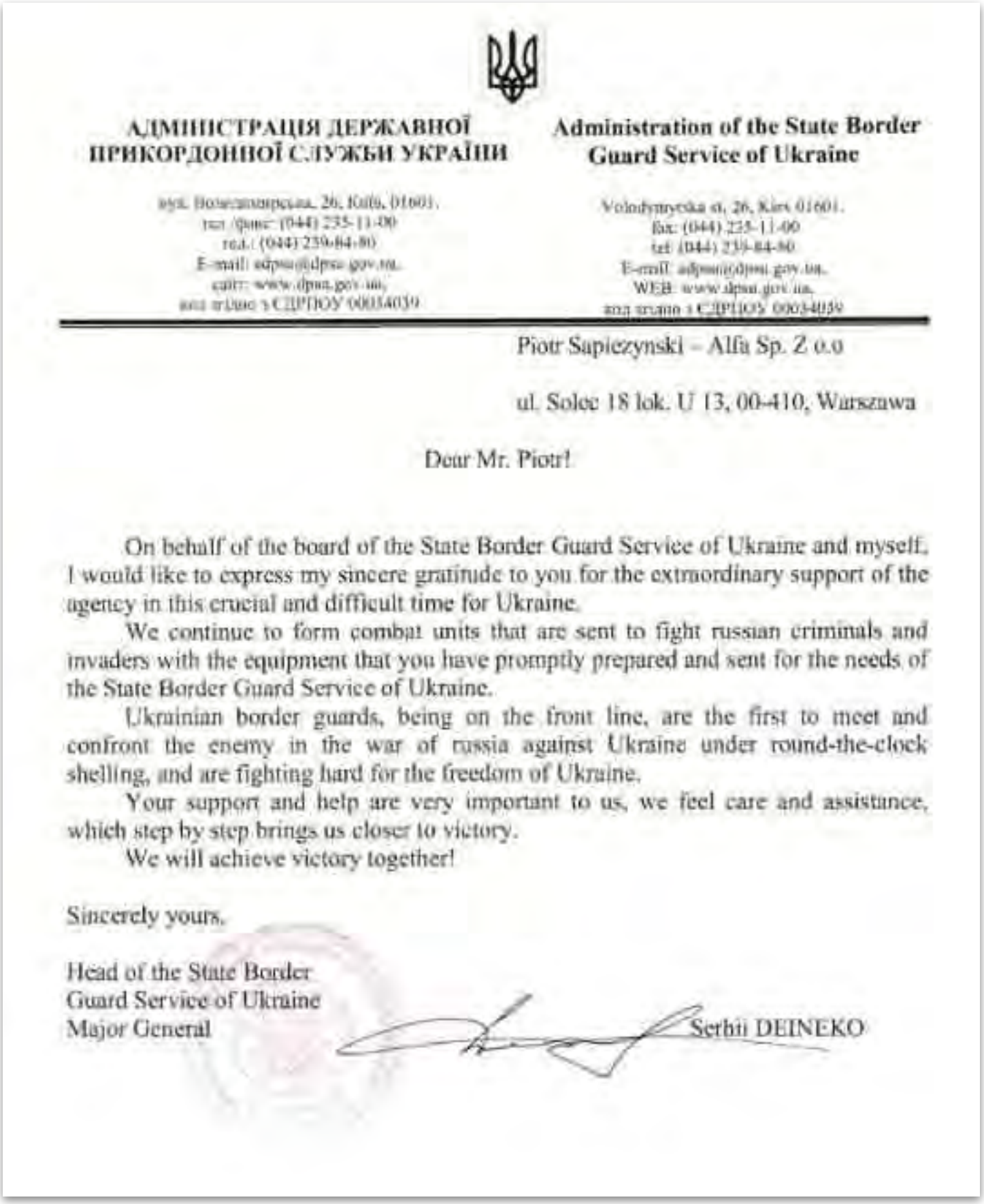

АДМІНІСТРАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

вул. Володимирська, 26, Київ, 01601,
тел./факс: (044) 235-11-00
тел.: (044) 239-84-80
E-mail: adpsu@dpsu.gov.ua
сайт: www.dpsu.gov.ua,
код згідно з ЄДРПОУ 00034039

Administration of the State Border Guard Service of Ukraine

Volodymyrska st, 26, Kiev 01601,
fax: (044) 235-11-00
tel: (044) 239-84-80
E-mail: adpsu@dpsu.gov.ua,
WEB: www.dpsu.gov.ua,
код згідно з ЄДРПОУ 00034039

Piotr Sapiezynski – Alfa Sp. Z o.o

ul. Solec 18 lok. U 13, 00-410, Warszawa

Dear Mr. Piotr!

On behalf of the board of the State Border Guard Service of Ukraine and myself, I would like to express my sincere gratitude to you for the extraordinary support of the agency in this crucial and difficult time for Ukraine.

We continue to form combat units that are sent to fight russian criminals and invaders with the equipment that you have promptly prepared and sent for the needs of the State Border Guard Service of Ukraine.

Ukrainian border guards, being on the front line, are the first to meet and confront the enemy in the war of russia against Ukraine under round-the-clock shelling, and are fighting hard for the freedom of Ukraine.

Your support and help are very important to us, we feel care and assistance, which step by step brings us closer to victory.

We will achieve victory together!

Sincerely yours,

Head of the State Border
Guard Service of Ukraine
Major General Serhii DEINEKO

HTTPS://ALFA-SP.PL/

Як випливає з виписок із польських реєстрів, "Alfa" була заснована як товариство з обмеженою відповідальністю ще 2005 року. Особливо зірок відтоді ця компанія не хапала.

Єдина помітна згадка про цю фірму датується 2015 роком, коли її директор Пьотр Сапєжинський в інтерв'ю впливовому польському виданню "Polityka"

розповідав, як його компанія виграє тендери на утилізацію списаних кораблів військово-морських сил Польщі.

Пьотр Сапєжинський

POLITYKA

Загалом фірма займається торгівлею різного роду продукцією, зокрема військовою. У 2020 році компанія показала 1,23 мільйона злотих (трохи більше, ніж 300 тисяч євро) прибутку, у 2021-му "Alfa" заробила 7,4 мільйона злотих (близько 1,8 мільйона євро).

Що цікаво, фінансової звітності за 2022 рік, коли компанія Сапєжинського підписала контрактів на сотні мільйонів в Україні, "Alfa" досі не подала. Навпаки, за перше півріччя 2023 року фірма уже 4 рази змінювала дані про себе в реєстрах, що може бути способом відтягнути подання звітності.

Але як непримітна фірма з Польщі стала одним із найбільших постачальників і боржників Міноборони в часи війни?

Хто в Україні міг лобіювати "Alfa" і вибивати для неї, попри всі очевидні застереження, все нові й нові контракти?

Звідки у скромної компанії виходи на закритий світ болгарської оборонки?

На всі ці запитання "Українська правда" продовжить шукати відповіді та спробує розставити всі крапки над "і" в своїх наступних публікаціях.

***

№ 2.035-2

МОУ віддало польській фірмі мільярди гривень, але не отримало зброї – УП

2023-08-28

РОМАН РОМАНЮК, АЛЬОНА МАЗУРЕНКО

Міноборони України у 2022 році уклало низку контрактів із польською компанією "Alfa" про постачання різного виду одброєння та боєприпасів, проте фірма не виконала своїх зобов'язань та станом на 2023 рік заборгувала МОУ більше 3,5 млрд гривень.

Деталі: За інформацією "Української правди" з квітня 2022 року Міноборони України уклало кілька угод із польською фірмою "Alfa".

Польська компанія зобов'язалась поставити МОУ бронежилети і шоломи, але не зробила цього вчасно і не виконала замовлення на 100%.

Водночас МОУ уклало ще низку невигідних угод із "Alfa" і станом на початок 2023 року за різними контрактами ця компанія мала заборгованостей перед Міноборони на **більш як три з половиною мільярди гривень**.

Польська фірма отримала та вивела з України мільярди гривень. А от реалізувати поставки оплаченої зброї не спромоглася.

УП відомо загалом про щонайменше 7 угод, які МОУ уклало напряму з "Alfa". Частину з них оскаржують у міжнародному арбітражі.

4. Перша угода

Перший контракт МОУ підписало з "Alfa" 11 квітня 2022 року. Це був контракт на поставку 20 тисяч балістичних шоломів, 20 тисяч бронежилетів та 40 тисяч бронеплит до них. Сума угоди – 24,5 мільйона євро зі 100% передоплатою.

"Alfa", хоч і зі зривом термінів, спромоглась поставити всі бронежилети і плити. А от із привезених нею 16 тисяч шоломів 11 тисяч повернули одразу як непридатні, а ще 5 тисяч так і лежали на складі, не прийняті на баланс ЗСУ.

5. Друга хвиля угод

22 квітня 2022 року із фірмою "Alfa" було укладено три угоди на суму близько 3,3 мільярда гривень (майже 64,4 мільйона євро). По кожній із них польська компанія отримала по 50% авансу.

Йшлося про постачання кількох самохідних гаубиць "Гвоздика", 122-мм боєприпасів до гаубиці Д-30 та 122-мм ракет до "Града".

Наскільки відомо УП, із законтрактованої зброї приїхала лише невелика кількість. Припасів до Д-30 з великим запізненням приїхала лише десята частина, ракет до "Града" – третина, а "Гвоздики", хоч і приїхали всі, але в такому стані, що точно не відповідає заявленому в угоді технічному класу, і МОУ зараз намагається вибити з постачальника компенсацію.

Станом на початок 2023-го за трьома квітневими угодами 2022 року "Alfa" мала майже 1,7 мільярда гривень дебіторської заборгованості перед МОУ.

6. Третя хвиля угод

13 червня 2022 року, знаючи про те, що фірма зриває попередні контракти, Міноборони було укладено **ще три контракти на суму близько 2,6 мільярда гривень**. Половину цієї суми компанія отримала як передоплату.

Усі три угоди були ймовірно підписані з боку МОУ керівником департаменту військово-технічної політики Владиславом ***Шостаком***, якого тиждень по тому, в червні 2022-го, знімуть із посади.

Цього разу контракти передбачали поставку:

1) 120-мм мін (понад 11 мільйонів євро авансу);
2) 152-мм постріли для гаубиці "Гіацинт" (18 мільйонів євро авансу);
3) 152-мм постріли до САУ "Дана" (13 мільйонів євро передоплати).

Пострілів для "Гіацинта" приїхало близько 40%; 120-мм мін поставили менше, ніж 1% від контракту; пострілів до "Дани" не поставили взагалі.

Тепер МОУ намагається повернути 27 мільйонів євро передоплати та стягнути ще майже 13 мільйонів євро штрафів за зірвані поставки.

7. Восьма угода (без передоплати)

Попри зриви поставок, 25 жовтня 2022 року Міноборони знову замовляє в "Alfa" ще 20 тисяч шоломів і 50 тисяч бронежилетів на суму майже 50 мільйонів євро. Цього разу обійшлося без передоплати.

Шоломи так і не приїхали в Україну, а половина поставлених бронежилетів не пройшла балістичних випробувань.

8. Угода через укркомпанію "Прогрес"

27 квітня 2022 року Міноборони уклало три контракти з державним спецімпортером зброї – фірмою "Прогрес", яка мала постачати схожі види боєприпасів, що й польська фірма.

Сума трьох угод з держкомпанією сягала **понад 17 мільярдів гривень**.

Водночас болгарські постріли до Д-30, Д-20 і реактивні снаряди для "Градів", за даними УП, "Прогрес" мав купувати через ту саму польську фірму "Alfa".

Наскільки відомо "Українській правді", угоди з поляками в "Прогрес" курував заступник директора та колишній заступник міністра оборони Олександр Миронюк, відомий по обшуку в кримінальній справі про закупку неякісних бронежилетів, у ході якого в ***Миронюка*** виявили мільйони різної валюти в дивані.

Водночас, ціна снарядів через українського посередника на 57% перепищувала ціну за українським контрактом.

Польська фірма мала постачати 122-мм постріли з повним зарядом до гаубиць Д-30/2С1 по 760 євро, а "Прогрес" такі ж постріли – по 1195 євро. Націнка у 435 євро на одному снаряді.

Цей контракт для "Прогресу" польський підрядник виконував набагато ефективніше, ніж власний на постачання таких же снарядів, але на 57% дешевше: контракт "Alfa" виконаний був на 10%, а от "Прогрес" із затримками, але близько 80%.

Та навіть попри накрутку за цією угодою "Прогрес" на початок 2023 року мав понад 200 мільйонів гривень заборгованості перед Міноборони.

Польська **"Alfa"** була заснована як товариство з обмеженою відповідальністю ще 2005 року.

Фірма займається торгівлею різного роду продукцією, зокрема військовою. У 2020 році компанія показала 1,23 мільйона злотих (трохи більше, ніж 300

тисяч євро) прибутку, у 2021-му "Alfa" заробила 7,4 мільйона злотих (близько 1,8 мільйона євро).

Фінансової звітності за 2022 рік, коли компанія підписала контрактів на сотні мільйонів в Україні, "Alfa" досі не подала.

Навпаки, **за перше півріччя 2023 року фірма уже 4 рази змінювала дані про себе в реєстрах, що може бути способом відтягнути подання звітності.**

***

№ 2.036-1

Про нову підозра Коломойському. Цей крок від татарівських БЕБ та СБУ більше схожий на продовження гарно зрежисованої вистави

2023-09-16

ЦПК

Чому так вважаємо?

В релізі СБУ кажуть про те, що олігарх Коломойський створив злочинне угруповання і за його допомогою у 2013-2014 роках незаконно заволодів 5,8 млрд грн.

Пишуть, що до схеми були залучені співробітники Приватбанку. Але в релізі немає жодної згадки про те, що ще хтось, крім Коломойського, отримав підозру.

Окремо зауважимо, що

1) — йдеться про події десятирічної давнини.

2) — Однак підозра чомусь з'явилася саме зараз, коли на Коломойського вийшли НАБУ і САП.

Чи не тому, що **хтось хоче заховати Ігоря Валерійовича подалі від антикорупційних органів? А ще контролювати всі його дії та пояснення.**

Минулого разу Коломойському оголосили підозру у справі про розкрадання і легалізацію на 572 млн грн.

Провадження зареєстрували лише 11 серпня 2023 року, що вказує на те, що це була наспіх зроблена підозра. Чи хтось вірить у те, що за три тижні реально зібрати докази, достатні для обґрунтованої підозри у такій гучній справі?

Потім олігарха у закритому режимі (!), подалі від сторонніх вух взяли під варту і помістили в ізолятор тимчасового тримання СБУ. За законодавством особи, які тримаються під вартою, не можуть перебувати в ІТТ.

Однак Коломойський чомусь і досі сидить там.

Схоже, що

— нова справа потрібна для того, щоб подовше залишати Коломойського в ІТТ, де він буде під контролем СБУ.

Як думаєте, чи є випадковістю той факт, що активізація СБУ щодо Коломойського виникла одразу після появи ідеї прирівняти корупцію до "державної зради"?

Адже саме завдяки такій схемі Татаров хоче передати справи про топкорупцію від НАБУ до СБУ.

***

№ 2.036-2

Юрій Ніколов
49 мин. ·

2023-09-15

А це означає, що тепер Коломойський вже точно не знайде грошей на заставу (це реально багато). І значить не зможе вити з ізолятора СБУ і спокійно поговорити про всякі сєкрєтікі з тими ж детективами НАБУ. А детективи не зможуть прийти почірікать з в'язнем БЕБ і СБУ коли захочуть, бо від них і мають отримувати дозвіл на почірікать з їхнім клієнтом.

В общім схоже, що Бєню не стільки охороняють, скільки стережуть. А то ще розкаже якусь фігню про кого попало не тім кому треба...

Прокурори проситимуть збільшити заставу для Коломойського майже до 6 млрд грн

ОЛЕНА РОЩІНА, РОМАН КРАВЕЦЬ — П'ЯТНИЦЯ, 15 ВЕРЕСНЯ 2023, 17:41

10487

***

№ 2.036-3

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

2023-09-15

Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки та Офіс Генерального прокурора викрили нові факти злочинної діяльності власника великої фінансово-промислової групи Ігоря Коломойського.

За матеріалами СБУ йому повідомлено про додаткову підозру за такими статтями Кримінального кодексу України:

1) ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 28, ч. 2 ст. 200 (незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення);

2) ч. 3 ст. 27, ч. 5 ст. 191 (заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, вчиненого організованою групою, в особливо великих розмірах);

3) ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 209 (легалізація коштів, отриманих злочинним шляхом).

За даними слідства, у період з 2013 по 2014 роки Коломойський незаконно заволодів 5,8 млрд грн.

Для цього фігурант створив злочинне угруповання, яке складалося зі співробітників банку, в якому він був засновником та акціонером.

Протягом вказаного періоду члени цього угруповання дозволили Коломойському нібито робити систематичні фіктивні «внески готівки у касу банку», хоча насправді ніяких внесків банк не отримував.

За версією слідства, така «схема» загалом дозволила фігуранту отримати 5,8 млрд грн, що на той період було еквівалентно понад 700 млн дол. США.

Потім ці фейкові «внески» були зараховані на особистий рахунок Коломойського і стали реальними безготівковими коштами.

Щоб легалізувати віртуальні активи, Коломойський розплачувався ними у своїй підприємницькій діяльності. Зокрема, віддавав їх як позики та

розраховувався ними за кредити підконтрольних йому підприємств, виводив їх за кордон, переводив у готівку і знімав у відділеннях банку.

Наразі досудове розслідування триває.

Проводиться комплекс заходів для встановлення всіх обставин незаконної діяльності та притягнення винних до відповідальності.

***

№ 2.037

ZN,UA

ІНЕРЦІЙНИЙ СЦЕНАРІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ. А РАПТОМ УСЕ ЗАКІНЧИТЬСЯ ПОГАНО?

2023-08-15

Анатолій Амелін

один зі співзасновників Українського інституту майбутнього (УІМ) в Києві, директор економічних програм УІМ

Яна Лаврик

експерт Українського інституту майбутнього

Аріна Цатурян

експертка економічних програм Українського інституту майбутнього

А що, як наприкінці весни 2024 року західні партнери змусять Україну погодитися на переговори і війна «заморозиться»?

> **1) — Фінансова підтримка Західної коаліції скорочуватиметься, а втома від наших проблем і біженців — зростатиме.**
>
> **2) — Суттєвих змін в економічній політиці не відбудеться, коштів на стимули не вистачатиме, а відновлення буксуватиме.**
>
> **3) — Що буде з Україною за такого, інерційного, сценарію?**

Ми спробували спрогнозувати майбутнє, виходячи із цих похмурих передумов, оскільки головна біда будь-якого інерційного сценарію в тому, що

для його реалізації не потрібно жодних змін, достатньо просто продовжувати існуючі політики. Читаючи цей прогноз, варто пам'ятати — ніщо так не мотивує до змін, як усвідомлення можливої катастрофи.

Так, 2023 року у нас ще зберігається **ілюзія зростання, але єдиним чинником, що підтримує зростання ВВП, є зовнішнє фінансування країн Західного блоку**.

Та **щойно зовнішня допомога припиниться або буде відчутно скорочена, девальвація гривні стає неминучою.**

Адже

1) — інвестиційна активність залишатиметься вкрай низькою,

2) — стимули для накопичення капіталу й надалі будуть відсутні,

3) — а зовнішньоторговельний дефіцит невдовзі досягне свого рекордного значення.

1. Чого ж чекати 2024-го

Більшість секторів промисловості входить у стагнацію.

1) — Це не означає, що обсяги виробництва падають, але розвитку немає. МСБ також стагнує.

2) — Створення робочих місць в економіці низьке, але з урахуванням великої кількості тих, хто виїхав, безробіття поступово знижується.

Доступ до капіталу в країні вкрай обмежений, відсутні джерела фінансування, інвестицій практично немає, як і впевненості бізнесу у завтрашньому дні, будь-якої підтримки від держави та стимулів.

І надалі надходить зовнішнє фінансування, яке підтримує економіку, але його обсяги поступово скорочуються.

Ті інвестиції, що є в економіці, концентруються у великих державних проєктах.

Вигодонабувачами цих проєктів виступає невелика «каста наближених» до теперішніх еліт.

Війна триває, але наприкінці весни 2024 року завершується активна фаза бойових дій,

1) — знімаються військові обмеження (воєнний стан, обмеження на виїзд).

2) — Оголошуються вибори президента та парламенту,

3) — на яких перемагає нинішня політична еліта.

Сотні тисяч людей повертаються з фронту.

Вони не мають доходу, а фінансового «запасу міцності» їм вистачає на 3–4 місяці. Велика кількість людей з інвалідністю та ПТСР поповнює ряди непрацездатних, відповідно, зростає соціальне та фінансове навантаження на знесилену державу.

Відкриття кордонів у стагнуючій економіці призводить до виїзду частини чоловіків, а тліюча небезпека стримує значну частину українських мігрантів від повернення.

Населення скорочується ще на 1,5–2 мільйони на додачу до тих, які вже за кордоном.

В Україну повертаються переважно ті, хто не влаштувався на роботу в Європі та інших країнах, і ті, хто втратив європейську допомогу через завершення бойових дій в Україні.

Вони також потребують соціальної підтримки і робочих місць.

Виникає криза на ринку праці, загострюється дефіцит кваліфікованих трудових ресурсів.

Наявна проблема професійної деградації та нестачі кваліфікованої робочої сили, з урахуванням міграції, лише посилюється.

Накопичуються **регіональні дисбаланси**: в одних регіонах ринок праці «закипає», а в інших, ближчих до лінії зіткнення, — «вмирає».

1) — Люди дедалі більше концентруються у великих спокійних містах.

2) — Виникає новий фактор соціальної напруги — дуже багаті і зубожілі регіони.

3) — Це позначається на відбудові, бо у так званих мертвих регіонах немає сенсу відновлювати інфраструктуру.

Посилюється вплив глобальних факторів на Україну. Точкові входження розвинених економік у рецесію та наростання проблем у Китаї позначаються на світовому попиті і цінах на сировину. Глобальні економіки поступово занурюються у власні проблеми, зменшується фокус на Україну, скорочуються обсяги допомоги.

Торговий дефіцит на початку 2024 року навіть якщо не зростає, то залишається на досить високому рівні.

1) — НБУ «тримає» курс до виборів,

2) — але згодом запускає плаваючий курс гривні, що очікувано призводить до девальвації.

Девальвація національної валюти дещо покращує стан українських експортерів, експорт товарів починає зростати швидше за імпорт, що дає змогу скоротити від'ємне торговельне сальдо в другій половині 2024 року.

З одного боку, **девальвація запускає новий цикл інфляції**.

Це змушує НБУ здійснювати жорстку монетарну політику, а кредитні ресурси залишаються дорогими.

Зберігаються жорсткі валютні обмеження, щоб гроші не втекли з країни, що також пригнічує реальний сектор.

З іншого боку, різко **скорочується реальна платоспроможність українців, що призводить до подальшого збіднiння людей**.

З'являються складнощі з фінансуванням дефіциту бюджету.

1) — Зовнішня допомога, за рахунок якої покривалися бюджетні дисбаланси 2023 року, вже не дається так легко.

2) — Ухвалення ***Національної стратегії доходів*** і збільшення фіскального навантаження не приводять до відчутного збільшення податкових надходжень, оскільки **економіка традиційно йде в «тінь».**

3) — Водночас **зростає корупційна рента за заплющення очей** на це.

4) — **Бюджет за підсумками року рятують переважно девальвація та інфляція.**

У суспільстві неминуче посилюється запит на справедливість, а велика корупція в країні, слабке зростання економіки та обмежені бюджетні ресурси ще дужче збільшують соціальну напругу та протестні настрої, у тому числі з боку учасників бойових дій і ветеранів.

Водночас

— рішення в країні продовжують прийматися рефлекторно, без глибокого аналізу та оцінки економічних наслідків, оскільки ключовим орієнтиром залишається реакція населення «тут і зараз», а не якісні зміни, що потребують часу.

2. Чи хотіли б ми опинитися в такому 2025-му

У 2025 рік ми входимо слабкою зруйнованою країною, від якої всі втомилися.

Україна для Заходу — буферна зона з Росією.

1) — Так, тут розміщені бази західних країн для захисту від можливого нападу з боку РФ, але про жоден вступ до ЄС і НАТО мова не йде.

2) — Відсутність стратегічної рамки робить нас ресурсом у руках зовнішніх партнерів.

3) — До того ж наш **бюджет глибоко залежний від їхньої допомоги**.

Надходження західного фінансування серйозно зменшується.

На гроші, які нам дають, ми частково відновлюємо стару інфраструктуру замість того, щоб створювати нову економіку.

Є ймовірність, що країни Заходу не припинять повністю фінансування.

— Його буде зведено до такої моделі, коли Україна отримує кредити під нульові відсотки з відстрочкою на 25–30 років, а під ці кредити реалізуються проєкти відновлення, над якими працюють іноземні компанії і лише частково залучаються місцеві ресурси.

Такі проєкти супроводжуються великими корупційними скандалами, у них беруть участь «свої», **процвітають корупційні схеми**.

Але **у суспільства досі немає дієвих інструментів впливу на корумповану владу**.

Український бізнес адаптується, намагається виживати, але **найкращих активно «забирають»** Польща, Туреччина, ОАЕ. Вони дають гранти українським виробникам і допомагають релокувати виробництва разом із робочою силою.

Морські коридори частково розблоковані, але обсяги поставок менші за довоєнні через зруйновану інфраструктуру, дороге страхування та повільне розмінування територій. Це своєю чергою обмежує розвиток сільського господарства, яке залишається основним драйвером зростання.

Україна капсулює свою сировинність.

1) — Для розвитку технологій немає жодних передумов — ні інвестицій у фізичний капітал, ні розвитку людського капіталу, освіти чи науки.

2) — Бізнес існує у старій технологічній парадигмі.

3) — В Україну не йдуть зовнішні інвестори, які для нас виступають не тільки джерелом фінансування, а й постачальником технологій, знань, досвіду.

4) — **Технологічний розрив України і розвинених країн глибшає.**

Міграція триває.

Разом із зниженням народжуваності це призводить до **демографічної катастрофи**.

А **за відсутності людей сподіватися на економічні дива намарно**.

***

Так, це дуже похмуре майбутнє, але не таке вже і неймовірне.

Нас від нього віддаляють лише кілька кроків.

Зважаючи, що це інерційний сценарій, то **мова, радше, про кроки, яких просто ніхто не зробить**.

Адже **цей сценарій найбільш імовірний, якщо ми рухатимемося «накатом», нічого не змінюючи у поточній політиці**.

І, погодьтеся, хотілося б його уникнути.

***

№ 2.038

«Плівки Халімона»: «Схеми» розповіли, як Венедіктова блокувала розслідування щодо ще одного «слуги народу»

2020-10-01

Журналісти програми «Схеми» отримали ці записи, співставили з подіями того часу, та публікують їх у розслідуванні «Берегиня недоторканних?»

Генеральна прокурорка Ірина ***Венедіктова*** у липні 2020-го року відмовилась на прохання детективів НАБУ відкрити кримінальне провадження щодо народного депутата від «Слуги народу» Павла ***Халімона*** через ймовірне

Відео

вимагання ним неправомірної вигоди, попри аудіозаписи, які можуть про це свідчити.

Журналісти програми «Схеми» отримали ці записи, співставили з подіями того часу, та публікують їх у розслідуванні «Берегиня недоторканних?».

В день публікації в Офісі генпрокурора повідомили журналістам, що у липні не вбачали підстави для відкриття провадження, але днями за результатами «особистого прийому одного з народних депутатів» порушили справу. Юристи вважають, що тепер це не має сенсу, адже через зволікання з відкриттям справи шанси задокументувати ймовірні докази я вже втрачено. Сам депутат Павло ***Халімон*** заперечує, що порушував закон.

21 липня експарламентар та аграрний бізнесмен Олег Дмитренко звернувся до НАБУ із заявою щодо можливого вчинення злочину народним депутатом від «Слуги народу» Павлом Халімоном. Він повідомив, що здійснював на диктофон аудіозапис зустрічей та телефонних розмов із депутатом та його довіреною особою – іншим підприємцем Сергієм Селютіним, які свідчать про те, що ці двоє осіб пропонували йому вирішення проблем з правоохоронцями та сприятливі умови для ведення аграрного бізнесу у Чернігівській області – в обмін на грошову винагороду у 40 мільйонів гривень.

«Схеми» отримали від заявника ці плівки у своє розпорядження. Зустрічі та телефонні дзвінки відбувались протягом липня. Під час розмов

використовувалась, ймовірно, завуальована термінологія – «титульний лист», «ксерокопія», «пакет документів», «10 відсотків від документів». Павло Халімон у коментарі журналістам підтвердив факт цих зустрічей та дзвінків, але заперечив, що вимагав хабар, стверджуючи, що грошову винагороду йому пропонував сам заявник.

Детективи НАБУ вивчили записи, надані заявником Дмитренком і 22 липня звернулись до генеральної прокурорки Ірини Венедіктової з проханням розпочати кримінальне провадження, в рамках якого збирались зафіксувати ймовірний злочин депутата у офіційний процесуальний спосіб.

Утім, наступного дня детективи отримали відмову. У відповіді за підписом Венедіктової йшлося про те, що «на теперішній час відсутні визначені КПК України підстави для внесення відповідних відомостей до ЄРДР».

Як розповів журналістам Дмитренко, з того часу заступник голови фракції Халімон та посередник Селютін перестали виходити із ним на зв’язок.

Журналісти «Схем» проаналізували записи, опитали учасників цих зустрічей та проаналізували події, які при цьому відбувались.

Одна із зустрічей, на якій, зі слів Дмитренка, були присутні Павло Халімон та його однопартієць Андрій Мотовиловець, відбулась 15 липня в Офісі президента. Судячи із записів, тоді мова про гроші не йшла, водночас, чоловік з голосом, схожим на голос Халімона говорив: «...щоб нам з вами не псувати стосунки, оскільки ми живемо з вами в одному регіоні, і наші діти ходять разом в школу і таке».

Пізніше у коментарі журналістам і Халімон, і Мотовиловець підтвердили, що така зустріч була. Під час якої, за словами нардепів, вони, навпаки, обговорювали доведення до банкрутства держпідприємства «Івківці» на Чернігівщині, з яким за контрактами веде бізнес ексдепутат Олег Дмитренко: фірма його родини – сільськогосподарське товариство «Батьківщина» – платить за гектари землі і за це збирає врожай зернових культур.

Після зустрічі в ОП Дмитренко продовжив записи свого спілкування з народним депутатом – під час якого, за словами аграрного бізнесмена, він намагався «підігравати» співрозмовникам, щоб отримати якомога більше задокументованих підтверджень їхніх намірів.

Інша зустріч, зі слів заявника, відбулась 19 липня у ресторані «Петровський бровар» на Обухівський трасі, де звучали розмови про розподіл врожаю «50 на 50», а також «30+10».

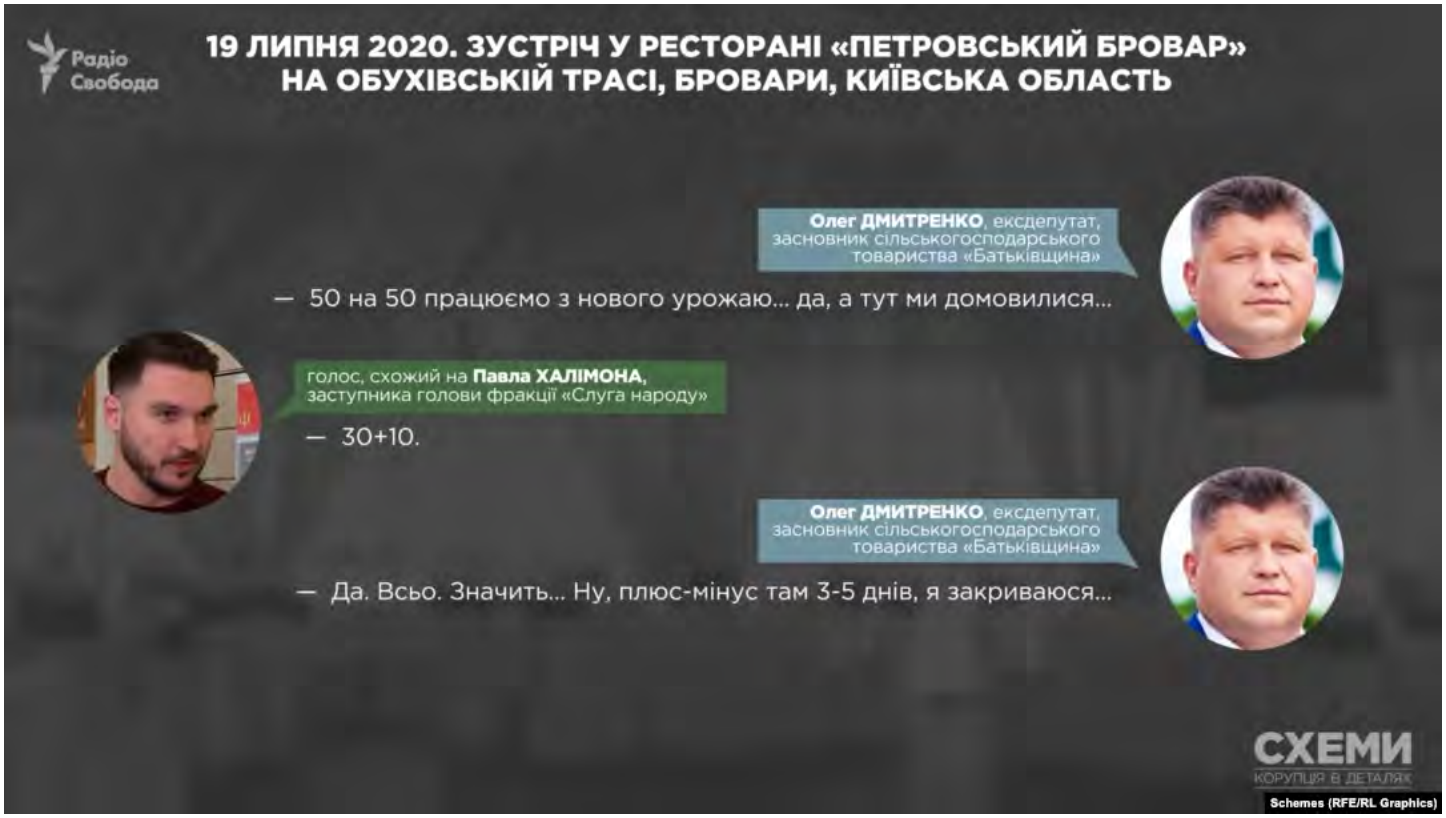

Також чоловік з голосом, схожим на голос Халімона, сказав: «Він говорив за цю ситуацію, яка на сьогоднішній день, на підставі якій відсторонений директор, на підставі якої проводиться перевірка, – це все ми закриваємо».

«Халімон розповідав мені, «ти даєш 40 мільйонів: 30 +10, 30 зараз і 10 потім, після збирання кукурудзи. 50/50, якщо хочете далі працювати». Вони ставлять свого директора, і ми будемо йому підзвітні, говорити й носити», – пояснив журналістам фрагмент спілкування Дмитренко.

У липні, як проаналізували «Схеми», у державного підприємства «Івківці» відбулись кадрові зміни: попередню в.о. керівника – Анну Кравченко – усунули від виконання обов'язків. Національна поліція Чернігівської області під процесуальним керівництвом місцевої прокуратури запідозрила її у підписанні невигідних контрактів ДП з «Батьківщиною», що, на думку слідства, призвело до розтрати бюджетних коштів.

В рамках кримінального провадження був накладений арешт на врожай, який мала б отримати фірма «Батьківщина» родини ексдепутата Дмитренка за контрактом з ДП.

Новопризначене керівництво державного підприємства – пов'язане з самим депутатом від «Слуги народу», зазначають журналісти.

На момент, коли Павло Халімон до депутатства володів компанією з оптової торгівлі газоподібним паливом «Прометей-Газ», нею керувала Інна Лещенко, яку у липні цього року призначили в.о. керівника ДП «Івківці». Крім того, у 2018-му році «Прометей-Газ» напряму постачав нафтопродукти до Прилуцької дослідної станції Інституту садівництва, що підпорядковується

Національній академії аграрних наук України. Тоді станцією керував Олег Піщенко, який нині керує держпідприємством «Івківці».

Як свідчать аудіозаписи, під час розмови у ресторані, ймовірно, довірена особа заступника голови фракції «Слуга народу» Сергій Селютін звернувся до Дмитренка: «Ну ото як швидко ви зробите, так і відкриєм вам (нерозбірливо)... роботу».

Як з'ясували «Схеми», Селютін у серпні 2020 року подавав декларацію як кандидат на заміщення вакантної посади очільника ДП «Івківці».

Пізніше Халімон, прослухавши запис, також підтвердив журналістам факт цієї зустрічі, але заявив, що він не вимагав хабара, а навпаки – Олег Дмитренко його пропонував.

«Не було такого (про вимагання хабара «30+10» – ред.). Таке було, але пропонував він, – заявив нардеп. – Це підприємство знаходиться на моєму окрузі, до мене звернулись люди, я допоміг як народний депутат, зробив якийсь адміністративний супровід».

Заступник голови президентської фракції також підтвердив, що приходив на зустріч у супроводі Селютіна: «Так, була (така зустріч – ред.). Ті ж самі питання обговорювалися, мені просто був необхідний свідок, я попросив Селютіна, щоб він поїхав зі мною, щоб… якщо ми будемо порушувати кримінальну справу, щоб він підтвердив цю інформацію, що Дмитренко пропонував хабара».

20 липня, за словами Дмитренка, йому телефонував Селютін і вимагав перший транш коштів, використовуючи завуальовану термінологію.

«Дайте один титульний лист, і я вам за це все відповідаю. Один просто титульний лист, ксерокопію, начало, і всьо, і питання знімається з сьогоднішнього дня», – лунало на записах.

Судячи із плівок, наступного дня засновнику товариства «Батьківщина» двічі телефонував чоловік, чий голос схожий на голос Павла Халімона. На тлі навіть можна почути голос, схожий на голос спікера Дмитра Разумкова, та звук голосування системи «Рада», підкреслюють журналісти.

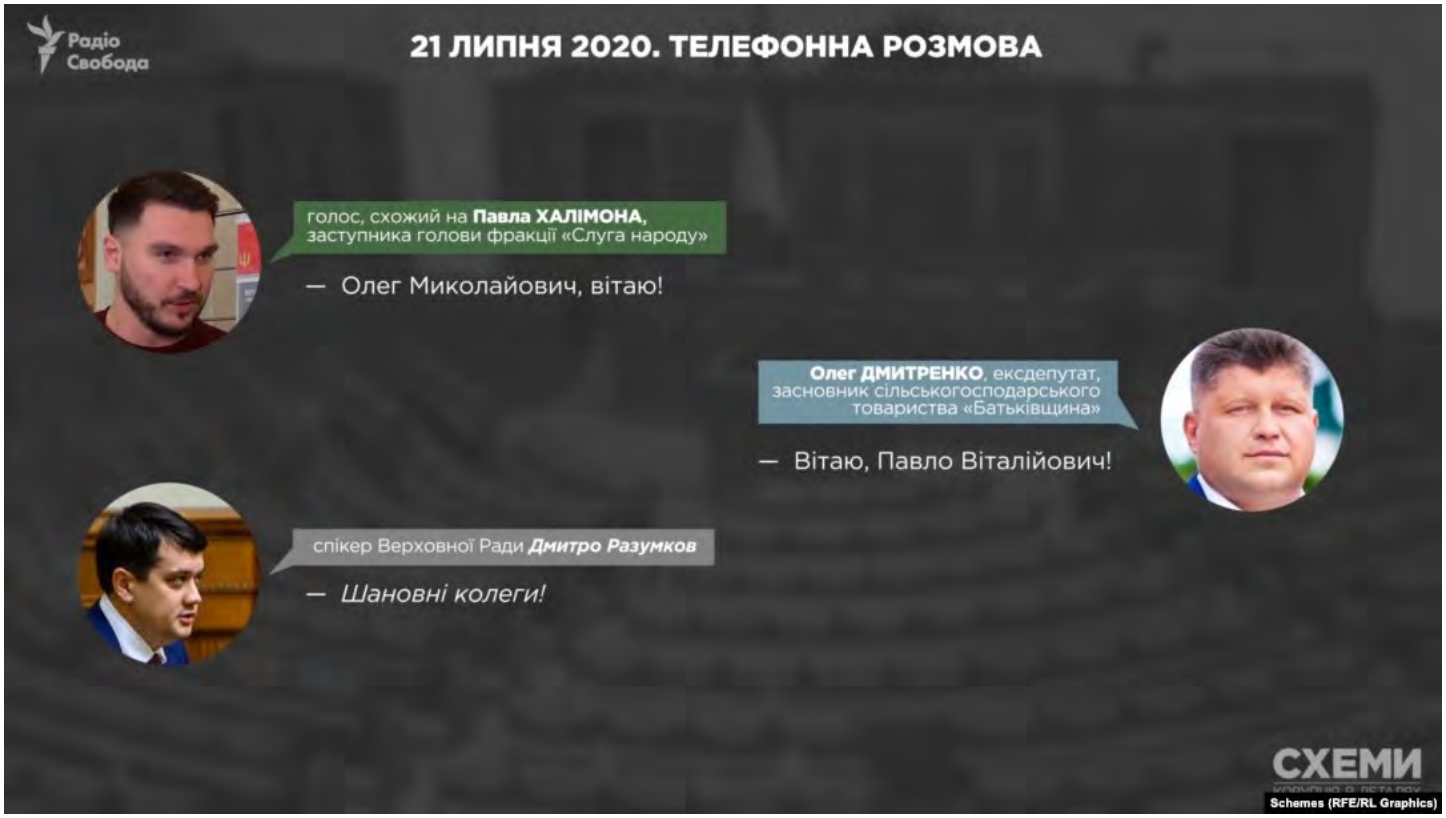

«Вивчення зазначених аудіозаписів підтвердило вказані у заяві про вчинення кримінального правопорушення обставини вимагання неправомірної вигоди у сумі 40 000 000 гривень народним депутатом України, – йдеться в офіційній відповіді Антикорупційного бюро. – Детективи НАБУ вжили усі можливі заходи для початку досудового розслідування за заявою Дмитренка О.М., однак, відмова Генерального прокурора вінести відомості за цим фактом до ЄРДР унеможливила здобуття у законний спосіб докази протиправної діяльності народного депутата України».

Народний депутат Андрій ***Мотовиловець*** підтвердив, що був учасником зустрічі на Банковій – разом зі своїм соратником по партії Павлом ***Халімоном*** та Олегом ***Дмитренком***. Метою зустрічі, за його словами, було «пояснити колишньому народному депутату, що підприємство буде працювати».

«Жодного, жодного пропонування вимагання, ніяких сум не обговорювалося, в моїй присутності, присутності Дмитренка і Халімона», – підкреслив Мотовиловець.

«Схеми» запропонували також Халімону прослухати записи, де, в тому числі, йшлося про «титульний лист», «ксерокопію» та телефонну розмову з Дмитренком, вочевидь, у стінах Верховної Ради. Він підтвердив, що така розмова була: «Я не пам'ятаю реально, про що була ця розмова, і про що Дмитренко мені дзвонив. Про збір врожаю розмовляє, чи про що... Ну це було в той час, коли прибирали врожай. Але це було два місяці назад, я реально не пам'ятаю. Але точно не про хабарі. Точно».

Сергій Селютін на дзвінки та повідомлення «Схем» не відповів.

На уточнення, чи спілкувався Халімон з Венедіктовою, нардеп відповів, що ні і додав: «Більше того, я до неї звертався. Але не можу розголошувати».

18 вересня Дмитренко звернувся до Антикорупційного суду – з вимогою зобов'язати генеральну прокурорку внести відомості в ЄРДР. За два дні до публікації розслідування суд ухвалив відповідне рішення.

«Схеми» відправили письмовий запит до Ірини ***Венедіктової*** із запитаннями – якими мотивами вона керувалась, коли відмовила детективам у відкритті кримінального провадження та чи спілкувалась з депутатом Халімоном на цю тему.

На письмовий запит в Офісі генпрокурора відповіли в день публікації. Там підтвердили, що «на той момент» (тобто у липні – ред.) підстав для відкриття провадження не було. У генпрокуратурі розповіли, що у вересні на особистий прийом до Венедіктової прийшов один із народних депутатів, і за результатами прийому 24 вересня таки було розпочате досудове розслідування, яке доручили проводити НАБУ. Там «Схемам» відповіли, що відомості про це відсутні, інформація про відповідне провадження не надходила.

Також у відповіді ОГПУ зазначається, що Ірина Венедіктова не спілкувалась з депутатом Халімоном «щодо ініціювання НАБУ розпочати кримінальне провадження».

«Генеральний прокурор вирішила внести ці відомості два місяці потому, коли зафіксувати в момент злочину надання депутату неправомірної вигоди вже фізично неможливо, – зауважує виконавчий директор громадської організації «Антикорупційний штаб» Сергій Миткалик. – Тепер вже сам народний депутат повідомлений про спробу НАБУ відкрити щодо нього кримінальну справу. Тому зараз у відкритті генеральним прокурором кримінального провадження немає сенсу, зважаючи на те, що всі розумні процесуальні дії детективів Бюро зафіксувати вимагання депутатом хабара очевидно не матимуть в собі результату, бо їх мало сенс робити в момент вчинення злочину».

«Запорукою розслідування справи про хабарництво є затримання злочинця «на гарячому», а також здобуття важливих доказів, що певна особа вимагає хабар. Наразі момент втрачено, ймовірність щось встановити в цій справі дорівнює нулю. Подальше розслідування, скоріш за все, не матиме результату, а буде лише втратою часу для детективів та прокурорів», – додає юрист громадської організації «Центр протидії корупції» Андрій ***Саван***.

Венедіктова Ірина Валентинівна [ред. | ред. код]

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії.

У Вікіпедії є статті про інших людей із прізвищем Венедіктова.

Ірина Валентинівна Венедіктова (21 вересня 1978, Харків) — українська державна діячка, юристка, доктор юридичних наук, професорка. Генеральний прокурор України (2020—2022), перша жінка на цій посаді[⇨]. Посол України у Швейцарії (з 17 листопада 2022) та Ліхтенштейні за сумісництвом (з 28 квітня 2023).

Народна депутатка України від партії «Слуга народу» IX скликання (2019—2020), голова парламентського Комітету з питань правової політики (2019)[⇨]. Тимчасова виконувачка обов'язків Директора Державного бюро розслідувань (2019—2020).

***

№ 2.039

Постинтеллигенция и русская катастрофа XXI-го века

2023-08-20

Андрей Пионтковский

Наша академическая дискуссия с коллегами завершилась 18 марта 2014 года.

Уважаемая читатели! В качестве своего дебюта в ответственной роли иноагента позволю предложить вашему вниманию ранее не публиковавшийся целиком русский текст моего ***доклада на международной конференции в США летом 2018 года***.

Тема вечная, как раз оживленно обсуждаемая сегодня в сети – **"Что же БЫЛО с Родиной и с нами?"**

Характерно, что

— не наблюдается дискуссии такого же накала на тему "Что же БУДЕТ с Родиной и с нами?"

Итоги посткоммунистических десятилетий в России столь удручающи во многом потому, что интеллигенция – или, как сейчас бывшие интеллигенты предпочитают именовать себя, "интеллектуалы" – изменили идеям Сахарова. Многие "реформаторы" гораздо чаще и с большим пиететом вспоминали в девяностые о Пиночете, чем о Сахарове. Забыт был самый главный принцип Андрея Дмитриевича – нравственность в политике. Путина и его чекистских воришек буквально за руку привели во власть "системные либералы", чтобы те охраняли созданную ими модель "бандитского капитализма", обрекающую Россию на необратимую демодернизацию.

Сахаров понимал демократию как честное состязание на выборах различных политических сил. Для российских "системных либералов" демократия – это сохранение любыми средствами во власти и собственности группы людей, объявивших себя "демократами".

Андрею Дмитриевичу Сахарову абсолютно чуждо было отношение к своему народу как к отсталому быдлу, которое должны вести к светлому будущему самоназначенные "прогрессоры". Но именно этот взгляд на собственный народ господствует в российском политическом классе убежденном, что только 10-15 процентов населения России готовы к модернизации и потому страна нуждается в их "просвещенном" лидерстве.

Отказ от сахаровского наследия стал нравственным и идеологическим самоубийством для российской постинтеллигенции, пошедшей во власть или в услужение власти. Упорное, навязчивое до истерии повторение тезисов об отсталости, дикости русского народа, его неготовности к демократии – это не только отработка кремлевских темничков. Эта и отчаянная попытка бывших интеллигентов сохранить остатки самоуважения и оправдать в собственных глазах свое предательство.

Слово "интеллигенция" непереводимо на иностранные языки. Оно обозначает чисто русское явление – аморфную социальную мини-группу, возникшую как by-product петровской попытки европеизации России и чудом просуществовавшую почти три столетия в контексте двойного отчуждения и от "власти" и от "народа".

II

Царь-модернизатор Петр Алексеевич не "прорубил окно в Европу", а всего лишь открыл узкую щелочку, в которую протиснулась головка "российской политической элиты". И с того времени у нас образовалось два разных народа. В русском языке они назывались "барин" и "мужик". Во всех других странах всегда была и есть своя социальная градация, но нигде этот разрыв между "барином" и "мужиком" не имел такого фундаментального характера, как в постпетровской России.

Это не классовый, а культурологический, я бы даже сказал, антропологический раскол, это именно два разных народа, которые просто не знали и не понимали друг друга.

Этот разлом стал запрограммированной на века исторической трагедией России, обрекающей ее на последовательные катастрофы.

Все ее имперские институты, включая церковь, в представлении мужика всегда были на стороне барина. Именно поэтому и позволили большевикам распинать на штыках генералов и сбрасывать кресты. Вековое напряжение не могло не взорваться и гибель романовской империи в революции 1917 года была исторически предопределенной.

Но лидерство в революции было перехвачено довольно узкой группой людей, которые, ни в коем случае не были вождями этого, по существу, мужицкого пугачевского бунта. Зато они искусно использовали его взрывную энергию.

В энергию распада Российской империи внесли свой вклад и многие ее этнические группы, справедливо считавшие себя ущемленными. Однако дело вовсе не в том, что руководство большевиков было, скажем так, весьма интернациональным. И русским Бухариным, и евреем Троцким, и грузином Сталиным, и поляком Дзержинским подавляющее большинство русского народа – 90-процентное крестьянство – воспринималось как антропологически чуждое. Не в силу их национальной принадлежности, а потому что они были пассионарными носителями глобального идеологического проекта.

Марксистская идея столь привлекательна и убедительна в своем примитивном объяснении мира, что хотя бы раз в истории человечества она обречена была оглушительно выстрелить. Но русское крестьянство просто не влезало в марксистские уравнения.

Мы изучаем историю гражданской войны только по "красным" или "белым", но не по "мужицким" учебникам. И поэтому она еще неизвестна. Парадокс ее в том, что энергия раскола между барином и мужиком была использована силой, которая метафизически была еще более враждебна мужику, чем барин. Почему же эти люди в тужурках, во френчах, в пенсне, которые, казалось бы, культурологически, цивилизационно были намного более чуждыми русскому мужику, чем его деревенский батюшка, почему они победили?

Потому что русский мужик не простил барину того, что творилось столетиями.

Парадигма раскола между "элитой" и народом сохранилась и в других ипостасях российского государства. Большевики использовали энергию протеста, порожденную разломом начала XVIII века, но они сами воспроизвели ту же систему огромного разрыва между "элитой" и народом.

Систему, при которой власть также смотрела на народ как на неограниченный резервуар бесправных рабов для осуществления своих глобальных имперских или идеологических целей. Коммунистическая номенклатура была так же бесконечно далека от народа, как и дворянство. Крестьянам только в конце 70-х выдали паспорта, они были теми же рабами.

Говоря о гражданской войне, мы обычно забываем ее второй этап, еще более жестокий и кровавый – коллективизацию. Это вообще уникальное в мировой истории явление. Коллективизация была войной новой коммунистической элиты против своего безоружного народа. Если в гражданской войне 1917-1920 годов была некая внутренняя логика, то многомиллионное жертвоприношение коллективизации было чисто идеологическим и почти мистическим.

Древние ацтеки вели войны только для того, чтобы брать пленных и использовать их для священных человеческих жертвоприношений. Так же и русское крестьянство в процессе коллективизации было без всякой видимой цели ритуально принесено правящими ацтеками в жертву их марксистским богам. Последовательно уничтожив сначала барина, а потом и мужика, ацтеки-большевики, в конце концов, создали новую историческую атомизированную анти-общность – советского человека.

Главного Жреца-Палача Иосифа Ауисотля благодарные потомки уцелевших нарекли через 80 лет "Именем России". Одно это заставляет усомниться в душевном здоровье перенесшей столько испытаний нации и ее телевизионных пастырей-постинтеллигентов.

Сменилась, наконец, по крайней мере, внешне, и коммунистическая доктрина. Но сохранилась непотопляемая номенклатура, а все та же реальность метафизического разрыва между элитой и народом стала даже еще более наглядной. Существование двух Россий – России Бирюлёва и России Рублевки, хмуро смотрящих друг на друга на телевизионных экранах, – это тот же фундаментальный раскол, который был порожден "модернизацией" Петра, а затем воссоздан "модернизацией" большевиков. Только в отличие от русского барина-интеллигента XIX века, воспитанного на классической русской литературе и испытывавшего комплекс вины перед мужиком, рублевские постинтеллигенты читают исключительно гламурных авторов, ходят в театр Богомолова и потому никаких комплексов не испытывают.

III

Осуществились все золотые мечты партийно-гэбистской номенклатуры, которая и задумала перестройку в середине 80-х годов. Чего она достигла в результате тридцатилетнего цикла? Полной концентрации политической власти, такой же, как и раньше; громадных личных состояний, которые тогда были для них немыслимы, и совершенно другого стиля жизни (что в

Куршевеле, что во Флориде). И самое главное – как правители они избавились от какой-либо социальной и исторической ответственности.

Теперь им уже не нужно хором выть: "Цель нашей жизни – счастье простых людей". Их уже давно тошнило от этого лицемерия.

Теперь они сухо повторяют, что цель их жизни – это "продолжение рыночных реформ и "величие России", хотя никто из них сам в это не только не верит, но и не смог бы толком объяснить, что это такое. "Непопулярные меры" снова тридцатый (!) год реформ подряд теперь уже устами Путина-5 обещает народу режим, реализовавший за эти же 30 лет очень популярные в своём узком кругу меры по личному обогащению.

Последние 100 лет русской истории мы прошли по кругу, безнадежно застряв в петле времени. Из столетия в столетие упрямо повторяется системная ошибка наших августейших модернизаторов. Очарованные техническими и потребительскими плодами вечно ненавидимого и вечно притягательного Запада и жадно желающие ими овладеть и воспроизвести ("внедрить") у себя, наши скифские правители с высокомерным презрением отвергают корни западной цивилизации, ее воздух, ненавистный им воздух Свободы и Человеческого Достоинства.

Поэтому и оказываются эти горе-модернизаторы после очередного мобилизационного прорыва вновь и вновь у разбитого корыта с горами чугуна и стали на душу населения в стране, гниющими подлодками и гиперзвуковыми ракетами, бесконечно летящими по непредсказуемой траектории. Поэтому и остается у нас Путин навсегда, какую бы фамилию он ни носил в текущей каденции.

За 100 без малого лет великие злодеи Революции (Ленин, Троцкий, Сталин) сначала превратились в смешных беспомощных старцев (Брежнев, Андропов, Черненко), а затем, окропившись мертвой водицей номенклатурной приватизации, оборотились в молодых спортивных сексапильных нефтетрейдеров (Путин, Абрамович, Тимченко). Эти чисто конкретные пацаны и есть подлинные наследники Октября, последняя генерация его вождей, закономерный и неизбежный итог эволюции "нового класса".

Жизнь удалась. Это для них десятки миллионов жертв столетнего эксперимента (лузеров в их терминологии) унавозили почву. Им нечего больше желать. Для них наступил персональный фукуямовский конец Истории. У них нет и не может быть проекта будущего. Они уже в у-вечности. Путинская у-вечность – это схлопнувшаяся черная дыра русской истории, свидригайловская деревенская закоптелая банька с ползающими по всем углам разбухшими пауками – ветеранами дрезденской резидентуры и кооператива "Озеро".

Весна 1993 года была для миллионов людей пиком болезненных потерь и крушений в посткоммунистической ломке. На апрельском референдуме реформаторы-постинтеллигенты не без оснований больше всего опасалась за голосование по второму вопросу – "Одобряете ли вы экономическую политику правительства?" Но не 10-15% "маленького, мобильного и совместимого с западным среднего класса", а большинство ответило тогда, несмотря ни на что: да, одобряем. Доверие "косного и отсталого" народа "либеральным реформаторам" было тогда огромным.

Они навсегда потеряли его не из-за тех или иных профессиональным экономических ошибок – ошибки можно было бы простить, и их можно было бы исправить. Они потеряли его, прежде всего, из-за своего стиля жизни. Мнившие себя аристократами, они почти все поголовно обнаружили в себе неистовую плебейскую страсть немедленного (прямо с министерских кресел) и невиданного обогащения. "Элита" наотрез отказалась быть со своим народом там, где ее народ, к несчастью, был. И остается. А теперь, заглушая остатки собственной совести, системные либералы по законам психоанализа обвиняют во всех грехах людей, которые им верили и которых они обманули, ограбили и предали.

В воздухе разлито ощущение катастрофы, грядущего третьего за неполное столетие краха российского государства. Путинский миф, этот жалкий симулякр большого идеологического стиля, мертв, так же как были мертвы в 1917-м имперский, а в 1991-м коммунистический мифы. Третье падение Третьего Рима может по своим трагическим последствиям превзойти два предыдущих. Страшный суд в одной отдельно взятой стране уже на пороге, и каждому придется определиться с мерой своей собственной ответственности.

Привилегированная верхушка, готовясь идеологически и организационно к гуманитарной эвакуации, очень хочет доказать, прежде всего самой себе, что она тут ни при чем, а это снова ей народ-богоносец подна**ал – серая масса алкашей из деревни и городских предместий де избрала Путина и, только дай этим ксенофобам голос, они объявят войну Америке.

Это неправда. В процессе назначения Путина пожизненным президентом РФ были реализованы самые смелые и дерзновенные мечты противников всеобщего избирательного права. Президента, как известно, выбрали не алкаши из деревни, а шесть очень состоятельных граждан безупречных либертианских убеждений. В буквальном смысле creams of the creams нации: Роман Абрамович, Борис Березовский, Валентин Юмашев, Татьяна Дьяченко, Александр Волошин, он же Санька-облигация, Анатолий Чубайс. Безусловно, самые достойные русские люди.

Любые случайно отобранные по картотеке ГУИНа шестеро каторжан обладали бы большим моральным правом выбрать президента России, чем эти прошедшие строжайший имущественный и идеологический ценз сливки

нации (как они любят себя называть), и сделали бы это намного ответственнее. Профессиональные уголовники, уважающие себя воры в законе никогда не пошли бы на такой беспредел, как поход Басаева в Дагестан, взрывы домов в Москве и Волгодонске, "учения" в Рязани, проигранная Россией кавказская война, на которой погибли десятки тысяч людей.

Вся эта знаменитая коллегия суперсливок – выборщиков, за исключением одного повешенного, до сих пор великолепно себя чувствует и не испытывает никаких угрызений совести. Они даже устроили как-то публичный корпоративчик на Атлантическом побережье, пригласив туда пошестерить интеллектуальную совесть нации – русского Вольтера в полосатых штанишках.

Власть и обслуживающий ее достаточно широкий круг сливок нации (ресторан, такси, девочки, руководители средств массовой информации, кутюрье, священнослужители, сомелье, политтехнологи, пиарщики, мозолисты, члены Общественной палаты) оказались абсолютно коррумпированы не только в собственно уголовном смысле, но и гораздо глубже – невероятной легкостью бытия, вошедшей в плоть, в подсознание привычкой к немыслимым ранее финансовым возможностям.

Русский золотой миллион живет так, как никогда прежде не жила российская "элита". Более того, своим стилем агрессивного потребления он оставляет далеко позади золотой миллион любого развитого государства. Русский золотой сливочный миллион – верная опора режима, требующего от него за сказку, сделанную былью, всего лишь уплату минимального членского взноса – абсолютную политическую лояльность. В этой среде "перестройка" уже не возникнет никогда. Или только тогда, когда уже будет безнадежно поздно.

Так и мчится чудо-тройка с приблатненным главврачом на облучке. И расступаются перед ней в изумлении и ужасе иные народы и государства. Куда мчится – хрен ее знает. Не дает ответа. Но ясно, что уже не бежит, задрав штаны, за какой-то Португалией. Мы не petrostate, не сырьевой придаток глобальной экономики. Мы Великая Ядерная Держава. Встаем с колен. Наносятся мощные удары по американской дипломатии.

Антизападные и антиамериканские комплексы и страсти бушуют наиболее грозно как раз не в Бирюлево, а в тех верхних разреженных слоях "элиты", в которых принято посылать жен рожать в американские клиники, а детей обучаться в американские университеты. Сливки нации собирали свои сокровища не на небе и сундуки с ними хранят не в социально близких Северной Корее, Иране или Венесуэле, а все в тех же проклинаемых США, за что ненавидят их еще больше.

Сегодняшние обитатели Кремля, все эти бывшие занюханные майоры или бухгалтера в нарукавничках из питерской мэрии, благодаря воле случая и

бешеной энергии покойного Бориса Березовского оказавшиеся во главе огромной страны, так и остались плебеями, мечтающими увенчать свою удивительную карьеру легализацией какого-нибудь многомиллиардного свечного заводика на вечно любимом и вечно ненавидимом Западе. Как легализовал его уже хранитель главного путинского общака Роман Абрамович.

Бирюлево – не "бунтующие окраины России", как презрительно бросил однажды один из постинтеллигентов. Это Россия, это выросшее поколение детей тех, кто проиграл навсегда в ходе "либеральных" реформ, проводимых "сливками нации".

С неизменным снобизмом и самомнением посвященных авгуров одни и те же персонажи во власти вещают о "непопулярных реформах", высокий замысел которых органически неспособно понять и оценить отсталое, пораженное патерналистской ментальностью быдло, которое следует разными способами ограничить в его избирательных правах.

"По плодам их узнаете их. Собирают ли с терновника виноград или с репейника смоквы?". (Матф. 7:16).

Наглядные плоды четвертьвековых усилий созвездия сливок в законе – смоквы живущей по понятиям криминальной экономики, неспособной соскочить с нефтяной иглы. И ведь все сливки прекрасно знают, и не как академические исследователи, а как практикующие собственники, что любая частная собственность в России – от нефтяной компании до продуктового ларька – условна, зависит от лояльности феодальным сюзеренам вдоль всей вертикали власти, даруется и изымается в жестком соответствии с приобретением или потерей условным владельцем административного ресурса.

Такая система может при заоблачных ценах на нефть достаточно долго стагнировать, но никакое содержательное развитие, никакая креативная инициатива и никакие инновации невозможны в ней в принципе.

Экономика России не развивается не потому, что еще не все паразиты-пенсионеры передохли, а сливкам все еще не удалось ввести 60-часовую рабочую неделю, а потому, что не может быть никаких творческих импульсов в не имеющей ничего общего с рыночной мертвой среде, созданной сливками, где вся вертикаль от альфа-Цапка всея Руси до участкового полицая набухла воровскими общаками, закупорившими все социальные лифты.

Один из наиболее почитаемых в "либеральной" среде постинтеллигентов заметил как-то, обращаясь к пораженному, на его взгляд, патерналистской философией плебсу: "У вас ничего не украли. У вас ничего не было". Замечательная фраза в духе Марии-Антуанетты, которая, конечно же, войдет во все учебники истории русской катастрофы XXI века. Действительно, если

что-то и украли, то так, по мелочи – триллион долларов активов в кремлевских общаках в США. За двадцать лет выросло лишенное будущего поколение детей тех, "у кого ничего не украли". И оно только начинает предъявлять свой счет коллективному Путину.

Сверхзадачей сливочной оппозиции с декабря 2011 года было "возглавить" протестное движение и увести его в безопасное для власти русло (мы должны влиять на власть, а не валить ее) и тем самым повысить свою капитализацию эффективных решал внутри их совместного с силовиками ЗАО "Дзюдохерия".

Страх остаться наедине со страной без Путина и его опричников оказался у них сильнее, чем неприязнь к своим зарвавшимся бывшим охранникам. Это Их власть, которую они создали, которая служит их интересам, к высшей касте которой они принадлежат.

Гламурная фронда сытая и трусливая, покусывающая руку власти и тут же припадающая к её сапогу, опущенному на лицо человека, завершила свой круг и вернулась в системное стойло конструктивно готовиться к судьбоносным "выборам" 24-го и 30-го годов.

Значит, следующая волна протеста, если у страны ещё остался коллективный инстинкт самосохранения, окажется не только более массовой, но и будет иметь иную социальную природу. Его возглавят совсем другие, может быть, очень неприятные бывшим интеллигентам люди. Но винить им в этом будет некого.

V

Вторым роковым прегрешением бывшей интеллигенции стало рожденное в ее среде и навязанное стране постимперское безумие.

Я категорически не согласен с популярным в либерально-гламурной тусовке мемом – 15 % продвинутых "сливок нации" противостоят 85 % "имперских ватников". Посмотрите на уродов, ежедневно беснующихся в поганых внешнеполитиеских телешоу. Среди порождающих безумные смыслы "экспертов" все поголовно как раз из той социальной среды, которая мнит себя "сливками нации". Именно на этой среде лежит ответственность за русскую катастрофу XXI века.

Важнейшей идеологемой российского внешнеполитического дискурса, собственно его структурообразующим ядром является сладострастное фердыщенковское смакование некоего "унижения", испытываемого в последние четверть века Россией в результате поражения СССР в холодной войне. Это демонстративное порывание рубищ и демонстрация геополитических язв – любимое занятие всей нашей политической "элиты" от азиопов Проханова и Дугина до западников Арбатова и Лукина.

Природа этого "унижения" наиболее ярко и выразительно была сформулирована языком кинематографа, важнейшего наряду с цирком из искусств в нашей безграмотной стране (как было замечено одним полузабытым классиком.) Из заботливых рук нашего отечественного мэтра Рифеншталь – Балабанова мы еще лет двадцать назад получили свой маленький триумф воли: идеального национального героя и национальную идею в придачу – Данилу-киллера с его духоподъемным кличем "кирдык твоей Америке". Эта штучка по своему воздействию на массовое сознание оказалась посильнее не только гетевского "Фауста", но даже и путинского "мочить в сортире".

Что и неудивительно, потому что мифология "Брата-2", крепко сбитая выверенной рукой мастера, затрагивала более глубокие, чем агрессия, и самые чувствительные эрогенные пласты коллективного бессознательного. Лысая проститутка, современная Сонечка Мармеладова – это доверчивая святая Русь, поруганная бездуховным чужеземцем, а Данила-киллер – это Георгий-Победоносец с топором, лущащий старушку-процентщицу Америку и не задающий себе дурацких вопросов, тварь ли он дрожащая или право имеет.

Мы и до этого почти полвека уже наносили "мощные удары по американской дипломатии" и подкладывали американцам "ежа в штаны" по всему миру. Пока сами не остались без штанов.

Последнее, впрочем, не относится к возглавлявшей нас и продолжающей благополучно возглавлять непотопляемой политической "элите", которая вышла из поражения в холодной войне, упакованной как никогда прежде. Но, обеспечив себя севрюжиной с хреном на несколько поколений вперед, она вновь возжелала не конституции, а азиопского величия – новой Золотой Орды, объединяющей мечтающие прильнуть к ее длани народы и государства.

Вороватая и бездарная, чванливая и трусливая, мечущаяся между Куршевелем и Лефортовом российская политическая "элита" никак не может понять, что она на хрен никому не нужна на постсоветском пространстве в качестве учителя жизни и центра притяжения. Путинская Дзюдохерия ни для кого не может быть привлекательной – ни для миллионов украинцев, жаждавших избавиться от собственных бандитов во власти, ни для среднеазиатских диктаторов, которым не нужен альфа-пахан над ними в Кремле. Украинское "да" Европе на 90% означает "нет" постсоветской модели бандитского капитализма, "нет" – Таёжному союзу четырех паханов.

Ну, может быть, нашлись бы среди наших соседей какие-нибудь социально близкие братья по разуму, если бы хрипящая от ненависти к Западу российская "элита" предложила бы им последовательный Большой Антизападный Идеологический Проект.

Но всему миру известно, где эта "элита хранит свои сокровища, какую медицину она предпочитает для себя и какое образование для своих детей.

Кстати, настоящие принципиальные враги Запада, одержимые маниакальной идеей его уничтожить и водрузить на его руинах черное знамя Всемирного Халифата, рассматривают Россию как часть этого растленного Запада. И более того – как самую слабую и уязвимую его часть, в первую очередь подлежащую расчленению и поглощению.

Каждого нового руководителя в соседних странах наши внешнеполитические пастыри рано или поздно объявляли "прозападным" или "еще более прозападным", не замечая, что тем самым выносили приговор своей собственной политике. Где же те "пророссийские", в ожидании которых мы строили песочные замки своей новой империи? А может быть, все-таки что-нибудь не так с нами и с нашей политикой, а президенты просто проукраинские, прогрузинские, пробелорусские? Москва никогда не дождется появления на просторах СНГ "пророссийских" сил в своем понимании этого слова.

Неспособность нарциссирующей в своих мегаломанических фантазиях "элиты" не формально на бумаге, а внутренне психологически воспринимать всерьез независимость "братских" стран, ее поразительная глухота к возможной реакции наших соседей, духовная лень и имперская спесь, не позволяющие попытаться взглянуть на себя их глазами, – все эти замечательные качества вождей российской клептократии закономерно порождали цикл отчуждения и вражды на всем постсоветском пространстве.

Перманентный провал всех попыток "доминирования" в самодовольно провозглашенной ими "зоне своих привилегированных интересов" и заставляет кремлевских фигурантов списка "Форбс" испытывать фрустрацию и то унижение, о котором непрерывно вещают на всех российских и зарубежных психоаналитических кушетках наши внешнеполитические витии. Мало им материального благополучия. Величия, величия и еще раз величия жаждет российская политическая "элита", настаивающая на своей уникальной и высочайшей духовности, противостоящей меркантилизму и бездуховности упаднического Запада.

Увы, нет объективных признаков этого величия – ни в степени влияния России на мировые дела, ни в показателях ее экономического и технологического развития, ни в уровне жизни, образования, здоровья руководимого этой самой "элитой" народа.

Изменить эти очень неприятные реалии можно только долгим напряженным трудом и, прежде всего, изменив безответственное отношение правящей тусовки к своей стране и к своему народу-путиноносцу.

VI

Но есть более легкий путь к "величию", к сладкому ощущению собственной значимости, к преодолению "униженности". Для этого достаточно объявить

себя арийским племенем, спустившимся некогда с Карпатских гор, гордо помахивая болтающейся между ног дополнительной хромосомой духовности, и раскинувшимся на полсвета до форта Росс в Калифорнии.

Сегодня это племя клонированных братьев-2 заполнило все телеэкраны страны на круглосуточных политшоу-ненависти.

Безумная концепция "Русского Мира", ученически заимствованная вождем "разъединенного" племени у творцов германской внешней политики 30-х годов прошлого века, и позорная попытка ее практической реализации в Украине стали апофеозом четвертьвековой оргии "униженчества".

Россия выступила в отношении Украины в самой унизительной роли насильника-импотента.

Пациент дал, наконец, ответ на вопрос давно уже обеспокоенных его неадекватным поведением окружающих о природе его униженности. Русский человек на rendezvous Истории, оказывается, унижен, когда он не может безнаказанно топтать и расчленять своих бывших собратьев по строительству платоновского Котлована.

Золотые перья постинтеллигентов в своих бесконечных статьях десятилетия объясняли городу и миру, что народ России дик, невежествен, не созрел до того, чтобы ему можно было доверить выбирать своих правителей самостоятельно, а если, не дай бог, свободные выборы состоятся, то к власти придут ужасные фашисты. Следовательно, таких выборов нельзя допустить ни в коем случае. Круг русской истории и русской либеральной мысли замкнулся, через сто лет вернувшись в исходную максиму веховца Михаила Гершензона: "Мы должны благословлять эту власть, которая своими штыками и тюрьмами защищает нас от ярости народной", разве что с заменой штыков на телевизионные каналы.

"Вы хотели, чтобы я защищал вас от ярости народной?– справедливо мог заметить наш Обнаженный Всадник Апокалипсиса с болтающимся на шее крестиком. – Вот я и защищаю как умею. Направляю эту ярость благородную на соседей в чуждые пределы, куда мы с вами, господа, так любим ездить отдыхать и где храним свои сокровища, и на беззащитных таджиков, которые чистят ваши сортиры на Рублевке. Оставьте бесплодные мечтания и не стреляйте в дзюдоиста. Замучаетесь пыль глотать".

Возражая коллективному Гершензону-Радзиховскому, я предупреждал, что "отказ от свободных выборов, сохранение путинизма – это стопроцентная гарантия прихода фашизма. Оценим вероятность прихода фашистов к власти в результате их победы на свободных выборах. Для этого им пришлось бы решить очень сложную задачу. В течение трехмесячных открытых телевизионных дебатов, в которых им будут противостоять не самые последние люди России (именно в этом заключается смысл понятия

"свободные выборы"), этим недоумкам необходимо будет убедить в своей правоте более половины населения страны. Надо немного лучше думать об умственных способностях большинства своих сограждан. Прийти к власти, получив абсолютное большинство на действительно свободных выборах, фашистам в России практически невозможно. Этого не смогли, вопреки распространенному историческому заблуждению, даже немецкие нацисты. На последних свободных выборах в Рейхстаг в 1932 году начался откат НСДРП. Не массы привели Гитлера к власти в январе 1933-го, а сговор элит.

А вот теперь спросим себя, что должны сделать фашисты в России, чтобы прийти к власти, не победив на свободных выборах, а в результате внутренней эволюции путинского режима, сговора его, с позволения сказать, "элит". Легче эта задачка или сложнее? На мой взгляд, намного легче. Им не придется убеждать 50 млн. избирателей. Достаточно будет убедить 3-4 мерзавцев из ближнего круга национального лидера. А их и убеждать не надо. Они и сами давно уже убежденно борются с "еврейскими олигархами, ограбившими страну", за свои, как услужливо подсказал им Дугин "православные опричные паи". Им просто надо объяснить, что в обстановке нарастающего системного кризиса разлагающейся власти единственный для них способ сохранить свои миллиардные паи – встать на путь откровенной нацистской диктатуры. Для такой диктатуры не нужна поддержка большинства. Вполне достаточно силовых структур, телевидения и энтузиазма пары миллионов рядовых исполнителей. И то, и другое, и третье у них уже есть. Под тоталитарным прессом большинство будет растерянно и пассивно. Тем более что за всеми сразу не придут".

Наша академическая дискуссия с коллегами завершилась 18 марта 2014 года. Фашизм сверху торжествующе пришел, положив на всех нас свою дополнительную хромосому духовности.

Крымская речь Путина перед Федеральным собранием оказалась настолько очевидным ремейком судетской речи Гитлера в Рейхстаге, что видному кремлевскому пропагандону Миграняну пришлось для "смягчения" впечатления предложить формулу хорошего Гитлера.

Хороший Путин объявил русских разделенным народом и провозгласил не только свое право, но и свою священную обязанность защищать по всему миру не только граждан России, а этнических русских, русскоязычных, а в дальнейших интерпретациях и всех потомков граждан СССР и Российской империи. Именно подобная идея лежала в основе внешней политики гитлеровского рейха, приведшей ко Второй мировой войне.

В плане реализации концепции "Русского мира" была поставлена следующая после аннексии Крыма практическая задача – возвращение несправедливо переданной Украине большевиками (бог им судья) Новороссии. Противники проекта были объявлены национал-предателями (еще одна калька с

политического немецкого 30-х годов прошлого века). До 18 марта блокирование европейского выбора Украины было целью, аннексия Крыма – одним из инструментов ее достижения. После 18 марта собирание русских земель, "крыминализация" всего пространства бывшего Советского Союза или даже Российской империи становилась по замыслу кремлевских мифотворцев и мордоделов мистической сверхцелью и высшим смыслом существования вставшего, наконец, с колен и обретшего достойную национальную идею русского этноса. А заодно и легитимизацией пожизненного правления березопомазанника.

Прошло четыре с лишним года. Какова судьба путинского фашистского проекта "Русского мира"? Он оглушительно провалился прежде всего в Украине и, что самое главное, в умах и сердцах ее русских граждан. Выяснилось, что в десяти из двенадцати зачисленных в Новороссию областей не нашлось даже достаточного количества статистов для организации регулярных массовок с хоругвями и путинскими иконами. В двух областях в нескольких городах удалось закрепиться вооруженной до зубов разношерстной компании профессиональных диверсантов, приезжих дегенератов-моторыл, десятников МММ, фашистов РНЕ, ряженых казаков, ветеранов 35-летней афгано-кавказской колониальной войны. Для того чтобы их не вышибли из Донбасса, необходимо постоянное присутствие там частей регулярной российской армии с купленными в военторгах танками, БТР, установками "Град", "Ураган", "Торнадо", ЗРК "Бук". Проект лучезарной "Новороссии" скукожился до бандитского огрызка Лугандонии.

Фундаментальной политической слабостью этого движения "доведенных до отчаяния коренных жителей", отличавшей его от любого другого сепаратистского проекта в мире, было отсутствие в нем органики, неспособность внятно артикулировать ни причины своего "отчаяния", ни цели своего "протеста".

Русские в Украине в своем подавляющем большинстве отвергли мифологемы "Новороссии" и "Русского мира" и остались лояльными гражданами украинского государства и сторонниками его европейского выбора. Путин попытался развязать этнический конфликт, а получил мировоззренческий между наследниками Киевской Руси и Золотой Орды. Кремлевская агрессия в Украине захлебнулась и Украина окончательно освободилась от господства Московии.

Но не смогли "вставшие с колен" себе в этом признаться и обвинили в своем поражении проклятых пиндосов. Опьяненным бешеными деньгами выходцам из питерской подворотни и их постинтеллигентной обслуге захотелось как пушкинской старухе еще и "геополитического величия" для себя и своих династий здесь и сейчас.

И потребовали они у американской золотой рыбки не только статуса богатейших людей Запада, но и новой "ялтинской сделки", признающей их властелинами полмира и закрепляющей в их владении целые народы и государства.

Да и готовы были США молчаливо предоставить своим деловым партнерам, вложившим в американскую экономику триллион долларов, "ялтинский статус".

Сказал же Обама в своем скандальном интервью (журналу "Atlantic") примерно следующее: "Русские хотят изнасиловать Украину больше, чем мы хотим ее защитить, и мы ничего не можем с этим поделать".

Органически не способны в Кремле понять, что проблема с их геопсихологическими хотелками не в американцах, а в том, что никто из соседей России никогда не пойдет покорно в их "Ялту", что они на *** никому не нужны со своим "Русским миром".

VII

Не менее болезненное поражение ордынская идеология "Русского мира" потерпела и в самой России. Впрочем, поражение это она потерпела еще четверть века назад. В 1991 году распались две коммунистические империи: сначала малая югославская, а затем и большая советская. "Духовные скрепы" коммунизма истлели, и ничто уже не удерживало братьев меньших в орбите старшего имперского брата (сестры) – России и Сербии. Характер распада определялся отношением к нему соответственно сербского и русского народов. Их харизматические лидеры того времени, Милошевич и Ельцин, как прирожденные популисты, руководствовались в своей политике умонастроением подавляющего большинства своих сограждан. Сербы, пораженные вирусом местечкового имперства, отчаявшись сохранить всю Югославию, бросились вырезать из ее тела "Сербский мир", развязав и проиграв полдюжины войн, унесших десятки тысяч жизней.

Сторонники подобного сценария раздела советской империи имелись и в России – прежде всего среди политической "элиты". Собственно, ГКЧП был не коммунистическим, а именно имперским путчем. А один из вождей "победившей демократии" постинтеллигент Г.Попов настойчиво призывал тогда к братскому расчленению Украины как раз по сегодняшним путинским лекалам. Но настроения эти не были массовыми. На демонстрацию протеста против Беловежских соглашений, разделивших СССР строго по формальным границам бывших союзных республик, вышло в Москве в день их ратификации в Верховном Совета РСФСР не более ста человек. Не только жители бывшего Советского Союза, но и весь мир многим обязан мудрости русского народа, не соблазнившегося призывами поповых к "собиранию исконных русских земель".

Югославский сценарий на постсоветском пространстве, нашпигованном ядерным оружием, мог бы стать всемирной катастрофой. Маргинальные имперские фанатики вроде сегодняшней знаменитости военного преступника с четвертьвековым стажем Гиркина в качестве утешительного приза отправились на Балканы убивать хорватов и боснийцев. Среди них и в помине не было неприметного отставного чекистского майора Путина, в те дни смиренно носившего портфель за мэром Петербурга и поглощенного сулившей ему первые лямы аферой "Металл в обмен на продовольствие".

Карикатурная химера "Русского мира" с его сакральным Херсонесом – это безумная попытка стареющего диктатора вернуться в машине времени на четверть века назад, переиграть распад Советского Союза, на этот раз по-югославски, и продлить агонию своей гниющей клептократии, припудрив ее идеократическим проектом Большого стиля наподобие гитлеровского фашизма или сталинского коммунизма. Эта попытка обречена на провал, прежде всего потому, что ментальность русских не изменилась за эти годы. Кратковременная эйфория "Крымнаш" не означала санкции "отцу нации" на бесконечную гибридную войну по "защите этнических русских и русскоязычных" на всем постсоветском пространстве. Недаром сводки о наших потерях в Донбассе стали самой засекреченной информацией в стране, а родители погибших были вынуждены хоронить своих детей тайно.

"Нам, русским, на миру и смерть красна", – бодренько отрапортовал за русских Верховный Главнокомандующий в апреле 2014 года. Умер на миру, но не красной, а позорной смертью "Русский мир" – от перенапряжения при неудачной попытке братского изнасилования Украины.

По всем законам жизни и смерти авторитарных режимов путинский симулякр не переживет украинскую метафизическую катастрофу, вызванную грубейшим просчетом диктатора. Но режим пытается продлить пребывание у сладкого пирога власти-собственности, резко повышая ставки в своей геопсихологической конфронтации с Западом.

У хорошего Гитлера есть свое Wunderwaffe. Нет, это не ракетные страшилки из мультиков, которые он демонстрировал в своем недавнем послании Федеральному собранию. Таких технических страшилок у Запада не меньше и находятся они в большей степени боевой готовности.

Уникальное чудо-оружие Путина – психологический ядерный шантаж, которым он занимается, начиная с аннексии Крыма, назойливо декларируемая им готовность первым применить ядерное оружие, абсолютное презрение к ценности человеческих жизней (своих и чужих граждан), которое он не раз демонстрировал.

В последнее время Путин не раз и не два рисовал в своих выступлениях и видеоинтервью апокалиптические картины личного нанесения им ядерного

удара. И, как справедливо заметил один наблюдательный комментатор, рассуждает он об Этом с явным вожделением.

Судите сами, вглядевшись внимательно, например, в его лицо в фильме "Миропорядок 2018", когда он заявляет В. Соловьеву (еще одному постинтеллигенту), что не нужен ему Мир без Путина во власти. Да, именно без Путина во власти. Объяснил же нам наш Гесс-Володин, что Россия сегодня это и есть Путин во власти. А людишки русские нужны ему исключительно как ядерный электорат и как потенциальный коллективный шахид.

Лихой человек бродит по своей ледяной пустыне, как и двести и сто лет назад, размахивая уже не топором, а ядерной бомбой.

P.S.

Сирийский мальчик из Алеппо один из тех тысяч, на ком мы протестировали все системы новейшего российского оружия, перед смертью пообещал пожаловаться Аллаху. Дитя, грозящее своим мучителям пожаловаться Богу – образ Достоевского, очень важный в его творчестве и его мировоззрении. Агностик всю свою сознательную жизнь, я никогда так страстно не желал раньше, чтобы Бог был. И чтобы мальчик из Алеппо рассказал ему обо всем. О "тестировании", о Путине, Лаврове, Шойгу. И о нас всех. Не может быть нам ни сочувствия, ни прощения.

Будь мы все прокляты!

***

№ 2.040

Duty, Honor, Country

Gen. Douglas MacArthur's speech to the Corps of Cadets
at the U.S. Military Academy at West Point, N.Y., May 12, 1962,
in accepting the Thayer Award. a

General Westmoreland, General Groves, distinguished guests, and gentlemen of the Corps, b

As I was leaving the hotel this morning, a doorman asked me, "Where are you bound for, General?" and when I replied, "West Point," he remarked, "Beautiful place: have you ever been there before?" *[Laughter]* c

No human being could fail to be deeply moved by such a tribute as this, coming from a profession I have served so long and a people I have loved so well. It fills me with an emotion I cannot express. But this award is not intended primarily to honor a personality, but to symbolize a great moral code — the code of conduct and chivalry of those who guard this beloved land of culture and ancient descent. That is the animation of this medallion. For all eyes and for all time, it is an expression of the ethics of the American soldier. That I should be integrated in this way with so noble an ideal, arouses a sense of pride and yet of humility which will be with me always.

"Duty, Honor, Country" — those three hallowed words reverently dictate what you ought to be, what you can be, what you will be. They are your rallying point to build courage when courage seems to fail, to regain faith when there seems to be little cause for faith, to create hope when hope becomes forlorn.

Unhappily, I possess neither that eloquence of diction, that poetry of imagination, nor that brilliance of metaphor to tell you all that they mean.

The unbelievers will say they are but words, but a slogan, but a flamboyant phrase. Every pedant, every demagogue, every cynic, every hypocrite, every troublemaker, and, I am sorry to say, some others of an entirely different character, will try to downgrade them even to the extent of mockery and ridicule.

But these are some of the things they do. They build your basic character. They mold you for your future roles as the custodians of the nation's defense. They make you strong enough to know when you are weak, and brave enough to face yourself when you are afraid.

They teach you to be proud and unbending in honest failure, but humble and gentle in success; not to substitute words for action; not to seek the path of comfort, but to face the stress and spur of difficulty and challenge; to learn to stand up in the storm, but to have compassion on those who fall; to master yourself before you seek to master others; to have a heart that is clean, a goal that is high; to learn to laugh, yet never forget how to weep; to reach into the future, yet never neglect the past; to be serious, yet never take yourself too seriously; to be modest so that you will remember the simplicity of true greatness, the open mind of true wisdom, the meekness of true strength.

They give you a temper of the will, a quality of the imagination, a vigor of the emotions, a freshness of the deep springs of life, a temperamental predominance of courage over timidity, an appetite for adventure over love of ease.

They create in your heart the sense of wonder, the unfailing hope of what next, and the joy and inspiration of life. They teach you in this way to be an officer and a gentleman.

And what sort of soldiers are those you are to lead? Are they reliable? Are they brave? Are they capable of victory?

Their story is known to all of you. It is the story of the American man at arms. My estimate of him was formed on the battlefield many, many years ago, and has never changed. I regarded him then, as I regard him now, as one of the world's noblest figures; not only as one of the finest military characters, but also as one of the most stainless.

His name and fame are the birthright of every American citizen. In his youth and strength, his love and loyalty, he gave all that mortality can give. He needs no eulogy from me, or from any other man. He has written his own history and written it in red on his enemy's breast.

But when I think of his patience under adversity, of his courage under fire, and of his modesty in victory, I am filled with an emotion of admiration I cannot put into words. He belongs to history as furnishing one of the greatest examples of successful patriotism. He belongs to posterity as the instructor of future generations in the principles of liberty and freedom. He belongs to the present, to us, by his virtues and by his achievements.

In twenty campaigns, on a hundred battlefields, around a thousand campfires, I have witnessed that enduring fortitude, that patriotic self-abnegation, and that invincible determination which have carved his statue in the hearts of his people. From one end of the world to the other, he has drained deep the chalice of courage.

As I listened to those songs, in memory's eye I could see those staggering columns of the First World War, bending under soggy packs on many a weary march, from dripping dusk to drizzling dawn, slogging ankle-deep through the mire of shell-pocked roads, to form grimly for the attack, blue-lipped, covered with sludge and mud, chilled by the wind and rain, driving home to their objective, and for many, to the judgment seat of God.

I do not know the dignity of their birth, but I do know the glory of their death. They died unquestioning, uncomplaining, with faith in their hearts, and on their lips the hope that we would go on to victory.

Always for them: Duty, Honor, Country. Always their blood, and sweat, and tears, as we sought the way and the light and the truth. And twenty years after, on the other side of the globe, again the filth of murky foxholes, the stench of ghostly trenches, the slime of dripping dugouts, those broiling suns of relentless heat, those torrential rains of devastating storms, the loneliness and utter desolation of jungle trails, the bitterness of long separation of those they loved and cherished, the deadly pestilence of tropical disease, the horror of stricken areas of war.

Their resolute and determined defense, their swift and sure attack, their indomitable purpose, their complete and decisive victory — always victory, always through the bloody haze of their last reverberating shot, the vision of gaunt, ghastly men, reverently following your password of Duty, Honor, Country.

The code which those words perpetuate embraces the highest moral law and will stand the test of any ethics or philosophies ever promoted for the uplift of mankind. Its requirements are for the things that are right, and its restraints are from the things that are wrong. The soldier, above all other men, is required to practice the greatest act of religious training: sacrifice. In battle and in the face of danger and death, he disposes those divine attributes which his Maker gave when he created man in His own image. No physical courage and no brute instinct can take the place of the divine help which alone can sustain him. However hard the incidents of war may be, the soldier who is called upon to offer and to give his life for his country is the noblest development of mankind.

You now face a new world, a world of change. The thrust into outer space of the satellite spheres and missiles mark a beginning of another epoch in the long story of mankind. In the five or more billions of years the scientists tell us it has taken to form the earth, in the three or more billion years of development of the human race, there has never been a more abrupt or staggering evolution. We deal now, not with things of this world alone, but with the illimitable distances and as yet unfathomed mysteries of the universe. We are reaching out for a new and boundless frontier. We speak in strange terms: of harnessing the cosmic energy; of making winds and tides work for us; of creating unheard synthetic materials to supplement or even

replace our old standard basics; to purify sea water for our drink; of mining the ocean floors for new fields of wealth and food; of disease preventatives to expand life into the hundreds of years; of controlling the weather for a more equitable distribution of heat and cold, of rain and shine; of spaceships to the Moon; of the primary target in war, no longer limited to the armed forces of an enemy, but instead to include his civil populations; of ultimate conflict between a united human race and the sinister forces of some other planetary galaxy; of such dreams and fantasies as to make life the most exciting of all time.

And through all this welter of change and development your mission remains fixed, determined, inviolable. It is to win our wars. Everything else in your professional career is but corollary to this vital dedication. All other public purposes, all other public projects, all other public needs, great or small, will find others for their accomplishment; but you are the ones who are trained to fight. Yours is the profession of arms, the will to win, the sure knowledge that in war there is no substitute for victory, that if you lose, the Nation will be destroyed, that the very obsession of your public service must be Duty, Honor, Country.

Others will debate the controversial issues, national and international, which divide men's minds. But serene, calm, aloof, you stand as the Nation's war guardians, as its lifeguards from the raging tides of international conflict, as its gladiators in the arena of battle. For a century and a half you have defended, guarded and protected its hallowed traditions of liberty and freedom, of right and justice. Let civilian voices argue the merits or demerits of our processes of government: whether our strength is being sapped by deficit financing indulged in too long, by federal paternalism grown too mighty, by power groups grown too arrogant, by politics grown too corrupt, by crime grown too rampant, by morals grown too low, by taxes grown too high, by extremists grown too violent; whether our personal liberties are as firm and complete as they should be; these great national problems are not for your professional participation or military solution. Your guidepost stands out like a tenfold beacon in the night: Duty, Honor, Country.

You are the leaven which binds together the entire fabric of our national system of defense. From your ranks come the great captains who hold the Nation's destiny in their hands the moment the war tocsin sounds.

The Long Gray Line has never failed us. Were you to do so, a million ghosts in olive drab, in brown khaki, in blue and gray, would rise from their white crosses, thundering those magic words: Duty, Honor, Country.

This does not mean that you are warmongers. On the contrary, the soldier above all other people prays for peace, for he must suffer and bear the deepest wounds and scars of war. But always in our ears ring the ominous words of Plato, that wisest of all philosophers: "Only the dead have seen the end of war." e

The shadows are lengthening for me. The twilight is here. My days of old have vanished — tone and tint. They have gone glimmering through the dreams of things that were. Their memory is one of wondrous beauty, watered by tears and coaxed and caressed by the smiles of yesterday. I listen then, but with thirsty ear, for the witching melody of faint bugles blowing reveille, of far drums beating the long roll. In my dreams I hear again the crash of guns, the rattle of musketry, the strange, mournful mutter of the battlefield. But in the evening of my memory always I come back to West Point. Always there echoes and re-echoes: Duty, Honor, Country.

Today marks my final roll call with you. But I want you to know that when I cross the river, my last conscious thoughts will be of the Corps, and the Corps, and the Corps.

I bid you farewell.

***

Долг, Честь, Страна

Генерал. Выступление Дугласа Макартура в кадетском корпусе В США . Военная академия в Вест-Пойнте, штат Нью-Йорк, 12 мая 1962 года, При принятии премии Тайера.

***

Генерал Уэстморленд, генерал Гровс, уважаемые гости и господа корпуса, б

Когда я выходил из отеля сегодня утром, швейцар спросил меня: "Куда ты направляешься, генерал?" И когда я ответил: "Вест-Пойнт", он заметил: "Красивое место: вы когда-нибудь были там раньше?" [Смех] с

Ни один человек не может быть глубоко тронут такой данью, как эта, исходя из профессии, которой я служил так долго, и народа, которого я так любил.

Это наполняет меня эмоциями, которые я не могу выразить. Но эта награда предназначена не в первую очередь для того, чтобы почитать личность, а для того, чтобы символизировать великий моральный кодекс - кодекс поведения и рыцарства тех, кто охраняет эту любимую страну культуры и древнего происхождения. Это анимация этого медальона. Для всех глаз и для всех времен это выражение этики американского солдата. То, что я должен быть интегрирован таким образом с таким благородным идеалом, вызывает чувство гордости и все же смирения, которое всегда будет со мной.

"Долг, честь, страна" - эти три священных слова благоговейно диктуют, кем вы должны быть, кем вы можете быть, кем вы будете. Они являются вашим объединяющим моментом, чтобы нарастить мужество, когда мужество, кажется, терпит неудачу, восстановить веру, когда кажется, мало оснований для веры, чтобы создать надежду, когда надежда становится несчастной.

К сожалению, я не обладаю ни этим красноречием дикции, ни поэзией воображения, ни блеском метафоры, чтобы рассказать вам все, что они имеют в виду.

Неверующие скажут, что это всего лишь слова, а лозунг, но яркая фраза. Каждый педант, каждый демагог, каждый циник, каждый лицемер, каждый нарушитель спокойствия и, к сожалению, некоторые другие совершенно другого характера попытаются понизить их даже до степени насмешек и насмешек.

Но это некоторые из вещей, которые они делают. Они строят ваш основной характер. Они формируют вас для ваших будущих ролей хранителей обороны нации. Они делают вас достаточно сильными, чтобы знать, когда вы слабы, и достаточно смелыми, чтобы столкнуться с самим собой, когда вы боитесь.

Они учат вас гордиться и негибаться в честной неудаче, но скромно и нежно в успехе; не заменять слова действиями; не искать путь утешения, а сталкиваться со стрессом и шпорой трудностей и вызовов; научиться вставать в бурю, но проявлять сострадание к тем, кто падает; овладеть собой Серьезно, но никогда не воспринимайте себя слишком серьезно; быть скромным, чтобы помнить простоту истинного величия, открытый ум истинной мудрости, кротость истинной силы.

Они дают вам характер воли, качество воображения, энергию эмоций, свежесть глубоких источников жизни, темпераментное преобладание мужества над робостью, аппетит к приключениям над любовью к легкости.

Они создают в вашем сердце чувство удивления, неизменную надежду на то, что будет дальше, а также радость и вдохновение жизни. Таким образом, они учат вас быть офицером и джентльменом.

И каких солдат вы должны возглавить? Они надежны? Они храбрые? Способны ли они на победу?

Их история известна всем вам. Это история американца с оружием в руках. Моя оценка его была сформирована на поле боя много-много лет назад и никогда не менялась. Тогда я рассматривал его, как и сейчас, как одну из самых благородных фигур в мире; не только как одного из лучших военных персонажей, но и как одного из самых нержавеющих.

Его имя и слава являются неотъемлемым правом каждого американского гражданина. В молодости и силе, любви и верности он отдал все, что может дать смертность. Ему не нужна хвалебная речь ни от меня, ни от любого другого человека. Он написал свою собственную историю и написал ее красным цветом на груди своего врага.

Но когда я думаю о его терпении под невзгодами, о его мужестве под огнем и о его скромности в победе, я наполнен эмоциями восхищения, которые я не могу выразить словами. Он относится к истории как один из величайших примеров успешного патриотизма. Он принадлежит к потомкам как наставник будущих поколений в принципах свободы и свободы. Он принадлежит настоящим, нам, своими добродетелями и достижениями.

В двадцати кампаниях, на ста полях сражений, около тысячи костров, я был свидетелем той прочной стойкости, этого патриотического самовознижения и той непобедимой решимости, которая вырезла его статую в сердцах его народа. От одного конца света к другому он глубоко истощил чашу мужества.

Слушая эти песни, на глазах памяти я мог видеть эти ошеломляющие колонны Первой мировой войны, изгибающиеся под сырыми стаями на многих усталых маршах, от капающих сумерек до моросящего рассвета, пробивающих лодыжку глубоко через болото покрытых ракушками дорог, чтобы мрачно сформироваться для нападения.

Я не знаю достоинства их рождения, но я знаю славу их смерти. Они умерли бесспорно, нежалуясь, с верой в свои сердца и на устах надеждой на то, что мы одолчим победу.

Всегда для них: долг, честь, страна. Всегда их кровь, пот и слезы, как мы искали путь, свет и правду. И двадцать лет спустя, на другом конце земного шара, снова грязь темных лисиц, зловоние призрачных траншей, слизь капающих землян, эти бройлинго солнца неустанной жары, эти проливные дождиИх решительная и решительная защита, их быстрая и уверенная атака, их неукротимая цель, их полная и решительная победа - всегда победа, всегда через кровавую дымку их последнего повторяющего выстрела, видение изможденных, ужасных людей, благоговейно следуя вашему паролю долга, Честь, Страна.

Кодекс, который увековечивают эти слова, охватывает высший моральный закон и выдержит испытание любой этики или философии, когда-либо продвигались для подъема человечества. Его требования к правильным вещам, а его ограничения - от того, что неправильно. Солдат, прежде всего другие мужчины, обязан практиковать величайший акт религиозной подготовки: самопожертвование. В битве и перед лицом опасности и смерти он располагает теми божественными атрибутами, которые дал его Создатель, когда он создал человека по Своему образу и подобию. Никакое физическое мужество и грубый инстинкт не могут занять место божественной помощи, которая сама по себе может поддержать его. Какими бы тяжелыми ни были военные инциденты, солдат, который призван предложить и отдать свою жизнь за свою страну, является самым благородным развитием человечества.

Теперь вы сталкиваетесь с новым миром, миром перемен. Тяга в космическое пространство спутниковых сфер и ракет знаменует собой начало еще одной эпохи в длинной истории человечества. За пять или более миллиардов лет ученые говорят нам, что потребовалось сформировать Землю, за три или более миллиарда лет развития человеческой расы никогда не было более резкой или ошеломляющей эволюции. Сейчас мы имеем дело не только с вещами этого мира, но и с неподражаемыми расстояниями и еще неизменными тайнами вселенной. Мы стремимся к новой и безграничной границе. Мы говорим странными словами: об использовании космической энергии; о том, чтобы ветры и приливы работали на нас; о создании неслыханных синтетических материалов для дополнения или даже замены наших старых стандартных основ; очистке морской воды для нашего напитка; о добыче океанского дна для новых полей богатства и пищи; о профилактике болезней для расширения жизни до сотен лет Но вместо этого включить его гражданское население; о конечном конфликте между объединенной человеческой расой и зловещими силами какой-либо другой планетарной галактики; о таких мечтах и фантазиях, чтобы сделать жизнь самой захватывающей за все время.

И через весь этот перелом перемен и развития ваша миссия остается твердой, решительной, неприкосновенной. Это для того, чтобы выиграть наши войны. Все остальное в вашей профессиональной карьере только является следствием этой жизненно важной преданности. Все другие общественные цели, все другие общественные проекты, все другие общественные потребности, большие или малые, найдут других для их достижения; но именно вы обучены бороться. Ваша профессия оружия, воля к победе, верное знание того, что на войне нет замены победе, что если вы проиграете, Нация будет уничтожена, что самой одержимостью вашей государственной службой должна быть долг, честь, страна.

Другие будут обсуждать спорные вопросы, национальные и международные, которые разделяют умы мужчин. Но безмятежно, спокойно, в стороне, вы стоите как военные хранители нации, как ее спасатели от бушующих

приливов международного конфликта, как ее гладиаторы на арене битвы. На протяжении полутора веков вы защищали, охраняли и защищали его святые традиции свободы и свободы, права и справедливости. Пусть гражданские голоса спорят о достоинствах или недостатках наших правительственных процессов: разрушается ли наша сила финансированием дефицита слишком долго, федеральным патернализмом, которые стали слишком могущественными, силовыми группами власти, слишком высокомерными, политикой, которая стала слишком коррумпированной, преступностью, слишком безудержной, моралью, слишком низкой, Ваш путеводитель выделяется как десятикратный маяк ночью: долг, честь, страна.

Вы - закваски, которая связывает воедино всю ткань нашей национальной системы обороны. Из ваших рядов приходят великие капитаны, которые держат судьбу нации в руках в тот момент, когда звучит война.

Длинная серая линия никогда не подводила нас. Если бы вы это сделали, миллион призраков в оливковом сером, в коричневом цветах, в синем и сером, поднялся бы со своих белых крестов, гремя эти волшебные слова: Долг, Честь, Страна.

Это не значит, что вы поджигатели войны. Напротив, солдат, прежде всего, молится о мире, потому что он должен страдать и нести самые глубокие раны и шрамы войны. Но всегда в наших ушах звучат зловещие слова Платона, самого мудрого из всех философов: "Только мертвые видели конец войны".

Тени удлиняются для меня. Сумерки здесь. Мои старые времена исчезли - тон и оттенок. Они проблескивают сквозь мечты о том, что было. Их память - это память о чудесной красоте, опояемой слезами и уговариваемой и ласкаемой вчерашними улыбками. Тогда я слушаю, но с жаждущим ухом, из-за колдовской мелодии слабых горнов, дующих ревейль, дальних барабанов, бьющихся в длинный рулон. В своих снах я снова слышу крушение орудий, погремушку мушкета, странную, скорбную бормотку поля боя. Но вечером моей памяти я всегда возвращаюсь в Вест-Пойнт. Всегда есть эхо и переклики: долг, честь, страна.

Сегодня мой последний перекличка с вами. Но я хочу, чтобы вы знали, что когда я перейду реку, мои последние сознательные мысли будут о Корпусе, Корпусе и Корпусе.

Прощаюсь с тобой.

***

№ 2.041

От уже три дні триває повальне побиття російської армії. Завжди спокійний і дрібку скептичний Том Купер тепер пише фрази на кшталт «якби вам була цікава моя думка, 72-га МСБр припинила існування». Тобто мінус мотострілецька бригада, а це кілька тисяч людей. Так, наступ повільний і навіть позавчорашній прорив під Авдіївкою зав'яз у м'ясі російських резервів. Проте це ненадовго. Віримо, що дуже ненадовго.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-15-september-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137061347&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Допис опубліковано 15 вересня близько 10:00 за Києвом]

За переклад дякую Микола Ковальчук та Anton Shygimaga

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, 15 ВЕРЕСНЯ 2023

Маю для вас іще один, «короткий звіт» – однак сьогодні з декількома мапами: вони допоможуть нам зрозуміти, де знаходяться нещодавно задіяні російські підрозділи.

1. ПОВІТРЯНА ВІЙНА

Вранці 14 вересня росіяни запустили зграю з 22 «шахедів»; як повідомляли ПС ЗСУ, 17 було збито, однак решта знов дісталися цілі в районі Ізмаїла.

Іще один рейд було здійснено вчора вночі та сьогодні вранці, а сирени повітряної тривоги лунали у Дніпропетровській, Кіровоградській, Житомирській, Тернопільській та Рівненській областях. Згідно повідомлень, ПС ЗСУ виявили і знищили всі 17 «шахедів».

Українці, натомість, за останні два дні завдали ударів по низці цілей у Донецьку, включно з тутешньою залізничною станцією, а тоді ще застосували – як повідомляють росіяни – п'ять морських дронів для атаки на два патрульних катери російського флоту десь неподалік західного узбережжя Криму. Принаймні один човен класу «василій биков» дістав пошкодження [https://twitter.com/NOELreports/status/1702373661162840290?utm_source=substack&utm_medium=email] (зауважте детонацію, яку помітно на 17–18 секундах відео). Також повідомляють, що ще один український дрон атакував корвет «самум», що належить до російського флоту (фото наводжу нижче), проте його [дрон] було знищено. Дійсно, російські джерела повідомляють про те, що за останні 36 годин було пошкоджено 3 кораблі та вбито шестеро моряків – на додачу до 14 вбитих і понад 30 поранених під час українського удару по доках у Севастополі, що стався пару днів тому.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Бахмут… південь… схоже, російська 8-ма ЗВА – у великій біді, бо минув іще один день – і досі нема звістки про їхні контратаки на відрізку від Кліщіївки (на півночі) до Курдюмівки (на півдні). Коли таке стається, це свідчить, що в росіян скінчилися резерви. Отже, ЗСУ продовжили роботу зі звільнення залишків останнього з двох названих сіл – і збору розкиданих залишків 72-мої МСБр (хто залишився живими): схоже, цю бригаду за останні 7–10 днів було повністю знищено (як повідомляють, вбили навіть командира).

Не можу не визнати доволі іронічним той факт, що українському генштабу та 3-й штурмовій бригаді знадобилося «зо два тижні» на те, щоб (вчора) офіційно оголосити очевидне: Андріївку – тобто, залишки цього села – було звільнено.

ДОПОВНЕННЯ

поза сумнівом, останні бої за Андріївку були ВКРАЙ жорсткими. Просто для прикладу: росіяни кинули в бій «за Андріївку» не лише всі залишки 72-мої МСБр, але і 57-му МСБр, 1307-й МСП та 102-й МСП (зі складу 150-мої МСД). Всіх-всеньких відправили на захист позицій у цім селі – аж до командирів рот, батальйонів та полків. В результаті було вбито начальника розвідки 72-мої МСБр та трьох російських комбатів, двох комбатів взято у полон; також було вбито майже всіх командирів рот, а також у полон було взято десятки солдатів. Якби вам була цікава моя думка, 72-га МСБр припинила існування – навіть за російськими стандартами.

Авдіївка…

На жаль, передбачення і повідомлення підтвердилися, і росіяни нагромадили під Опитним так багато підкріплень, що український наступ на це село довелося зупинити. Однак усі російські контратаки в цьому районі було відбито, тобто українці надійно утримують позиції.

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Старомлинівка…

У попередніх дописах я вже згадував, що змін тут небагато, хіба що в районі Приютного, де росіяни відновили контроль над селом і відтіснили ЗСУ на північ. Практично немає новин із Новодонецького (хіба та, що село «атакують із трьох боків»), тим часом українці повідомляють, що відкинули 131-ший і 1466-тий мотострілецькі полки до південних меж Новомайорського.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

Роботине…

Протягом двох минулих тижнів росіяни — масовано — перекидали підкріплення для своїх підрозділів у цьому районі. Загалом, їхня лінія оборони тепер складається з двох ліній: на першій стоять свіжі підрозділи (переважно ВДВ), а на другій — пошарпані/розбиті відділки. Щільність розташування у росіян десь така, яку мали ЗСУ в районі Бахмута минулої зими. Крім того, росіяни постійно контратакують підрозділи українців, які просуваються всередину Новопрокопівки — і з південного заходу, і зі сходу. Не дивно, що за минулі кілька днів ЗСУ майже не просунулися: власне кажучи, цими днями українці зосереджено стабілізували позиції на північних околицях Новопрокопівки та Вербового, а потім брали під вогневий контроль дорогу, яка сполучає ці два села. Проте, на жаль, вони не встигли захопити висоти 162, 166 і 167 до прибуття російських підкріплень.

Інакше кажучи: присутність 7-мої та 76-тої дивізій ВДВ дається взнаки досить помітно. Тож ми знову повертаємося до ситуації, коли знадобиться чимало терпіння, розвідки й бомбардувань, щоб припинити російські контратаки, і водночас ударів по російських польових фортифікаціях, поєднаних із просуванням піхоти. Щоразу, коли українці захоплюють російські позиції, розпочинається стрімке «змагання»: хто швидше доправить підкріплення в цю точку на полі бою. Коли українцям вдається це зробити, вони «наступають», коли ні — все навпаки, їхнім штурмовим групам доводиться відступати (як це сталося у Вербовому). Саме тому зараз мапа на вигляд «не дуже відрізняється» від мапи станом на 31 серпня — і, думаю, певний час так воно й зоставатиметься.

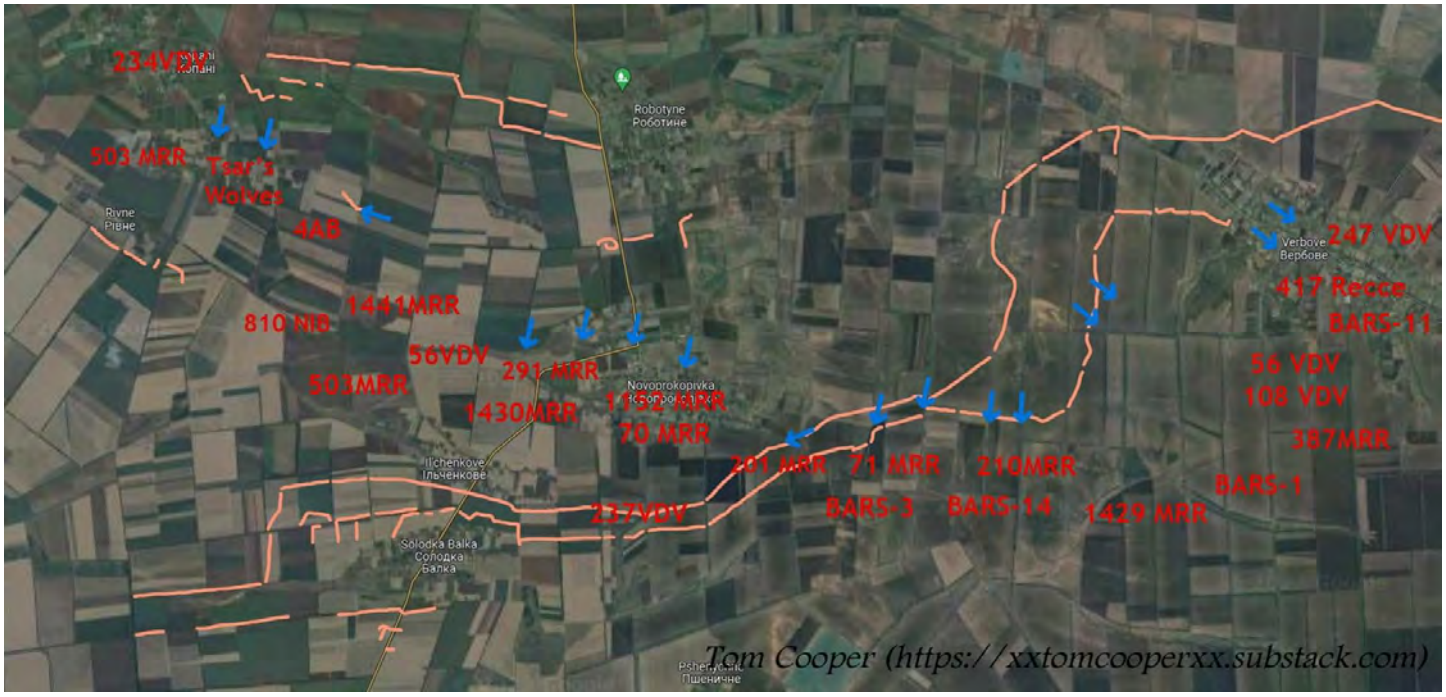

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

ДОПОВНЕННЯ 1

До речі, судячи з повідомлень про нещодавно захоплене російське обладнання, 76-та дивізія ВДВ, схоже, використовує на полі бою найновішу версію російської автоматичної системи управління тактичного рівня (АСУТР). Вона використовує мобільні комплекси супутникового зв'язку СНАРК-100Р (українці порівнюють їх із системою «Старлінк»).

ДОПОВНЕННЯ 2

[допис автора у Facebook 15.09 о 19:35 за Києвом]

Емм… Мало не щогодини з'являються нові й нові повідомлення про атаки на (російські) судна в Чорному морі за допомогою українських морських дронів.

Тільки за минулі 72 години українці, напевно, за допомогою крилатих ракет «Storm Shadow», завдали удару і пошкодили:

— великий десантний корабель «Мінськ» (цей точно можна «списувати»);

— дизель-електричний підводний човен «ростов на дону».

А також, усі за допомогою дронів:

— патрульний корабель «аскольд»;

— патрульний корабель «биков»;

— патрульний корабель «котов»;

— малий ракетний корабель «самум».

Ходять чутки про чотири десятки загиблих і півсотні поранених — і це лише за минулий вечір…

…Додайте це до повного знищення 72-гої мотострілецької бригади (4.000 особового складу загинули, поранені, зникли безвісти або полонені протягом літа) біля Авдіївки.

…Як на мене, «гарне завершення» спільної «кримської вечірки» СБУ та Повітряних Сил ЗСУ, що відбулася за минулі кілька днів…

***

№ 2.042

Дайджест подій в Україні та навколо України від 16 вересня 2023

Головне

📌 Чиновники зробили подарунок населенню – дозволили громадянам сплачувати за протезування та реабілітацію поранених військовослужбовців. Населення просто не розуміє масштабів цієї проблеми... Я навіть боюсь уявити, що буде після перемоги.

📌 Дуже показово 2 турецькі балкери таки увійшли до Чорноморська. Такий смачний плювок у рило хуйлу і його хуйлятам з оонів. А поки хуйло довбає наші порти ракетами та шахедами.

📌 Велике крадівництво триває з огляду на пришвидшення витрачання "урядом" міжнародних резервів, які насправді є кредитними коштами.

📌 Мені цікаво – коли нарешті розберуть колею до Калінінградщини? Тоді там настане повний "празнік". Все залежатиме від рішучості уряду Литви. Тримаю кулаки.

Теми доби

🔥 Нацбанк дозволив оплату за кордон за реабілітацію та протезування бійців.

🔥 Польща, Словаччина та Угорщина не виконуватимуть рішення Єврокомісії про скасування ембарго на українську сільгосппродукцію.

🔥 2 турецькі судна дісталися порту Чорноморськ без схвалення РФ.

🔥 НБУ впродовж тижня продав найбільший обсяг валюти з початку року.

🔥 Усі країни ЄС – сусіди Росії заборонили в'їзд на свою територію авто із російськими номерами.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні від 17 вересня повідомив, що за добу сталося понад 30 бойових зіткнень. Лінія фронту майже не зрушила з місця. Російське командування стягує резерви до Куп'янська, сподіваючись відновити штурмові дії та знову захопити місто. На околицях Бахмута російські війська здійснили низку потужних атак, проте успіху вони не мали. Не припиняються бої на околицях Авдіївки та Донецька. У Мар'їнці ЗСУ за добу відбили 11 атак.

Російські війська також намагаються контратакувати на ділянці фронту в районі Великої Новосілки. На думку низки експертів, на Запоріжжі російське командування готує контрнаступальні дії з флангів села Роботиного, проте активна робота української артилерії та застосування касетних боєприпасів перешкоджають цим планам.

⭐ У прикордонному селі Стрілеча на Харківщині внаслідок обстрілу автомобіля з території РФ із протитанкового ракетного комплексу загинули 2 мирні жителі, 1 особу – поранено, ще 1 чоловік дістав поранень осколками снаряда в прифронтовому селі Куп'янського району. Харків було обстріляно 5 ракетами комплексу "Іскандер-К", поранено 5 цивільних осіб. Вночі одне з підприємств було обстріляне ракетами комплексу ППО С-300. На Донеччині в прифронтовому селі поранено чоловіка. У Бериславі Херсонської обл. внаслідок влучення російського снаряда в багатоповерховий будинок поранено жінку.

⭐ Під час нічної атаки України підрозділи ППО збили всі 6 БПЛА-камікадзе типу "Shahed" та 6 з 10 крилатих ракет Х-101/Х-555. 4 ракети влучили в зерносховище агропідприємства на Одещині.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило про знищення українського БПЛА в небі над Істрою на північний захід від Москви. До цього знову було закрито на кілька годин усі московські аеропорти. Також російське Міноборони повідомило, що підрозділи ППО збили 6 українських безпілотників на північному заході Криму. В Орлівській обл. український дрон впав на нафтобазу, через що виникла пожежа.

1-2) Тил

⭐ МОЗ повідомило про запуск "гарячої лінії" з питань протезування та забезпечення реабілітації військовослужбовців, які дістали поранення. Дзвінки на номер урядового контакт-центру 1545 – безплатні з усіх телефонів України.

⭐ За інформацією пресслужби Енергоатому, рівень води в ставку-охолоджувачі Запорізької АЕС є стабільним, попри обміління Каховського водосховища.

⭐ Заступник міністра енергетики Грінчук оголосила про підготовку графіків вимкнень електроенергії на випадок пошкоджень інфраструктури російськими атаками. За її словами, вимкнення поки не застосовуватимуться.

⭐ Міністерство екології та природних ресурсів оцінило у $57 млрд збитки, завдані довкіллю України внаслідок російської агресії.

⭐ На святкування єврейського Нового року до Умані прибули понад 35 тис. паломників-хасидів.

⭐ НБУ з 16 вересня пом'якшує валютні обмеження, Збільшено пропозицію готівкової валюти, розширено перелік медичних послуг, які можна сплатити транскордонним переказом, насамперед протезування та реабілітацію, розблоковано платежі держкомпаній за зовнішніми боргами, які реструктуризовано за погодженням Кабміну.

⭐ Нацбанк суттєво збільшив продаж валюти за тиждень 11–15 вересня. За даними пресслужби, регулятор продав найбільшу суму з початку року – $873,1 млн, купив – менш ніж $0,1 млн. З початку року НБУ продав уже $18,021 млрд, купив – $0,196 млрд. (1 % від продажу). Експортери принципово не продають валюту на міжбанківській біржі, а регулятор витрачає щомісяця понад $2 млрд міжнародних резервів на підтримку курсу гривні.

2. Україна та світ

⭐ 4 сенатори від Республіканської партії США написали листа президенту Байдену із закликом надати Україні ракети великої дальності ATACMS для РСЗВ HIMARS. Сенатори наголосили, що ЗСУ потрібна лише незначна частка запасів таких ракет, що зберігаються на складах армії США. Зі слів представника адміністрації США, під час візиту президента

Зеленського до Вашингтона президент Байден оголосить про надання ще одного пакета допомоги, однак у ньому цих ракет не буде.

⭐ Генеральний секретар НАТО Столтенберг вважає, що війна Росії проти України триватиме довго, і члени Альянсу мають бути готовими до подібного сценарію. Він наголосив на необхідності гарантій безпеки для України після завершення конфлікту.

⭐ Прем'єр-міністр Польщі Моравецький повідомив, що заборона ввезення української пшениці, кукурудзи, насіння ріпаку та соняшнику до країни діятиме доти, доки не буде збудовано модель співпраці з Україною в цьому напрямку. Польський уряд не встановив кінцевого терміну чинності обмежень, Словаччина оголосила, що ембарго діятиме до кінця поточного року. До заборони приєдналася Угорщина. Альянс сільського господарства та кооперації Румунії звернувся до уряду з проханням в одноосібно подовжити заборону імпорту української сільгосппродукції. Болгарські фермери проігнорували запрошення на зустріч із прем'єр-міністром Дєнковим щодо відновлення імпорту українського зерна, але глава уряду очікує, що зустріч таки відбудеться наступного тижня. З понеділка фермери анонсували масові протести проти скасування ембарго.

Міністр сільського господарства Німеччини Оздемір розкритикував рішення Польщі, Угорщини та Словаччини щодо подовження заборони на імпорт українського зерна та підтримав рішення Єврокомісії щодо скасування обмежень на український імпорт. Він попередив, що невиконання рішень Єврокомісії грає на руку президенту Росії Путіну та ставить під сумнів основні засади внутрішнього ринку ЄС.

⭐ До порту Чорноморськ тимчасовим коридором прибули 2 цивільних турецьких судна. Вони планують доставити 20 тис. т української пшениці до країн Азії та Африки.

⭐ Радник президента США з нацбезпеки Салліван повідомив про підтримку Білим домом тексту підсумкової декларації саміту G20, який відбувся минулого тижня в Нью-Делі. Він підкреслив, що текст декларації містить чотири ключові принципи, які явно висловлюють невдоволення діями Росії в Україні та наголошують на неприйнятності порушення територіальної цілісності та суверенітету, застосування сили, а також загрози чи застосування ядерної зброї. Декларація викликала розчарування керівництва України, оскільки не містить засудження російської агресії.

⭐ Слідом за іншими сусідами РФ, Польща з 17 вересня забороняє в'їзд до країни автівкам із російською реєстрацією, зокрема, вантажівкам та автобусам.

⭐ Глава МЗС РФ Лавров візьме участь у засіданні Ради безпеки ООН щодо ситуації в Україні. Постійний представник Росії при ООН Небензя переконаний, що "вихлоп" від засідання буде "нульовим", оскільки головну роль у засіданні відведено президенту Зеленському.

⭐ Північна Македонія вже в 3 раз із початку широкомасштабного вторгнення висилає російських дипломатів. Персонами нон грата оголошено 3 співробітники дипмісії, які вели шпигунську діяльність.

⭐ Єврокомісія завершила процес антикорупційного та правового моніторингу Болгарії та Румунії, який тривав понад 16 років. Країни досягли значного прогресу у сфері верховенства права.

⭐ Президент Туреччини Ердоган заявив про готовність розірвати відносини з Євросоюзом, якщо він має намір "відірватися від Туреччини". Туреччина вже 24 роки є офіційним кандидатом на вступ до ЄС, але в останні роки переговори про членство зайшли в глухий кут через занепокоєння щодо порушень прав людини та верховенства права в країні. Європарламент на початку тижня опублікував доповідь, у якій констатовано, що процес вступу не може відновитись "за наявних обставин", а також містить заклик до керівництва ЄС визначити реалістичні рамки відносин із Туреччиною.

⭐ Лідер КНДР Кім відвідав авіазавод у Комсомольську-на-Амурі, де йому показали винищувач "5 покоління" Су-57. Командувач далекою авіацією РФ Кобилаш повідомив Кіму, що на озброєння армії прийнято крилаті ракети Х-БД із дальністю враження до 6,5 тис. км, носієм яких є стратегічні бомбардувальники Ту-160М. Міністр оборони РФ Шойгу продемонстрував корейському лідеру ракетні комплекси "Кинжал" та "Калібр", якими російська армія обстрілює Україну. Вони також відвідали фрегат Тихоокеанського флоту "Маршал Шапошников", де Кіму було продемонстровано протикорабельні ракетні комплекси "Уран". Попри те, що Кім і російський президент Путін під час зустрічі офіційно не підписали жодних угод, поїздка корейського лідера виглядає як огляд техніки, яку він збирається придбати замість постачання боєприпасів. На думку голови Об'єднаного комітету начальників штабів армії США генерала Міллі, ці постачання не вплинуть на перебіг війни в Україні, хоча він і не применшує їхнього значення.

Президент Білорусі Лукашенко зустрівся з Путіним у Сочі, де заявив, що "пора подумати про співпрацю на трьох [РФ, Білорусь, Північна Корея], з огляду на проблеми, що існують". Путін повідомив Лукашенку, що набір "добровольців" на контрактну службу до армії РФ прискорився – уже 300 тис. осіб підписали контракти.

⭐ У Празі відбувся антиурядовий мітинг під гаслами припинення допомоги Україні та українським біженцям, відмови від розміщення іноземних військових баз та переорієнтування коштів на потреби місцевого населення. В акції взяли участь кілька тисяч осіб.

⭐ Іран відкликав акредитацію в кількох інспекторів Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), які виявили сліди збагаченого урану на незаявлених для перевірки об'єктах.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, Британське агентство боротьби зі злочинністю припинило останнє розслідування щодо російського олігарха Фрідмана – одного зі співвласників "Альфа-груп" та низки інших компаній, у тому числі – через холдинг VEON – найбільшого українського мобільного оператора Kyivstar.

3. Київ

⭐ Під будівлею Київської міської адміністрації відбувся мітинг, учасники якого вимагали від керівництва міста скерувати кошти місцевого бюджету на Збройні сили, а не на "бруківку, овочерізки та барабани". Такі ж мітинги відбулися у Львові та Одесі. Мер Кличко повідомив, що німецька компанія Quantum Systems передасть Києву 100 тактичних БПЛА нового покоління, які буде відправлено на фронт.

4. Тренди

⭐ Пресслужба Мінфіну стверджує, що збільшення фінансування оборони за допомогою вилучення з місцевих бюджетів податку на доходи фізосіб-військовослужбовців не становить для них загрози й буде підтримано компенсаторами, а кошти розподілятимуться з держбюджету залежно від потреб. У міністерстві запевняють, що ресурс місцевих бюджетів на 2024 рік буде збільшено і він складе понад 290 млрд грн, що більше на 75 млрд грн проти 2021 року. Нібито це дасть можливість надати підтримку громадам, у яких зменшуються надходження до бюджетів, зокрема, громад на тимчасово окупованих територіях та в зоні бойових дій.

⭐ За інформацією видання Forbes-Україна на підставі аналізу даних Генштабу, Росія з початку вторгнення витратила на воєнні цілі $165 млрд – це приблизно $0,3 млрд на добу. ЗСУ знищили військову техніку на суму понад $34 млрд. Надходження від продажу енергоносіїв та іншої продукції з перевищенням задовольняють ці витрати. Хоча ситуація в російській

економіці поступово гіршає, коштів на фінансування війни у Росії більш ніж вистачає.

***

№ 2.043

Не розголос про корупцію, а некомпетентні люди в оточенні президента дають шанс Росії на перемогу

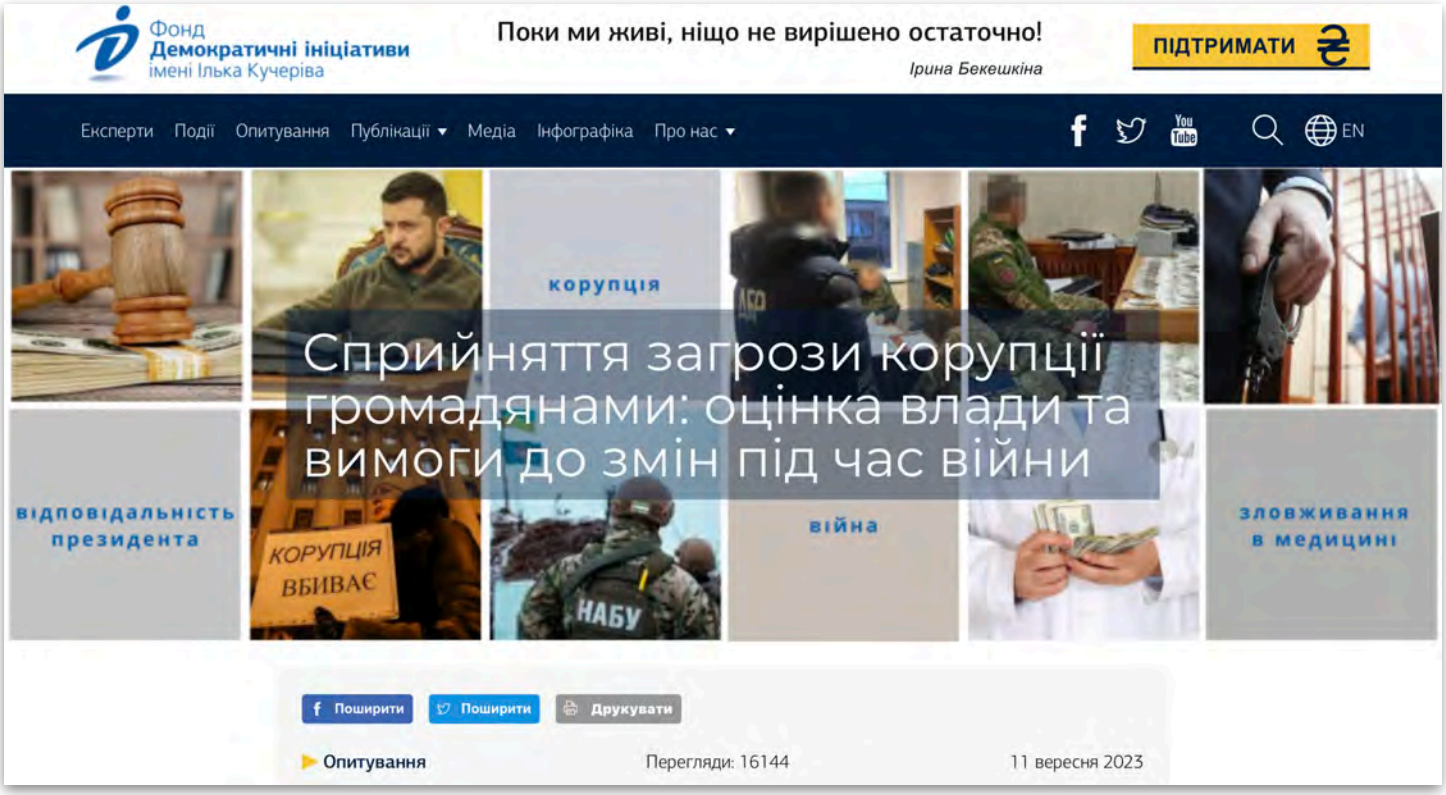

2023-09-17

ПЕТРО БУРКОВСЬКИЙ

аналітик Фонду "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва

По-перше, хочу подякувати "Українській правді", всім професійним журналістам за тверду й чітку позицію, за підтримку незалежної соціології та аналітики.

По-друге, хочу сказати, що 15 вересня після запису інтерв'ю з Романом ***Кравцем*** та Романом ***Романюком***, де я чітко виклав, чому було проведене й оприлюднене дослідження про сприйняття громадянами корупції, я не збирався нічого пояснювати.

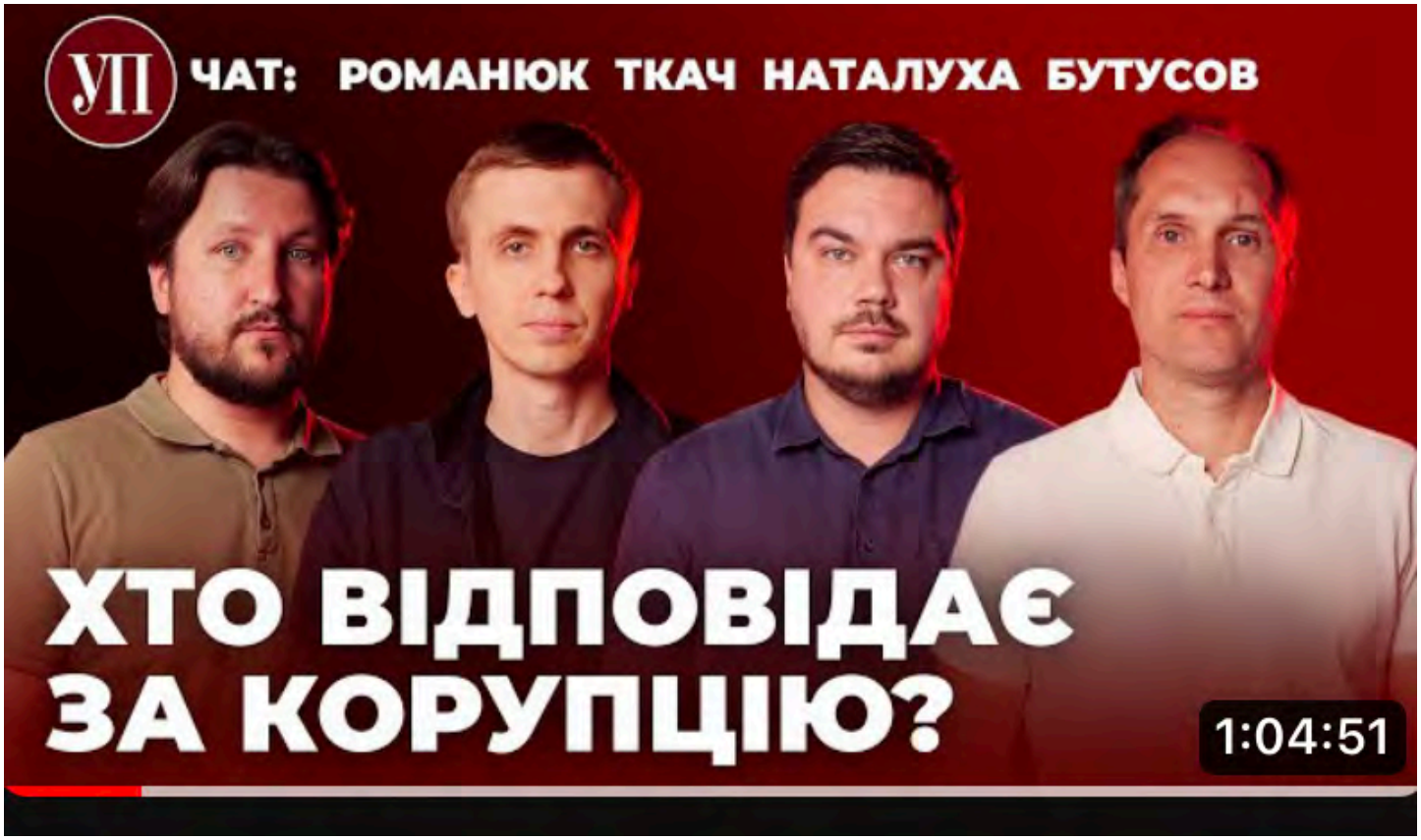

Але вранці 16 вересня я подивився ***"УП.Чат"*** (*класний формат, до речі, колеги!*), де одним із гостей редакції був Дмитро ***Наталуха***, народний депутат від ***"Слуги народу"***.

Панове,

> **— ну такого рівня відпрацювання партійної пропаганди, такої підміни причин наслідками, такого прямолінійного маніпулювання й жонглювання словами я особисто від представника влади не чув з часів пізнього Кучми, вони ж часи раннього Медведчука!**

"Слуги народу", ви там всі справді вважаєте, що можна нове українське суспільство, яке вже загартувалося у вогні війни, тримати за дурнів!?

Вам кажуть про те, що

> 1) на тлі героїчних операцій на фронті та в запіллі ворога суспільство ніколи не пробачить виборним політикам, народним депутатам та Президенту ситуації, коли **на державних закупівлях та іноземних замовленнях розкрадаються десятки мільярдів гривень, а народні обранці стають багатшими**.

Ви відповідаєте:

2) — «це все ознаки зовнішнього тиску, коли Москва і Вашингтон примушують нас до принизливого миру; це ось так провокується дестабілізація країни через викриття інформації про 100 депутатів, які збагатилися під час війни»

Це просто жахливо і обурливо, як молода і нібито освічена людина, як-от Дмитро ***Наталуха***, з серйозним обличчям, представляючи свою партію – правлячу більшість, говорить це в ефірі. І таким чином просто уникає прямих запитань журналіста-розслідувача, просто ігнорує слушні аргументи!

Ба більше,

1) — вже після того як опитування показало, що 78% українців чекає від Президента рішучих дій,

2) — представник його партії, парламентар і голова комітету наважується казати, що вимога *розкрити е-декларації* – це вимога "частини суспільства".

Я пригадую один епізод із зими 2004 року.

1) — Коли депутати з "Партії регіонів" під час дебатів між другим і третім туром президентських виборів у сесійній залі кричали, що на Майдані стоїть якихось кілька десятків тисяч людей, тоді як "інша частина країни працює і годує решту".

2) — Тоді навіть кучмівському служці, спікеру Володимиру ***Литвину*** вистачило розуму привести до тями депутатів словами про те, чи вони справді хочуть, щоб завтра на Майдані був весь український народ, і чи впевнені депутати, що в такому разі вони залишаться у своїх кріслах.

І знову ми чуємо риторику про "частину суспільства". Невже це функція народного депутата, ще й "Слуги народу", ось так штучно, позичивши в Сірка очі, ділити українців? Ви новітню історію України добре знаєте? Ви усвідомлюєте відповідальність за такі дії та їхні наслідки?

І якщо вже я торкнувся виборчої кампанії 2004 року, то не можу не прокоментувати чутки про те, чи можливі вибори під час війни. Це важливе питання, бо про нього вже пишуть у серйозних західних виданнях, як от ***"Politico"***, посилаючись нібито на сигнали з боку Президента України.

На мою думку, **будь-хто, хто штовхає Президента і його партію до виборів до моменту досягнення цілей нашої війни за незалежність, працює на поразку української держави!**

На мою думку, **ці цілі такі:**

1) Стратегічна ізоляція Криму і знищення Чорноморського флоту, що позбавляє Кремль мотивів триматися за Крим і ставить під загрозу експортні потоки Росії в Чорному морі.

2) Створення умов, коли продовження війни на території України збільшує ймовірність втрати керованості в самій росії.

Тобто невже не очевидно, що вільні та чесні вибори (а це вже й український стандарт) можливі тільки в умовах безпеки. А безпека в нашій ситуації – це поразка Росії! Чого ж тоді комусь так хочеться побігти поперед путіна в пекло? Невже це такий неочевидний висновок?

Зрештою неможливо допустити ситуацію, коли фронтовики не матимуть змоги взяти участь у виборах як кандидати в депутати. Неприпустимо штучно створювати новий розкол у суспільстві залежно від різної ролі людей під час війни.

І наостанок прохання до влади:

1) — **зупиніть потік дезінформації з вуст ваших спікерів**, явних і замаскованих під виглядом "телевізійних", "єдиномарафонних" експертів. **Про те, що «не корупція, а розголос про корупцію губить країну».**

Про те, що

2) — Росія і наші західні союзники мають одну мету – примушування нас до миру на умовах Москви.

Про те, що

3) — вибори можливі за "низької інтенсивності боїв по всій лінії фронту".

Абсолютна більшість українців – не дурні, цей тухлий товар люди не куплять, бо пізнали смак свободи та гіркоту втрат.

Натомість ви маєте професійно виконувати все те, що вимагають люди через волонтерів, бійців, журналістів та активістів. Цього від Вас чекають щонайменше 78% українців. А ваше завдання полягає у тому, щоб 99% громадян бачили такий результат вашої роботи, щоб могли довіряти й підтримувати вас під час війни.

Петро ***Бурковський***

1.Сприйняття відповідальності Президента за корупцію у виконавчій владі під час війни

- Станом на початок липня 2023 року 78% респондентів вважають, що Президент України несе пряму відповідальність за корупцію в уряді та воєнних адміністраціях. Не погоджуються з цим твердженням лише 18% опитаних.

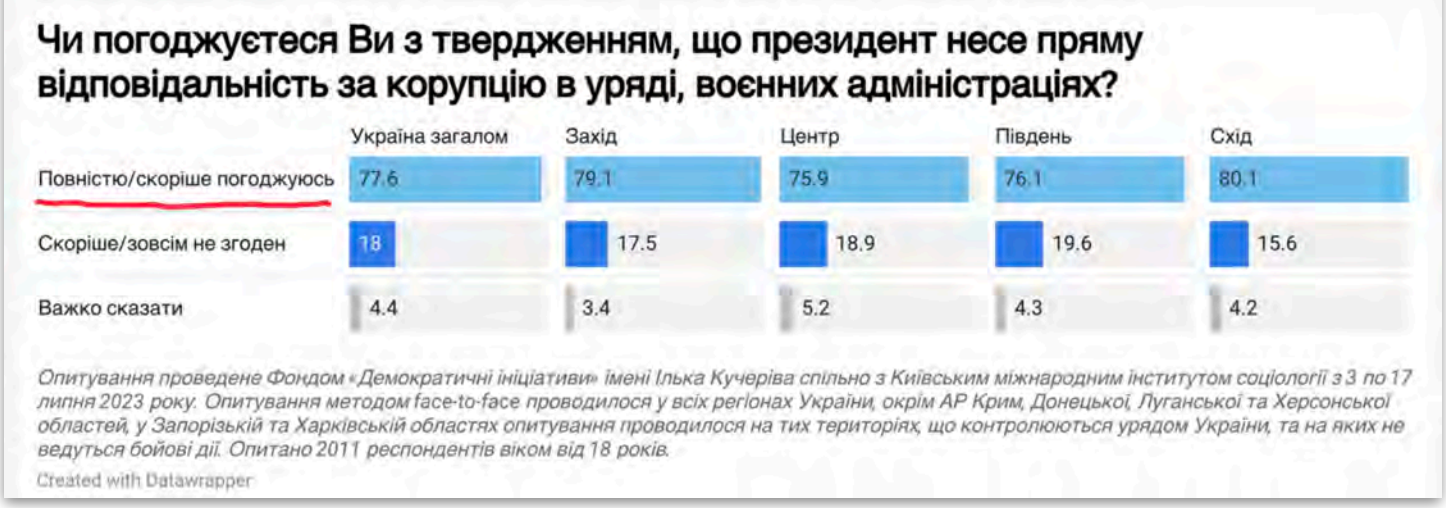

Опитування

***

№ 2.044

POLITICO

Ukraine’s democratic dilemma: When to hold elections

Holding a fair election looks almost impossible for now amid war and media censorship, but pressure to change that is growing.

Experts agree it would be extremely hard to hold elections during the war, but not impossible

KYIV — If Russia hadn't invaded, Ukraine was meant to hold parliamentary elections next month and a presidential vote in March 2024.

Whether elections could or should happen is once again a lively topic of discussion in Kyiv, after U.S. Senator Lindsey Graham in late August called for Kyiv to organize "free and fair" elections even when it is under all-out assault from Russian attacks.

Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy is strongly suggesting he wants to run for a second term. "In 2024, if the war continues and if elections are held, I will never in my life abandon my country. Because I am the guarantor of the Constitution, and I will defend it in any case," he said in a recent interview with the Portuguese public broadcaster RTP.

Zelenskyy responded to Graham by saying he is ready — if parliament agrees — to overturn the martial law that bans the country from holding elections in time of war, but it's a topic that raises major questions about democratic legitimacy: most TV channels are heavily controlled by the government, soldiers would have to vote in frontline trenches and millions of Ukrainians have fled abroad.

Well aware of all of these hurdles, Zelenskyy argues that the West would have to help Ukraine organize voting for some 6.2 million Ukrainian refugees, who left the

country after Russia's invasion in February 2022. He also said Ukraine's partners would need to provide an additional 5 billion hryvnia (€120 million) to set up polling stations and send observers, particularly in the most complex areas like battle zones.

Despite Zelenskyy's interest in an election, no one doubts it would be a massive ask.

Election watchdogs, political analysts, and even opposition MPs, who spoke with POLITICO, agree Ukraine cannot guarantee a free, fair, and safe electoral process while Russia strikes Ukraine with missiles, TV channels are censored, and 20 percent of territory would not be able to vote as it is occupied by the Kremlin's forces.

"I realize the security environment to conduct an election would be challenging. However, I cannot think of a better investment for the stability of Europe than helping Ukraine survive as an independent, self-governing, Rule of Law-based democracy. I would encourage all of Ukraine's allies to help provide the financial and technical assistance to support this effort," Graham said in a tweet.

1. Battle zone ballots

Olga Aivazovska, head of the board of the Civic Network Opora, a Ukrainian elections watchdog, warned of the dangers of a premature election.

"Elections are about freedom of speech, free movement, no censorship, communication with voters, the activities of political parties, etc. This all cannot be guaranteed in the hot phase of the war," she told POLITICO.

The looming danger she identified was that without a fair political contest, which would be impossible under the restrictions imposed by the government in time of war, there could be a delegitimization of power.

"Such an election would be far from an act of democracy during the war. The country might get rulers chosen by only citizens of the part of Ukraine not occupied by Russia. And that will help the Kremlin to fix the new geopolitical reality of control over the other part of Ukraine," Aivazovska added.

Volodymyr Zelenskyy says he understands the logic of Ukraine's partners urging Kyiv to hold votes during the war

2. Staying united

Zelenskyy says he understands the logic of Ukraine's partners urging Kyiv to hold votes during the war.

"If you protect democracy, then even during war you should think about this protection. Elections are one of the ways to do it. But it is not for nothing that elections are prohibited by the law during the war. It is very difficult to hold them," ***Zelenskyy*** said.

Zelenskyy added that no one had yet shown him how to organize elections for military personnel on the front lines and for refugees abroad.

While helping to organize voting abroad is possible, Dmytro ***Razumkov***, a Ukrainian MP who used to be Zelenskyy's political campaign manager in 2019 but is now in opposition, quipped he would like to see how foreign observers would set up their missions on the frontlines under constant bombardment.

"Neither MPs nor the central election commission can say how much time it will take to create the new voter register. Where are our voters, and how to organize this process? In our country, a huge amount of territory is either under occupation, or

the infrastructure there is destroyed, there are no people, no possibility to organize the election process on the ground," ***Razumkov*** told ***POLITICO***.

If that weren't bad enough, any election campaign means criticism of the current government, and that leads to division when the nation has to stay as united as possible, Razumkov added. "Elections also mean agitation, and access to the media for all candidates. And I haven't got an interview on Ukraine's state-controlled national telethon [TV programming] for ages," Razumkov added.

3. Can't delay forever

Experts agree it would be extremely hard to hold elections during the war, but not impossible.

"A country [at] war, doesn't fit very well with holding elections. But at the same time, it's good that they have that debate. It shows also what kind of country they are. They value democracy itself. So I leave it of course up to them. And we'll see what the outcome is," Dutch Defense Minister Kajsa Ollongren told ***POLITICO***.

Sooner or later, elections will have to be held, Volodymyr ***Fesenko***, a Ukrainian political analyst, told ***POLITICO***.

"If the war drags on for a few more years, there will inevitably be a debate about elections. It will depend on the scale of fighting," the analyst added. Still, parliament must cancel the ban on elections during the war, vote on changes to the budget to find the money for election, and change the electoral code.

"We need procedures that will allow people who have changed their place of residence to vote because millions have left their homes. They should be given the opportunity to vote," Fesenko said. "I predict we might have elections in 2024. But the reality will depend on the scale of hostilities. A new escalation will mean no voting," he added.

It may be unfair to expect Ukraine to fulfill this commitment in the short-run, Sam van der Staak, Europe director at the International Institute for Democracy and Electoral Assistance think-tank, told ***POLITICO***.

"For Ukraine and the challenges it faces, such inclusion in decision-making is more important now than ever," he said. "If we lower the bar for Ukraine, it would run counter to the country's own desires to be treated as a full democracy, and perhaps even feed malign narratives."

***

Демократическая дилемма Украины: когда проводить выборы

Эксперты согласны с тем, что было бы чрезвычайно трудно провести выборы во время войны, но не невозможно

2023-09-14

Проведение честных выборов на данный момент кажется почти невозможным на фоне войны и цензуры СМИ, но давление на изменение растет.

КИЕВ - Если бы Россия не вторглась, Украина должна была провести парламентские выборы в следующем месяце и президентское голосование в марте 2024 года.

Могут ли или должны состояться выборы, снова является оживленной темой обсуждения в Киеве, после США. Сенатор Линдси Грэм в конце августа призвал Киев организовать "свободные и справедливые" выборы, даже когда он находится под тоталимным нападением со стороны российских нападений.

Президент Украины Владимир Зеленский настоятельно предполагает, что хочет баллотироваться на второй срок. ***"В 2024 году, если война продолжится и пройдут выборы, я никогда в жизни не покину свою страну. Потому что я являюсь гарантом Конституции, и я буду***

защищать ее в любом случае", - сказал он в недавнем интервью португальскому общественному вещательному телекомпанию RTP.

Зеленский ответил Грэму, что он готов - если парламент согласится - отменить военное положение, которое запрещает стране проводить выборы во время войны, но это тема, которая поднимает серьезные вопросы о демократической легитимности: большинство телеканалов жестко контролируются правительством, солдаты должны будут голосовать в прифронтовых окопах, а миллионы украинцев бежали за границу.

Хорошо зная обо всех этих препятствиях, Зеленский утверждает, что Западу придется помочь Украине организовать голосование за около 6,2 миллиона украинских беженцев, которые покинули страну после российского вторжения в феврале 2022 года. Он также сказал, что партнерам Украины необходимо будет предоставить дополнительные 5 миллиардов рублей (120 миллионов евро) для создания избирательных участков и отправки наблюдателей, особенно в самые сложные районы, такие как зоны боевых действий.

Несмотря на интерес Зеленого к выборам, никто не сомневается, что это будет массовый вопрос.

Наблюдатели за выборами, политические аналитики и даже оппозиционные депутаты, которые говорили с POLITICO, согласны с тем, что Украина не может гарантировать свободный, справедливый и безопасный избирательный процесс, в то время как Россия наносит удары по Украине ракетами, телеканалы подвергаются цензуре, и 20 процентов территории не смогут голосовать, поскольку она оккупирована силами Кремля.

"Я понимаю, что условия безопасности для проведения выборов были бы сложными. Тем не менее, я не могу придумать лучшую инвестицию для стабильности Европы, чем помочь Украине выжить как независимая, самоуправляемая, основанная на верховенстве демократии. Я бы призвал всех союзников Украины помочь оказать финансовую и техническую помощь в поддержку этих усилий", - сказал Грэм в твиттере.

1. Балоты Battle Zone

Ольга Айвазовская, глава совета Civic Network Opora, избирательный избирательныйdog, предупреждал о опасности premature elections.

"Эльции - это о свободе речи, бесплатное движение, без цензуры, связи с избирателями, деятельности политических сторон и т. д. Это все не может быть гарантированы в горячей фазе войны", - сказала она POLITICO.

Hamlooming опасность, которую она определила, заключается в том, что без справедливого политического конкурса, которая будет невозможно в

соответствии с ограничениями, наложенные правительством во время войны, может быть delegitimization власти.

"Сах, что выборы будут далеко от акт демократии во время войны. Страна может получить rulerы, выбранные только гражданой части Украины, не занятый России. И это поможет Kremlin исправить новую geopolitical реальности контроля над другой частью Украины", - добавил Aivazovska.

Владимир Зеленский говорит, что понимает логику того, что партнеры Украины призывают Киев удержать голоса во время войны

2. Оставаться единым

Зеленский говорит, что понимает логику того, что партнеры Украины призывают Киев удерживать голоса во время войны.

"Если вы защищаете демократию, то даже во время войны вы должны думать об этой защите. Выборы - один из способов сделать это. Но не зря выборы запрещены законом во время войны. Их очень трудно удержать", - сказал Зеленский.

Зеленский добавил, что никто еще не показал ему, как организовывать выборы для военнослужащих на передовой и для беженцев за рубежом.

В то время как помощь в организации голосования за рубежом возможна, Дмитрий Разумков, украинский депутат, который раньше был руководителем

политической кампании Зеленского в 2019 году, но сейчас находится в оппозиции, пошал, что хотел бы увидеть, как иностранные наблюдатели будут организовывать свои миссии на передовой под постоянными бомбардировками.

"Ни депутаты, ни центральная избирательная комиссия не могут сказать, сколько времени потребуется для создания нового реестра избирателей. Где наши избиратели и как организовать этот процесс? В нашей стране огромное количество территории либо находится под оккупацией, либо инфраструктура там разрушена, нет людей, нет возможности организовать избирательный процесс на местах", - сказал Разумков POLITICO.

Если бы это было недостаточно плохо, любая избирательная кампания означает критику нынешнего правительства, и это приводит к разделению, когда нация должна оставаться как можно более единой, добавил Разумков. "Выборы также означают агитации и доступ к средствам массовой информации для всех кандидатов. И у меня не было интервью на контролируемом государством национальном телемарафоне Украины [телепрограммах] целую вечность", - добавил Разумков.

3. Не могу задержаться навсегда

Эксперты согласны с тем, что было бы чрезвычайно трудно провести выборы во время войны, но не невозможно.

"Страна [в] войне не очень хорошо подходит для проведения выборов. Но в то же время хорошо, что у них есть эти дебаты. Это также показывает, что это за страна. Они ценят саму демократию. Так что я, конечно, оставляю это на их усмотрсмотрее. И мы посмотрим, каков будет результат", - сказал министр обороны Нидерландов Кайса Оллонгрен в интервью POLITICO.

Рано или поздно выборы должны будут состояться, сказал POLITICO украинский политический аналитик Владимир ***Фесенко***.

"Если война затянется еще на несколько лет, неизбежно будут дебаты о выборах. Это будет зависеть от масштабов боевых действий", - добавил аналитик. Тем не менее, парламент должен отменить запрет на выборы во время войны, проголосовать за изменения в бюджете, чтобы найти деньги на выборы, и изменить избирательный кодекс.

"Нам нужны процедуры, которые позволят людям, которые изменили свое место жительства, голосовать, потому что миллионы покинули свои дома. Им должна быть предоставлена возможность голосовать", - сказал Фесенко. "Я предсказываю, что у нас могут быть выборы в 2024 году. Но реальность будет зависеть от масштабов боевых действий. Новая эскалация будет означать отсутствие голосования", - добавил он.

Может быть несправедливо ожидать, что Украина выполнит это обязательство в краткосрочной перспективе, сказал POLITICO Сэм ван дер Стаак, директор по Европе в аналитическом ЦЕНТРЕ Международного института демократии и помощи в проведении выборов.

"Для Украины и проблем, с которыми она сталкивается, такое включение в процесс принятия решений сейчас важнее, чем когда-либо", - сказал он. "Если мы снизим планку для Украины, это будет противоречить собственным желаниям страны, чтобы к ней относились как к полной демократии, и, возможно, даже подпитывающими злонарования".

***

№ 2.045

Таємні накази перед початком війни

2023-09-17

Віктор ***Саклаков***

Читаю відкриті джерела інформації і дивуюся “випадковим” збігам, які сталися в перший тиждень вторгнення Мордору в Україну.

Наведу приклади подій, які відбувалися одночасно в різних куточках України:

1) — На кордоні з Білоруссю на момент вторгнення не було наших військ, лише прикордонники.

2) — Більшу частину військ Нацгвардії вивели з аеродрому Гостомель, залишивши лише 150 строковиків на охорону.

3) — Аеропорт Жуляни залишився без охорони взагалі. Ні поліції, ні національної гвардії. Генерал Кривонос, який на той час не мав посади, і волонтери, які облили злітно-посадкові смуги Жулян мастилами, взяли аеропорт під охорону.

4) — За тиждень до вторгнення генерал Залужний отримує наказ перекинути всі війська з Харківського напрямку до зони ООС, і просто “не встигає” це зробити, тим самим рятуючи Харків від окупації.

5) — Наприкінці 2021 року будуть розчищені всі проходи з окупованого Криму на територію України, а орки за добу виявляться аж під Миколаєвом.

6) — Майже всі Джавеліни, NLAW та Стінгери, передані Великою Британією та США на момент вторгнення, знаходяться на складах на Яворівському полігоні, і лише мізер передано ЗСУ.

7) — Тетяна Чорновол та Сергій Пашинський рятують Стугни та Нептуни, не маючи жодних повноважень, а чиновники, які зобов’язані це робити, зникли.

8) — Окружний адміністративний суд Києва, що належить судді Вовку, приймає від адвокатів Януковича позов про незаконне відсторонення його з посади президента, незважаючи на закінчення терміну (!)

9) — Сама перша колона орків складається не з ударних частин, а з СОБР (специальный отряд быстрого реагирования) з битами та щитами. СОБР йде не воювати, а розганяти мітинги, і дуже здивувався, коли їх почали спалювати.

10) — Раптове зникнення брехливого президента Єрмака на тиждень, і парад форми орків, і боєкомплект з їжею на 3 дні, і списки осіб, які будуть знищені орками, і багато багато багато іншого. Цей список можна продовжувати ще довго.

У мене сильне відчуття, що орки виконали свою частину домовленості – типу “ми просто тихо зайдемо, нікого поки не чіпаючи”. А “шановні партнери” здають оркам без бою Київ, Харків, Херсон, Запоріжжя, Миколаїв (як в свій час Крим).

Дуже схоже на договірняк. І я повністю вірю, що наш малий герой Зе ні до чого, його просто грали в темряві. В Україні Єрмак і його команда давно керують і економікою і міжнародними відносинами і поліцією з Нацгвардією, і навіть ЗСУ намагається очолити. Окрім Єрмака, всі коридори влади повно шанувальників тухлої моркви.

Все, що я перелічив вище, не може бути пояснено простим запамороченням та ухиленням від виконання службових обов'язків людьми на високих посадах.

Один Баканов не зміг зрадити Україну. А Баканову навіть не пред'явили звинувачення. А заарештовані лучники на кшталт Богуслаєва підтверджують мою гіпотезу – **Україну готували до здачі оркам. Готували на найвищому рівні.**

І я не виключаю, що були відповідні словесні і можливо навіть письмові накази правоохоронним органам не чинити опір (!)

Що стало на шляху? Виручило те, що ЗСУ, командування ЗСУ, офіцери та бійці, нацгвардія, поліція та прості громадяни почали просто виконувати свої обов'язки згідно Конституції – знищувати окупантів. І всі домовленості впали. Орків почали мінусувати сотнями і тисячами, пуйло відчув себе покинутим/обманутим лохом, а карусель смерті і геноциду почала крутитися…

***

🗣 "Чонгар – то фігня, просто про@балі"??

Так от вам наступні факти, що не потребують розслідувань:

1) — У 19-20 році Зеленський оголосив оптимізацію та скорочення ЗСУ.

2) — В НУЛЬ розформована одна частина.

І згадки про це ви не знайдете ніде. Інфу про її розформування знайдено у судовому рішенні, бо там з ОП накосячили.

Як ви думаєте (без гугля) що то за військова частина А0229 ? — ТАНКОВИЙ батальйон ДШВ в Овруцькому районі, який є прикордонним районом, що межує з Республікою Білорусь (!!!)

Тож, ВЧ А0229 - це був зачаток бригади, що мала бути розгорнута на прикриття Києва із сторони Білорусі. Сформована вона була указом Порошенко. Розформована указом Зеленського! І жодної заміни цій бригаді Зеленский не зробив.

3) — Напрямок з Білорусі таким чином був оголений. І під цим рішенням стоїть підпис Зеленского ОСОБИСТО! За "дивним" збігом обставин саме з напрямку, який мала прикривати ця частина, стався основний удар рф. ПОЯСНЕННЯ ТРЕБА?

4) — А тепер вишенька на торті – пам'ятаєте повідомлення про багатокілометрову корку з військової техніки рф у напрямі Києва?

Так от, пропускна здатність доріг була дуже важлива при плануванні удару на Київ.

У рамках Великого будівництва під егідою та патронатом президента України – пана Зеленського траса на Чорнобиль була реконструйована ТА РОЗШИРЕНА!!! Розширена дорога по якій їздить 1-2 авто на день.

За “дивним” збігом обставин (в черговий раз) ця дорога стала однією з головних для наступу рф і саме її розширення дуже посприяло прискореному просуненню частин агресора!!!

Загалом — маємо лише по київському сектору оборони — Зеленський розформовує війська, що мають прикривати Київ на напрямку головного удару армії рф та розширює дорогу по якій вони мають наступати… і робить весь комплекс цих дій з першого дня президентства, не втрачаючі часу.

Але… все це співпадіння?… все це неначасі?

***

№ 2.046

«Оптимізація» в ЗСУ: як і навіщо скорочують армію України?

2020-12-13

Левко Стек

В Україні занадто велика армія. Саме до такого висновку прийшло командування Збройних сил України. Рішення проблеми знайшли – скорочення, або, як це називають у самому відомстві – «оптимізація». Тільки в цьому році оптимізувати таким чином запланували 20 000 посад. У Генштабі запевняють, що боєздатність підрозділів не постраждає. Навпаки, це дозволить вирішити цілу низку проблем. Чому виникла така необхідність, хто потрапить під скорочення і якою повинна бути чисельність Збройних сил України? Про це – у матеріалі журналістів спеціального проєкту Радіо Свобода «Донбас.Реалії».

Місто Ніжин, Чернігівська область. З території військової частини А4558 одна за одною виїжджають вантажівки. У частини кузови відкриті. Видно, що в них вивозять військову техніку. Побачене журналістам пояснюють місцеві працівники.

Підписана спільна директива щодо ліквідації нашої військової частини

Наталія Яценко

«На початку вересня була підписана спільна директива міністра оборони і головнокомандувача Збройних сил України щодо ліквідації нашої військової частини 4558, яка знаходиться в місті Ніжині і скорочення всього особового складу», – каже голова профспілкової організації військової частини А4558 Наталія Яценко.

Вантажівки вивозять техніку з території військової частини А4558

У частині тільки цивільних співробітників більш як двісті осіб. Зараз тут ремонтують бойову техніку для ЗСУ. Один з напрямків роботи – зенітні установки радянського виробництва ЗСУ-23-4 «Шилка».

«Ми здатні робити ремонт і стрілецької зброї, і любого озброєння, яке нам довірить командування. Ми здатні освоїти його. Для цього є персонал, для цього є майстри, які все це розуміють, як правильно це зробити. Але, чомусь, вирішили цю частину розформувати», – розповів на умовах анонімності один з працівників частини.

У відповіді на запит «Донбас.Реалії» у Генштабі повідомили, що в Ніжині ремонтували мало техніки. У будь-якому випадку, поки тут обіцяють скоротити всього 30 посад.

Кілька вантажівок виїжджають з території військової частини А4558

За планами Міноборони, військову частину в Ніжині повинні були розформувати вже в цьому році, але після резонансу в ЗМІ рішення змінили. Від скорочення не відмовилися, але тепер проводити його обіцяють тільки в наступному 2021 році.

Усього заплановано на цей рік ліквідувати 20 000 позицій. Виникла така необхідність, пояснюють в Генштабі, через створені за останні роки підрозділи. Тепер, мовляв, чисельність армії на папері значно більша, аніж допустима за законом. У відомстві запевняють, така оптимізація не призведе до реальних звільнень. Йдеться про скорочення вакантних посад.

Українські військові на полігоні в Житомирській області, 21 листопада 2018 року

«Наразі чисельність війська майже максимальна – 250 000 осіб, а штатна чисельність – значно більша. Значна розбіжність між штатною чисельністю війська та наявною чисельністю особового складу не дозволяє досягти необхідної злагодженості підрозділів, суттєво знижує боєздатність військових частин, впливає на розвиток спроможностей ЗСУ загалом», – повідомили журналістам інформаційного агентства АрміяINFORM в Головному управлінні персоналу Генерального штабу Збройних Сил України.

І хоч військове керівництво обіцяє, що зміни не торкнуться бойових підрозділів, на практиці, вважають фахівці, таке рішення може позначитися саме на передовій.

В операції Об'єднаних сил, укомплектованість складає 60-70 %.

Ігор Колесник

«В бойових частинах, які задіяні в операції Об'єднаних сил, укомплектованість складає 60-70 відсотків. В той же час, в частинах забезпечення, обслуговування, навчальних закладах понад 90, а десь і до 100 відсотків. Люди, які отримали задачу скоротити, вони починають шукати. Він не буде різати по-живому, там, де у нього люди є на посаді. Він буде, відповідно, скорочувати ту посаду, яка є бойова: в механізованому взводі, в танковому взводі, в артилерійській батареї», – вважає колишній заступник начальника Генштабу ЗСУ Ігор Колесник.

Військовий на передових позиціях Збройних сил України в Донецькій області

Водночас, на думку представників президентської партії «Слуга народу», для підвищення боєздатності армії, необхідне реальне скорочення, а не на папері, як це зараз пропонують військові.

У нас не вистачає коштів. Нам треба їх перенацілити

Ірина Верещук

«Тому що у нас не вистачає коштів. Нам треба їх перенацілити. Тобто, вони мають бути ефективно використані. Те саме, що з охороною здоров'я. Ми маємо, здавалось би, хорошу систему Семашка – це велика кількість ліжкомісць, але подивіться в яких умовах ці ліжкомісця знаходяться. І що з того, що у нас є 250 тисяч ліжкомісць? І те ж саме в обороні. Ми маємо знайти в собі сили перелаштуватись. Стратегія мусить бути змінена», – пояснює позицію народна депутатка та член фракції «Слуга народу» Ірина Верещук.

Одна з проблем, про яку говорять і народні депутати, і фахівці, – це роздутий штат тилових частин, які не беруть участі в бойових діях на сході України.

Є велика кількість людей, які носять папірці. Автоматизація процесів в збройних силах надзвичайно низька

Андрій Загороднюк

« Дійсно є велика кількість людей, які носять папірці. Це правда. Автоматизація процесів в Збройних силах надзвичайно низька. Бюрократія зашкалює в деяких питаннях. Це навіть не звинувачення, а констатація факту, який дійсно має місце. Тобто, дійсно треба проводити автоматизацію. Автоматизація звільнить велику кількість людей, і ці посади можна використовувати в інших частинах», – пояснює колишній міністр оборони України Андрій Загороднюк.

Скорочення армії може бути виправданим за умови переходу ЗСУ на професійну основу і розвитку сил територіальної оборони. Також це дозволило б прискорити переозброєння армії сучасною технікою, вважають військові експерти.

Ми проїдаємо до 70 % бюджету

Валентин Бадрак

«Польща в чотири рази більше від України витрачає на переозброєння. При цьому Польща має вдвічі меншу армію – 123 тисячі військових на тлі наших 250 тисяч. Ми сьогодні витрачаємо не 50 відсотків оборонного бюджету на утримання армії, а ми проїдаємо до 70 відсотків бюджету. І це не дає нам рухатися. Зробити армію іншою, високотехнологічною», – зазначає директор Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння Валентин Бадрак.

Ударний безпілотник Bayraktar TB2, прийнятий на озброєння ЗСУ

Кількість грошей, яка витрачається на строкову службу, себе не виправдовує

Андрій Загороднюк

«Та кількість грошей, яка витрачається країною на строкову службу, вона абсолютно себе не виправдовує. При чому, лояльність цих військовослужбовців, коли вони звільняються, надзвичайно низька. Я постійно питав у командирів бригад: скільки у тебе залишається строковиків після демобілізації? І в багатьох бригадах – це пару відсотків. І там оптимізація треба абсолютно чітко», – додає Загороднюк.

Хоч в Генштабі і погоджуються зі необхідністю відмови від строкової служби, але поки не називають навіть термінів, коли це може відбутися. Тим часом, тільки за період з 2018 по 2020 роки зі Збройних сил звільнилося 77 000 військовослужбовців.

Український військовий на передових позиціях ЗСУ в Луганській області

Розвиваються такі негативні тренди, як самогубства, небойові втрати дуже великого рівня, дідівщина,

Валентин Бадрак

« На тлі цього розвиваються такі негативні тренди, як самогубства, небойові втрати дуже великого рівня, дідівщина, інколи бувають випадки пияцтва і таке інше. Не можна казати, що в таких умовах армія буде розвиватися динамічно і матиме обличчя сучасне, європейське. Сьогодні це обличчя радянське або пострадянське», – переконаний Бадрак.

Лейтенант Олександр Галкін – один з тих, хто звільнився в 2020 році. Він прийшов в армію після початку війни. З 2015 служив в 93 механізованій бригаді, але в травні цього року написав рапорт на звільнення.

Олександр Галкін

« Показником успішності служби військового стає не його вміння володіти зброєю, не його знання своїх професійних обов'язків, не його вміння керувати людьми. А стає показником успішності порядок в казармі, заправлене ліжко і журнал обліку журналів обліку правильно заповнений. От він і совок», – каже Олександр про причини свого рішення.

За даними Міноборони, армія укомплектована майже на 100 відсотків. Загальна чисельність ЗСУ – майже чверть мільйона осіб. З них військові – менш як двісті тисяч, в тому числі, майже двадцять тисяч строковиків. А ось цивільних в армії – 47 тисяч, це більше ніж учасників Операції об'єднаних сил. На Донбасі задіяні 40 тисяч військовослужбовців.

***

№ 2.047

У Генштабі повідомили, на скільки планують зменшити штатну чисельність війська цього року

2020-09-16

Нещодавно в соціальних мережах знову з’явилася інформація про нібито скорочення війська.

Свій меседж автори підкріплюють страхітливими цифрами. Мовляв, чисельність лише військових частин Сухопутних військ зменшать на 60 тисяч. Крім того, значне скорочення загрожує і Повітряним Силам, і Військово-Морським…

АрміяInform спробувала перевірити цю інформацію, яка безсумнівно дуже тривожить суспільство з огляду на ситуацію на сході країни, кількість російських військових і техніки поблизу нашого кордону та риторику Кремля щодо України.

Ось як прокоментували цю інформацію в Головному управлінні персоналу Генерального штабу Збройних Сил України:

«На жаль, окремі дописувачі соцмереж свідомо вводять суспільство в оману, оскільки це не перша інформаційна провокація на цю тему. **Інформація про скорочення війська не відповідає дійсності. Це класичний фейк.** Оцінюючи нинішні виклики перед нашою державою, ця інформація по суті є абсурдною. Яка мета цих інформаційних маніпулятивних пострілів? Дискредитація керівництва держави та Збройних Сил України, намагання створити негативний інформаційний фон довкола ЗСУ, спроба сповільнити темп реформ у війську.

Насправді у Збройних Силах України **триває трансформація системи управління за стандартами НАТО**,

зокрема,

— в частині перерозподілу функцій та виключення їх дублювання між органами військового управління, набуття ними спроможностей у новому структурному форматі.

Крім того,

— виконується рішення щодо поетапного приведення штатної чисельності війська у відповідність до визначеної законодавством України чисельності.

Нагадаємо, яка склалася ситуація:

— наразі чисельність війська майже максимальна – 250 000 осіб, а штатна чисельність – значно більша (у попередні роки було створено чимало нових військових частин).

Значна розбіжність між штатною чисельністю війська та наявною чисельністю особового складу не дозволяє досягти необхідної злагодженості підрозділів, суттєво знижує боєздатність військових частин, впливає на розвиток спроможностей ЗСУ загалом.

Тому

— необхідно провести певні **заходи, щоб збалансувати штатну чисельність із чисельністю війська**, яка визначена законом.

Приведення штатної чисельності війська у відповідність до визначеної законодавством України чисельності – це не замасковане скорочення ЗСУ, як дехто представляє цю ситуацію для суспільства.

Наголошуємо, у проведених та запланованих організаційних заходах щодо оптимізації (зменшення) штатної чисельності не було і не буде скорочено жодної бойової військової частини та не буде допущено зниження їх боєздатності.

Після втілення в життя певних рішень щодо структурних змін у підрозділах **чисельність війська не зменшиться, жоден бойовий підрозділ не може бути скорочений**. Це вимога Головнокомандувача ЗСУ генерал-полковника Руслана ***Хомчака***.

У контексті сказаного додамо, що

— цього 2020 року у відповідності до запланованих організаційних заходів буде зменшена штатна чисельність війська більше ніж на 20 тисяч посад.

Звертаємо увагу **не списочна, а штатна**.

При цьому, ще раз наголошуємо, не буде скорочено жодної бойової частини та не буде допущено зниження їх боєздатності.

Заплановані заходи насамперед стосуються небойових військових частин, зокрема частин забезпечення, обслуговування та навчальних центрів (йдеться про скорочення вакантних посад).

***

№ 2.048

Гра в солдати: навіщо у Зеленського хочуть скоротити армію

2020-11-05

Володимир Шевчук

Чи потрібно урізати ЗСУ, якщо грошей на модернізацію все одно немає

Україна в умовах окупації Криму і російської агресії на Донбасі потребує сучасної армії. Модернізація Збройних сил України (ЗСУ) передбачає оптимізацію кадрового складу й оснащення новим озброєнням, на що необхідні гроші. Політичні соратники президента Володимира Зеленського пропонують знайти додаткові кошти за рахунок скорочення "паперових посад" в армії. Ця ідея не є новою і одного разу її провальна реалізація ледь не призвела до втрати незалежностті нашої держави. "Апостроф" з'ясовував, чи потрібно наступати на одні й ті ж граблі.

1. "Українська паперова армія"

Не так давно глава мега-фракції "Слуга народу" у Верховній Раді Давид ***Арахамія*** виступив за скорочення чисельності ЗСУ. Армія потребує переозброєння, але держава не може "втиснутися" в існуючий оборонний бюджет. Отже, як вважає лідер президентської фракції, необхідно позбутися від "зайвого" кадрового складу, щоб перенаправити кошти на модернізацію.

"Нам насправді потрібно хоча б вести розмову та розрахунки про можливе скорочення чисельності... або збільшення бюджету. Але ми розуміємо, що бюджет - це та цифра, якої завжди не вистачає. Це захищена стаття для оборони, але зазвичай немає достатньо коштів, аби переозброювати армію, купувати нові речі, нове озброєння, нові технології, займатися їх вивченням", - заявив Арахамія в ефірі одного з телеканалів.

З огляду на те, що Давид ***Арахамія*** перебуває в парламентському ***Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки***, його заява спровокувала активну дискусію в соціальних мережах. Опоненти президента Володимира Зеленського (в основному, так звані противники "капітуляції") звинуватили "слуг" в підриві обороноздатності країни. Давиду Арахамії довелося виправдовуватися, пояснюючи свою заяву тим, що солідну частину армії, за його відомостями, складають штабні працівники.

"До 40% нашої армії - це не бойовий склад. З них близько 25% - люди, які просто беруть одні папери і носять в іншу кімнату, і потім забирають ще папери - та в іншу. Навіть військові наші, вони жартують і кажуть: ми - українська паперова армія", - заявив ***Арахамія*** в ефірі "Свободи слова Савіка Шустера".

За його відомостями, тиловий склад ВСУ можна оптимізувати таким чином, щоб з одного батальйону можна було звільнити до 150 людей. Давид Арахамія сказав, що такі експерименти в ЗСУ вже проводилися, і вони себе виправдали. Відповідно, гроші, зекономлені на "паперовій армії", можна направити на переозброєння.

"Необхідно купувати нове обладнання, будувати наш флот. Це дуже дорога програма. Державна ракетна програма дуже дорога. Нам для цього потрібно

посилювати боєздатність нашої армії", - наполягає лідер парламентської монобільшості.

2. Хвороблива кадрова реформа

Про перетворення в ЗСУ говорять давно. Ідея створити "мобільну та добре оснащену" українську армію витала протягом 23 років незалежності нашої країни, аж до подій 2014 року.

Наріжним каменем цієї реформи, як раз і було скорочення чисельності Збройних сил і економія коштів для їх розвитку.

У підсумку, з 980 тисяч чоловік, які дісталися нам у 1991 році після розпаду СРСР, в 2014 році українська армія зменшилася до 168 тисяч військових і цивільних службовців.

Однак **оптимізація чисельності не приводила до вивільнення бюджетів, необхідних для модернізації ЗСУ**.

> — Навпаки, всі ці роки йшлося про хронічне недофінансування навіть скороченої армії.

Саме тому агресію РФ в 2014 році ЗСУ зустріли абсолютно непідготовленими.

> — Для того, щоб захистити країну, зберігши її на політичній мапі світу, довелося терміново збільшувати і фінансування, і чисельність ЗСУ, довівши їх до 250 тисяч людей.

Знову тема армійської оптимізації спливла в інформаційному просторі влітку 2020 року, коли Головнокомандувачу ЗСУ Руслану ***Хомчаку*** довелося особисто відбиватися від чуток, що в армії почнуться кадрові оптимізації.

> Тоді головком назвав таку інформацію неправдивою, заявивши, що Міноборони лише має намір привести чисельний склад армії **у відповідність до закону "Про чисельність Збройних сил", згідно з яким в складі ЗСУ має бути не більше 250 тис. людей, з яких 204 тис. військовослужбовців та 46 тис. цивільного персоналу.**

У той же час, незважаючи на такі твердження, факт залишається фактом:

> — армійське командування та представники президентської фракції в парламенті замислюються саме над скороченням в армії. Така перспектива влаштовує далеко не всіх.

"Скорочення збройних сил в нинішніх умовах недоречно. Загрози з боку Росії, як військові, так і політичні, зберігаються. Локальні конфлікти в будь-який момент можуть перейти в гарячу фазу. За нинішньої ситуації в Нагірному Карабаху в цілому можна припускати, чого нам слід очікувати з боку

"гібридного" сусіда - Росії. У разі провокації на Донбасі, Кремль може використовувати проти нас, нехай і обмежений, але військовий контингент. Проводити зараз скорочення контрпродуктивно", - гпояснив "Апострофу" військово-політичний оглядач Олександр Коваленко.

Вся дискусія навколо чисельності ЗСУ зводиться до стратегічного питання про те чи варто оптимізувати саме бойові підрозділи, чи ні. З огляду на те, що Україна є воюючою країною, навколо цієї теми не вщухають експертні та політичні баталії.

Опонуючи табори можна розділити на умовних "модернізаторів" та "скептиків". Причому кожна зі сторін висуває аргументи, які (навіть при побіжному аналізі) можна назвати здоровими.

3. Позиція "модернізаторів"

Думка прихильників кардинальної оптимізації ВСУ грунтується, в тому числі, на тому, що Україні у війні з Росією необхідна саме сучасна армія, а не косметична реформа, яка так чи інакше зберігає пострадянський стиль військового будівництва.

Сучасна армія, передусім, має бути оснащеною новими видами озброєнь та використовувати тактики, які враховують реалії сучасних збройних конфліктів. Бойові дії на Донбасі та Близькому Сході показали важливість сучасних озброєнь, для ефективного використання яких необхідні відносно невеликі військові підрозділи.

При сучасному оснащенні якість особового складу та його бойова підготовка превалює над кількістю. Як зазначив в коментарі "Апострофу" заступник директора Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння Михайло ***Самусь***, в сучасних арміях немає прямої залежності між чисельністю та боєздатністю особового складу.

"Якщо візьмемо Повітряні сили, то там не має значення кількість генералів або сержантів. Набагато важливіше - це літаки, якість підготовки пілотів та наявність безпілотних апаратів. У військово-морських силах значення має кількість ракетних кораблів, підводних човнів та підводних роботизованих комплексів. У сухопутних силах приблизно така ж картина", - говорить Михайло ***Самусь***.

За словами експерта, "ідеальний" сучасний армійський підрозділ - це розвідувальний ударний комплекс, який за лічені секунди визначає координати противника, передає їх в центр прийняття рішень для подальшого знищення цілі.

4. Оптимізація без грошей безглузда

Експерти, яких можна віднести до умовних "скептиків", погоджуються з необхідністю оснастити армію сучасною зброєю. **У той же час вони наполягають, що в умовах мізерного оборонного бюджету, ніякі оптимізації не дозволять істотно заощадити.**

"Навіть якщо зараз скоротити армію на 50 тис. осіб, то заощаджених грошей не вистачить на серйозне переозброєння. Бюджет ЗСУ зріс з $1,9 млрд. в 2013 році до $4,5 млрд. в поточному, але грошей на якісну модернізацію все одно не вистачає. Один тільки сучасний винищувач коштує 80-90 млн. доларів. Для реального переозброєння країні потрібно щорічно плюс 2-3 млрд. доларів додатково до того бюджету, що вже є", - розповів "Апострофу" військово-політичний експерт Микола Белесков.

Однією з головних проблем діяльності ЗСУ є ситуація, при якій левова частка фінансування йде на утримання, а менша частина - на розвиток, навчання і переозброєння військ. Цю проблему не вдалося вирішити до цього дня. В арміях розвинених країн вважається, що бюджет "проїдання" повинен становити лише третину від загального бюджету фінансування армії, а дві третини коштів повинні спрямовуватися на розвиток, а також закупівлю і модернізацію нових систем озброєнь.

Крім того, існують підрахунки, згідно з якими фінансування, яке дозволятиме армії активно удосконалюватися та розвиватися, має становити приблизно $10 млрд на 100 тис. чисельності військ. Легко підрахувати, скільки ми повинні направляти на утримання 250 тисячної армії, яка необхідна для ведення війни, аби не знову не загратися в оптимізацію і не втратити країну.

Модернізація Збройних сил та оборонного комплексу - одна з найгостріших тем останньої політичної п'ятирічки. Як минулій, так і нинішній влади тут особливо немає чим похвалитися, незважаючи на триваючу війну з Росією та потужний соціальний запит на модернізацію армії і силових структур. Українська армія потребує, як ефективної оптимізації, так і переозброєння, що автоматично тягне за собою підвищення бюджетних витрат.

Якщо з постановкою завдання все ясно, то з його рішенням, на жаль, можуть виникнути проблеми. В умовах **відсутності політичної волі, грошей та професійного планування, все ризикує залишитися на рівні гучних заяв і декларацій.**

Приблизно так і сталося з реформою "Укроборонпрому", яка в "уповільненому режимі" триває досі.

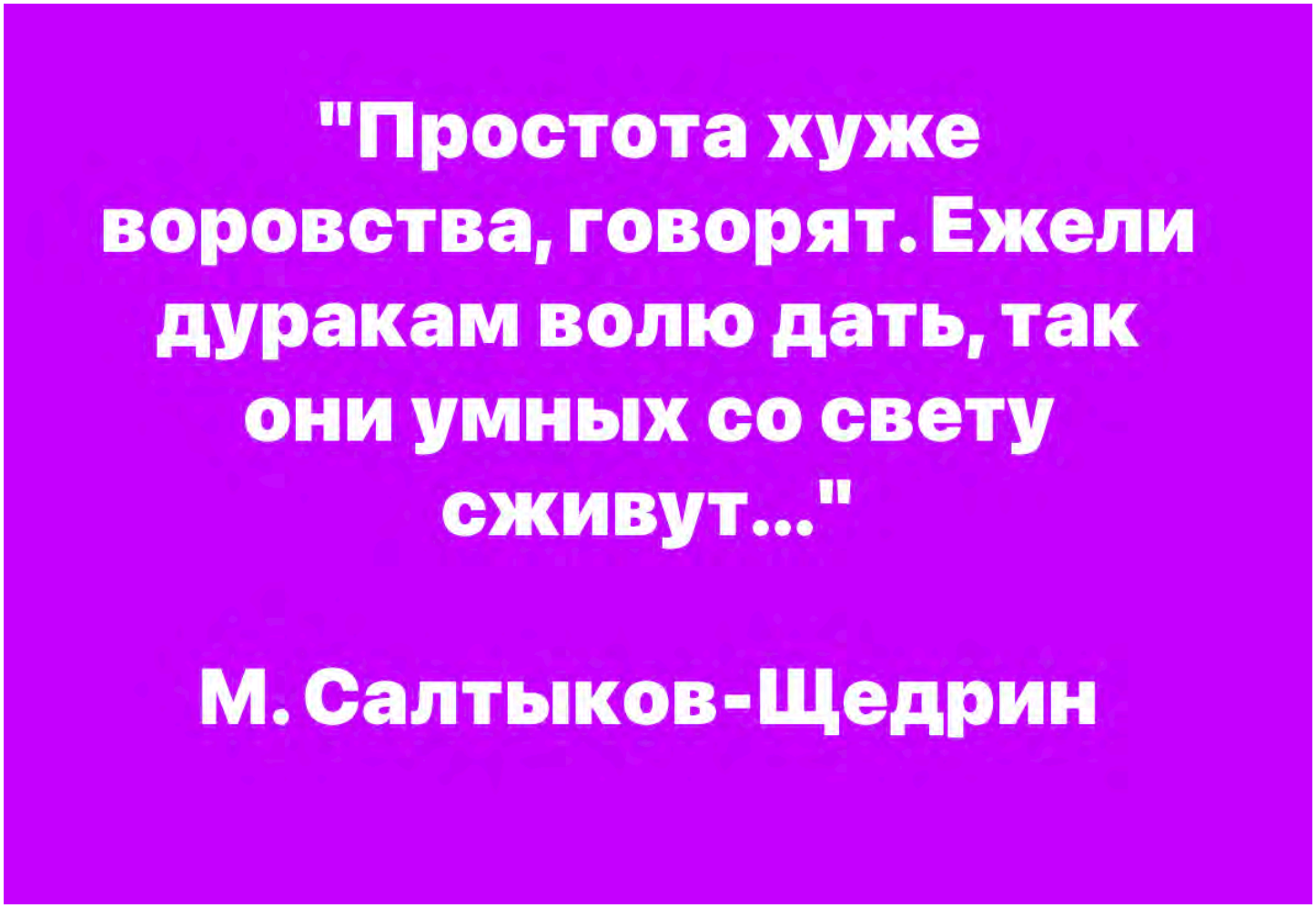

***

№ 2.049

Генерал-майор Соколов командував обороною півдня, яку розслідує ДБР. Велике інтерв'ю про Чонгар, Херсон і Мелітополь

2023-09-18

СОНЯ ЛУКАШОВА, ЄВГЕН БУДЕРАЦЬКИЙ

Що дозволило росіянам за лічені дні захопити південь, окупувати Херсон і відкрити собі шлях на Маріуполь? Чому не були підірвані сумнозвісні мости на перешийку з Кримом?

Ці питання зависли у мережі та в ЗМІ від початку повномасштабного вторгнення. Влада дає розпливчасті відповіді: триває слідство. А опоненти Володимира Зеленського тим часом поширюють власні здогадки про "хто розмінував Чонгар".

У пошуках відповіді на ці запитання в липні 2023 "Українська правда" знайшла і поспілкувалася з одним із головних очевидців тих подій – військовим Іваном Сестриватовським. У лютому 2022 він ніс службу на Чонгарі. І саме він мав підірвати тамтешні мости.

Сестриватовський розповів, що вони були заміновані. Він кілька разів намагався привести механізми в дію, через що не встиг відійти з побратимами та потрапив у полон. Але вибухові пристрої так і не спрацювали. Чоловік припустив, що причиною міг бути масований обстріл росіян, який пошкодив дроти, або робота диверсантів.

Лише після нашого інтерв'ю Сестриватовського допитало й офіційне слідство. Хоча воно триває ще з весни 2022 року.

З власних джерел у силових структурах УП відомо, що розслідування веде підзвітні Офісу президента Державне бюро розслідувань спільно зі Службою безпеки України. Правоохоронці вивчають дії військових. Зокрема й те, що командування нібито не замінувало належним чином усі мости й інші споруди.

За даними УП, головними фігурантами цієї справи можуть бути командувач Об'єднаних сил генерал-лейтенант Сергій Наєв і генерал-майор Андрій Соколов, який із жовтня 2021 і станом на початок великої війни був командувачем управління військ "Південь".

Ми продовжуємо відновлювати події перших днів війни на півдні. Для цього УП поспілкувалась і зібрала в одну картину спогади військових, які керували тодішньою обороною, брали в ній участь і контролювали мінування мостів. Ми отримали доступ до унікальних даних українських військових, а також російських мап і планів.

Великий матеріал про те, як південь України зустрів 24 лютого, ми опублікуємо найближчим часом.

А тим часом "Українська правда" поговорила з Андрієм Соколовим, який відповідав за південний напрямок. Про те, як була організована оборона, чому не витримала натиск росіян, що могло би це виправити і чи розміновували щось на межі з окупованим Кримом.

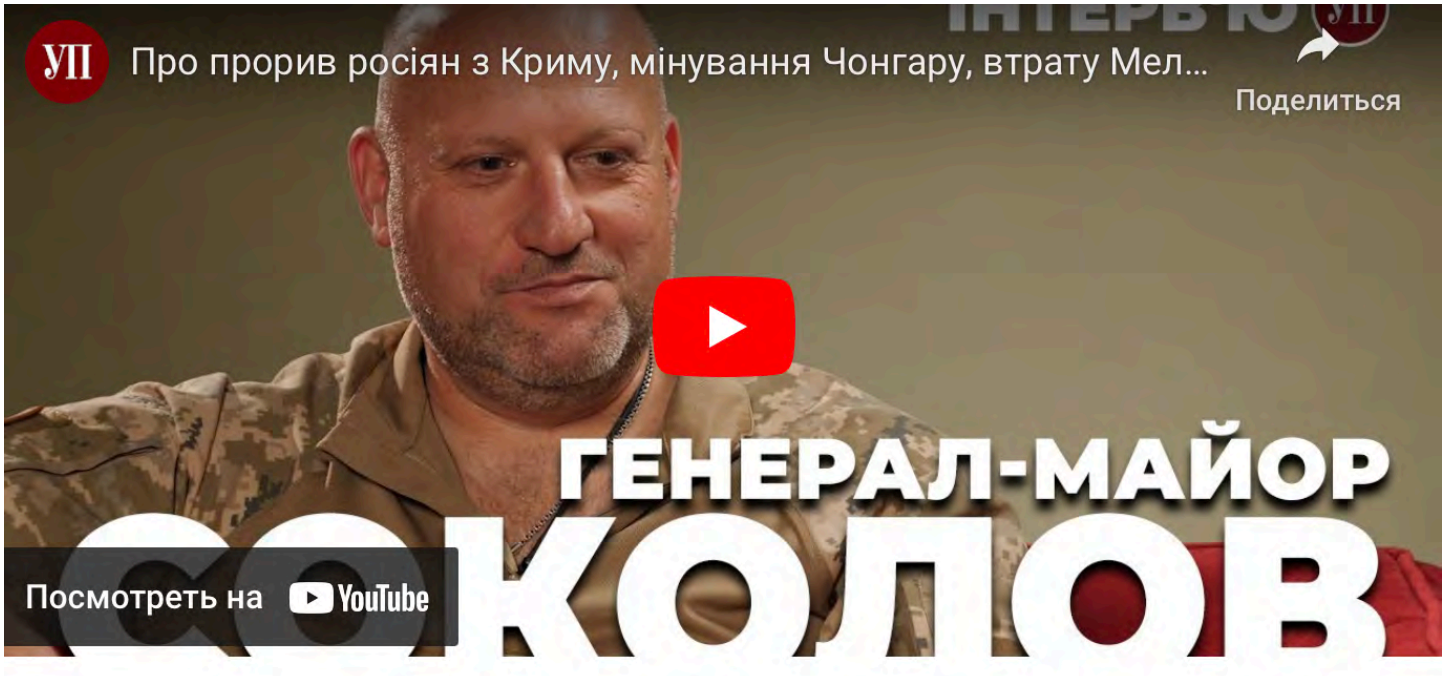

Відео

1. "План на оборону передбачав чотири бригади. Я мав тільки одну"

– Андрію, давайте повернемося в кінець 2021 – початок 2022 року. Тоді в медіа було багато інформації, що росіяни готують повномасштабний наступ. І восени 2021-го очільник ГУР Кирило Буданов говорив, що південь, імовірно, буде одним із основних напрямків вторгнення. Наскільки серйозно сприймали цю інформацію? Як відбувалася підготовка в командуванні "Південь"?

– Коли я заступив (жовтень 2021 року – УП) на посаду командира угруповання військ, з першого дня організував планову підготовку. Були сплановані заняття зі 137-м батальйоном, який на той час охороняв межу з Автономною Республікою Крим.

Також були сплановані заняття щодо підготовки штабу. Штаб був не постійний, а призначався з офіцерів командування Сухопутних військ. Це були різні люди різної підготовки, різного досвіду, які не мали злагодження.

Після того, як обстановка почала загострюватися, і противник почав концентрувати свої війська на території Криму, десь у середині січня 2022 була проведена взаємодія з тими частинами і підрозділами, які повинні були виконувати завдання щодо оборони Півдня.

Це було зроблено з практичним виходом на місцевість, були уточнені задачі, маршрути відходу й оборонні рубежі. Все це було сплановано, проведено.

І перед самим вторгненням ми якраз планували проведення командно-штабного тренування десь за тиждень, у середині лютого. Туди мали бути залучені всі війська, які були на той час у нашому підпорядкуванні.

– Ці тренування провели?

– На жаль, не встигли – почалася широкомасштабна агресія. Ми його відкладали десь протягом тижня, тому що обстановка почала загострюватися.

– Скільки українських військ було зосереджено на вашому напрямку станом на 24 лютого?

– Угруповання "Південь" було засноване на ротаційній основі. Тобто одні люди приходили, потім вони замінювались іншими людьми. Якщо брати загальну чисельність бойових загальновійськових підрозділів, на момент вторгнення було десь 1,5 тисячі осіб.

Зокрема, у 59-ій бригаді особовий склад приблизно нараховував 1300 людей. Чому так мало? Бо бригада перед цим вийшла із зони ООС, десь у грудні, і знаходилася на відновленні боєздатності. Процес відновлення ще не завершився, коли їх призначили у склад нашого угруповання.

Вони були переміщені на Олешківські піски на полігон. Укомплектованість цієї бригади була десь до 60%.

Артилерія мала неповний склад, бо два дивізіони знаходилися на навчанні у "Дівичках" (полігон на Київщині – УП), група інженерного забезпечення – це сапери – також знаходилась на навчанні в Кам'янець-Подільському.

Плюс ще було десь 250 осіб у 137-му батальйоні морської піхоти, який був укомплектований теж на 50%. І з цих 250 людей частина – строковики, які вели стабілізаційні дії на межі з Кримом.

Що таке стабілізаційні дії? Вони були розтягнуті десь на ділянці до 200 кілометрів спостережними постами вздовж усієї межі та спостерігали за діями противника, щоб не було якогось незаконного перетину.

І тільки невелика частина з них – це десь один взвод (15-45 осіб – УП) – знаходилась в опорному пункті безпосередньо перед мостом Чонгар. Десь ще до взводу було біля КПВВ "Каланчак", там теж був опорний пункт. І ще один взводний опорний пункт біля села Каїри – це Чаплинський КПВВ, навпроти заводу "Титан".

Фактично три опорні пункти – от хто зустрічав у перший день противника.

– Чому на півдні була така невелика кількість військових? Хіба ці 1.500 людей здавались достатньою кількістю на вашому напрямку?

– Безумовно, цього було недостатньо навіть для ведення стабілізаційної операції.

Під час загострення передбачалося мати до двох бригад: одна на Херсонському напрямку повинна була виконувати завдання, вести стабілізаційні дії, одна – на Мелітопольському. І один батальйон, який як передовий підрозділ стояв безпосередньо на межі.

Але я навіть цих сил не мав, мав тільки одну бригаду.

– На Мелітопольському не було жодної бригади?

– **На Мелітопольському напрямку взагалі не було сил. Я туди відправив свій резерв, танкову роту, щоб хоч якось його прикрити.**

– Уже під час вторгнення чи до?

– До. **Я їх перекинув туди в район десь за тиждень до вторгнення, розуміючи, що той напрямок взагалі ніким не прикритий.**

– Чи піднімалося питання збільшення угруповання?

– Безумовно, піднімалося.

– Чому цього не відбувалось?

– Скоріш за все, було недостатньо сил і засобів. Противник зосередив свої війська на великій ділянці від Білорусі до Криму. Сил не вистачало, треба було і в зоні ООС тримати війська, і Київ прикрити, і Північ прикрити, Слобожанщину, Харківський напрямок. Я вважаю, що саме через це не вистачало сил.

– Як високо доповідали про те, що, можливо, на півдні не вистачає сил?

– Я доповідав, як у нас встановлено, на командувача Об'єднаних сил (Сергія ***Наєва*** – УП).

– Чи відомо вам, чи доповідали про це президенту?

– Мені невідомо.

– Ви отримали ці 1.500 осіб у підпорядкування на ділянку в 200 кілометрів. Скільки мало бути по штатному розпису? Наскільки був недобір?

– Це було угруповання на ведення стабілізаційних дій. Якби противник діяв диверсійними групами, незаконними формуваннями, якби ситуація розвивалася, як на сході в 2014-му році, тоді нам призначались дві бригади.

Але ще був окремий план на оборону. Там передбачалося 4 бригади: дві механізовані або загальновійськові та дві бригади ТрО.

Розумієте:

> **4 бригади в плані і одна бригада в реальності**. Безумовно, цього недостатньо.

– Коли ви зрозуміли, що допомоги від ТрО, скоріше за все, не варто очікувати, тому що *їх просто мало і вони мають великі проблеми з забезпеченням?*

– **Я на ТрО взагалі не розраховував, бо нам їх так і не надали**.

Це мали бути 2 бригади: Херсонська і Запорізька. **Вони на початок війни навіть не були зібрані.** Бригади то існували, вони були сформовані, але **так і не поступило команди на їхній збір, передачу нам і застосування**.

Запорізьку 110-ту бригаду ТрО я отримав у своє підпорядкування вже в кінці доби 24-го лютого.

– А Херсонська бригада?

– Херсонська так і не поступила в моє розпорядження. Наскільки я знаю, вона на той момент так і не була зібрана.

2. "Я впевнений, що росіяни артилерією розмінували мінні поля"

– Давайте детальніше поговоримо про 24 лютого. Як ви дізналися, що росіяни почали війну?

– Перший день війни я зустрів на своєму командному пункті, знаходячись перед монітором, на якому був виведений "Віраж-планшет". Це така програма, яка відслідковує польоти всіх літальних засобів навколо.

Ми були там з начальником ППО, оперативним черговим. Спочатку, десь о 4-5 годині ранку, спостерігали масований зліт літаків у Криму. Ми їх рахували і десь на 30-му літаку збились.

Вони спочатку кружляли над територією Криму, мабуть, будували там бойовий порядок. Ще була надія, що вони політають і сядуть знову на свої аеродроми, бо це не вперше було. Але вони розлетілися над Азовським і Чорним морями, почали масований пуск ракет.

Перше

> **– це був ракетний удар по майже всіх місцях дислокації наших підрозділів, по пунктах управління, по стартових позиціях і пунктах управління засобів ППО, по аеродрому в Мелітополі. Майже по всіх об'єктах, які розташовувалися в Херсонській, Запорізькій області.**

Після того надійшли доповіді від командира 137-го батальйону, полковника Римаренка, що

> — противник почав вогневий наліт, обстріл артилерією наших передових позицій на Каланчацькому й Чонгарському КПВВ.

З цього все почалося.

Але там був такий нюанс.

Ми десь 23 числа отримали інформацію, що противник може провести провокаційні дії: сам обстріляє завод "Титан", потім нас звинуватить у цьому і це буде казус беллі для того, щоб почати на нашому напрямку якісь дії.

І перша була доповідь командира 137-го батальйону – це я добре запам'ятав – що противник обстрілює не самі позиції, а веде вогонь перед нашим опорним пунктом навпроти "Титану".

Я спочатку подумав, що саме це і відбувається, що це провокація, і вони обстрілюють завод. Це було вночі, і особовий склад просто не зорієнтувався.

Потім, проаналізувавши всі дії, я вже зрозумів, що

— **вони таким чином реактивною артилерією розміновували наші мінні поля перед взводними опорними пунктами**.

А другий вогневий наліт уже був саме по наших позиціях.

– Наскільки я розумію, 59-та бригада 23 лютого отримала наказ висуватися на свої оборонні рубежі. Це було пов'язано з можливими провокаціями? Чи ви чекали таки повномасштабного наступу саме 24 лютого?

– Ми завжди готуємося до війни.

23 лютого я отримав від свого керівництва наказ вийти бригадою і зайняти оборонні рубежі. До того вона знаходилася в готовності на полігоні під Олешками. Вона готувалася до оборони, отримувала боєприпаси, ставилися завдання.

23 числа я отримав і дав їм наказ вийти і зайняти оборону. Але, на жаль, вони не встигли цього зробити.

– ***Підготовлених позицій на тих рубіжах, куди вони мали йти, не було?***

– **Не було**.

Це питання також досить складне, тому що

1) — ***Луганська*** і ***Донецька*** область мали відповідний статус, там обладнювались оборонні рубежі. Там працювали не тільки силами військових – у кожної області була закріплена якась ділянка, де вони обладнували другий, третій рубіж.

Але

2) — ***Херсонська*** область з 2014 року не мала ніякого особливого статусу.

Ці оборонні рубежі треба було обладнувати на чиїйсь землі, тобто її треба було відчужувати. **Такого рішення не було прийнято**. Тому тут були такі складнощі.

Деякі окремі позиції до мене обладнувалися в посадках, де земля нічия. Я тими силами, які мав, облаштовував позиції артилерії і підрозділів ППО. Позиції, які займав 137-ий батальйон безпосередньо на межі з Кримом, були обладнані, і ми їх удосконалювали постійно.

А вже **оборонні позиції в глибину були практично тільки на папері**.

– Чому все ж так сталося, що не були підірвані мости? Там же їх до десятка, якщо не помиляюся, окрім самого Чонгару.

– Всі мости і дамби знаходяться на півострові Чонгар, на Мелітопольському напрямку.

На іншому напрямку – на Каланчацькому, на Херсонському, скажемо так, там мостів немає.

> Там два сухопутних перешийки: один на Чаплинку йде, один – на Каланчак.

Чому мости не підірвалися?

Ми знаємо з інтерв'ю військовослужбовця 137-го батальйону Івана Сестриватовського, що спроби підірвати були. Але ж треба розуміти, що противник розуміє важливість цих і мостів, і переправ, він також вживає заходи.

Я зі свого досвіду можу сказати, що

> — мости треба підривати не тоді, коли противник стоїть перед ними, а ще до того, як він підійшов, коли він ще не має вогневого впливу на мости. **Тоді можна сподіватися, що завдання буде виконане на 100%.**
>
> А коли противник уже знаходиться перед мостом, він впливає і вогнем, і диверсійними групами і на сам міст, і на засоби підриву, і на тих людей, які повинні підірвати.

У Геніческу, на Арабатській стрілці, міст підірвали. Не повністю, але підірвали. Там матросу 137-го батальйону довелося виконувати завдання ціною свого життя.

– Чому він не встиг відійти з мосту?

– Наскільки я знаю, противник уже впливав вогнем, намагався не допустити підриву мосту. Матрос загинув уже через вогонь противника, бо противник обстрілював, і все разом підірвалось.

– Чи знімали перед повномасштабною війною якісь мінні загородження? Чи щось розміновували в умовах якихось мирних домовленостей?

– Щодо мирних домовленостей мені важко сказати. На межі з Автономною Республікою Крим все як у 2014 році обладнали, так воно й утримувалося.

Але були ще заміновані мости вглибині, на Північно-Кримському та Каховському магістральному каналах.

> 1) — Вони були заміновані в 2014 році, тоді там було набагато більше військ. І за рахунок цього угруповання ці мінування утримувалися. Тому що **не можна залишити просто замінований міст на мирній території без нагляду.**

2) — З часом кількість військ зменшувалася, уже з 2015 року, тому що потрібні були війська в зону АТО, а потім ООС.

3) — І **частина об'єктів була розмінована, тому що не було кому їх утримувати**.

Усі боєприпаси з них знаходилися на складі в Чаплинці. І коли почалась велика війна, я дав команду в терміновому порядку отримувати боєприпаси та підривати ці мости через канали. Деякі мости встигли підірвати, на деякі противник уже вийшов.

– Коли приблизно ці мости в глибині були розміновані?

– Мені це не відомо. Коли я перший раз заступав на посаду, в 2018 році, то вже боєприпаси знаходилися на складі.

– Усі інші мости – той же Чонгар, Генічеськ – там мінні загородження не знімалися?

– Ні. На самій межі як були в 2014 році обладнані загородження і мінні поля, все так і залишалося.

– Якби якісь загородження були зняті, відповідальні за це були б військові? Чи могла це робити цивільна влада?

– Безумовно, військові. Цивільна влада не мала доступу до загороджень, до мінних полів. Але я, наприклад, не міг сам прийняти ніякого рішення щодо зменшення розмінування. Це не в моїх повноваженнях. І, відповідно, я цього не робив.

– Чи ми знаємо, яка ситуація була з мінними полями? Чи там росіяни підривалися? Бо теж існує наратив, що нібито ворогу там хтось допомагав, коригував, і вони ці мінні поля обходили.

– Мінні поля на мирній території, де мешкають мирні люди – як, ви думаєте, вони утримуються? Вони були позначені на місцевості, щоб ніхто випадково туди не зайшов. Вони були позначені й спеціальною стрічкою, і покажчиками на місцевості.

Відповідно, про ці мінні поля знали всі місцеві мешканці. Я впевнений, **що про них знав і противник**.

Наступне.

Самі асфальтовані дороги – вони ж не були заміновані. Тому що по них здійснювався постійно перетин межі з Республікою Крим, по них рухалися люди, вантажі. Вони не були заміновані.

Вони були підготовлені, на них була вибухова речовина, вона лежала в Чаплинці. Були сплановані мінування.

Але **воно *(минування - Ю.Т.)* не відбулося, тому що не було отримано команди на додаткове мінування**.

– А хто мав дати таку команду?

– Я повинен був її отримати від свого керівництва.

– Ви кажете, що ви побачили, як артилерія працює по мінних полях. Тобто вони свідомо розміновували і спрощували собі шлях?

– Я впевнений в цьому. Я з 2014 року знаходжуся на фронті. Вони так робили не один раз. Я впевнений, що і того разу вони саме це і робили.

3. "На Дніпрі треба було ще до війни зробити стратегічний рубіж оборони"

– Коли ви побачили, що треба вже давати команду на відхід наших військ? Коли ви побачили, що ані 59-а бригада, ані 137-й батальйон просто фізично не можуть витримати наступ тієї кількості ворога, яка йде на них?

– По 137-му батальйону це все було обговорено завчасно і сплановано під час тренувань, які ми з ними проводили щомісячно. Їхнє завдання було доповісти про те, що противник почав наступ, підірвати відповідні об'єкти та відійти у визначений район зосередження.

Вони діяли практично без команди, вони були до цього підготовлені.

Команди передавалися, але була проблема:

— радіозв'язок, який у нас ліг одразу.

– *Радіоелектронна боротьба* противника працювала добре?

– Не можу сказати. Може, дійсно якісь диверсійні групи були, які вивели з ладу ретранслятори, можливо, і РЕБ працювала. Але **радіозв'язку не було, він був подавлений**.

Завдяки тільки мобільному зв'язку, який працював, WhatsApp, вдавалося отримувати інформацію і передавати команди.

Я вже зрозумів, що війна почалася, коли побачив масований ракетний удар по наших підрозділах. Але ще була ймовірність, що противник не зразу почне сухопутну фазу, а спочатку день або два буде завдавати масованих авіаційно-ракетних ударів. Є такий спосіб проведення операцій.

Але буквально одразу я отримав доповідь від командира 137-го батальйону, що противник почав рух механізованими колонами в нашу сторону через межу. Відповідно, я подав команду їм діяти згідно з планом на відхід. А хто не отримав команду, ті діяли самостійно. Це було сплановано й обговорено завчасно.

– А з 59-ою бригадою?

– 59-а бригада, на жаль, так і не змогла вийти на свої оборонні рубежі, не встигла, не вистачало часу. Вони війну зустріли фактично в межах 241-го полігону в Олешках.

Коли я зрозумів, що вони не встигнуть вийти на рубежі, бо противник уже активно просувається, я дав команду переходити до оборони там, де вони знаходяться. Частково це було виконано, але під впливом противника бригада почала відходити вже на правий берег.

– Яка кількість росіян тоді наступала на південь?

– Орієнтовно 25 батальйонно-тактичних груп.

– Це скільки людей?

– **Це до 20 тисяч особового складу.**

Але так не зовсім правильно рахувати, тому що ми не враховуємо систему управління і більш масивні об'єднання, які мають і артилерію, і засоби ППО, і підрозділи розвідки, й інженерні, РЕБ. Це треба також враховувати.

Проти нас діяв 22-ий армійський корпус у повному складі, не менше дивізії 58-ої армії північно-кавказької, найбільш підготовленої, і десь до половини 7-ої десантно-штурмової дивізії.

Це дуже багато.

Це і артилерія, і всі ці засоби, які є в їхньому складі. Плюс повітряний компонент десь до 140 літаків, 60 вертольотів і корабельний склад їхнього Чорноморського флоту.

– У скільки разів технікою, артилерією росіяни переважали наше угруповання?

– Точно не порахувати. Можу сказати, що **це була повна перевага і в особовому складі й техніці**.

– Судячи з ваших цифр, це щонайменше в 20-25 разів.

– Так, і в артилерії, і в літаках, і вертольотах.

– Як швидко вибили наше ППО?

– Я не знаю, як швидко, але в перший день ППО взагалі ніяк себе не проявило. Противник мав повну перевагу в повітрі, і нічого йому не заважало.

– Йдемо далі. 59-а бригада починає виходити на правий берег. *Що мало статись з Антонівським і Новокаховським мостами? Вони мали бути підірвані чи ні?*

– Річка Дніпро має стратегічне значення.

Там мав би бути стратегічний рубіж оборони, і за нього мало би відповідати вже якесь інше військове утворення.

Тому що

> — сподіватися, що наше угруповання військ тими силами, що були, зможе втримати противника в Херсонській області, а потім ще відповідати за те, щоб він не переправився на інший берег Дніпра – це, м'яко кажучи, невірно.

Взагалі **треба було б**, не розраховуючи на наше невелике угруповання, **створити там якийсь стратегічний рубіж оборони**, хоча б очагово в районі ***Антонівського*** мосту і в районі ***Новокаховської*** дамби.

Це треба було б зробити завчасно, перед війною.

Чому цього не було зроблено?

Мені важко сказати.

> — Згідно зі стабілізаційною операцією, я відповідав за ту сторону, тому що там ще Херсонська область.

Але противник почав війну. А за оборонною операцією, то вже була не моя територія. Моя територія проходила саме по лівому берегу Дніпра. Я не мав сил і засобів, потрібних навіть для стабілізаційної операції, не те що оборони.

– А правий берег – чия це мала бути територія?

– Мені не відомо, це стратегічні плани.

Я не міг ніяк вплинути на процес замінування мостів у Херсоні, тому що в мене не було навіть матеріалу для того, щоб їх замінувати. І ще ж треба техніка, час і люди, які би здійснювали замінування.

– Тобто мости через Дніпро не були заміновані?

– Ні, **мости через Дніпро не були заміновані**.

– Ми приблизно розуміємо, що було два напрямки наступу: на *Херсон* і на *Мелітополь*. Херсонський мала обороняти 59-а бригада, вона прийняла бій на Антонівському мосту.

А *як було з напрямком на Мелітополь?* Туди, я так розумію, відходив 137-ий батальйон – їм хтось підійшов на підкріплення, чи вони там залишилися самі?

– На ***Мелітопольський*** напрямок **не була призначена окрема бригада**.

Мені довелося забрати в 59-ої один батальйон і призначити туди для ведення оборони. Це був дев'ятий мотопіхотний батальйон. Найкращий на той час у бригаді – я тому його і вибрав, бо там і командир був досвідчений (на жаль, він загинув потім під Запоріжжям), і сам батальйон був більш підготовлений.

Але **він також не встиг дійти туди вчасно і зайняти оборону**.

> 1) — Фактично він вийшов туди і потрапив в оточення. І потім ми виводили їх разом із військовослужбовцями 137-го батальйону на Василівку (Запорізька область – УП).
>
> 2) — Під час оборони Василівки вони ще раз потрапили в оточення, і ще раз з нього виходили.

– З інших угруповань вам нікого не дали на підкріплення на Мелітополь?

– Вже в кінці дня 24 лютого нам довелося переміщати штаб, спочатку в Велику Лепетиху (селище в районі Нової Каховки – УП), як було сплановано.

> Але потім я зрозумів, що ми теж опинимося в оточенні, оскільки вже була інформація, що на ***Антонівський міст*** висаджений десант і він знаходиться під контролем противника.

Я на ходу змінив план. Ми вийшли на Василівку, в напрямку Мелітополя. І далі ми діяли вже на Запорізькому напрямку.

На кінець 24-го нам дали додаткові сили. Це був полк Національної гвардії, патрульна охорона громадського порядку, і 110-та бригада ТрО. Ми спробували закріпитися. Мелітополь на той час був ніким не зайнятий, війська противника підійшли на околиці міста і знаходилися там.

Нам вдалося завдати вогневого ураження по колонах, тоді дуже добре спрацювали наші РСЗО "Ураган" і накрили колонну противника. У ніч зробили з Василівки марш, зайшли в Мелітополь. Але, на жаль, тих сил, що у нас були, виявилося недостатньо: два неповні батальйони Національної гвардії. 110-а бригада не заходила в Мелітополь, тому що у них навіть техніки не було.

На жаль, **нам не вдалося утримати Мелітополь**.

— Влада Мелітополя, як то кажуть, лежала на землі, і її міг підняти хто завгодно, там не був організований ні спротив, ні оборона.

Противник зайшов у Мелітополь, і підрозділам Національної гвардії довелось залишити Мелітополь. Потім ми вже організували оборону по рубежу Василівка – Токмак, але його тими силами також не вдалося втримати. І потім відійшли ще далі, де уже закріпилися – у Кам'янському, здається (село трохи вище по Дніпру від Василівки – УП).

4. "Сил не вистачало. Ми ж починали війну в штаті мирного часу"

– Давайте підсумуємо. Існує дуже розповсюджена точка зору, що Україна чекала наступ на Донбасі. Судячи з тих речей, про які ви розповідаєте, *ми дійсно не чекали агресії на півдні?*

– Та **ні, я би так не казав**.

Ми очікували, тому що на всіх командно-штабних навчаннях, і воєнних іграх ми розглядали наступ противника з півдня. І, фактично, він так і діяв, як ми і передбачали: перше його завдання – це захват мостів, переправ через Дніпро, а друге завдання – це Мелітополь і на Маріуполь, щоб створити сухопутний коридор.

Як ми передбачали, так він і діяв.

– Якщо передбачали, тоді чому, на вашу думку, не було достатнім чином сформовано угруповання? Чому була нестача особового складу?

– На мій погляд, **нам не вистачало сил і засобів**.

Ми ж починали велику війну в складі мирного часу, в мирному штаті.

— Тобто **не було створено додаткових військових формувань**. Що було, тим ми і розпоряджалися.

Давайте порахуємо:

12 бригад тоді перебували в зоні ООС, по 5 в кожному тактичному угрупованні, плюс резерви. А ще треба було Київ прикрити, Харківщину, Чернігівщину. На це треба було багато сил. Вже на південь скільки було, командування й виділило.

– Тобто, на ваш погляд, *головним чи єдиним виходом із ситуації могло бути що?* Завчасна мобілізація?

– Я не знаю, чи єдиним, не лише мобілізація.

— Можна було б організувати якісь навчання із силами ТрО, зібрати їх в неплановому порядку під виглядом якихось навчань, вивезти в прикордонні райони, наприклад.

А мобілізація – безумовно.

2) — Введення воєнного стану й оголошення мобілізації – це такий захід, який здійснюється завжди.

– Зараз ми вже знаємо, що оборону півдня обговорюють не лише в соцмережах, але є і кримінальна справа. Зокрема щодо непідриву мостів. Коли і від кого ви вперше почули, що можуть бути претензії до того, як була організована оборона півдня?

– Я не буду коментувати чутки. Але мені відомо, що є кримінальна справа. До мене приїжджав слідчий, в район ведення бойових дій, опитував мене, поки що – в якості свідка.

– Вам ваше командування говорило, що, можливо, треба якісь перевірки провести? Можливо, оборону організували неправильно?

– Я вважаю, що **треба проводити перевірку й аналіз всіх дій**. Не тільки півдня й тих, які були на початку – **а й тих, які зараз відбуваються.**

Суспільство і час дасть оцінку кожному, я в цьому впевнений. Визначиться, хто був правий, хто неправий, хто міг, хто не міг, хто повинен був щось робити, але не зробив.

***

№ 2.050-1

Бодрий ранок, хунта! Це скарги громадян на закупівлю створення серіалу "Сімейний консультант" за 17 мільйонів. Виходить по 2 мільйони гривень з копійками за серію або 44 тисячі гривень за хвилину

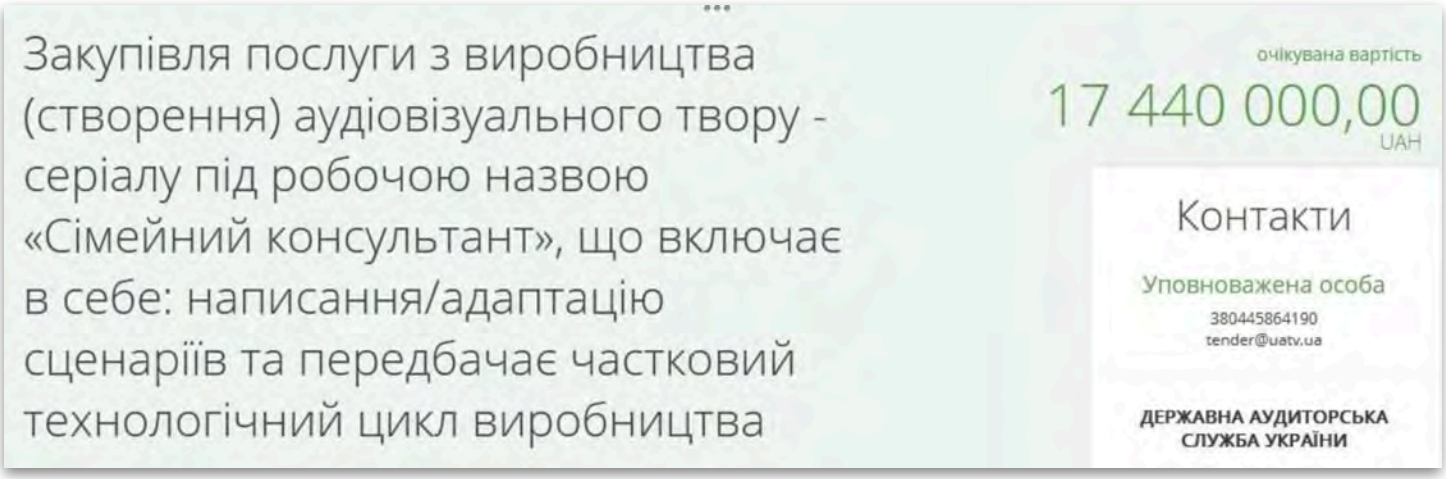

2023-09-17

Ніколов

Я навіть не уявляю що саме зможуть відповісти державні аудитори на вимоги людей купувати дрони замість кіно. Коли навіть вже й ***Ткаченка*** зкинули з ***Мінкульту*** саме під антикіношним соусом (пам'ятаєте ще як хотіли дати грошей Горбуновичу Горбунову на поворознюковські сміхуйочки?)

В общім, ця закупівля оприлюднена ще 12 вересня і досі не відмінена. Її погодила керівник Держпідприємства "Мультимедійна платформа іномовлення України" Юлія *Островська*.

Її позиція щодо необхідності знімати серіали під час війни - тут https://detector.media/infospace/article/216723/2023-09-12-yuliya-ostrovska-vsi-proiekty-peremozhtsi-mystetskogo-konkursu-govoryat-pro-suchasnist-i-pro-toy-dosvid-viyny-yakyy-my-perezhyvaiemo/

***

№ 2.050-2

Юлія Островська: Всі проєкти-переможці мистецького конкурсу говорять про сучасність і про той досвід війни, який ми переживаємо

Гендиректорка Мультимедійної платформи іномовлення у відповідь на запит «Детектора медіа» зреагувала на критику щодо виділення бюджетних коштів на виробництво телесеріалів.

2023-09-12

Марина ***Баранівська***

30 серпня на сайті електронної системи публічних закупівель Prozorro з'явилось повідомлення про те, що ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України» уклало договір із ТОВ «ПроКіно» на виробництво 8-серійного серіалу під робочою назвою «Вглиб кролячою норою» (або «Впізнай мене»). Очікувана вартість виробництва цього серіалу — 16,9 млн грн.

«Детектор медіа» звернувся до гендиректорки Мультимедійної платформи іномовлення Юлії ***Островської*** з проханням повідомити деталі про зміст цього серіалу, а також прокоментувати критику деякої частини суспільства щодо виділення в умовах повномасштабної війни з РФ бюджетних коштів на виробництво телесеріалів.

У відповіді на наш запит пані Островська поінформувала, що ТОВ «ПроКіно» подало на мистецький конкурс синопсис серіалу, опис персонажів і режисерське бачення.

«Презентація привернула увагу ґрунтовним опрацюванням образів головних героїв, мотивації їхніх вчинків, авторським баченням того, як органічно поєднати реалії та проблематику нашого воєнного сьогодення з прийомами класичної кримінальної мелодрами, на яку є відчутний запит широкої аудиторії. Також важливим аргументом на користь ТОВ «ПроКіно» є його

успішна історія на ринку української аудіовізуальної індустрії, наприклад, серіал "Спіймати Кайдаша", який отримав визнання телеглядачів. А також міцна матеріально-технічна база, яка є основою для вчасного і якісного виробництва», — розповіла пані ***Островська***, пояснюючи, чим саме організаторів конкурсу зацікавила заявка продакшену «ПроКіно».

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА
Генерального директора ДП «МПІУ»
Островська Юлія Сергіївна

Дата та місце народження: 12.11.1980 року, м. Миколаїв, Україна

Громадянство: Громадянка України

Освіта: Повна вища.
З 2012 по 2018 рік навчалась в Київському Національному університеті театру, кіно та телебачення ім. Карпенко-Карого

Трудова діяльність

21.10.2020 року – по теперішній час	Генеральний директор Державного підприємства «МУЛЬТИМЕДІЙНА ПЛАТФОРМА ІНОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ»
02.01.2020 року – 20.10.2020 року	Тимчасово виконуюча обов'язки Генерального директора Державного підприємства «МУЛЬТИМЕДІЙНА ПЛАТФОРМА ІНОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ»
28.12.2019 року – 20.10.2020 року	Заступник генерального директора з питань планування ефіру Державного підприємства «МУЛЬТИМЕДІЙНА ПЛАТФОРМА ІНОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ»
01.08.2019 року – 29.11.2019 року	Продюсер ТОВ «БС Продакшн»
02.07.2018 року – 31.07.2019 року	Продюсер ТОВ «Белоесухое продакшн»
01.04.2011 року – 25.12.2015 року	Продюсер кіновиробництва, Директор ТОВ «Кіностолиця»

С января 2020 года ГП «Мультимедийная платформа иновещания Украины» руководит Юлия Островская, бывший директор по производству студии «Квартал 95». В марте 2020 года на базе иновещания был создан русскоязычный канал Дом, который позиционируется как вещатель для временно оккупированных территорий. В ноябре 2021 года Украинская правда отметила, что карта покрытия Дома показывает, что зона уверенного приема сигнала едва доходит до Луганска, а в Крыму охватывает крайний север полуострова. Кроме того, двое бывших работников канала Дом анонимно сообщили Украинской правде, что их руководство передавало им указания от Офиса президента относительно того, как писать новости.

После создания «Дома» госпредприятие стало осваивать гораздо больше средств. Так, в 2020 году оно раздало подряды на 93,42 млн грн, а в 2021 году — уже на 699,42 млн грн.

Оскільки у відкритих джерелах «Детектор медіа» не знайшов інформації щодо змісту проєкту «Вглиб кролячої нори», ми попросили гендиректорку Мультимедійної платформи іномовлення повідомити деталі щодо його сценарного змісту.

«Ми не оприлюднюємо деталі щодо змісту проєктів-учасників мистецького конкурсу, бо не маємо такого права. Запитані вами подробиці містять конфіденційну інформацію та інформацію з обмеженим доступом, що перебуває під охороною закону, зокрема під охороною прав інтелектуальної власності, а її надання виходить за межі компетенції ДП "МПІУ".

У випадку з серіалом "Вглиб кролячою норою", за згодою продакшену, можемо коротко повідомити про його зміст наступне. Головна героїня серіалу Віра пройде шлях від тендітної невпевненої дівчини до сильної жінки. Її підтримкою, союзником і коханням усього життя стане Богдан, воїн ЗСУ, який повернувся з передової. Він знає про звірства окупантів не з чуток і живе з розумінням, що ні пробачити, ні забути ці злочини неможливо. Але на передовій ворог очевидний, а зрадників зневажають. У цивільному житті все інакше. Величезним потрясінням для Богдана стане вчинок рідного брата, коли зрештою ворогом виявиться той, кого він вважав найближчою людиною», — йдеться у відповіді пані Островської.

Вона також повідомила, що режисером серіалу буде Олександр Богданенко, сценаристкою — Євгенія Савіченко, продюсерки — Катерина Шевелюк та Оксана Кукоба.

Зйомки серіалу «Вглиб кролячої нори», за словами пані Островської, стартують найближчим часом. Виробник має здати готовий продукт ДП «МПІУ» до 31 грудня 2023 року.

«Щодо прем'єри в телеефірі, як уже повідомлялось, серіали-переможці мистецького конкурсу можуть транслюватися в ефірі різних українських телеканалів. Дата прем'єри визначатиметься після того, як буде визначено канал-транслятор», — відповіла телеменеджерка.

Ми також попросили пані Островську відповісти тим критикам виділення бюджетних коштів на виробництво телесеріалів, які вважають, що зараз не час на подібні витрати.

«За вашими очікуваннями та переконаннями, що такого має бути у майбутньому серіалі під робочою назвою "Вглиб кролячої нори", щоб українці не пошкодували, що саме на нього пішли їхні кошти?» — запитала наша редакція в гендиректорки ДП «МПІУ».

«Якщо говорити саме про критику, а не про хейт заради хейту, то майже ніхто не заперечує, що державна підтримка аудіовізуальної індустрії потрібна, — відповіла пані Островська.

— Тут є дискусія про тональність, якість, жанри, доречні чи недоречні теми, інші фахові речі — часто це суб'єктивне бачення, але зрештою така дискусія розвиває справу.

А є просто заперечення без аргументів і дуже багато маніпуляцій.

При цьому ніхто з тих, хто вважає серіали "не на часі", так і не відповів на кілька "больових" запитань, реагуючи на які, держава, власне, й закладала ці кошти в бюджеті.

1) — Що запропонувати масовому глядачу, який потребує різножанрового неінформаційного телеконтенту?

2) — Як протидіяти м'якій пропаганді "русского міра", зашитій в російський розважальний телепродукт, якщо в умовах відсутності української альтернативи українці його легко знаходять і масово дивляться на диджитал-платформах?

3) — Як наповнити український медіапростір українськомовним контентом різних жанрів в умовах війни, коли можливості комерційних мовників фінансувати таке виробництво суттєво впали?

4) — Як зберегти рівень аудіовізуальної індустрії та її фахівців, адже якісне кіно не народжується на порожньому місці, і може скластися така парадоксальна ситуація, що коли серіали стануть "на часі", то робити якісно їх буде нікому?

Я, звісно, не стверджую, що проведений мистецький конкурс відразу закриває всі питання, але **це правильний крок і до глядача, і до незалежності наших креативних індустрій**.

Всі проєкти-переможці мистецького конкурсу, і "Вглиб кролячою норою" не виняток, говорять про сучасність і про той досвід війни, який ми переживаємо.

Для мене це означає, що ми маємо бути дуже обережними з тональністю, емоціями й правдивістю. Ми всі продовжуємо жити в цій же травмуючій реальності, в якій діють герої наших серіалів, відповідно, будь-яка нещирість, фальш, недостовірність відразу зчитуватимуться глядачем і будуть просто образливими для українців.

Для мене **драма чи мелодрама про наше сьогодення є потрібною і важливою тоді, коли це чесна історія** з сюжетом, що не відпускає і дає надію.

> 1) — В ній мають бути близькі й зрозумілі українцям персонажі, чиї життєві ситуація та досвід можуть стати позитивною підтримкою в реальному житті, відволікти, заспокоїти чи, навпаки, показувати шлях до дії.

І звичайно,

> 2) — все це має бути якісно знято, маю на увазі рівень акторської гри, операторську роботу, якість локацій, реквізиту, світла, звуку, гриму і т. п.».

Нагадаємо, ***ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України»***, яке належить до сфери управління ***Міністерства культури та інформполітики***, у травні цього року провело конкурс на виробництво аудіовізуальних творів. Зокрема, учасники подавали ідеї з написання сценаріїв і зйомок серіалів, фільмів та анімації.

Конкурс відбувся 7 червня 2023 року, результати було оголошено 8 червня на сайті ДП «МПІУ». Загалом на конкурс було подано 123 заявки, з яких перемогу здобули 53 проєкти.

Серед тих, хто виграв конкурс, — продакшн «ПроКіно» із двома серіалами («Одна родина» та «Вглиб кролячою норою»).

17 липня 2023-го на сайті Prozorro з’явилась інформація про те, що ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України» уклало договір із ТОВ «ПроКіно» на виробництво 4-серійного мелодраматичного серіалу «Одна родина». Очікувана вартість виробництва цього серіалу — 8 млн грн.

За словами пані Островської, виробництво серіалу «Одна родина» перебуває на стадії завершення. Дату прем'єри і канал, в ефірі якого вона відбудеться, визначатимуть після того, як виробник здасть готовий продукт ДП «МПІУ».

***

Сайт закрито. Офіційний сайт знаходиться за адресою
webportal.nrada.gov.ua
НАЦІОНАЛЬНА РАДА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ
ОФІЦІЙНИЙ ВЕБСАЙТ
ГОЛОВНА · ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР
ВХІД
УКР
Для користувачів із порушенням зору
Мультимедійна платформа іномовлення України ДП
ОПУБЛІКОВАНО 02.03.2022
46
Державне підприємство "Мультимедійна платформа іномовлення України"
Юридична адреса
вул. Хрещатик, буд. 26, м. Київ, Київська обл., Україна
код ЄДРПОУ
40235671
Фактична адреса
вул. Хрещатик, буд. 26, м. Київ, Київська обл., Україна
(044) 586-41-90
office-mail@uatv.pro
Свідоцтво №
ДР-НР № 00133
від
16.01.2017
Вид діяльності
Телемовник; Телерадіоорганізація
Логотип
"UA", "ДОМ"
Формат
"розважально-інформаційний, фільмопоказ"
Засновники
Міністерство культури та інформаційної політики України
частка статутного капіталу
100,00 %
Власники
Міністерство культури та інформаційної політики України

Сайту НЕМАЄ

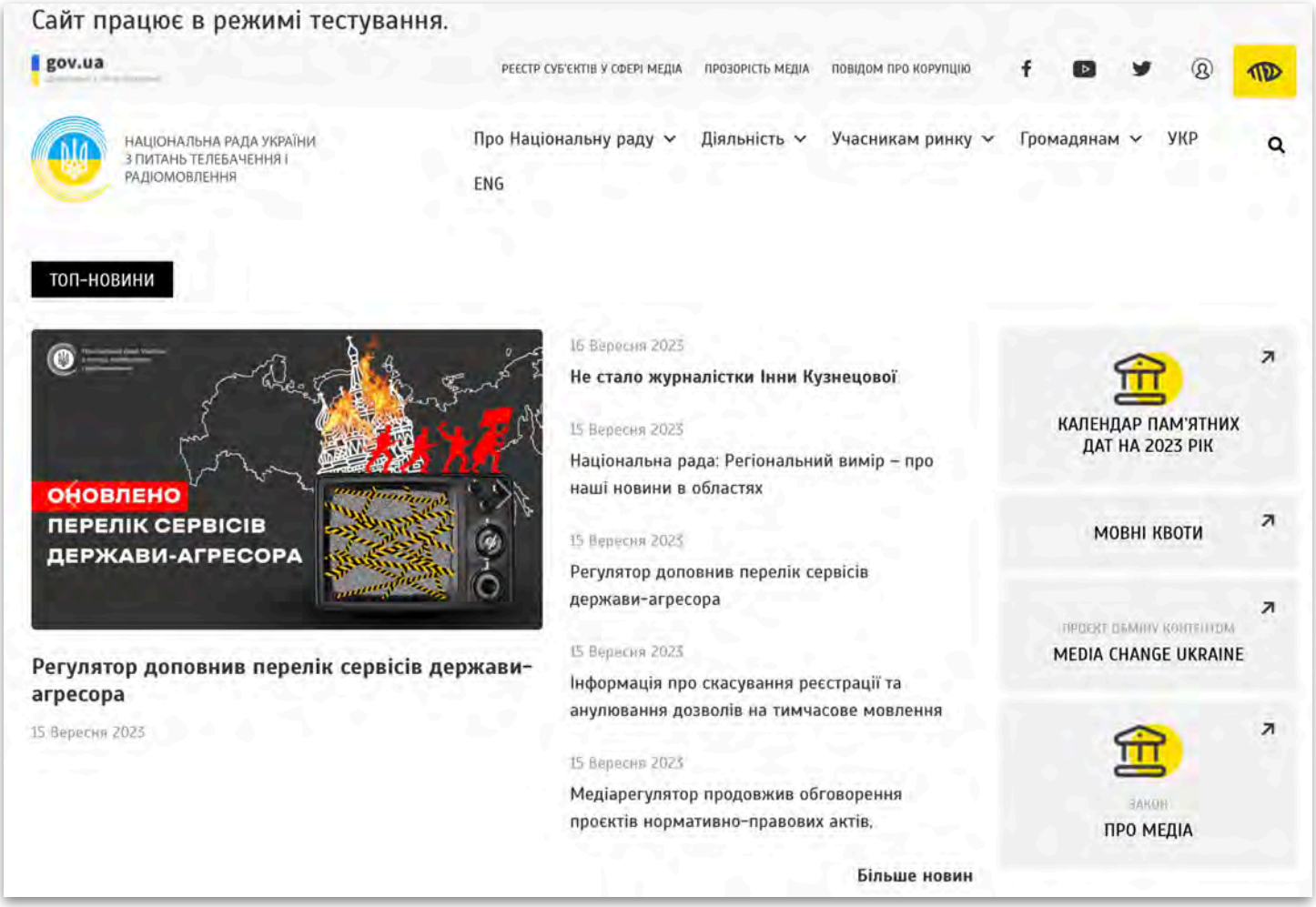

Посилання на інший НЕДІЙСНЕ

***

№ 2.051

"Качка жжот"

2023-09-18

Кущ

По словам нашего замминистра экономики касательно того, что Венгрия кроме зерна, запретила импорт мяса из Украины и еще 25 продуктов:

« Эти произвольные запреты просто смешны.

Я думаю, что Венгрия здесь делает политическое заявление о том, что она хочет заблокировать торговлю с Украиной, а также полностью игнорировать Брюссель.

И именно поэтому я думаю, что это очень смелое движение против нас обоих со стороны Будапешта....

Системный подход Будапешта и Варшавы по игнорированию позиции институтов ЕС в торговой политике, я думаю, будет проблемой для ЕС в целом, потому что здесь нет единства....".

То есть:

1) **- Качке смешно.**
2) **- Он думает в стиле, "галантерейщик и кардинал", то есть "я и Брюссель" и Варшава с Будапештом против нас.**
3) **- В происходящем он видит проблему для ЕС, а не для Украины.**

Делать ничего не хочет.

Из всех моих предложений решил бомбануть пошлинами лишь польские яблоки и новые автомобили из Венгрии.

Последние все равно у нас почти не покупают.

***

№ 2.052

POLITICO

Ukraine will sue Poland, Hungary and Slovakia over agricultural bans

Kyiv plans WTO action against three EU countries over ‘ridiculous’ restrictions, trade chief says.

Poland, Hungary and Slovakia said they would impose their own bans on Ukrainian grain following Commission’s decision to end its restrictions | Ed Ram/ Getty Images

BY JAKOB HANKE VELA

SEPTEMBER 18, 2023 8:16 AM CET

Kyiv will sue Poland, Hungary and Slovakia over their refusal to drop a ban on Ukrainian agricultural products, Ukraine’s Trade Representative Taras Kachka told POLITICO's Brussels Playbook in an exclusive interview.

The bans by the three Central European countries are intended to protect their farmers from a surge in exports from grain superpower Ukraine, following Russia's blockade of Ukrainian ports on the Black Sea. Poland's ruling party is especially keen to stem the flow as its fortunes in an election on October 15 are closely tied to a rural support base, which is embittered by the increase in Ukrainian agricultural exports.

"It is important to prove that these actions are legally wrong. And that's why we will start start legal proceedings tomorrow," Kachka said Sunday evening, adding Kyiv was preparing to retaliate against Polish fruit and vegetable exports.

The three countries have rebelled against the European Commission, which last Friday decided to allow Ukrainian grain sales across the EU.

Poland, Hungary and Slovakia said they would impose their own bans on Ukrainian grain following the Commission's decision to end its restrictions. "In our eyes these measures of Hungary and Poland is a statement of total distrust to the European Commission," Ukraine's trade chief said.

Kachka argued that the open defiance against Brussels by Poland, Hungary and Slovakia was not just an internal matter for the EU, but raised what he called "the biggest systemic concern" — whether international trade partners can trust that Brussels speaks for the EU.

"For many years, it's been the European Commission who is the trade negotiator and trade policy institution for for the whole EU. And we used to work on this basis," Kachka said, adding: "The systemic approach of Budapest and Warsaw of ignoring the position of the EU institutions in trade policy, I think that will be a problem for the EU in general, because there is no unity there."

Kyiv plans to sue the countries at the World Trade Organization rather than via its own trade accord with the EU. "I think that all the world should see how member states in the EU behave towards trade partners and their own Union, because it can influence other states as well."

While Slovakia simply extended the EU's previous ban on four types of grain, Poland imposed additional bans on Ukrainian flour and feed over the weekend. Hungary, Kachka said, is going even further and banning an additional 25 products that had not been discussed before, including meat.

"These arbitrary prohibitions are ridiculous," Kachka said. "I think that Hungary here is making a political statement that it wants to block trade with Ukraine and as well disregard Brussels completely. And that's why I think that this is a very bold movement against both of us from Budapest."

While Hungary's additional bans are mostly symbolic, given that Ukraine does not export much beef or pork to the country, Poland's measures will affect a significant part of Ukraine's exports, Kachka said. Unless Warsaw drops these additional bans,

“we would be forced to retaliate on the additional products, and would prohibit the import of fruit and vegetables from Poland.”

The governments in Budapest and Warsaw have said they are acting to protect their farmers from a surge in Ukrainian products that has depressed prices but Kachka retorted that this reasoning was flawed: “Poland’s ban will not help farmers, it will not affect prices, because prices are global — what they are doing is based on public opinion.”

Poland, Hungary and Slovakia said they would impose their own bans on Ukrainian grain following the Commission’s decision to end its restrictions | Pierre Crom/Getty Images

An EU official told Playbook that Brussels hoped to solve the fight by getting Kyiv to impose its own restrictions on exports in the case of sudden surges.

Asked about that potential deal, Kachka said Kyiv was ready to “take on the responsibility to ensure that export from Ukraine is not creating any tsunami in neighboring countries,” and would impose a system of “real time” export licenses for grains to both “slow down” the exports to neighboring countries and allow Ukraine to “react rapidly” if a surge is detected.

***

Украина подаст в суд на Польшу, Венгрию и Словакию из-за запретов на сельское хозяйство

По словам главы отдела торговли, Киев планирует действия ВТО против трех стран ЕС из-за "смехотворных" ограничений.

Poland, Hungary and Slovakia said they would impose their own bans on Ukrainian grain following Commission's decision to end its restrictions | Ed Ram/ Getty Images

BY JAKOB HANKE VELA

SEPTEMBER 18, 2023 8:16 AM CET

Киев подаст в суд на Польшу, Венгрию и Словакию за их отказ отменить запрет на украинскую сельскохозяйственную продукцию, сказал торговый представитель Украины Тарас Качка в эксклюзивном интервью POLITICO's Brussels Playbook.

Запреки трех центральноевропейских стран призваны защитить своих фермеров от всплеска экспорта из зерновой сверхдержавы Украина после блокады Россией украинских портов на Черном море. Правящая партия Польши особенно стремится остановить поток, поскольку ее судьба на выборах 15 октября тесно связана с базой поддержки в сельской местности, которая озлоблена увеличением украинского сельскохозяйственного экспорта.

"Важно доказать, что эти действия являются юридически неправильными. И именно поэтому мы начнем судебное разбирательство завтра", - сказал Кахка в воскресенье вечером, добавив, что Киев готовится отомстить польскому экспорту фруктов и овощей.

Три страны восстали против Европейской комиссии, которая в прошлую пятницу решила разрешить продажу украинского зерна по всему ЕС.

Польша, Венгрия и Словакия заявили, что введут свои собственные запреты на украинское зерно после решения Комиссии прекратить свои ограничения. "На наш взгляд, эти меры Венгрии и Польши являются заявлением о полном недоверии к Европейской комиссии", - сказал глава отдела торговли Украины.

Кахка утверждал, что открытое неповиновение Брюсселя со стороны Польши, Венгрии и Словакии было не просто внутренним вопросом для ЕС, но подняло то, что он назвал "самой большой системной проблемой" - могут ли международные торговые партнеры доверять тому, что Брюссель говорит от имени ЕС.

"В течение многих лет именно Европейская комиссия является торговым переговорщиком и институтом торговой политики для всего ЕС. И мы работали на этой основе", - сказал Качка, добавив: "Системный подход Будапешта и Варшавы к игнорированию позиции институтов ЕС в торговой политике, я думаю, что это будет проблемой для ЕС в целом, потому что там нет единства".

Киев планирует подать в суд на страны во Всемирной торговой организации, а не по собственному торговому соглашению с ЕС. "Я думаю, что весь мир должен увидеть, как государства-члены ЕС ведут себя по отношению к торговым партнерам и их собственному союзу, потому что это может повлиять и на другие государства".

В то время как Словакия просто продлила предыдущий запрет ЕС на четыре вида зерна, Польша ввела дополнительные запреты на украинскую муку и корма в выходные дни. По словам Кахки, Венгрия идет еще дальше и запрещает еще 25 продуктов, которые ранее не обсуждались, включая мясо.

"Эти произвольные запреты смешны", - сказал Качка.

"Я думаю, что Венгрия делает политическое заявление о том, что она хочет заблокировать торговлю с Украиной, а также полностью игнорировать Брюссель. И именно поэтому я думаю, что это очень смелое движение против нас обоих из Будапешта".

Хотя дополнительные запреты Венгрии в основном символические, учитывая, что Украина не экспортирует в страну много говядины или свинины, меры

Польши повлияют на значительную часть экспорта Украины, сказал Качка. Если Варшава не откажется от этих дополнительных запретов, "мы будем вынуждены отомстить за дополнительные продукты и запретим импорт фруктов и овощей из Польши".

Правительства Будапешта и Варшавы заявили, что они действуют для защиты своих фермеров от всплеска украинской продукции, который снизил цены, но Кахка ответил, что эти рассуждения были ошибочными: "Запрет на Полю не поможет фермерам, он не повлияет на цены, потому что цены глобальные - то, что они делают, основано на общественном мнении".

Poland, Hungary and Slovakia said they would impose their own bans on Ukrainian grain following the Commission's decision to end its restrictions | Pierre Crom/Getty Images

Чиновник ЕС сообщил Playbook, что Брюссель надеется решить проблему, заставив Киев ввести свои собственные ограничения на экспорт в случае внезапных всплесков.

Отвечая на вопрос об этой потенциальной сделке, Качка сказал, что Киев готов «взять на себя ответственность за обеспечение того, чтобы экспорт из Украины не создавал цунами в соседних странах», и введет систему экспортных лицензий на зерно в режиме «в режиме реального времени», чтобы как «замедить» экспорт в соседние страны, так и позволить Украине «быстро реагировать» в случае обнаружения всплеска.

***

№ 2.053

Лоббирующий интересы российских нефтетрейдеров Качка получил миллионные доходы

11.06.2020

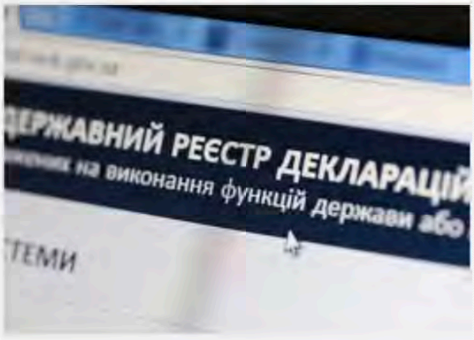

Известный своим содействием в импорте российских нефтепродуктов в Украину заместитель министра экономики **Тарас Качка** задекларировал миллионные доходы за прошлый год.

Как сообщает ***сайт*** Александра Дубинского, Качка получил:

— 1,06 млн грн — заработной платы в международном фонде «Возрождение»;

— 593,7 тыс. грн — зарплаты по совместительству в «Укртрансгазе»;

— 478 тыс. грн — зарплаты в Минэкономики;

— 172 тыс. грн — от эстонской компании «Корпорейт энд»;

— 12,5 тыс. грн — выплата по страховке;

— 5,4 тыс. грн — гонорар от ОО «Интерньюз-Украина»;

— 1,4 тыс. грн — проценты от «Укргазбанка».

Наличными Качки хранит $40 тыс., а на банковских счетах — 500,5 тыс. гривен.

Чиновник совместно с другими лицами владеет домом в Волынской области и квартирой во Львове. У его супруги есть квартира в Киеве, площадью 122,6 кв. м. Сам же Качка не имеет ни земельных участков, ни домов, ни квартир. Единственное, что является его собственностью — это автомобиль Ford Focus 2013 года выпуска, стоимостью 200 тыс. грн.

«Это все официальные доходы и накопления. Однако есть подозрения, что Качка получает дополнительный доход от структур РФ, на которые работает, когда продвигает в Кабмине интересы страны-агрессора. Могут иметь место и активы в России, что стоит проверить и даже расследовать СБУ и НАПК. Тарас Качка открыто ведет в Украине антигосударственную политику, зарабатывает на этом», – отмечают журналисты.

Как сообщал *SKELET-info*, **Качка считает**, что решение Евросоюза приостановить импорт мяса птицы из Украины из-за вспышки птичьего гриппа в Винницкой области строже, чем должно быть.

***

№ 2.054

Министр сельского хозяйства Польши заявил, что его страна не пустит Украину в ЕС, если не будет решен вопрос экспорта украинского зерна

2023-09-18

Кущ

"Если мы сегодня не создадим эти инструменты, Польша точно не согласится на вступление Украины (в Евросоюз).

Учитывая, что экспорт "голого зернового сырья" стал своеобразным Magnum opus нашей политики, получается, что в ЕС мы не вступим, пока не откажемся от сырьевой модели развития.

А от нее, похоже, никто не собирается отказываться.

И знаете, в этом есть очень глубокий смысл.

Сырьевым странам вообще нет никакого смысла куда-то вступать, будь-то торговые союзы или политические надгосударственные объединения.

Ведь мы когда принимает решение куда-то "вступить", исходим исключительно из эмоциональной оценки: "быть в ЕС - это круто" или "быть в ЕС - это цивилизационный выбор украинского народа".

Это все иррациональные оценки, лишенные какого-либо реального содержания.

На самом деле, "вступление" куда-то всегда рассматривается в мире как некий баланс выгод и потерь. Если выгод больше - вступаем, если наоборот - отказываемся от вступления.

В чем смысл торговых союзов?

Твоя страна производит товар Х, но внутренний рынок для него слишком мал. А продвижение на чужие рынки сдерживается квотами, пошлинами, техническими регламентами, требованиями к локализации и т.д.

В то же время, в других странах производят товар У, в котором твоя страна остро нуждается и который производить сама не может. То есть его нет смысла облагать импортными пошлинами (произойдет удорожание импорта).

Так почему бы не объединится тогда в единый торговый союз.

Таким образом, возник прототип ЕС - соглашение об "угле и стали" между Францией и Германией после Второй мировой войны.

Почему такой союз невыгоден сырьевой стране?

Ну, потому что она продает сырье, а это, как правило, биржевой товар, который можно продать где угодно, хоть в Африке, хоть в Азии. Что Украина и делает.

При этом, такие страны потребляют в основном импортные товары, которые выгодно облагать пошлинами для наполнения казны (внутреннего производства почти нет, поэтому нужно облагать импорт).

То есть для сырьевой страны, соглашение о зоне свободной торговли ничего не дает: свое сырье можно продавать на мировых рынкахи и без такого соглашения, а импорт в случае подписания оного придется освободить от пошлин или прниенять минимальные значения, то есть - потерять деньги.

Это подтверждает структура нашей торговли до войны.

Торговый партнер №1 у нас - это Китай.

А самые выгодные торговые партнеры с точки зрения баланса - это Египет и Индия.

Страны, с которыми у нас нет прямых соглашений о ЗСТ (только с Египтом - по "касательной" в рамках Пан-Евро-Мед).

То есть без всяких соглашений, нам выгодно продавать зерно в Китай и облагать пошлинами китайские импортные товары.

Чтобы нам дало соглашение о ЗСТ с Китаем? Ничего, кроме потерь на импортных пошлинах.

Именно поэтому, Норвегия (классическая сырьевая страна) не является членом ЕС и включена в торговое европейское пространство с существенными ограничениями.

Не является членом ЕС и Швейцария, только там вместо сырья - капитал.

Я уже давно писал: успешная Украина - страшный сон для поляков, так как мы в таком случае будем оттягивать на себя все региональные ресурсы: трудовые, инвестиционные, сырьевые, рынки сбыта и т.д.

Но мне не верили, доказывая, что современная модель глобализма допускает выигрыш всех участников торгового сотрудничества.

Ситуация с украинским зерном показала - выигрывают далеко не все.

Простыми словами, с сырьевой экономикой нам нечего делать в ЕС. Сырьевая модель просто не монтируется в европейскую систему.

Европа тратит колоссальные дотации на поддержку своих фермеров во Франции, Польше, Германии. Представьте, если туда хлынут со своим зерном наши ленд-лорды.

Именно поэтому, США подписали с Мексикой соглашение о свободной торговле лишь после того, как мексиканцы начали создавать вдоль границы с Америкой свои промышленные производства - макиладора и отказались от сырьевой модели.

Сейчас Мексика является крупнейшим .... импортером кукурузы из США. Этот импорт осуществлялся в контексте нового соглашения USMCA между Мексикой, США и Канадой.

Таким образом, для вступления в ЕС, Украине нужно отказаться от сырьевой модели развития и научиться перерабатывать свое аграрное сырье.

То есть, наконец, научиться использовать свои абсолютные конкурентные преимущества - природный и сырьевой фактор конкурентоспособности.

Украина, производящая биотопливо, растительный белок, биодобавки, продукты питания - интересна ЕС.

Украина, экспортирующая кукурузу и железную руду - не монтируется в экономическую модель Евросоюза.

Украину с коррупцией при определенных раскладах возьмут в Евросоюз, а вот с сырьевой моделью - нет.

Поэтому, изменись или "не вступи".

И о структуре старой Европы.

У нас очень популярна идея некоего геополитического "союза" с Польшей. Даже польский язык планируем ввести в школах и дать особые права польским гражданам на территории Украины.

В какой-то мере - это является продолжением полькой геополитической доктрины "третьей Европы", "межморья" и т.д.

Польша действительно становится лидером "третьей Европы", в отличие от "первой" (Франция, Германия) и "второй" (Италия, Испания и т.д.).

Но вот будет ли в этом формате место для сильной Украины?

Польша уже обозначила, что будет бороться за место под солнцем и это не заявления Венгрии по поводу языковых прав венгерской меншины в Закарпатье.

Это намного серьезнее, так как и влияние Польши - сильнее.

На мой взгляд, Украина должна сформировать блок "четвертой Европы": усиливая влияние на такие страны как Молдова, Грузия, Армения, Беларусь, балканские страны.

Как написал Плутарх:

"Лучше быть первым в деревне, чем вторым в Риме".

А если более развернуто:

"Говорят, что, когда Цезарь перешел через Альпы и проходил мимо бедного городка с крайне немногочисленным варварским населением, его приятели в шутку спросили со смехом:

"Неужели и здесь есть соревнование в почестях, спор из-за первенства, раздоры среди знати?"

- "Что касается меня, - ответил им Цезарь с полной серьезностью, - то я предпочел бы быть первым здесь, чем вторым в Риме".

***

№ 2.055

Предупреждал - получаем

2023-09-18

Кущ

С середины прошлого 2022 года пишу о том, что выплачивая проценты по депозитным сертификатам в пользу коммерческих банков, НБУ, по сути, залазит в наш с вами карман.

Делает он это с помощью приватизации "сеньоража" - дохода от права выпуска денег.

В Средние века, эта прибыль принадлежала "сеньору", который обладал монопольным правом на чеканку монет со своим профилем.

В наше время, этот доход принадлежит народу в виде монопольного права государства печатать фиатные деньги с профилем исторических героев на банкнотах.

В данный момент, мы наблюдаем "кражу века" - **похищение более 100 млрд грн народных денег в виде прибыли НБУ**.

По своей экономической сути, это равноценно краже золота и кэша из хранилища центрального банка.

А теперь о механике.

Нацбанк - это аналог обычного финансового учреждения, только с правом эмиссии денег.

В активе у него - кредиты, которые он выдает коммерческим банкам (рефинансирование), валюта, золото и вложения в ценные бумаги.

В том числе, в военные облигации Минфина (400 млрд грн).

Так формируются доходы центрального банка.

А в пассиве - он выплачивает проценты по депозитным сертификатам коммерческих банков. Так формируются расходы НБУ.

Разница между доходами и расхордами регулятора - та самая прибыль, которую он должен передать государству.

По военным облигациям Нацбанк получает процент равный его же учетной ставке. То есть, НБУ сам устанавливает себе доходность по облигациям Минфина.

> В прошлом году, учетная ставка в январе-июне была на уровне до 10% и лишь затем - была повышена до 25%.
>
> Но даже полгода такой ставки позволили НБУ перечислить в бюджет прибыль в размере 72 млрд грн.

В 2024 году, НБУ планирует перечислить в бюджет прибыль в размере всего лишь 17 млрд грн или на 55 млрд грн меньше (падение почти в 4,3 раза!).

Основная причина этого - **колоссальные выплаты по депозитным сертификатам в пользу банков, которые составят в этом году порядка 100 млрд грн**.

То есть,

> **— если бы НБУ не запустил «схему с депозитными сертификатами», его прибыль составила бы примерно 120 млрд грн, а не 17 млрд - как получилось по факту.**

То есть

— у государства забрали и перераспределили в пользу коммерческих банков порядка 100 млрд грн.

Понятно, что операции по иммпобилизации свободной ликвидности банков нужны.

Но,

— это должны быть операции с более низкими ставками и не с такими объемами, когда почти вся ликвидность уходит в депозитные сертификаты, которые замещают кредитование реального сектора экономики.

Действия НБУ привели к перераспределению прибыли государства от выпуска денег в размере 2,7 млрд дол в пользу ограниченной группы банков.

Кстати, об этом же риске, только на примере европейской модели, писал и профессор ***Грауве***, один из ведущих западных экономистов в сфере инструментов монетарной политики.

Я предупреждал о том, что так будет еще с середины прошлого 2022 года.

***

№ 2.056

Як Коломойський хоче відбитися в США через судове оскарження в Україні

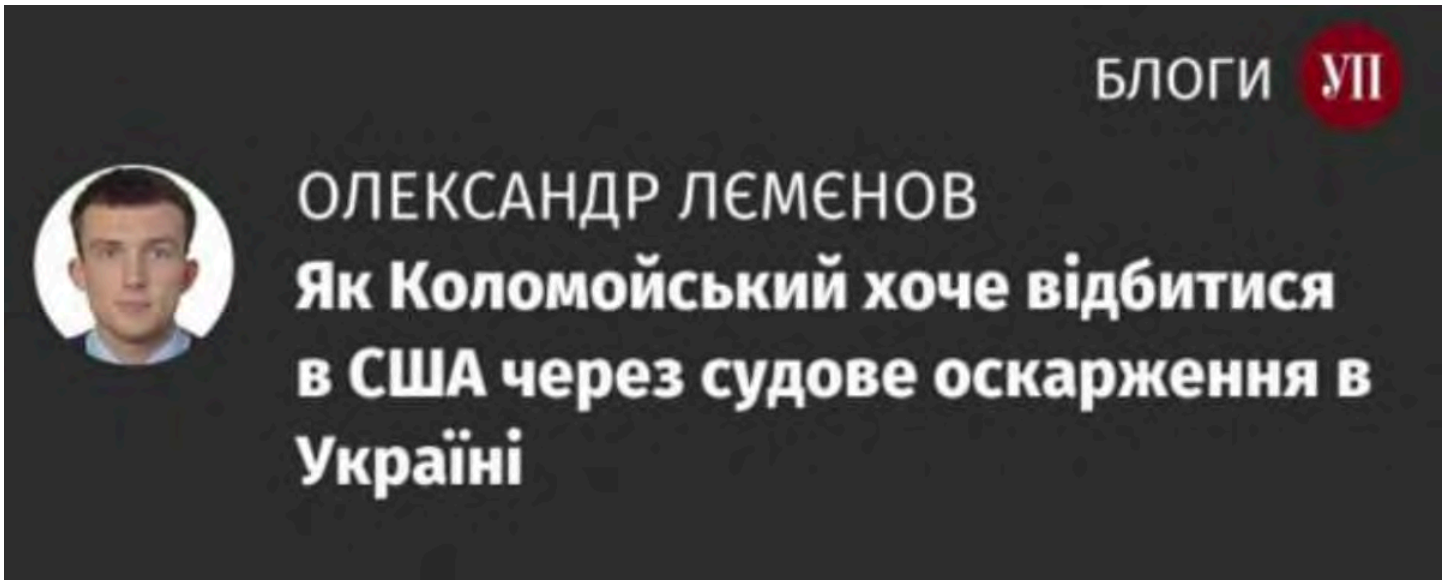

2023-09-18

ОЛЕКСАНДР ЛЄМЄНОВ

Засновник StateWatch

Доля олігархату завжди мене цікавила, як і їхня "економіка". Зрештою, років 12-15 тому читав розділ в одній з фундаментальних праць по економічній теорії щодо олігархономіки. А по факту, ми в цьому живемо останні 30 років.

Тому спробуємо зрозуміти, як саме вчергове група "Приват" спробує на базі бажаного рішення від українських служителів Феміди закрутити реверанс в США.

Отож, сьогодні – 18 вересня 2023 року – Господарський суд міста Києва, а саме суддя В. Бондарчук, повторно розгляне одну з двох ключових справ (N910/12559/20) за позовом НЗФ, який контролюється Коломойським і Боголюбовим.

Нагадаю, що 17 травня 2023 року у цій справі Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду задовольнив скаргу банку та скасував рішення, які були ухвалені по зазначеній справі. ПриватБанк відмічав, що у НЗФ відсутні права щодо припинення зобов'язань, за якими він просив визнати припиненими, як і відсутні порушення банку щодо подібних неіснуючих в українському законодавстві прав, за захистом яких звертається НЗФ.

Поясню ще одну деталь.

Коломойський і Боголюбов вимагають припинення зобов'язань за кредитними договорами із ПриватБанком, які було укладено в кінці нульових та на початку 2010-х років.

Але

> **1) — тоді, коли укладались ці вкрай дивні угоди, зазначена фінустанова належала зазначеним олігархам.**

При цьому,

> **2) — вищезгадані кредити є елементами складної схеми виведення коштів, яка наразі досліджується Канцлерським судом штату Делавер (США), внаслідок створення якої ПриватБанк зазнав колосальної фінансової шкоди.**

Частково цю схему, проте в контексті придбання нерухомості розглядає і Міністерство юстиції США. Останні й ініціювали цивільну конфіскацію активів, придбаних за кошти, набуті злочинним шляхом. Очевидно, що схематоз, створений так званою групою Приват.

Для юристів очевидно, що

> — Коломойський і Боголюбов вирішили скористатись нагодою і **використати рішення національних судів, щоб згодом використати**

їх для спроби припинення судових процесів і кримінальне переслідування в Сполучених Штатах, які вже тривають багато років.

Там йдеться про 685 млн доларів відшкодування шкоди, завданої ПриватБанку, та й це без відсотків. Уявіть, наскільки треба бути самовпевненими і не відчувати подальшої міри відповідальності, щоб прокрутити таку схему.

Також показово, як юрособи-позичальники, що безпосередньо пов'язані з колишніми власниками, зокрема і НЗФ, подали проти вже державного ПриватБанку понад 200 позовів. Проте всі ці справи було об'єднано в більше 14 консолідованих проваджень, які за результатами маніпуляцій із автоматизованою системою розподілу справ було розподілено на "прихильних" суддів. Це давня історія, яку всі розуміють – "крутити" позов до того часу, допоки він не "впаде" на "правильного служителя ~~Феміди~~ олігархів".

У позовах міститься вимога припинити їхні кредитні договори з ПриватБанком, визнавши їх такими, що начебто виконані належним чином. Однак, це не так. Ніщо не виконано в законний спосіб, адже майже всі кошти для погашення кредитів позичальники отримували від інших кредитів за допомогою складної схеми перекредитування.

Простими словами,

1) — Коломойський хоче уникнути в США і, зокрема, відповідальності за незаконні кредитні угоди, подальші транзакції коштів і придбання майна в США, "підклавши собі соломку" із рішень українських судів, винесених "прихильними" служителями Феміди.

Схема проста, як двері,

2) — позитивне рішення береться за основу і подається до представників американської Феміди.

І вуаля, кредитні угоди "обнуляються", Коломойський "відскакує" від представників судової гілки влади в США та їхніх правоохоронців.

Але це відбувається лише в його мріях, адже як казав класик "Життя – це супермаркет, бери, що хочеш, але каса – попереду".

***

№ 2.057

2023-09-18

Ніколов

Нещодавно мені показали документ про те, що ***енергетики Шурми-Галущенка*** вважають таємницею.

Серед сєкрєтіків - кошторисні ціни, які підрядник захоче визначити конфіденційними в угоді з "Енергоатомом". Я не знаю як нам повезло, але в цьому тендері кошторис на 168 мільйонів засвітився. Як по мені, це приговор.

Ну ж бо тупе порівнянні цін сталевої арматури 70 тисяч гривень за тону у атомників і 37 тисяч у "Укренерго" - це просто катастрофа. І це ж ще Держвідновлення не показало свої кошториси по електропідстанціям.

От уявість собі, що у "Укренерго" і Держвідновлення арматура буде вдвічі дешевшою від "Енергоатому".

От як далі прикривать цю шаурмятню?

І ми ж не про пять копійок пишемо. От про 168 мільйонів. А це ж скільки разів "Енергоатом" нас нафіг послав з запитами по кошторисами на інші об'єкти...

В общім, **двійні підходи ОПи до різних енергобудівельників цілком очевидні. Своїм - Х2, чужим - Татаров**.

***

«Енергоатом» вдвічі задрав ціни на бетон для проекту по переробці радіоактивних відходів на 168 млн

2023-09-18

Анна ***Сорока***, *«Наші гроші»*

ВП «Атомпроектінжиніринг» ДП «НАЕК «Енергоатом» 24 серпня уклав угоду з ТОВ «Атоммонтажсервіс» про будівництво комплексу по переробці радіоактивних відходів на Хмельницькій АЕС на 168,26 млн грн. Про це повідомляється у системі «Прозорро».

Цьогоріч мають виконати закриття теплового контуру з монтажем основного устаткування блоку переробки радіоактивних відходів на ХАЕС. Роботи закупили без торгів, написавши, що їх може виконати виключно певний суб'єкт господарювання у випадку відсутності конкуренції з технічних причин. Проте кошторисну документацію все ж оприлюднили.

Найбільша сума у 39,85 млн грн іде на просторові каркаси з невідомими характеристиками по 205 тис грн/т. Ще 30,94 млн грн відведено на щити опалубки по 7 266-8 680 грн/кв. м, про які також нічого достеменно невідомо. Однак у підсумковій відомості ресурсів є й зрозумілі позиції, зокрема готові бетонні суміші. Причому однакові види враховані по різних цінах.

Наприклад, основний обсяг бетону В30 М400 крупністю заповнювача більше 40 мм на 7,89 млн грн коштує **4 097 грн/куб. м**. Це чиста відпускна ціна, бо вартість доставки на 30 км і складські витрати вказані окремо – 618 грн і 94 грн за кубометр. А поряд такий бетон коштує вже вдвічі дорожче – **8 300 грн/куб. м**, проте у стовпчиках вартості доставки та складських витрат стоять прочерки. Це може означати або виробництво суміші на місці, або включення вартості доставки на невідому відстань і складських витрат у відпускну ціну.

Або ж навпаки: основний обсяг бетону В30 М400 крупністю заповнювача 10-20 мм на 3,00 млн грн зазначено по **8 241 грн/куб. м** із прочерками у стовпчиках вартості доставки та складських витрат, а ще трохи на 30 тис грн – по чистій відпускній ціні **4 157 грн/куб. м**.

Суміші бетонні готові важкі, клас бетону В30 [М400], крупність заповнювача більше 40 мм	м3	1926,66725	4007,6 7721311,67	3414,00 6577641,99	515,02 992272,17	78,58 151397,51	30 км.
Суміші бетонні готові важкі, клас бетону В30 [М400], крупність заповнювача більше 40 мм	м3	50,398	6916,65 348585,33	6916,65 348585,33	- -	- -	
Суміші бетонні готові важкі, клас бетону В30 [М400], крупність заповнювача більше 10 до 20 мм	м3	7,238	4058,6 29376,15	3464,00 25072,43	515,02 3727,71	79,58 576,01	30 км.
Суміші бетонні готові важкі, клас бетону В30 [М400], крупність заповнювача більше 10 до 20 мм	м3	363,643	6867,36 2497267,39	6867,36 2497267,39	- -	- -	

Підпис під фото: Ціни у підсумковій відомості ресурсів без ПДВ

У будь-якому разі всі ці ціни значно вищі від ринкових.

Рівненський виробник «Захід-Авто Бетон» у серпні пропонував бетони В30 М400 класу П3 за легкоукладальністю по 2 840 грн/куб. м і класу П4 (під бетононасос) по 3 015 грн/куб. м.

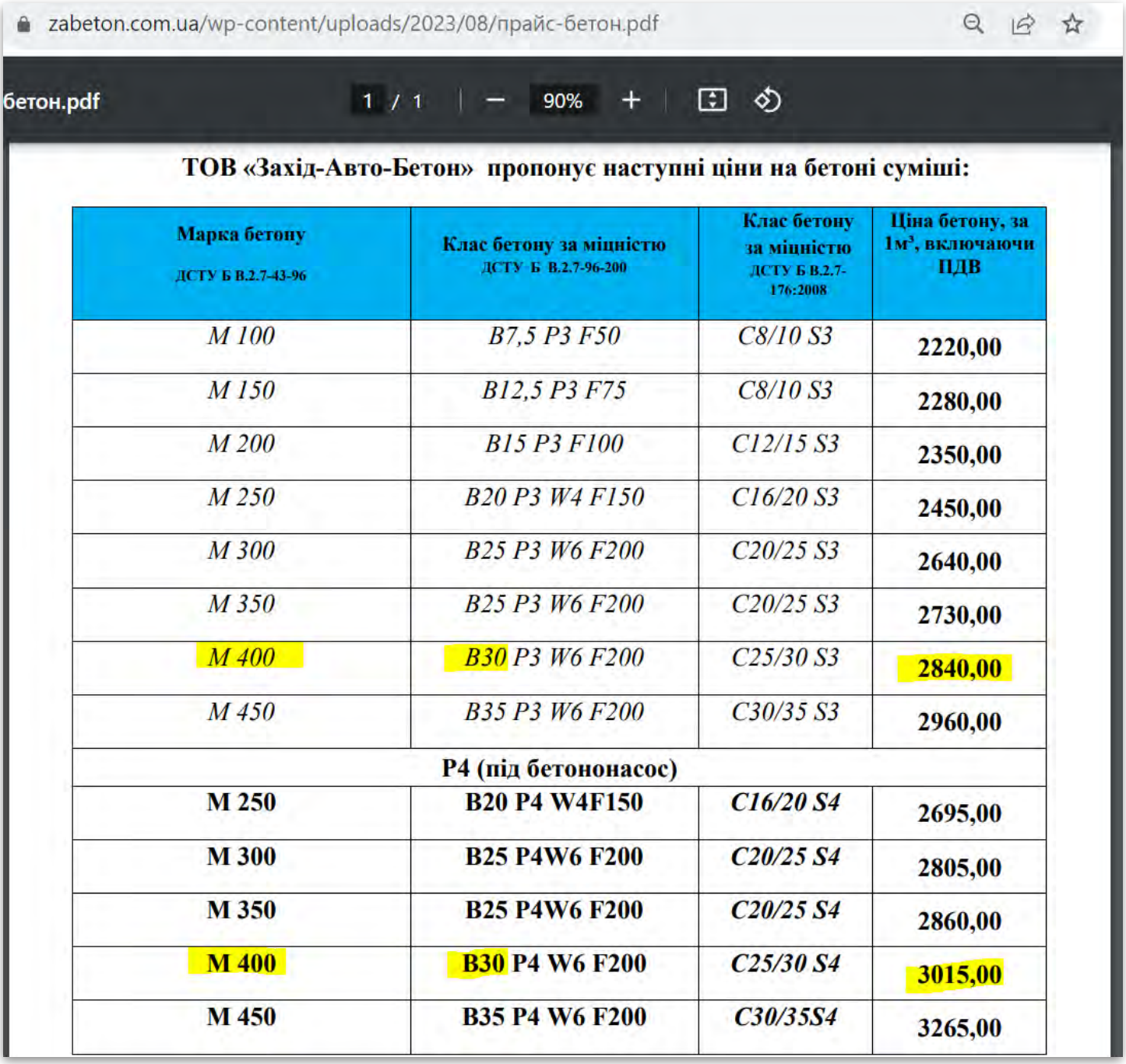

zabeton.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/прайс-бетон.pdf

бетон.pdf 1 / 1 90%

ТОВ «Захід-Авто-Бетон» пропонує наступні ціни на бетоні суміші:

Марка бетону ДСТУ Б В.2.7-43-96	Клас бетону за міцністю ДСТУ Б В.2.7-96-200	Клас бетону за міцністю ДСТУ Б В.2.7-176:2008	Ціна бетону, за 1м³, включаючи ПДВ
М 100	*В7,5 Р3 F50*	*С8/10 S3*	**2220,00**
М 150	*В12,5 Р3 F75*	*С8/10 S3*	**2280,00**
М 200	*В15 Р3 F100*	*С12/15 S3*	**2350,00**
М 250	*В20 Р3 W4 F150*	*С16/20 S3*	**2450,00**
М 300	*В25 Р3 W6 F200*	*С20/25 S3*	**2640,00**
М 350	*В25 Р3 W6 F200*	*С20/25 S3*	**2730,00**
М 400	*В30 Р3 W6 F200*	*С25/30 S3*	**2840,00**
М 450	*В35 Р3 W6 F200*	*С30/35 S3*	**2960,00**
Р4 (під бетононасос)			
М 250	**В20 Р4 W4F150**	***С16/20 S4***	**2695,00**
М 300	**В25 Р4W6 F200**	***С20/25 S4***	**2805,00**
М 350	**В25 Р4W6 F200**	***С20/25 S4***	**2860,00**
М 400	**В30 Р4 W6 F200**	***С25/30 S4***	**3015,00**
М 450	**В35 Р4 W6 F200**	***С30/35S4***	**3265,00**

Ціни у прайс-листі «Захід-Авто Бетон» із ПДВ

У серпневому прайс-листі київської групи «Ковальська» бетони В30 для будівництва і підлог зазначені по 3 168-3 624 грн/куб. м, а для відкритих майданчиків і доріг – по 4 248 грн/куб. м.

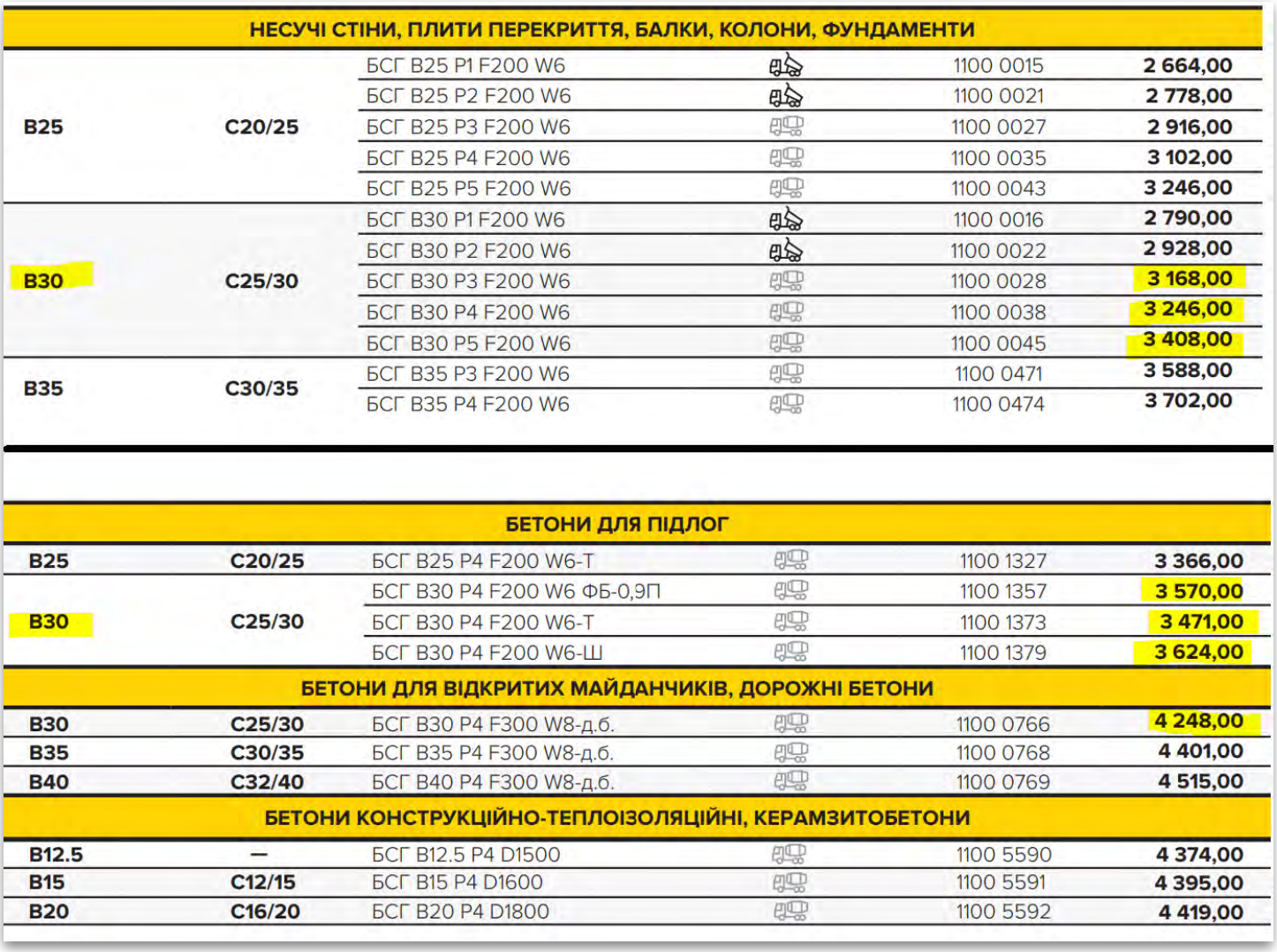

НЕСУЧІ СТІНИ, ПЛИТИ ПЕРЕКРИТТЯ, БАЛКИ, КОЛОНИ, ФУНДАМЕНТИ					
B25	C20/25	БСГ B25 P1 F200 W6		1100 0015	2 664,00
		БСГ B25 P2 F200 W6		1100 0021	2 778,00
		БСГ B25 P3 F200 W6		1100 0027	2 916,00
		БСГ B25 P4 F200 W6		1100 0035	3 102,00
		БСГ B25 P5 F200 W6		1100 0043	3 246,00
B30	C25/30	БСГ B30 P1 F200 W6		1100 0016	2 790,00
		БСГ B30 P2 F200 W6		1100 0022	2 928,00
		БСГ B30 P3 F200 W6		1100 0028	3 168,00
		БСГ B30 P4 F200 W6		1100 0038	3 246,00
		БСГ B30 P5 F200 W6		1100 0045	3 408,00
B35	C30/35	БСГ B35 P3 F200 W6		1100 0471	3 588,00
		БСГ B35 P4 F200 W6		1100 0474	3 702,00
БЕТОНИ ДЛЯ ПІДЛОГ					
B25	C20/25	БСГ B25 P4 F200 W6-Т		1100 1327	3 366,00
B30	C25/30	БСГ B30 P4 F200 W6 ФБ-0,9П		1100 1357	3 570,00
		БСГ B30 P4 F200 W6-Т		1100 1373	3 471,00
		БСГ B30 P4 F200 W6-Ш		1100 1379	3 624,00
БЕТОНИ ДЛЯ ВІДКРИТИХ МАЙДАНЧИКІВ, ДОРОЖНІ БЕТОНИ					
B30	C25/30	БСГ B30 P4 F300 W8-д.б.		1100 0766	4 248,00
B35	C30/35	БСГ B35 P4 F300 W8-д.б.		1100 0768	4 401,00
B40	C32/40	БСГ B40 P4 F300 W8-д.б.		1100 0769	4 515,00
БЕТОНИ КОНСТРУКЦІЙНО-ТЕПЛОІЗОЛЯЦІЙНІ, КЕРАМЗИТОБЕТОНИ					
B12.5	—	БСГ B12.5 P4 D1500		1100 5590	4 374,00
B15	C12/15	БСГ B15 P4 D1600		1100 5591	4 395,00
B20	C16/20	БСГ B20 P4 D1800		1100 5592	4 419,00

Підпис під фото: Ціни у прайс-листі «Ковальської» з ПДВ

Крім того, нещодавно «Укренерго» оприлюднило ціни матеріалів у проектах із будівництва захисту від «шахедів» на електричних підстанціях по Україні. У них міцніший бетон С32/40 (це відповідає класу В40, який відсутній в «Енергоатома») врахований по 3 900 грн/куб. м.

Гарячекатана арматурна сталь класу А-1 обійдеться у 60-63 тис грн/т, а класу А-III – у 57-70 тис грн/т. У стовпчиках вартості доставки та складських витрат переважно теж прочерки. В «Укренерго» гарячекатана арматурна сталь класу А-III була врахована по ціні 36 570 грн/т.

«Атоммонтажсервіс» із міста Нетішин Хмельницької області належить Володимиру Вознюку та депутату Нетішинської міськради і голові фракції «Батьківщини» Сергію Вознюку. Раніше компанія приходила на тендери «Енергоатома» із продукцію ВАТ «СвердНДІхіммаш» із групи «Атоменергомаш» зі складу російського державного концерну «Росатом». Також «Атоммонтажсервіс» був субпідрядником угорської компанії «EVIG Mérnök-Vállalkozói Kft», яка поставляла «Енергоатому» продукцію угорської компанії «Ganz Engineering es Energetikai Gepgyarto Kft» зі складу того ж держконцерну «Росатом».

Загалом із 2016 року «Атоммонтажсервіс» отримав державних підрядів виключно в «Енергоатома» та підрозділів Нетішинської міської ради на суму 2,27 млрд грн.

***

№ 2.058

У каждой ошибки есть фамилия, имя и отчество

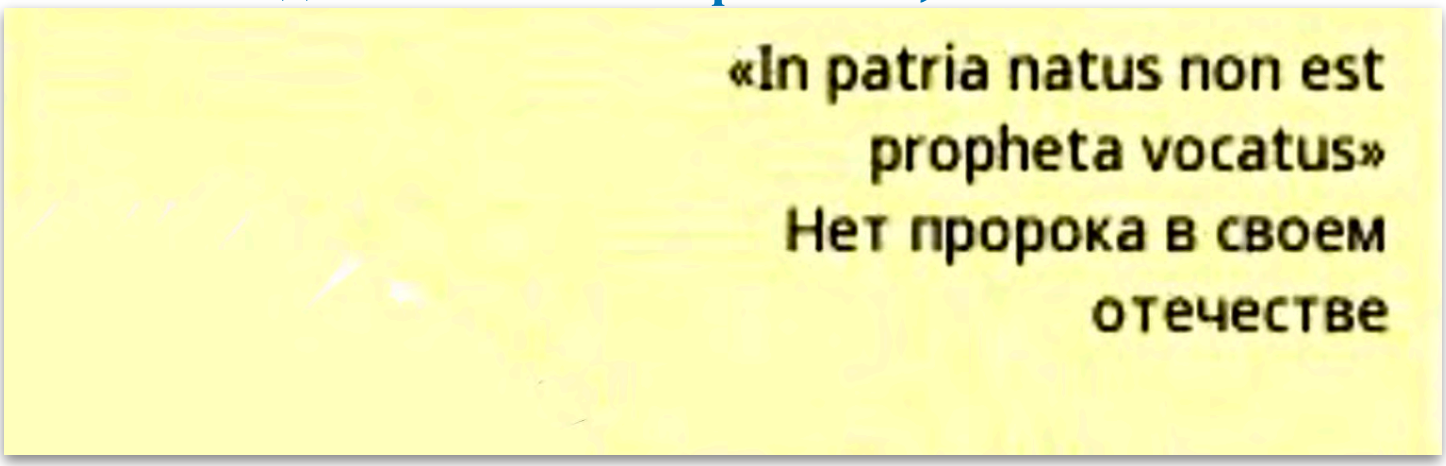

2023-09-15

Кущ

Украина - страна ошибок-сирот. Безымянных провалов, за которые никто не хочет отвечать.

Я, наверное, один из немногих экономистов, которые в Украине последовательно отстаивали необходимость развития промышленности и проведения современной промышленной политики.

Потому что именно промышленность создает первотолчок в движении капитала, создает спрос на научные разработки и инновации, является стимулом развития образования.

Но все эти годы мне приходилось действовать почти в одиночку.

Спорить с идиотами, которые вещали о "сервисном характере украинской экономики", расписывали в слайдах концепцию "зерно и мозги".

Отправлять в бан еще больших идиотов, которые скалились и писали в комментариях "любители промЫшленности".

А тепер, дорогие друзья, **мы просто пожинаем плоды своей безголовости и будем пожинать, так как нашими экономическими школами руководят те самые люди**.

Нация, которая не сделала вывод после допущения роковых ошибок, обречена высиживать "роковые яйца", из которых вылупятся новые беды.

И когда эти с позволения сказать экономисты кричат «где наши ракеты и танки!» — Я смеюсь сквозь слезы. Это означает, что каждый из них должен лупить себя по затылку и рвать волосы на узких лбах!

Недавно просматривал архивы своих статей и обнаружил анализ отчета премьера ***Гончарука*** в парламенте в 2019-м году.

Прочтите мое интервью, которое было записано четыре года назад. Сколько с тех пор можно было сделать, скольких ошибок избежать.

"- О чем должен говорить руководитель правительства?

- Самый серьезный момент - падение промышленного производства.

Видим разрушение индустриального ядра экономики.

В четвертом квартале 2019-го, уже при Гончаруке, деиндустриализация стремительно ускорилась.

В прошлом году промышленное производство сократилось на 1,8 процента. Имеем такой показатель впервые с 2016 года. Но тогда это можно было объяснить аннексией Крыма и войной на Донбассе.

Премьер не дал никакой оценки этому факту.

Министр экономики Тимофей Милованов говорил в середине декабря 2019-го, что за прошлый год промышленное производство сократится на 0,6 процента. Через две недели Госстат показал 1,8%.

Правительство фактически сорвало стоп-кран украинской экономики.

- Какие могут быть последствия такого падения?

Наша власть пытается убедить всех, что Украина может перейти к сервисной экономике, развивать только сектор услуг и богатеть.

Но в базовых экономических документах Европы заложены тезисы о развитии промышленности.

В Лиссабонской стратегии ЕС говорится, что промышленность - решающий фактор улучшения уровня жизни населения.

Более 100 стран, которые генерируют около 90 % мирового валового внутреннего продукта, привлекали иностранные инвестиции за счет наращивания промышленного потенциала, его адаптации к современным условиям.

И благодаря национальным промышленным политикам.

Промышленность - это ядро экономики.

Составляет 20-30 % ВВП. Важна для других отраслей. Привлекает иностранные инвестиции, формирует основной спрос на инновации. Поэтому дает стимул для развития науки и образования.

После деиндустриализации экономики идет десоциализация государства. Страна не сможет выполнять свои функции перед обществом. Например, выплачивать пенсии.

- Чтобы совладать с промышленным падением, Минэкономики создало специальный штаб.

- Он себя не проявил. Чтобы остановить спад, надо сформировать соответствующую политику.

К нам не придут инвестиции, даже если на границе их будут встречать няни и укладывать в люльки.

Инвестор идет туда, где понимает алгоритмы развития, может предусмотреть государственную стратегию.

Ему нужны ***точки роста*** - никто не вкладывать деньги в невыгодное дело, - а также удобные ***точки входа*** в экономику.

Промышленная политика государства можно сравнить с меню в ресторане.

Инвестор - клиент. Государство - это официант. Который должен объяснить, что может предложить и за какую плату. Если инвестор имеет пожелания, государственные органы должны удовлетворить их.

В Казахстане есть финансовый центр на пересечении Европы и Азии. Он решает вопросы инвестора: от получения вида на жительство до выделения земельных участков через механизм специальных экспат-центров.

Наше государство до сих пор не сформировало даже меню, то есть основу промышленной политики.

- Какой она может быть?

- Надо определить свои предпочтения.

Есть много населения и потенциально масштабный внутренний рынок.

У нас есть эффективный аграрный сектор, что позволяет обеспечивать людей дешевыми продуктами.

Поэтому надо делать межотраслевой кластер промышленности и аграрного сегмента.

Инфраструктура требует больших капиталовложений - она не видела радикального ремонта со времен СССР.

Деньги вкладывать надо и в людей - образование и здравоохранение нации, то есть увеличивать инвестиции государства в социальный капитал.

Отдельный пункт - земельная реформа. Но не та, которую предлагает правительство. А чтобы рынок земли стимулировал *фермерство*.

Идею ***кластеров*** предложил Майкл ***Портер***, который был председателем межведомственной комиссии по конкурентоспособности во времена президента США Рональда ***Рейгана***.

Предусматривает поддержку отдельных секторов экономики, объединяющих науку, образование и промышленность.

У нас это может быть авиастроение. Мы почти уничтожили эту отрасль.

А поляки создали авиадолину и собрали свой вертолет для армии по стандартам НАТО.

- Есть ли еще успешные примеры для Украины?

- Китай понимал, что не сможет развивать всю экономику. Создавал индустриальные и технологические парки.

Таким путем идут поляки и турки.

Привлекают инвесторов, помогают с инфраструктурой, предоставляют пакеты налоговых льгот.

Так создаются экстерриториальные экономические объединения.

Их смысл в том, что государство, с одной стороны, сохраняет незыблемым суверенитет над этими территориями.

С другой - там действует альтернативный судебно-административный механизм управления.

Казахстан, создавая финансовый центр, ввел для него отдельный суд на принципах английского права с английскими судьями.

Мир переходит к эндогенной модели экономики.

Она закрытая, направленная на минимизацию внешних рисков и создание внутренних факторов развития.

Тогда бизнес инвестирует в промышленность, а государство - в социальный капитал.

Украина же остается страной, где экономика развивается благодаря нестабильным вещам.

Когда-то промышленные группы строили свои конкурентные преимущества на дешевом газе с РФ. За это мы дорого заплатили.

Аграрный сектор растет благодаря дешевой аренде земли. Это не обеспечивает устойчивого развития.

Украине нужно увеличивать производительность труда. Государству - инвестировать в людей.

- Какие реформы нужны?

- Изменить налоговую систему. Мы - сырьевая страна, а получаем по экспорту где-то 500 млн грн в виде пошлин.

Это очень мало.

Еще возмещаем НДС экспортерам сырья на 4 млрд долларов в год.

Другие сырьевые страны пытаются облагать экспорт сырья.

— Эти деньги идут в национальный резервный фонд.

— Их вкладывают в реформы и развитие сфер, которые создают товары с высокой добавленной стоимостью.

Украина же не пытается преодолеть свое сырьевое проклятие.

В этом не заинтересованы олигархи, которые работают на экспорт.

Если бы с начала 2000-х начали формировать резервный фонд, сегодня имели бы несколько десятков миллиардов долларов, инвестированные в повышение уровня добавленной стоимости.

- Открытие рынка земли даст толчок экономическому росту?

- Мораторий надо снимать. Но как?

- **Кто получит выгоду от нынешней реформы, можно определить по максимальному объему земли в одних руках**. **Если остановятся на 100-200 га, выигрывают фермерские хозяйства. Если же будет 200.000 или даже 10.000 га - агрохолдинги.**

Сейчас, конкурируя за аренду, побеждают фермеры. С 1 гектара могут получить 700-800 долларов добавленной стоимости. Агрохолдинги - 200-250 долларов. Поэтому фермер может предложить более высокую арендную ставку.

Когда рынок земли откроют, конкурировать будут деньгами, которые готовы заплатить владельцу за надел. |

Фермер проигрывает, потому что у большой компании больше ресурсов.
За ними преимущественно стоят западные фонды, которые готовы купить землю.

Фактически ею владеть будет кредитор, то есть иностранная компания. Будем терять ежегодно несколько миллиардов долларов в виде "вечной" земельной ренты. Сейчас ее платят населению - владельцам паев, а после открытия рынка будут выводить за границу в пользу западных пенсионных и инвестиционных фондов.

- Какой формат рынка земли был бы оптимален?

- Законопроект предусматривает внесение поправок в Земельный кодекс. А стоило принять новый.

На мировом рынке земли происходят большие изменения.

Есть такое явление, как *land grabbing* - захват земель слабых государств финансовыми корпорациями.

— На Мадагаскаре из-за этого население почти голодает.

Новый земельный кодекс должен минимизировать риски.

Надо внести изменения в Конституцию и определить фермерское хозяйство как базовый элемент землепользования.

После этого открывать рынок.

На первые пять лет - только для физических лиц с ограничениями до 500 гектаров в одни руки.

За это время государство увидит, как работает модель. По ходу можно вносить коррективы.

Мы потеряли шанс совместить две реформы - земельную и пенсионную.

Все говорят, что нужна накопительная система. Но на чем эти негосударственные пенсионные фонды могли бы зарабатывать деньги для вкладчиков?

Любой актив в Украине обесценивается, и его можно украсть. Но не землю.

Стоило дать возможность накопительным пенсионным фондам покупать наделы. Так они накапливали бы свой актив, а на ренте зарабатывали бы для пенсионеров.

- Что пошло не так?

- Экономические практики говорят: что **чем более высокую процентную ставку государство устанавливает по своим долгам, тем больше инвестиций вымывается из среднего и малого бизнеса**.

Вкладывать деньги становится выгоднее в государственные облигации, а не в предпринимательство.

Украине важно победить бедность. Для этого нужен рост от 5 %.

Иначе не догоним даже Польшу, Чехию, Турцию.

Милованов сказал, что мы на 50 лет отстали от Беларуси.

Необходима человекоцентричная политика.

- Какие отрасли могли бы обеспечить нужный рост ВВП?

- Украине нужно динамичное развитие. Его может обеспечить промышленность.

Главное - выделить перспективные направления.

Милованов называет драйвером сельское хозяйство или химическую промышленность.

Однако первая сфера - полностью сырьевая, а вторая - это лишь 2 % всей экономики страны. Эти варианты нам не подходят.

Можем создать промышленные кластеры на базе имеющихся с советских времен научно-промышленных комплексов.

В частности, машиностроения, в том числе для нужд собственной инфраструктуры - железные дороги.

Для сельского хозяйства - аграрно-промышленный кластер, электротехнический кластер, биотехнологический и фармацевтический, кластер промышленных металлов, космическую и авиадолину, зону порто-франко, кораблестроительный кластер, химический и тому подобное.

Каждая гривна должна найти украинскую продукцию, как говорил Рональд Рейган, запуская модель "рейганомики" относительно доллара и американских товаров.

Синтез промышленности и сельского хозяйства может дать мощный кумулятивный эффект.

Государство могло бы компенсировать проценты по кредитам на покупку украинской техники, как это делает Беларусь.

Следует развивать грузовые авиаперевозки, создавать мультимодальные логистические центры на пересечении товарных потоков из Азии в Евросоюз, строить среднемагистральные пассажирские и транспортные самолеты.

Бразилия смогла создать собственный грузовой Embraer. И мы его хотим покупать, имея свой проект АН-70.

У нас большой логистический потенциал.

Беларусь встроила свою страну в новый Шелковый путь с Китаем, зарабатывает большие деньги. Мы потеряли эту возможность. Но еще можем воспользоваться речным потенциалом пути из Прибалтики в Черное море.

Биотехнологии также могут стать одним из драйверов развития - это также пересечение потенциала сельского хозяйства, промышленности, науки и образования.

Эта отрасль будет ключевой в новом, шестом технологическом укладе НБИК-конвергенции, который запускается в мире (нано-, биоинформационные и когнитивные технологии. - ред.).

После 2009-го Украина должна была испугаться и начать глубинные структурные реформы.

> 1) — Южная Корея была в аналогичной ситуации в 1997-м. Имели экономику, подобную нашей. Финансово-промышленные группы - чеболи - занимались всем сразу.
>
> 2) — Провели масштабные реформы.
>
> 3) — Заблокировали горизонтальное развитие чеболи. Хочешь выплавлять металл, делай только это. У тебя не будет банков, ресторанов, ферм, как раньше.

Как и мы, корейцы были вынуждены взять кредиты Международного валютного фонда почти на 40 млрд долларов.

Для них это был день национального позора, руководители страны не могли найти силы, чтобы сообщить эту новость людям. Погасили долг заблаговременно, за два года.

Мы же подсели на кредитную иглу.

Очередного кризиса, надеюсь, мы, наконец-то, испугаемся.

> — Уничтожим монополии, начнем блокировать горизонтальное расширение финансово-промышленных групп".

Прошло четыре года.

1) — Украина как экспортировала аграрное сырье, так и экспортирует, несмотря на блокировку портов и проблемы с логистикой в среднесрочной перспективе.

2) — Так и не создан национальный резервный фонд.

3) — Кластеры так и не появились, а остатки промышленности пошли в утиль.

Зато **у "стейкхолдеров" этой разрухи все хорошо…**

***

№ 2.059

Надрегулювання, корупція та диктат НБУ: в чому небезпека законопроєкту влади про ринок фінпослуг

2023-09-17

Нова економічна ініціатива від "Слуги народи" може дати Нацбанку дуже широкі та непрозорі повноваження

Народні депутати від "Слуги народу", серед яких голова фінансового комітету Верховної Ради Данило Гетманцев, Ольга Василевська-Смаглюк, а також Євгеній Брагар та інші, зареєстрували новий

законопроєкт під номером 9422 (про зміни у держрегулюванні ринків фінпослуг).

Він пропонує надати надширокі повноваження Національному банку України (НБУ). Є високі ризики того, що регулятор таким чином перетвориться на фактично окрему гілку влади з максимальною непрозорістю дій.

Відповідний проєкт закону вже є на сайті Верховної Ради. Актори фінансового ринку України дуже занепокоєні тим, що відбувається, повідомляє видання Today.ua.

1. Регулювання, регулювання та ще раз регулювання: що пропонує законопроєкт 9422

Закон передбачає виведення всіх регуляторних актів НБУ щодо фінустанов з-під дії закону "Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності". Приводом для його подачі є обіцянка зменшення процентних ставок в кредитних організаціях та примус останніх до більш глибоких перевірок клієнтів. Однак це ще не все. У випадку прийняття документу **Нацбанк значно посилить свій вплив на фінансовий ринок та отримає широке збільшення повноважень**, яких зараз він не має.

GOV.UA
Державні сайти України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Офіційний вебпортал парламенту України

Законопроекти

Пошук | Архів | Оформлення | Зареєстровані | Надано | Надано до ЗП | На опрацюванні | Прийнято

Головна / Законопроекти / Пошук за реквізитами / Картка законопроекту

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг

Номер, дата реєстрації:	9422 від 26.06.2023
Сесія реєстрації:	9 сесія IX скликання
Включено до порядку денного:	3369-IX від 05.09.2023
Рубрика законопроекту:	Економічна політика
Суб'єкт права законодавчої ініціативи:	Народний депутат України
Ініціатор(и) законопроекту:	**Василевська-Смаглюк Ольга Михайлівна (IX скликання), Гетманцев Данило Олександрович (IX скликання), Кінзбурська Вікторія Олександрівна (IX скликання), Сова Олександр Георгійович (IX скликання), Лис Олена Георгіївна (IX скликання), Мазурашу Георгій Георгійович (IX скликання), Клочко Андрій Андрійович (IX скликання), Брагар Євгеній Вадимович (IX скликання), Кормишкіна Ірина Валеріївна (IX скликання), Васильєв Ігор Сергійович (IX скликання), Бондаренко Олег Володимирович (IX скликання), Кицак Богдан Вікторович (IX скликання), Фролов Павло Валерійович (IX скликання)**
Головний комітет:	Гетманцев Д. О. Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики
Інші комітети:	Наталуха Д. А. Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку Потураєв М. Р. Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Завітневич О. М. Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки Підласа Р. А. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету Радіна А. О. Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики Кримуш-Цинцадзе Г. О. Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Передбачається, що завдяки закону НБУ зможе брати участь у всіх засіданнях керівництва комерційних приватних банків та проводити їхні дистанційні перевірки. Це при тому, що наразі такі дії можна проводити лише за фізичної присутності в банку. Якщо закон приймуть, то представники приватних банківських установ на першу ж вимогу НБУ повинні будуть надавати онлайн-доступ до всіх документів, в яких буде зацікавлений регулятор.

Також НБУ хоче отримати повноваження щодо контролю за рекламою фінансових послуг. Це стосується перш за все кредитних установ.

"Якщо в НБУ вважатимуть, що реклама не відповідає вимогам законодавства та не розкриває фінансових деталей цієї послуги - на замовників чекатимуть суттєві штрафи. Хоча реклама належить до сфери регулювання Держпродспоживслужби. Також будуть значно збільшені штрафи для фінансових установ за “порушення прав споживачів кредитів” (якщо так вважатимуть у Нацбанку)", - зазначається в матеріалі аналітиків Today.ua.

Найголовнішим же "підводним каменем" закону є, власне, це саме **виведення регуляторних нормативних актів регулятора з-під дії закону про державну регуляторну політику**. Цей документ передбачає свого роду "запобіжник" від "регуляторної монополії" того чи іншого регулятора, в тому числі державного. До того ж даний закон є частиною Меморандуму з МВФ, хоча він і не є обов'язковою для виконання умовою. Експерти застерігають, що прийняття законопроєкту 9422 від "слуг" може зруйнувати всі демократичні та європейські засади державної регуляторної політики.

2. Ринок фінансових послуг: поточний стан

Варто сказати, що зараз ринок фінансових послуг і без того є дуже зарегульованим. Війна лише збільшила цю тенденцію.

Якщо раптово обмежити ставки за кредитами, це може призвести до падіння доходів окремих мікрофінансових організацій (МФО). В свою чергу, рано чи пізно через це їм доведеться покинути український ринок. Нещодавно в Україні вже припинили працювати такі організації як Mister Cash, CC Loan, ZeCredit та інші. Це було рішення НБУ.

За 2022 рік з кредитного ринку нашої країни вже пішли близько 420 МФО. У майбутньому діяльність НБУ може призвести до того, що ринок мікрокредитів взагалі зникне як офіційне явище і перейде або в тінь, або "під крило" організованної злочинності, де ніякого контролю з боку держави вже не буде апріорі. Представники МФО кажуть, що нові повноваження регулятору можуть повністю вбити кредитний ринок. Втім, наразі ці організації все ще залишаються надприбутковими, адже подейкуди ставки досягають сотен процентів.

Експерти вже підготували лист до президента Зеленського з обґрунтуванням, чому ухвалення законопроєкту №9422 ставить під загрозу демократичну участь громадськості у розробці нормативно-правових актів Нацбанку. Однак на 17 вересня голова держави ще не надав якийсь коментар з цього приводу.

Варто зазначити, що на цей час НБУ і так наділений дуже широкими повноваженнями. Він виконує функції регулювання, нагляду та контролю фінустанов, ліцензування, створення нормативно-правових актів тощо. "Слуги народу" хочуть посили Нацбанк, однак зробити це вони прагнуть за рахунок позбавлення безпосередніх акторів ринку брати участь в розробці проєктів документів, які визначають правила роботи ринку та встановлюють ті чи інші адміністративні процедури.

Простими словами можна сказати так: в разі прийняття законопроєкту 9422 Нацбанк при підготовці та прийнятті своїх регуляторних ініціатив **більше не матиме необхідності дізнаватися думку громадськості та фінансових гравців**, які працюють на ринку. Значно посилиться закритість діяльності НБУ - звичайно ж, це не сприятиме розвитку всього фінансового сектору.

"Учасники ринку побоюються, що нестабільність і непередбачуваність регулювання ринку небанківських фінансових установ призведе до значного відтоку інвестицій з даного сектору, турбулентності та збільшить недовіру фінансових організацій до Нацбанку", - пишуть журналісти.

НБУ отримає можливість на власний розсуд, без будь-якого обговорення з учасниками ринку та без врахування їхніх думок та інтересів приймати нормативно-правові акти, які будуть суттєво змінювати правила роботи. Це, в свою чергу, призводить до зростання корупційних ризиків, коли рішення прийматимуться не в інтересах ринкових акторів та суспільства, а за замовленням тих чи інших осіб чи структур. Причому ці сумнівні рішення НБУ матиме змогу повністю легалізувати в правовому полі шляхом прийняття тих же самих нормативних актів.

У Державній регуляторній службі також невдоволені проєктом закону від Василевської-Смаглюк, Гетманцева та компанії. Там вказують на його небезпеку: неврахування інтересів учасників ринку, знищення балансу, порушення закріплених в Конституції вимог тощо.

3. Законопроєкт 9422: корупційні ризики

Однією з головних та системних проблем нашої держави є повальна корупція в усіх сферах, які тільки можна згадати. Особливо критично цей виклик постає в контексті економіки та фінансової системи в часи війни. На жаль, той документ, який пропонують "слуги", несе значні корупційні ризики для фінансової сфери.

Так, за думкою фінансових експертів з організації ОУФР, законопроєкт порушить міжнародні зобов'язання України щодо верховенства права та боротьби з корупцією при розробці та прийнятті регуляторних нормативних актів НБУ.

"Виведення регуляторних актів Нацбанку щодо небанківських фінансових установ з-під дії закону "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" буде суперечити Методології проведення антикорупційної експертизи НАЗК", - зазначають експерти.

В законі взагалі відсутні механізми державного контролю за якістю та відповідністю законодавству нормативно-правових актів Нацбанку. Ці акти не реєструє Мін'юст, який перервіряє документи на предмет відповідності законам. Також регулятор не погоджує свої рішення з Державною регуляторною службою. Окрім цього, НБУ не зобов'язаний створювати громадську раду, яка могла б надавати свої думки щодо того, як вдосконалити документи з регулювання ринку небанківських фінустанов.

Через все вищеперераховане в нормативних актах Національного банку нерідко присутні помилки, порушення законодавства та подейкуди окремі ознаки корупційної складової. Участь громадськості могла б суттєво допомогти в усуненні більшості цих проблем. Однак закон 9422 не передбачає цього.

Комітет Верховної Ради України з антикорупційної політики також невдоволений документом. У своїх висновках він зазначає, що законопроєкт не відповідає вимогам антикорупційного законодавства. Однак цю позицію автори документу просто проігнорували.

А як же демократичність? Суспільство хочуть позбавити права контролю над діяльністю НБУ

Як ми вже підмічали вище, новим законом депутати хочуть вивести регуляторні акти Нацбанку з-під дії закону про засади державної регуляторної політики. Слід відмітити, що останній розроблявся за прямою участі експертів Європейського Союзу та повністю відповідає всім принципам регулювання, які передбачені законодавством ЄС. Законом встановлена чітка, прозора та демократична процедура прийняття органами влади регуляторних актів.

Ця сама процедура передбачає ряд конкретних дій, серед яких, зокрема, обов'язок Нацбанку розглядати всі пропозиції від громадськості. На важливості участі акторів громадянського суспільства в процесах прийняття рішень та їх обговорення постійно наголошують у Раді Європи, до складу якої входить і Україна.

Власне, публічне оприлюднення проєктів усіх регуляторних актів НБУ з їх подальшим обговоренням у профільній сфері громадянського суспільства -

обов’язковий етап даної роботи. Саме це забезпечує підготовку якісних документів, які не викликають обурення в українців та сприяють розвитку держави.

Однак законопроєкт 9422 є фактично **кроком до знищення того самого громадянського суспільства** нашої країни. Він створює великі ризики нестабільності та непередбачуваності регуляторної політики НБУ, а також дає можливість для різного роду корупційних впливів на діяльність Нацбанку. Це не відповідає як європейським підходам, так і прямо суперечить Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Її президент Зеленський затвердив ще в 2021 році.

"Нормативно-правові акти НБУ регулюють найбільш корупційно ризикові сфери суспільних відносин, тому потребують чітких, встановлених законом процедур їх прийняття за обов’язкової участі громадськості", - наголошують експерти.

Нарешті, у своїх постановах Нацбанк хоче ще більше використовувати так званий "інструмент професійного судження". Це механізм, згідно з яким експерти, які працюють в НБУ, будуть робити висновки щодо порушень законодавства та норм Нацбанку іншими учасниками фінансового ринку. На основі цього ухвалюватимуться відповідні рішення. Однак проблема в тому, що жодної відповідальності за свої рішення експерти не нестимуть - а це знову ж таки повертає нас до ряду ризиків: від банальної непрофесійності до корупційного інтересу.

"Надзвичайно небезпечно, коли вся влада над ринком зосереджується в руках одного органу влади... як це відбувається з Національним банком... за відсутності ефективних механізмів стримувань і противаг. При цьому НБУ поводить себе як окрема гілка влади, ніким не контрольована та нічим не стримувана. І її можливості й повноваження будуть тільки розширюватися. Це може призвести до зловживань, збільшення корупції, непрозорості ринку та створенню для нього суттєвих проблем", - резюмують аналітики.

В якості висновку можна стверджувати, що багато українців вже відчули жорстку регуляторну політику НБУ, як-то кажуть, "на власній шкурі". Блокування рахунків у банках, постійне встановлення незрозумілих та дратівливих лімітів (на зняття готівки, на перекази, на місячні витрати тощо), закриття фінансових установ тощо. Все нові й нові обмеження вводяться постійно - а в разі прийняття законопроєкту 9422 їх може стати значно більше.

Така політика Нацбанку та особисто його керівника Андрія Пишного є шкідливою, непрозорою та відверто волюнтаристською. Це неприпустимо в демократичній країні - особливо під час важкої війни з російським агресором, пишуть експерти.

***

№ 2.060

На Україну може чекати диктат Національного банку. Що не так з законопроєктом 9422

2023-09-17

Олексій Скубій -

Багато хто з українців вже персонально відчув результати регуляцій НБУ — блокування рахунків у банках, закриття установ, комісії, зниження зручності користування картками у вигляді лімітів на все — від зняття готівки до розміру переказів тощо. Нові обмеження вводяться постійно і вже перестали дивувати громадян. Куди може завести бажання Нацбанку та амбіції Пишного — в матеріалі.

Народні депутати Ольга ***Василевська-Смаглюк***, Данило ***Гетманцев***, Євгеній ***Брагар*** та інші зареєстрували законопроєкт №9422.

> Документ нібито має врегулювати окремі питання роботи ринку фінансових послуг. Проте законопроєктом хочуть розширити повноваження Нацбанку та зробити ще жорсткіший контроль з боку НБУ за роботою фінансових компаній.

Законопроєкт передбачає **виведення регуляторних актів Нацбанку України щодо небанківських фінансових установ з-під дії Закону** "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

А привод для ухвалення законопроєкту

1) — **популістична обіцянка зменшити процентні ставки у кредитних організаціях та змусити їх додатково перевіряти клієнтів**.

Але

2) — у законопроєкті приховано ще дещо. **НБУ цим законопроєктом (у разі його ухвалення) продовжить посилювати важелі свого впливу на фінансовий ринок та отримає додаткові повноваження інших органів.**

При цьому ринок фінансових послуг і без того зарегульований. Якщо необґрунтовано і швидко обмежити ставки за кредитами, то це призведе до падіння доходів частини кредитних організацій та їх виходу з ринку через збитковість. Наразі Нацбанк має достатньо повноважень для його регулювання, може штрафувати компанії за порушення вимог, за завищення ставок і може позбавляти ліцензій. Нещодавно в Україні вже припинили працювати такі організації як Mister Cash, CC Loan, ZeCredit за рішеннями НБУ.

Лише за 2022 рік з ринку пішло близько 420 установ (здебільшого фінансових компаній та кредитних спілок). У майбутньому, якщо не виживе, ринок мікрокредитування може зникнути або піти в тінь до напівкримінальних груп, де НБУ вже нікого не зможе контролювати.

Як вважає керівник MyCredit Владислав Белан, внаслідок ухвалення цього законопроєкту **мікрофінансові організації зникнуть як явище**, наслідки будуть катастрофічні.

Законопроєкт №9422 також передбачає можливість представників Нацбанку **брати участь у всіх засіданнях керівних органів комерційних банків та проводити дистанційні перевірки** (раніше такі перевірки можна було провести тільки у самому банку).

Представники комерційного банку на вимогу НБУ повинні будуть надавати онлайн-доступ для передачі тих документів, які цікавитимуть центробанк.

Щоб реалізувати такі нові повноваження у банках логічним було б **виникнення воєнізованої охорони або іншого силового формування**, створеного Нацбанком: це можна буде зробити за допомогою нових законопроєктів.

Ще НБУ хоче взяти на себе додаткові повноваження контролювати рекламу фінансових послуг.

Насамперед це стосується кредитних установ. Якщо в НБУ вважатимуть, що реклама не відповідає вимогам законодавства та не розкриває фінансових деталей цієї послуги — на замовників чекатимуть суттєві штрафи.

Хоча реклама належить до сфери регулювання Держпродспоживслужби.

Також значно збільшені штрафи для фінансових установ будуть за “порушення прав споживачів кредитів” (якщо так вважатимуть у Нацбанку).

Ваше фінансове життя має бути під контролем Нацбанку

Однак найголовніше

— це питання **виведення регуляторних нормативних актів Нацбанку України з-під дії Закону “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.**

Цей закон передбачає, що **не може бути в індустрії регулятора, якому дозволено все, має бути запобіжник**.

У проєкті зазначається, що його розробили на виконання п. 53 Меморандуму з Міжнародним валютним фондом.

Проте

— цей пункт не є структурною й обов’язковою вимогою закордонних партнерів для термінового виконання.

Цим нововведенням **можуть бути порушені стандарти регуляторної політики**, які діють у розвинутих країнах, на норми яких орієнтується Україна.

— На це вказують експерти Об’єднання Учасників Фінансового Ринку (ОУФР). До складу ОУФР входять 15 асоціацій фінансового ринку і 2 громадських об'єднання його споживачів.

Експерти підготували лист до Президента України Володимира Зеленського з обґрунтуванням, чому ухвалення законопроєкту №9422 **ставить під загрозу демократичну участь громадськості** у розробці нормативно-правових актів Нацбанку України.

Нацбанк і зараз наділений функціями регулювання, ліцензування, нагляду та контролю, нормотворення тощо.

Підсилення "спроможності" НБУ **не може відбуватися шляхом позбавлення учасників ринку можливості брати участь у розробці проєктів документів**, які визначають роботу ринку та встановлюють адміністративні процедури.

Проте Нацбанку для підготовки своїх регуляторних рішень більше **не потрібно буде питати думку у громадськості та у компаній**, які працюють на фінансовому небанківському ринку.

> 1) — Така закритість у роботі точно не сприятиме розвитку даного сектору економіки.
>
> 2) — А ще Нацбанк не проводить оцінку обсягів коштів і часу, потрібних учасникам ринку для виконання нових вимог НБУ.

Учасники ринку побоюються, що

> 3) — нестабільність і непередбачуваність регулювання ринку небанківських фінансових установ призведе до **значного відтоку інвестицій з даного сектору**, турбулентності та **збільшить недовіру фінансових організацій до Нацбанку**.

Адже НБУ на свій розсуд без обговорень з учасниками ринку та без врахування їхніх інтересів зможе приймати акти, які значно змінюють умови роботи на цьому полі.

> 4) — Існуватиме більший ризик прийняття рішень Нацбанком **в інтересах певних осіб або бізнес-структур,** а не надавачів послуг та споживачів і суспільства загалом.
>
> 5) — А сумнівні з точки зору законності дії НБУ, на думку експертів, Нацбанк **зможе легалізувати через власні нормативно-правові акти**.

На небезпеку ухвалення цього законопроєкту вказує і Державна регуляторна служба.

Крім того, звертаємо увагу, що запропонованими Законопроектом № 9422 змінами передбачається виключення нормативно-правових актів Національного Банку України (НБУ) щодо небанківських фінансових установ зі сфери дії Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику).

Така законодавча ініціатива, на думку розробників, сприятиме підвищенню ефективності регулювання небанківських фінансових установ.

Акцентуємо увагу, що запровадження запропонованих Законопроектом № 9422 змін щодо непоширення сфери дії Закону про регуляторну політику на здійснення регуляторної діяльності НБУ пов'язаної з прийняттям нормативно-правових актів, що регулюють сферу діяльності небанківських фінансових установ, призведе до звуження конституційного права громадськості та суб'єктів господарювання на врахування їхньої думки на всіх етапах розробки та прийняття відповідних регулювань.

Там вважають, що одностороннє ухвалення нормативних актів Нацбанком не дозволить забезпечити необхідний баланс інтересів суб'єктів банківського та небанківського секторів надання фінансових послуг, громадян та держави, а також може розглядатись як порушення конституційно закріплених вимог.

2. Чому акти Нацбанку можуть мати корупційну складову і бути неефективними

Експерти фінансового ринку вважають, що у разі ухвалення законопроєкту при розробці нових регуляторних нормативно-правових актів НБУ будуть **порушуватися міжнародні зобов'язання України щодо забезпечення верховенства права та боротьби з корупцією**. Виведення регуляторних актів Нацбанку щодо небанківських фінансових установ з-під дії Закону "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" буде суперечити Методології проведення антикорупційної експертизи Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК).

У законодавстві **відсутні механізми державного контролю за якістю нормативних актів НБУ** та їх відповідності законодавству. Немає вимоги, щоб ці акти реєстрував Мін'юст, що передбачало б **аналіз таких актів на предмет відповідності законодавству (у т.ч. антикорупційному)**. А ще Нацбанку не потрібно погоджувати свої регуляторні акти з Державною регуляторною службою України, хоча **це б дозволило провести якісний аналіз та експертизу проєктів рішень** НБУ. І Нацбанк не зобов'язаний створювати громадську раду, яка могла б радити, як вдосконалити документи з регулювання ринку небанківських фінустанов.

Через це у розроблених Нацбанком нормативних актах часто присутні помилки, невідповідність до законів, окремі механізми є корупційними та недієвими. Та саме участь громадськості та учасників фінансового небанківського ринку могла б допомогти усунути ці проблеми. Особливо важливо враховувати думку представників фінансових організацій щодо

нових норм від центробанку під час війни. Комітет Верховної Ради України з антикорупційної політики у своїх висновках вважає, що **законопроєкт не відповідає вимогам антикорупційного законодавства**. Але ці висновки проігнорували.

3. Громадян позбавлять демократичних механізмів впливати на регуляторну політику Нацбанку

Законопроєктом депутати хочуть вивести регуляторні акти Нацбанку щодо небанківських фінансових установ з-під дії Закону "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності". Останній розроблявся за участі експертів з Євросоюзу та відповідає європейським принципам регулювання. Законом встановлена чітка, прозора та демократична процедура прийняття органами влади регуляторних актів.

Ця процедура передбачає проведення Аналізу регуляторного впливу (АРВ), встановлює порядок оприлюднення проєкту нормативно-правового акту, громадського обговорення проєкту (з залученням громадськості, об'єднань учасників ринку), надання пропозицій, та обов'язок регулятора розглянути пропозиції громадськості. АРВ є головним інструментом регуляторної політики у ЄС, США, Канаді, Великобританії, Японії. На важливості участі громадськості у процесах прийняття рішень (у т.ч. обговореннях) постійно наголошують у Раді Європи, до складу якої входить і Україна. Тому оприлюднення проєктів регуляторних актів, громадське обговорення – **це обов'язковий етап підготовки та прийняття нормативних актів у країнах ЄС.** Саме це забезпечує підготовку якісних документів, які не викликають обурення в суспільстві та сприяють розвиткові держави.

Тому оприлюднення проектів регуляторних актів, громадське обговорення – це обов'язковий етап підготовки та прийняття нормативних актів у країнах ЄС.

Саме такий підхід забезпечує розроблення дійсно якісних НПА, що не викликають спротиву суспільства та сприяють стабільному розвитку держави.

Запропонований п.53 Меморандуму, виключення регуляторних нормативно-правових актів НБУ щодо небанківських фінансових установ зі сфери дії ЗУ «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» прямо суперечить законодавчим підходам та практиці підготовки та прийняття регуляторних НПА в європейських країнах, порушує європейські принципи регуляторної політики.

На думку експертів, ухвалення законопроєкту №9422 депутатки від "Слуги народу" Ольги Василевської-Смаглюк є кроком до знищення громадянського суспільства в Україні та створення підґрунтя для нестабільності й непередбачуваності у регуляторній політиці Нацбанку. А разом з тим збільшуються корупційні ризики.

Це не відповідає європейським підходам та суперечить Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні**, затвердженій Володимиром Зеленським у 2021 році.**

Регуляторні нормативно-правові акти НБУ регулюють найбільш корупційно ризикові сфери суспільних відносин, тому потребують чітких, встановлених законом процедур їх прийняття за обов'язкової участі громадськості.

Запровадження змін щодо непоширення сфери дії закону про регуляторну політику на здійснення регуляторної діяльності НБУ призведе до порушення конституційного права громадськості та суб'єктів господарювання на врахування їхньої думки на всіх етапах розробки та прийняття відповідних регулювань, знищення єдиного демократичного механізму захисту прав суб'єктів господарювання від свавілля регулятора.

Це суперечить міжнародній практиці регулювання, принципам регулювання ЄС, та міжнародним зобов'язанням України.

Також Нацбанк хоче ще більше використовувати у своїх постановах інструмент **"професійного судження"**. Експерти, які працюють у Нацбанку, будуть робити висновки щодо порушень законодавства та норм Нацбанку учасниками фінансового ринку. На основі висновків такого експерта можуть ухвалюватися рішення. При цьому ніякої відповідальності в експертів не буде, якщо вони зловживають своїми повноваженнями.

Андрій Пишний — голова Національного банку України

Надзвичайно небезпечно, коли вся влада над ринком зосереджується в руках одного органу влади (який одночасно має необмежені повноваження у сфері регулювання, нагляду та нормотворення), як це

відбувається з Національним банком України за відсутності ефективних механізмів стримувань і противаг.

При цьому **НБУ поводить себе як окрема гілка влади, ніким не контрольована та нічим не стримувана**. І її можливості й повноваження будуть тільки розширюватися. Це може призвести до зловживань, збільшення корупції, непрозорості ринку та створенню для нього суттєвих проблем.

Якщо законопроєкт №9422 не стане законом, то поглибленню цих проблем у сфері надання фінансових послуг можна буде запобігти.

***

№ 2.061

Дайджест подій в Україні та навколо України від 18 вересня 2023

Головне

📌 На Міноборони залишився єдиний заступник – ***Павлюк***. Якого, я не маю сумніву, також буде звільнено. Бо добір свіжих корупціонерів треба розпочинати з чистого аркуша. Брехливу курку маляр таки звільнили теж. Хоча б не буде вішати диванним хом'ячкам локшину на вуха... але то таке.

Там у міністерстві є ще одна така "багадєльня" – пропагандонський "центр національного спротиву" – купа дармоїдів, які переписують повідомлення з рашистських телеграм-смітників і видають їх за "інформацію".

📌 Те, що відбувається у селі Роботиному, можна порівняти лише з Курською битвою у Другій світовій війні. Те, що лінія фронту стоїть на місці, свідчить лише про позамежну напругу боїв.

📌 Дуже вдалий удар рашистів по Львову. Бо горіло багато і довге. Це свідчить, що "вмер" садовий вміє лише красти землю і забудовувати історичний центр усіляким фуфлом. Війни ж нема вже?

📌 Рашистським гебельсам дали трибуну у Гаазі. Питання - навіщо? Відповідь - поки ця "держава" на коні, нічого не зміниться. З нелюдями навіть розмовляють. І це надихає інших претендентів на світове панування.

📌 Єврокомісар Войцеховський (від Польщі) аж на дупу сів, коли почув про позов України до Світової організації торгівлі. Тобто, це був крок, який вдарив у правильну точку. Але це гра у довгу. Тому каменів і грабель на дорозі розкидано ще безліч..

Теми доби

🔥 Кабмін звільнив шість заступників Міністра оборони.

🔥 Росія завдала удару дронами-камікадзе по складах у Львові.

🔥 У районі с. Роботіного точаться запеклі зустрічні бої.

🔥 У Гаазі розпочалися слухання за позовом України до РФ щодо порушення Конвенції ООН про геноцид.

🔥 **Україна подала позов до СОТ проти Польщі, Словаччини та Угорщини** про скасування ембарго на зерно.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ За інформацією сервісу супутникових знімків Planet.com, у військовому таборі в Осиповичах під Мінськом **демонтовано вже всі намети, у яких були розміщені найманці ПВК "Вагнера".** Згідно з інформацією з Білорусі, низку найманців перекинуто на інші полігони, де вони працюють інструкторами, а дехто з них може стати ядром "контрактнёої армії" Лукашенка.

⭐ Упродовж доби лінія фронту практично не змінювалася, проте це не свідчить про зниження інтенсивності боїв. У ранковому зведенні 19 вересня Генштаб повідомив, що за добу сталося 35 бойових зіткнень.

Командувач Сухопутними військами Сирський заявив, що на південь від Бахмута були розбиті найбоєздатніші підрозділи російської армії, десантні бригади тощо, проте окупанти не залишають спроб повернути втрачені позиції.

ЗСУ відбили понад 10 атак на заході від Донецька в районі Мар'їнки.

Російське командування перекинуло всі доступні резерви в район села Роботиного на Запоріжжі для ліквідації прориву основної лінії оборони та недопущення подальшого просування ЗСУ в напрямку Токмака та Маріуполя. Під час запеклих боїв обидві сторони зазнають тяжких втрат серед людей та техніки.

За думкою експертів британської розвідки, армія РФ останнім часом активізувала операції на островах у дельті Дніпра для відволікання українських сил від основних напрямків бойових дій на Запоріжжі та Донеччині.

⭐ Увечері 18 вересня армія РФ завдала ракетних ударів по Харкову, але на щастя, обійшлося без потерпілих. У прифронтових населених пунктах Донеччини загинули 2 мирних мешканці, а ще 3 – дістали поранення. У Криворізькому районі Дніпропетровщини поранено місцевого жителя. На Херсонщині загинули 3 цивільні особи, 11 – дістали поранення.

⭐ Росія знову атакувала Україну за допомогою ударних дронів. Підрозділи ППО збили 27 із 30 безпілотників. Ті, що не вдалося збити, вибухнули на складах із продуктами, промисловими товарами та гуманітарною допомогою у Львові. За словами мера Садового, наслідки атаки були жахливими, збитки оцінюються сотнями мільйонів гривень. Під завалами загинув чоловік, ще 2 осіб було травмовано.

⭐ В окупованому Донецьку пролунав вибух. Снаряд влучив у дах будівлі "адміністрації голови ДНР" Пушиліна. За попередньою інформацією, сам Пушилін не постраждав.

⭐ Начальник Головного управління розвідки Буданов заявив, що в разі завдання ударів по українській енергосистемі Росія отримає адекватну відповідь – для "стримування та відплати." Він наголосив, що на відміну від РФ, Україна не порушує правил війни, тому у РФ не зафіксовано жертв серед мирного населення.

⭐ Уповноважений із прав людини Лубинець повідомив, що з окупованої території вдалося повернути ще двох українських дітей.

⭐ На узбережжі Чорного моря в Болгарії поблизу кордону з Румунією знайдено уламки безпілотника із закріпленою на ньому мінометною міною. Сапери підірвали вибуховий пристрій. Міністр оборони країни Тагарєв вважає, що дрон пов'язаний із війною в Україні, але його походження наразі встановити складно.

⭐ Міністерство праці РФ замовило друк 230 тисяч посвідчень членів сімей загиблих учасників бойових дій та 750 тисяч посвідчень ветерана бойових дій. З початку вторгнення, Міністерство замовило 936 тисяч посвідчень ветерана бойових дій.

⭐ За повідомленнями з окупованих територій Луганщини, "влада" розпочала приховану мобілізацію серед нових "громадян", які отримали російські паспорти.

1-2) Тил

⭐ Кабмін звільнив 6 заступників міністра та держсекретаря Міністерства оборони. За інформацією ЗМІ, усі вони подали заяву добровільно на прохання міністра Умерова.

⭐ Верховна Рада планує на засіданні цього тижня звільнити депутата Шуфрича з посади голови парламентського комітету зі свободи слова. Шуфрича заарештовано на 2 місяці без права внесення застави за підозрою в держзраді. СБУ провела повторні обшуки в будинку Шуфрича.

Комітет з антикорупційної політики рекомендував парламенту прийняти загалом законопроєкт про поновлення електронного декларування із поправками, запропонованими президентом Зеленським.

У парламент внесено законопроєкт про електронний реєстр військовозобов'язаних, який передбачає створення "кабінету військовозобов'язаного". Реєстр контролюватиме Міністерство оборони. Дані до реєстру буде зібрано з інших державних реєстрів – особисті номери телефонів та адреси електронної пошти тощо. Депутати стверджують, що цей закон спростить набуття статусу учасника бойових дій.

⭐ Фонд держмайна запустив сайт із відкритим реєстром арештованих активів громадян РФ та колаборціоністів, які передано йому в управління. Це майно буде виставлено на продаж або здано в оренду через майданчик "Prozorro.Продажі".

⭐ Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" стверджує, що прибутки агропідприємств у 2022 р. скоротилися у 2,7 раза проти довоєнного 2021 р.

⭐ Міністр енергетики Галущенко заявив про дострокове виконання плану накопичення газу в підземних сховищах – обсяг закачаного газу досяг 14,7 млрд м³. Міністр не згадав, що значна частина цього газу належить приватним компаніям, які зберігають свій газ у ПСГ, зокрема в режимі митного складу – з подальшим відкачуванням до ЄС.

⭐ Європейський банк реконструкції та розвитку планує зберегти інвестиції в Україні в розмірі приблизно €1,5 млрд на рік протягом наступних двох років, насамперед на проєкти, що пов'язані з енергетикою та інфраструктурою.

⭐ За інформацією видання The Wall Street Journal, український уряд планує продавати військові облігації іноземним фізичним особам для збільшення фінансування видатків на оборону.

2. Україна та світ

⭐ У Гаазі розпочалися слухання в Міжнародному суді ООН за позовом України про порушення РФ Конвенції ООН про геноцид. Росія таки вирішила взяти в них участь. Водночас російська делегація вимагає відхилити позов, оскільки суд начебто не має над ним юрисдикції. У запереченнях російські представники стверджували, що вторгнення в Україну було здійснено "для запобігання геноциду росіян на Донбасі", а президента Зеленського звинуватили в підтримці нацизму.

⭐ Болгарські фермери та власники переробних підприємств заблокували сільгосптехнікою автомагістралі та транспортні розв'язки. Вони протестують проти рішення парламенту про відмову подовжувати обмеження на імпорт українського зерна та олійних культур після 15 вересня. Фермери вимагають виплатити до 30 вересня повну компенсацію виробничих витрат через війну в Україні. Вони проігнорували заклик прем'єр-міністра Денкова про зустріч для обговорення можливих шляхів розв'язання їхніх проблем.

Прем'єр-міністр Румунії Чолаку звернувся до міністрів сільського господарства та економіки з проханням ухвалити спільне рішення про подовження заборони на імпорт української сільгосппродукції ще на 30 днів. Він повідомив, що чекає від глави українського уряду Шмигаля пропозицій щодо ліцензування імпорту українського зерна.

Після заяви України про подання позову до Світової організації торгівлі проти Угорщини, Польщі та Словаччини, ці країни оголосили про відмову від участі в роботі платформи ЄС з українського зерна за участю Єврокомісії. Вони планують обговорити питання спільної аграрної політики на засіданні Ради ЄС за участю 27 країн блоку. Ці країни разом із Болгарією та Румунією також відкинули український план з обмеження експорту сільгосппродукції. Єврокомісар із сільського господарства, громадянин Польщі Войцеховський висловив подив наміром України подати позови до СОТ. На його думку, українській владі не вдасться довести збитки від ембарго. Він переконаний, що рішення може бути знайдено завдяки діалогу та взаємним поступкам.

Заступник міністра економіки – торговий представник України Качка спростував інформацію, що 5 держав начебто відкинули пропозиції України. З його слів, у координаційній зустрічі не брали участь представники Польщі, а угорські учасники були онлайн, але не сказали жодного слова, водночас болгарські представники ставили багато "робочих" запитань.

За інформацією агентства Reuters, країни-члени ЄС здебільшого підтримують рішення Єврокомісії та засуджують дії трьох країн Східної Європи.

⭐ Генеральний секретар НАТО Столтенберг обговорив із президентом Туреччини Ердоганом варіанти відновлення "Чорноморської зернової ініціативи" та ратифікацію парламентом країни вступу Швеції до Альянсу.

⭐ Президент Зеленський прибув до США для участі в сесії Генеральної Асамблеї ООН та зустрічі з президентом Байденом. В аеропорту Нью-Йорка його зустріла лише посол Маркарова.

⭐ Міністр оборони Німеччини Пісторіус оголосив про підготовку ще одного пакету воєнної допомоги для України вартістю €400 млн. Далекобійні крилаті ракети Taurus до нього не включено. Міністр повідомив, що рішення про надання таких ракет має ухвалити федеральний уряд.

Південна Корея передає Україні дві машини розмінування K600 Rhino на базі основного танка K1A1 з удосконаленим захистом від нових мін із "секретами", протитанкових тощо. Уряд країни не вважає ці постачання воєнними.

⭐ Єврокомісар із закордонних справ Боррель оголосив, що наступна зустріч глав МЗС країн ЄС відбудеться в Києві "за кілька тижнів". Одним із ключових питань порядку денного буде надання Україні гарантій безпеки після закінчення війни.

⭐ Російське видання "Комерсант" повідомило про заборону Китаєм постачання до РФ безпілотників вагою від 4 кг із часом польоту понад 30 хв, а також із функцією перевезення вантажів та скидання, або закріплення такого пристрою. Обмежено й постачання комплектуючих для таких дронів – камер, тепловізорів, радіообладнання, далекомірів та пристроїв позиціювання. Це мало наслідком практичне припинення постачань, хоча "компонентного голоду" в збирачів бойових дронів поки немає, оскільки вони зробили великі закупівлі завчасно. Певний час постачання здійснювалися через Казахстан, однак вони були припинені через додаткові обмеження щодо товарів подвійного призначення. Водночас китайські постачальники займаються отриманням ліцензій на постачання компонентів до Росії. Російські виробники купують компоненти через треті країни, всупереч тому, що це обходиться вдвічі дорожче, а терміни постачання збільшилися на кілька тижнів.

⭐ Координатор Білого Дому з нацбезпеки Кірбі не вірить, що під час візиту лідера Північної Кореї Кіма до Росії той не уклав із президентом Путіним угоду про постачання зброї. Кірбі підтвердив, що США вважатимуть подібний крок порушенням резолюції Ради Безпеки ООН – і діятимуть відповідно до обставин.

⭐ За інформацією видання The Guardian, Росія і далі отримує обладнання від однієї та найбільших у світі нафтосервісних компаній – Halliburton, попри її оголошення про вихід із російського ринку в жовтні 2022 р. Наразі обладнання для "Газпрому", "Роснафти", "ТНК-ВР" та "Лукойлу" експортують дві її "дочки" насамперед через Сінгапур.

Австрійська компанія Mondi продала російській інвестиційній компанії за демпінговою ціною свій останній актив у РФ – найбільший у країні завод із виробництва паперу та картону.

Президент РФ Путін передав в управління Росмайну частки акцій мережі друкарень "Прайм принт" власником яких був норвезький медіахолдинг Amedia. Компанія оголосила про списання збитків, загальні втрати оцінено в 38 млн норвезьких крон ($4,3 млн).

Західні компанії, які залишилися працювати в Росії, здебільшого не можуть вивести дивіденди за минулий рік на загальну суму приблизно $18 млрд. Влада дозволяє продаж їхніх дочірніх компаній лише місцевим підприємствам – з великим дисконтом та сплатою величезного одноразового збору до бюджету РФ.

⭐ Спікер парламенту Угорщини Ковєр висловив сумнів щодо необхідності ратифікації вступу Швеції до НАТО.

⭐ Служба держбезпеки Грузії стверджує, що група осіб грузинського походження з керівництва військової розвідки України на чолі з колишнім президентом Саакашвілі за підтримки низки західних країн планує влаштувати в жовтні – грудні "дестабілізацію та безладдя" для повалення влади в насильницький спосіб ("грузинський Євромайдан"). Прессекретар українського МЗС Ніколенко заявив, що інформація грузинської спецслужби не є дійсною, а влада намагається розв'язувати внутрішньополітичні проблеми, демонізуючи Україну.

Конституційний суд Грузії ухвалив до розгляду подання 80 депутатів владної партії "Грузинська мрія" про імпічмент президента Зурабішвілі. Вони стверджують, що вона перевищила повноваження, влаштувавши переговори щодо вступу Грузії до ЄС із представниками інших країн без дозволу уряду.

3. Тренди

⭐ Колишній командувач угрупуванням військ "Південь" генерал-майор Соколов в інтерв'ю виданню "Українська правда" підтвердив, що політичні керівники країни не готувалися до оборони півдня країни, унаслідок чого його було прикрито лише кількома підрозділами. Це дало змогу російській армії без опору захопити величезну територію та стратегічні мости через Дніпро,

які навіть не було заміновано. Він повідомив, що мости в Крим через перешийки, хоч і були заміновані, але підірвати їх не вдалося через брак особового складу та (можливо) дій російських диверсантів. Усі інші мости були розміновано, оскільки на їхню охорону не було виділено особовий склад. За словами генерала, армія почала війну за штатами мирного часу, фортифікаційні споруди не було збудовано, а заслони, що було виставлено російські війська розбивали з наскоку. Це дало можливість окупантам уже на третій день вторгнення замкнути оточення Маріуполя та створити сухопутний коридор до Криму. Фактично гарнізон Маріуполя був приречений ще в момент, коли було прийнято рішення про оборону міста.

⭐ Міністр цифрової трансформації Федоров визнав, що американський бізнесмен Маск зробив найбільший внесок у майбутню перемогу України серед власників усіх приватних компаній. Федоров підтвердив, що не знає, що трапилося б, якби українські військовослужбовці не мали надійного зв'язку на початку війни, оскільки стільникові мережі "лягли", а армія РФ ефективно пригнічувала радіозв'язок.

4. Корупція

⭐ За твердженням заступника голови парламентського комітету з податкової, митної та фінансової політики ***Железняка***, Бюро економічної безпеки засекретило конкурси на вакантні посади та встановило вимоги, які порушують закон про БЕБ. Йдеться про вимогу досвіду роботи в правоохоронних органах – тому до системи не може потрапити спеціаліст "ззовні". Кабмін до проєкту бюджету на 2024 р передбачив збільшення фінансування БЕБ ще на 0,32 млрд грн. Глава ВЕБ Пащук стверджує, що до кінця поточного року дефіцит фінансування відомства становить таку ж суму. Журналісти наголошують, що Пащук є призначенцем одіозного заступника голови Офісу президента Татарова.

***

№ 2.062

Ярослав Грицак: Зараз часи Хмельницького, Петлюри, Бандери й Залужного

2023-09-19

РОМАН КРАВЕЦЬ, НАЗАРІЙ МАЗИЛЮК

Ярослав Грицак – один із найвпливовіших сучасних українських істориків.

Його книжку "Подолати минуле. Глобальна історія України" можна побачити на столах урядовців та депутатів.

Цією книгою зачитується і головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний. Власне, наша розмова відбулася відразу після зустрічі Грицака й Тімоті Снайдера з Валерієм Федоровичем.

В інтерв'ю "Українській правді" Ярослав Грицак називає російсько-українську війну "Першою світовою, але з дронами", пояснює, чому Путін приречений на поразку, та наголошує, що це війна нації проти імперії.

Також Грицак описує найгірший і найкращий сценарій для України після перемоги й говорить про неоціненний вклад Івана Франка у творення модерної країни.

1. "Можемо мати останню конвенційну війну і першу високотехнологічну"

– Пане Ярославе, ви приїхали до нас після зустрічі з головнокомандувачем Валерієм Залужним. Розкажіть, будь ласка, про що там говорили?

– Ми були вдвох із Тімоті Снайдером. Вона мала тривати десь пів години, але розмовляли майже дві.

Як не дивно, але ми говорили про свободу.

Снайдер якраз закінчує книжку про те, чому свобода має залишатися центральним поняттям вільного світу. І, очевидно, що ключова тема – це Україна.

Тому що Україна зараз показує світу, що свобода – цінність, за яку треба боротися, і світ має цього вчитися.

Розмова почалася з того, як пан генерал Залужний уявляє собі, що є свобода.

– Що Залужний відповів?

– Складно переповідати, але він сказав, що свобода – це можливість робити дії і вчинки, через що він, його сім'я, найближчі люди, Україна можуть бути незалежними. Це є свобода. Тобто це і стан, і боротьба.

– Яке загальне враження від зустрічі із Залужним?

– Дуже позитивне. Немає, знаєте, цього ура-патріотизму. Дуже реалістична оцінка, він розуміє всі реалії, усвідомлює, що буде складно.

Але попри те все, страшенно позитивний настрій. І те, що особливо підкоряє – надзвичайно гарне почуття гумору (посміхається). Багато жартує і влучно.

Тобто я за нашу армію спокійний.

– Чи цікавила головнокомандувача якась історична фігура, про яку він вас окремо запитував?

– Ні, не було цього. Навпаки я запитав.

Він сказав, що не бачить жодної такої фігури, яка б зараз могла відповідати складності завдань, які стоять перед Україною.

Я пожартував, що насправді цією фігурою в майбутньому буде сам Залужний.

Тобто він не має аж таких якихось героїв, навіть Черчилль у нього не є героєм, тому що він розуміє, що умови цілком інакші. Це геть нова війна, яка змінює всі реалії і визначає майбутнє світу.

Він погодився зі мною, що нам треба прощатися з поганим минулим. Оце головна теза – лишати погане минуле позаду.

– Ви регулярно порівнюєте нашу війну з Першою світовою…

– (Перебиває) Знаєте, що у Залужного стоїть на столі? Декілька історичних книжок.

У перші дні повномасштабної війни хтось з військових експертів, не пам'ятаю точно хто саме, сказав, що ключовою книжкою для розуміння воєнної стратегії цієї війни є робота колишнього російського військового Свечина, яка називається "Стратегія". Цю книжку я побачив на столі Залужного.

Тобто порівняння з Першою світовою не є відкриттям.

Єдине, що це є Перша світова війна, але з дронами. А це велика різниця.

Тому що все-таки є нова технологія. І якщо ця технологія дійсно стала переважною, то ми можемо мати останню так звану конвенційну війну і першу високотехнологічну.

Якщо це станеться, думаю, що шанси України швидше перемогти значно зростають.

Питання тільки, коли ми ці високі технології дістанемо і чи дістанемо.

2. "Путін є божевільний злочинець, але він дуже прагматичний"

– "Це ще не кінець, це навіть не початок кінця, але, можливо, це кінець початку" – це слова Вінстона Черчилля часів Другої світової. На вашу думку, на якому ми зараз етапі?

– (Замислюється) Я не знаю. Якщо ми говоримо про Першу світову, то вона закінчується військово-політичним колапсом.

Природа колапсу така, що він може статися завтра, а може за п'ять років. Ми всі стараємося довести Путіна до колапсу. Але коли це станеться, не можемо передбачити.

На жаль, експерти недооцінили Росію, тому що дуже надіялися, що санкції подіють. Зараз ми розуміємо, що санкції не діють. Надіялися, що буде криза навколо Путіна – немає цієї кризи. І катастрофа з Пригожиним це показала.

Путін – божевільний злочинець, але він дуже прагматичний. Він перевів економіку Росії на воєнні рейки. Йому байдуже, що робиться з приватним бізнесом, байдуже, що робиться з іншими галузями.

Йому головне, щоб воєнна технологія працювала. І це працює, вони будуть далі виробляти свої снаряди. Не нова технологія, але вона вбиває.

Треба визнати, що всі недооцінили Путіна, адже в цьому стані він може бути дуже довго.

– Але ж і Путін недооцінив Україну?

– І це його найбільша помилка, яка приведе його до кінця.

Але чим довша війна, тим вища ціна. І ми не знаємо, де та ціна, яка, боронь Боже, може стати непоправною для України.

– "Путін не має шансу на перемогу. Я це говорю як історик. Питання лише часу та ціни" – це ваша цитата. Поясніть, будь ласка, чому Путін не має шансу?

– Перш за все тому, що авторитарні режими гірше воюють. Тобто люди, які воюють від волі, роблять це набагато краще.

В сучасних умовах майже кожен, хто починає війну, програє. Тому що починає її з ірраціональних мотивів, недооцінюючи суперника. І дістає довгу війну, якою зазнає поразки.

Я ж не кажу, що це буде автоматично, адже автоматично нічого не буває.

Маємо пам'ятати, що завжди існують "чорні лебеді". І чим довше війна йде, тим є більший шанс на їхню появу. Вони можуть виникати для України, а можуть бути і для Росії.

Я не воєнний експерт, а стараюся слухати воєнних експертів, зокрема Майкла ***Кофмана*** (американьский військовий аналітик – УП). Він каже, що, в принципі, війна – це справа арифметики, просто рахуєш сили і таке інше. Але є фактори, які не можна порахувати. Наприклад, настрої населення. Як довго населення готове витримати тягар війни?

Цього ніхто не може рахувати, але це дуже важливий фактор.

Можуть бути й інші фактори, наприклад, падіння долара чи рубля. Окрім того, безрозсудність Путіна є необмеженою, ми ніколи не знаємо, яку ще дурість він може зробити.

Історія не автоматична, вона має людський фактор. Але є тенденція. І ті тенденції, які зараз є, наголошую – поки що – грають на користь України.

– Путін у цій війні поводиться, як Сталін під час Другої світової?

– Так. Пам'ятаєте Лавров сказав, що Путін спілкується напряму з Катериною II і з Петром I. Очевидно, що Сталін входить в це коло.

До речі, хочу звернути увагу, що час правління Путіна в Росії вже дорівнює часу правління Сталіна, він скоро поб'є рекорд з тривалості перебування при владі.

Чим вони подібні? По-перше, людські життя не рахуються.

Друге – це моє припущення, адже ніхто не має достовірних даних, але в чому Путін вивчив урок Сталіна? Путін хоче Україну, але без Заходу. Тому що вважає, що приєднання Західної України було найбільшою помилкою Сталіна.

Якби не Західна Україна, не балтійські країни, можливо, Радянський Союз існував би дуже довго.

Путіна цікавить Причорномор'я, Дніпро, Донбас, Київ як центр влади й історичний символ, але він не хоче Західної України, тому що вважає, що це токсична територія.

Путін відчуває, що має історичну місію відновити "русскій мір". Він справді в це вірить.

Але найбільш небезпечний Путін – коли він думає, як історик. Тому що найбільш токсична версія історії та, яку він пробує реалізувати.

Значною мірою – це війна за історію. І Путін в ній себе бачить як історичний діяч.

Він неправильно бачить історію, але все-таки вона його визначає.

3. "Це війна нації проти імперії. Але не війна двох націй"

– Світові медіа часто порівнюють Зеленського з Черчиллем. Багато хто вважає, що це некоректне порівняння. Можливо, в історії України була якась фігура, яка би вам зараз нагадувала українського президента?

– Не знаю такого. Знаєте, у нас кожен президент виконує ту роль, яку робив перед тим.

Кравчук був секретарем ЦК, Кучма був директором, тобто керував країною як директор. Янукович керував як бандит. Ющенко як бухгалтер. Зеленський керує країною як актор. Він грає роль Черчилля.

А що для актора важливо? Чути оплески із зали. Зараз світ дає йому овації. Чого найбільше боїться актор? Криків із залу, свистів.

Тобто я вважаю, що

1) — він зараз свідомо грає роль Черчилля і грає дуже добре.

2) — Не факт, що Зеленський буде добре грати роль *Лі Куан Ю*.

Можемо говорити про важливість Зеленського, але навряд чи він і його батьки думали, що він буде не те, що українським президентом, а українцем. Тому що це російськомовна сім'я з Кривого Рогу – на той час там були зовсім інші опції.

До слова, якось я інтерв'ював Резнікова, і що мене здивувало – що Резніков походить із російськомовної єврейської родини, яка приїхала до Львова в 1950-х роках.

Резніков вирішив, що він українець у свідомому віці. Тому що він мав дуже сильне почуття справедливості, будучи юристом. І це зробило з нього українця, як Резніков розповідає.

І він теж грає роль. Це така роль людей, які стають українцями з вибору під тиском обставин.

В історії України дуже багато таких діячів, які були не українцями за походженням, але стали українцями з вибору. Той самий Петро Могила чи хтось інший. Навіть Іван Франко, який не був українцем, а став українцем з вибору.

А це значить, що щось є в тій Україні.

Може, щось, чого не можна чітко артикулювати, але щось, що робить її настільки привабливою, що ціла когорта людей, починаючи з XVI-XVII століття, вибирають Україну як певний символ чогось дуже важливого. І це наша сильна сторона.

– А чи була в історії України друга особа в державі, права рука лідера, з величезними повноваженнями? Іншими словами, чи був в Україні колись такий другий Андрій Єрмак?

– (Замислюється) Дмитро Табачник за Кучми. Він був дуже впливовий. В той час жартували, що Кучма є президентом при Табачникові.

Медведчук пробував робити роль таку. А от серед українських гетьманів такого не знаю.

Також не знаю такого і в часи української революції. Але чому не можна порівнювати? Бо для порівнянь має бути держава, де стара еліта переходить на нову сторону.

Тому я не маю старої історії. Але найближча історія це, умовно кажучи, Табачник і Кучма.

– Свого часу ви мали публічний виступ про творення української нації. Чи можете тезово пояснити, як утворилася українська нація?

– Один із найкращих фахівців із історії України – це професор Франк Сисин. Думаю, що немає кращого знавця історії козаччини, ніж він.

Сисин весь час мене переконував – і я йому вірю, – що насправді ключове для постання української нації – це XVI-XVII століття.

Якщо одним словом – Хмельниччина. Ми розуміємо роль XIX століття, Шевченка, Франка, всіх інших. Але без XVI століття цього би не сталося.

Нещодавно вийшов добрий збірник про формування нації: української, польської, російської, білоруської. Його видав німецький інститут у Москві, там директор Доронін, хороший історик, зараз він у Німеччині.

Хоча я не історик XVI століття, я історик XIX століття, але там багато не дуже відомих речей.

Одна теза в тому збірнику мені дуже впала в око. Вони кажуть, що українська, білоруська, польська, російська нації творилися більш-менш в ту саму добу.

Умовно кажучи, йдеться про XVI-XVII століття. Але яка засаднича різниця між російською нацією й іншими? Російська нація не сталася, бо її зжерла імперія. Тому ключове питання – чи існує російська нація?

– На вашу думку, російська нація існує?

– Вона нібито існує і не існує водночас. Вона дуже неясна і нечітка.

Нація – це не просто про кордони чи про мову. Це також і про політичні переваги – чи населення готове ними користуватися?

Нація не може бути нацією підданих, вона має бути нацією громадян. Люди повинні мати права і бути готовими ними користуватися. Ці права треба брати, бо свободу не дають, її беруть.

Ми бачили спроби будувати демократію в Росії, і вони весь час провалюються, тому що населення завше хоче якогось такого чи Путіна, чи Леніна.

Тобто моя теза така: **в Росії нація ще має формуватися**. Можливо, такий шанс вони дістануть тоді, коли зазнають поразки.

Кожен націоналізм несе загрозу для імперії. І російський націоналізм відповідно є загрозою для російської імперії. А це означає, що сама імперія має перестати існувати.

Росія каже, що України не існує, а я вважаю, що російської нації не існує.

Це війна нації проти імперії. Але не двох націй.

– Чи є загроза, що після того, як Росія зазнає поразки, за 10–20 років вони знову захочуть реваншу?

– Звичайно, що є. Був такий історик, родом з Одеси, який зробив кар'єру в Нью-Йоркському університеті, Олександр ***Янов***.

Одна з ключових метафор російської історії – це маятник. Янов каже, що в Росії були спроби стати нормальною європейською державою.

Олександр I і Олександр II, і 9 місяців Тимчасового уряду. Зрештою, і Путін прийшов після реформ Єльцина і Горбачова.

В чому полягає проблема?

> — Що кожен раз, коли в Росії виникають такі спроби, маятник хитається в другу сторону, і починається ще довший період Сталіна, Путіна чи когось іншого, репресії проти населення і, як майже завше, агресія назовні.

Цей маятник треба спинити. Якщо ми не зупинимо його, і Росія залишиться після цієї війни такою ж, якою вона є, то очевидно, що за 20 років знову цей маятник породить нового Путіна, і тоді отримаємо загрозу нової війни.

Ми хочемо вийти на кордони 1991 року – це необхідна умова. Це буде перемога, але не сталий мир.

На хвилі реваншистських настроїв й погіршення ситуації в Росії до влади може прийти знову хтось, хто скаже: "Давайте зробимо переможну війну і наведемо порядок" і все інше.

У тому вигляді, в якому Росія зараз є, вона не може стати демократією, бо має тягу до автократії. Зрештою є дуже важливі дослідження, які показують, що насправді **не Путін прийшов і зманіпулював Росією, а що це росіяни хотіли такого, як Путін**.

В опитуваннях кінця 1990-х років було чітко показано, що росіяни мріють про когось, хто наведе порядок твердою рукою.

Власне, Путін приходить на цій хвилі, на цинічному розрахунку російських еліт, що після Єльцина треба когось такого, як Путін, з усіма відповідними наслідками.

4. "Найгірший варіант, якщо ми повернемося в політичний період до 24 лютого"

– Ви думали про Україну після перемоги? Як гадаєте, якою може бути наша країна після війни?

– Є найгірший варіант і найкращий варіант.

Найгірший варіант – Україна не зникає, але зазнає непоправних втрат, через які ми довго не можемо відновити свій потенціал і повертаємося в політичний період до 24 лютого.

> **— Тобто знову еліти, які борються за владу, еліти хижацькі з авторитарними нахилами, великий рівень корупції, і Україна далі стагнує між країнами другого і третього світу.**

В цьому варіанті можна жити дуже довго, ми 30 років стагнували.

Зверніть увагу, **я не кажу, що Україна зникне – цей варіант виключаю**.

Найкращий варіант, і він дуже реалістичний, що ми не тільки війну виграємо, але й також **впроваджуємо ключові реформи, які змінюють траєкторію розвитку**.

І **ключова для мене – це судова реформа**, яку жоден президент не робить, хоча кожен обіцяє.

За умови, що судова реформа зроблена, і що буде, умовно кажучи, план Маршалла взамін за реформи, то Україна стає тим, чим мала стати в 1991 році. Однією з найбільш успішних країн-лідерів у цій частині світу.

Нагадаю, в 1990 році, німецький Deutsche Bank робив прогноз – що станеться, коли розпадеться Радянський Союз? Результат був таким, що найбільший потенціал для успіху має Україна.

Отже, маємо два варіанти.

І це питання не автоматичне, адже важливо також, хто прийде до влади, яку політику і стратегію буде мати.

– Насамкінець. Хто персонально для вас є найбільш важливою постаттю в українській історії?

– Я суб'єктивний буду, добре? Іван Франко (посміхається).

Шевченко, умовно кажучи, створив Україну, а Франко створив українців. Тобто Франко дав образ, якими мають бути українці. Чому Франко дуже важливий? Бо він створив модерний проєкт України як європейської спільноти.

Нещодавно був день народження Франка, але мало де про це згадувалося, тому що він не є діячем війни.

Франко є діячем трансформації. Це символ – не приймати реалії, а творити їх. "Лиш боротись – значить жить". "Против рожна перти, против хвиль плисти".

На цьому Франко виховав цілі покоління. Але зараз не часи Франка.

Зараз часи Хмельницького, Петлюри, Бандери. Зараз Україна потребує героїв такого характеру. До речі, і Залужного.

Але я маю надію, що коли дійде до кінця війни і коли настане період трансформації, Франко буде на чолі нашого національного пантеону.

***

№ 2.063

Том Купер говорить вже про ТРИ знищені російські бригади, говорить про кілька ГРУП російських полонених, які бачив на відео… Так, «шахеди» все ще летять, попереду підрозділів ЗСУ ще багато мінних полів та фортифікацій, проте українські сили тиснуть ворога невпинно та вперто.

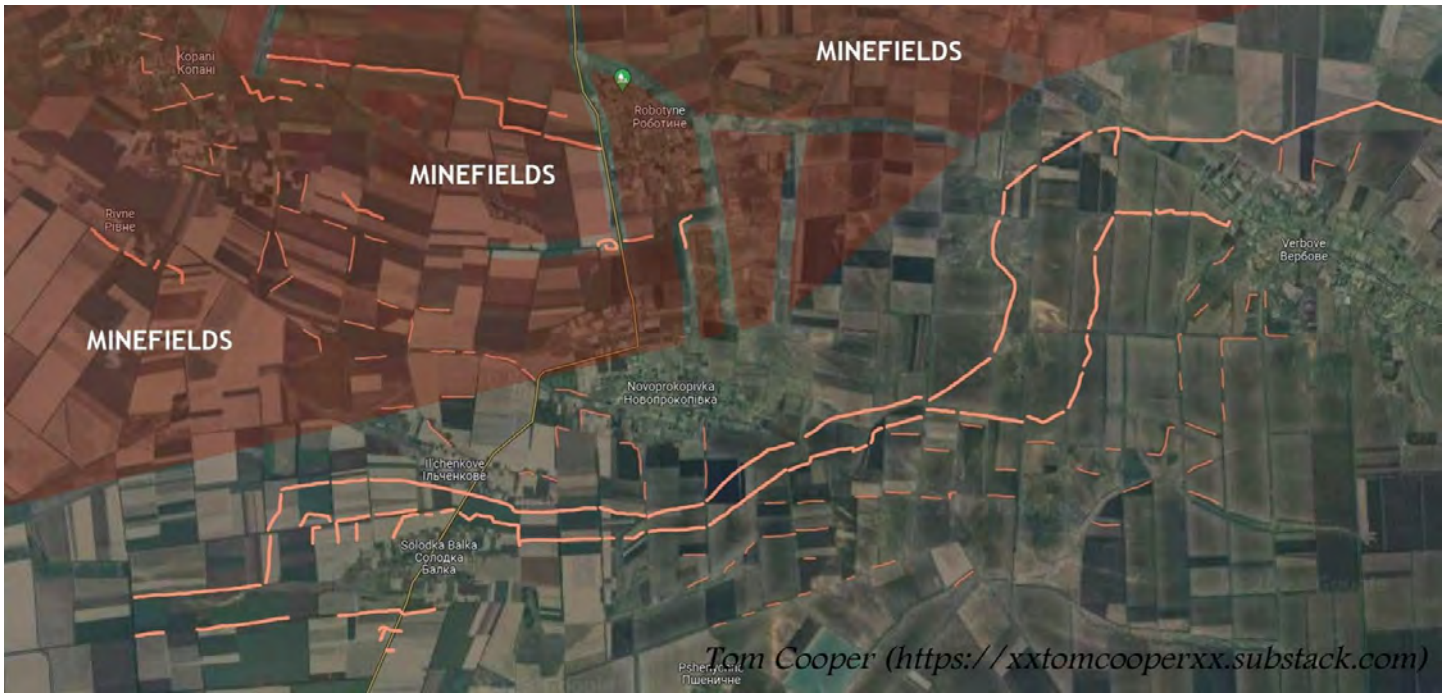

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-19-september-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137174327&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 19 вересня о 12:00 за Києвом].

Переклад: Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 19 вересня 2023 року

Вітаю всіх!

Цей тиждень я знову дуже зайнятий, тому писатиму про події на фронті «телеграфічно»:

- 17 вересня росіяни запустили 6 «шахедів» і 6 ракет, ПС ЗСУ заявили про збиття їх усіх;

- 18 вересня росіяни запустили вже 24 «шахеди» і 17 ракет, ПС ЗСУ стверджують, що збили всі 17 ракет і 18 БПЛА;

- 19 вересня по Україні полетіло 30 «шахедів», 27 із них, за повідомленнями, збито.

- Загалом зараз триває «пауза» у великих операціях, багато говорять про «консолідацію» позицій, реорганізацію підрозділів. Це «природно» **після інтенсивних боїв минулих двох тижнів (а взагалі — трьох з половиною місяців)**.

- Втім, **ЗСУ продовжують наступати**, наприклад під Новоселівським (західна Луганщина), на схід від Андріївки (під Бахмутом), на південно-західній Донеччині та на півдні Запорізької області (на схід від Новопрокопівки).

- Виявляється, крім 72-гої мотострілецької бригади, росіяни втратили майже весь склад 31-шої та 83-тьої бригад ВДВ. Точно відомо, що командира 31-шої було в вбито в бою, а один із колишніх командирів 72-гої вигулькнув у соцмережах, щоб поскаржитися на брак спорядження й боєприпасів, і що тепер його підрозділу більше не існує, «хіба тільки на папері».

Якщо інформація про втрату трьох бригад тільки під Бахмутом — правда, це значить, **що росіяни — глибоко в ду...же великій прірві проблем**:

• якщо поряд поставити одну навчену бригаду ВСрф і дві навчені бригади ВДВ в одному секторі — буде лінія оборони, але

• якщо замінити три знищені підрозділи трьома підрозділами недовчених мобіків — буде біда.

Не дивуюся повідомленням агентурної розвідки: кажуть, що гєрасімов десь здимів, щоб «писати книжку», останнім часом його рідко бачать у генштабі в москві. Ну, я на його місці теж був би в розпачі.

Чому?

Бо **український контрнаступ хоч і не просувається на «сотні кілометрів», але дуже ефективно перемелює недобитки російського війська**. Відповідно, в пудінга і «вишестоящих органів» у москві варіантів розвитку подій не так багато.

Їхні війська розбито вщент, а навчені резерви вже теж витрачено:

> **— вони не можуть атакувати навіть на локальному рівні, хіба тільки садити в танки нових людей і знову посилати їх на вірну смерть...**

До речі, судячи з відео минулих днів, кількість російських військовополонених постійно росте. Ні, не «масово» (поки що). Але росте. Я бачив, якщо не помиляюся, 7-8 груп (так, цілих груп) військовополонених під

конвоєм ЗСУ — і то за кілька днів. Звісно, багато з 72-гої мотострілецької, трохи мобіків, але серед них є численні представники ВДВ, і захопили їх не тільки під Андріївкою (тобто під Бахмутом), а й у районі Новопрокопівки-Вербового (південь Запорізької області).

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

«Насамкінець» хочу сьогодні поділитися з вами одним спостереженням стосовно мап бойових дій, що гуляють соцмережами. Коли йдеться про ситуацію на півдні Запорізької області та південно-західної Донецької, більшість картографів, схоже, все ще «зациклені» на російському подвійному протитанковому рубежі.

Його все ще (неправильно) називають «першою лінією оборони» росіян, тож український поступ вимірюється тим, скільки ділянок того рубежу контролюють (або не контролюють) ЗСУ…

Ще раз: **це геть неправильний підхід**.

Так, **ці два великих протитанкових рови дійсно нікуди не поділися. Їх нескладно побачити на супутникових зображеннях, тож вони привертають до себе найбільше уваги.**

… чи, радше, відвертають її на себе…

Насправді **російські оборонні лінії складаються з:**

а) мінних полів, а також

б) десяток і сотень польових фортифікацій.

Під пунктом б) слід враховувати: «лисячі нори», окопи, окопні комплекси, цілі «форти» (деякі з них – під землею). Здебільшого ці фортифікації також перемежовані (або «захищені») ще більшою кількістю мін.

Тобто,

> **— навіть коли українці перебираються на «південний бік» велетенського російського мінного поля – на кшталт ділянки між Роботиним та Вербовим, вони все ще натрапляють на інші, менші мінні поля на підступах до російських позицій.**

І між одними тільки Копанями та Вербовим **таких позицій десятки, якщо не сотні (їх вистачило, щоб «закопати» в них зо три дивізії росіян), і більшість із них – заховані, по суті, у кожній посадці.**

А ще деякі з них захищені додатковими, меншими мінними полями.

Тобто, щойно українці закріплюються в одній посадці, їм треба просуватися в бік наступної – і, відповідно, зачищати її від мін, штурмувати та нищити

росіян вже там. І все це – для того, щоб дістатися до наступної російської позиції, у наступній посадці.

Здебільшого такі позиції зводилися перпендикулярно вісям українського наступу, та все ж подекуди їх будували поздовжньо. А це змушує українців «робити зупинку» та переспрямовувати свої атаки на такі позиції, розміщені у них на флангах.

Тобто,

> — значення мають не ті два великих протитанкових рови – їх звели для того, щоб спинити та вповільнити механізований наступ. Менше з тим, ті дві лінії укріплень – надто широкі для піхоти, тож в них складно переховуватися. Відповідно, у цих боях, які тривають із середини червня вони, насправді, не мають значення.

Натомість значення має от що:

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

А саме – отакі «малі, переривчасті окопи/позиції», з яких насправді складається російська лінія оборони.

Будь ласка, беріть до уваги те, що ця мапа – дуже, дуже «приблизна». Перепрошую, та як би я того не бажав, я не володію інформацією про кожен російський окоп, щоб позначити його на мапі.

(а, і ще одне: «пробіли у мінних полях, які видно північніше» – це приблизне розташування, «безпечних смуг», зачищених ЗСУ. Тут я без проблем можу визнати, що я б не описував ці смуги «більш точно», навіть якби я мав таку інформацію).

***

№ 2.064

2023-09-20

Victoria Maximenko
1 ч. ·

2023.09.20

Після ганебного спіча нашого 🤡 з брудним натяком на Польщу, запланованої на вівторок зустріч Дуда-Зеленський у Нью-Йорку було скасовано польською стороною.

З польської преси:
Президенти мали говорити про хід українського контрнаступу, але, ймовірно, через останні події однією з тем буде польське ембарго на сільськогосподарську продукцію з України та українська скарга до СОТ, а також заборона Україною на імпорт польських овочів і фруктів.

Невдовзі після виступу на Генасамблеї ООН Анджей Дуда заявив журналістам, що Україна має пам'ятати, що вона отримує допомогу від Польщі: "Було б добре, якби Україна пам'ятала, що отримує від нас допомогу, і пам'ятала, що ми також є транзитною країною в Україну та з України".

Президент додав, що Польща не закрила кордони для української агропродукції, а завдяки транспортним коридорам через Польщу проходить вдвічі більше зерна з України, ніж раніше.

Рис 1

Навіть зараз, коли Росія зірвала Чорноморську зернову ініціативу, ми працюємо над забезпеченням продовольчої стабільності. І я сподіваюся, що багато хто з вас приєднається до нас у цих зусиллях. Ми запустили тимчасовий морський експортний коридор із наших портів. І ми наполегливо працюємо над збереженням сухопутних маршрутів для експорту зерна. І тривожно бачити, як дехто у Європі, деякі наші друзі у Європі, розігрують солідарність у політичному театрі, роблячи із зерна трилер. Може здатися, що вони грають власну роль, але насправді вони допомагають підготувати сцену для московського актора.

По-друге, це використання енергії як зброї.

Світ неодноразово був свідком того, як Росія використовувала енергію як зброю. Кремль використовував нафту й газ як зброю, щоб послабити лідерів інших країн, коли вони приїздили на Красну площу.

Зараз загроза ще більша. Росія перетворює ядерну енергетику на зброю. Вона не лише поширює свої ненадійні технології будівництва атомних електростанцій, а й перетворює електростанції інших країн на справжні «брудні бомби».

Подивіться, будь ласка, що Росія зробила з нашою Запорізькою атомною електростанцією.

Рис 2

Юрий Романенко
1 ч. ·

2023-09-20

Сейчас для Офиса, возомнившего себя спасителем всего человечества откроется истина, которую увидел Николай Второй в феврале 1917 года, когда неадекватность представлений о реальности приводит к тому, что конструкция власти, которая на поверхности кажется крепкой, разваливается за несколько дней.

Я считаю, что пока у Украины нет альтернативы Жешуву, она может проиграть войну, если будет тупо лезть в залупу по всем фронтам. Именно так делали УНР и Директория, когда, например, на Парижской конференции один из делегатов кричал Черчиллю, что «натовче йому пику». Черчилль, впрочем, этого даже не заметил, а на самой конференции были полностью проигнорированы интересы Украины. Поэтому все любители помахать шашкой, потому что искренне уверены, что весь мир должен Украине, при продолжении такой политики рискуют оказаться в ситуации, как Директория в 1919 году. Посмотрите, идиоты, хотя бы чуть-чуть дальше своего носа.

Поэтому тут как бы стоит подумать, какие аргументы есть у Украины повлиять на Польшу , а какие у Польши на Украину. Украина зависит от Польши больше, чем Польша от Украины. Поэтому по попытки шантажировать Польшу заранее обречены на провал. Но самое опасное, что мы втянулись в такие конфликты не только с Польшей, но с США, Израилем, Британией, Словакией. Причем зависимость от США тотальная. Наивно думать, что все они будут закрывать глаза на этот упоротый шантаж и полнейшее игнорирование реальности нашими «гениями». Результатом будет неизбежная, жесткая посадка, где никакой соломы не будет. Да какая солома, бетонный пол только остался. Зеленский в этом убедится завтра в Вашингтоне.

Рис 3

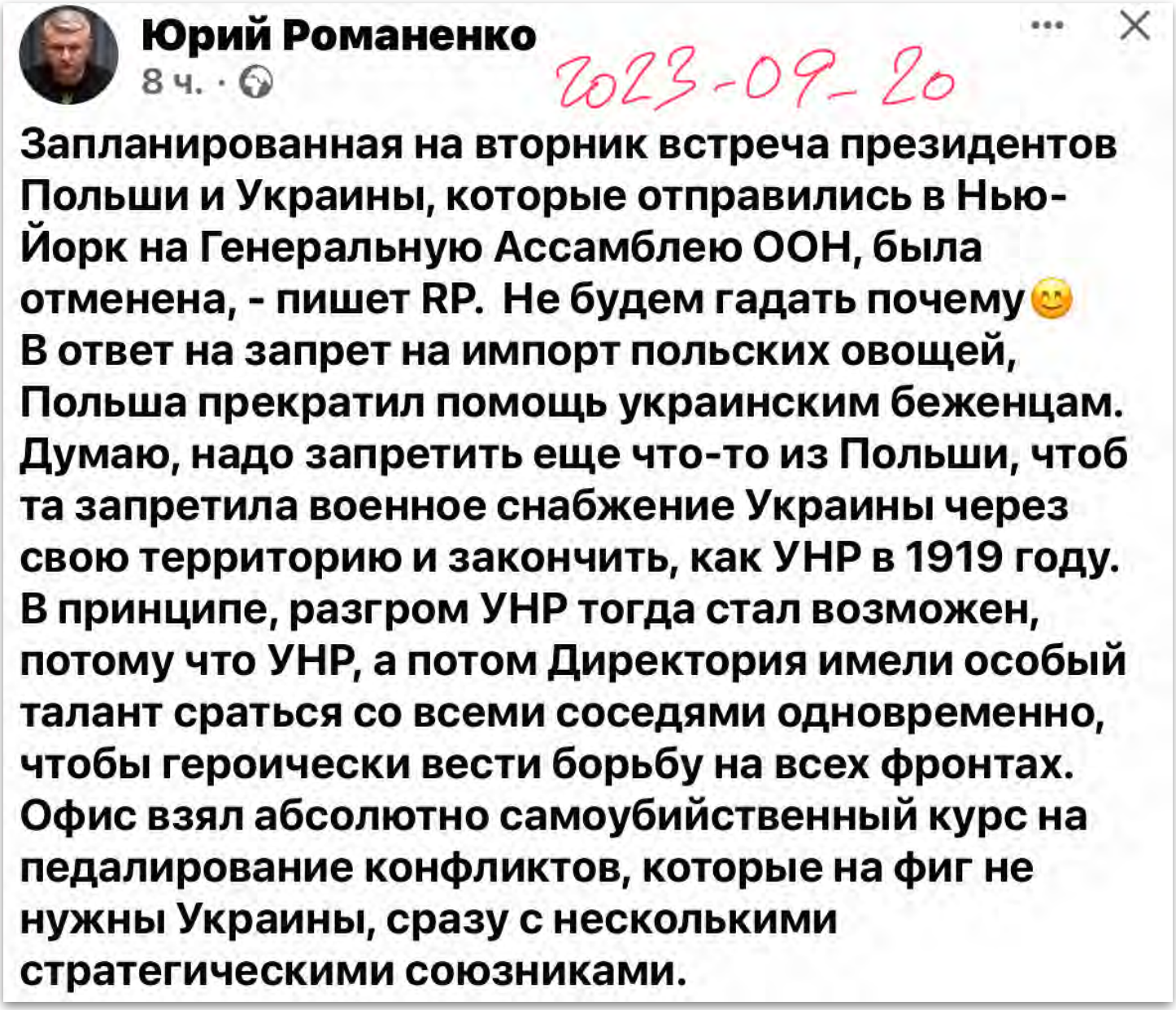
Юрий Романенко
8 ч. ·
2023-09-20
Запланированная на вторник встреча президентов Польши и Украины, которые отправились в Нью-Йорк на Генеральную Ассамблею ООН, была отменена, - пишет RP. Не будем гадать почему
В ответ на запрет на импорт польских овощей, Польша прекратил помощь украинским беженцам.
Думаю, надо запретить еще что-то из Польши, чтоб та запретила военное снабжение Украины через свою территорию и закончить, как УНР в 1919 году.
В принципе, разгром УНР тогда стал возможен, потому что УНР, а потом Директория имели особый талант сраться со всеми соседями одновременно, чтобы героически вести борьбу на всех фронтах.
Офис взял абсолютно самоубийственный курс на педалирование конфликтов, которые на фиг не нужны Украины, сразу с несколькими стратегическими союзниками.

Рис 4

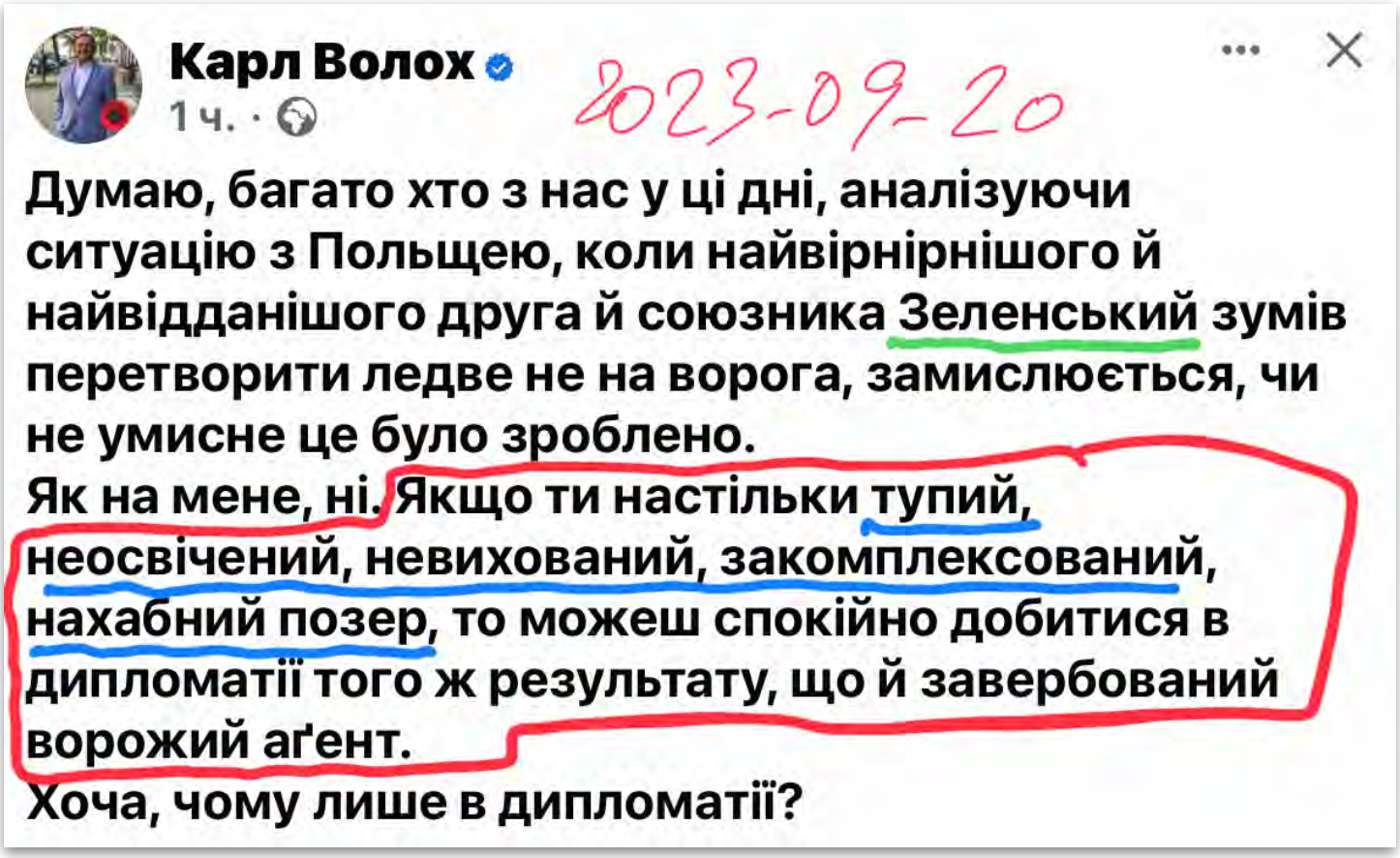

Рис 5

***

№ 2.065-1

Сьогодні людство має діяти в повній солідарності, щоб урятувати життя – виступ Президента Володимира Зеленського під час загальних дебатів Генеральної Асамблеї ООН

2023-09-19

Дуже дякую!

Я вітаю всіх, хто підтримує спільні зусилля!

І я обіцяю: якщо будемо по-справжньому об'єднані, ми зможемо гарантувати справедливий мир для всіх народів. Ба більше, єдність може запобігти війнам.

Пані та панове!

Пане Генеральний секретарю!

Колеги-лідери!

Цей зал бачив багато воєн, але **не був активним захисником від агресії.**

У багатьох випадках тут найголоснішим був страх війни, останньої війни – війни, після якої ніхто більше не збереться в залі Генеральної Асамблеї.

Третя світова війна розглядалася як ядерна війна. Конфлікт між державами, що веде до застосування ядерної зброї. Інші війни здавалися не такими страшними порівняно із загрозою застосування так званими великими державами своїх арсеналів ядерної зброї.

Отже, XX століття навчило світ утримуватися від використання зброї масового знищення: не розгортати, не поширювати, не погрожувати й не випробовувати, а сприяти повному ядерному роззброєнню.

Відверто кажучи, це хороша стратегія. Але це не має бути єдиною стратегією захисту світу від цієї останньої війни.

Україна віддала свій третій за величиною ядерний арсенал. Тоді світ вирішив, що Росія має стати хранителем цієї сили. Але історія демонструє, що саме Росія найбільше заслуговувала на ядерне роззброєння ще в 1990-х роках. І Росія заслуговує на це зараз – терористи не мають права володіти ядерною зброєю. Не мають права!

Але насправді не ядерна зброя зараз найстрашніша.

Поки ядерна зброя не застосовується, масове знищення набирає обертів. **Агресор перетворює на зброю багато інших речей, і ці речі використовуються не лише проти нашої країни, а й проти всіх вас.**

Колеги-лідери!

Існує багато конвенцій, які обмежують озброєння, але не існує реальних обмежень на перетворення на зброю.

Дозвольте навести приклад.

Їжа

З початком повномасштабної війни українські порти на Чорному та Азовському морях заблоковані Росією. Зараз наші порти на Дунаї залишаються мішенню для ракет і безпілотників. І це очевидна спроба Росії використати дефіцит продовольства на світовому ринку як зброю в обмін на визнання деяких, якщо не всіх, захоплених нею територій.

Росія використовує ціни на продовольство як зброю. Це впливає на території від атлантичного узбережжя Африки до Південно-Східної Азії. Таким є масштаб загрози.

Я хотів би подякувати тим лідерам, які підтримали нашу ***Чорноморську зернову ініціативу та програму «Зерно з України»***.

Дуже дякую!

Об'єднавшись, ми зробили так, що зброя знову перетворилася на їжу. Понад 45 країн побачили, як важливо, **щоб українське продовольство було доступне на ринку** від Алжиру та Іспанії до Індонезії та Китаю.

Навіть зараз, коли Росія зірвала ***Чорноморську зернову ініціативу,*** **ми працюємо над забезпеченням продовольчої стабільності**. І я сподіваюся,

що багато хто з вас приєднається до нас у цих зусиллях. Ми запустили тимчасовий морський експортний коридор із наших портів.

І ми наполегливо працюємо над збереженням сухопутних маршрутів для ***експорту зерна***.

І тривожно бачити, як дехто у Європі, *деякі наші друзі у Європі*, розігрують солідарність у політичному театрі, роблячи із зерна трилер. Може здатися, що вони грають власну роль, але *насправді вони допомагають підготувати сцену для московського актора*.

По-друге, це використання енергії як зброї

Світ неодноразово був свідком того, як Росія використовувала енергію як зброю. Кремль використовував нафту й газ як зброю, щоб послабити лідерів інших країн, коли вони приїздили на Красну площу.

Зараз загроза ще більша. Росія перетворює ядерну енергетику на зброю.

Вона не лише

1) — поширює свої ненадійні технології будівництва атомних електростанцій, а й

2) — перетворює електростанції інших країн на справжні «брудні бомби».

Подивіться, будь ласка, що Росія зробила з нашою ***Запорізькою атомною електростанцією***. Обстрілювала її, окупувала й тепер шантажує інших витоками радіації.

Чи є сенс скорочувати ядерну зброю, коли Росія перетворює на зброю ядерні електростанції? Страшне питання.

Глобальна архітектура безпеки не пропонує жодної реакції чи захисту від таких підступних погроз радіацією. І поки що не існує жодної відповідальності для радіаційних шантажистів.

Третій приклад – **діти**

На жаль, різні терористичні угруповання викрадають дітей, щоб чинити тиск на їхні сім'ї та суспільство. Але ніколи раніше масові викрадення та депортації не ставали частиною державної політики. До сьогодні.

Ми знаємо імена десятків тисяч дітей і маємо докази щодо ще сотень тисяч, викрадених Росією на окупованих територіях України та згодом депортованих. Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт Путіна за цей злочин.

1) — Ми намагаємося повернути дітей додому, але час іде. Що з ними буде?

2) — Цих дітей у Росії вчать ненавидіти Україну, розривають усі зв'язки з їхніми сім'ями...

Це, безумовно, геноцид.

Коли ненависть стає зброєю проти одного народу, вона ніколи не зупиняється на досягнутому.

Кожне десятиліття Росія починає нову війну.

1) Частини територій Молдови та Грузії залишаються окупованими.

2) Росія перетворила Сирію на руїни. І якби не Росія, хімічна зброя ніколи б не була застосована в Сирії.

3) Росія майже поглинула Білорусь.

4) Вона очевидно загрожує Казахстану й країнам Балтії...

І мета нинішньої війни проти України – перетворити нашу землю, наших людей, наші життя, наші ресурси на **зброю проти вас, проти міжнародного порядку**, **заснованого на правилах**.

Багато місць у залі Генеральної Асамблеї можуть спорожніти, якщо Росія досягне успіху у своїй підступності та агресії.

Пані та панове!

Агресор сіє смерть і руїни навіть без ядерної зброї, але наслідки – схожі.

Ми бачимо міста й села в Україні, стерті з лиця землі російською артилерією. Повністю зрівняні із землею! Ми бачимо війну безпілотників.

Ми знаємо, до яких наслідків може призвести перенесення війни в кіберпростір.

Штучний інтелект може навчитися воювати ефективно, перш ніж навчиться ефективно допомагати людству.

Слава богу, люди ще не навчилися використовувати клімат як зброю. Хоч людство вже й провалює цілі кліматичної політики, і екстремальні погодні умови руйнуватимуть нормальне життя на планеті, і якась зловмисна держава також використовуватиме наслідки цього як зброю.

1) І коли люди на вулицях Нью-Йорка та інших міст світу виходили на кліматичні протести – всі ми їх бачили...

2) І коли люди в Марокко, Лівії та інших країнах гинуть унаслідок стихійних лих...

3) І коли острови та країни зникають під водою...

4) І коли торнадо й пустелі поширюються на нові території...

5) І коли все це відбувається, одна неприродна катастрофа у Москві вирішила почати велику війну та вбити десятки тисяч людей. Ми маємо це зупинити!

Ми маємо діяти єдиним фронтом – перемогти агресора й зосередити всі наші можливості та енергію на подоланні цих викликів.

Як відбувається стримування ядерної зброї, так само має стримуватись агресор і всі його інструменти та методи війни. Кожна війна сьогодні може стати останньою, але потрібна наша єдність, щоб гарантувати, що агресія не спалахне знову.

І не діалог між так званими великими державами десь за зачиненими дверима може гарантувати нам усім нову епоху без війн, а відкрита робота всіх народів заради миру.

1) — Торік *я представив* обриси Української формули миру на Генеральній Асамблеї ООН.

2) — Пізніше в Індонезії *я представив* повну Формулу.

І за останній рік Формула миру стала основою для оновлення наявної архітектури безпеки.

Тепер ми можемо відновити дію Статуту ООН і гарантувати повну силу світового порядку, заснованого на правилах.

Завтра я представлю деталі на спеціальному засіданні Ради Безпеки ООН.

Головне, що йдеться не лише про Україну. Понад 140 держав і міжнародних організацій повністю або частково підтримали Українську формулу миру.

Українська формула миру стає глобальною.

Її пункти пропонують рішення та кроки, які зупинять усі форми перетворення на зброю, що були застосовані Росією проти України та інших країн і можуть бути використані іншими агресорами.

Подивіться:

— уперше в новітній історії ми маємо реальний шанс припинити агресію на умовах нації, яка зазнала нападу.

— Це реальний шанс для кожного народу домогтися того, щоб агресія проти вашої держави, якщо вона, не дай боже, станеться, закінчилася не тим, що ваша земля буде розділена й ви будете змушені підкоритися військовому чи політичному тиску, а тим, що ваша територія й суверенітет будуть повністю відновлені.

Ми започаткували формат зустрічей радників із питань національної безпеки та дипломатичних представників.

Важливі переговори та консультації щодо імплементації Формули миру відбулися в Хіросімі, Копенгагені та Джидді.

І ми готуємо Глобальний саміт миру. Я запрошую всіх вас – усіх, хто не толерує жодної агресії – до спільної підготовки саміту.

> **— Мені відомо про спроби укласти якісь тіньові угоди за лаштунками.**
>
> **— Злу не можна довіряти – запитайте Пригожина, чи варто довіряти обіцянкам Путіна.** Будь ласка, почуйте мене. Нехай єдність вирішує все відкрито.

Поки Росія штовхає світ до останньої війни, **Україна робить усе для того, щоб після російської агресії ніхто у світі не наважився напасти на жодну країну.**

Перетворення на зброю (weaponization) має стримуватись. За воєнні злочини має бути покарання. Депортовані люди мають повернутися додому. А окупант має повернутися на свою землю.

Ми повинні бути об'єднані, щоб досягти цього. І ми це зробимо.

Слава Україні!

***

№ 2.065-2

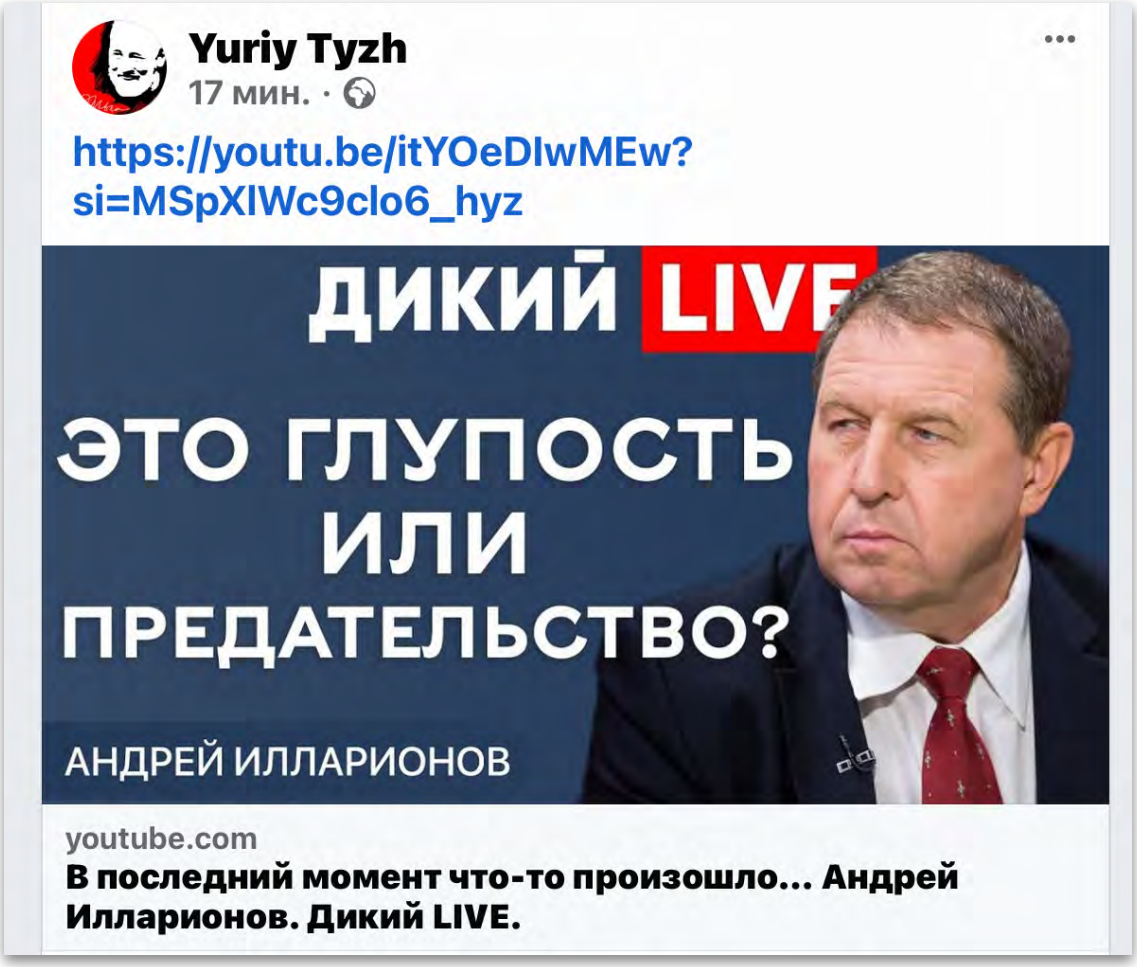

Видео

***

№ 2.066

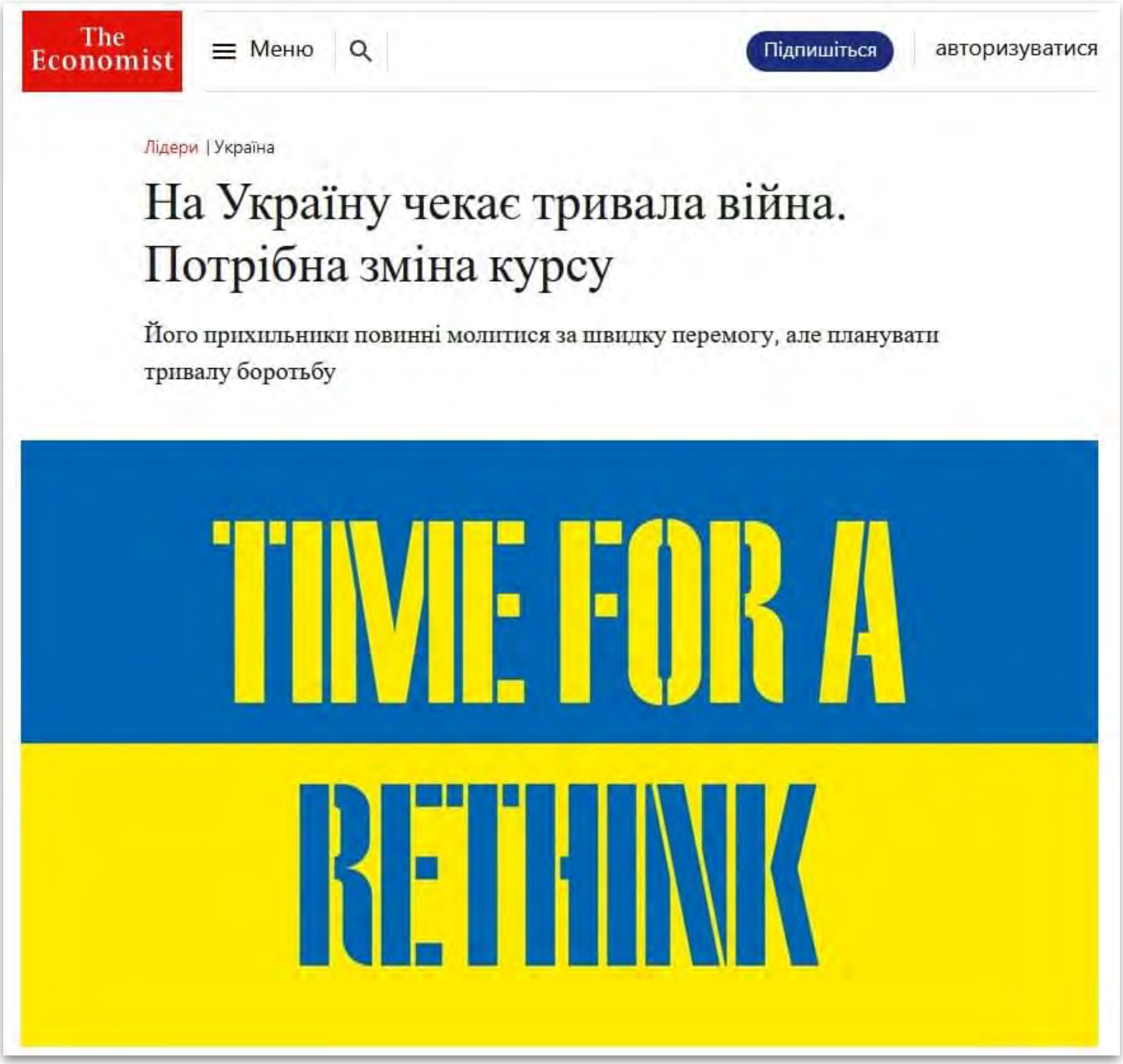

2023-09-21

Ніколов

Ну все, більше жодних соплєй і надії хоч якось зарішати з рашистами хоч якесь перемир'я «аби перестали стрілять, сколька вже можна, я хачу жить свою жизнь».

«The Economist» підтвердив те, що я давно думав. Путєну не потрібне перемир'я, він чекає поки наштампує достатньо зброї для нового наступу (це питання місяців) і обрання Трампа для зменшення потоку зброї Україні (вибори в США через рік). А по ходу буде знову і знову лупашити ракетами по нашим болючим місцям, які і досі недостатньо захищені ППО і фізичними засобами.

Автопереклад https://www.economist.com/leaders/2023/09/21/ukraine-faces-a-long-war-a-change-of-course-is-needed

***

Україну чекає довга війна. Потрібна зміна курсу

Її прихильники повинні молитися за швидку перемогу, але планувати довгу боротьбу.

Війна в Україні вже неодноразово розчаровувала очікування. Зараз вона робить це знову. Контрнаступ, який розпочався в червні, ґрунтувався на надії, що українські солдати, оснащені сучасною західною зброєю і після навчання в Німеччині, відвоюють достатньо території, щоб поставити своїх лідерів у сильну позицію на будь-яких наступних переговорах.

Цей план не спрацював. Незважаючи на героїчні зусилля і прорив російської оборони під ***Роботиним***, Україна звільнила менше 0,25% території, яку Росія окупувала в червні. Лінія фронту протяжністю 1.000 км майже не змінилася. Українська армія все ще може здійснити прорив у найближчі тижні, що призведе до краху крихких російських сил. Але, зважаючи на події останніх трьох місяців, було б помилкою покладатися на це.

Просити про припинення вогню або мирні переговори безглуздо. Владімір Путін не демонструє жодних ознак бажання вести переговори, і навіть якби він хотів, йому не можна було б довіряти в дотриманні домовленостей. **Він чекає, коли Захід втомиться, і сподівається на переобрання Дональда Трампа.**

Путіну потрібна війна, щоб підтримувати свою внутрішню диктатуру;

> **1) — будь-яке припинення вогню буде просто паузою, щоб переозброїтися і підготуватися до нового нападу.**
>
> **2) — Якщо українці припинять воювати, вони можуть втратити свою країну.**

І Україна, і її західні прихильники починають усвідомлювати, що це буде війна на виснаження. Цього тижня президент Володимир Зеленський відвідав Вашингтон для переговорів. «Я маю бути готовим до довгої війни», - сказав він в інтерв'ю ***The Economist***.

Але, на жаль, **Україна ще не готова, як і її західні партнери. Обидві сторони все ще зациклені на контрнаступі**.

Їм потрібно переосмислити військову стратегію України і те, як управляти її економікою.

Замість того, щоб прагнути «перемогти», а потім відновитися, метою має бути забезпечення того, щоб Україна мала достатню силу для ведення тривалої війни - і могла процвітати, незважаючи на неї.

Перша рекалібровка - військова

Українські солдати виснажені; багато найкращих з них загинули. Незважаючи на призов, їй не вистачає живої сили, щоб підтримувати постійний широкомасштабний контрнаступ. Їй потрібно мобілізувати ресурси і змінити правила гри. Нова тактика і технології можуть привести до перемоги над Росією.

Українські технічно підковані підприємці нарощують виробництво безпілотників: Українські безпілотники нещодавно знищили російські військові кораблі; їхні ракети, схоже, пошкодили велику систему протиповітряної оборони в Криму. Ймовірно, буде завдано ще багато ударів, щоб знищити військову інфраструктуру Росії і позбавити її військово-морського притулку в Чорному морі. Не чекайте нокаутуючого удару. Росія також збільшила виробництво безпілотників. Тим не менш, Україна може завдати удару у відповідь, коли Росія бомбить її, і, можливо, навіть стримати деякі атаки.

Поряд з цією наступальною здатністю, Україна повинна підвищити свою стійкість.

Окрім важкого озброєння, їй потрібна допомога в технічному обслуговуванні для ведення багаторічної війни: рутинний ремонт, надійне постачання артилерії і підготовка кадрів.

Більш за все, тривала війна вимагає кращої протиповітряної оборони. Україна не зможе процвітати, якщо Росія буде безкарно підривати інфраструктуру та цивільне населення, як вона це робила протягом останніх 18 місяців. Київ є напрочуд жвавим містом, тому що має ефективний захист від безперервних повітряних атак. Така ж система необхідна й іншим містам, тому ескадрильї винищувачів F-16 і більше систем протиракетної оборони є вкрай важливими.

Також необхідне економічне перекалібрування

Це означає менше пишномовних планів післявоєнної відбудови і більше уваги до збільшення виробництва та капітальних витрат вже зараз.

Економіка скоротилася на третину, і майже половина бюджету України оплачується західними грошима.

Через «дивну голландську хворобу воєнного часу» валюта, гривня, зміцнилася, навіть незважаючи на те, що приватні інвестиції різко скоротилися.

В умовах, коли близько 1 мільйона людей зі зброєю в руках і мільйони втекли з країни, **робочої сили не вистачає**.

Українська економіка повинна перейти від залежності від допомоги до залучення інвестицій, навіть попри те, що конфлікт не вщухає. Україна має великий потенціал - від виробництва зброї до переробки більшої кількості продукції, вирощеної на своїх фермах. Завдання полягає в тому, щоб заохотити місцеві та іноземні фірми інвестувати більше, а також заманити більше українців назад до спокійніших частин країни на заході.

Краща безпека може допомогти

Чим сильніша протиповітряна оборона України, тим менший ризик того, що новий завод буде підірваний. Чим далі буде відсунутий російський флот, тим безпечніше експорт може йти через українські порти на Чорному морі. Але економічні реформи також мають значення. Необхідно зробити більше для приборкання давньої корупції в Україні, з пріоритетом на забезпечення чистоти та неупередженості судової системи. Необхідно також зробити більше для полегшення ведення бізнесу - від визнання кваліфікацій, отриманих біженцями за кордоном, до надання компаніям страхування на випадок воєнних дій.

Все це вимагає політичної волі як від України, так і від її друзів на Заході. У довгостроковій перспективі найкращою гарантією безпеки України є членство в НАТО. Якщо цього не станеться, партнери пообіцяли створити мережу двосторонніх гарантій безпеки. Не менш важливим є те, що може запропонувати Європейський Союз: не лише гроші, але й перспективу членства. Нелегко розвивати процвітаючу економіку, будучи завваленим вибухівкою - навіть Ізраїлю ніколи не доводилося стикатися з таким потужним агресором. Але Україна, на відміну від Ізраїлю, може одного дня інтегруватися в найбагатший економічний блок світу. Дорожня карта вступу до ЄС, розрахована, скажімо, на десять років, з чіткими проміжними етапами, дала б надію українцям і прискорила б економічні реформи, так само, як така ж обіцянка надихнула більшу частину Східної Європи в 1990-х роках.

Новий член клубу

Для того, щоб це сталося, Європа повинна змінити своє мислення. Вона надала стільки ж озброєнь, скільки і Америка, і набагато більше фінансової допомоги. Але їй потрібно зробити ще один крок. Якщо пан Трамп переможе у 2024 році, він може скоротити американську військову допомогу. Навіть якщо він програє, Європі зрештою доведеться нести більший тягар. Це означає посилення її оборонної промисловості і реформування процесу прийняття рішень в ЄС, щоб він міг впоратися з більшою кількістю членів.

Ставки навряд чи можуть бути вищими.

1) — Поразка означатиме неспроможну державу на фланзі ЄС і наближення машини вбивств Путіна до більшої кількості його кордонів.

2) — Успіх означатиме нового члена ЄС з 30 мільйонами добре освічених людей, найбільшою в Європі армією і великою сільськогосподарською та промисловою базою.

Занадто багато розмов про Україну ґрунтуються на «припиненні війни».

Це потрібно змінити.

Моліться за швидку перемогу, але плануйте довгу боротьбу - і Україну, яка зможе вижити і процвітати.

***

№ 2.067

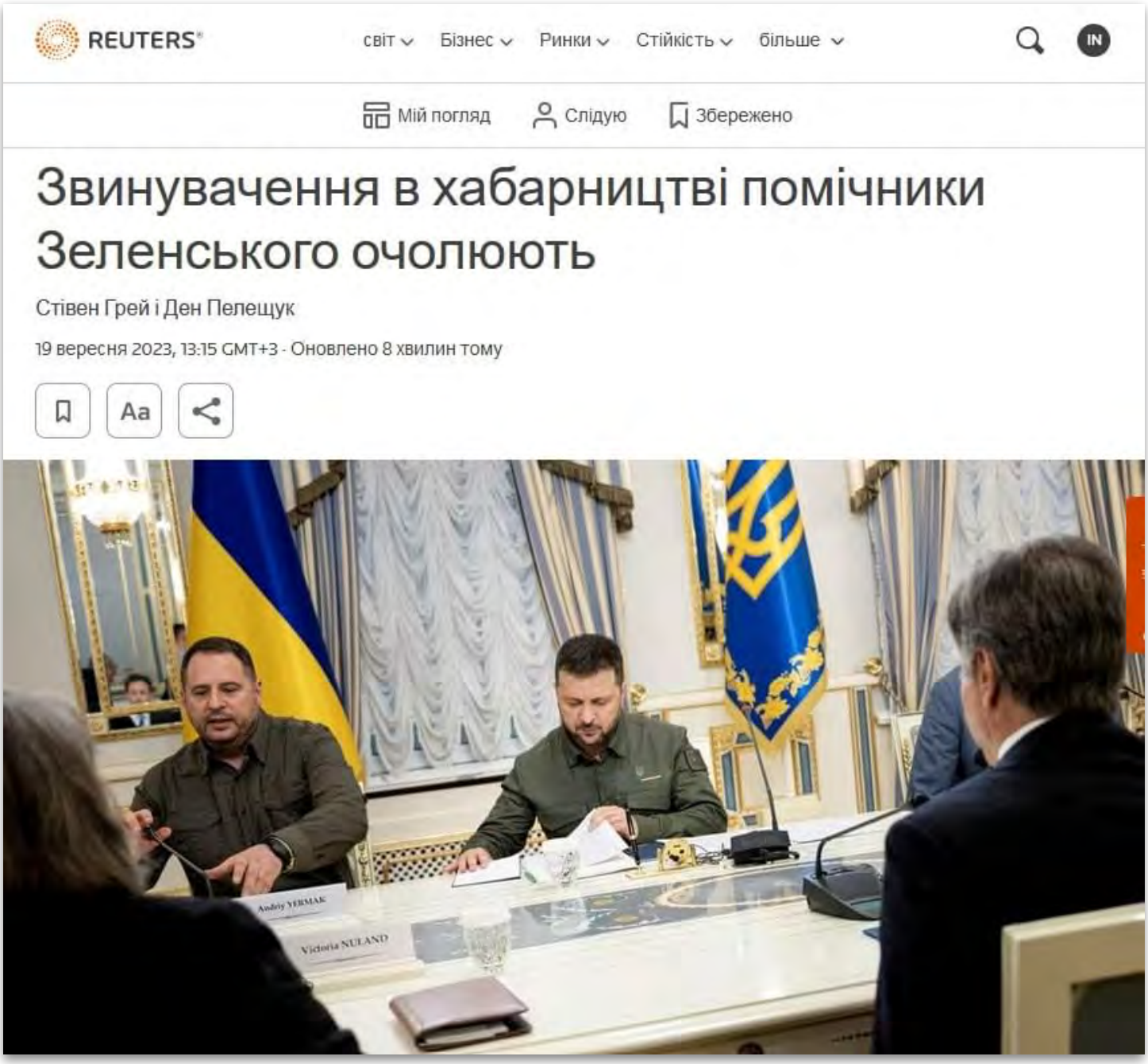

2023-09-19

Ніколов

Зацініть яку фотку обрав «Reuters» до статті про топ-корупцію в Україні. Я точно знаю, що ця стаття не готувалась під візити чи якусь дату. Автор публікації почав збирати каменти ще півроку назад. Тобто це історія про корупцію, а не заказуха під щось. Тобто Захід очікує боротьби з корупцією, а не длінних пєчальних історій про те, що нельзя шатать будку, бо Путєн нападе.

Автопереклад https://www.reuters.com/world/europe/graft-accusations-dog-top-zelenskiy-aides-2023-09-19/

***

Звинувачення у хабарництві тягнуть за собою топ-помічників Зеленського

ВІДЕНЬ/КИЇВ, 19 вересня (Рейтер) - У роки, коли Олег Майборода був генеральним директором однієї з найбільших будівельних компаній України, він зберігав пачки доларових купюр у сейфі за своїм робочим столом.

Ці гроші, як розповів Майборода в інтерв'ю Reuters, призначалися для підкупу державних чиновників, щоб ті схвалили будівельні проекти. За його словами, передача готівки була доручена юристу на ім'я Олег Татаров, який зараз є старшим радником президента України Володимира Зеленського.

«Татаров вирішував усі питання з правоохоронними органами», - сказав Майборода в інтерв'ю у Відні, де він оселився, щоб уникнути кримінального переслідування в Україні за свою ймовірну роль у корупційних схемах за участю будівельної компанії ТОВ «Укрбуд Девелопмент».

Майборода заявив, що хабарі проходили через Татарова з 2014 по 2019 рік. Контакти адвоката з поліцією, судами та прокуратурою робили його ідеальним посередником. «Звичайно, він платив» за те, щоб «залагодити» проекти з владою, в тому числі за отримання дозволів на будівництво, сказав Майборода. «Він давав їм гроші, щоб ці домовленості були досягнуті», - додав він.

Зауваження Майбороди загрожують розпалити суперечку, яка переслідує президента Володимира Зеленського навіть у воєнний час: звинувачення з боку політичних опонентів та антикорупціонерів у тому, що впливові люди прикривають Татарова від переслідування.

Майборода не надав жодних доказів своїх звинувачень. Вони перегукуються зі звинуваченнями проти Татарова, висунутими українськими антикорупційними органами, в тому, що він організував хабар. Прокуратура закрила справу у квітні 2022 року з процесуальних підстав.

Татаров, радник президента з питань правоохоронних органів і безпеки з 2020 року, заперечує свою провину і не був визнаний винним у скоєнні злочину. Він заявив, що його обвинувачі намагаються звести політичні рахунки. Раніше Зеленський заявляв, що корупції немає місця в його адміністрації. «Хочу підкреслити: якщо тих, хто працює зі мною, будуть підозрювати в корупції, ці люди будуть звільнені. І я поки що не бачив таких прикладів у своєму Офісі», - сказав він в інтерв'ю в грудні 2020 року українському журналу «Фокус».

Ані Зеленський, ані Татаров не відповіли на детальні запитання для цієї статті.

Зеленського хвалили як лідера воєнного часу відтоді, як Росія почала повномасштабне вторгнення в лютому минулого року. **Проте дехто ставить**

під сумнів його готовність виконати свою обіцянку боротися з хабарництвом. Україна стабільно посідає нижню половину рейтингу щорічного глобального Індексу сприйняття корупції Transparency International, а в останньому дослідженні за 2022 рік лише Росія була визнана більш корумпованою країною в Європі.

Мільярди доларів допомоги, призначені для уряду Зеленського, а також амбіції приєднатися до Європейського Союзу, доводять, що Україна серйозно налаштована на боротьбу з корупцією та впровадження належного врядування.

У червневому звіті Міжнародний валютний фонд заявив, що донори та іноземні інвестори повинні побачити реформи, спрямовані на поліпшення управління, підвищення прозорості та боротьбу з корупцією «без зволікань». В оцінці шансів України на членство в ЄС, опублікованій у червні 2022 року, Європейська комісія назвала корупцію «серйозним викликом, який потребує постійної уваги».

Опитування двох київських соціологічних компаній, оприлюднене 11 вересня, показало, що 78% українців покладають на Зеленського відповідальність за корупцію в уряді. Пов'язане з цим опитування показало, що 55% вважають, що західна військова допомога має бути обумовлена боротьбою з корупцією.

В останні місяці Зеленський зробив кроки, щоб відповісти своїм скептикам.

У січні він звільнив понад десяток високопосадовців на тлі публічних звинувачень у хабарництві та неправомірних діях, заявивши: «Будь-які внутрішні проблеми, які заважають державі, вичищаються і будуть вичищені». Раніше цього місяця Зеленський замінив міністра оборони Олексія ***Резнікова***, посилаючись на необхідність «нових підходів». Це сталося після низки звинувачень, висунутих українськими ЗМІ в тому, що міністерство оборони закуповувало товари за завищеними цінами. Резніков заявив на прес-конференції в Києві за тиждень до відставки, що ці повідомлення не відповідають дійсності.

В результаті кадрових перестановок ***Татаров*** залишився на своїй посаді. **Кілька політичних інсайдерів, опитаних Reuters, заявили, що він є ключовою фігурою, яка допомагає Зеленському контролювати розгалужену систему безпеки та правоохоронних органів України.**

«Татаров став символом толерантності Зеленського до корупції в його найближчому оточенні», - писала на початку цього року газета Kyiv Independent, посилаючись на звинувачення у хабарництві.

Дар'я ***Каленюк***, виконавча директорка громадської організації «Центр протидії корупції» (ЦПК), вважає, що у здоровій демократії будь-який чиновник, звинувачений у корупції, має бути відсторонений від посади доти,

доки він не буде виправданий. «Якщо Зеленський не позбудеться Татарова, його не сприйматимуть як серйозного борця за очищення країни від корупції», - сказала вона в інтерв'ю Reuters.

Союзники Татарова кажуть, що він став жертвою власної ефективності як контактної особи Зеленського з питань правоохоронних органів.

«Вони зроблять усе можливе, щоб знищити цього хлопця, тому що він - вістря списа», - сказав Нікола ***Мірто***, італійський підприємець і колишній клієнт ***Татарова***. Мірто сказав, що Татаров заслужив гнів впливових кіл, підтримуючи антикорупційну боротьбу України проти олігархів.

1. ПЕРШІ СУПЕРЕЧКИ

Зеленський став президентом у травні 2019 року, пообіцявши покінчити з кумівством і корупцією, які десятиліттями руйнували Україну.

Він прославився як актор телевізійної політичної сатири «Слуги народу». Серіал починається з того, що група олігархів потягує напої над столичним Майданом Незалежності і розмірковує про те, хто з обраних ними кандидатів може перемогти на майбутніх президентських виборах.

Урядова кар'єра ***Татарова*** почалася кількома роками раніше. Він був чиновником за часів Віктора ***Януковича***, проросійського президента, якого було повалено в результаті народного повстання у 2014 році. Тоді Татаров викликав суперечки своєю заявою після того, як силовики відкрили вогонь по протестувальниках. Татаров стверджував, що деякі постріли були зроблені з натовпу. За три дні насильства загинуло понад 100 осіб.

> «У деяких загиблих поранення в потилицю», - сказав він на зустрічі з європейськими дипломатами, яка транслювалася українським телебаченням. Це, за його словами, свідчить про те, «що постріли були зроблені десь поблизу, особами, які перебували серед протестувальників». На той час Татаров не надав інших доказів свого твердження. У 2020 році в інтерв'ю українському телеканалу Татаров сказав, що всі брифінги, які він проводив, ґрунтувалися на «інформації з матеріалів кримінальних справ. Я не міг висловлювати жодних особистих думок». Він не відповів на запитання Reuters з цього приводу.

Після повалення ***Януковича*** Татаров зайнявся приватною адвокатською практикою. **Він також став юридичним радником будівельної компанії, яка входить до складу державної корпорації «Укрбуд».**

Будівельний сектор є типовим прикладом розмитості меж між державним і приватним секторами в пострадянській Україні. Британські та українські реєстри компаній і судові документи показують, що тодішній голова

корпорації ***«Укрбуд»*** Максим ***Микитась*** отримав контроль над 75% акцій приватної фірми під назвою ТОВ «Укрбуд Девелопмент», яка має ліцензію на використання логотипу державної корпорації.

> Микитась перебуває у в'язниці за звинуваченням у ще одній схемі хабарництва, пов'язаній з контрактом на будівництво метрополітену, яку він заперечує. У заяві для Reuters він сказав, що жоден з ресурсів державної корпорації не використовувався приватною компанією, яку він опосередковано контролює.

За словами ***Майбороди***, ***Микитась*** використовував ***Татарова*** для виконання складних завдань, в тому числі для виплати хабарів від імені «Укрбуд Девелопмент». Майборода сказав, що регулярно отримував від Микитася вказівки передавати Татарову певні суми готівки. У своїй заяві Reuters Микитась звинуватив Майбороду в «неправдивих свідченнях» і в тому, що він поводиться «як загнана в кут тварина» після того, як його самого звинуватили в корупції. Він сказав, що контакти і вплив Татарова були «сильно перебільшені».

Майборода зазначив, що Татаров був спритним оператором, працюючи поза офісом у смарт-кафе, де він зустрічався зі своїми контактами, і використовуючи зашифровані додатки для комунікації. «Він знав про правоохоронні органи і попереджав нас бути обережними і не говорити майже нічого по телефону», - сказав Майборода в інтерв'ю Reuters.

За його словами, Татаров або сам збирав готівкові платежі, або відправляв для цього водія. Майборода сказав, що гроші розписувався за них Татаров і обліковував їх як витрати на будівельні проекти. Майборода показав Reuters список хабарів, занесених до електронної таблиці, на загальну суму 1,8 мільйона доларів, виплачених Татаровим. Він також показав три підписані грошові квитанції, які збігаються з записами у списку. Майборода сказав, що підписантом був Татаров, а список хабарів - з рахунків «Укрбуд Девелопмент». Reuters не змогло самостійно перевірити це.

Reuters показало квитанції Микитасю і Татарову. Микитась сказав, що вони є підробкою. Татаров не відповів. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) заявило, що для перевірки цього матеріалу потрібні експерти.

2. НОВА РОЛЬ

Зеленський призначив ***Татарова*** **радником з питань правоохоронних органів і безпеки в серпні 2020 року**. Зеленський заявив, що було б несправедливо вважати всіх чиновників, які працювали за часів Януковича, представниками старої гвардії. «Головне, щоб людина була чесною», - сказав Зеленський журналістам через кілька днів після призначення Татарова.

Незабаром після цього НАБУ, незалежне агентство, розпочало розслідування проти Татарова за підозрою в тому, що він організував хабар чиновнику МВС у 2017 році від імені компанії «Укрбуд Девелопмент».

Передбачуваний хабар - безкоштовне паркувальне місце для чиновника МВС в обмін на занижену оцінку державної землі - здається скромним. Але, за оцінками НАБУ, недооцінка землі коштувала державі 81 мільйон гривень (3,1 мільйона доларів на той час).

Записи у WhatsApp, отримані слідством і побачені агентством Reuters, містять вказівку Татарова бухгалтеру компанії «Укрбуд Девелопмент» надати чиновнику місце для паркування в одному з київських комплексів зі «100% знижкою» в якості подяки за його зусилля. Представник МВС повідомив Reuters, що придбав паркомісце за ринковою ціною і заперечив проведення оцінки.

Два високопоставлені правоохоронці повідомили Reuters, що Микитась зізнався у хабарі на відеозаписі, зробленому в жовтні 2020 року, в якому він сказав, що Татаров організував платіж. Татаров не прокоментував це питання. У тюремному інтерв'ю українському новинному сайту, опублікованому 22 грудня 2020 року, Микитась виступив проти Татарова. «Ми з Татаровим все робили разом, але якщо Татаров сидить в Офісі президента, то чому я повинен сидіти в тюрмі?»

НАБУ готувалося видати ордер на арешт Татарова, розповіли Reuters двоє правоохоронців, озброєних доказами, зокрема повідомленнями, іншою кореспонденцією та незалежними оцінками. Але перш ніж НАБУ змогло діяти, генеральний прокурор Ірина Венедіктова, колишня депутатка від партії Зеленського, внесла зміни до команди, яка займається цією справою. На початку грудня 2020 року вона залучила більше прокурорів, включно з собою. Через три тижні її офіс передав справу до Служби державної безпеки, СБУ.

Потім, у січні 2021 року, Микитась відкликав своє зізнання. В інтерв'ю Reuters він заявив, що звинуватив Татарова, помилково вважаючи, що адвокат та інші особи намагаються вкрасти його бізнес. Тим часом розслідування СБУ зайшло в глухий кут. Потім суд у Києві відмовився надати слідчим більше часу, і в квітні 2022 року прокуратура закрила справу на цих підставах.

Артем ***Ситник***, який очолював НАБУ в цей період, заявив Reuters, що вважає, що **справу закрили з політичних мотивів**. Він сказав, що його відомство представило вагомі докази, в тому числі повідомлення з Whatsapp. Ситник, який залишив свій пост у квітні 2022 року після семирічного терміну, сказав, що бюро «робило свою роботу», розслідуючи справу Татарова, але «судова система втрутилася і не дала зробити те, що потрібно». Ситник заявив, що його не попередили заздалегідь про те, що справу забирають у його відомства, і назвав цей крок «абсолютно нелегітимним».

Прес-секретар Генеральної прокуратури заявив у коментарі агентству Reuters, що зміни в команді обвинувачів, які зробила ***Венедіктова***, були зумовлені «винятковою складністю» справи. Згодом справу було вилучено з НАБУ, за словами речника, за рішенням Київського районного суду.

Речник звинуватив НАБУ в тому, що воно не передало докази до СБУ. Відмова суду продовжити розслідування означає, що прокурори не мають «можливості ретельно, всебічно і неупереджено дослідити всі обставини кримінальних правопорушень», додав речник.

Зеленський звільнив генерального прокурора Венедіктову в липні 2022 року в рамках чистки чиновників, звинувачених у нездатності викорінити російських агентів або симпатиків у своїх відомствах після вторгнення. Він призначив її послом у Швейцарії. Її заступник Олексій Симоненко подав у відставку в січні 2023 року після того, як ЗМІ повідомили, що він відпочивав в Іспанії під час війни. Ані Венедіктова, ані Симоненко не надали коментарів для цієї статті.

3. «ЗЕЛЕНИЙ КАРДИНАЛ»

Татаров - не єдиний член найближчого оточення Зеленського, який викликає суперечки. Так само, як і керівник апарату президента Андрій ***Єрмак***, соратник Зеленського з його попередньої кар'єри у світі розваг. Єрмак також не відповів на запитання для цієї статті.

Син радянського дипломата, Єрмак раніше працював у сфері кіно- і телепродукції. Сьогодні він часто буває поруч із Зеленським на засіданнях уряду та публічних заходах. Серед іноземних дипломатів він відомий як «зелений кардинал» через свій вплив і через те, що, як і його бос, він почав носити хакі.

У березні 2020 року, через місяць після того, як Єрмак став керівником апарату, з'явилися відеозаписи, на яких брат Єрмака, Денис, нині військовослужбовець, обговорює призначення на державні посади і пропонує, що він може відкривати двері. Денис підтвердив, що запис належить йому, але сказав, що він перевіряв кандидатів та ідеї для проектів, які він пропонував уряду через звернення громадян, і що плівки були відредаговані в політично мотивованій спробі дискредитувати його брата. Андрій Єрмак також відкинув ці записи як політичне замовлення.

Записи були зроблені колишнім поліцейським інструктором Дмитром ***Штаньком***, який загинув під час бойових дій на сході України в жовтні 2022 року, за словами його вдови Людмили Бєлєвцової. Вона розповіла Reuters, що метою Штанька було викриття хабарництва на високому рівні і що її чоловіком керувало почуття обов'язку. «Він хотів, щоб Україна була нормальною країною», - сказала вона.

Питання щодо самого Зеленського виникли в жовтні 2021 року, коли з'ясувалося, що він використовував офшорні компанії для управління своїми статками і що незадовго до свого обрання він передав частку у фірмі на Британських Віргінських островах своєму партнеру. Цей партнер, Сергій Шефір, згодом став головним помічником Зеленського, працюючи на громадських засадах безоплатно. У жовтні 2021 року Зеленський заявив українській телевізійній мережі ICTV, що офшорна угода мала на меті захистити його телевізійний бізнес від політичного тиску з боку уряду Януковича.

Перевірка Національного агентства з питань запобігання корупції, проведена в жовтні 2021 року, не виявила «жодних доказів незаконного збагачення».

Шефір повідомив Reuters, що вся його бізнес-діяльність була законною і всі необхідні податкові декларації були подані. «Виходячи з отриманих доходів і поданих декларацій, я сплатив усі податки та інші обов'язкові платежі, передбачені законодавством України», - сказав він.

Шефір зазначив, що Зеленський подав усі необхідні декларації про майно та доходи. За його словами, вони були перевірені антикорупційними органами, і «жодних порушень антикорупційного законодавства не було виявлено».

Адміністрація Зеленського також зазнала критики на батьківщині за закупівлю товарів за цінами, вищими за ринкові. У січні українські ЗМІ повідомили, що Міністерство оборони закуповує яйця більш ніж удвічі дорожче за ринкову ціну, а картоплю - майже втричі дорожче за ринкову. В результаті цієї статті у відставку подав молодший міністр оборони. Наразі проти нього порушено кримінальну справу за закупівлю неякісних продуктів харчування за завищеними цінами. В'ячеслав Шаповалов у заяві для Reuters через свого адвоката заперечив правопорушення і сказав, що ніколи не шукав невигідних контрактів.

Ярослав ***Железняк***, опозиційний депутат, заявив, що західні донори повинні взяти до уваги повідомлення про корупцію. На сьогоднішній день понад 41 країна виділила Україні понад 140 мільярдів доларів на цивільну і військову допомогу, в тому числі понад 70 мільярдів доларів від США, згідно з даними моніторингу підтримки України, який проводить Кільський інститут світової економіки.

В інтерв'ю Reuters Железняк заявив, що якщо корупція не буде подолана, західні донори ризикують втратити значні суми. «Зараз вони крадуть наші гроші, - сказав він про чиновників, які толерують хабарництво. «У майбутньому вони можуть вкрасти ваші гроші».

Враховуючи зростаючий попит на підзвітність з боку українців, Зеленський зробив гучні кроки для боротьби з корупцією у воєнний час. 11 серпня він звільнив усіх регіональних керівників військових призовних пунктів після

того, як аудит виявив ймовірні зловживання з боку чиновників, зокрема незаконне збагачення і допомогу призовникам у втечі. Раніше цього місяця міліція затримала одного з найбагатших людей України Ігоря Коломойського за підозрою в шахрайстві та відмиванні грошей. Коломойський раніше заперечував свою провину.

12 вересня, після громадського резонансу, Зеленський наклав вето на законодавство, яке дозволило б чиновникам зберігати свої обов'язкові декларації про статки закритими від громадськості протягом року.

Антикорупційні органи України подвоїли свою роботу і заявляють, що досягли більшого прогресу, ніж будь-коли з моменту їхнього створення у 2015 році. За даними НАБУ, у першому півріччі цього року вони розпочали майже 300 справ і направили до суду 58 обвинувальних актів. Нинішній директор НАБУ Семен Кривонос повідомив Reuters, що його відомство надає пріоритет злочинам воєнного часу в таких ключових секторах, як оборона і реконструкція, і залучає до них високопосадовців.

4. ЗЕМЛЯ, ГІДНА ГЕРОЇВ

Думка про те, що корупція зберігається у воєнний час, широко поширена серед кількох десятків жителів, опитаних Reuters під час візиту до кількох міст і сіл на північ від Києва, які були охоплені бойовими діями в минулому році. Існує також надія, що після жертв війни країна досягла переломного моменту.

Вказуючи на провулок в Ірпені, де російські солдати застрелили волонтерів, які розносили їжу місцевим жителям, 44-річна місцева жителька Галина сказала, що тепер, коли вона має справу з місцевими чиновниками, «немає жодного натяку на хабарі».

Каленюк, антикорупційний активіст, вважає, що війна створила незворотній тиск на реформи. «Все змінилося» з моменту вторгнення Росії, - сказала вона. «Попит на зміни в суспільстві величезний. Так само, як і вимоги до реформ для досягнення того, чого хочуть люди: інтеграції в НАТО і Європейський Союз».

***

№ 2.068

Два стратегических измерения украино-российской войны

2023-09-20

РОДИОН ПРИШВА, "ХВИЛЯ"

Господство мрачной силы позиционности стало отличительной чертой российско-украинского противостояния.

«Движение – дух войны, но это ни в коей мере не должно освобождать нас от изучения того, что предполагают позиционные боевые действия; без этого понимания мы будем повторять ошибки, сделанные в последней войне, и, возможно, даже с еще большими потерями»[1]

Генерал-майор Джон Фуллер

Господство мрачной силы позиционности стало отличительной чертой российско-украинского противостояния. Являясь воплощением Сфинкса, некогда пожинавшего кровавую жатву на полях сражений 1914-1918 гг., статичная война снова посылает Украине загадки столетней давности, неверные ответы на которые уносят жизни солдат и офицеров, а также разрушают будущее молодой республики. Отсюда следует утверждение, что понимание природы нынешнего позиционного кризиса требует обращения к военной мысли прошлого века, пытавшейся найти способы преодоления всех тех негативных явлений, сопровождавших баталии 1914-1918 гг. Так, губительно-прямолинейные действия российских войск на Востоке Украины, ровно как и воздушные удары по ее объектам критической инфраструктуры,

заставляют в новом свете взглянуть на *indirect approach* Бэзила Лиддел Гарта. С другой стороны, наступление украинских войск в Северной Таврии актуализирует проблему темпов операций, некогда глубоко осмысленную Михаилом Галактионовым в рамках исследования Марнского сражения 1914 г. Кроме того, постижение специфики позиционных боевых действий побуждает к принятию тезиса Джона Фуллера о том, что статичная война есть форма осады.

Наработки трех военных теоретиков, прошедших через пламя сражений 1914-1918 гг., формируют теоретическое основание этой работы, главная задача которой сводится к **определению стратегических перспектив российско-украинского противостояния.**

Для достижения поставленной цели в первых двух частях очерка был проведен сравнительно-исторический анализ форм военных усилий России и Украины – его результаты позволили обобщить опыт двух позиционных войн[2], что и было сделано в третьей части.

Наконец в заключительной, четвертой части очерка был дан ответ на вопрос, к чему, собственно, обязывает стратега состояние позиционности.

Результаты исследования могут быть выражены следующим утверждением:

— восставшего из пепла прошлого столетия Сфинкса невозможно одолеть в открытом сражении – это чудовище можно победить только подчинившись его загадочной природе.

I

Итак, порядок российских военных усилий может быть осмыслен посредством обращения к истории кампании 1914 г. и формам проведения военных операций 1915-1917 гг. В обобщенном виде здесь подразумевается линейный переход из динамического измерения войны в статическое – иными словами, это процесс стремительного вырождения гранд-маневра до позиционных форм ведения боевых действий.

Действительно, дерзкий прорыв россиян к Киеву и попытка его окружения сопоставимы с той частью плана Шлиффена-Мольтке, которая предполагала охват Парижа[3] – в двух случаях, если вспомнить слова генерала Жозефа Галлиени, существовала возможность удара по «сердцу и мозгу» противника[4]. Процессы трения войны не позволили наступающим сторонам успешно осуществить эти амбициозные марш-маневры[5], но лишь привели их к провальным боям, географически локализованным в непосредственной близости от столиц. В последствии, подобно немцам, отошедшим в сентябре 1914 г. к реке Эна[6], россияне в конце марта-начале апреля прошлого года отступили из северных областей Украины, а предпринятая при этом Москвой спешная переброска войск на Восточный театр военных действий имела те же

стратегические цели, что и немецкий «бег к морю». Так, если командование Германии усмотрело в незанятых территориях между Ла-Маншем и упомянутой Эной пространство для реализации провалившегося в августе охвата союзных армий[7], то командование России надеялось использовать междуречье Оскола и Северского Донца в качестве плацдарма для проведения окружения донбасской группы украинских войск. Эти маневренные агонии обеспечили германцам первую битву при Ипре, а россиянам – Изюмское сражение, причем две операции завершились крушением замыслов атакующих сторон и окончательным утверждением позиционной войны[8].

Вследствие таких процессов с начала апреля по конец августа прошлого года на одних участках российско-украинского фронта наблюдался относительный, явно неблагоприятствующий планам Москвы застой, тогда как на других российское продвижение происходило малокилометровыми темпами[9], характерными для многих операций 1915-1917 гг. Не менее показательно, что российские обозреватели использовали для описания наступательных порывов собственной армии на Восточном фронте тот же термин, которым французы в Первую мировую войну именовали малопригодный метод преодоления немецкой обороны в условиях создавшейся траншейной катастрофы – речь идет о *grignotage*, прогрызании[10].

Приведение тактического и оперативного искусства к этому прямому подходу имело для России ряд закономерных негативных последствий. К ним, главным образом, следует отнести деструкцию профессиональной армии – этот процесс также настиг кадровые войска Антанты и Центрального блока в 1914-1915 гг. Уже к 8 месяцу войны, оказавшись перед фактом развития подобного явления, Москва приняла решение об объявлении частичной мобилизации, приведшей к снижению морально-боевых качеств офицерского, сержантского и рядового состава российских подразделений[11]. Кроме того, превращение метода прогрызания в основную форму ведения наступательных действий означало и вырождение российской стратегической мысли, которая в силу разного рода объективных и субъективных обстоятельств, оказалась более не способной к ведению маневренной войны. Развитие данного катагенеза отчетливо прослеживалось уже в апреле-июне прошлого года, когда командование России сперва провалило Изюмский маневр, а затем увязло в длительных попытках окружить такие города-бастионы Донбасса как Авдеевка и Лисичанск. Всецело подчинившись логике французского прогрызания, российские операции были лишены внезапности и тесно связанной с ней стремительности, что в сумме не давало возможности быстро нарушить устойчивость войск Украины и кардинально изменить обстановку на Восточном театре военных действий.

Все же, в октябре прошлого года, на фоне успеха украинского контрнаступления, российское военно-политическое руководство попыталось преодолеть создавшийся позиционный кризис. Для решения данной задачи оно обратилось к тем же средствам, что и германское командование в

1915-1917 гг. На стратегическом уровне это подразумевало осуществление перехода к таким формам непрямых действий, которые позволяли подавить волю врага к дальнейшему сопротивлению и, тем самым, создавали условия для открытия переговоров о мире.

Именно так Россия начала воздушную войну[12], направленную на уничтожение объектов критической инфраструктуры Украины, а Германия – неограниченную подводную войну, предполагавшую нарушение морских коммуникаций Великобритании. Оба вида боевых действий должны были оказать самое решительное давление на моральное и физическое состояние гражданского населения противника: украинское общество сталкивалось с перспективной крушения инженерных систем жизнеобеспеченья, а британское – с возможностью наступления продовольственного кризиса[13]. Характерно, однако, что и воздушная кампания России, и подводные кампании Германии не достигли этих целей.

Параллельно, непосредственно на Восточном театре военных действий российское командование развило свое прогрызание до уровня войны на истощение, наиболее приближенной к той, которую в начале 1916 г. развязал против Франции начальник Генерального штаба Германии генерал-от-инфантерии Эрих фон Фалькенгайн. Чисто теоретически, его концепция является примером непрямых действий и основана на навязывании противнику *Ausblutungsschlacht*[14], предполагающей систематическое нанесение нелимитированных серий атак с ограниченными целями[15]. Сообразно подобным методическим принципам, в своем практическом воплощении предельно выражающим, однако, прямой подход, войска России перманентно посылались на штурм укрепленных районов таких украинских городов-бастионов Донбасса как Бахмут и Соледар, что логически приблизило обстановку в соответствующих зонах к формам франко-германского противостояния за форты Верденского укрепленного района. В данном случае, по аналогии с воздушной и подводной войной, обе наступающие стороны безуспешно пытались довести живую силу противника до состояния физического и морального коллапса.

Не менее показательно и то, что в ходе проведения Россией операций в районах фортов Донбасса отдельные ее формирования начали применять эволюционную для позиционного кризиса тактику взлома вражеской обороны. В частности, предприимчивые умы из группы Вагнера развили немецкую систему *Stoßtruppen*, которая в 1915-1918 гг., благодаря гауптману Вилли Рору, получила самое широкое распространение в армиях Центральных держав. Стоит отметить сходство в структуре, принципах материально-технического оснащения и некоторых способах употребления штурмовых формирований России и Германии: как и германские штурмтруперы[16], российские штурмовики, во-первых, снабжались вариативными системами вооружений, во-вторых, объединялись в небольшие по численности группы, в-третьих, концентрировались на захвате опорных

пунктов противника, а в-четвертых, при осуществлении своих атак ориентировались на тесное огневое взаимодействие с артиллерийскими подразделениями[17]. Таким образом представленные подразделения России и Германии превращались в универсальные боевые единицы, наиболее приспособленные к проведению результативных операций тактического уровня.

Однако, логика сражения на истощение требовала от российской стороны организации перманентного воздействия на подразделения украинской армии, весьма дорогостоящего с точки зрения использования человеческих ресурсов. Данное обстоятельство привело руководство группы Вагнера к необходимости задействования *Totentruppen* – подразделений, которые, за счет комплектования деклассированными элементами, могли свободно использоваться для реализации губительных лобовых атак на узлы обороны Украины в районах городов-бастионов Донбасса. Привлечение обозначенного контингента позволяло экономить силы регулярных войск России, что с одной стороны уменьшало риски стремительного разложения ее армии, а с другой – превращало тотентруперов в главный инструмент реализации концепции обескровливания.

Впрочем, пока на Восточном фронте реализовывалась концепция Фалькенгайна, на Южном фронте российское командование повторило оборонительный маневр Эриха Людендорфа. Подобно генерал-квартирмейстеру германской армии, который феврале-марте 1917 г. отвел вверенные ему армии к *Siegfriedstellung*[18], военно-политическое руководство России в октябре прошлого года эвакуировало свои войска на Левобережную Украину, где к тому времени уже началось создание глубокоэшелонированной системы обороны, позже получившей название «линии Суровикина». Пойдя на такие меры и россияне, и немцы, заметно укрепили свое положение, так как, во-первых, оставили невыгодные для ведения оборонительных боев территории, а во-вторых, создали условия для эффективного сдерживания неприятельских наступательных операций.

Из всего вышеизложенного следует первый вывод: формы военных усилий России приобрели черты, характерные для статичного измерения Первой мировой войны. В этом отношении российская стратегическая мысль пережила эволюцию, которая во многом соответствует развитию германской стратегии 1914-1917 гг. и предполагает движение от идеи марш-маневра к неприятельской столице в духе Шлиффена-Мольтке к концепции оборонительного маневра Людендорфа. По существу, как и в случае с противостоянием периода 1915-1917 гг., попытки Москвы применить непрямые средства воздействия на противника не увенчались успехом, а способы употребления командованием России собственных войск при проведении наступательных операций свелись к применению неэффективного прямолинейного подхода. В итоге российская военная мысль столкнулась с

характерным для позиционной войны кризисом наступательной стратегии, который, однако, создал условия для становления тактического искусства.

II

Несколько иным является порядок украинских военных усилий, поскольку основанием для его определения служит, помимо опыта 1914-1918 гг., история противостояния союзников и стран «оси» в 1941-1944 гг. В данном случае переход из динамического измерения войны в статическое происходил нелинейно – вырождение маневра было отсрочено до октября прошлого года, хотя позиционные формы ведения боевых действий начали развиваться уже со второго месяца противостояния.

Фактически, в феврале-сентябре прошлого года командованием Украины был реализован динамический в своей основе немецкий оборонительно-наступательный цикл[19] декабря 1941 г. - июня 1942 г. Во время его первой фазы, продолжавшейся с конца февраля по начало апреля прошлого года, украинской стороне удалось сорвать российский блицкриг за счет использования эластичной обороны, выстроенной вокруг таких городов как Киев, Чернигов, Сумы, Ахтырка, Харьков, Николаев и Мариуполь; кроме того подобная система была гарантирована укрепленными районами Донбасса. Эта концепция дефензивы сходна с той, которую использовало командование Германии для отражения советских контрнаступательных операций декабря 1941 г. - мая 1942 г. В данный период развить стратегический успех красной армии помешали немецкие подразделения, также закрепившиеся в *bastion-towns* – Шлиссельбурге, Новгороде, Ржеве, Вязьме, Брянске, Орле, Курсе, Харькове и Таганроге[20]; равным образом на Донбассе была создана сеть *Stützpunkte*[21].

Как результат, географически разветвленным и глубоким ударам наступавших сторон была противопоставлена гибкая оборонительная система, сообразно принципам которой немецкие и украинские подразделения не удерживали широкие участки фронта, но проводили маневренные оборонительные бои в укрепленных районах крупных населенных пунктов[22]. Характерно, что отсутствие прогресса в деле преодоления обороны таких городов-бастионов поставило и российские, и советские войска перед идентичными проблемами: во-первых, углубляясь в промежутки между крепостями, атакующие стороны подставляли свои фланги под контрудары обороняющихся сил, как, к примеру, это произошло в марте прошлого года у Макарова и под Броварами, а в июле 1942 г. в значительно более крупных масштабах – под Ржевом; во-вторых, встречая упорное и организованное сопротивление, энергия наступающих нередко иссякала до того момента, как им удавалось достичь сколь-нибудь приемлемых стратегических результатов[23].

Такое положение вещей сохранилось в зоне Изюмского сражения, где контуры украино-российского фронта максимально приблизились к формам

развивавшейся в интервале между Харьковом и Славянском Барвенковско-Лозовской операции РККА января 1942 г. Это создавало условия для повторения командованием России в сентябре прошлого года ошибки 80-летней давности, поскольку наступавшим российским войскам, как в свое время и советским, перманентно грозила опасность флангового удара со стороны Харьковского укрепленного района. В конечном итоге, следуя логике второй фазы упомянутого немецкого цикла, украинское командование преобразило подобную потенциальную угрозу в реальный военный разгром: сентябрьское контрнаступление Украины повторило успех ряда операций[24], проведенных Германией под Харьковом в апреле-июне 1942 г.

Необходимо добавить, что перед реализацией этой контрофензивы военно-политическое руководство Украины активно применяло методы дезинформации противника. Последние, получив особо широкое распространение в годы Второй мировой войны, являются неотъемлемой составляющей непрямого подхода, так как позволяют переориентировать неприятеля на второстепенные направления, тем самым существенно снижая его способность к эффективным отражающим действиям на участке главного удара[25].

В этом смысле организованная украинским командованием в июне-августе прошлого года дезинформационная кампания, имевшая, как известно, своей целью скрыть от россиян подготовку контрнаступления под Харьковом, сходна с операциями «Treatment» и «Bertram»[26], которые разрабатывались британской специальной службой «A Force» накануне второй битвы при Эль-Аламейне, в сентябре-октябре 1942 г. На стратегическом уровне украинцы и британцы сумели дезинформировать противников о месте приложения своих основных усилий: если военно-политическое руководство Украины создало информационный «шум»[27] вокруг освобождения Херсона и усилило этот вводящий в заблуждение россиян посыл за счет проведения фронтальных атак на правом берегу Днепра, то командование Британии наладило передачу немцам ложных сведений о намерении союзников отказаться от активных действий в Северной Африке в пользу захвата Крита. Стоит отметить и применение готовящимися к наступлению сторонами тактических мер дезинформации: украинцы скомпрометировали возможные «сигналы» о подготовке контрнаступления под Харьковом посредством реализации ложных маневров у Изюма, в то время как британцы, стремясь скрыть приготовления к прорыву немецких позиций на северном участке фронта у Эль-Аламейна, осуществили демонстративные действия южнее сектора нанесения главного удара[28]. Как итог, вышеприведенные дезинформационные кампании обеспечили внезапность операций Украины и Британии, что, соответственно, стало одним из главных факторов успеха прорывов под Харьковом и у Эль-Аламейна.

Однако, позитивные результаты сентябрьского контрнаступления также обеспечивались и кумулятивным эффектом длительной активной обороны,

которую начала вести украинская армия после наметившейся к первой половине апреля прошлого года стабилизации линии фронта. Именно в этот кризисный для маневренной войны период военные усилия Украины приобрели формы, характерные для статичного измерения войны.

И действительно, приняв за основу своей стратегии метод активной обороны, украинское командование тем самым избрало путь, следование которому рассматривалось военно-политическими кругами стран Антанты как необходимое условие достижения превосходства на Западном фронте. К примеру, с британской стороны соответствующую линию в 1915 г. последовательно проводили секретарь по вопросам войны лорд Герберт Китченер[29] и член правительства Его Величества сэр Уинстон Черчилль[30], однако официальное утверждение развиваемых ими идей состоялось только в начале мая 1917 г., во время Парижской конференции союзников. В контексте ее программных решений обращает на себя внимание некоторое сходство украинской и антантовской программ ведения активной обороны в условиях позиционного кризиса. Так, реализуя план истощения наступательного потенциала России, командование Украины не ограничилось исключительно пассивной дефензивой, но стремилось проводить локальные контрнаступательные действия на разных участках фронта; дополнили эти меры эффективные точечные артиллерийские, авиационные, а также ракетные удары, нацеленные на истребление личного состава российских войск и разрушение их баз снабжения. Подобным образом и высшее военное руководство Антанты, отбросив идею осуществления прорыва на Западном фронте, переориентировало свои военные усилия на истощение Германии путем нанесения систематических, максимально гарантированных поддержкой артиллерии атак с ограниченными целями[31].

Как видно, важным элементом и украинской, и союзной программ активной обороны являлась идея серий лимитированных наступлений. Именно она позволило армии Украины в марте-августе прошлого года достичь локальных успехов под Гуляйполем, в районах Харькова и у Изюма, а также оказать огневое давление на российские войска и их логистику. Соответственно, использование этой же концепции командованием Антанты в июне-октябре 1917 г. не только обеспечило положительный исход операций союзников на Мессинском выступе, под Верденом и при Ла-Мальмезон[32], но, меж всего прочего, предоставило англо-французским силам возможность нанести серьезный ущерб живой силе и материальным ресурсам германской армии.

Впрочем, с конца прошлого года, в ходе ожесточенных позиционных боев за города-бастионы Донбасса, украинские войска постепенно перешли к использованию метода активной обороны и на тактическом уровне. Это придало их военным усилиям формы, схожие с теми, которые благодаря стараниям Фрица фон Лоссберга[33] развили германцы в ходе своей оборонительной кампании 1917 г. В частности, необходимость ликвидации прорывов линии фронта потребовала как от украинцев, так и от немцев

проведения локальных контратакующих действий либо спланированных контратак. Для выполнения соответствующих операций среди войск Украины выделились особые штурмовые подразделения[34], которые представляли собою аналог германских *Eingreifdivisionen*[35] – оба вида формирований в теснейшем взаимодействии с артиллерий уничтожали атакующие группы неприятеля и, тем самым, стабилизировали обстановку на своих оборонительных рубежах. Подобная система хорошо себя зарекомендовала во время сражений за такие форты как Бахмут и Авдеевка, а во второй половине 1917 г. она до определенного момента позволяла немцам сдерживать натиск союзников во Фландрии[36].

Подводя итог, можно сказать, что хотя изначально военные усилия Украины развивались преимущественно в рамках динамического измерения войны, однако в дальнейшем они нелинейно редуцировались до позиционных форм ведения боевых действий. На стратегическом уровне иллюстрацией этого процесса служит трансформация эластичной обороны немецкого образца 1942 г. в оборону активную, антантовского типа 1917 г. Применение украинским командованием первого метода обеспечило в феврале-марте прошлого года динамическое развитие оборонительного процесса; напротив, начавшийся в апреле переход к использованию активной обороны способствовал переведению войны в состояние статики, каковая окончательно утвердилась на полях сражений после окончания сентябрьского контрнаступления под Харьковом. Как итог, украинская военная мысль также столкнулась с вырождением наступательной стратегии, что, однако, дало импульс развитию искусства тактики.

III

Сравнительно-историческое рассмотрение образа действий украинских и российских войск отчетливо засвидетельствовало доминирующее положение статического измерения в настоящей войне. Следовательно, природа ныне продолжающегося противостояния может быть осмыслена посредством генерализации опыта 1914-1918 гг. Данное обобщение основано на определении позиционного конфликта как формы *guerre de siège*[37], что позволяет выдвинуть тезис об идентичности методов, используемых при ведении статичной войны и осады[38].

Главным из таких приемов является штурм, направленный на овладение вражескими укрепленными позициями[39]. Практика Первой мировой и российско-украинской войн показывает, что обращение к этому способу ведения боевых действий подтверждает присущий борьбе за крепости принцип превосходства обороны над наступлением[40]. Иначе говоря, в условиях позиционного кризиса наступательные операции зачастую не дают приемлемых стратегических результатов, но лишь влекут за собой истощение атакующих войск; напротив, обороняющаяся сторона, даже при нанесении ей тяжелого урона, сохраняет свою стратегическую устойчивость. Выражением

этого принципа стала знаменитая фраза генерала Фердинанда Фоша «*cramponnez partout*»[41], которая была им произнесена в тяжелые для Антанты весенние дни 1918 г.[42].

Однако, другие заключения можно сделать, если рассмотреть проблему штурма в оперативном контексте. Практика двух исследуемых войн показывает, что формы проведения наступления при позиционном характере противостояния идентичны классическим способам активного овладения крепостями.

Первой такой техникой является атака открытой силой – она предполагает взятие укреплений неприятеля после артиллерийской подготовки, но без длительных осадных работ. В подобных сражениях атакующая сторона, рассчитывая на превосходство собственных сил, старается прямолинейно преодолеть сопротивление своего противника, в результате чего идущие на приступ войска несут тяжелые потери и, зачастую, не достигают поставленных целей. Данный тип атаки стал отличительной чертой многих наступательных операций Первой мировой войны, особенно 1915-1916 гг., когда противоборствующие стороны только начинали адаптироваться к условиям позиционного кризиса. Что же касается российско-украинской войны, то в ней особую приверженность идее открытого штурма продемонстрировали российские командиры – они нередко теряли тысячи своих солдат в плохо спланированных, а потому бессмысленных попытках преодолеть оборону противника в районах городов-бастионов Донбасса.

Вторая техника штурма – постепенная атака – основана на изоляции укреплений врага, последовательном подавлении всевозможных средств его обороны и обеспечении безопасного приближения осаждающих войск к позициям противника. Важно добавить, что обязательной предпосылкой успеха такого приступа является наличие у атакующей стороны достаточного количества живой силы, материальных средств и временного ресурса. Разработанный маркизом де Вобаном во второй половине XVII в., этот вид атаки оказался востребованным союзной военной мыслью в 1916-1918 гг.[43]. К примеру, французы развили идеи своего соотечественника в рамках концепции *bataille conduite*. Данный тип сражения представляет собою детально спланированную, централизованную атаку с ограниченными целями: мощная артиллерийская группа по специально разработанному плану предварительно подавляет всю оборонительную систему противника и изолирует заградительным огнем зону сражения; далее, на фоне продолжающейся интенсивной бомбардировки пехота, имея четко определенные цели, начинает штурм – все последующие действия наступающих соединений строго синхронизированы с передвижением прикрывающей их артиллерии[44]. Иными словами, принцип де Вобана «brûlons plus de poudre, versons moins de sang» трансформировался в принцип Филиппа Петэна «l'artillerie conquiert et l'infanterie occupe».

Одно из ранних применений представленной концепции боя – с определенными, однако, вариациями – состоялось в октябре 1916 г., когда войска генерала Шарля Манжена успешно отбили форт Дуомон[45]. Годом позже, в октябре 1917 г. употребление данного подхода генералом Полем Местром принесло французам победу при Ла-Мальмезон[46]. Наконец в августе 1918 г. следование принципам штурмового методизма позволило генералу Мари-Эжену Дебени сломить германские силы при Мондидье[47]. Характерно, что и российско-украинская война дает примеры постепенной атаки французского типа. Как показал опыт прошлогодней кампании, медленное продвижение войск России в районах городов-бастионов Донбасса обеспечивалось массированным применением артиллерии, которая посредством создания огневого вала либо полностью подавляла вражеские соединения, либо заставляла их отступать с подвергаемых тотальному разрушению позиций. Иным образцом методизма служат недавние спланированные контратаки украинских войск у Бахмута – взятие укреплений противника производилось только после прицельной артиллерийской подготовки и воздушной доразведки обработанной зоны, что позволяло уменьшить огневую нагрузку на наступающую пехоту[48].

Последней, третьей техникой штурма является внезапная атака – средство скорее тактического искусства, нежели оперативного. Перед ее началом не проводится артиллерийская подготовка, а сами штурмующие, рассчитывая на эффект внезапности, скрытно подбираются к вражеским позициям и овладевают ими. Этот вид штурма был особо популярен на рубеже 1914-1915 гг., когда столкнувшиеся стороны старались улучшить свое тактическое положение путем захвата более выгодных для обороны позиций. Здесь новаторами выступили британцы, которые в ноябре 1914 г. начали проводить рейды в расположение своего противника[49]; германцы, однако, переняли подобную тактику и вскоре она стала использоваться их штурмовыми подразделениями[50]. Между тем, техника внезапной атаки получила распространение и в российско-украинской войне – подразделения двух противоборствующих армий с переменным успехом проводят неожиданные штурмы отдельных позиций противника[51], а также рейды в его тыловые районы.

В целом, сообразно природе позиционной и осадной войн оперативный контекст штурмовых действий зачастую находится в разрыве с контекстом стратегическим. Другими словами, успех штурмовой операции – не столь важно идет ли речь о захвате системы укрепленных позиций или отдельной крепости[52] – крайне редко приводит к стратегическим результатам. Причина тому кроется в уравновешивании сил[53], которое неизбежно наступает вследствие потери атакующей стороной оперативной и тактической подвижности[54]. В свою очередь эта утрата темпа, ставшая отличительной чертой Первой мировой и российско-украинской войн, является результатом достижения воюющими сторонами относительного паритета в

интеллектуальных, технических и людских ресурсах, а также увеличения эффективности огня обороны, причем последнее обеспечивается за счет поистине революционных изменений в сфере воздушной разведки. Повсеместно используемые средства аэросъемки рассеивают *Kriegsnebel*, ровно как и надежды на проведение стратегического маневра, поскольку скорость реакции обороняющейся стороны на приближение тактических и оперативных кризисов неизбежно опережает тот темп, с которым атакующий преодолевает сопротивление своего противника[55]. В итоге, наступательные операции теряют эффект внезапности и вырождаются до уровня малокилометровых продвижений.

Выражением подобного состояния вещей служит «парадокс Манжена-Нивеля»: методы, позволяющие достичь успеха на оперативном уровне, не могут быть эффективно использованы для решения задач стратегического масштаба[56]. И действительно, после ряда локальных наступательных операций под Верденом в октябре-декабре 1916 г. два французских генерала посчитали, что ими найден способ боя[57], открывающий перспективу достижения *rupture* на Западном фронте и завершения войны за 48 часов[58]. Однако остро вставшие проблемы сохранения секретности такого наступления, трудности его логистического обеспечения, наконец отказ командования Франции от всевозможных форм внезапности в угоду мощной артиллерийской подготовке[59] – все это привело к печально известному наступлению Робера Нивеля апреля 1917 г.[60]. Определенная реминисценция рассмотренного парадокса наблюдалась летом прошлого года, в районах городов-бастионов Донбасса. Тогда все операции России имели достаточно предсказуемый для украинского командования характер, а их мощная огневая составляющая хотя и дала определенные оперативные результаты у форта Лисичанск, в районах Лимана и под фортом Бахмут, однако не смогла нарушить общей стратегической устойчивости Украины. Даже более, кризис того периода привел военно-политическое руководство обороняющейся страны к необходимости скорейшего восстановления огневого равновесия сил, что и было сделано благодаря поддержке союзников.

Еще одним методом ведения статичной войны и осады является истощение, позволяющее, путем постепенного давления на человеческие и материальные ресурсы обороняющейся стороны, снизить ее способность к эффективному сопротивлению.

В активно-штурмовом смысле, однако, это обоюдоострый меч, наносящий куда больший урон осаждающему, чем осажденному. Данное утверждение можно проиллюстрировать на примере французской *guerre d'usure* и немецкой *Materialschlacht*: попытки Жоффра изморить германские войска «прогрызающими» операциями 1915 г. завершились полным провалом[61]; равным образом и старания Фалькенгайна обескровить французскую армию у Вердена в 1916 г. привели лишь к истощению германских войск[62]. Показательно, что по результатам этих двух циклов кровопусканий

устойчивость истощаемого не была нарушена, а сам он сохранил способность к ведению наступательных действий. Не менее наглядные примеры идентичных явлений можно встретить при обозрении российско-украинской войны: начиная с середины прошлого года две стороны конфликта активно взаимоистощают друг друга, опрометчиво надеясь тем самым изменить баланс сил на полях сражений. Отдельно в данном случае стоит отметить зимнее наступление российских войск, в ходе которого состоялась попытка одновременно обескровить украинские войска в районах Бахмута и создать множественные кризисы на всем Восточном театре военных действий – от Купянска и до Угледара. Теоретически такое пространственное разнесение секторов ударов, при условии наличия у наступающей стороны в каждом из операционных районов перевеса в людях и технике, могло создать самую серьезную нагрузку на всю оборонительную систему противника и даже обеспечить ее коллапс. В действительности же России пришлось довольствоваться скромными оперативными успехами, достигнутыми ценою больших потерь, в то время как Украине удалось сохранить силы для нового наступления.

Опыт двух анализируемых войн, однако, показывает, что метод истощения более эффективен против внутреннего фронта противника, причем в зависимости от географических условий, в которых ведутся боевые действия, этот подход может трансформироваться в другой метод осады, – блокаду, – предполагающую изоляцию определенной вражеской территории и взятие ее измором.

В период Первой мировой войны особенно уязвимыми к этой третей осадной технике оказались страны Центрального блока, чье неблагоприятное геостратегическое положение позволяло Антанте обложить их как с суши, так и с моря. Особенно в деле организации блокады преуспела Британская империя: к 1916-1917 гг. соответствующие действия Гранд-Флита привели к серьезному ухудшению общего экономического положения Германии, а также к голоду среди ее населения и падению боеспособности немецкой армии. Собственно, медленный, но верный изнурительный эффект *Hungerblockade* самым решительным образом способствовал изменению баланса сил в пользу Антанты[63]. Показательно, что в начале нынешней войны к идентичному средству давления на врага обратилась и Россия: блокировав украинские порты на Черном море, она одновременно нанесла серьёзнейший ущерб экономике Украины и создала дипломатически выгодную для себя перспективу мирового продовольственного кризиса. Однако наиболее сильный удар Москвы по внутреннему фронту ее противника последовал несколько позднее. В частности, когда осенью прошлого года российское командование начало стратегическую бомбардировку объектов критической инфраструктуры Украины, оно не без успеха стремилось заставить население республики ощутить все те физические и психологические лишения, каковые зачастую испытывает общество, находящееся в условиях *état de siège*.

Подводя итог, необходимо признать, что при позиционном характере противостояния именно такие дестабилизирующие внутренний фронт противника техники осады, как истощение и блокада, становятся наиболее эффективными, непрямыми формами получения стратегической инициативы. За счет относительно малой ресурсоемкости и разрушительного воздействия на социально-экономическое положение неприятеля, эти два метода составляют полную противоположность штурму, который в самом лучше случае может обеспечить положительные результаты оперативного масштаба[64]. Иначе говоря, для достижения успеха в позиционной войне необходимо проявлять оборонительную выдержку, а также располагать возможностью поддерживать социум противника в осадном положении и обеспечивать стабильность своего внутреннего фронта. В подобных условиях, проведение наступательных операций имеет смысл только в том случае, если они, сохраняя непрямой характер, отражаются на процессе осады – способствуют ей или ослабляют ее[65], в зависимости от положения стороны, решающей перейти к активным действиям.

IV

Принимая во внимание природу позиционной и осадной войн, можно перейти к оценке перспектив российско-украинского противостояния.

Центральное место здесь занимают начатые летом этого года наступательные операции Украины, поскольку в них можно найти как основы будущих побед сражающейся страны, так и возможные причины ее предстоящих поражений. В общих чертах, развитие нынешних украинских военных усилий не выходит за рамки ранее рассмотренных осадно-позиционных принципов 1914-1918 гг. и во многом происходит по тем же линиям, каковые еще в прошлом году определяли образ действий российских войск.

Итак, главное наступление Украины развернулось на суше, в районах Северной Таврии. Следует признать, что еще до его начала украинское военно-политическое руководство активно муссировало в публичном поле тему своей предстоящей стратегической операции. Этим оно повторило ошибку генерала Нивеля, который крайне охотно делился с прессой амбициозными планами кампании 1917 г.[66]. По сути, состоялось непозволительное нарушение секретности двух наступлений и, в конечном счете, место фактора внезапности заняли слишком завышенные ожидания от будущих побед. Не удивительно, поэтому, что когда надежды на осуществление стремительного прорыва разбились об организованное сопротивление подготовленного противника[67], Франция столкнулась с бунтами в своей армии[68], а Украина – с опасным, но закономерным скепсисом, касающимся целесообразности продолжения активных боевых действий.

Далее, динамика украинского наступления актуализировала центральный для теории позиционной войны вопрос о темпе операций. Россияне, нужно признать, смогли создать условия для максимального уменьшения тактической и оперативной подвижности украинских войск – без того эффективный огонь обороны гарантировался разветвленной системой укреплений и невиданным за всю военную историю минированием широких участков фронта[69]. В конце концов, начавшееся три месяца назад наступление Украины подчинилось главным принципам позиционного противостояния: сохраняя прямой, малокилометрово-прогрызающий характер[70], оно хотя и дало оперативные и тактические результаты в районах Времеевского выступа, под Ореховым и у Камянского, но не принесло стратегических выгод атакующей стороне.

Наконец, к концу августа, наступательные действия украинских войск отчетливо приобрели формы, характерные для операций по истощению противника. Показательно, что с аналогичными пертурбациями столкнулись союзники на Сомме во второй половине 1916 г.: по признаю командующего Британскими экспедиционными силами сэра Дугласа Хейга, запланированный прорыв немецких позиций выродился до состояния *wearing-out battle*[71]. Две представленные трансформации[72] выражают собою такое типичное для позиционной войны явление, как упадок наступательной стратегии; если же рассматривать данные метаморфозы в контексте осадной войны, то они подтверждают малую стратегическую перспективность штурмовых действий.

Подобное положение вещей приводит военно-политическое руководство Украины к необходимости соизмерения планов дальнейшего ведения войны с принципом оборонительной выдержки.

Аргументом в пользу данного утверждения служит опыт 1916-1917 гг., когда военная мысль противоборствующих блоков, обнаружив банкротство концепций прогрызания и обескровливания, а также осознав невозможность прорыва вражеского фронта, начала проявлять *prudence défensive*. В Германии данное качество продемонстрировал Людендорф: получив в августе 1916 г. должность генерал-квартирмейстера германской армии, он взялся за разработку оборонительной программы, ставшей ответом на системные кризисы в районах Вердена и Соммы[73]. Согласно его новому стратегическому подходу, немецкие войска были отведены к линии Зигфрида, на которой в течение следующего года они с переменным успехом сдерживали наступательные порывы союзников. Если же говорить о Франции, то в ней пример схожего благоразумия проявил Петэн: сменив в конце апреля 1917 г. Нивеля на посту главнокомандующего французскими войсками, этот генерал отказался от проведения крупных наступлений до момента прибытия достаточного количества американских войск и занялся оздоровлением вверенного ему армейского организма, чьи силы были серьезно подорваны бойней в долине реки Эны[74]. Следствием данных мер стало быстрое

восстановление боеспособности армии Республики – через год она смогла достойно сдержать новое германское наступление.

Рассмотренные примеры позволяют прийти к следующему заключению: при позиционном типе конфликта проявление командованием оборонительной выдержки благоприятствует сохранению стойкости армии. Когда в марте 1918 г. Людендорф отошел от данного принципа, он поставил и себя, и свои войска в условия непозволительного для Германии наступательного перенапряжения, чем приблизил поражение своей страны. Фактически, генерал-квартирмейстер подтвердил мысль Петэна, считавшего, что победу в противостоянии 1914-1918 гг. одержит тот, кто сумеет сохранить последний резерв к финальной стадии войны[75] – резерв материальный, физический и психологический.

Принимая во внимание такой опыт, перед украинским командованием решительно встает дилемма о целесообразности продолжения наступления на Южном театре военных действий.

Выбор в пользу активных действий создает перспективу «перманентных операций»[76], предполагающих проведение штурмов крепостных зон Таврии, а значит и вполне реальное обескровливание атакующей стороны. Это способно привести к стратегическому тупику, с которым ранее столкнулось российское командование в ходе сражений за города-бастионы Донбасса. Более того, если принять во внимание тезис о важности сохранения последнего резерва, то можно утверждать, что при условии истощения украинской армии Россия получит возможность нанести рипост, причем более успешный, нежели все предшествовавшие[77].

С иной же точки зрения, выбор в пользу остановки наступления лишает Украину перспективы деоккупации Таврии и шанса на организацию полноценной блокады Крыма. При таком варианте российская сторона получит выигрыш во времени, который со всей очевидностью позволит ей предельно усилить свою систему обороны на отмеченной территории. Последняя, к тому же, почти наверняка станет плацдармом для новых наступательных операций России.

Риски первого варианта уравновешиваются верой в возможность прорыва российских линий обороны.

В этом смысле план украинского наступления в Таврии отсылает к операции «Michael» марта 1918 г.[78]: речь идет о схеме, сообразно которой атакующая сторона разъединяет неприятельский фронт, нанося удар по его наиболее слабому участку; после этого, имея боковое охранение, она оттесняет войска противника к побережью, ставя их в условия неминуемого окружения и дальнейшего уничтожения[79] – в результате, наступающие получают доступ к стратегически ценным прибрежным зонам, необходимым для расширения блокады врага[80]. Важно, впрочем, понимать, что Людендорф попытался

реализовать такой план располагая, во-первых, численным превосходством на Западном фронте, а во-вторых – разработанной теорией организации *Durchbruch* в условиях позиционной войны[81]. Украинское командование, однако, пока не может выполнить этих двух условий, поскольку, во-первых, не представляется возможным снять войска с Восточного театра военных действий, а во-вторых – отсутствует *matériel* для реализации имеющихся концептов наступления.

Напротив, недостатки второго варианта сбалансированы реальной возможностью сохранить боеспособность украинской армии – ее материальные, физические и психологические ресурсы. Ставя целостность армейского организма выше надежды на проведение стратегической наступательной операции, украинское командование тем самым делает выбор в пользу подхода Петэна. Иными словами, оно избирает путь примирения с реалиями позиционной войны. Практически же это означает возврат к ведению обороны вдоль всей линии фронта и ограничение наступательных усилий локальными методичными стабилизационными атаками, ориентированными на улучшение оперативно-тактического положения украинских войск. Таким образом, происходит возвращение к вышерассмотренной концепции активной дефензивы антантовского типа, исключающую возможность прорыва.

Однако, пока на суше украинское командование сталкивалось с типичными явлениями позиционного кризиса, на море оно опробовало действенный инструмент блокады России. Так, когда в начале августа Украина применила управляемый брандер для атаки российского танкера «Sig», она тем самым прибегла к форме непрямых действий, развитие которой может угрожать российским морским коммуникациям. Более того, дополняемые эффектом от действия санкций, эти удары заметно расширяют перспективу экономического истощения России – фигурально выражаясь, ранее выдвинутому Москвой «аргументу Фишера-Черчилля» был противопоставлен «аргумент Тирпица». Вопрос заключается в том, позволит ли брандерская война обеспечить Украине выигрыш гранд-стратегического темпа – иначе говоря, сумеет ли такая блокадная техника дать результаты до того, как украинская сторона будет вынуждена начать переговоры о мире?

Позитивных результатов достигло украинское командование и в воздухе. Конкретно, предпринятая им августовская *offensive aerienne* нанесла существенный ущерб авиационному парку России и ее системе противовоздушной обороны. Поскольку в ходе этих атак были повреждены самолеты, которые использовались для подавления внутреннего фронта Украины, проведенные операции подтверждают тезис о целесообразности обращения к активным непрямым действиям, ориентированным на ослабление осадного положения. Впрочем, на первый план снова выходит проблема темпов таких налетов – насколько сильной урон будет нанесен авиационному парку и зенитно-ракетным средствам российской стороны до

того, как она начнет предпринимать системные контрмеры? Вместе с тем, на фоне отмеченного перехода к наступательному образу действий, украинцы продолжали усиливать систему противовоздушной обороны своей страны. Работа в этом направлении продолжается и в настоящее время, что неизбежно поставит россиян перед необходимостью увеличения мощностей бомбардировок объектов критической инфраструктуры своего противника. Таким образом, от способности командования России организовать атаки с использованием сотен самолетов-снарядов и десятков ракет во многом зависит стабильность внутреннего фронта Украины, а значит и будущее это войны[82].

Итоги летнего наступления, ровно как и опыт полутора лет противостояния с Россией, ставят украинское командование перед необходимостью проявления гибкости в деле ведения *guerre de tranchées*.

Представляя собою форму осадной войны, она задает боевым действиям специфический темп, который далеко не всегда готовы выдержать стороны конфликта. Желая преодолеть позиционный застой и придать войне *tempo di marcia*, верная ортодоксальной стратегической теории военная мысль предпринимает все новые попытки прорыва вражеского фронта – тщетно пытаясь достичь поставленных целей и доводя при этом свои войска до состояния обескровливания. Напротив, статичная война требует соблюдения *tempo lento* и обращения к осадным формам непрямых действий – иными словами, оборонительной выдержки, а также широкого использования блокадных и бомбардировочных техник. Выполнение обозначенных условий тем важно для украинского командования, что вверенные ему силы со всей очевидностью не могут использоваться для малорезультативных наступлений и тем более для ведения войны на активное истощение российских войск. Сама возможность приведения военных усилий к этим двум глубоко деструктивным подходам создает реальную перспективу системного перенапряжения Украины.

Отсюда закономерно встает следующий фундаментальный вопрос: насколько целесообразны попытки сокрушить или изморить Россию в открытых сражениях, если их конечным результатом станет истощение Украины? Несостоятельность подобных подходов тем очевиднее, что украинская сторона, обладая слабой военно-промышленной базой и находясь в прямой зависимости от союзной помощи, уже мыслит в категориях длительной войны. Если принять во внимание позиционный характер противостояния, то при таких обстоятельствах агрессивная стратегия только приблизит гибель сражающейся республики, поскольку прямое давление будет неуклонно приводить к усилению ответной реакции численно превосходящего противника[83]. Война Украины с Россией рискует превратиться в борьбу Геркулеса с Гидрой, причем неизвестно, как долго готов поддерживать героя западный Иолай.

Будущее Украины, поэтому, за новой оборонительной программой, основанной на императиве сохранения и приумножения военной мощи.

Это означает, что **украинскому командованию нужны не новые наступления, а новые укрепленные линии**, обеспеченные *galeries souterraines*[84] и прикрытые *Teufelsgärten*.

Подобные инженерные решения позволят снизить огневую нагрузку на удерживающие фронт войска и рационализировать их оперативно-тактический образ действий – тем самым будет соблюден принцип экономии сил. В то же время, на первое место выходит расширение материально-технической базы украинских войск, что может быть обеспечено только за счет развития военно-промышленного комплекса Украины и поддержки социально-экономической стабильности ее внутреннего фронта.

Если же говорить о главной цели такой программы, то она состоит в навязывании российскому командованию ощущения сизифовой войны, подавляющей его волю к продолжению противостояния. Осознав бессилие перед перманентно усиливающейся оборонительной системой неприятеля, ощутив удушающий эффект от действия санкций и вражеских морских операций, наконец теряя стратегически важную технику под ударами *essaims de drones* и *Flugkörpern*, Россия станет более расположенной к ведению конструктивного дипломатического диалога, особенно если при формировании переговорной позиции политические круги Украины будут руководствоваться не патриотическим чувством, но холодным расчетом, учитывающим реальные возможности молодой республики[85].

Не так давно украинская военная мысль сравнила операции в Северной Таврии с битвой на Курской дуге. Быть может, став проявлением хитрости разума, это отождествление невольно выразило природу российско-украинского противостояния, поскольку позиционная война, как война осадного типа, является борьбой за *Zitadelle* противника.

И **задача командования Украины состоит не в том, чтобы, следуя хладнокровию Хейга или безумству Нивеля, направлять свои войска на новые отчаянные штурмы, но в том, чтобы воздействуя на Россию психологически, превратить ее в кафкианского землемера** – этого бедного человека, принужденного бесцельно скитаться вокруг Замка, который более не даст о себе знать ни малейшим проблеском света.

В этом и состоит суть сизифовой войны.

***

[1] *Fuller J.* Lectures on F. S. R. Pt. II. London: Sifton Praed & co, ltd., 1931. P. 111.

[2] Сущность сравнительно-исторического метода емко описывает следующая цитата Лиддел Гарта: «The practical view of history lies in projecting the film of the past on the blank screen of the future». *Liddell Hart B.* Paris or The Future of War. New-York: E.P. Dutton and Company, 1925. P. 73.

[3] Историк Герхард Риттер отмечал, что проблема изоляции Парижа – этой гигантской крепости, являвшейся центром железнодорожной системы Франции и местом сбора ее главных резервов – стала для Альфреда фон Шлиффена головоломкой, которую он так и не смог до конца разгадать. Со схожими трудностями столкнулась и российская военная мысль, которой не удалось разработать внятный план захвата Киева. *Ritter G.* Der Schlieffen-Plan: Kritik eines Mythos. München: R. Oldenbourg Verlag, 1956. S. 61.

[4] *Tuchman B.* The Guns of August. New-York: Macmillan Company, 1962. P. 349.

[5] Показательно, что при проведении марш-маневра на Киев российское командование столкнулось с теми же проблемами, о которых еще в 1919 г. писал командарм Михаил Тухачевский: «В войнах массовых армий главные затруднения в организации и совершенствовании марш-маневра заключались в нагромождении больших войсковых масс на небольших участках местности. Это нагромождение приводило к движению глубокими походными колоннами и ко всем затруднениям, сопровождающим это движение». *Тухачевский М.* Избранные произведения. Т I: 1919 – 1927 гг. М.: Воениздат, 1964. С. 44.

[6] *Hastings M.* Catastrophe 1914: Europe goes to war. London: William Collins, 2013. P. 335.

[7] Ibid. P. 442.

[8] Галактионов заметил, что процесс стативизации Западного фронта начался вокруг крепостной зоны Франции и всевозможных естественных преград, каковыми изобилуют франко-бельгийские земли. Относительно же Восточного фронта российско-украинской войны можно сказать, что его стабилизация имела своим географическим основанием укрепленные районы Донбасса и Северский Донец. *Галактионов М.* Темпы операций. Ч. I: Париж – 1914. Москва: Государственное военное издательство, 1937. Сс. 403 – 404.

[9] Комментируя последовавший в первой половине августа 1915 г. провал десантной операции британских войск в заливе Сувла, сотрудник штаба генерала сэра Йена Гамильтона Джек Черчилль указал на схожее явление – «100-метровую войну», – условия которой привели к деформации тактического мышления военнослужащих: «They are not cowards—physically they are as fine a body of men as the regular army. I think it is partly on account of their training. They have never seen a shot fired before. For a year they have been soldiers and during that time they have been taught only one thing, trench warfare. They have been told to dig everywhere and have been led to expect an enemy at

100 yards range. From reading all the stories of the war they have learnt to regard an advance of 100 yards as a matter of the greatest importance». *Gilbert M.* The First World War. New York: Henry Holt and Company, 1994. P. 185.

[10] Как любил на этот счет повторять генерал Жозеф Жоффр: «Je les grignote». *Churchill W.* The World Crisis: 1915. London: Thornton Butterworth Ltd, 1927. P. 27.

[11] Для полноты сравнения следует напомнить заключения генерала-от-кавалерии Алексея Брусилова о состоянии российских войск в 1915 г.: «…за год войны, – констатировал он в своих мемуарах, – обученная регулярная армия исчезла; ее заменила армия, состоявшая из неучей». *Брусилов А.* Мои воспоминания. Москва; Ленинград: Государственное издательство. Отдел военной литературы. 1929. Сс. 137 – 138.

[12] В годы Первой мировой войны Германия также проводила активные налеты на Британию. Цели немцев были идентичны российским и, если вспомнить слова Вальтера Ратенау, состояли в «systematische Einwirkung auf die Nerven der Städte durch einen überwältigenden Luftdienst». *Fischer F.* Griff nach der Weltmacht. Die Kriegszielpolitik des kaiserlichen Deutschland 1914/18. Düsseldorf: Droste Verlag, 1961. S. 355.

[13] О влиянии подводной войны на британское общество см. *Terraine J.* The Great War, 1914-1918: a pictorial history. New York: Macmillan Company, 1965. Pp. 273 – 275.

[14] В своем докладе, представленном Вильгельму II на Рождество 1915 г., Фалькенгайн следующим образом изложил концепцию такого сражения: «Hinter dem französischen Abschnitt der Westfront gibt es in Reichweite Ziele, für deren Behauptung die französische Führung gezwungen ist, den letzten Mann einzusetzen. Tut sie es, so werden sich Frankreichs Kräfte verbluten, da es ein Ausweichen nicht gibt, gleichgültig, ob wir das Ziel selbst erreichen oder nicht. Tut sie es nicht und fällt das Ziel in unsere Hände, dann wird die moralische Wirkung in Frankreich ungeheuer sein». *Falkenhayn E.* Die Oberste Heeresleitung, 1914-1916, in ihren wichtigsten Entschliessungen. Berlin: E. S. Mittler und Sohn, 1920. S. 183.

[15] *Liddell Hart B.* Strategy. New York: F. A. Praeger, 1954. P. 178.

[16] *Lupfer T.* The dynamics of doctrine: the changes in German tactical doctrine during the First World War. Diane Publishing, 1981. P. 28.

[17] В интервью изданию «Новое время» от 11 января настоящего года капитан украинской армии Тарас Березовец так описал тактику российских штурмовиков: «…враг сконцентрировал усилия на малых штурмовых отрядах в количестве от 4 до 15 бойцов. Это элитные части Вагнера, а также десантники, которые под прикрытием малой артиллерии – минометов 82, 120 калибров – постоянно совершают нападения на украинские позиции. (…) Как

правило, группами по восемь человек, в составе которых обязательно есть оператор [беспилотного аппарата], засекающий позиции украинских воинов. Враг начинает накрывать их позиции артиллерией из минометов. (…) Также каждый из штурмовиков имеет при себе РПГ "Шмель". Большие группы (более 10 человек) также тянут за собой гранатометы "АГС" и крупнокалиберный пулемет "Утес"».

[18] Проведение стратегической операции «Alberich» позволило германскому командованию ликвидировать множественные выступы и изгибы линии Западного фронта, появление которых стало результатом кампании 1916 г. В итоге, произошло сокращение протяженности фронта на 40 км, благодаря чем немцы сумели высвободить живую силу равную 13 дивизиям. Оставленные территории подверглись тотальному разрушению и минированию, причем именно Людендорф стал главным инициатором применения такой тактики «выжженной земли». *Gilbert M.* Op. cit. P. 309.

[19] Здесь следует напомнить мысль Фридриха Рюстова: «Наступление только тогда оправдывается, когда вытекает из сознания силы, превосходства над противником, при желании возможно быстрее воспользоваться этим превосходством. Оборонительно-наступательный способ действий вытекает из чувства слабости в данный момент, вследствие чего стараются усилить себя посредством местных закрытий и выигрыша времени». *Рюстов Ф.* История пехоты. Санкт-Петербург: Типография В.П. Воленса, 1876. С. 20 (прил.).

[20] *Liddell Hart B.* History of the Second World War. New York: Putnam, 1971. P. 241.

[21] О немецкой оборонительной доктрине 1941-1942 гг. см. *Wray T.* Standing Fast: Standing Fast: German Defensive Doctrine on the Russian Front During World War II. Prewar to March 1943. Leavenworth: Combat Studies Institute, 1987. Pp. 68 – 108.

[22] *Luttwak E.* Strategy: the logic of war and peace. Cambridge, London: The Belknap Press of Harvard University Press, 1987. Pp.126 – 127.

[23] *Liddell Hart B.* History of the Second World War. P. 242.

[24] «Fredericus-I» - ликвидация Барвенковского выступа, «Wilhelm» - наступление в направлении Волчанска, «Fredericus-II» - наступление на Купянск. Детальнее см. *Görlitz W.* Paulus und Stalingrad: Lebensweg des Generalfeldmarschalls Friedrich Paulus. Frankfurt am Main, Bonn: Athenäum, 1964. Ss. 152 – 155.

[25] *Liddell Hart B.* Strategy. P. 341.

[26] *Howard M.* British Intelligence in the Second World War: Volume V, Strategic Deception. New-York: Cambridge University Press, 1990. Pp. 65 – 68.

[27] Под «сигналом» следует понимать истинный признак приближения определенного события; напротив, «шум» представляет собою только видимый признак, который содержит неверную информацию и вводит реципиента в заблуждение. Детальнее см. *Wohlstetter R.* Pearl Harbor: Warning and Decision. Stanford: Stanford University Press. 1962. P. 1 – 4.

[28] *Carver M.* El Alamein. London: B.T. Batsford, 1962. Pp. 93 – 98.

[29] *Cassar G.* Kitchener's War: British Strategy from 1914-1916. Washington: Brassey's, 2004. P. 163.

[30] В письме лорду Лансдауну от 2 июля 1915 г. Черчилль так описал свое видение британской стратегии: «(…) an active defensive, inflicting as much loss as possible on the enemy, & nibbling & gnawing along the whole front, but no great offensive movement until ample supplies of ammunition are available». *Gilbert M.* Winston S. Churchill. Companion Vol. III. Part II: May 1915 - December 1916. Boston: Houghton Mifflin Company, 1973. P. 1069.

[31] Как резюмировал результаты конференции начальник Генерального штаба Британии сэр Уильям Робертсон: «It is no longer a question of aiming at breaking through the enemy's front and aiming at distant objectives. It is now a question of wearing down and exhausting the enemy's resistance, and if and when this is achieved to exploit it to the fullest extent possible. In order to wear him down we are agreed that it is absolutely necessary to fight with all our available forces, with the object of destroying the enemy's divisions. We are unanimously of opinion that there is no half-way between this course and fighting defensively, which, at this stage of the war, would be tantamount to acknowledging defeat. We are all of opinion that our object can be obtained by relentlessly attacking with limited objectives, while making the fullest use of our artillery». *Doughty R.* Pyrrhic victory: French strategy and operations in the Great War. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005. P. 357.

[32] *Malkasian C.* A History of Modern Wars of Attrition. London: Praeger, 2002. P. 39.

[33] *Lossberg F.* Lossberg's War: The World War I Memoirs of a German Chief of Staff. Lexington: University Press of Kentucky, 2017. Pp. 242 – 244.

[34] В интервью изданию «Настоящее время» от 10 марта этого года, участник обороны форта Бахмут Андрей Бабичев дал следующее описание украинских контратак: «С нашей стороны проводятся стабилизационные действия. То есть идут маленькие локальные контратаки, отодвигают врага там, где у нас идут дороги, которые ведут в Бахмут, для того чтобы привезти боекомплекты и поменять личный состав. (…) Если мы видим, что они [российские штурмовики] подошли, поставили минометы и начинают нашу дорогу крыть, то, конечно же, сначала их отрабатывает артиллерия, потом штурмовики. Они их отбрасывают обратно. Но это не значит, что мы там закрепляемся. Мы не

закрепляемся – мы дальше занимаем сзади укрепленные позиции. Сейчас не стоит задача идти вперед, отодвинуть их намного дальше. Наша задача сейчас – сделать так, чтобы в Бахмут было свободное продвижение техники, личного состава и можно было провозить боекомплекты».

[35] Людендорф так определял задачи данный формирований: «Hinter den Stellungsdivisionen sind die Eingreifdivisionen bereitzustellen. Sie sind bestimmt, den Stoß des Feindes aufzufangen, falls er die Stellungsdivision durchbrechen sollte, und ihn durch sofortigen Gegenstoß aus der eigenen Stellung wieder hinauszuwerfen. Eine Eingreisdivision wird meist gleichzeitig für mehrere Divisionsabschnitte bestimmt werden müssen; sie ist ganz oder mit Teilen so nahe, d. h. bis in den Bereich des feindlichen Fernfeuers, heranzuziehen, daß sie in den Bedarfsfällen sofort in den Kampf eingreifen kann. Anderseits darf das scharfe Heranhalten nicht zu vorzeitigem Verbrauch der Eingreifdivisionen führen. Es ist die Kunst der Führung, hier ein richtiges Maß zu halten». *Ludendorff E*. Urkunden der Obersten Heeresleitung über ihre Tätigkeit 1916/18. Berlin: Mittler & Sohn, 1920. S. 609.

[36] В ходе третий битве при Ипре генерал Герберт Пламер нашел временное средство против немецкого оборонительного метода – согласно его распоряжениям, войска 2-й британской армии не должны были развивать свои короткие атаки дальше тех рубежей, где прекращалось действие артиллерийской поддержки. Это позволяло успешно парировать неприятельские контратаки до тех пор, пока немецкое командование не вернулось к прежней оборонительной системе, предполагавшей усиление передовых позиций. В некотором смысле российские штурмовики также использовали метод постепенной атаки британского типа – скрытно подобравшись к позициям украинских войск на максимально близкое расстояние, они или залегали, или начинали окапываться, ожидая пока артиллерия подавит обороняющиеся войска противника; сразу же после окончания артиллерийской подготовки россияне завязывали бой в траншеях. Собственно, такое *step-by-step advancement* позволило командованию России достичь оперативных успехов в районах Соледара и Бахмута. Детальнее см. *Liddell Hart B.* History of the First World War. London: Papermac, 1992. P. 333.

[37] *Fuller J*. Op. cit. P. 3.

[38] Фуллер выделял четыре метода осадной войны – штурм, истощение, блокаду (starvation) и внутреннее разложение (treachery). Рассмотрение последнего способа воздействия на осажденную сторону выходит за рамки этого очерка, поскольку пока российско-украинская война не дала примеров его действенного применения. *Fuller J*. Op. cit. P. 101.; о германской программе революционизирования, направленной против Британской и Российской империй см. *Fischer F.* Griff nach der Weltmacht. Die Kriegszielpolitik des kaiserlichen Deutschland 1914/18. Düsseldorf: Droste Verlag, 1961. S. 132 – 177.

[39] Основой анализа техник осады стала статья «Осадная война» генерал-лейтенанта Нестора Буйницкого. Детальнее см. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона. Т. XXII: Опека – Оутсайдер. Санкт-Петербург: Семеновская Типолитография, 1897. Сс. 237 – 239.

[40] На этот счет после окончания Первой мировой войны классик военно-исторической мысли Ганс Дельбрюк сделал следующий вывод: «Es ist eingetreten, was kein Theoretiker vorauszusehen vermocht hat, daß die Schlachtlinien ausgedehnt worden sind, bis sie an absoluten Grenzen ein Hindernis gefunden haben und sich durch keine Operation mehr umfassen ließen: vom Ärmelmeer bis zur Schweizer Grenze; von der Ostsee bis nach Rumänien. So mußte die Taktik von der Flankierung wieder zurückkehren zum Frontalangriff, zum Durchbruch, von der Überlegenheit der Offensive zur Überlegenheit der Defensive». *Delbrück H.* Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte. Teil I: Das Altertum. Berlin: Verlag Stilke, 1920. S. 615.

[41] Churchill W. The World Crisis: 1916 – 1918. Pt II. London: Thornton Butterworth Ltd., 1927. P. 444.

[42] Показателен в этом смысле диалог между Ллойд Джорджем и Фошем, состоявшийся во время конференции в Бовэ 3 апреля 1918 г. Детальнее см. *Liddell Hart B.* Foch: The Man Of Orleans. Boston: Little, Brown, and company, 1932. P. 289.

[43] Ближе всех к реализации техники постепенной атаки де Вобана подошел британский генерал Пламер: его Мессинская операция мая-июня 1917 г. была проведена по всем канонам осадной войны. Детальнее см. *Liddell Hart B.* History of the First World War. P. 321 – 326.

[44] *Kier E.* Imagining war. French and British military doctrine between the wars. Princeton: Princeton University Press, 1997. P. 40.

[45] *Churchill W.* The World Crisis: 1916-1918. Pt I. London: Thornton Butterworth Ltd., 1927. P.211 – 212.

[46] *Hughes M., Philpott W.* The Palgrave Concise Historical Atlas of the First World War. London, Palgrave Macmillan, 2005. Pp. 74 – 75.

[47] *Doughty R.* The Seeds of Disaster. The Development of French Army Doctrine 1919 – 1939. Hamden: Archon Book, 1985. Pp. 83 – 84.

[48] В интервью журналистке Рамине Эсхакзай командир 2-й самоходной артиллерийской батареи 3-й штурмовой бригады Украины дал следующее описание методичного штурма: «Спочатку іде [безпілотний апарат] дальньої дії. Він дивиться які резерви, де скупчення техніки, де скупчення особового складу. Потім передають на штаби, робиться інформаційна довідка. Потім працюють коптери над лінією розмежування. Коли вони все передали, доповідають, що піхоті неможливо іти, тому що там є ПТРК, ПЗРК, "Гради"

стоять, артилерія – піхота не пройде. Передають на артилерію, артилерія відпрацьовує. Тоді знову проводиться дорозвідка – дивляться, що основні засоби вже ліквідовані й підіймають техніку. Іде техніка; (…) якщо починають працювати ПТРК, то знову передають на артилерію, ми відпрацьовуємо по гніздам ПТРК. Останній раз (…) було 6 ПТРК, які були направлені на перехід нашої техніки – ми їх знищили і пішла техніка, за технікою пішла піхота. Піхота, яка йшла, потім нам говорила, що були гори трупів – тобто до перших позицій дійшли без супротиву. Це говорить про те, що артилерія і авіарозвідка зробили свою роботу, тим самим дала просування для піхоти…».

[49] *Keegan J.* The First World War. London: Hutchinson, 1998. P. 198.

[50] Примером внезапной атаки германцев может служить операция Вюртембергского горного батальона у Лаченкёпфле 4 октября 1916 г. Детальнее см. *Rommel E.* Infanterie greift an: Erlebnis und Erfahrung. Potsdam: Ludwig Voggenreiter, 1942. Ss. 122 – 131.

[51] 30 января этого года пресс-служба 79-й десантно-штурмовой бригады Украины опубликовала описание неудавшейся внезапной атаки россиян в районе Марьинки: «Ворожа піхота силами до роти намагалася непомітно наблизитися до позицій десантників, аби штурмом захопити їх. Підступність задуму ворога полягала в тому, що в цей же час він без упину атакував інші підрозділи бригади, активно застосовуючи на тих ділянках підтримку своєї артилерії. На цій же ділянці його штурмовий загін намагався підійти "тихо", без вогневої допомоги своєї артилерії. Утім, аеророзвідка миколаївських десантників не "дрімала" - рух противника було вчасно виявлено і по ньому було нанесено вогневе ураження з активним застосуванням скидів боєприпасів з дронів. Це призвело до того, що ворог вже на підступах до нашого переднього краю поніс втрати. (…) понісши значні втрати, противник відмовився від своїх планів і під прикриттям димової завіси окупанти втекли, кинувши на полі бою своїх загиблих».

[52] Стоит обратить внимание на следующий вывод историка Яна Фербрюггена: «If in general, medieval defensive strategy was based on avoiding, rather than offering, battle this was because the great number of castles and fortified towns allowed the defenders to shut themselves up and wait patiently to see what happened. (…) The capture of a castle brought small advantage to an invader, who had to put into it a garrison who would be hard put to defend itself in a partly destroyed fortress. The defenders were nearer to sources of help and to their bases, and the invader was seldom strong enough to take all the fortresses in the area». *Verbruggen J.* The Art of Warfare in Western Europe During the Middle Ages: From the Eighth Century to 1340. Woodbridge: Boydell Press, 1997. Pp. 329 – 330.

[53] О балансе сил между сражающимися государствами в Средние века см. Ibid. P. 348.

[54] Детальнее об этом процессе см. *Галактионов М.* Op. cit. Сс. 394 – 402.

[55] Важные заключения Галактионова на этот счет: «Шансы внезапности маневра большого стратегического размаха сильно снижаются благодаря, главным образом, наличию глубокой воздушной разведки, но это может быть компенсировано возросшей стремительностью маневра. Быть может, в будущих сражениях выигрыш темпа будет измеряться не днями, а часами, но этих часов будет достаточно для реализации успеха; так было бы, например, в случае применения мотомехсредств на р. Урк или в Марнской бреши. Само собой разумеется, что и реакция противника будет происходить гораздо более ускоренным темпом, однако, к ней в свою очередь будут предъявлены более высокие требования в смысле ее быстроты». *Галактионов М.* Op. cit. С. 412.

[56] *Lupfer T.* Op. cit. P.34.

[57] Метод Манжена-Нивеля был официально представлен в общем приказе № 189: «Après les batailles du 24 octobre et du 15 décembre, livrées sur un terrain offrant à la défense des facilités exceptionnelles que la saison augmentait encore, personne ne peut plus douter qu'il soit possible de vaincre un ennemi supérieur en nombre et disposant d'une artillerie formidable; avec la préparation minutieuse d'une bonne artillerie, l'aménagement convenable du terrain et le concours d'une aviation vigilante, une infanterie brave et bien instruite peut percer, et ensuite manœuvrer, sous le haut commandement du général Nivelle. Nous tenons la méthode et nous avons le chef. C'est la certitude du succès». *Denizot A.* Verdun, 1914-1918. Paris: Nouvelles Editions latines, 1996. P. 186.

[58] Показательно, что историк Террейн использует для описания главной ударной силы Нивеля – этой *masse de manoeuvre* из 27 дивизий – термин «таран». *Terraine J.* Op. cit. P. 283.

[59] *Liddell Hart B.* History of the First World War. P. 301 – 302.

[60] *Terraine J.* Op. cit. Pp. 294 – 296.

[61] С критикой концепции «прогрызания» выступил Андре Мажино, участвовавший в кампании 1914 г.: «Nous n'avons jamais pratiqué la guerre d'usure... Nous avons laissé les Allemands la pratiquer contre nous. Se laissant devancer en toutes circonstances, incapable de jamais imposer sa volonté à l'ennemi, vivant au jour le jour, sans méthode et sans plan, continuant à croire au miracle, à compter sur lui comme sur tous les facteurs étrangers à son propre effort, nous occasionnant par sa négligence et par ses fautes de lourdes pertes sous les apparences de ménager le sang de la France, notre haut commandement a fait suffisamment ses preuves et il ne nous est plus possible de les lui laisser continuer...Nous savons par quels résultats piteux se sont traduits ces offensives partielles qui, même si elles avaient réussi... n'auraient abouti en définitive qu'à des brèches à l'emporte-pièce, sans résultat stratégique appréciable et, en tout cas, hors de proportion avec les lourdes pertes qu'elles nous ont occasionnées». *Palat B-E.* La Grande guerre sur le front occidental. T. X: La ruée sur Verdun. Paris: Berger-Levrault, éditeurs, 1925. P. 448.

[62] Красноречивый комментарий Людендорфа на этот счет: «Verdun hat uns sehr viel Blut getoftet. Die Lage unserer angreifenden Truppen war immer ungünstiger geworden. Sie kamen, je mehr sie Gelände gewannen, immer tiefer in das Trichterfeld hinein und verbrauchten ihre Kraft auch außerhalb der Kämpfe allein durch den Aufenthalt in jenem Gelände und durch die Schwierigkeit der eigenen Versorgung über weite, unwirtliche Strecken hinweg, während der Franzose Rückhalt in den nahen Anlagen der Festung fand. Jetzt schleppte sich der Angriff noch kraftverzehrend hin. Der Truppe, die so viel vor dieser Festung geleistet hatte, graute vor dem Trichtergelände. Die Führung war auch nur mit halber Seele dabei. Der deutsche Kronprinz hatte sich schon sehr frühzeitig für die Einstellung des Angriffs ausgesprochen». *Ludendorff E.* Meine Kriegserinnerungen 1914-1918. Berlin: Ernst Siegfried Mittler und Sohn, 1919. S. 191.

[63] *Liddell Hart B.* Strategy. Pp. 203 – 204.

[64] Таким образом, в условиях позиционного кризиса выявляется, с одной стороны, несостоятельность *Niederwerfungsstrategie*, а с другой - возможность воплощения на практике идеального принципа *Ermattungsstrategie*, который предполагает достижение поставленных целей без обращения такому средству как бой. Детальнее см. *Delbrück H.* Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte. Teil IV: Die Neuzeit. Berlin: Verlag Stilke, 1920. S. 334.

[65] Дарданелльская операция 1915 г. должна была способствовать осаде Центрального блока, поскольку ее успешное проведение позволяло союзникам изменить баланс сил на Балканах и обеспечить морское сообщение с Российской империей. Напротив, захват странами *Mittelmächte* Румынии в 1916 г. и Украины 1918 г. позволял ослабить действие блокады Антанты. Детальнее см. *Liddell Hart B.* History of the First World War. Pp. 161.; *Liddell Hart B.* Strategy. P. 204.

[66] *Keegan J.* Op. cit. P. 352 – 353.

[67] Тем самым был нарушен 7-й принцип непрямого подхода. Детальнее см. Liddell Hart B. Strategy. P. 349.

[68] Ibid. P. 355 – 356.

[69] Описания условий, в которых проходит украинское наступление, дал украинский аэроразведчик Александр Солонько: «Середовище. Степ. Поле, посадки. Незначні висоти і западини, села, дрібні річки. Мінні поля. Ким би ви не були, штурмова група на броні, евак, аеро- чи піша розвідка, ваше пересування видно здалеку. Ворог довго готувався зустрічати. Техніку і особовий склад можна зафіксувати здалеку і обстріляти. Обидві сторони розуміють, що місця для позицій та дислокації обмежені. Майже напевне в тій чи тій посадці є по чому стріляти. Підтвердження потрібне звісно. В першу чергу для визначення пріоритетності цілі. Обмежена кількість під'їзних доріг,

логістичних шляхів. Все пристріляне і обстріляне неодноразово кожного дня. Майже напевне вас бачать. Виконати роботу зберігаючи повну скритність для ворога в більшості неможливо. Дуже багато розмов було про фортифікації та мінні поля. Кожна посадка перекопана. На одному з відтинків Маріупольської траси встановлені протитанкові укріплення. Мова не просто про траншеї. Там ціла система окопів, бліндажів, справжні тунелі подекуди….»

[70] Как заявил полковник украинской армии Николай Уршалович: «Наші солдати й офіцери буквально "прогризають" оборону ворога».

[71] *Haig D.* Sir Douglas Haig's despatches: December 1915-April 1919. London: J.M. Dent & Sons Limited, 1979. P. 19.

[72] Подобный переход от наступления к истощению может быть расценен как нарушение 8-го принципа непрямого подхода. Детальнее см. Liddell Hart B. Strategy. P. 349.

[73] *Ludendorff E.* Meine Kriegserinnerungen 1914-1918. Ss. 240 – 242.

[74] *Keegan J.* Op. cit. Pp. 356 – 358.

[75] Заключения Петэна от 29 июня 1915 г.: «La guerre actuelle a pris la forme d'une guerre d'usure. Il n'y a plus de batailles décisives comme autrefois. Le succès appartiendra en définitive au parti qui possédera le der- nier homme (...) II importe (...) de se ménager pour la fin de la guerre une dernière réserve qui trouverait son emploi pendant la période où les Allemands, après un dernier effort, seraient obligés d'abandonner la lutte... Il y a lieu de limiter le plus possible les dépenses de nos troupes, en prévision de ce moment». *Le Groignec J.* Pétain et les Allemands. Paris: Nouvelles Editions latines, 1997. P. 51.

[76] В интервью изданию «Цензор» от 19 августа настоящего года полковник украинской армии, командующий 13-й бригадой Игорь Оболенский следующим образом описал подобную перспективу: «Ми ж з вами розуміємо, що буде перша хвиля наступу, друга, третя, четверта, п’ята, і для цього постійно потрібні люди…».

[77] Фигурально выражаясь, на смену «Fredericus» может прийти «Полководец Румянцев».

[78] В этом смысле интересно сравнить между собой планы «Michael» 1918 г. и «Gelb» 1940 г. , а также Барвенковско-Лозовскую операцию 1942 г. – во всех трех случаях наступающие стороны планировали стремительный прорыв к прибрежным зонам, что должно было обеспечить окружение значительной части сил противника. Не следует также исключать, что россияне могли учесть немецкий опыт 1942 г. и готовы отражать возможные украинские прорывы в Северной Таврии опираясь на систему *Stützpunkte*.

[79] *Liddell Hart B.* Strategy. Pp. 207 – 210.

[80] О рисках операции «Michael» для Британии см. «Записку о некоторых гипотетических вероятностях», составленную Черчиллем 18 апреля 1918 г. *Churchill W.* The World Crisis: 1916-1918. Pt II. P. 441 – 443.

[81] Основу этой теории составили техника артиллерийского подавления Пулковского-Брухмюллера и тактика штурмовых сил Рора. Детальнее см. *Hughes D.*, *DiNardo R.* Imperial Germany and War, 1871-1918. Lawrence: University Press of Kansas, 2018. Pp. 401 – 405.; *Frieser K-H.* Blitzkrieg-Legende: Der Westfeldzug 1940. München: R. Oldenbourg Verlag, 1996. S. 420.

[82] В некотором смысле сейчас происходит возрождение идей генерала Джулио Дуэ. Следует указать на характерный пассаж из его работы о целях воздушных кампаний: «Sur un centre habité, même très vaste, l'action d'une seule unité de bombardement, telle que nous l'avons définie, produira fatalement un effet énorme. (...) Mais, ce qui se produit dans une ville peut, dans le même jour, se produire dans dix, vingt, cinquante grands centres et, la nouvelle se répandant, les autres centres se sentiront menacés. (...) La vie normale ne peut se développer dans un cauchemar perpétuel, sous la menace de la destruction et de la mort. (...) Nécessairement, il se produira une dissolution profonde de l'organisme national». *Douhet G.* La guerre de l'air. Paris: Les Ailes, 1936. Pp. 101 – 102.

[83] Liddell Hart B. Strategy. P. 228.

[84] Учитывая повсеместное господство средств аэросъемки, военной мысли придется переосмыслить роль подземных укреплений в современной войне.

[85] Liddell Hart B. Strategy. P. 369 – 372.

***

№ 2.069

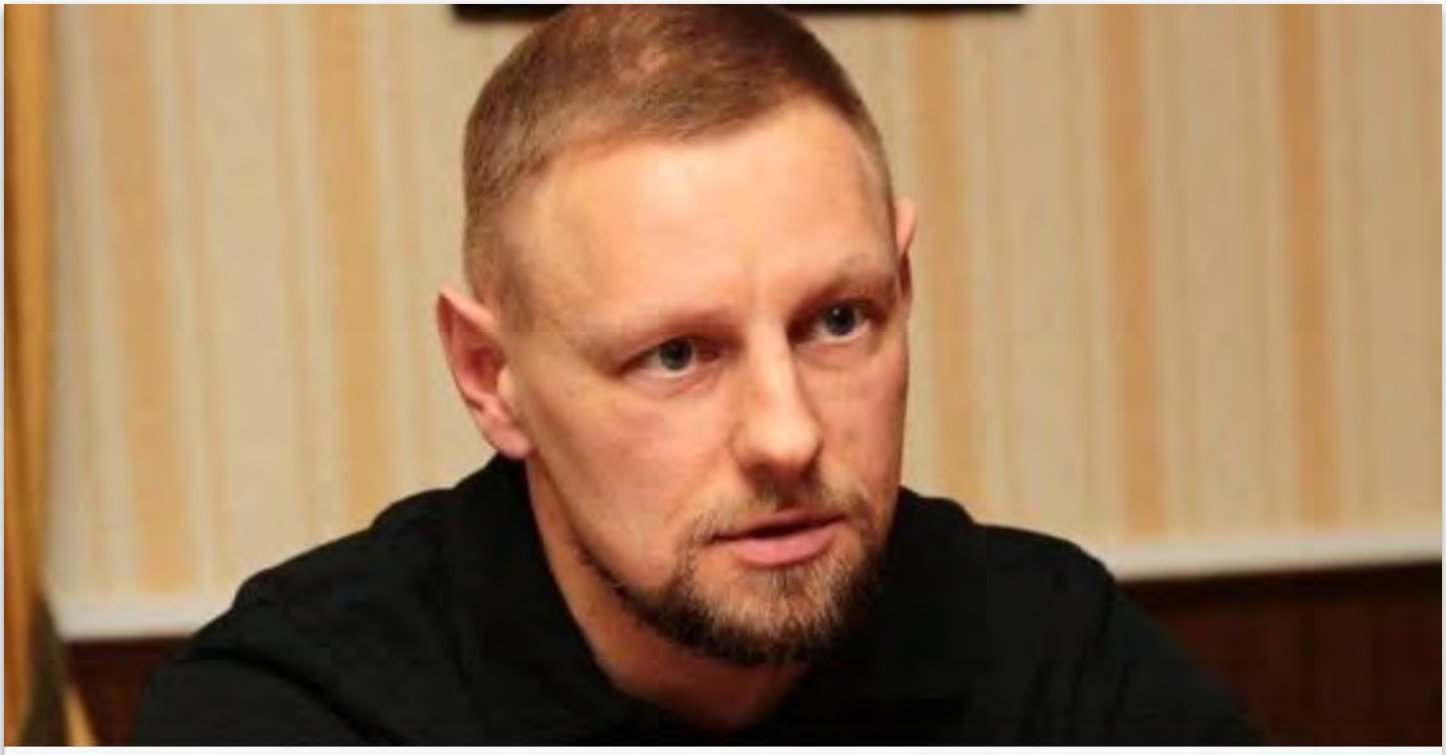

biz.nv.ua

Суттєва кадрова втрата. Керівник головного підрозділу детективів НАБУ Калужинський мобілізувався у ЗСУ

2023-09-22

Ніколов

Коли я весною розповідав про початок, ***Углава*** з ***Кривоносом*** збирали офреки для спростування а-ля **«Ніколов гоніт что попало, нічєво етаво нєт»**, куди мене самого звісно навіть не запрошували, щоб недайбоже ще хтось від мене не заразився. Я припинив спілкування з моїми джерелами, щоб нікого не підставляти.

Але ходу

> — **відтік досвідчених кадрів з НАБУ тільки посилювався**, **приорітезація і звітування все більше робили НАБУ схожим на звичайну поліцію.**

А предметом гордості стало затримання голови Верховного суду за збір грошей для підкупу інших суддів, **за що жоден інший суддя не постраждав**, та **наочна демонстрація витоків з НАБУ по справі Коломойського** (звісно це моє імхо, у мене немає жодних доказів).

В общім, **є один простий критерій ефективності НАБУ як органу по боротьбі з топ-корупцією - справи проти Офісу президента**.

Удачі нам усім!

***

Бобрицький

Є офіційне підтвердження. Калужинський пішов з НАБУ. **"Мобілізувався в ЗСУ", це ж просто так назвали, щоб зменшити розголос.**

Хтось міг чути різні другорядні версії, які намагаються видати за основну: що

1) — це витісняють "друзів екс-директора Артема Ситника" чи

2) — "це внутрішнє протистояння".

Але це ж брехня. Бо головне в цій історії дві наступні тези.

1) — Перша. Нацбюро перетворюється на обласну прокуратуру з усіма наслідками. І це вже скоро стане очевидним навіть для тих, хто не в темі.

2-1) — Друга. Єрмак і ко таки проковтнули Нацбюро і не подавилися.

2-2) — Американці не вважають за потрібне особливо на це впливати. Поки що до кінця не розумію чому.

Що це означає по факту?

1. *Теперішня еліта убезпечила себе* від карколомних поворотів кар'єри у бік СІЗО.

2. *Рівень улову антикорупційної вертикалі дрібнішатиме* на очах.

3. *Офіс президента* віришуватиме долі чиновників, яких таки приноситимуть у жертву, аби показати людям, що "боротьба з корупцією є".

Десь так

***

№ 2.070

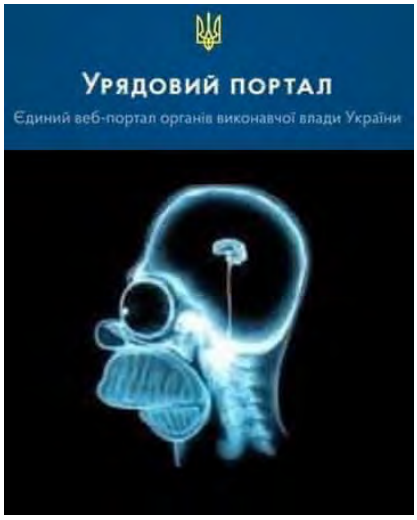

“Украинцев нужно вывести из зоны комфорта. Нам нужно сломать все социальное“, - Жолнович

2023-09-21

Леся Ловіцька

Украинцы злоупотребляют социальной помощью и не желают брать ответственность за свою жизнь. Такое заявление сделала министр социальной политики Оксана Жолнович в ходе Международного форума устойчивого развития.

Глава профильного ведомства проанализировала помощь, которую государство оказывает гражданам.

Жолнович пришла к выводу, что граждан нужно развиваться, а не надеяться на социальные выплаты.

Министр отметила, что **Украине станет сильным государством, если местные жители будут делать все возможное для собственной реализации.**

"Нам нужно сломать все, что есть сегодня социального, и просто с нуля переформатировать новый общественный договор о социальной политике в нашем государстве. Многие граждане вообще являются в определенном смысле подростками: "Государство должно нам: заботиться, помогать, но я не буду участвовать в своем личном развитии,

личной жизни, я не готов брать ответственность на себя". И это та философия, которую мы точно должны сломать", - указала чиновница.

Оксана Жолнович заметила, что многие получатели социальной помощи не хотят менять свое положение. Оно их устраивает даже если речь идет о серьезных ограничениях. Глава Минсоцполитики заявила, что мизерный доход не позволяет человеку оторваться, начать что-то менять в своей жизни, удерживает его в рамках.

"Это способность приспосабливаться: вы находитесь в зоне комфорта. Даже если это очень бедное жилье, очень маленькая помощь. Но стабильная. Я думаю, что очень опасно и рискованно, когда со всех экранов разных общественных групп звучат тезисы: "А давайте мы еще этим поднимем", - цитирует министра УНИАН.

По словам Жолнович, многие украинцы боятся потерять социальную помощь, становятся зависимыми от нее вместо того, чтобы самостоятельно добиваться определенных целей в жизни. Министр также отметила недостаток услуг в Украине, которые помогут человеку избежать зависимости, из которой сложно выйти.

Она заверила, что в **Минсоцполитики разрабатывают алгоритм действий по оказанию более эффективной поддержки гражданам**.

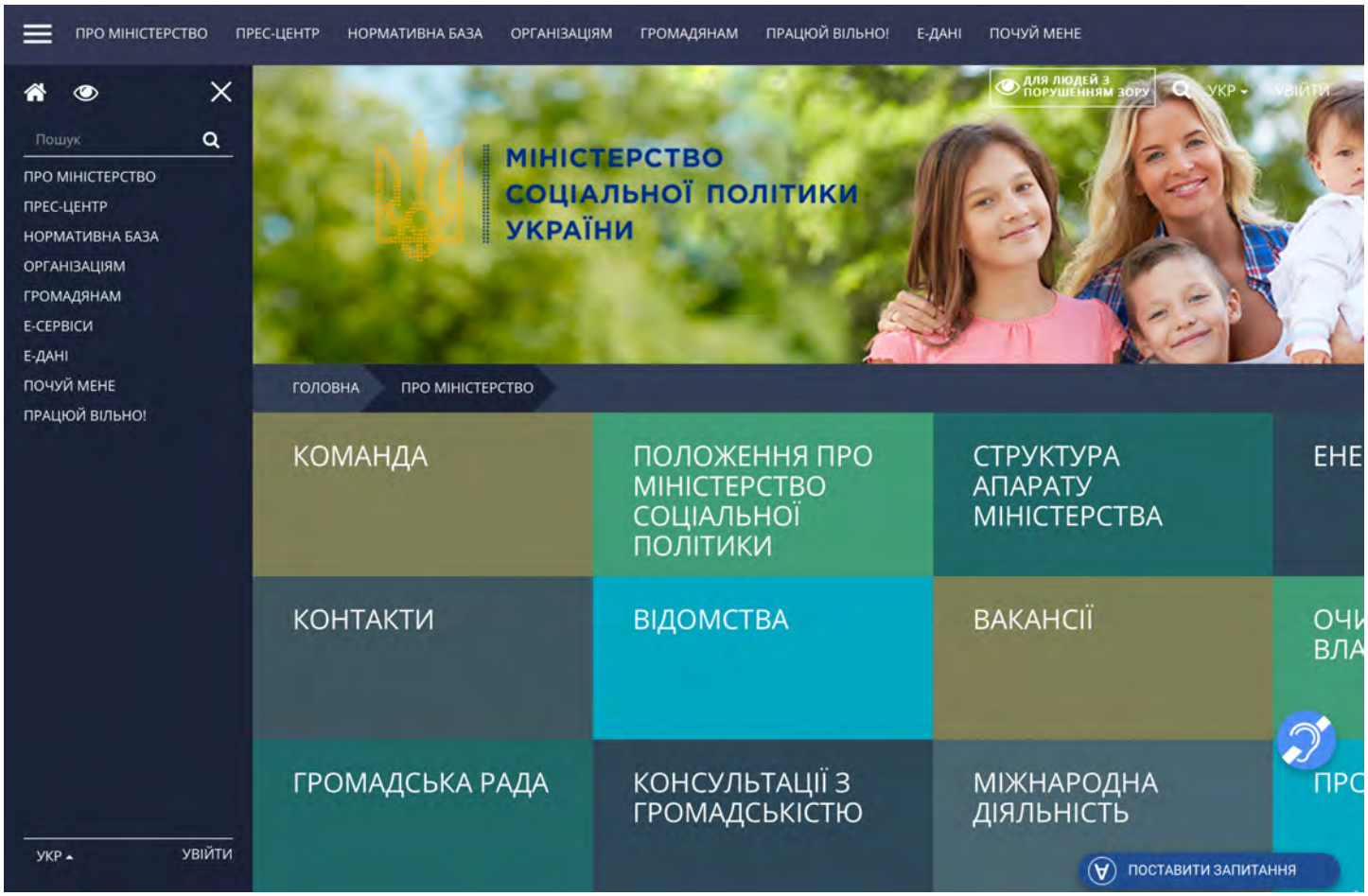

На сайті відсутнє «про діяльність»…

***

№ 2.071

Відомий активіст, юрист і пам'яткопопуліст Дмитро Перов переймається, що його не чують в його закликах...

2023-09-22

Могильний

Мені стало за нього сумно, тож вирішив трохи допомогти почути.

Агов, кияни! Совість у вас взагалі є?!

Хлопець так старається, щоб ще покращити ефективність корупційної схеми київського благоустрою під наглядом Дмитро Білоцерковець, а ви його тупо ігноруєте?!

Ну і що, що ніякого додаткового захисту будівель старше 100 років від цієї афери не буде? Хіба додатковий заробіток для улюбленого мера Кличка не вартий бодай уваги? 🤣

А тепер серйозно.

Перов настирно лобіює (і кипа активістів та ЗМІ його лозунги підхоплюють та розкручують) проект рішення "Про окремі заходи щодо збереження будівель та споруд, рік будівництва яких становить більше 100 років у м. Києві".

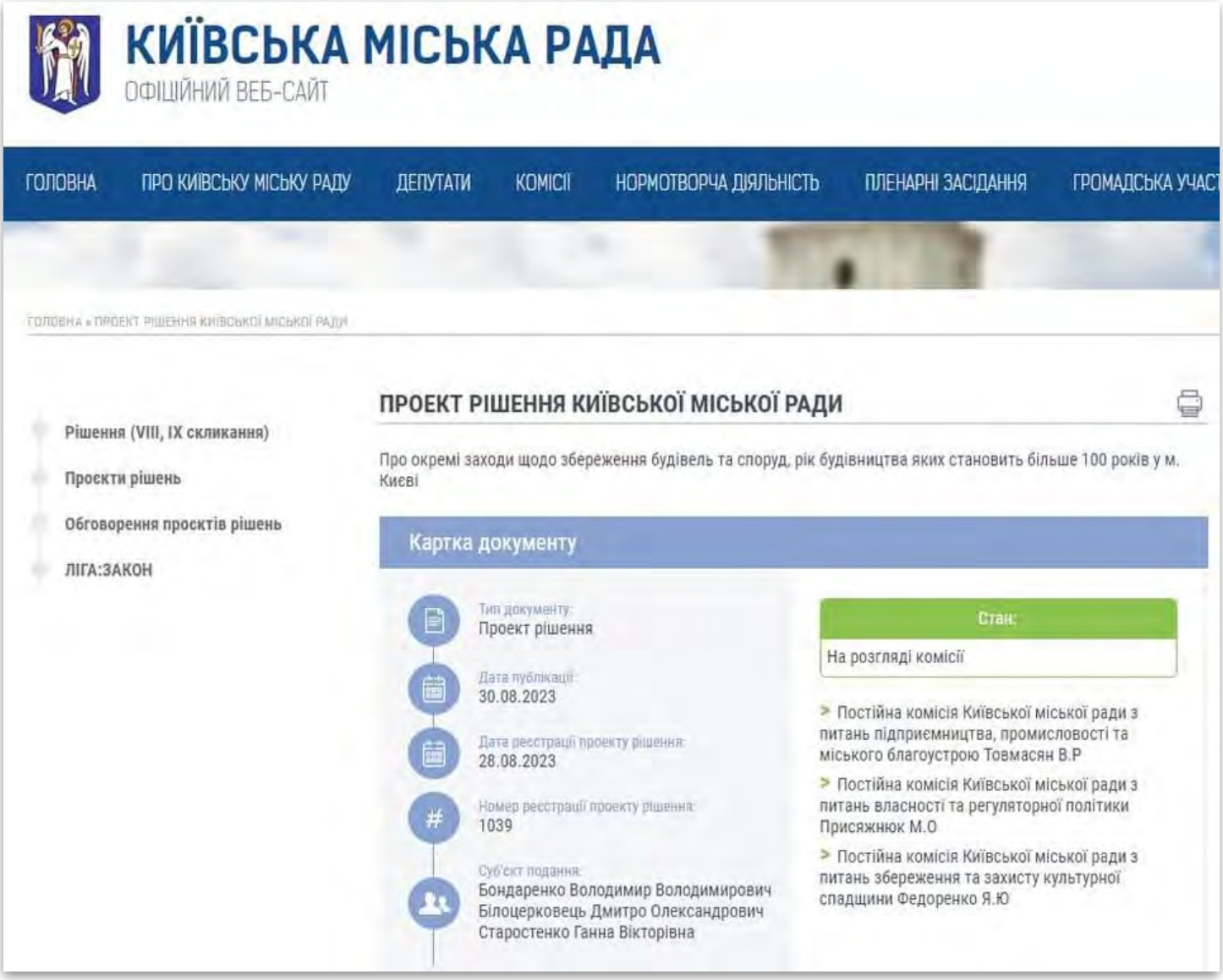

https://kmr.gov.ua/uk/content/proekt-rishennya-kyyivskoyi-miskoyi-rady-26482

Цей проект передбачає внесення змін у Правила благоустрою міста Києва, а якщо точніше, то в ряд пунктів Розділу XV **щодо вимог для отримання контрольної картки на порушення благоустрою**.

Хитрість в тому, що **в Україні НЕ існує такого документу, як "контрольна картка на порушення благоустрою"**.

Ба більше:

> **— створення чогось подібного ЗАБОРОНЕНЕ ч. 3 ст. 34 ЗУ "Про благоустрій населених пунктів".**

Цитую:

"Правила НЕ МОЖУТЬ ПЕРЕДБАЧАТИ обов'язок фізичних і юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, підприємств, установ, організацій, утворених такими органами, видавати зазначені документи".

Але то в Україні не існує, а в місті Києві - існує.

08/231-1030/ПР
28.03.2023

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

II СЕСІЯ IX СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

_____ № _____

Проєкт

Про окремі заходи щодо збереження будівель та споруд, рік будівництва яких становить більше 100 років у м. Києві

Відповідно до Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про благоустрій населених пунктів», «Про охорону культурної спадщини», з метою збереження будівель та споруд, рік будівництва яких становить більше 100 років Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Внести до Правил благоустрою міста Києва, затверджених рішенням Київської міської ради від 25 грудня 2008 року № 1051/1051, такі зміни:

1.1. Підпункт 15.3.2 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення робіт в будівлях, спорудах, рік будівництва яких становить більше 100 років, до заявки додатково додається погодження консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).»

1.2. Підпункт 15.3.3 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення робіт в будівлях, спорудах, рік будівництва яких становить більше 100 років, до заявки додатково додається погодження консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).»

1.3. Підпункт 15.3.8 доповнити новим абзацом такого змісту:

« - інформація щодо відсутності об'єктів культурної спадщини та їх зон охорони за відповідною адресою.».

1.4. Підпункт 15.3.16 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення робіт в будівлях, спорудах, рік будівництва яких становить більше 100 років, до заявки додатково додається погодження консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).»

1.5. Підпункт 15.3.17 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення робіт в будівлях, спорудах, рік будівництва яких становить більше 100 років, до заявки додатково додається погодження консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).»

1.6. Підпункт 15.3.24 доповнити новим абзацом такого змісту:

«У разі проведення робіт в будівлях, спорудах, рік будівництва яких становить більше 100 років, до заявки додатково додається погодження консультативної ради з питань охорони культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).»

2. Оприлюднити це рішення в порядку та в спосіб, передбачений чинним законодавством України.

3. Це рішення набирає чинності в порядку, визначеному чинним законодавством України.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань підприємництва, промисловості та міського благоустрою.

Київський міський голова **Віталій КЛИЧКО**

Це абсолютно нікчемний папірець, відсутність якого в Україні жодним чином

не впливає на реалізацію намірів забудовника щось нове побудувати чи знести історичну будівлю.

Саму корупційну схему створили ще в часи Попова, а Кличко, ставши мером, чудово на схему сів, поставивши "смотрящім" Білоцерковця.

Державна влада багаторазово вимагала припинити це порушення законодавства.

Перший раз це був протест прокурора ще в часи Януковича.

Для його відхилення, Київрада прийняла окреме рішення від 29.12.2011 № 1008/7244.

> Цікаво воно тим, що Київрада в ньому прямо заявляє, що контрольна картка - це НЕ документ дозвільного характеру. Тобто, отримання цього документу НЕ потрібно для провадження господарської діяльності.

Хочете щось знести/будувати? Будуйте собі без контрольної картки, бо вона непотрібна!

https://kmr.ligazakon.net/document/mr111870$2011_12_29

Вже в часи Порошенка, до Кличка кілька разів зверталася Держрегуляторна служба з вимогами припинити порушення законодавства. Кличко кожного разу обіцяв виправитися, навіть створював робочі групи, але занадто прибуткова ця корупційна схема, щоб відмовлятися...

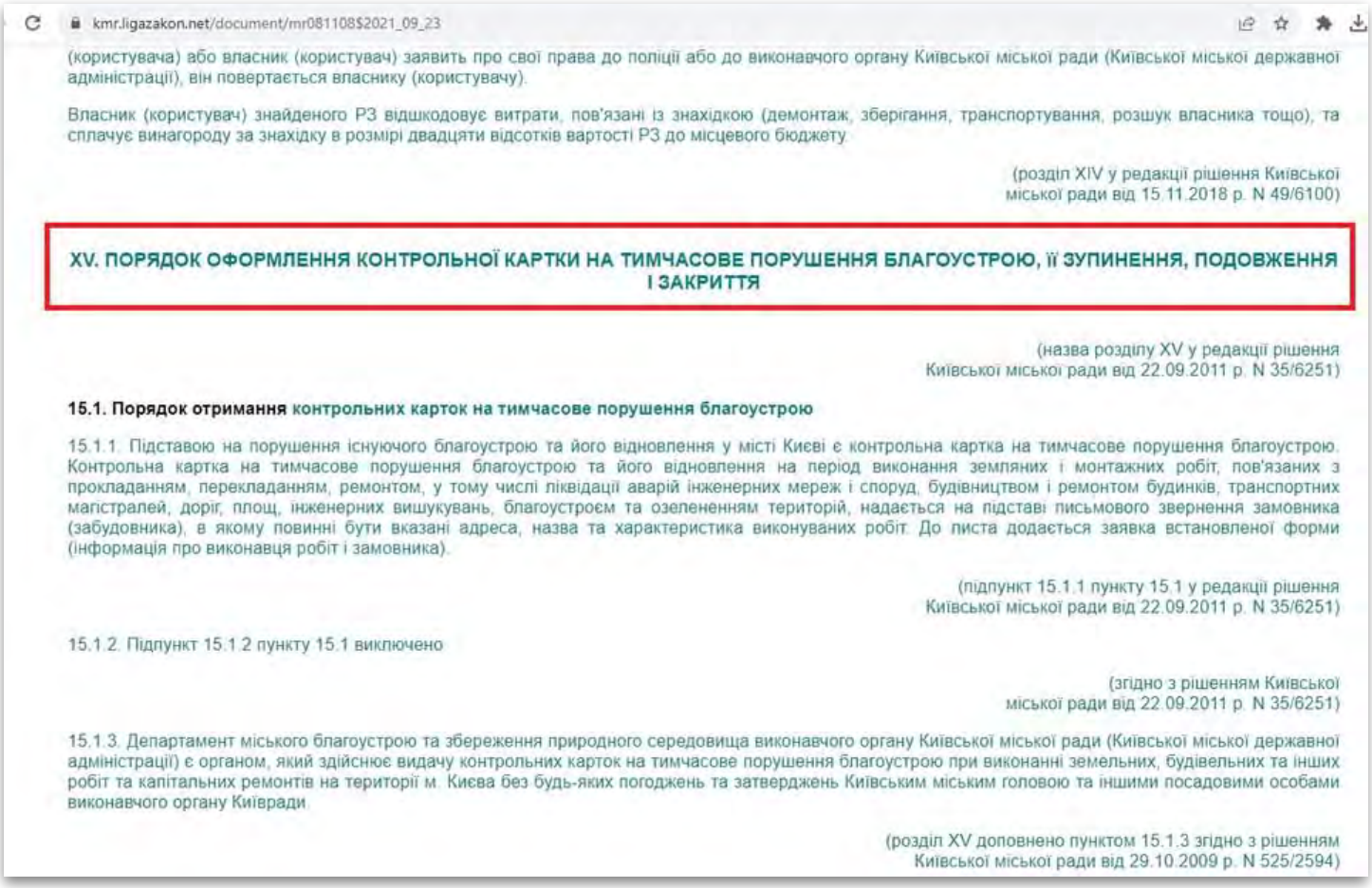

kmr.ligazakon.net/document/mr081108$2021_09_23

(користувача) або власник (користувач) заявить про свої права до поліції або до виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), він повертається власнику (користувачу).

Власник (користувач) знайденого РЗ відшкодовує витрати, пов'язані із знахідкою (демонтаж, зберігання, транспортування, розшук власника тощо), та сплачує винагороду за знахідку в розмірі двадцяти відсотків вартості РЗ до місцевого бюджету.

(розділ XIV у редакції рішення Київської міської ради від 15.11.2018 р. N 49/6100)

XV. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ КАРТКИ НА ТИМЧАСОВЕ ПОРУШЕННЯ БЛАГОУСТРОЮ, ЇЇ ЗУПИНЕННЯ, ПОДОВЖЕННЯ І ЗАКРИТТЯ

(назва розділу XV у редакції рішення Київської міської ради від 22.09.2011 р. N 35/6251)

15.1. Порядок отримання контрольних карток на тимчасове порушення благоустрою

15.1.1. Підставою на порушення існуючого благоустрою та його відновлення у місті Києві є контрольна картка на тимчасове порушення благоустрою. Контрольна картка на тимчасове порушення благоустрою та його відновлення на період виконання земляних і монтажних робіт, пов'язаних з прокладанням, перекладанням, ремонтом, у тому числі ліквідації аварій інженерних мереж і споруд, будівництвом і ремонтом будинків, транспортних магістралей, доріг, площ, інженерних вишукувань, благоустроєм та озелененням територій, надається на підставі письмового звернення замовника (забудовника), в якому повинні бути вказані адреса, назва та характеристика виконуваних робіт. До листа додається заявка встановленої форми (інформація про виконавця робіт і замовника).

(підпункт 15.1.1 пункту 15.1 у редакції рішення Київської міської ради від 22.09.2011 р. N 35/6251)

15.1.2. Підпункт 15.1 2 пункту 15.1 виключено

(згідно з рішенням Київської міської ради від 22.09.2011 р. N 35/6251)

15.1.3. Департамент міського благоустрою та збереження природного середовища виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) є органом, який здійснює видачу контрольних карток на тимчасове порушення благоустрою при виконанні земельних, будівельних та інших робіт та капітальних ремонтів на території м. Києва без будь-яких погоджень та затверджень Київським міським головою та іншими посадовими особами виконавчого органу Київради.

(розділ XV доповнено пунктом 15.1.3 згідно з рішенням Київської міської ради від 29.10.2009 р. N 525/2594)

Для чого цей неіснуючий в законодавстві документ використовується міською владою під керівництвом Кличка?

1) Хабарі за його отримання. Тупо рекет в стилі 90-х у виконанні Департаменту благоустрою КМДА і підпорядкованих йому КП. Не отримаєте контрольну картку - отримаєте проблеми.

2) Засіб комунікації корупціонерів КМДА з корупціонерами в поліції. Київська поліція на будівництві відразу просить показати контрольну картку - якщо вона є, то поліція таким чином дізнається, що в КМДА порішали і можна на всі порушення забудовника закривати очі.

3) Якщо виникає суспільний протест проти будівництва - у КМДА анулюють нікчемну картку і вішають киянам локшину про зупинення будівництва. І це дозволяє Кличку і Ко зливати питання в інтересах забудовника - вони не подають позови до суду і т.д., а обмежуються виставою з карткою.

Тобто, внесення додаткових вимог до видачі контрольної картки у разі роботи на історичних будівлях, НІЯК нездатне створити додатковий захист цих історичних будівель, бо для знесення будівлі контрольна картка непотрібна за Законом.

А от збільшення надходжень від хабарів за видачу картки це забезпечить.

І саме цю аферу активно лобіює власник диплому юриста з відзнакою Дмитро Перов.

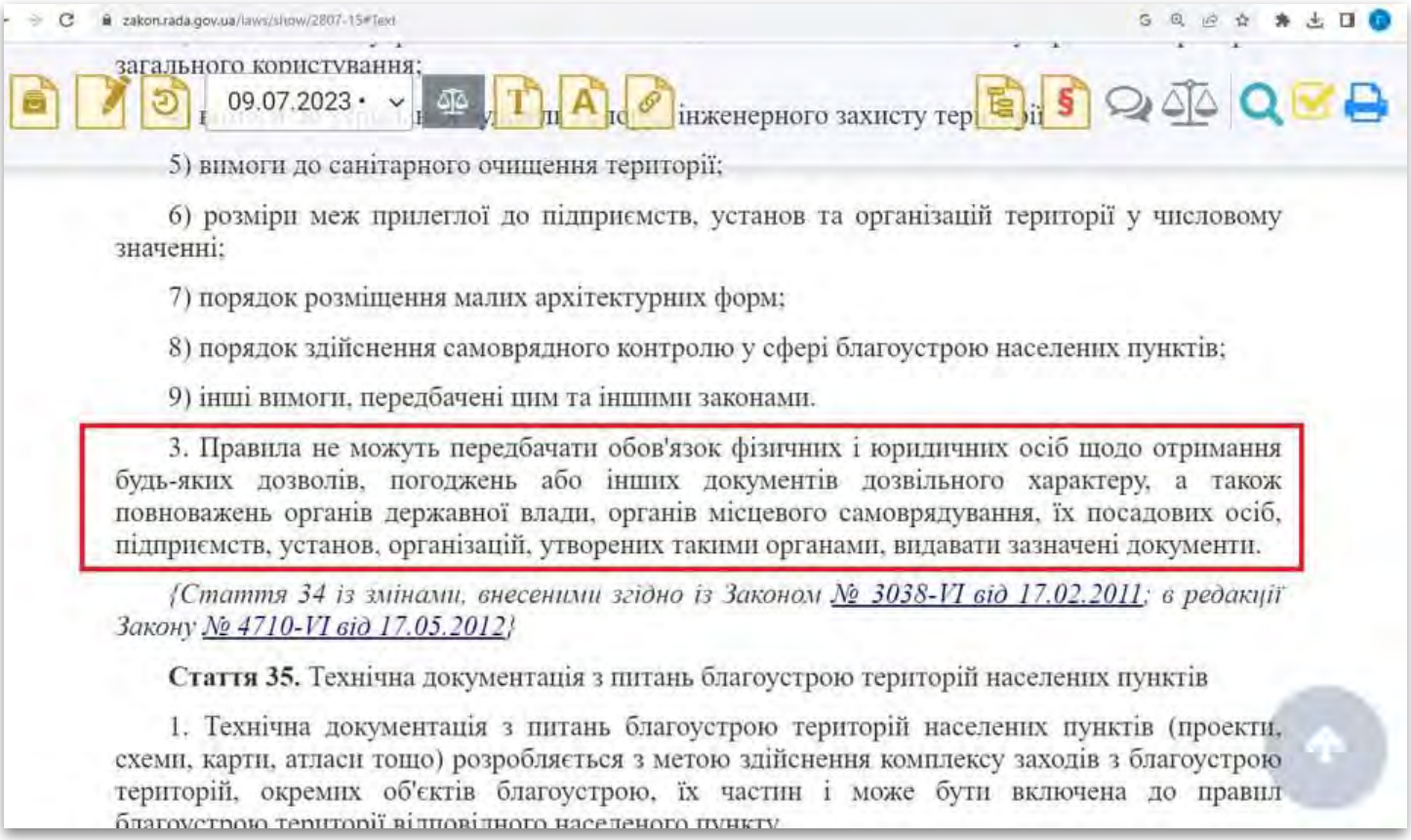

загального користування;

09.07.2023

інженерного захисту тер ії

5) вимоги до санітарного очищення території;

6) розміри меж прилеглої до підприємств, установ та організацій території у числовому значенні;

7) порядок розміщення малих архітектурних форм;

8) порядок здійснення самоврядного контролю у сфері благоустрою населених пунктів;

9) інші вимоги, передбачені цим та іншими законами.

3. Правила не можуть передбачати обов'язок фізичних і юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, підприємств, установ, організацій, утворених такими органами, видавати зазначені документи.

{Стаття 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3038-VI від 17.02.2011; в редакції Закону № 4710-VI від 17.05.2012}

Стаття 35. Технічна документація з питань благоустрою територій населених пунктів

1. Технічна документація з питань благоустрою територій населених пунктів (проекти, схеми, карти, атласи тощо) розробляється з метою здійснення комплексу заходів з благоустрою територій, окремих об'єктів благоустрою, їх частин і може бути включена до правил благоустрою території відповідного населеного пункту

А от реальних дій для захисту історичних будівель, юрист Перов чомусь не вимагає.

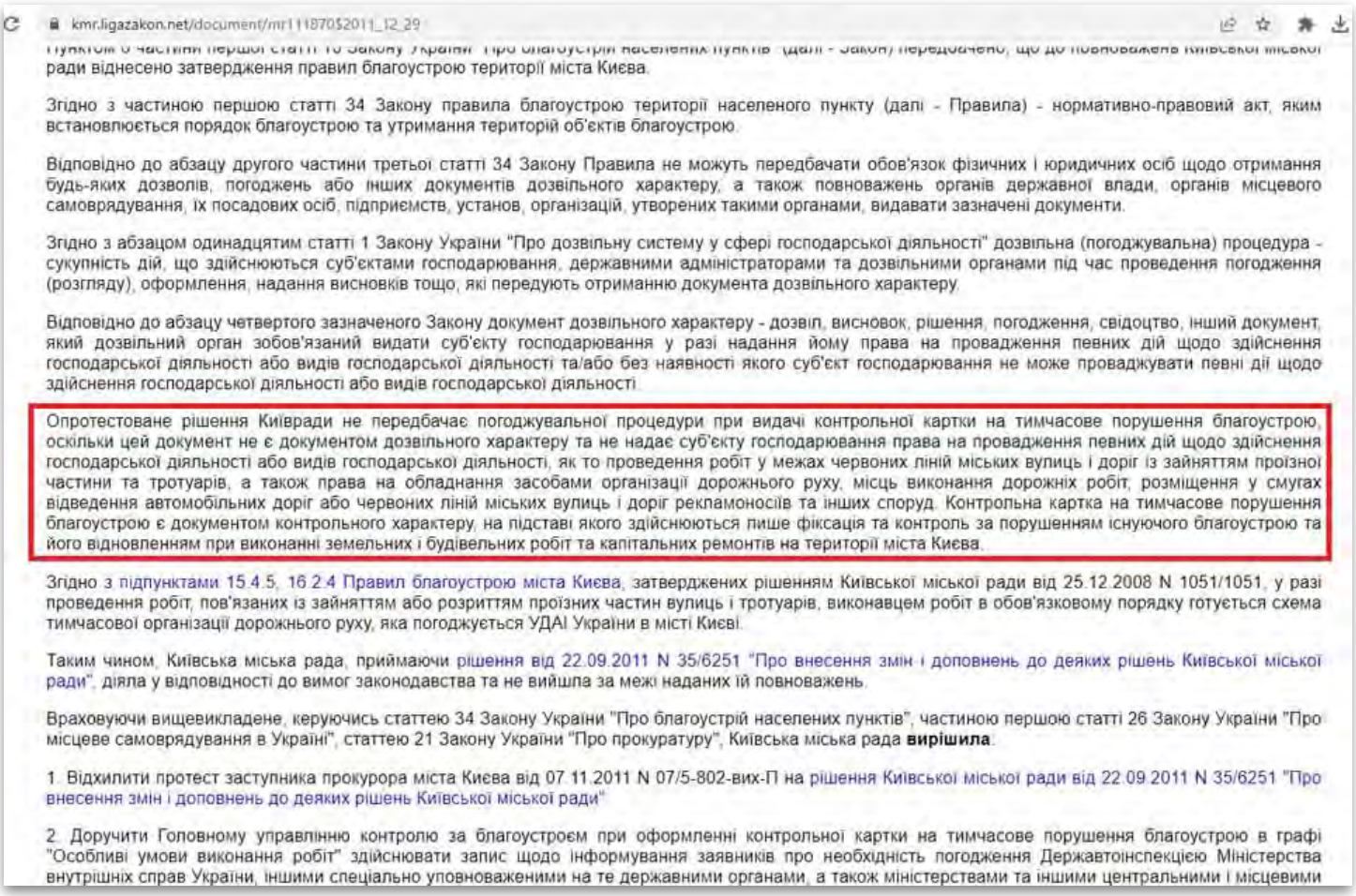

kmr.ligazakon.net/document/mr111870$2011_12_29

ради віднесено затвердження правил благоустрою території міста Києва.

Згідно з частиною першою статті 34 Закону правила благоустрою території населеного пункту (далі - Правила) - нормативно-правовий акт, яким встановлюється порядок благоустрою та утримання територій об'єктів благоустрою.

Відповідно до абзацу другого частини третьої статті 34 Закону Правила не можуть передбачати обов'язок фізичних і юридичних осіб щодо отримання будь-яких дозволів, погоджень або інших документів дозвільного характеру, а також повноважень органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, підприємств, установ, організацій, утворених такими органами, видавати зазначені документи.

Згідно з абзацом одинадцятим статті 1 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" дозвільна (погоджувальна) процедура - сукупність дій, що здійснюються суб'єктами господарювання, державними адміністраторами та дозвільними органами під час проведення погодження (розгляду), оформлення, надання висновків тощо, які передують отриманню документа дозвільного характеру.

Відповідно до абзацу четвертого зазначеного Закону документ дозвільного характеру - дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво, інший документ, який дозвільний орган зобов'язаний видати суб'єкту господарювання у разі надання йому права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності та/або без наявності якого суб'єкт господарювання не може проваджувати певні дії щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності.

Опротестоване рішення Київради не передбачає погоджувальної процедури при видачі контрольної картки на тимчасове порушення благоустрою, оскільки цей документ не є документом дозвільного характеру та не надає суб'єкту господарювання права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності, як то проведення робіт у межах червоних ліній міських вулиць і доріг із зайняттям проїзної частини та тротуарів, а також права на обладнання засобами організації дорожнього руху, місць виконання дорожніх робіт, розміщення у смугах відведення автомобільних доріг або червоних ліній міських вулиць і доріг рекламоносіїв та інших споруд. Контрольна картка на тимчасове порушення благоустрою є документом контрольного характеру, на підставі якого здійснюються лише фіксація та контроль за порушенням існуючого благоустрою та його відновленням при виконанні земельних і будівельних робіт та капітальних ремонтів на території міста Києва.

Згідно з підпунктами 15.4.5, 16.2.4 Правил благоустрою міста Києва, затверджених рішенням Київської міської ради від 25.12.2008 N 1051/1051, у разі проведення робіт, пов'язаних із зайняттям або розриттям проїзних частин вулиць і тротуарів, виконавцем робіт в обов'язковому порядку готується схема тимчасової організації дорожнього руху, яка погоджується УДАІ України в місті Києві.

Таким чином, Київська міська рада, приймаючи рішення від 22.09.2011 N 35/6251 "Про внесення змін і доповнень до деяких рішень Київської міської ради", діяла у відповідності до вимог законодавства та не вийшла за межі наданих їй повноважень.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтею 34 Закону України "Про благоустрій населених пунктів", частиною першою статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статтею 21 Закону України "Про прокуратуру", Київська міська рада **вирішила**:

1. Відхилити протест заступника прокурора міста Києва від 07.11.2011 N 07/5-802-вих-П на рішення Київської міської ради від 22.09.2011 N 35/6251 "Про внесення змін і доповнень до деяких рішень Київської міської ради"

2. Доручити Головному управлінню контролю за благоустроєм при оформленні контрольної картки на тимчасове порушення благоустрою в графі "Особливі умови виконання робіт" здійснювати запис щодо інформування заявників про необхідність погодження Державтоінспекцією Міністерства внутрішніх справ України, іншими спеціально уповноваженими на те державними органами, а також міністерствами та іншими центральними і місцевими

Хочете захистити від знесення будівлю на Набережно-Хрещатицький, про яку Перов у себе написав в прив'язці до афери Білоцерковця?

Збереження цієї будівлі ВЖЕ прямо встановлено Планом організації території ДІАЗ "Стародавній Київ". Київрада чи КМДА банально мають подати позов в суд на забудовника з вимогою зупинити порушення режимів історико-культурного заповідника.

Хочете захистити історичні будівлі?

Законодавство ВЖЕ передбачає механізм:

> — Київраді потрібно затвердити ***Історико-архітектурний опорний план Києва***, бо саме в ньому визначаються значні та рядові будівлю, що підлягають збереженню.

Для цього новий Генплан Києва не потрібен

> **- ІАОП затверджується, як проект змін в чинний Генплан**.

Така можливість прямо передбачена законодавством і міста з адекватним керівництвом, що розуміє важливість збереження культурної спадщини, давно так зробили.

Але пам'яткоохоронець і юрист ***Перов*** чомусь цього не вимагає - він вимагає прийняти рішення, що ніяк історичні будівлі не захищає, але дозволяє Кличку з оточенням ще більше заробляти на своїх корупційних схемах з контрольними картками.

***

№ 2.072

Are Ukraine’s tactics working?

International | Counsels of war

Are Ukraine's tactics working?

Slow progress on the battlefield prompts quarrels over strategy

IMAGE: REUTERS

Sep 12th 2023 | KYIV AND WASHINGTON, DC

Slow progress on the battlefield prompts quarrels over strategy

Dmytro kuleba, Ukraine's foreign minister, is a smooth and affable diplomat, unruffled by the trickiest questions. But on August 31st his patience snapped. "Criticising the slow pace of the counter-offensive equals…spitting into the face of the Ukrainian soldier who sacrifices his life every day," he told journalists. "I would recommend all critics to shut up, come to Ukraine and try to liberate one square centimetre by themselves." That outburst was prompted by weeks of stories in the American press, in which anonymous officials took issue with Ukraine's slow progress on the battlefield and questioned its military tactics. The row is unseemly. But is Ukraine's approach working?

Allied debates over strategy are hardly unusual. American and British officials worked closely with Ukraine in the months before it launched its counter-offensive in June. They gave intelligence and advice, conducted detailed war games to simulate how different attacks might play out, and helped design and train the brigades that received the lion's share of Western equipment. Even so, Ukraine—stung by a big leak of American intelligence documents unearthed in April—kept

its own counsel. It delayed the start of the offensive and held plans close to its chest.

One big point of contention was Ukraine's earlier decision, over the first half of the year, to keep fighting for Bakhmut, a town in the eastern Donbas region that has limited strategic significance but became a symbol of resistance. Ukraine's decision to defend the town at all costs had a "big influence" on the subsequent counter-offensive, argues Konrad Muzyka of Rochan Consulting, a firm that tracks the war. Ukraine burned through its stockpile of shells while Russia gained time to build up its formidable defences in the south—the so-called Surovikin line, named after a now-fired Russian general.

Quarrels persisted even after the counter-offensive began. American officials had encouraged Ukraine to concentrate its forces on the main axis of attack in the south, towards the Sea of Azov. Instead Ukraine split its forces with the aim of stretching the Russians over a longer front. The most experienced brigades, armed mostly with older gear, were kept in Bakhmut, where they are making modest progress on the town's flanks. One source says that politics is playing an unhelpful role in military strategy, with well-connected brigades around Bakhmut getting a larger share of scarce ammunition than military considerations alone might warrant.

Meanwhile Ukraine deployed less experienced brigades on the more important southern axis, armed with newer kit. They quickly became bogged down in dense minefields covered by Russian artillery, drones and helicopters. Untested commanders made a series of mistakes, such as running into friendly mines and mistiming attacks. "If more experienced Ukrainian brigades were given the new equipment, they may not have committed many of the errors the new brigades made," write Michael Kofman and Rob Lee, both experts on Russia's armed forces, in an essay for War on the Rocks, an online journal.

Some blame for early missteps lies with those who helped plan the counter-offensive. In a recent paper Jack Watling and Nick Reynolds at the Royal United Services Institute (rusi), a think-tank in London, argue that the assault relied in part on outdated assumptions that did not take into account the threat from new sorts of sensors and drones. They conclude: "Much of the data supporting the tactics that Ukraine's international partners sought to train Ukrainian forces to adopt was based on operational analysis from the 20th century that did not contend with a range of technologies employed in Ukraine." Russian fortifications were also far more substantial than Western planners assumed.

Wherever the fault lies, it is clear that something went wrong. "It seems that Kyiv had no contingency plans that could be quickly implemented in case the attack stalled," notes Mr Muzyka. Eventually Ukrainian commanders decided to hold back their heavy armour and switch to a simpler approach. Groups of sappers, often crawling on their bellies, now clear minefields by hand. Platoons and companies, rather than brigades, fight tree line to tree line, advancing on foot so as to present a

smaller target. This has helped limit losses of men and equipment, but allows only 700 to 1,200 metres of progress every five days, notes the rusi paper, giving Russian troops time to “reset” their defences (the rate may have picked up a little of late).

That leads to two debates. One is whether Ukrainian commanders have been too risk-averse. Some Western officials argue that if Ukraine had stuck with bolder and larger-scale attacks, as planned, they would have taken higher casualties at first but had more luck breaking through Russian lines, shortening the offensive and reducing the overall toll. Ukrainian officials retort that this would only have led to more bloodshed, and that officers could not expect a heavily depleted citizen army to mimic Russian human-wave attacks.

A second debate is whether Ukraine should emulate a Western way of war or carve out its own path. Western armed forces prize the idea of combined-arms manoeuvre, in which armoured forces synchronise their movement with infantry, artillery, air defence and (increasingly) electronic and cyber-attacks. The five weeks of pre-offensive training given to Ukrainian troops in Germany was not nearly enough to make them proficient in this sort of warfare.

“The Ukrainians are still tied to Soviet doctrine,” complains an American official. Heavy artillery barrages, in place of more judicious and precise attacks, are one source of tension, not least because America is playing the lead role in sourcing ammunition for Ukrainian guns. “It’s going to take time for their mindset…and tactics to change,” says the official.

In fact the Ukrainian approach is fit for purpose, says B.A. Friedman, a retired artillery officer in the us Marine Corps and author of a book on military tactics. In the spring of 1918, after years of stalemate on the western front of the first world war, the German army realised that large units were too vulnerable to artillery fire. Their solution was smaller, nimbler and well-drilled “storm troopers” who could cross enemy lines and grab territory, with heavier units moving up later. “Since Ukraine doesn’t have the ability to use air power on any kind of relevant scale, it makes total sense to solve the problem the way it was solved before air power matured,” says Mr Friedman. Many European officers acknowledge that their own better trained and equipped armies would struggle to break the Surovikin line.

Fighting about fighting

American officials are not well placed to offer lessons on tactical best practice, says Mr Friedman. The bulk of their recent experience of combat has been in mountainous or desert areas where small units cannot take advantage of cover to advance in this way. The two main training centres for America’s ground forces, the army’s site at Fort Irwin and the marines’ location at Twentynine Palms, are both in Californian desert environments, he points out. “us forces have very little experience facing anything like what Ukraine is facing, whether in combat or in training.”

September 13th 2023

- Assessed as Russian-controlled
- Assessed Russian operations*
- Russian fortifications built†
- Claimed as Russian-controlled
- Approx. Ukrainian advances‡

*Russia operated in or attacked, but doesn't control
†Or expanded Feb 24th 2022-Sep 10th 2023 ‡Since May 1st 2023
Sources: Institute for the Study of War;
AEI's Critical Threats Project; Brady Africk; OpenStreetMap

The problem is: nor does Ukraine. Mr Watling and Mr Reynolds argue that attrition of officers and the dramatic expansion of Ukraine's army over the past 18 months mean that it lacks sufficient junior leaders with expertise in offensive operations. The result, they say, is that decisions are thrown up to more senior officers, overwhelming brigade headquarters that already have a lot on their plate.

They give the example of a Ukrainian attack on the village of Rivnopil in Donetsk province earlier in the summer. Attackers are supposed to release smoke to cover their movement and confuse the enemy. But only 3% of Ukraine's artillery-fire missions involved smoke—in part because senior commanders did not want to obscure their own view of the battle from drones circling overhead. The lesson is that Ukraine needs more junior officers who can be trusted to take the initiative even when their bosses cannot watch from afar.

The quality of training is important, too. Western training facilities are hobbled by a "safety culture in nato", argue Mr Watling and Mr Reynolds. Drones are central to Ukraine's tactics, allowing artillery units to spot targets and infantry to perform reconnaissance. Yet most nato training areas impose tight restrictions on when and how drones may be flown, for fear they will veer off course. Safety rules also mean that artillery skills are typically taught later in courses. But in Ukraine "troops who are not prepared to deal with artillery are not prepared for the fight," write the rusi analysts. Europe's health and safety rules are not a good fit for a war of national survival.

Most of these issues will not be resolved during the current counter-offensive. Ukraine will eventually need to reintroduce mechanised and armoured forces if it is to exploit any breakthroughs. That could get easier: minefields are less dense beyond the first line of defence. It is thought to have enough ammunition to fight through the autumn. But on September 10th Mark Milley, America's top general, said that Ukraine probably had 30 to 45 days of combat left before rain and mud would make it too difficult for vehicles to advance.

In recent weeks Ukraine has made faster progress in the south by piercing the first of Russia's three defensive lines in Zaporizhia around the village of Robotyne, widening the resulting salient by pressing east to Verbove and then attacking towards the village of Novoprokopivka (see map). On September 13th it struck with missiles a shipyard in Crimea used by Russia's Black Sea fleet, setting vessels ablaze. Russia has had to commit reserves from its 76th air assault division; but it has been able to because Ukraine threw in its own in August.

It is not clear how much fresh manpower either side has left. Rates of attrition appear to favour Ukraine over Russia, but sources suggest that Russia can probably still scrape together enough reserves to plug holes. "Unless there is a collapse of Russian lines, the battles we have seen for the past three months are the ones we will likely continue to see over the next few months," concludes Mr Muzyka, who argues that only the deployment of larger formations, beyond Ukraine's capacity,

would speed things up. Dozens of Western officials consulted by *The Economist* are also sceptical that a major breakthrough will come before winter. “We’ve got to extend our timeline,” says one of them. “This could be a very long struggle.”

***

Работает ли тактика Украины?

12 сентября 2023 года | КИЕВ И ВАШИНГТОН, ОКРУГ КОЛУМБИЯ

Медленный прогресс на поле боя вызывает ссоры из-за стратегии

Дмитрий ***Кулеба***, министр иностранных дел Украины, - гладкий и приветливый дипломат, незадаченный самыми сложными вопросами. Но 31 августа у него сломался терпение. "Критика медленного темпа контрнаступа равна...плевывать в лицо украинскому солдату, который жертвует своей жизнью каждый день", - сказал он журналистам. "Я бы порекомендовал всем критикам заткнуться, приехать в Украину и попытаться освободить один квадратный сантиметр самостоятельно".

Эта вспышка была вызвана неделями историй в американской прессе, в которых анонимные чиновники не оборждали с медленным прогрессом Украины на поле боя и поставили под сомнение ее военную тактику. Ряд неужелательный. Но работает ли подход Украины?

Дебаты союзников по поводу стратегии вряд ли необычны.

Американские и британские чиновники тесно сотрудничали с Украиной за несколько месяцев до начала контрнаступления в июне. Они давали разведывательные данные и советы, проводили подробные военные игры, чтобы смоделировать, как могут происходить различные атаки, и помогали проектировать и обучать бригады, которые получали львиную долю западного оборудования. Несмотря на это, Украина - из-за большой утечки американских разведывательных документов, обнаруженных в апреле, - укрыла свой собственный совет. Он задержал начало наступления и держал планы близко к груди.

Одним из больших спорных моментов было предыдущее решение Украины в течение первой половины года продолжать борьбу за Бахмут, город в восточной части Донбасса, который имеет ограниченное стратегическое значение, но стал символом сопротивления. Решение Украины любой ценой защитить город оказало "большое влияние" на последующее контрнаступление, утверждает Конрад Музыка из Rochan Consulting, фирмы, которая отслеживает войну. Украина сожгла свои запасы снарядов, в то время как Россия набрала время, чтобы нарастить свою грозную оборону на юге - так называемую линию Суровикина, названную в честь ныне увоевшего российского генерала.

Ссоры продолжались даже после начала контрнаступление. Американские чиновники призвали Украину сосредоточить свои силы на главной оси атаки на юге, в направлении Азовского моря. Вместо этого Украина разделила свои силы с целью растянуть русских на более длинном фронте. Самые опытные бригады, вооруженные в основном более старым снаряжением, содержались в Бахмуте, где они добиваются скромного прогресса на флангах города. Один источник говорит, что политика играет бесполезную роль в военной стратегии, при этом хорошо связанные бригады вокруг Бахмута получают большую долю скудных боеприпасов, чем могут потребовать только военные соображения.

Тем временем Украина развернула менее опытные бригады на более важной южной оси, вооруженные более новым комплектом. Они быстро увязли в густых минных полях, покрытых российской артиллерией, беспилотными летательных аппаратами и вертолетами. Непроверенный командир совершил ряд ошибок, таких как натыкание на дружественные мины и подражание атакам. "Если бы более опытные украинские бригады получили новое оборудование, они, возможно, не совершили многих ошибок, допущенных новыми бригадами", - пишут Майкл Кофман и Роб Ли, оба эксперта по вооруженным силам России, в эссе для онлайн-журнала "Война на скалах".

Некоторая вина за ранние проступки лежит на тех, кто помог спланировать контрнаступление. В недавней статье Джек Уотлинг и Ник Рейнольдс из Королевского института объединенных служб (руси), аналитического центра в Лондоне, утверждают, что нападение частично полагалось на устаревшие предположения, которые не учитывали угрозу от новых видов датчиков и беспилотников. Они заключают: "Больная часть данных, подтверждающих тактику, которую международные партнеры Украины стремились обучить украинские силы, были основаны на оперативном анализе 20-го века, который не сталкивался с рядом технологий, используемых в Украине". Российские укрепления также были гораздо более значительными, чем предполагали западные планировщики.

Где бы ни была вина, **ясно, что что-то пошло не так**. **"Похоже, что у Киева не было планов на случай непредвиденных обстоятельств, которые могли бы быть быстро реализованы в случае, если атака застопорилась"**, - отмечает г-н Музика.

В конце концов украинские командиры решили сдержать свою тяжелую броню и перейти на более простой подход. Группы сапперов, часто ползающих на животе, теперь очищают минные поля вручную. Взводы и роты, а не бригады, сражаются от линии дерева до линии дерева, продвигаясь пешком, чтобы представить меньшую цель. Это помогло ограничить потери людей и оборудования, но позволяет только от 700 до 1200 метров прогресса каждые пять дней, отмечает газета rusi, давая российским войскам время

«перезагрузить» свою оборону (убыток, возможно, немного поднялся в последнее время).

Это приводит к двум дебатам.

Один из них заключается в том, были ли украинские командиры слишком склонны к риску. Некоторые западные чиновники утверждают, что если бы Украина застряла с более смелыми и крупномасштабными атаками, как и планировалось, они сначала понесли бы большие потери, но им посчастливилось прорваться через российские линии, сократив наступление и сократив общее количество жертв. Украинские чиновники отмечают, что это только привело бы к еще большему кровопролитию, и что офицеры не могли ожидать, что сильно истощенная гражданская армия будет имитировать российские атаки человеческих волн.

Вторая дискуссия заключается в том, **должна ли Украина подражать западному пути войны или проложить свой собственный путь**. Западные вооруженные силы отмечают идею комбинированного маневра, в котором бронетанковые силы синхронизируют свое движение с пехотой, артиллерией, противовоздушной обороной и (все чаще) электронными и кибератаками. Пяти недель преднаступления, предоставленной украинским войскам в Германии, было недостаточно, чтобы сделать их опытными в такого рода войне.

"Украинцы все еще привязаны к советской доктрине", - жалуется американский чиновник. Тяжелые артиллерийские обстрелы, вместо более разумных и точных атак, являются одним из источников напряженности, не в последнюю очередь потому, что Америка играет ведущую роль в поиске боеприпасов для украинского оружия. "Пото потребуется время, чтобы их мышление... и тактика изменились", - говорит чиновник.

На самом деле украинский подход подходит для цели, говорит Б.А. Фридман, отставной артиллерийский офицер в Корпусе морской пехоты США и автор книги о военной тактике. Весной 1918 года, после многих лет тупика на западном фронте первой мировой войны, немецкая армия поняла, что большие подразделения слишком уязвимы для артиллерийского огня. Их решением были более мелкие, проворные и хорошо пробурные «штормовые солдаты», которые могли пересекать вражеские линии и захватывать территорию, а более тяжелые подразделения двигались позже. "Поскольку Украина не имеет возможности использовать воздушную энергию в любом соответствующем масштабе, имеет смысл решить проблему так, как она была решена до того, как воздушная энергия созрела", - говорит г-н Фридман. Многие европейские офицеры признают, что их собственные лучше обученные и оснащенные армии будут бороться за то, чтобы разорвать линию Суровикина.

Борьба за борьбу

По словам г-на ***Фридмана***, американские чиновники не могут предложить уроки по лучшей тактической практике. Основная часть их недавнего боевого опыта была в горных или пустынных районах, где небольшие подразделения не могут воспользоваться прикрытием для продвижения таким образом. Он отмечает, что два основных учебных центра для сухопутных войск Америки, армейская площадка в Форт-Ирвине и расположение морских пехотинцев в Таут-Найн-Палмс, находятся в среде калифорнийской пустыни, указывает он. **«У нас очень мало опыта работы с чем-либо подобным тому, с чем сталкивается Украина, будь то в бою или на тренировках».**

Проблема в том, что Украина тоже.

Г-н Уотлинг и г-н Рейнольдс утверждают, что выбытие офицеров и резкое расширение украинской армии за последние 18 месяцев означают, что ей не хватает достаточного количества младших лидеров, обладающих опытом в наступательных операциях. В результате, говорят они, решения принимаются старшими офицерами, подавляющим штаб-квартирой бригады, у которых уже много дел.

Они приводят пример украинского нападения на деревню Ривнополь в Донецкой области в начале лета. Предполагается, что нападающие выпускают дым, чтобы прикрыть свое движение и запутать врага. Но только 3% артиллерийских огневых миссий Украины были связаны с дымом, отчасти потому, что старшие командиры не хотели скрыть свой собственный взгляд на битву от беспилотных летательных аппаратов, кружающихся над головой. Урок заключается в том, что Украине нужно больше младших офицеров, которым можно доверять, чтобы взять на себя инициативу, даже когда их боссы не могут смотреть издалека.

Качество обучения также важно.

Западные учебные заведения подрываются "культурой безопасности в национато", утверждают г-н Уотлинг и г-н Рейнольдс. Беспилотники занимают центральное место в тактике Украины, позволяя артиллерийским подразделениям выявить цели, а пехоте выполнять разведку. Тем не менее, большинство тренировочных зон национато накладывают жесткие ограничения на то, когда и как могут летать беспилотники, опасаясь, что они сойдут с курса. Правила безопасности также означают, что артиллерийские навыки, как правило, преподаются позже на курсах. Но в Украине "войска, которые не готовы иметь дело с артиллерией, не готовы к бою", пишут русские аналитики. Европейское правило по охране здоровья и безопасности не подходит для войны за национальное выживание.

Большинство из этих вопросов не будут решены во время текущего контрнаступление. В конечном итоге Украине нужно будет вновь ввести

механизированные и бронетанковые силы, если она хочет использовать какие-либо прорывы. Это может стать проще: минное поле менее плотное за пределами первой линии обороны. Считается, что у него достаточно боеприпасов, чтобы сражаться всю осень. Но 10 сентября Марк Милли, главный генерал Америки, сказал, что у Украины, вероятно, осталось от 30 до 45 дней боевых действий, прежде чем дождь и грязь затруднит продвижение транспортных средств.

В последние недели Украина добилась более быстрого прогресса на юге, пройдя первую из трех оборонительных линий России в Запорожье вокруг деревни Роботын, расширив возникший выступ, дав на восток до Вербове, а

затем атаковав в направлении деревни Новопрокоповка (см. карту). 13 сентября он ударил ракетами по верфи в Крыму, используемой черноморским флотом России, поджигая суда. России пришлось выделить резервы из своей 76-й дивизии воздушного штурма; но она смогла это сделать, потому что Украина бросила свои собственные в августе.

Неясно, сколько свежей рабочей силы осталось у обеих сторон.

Темпы истощения, по-видимому, благоприятствуют Украине, а не России, но источники предполагают, что Россия, вероятно, все еще может собрать достаточно резервов, чтобы заткнуть дыры. "Если не произойдет крах российских линий, сражения, которые мы видели в течение последних трех месяцев, будут теми, которые мы, скорее всего, продолжим видеть в течение следующих нескольких месяцев", - заключает г-н Музика, который утверждает, что только развертывание более крупных формирований, за пределами возможностей Украины, ускорит процесс.

Десятки западных чиновников, с которыми консультировался The Economist, также скептически относятся к тому, что крупный прорыв наступит до зимы. "Мы должны продлить наш график", - говорит один из них. "Это может быть очень долгая борьба".

***

№ 2.073

Монетарная политика, котору мы заслужили

2023-09-23

Кущ

Нацбанк, наверное, нанял нового пиарщика, который раньше клепал листовки для ларьков с пивом и сидром.

Другого объяснения этому дебилизму найти сложно.

Отсутствие разумных аргументов в НБУ компенсируют веселыми картинками.

Пройдемся по смысловой части аргументов НБУ, благо их не много.

Далее цитата:

"Чи дійсно гривневі депозити та ОВДП захищають кошти від інфляції?

На щастя, це не споконвічне філософське питання "бути чи не бути?", і відповідь на нього ми легко знайдемо завдяки цифрам від наших аналітиків.

Тож розберімося, про що ж вони говорять (і аналітики, і цифри 🙂).

Інфляція в серпні знизилася до 8,6% у річному вимірі. НБУ бачить потенціал для подальшого її сповільнення у 2024-2025 роках.

.... протягом січня–серпня 2023 року обсяг строкових вкладів населення у гривні зріс на 25,6%, а їх частка в загальному портфелі – на 4,4 в.п. до 34,6% (із яких близько 91% – депозити на строк понад три місяці).

Натомість рівень доларизації коштів клієнтів протягом січня–серпня 2023 року знизився на 1,8 в. п. до 33,2%."

В этих цифрах, все убожество политики НБУ.

1) — Инфляция снижается на фоне снижения учетной ставки НБУ, что нивелирует все его аргументы о необходимости сверхвысокой доходности для банков.

2) — Что делает ставка НБУ в районе 20%, если у нас инфляция уже снизилась до 8,6%?

Динамика депозитов населения полностью опровергает монетарную модель НБУ:

— при росте депозитов населения в 2023 году на 25,6%, удельный вес срочных вкладов увеличился лишь на 4,4%.

— Удельный вес депозитов до востребования до сих пор на запредельном уровне - 65,4%,

— что еще раз говорит о том, что процент по банковскому вкладу во время войны не является базовой мотивацией.

Ликвидация сорока незаконно установленных ларьков

21:12, 04.04.12 2097 Поделиться:

Эффектно, громко, с размахом, но не по-хозяйски. Вместо того, чтобы, например, стеклопакеты отдать на утепление окон в подъездах - киевская власть решила устроить показательное разрушительное шоу. 40 незаконно установленных ларьков уничтожали под прицелом десятков телекамер, чтобы другим неповадно было.

Люди держат деньги на зарплатных картах, по которым банки им вообще ничего не платят и влияние учетной ставки тут равно нулю.

Несмотря на сверхдоходность для банков, часть валютных депозитов сркратилась за январь-август лишь на ....1,8%.

И вот на для этих, с позволения сказать, «достижений» (+4,4% по срочным вкладам и - 1,8% по валютным), НБУ держал ставку выше 20%, угробил экономику и потратил более 100 млрд грн, подарив их комбанкам?

Которые даже особо не поделились с вкладчиками?

Зато какая картинка у НБУ в сообщении!

И почему годзилла "Инфляция" дерется с годзиллой "Спрос на доллары"?

Они же помогать должны друг другу? Разве не так?

Зато какой жирный зверек под названием "ОВГЗ"! И почему его назвали еще и "гривневые депозиты"?

— Правильнее - "ОВГЗ и депозитные сертификаты".

— Тут картинка прям по Фрейду. Пухнут они от денег, пухнут.

Полный пи...ц подкрался незаметно. С монетарной дубиной НБУ. ...

***

№ 2.074

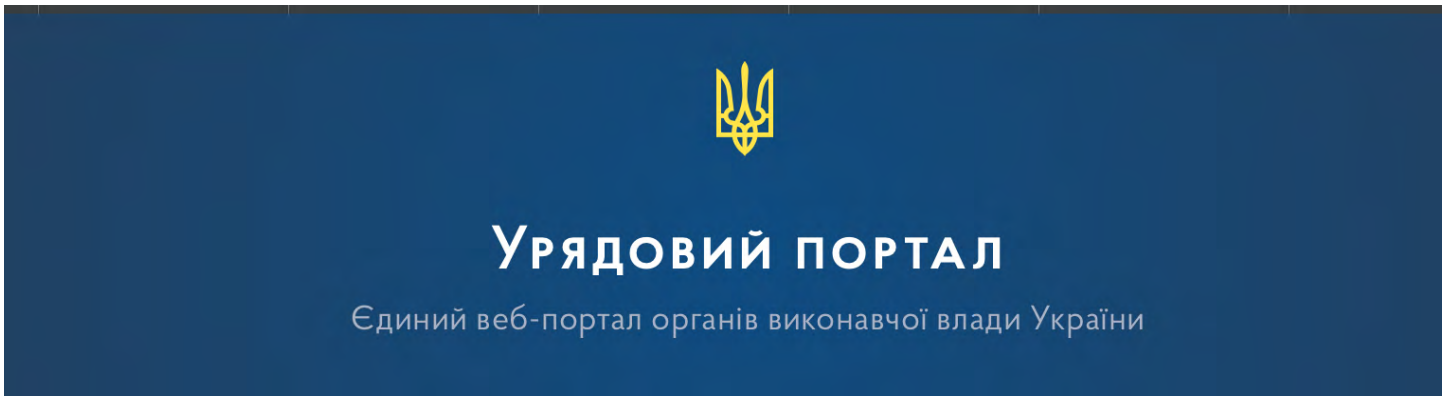

Прем’єр-міністр: У нарахуванні пенсій плануємо запровадити нову систему, яка вирівняє диспропорції

2023-09-22

Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України, опубліковано 22 вересня 2023 року о 17:48

Основна мета оновлення пенсійної системи — забезпечити, щоб кожен український пенсіонер мав солідарну пенсію не нижче за 30% його середньої заробітної плати протягом життя. На цьому наголосив Прем’єр-міністр Денис Шмигаль під час засідання Уряду 22 вересня.

Він додав, що разом із **накопичувальною складовою, яку Уряд планує запустити у 2025** році, — пенсія складатиме не менше 50% від середньої заробітної плати протягом життя.

«З 1 березня 2024 року вже вдруге під час великої війни ми проведемо індексацію пенсій. Наступного року плануємо зробити цю індексацію, як і

всю солідарну систему, більш справедливою, зрозумілою і прозорою», — зазначив Денис Шмигаль.

Як повідомив Прем’єр-міністр, у нарахуванні пенсій буде запроваджена бальна система. Вона вирівняє диспропорції між пенсіонерами, які давно вийшли на пенсію, і тими, хто зробив це нещодавно. Відповідно, виплати пенсіонерам, які виходили на пенсію раніше, підтягнуться до сучасного рівня.

«Щомісяця працевлаштовані громадяни сплачують внесок до Пенсійного фонду. Внесок буде перерахований у бали відповідно до співвідношення між зарплатою людини та середньою зарплатою по Україні на той момент. Якщо ви платили внески із зарплати, яка є середньою по країні, — отримуєте 10 балів. Вище середньої по країні — отримуєте, наприклад, 12 або більше балів, менше середньої — 8 балів», — зазначив очільник Уряду.

Потім ці бали щороку будуть так само перераховуватись назад у пенсію відповідно до актуальної середньої заробітної плати. За словами Прем’єр-міністра, це зробить солідарну пенсійну систему захищеною від інфляції та девальвації.

***

№ 2.075

«Накопичувальна» пенсійна афера

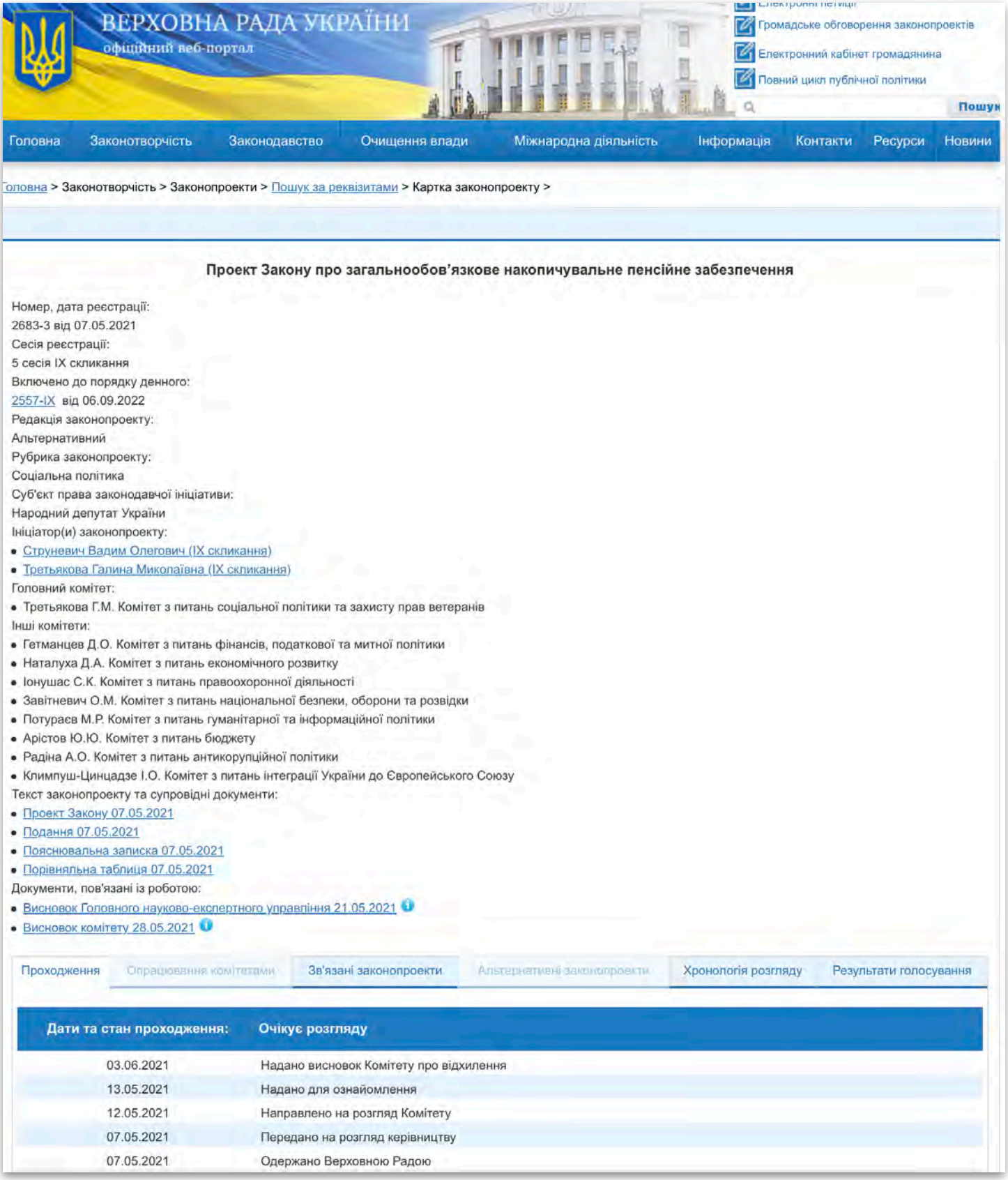
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
офіційний веб-портал
Громадське обговорення законопроектів
Електронний кабінет громадянина
Повний цикл публічної політики
Пошук
Головна
Законотворчість
Законодавство
Очищення влади
Міжнародна діяльність
Інформація
Контакти
Ресурси
Новини
Головна > Законотворчість > Законопроекти > Пошук за реквізитами > Картка законопроекту >
Проект Закону про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення
Номер, дата реєстрації:
2683-3 від 07.05.2021
Сесія реєстрації:
5 сесія IX скликання
Включено до порядку денного:
2557-IX від 06.09.2022
Редакція законопроекту:
Альтернативний
Рубрика законопроекту:
Соціальна політика
Суб'єкт права законодавчої ініціативи:
Народний депутат України
Ініціатор(и) законопроекту:
Струневич Вадим Олегович (IX скликання)
Третьякова Галина Миколаївна (IX скликання)
Головний комітет:
Третьякова Г.М. Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів
Інші комітети:
Гетманцев Д.О. Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики
Наталуха Д.А. Комітет з питань економічного розвитку
Іонушас С.К. Комітет з питань правоохоронної діяльності
Завітневич О.М. Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки
Потураєв М.Р. Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики
Арістов Ю.Ю. Комітет з питань бюджету
Радіна А.О. Комітет з питань антикорупційної політики
Климпуш-Цинцадзе І.О. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу
Текст законопроекту та супровідні документи:
Проект Закону 07.05.2021
Подання 07.05.2021
Пояснювальна записка 07.05.2021
Порівняльна таблиця 07.05.2021
Документи, пов'язані із роботою:
Висновок Головного науково-експертного управління 21.05.2021
Висновок комітету 28.05.2021
Проходження
Опрацювання комітетами
Зв'язані законопроекти
Альтернативні законопроекти
Хронологія розгляду
Результати голосування
Дати та стан проходження:
Очікує розгляду
03.06.2021
Надано висновок Комітету про відхилення
13.05.2021
Надано для ознайомлення
12.05.2021
Направлено на розгляд Комітету
07.05.2021
Передано на розгляд керівництву
07.05.2021
Одержано Верховною Радою

2021-06-14

Юрій Ганущак

директор Інституту розвитку територій, Автор та співавтор ряду законопроектів з питань реформування місцевого самоврядування, бюджету та державних закупівель

Гарантовано гроші другого рівня отримають лише посередники, не пенсіонери

Схоже, ми на порозі чергової глобальної афери — введення в дію того, що ***називають накопичувальною системою***. Відповідний ***законопроєкт під № 2683-3*** зареєстровано в травні 2021-го.

Як зазвичай, із порушенням регламенту, яким передбачено подання альтернативних до основного проєктів протягом двох тижнів після його реєстрації, тобто півтора року тому.

Але хто зважає на регламент, коли на кону великі гроші?

Характерно, що як в основного законопроєкту, так і в альтернативного одні й ті самі автори, що може свідчити про те, що або концепція помінялась, або політикуму запропоновано самому визначитися із напрямом внесення змін до пенсійного законодавства.

Про останнє свідчать контраверсійні повідомлення, що надходять із владних кабінетів виконавчої влади.

1) То спочатку говорять про додаткові нарахування на фонд оплати праці — для наповнення накопичувальної частини.

2) То потім кажуть про зменшення єдиного соціального внеску і навіть податку на доходи фізичних осіб для збереження рівня оподаткування. Останнє не потішить місцеве самоврядування, бюджети якого і так потерпають від *перекладання на них державних програм соціального захисту*.

Загалом світ відходить від концепту обов'язкової накопичувальної системи.

1) І не тільки тому, що примусове вилучення коштів у громадянина для передачі їх в управління приватному бізнесу порушує його особисте право розпоряджатися своєю власністю.

2) Також і економічний ефект від застосування обов'язкової накопичувальної системи виявився набагато скромнішим за очікуваний.

Адже такі приємні для бізнесу «довгі гроші», які вилучаються у громадян, мають повернутися до них принаймні зі збереженням їх вартості. А це, як показує практика, вкрай складно з огляду на вимогу низького рівня ризикованості та глобальні фінансові кризи кожні 20 років, під час яких і згорають ті самі довгострокові пасиви.

Однак, **Україні, схоже, міжнародний досвід не писаний**

— ми маємо наступати на ті самі граблі, не оминаючи їх. І **можна було б спокійно поспостерігати за черговим *пірамідним експериментом*, якби при цьому створювалися хоча б класичні для накопичувальної системи процедури та інструменти.**

Це насамперед

1) так звана ***брутизація зарплат***, тобто вирахування коштів із зарплати, а не чергове ***навантаження на роботодавців.***

2) Потім відділення страхової складової від державних програм соціального захисту людям похилого віку.

3) Перехід на розрахунки, виходячи не з зарплати, як зараз, а із внесків до страхового пенсійного фонду.

І нарешті, головна умова страхової діяльності

4) — визначення пенсійних виплат, виходячи з актуарних розрахунків.

За умови запровадження такої системи суспільство через деякий час зрозуміло б безперспективність *обов'язкової накопичувальної* системи, яка плавно перейшла б в *умовно накопичувальну*.

Що відрізняється від накопичувальної тим, що внески не виходять за межі Пенсійного фонду і спрямовуються на поточні виплати пенсіонерам.

У цьому сенсі система подібна до існуючої ***солідарної***, але є не тільки справедливою, але й чесною, конкурентною на ринку цінних паперів.

При цьому,

відпадає потреба у сонмищі посередників, які обслуговують достатньо дорогу ***накопичувальну*** систему (***детальніше запропоновану умовно накопичувальну систему описано в матеріалі***).

На жаль, ні базовий, ні альтернативний законопроєкти не вирішують навіть тих ***завдань, які ставляться перед накопичувальною системою***.

1. Почнемо з того, що

— запропонована в ***законопроєкт під № 2683-3*** **система не є збалансованою**.

1) Звичайно, дуже благородно і популістично обіцяти віддати спадкоємцям решту коштів із накопичувального рахунку пенсіонера, який не дожив до розрахункового актуарного віку, тобто середнього віку життя пенсіонера.

2) Але звідки тоді взяти кошти для виплат пенсій тим, хто пережив цю життєву віху?

До речі, знаменита чилійська накопичувальна система мала ту саму ваду і, природно, луснула, коли сеньйори почали переживати розрахунковий вік, — на їхніх рахунках нічого не залишилося.

У ***законопроєкт під № 2683-3*** **цей момент є більш цинічним**.

Там пропонуються чисто **депозитарні рахунки**.

А щоб ні в кого не виникало ілюзій, у переліку підстав, коли дія пенсійного контракту вважається закінченою, крім, природно, смерті, є також «повне виконання сторонами контракту своїх обов'язків за пенсійним контрактом». Фактично коли закінчаться гроші. Щоправда, особа має право укласти договір страхування довічної пенсії з вибраною авторизованою страховою організацією, але тільки після досягнення пенсійного віку. З відповідними додатковими страховими внесками.

2. Постає резонне запитання

— навіщо створювати окремі страхові компанії для обслуговування депозитних рахунків, якщо є банки?

Просто можна законом зобов'язати тримати на депозитах кошти, необхідні для забезпечення старості. І у випадку, якщо пенсіонер «заживеться», то відсутність коштів на його рахунку не супроводжуватиметься соціальними потрясіннями, — банк є банк, добродійністю не займається. В частині ж укладення договору страхування довічної пенсії також існує відпрацьований механізм діяльності недержавних пенсійних фондів.

Однією з умов роботи обов'язкового накопичувального фонду є вкладення коштів у реальний бізнес.

Обидва проєкти не дають відповіді на запитання, чи можна купувати державні цінні папери, що для недержавних пенсійних фондів теоретично допустимо для забезпечення достатньої ліквідності, однак для обов'язкових накопичувальних є безглуздим перекладанням державних коштів з однієї кишені до іншої.

Так от, у переліку напрямів використання коштів є цінні папери, гарантовані державою, тоді як у переліку заборонених немає державних цінних паперів. Тобто можна, але обережно.

У базовому законопроєкті формула розрахунку розміру пенсій віддається на відкуп регулятора, в той час як альтернативний проєкт узагалі «не заморочується» цим питанням.

Ще можна зрозуміти, що обсяг виплат визначається дохідністю від вкладених фондом коштів, але сама формула має затверджуватися в законі. А інакше нам пропонують кота в мішку: внески змусять платити справно, а гарантій хоча б збереження вартості вкладених коштів жодних. Тоді як нинішня система, яку нещадно критикують усі кому не лінь, включаючи й мене, має, однак, дуже чітку формулу розрахунку майбутньої пенсії, яку може прорахувати кожен, використавши «пенсійний калькулятор», люб'язно запропонований Пенсійним фондом на його сайті.

3. Які ж тоді реальні мотиви запровадження таких дивних змін?

Вони недвозначно артикульовані в обох законопроєктах:

> **— отримання посередниками — страховими компаніями та контролюючими органами, своєї частки в обслуговуванні системи**.

І якщо законопроєктом №2653 ця частка визначається в розмірі 2% від обсягу коштів, що обертатимуться в системі, то в проєкті №2653-3 заспокоюють, що такий обсяг передбачається лише в перший рік запровадження новацій, а далі, можливо, буде менше.

А якщо не вийде, то наглядовий орган «вживатиме заходів впливу». Обслуговування існуючої пенсійної системи коштує трохи більше 1%, і цей показник після оцифрування трудових архівів значно зменшиться.

З огляду на анонсовані урядовцями обсяги коштів, які обертатимуться в накопичувальному фонді в розмірі 60 млрд грн, винагорода посередникам у понад мільярд є досить ласим шматком, відірваним у платників податків.

Заради цього можна і законопроєкт пролобіювати, і рекламну кампанію зі щасливим пенсіонером на яхті з коштовною каблучкою запустити.

У розрахунку на те, що законодавець змусить людей **засівати своїми грошима Поле чудес у Країні дурнів**.

***

№ 2.076

Пенсійна система хвора, але накопичувальний рівень — не ліки

2023-01-25

Юрій Ганущак

директор Інституту розвитку територій, Автор та співавтор ряду законопроектів з питань реформування місцевого самоврядування, бюджету

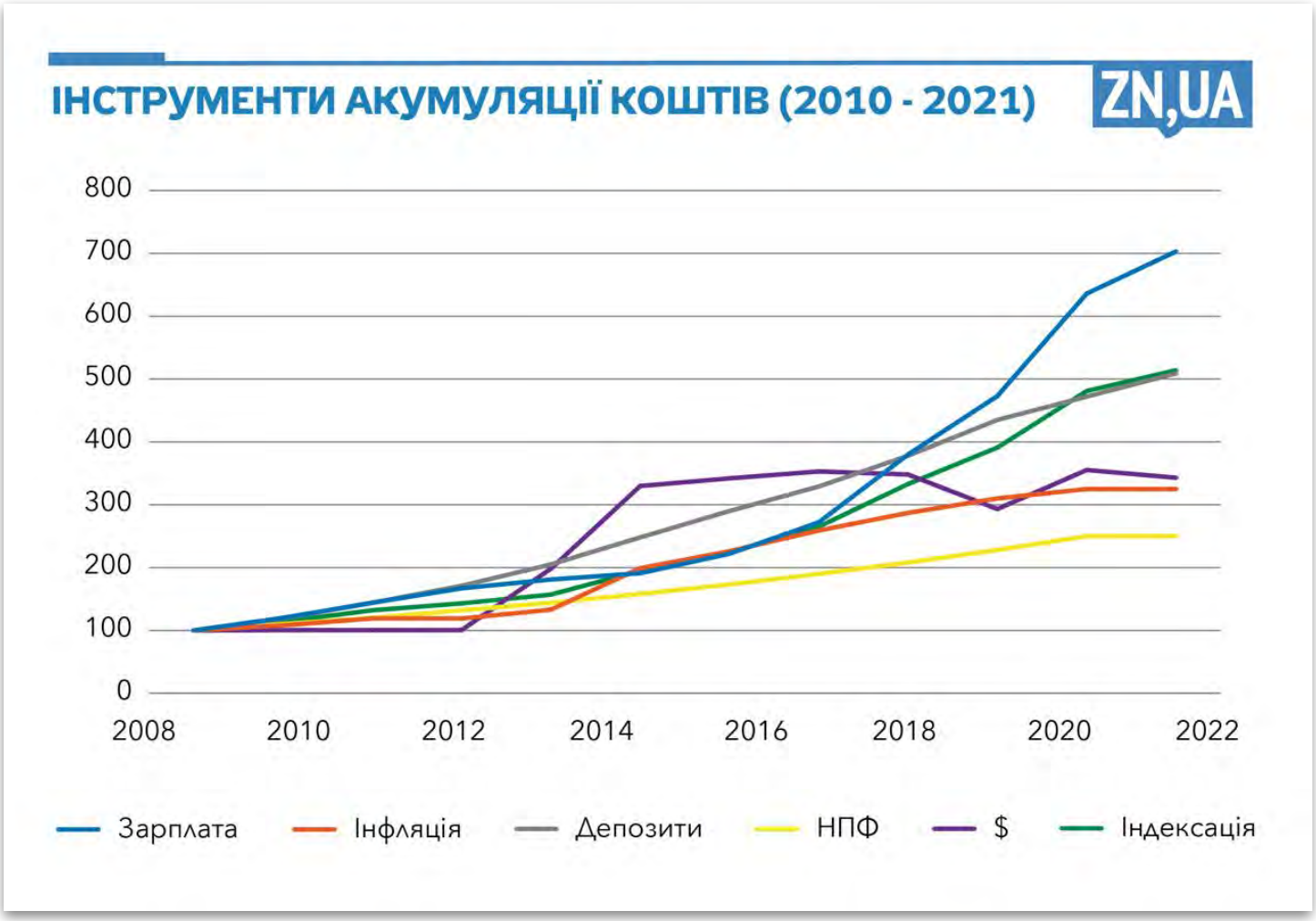

Здавалося б, для уряду розв'язання пенсійної проблеми виглядає банально просто — розгорнути широку комунікаційну кампанію із заохочення працездатного населення сплачувати до Пенсійного фонду в добровільному порядку, тим більше що при цьому не потрібно декларувати джерело походження цих коштів.

Однак не все так просто, тут має бути довіра до держави, яку завойовують протягом років, спираючись на низку чинників. Насамперед на послідовність державних зобов'язань. Тут ніби є перспектива — пенсії виплачувалися справно навіть у буремних 90-х. І не через кристальну чесність державотворців, а, швидше, через інстинкт самозбереження, — пенсіонери традиційно ходять на виборчі дільниці, тож експерименти з їхніми пенсіями не лише дуже болісно вдарили б по самих експериментаторах, а й поставили б саму країну на межу краху. Інший фактор — справедливість, яка полягає в порівняльності пенсій і трудових внесків. Після запровадження індивідуальних пенсійних рахунків на початку століття кореляція дійсно є: ті, хто працював офіційно протягом трудового життя, отримують більше за тих, хто у 60 років звертається до Пенсійного фонду і зустрічається з неприємною новиною — або пенсію не оформлятимуть до отримання мінімального пенсійного стажу, або ж вона мізерна, бо й офіційна зарплата була на рівні мінімальної. Найбільше розчарування чекає на фізичних осіб-підприємців, яким законодавець улесливо дозволив платити на рівні, що відповідає відрахуванням від мінімальної зарплати. Причому податкова адміністрація

страшно нервує і дивується, якщо розумні ФОПівці платять більше, оскільки автоматична система обліку показує переплату, що незвично для податківців.

І, нарешті, чесність розрахунків пенсії.

Тобто прямий зв'язок між внесками та розміром пенсії, який може самостійно порахувати застрахована особа зі знанням арифметики на рівні шкільної програми. А отут усе набагато складніше. Насамперед тому, що прямого зв'язку між внесками і розміром пенсії немає. Розрахунок ведеться, виходячи з розміру офіційної зарплати, а не внесків. І більшість найманих працівників абсолютно не цікавить, який розмір відрахувань з їхніх зарплат іде на акумулювання пенсій. А от роботодавця це дуже цікавить, бо єдиний соціальний внесок, складовою якого є пенсійні внески, — це фактично податок для нього. І зменшення розміру цього податку — святий обов'язок для лобістів роботодавців, яких при цьому розмір пенсій їхніх колишніх працівників абсолютно не цікавить. І в боротьбі з пенсіонерами вони вже здобули перемогу в 2017 році, скоротивши ЄСВ майже вдвічі, що змусило уряд відповідно зменшити коефіцієнт заміщення. Знову ж таки, законом не вказано, скільки відсотків від тих 22% на фонд оплати праці, які платяться у вигляді ЄСВ, іде суто до Пенсійного фонду, а скільки — на інші фонди, доцільність яких виглядає досить сумнівною, особливо під час війни. Для Пенсійного фонду як оператора ЄСВ це дає можливість управляти коштами. Однак з огляду на засади побудови публічних фінансів, до яких належать також і пенсійні внески, така оперативна свобода виглядає як маніпулювання коштами, що містить величезні корупційні ризики. До речі, тема для роздумів і досліджень для Рахункової палати.

Приваблива перспектива найкращого акумулювання коштів на пенсію порівняно з іншими фінансовими інструментами шляхом добровільних внесків до Пенсійного фонду дещо тьмяніє від того, що частину таких внесків спрямовують до інших фондів. Сплата у фонд безробіття для самозайнятих осіб узагалі позбавлена елементарної логіки. Страхові випадки, які виникають від травмування на робочому місці для самозайнятих осіб, неможливо зафіксувати. А розмір виплат по тимчасовій непрацездатності набуває певного сенсу тільки у разі існування тріади роботодавець—найманий працівник—професійні спілки. Тому без вилучення в чистому вигляді внесків до Пенсійного фонду ідея популяризації добровільних внесків приречена на невдачу.

Сам розрахунок пенсії виглядає дуже заплутано.

Без застосування інструменту пенсійного калькулятора, за що слід подякувати розробникам пенсійних програм для Пенсійного фонду, розрахувати розмір пенсії самостійно практично неможливо. А це точно не сприяє підвищенню довіри до чесності таких розрахунків. До речі, хоча рівень акумуляції вкладень за аналізований період перевищує сім разів, пенсійні виплати зросли

тільки в п’ять, оскільки індексація пенсії враховує зростання не лише середньої зарплати, а й інфляції, що є концептуально неправильно, оскільки як на етапі накопичення, так і на етапі виплат мають враховуватись одні й ті самі параметри актуалізації коштів.

Також у розрахунку пенсії не враховано збільшення середнього віку життя на пенсії, як і середній вік вступу в трудову діяльність, який також має тенденцію до зростання. І цей фактор теж стає вагомим у розрахунках життєвого циклу і, відповідно, параметрів пенсійної системи.

Не сприяють збільшенню довіри до держави також постійні подачки політиків під вибори пенсіонерам, що їх представляють як досягнення чинної влади. І не тільки тому, що в таких благодіяннях відчутний присмак підкупу виборців, а й тому, що це руйнує пряму залежність між трудовим внеском і розміром пенсії. Навіщо працювати, якщо державу можна і без цього заставити забезпечувати рівень пенсії, яка визначатиме політичний вибір для пенсіонера на виборчих дільницях.

Існуюча система пенсійного забезпечення, саме забезпечення, а не страхування, є хворою. Від правильної постановки діагнозу, чіткого і недвозначного аналізу явищ і навіть термінів, які застосовуються в законодавстві, звільнення їх від політичних нашарувань залежить і призначення лікування. Це може бути плацебо, яке діятиме на короткий термін, але не обдурить мислячу частину суспільства, що вже емігрує в країни, де політики ведуть з виборцями важкий, але чесний діалог. Також слід пам’ятати, що пенсійна система — не сфера бізнес-активності, а елемент суспільного договору, тобто договору між поколіннями, який є основою побудови соціальної держави.

Насправді **Україна має унікальний шанс перетворити існуючі загрози на потенційні можливості.**

У нас дуже низький середній вік, до якого доживають пенсіонери, — лише 78 років, в розвинених країнах він на десять років вищий. Тому потенційне співвідношення працюючих до пенсіонерів статистично краще. І ще, в нас тільки трохи більше половини працездатного населення застраховані. Причому левова їх частка платять мінімальні внески. Тобто Україна має непоганий потенціал зростання кількості застрахованих, що дасть можливість як зменшити дефіцит Пенсійного фонду, так і збільшити співвідношення середньої пенсії до середньої зарплати. Потрібно тільки вибрати точку докладання державних зусиль для заохочення майбутніх пенсіонерів дбати про свою безбідну старість.

***

№ 2.077

ПОЧЕМУ УКРАИНЕ НУЖЕН ПЛАН Б: ЧТО ДЕЛАТЬ С ЭКОНОМИКОЙ, ЕСЛИ ВНЕШНЕЙ ПОМОЩИ ОКАЖЕТСЯ НЕДОСТАТОЧНО

2023-09-18

Вадим Башта

Адвокат Львовской коллегии адвокатов. Журналист киевских СМИ

Сергей Следзь

Редактор отдела микроэкономики и бизнеса ZN.UA, кандидат экономических наук

Проблемы десятилетий умножились на десять

В первые месяцы полномасштабного вторжения агрессора финансовая система Украины избежала коллапса лишь благодаря печатанию денег. По итогам 2022 года были напечатаны около 400 млрд грн.

Через какое-то время начала поступать внешняя финансовая помощь. Более 32 млрд долл. в виде грантов и ссуд были предоставлены в 2022 году. Из этой суммы грантов поступило около 14 млрд долл. (Напомним, что план Маршалла для Европы был безвозвратным более чем на 90%.)

Сейчас все экономические балансы страны обеспечивают страны-союзники. Гарантии на текущий год предполагают около 42 млрд долл. внешней помощи.

Вместе с тем кредитные средства иностранных партнеров вызвали рост внутреннего и внешнего долга страны с 95 млрд долл. на финише 2021 года до более чем 132 млрд долл. на сегодняшний день.

За это время соотношение долга к ВВП страны значительно превысило все критические стоп-линии и, по прогнозам МВФ, до конца текущего года приблизится к 100% ВВП (в 2021-м это соотношение находилось в рамках 50%).

Для понимания: общепринятый максимум этого показателя — 70%.

В следующем году потребности Украины во внешнем финансировании будут на уровне, не ниже чем в текущем году.

Крупнейшим «поставщиком» валюты (более 50%) являются Соединенные Штаты, следующим — страны ЕС и институты европейского содружества (более трети обязательств).

Справка ZN.UA

> *ВВП на душу населения Словакии и Чехии приближается к 25 тыс. долл., Польши, Венгрии — к 20 тыс. долл., Болгарии и Румынии, которые никогда не имели такого промышленного, аграрного, научного и военного потенциала, как Украина, — к около 15 тыс. долл. Словения вообще достигла практически среднего значения ВВП в Евросоюзе (среднее значение ВВП в странах ЕС — 34 тыс. долл. на каждого гражданина содружества).*

Экономический результат Украины за 32 года независимости — по состоянию на последний мирный 2021 год — менее 5 тыс. долл. ВВП.

1. План Б, или «подушка безопасности»

Партнеры уверяют, что Украину без поддержки не оставят. Но стоит ли расслабляться? Уже сейчас есть круг нерешенных вопросов, связанных с внешним финансированием.

1) Объемы финансирования 2024-го и последующих лет.
2) Регулярность и своевременность помощи.
3) Процент грантов в общем объеме поддержки.
4) Перспективы частичного списания или реструктуризации долгов.
5) Динамика финансирования в зависимости от избирательных циклов.

Да, на сегодняшний день ситуация в экономике Украины стабилизирована, бюджетные поступления демонстрируют ограниченно положительный рост. Пенсии и зарплаты поступают вовремя, рост цен уже хотя бы не скачкообразный, а курс национальной денежной единицы ощутимо укрепился. Однако находиться в теплой ванне финансового благосостояния — напрасная, а главное, опасная идея.

Не секрет, что сейчас зависимость от внешнего потока помощи критична для экономики Украины. Поэтому реализация любого риска (даже отчасти) из указанных выше при одновременном ненадлежащем выполнении домашнего задания украинскими членами правительства будет иметь последствием негативный шок и экономические потрясения. Инфляционный поезд без тормозов, сверхвысокая эмиссия, неконтролируемая девальвация гривны,

несвоевременное выполнение государством социальных обязанностей — вот лишь несколько штрихов потенциального масштабного экономического кризиса, которого мы просто обязаны избежать.

Масштабы необходимых внешних трансфертов (в которых преобладают именно кредитные источники) генерируют необходимость создавать свою «подушку безопасности» в виде восстановления экономической устойчивости государства. Это и есть план Б для Украины.

И даже при достаточных и регулярных объемах западной помощи этот план нужно обязательно выполнять.

Создавать свою «подушку безопасности» нужно было еще вчера. А впрочем, в прошлом и текущем годах десятки миллиардов гривен прошли мимо государственной казны из-за неоднозначных управленческих решений.

Весна прошлого года. Официальный курс доллара — 29,25 грн/долл. США, и именно к нему привязаны карточные курсы. А на черном рынке котирование тогда уже превышало 35 и даже 40 грн/долл. Космическая маржа стоила золотовалютным резервам государства миллиарды долларов потерь. Еще более невероятные суммы прогоняли через криптосистему.

Общеизвестные и непонятные преференции для импорта на общегосударственном уровне, существовавшие до июля 2022 года: беспошлинный ввоз товаров, в частности «евроблях», что не только вымывало валюту из государственной казны, но и создавало длинные очереди на границе и многодневные помехи для волонтерского движения, ввозившего товары для потребностей обороны в решающее для страны время.

А еще невероятные бонусы в виде расширения круга резидентов, получивших право на упрощенную систему налогообложения и уменьшение налоговой нагрузки до 2%. Известно, что этой возможностью «экономить прибыль» охотно воспользовались богатые сетевые магазины (наполненные на 100% импортной техникой, приобретенной за валюту) и другие крупные налогоплательщики.

Эти экономические ошибки дорого обошлись стране, нуждающейся в средствах на оборону.

2. Космические дыры

Часть дыр в госбюджете были ликвидированы, хотя и с огромным опозданием. Однако обнаруживаются другие, из-за которых потери госбюджета просто поражают.

Например,

— компании, работающие онлайн в сфере игорного бизнеса, за пять месяцев текущего года заплатили налогов на 2,2 млрд грн. Это в четыре раза больше, чем за весь 2022 год (около 550 млн грн).

Такое увеличение поступлений в госбюджет в БЭБ объясняют, в частности, прекращением схем уклонения от уплаты налогов через манипулирование платежами и утаивание их реального назначения.

Еще одной показательной «черной дырой» неэффективного использования средств в военное время является ситуация с местными бюджетами.

Не секрет, что некоторые регионы получили выгоды от экономической деятельности вследствие релокации предприятий и выплат переселенцам, а также значительные дополнительные средства от поступлений налога на доходы физических лиц (НДФЛ) с денежного обеспечения военнослужащих и правоохранителей.

Вместе с тем в 2022 году военные затраты возросли до 34% ВВП против 3,2% в 2021-м. И львиная доля из них — это непосредственные выплаты военным.

Значительно увеличились и личные доходы правоохранителей. Причем еще совсем недавно дополнительные выплаты правоохранительным органам, органам ГСЧС и некоторым другим категориям не были дифференцированы в зависимости от зоны выполнения задач, что тоже создавало дополнительное давление на бюджет Украины.

В конце концов, это не способствовало материальному обеспечению прежде всего потребностей, связанных с непосредственной обороной государства от агрессии. Кроме того, налоги из этих доходов неравномерно попадали в местные бюджеты.

Вследствие этого некоторые местные бюджеты начали укладывать тротуарную плитку и другие «прелести» мирного времени (реконструировать стадионы или устраивать роскошные цветники даже в прифронтовых городах).

Кроме желания понравиться избирателям, нелишней составляющей такого вдохновения, наверное, есть и «дружественные» частные фирмы, не страдающие от лишней скупости и всегда готовые поделиться прибылью с ближними за помощь с бюджетным заказом.

Поэтому неудивительно, что Минфин предлагает бюджетное нововведение, согласно которому запланировано полностью забрать у местных громад налог на физических лиц из таких категорий как правоохранители и военнослужащие. Также есть инициатива уменьшить на 4% норматив отчисления НДФЛ в бюджеты территориальных громад.

В любом случае какое-то законодательное регулирование в этой сфере просто необходимо. Ведь менять дроны на новую мостовую еще рано.

3. Встречное движение

Надежная поддержка финансовой платежеспособности Украины возможна лишь тогда, когда навстречу помощи Запада будут двигаться ощутимые украинские усилия. Однако еще до сих пор не устранены все законодательные лазейки, позволяющие коррупционерам разной величины чувствовать себя весьма комфортно.

Кроме того, остались и невысокая культура уплаты налогов, и низкое качество управления в экономике, а еще популизм политиков, который часто противоречит экономическим интересам страны. Принцип «обогащение превыше всего», как видим, не отпускает многих высоких должностных лиц даже в военное время.

Сейчас экономика воюющей страны держится благодаря потоку внешних евро и долларов от партнеров. Но в любом случае этот поток конечен, по крайней мере, по размерам точно. Например, между инвестиционными средствами в восстановление Украины и текущей помощью цивилизованных стран мира точно будет перерыв.

Не исключено, что, например, во время этого перерыва страну может накрыть масштабный финансово-экономический шок со всеми его ужасными атрибутами. Такое может произойти, если Украина и дальше будет жить в иллюзиях и самоуверенности, что транши помощи бесконечны по времени и размеру, вместо того, чтобы опираться на собственный экономический потенциал.

***

№ 2.078

ZN,UA

ОТ УПРОЩЕНИЯ ДО НЕКОНТРОЛИРУЕМОЙ ЗАСТРОЙКИ ОДИН ШАГ

2023-09-23

Ярослава Борка, юрист ЮК «ВОЛХВ»

Проект ЗУ «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины для привлечения инвестиций с целью быстрого восстановления Украины» (№9627 от 21.08.2023) призван **упростить процедуру изменения целевого назначения земельных участков**. По убеждению законотворцев, это будет способствовать эффективному восстановлению промышленности нашего государства и привлечению иностранных инвестиций на восстановление страны. Но **упрощение — это всегда риск того, что контроль над процессами вообще будет утрачен, особенно при наличии правовых коллизий и отсутствии действенных ограничений**.

1. Что меняет законопроект

Предлагаемые изменения являются логичным продолжением ЗУ №2247-IX, упростившего процедуру предоставления и изменения целевого назначения земельных участков для размещения предприятий, которые эвакуируются из зоны боевых действий, объектов для временного пребывания внутренне перемещенных лиц, постоянного функционирования газотранспортной и газораспределительной систем, водоснабжения, теплогенерации и т.д.

Так, законопроект №9627 предполагает внесение изменений в Земельный кодекс Украины (ЗКУ), которые **упрощают порядок установления и изменения целевого назначения земельных участков на территориях за границами населенных пунктов** для размещения зданий сельскохозяйственного назначения, лесоводства и рыбного хозяйства, комплексных промышленных сооружений, промышленных зданий и складов, трубопроводов, коммуникаций и линий электропередачи, в случае, если по таким территориям нет утвержденной градостроительной документации на местном уровне.

При этом законодательные изменения **не коснутся**:

1) использования земель, отнесенных к категориям природно-заповедного фонда и другого природоохранного назначения, земель историко-культурного назначения, земель водного фонда, рекреационного, лесохозяйственного назначения;

2) размещения предприятий и сооружений предприятий по обогащению и переработке ядерных материалов;

3) размещения сооружений и печей для сжигания отходов, а также атомных электростанций;

4) размещения магистральных нефтепроводов и магистральных газопроводов.

Кроме того, для достижения целей законопроекта № 9627 предложено внести следующие **изменения в Закон Украины «О регулировании градостроительной деятельности»:**

1) возможность внесения сведений градостроительного кадастра в Единую государственную электронную систему в сфере строительства (ЕГЭССС) на период до создания такого кадастра;

2) создание извлечений из градостроительной документации с использованием ЕГЭССС.

Согласно положениям законопроекта изменение целевого назначения земельных участков проводится:

1) по решению собственника земельного участка путем подачи им заявления о внесении сведений об измененном целевом назначении земельного участка в Государственный земельный кадастр;

2) без соблюдения требований абзаца первого части третьей, абзаца второго части пятой статьи 20 Земельного кодекса Украины;

3) без разработки документации по землеустройству;

4) на основании мотивированного заключения органа градостроительства и архитектуры о соблюдении ограничений в использовании земель.

Следует обратить внимание, что упрощенная процедура будет действовать на протяжении действия правового режима военного положения и пяти лет со дня его прекращения или отмены в Украине или в соответствующей отдельной местности.

Необходимо заметить, что документ, который будет основанием для изменения целевого назначения земли, будет также особым видом градостроительных условий и ограничений, что позволит начинать проектирование объекта строительства.

Таким образом, реализация положений законопроекта №9627 также неразрывно связана с законом №2254-IX, который решает ряд градостроительных вопросов, возникших вследствие военного вторжения РФ в Украину.

2. Какие риски несет законопроект

Основным, но не единственным недостатком законопроекта является несоответствие его положений нормам действующего Земельного кодекса. Например, **законопроект не учитывает** предписания статьи 23 ЗКУ, в которой определяется **приоритетность земель сельскохозяйственного назначения** по сравнению с другими категориями земель.

Так, согласно части первой этой статьи земли, пригодные для потребностей сельского хозяйства (кроме самозалесенных земель), надо предоставлять прежде всего для следующих целей:

1) ведения сельского хозяйства;

2) ведения лесного хозяйства;

3) создания территорий и объектов природно-заповедного фонда.

Также коллизия в законопроекте №9627 возникает и с частью третьей статьи 23 ЗКУ, которая предусматривает необходимость предоставлять **другие категории земель**, отличные от земель сельскохозяйственного назначения, **для строительства** промышленных предприятий, объектов жилищно-

коммунального хозяйства, железных дорог и автомобильных путей, линий электропередачи и электронных коммуникационных сетей, магистральных трубопроводов и т.д.

Принимая во внимание вышеизложенное, можно сделать вывод, что

если

— не учесть соответствующие нормы земельного законодательства, то

— это может привести к потере приоритетных земель сельскохозяйственного назначения, которые критически важны для государства в условиях ведения войны.

Отдельного внимания в исследовании этого вопроса заслуживает ***заключение Главного научно-экспертного управления Аппарата ВР Украины*** по этому законопроекту, которым констатируется, что в проекте

1) — не определены какие-либо ограничения по размеру земельных участков, отнесенных к категориям земель, в отношении которых допускается изменение их целевого назначения.

Кроме того, в заключении ГНЭУ указано, что

2) — в объяснительной записке к законопроекту не приведены ориентировочные прогнозы объема земель, которые планируется привлечь под строительство в целях реализации этого проекта, с учетом уже существующих потребностей физических и юридических лиц.

3) — А это не позволяет объективно проанализировать последствия принятия проекта закона для обеспечения, в частности, продовольственной безопасности.

На практике, как отмечает ГНЭУ, реализация предложенных в законопроекте новелл по упрощению изменения целевого назначения земельных участков может вызвать их неконтролируемую застройку:

1) промышленными зданиями и складами;

2) зданиями сельскохозяйственного назначения, лесоводства и рыбного хозяйства; трубопроводами, коммуникациями и линиями электропередачи (кроме магистральных нефтепроводов и магистральных газопроводов);

3) комплексными промышленными сооружениями (кроме предприятий и сооружений предприятий по обогащению и переработке ядерных материалов; сооружений и печей для сжигания отходов; атомных электростанций).

Особое значение эти риски приобретают на территориях вокруг крупных городов, ситуация с застройкой которых и так критична на сегодняшний день.

Также внедрение такого подхода увеличивает коррупционные риски в этой сфере, поскольку в проекте не определены четкие и однозначные критерии, на основании которых целевое назначение земельных участков может быть изменено с одной категории на другую.

Таким образом, с учетом всего вышеизложенного указанный законопроект **может способствовать реализации инвестиционных проектов**, необходимых для быстрого восстановления промышленности нашего государства, но **только при условии его доработки и устранения многочисленных недостатков**.

В ином случае он **лишь ухудшит здесь бизнес-климат, который будет, скорее, отпугивать привыкших к качественным регуляциям инвесторов**.

***

№ 2.079

The Economist ≡ Меню Підпишіться авторизуватися

Брифінг | Битва всередині

Щоб витримати тривалу війну, Україна перебудовує свою армію, економіку та суспільство

Імпровізацій і децентралізації на початку війни вже буде недостатньо

2023-09-23

Ніколов

«The Economist» продовжує навалювати в кратер))) Вони оприлюднили соціологію, згідно якої найбільша частина українців вважають, що Україна повинна продовжувати боротьбу навіть якщо Роісся посилить бомбардування міст. І навіть на постраждалих Сході і Півдні за переговори з Путєним виступають лише третина опитаних.

Але знову ж таки – рожеві соплі нафіг. Зеленського цитують тепер так: «Перспектива ослаблення боротьби почала просочуватися у промовах пана Зеленського. «Нам потрібно навчитися жити з [конфліктом]. Ми готові воювати дуже довго... [при цьому] мінімізуючи кількість жертв. Як в Ізраїлі, наприклад. Ми можемо так жити».

Ми маємо вистояти.

Автопереклад https://www.economist.com/briefing/2023/09/21/to-endure-a-long-war-ukraine-is-remaking-its-army-economy-and-society

***

Щоб витримати тривалу війну, Україна переформатовує армію, економіку та суспільство

Імпровізації та децентралізації на початку війни більше не буде достатньо

В осінньому сонячному світлі Київ виглядає чудово. На вкритих листям вулицях вирує життя: на терасах кав'ярень гамірно, а в барах модного району - Подолу - юрмляться хіпстери. Якщо не брати до уваги дивну сирену повітряної тривоги, головними ознаками 18-місячної війни з Росією є іржаві танки, перетворені на імпровізовані військові меморіали, та чоловіки у військовій формі, які насолоджуються відпусткою зі своїми коханими.

Валерію Залужному, найкращому солдату України, приносять задоволення сцени, коли діти їдять морозиво, а чоловіки дарують квіти своїм коханим. «Це те, за що ми воюємо. Я просто хочу, щоб люди жили нормальним життям на всій території України», - каже він. Ключове слово - «на всій»: Контрнаступ України ще не дав тих результатів, на які він та інші сподівалися. Російські лінії не зруйновані. Майже п'ята частина української території залишається в руках Росії. У війні на виснаження, що насувається, незрозуміло, яка сторона має більшу силу. Частково, звичайно, це залежить від другої невизначеності: в якій кількості військова і фінансова підтримка, що надається союзниками України, буде продовжувати надходити в міру того, як війна продовжуватиметься.

1. Розрив у хмарах

Попри всю свою зовнішню нормальність, Київ переповнений побоюваннями. Українці знають, що Росія накопичує ракети і безпілотники, щоб атакувати їхню енергетичну інфраструктуру при зниженні температури. Вони знають, що потік добровольців вичерпався, і що чоловіків призивають на фронт для заміни втрат на фронті. І вони знають, що кінця не видно: рік тому 50% з них думали, що це закінчиться протягом року. Зараз у це вірять лише 34%. У той час як Володимир Путін, російський диктатор, не піклується про життя своїх солдатів, Володимир Зеленський, президент України, очолює демократичне суспільство, якому це не байдуже. «Йдеться не лише про деокупацію [за будь-яку ціну]. Йдеться про деокупацію, але без втрати великої кількості життів», - сказав він нещодавно в інтерв'ю виданню The Economist.

Перспектива ослаблення боротьби почала просочуватися у промовах пана Зеленського. «Нам потрібно навчитися жити з [конфліктом], - сказав він нещодавно українцям. «Це залежить від того, що це за війна. Ми готові

воювати дуже довго... [при цьому] мінімізуючи кількість жертв. Як в Ізраїлі, наприклад. Ми можемо так жити».

Війна на витривалість, однак, вимагатиме великих змін у військовому плануванні, економіці та суспільстві в цілому. Героїчної імпровізації і децентралізації, характерних для раннього етапу війни, вже буде недостатньо. У військовій сфері пан Зеленський ініціював чіткі зміни, призначивши нового міністра оборони Рустема Умерова. Як і майже всі українці, він особисто зацікавлений у війні як кримський татарин, етнічна група, яку переслідують за українські симпатії з моменту анексії Криму Росією у 2014 році. Але, за його словами, «Україна - це не про емоції, це про систему, логістику та промисловість».

Пан Умеров, 41-річний колишній підприємець та інвестор, каже, що його місія полягає у розбудові потенціалу як оборонної промисловості України, так і її солдатів, щоб західні союзники бачили Україну не як залежну країну, яка постійно благає про допомогу, а як партнера, здатного формувати свій власний добробут.

Його попередня робота полягала в управлінні державним майном, і він хоче привнести ефективне управлінське мислення в свою нову роль. Бюрократія має бути ліквідована. «Все, що можна оцифрувати, має бути оцифровано», - каже він. Він не боїться піднімати хвилю: після двох тижнів роботи він замінив шістьох із семи своїх заступників.

2. Вибухонебезпечна спадщина

Коли Україна була частиною Радянського Союзу, вона мала величезну оборонну промисловість. Близько 1,5 млн українців працювали на 700 військових підприємствах, у тому числі на 205 заводах і 130 науково-дослідних об'єктах.

Леонід ***Кучма***, другий президент України, за радянських часів керував найбільшим у світі ракетним заводом у Дніпрі. **Флагманський завод у Харкові виробляв 900 танків на рік.**

Але **корупція і занедбаність після розпаду Радянського Союзу в 1991 році поступово вбили ці підприємства**.

Зараз Україна відновлює свою збройову промисловість майже з нуля. «Все, що може бути вироблено на місці, має бути вироблено на місці», - наполягає пан ***Умеров***.

У частині, що стосується реформування державних підприємств, роботу виконує Олександр *Камишин*, колишній інвестиційний банкір, який раніше керував державною залізничною компанією і слідує західним управлінським примхам.

«Перші сто днів війни були про хоробрість. Наступні 1 000 днів - сталеві», - заявляє він. У червні, через три місяці після його призначення, Україна виробила стільки снарядів, скільки за весь попередній рік. У липні цей показник збільшився вдвічі, каже пан ***Камишин***.

Пан ***Умеров*** хоче заохотити приватних виробників зброї, які складають лише 20-30% місцевої промисловості. Він каже, що готовий платити місцевим фірмам заздалегідь, якщо вони зможуть продемонструвати свою здатність виробляти корисні комплекти.

Багато хто бореться з нестачею здібних менеджерів: міністерство оборони пропонує допомогти повернути таких людей з фронту.

За прогнозами пана *Камишина*, через п'ять років приватні фірми вироблятимуть 80% місцевої продукції.

Один з напрямків - безпілотники.

Їхнє виробництво в Україні зростає в геометричній прогресії, хоча й з крихітної бази. «Ми будемо [виробляти] в 120-150 разів більше дронів, ніж минулого року», - каже Михайло ***Федоров***, 32-річний міністр цифрової трансформації, який координує ці зусилля. Кількість місцевих фірм у цьому бізнесі зросла з семи у грудні до 70 зараз, переважна більшість з них - приватні. Щоб заохотити це зростання, уряд скасував тарифи на імпортні компоненти і купує дрони за цінами, які дозволяють націнку до 25%. «Ми можемо перемогти в технологічній війні, - каже пан Федоров. «Нам допомагають країни з великою економікою і більшим рівнем свободи. Технології люблять свободу, і вони люблять мобільність. У нас є і те, і інше».

Пан ***Камишин*** хоче, щоб західні військові підрядники також почали локалізувати своє виробництво. BAE Systems, британська оборонна компанія, яка виробляє багато зброї, що постачається в Україну, створила місцеву дочірню компанію, сподіваючись виробляти гаубиці L119 і M777, які широко використовуються на фронті. Rheinmetall, найбільший німецький виробник зброї, вже ремонтує танки Leopard в Україні і планує незабаром відкрити завод з виробництва бронетехніки. Як сказав Армін Паппергер, генеральний директор компанії, в інтерв'ю CNN, «[українці] повинні допомогти собі самі. Якщо вони завжди будуть чекати [на] допомогу європейців чи американців протягом наступних 10 чи 20 років... це неможливо».

Захист таких заводів від російських атак вимагатиме винахідливості. «У нас буде не один гігантський завод радянського зразка, а багато менших заводів, розкиданих по всій країні», - каже пан Камишин. Дрони є доказом того, що це можливо: За словами пана Федорова, стрімке зростання виробництва розвідувальних пристроїв в Україні допомогло їй зрівнятися з російськими військами. Зростає також виробництво безпілотників більшого радіусу дії, які можуть вражати цілі в Криму і в глибині Росії. «Це важливий історичний

момент, - каже він, - коли ми не просто отримуємо допомогу і сподіваємося [що вона не закінчиться], а коли ми беремо відповідальність за власне життя у свої руки і починаємо формувати власний потенціал».

Зростаюча індустрія безпілотників в Україні також дозволяє її збройним силам застосовувати нову тактику, переносячи війну всередину Росії. Однією з цілей є нанесення ударів по військових заводах, щоб зруйнувати цілі ланцюги постачання. Нещодавні приклади включають атаку на завод, який виробляє декалін, паливну добавку, необхідну для ракет, і завод, який виготовляє схеми для ракет «Кинжал» і «Іскандер».

Друга мета - психологічна: зруйнувати фасад нормальності, який Кремль намагається зберегти, особливо у великих містах, таких як Москва. Останніми тижнями тамтешні аеропорти були змушені майже щодня призупиняти польоти на короткий час через атаки безпілотників на місто. (Пан Камишин каже, що хотів би відкрити магазин з продажу футболок зі слоганом «Москва ніколи не спить»).

Україна також має третю мету у своїх ударах по російській інфраструктурі: стримати російські атаки на власну інфраструктуру. Після того, як у липні Росія вийшла з угоди, що дозволяла експортувати зерно з українських портів на Чорному морі, вона бомбардує ці та інші експортні шляхи і погрожує суднам, що заходять в українські порти. В результаті український експорт скоротився вдвічі, завдавши ще більшої шкоди і без того постраждалій економіці.

Україна намагається прорвати російську блокаду. Минулого місяця вона створила новий морський маршрут, що обіймає західне узбережжя Чорного моря поблизу Румунії та Болгарії. Якщо Україна зможе його захистити, вона зможе збільшити свій експорт до 70% від довоєнного рівня. 17 вересня два кораблі пришвартувалися в порту Чорноморськ поблизу Одеси, щоб завантажити майже 20 000 тонн пшениці. Через кілька годин Росія обстріляла безпілотниками і ракетами інші прилеглі порти.

3. Зміна ситуації на морі

Українські стратеги сподіваються, що якщо вони зможуть загрожувати російським портам на Чорному морі і завдати удару по військових базах, з яких здійснюються атаки на українські порти, то зможуть втримати на плаву український експорт. Раніше цього місяця українські ракети пошкодили підводний човен, корабель і портові споруди на російській військово-морській базі в Криму. Ця база має непогану протиповітряну оборону, але більш віддалені російські об'єкти можуть бути не так захищені.

Зосередженість на захисті експорту відображає розуміння українськими урядовцями того, що економіка також потребуватиме докорінної перебудови, щоб впоратися з тривалою війною. Минулого року Україна отримала $31 млрд

фінансової допомоги і планує отримати ще більше цього року. Але Сергій Марченко, міністр фінансів, припускає, що така щедрість не буде надходити нескінченно довго.

Тим часом,

— військові витрати зросли з 5% ВВП до війни до 26% цього року.

Навіть якщо бойові дії припиняться, витрати можуть не сильно скоротитися. Генерал ***Залужний*** каже: «Я хочу, щоб українська армія була настільки сильною, щоб Росія навіть не наважувалася дивитися в наш бік».

За словами пана ***Марченка***, економіка, що скоротилася, занадто мала, щоб генерувати достатньо податкових надходжень для забезпечення безпеки України,

тому

— уряду доведеться допомогти їй зростати, покращуючи бізнес-клімат і стимулюючи промисловість.

Головною проблемою для інвесторів, за словами пана *Марченка*, є не фізична безпека, а ненадійна правова система - проблема, яка виникла ще до війни.

Так само **більшість українців вважають корупцію, а не шкоду**, завдану війною інфраструктурі України, головною перешкодою на шляху до відновлення. Незалежні слідчі, прокурори та суди, які ведуть боротьбу з корупцією в Україні, досягають певного прогресу, але **судова система в цілому залишається неефективною та непередбачуваною**.

Можливо, найгіршою травмою, яку війна завдала економіці, стала еміграція 7 мільйонів українців - майже 20% від довоєнного населення, яке становило 37 мільйонів осіб. Понад дві третини з них - жінки, оскільки чоловікам призовного віку заборонено виїжджати з країни. Населення працездатного віку скоротилося з 16,7 млн у 2021 році до 12,4 млн цього року.

4. Заклик до спокою

Щоб заманити людей назад, уряд пропонує гранти на запуск бізнесу та субсидовані іпотечні кредити для тих, хто відновлює житло.

Але багато з тих, хто виїхав, оселилися в багатших і стабільніших місцях ЄС, знайшли роботу і віддали своїх дітей до школи. Вони навряд чи захочуть нових потрясінь і, можливо, побачать більше можливостей для себе і своїх дітей у нових будинках, незалежно від ситуації з безпекою в Україні. Нещодавнє опитування показало, що близько половини тих, хто переїхав до

Німеччини, принаймні, мають намір залишитися там у найближчому майбутньому.

Еміграція має не лише економічні, але й соціальні наслідки.

За словами Олени Зеленської, дружини пана Зеленського, яка очолює урядову ініціативу з питань психічного здоров'я, вже спостерігається зростання кількості розлучень, «тому що жінки і діти за кордоном, а чоловіки тут». Пан Зеленський каже, що існує реальний ризик того, що війна на виснаження може прискорити відтік людей з України, створюючи подальші економічні проблеми та збільшуючи розрив між тими, хто виїхав, і тими, хто залишився.

Це не єдине джерело соціальної напруги.

Роман ***Гасько***, лейтенант 80-ї десантно-штурмової бригади, який пішов добровольцем у перший тиждень війни, каже, що відчуває розчарування, коли бачить метушню нічного Києва, щойно приїхавши у відпустку з лінії фронту під Бахмутом.

> *«Я бачу багато потенційних рекрутів. У моєму підрозділі є багато вільних місць. Не всі загинули - є поранені, хворі... Якщо ми говоримо про перемогу у цій війні, то ці порожні місця потрібно заповнити».*

У перші тижні війни такі люди, як пан Хасько, стояли в черзі, щоб записатися на військову службу.

Зараз Україна поповнює свої лави за рахунок призову. Деякі молоді люди, яких ще не призвали, нервують, виходячи з дому або проходячи через блокпости, бо бояться, що їх можуть забрати в армію.

Багато хто намагається відкупитися від військової служби і нелегально покинути країну.

Минулого місяця пан Зеленський звільнив керівників усіх обласних військових комісаріатів. Він замінив їх солдатами з бойовим досвідом, які пройшли перевірку спецслужб. Раніше цього місяця Міністерство оборони різко скоротило кількість звільнень за станом здоров'я.

Українці явно занепокоєні тим, як управляється країна.

Рівень довіри до армії та президента залишається високим, але довіра до політиків країни в цілому знизилася з 60% у грудні до 44% у червні. Частка українців, які вважають, що країна перебуває на правильному шляху, також зменшилася (див. графік). Зокрема, існує занепокоєння щодо корупції.

Але 76% опитаних заявили, що не хочуть нових виборів, поки не закінчиться війна. Підтримка незалежності України є найвищою, ніж будь-коли, і становить 82%. Більшість не скаржиться на обмеження пересування чи інші обмеження громадянських свобод у воєнний час. «Війна стала частиною нової

жахливої норми», - каже Дарина Солодова, соціолог Програми розвитку ООН у Києві.

Спротив російській агресії залишається об'єднуючим принципом для переважної більшості. «Питання не в тому, чинити опір чи ні, а в тому, хто більше чи менше зробив для цього опору», - каже пані Солодова.

По всій Україні 42% вважають, що навіть якщо Росія посилить бомбардування міст, Україна повинна продовжувати боротьбу. Близько 21% вважають, що конфлікт слід заморозити, не йдучи на жодні поступки Росії.

Лише 23% вважають, що варто розпочати переговори. Навіть на сході та півдні, які прийняли на себе основний тягар війни, підтримка переговорів є відносно низькою - 32% та 39% відповідно.

Лише 5% українців готові поступитися будь-якою територією Росії і лише 18% - відмовитися від вступу до НАТО.

Дослідження Центру сталого миру та демократичного розвитку, аналітичного центру на Кіпрі, свідчить про те, що українці стали більш оптимістично дивитися в майбутнє, незважаючи на війну. Більшість вважає, що майбутні покоління будуть жити краще. Пані Зеленську це не дивує: «Люди знають, за що вони борються, а не лише проти чого».

***

№ 2.080

Министерство стратегической пустоты. Почему Александру Камышину пора в отставку?

2023-06-09

Александр ***Железняк***

В правительстве, похоже, вскоре появился еще один кандидат на выход. Речь идет о главе Министерства по вопросам стратегических отраслей промышленности Украины Александра Камышина. **Ведомство существует уже третий год, впрочем, на вопрос, чем оно занимается, вряд ли кто-то сможет ответить.** Пока оно кажется сугубо витринным, а бекграунд его руководителя намекает — эта витрина прячет, а не презентует, пишет Народная правда.

1. Мертворожденный стратпром

Минстратегпром изначально задумывался как «министерство ОПК», но даже через полтора года полномасштабной войны так и не заработал должным образом, **считает** Павел ***Кухта***, экс-исполняющий обязанности министра экономики.

Какой у него функционал, если закупает для ОПК Минобороны, заказчиком является ВСУ, а все это финансирует Минфин?

Задачей персонально ***Камышина*** и его ведомства **могло бы стать решение бюрократических и логистических проблем в этой системе**.

Впрочем, **ведомство так и не «наполнили смыслом»:**

> **— с функциями стратегического планирования, привлечения инвестиций и политического представительства ОПК Минстратегпром тоже пока не справляется.**

О том, чтобы переставить отечественный ОПК на рельсы НАТО или договариваться с иностранцами о производстве нового оружия, речь даже не идет. Потому что это сложно и работать придется.

Так что сейчас Минстратегпром — даже не чемодан без ручки. Ведь чемодан не нуждается в деньгах на свое содержание.

Метко по этому поводу недавно **сказала** Татьяна ***Николаенко*** из цензор.net:

«Давайте закроем нафиг тот стратпром, кому он нужен. Лучше будем вычищать готовые склады. А… складов почти не осталось… только с не очень нужными ракетами, ну ок.».

2. Этот сломался, несите нового. Александру Камышину пора…?

Почему ведомство откровенно «не делает»?

Дело не столько в институциональной способности, а в приоритетах ее руководителя.

Камышин имеет важное международное образование и управленческий опыт.

В разные периоды работал аудитором в KPMG, в Dragon Capital, возглавлял Карловский машиностроительный завод (KMZ Industries). Работал в холдинге олигарха **Рината Ахметова** СКМ и его структурах. Имеет опыт в инвестициях, агро, медиа. Впрочем, на государственной службе свои таланты, навыки и компетенции Камышин почему-то так и не продемонстрировал. Всегда что-то мешало.

В 2021 году он стал советником тогдашнего главы Министерства инфраструктуры Александра ***Кубракова***. В августе того же года был назначен исполняющим обязанности председателя правления АО «Укрзализныця», за 8 месяцев лишился префикса «и.о.». Ушел в отставку в феврале 2023 года.

Укрзализныця — традиционно одна из самых коррумпированных государственных монополий. Не одно поколение реформаторов сломило об нее зубы. Провалил экзамен и Камышин. Причем сразу. Он **проигнорировал** антикоррупционное законодательство и не подал

декларацию, когда претендовал на должность главы УЗ. Это не помешало ему получить к одному из самых больших в государстве корыт.

3. Схематоз на железной дороге на пользу Александру Камышину

Первое решение УЗ за нового руководителя было принято в пользу бывшего (а может, и нынешнего?) работодателя Камышина — ***Ахметова***.

Тогда УЗ запретила подачу под погрузку собственных вагонов, кроме как по долгосрочным контрактам. Из четырех таких контрактов два были подписаны с «Метинвест-Шиппинг» и «ДТЭК Павлоградугля» — обе непосредственно принадлежат Ахметову, писал **Rail.insider**. Это было сделано, несмотря на то, что контракты железной дороги с группой Ахметова были убыточными для компании. Собственно, это и стало поводом для отставки одного из предшественников Камышина Владимира Жмака, **писали** «Наши деньги» . Жмака, в отличие от Камышина, не простили.

Вредные для УЗ решения можно было бы списать на ошибку или случайность, если бы не их системность. Еще один пример — самый большой в истории Украины тендер. Возглавляемая Камышиным УЗ в октябре 2021 года объявляла о закупке 80 электропоездов Stadler ожидаемой стоимостью 31,5 млрд. грн. Владимир Даценко, эксперт «Лиги антитраста», тогда **подсчитал**: средняя цена одного поезда составляет 12,5 млн евро. В то же время Швейцария закупала такие же электропоезда аналогичной конфигурации почти вдвое дешевле — по 6,5 млн. евро. Немецкая Deutsche Bahn покупала их же по 6,3 млн. евро, Польская железная дорога покупала несколько дороже — по 7,5 млн. евро. Но ведь не по 12,5 млн евро. Даже при короле украинской коррупции Януковича поезда под Евро-2012 покупали дешевле!

Тендерные схемы на УЗ времен Камышина прокручивали старые кадры, хорошо знающие их. Дело в том, что с его приходом на железную дорогу **вернулись** люди с орбиты Евгения Кравцова . Он возглавлял УЗ с лета 2017 по январь 2020 года. Запомнился огромной зарплатой (570 тыс. грн. в месяц), срывом реструктуризации компании и коррупционными скандалами. Вторую жизнь получили топ-менеджеры Кравцова, руководители филиалов и их руководители. Впоследствии у одной из старых новых тендерниц УЗ Таисии Олейник НАБУ проводила обыски по делу о **закупке** туалетов по завышенным ценам.

4. Мастер отчитываться

Несмотря на многочисленные скандалы, ***Камышина*** держали в должности, ведь он… отчитывался о «победах». Главная из них — вроде бы вывод корпорации от убытков к прибыльной работе. Впрочем, и этому эксперты

нашли объяснение. УЗ не начала зарабатывать, а просто экономила на всем, изнашивающую и без того изношенную инфраструктуру.

Кроме того, красиво отчитаться за 2021 год помогла благоприятная ситуация на рынке. К примеру, перевозка рекордного урожая зерновых, наращивание экспорта руды, бум на перевозку строительных материалов за счет «Большого строительства». Кроме того, по каденции Камышина, летом 2021 года, УЗ увеличила кредитный портфель на **8,2 млрд грн**. Все это позволило нарисовать в отчете красивую цифру — 457 млн грн чистой прибыли в 2021 году. Убери хотя бы один фактор из этой длинной цепи — получил 15-20 млрд грн убытков, **развенчивал** «победу» Владимир Даценко.

Поэтому **возникает ряд риторических вопросов**.

За какие столь выдающиеся результаты работы Камышин пошел на повышение и стал внештатным советником президента? Почему он возглавил до сих пор руководит Минстратегпромом? Чем он действительно занимается?

Эти вопросы будут возникать все чаще, ведь он не показывает никаких результатов, а украинцы все чаще требуют избавляться от неэффективных или недобродельных чиновников — Резникова, Ткаченко.

Потому что **в игру «нельзя критиковать власть во время войны» общество уже наигралось**. Можно и нужно, если единственный функционал чиновника — имитировать работу и проедать бюджет.

***

№ 2.081

Пассивный дефолт - вот к чему привела политика нашего *Минфина*, который отказался использовать историческое окно возможностей в виде геополитического форс-мажора и не провел переговоры с кредиторами о списании

государственного долга

2023-09-24

Кущ

А также **не провел реструктуризацию (репрофайлинг) долга Минфина перед НБУ.**

А теперь давайте считать, только присядьте.

1) **605 млрд грн в 2024 году пойдет на погашение госдолга, в том числе 185 млрд грн - на внешнюю задолженность.**
2) **424 млрд грн - на обслуживание долга, то есть лишь на выплату процентов.**

Итого - 1 трлн 29 млрд грн!!!

— Сумма, равная затратам на ЗСУ.

— И в несколько раз превышающая смету на образование и медицину вместе взятые.

В 2024 году сумма на погашение и обслуживание гос долга впервые за время войны превысит размер внешней международной помощи.

Я прогнозировал эту точку перелома.

Внутрення цензура не позволяет мне написать, что это значит.

Ну вы и так все поняли.

«Спасибо министру» *Марченко*.

В госдолге Украины ровно сидят правильные пацаны...

Добавлю:

1) — «народ» уже потянулся в евробонды Украины.

2) — Вложил 300 дол - получил 1000.

Кому война, а кому тройной подьем....

***

№ 2.082

Міжнародні партнери готові прийняти, що у нас може бути корупція — глава Мінфіну

Ірина Сітнікова

09 Серпня 2023 11:54

Міністр фінансів України Сергій Марченко
Мінфін України

Міжнародні партнери України готові прийняти той факт, що «у нас може бути корупція», оскільки розуміють, що очищення влади у країні не може відбутися миттєво

Про це сказав міністр фінансів Сергій ***Марченко*** в інтерв'ю «Радіо Свобода».

Міністр зазначив, що корупційні явища «не додають нам додаткових аргументів», але **партнери розуміють, що очищення системи влади в Україні не може відбутися миттєво**.

«Це процес. І те, що, умовно кажучи, роблять суспільні організації, розголос, який є, робота тих же ж органів НАЗК, НАБУ та інших дають свій ефект. Із певним запізненням ефект. Тому це нормально. І партнери це також розуміють. Вони готові прийняти, що у нас може бути корупція. Тому що ніхто не скаже, що от у нас війна, і корупція закінчилася. Тому що корупція, можливо, перейшла в інший формат під час війни», — сказав ***Марченко***.

Міністр заявив, що за його особистими відчуттями та «певним розумінням чисел»,

1) — **рівень корупції в Україні зараз «найнижчий за останні 20 років»**, а

2) — **«корупція як явище зараз повністю під суспільним моніторингом»**.

Глава Мінфіну додав, що кожен корупційний скандал в Україні означатиме більше перевірок із боку міжнародних донорів України.

«Вони кажуть: дивіться, у вас є кейс корупційний. Це значить наступне: що ви будете давати звітів удвічі більше, це значить, що аудитори приїдуть удвічі частіше, і це значить, що ваші слова перевірятимуться вдвічі ретельніше», — сказав міністр.

***

№ 2.083

Касательно «сдачи Юга» и «дела Залужного»

Тезисно

2023-09-24

Арти Грин

1) **Удержать Юг не было ни одной возможности.**

А что было реально возможно?

Во-первых, «запечататься» на правом берегу Днепра и не пустить армию РФ в Херсон-Берислав. **Но тогда противник наверняка провёл бы десантную операцию (полагаю не одну) в Одесской/ Николаевской области, результаты которой для нас могли оказаться хуже, чем те, что произошли.**

Во-вторых, мы могли бы успеть отвести войска из Мариуполя, но не факт, что этот манёвр по итогу повлёк бы больший урон врагу и так надолго задержал его значительную группировку, как это сделал осаждённый Мариуполь. Подрыв мостов и вывод полнокровной бригады (двух-трёх) на Перекоп и Чонгар на той местности в условиях тотального господства противника в воздухе задержали бы армию вторжения всего на пару-тройку часов. Точно не более суток.

При тотальном господстве противника в воздухе успешно воевать (обороняться) на такой голой местности не было никакой возможности. **Мы бы просто безвозвратно потеряли все эти бригады.**

Возможность на равных воевать в Приазовье нам даёт только

1) — то вооружение, которое мы получили значительно позже (ещё дополучим)

2) — и масштабная мобилизация.

Например, как недавно выяснилось,

— **поляки в случае вторжения планировали отойти за Вислу, оставив наступающему агрессору чуть не треть своей территории, пока НАТО не «расчехлится» и не пройдёт мобилизация резерва.**

2) **Пока в ОПУ находится Ермак и Татаров в Украине никто не поверит в непредвзятость следствия и суда по этому или любому другому политически значимому делу**.

3) **Залужный не гениален (как и все наши генералы), но уникально честен.**

От слов Честь и Честность. Кроме «негениальности» у него есть и другие недостатки. Лично мне больше всего не нравится его «аккуратность» и консервативность в кадровых вопросах. Как все представители «касты» выпускников оперативно-стратегического факультета академии он не представляет себе возможность назначения на командование оперативно-тактических объединений не представителей этой касты. Аналогичная история этажами ниже. Пытается тасовать/ратировать бездарных командиров и командующих вместо того, чтобы их просто убирать из войск. Ещё, я бы сказал, что он пытается быть «серебряным долларом чтобы нравиться всем»,

поэтому и не нажил себе врагов. Как для управленца – это безусловно недостаток. Но в то же время, обладая этим качеством/недостатком и одновременно сильной харизмой, он смог объединить вокруг себя всю армию, включая добровольцев, вне зависимости от принадлежности к «кланам» и «кастам», политическим и прочим предпочтениям ради Обороны страны. Не думаю, что это настолько бы удалось другому, пусть и более одарённому в оперативном искусстве генералу. Совершал ли он ошибки? Естественно! Массу. Как и любой другой, принимающий сотни решений ежедневно. Но его ошибки не были умышленным нанесением вреда своей армии и Украине. В этом уверен. И не только я.

4) Можно ли менять Главкома во время войны? Наверно можно. **Возможно, как раз ради этого и раскручивается сейчас тема - «Кто сдал Юг?».** Но точно никак нельзя при этом снижать уровень доверия армии к своему Главкому. А с учётом качества нашего генералитета найти такую замену крайне сложно. Поэтому, полагаю, рисковать не стоит.

***

№ 2.084

КАРАБАХСЬКІ УРОКИ

2023-09-24

Друзенко

В Україні наразі триває війна. Ллється кров, гинуть люди. Взаємини з нашими західними партнерами та союзниками не такі безхмарні, як були ще рік тому. Попри відчутні втрати на фронті до військоматів давно не стоять черги. А корупційні скандали ллються наче з рогу достатку.

Природно, що зранена нація зосереджена на собі. Але зараз за тисячі кілометрів, у найвіддаленішому куточку Європи (чи то пак на фронтирі Європи та Азії) відбувається розв'язка трагедії, яка закладає патерни на майбутнє і пропонує Україні уроки, які нам ще належить засвоїти.

Вірменія на початку 90-х виграла війну, але програла майбутнє. Перемога у Першій карабахській війні викликала в Єревані ейфорію, країна замість реформ занурилась у корупцію, а замість ставки на власні сили довірилась безпековій парасольці Росії. Карабахський клан "переможців", що 20 років був при владі у Вірменії, сприйняв результати війни як ліцензію на інкасацію країни. Як результат: корупція, бідність, занепад та принизлива поразка в "одноденній війні"з Азербайджаном, коли Єреван був змушений визнати суверенітет Баку над Нагорним Карабахом так і не вступивши в бій...

Азербайджан на початку 1990-х поступився територіями, але зосередився на розбудові держави. Попри те, що сучасний Баку далекий від стандартів демократії, Алієвим вдалося збудувати ефективну державу, збільшити на порядок ВВП, модернізувати армію, знайти своє місце у світовій економіці, залучити інвестиції провідних компаній світу. Вибудувати стратегічний альянс з Туреччиною, не увійшовши в прямий конфлікт з Росією.

1. Головний урок

з нагорно-карабахської трагедії, яка розтягнулася в часі більш як на 30 років, очевидний. **Реформи важливіші за території**.

> **Модернізація країни, проведена завдяки реформам, дозволяє виграти війну. Причому саме модернізація кардинально зменшує ціну перемоги.**

2. Урок другий

Аби виграти війну, потрібно вести максимально прагматичну зовнішню політику.

Як приклад, мусульманському Азербайджану вдалося вибудувати вкрай ефективні та взаємовигідні взаємини з Ізраїлем, який став одним з головних постачальників модерної зброї до країни. Водночас прагматична політика Баку щодо Росії фактично нейтралізувала потенційні вигоди Єревана від участі Вірменії в ОДКБ. В найбільш критичний для вірмен час Росія без жодних вагань зрадила свого головного союзника на Південному Кавказі, розмінявши рештки статусу гаранта безпеки в регіоні на політичну помсту

Пашиняну. Що ще раз нагадує: ставку слід робити насамперед на власні сили та власну спроможність. Будь-які зовнішні гарантії безпеки можуть виявитись варіаціями на тему добре знайомого українцям будапештського меморандуму.

3. Урок третій

Залучайте на свій бік глобальних економічних гравців.

В той час, коли Баку проводив у Карабасі "антитерористичні заходи локального характеру", через які Франція скликала Радбез ООН і які засудили США та Німеччина, верхівка British Petrolium відзначала в Баку 100-річчя Гейдара Алієва (який насправді народився у травні, але напевно як день народження британського монарха, сторіччя батька-засновника сучасного Азербайджану можна святкувати цілий рік). Попри впливову вірменську діаспору, особливо у Франції та США, економічні інтереси таких монстрів як BP чи Exxon, учасників "контракту століття", укладеного в Баку 29 років тому, завжди щонайменше балансуватимуть, якщо не переважатимуть, занепокоєння вірмен.

Реінтеграція Нагірного Карабаху до Азербайджану може стати поворотним моментом пострадянської історії, запустивши процес відновлення суверенітету колишніх радянських республік у міжнародно визнаних кордонах.

1) — Найкращий шанс наступним повернутися до рідної гавані у Придністров'я.

2) — Потім – Крим.

3) — І насамкінець – Південна Осетія та Абхазія.

Але

— для цього і Молдові, і Україні, і Грузії потрібні насамперед реформи, збільшення ефективності держави, правильне геополітичне позиціонування та стратегічна витримка. Історія грає проти Росії. Це наразі очевидно.

І останнє.

Зрозуміло, що українцям природно радіти відновленню територіальної цілісності Азербайджану. Бо ми мріємо про те саме. І не тільки мріємо. Щодня ми платимо за повернення наших земель велику ціну. Але ця радість має бути розбавлена емпатією. Вірмени – не наші вороги. Багато етнічних вірмен воює за Україну. Ми маємо знайти в собі волю до співчуття тим, хто наразі переживає справжню гуманітарну катастрофу. Багато з них – місцеві автохтони. Які стали жертвами свого недалекоглядного уряду, його стратегічних помилок, зрадливості головного союзника, зверхності та

зарозумілості вірменських політиків, ейфорії від колишніх перемог, культивованої ненависті до сусідів-азербайджанців...

Ставлення до етнічних вірмен-біженців з Нагорного Карабаху – це тест для всіх нас на людяність. Яку так легко втрати за півтора року великої і нещадної війни. На вміння любити дальнього. На готовність бодай поспівчувати людині, що потрапила в біду. Бо після того, що трапилось, Росія ніколи більше не буде головним союзником вірмен. Принаймні я на це щиро сподіваюсь. І Україні, якщо вона навчилась мислити і грати вдовгу, самий час простягнути руку гуманітраної допомоги нашим вірменським братам...

***

№ 2.085

Конечно же я Олексій Арестович осуждаю. Присмотревшись внимательно к его характеру- сложно не осудить. Тут столько всего предосудительного.... мама не горюй

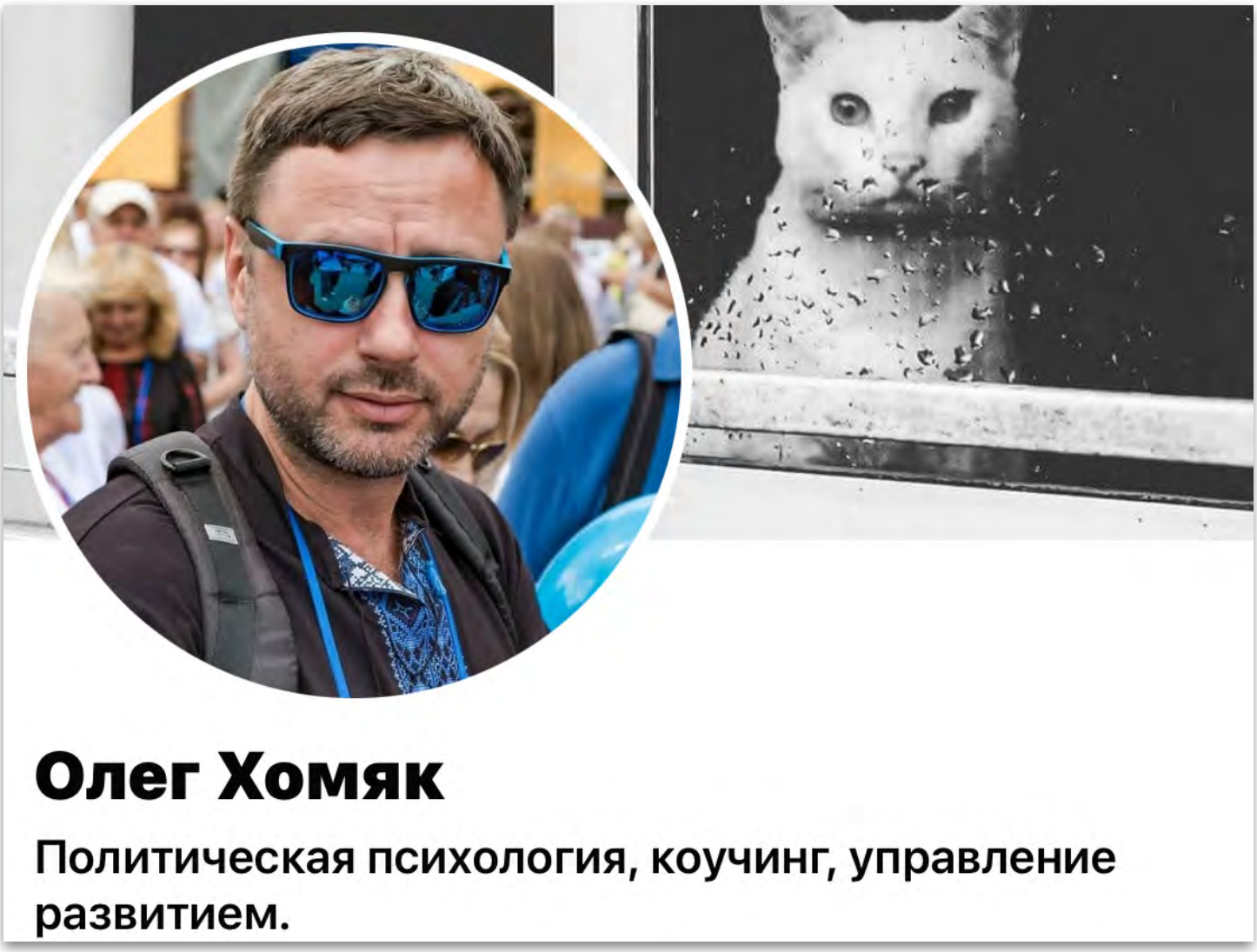

2023-09-24

Хомяк

А эти яркие, безаппеляционные высказывания????! Как не осудить??

Хотелось бы конечно, чтобы человек был спокойный, уравновешенный, с балансом, и, самое главное, вообще без характера! И все бы успокоилось и забылось и мир на душе. Но нет, все же влазит в общественное сознание со своим характером.

И ведь проблема, все кто в публичности - все поголовно с характером!!! И Президенты все, и претендующие, и те, кто вообще чего-то хотят в публичности. А народ нервничает! А вот были бы без характера и спокойные - не было бы неврозов.

Где же эти люди без характера, наполненные балансом, спокойствием, любовью, принятием, заботой и состраданием? И главное чтобы без своих целей и намерений! Просто для меня!! Для людей, для народа, как бальзам на измученные души.

Но это лирика. Ниже пост Алексея. Я хоть и осуждаю его, но этот пост - очень и очень о нашей ситуации. Я бы так же и написал. Такое бывает: люди предосудительные, а мысли хорошие.

А бывает, кстати часто, люди милые и прекрасные, посылающие любовь миру, а такую чушь мелят, что прямо ум краснеет.

А тут - нет, мысли о сути.

***

2023-09-24

Арестович

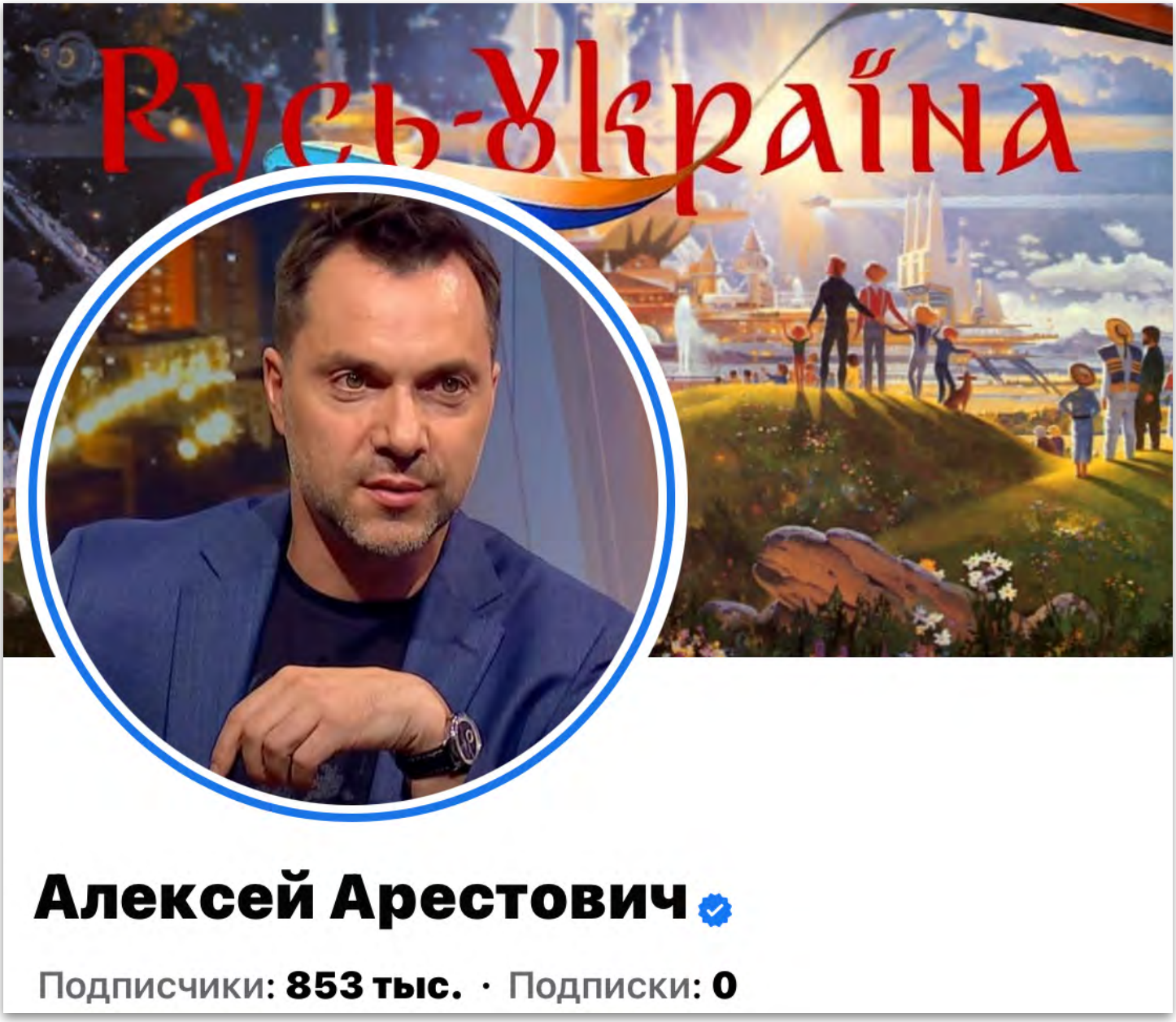

- Проблема украинской политики - в ее удивительной мелочности.

Государство и политические деятели практически не создают прибавочной политической стоимости - т.е. проекты развития.

Политика и политики, их решения сосредоточены на решении одной задачи - поддержания своего статуса и власти.

Стратегии сводятся к захвату и удержанию активов, развитие - к продвижению своих людей.

Посмотрите, с какой неохотой все 32 года политики занимаются развитием внешних отношений.

Упущена Африка, упущена Южная Америка, упущена Азия, упущена Индия.

Короткокрылая политика обеспечивает минимальный уровень общения с обществом.

Не нужно объяснять сложности - перспективы и развилки развития, выборы, которые нужно совершать, прогнозирование будущего.

Достаточным является набор примитивных, лубочных лозунгов, главная задача которых - быть ширмой для удержания в тени теневого характера государства и реальных общественных отношений - которые носят откровенно феодальный характер, на уровне 17 века.

Украина ведет себя как ребенок, капризный, который постоянно требует чего-то и ничего не хочет делать сам, чтобы никакой ответственности.

Сделайте все за меня, ничего не хочу решать.

Кто-то требует пособия, пенсии или чтобы на мове говорили, а кто-то новые типы вооружений.

Каждый чего-то ждет.

Большинство думает о том, что можно получить или оторвать. Только единицы думают о том, что они лично могут дать или создать.

«Пересичный» украинец - это выродившийся совок из 80-х.

С дырой на месте идеологии и клептоманией в душе, но при этом подчиненный мета-нарративу доминирующей группы.

В то время КПСС.

В наше время - «патриотический» дискурс.

Структура общества не изменилось.

Сверху пост-комсомольцы с пост-метанарративом, а снизу лайкающие массы, у которых самая выигрышная стратегия осталась той же, что и есть - выдавать себя за «своего» перед лицом доминирующего нарратива, при этом решая свои индивидуальные интересы всеми доступными капризными методами.

В таких условиях политика не может не тяготеть к авторитаризму - в обществе не желающих думать, методы управления должны тяготеть к ужесточению.

В таких условиях неизбежно бегство - людей, смыслов, капиталов.

Украинцы демонстрируют за границей феноменальные способности к адаптации и предпринимательству, творчеством.

Они отказываются демонстрировать это в Украине.

«Вишневое мортидо» - картина Art Wonders

Неспособность изменить правила в своей собственной земле - родовое пятно в пол-лица, которым коллективный украинец стесняется повернуться к миру.

Не только к миру - к зеркалу.

Стесняется и теряет важнейший навык - честно смотреть себе в глаза.

Люди, ходящие боком, не способны идти прямыми путями.

У них скашивается зрение.

Главным желанием коллективного украинца является подойти и решительно сорвать ширму, открывающую теневой характер государства и общественных отношений.

Главным страхом - увидеть то, что там откроется.

Ибо там будет зеркало.

Два этих противоречивых и доминирующих желания сводят его с ума.

И бегство в безумие - уже не кажется ему таким уж плохим вариантом.

Фантастическая неспособность осознать и заняться своими жизненно насущными проблемами не может быть объяснена иначе, нежели тотальным, нуминозным страхом перед реальностью, желанием вытолкнуть ее как можно дальше.

Это психоз.

И это означает, что чтобы стать нормальными, мы должны окончательно рехнуться.

Единственный способ придти в себя для нас - это уйти в себя так глубоко, чтобы выйти с другой стороны.

***

№ 2.086

«…головну російську військово-морську базу в Чорному морі захищають підлітки під наркотою, озброєні луками та стрілами» – погодьтеся, чудовий підсумок удару ЗСУ по штабу чорноморського флоту. Сподіваємося, це лише початок. Ситуацію на східному та південному напрямках можна підсумувати іншою цитатою: «українська артилерія веде щільний вогонь, важкі обстріли касетними снарядами, все горить» й це також обіцяє добру перспективу.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-23-september-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137309498&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 23 вересня близько 9:00 за Києвом].

Переклад: Микола Ковальчук, Катерина Шевчук, Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 23 вересня 2023

Доброго ранку всім!

Минулими днями я публікував трохи дописів, але насправді був не на робочому місці, а «далеко». І хотів було розказати вам, що звична теза «все найцікавіше відбувається тоді, коли Том їде десь далеко» цього разу виявилася неправильною...

Але неправим виявився я. Тому звіт буде довгий.

Традиційна престижна премія «Перл місяця», яку вручає Саркастозавр у Національному будинку врочистостей Демократичного Королівства Гонорівщини, у вересні 2023 року відходить виданню ***The Economist***.

За оцю статтю

[https://www.economist.com/leaders/2023/09/21/ukraine-faces-a-long-war-a-change-of-course-is-needed],

що рекомендує Україні «перебудуватися для ведення тривалої війни на виснаження».

З огляду на те, що стаття з'явилася

1) лише через 18 місяців після того, як стало чітко зрозуміло, що війна буде йти на виснаження;

2) через 13-14 місяців після того, як ЗСУ покинули спроби утримати район Сєвєродонецька-Лисичанська;

3) через 9 місяців після рішення ЗСУ якомога довше утримувати Бахмут і захищати Вугледар;

4) через майже 5 місяців після початку «виснажливої» контратаки ЗСУ під Бахмутом і

5) • менш ніж через 4 місяці після того, як група військ Таврія перейшла до тієї самої тактики на півдні Запорізької області...

...дозволю собі висловити здогад: ***The Economist*** вирішив поінформувати своїх читачів, що пудінг вторгся в Україну — десь так тижні два тому, ага?

...і тут мені на думку спала світла ідея: я ж можу продукувати поради, як вести торги на біржі й загалом як розгортати економічну діяльність: я ж бо такий самий експерт у цій темі, як The Economist — у війні росії з Україною.

Втім, не рубаймо з плеча: поставмо себе на місце тих бідось, які намагаються тільки на основі публікацій у мейнстримних медіях розібратися в подіях цієї війни... поспівчуваймо, наприклад, усім неймовірно розумним стратегам (яким платять по 100-400 тисяч доларів на рік), які дають поради нашим доблесним політикам: уявіть, що їм довелося б для наступного випуску підготувати «20 корисних порад для пана Чемберлена для переговорів із паном Гітлером, що пройдуть наступного тижня в Мюнхені»...

Дуже близькими до отримання нагороди були ще дві інстанції.

Перша — СБУ, яка чудово справляється з завданням створювати підпільні партизанські групи й керувати ними, запускати дрони по території рф,

але

— **ніяк не може визначити, як так сталося, що південну частину України було так швидко втрачено на початку повномасштабного вторгнення, і не може знайти винного** (само собою, серед простих солдатів — не серед генералів же...).

А друга — різні Experten, які за даними агентурної розвідки, що їх поширюють французькі медіа, зробили висновок, що французи таємно тренують 30 українців літати на винищувачах Дассо «Міраж» 2000D. Цю інформацію спішно заперечило французьке міністерство оборони, заявивши, що ці літаки українцям «не підходять» через своє походження. Тим часом «Міраж» 2000D — ідеальний «наступник» Су-24М, бо його створено саме для таких завдань (і на прохання Іраку); якщо вам цікаво, звідки я таке взяв, прочитайте оце [https://www.helion.co.uk/military-history-books/iraqi-mirages-dassault-mirage-family-in-service-with-iraqi-air-force-1981-1988.php]. Єдина «проблема» — що цей літак може нести тільки один SCALP-EG, а не два, як Су-24М.

Втім, я проявляю «вкусовщину» і присуджую «Перл» на власний розсуд.

Наступну прибережу для президента Макрона.

...за відправку «Міражів» в Україну...

...десь у лютому 2032 року...

...саме на парад-святкування звільнення Владивостока.

1. ПОВІТРЯНА ВІЙНА

Вранці 20 вересня щонайменше одна ракета Storm Shadow, випущена літаками Су-24М ПС ЗСУ завдала удару по 744-му центру зв'язку російського чорноморського флоту у Верхньосадовому, на території окупованого Криму.

Приблизно в той самий час, чи може трохи пізніше, щонайменше дві інші ракети (кажуть, що це були модифіковані ракети «Нептун», здатні бити по наземних цілях) спричинили вибухи в районі поблизу авіабази Бальбек, яку наразі окуповують збройні сили рф.

Ввечері 20 вересня СБУ та ВМФ здійснили великий удар по авіабазі у Саках, в окупованому Криму, після чого заявили, що влучили по намічених цілях. Згідно повідомлень СБУ на момент удару на цій авіабазі було близько 12 літаків Су-24 та Су-30, а також щонайменше одна система ППО "панцирь", також повідомлялося, що цю базу використовували для навчання операторів вироблених в Ірані БПЛА «мохаджер» (які, однак, здебільшого продемонстрували свою неспроможність у цій війні). Росіяни заявили, що впродовж дня збили 19 українських дронів над півостровом…

Вночі з 20 на 21 вересня росіяни здійснили першу масштабну атаку на українську енергомережу «в цьому сезоні» (і першу атаку такого штибу за півроку). Загалом, як відомо, у повітрі було 9 чи 10 літаків Ту-95 – щонайменше 5 із них злетіли з авіабази «олєнья» (південна частина кольського півострова) – і вони випустили 44 крилатих ракети Х-55, Х-555 і Х-101. ПС ЗСУ заявили про збиття 36 із цих ракет (з них 20 над Києвом і 2 над Харковом).

Офіційний Київ не повідомляв про те, куди саме цілився ворог, бо ж ви знаєте, росіяни не мають знати, у що вони намагалися влучити…

З того, шо відомо – було шість ударів по Харкову, також у Рівненській та Житомирській областях – частково – відключали електроенергію, а в Дніпрі та Києві були пошкоджені неназвані об'єкти. Також пошкоджень зазнали десь 21 приватний будинок та завод PepsiCo в Київській області – здебільшого уламками від збитих ракет. У Черкасах ракета Х-101, яку росіяни націлили на місцеву підстанцію, влучила у готель: 11 осіб дістали поранення, шістьох було ушпиталено, але ніби обійшлося без вбитих.

(до слова, компанія PepsiCo знаходиться в офіційному українському списку «міжнародних спонсорів війни», бо вона відновила виробництво та продажі на території росії. Її продукцію – вона тепер виходить під брендом «рускій подарок» – знаходили на захоплених позиціях росіян: певно, вишестоящіє органи у москві вирішили помститися за зіпсовані шлунки численних мобіків?..)

Далі, росіяни запустили щонайменше 1 ракету «іскандер» та 6 ракет С-300 у режимі балістики – схоже, усі поцілили по Харкову та області. Як повідомлялося, один «іскандер» (однак, не С-300) вдалося збити десь неподалік міста.

А ще росіяни стріляли по Одещині крилатими ракетами «онікс». Окрім того, що сигнал про відбій повітряної тривоги дали близько 19:08, про цілі ударів не повідомлялося. Пізніше, ввечері Одеса знову потрапила під обстріл з літака Су-34 ПКС; згідно повідомлень офіційного Києва удару було завдано по «рекреаційній інфраструктурі».

(... Чесне слово, хтось намагається переконати нас у тому, що росіяни хочуть знищити Україну через національну епідемію.. «зайвої ваги» і тому «системно б'ють» по рекреаційній інфраструктурі в Одесі – і так уже рік? Чи може вже комусь пора змінити «історію для прикриття»?)

У період з 20 по 21 вересня росіяни завдали по Херсонщині близько 20 авіаударів із використанням [плануючих авіабомб] МПК/УМПК. Відомо, що ударів зазнали села Львове (Бериславський район) та Білозерка. Цей «захід», схоже, застав ПС ЗСУ зненацька, бо повідомляли про 6 загиблих цивільних та ще 10 поранених.

….вочевидь, ПС ЗСУ все ще потребують щонайменше 2 додаткових систем MIM-104 «Patriot» (що вже казати про додаткові IRIS-T та NASAAMs-и...).

Вдень 22 вересня ПС ЗСУ вразили двома ракетами штаб російського чорноморського флоту в Севастополі.

Оскільки в російських соцмережах було багато відповідних повідомлень про це (тут одне з типових відео

https://substack.com/redirect/5a3d7baa-79c8-4f04-8539-4a320d2dc258?j=eyJ1IjoiMmkyemxnIn0.F1btWim7rGVXXh9uP6zS_oa19L7m4qvqTjs-dqUeGLM),

вишестоящі органи в москві не змогли не визнати «одну» атаку, але відразу заявили, що збили одну ракету та два безпілотники. За офіційними даними москви, одна людина загинула... Безумовно, детонації в Севастополі були достатньо сильними, навіть австрійський ORF повідомив про цей удар. Звісно, ще й тому, що будівля горіла навіть сьогодні ввечері (що бачимо на відео, оприлюдненому ТАРС

https://substack.com/redirect/ef814dbc-8e9e-4808-a68c-3d8e098910b8?j=eyJ1IjoiMmkyemxnIn0.F1btWim7rGVXXh9uP6zS_oa19L7m4qvqTjs-dqUeGLM).

Нейтральні австрійці не можуть ні підтвердити, ні спростувати будь-які пов'язані повідомлення за допомогою нейтральних джерел…

Я знімаю капелюха перед цією операціє ПС ЗСУ.

Я маю на увазі: переграти С-400, підірвати той чи інший ЗРК: «Добре, можна». Але завдання такого удару є приголомшливим – і, безперечно, непростим та не без небезпеки. І так: створюється враження, що головну російську військово-морську базу в Чорному морі захищають підлітки під наркотою, озброєні луками та стрілами…

Так що загалом ситуація в Криму вчора була… «досить розривною»… адже українські авіаудари та вибухи, які вони викликали, чули й повідомляли не лише з Севастополя, а й з Красногвардійська, Бахчисарая, Сімферополя, Раздольного, Саків, Миса Фіолента/Козачої бухти… Навіть Керченський міст був закритий для руху вдень.

«Помста» за все це сталася близько 17:30, коли майже на всьому сході України було оголошено повітряну тривогу. Наскільки знаю, пізно ввечері 22 вересня ПКС атакували Кременчук двома... «ракетами» (за офіційним Києвом). Одна була збита, інша влучила у «цивільну інфраструктуру», цим убила й поранила трьох.

2. БИТВА НА ДОНБАСІ

Куп'янськ-Сватове-Кремінна…

можна було б обговорювати це «годинами», я думаю, але «суть» така:

> — російська 1-ша танкова, 6-та та 20-та загальновійськові армії – уся «еліта» ВСрф (і дещо з 41-го батальйону тільки в районі Куп'янська) – **за перші три тижні цього місяця їм узагалі нічого не вдалося.**

Багато атакували, втрачали ще більше і часто були змушені відступати далі, ніж їхні вихідні позиції. Думаю, таким «відомим» частинам, як 2-га та 4-та гвардійські мотострілецькі, краще б повернутися до проведення першотравневих парадів у москві… звісно, якщо хтось не вважає «завоювання 200 метрів землі» в районі Синьківки новим рівнем «стратегічного успіху» для росії...

Бахмут…

росіяни все ще мають серйозну проблему з усвідомленням того, що сталося з трьома їхніми бригадами в районі між Кліщівкою та Курдюмівкою (на південь від Бахмута) за останні два тижні. Вони скаржаться на перевагу української

артилерії, на касетні снаряди, на те, що вони розгорнуті в радіусі 50 метрів від позицій ЗСУ й тому не можуть їх «обійняти» для власної безпеки), на те, що українці виснажують їх своїми безперервними атаками малих груп, у співпраці зі значною кількістю саперів і хорошою технічною підтримкою, а ще з повітря (так, також з вертольотів ПС ЗСУ: здається, вони влучили погано, кілька російських підрозділів рухаються в контратаку), і на те, наскільки ЗСУ переважають у кількості БПЛА... Та це ж просто несправедливо! …ох вже ці українські бойовики…

Тим часом у Курдюмівці точаться бої, а в районі Озарянівки йде наступ ЗСУ.

Авдіївка та Мар'їнка….

наскільки мені відомо, «новин немає».

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Повідомлення росіян із півдня Запорізької області, південного заходу Донецької та південних околиць Бахмута дуже схожі:

українська артилерія веде щільний вогонь, важкі обстріли касетними снарядами, «все горить»; вредні українці більше не дозволяють російським вертольотам влаштовувати обстріли, коли заманеться; професійне і якісне розмінування російських мінних полів; артилерія росіян страждає через контрбатарейний вогонь двох українських артилерійських бригад (які постійно змінюють позиції) — і обидві стріляють з-поза меж досяжності російських гармат; багато українських дронів… та ще й всюди сама брехня, особливо у доповідях російських офіцерів вищому командуванню… але нічого, росіяни ж дюжже шильні, набагато прохвесійніші, тож пиримога неминуча…

Ну, а тепер за напрямками:

Вугледар…

На початку цього тижня українці контролювали приблизно дві третини Новомайорського, але їм довелося трохи відступити після серії контратак росіян, що мали потужну підтримку з повітря.

Цей район найближче до російських авіабаз далі на південь, і підрозідли ЗСУ це дуже відчувають. Разом з тим, у четвер вранці українці знову зайняли центр… та я не можу підтвердити заяви про повне звільнення цього села чи Новодонецького, які поширилися й ходять колами уже два дні.

Старомайорське-Старомлинівка…

Здається, більшість боїв наразі зосереджено довкола Новодонецького, там українці розчищають кілька проходів через російські мінні поля: це село досі

розташоване посеред «головного російського мінного поясу», і росіяни надсилають сюди підкріплення ще з червня.

Новопрокопівка-Вербове…

За минулі 7-10 днів, попри комбіновані атаки 291-го мотострілецького полку та 104-го полку ВДВ на Роботине, ЗСУ відтіснили росіян від західних (на півкілометра-кілометр) та південних (десь на кілометр) околиць Роботиного, проте на півночі та сході Новопрокопівки українці наразі тримаються за крайні будинки і поки не змогли просунутися далі.

Також українці захопили більшу частину так званої «лінії ільчєнкова» (це низка міцних російських фортифікацій на північ і на південь від першого протитанкового рову) на сході й південному сході від Новопрокопівки.

…А російська 810-та бригада морської піхоти, схоже, зазнала під Копанями таких втрат, що десь 5-6 днів тому їй довелося відійти назад до Токмака. До того ж, відчувши на власній шкурі кілька обстрілів українськими касетними снарядами, 108-мий полк ВДВ («підрозділ», який, за чутками, «глибоко увійшов у східний фланг українців», на північ від Вербового) почав відмовлятися виконувати накази і наступати, навіть утік із кількох своїх позицій — тож його довелося замінити десантниками 234-го полку…

Щодо Вербового:

> росіяни облаштували нові величезні мінні поля на півночі й на півдні від села та задіяли тут 387-мий полк ВДВ (44-та дивізія ВДВ), тож українці водночас розміновують проходи і просуваються — насамперед на південь та південний захід від Вербового.

Ще раз спробую «прояснити» кілька речей:

> **-— основна проблема для ЗСУ на цій ділянці фронту — не російські протитанкові рівчаки, не «зуби дракона» і навіть не величезні мінні поля. Справа не в них. Хоч як дивно це прозвучить: самі по собі такі перешкоди не становлять проблеми — якщо їх не захищають.**

Приберіть їх, і вони не заважатимуть.

Але

> **— їх щосили захищають, та ще й за допомогою цілого комплексу фортифікацій, у які під зав'язку напхано тисячі росіян.**

Щоб здолати таке поєднання, потрібно чимало часу — розмінування мільйонів російських мін саме по собі складна і небезпечна справа: значно важче стає, коли під час роботи вас обстрілюють.

Наразі ЗСУ чудово дає собі раду із розмінуванням, знищенням більшості російських вантажівок та броньовиків, які використовують для постачання (саме тому так багато підрозділів ВСрф скаржаться на нестачу зброї, набоїв, їжі, води тощо).

Також українці вправно нищать машини, які росіяни намагаються використати, щоб побудувати нові укріплення.

Але у росіян цього добра ще «тисячі». Не мусить бути навіть тіні сумніву:

> **— росіяни продовжать робити все, що тільки зможуть, аби утримати свою «першу» (і єдину) лінію оборони та стримати наступ українців у напрямку *Токмака*.**

***

№ 2.087

Володимир Сівкович — біографія. 30 років зради.

Частина 1 із 5

Як штучний інтелект бачить Володимира Сівковича

2023-07-31

Dmytro Zolotukhin

Jul 31

Щойно виповнився рік як Державне бюро розслідувань (ДБР) оголосило підозру у державній зраді екс-заступнику секретаря РНБО Володимиру Сівковичу.

5-а служба ФСБ РФ створила спеціальну групу, яку очолив начальник 9 (“українського”) управління департаменту оперативної інформації 5-ої служби ФСБ Ігор Чумаков. До цієї ж групи залучили і Володимира Сівковича, який координував діяльність ексначальника ГУ СБУ в Криму Олега Кулініча, про справжні відносини якого з Іваном Бакановим і досі нічого не відомо.

Володимир Сівкович та Олег Кулініч намагалися розставляти на ключові посади в держапараті “своїх” людей, щоб впливати на державні рішення. Для цього потрібні були гроші. І, схоже на те, що це могли б бути гроші державного бюджету України, які б використовувалися для фінансування розвідувально-підривної діяльності проти України.

Як таке можливо, запитаєте ви?! У квітні 2023 року ДБР провели обшуки у 15-ти компаніях, які контролюються підозрюваним у державній зраді Володимиром Сівковичем, але, як вияснили журналісти “Економічної правди”, за тими обшуками нічого не послідувало, а компанії продовжили спокійно функціонувати. Зокрема, одна з компаній — “АРМА Моторс” — продовжила вигравати державні тендери на постачання автомобілів тим самим правоохоронним органам.

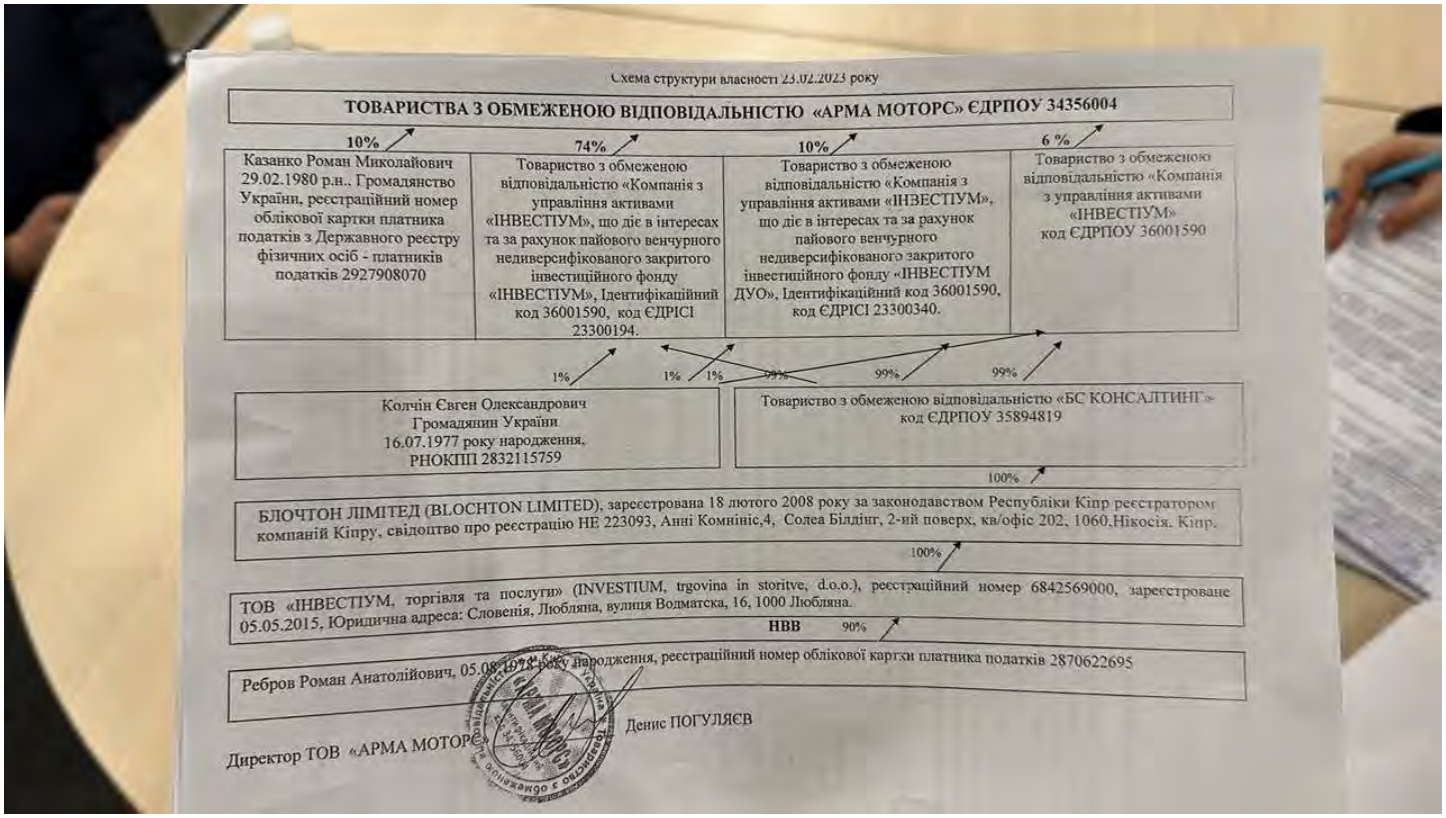

Схема, ймовірно, знайдена під час обшуків у компанії "АРМА-Моторс"

24 липня 2023 року журналістка BBC News Україна Оксана Тороп опублікувала статтю, в якій йдеться про те, що розслідування про державну зраду співробітників українських спецслужб рухаються вкрай повільно. Тому, доцільно було б познайомити українську громадськість з Володимиром Сівковичем ближче та розповісти детальніше про його кар'єру і загрозу, яку він і його мережа знайомств створює для України.

1. Кар'єра в КДБ СРСР

Знайти інформацію про Сівковича доволі важко, адже його "кар'єрна" біографія починається більш ніж 30 років тому, коли можливості інтернету не були розвинуті. Тому, доводиться шукати офлайнові джерела інформації. Як, наприклад, примірник "Газети "2000" від 24 жовтня 2002 року, в якій Володимир Сівкович у своєму власному інтерв'ю розповідав про своє життя.

Окремі джерела, які частково передрукували текст цього інтерв'ю, пишуть, що за власними словами Сівковича "После училища связи имени Калинина, а я закончил инженерный факультет, уехал в Ереван начальником Центра космической связи. Потом отправили в Москву в школу КГБ, а затем вернулся в Армению. Быстро рос по должностям… Когда началась местная война, я считался уже в числе основных руководителей Комитета в республике."

Біографія Сівковича дійсно говорить про те, що в 1982 році він закінчив Київське вище військове училище зв'язку ім М. І. Калініна за спеціальністю "радіоінженер", після чого був направлений на службу в Закавказзя, де 1983 року перейшов в КДБ.

Далі Сівкович говорить, що продовжував свою службу у Західній групі військ (ЗГВ) у Германській демократичній республіці (ГДР), де займався контррозвідувальними операціями та активними заходами проти спецслужб ФРН, США та Франції.

Окремі екс-службовці радянських спецслужб говорять що в кінці 80-х років представники КДБ у ГДР здебільшого опікувалися питаннями стану радянського майна, яке знаходилося на території Німеччини. Звичайно, не існує можливостей достеменно довідатися про процеси розкрадання нерухомості, вмісту складів, а, подекуди, і зброї, в період розвалу СРСР (1990–1991 роки). За різними оцінками, остаточна вартість радянського військового майна на території Німеччини, станом на 1991 рік оцінювалася в суму від 8 до 30 мільярдів західногерманських марок. Ласий шматок для жвавих комбінаторів.

Чим і як Володимир Сівкович займався в ГДР, на жаль, не відомо і можливостей підтвердити будь-яку інформацію на даний момент немає. Однак, відомо, що у віці 31 року він полишає службу в КДБ та повертається в Україну.

2. Від КДБ до бізнесу

Одразу після того, як Володимир Сівкович освоївся в Києві, він починає масштабну та інтенсивну бізнес-діяльність. 12 жовтня 1992 року Подільською районною адміністрацією міста Києва зареєстровано акціонерну компанію “М.Ф.С.” (MFS) під номером 0089–1175.

Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців” було прийнято аж 15 травня 2003 р. Тому, у відкритому доступі не існує жодної інформації про цю юридичну особу, оскільки вона була ліквідована згідно з ухвалою Арбітражного суду м. Києва (нині Господарський суд м. Києва) за номером 17/19 від 27.12.1999 року за позовом ДПІ у Подільському районі м. Києва до акціонерної компанії “М.Ф.С.”, очевидно, поданого, у зв’язку з заборгованістю компанії зі сплати податків. Суддя Отрюх Борис Валентинович ухвалив затвердити ліквідаційний баланс “М.Ф.С.” від 06.11.1998 та виключити компанію з державного реєстру.

Інформаційні довідки та копії документів свідчать про склад акціонерів компанії “М.Ф.С.”, а також про те, що посаду керівника компанії з 1992 по 1996 займав Володимир Сівкович. Останнє підтверджується офіційними біографічними довідками Сівковича, в тому числі і на сайті Центрвиборчкому.

До складу співзасновників компанії входили наступні особи:

1) Чередніченко Сергій Анатолійович;

2) Терженель Оксана Миколаївна;

3) Смолка Олександр Анатолійович;

4) Притика Олександр Якович;

5) Ганаєвич Олександр Анатолійович;

6) Мариненко Олег Ігорович;

7) Сидоренко Олексій Святославович;

8) Осипенко Петро Миколайович;

9) Хмель Анатолій Олексійович;

10) Болобан Всеволод Вікторович;

11) Сидоренко Ігор Васильович.

У документах, які вдалося знайти, йдеться про те, що компанія займалася інвестуванням у виробничі та наукові програми, проведенням науково-дослідних, конструкторських та технологічних робіт, та, навіть, наданням медичних послуг та дослідженнями в медичній сфері.

Сівкович очолював компанію з грудня 1992 по серпень 1996, після чого його на посаді змінив Оліфір Олег Володимирович.

За даними сервісу Youcontrol, 15 травня 1997 року, коли, ймовірно, могла бути розпочата процедура банкрутства вищезгаданої компанії Сівковича, було створено ще одне акціонерне товариство, яке так само носило скорочену назву “М.Ф.С.” (“Міжрегіональний фондовий союз”, 24917996). До складу бенефіціарів компанії увійшло ряд українських банків, щоб здійснювати діяльність в сфері утримання цінних паперів та інших активів.

Серед іншого, ВАТ “Міжрегіональний фондовий союз” отримало контроль над частиною майнового комплексу міжнародного аеропорту міста Запоріжжя за адресою вул. Блакитна, 4. Пізніше, будівля та земельна ділянка за цією адресою перейшли у власність новоствореної “Авіакомпанії “Константа”, яка належала кільком офшорним компаніям, пов’язаним з Костянтином Григоришиним.

Підтверджень зв’язку між двома компаніями з однаковою назвою — ліквідованим у 1999-му “М.Ф.С.”, яке очолював Сівкович, та “М.Ф.С.”, створеним у жовтні 1995 року — поки що знайти не вдалося.

3. Авіабізнес Володимира Сівковича та його друзів

Майже одночасно з появою акціонерної компанії “М.Ф.С.”, з’являється закрите акціонерне товариство “Авіакомпанія “Віта”. Згідно з відомостями сервісу “Youcontrol”, власником “Авіакомпанії “Віта” була панамська

офшорка “DERTALEN CORPORATION”, яку у вересні 1996 року змінила акціонерна компанія “М.Ф.С.”

11 листопада 1996 року замість “М.Ф.С.” акціонерами стали Сівкович Володимир Леонідович та Сляднєв Олег Всеволодович.

Сляднєв Олег Всеволодович

Партнер Сівковича по авіабізнесу Олег Сляднєв виявився дуже цікавою фігурою. Його біографія є менш відомою ніж його партнера, але не менш насиченою і багатою. Сляднєв, нібито, закінчив Харківське військове училище тилу.

За даними сервісу “Youcontrol”, в 90-х році він очолював приватне підприємство “Олег” (14104134), зареєстроване у Харкові. У зв’язку з тим, що перереєстрація компаній до єдиного державного реєстру була дуже проблематичною, повних даних про бенефіціарів цього підприємства немає.

Пізніше Олег Сляднєв став одним з бенефіціарів та керівником ще одного харківського підприємства ТОВ “Союз-трейд” (31559315). У 2004 році, українське видання “Деловая неделя” писало, що “Союз-трейд” пов’язаний з російською компанією “Аерокомп” (7730149694). До речі, особа на ім’я Сляднєв Олег Всеволодович фігурвала і серед засновників цієї російської компанії.

“Союз-трейд”, нібито, володів пакетом акцій Харківського тракторного заводу (ХТЗ) у розмірі 22,48%. За даними керівництва ХТЗ, ця компанія раніше була обрана дилером-дистриб’ютором харківського підприємства по Росії, але у 2003 зірвала контракт на поставку в РФ 1000 тракторів ХТЗ, за що була піддана серйозній критиці з боку дирекції заводу, після чого з неї були зняті дистриб’юторські повноваження.

Після цього, вказаний пакет ХТЗ у квітні 2004 року придбав “Укрсиббанк”, який, на той момент, належав Олександру Ярославському.

Вже у 2005-му році Сляднєв починає фігурувати в медіа як перший заступник генерального директора державної літакобудівної корпорації “Національне об’єднання “Антонов”. А також, як один з радників віце-прем’єр-міністра Анатолія Кінаха, який дуже прискіпливо та цілеспрямовано критикує тодішнє керівництво Харківського авіабудівного заводу (ХАЗ, нині — ХДАВП) — Павла Науменка.

А от наступному керівнику ХАЗ Анатолію Мяліці той самий Сляднєв, нібито, допоміг передати “Газпрому” літак Ан-74, в обмін на енергоносії. Так чи інакше, а скандали навколо ХАЗ не припинялися ні на хвилину. Анатолія Мяліцу звільнили з посади керівника в 2015 році за нормами закону “Про очищення влади”.

Що ж стосується Олега Сляднєва, то крім участі в російській компанії “Аерокомп” він також фігурує у ТОВ “Аеротрейд” (7730506177). При цьому у 2002 році він балотувався в народні депутати від блоку політичних партій “Блок Віктора Ющенка “Наша Україна”. Тоді як його партнер виявився його “політичним опонентом” і балотувався в той же період за мажоритарним виборчим округом № 93.

З 1998 року до Сівковича і Сляднєва у складі бенефіціарів “Авіакомпанії “Віта” приєднується Цвєтков Володимир Вікторович, про якого, на відміну від перших двох, відомо зовсім небагато. Трохи згодом, до складу бенефіціарів додається і офшорна компанія “EASTMOUNT TRADING LIMITED” (Велика Британія).

З 2016 року в “Авіакомпанії “Віта” повністю змінюються акціонери, але не стиль роботи. Згодом, компанія потрапляє в скандал пов’язаний з незаконною забудовою в Києві.

Партнер Сівковича — Цвєтков Володимир Вікторович та його син Андрій у 1998 році отримують контроль над акціонерним товариством закритого типу “Авіакомпанія “Вітаір” (21478473), зареєстрованого в Києві ще з 1994 року (за даними “Youcontrol”). В 2004 році вони збільшують статутний капітал.

За даними російського онлайн-сервісу russianplanes.net, в 90-ті роки компанія “Вітаір” оперувала повітряним вантажним флотом з шести літаків Ан-74, які були виготовлені в різний час на вищезгаданому Харківському авіазаводі. До “Вітаір” вони потрапляли або одразу з заводу, або від КБ “Антонов”. Історія кожного з цих літаків є вкрай цікавою. Однак, тільки один з них повернувся в Україну. З вересня 2021 року Ан-74 з бортовим номером UR-UZN експлуатує “Авіакомпанія “Константа”.

Сляднєв, Цвєтков та британська “Eastmount Trading Limited” зустрічаються у складі бенефіціарних власників у ще одній компанії — ТОВ “Віта-окс” (34716791), яка фігурує як філія “Авіакомпанії “Віта”. А, Олег Сляднєв, згідно з даними сервісу “Youcontrol” зустрічається у ще одній цікавій юридичній особі — ТОВ “Науково-дослідний та технічний центр “РОТОР” (19499574), зареєстрованій у 1993 році. Цікавість викликає те, що часткою розміром 3% в цій компанії володів екс-міністр з питань стратегічних галузей промисловості України Уруський Олег Семенович.

4. Народний депутат Володимир Сівкович

Українські парламентські вибори 1998 року відбулися 29 березня 1998. Половина депутатів Верховної Ради обиралися на пропорційній основі в загальнодержавному окрузі, іншу половину було обрано у 225 одномандатних округах. На цих виборах Володимир Сівкович балотувався до Верховної Ради України вперше по мажоритарному виборчому округу № 92, до якого входив і його рідний Ставищенський район, де він народився 17 вересня 1960 року в с. Гостра Могила, що у 40 кілометрах від Білої Церкви.

Згідно даних “Вікіпедії”, на момент виборів Володимир Сівкович займає також посаду голови адміністративної ради ЗАТ “Міжнародний Медіа Центр — СТБ”, в той час, коли керівником цього ж підприємства є Княжицький Микола Леонідович.

На виборах 1998 року Сівкович займає 2-ге місце з 11 кандидатів та не потрапляє до парламенту, очікувано програвши більш досвідченому політику Олександру Морозу. Хоча, Володимир Леонідович, як досвідчений кадебешник, перестрахувався і балотувався також від виборчого блоку “Партія праці та Ліберальна партія — разом!”, № 9 в списку, але також не пройшов.

На парламентських виборах 2002 року Сівкович враховує усі помилки та знову балотується від одномандатного виборчого округу як самовисуванець (автобіографія і програма). Однак, вже намагається пройти в парламент від сусіднього 93-го одномандатного виборчого округу, який подарував українському парламентаризму таких народних депутатів як любитель коней Олександр Онищенко та “слуга народу” Ганна Скороход.

На цей раз, набравши 229 голосів, він стає народним депутатом та постійно переходить з фракції у фракцію, шукаючи себе. З червня 2002 року Володимир Сівкович стає головою підкомітету з питань економічної безпеки та діяльності оборонно-промислового комплексу, військового та військово-технічного співробітництва Комітету з питань національної безпеки і оборони. Схоже саме цим рішенням Сівкович відкриває для себе сходження на владний та комерційний “олімп”, який закінчиться для нього в агентурному апараті ФСБ.

Вже у березні 2006 року Володимир Сівкович йде в парламент по списку “Партії регіонів” під номером 80, а на позачергових виборах 2007 року — під номером 78 та публікує свою офіційну біографію.

СІВКОВИЧ Володимир Леонідович

Народився 17 вересня 1960 року в с. Гостра Могила Ставищенського району Київської області. Має вищу освіту, в 1982 році закінчив Київське вище військово-інженерне училище зв’язку за спеціальністю: радіозв’язок; у 2000 році – Київський національний економічний університет за спеціальністю: міжнародна економіка; в 2005 році – Київський університет права Національної академії наук України за спеціальністю: юрист.

1977–1992 рр.– служба в Збройних Силах; 1992–1993 рр.– президент АК „Віта”, м. Київ; 1993–1995 рр.– президент АК „М.Ф.С.”, м. Київ; 1995–1997 рр.– голова ради директорів АК „Віта”, м. Київ; 1997–1998 рр.– голова адміністративної ради ЗАТ „Міжнародний Медіа-Центр СТБ”, м. Київ; 1998 р.– помічник Президента України; 1998–2002 рр.– голова спостережної ради ЗАТ „Авіакомпанія „Віта”, м. Київ. Народний депутат України 4-го скликання. Нагороджений орденом „Дружби народів”. Член Партії регіонів.

5. Сівкович — український “Віктор Бут”?

У грудні 2022 року США обміняли засудженого російського торгівця зброєю Віктора Бута на американську баскетболістку Брітні Грайнер, яка була затримана у РФ за знайдені наркотичні речовини (масло канабісу) в аеропорту.

Його було заарештовано у Таїланді в березні 2008 року. А в 2009 році, в тому самому Таїланді спалахнув скандал з українським літаком, який, нібито, перевозив зброю. Аж у 2010-му Бута видали Сполученим Штатам.

Після розпаду СРСР Бут, як і Сівкович, перейшов з військової сфери у бізнес та, як і Сівкович, заснував авіакомпанію, яка надавала повітряно-вантажні послуги. Як згодом виявилося, літаки Бута доставляли зброю в найгарячіші точки планети, продовжуючи війни і страждання людей.

Існує гіпотеза про те, що Володимир Сівкович обрав для балотування 92-й та 93-й виборчі округи не тільки тому, що там знаходиться його “мала Батьківщина”. Навколо Білої Церкви у спадок від Радянського Союзу залишилася численна кількість складів військового майна, з яким, очевидно, Сівкович навчився вправлятися ще під час військової служби в Німеччині.

Окрім масштабного аеродрому, в околицях Білої Церкви були склади авіадвигунів, амуніції та запасних частин для літаків стратегічної авіації, арсенал озброєнь полку дальньої авіації (в/ч 48214), маса інших військових об’єктів колишнього Київського воєнного округу. Все це майно лежало і чекало на господаря. І, він з’явився… Адже, позиція голови підкомітету парламенту з питань економічної безпеки та діяльності оборонно-промислового комплексу, військового та військово-технічного співробітництва надає величезні можливості для підприємливих людей.

Окремі джерела свідчать, що в 1990-х роках Сівкович починає активно контактувати з Андрієм Федоровичем Кукіним, який, після закінчення Київського вищого загальновійськового командного училища імені Фрунзе, почав свою кар'єру в ГРУ ГШ ЗС СРСР, звідки у 1985 році перевівся до військової контррозвідки КДБ Київського гарнізону, де після проголошення незалежності, дослужився до посади заступника начальника відділу Головного управління військової контррозвідки СБУ.

Кукін Андрій Федорович

У 1994 році Кукін очолив Другу службу Головного управління військової контррозвідки СБУ, яка працювала над аналітикою в сфері українського оборонного потенціалу. А в 1996 році, коли Сівкович почав опікуватися "Авіакомпанією "Віта", Кукін очолив державну компанію "Укрспецекспорт", яка відігравала ключову роль у здійсненні торгівлі озброєннями та товарами воєнного призначення.

У 1998 році Сівкович йде на свої перші парламентські вибори, а Кукін залишає "Укрспецекспорт", щоб очолити Державне підприємство Міноборони України "Українська авіаційна транспортна компанія" (УАТК, 24964464), яка контролювала повітряний флот вантажної авіації чисельністю понад 150 літаків різного типу, у тому числі 98 літаків Іл-76(78), 2 літаки Ан-12, по одному — Ан-26 та Ту-154, 5 вертольотів Мі-8МТ і т.д.

Крім літаків, "УАТК" під проводом Кукіна контролювала ще й наземну інфраструктуру. Так, наприклад, у Запоріжжі навіть була створена філія підприємства ДП МОУ Українська авіаційна транспортна компанія "Аеропорт

Запоріжжя вантажний” (24969763), яка стала фігурантом десятків судових документів, в тому числі, щодо кримінальних процесів щодо зловживань.

На посаді гендиректора “Укрспецекспорту” Кукіна змінює Валерій Іванович Малєв, який очолює компанію-продавця української зброї аж до своєї трагічної загибелі в 2002 році у досить дивній автокатастрофі, врізавшись у вантажівку, як колись В’ячеслав Чорновол.

Нарешті, аж у 2003 році, коли Володимир Сівкович вже має статус народного депутата, людина на ім’я Кукін Андрій Федорович, за даними “Youcontrol”, майже на рік стає генеральним директором “Авіакомпанії “Віта”, яка належить Сівковичу. Це може свідчити про попередню тісну співпрацю між Сівковичем та Кукіним, яка вилилася у призначення останнього керівником ключового підприємства Сівковича.

Після перемоги Віктора Януковича на президентських виборах 2010 року з 11 березня по 13 жовтня Володимир Сівкович займав пост віце-прем’єра, відповідального за силовий блок. А, з жовтня 2010 Сівкович стає заступником Секретаря РНБОУ Раїси Богатирьової.

6. Вечеря у київському ресторані: Григоришин та Сівкович

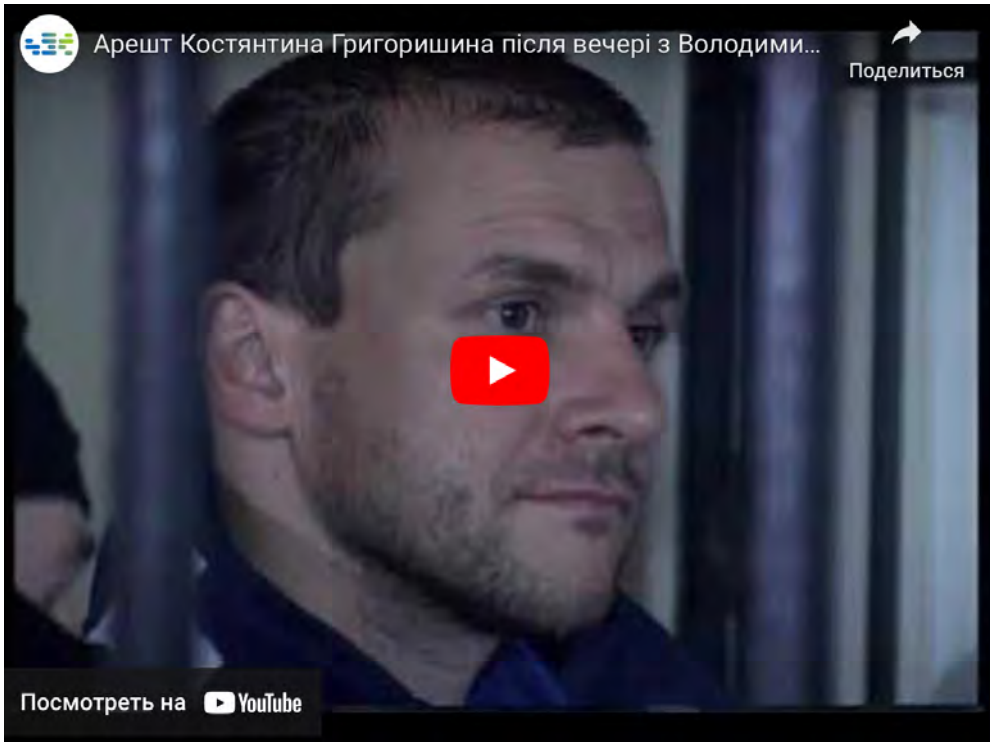

Відео

Після втечі прем’єр-міністра України Павла Лазаренка, який відігравав для Костянтина Григоришина роль “даху”, під яким він здійснював успішний бізнес на території України, Григоришин почав активно шукати нових партнерів в політичній площині.

На жаль, цей пошук виявився невдалим. Після фінансової підтримки партії “Яблуко”, яка не пройшла до парламенту на виборах, Григоришин наразився на потужний тиск з боку представників партії СДПУ(о) Григорія Суркіса та Віктора Медведчука. Цей тиск вилився у жорсткий підлаштований арешт співробітниками ГУБОП МВС України та проведення певного часу в камері.

Однак, обставини цього арешту, для вивчення біографії Володимира Сівковича є набагато більш цікавими, аніж доля самого Григоришина. Як повідомляли експерти Харківської правозахисної групи, приблизно біля 1-ї години ночі з 11-го на 12-те жовтня 2002 року біля ресторану “Егоїст” в центрі м. Києва “скоєно напад на народного депутата Сівковича Володимира Леонідовича, депутата Печерського району м. Києва журналіста Кудіна Андрія Вячеславовича та підприємця, громадянина Росії, президента спільного україно-російського підприємства “Енергостандарт груп” Григоришина Костянтин Іванович”.

“Нападниками” виявилися правоохоронці, які за командою свого керівництва витягли Григоришина з автомобіля Володимира Сівковича, де знаходився і Кудін, та затягли його до своєї автівки, де, буцімто, підкинули наркотики, пістолет і патрони.

Доволі небагато медіа повідомили, що в той вечір Григоришин був в ресторані з двома чоловіками — Сивковичем та Кудіним. Більшість звернула увагу тільки на Сівковича, а — даремно, оскільки Сівковича, Кудіна та Григоришина могла об’єднувати тільки одна справа…

На своєму особистому сайті, Андрій Кудін повідомляє, що в період з 1995 по 2001 роки працював віце-президентом в “Авіакомпанії “Віта”, тобто, фактично, міг бути правою рукою Сівковича у його авіаційному бізнесі, який Сівкович починав разом зі Сляднєвим, про якого ми писали раніше.

За три з половиною роки до рокової зустрічі в ресторані “Егоїст”, у квітні 1999 року в рідному місті Костянтина Григоришина Запоріжжі, де він, фактично, почав своє сходження в українському бізнесі, засновують акціонерну компанію “Авіакомпанія “Константа” (20508143), яка отримує у свою власність будівлю за адресою вулиця Блакитна, 4 та земельну ділянку з кадастровим номером 2310100000:07:051:0427, на якій стоїть ця будівля.

Ця будівля і земельна ділянка були частинами Міжнародного аеропорту Запоріжжя, оскільки знаходилися на його території та формально належали Державному департаменту авіаційного транспорту України (Укравіатранс), а після рішення про його розформування у 1999 році передані до Фонду державного майна України (ФДМУ).

Нагадаємо, саме в цей час, близький контакт Сівковича — Андрій Кукін очолює “Українську авіаційну транспортну компанію” (УАТК, 24964464) та її філію “Аеропорт Запоріжжя вантажний” (24969763).

За три з половиною місяці до рокової зустрічі з Григоришиним в київському ресторані “Егоїст”, 25 червня 2002 року до державного реєстру вноситься інформація про те, що контроль над 57,59% акцій ВАТ “Авіакомпанія “Константа” отримує вищезгадана ВАТ “МФС” (24917996). Ще 42,22% залишається у ФДМУ. Про ці цифри свідчить архівна інформація про утримувачів цінних паперів, розміщена на порталі Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA).

Щоправда, у звітності за 2004 рік, розміщеній на тому самому порталі, можна побачити, що на ту саму дату — 25 червня 2002 року — склад акціонерів виглядав інакше.

Фонд держмайна так само утримував 42,22% акцій, а замість ВАТ “МФС” з’явилися три офшорні компанії, які у відкритих джерелах пов’язують з Костянтином Григоришиним: Energy Standart Group (CH55010293, Switzerlend (Швейцарія) — 24,99%, GRIXTEX LTD (487886, BVI) — 7.801%, TECHNOLUX LTD (516743, BVI) — 24,8%.

Таким чином, ВАТ “Авіакомпанія “Константа” та аеропортова інфраструктура запорізького аеропорту, яка належала державі до 1999 року, опинилася під контролем компаній Костянтина Григоришина, а до 2009 року кіпрська “Energy Standard Projects Limited” (HE 24084), що належала йому ж — консолідувала в своїх руках 57,6% “Константи”. В той же період Володимир Сівкович активно коментує конфлікт Григоришина за частку власності у телеканалі “Інтер”.

Можна, звичайно, шукати будь-які пояснення зустрічі, що відбулася в ресторані “Егоїст”, але, враховуючи те, як завзято Володимир Сівкович та Андрій Кудін кинулися захищати Григоришина, можна зробити обгрунтоване припущення, що вони просто захищали свої інвестиції, після того, як організували приватизацію частини Міжнародного аеропорту Запоріжжя компаніям, близькими до російського олігарха.

7. Володимир Сівкович та вплив на медіа

23 квітня 2013 року, за півроку до початку Революції Гідності, українські медіа облетіла новина про скандал навколо телеканалу “ТВі”. Процес отримання контролю над популярним опозиційним медіа супроводжувався зламами поштових скриньок керівництва та, ймовірною, підробкою підписів на документах.

Через три дні, тоді ще журналіст Сергій Лещенко, публікує на “Українській правді” підсумковий матеріал про те, що сталося з телеканалом, в якому пише, що однією з ключових дійових осіб скандалу був заступник генерального директора телеканалу з питань безпеки Олег Радченко. В тому самому матеріалі, Лещенко стверджує, що Олег Радченко є кумом Сівковича, а Сівкович міг мати безпосереднє відношення до захоплення телеканалу.

Костянтин Кагаловський, співвласник телеканалу “ТВі”, в інтерв’ю Лані Самохваловій, повідомив, Олег Радченко, нібито, сам сказав, що Сівкович є хрещеним батьком його доньки під час прес-конференції.

В кінці квітня 2023 року Олег Анатолійович Радченко виставив на сервісі Work.ua своє резюме, в якому вказав, що до 2010 року працював в державному секторі, зокрема, в органах внутрішніх справ та в податковій міліції, а згодом — в Державному управлінні справами (ДУС) та готелі “Президент”.

***

Володимир Сівкович — 30 років зради. Частина друга. Авіація

Володимир Сівкович

Dmytro Zolotukhin

Aug 6

Після публікації першої частини розслідування про присутність агентури ФСБ в Україні “Володимир Сівкович — біографія” я отримав шалений відгук від десятків людей, що наголошували на окремих епізодах історії Сівковича, які потрібно відобразити в розслідуванні. Однак, масштаб матеріалів та фактажу

настільки великий, що для його розкриття потрібен ретельний і поступовий виклад.

Щира подяка всім, хто продерся крізь десятки прізвищ, назв компаній, фактів і, все ж, дочитав першу частину розслідування. Друга частина про інтереси Сівковича в сфері авіації — ще більш складна. Про це можна судити за нещодавнім арештом екпрезидента АТ “Мотор Січ” В’ячеслава Богуслаєва, якому продовжили термін тримання під вартою до 9 вересня 2023 року, після того як він попросив включити його до списків на обмін з РФ, як колись обміняли відомого російського торговця зброєю Віктора Бута, що живе тепер в Росії.

Після розвалу СРСР Україна мала не тільки третій за величиною ядерний арсенал у світі разом з літаками стратегічної авіації, а ще й величезний парк транспортної авіації, який було розпорошено по приватним компаніям пострадянських країн, або й порізано на металолом. Тінь Володимира Сівковича та людей, які мали безпосередню близькість до нього, постійно маячить в історіях про вантажні літаки.

8. Авіакомпанія “Віта”

Як ми писали в першій частині розслідування, з 1996 року Володимир Сівкович стає офіційним співзасновником ТОВ “Авіакомпанії “Віта” (19037603) разом зі своїм партнером Олегом Сляднєвим. Пізніше до складу бенефіціарів приєднується Цвєтков Володимир Вікторович, який разом зі своїм сином Цвєтковим Андрієм Володимировичем також входять до складу співзасновників компанії зі схожою назвою АТЗТ “Авіакомпанія “Вітааір” (21478473). Крім того, в складі бенефіціарів з’являлася також “ІСТМАУНТ ТРЕЙДІНГ ЛІМІТЕД” (EASTMOUNT TRADING LIMITED, 03940886, Велика Британія). Серед осіб, які здійснювали контроль над цією британською компанією, вказано лише українця Володимира Ісаченка (1959 року народження).

Вірогідно, що це Ісаченко Володимир Борисович, який, згідно з даними сервісу “Youcontrol”, очолював “Авіакомпанію “Віта” з 2004 до 2019 року, отримавши цю посаду після Андрія Кукіна, екс-співробітника військової контррозвідки СБУ, який до призначення директором в “Авіакомпанію “Віта” очолював Державне підприємство Міноборони України “Українська авіаційна транспортна компанія” (УАТК, 24964464) та державну компанію “Укрспецекспорт”.

Ісаченко засвітився також і в приватному підприємстві “Інвестлендкон” (32772571), яка, за даними “Youcontrol”, входить у фінансово-промислову групу Романа Реброва. Ряд компаній, що входять в групу мали серед своїх колишніх бенефіціарів Олександра Сівковича, старшого сина Володимира Сівковича.

Британська офшорка “Істмаунт трейдінг лімітед” зустрічається поряд з іменами Олександра та Віктора Сівковичей в історичних даних наступних компаній:

1) ТОВ “Віта-ДКД” (34716943, філія “Авіакомпанії “Віта”, яка нині входить до групи Романа Реброва);

2) ТОВ “ДКД-04” (3192949, директором та засновником був Олександр Сівкович);

3) ТОВ “Віта-ОКС” (34716791, філія “Авіакомпанії “Віта” до складу засновників якої входили Олег Сляднєв та Володимир Цвєтков);

4) ТОВ “ПРО-ТВ” (32349000);

5) ТОВ “Атемс Текнолоджис” (33996529, пов’язана з Романом Ребровим);

6) ТОВ “Інвестиційна незалежна група” (32708930, група Романа Реброва);

7) ТОВ “Центр ембріональних тканин “Емселл” (21574461, група Романа Реброва);

8) ТОВ “Офісний центр “Висока вежа” (33192954);

9) ТОВ “Глобал проперті 24” (35016903, група Романа Реброва);

10) ТОВ “Голден реаліті” (35017840, група Романа Реброва);

11) ТОВ “Фінансова компанія управління активами” (35017877, група Романа Реброва);

12) ТОВ “Торговий дім “Інтертрейдінг” (33347727, група Інтергалбуд);

13) ТОВ “Юридичний консалтинговий центр” (30630517);

14) ТОВ “Енерго-міст” (30782148);

15) ТОВ “Енергетичний дім” (32709337, група Романа Реброва).

Крім того, директором ТОВ “Енергетичний дім” та ще ряду компаній був Провотар Олексій Анатолійович. Жінка на ім’я Провотар Світлана Леонідівна (з високою ймовірністю родичка останнього) була помічником депутата Володимира Сівковича впродовж усіх трьох скликань, коли той був членом українського парламенту.

У 1998 році партнер Сівковича, Цвєтков Володимир Вікторович, стає засновником ще однієї компанії зі схожою назвою АТЗТ “Авіакомпанія “Вітаір” (21478473) оператора вантажних авіаперевезень, який спеціалізувався на використанні літаків Ан-74 та їх модифікацій. В період з 1992 по 1995 роки “Вітаір” була оператором шістьох Ан-74, виготовлених

Харківським авіаційним заводом (ХАЗ), який нині носить назву Харківського державного авіаційного виробничого підприємства (ХДАВП). На той час їх бортові і заводські номери були -

1) UR-74008 / 36547095900

2) UR-74027 / 36547096920

3) UR-74043 / 36547096923

4) UR-74044 / 36547097936

5) UR-74031 / 36547098961

6) UR-74032 / 36547098962

Згодом ці літаки були передані російським та казахським компаніям. Однак, у вересні 2021 року, колишній борт UR-74008 повернувся до реєстрації в українській юрисдикції та отримав новий бортовий номер UR-UZN. Його експлуатантом стала ТОВ “Авіакомпанія “Константа”.

У 2005 році українська преса писала про те, що авіакомпанія “Вітаір”, що пов’язана з “Авіакомпанією “Віта” Сівковича, здійснювала аерофотозйомку для “Львівського облавтодору” (на суму близько 15,4 млн. грн.) та “Укрзалізниці” (на суму близько 50 млн. грн.).

Тодішній міністр внутрішніх справ Юрій Луценко жалівся, що “50 мільйонів перераховано — а літаки навіть не злітали! Коли ми подивилися на засновників цієї фірми, яка отримала гроші, і разом із якими структурами вони створили інші компанії — стає зрозумілим, що весь цей шум спрямований на самозахист”, натякаючи на те, що оточення Віктора Януковича, програвши в період “Помаранчевої революції”, намагалося пояснити викриті оборудки політичними переслідуваннями.

Історію кожного з вищевказаних Ан-74 можна частково відстежити за фотографіями на, так званих, “спотерських порталах”, де любителі авіафотографії викладають знімки літаків в різних аеропортах світу. Так, наприклад, Ан-74 (UR-74032), який експлуатувався “Вітаір”, був переданий у 1996 році до “Газпромавіа”, яка володіла 14-ма літаками різних модифікацій Ан-74. А, з 2012 року цей літак експлуатується акціонерною компанією “UTair”, яка пофарбувала “ліврею” літака у символіку ООН та здійснює польоти у країнах Африки.

Зокрема, в період з 2015 до 2019 років цей літак був сфотографований в аеропортах Центральноафриканської Республіки та Судану, де активно здійснює свою діяльність терористична група “Вагнера”.

9. Партнер Сівковича — Олег Сляднєв

Олег Всеволодович Сляднєв офіційно увійшов до співзасновників “Авіакомпанії “Віта” у вересні 1996 року. Крім авіакомпанії, він очолював та контролював харківське приватне підприємство “Олег” (14104134), що займалося торгівлею. З 1994 року “Олег” разом з угорською компанією “Томтекс ЛТД” стає співзасновником українсько-угорської юрособи “Олвест”, яку Сляднєв очолює 2002 року.

У 1998 році Сляднєв балотується в народні депутати по одномандатному виборчому округ № 181 (Зміївський район Харківської області). У своїй автобіографії, поданій до ЦВК, він вказує, що народився 1960 року, має вищу освіту, проживає в м. Харкові та є президентом українсько-угорського підприємства “Олвест”. На цих же виборах Сівкович балотується від 92-го виборчого округу.

Окрім “Авіакомпанії “Віта”, ПП “Олег” та українсько-угорського підприємства “Олвест”, Сляднєв з 2001 року входить до складу співзасновників ТОВ “Союз-трейд” (31559315), а також певний термін є його директором. З 2006 року він є співвласником компанії “Віта-ОКС” (філії “Авіакомпанії “Віта”). У 2007 році Сляднєв входить до складу співзасновників ТОВ “Науково-дослідний та технічний центр “Ротор” (19499574) разом з Олегом Уруським, який пізніше був призначений на посаду міністра стратегічних галузей промисловості. А пізніше очолює цю компанію.

17 липня 2005 року в ефірі програми “Час пік” на 5 каналі Олег Сляднєв публічно заявляє про зловживання керівників Харківського авіаційного заводу (ХАЗ). Кілька медіа, в тому числі і сайт “Подробиці”, який належав ТОВ “Національні інформаційні системи” та був частиною телеканалу “Інтер”, підхоплюють цю новину та титрують Сляднєва як радника першого віце-прем’єр-міністра України, яким на той момент був Анатолій Кінах в першому уряді Юлії Тимошенко. Ще до цього ефіру, заяви Сляднєва про, буцімто, банкрутство ХАЗу ширяться українськими та російськими медіа.

За словами Сляднєва, він побачив в діяльності голови Харківського авіазаводу (ХАЗ) “побудову фінансової піраміди”. На той момент, ХАЗ очолював український авіаінженер Науменко Павло Олегович, який помер в січні 2023 року. З кінця 90-х років Павло Науменко безпосередньо брав участь в організації серійного виробництва літаків Ан-140, Ан-74 та їх модифікацій, розроблених АНТК “Антонов”. Він був призначений директором ХАЗ у липні 2002 року, змінивши на цій посаді Анатолія Костянтиновича М’ялицю, та очолив створення і виробництво модифікацій Ан-74, унікального літака, який виготовлявся тільки на ХАЗ.

Сляднєв стверджував, що голова Контрольно-ревізійної комісії Микола Сивульський надіслав Юлії Тимошенко листа від 17 травня 2005 року, в якому, нібито, були розкриті факти сумнівних фінансових операцій на ХАЗ. За

словами Сляднєва, коли Олег Науменко очолив ХАЗ у 2002 році, то заборгованість підприємства становила близько 240 мільйонів гривень, а станом на травень 2005 року заборгованість становила, нібито, понад 1 мільярд.

Сляднєв переконував, що борги формувалися сумнівно, наприклад, шляхом укладення контракту на постачання двигунів між ХАЗ та угорською фірмою "Івокер груп кфт.", засновником якої була "Росток Груп Інтернешнл" (Делавер, США). Олег Сляднєв обурювався — навіщо купувати двигуни в Угорщині, якщо вони виробляються у Запоріжжі.

Крім того, Сляднєв вказував, що ХАЗ дозволив собі брати кредити, тоді як за перший квартал 2005 року реалізував лише один літак. Це, за словами Сляднєва, свідчило про фінансовий крах підприємства.

Через кілька місяців, в листопаді 2005 року, українське видання "Коментарі" з посиланням на "Главред", повідомило, що Олег Сляднєв може отримати високу посаду в авіакорпорації "Антонов". Про це писали і в російському "Комерсанті". За словами джерела журналістів видання "Главред" в Міністерстві промислової політики України, Сляднєв мав тісні відносини з попереднім очільником ХАЗ Анатолієм М'ялицею, який 5 листопада 2005 року був призначений генеральним директором державної літакобудівної корпорації "Національне об'єднання "Антонов", що була створена постановою Кабінету Міністрів від 14 липня 2005 р. на виконання указу Президента від 27 травня 2005 року.

10 листопада 2005 року на прес-конференції М'ялиця заявив, що корпорація "Антонов" не буде відповідати за борги ХАЗ. Очевидно це було сказано в контексті того, що рішенням української влади АНТК "Антонова", завод "Авіант", ХАЗ та "410-й завод" були об'єднані в одну корпорацію.

В той же період Сляднєв стає заступником М'ялиці в "Антонов" і починає активно коментувати майбутнє українського авіабудування та підтримує ініціативу мінпромполітики передати контроль за усім авіабудуванням в одні руки. Не виключено, що Сляднєв та М'ялиця могли активно співпрацювати в період перебування М'ялиці на посаді спочатку заступника генерального директора, а потім гендиректора ХАЗ в період з 1994 по 2002 роки. Це саме той час, коли авіакомпанія "Вітаір" оперувала шістьма Ан-74, три з яких отримала прямо з заводу ХАЗ.

Поступившись посадою директора ХАЗ Науменку, М'ялиця був призначений на посаду міністра промислової політики в уряді Віктора Януковича, на якій пробув до січня 2004 року. Після перемоги "Помаранчевої революції", М'ялиця став радником прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко. В той самий час, Сляднєв став радником першого віце-прем'єр-міністра Кінаха.

Звісно, 20 років потому дуже важко реально встановити, чи дійсно Сляднєв і М'ялиця мали домовленості, які могли б сприяти розвитку бізнесу Володимира Сівковича та його партнерів. Однак, так чи інакше, їхні спільні дії закінчилися успішно, і в квітні 2008 року Анатолій М'ялиця знову стає генеральним директором Харківського авіазаводу та полишає цю посаду аж після перемоги "Революції гідності" в 2015 році. Тоді, новим генеральним директором стає Сунцов Ігор Павлович, якого вже у 2021 році оголосили в розшук, за розтрату коштів державного підприємства.

З усього видно, що ХАЗу ніколи не щастило, але його найдраматичніша історія ще попереду… Активна медіа-присутність Сляднєва у липні 2005 року не пройшла повз увагу, і через кілька днів після його виступу на телебаченні на окремих українських сайтах публікують своєрідний "відгук" на критику Сляднєва, в якому проливають світло на його біографію та розповідають про його досвід торгівлі тракторами харківського заводу "ХТЗ" з покупцями з Російської Федерації, а також про передачу одного літака Ан-74 "Газпрому" в обмін на постачання енергоносіїв.

У публікації фігурує інформація і про замах на життя Сляднєва в Москві, і про банкрутство українсько-угорської компанії "Олвест", яке завдало значних збитків українським енергетичним підприємствам "Газ України" та "Нафтогаз".

Вже в лютому 2006 року журналіст видання "Дзеркало тижня" Роман Слобідський публікує матеріал, в якому стверджує, що корпорацією "Антонов" насправді керує не М'ялиця, а його підприємливий заступник — Сляднєв. Крім посилення своїх позицій в сфері авіабудування, Олег Сляднєв намагається увійти до великої політики. У 2002 та 2006 роках Сляднєв балотується до Верховної Ради України за списками блоку "Наша Україна" Віктора Ющенка, однак не проходить до парламенту.

Разом з тим, у 2002 році в Російській Федерації реєструється компанія ООО "Аерокомп", засновником якої є особа на ім'я Сляднєв Олег Всеволодович, та функціонує увесь той час, коли Сляднєв, фактично, керує авіабудівною галуззю України.

У 2004 році Сляднєв, буцімто, захистив кандидатську дисертацію "Управління проектами створення модифікацій пасажирських та транспортних літаків в умовах ринкової економіки".

Згідно з даними сервісу "Youcontrol", у 2008 році Сляднєв, Сівкович та Цвєтков перестають фігурувати у списку співзасновників "Авіакомпанії "Віта". Натомість, їх замінює вже вищезгадана офшорна компанія "Істмаунт трейдінг лімітед".

10. Чи є "константою" вплив ФСБ на українську авіацію?

В першій частині розслідування ви вже могли прочитати про зв'язок між Володимиром Сівковичем та російським олігархом з Запоріжжя Костянтином Григоришиним. Його заарештували після ділової вечері з Сівковичем та віце-президентом "Авіакомпанії "Віта" Андрієм Кудіним.

У 1998–1999 роках металургійний бізнес Костянтина Григоришина, який він починав в Москві та запустив у рідному Запоріжжі, вже набув глобальних масштабів. Як будь-який пристойний олігарх він мав придбати собі пасажирський літак для особистих чартерних перельотів з аеропорту Запоріжжя та у зворотному напрямку.

Першим таким літаком Григоришина був пасажирський Як-40. Однак, мати свій літак — ще не означає вільно ним користуватися і дешево обслуговувати. Тому, ймовірно, Григоришин був зацікавлений у сфері авіабізнесу, що й могло стати підставою його тісного спілкування з Сівковичем та Кудіним в ту злощасну ніч в київському ресторані "Егоїст" в 2002-му.

Щоб здійснювати експлуатацію літаків, компанія має відповідати певним вимогам щодо її активів, експертизи та персоналу. Активів в аеропорту Запоріжжя було вдосталь. Однак, усі вони належали державі.

В 1998 році керівником Державного підприємства Міноборони "Українська авіаційна транспортна компанія" стає Андрій Кукін, який після звільнення з цієї посади в 2003-му очолює "Авіакомпанію "Віта". З великою долею вірогідності можна припустити, що інтерес до інфраструктурного комплексу аеропорту Запоріжжя став зростати саме з того моменту, коли Андрій Кукін почав особисто розбиратися із "залишками" майна радянського Запорізького авіаційного загону.

Сервіс "Youcontrol" дає можливість ознайомитися з постановою суду, де вказано, що відповідно до довідки державної податкової інспекції у Шевченківському районі міста Запоріжжя від 05.05.2010 №6097 філія «Української авіаційної транспортної компанії "Аеропорт Запоріжжя Вантажний" перебуває на обліку у державній податковій інспекції у Шевченківському районі міста Запоріжжя як платник податків з 11.05.1998.

Іншими словами, близька до Сівковича людина могла контролювати і повітряний флот вантажної авіації і наземну інфраструктуру, зокрема в рідному для Григоришина Запоріжжі, де і було створено "Авіакомпанію "Константа", шляхом відчуження частини державного майна Запорізького аеропорту. Спочатку майно перейшло під контроль ВАТ "МФС", історія якого була описана в першій частині розслідування.

Найменування юридичної особи	Код за ЄДРПОУ	Місцезнаходження	Дата внесення до реєстру	Кількість акцій, штук	Від загальної кількості акцій, %
Всього	дн	дн		9336430	99.81
ФДМУ	00032945	м. Київ, вул. Кутузова, 18-9	1999-12-31 00:00:00	3949330	42.22
ВАТ "МФС"	24917996	м. Київ, вул. Ветрова,7б	2002-06-25 00:00:00	5387100	57.59

А, потім, під контроль офшорних компаній Григоришина.

Найменування юридичної особи	Код за ЄДРПОУ	Місцезнаходження	Дата внесення до реєстру	Кількість акцій, штук	Від загальної кількості акцій, %
Energy Standart Group	CH55010293	Switzerlend (Швейцария)	2002-06-25 00:00:00	2337560	24.99
GRIXTEX LTD	487886	Британські Віргінські о-ви	2002-06-25 00:00:00	729744	7.801
TECHNOLUX LTD	516743	Британські Віргінські о-ви	2002-06-25 00:00:00	2319790	24.8
дн	Всього	дн		9336430	99.81
ФДМУ	00032945	м. Київ, вул. Кутузова, 18-9	1999-12-31 00:00:00	3949330	42.22

З 2011 року 99,8% “Константи” контролює григоришинська “ENERGY STANDARD PROJECTS LIMITED” (НЕ 24084), а в грудні 2016 року продає всю цю частку офшорній компанії “AP Holdings Limited”, яка є частиною “Aero-Pioneer Group”, до складу якої входять зареєстровані у різних юрисдикціях компанії: “AERO-PIONEER of AFRICA” (Уганда, Кенія, Занзібар), “Airgenium Inc.” (штат Делавер, США), “Aero-Pioneer DWC” та “AP Holdings Limited” зареєстровані в ОАЕ.

“Обличчями” цієї групи компаній виступали Джастін Саузерленд (Justin Ryan Southerland — 14 жовтня 1978 року народження, паспорт США 548480838, jsoutherland@aero-pioneer.com) та Ендрю Літтл (Andrew Douglas Little — 3 квітня 1965 року народження, паспорт Канади HK274335). Ендрю Літтл багато років провів в країнах Східної Африки, де починав пілотом, який доставляє вантажі, а потім став масштабувати бізнес.

Крім американця та канадця компанію керував і українець Роман Мілешко, 1976 року народження. В ряді американських відкритих джерел він, навіть, вказувався як директор “Aero-Pioneer Group” та як один з керівників компанії “World Aviation Business, Corp” (штат Флорида, США). А, на українських авіафорумах, датованих 2015-м роком, користувачі розповідали, що Мілешко шукав пілотів та членів екіпажів на літаки Ан-26 та Ан-32 для польотів в Могадішо та в регіоні Східної Африки.

У 2016 році американська неприбуткова організація “Глобальна фундація сил спеціальних операцій” (Global SOF Foundation) випустила свій бюлетень, в якому вказано, що Роман Мілешко також є представником еміратської компанії “Expedition Aviation FZE”, яка надає послуги авіаційних транспортних перевезень, та названа “маленьким бізнес-партнером” Global SOF Foundation.

Expedition Aviation

EXPEDITION AVIATION (FZE) is a company specializing in aircraft leasing and chartering for various customers who require aviation support in remote areas or work in the field of humanitarian or disaster relieve operations. EXPEDITION Aviation offers its customers fast, cost effective, and reliable air transportation solutions. We are capable to operate in all types of environment everywhere in the World.

EXPEDITION AVIATION

POC: Roman Mileshko, +380 635613700, rmileshko@aero-expedition.com

Сам Мілешко навіть долучався до Zoom-обговорень російської агресії проти України, які організовувала Global SOF Foundation. Сайт компанії “Expedition Aviation” не містить жодного імені, а номером телефону вказаним в бюлетені Global SOF Foundation (+380 63 561 37 00) користувалися особи з іменами Олексій Кривонос та Ярослав Шацький. Вказаний номер використовували також в оголошенні про продаж літака Ан-26.

Після отримання контролю над “Авіакомпанією “Константа”, нові власники прийняли рішення отримати акредитацію компанії при структурах ООН, щоб

мати можливість надавати транспортні послуги для структур Організації Об'єднаних Націй та UNICEF, в тому числі — в країнах Африки.

А, в лютому 2018 року, "Константа" звернулася до державних органів США з проханням про дозвіл на діяльність в американській юрисдикції та польоти до американських аеропортів.

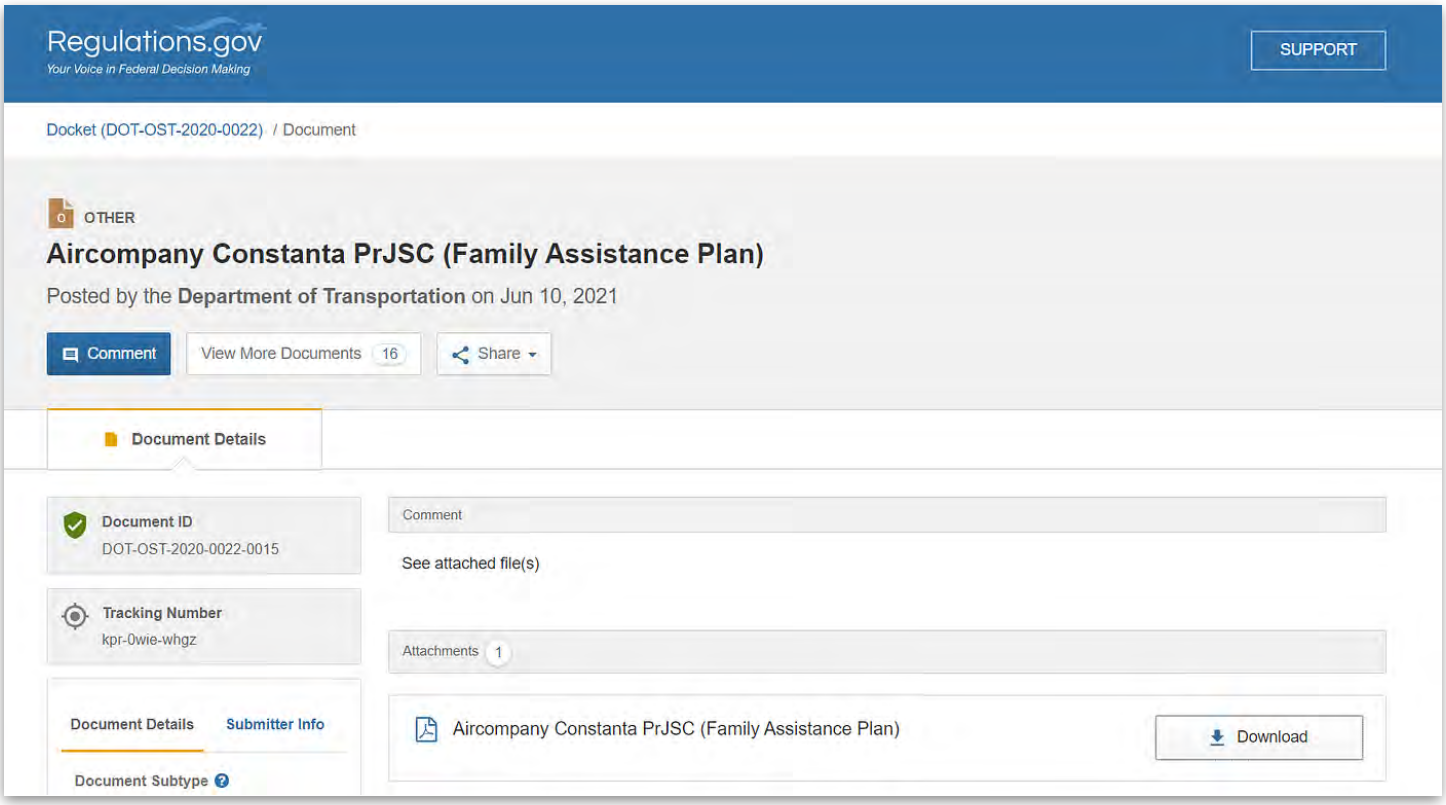

В поданих на розгляд документах, які є в нашому розпорядженні, вказувалося, що станом на лютий 2018 року 49% "Авіакомпанії "Константа" належать Роману Мілешку, ще 49% еміратській "AP Holdings Limited", яка належала Раяну Саузерленду та Ендрю Літтлу, і ще 2% належало громадянину України Михайлу Моісеєнку.

Aircompany Constanta ownership structure is as follows:
1) Mr. Roman Mileshko - 49% (Ukrainian citizen).
2) Mr. Mikhail Moiseenko – 2% (Ukrainian citizen).
3) AP Holdings Ltd - 49% (a company organized under the laws of the United Arab Emirates).

AP Holdings Ltd owners:
1) Mr. Justin Ryan Southerland - 50% (United States citizen).
2) Mr. Andrew Douglas Little - 50% (Canadian citizen).

See Attachment 2 – List of persons holding five percent (5%) or more of the capital stock/capital of Aircompany Constanta and their respective citizenships.

Крім частки в "Авіакомпанії "Константа", Роман Мілешко вказав, що має у своїй власності 70% еміратської офшорної компанії "Expedition Aviation FZE". 21 листопада 2019 року ця частка була знижена до 40%. Хто саме володіє рештою 60% залишається невідомим.

Мілешко, також, контролює частку розміром 49% у грузинській компанії "Aero Expedition" (Тбілісі), та 74,3% в українській ТОВ "Інкомпас" (41481738), партнером в якій, ймовірно, був брат Романа — Валентин Вікторович Мілешко.

Roman Mileshko, who holds 49% of the stock in Aircompany Constanta, also holds the following stock:

(i) 49% of the stock in a company called Aero Expedition, located in Georgia, which is a foreign air carrier. Mr. Mileshko plans to completely sell his stake in Aero Expedition this year.
(ii) 70% of the stock in EXPEDITION AVIATION FZC (Sharjah, UAE), which is engaged in Leasing and chartering of civil aircraft and trading of civil aircraft and related parts. As of November 21, 2019, his share in EXPEDITION AVIATION FZC was reduced to 40%.
(iii) 74.3% of the stock in ENCOMPASS LLC, a Ukrainian company that trades in goods for civil aviation.

Що ж стосується грузинської компанії-близнючки "Aero Expedition", то її співзасновником є громадянин Грузії Георгій Чиргадзе (Giorgi Chirgadze), який контролює 51% компанії та є її директором. Згідно даних грузинського реєстру юросіб, крім Чіргадзе та Мілешка до складу засновників компанії "Aero Expedition" (404506183, http://helicopters.ge/en/) раніше входила офшорна компанія "PINTA-C LTD" (1555292, BVI). Грузинська компанія здійснює пасажирські та вантажні перевезення гелікоптерами та катає усіх бажаючих в гори.

11. "Хіба я сторож літакам моїм?…"

Українська "Авіакомпанія "Константа" не є власником літаків, так само, як ТОВ "Європа Ейр" не була власником двох Іл-76, які були знищені ударом турецьких "Байрактарів" в липні 2019-го року на летовищі Ель-Джуфра.

Головним активом "Авіакомпанії "Константа" є дотримання усіх бюрократичних процедур, яких вимагає Державна авіаслужба України (ДАСУ), для того, щоб надавати дозволи на експлуатацію повітряних суден. Іншими словами, ключовою спроможністю "Константи" є правильно підготувати папірці, віднести їх правильним людям і отримати від них правильні підписи. Як ми розуміємо, в Україні цей процес є доволі багатогранним і породжує для усіх сторін цікаві можливості. З іншого боку, справжнім утримувачем активів є компанії, що мають право власності на літаки та передають ці літаки в лізинг "Авіакомпанії "Константа".

Станом на серпень 2023 року, в Державному реєстрі цивільних повітряних суден України (який, до слова, є одним з найбільш прозорих таких реєстрів в

світі) міститься інформація про 12 повітряних суден, які мають необхідні ліцензії від ДАСУ, надані їх експлуатанту “Авіакомпанії “Константа”.

Дев’ять з дванадцяти повітряних суден надані в лізинг “Константі” еміратською офшорною компанією “Expedition Aviation FZC” (Шарджа, ОАЕ), 40% якої контролює Мілешко.

Модель	Бортовий номер	Серійний номер	Рік випуску
Ан-26	UR-CEP	2208	1974
Ан-26Б	UR-UZC	120-08	1982
Ан-26Б-100	UR-UZE	142-05	1985
Ан-26Б-100	UR-UZG	112-03	1981
Ан-26Б-100	UR-UZL	122-03	1982
Ан-26-100	UR-UZA	59-01	1977
Ан-26-100	UR-UZF	58-06	1977
Ан-26-100	UR-UZJ	138-09	1984
Ан-26-100	UR-UZK	138-08	1984

Літаки “Expedition Aviation FZC”, що експлуатуються “Константою”

Ще три повітряні судна — два Ан-74ТК-100 та один Ан-74Т-100 — з’явилися в авіапарку “Константи” впродовж останніх 24-х місяців. Особливо цікавим є те, що “Авіакомпанія “Константа” ніколи не експлуатувала літаки модифікацій Ан-74 Харківського авіазаводу, за “наведення порядку” в якому так боровся партнер Сівковича — Олег Сляднєв.

Модель	Бортовий номер	Серійний номер	Лізингодавець
Ан-74ТК-100	UR-UZO	365.470.70.655	EKA Grupp Pvt Ltd (Естонія)
Ан-74ТК-100	UR-UZP	47195014	EKA Grupp Pvt Ltd (Естонія)
Ан-74Т-100	UR-UZN	365.470.95.900	AMIS FZE (ОАЕ)

Літаки Ан-74, які експлуатуються “Константою”

Згідно даних реєстру цивільних повітряних суден, Ан-74 з бортовим номером UR-UZN, який Роман Мілешко взяв у лізинг у еміратської компанії AMIS FZE, отримав реєстраційне посвідчення від ДАСУ 16.08.2021 (дійсне до 12.07.2026).

Літак UR-UZO, який формально належить естонській компанії “EKA Grupp Pvt Ltd” отримав посвідчення за тиждень до повномасштабного вторгнення 17.02.2022 (дійсне до 31.12.25).

А, літак UR-UZP, що перебуває у власності тієї ж естонської компанії — 09.06.2022, коли вторгнення вже було в розпалі (дійсне до 31.12.2025).

Таким чином, можна сказати, що жоден з трьох Ан-74 не є “українським літаком”, бо два з них “естонські”, а один “еміратський”. Однак, якщо будь-який з них буде спіймано на перевезенні зброї (а саме для таких цілей використання Ан-74 та його модифікацій є найбільш комерційно вигідним), то в медіа напишуть, що це — українські літаки, бо саме українське ДАСУ видало їм ліцензії на здійснення польотів.

При чому, щонайменше один з бортів ніколи не з’являвся в Україні, адже з початку повномасштабного вторгнення небо України є формально закритим. А, літак з бортовим номером UR-UZP, який з березня 2021 року експлуатувався казахською компанією “East Wing”, отримав дозвіл ДАСУ в червні 2022 року, незважаючи на те, що авіаційна адміністрація України ніколи не бачила цей літак вживу. Адже, до казахської компанії цей Ан-74 експлуатували російські “Уктус” та “Шар Інк”.

Власник двох Ан-74 з новими бортовими номерами UR-UZO та UR-UZP, що експлуатувалися російською компанією “Уктус” — естонська “EKA Grupp Pvt Ltd” (EE101514013, адреса Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe linnaosa, Plasti tn 18, 13619), зареєстрована 01.02.2012.

Естонська юрисдикція є вкрай прозорою, а тому велика кількість інформації про дану компанію зі статутним капіталом всього 2500 євро дуже легко гуглиться. Її заснували дві особи, які вклали в підприємство по 1250 євро — Алєся Гой (Віноградова), 14 серпня 1980 року народження, та Вікторс Томішевс, 14 жовтня 1973 року народження (ймовірно, громадянин Латвії). Крім реєстраційних даних, про компанію немає у відкритих даних жодної інформації. Не відомо, чи компанія будь-коли займалася авіацією. Не відомо, звідки у компанії зі статутним капіталом 2500 євро гроші на два унікальні літаки Ан-74 та їхнє обслуговування?

Компанія AMIS FZE, що є власником третього Ан-74, що експлуатується "Константою" (бортовий номер UR-UZN, заводський номер 36547095900), зареєстрована у вільній економічній зоні міжнародного аеропорту Шарджа (ОАЕ).

Хоча про офіційних бенефіціарів AMIS FZE нічого не відомо, однак архівна копія сайту цієї компанії показує, що з 2016 року він ведеться російською мовою. А, відкриті дані сервісу ImportGenius показують, що AMIS FZE активно торгувала, як з українськими (ТОВ "Мотор Січ", ТОВ "Стар-авіа", ТОВ "Ротор Макс Інтернешнл", Кременчуцький льотний коледж), так і з російськими (ООО "ХЕЛИСТАР", ООО "АЭРОТЕХНИКСЕРВИС", ООО "ПИКАТ", ООО "АВИТЕЛ", ЗАО "ФЛАЙ АВИА") компаніями.

Крім того, на урядовому порталі південноамериканської країни Перу вдалося знайти один цікавий документ. "AMIS FZE" просила перуанську владу надати дозвіл на виконання авіаційно-транспортних послуг, в якому було відмовлено. В цьому документі фігурує ім'я представників еміратської компанії — Олексій Бобров, Олексій Пальчик та Александр Бурлака.

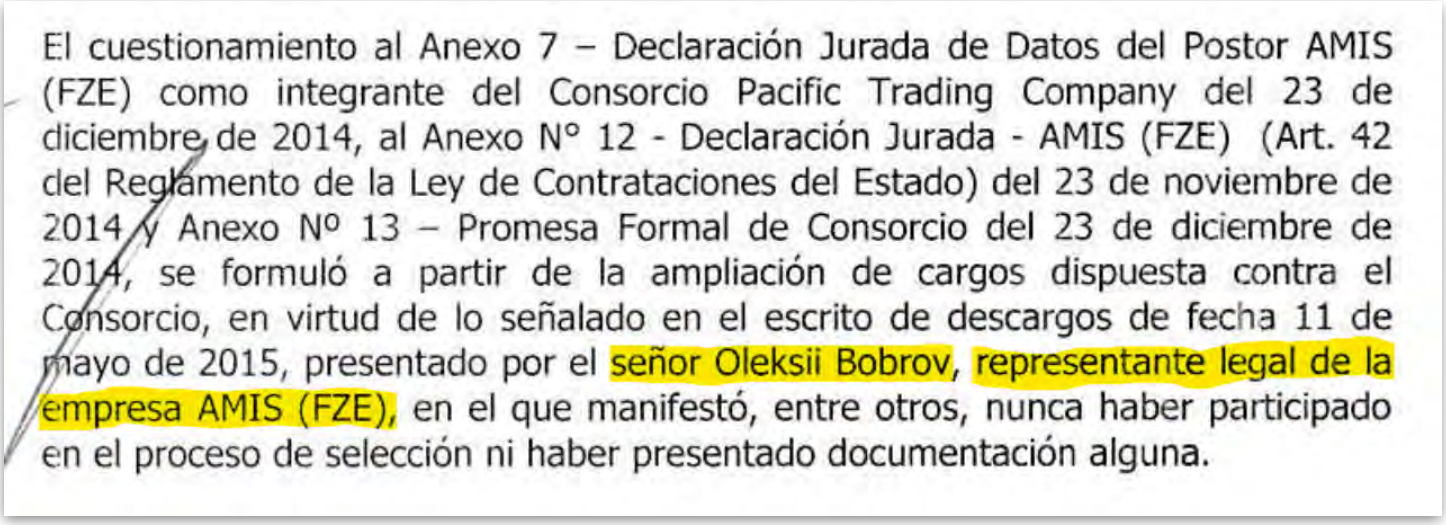

El cuestionamiento al Anexo 7 – Declaración Jurada de Datos del Postor AMIS (FZE) como integrante del Consorcio Pacific Trading Company del 23 de diciembre de 2014, al Anexo N° 12 - Declaración Jurada - AMIS (FZE) (Art. 42 del Reglamento de la Ley de Contrataciones del Estado) del 23 de noviembre de 2014 y Anexo Nº 13 – Promesa Formal de Consorcio del 23 de diciembre de 2014, se formuló a partir de la ampliación de cargos dispuesta contra el Consorcio, en virtud de lo señalado en el escrito de descargos de fecha 11 de mayo de 2015, presentado por el señor Oleksii Bobrov, representante legal de la empresa AMIS (FZE), en el que manifestó, entre otros, nunca haber participado en el proceso de selección ni haber presentado documentación alguna.

vii. Posteriormente, mediante escrito s/n[5] del 29 de setiembre de 2015, la empresa J & S Pacific Trading Sociedad Anónima remitió al Tribunal una declaración jurada suscrita, supuestamente, por el señor Oleksiy Palchyk, propietario y representante legal de la empresa AMIS (FZE), de fecha 23 de setiembre de 2015, con legalización de firmas notarial del 24 de setiembre de 2015, mediante la cual, aquél señaló, entre otros, que el contenido y suscripción de los anexos 7, 12 y 13 incorporados al proceso de selección le correspondían; por lo que eximía de responsabilidad por la actuación de sus representantes Oleksii Bobrov, Aleksandr Burlaka y Santiago Huamán Castillo.

viii. Por su parte, la empresa AMIS (FZE), a través de su representante legal, el señor Oleksii Bobrov y el abogado César H. Dávila Berrios, en su escrito de descargos[6] del 14 de mayo de 2015 señaló, entre otros, que su representada nunca había participado en el proceso de selección, que no había presentado documentación al mismo y que desconocía el Anexo N° 12 - Declaración Jurada de AMIS (FZE).

За збігом обставин, в Україні зареєстровано ТОВ “АМІС-ГРУП” (30450990), серед засновників якого з 2005 по 2010 роки, за даними “Youcontrol” було вказано Пальчика Олексія Івановича та Пальчик Ірину Миколаївну. Крім того, Пальчик Олексій Іванович також є серед співзасновників Виробничо-комерційного підприємства “Укравіаресурс” (30491981), де вказано, що його зареєстровано в смт. Гвардійське, Сімферопольського району, АР Крим.

Олексій Бобров, згаданий у перуанському документі, на своєму профілі в соціальній мережі LinkedIn, так само, вказав, що працював у ТОВ “АМІС-ГРУП”, зареєстрованій у Криму.

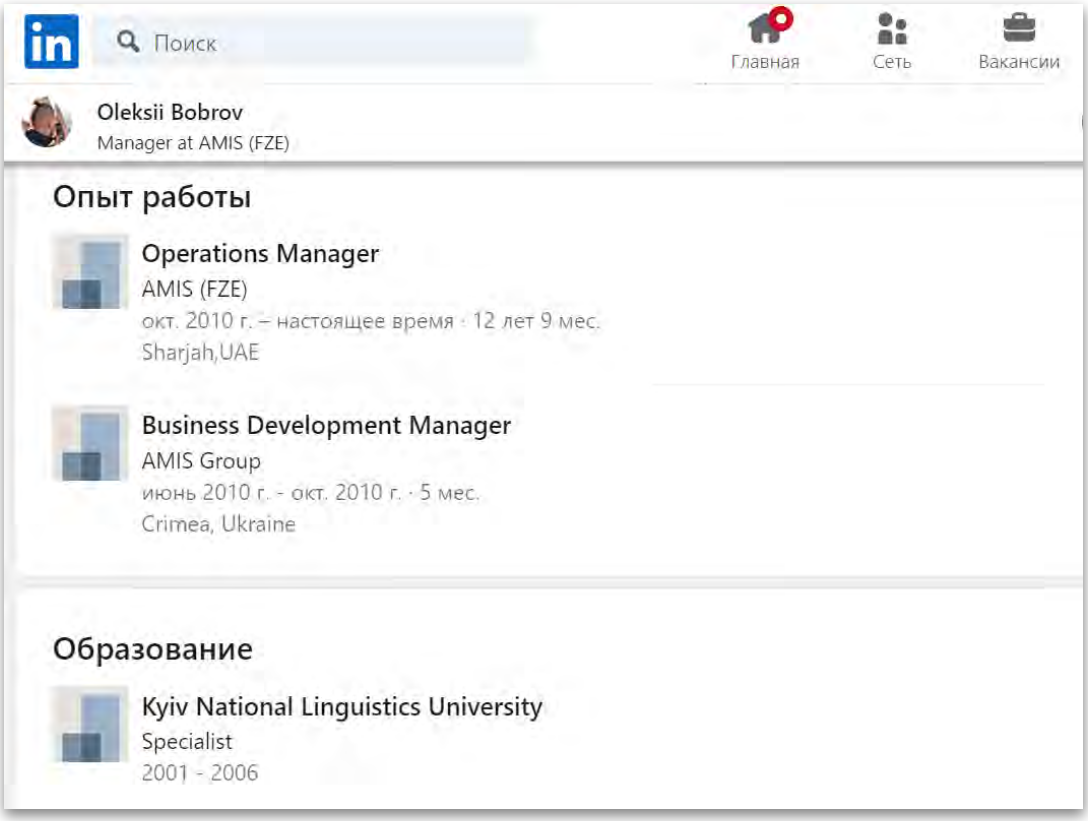

Цікаво, що у ліцензійних документах компанії “Expedition Aviation FZC” в ОАЕ, серед контактних даних вказана пошта kbobrova@aero-expedition.com.

Business License Details / تفاصيل الرخصة الاقتصادية

رقم السجل الاقتصادي / CBLS No	11614142	رقم الرخصة المحلي / BL Local No	15725
الاسم الاقتصادي-عربى / Business Name Arabic	إكسبيديشن أفييشن		
الاسم الاقتصادي-انجليزي / Business Name English	EXPEDITION AVIATION		
الشكل القانوني / Legal Type	Free Zone Company		
فرع / Is Branch	No	رقم المنشأة الأم / Parent BL No	
حالة / Status	Active / فعال		
تاريخ الإصدار / Issue Date	01/11/2022		
اسم النشاط-عربي / BA Desc. Arabic	,استئجار و تأجير الطائرات المدنية (بشرط الحصول على موافقة الجهات المختصة في دولة الامارات العربية المتحدة) :		
اسم النشاط -انجليزي / BA Desc. English	,Chartering & Leasing of Civil Aircrafts (Subject to the Approval of Relevant U.A.E. Authorities) :		
مكان الاصدار- امارة / Economic Department	Sharjah Airport International Free Zone Authority		
تسجيل فرع/Registration ED Branch	Saif Free Zonne		
رقم الهاتف المحمول / Mobile No	00971501370878		
رقم الهاتف / Phone No	0097165526570	فاكس / Fax No	
رقم صندوق البريد / PO. Box		البريد الالكتروني / eMail	kbobrova@aero-expedition.com
الموقع الالكتروني / Web Site URL			
العنوان الكامل / Full Address	Saif Suite Z3-70 P.O.Box 513455 Sharjah - U.A.E		

Журналістський розслідувальський проект “Наші гроші” у січні 2016 року встановив, що фірма Олексія Пальчика “Аміс-груп” брала участь у поставках військовій частині А1604 авіаційно-технічного майна, відреставрованого у підпільних цехах і з підробленими техпаспортами. Про це свідчить ухвала Печерського райсуду міста Києва від 29 грудня 2015 року. За даними слідства, більшу частину авіазапчастин без оформлення належних документів восени минулого року поставило ТОВ «Аміс Груп».

Пальчик Олексій Іванович, 29.01.1965 року народження, ще 22.03.2015 отримав російський паспорт за номером 3914 845759 у відділі УФМС Росії по Республіці Крим в Київському районі м. Сімферополь. Має номер телефону +79660291555, email: o.palchyk@gmail.com та aleksey.palchyk@gmail.com.

Олексій Пальчик

Російська база відомостей про ідентифікаційні податкові номери підтверджує валідність виданого російського паспорту та номер ІПН — 910221106302, на який зареєстровані бенефіціарна участь Олексія Пальчика у російських підприємствах ООО “Хелистар”, ООО “Техноград”, ООО “Навикас”, ООО “Авасити”.

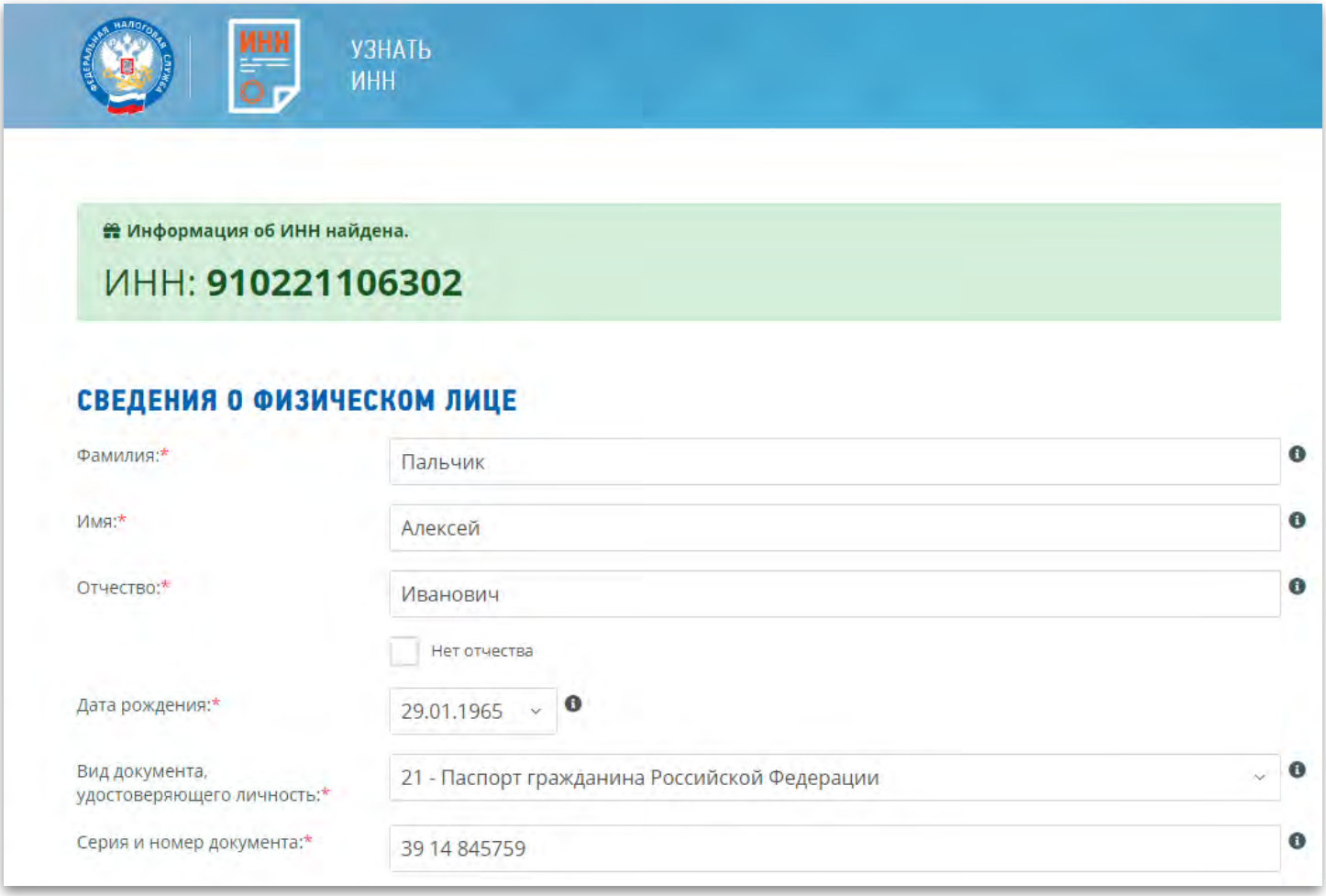

Російський паспорт та ІПН Олексія Пальчика

Таким чином, принаймні один представник компанії, яка володіє літаком Ан-74, що експлуатується “Авіакомпанією “Константа” є колаборантом, який веде активний бізнес в Російській Федерації.

12. “Найбільша інвестиція” в українське авіабудування

Група компаній “Aero-Pioneer” купила “Авіакомпанію “Константа” у Костянтина Григоришина у 2016-му. А, в січні 2017 року вже надіслала українському виробнику літаків Ан-74, Харківському авіазаводу, інвестиційну пропозицію. Пропозиція від імені дубайської “Aero-Pioneer DWC” була надана “Укроборонпрому”, в структуру якого входив ХАЗ.

Представники “Aero-Pioneer” пропонували надати фінансування до 150 мільйонів доларів на погашення боргів, відновлення виробництва та продажу літаків Ан-74. В обмін на це вони хотіли повний контролю над рішеннями правління, свого фінансового директора, який би мав право контролювати

будь-які фінансові операції, та ексклюзивне право вирішувати питання продажів готових літаків чи їх комплектуючих.

Підписали таку “вигідну пропозицію”, нібито, генеральний директор “Aero-Pioneer Group” Хоссейн Мусаві та генеральний директор новоствореної компанії Oriole LTD, американський підприємець йорданського походження Набіл Баракат. Звідки взялися Oriole LTD, сам Набіл Баракат та такі масштабні амбіції, щодо отримання контролю над українським авіазаводом, було не дуже зрозуміло. Єдиною компанією групи інвесторів, що перебувала в Україні та представляла їх інтереси тут, була “Авіакомпанія “Константа”.

Через сім місяців після “інвестиційної пропозиції”, представники згаданої Oriole Capital Group похизувалися на своєму сайті, що були запрошені на обід з президентом України Петром Порошенком, який перебував з візитом у Нью-Йорку 20–21 вересня 2017 року, після зустрічі з президентом США. На тому самому сайті Хоссейн Мусаві та Набіль Баракат вже були представлені як керуючий партнер та голова компанії Oriole Capital Group відповідно.

Цікаво, що на профілі президента Порошенка в Facebook також є згадка про цей бізнес-ланч 21 вересня 2017 року. Однак, на наявних фотографіях встановити присутність представників компанії Oriole не видається можливим.

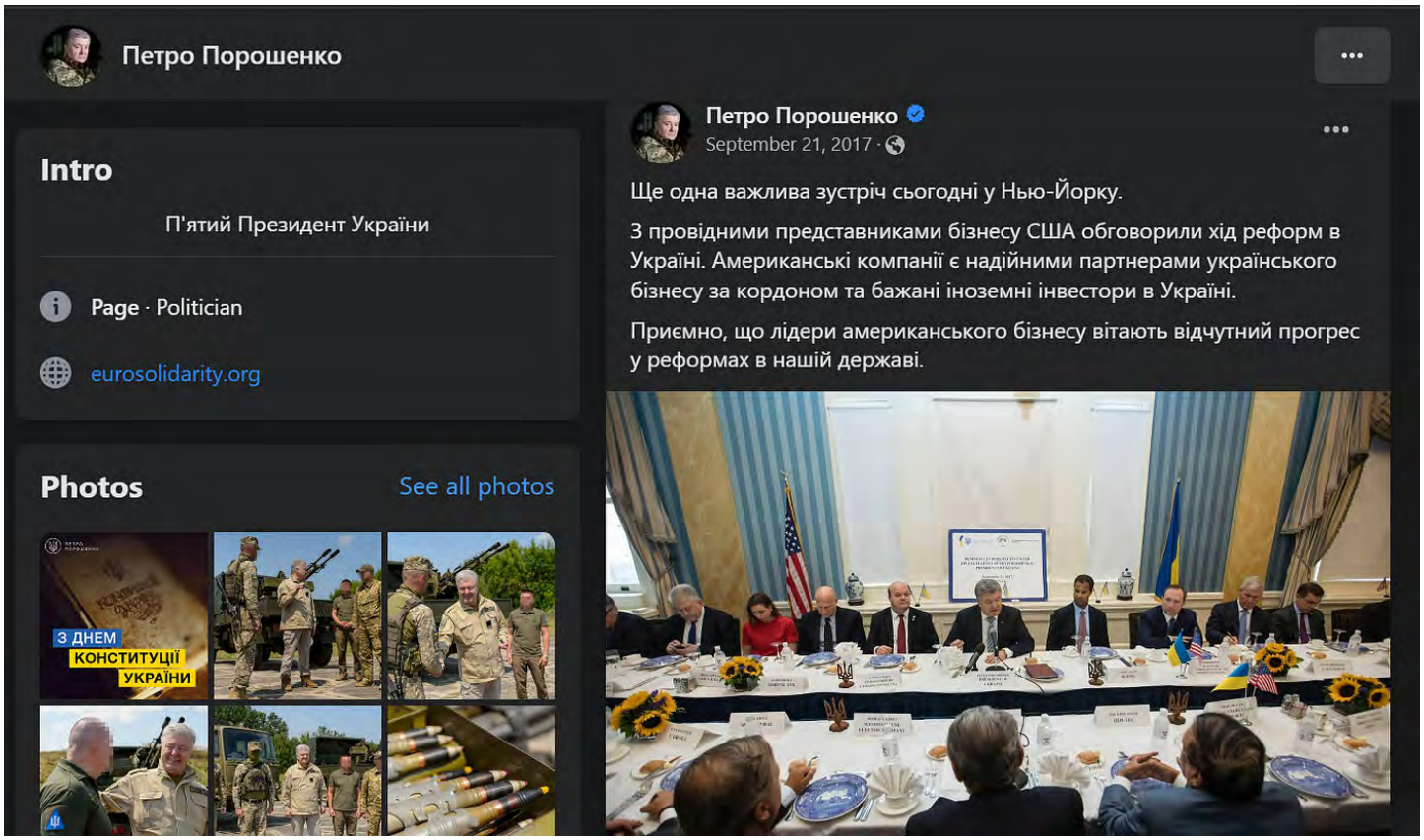

Бізнес-ланч Порошенка в Нью-Йорку

Чи були, чи не були “інвестори” на ланчі з Порошенком достеменно невідомо, але через деякий час після його повернення в Україну, вже 13 листопада 2017 року керівництво “Укроборонпрому” оголосило, що з Oriole Capital Group

досягнуто домовленості щодо залучення 150 мільйонів доларів США на розвиток ХАЗ та будівництво літаків.

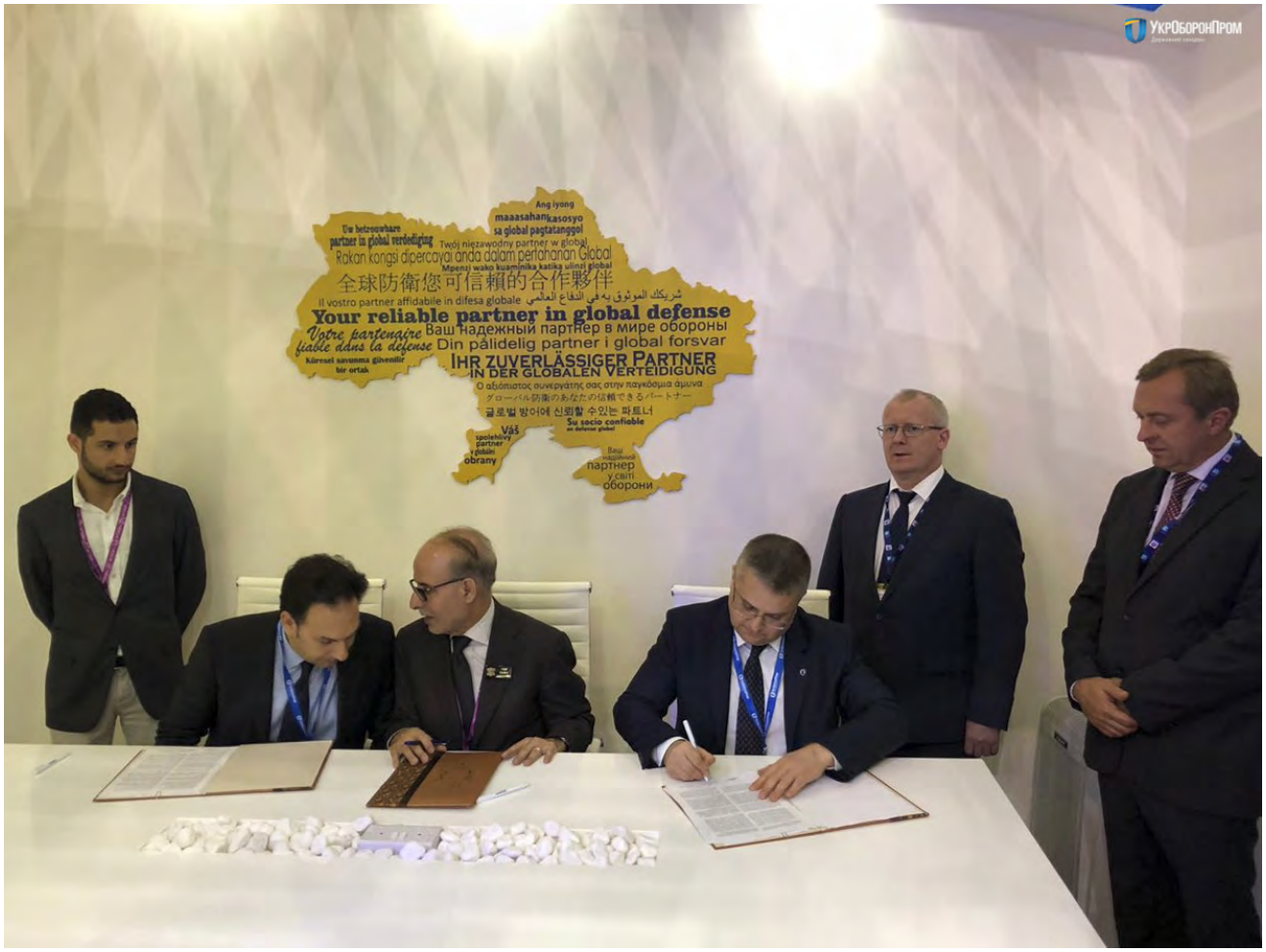

Підписання інвестиційного договору щодо ХАЗ

Одразу після цього OSINT-розслідувач Антон Павлушко опублікував на сайті розвідувальної спільноти “Informnapalm” свої сумніви стосовно спроможності Oriole Capital Group оперувати такими коштами, адже і сайт компанії, і її адреса говорили про те, що це може бути компанія-одноденка, що нагадувало історію з “іспанським лижним інструктором”.

До розголосу підключилися й інші журналісти, що стало підставою для оперативних пояснень з боку “Укроборонпрому”, що Oriole Capital Group — це всього лише “прокладка” створена спеціально під цей проект, за якою стоїть американська компанія Wamar Inc., що, нібито, належить американцю йорданського походження Набілу Баракату.

Про цю компанію також швидко знайшли багато цікавого, включаючи стару презентацію, де йдеться про те, що компанія працює одночасно в багатьох галузях промисловості від енергетики до страхування та має клієнтів в США і на Близькому Сході. Серед клієнтів було згадано і російський “Аерофлот”.

Історія закінчилася класично для України. В вересні 2020 року президент Асоціації “Укравіапром”, голова правління АТ “ФЕД” (Харків) Віктор Попов, сказав у своєму інтерв’ю виданню “Укрінформ” наступне:

“Від Oriole Capital Group авіазавод не отримав ні копійки. Це міжнародні фінансові авантюристи. Сенс цього кабального договору був яким? Ми, можливо, так і було написано, інвестуємо 150 млн, але ви протягом трьох років ні з ким більше не маєте ніяких справ. І повністю припинилися переговори з канадськими партнерами щодо модернізації Ан-74. Почалося повільне вмирання. Я вважаю, що була єдина мета — вбити завод і все розпродати”.

13. Чи складаються десятки співпадінь в цілісну картину?

Поза всяким сумнівом, уся авіаційна та авіабудівна галузь України є, по суті, спадком радянської промисловості. Унікальний літак Ан-74 був розроблений у 70-х-80-х роках, в першу чергу для цілей крайньої півночі Радянського Союзу.

Максимальна частина активностей в авіаційній галузі України 90-х та “нульових” років так само була пов’язана з пошуком можливостей кооперації з російськими партнерами. І, з високою долею ймовірності, Володимир Сівкович та його бізнес-партнери робили все можливе для того, щоб отримати з цього максимальний зиск.

Ймовірно, саме тому, в 90-х роках авіакомпанія “Вітаір”, яку контролювали партнери Сівковича експлуатує шість бортів Ан-74. Інший партнер Володимира Сівковича — Олег Сляднєв — пнеться зі шкіри, щоб отримати адміністративний контроль над виробником Ан-74 — Харківським авіаційним заводом.

Партнери “Авіакомпанії “Константа”, яка, ймовірно, створювалася російським олігархом Костянтином Григоришиним за підтримки Сівковича, в період 2017–2018 років, в складі групи компаній “Aero-Pioneer”, яку представляють йорданський американець Набіл Баракат з Лос-Анджелесу та сирійський американець Хосейн Мусаві, знову намагаються отримати контроль над виробником Ан-74 — ХАЗ, і цього разу їм це вдається. А, в 2021–2022 роках “Константа” отримує в експлуатацію три літаки Ан-74, власники яких мають російський шлейф.

Чи можна вважати усі ці процеси простим співпадінням?

***

Володимир Сівкович — 30 років зради. Частина третя. Адвокати диявола

Данило Гетманцев та Володимир Зеленський

Dmytro Zolotukhin

Aug 15

“Українська” біографія агента ФСБ Володимира Сівковича починається у 1992 році. За період у тридцять років до повномасштабного вторгнення Росії в Україну ця біографія змогла обрости десятками юридичних осіб, назви частини з яких важко навіть встановити, десятками імен та прізвищ партнерів, знайомих, лобістів та помічників. Тільки одних помічників депутата ВРУ Володимира Сівковича за період з 2002 по 2010 набралося аж 68 людей, і на платній основі, і на громадських засадах. Саме тому, для розповіді історії про

Сівковича знадобилося так багато тексту, зокрема і про його авіаційний бізнес.

Однак, серед усіх численних контактів Сівковича в українському комерційному, політичному та медійному середовищах одна фігура стоїть вище за усіх. Одна компанія привертає більше уваги, аніж усі інші.

14. Зброя для групи “Вагнера”

Через кілька днів після проведення парламентських виборів 2019 року в Україні, стало відомо, що на лівійському летовищі в Аль-Джуфра ударами турецьких БПЛА “Байрактар” було знищено два вантажні літаки Іл-76ТД. 26 липня 2019 року в соціальній мережі Twitter з’явилися повідомлення та відео нанесення авіаударів по цьому летовищу, яке контролювалося військами фельдмаршала Халіфи Хафтара за підтримки російських сил групи “Вагнера” та міністерства оборони РФ, які надавали підрозділам Хафтара зброю. Під час обстрілу загинув командир літака Іл-76ТД з бортовим номером UR-CMC Володимир Бухальський. Він родом із Мелітополя і працював за контрактом. Бухальський загинув при спробі врятувати бортові документи. Загиблий — військовий пенсіонер, який свого часу був заступником командира 25-ї бригади транспортної авіації.

Трагедія сталася в період фактичного безвладдя в Україні, коли вже усім було зрозуміло, що і президентська, і законодавча влада сконцентровані в руках Володимира Зеленського та партії “Слуга народу”, але нового уряду ще навіть не було в проекті.

Тим не менше, Державна авіаційна служба України встановила факт знищення літаків з бортовими номерами UR-CMC та UR-CRP, а також те, що їх експлуатантом була українська компанія ТОВ “Європа Ейр” (38941487), зареєстрована в жовтні 2013 року. А, встановивши ці факти, українська Державіаслужба прийняла рішення з 27 липня 2019 року припинити дію Сертифіката експлуатанта “Європа Ейр” за номером UK 046.

Всього лише за кілька днів в аеропорту лівійського міста Місурата, яке знаходилося під контролем збройних сил, підтримуваного ООН та США, Уряду національної єдності Лівії, що воював з силами Халіфи Хафтара, було знищено третій Іл-76, експлуатантом якого була інша українська компанія “Скайавіатранс”. З високою долею вірогідності, удар по аеропорту Місурата був нанесений як помста за знищення літаків та вантажу у Аль-Джуфрі. Операцію помсти в Місурата могли виконувати найманці групи “Вагнера”.

На фоні традиційних звинувачень на адресу України, що вона, нібито, постачає зброю обом сторонам конфлікту в Лівії, основним питанням залишалося — як українська компанія може постачати щось підрозділам Халіфи Хафтара, на боці якого б’ються найманці групи “Вагнера”?

Розгадка знаходиться у судових рішеннях, в яких фігурувала компанія “Європа Ейр”, що абсолютно вільно можна почитати на відповідних українських ресурсах.

Зокрема, на сторінках сервісу “Youcontrol” можна почитати судове рішення Голосіївського районного суду міста Києва у справі 752/24165/18, ухвалене 07.12.2018 року слідчим суддею Колдіною Олександрою Олегівною про накладення арешту на майно у кримінальному провадженні № 12018100000000979, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань 12.10.2018 року за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст. 364–1 КК України (*Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми*).

Старший слідчий в особливо важливих справах слідчого управління Головного управління Національної поліції у м. Києві підполковник поліції Вдовенко О.М. заявив клопотання до суду про накладення арешту на майно, а саме 53 кліше печаток і штампів, що, нібито, належали “Європа Ейр”.

Кримінальна справа за фактами зловживання була порушена через те, що посадові особи компанії “Європа Ейр” прийняли на роботу пілотів-пенсіонерів, які, фактично, отримували і пенсію, і заробітну плату. Іншими словами, “Європа Ейр” надурила Пенсійний фонд України на суму більше 1 мільйона гривень, мінімізуючи витрати на членів екіпажів літаків. В рамках цієї кримінальної справи слідчий суддя Голосіївського районного суду міста Києва надав дозвіл на проведення обшуку в помешканні одного з керівників ТОВ “Європа Ейр” в багатоквартирному будинку за адресою Ревуцького, будинок 25. Однак, представник “Європа Ейр” примудрився викинути докази з вікна свого помешкання напередодні обшуку. Цими доказами виявилися 53 кліше печаток і штампів різних підприємств і установ. Але, найцікавіше, що то були за підприємства і установи…

В документах Голосіївського районного суду є повний перелік знайдених печаток, а ось окремі з них:

1) кліше печатки ТОВ “ЗетАвіа” (36420097);

2) кліше печатки Державне підприємство Науково технічний комплекс ім. О.К. Антонова АНТК “Антонова” (14307529);

3) кліше печатки Открытое акционерное общество авиационный комплекс им. С.В. Ильюшина;

4) кліше печатки Державної авіаційної служби України з відтиском гербу України;

5) кліше печатки Sharjah Airport International Free Zone LL 01;

6) кліше печатки офшорної компанії (власника літаків) INFINITE SEAL INC (BVI);

7) кліше печатки ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО РОСАЭРО, Центр по ТОиР ВС;

8) копія печатки ЗАТ АТБ “Домодедово” (РФ);

9) копія печатки компанії VOLGA-DNEPR GULF (U.A.E.) FZC.

На усі 53 печатки було накладено арешт, але навіть цей короткий перелік показує, що утримувач печаток міг вести бізнес з компаніями держави-агресора, в тому числі тими, які зареєстровані в офшорних юрисдикціях, а також з українськими компаніями, що могли надавати можливість продовжувати польоти літаків, заплющуючи очі на дрібні невідповідності.

Очевидно, реагуючи, в тому числі, на цю інформацію Державна авіаслужба України прийняла рішення про складення протоколу про правопорушення у галузі цивільної авіації №003055 серія АА від 07.09.2018 року щодо експлуатанта повітряних суден “Європа Ейр”.

Менеджмент “Європа Ейр” не погодився з цим рішенням та подав позов проти Державіаслужби до сумнозвісного Окружного адміністративного суду міста Києва. Справу № 640/21250/18 розглядала суддя Добрівська Наталія Анатоліївна.

На сайті Судової влади України можна отримати більш детальну інформацію стосовно справ прийнятих до розгляду. Зокрема, офіційно вказано, що представником позивача (тоюто “Європа Ейр”) була адвокатка Антоненко Анна Олександрівна (5 травня 1983 року народження).

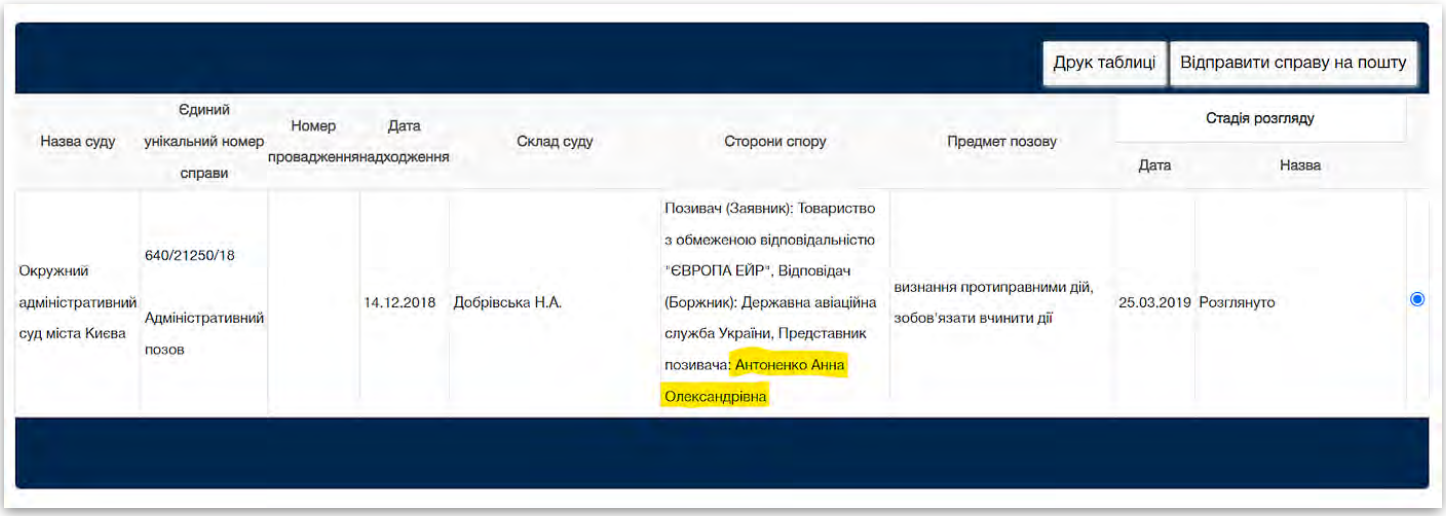
Друк таблиці | Відправити справу на пошту

Назва суду	Єдиний унікальний номер справи	Номер провадження	Дата надходження	Склад суду	Сторони спору	Предмет позову	Стадія розгляду: Дата	Стадія розгляду: Назва
Окружний адміністративний суд міста Києва	640/21250/18 Адміністративний позов		14.12.2018	Добрівська Н.А.	Позивач (Заявник): Товариство з обмеженою відповідальністю "ЄВРОПА ЕЙР", Відповідач (Боржник): Державна авіаційна служба України, Представник позивача: Антоненко Анна Олександрівна	визнання протиправними дій, зобов'язати вчинити дії	25.03.2019	Розглянуто

З листопада 2014 року адвокатка Анна Антоненко згадується на сайті юридичної компанії “Юрімекс”, що належала депутату партії “Слуга народу” Данилу Гетманцеву. В ранніх публікаціях її називають старшим юристом цієї юридичної компанії. А, вже у жовтні 2017 року її називають керівником практики міжнародної торгівлі та інвестування “Jurimex”.

Молода юристка Анна Антоненко, після закінчення юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, вірогідно потрапила “під крило” відомого та успішного юриста, засновника компанії “Юрімекс” Данила Гетманцева.

Крайня зліва — Анна Антоненко. Посередині — Данило Гетманцев.

У 2016-му році колектив юридичної компанії вітає Анну Антоненко з днем народження. Цікаво, що лайк цьому посту ставить навіть нинішня заступниця голови Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) Поліна Лисенко, екс-керівниця Центру протидії дезінформації.

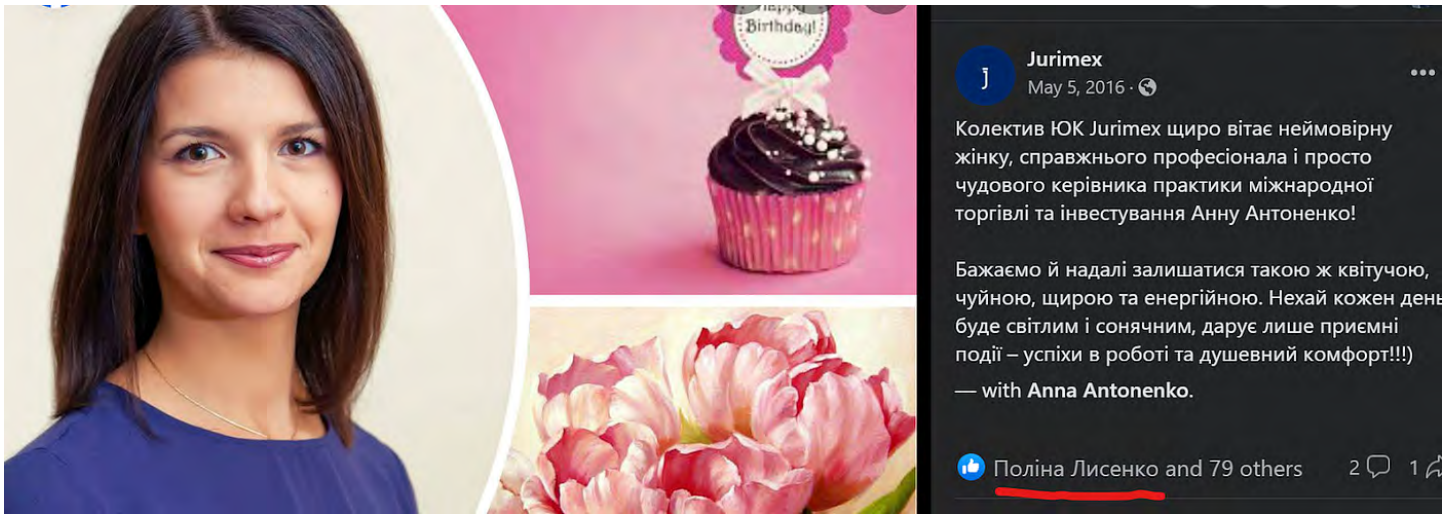

Скріншот сторінки компанії “Jurimex” на Facebook

В листопаді 2018-го року на сайті компанії “Jurimex” публікують інтерв’ю, яке дав персонально Данило Гетманцев, розповідаючи про компанію, яку він створив. В цьому інтерв’ю Анна Антоненко згадується двічі — як людина, що

спеціалізується в традиційному туризмі (бізнес матері Данила Гетманцева — Олени Дмитрівни — компанія “TPG”), а також — фахівець у “авіабудуванні”.

При чому Гетманцев вказує саме “авіабудування”, а не послуги з авіаційних перевезень. Те, що це не обмовка, ми спробуємо довести нижче.

Про певну близькість Анни Антоненко до сім’ї Гетманцевих може свідчити і той факт, що саме молода юристка представляє Олену Дмитрівну Гетманцеву у справі за номером 755/9539/19, в якій вона позивається до свого партнера Родріга Еліаса Мерхежа (Rodrigue Elias Merhej), який нині знаходиться під американськими санкціями.

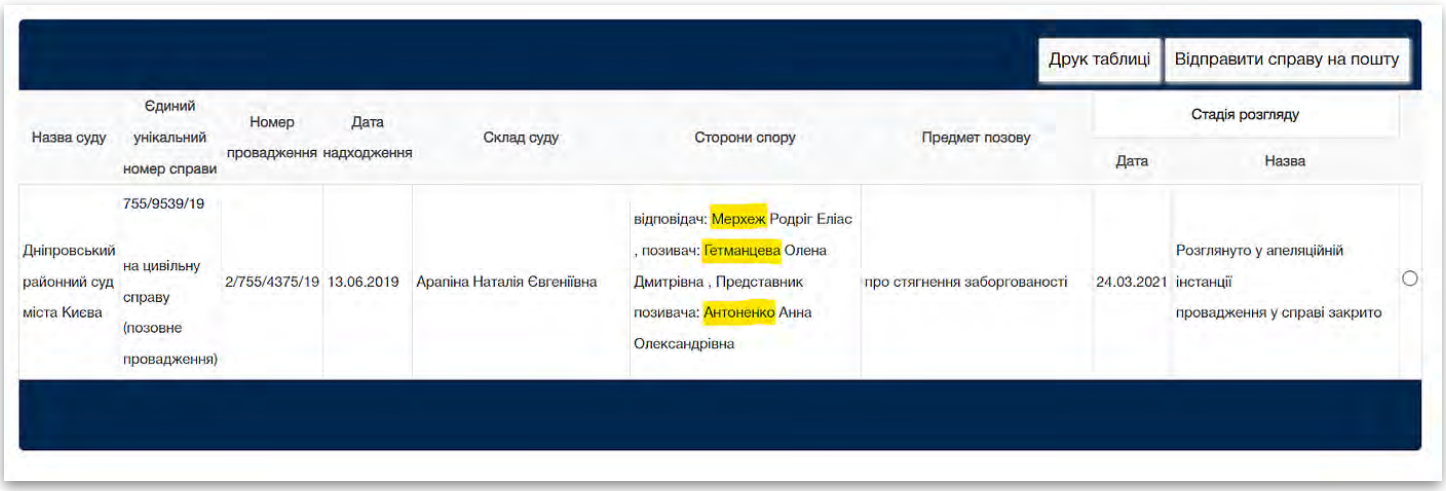

Друк таблиці | Відправити справу на пошту

Назва суду	Єдиний унікальний номер справи	Номер провадження	Дата надходження	Склад суду	Сторони спору	Предмет позову	Стадія розгляду	
							Дата	Назва
Дніпровський районний суд міста Києва	755/9539/19 на цивільну справу (позовне провадження)	2/755/4375/19	13.06.2019	Арапіна Наталія Євгеніївна	відповідач: Мерхеж Родріг Еліас , позивач: Гетманцева Олена Дмитрівна , Представник позивача: Антоненко Анна Олександрівна	про стягнення заборгованості	24.03.2021	Розглянуто у апеляційній інстанції провадження у справі закрито

Крім того, проект відкритих даних “Clarity Project” вказує Анну Антоненко як представника адвокатського об’єднання “Jurimex” при участі у державних закупівлях юридичних і адвокатських послуг на платформі Prozorro.

Наприклад, у квітні 2019 року адвокатське об’єднання “Юрімекс” виграло тендер на представлення інтересів Національного банку України в судах. При цьому, в якості контактної особи також було вказано Анну Антоненко.

Співпраця між адвокаткою “Юрімекс” Анною Антоненко та компанією “Європа Ейр”, яка, вірогідно, доставляла вантажі силам Халіфи Хафтара та групи “Вагнера” була настільки успішною, що нею відкрито хизуються на сайті “Юрімекс” в розділі “Авіація”.

Особливу пікантність ситуації надає той факт, що кримінальна справа порушена проти “Європа Ейр” стосувалася саме ухилення від сплати платежів в бюджет. А захищати компанію від санкцій з боку Державіаслужби взялися підлеглі Данила Гетманцева, який нині відомий своїм жорстким ставленням до порушень у сфері сплати доходів і зборів.

15. Спадщина Володимира Сівковича та Костянтина Григоришина

У другій частині розслідування ми ретельно вивчили як з’явилася ПАТ “Авіакомпанія “Константа” та потенційні ролі Григоришина та Сівковича у її

народженні і зростанні. Як стало відомо з українських реєстрів, наприкінці 2016 року “Авіакомпанія “Константа”, яка оперувала флотом з кількох літаків Антонов, переходить з рук Григоришина до рук групи компаній, яку представляють американець Джастін Саузерленд та канадієць Ендрю Літтл. Згодом, власником компанії стає українець Роман Мілешко.

Компанія Данила Гетманцева “Юрімекс” хизується на своєму сайті, що здійснювала різнопланове юридичне супроводження “Константи” в період корпоративних змін. Так, співробітники Гетманцева забезпечували процедури legal due diligence, консалтингу та реалізації M&A української компанії, передачу корпоративних прав на компанію від кіпрських офшорок Григоришина еміратській офшорній компанії AP Holdings Limited, через процедуру “squeeze out” (витискання міноритарних власників).

До обслуговування “Константи” було долучено одразу декілька адвокатів, які працювали на Гетманцева. Так, наприклад, боротьбою з Головним управлінням Державної фіскальної служби у Запорізькій області, яке накладало певні штрафні санкції на “Константу” займалася Віта Леонідівна Форсюк (наприклад, справа № 808/3502/17).

Касаційний адміністративний суд	808/3502/17 Касаційна скарга	К/9901/3992/19	08.02.2019	головуючий суддя: Олендер І.Я.; суддя-доповідач: Олендер І.Я., суддя-учасник колегії: Гончарова І.А., суддя-учасник колегії: Ханова Р.Ф.	Заявник касаційної інстанції: Приватне акціонерне товариство "Авіакомпанія Константа", Відповідач (Боржник): Головне управління ДФС у Запорізькій області, Представник позивача: Форсюк Віта Леонідівна, Позивач (Заявник): Приватне акціонерне товариство "Авіакомпанія Константа"	визнання протиправними та скасування податкового повідомлення-рішення	08.02.2019
Касаційний адміністративний суд	808/3502/17 Касаційна скарга	К/9901/1991/19	15.01.2019	головуючий суддя: Шипуліна Т.М.; суддя-доповідач: Шипуліна Т.М., суддя-учасник колегії: Бившева Л.І., суддя-учасник колегії: Хохуляк В.В.	Заявник касаційної інстанції: Приватне акціонерне товариство "Авіакомпанія Константа", Відповідач (Боржник): Головне управління ДФС у Запорізькій області, Представник позивача: Форсюк Віта Леонідівна, Позивач (Заявник): Приватне	визнання протиправними та скасування податкового повідомлення-рішення	15.01.2019

На сайті компанії “Jurimex” вказується, що Віта Форсюк була керівником практики податкового права в “Jurimex” і навіть стала адвокатом року у 2017-му.

У 2021 році Віта Форсюк захистила дисертацію кандидата юридичних наук в Київському національному університеті імені Т.Шевченка на тему “Теоретичні проблеми реалізації принципів оподаткування”. Її науковим керівником у написанні цієї дисертації став її ж босс — Данило Гетманцев.

Хоча, в сфері академічної доброчесності знайшлися б експерти, які б побачили в цьому конфлікт інтересів. Адже, Гетманцев здійснював керівництво роботою Форсюк і в сфері обслуговування клієнтів, і в сфері наукових пошуків.

Що ж стосується роботи з боржниками, то на цьому напрямку компанію “Константа” представляв в судах інший адвокат “Jurimex” — Руслан Володимирович Мельниченко, який в 2015 році закінчив Київський національний університет імені Т.Шевченка та пішов працювати до Гетманцева на посаду старшого юриста практики міжнародної торгівлі та інвестування, отримавши пізніше право займатися адвокатською діяльністю від Ради адвокатів Вінницької області.

Назва суду	Єдиний унікальний номер справи	Номер провадження	Дата надходження	Склад суду	Сторони спору	Предмет позову	Дата
Господарський суд Івано-Франківської області	909/820/19 Відновлення чи продовження процесуальних строків (2-й розділ звіту)		24.09.2019	Матуляк П. Я.	Позивач (Заявник): Приватне акціонерне товариство "Авіакомпанія Константа", Представник позивача: Мельниченко Руслан Володимирович, Відповідач (Боржник): Товариство з обмеженою відповідальністю "ІСТ Кліппер"	стягнення заборгованості в сумі 686 415 грн 90 к.	24.09.2019
Господарський суд Івано-Франківської області	909/820/19 Затвердження мирової угоди (у т.ч. на стадії виконання рішення) (2-й розділ звіту)		24.10.2019	Матуляк П. Я.	Позивач (Заявник): Приватне акціонерне товариство "Авіакомпанія Константа", Представник позивача: Мельниченко Руслан Володимирович, Відповідач (Боржник): Товариство з обмеженою відповідальністю "ІСТ Кліппер"	стягнення заборгованості в сумі 686 415 грн 90 к.	24.10.2019

Від джерел відомо, що допомагала з юридичними питаннями керівництву “Константи” і вищезазначена Анна Антоненко. Ну, а Гетманцев, очевидно контролював весь процес (зокрема, і суди проти ДПС) як керівник юридичної компанії.

16. Хто ж справжній власник літаків?

В листопаді 2018 року на сайті компанії “Юрімекс” Данило Гетманцев публікує своє інтерв’ю, в якому знову перелічує своїх клієнтів. Серед інших компаній він згадує і ті, які пов’язані з авіацією. Зокрема, зареєстровану в офшорній зоні ОАЕ, “Expedition Aviation”, яку частково контролює Роман Мілешко, та “Мотор Січ”, генеральний директор якої Вячеслав Богуслаєв нещодавно втрапив у шпигунський скандал та звернувся з проханням включити його у списки обміну полонених.

Еміратська компанія “Expedition Aviation” є власником багатьох літаків, які експлуатує “Авіакомпанія “Константа”. На даний момент, Державний реєстр цивільних повітряних суден містить інформацію про 13 літаків “Антонов”, якими володіє “Expedition Aviation”, та 5 гелікоптерів-модифікацій моделі Мі-8, які експлуатуються українським ТОВ “НЗОперейшінс” (43682737), заснованоим у червні 2020-го року Романом Мілешко, який і є єдиним власником компанії.

У офіційних документах, які “Авіакомпанія “Константа” подавала до Департаменту транспорту США, вказано, що Роман Мілешко контролював 70% “Expedition Aviation” (ОАЕ) до 21 листопада 2019 року, коли його частка знизилася до 40%. Хто саме контролює цю еміратську компанію разом з Мілешком — не відомо.

Однак, і “Expedition Aviation”, і “Авіакомпанія “Константа” і “НЗОперейшінс” дуже активно формували свій повітряний флот в останній період. Так, в період 2021–2022 років до флоту “Авіакомпанії “Константа” додалося три борти Ан-74, які належать еміратський “AMIS FZE” та естонській “EKA Grupp Pvt LTD”.

Розділ “Авіація” на сайті компанії “Jurimex” якраз містить пояснення, що підлеглі Гетманцева здійснювали “підготовку, драфтинг, та комплексне супроводження низки правочинів щодо придбання та подальшої передачі у лізинг повітряних суден, супроводження погоджувальних процедур перед органами державної влади в сфері авіації України, Грузії, Об’єднаних Арабських Емірат, Афганістану”.

Тому, можна припустити, що коли Гетманцев у своєму інтерв’ю говорить про обслуговування компанії “Expedition Aviation”, то це означає придбання нових повітряних суден, надання їх в лізинг “Авіакомпанії “Константа” та офіційне отримання необхідних дозволів Державної авіаційної служби України. Однак, чи має сам Роман Мілешко достатньо грошей, щоб здійснювати купівлю літаків, чи хтось з великими грошима стоїть за його спиною в тіні, щоб забезпечувати авіаперевезення у тих регіонах, де це потрібно для чиїхось інтересів?

17. Багатостраждальний Харківський авіазавод

У другій частині розслідування біографії Сівковича ми окрему увагу присвятили, практично, одержимості, яку люди та бізнеси, близькі до Володимира Сівковича, демонстрували по відношенню до унікальних літаків Ан-74, які були розроблені конструкторським бюро “Антонова” для використання в умовах Дальньої півночі Радянського Союзу. Ці літаки виробляло тільки одне підприємство у світі — Харківське державне авіаційне виробниче підприємство (ХДАВП, Харківський авіаційний завод (ХАЗ)).

Не зважаючи на свої унікальні технічні характеристики, Ан-74 достатньо дорогий в обслуговуванні. А тому, найбільш прибутковим шляхом його використання є перевезення зброї та вибухівки, що забезпечує підвищення ціни перевезень.

Цікаво що, повітряний флот, близької до Сівковича, компанії "Вітаір" складався з одних тільки Ан-74. З цікавістю, також, можна вивчати уривки історичних даних про те, як бізнес-партнер Володимира Сівковича — Олег Сляднєв — наполегливо працював, щоб отримати контроль над Харківським авіазаводом, який виготовляв Ан-74.

Ну, і, окремо стоїть абсолютно магічна історія появи "американських інвесторів", які готові були інвестувати в Харківський авіазавод 150 мільйонів доларів, однак, за словами президента Асоціації "Укравіапром", голови правління АТ "ФЕД" (Харків) Віктора Попова — виявилися "*міжнародними фінансовими авантюристами*", які не дали на завод ні копійки. Зате, через ексклюзивні відносини з "інвесторами", ХАЗ був зобов'язаний припинити будь-які перемовини з іншими потенційними партнерами, що призвело до його фактичної зупинки перед повномасштабним вторгненням Росії.

Нагадаємо, що інвестиційна ініціатива фінансувати ХАЗ від компанії "Oriole Capital Group" викладена в офіційному листі, підписаному генеральним директором "Aero-Pioneer Group" Хоссейном Моусаві та генеральним директором "Oriole Ltd." Набілом Баракатом.

Підписанти повідомляють у своїй інвестиційній пропозиції, що "корпорація "Aero-Pioneer Group" складається з декількох дочірніх компаній, до яких, зокрема, належать ПАТ "Авіакомпанія "Константа", "Airgenium Inc.", "AP Holdings Ltd.", "Aero-Foods International".

Адвокатське об'єднання "Юрімекс" здійснювало юридичне обслуговування щонайменше двох компаній з цього списку — "Авіакомпанії "Константи" та "AP Holdings Ltd."

Зокрема, на сайті компанії "Юрімекс", в розділі "Авіація" підлеглі Данила Гетманцева перелічують зміст своїх послуг:

1) Проведення комплексного юридичного аудиту державного авіаційного підприємства України, розробка сценаріїв кооперації між клієнтом, інвестором та державним підприємством (спільна діяльність, ДПП, тощо) щодо виробництва літаків під державні гарантії, представництво та погодження проекту з профільними міністерствами Консалтинг клієнта щодо імпортозаміщення російських складових, а також внесення змін до конструкторської документації;

2) Аналіз процедури банкрутства державного авіаційного виробничого підприємства, яке має велику заборгованість по виплаті заробітної плати

та підготовка звіту щодо можливих моделей виведення державного підприємства з процедури банкрутства;

3) Консультування та драфтинг правочинів щодо виробництва шести літаків АН-74 державним авіаційним підприємством України за рахунок давальницької сировини клієнта.

В цих трьох пунктах не розкривається підприємство для якого адвокати "Юрімекс" проводять аудит та виведення з банкрутства. Однак, враховуючи викладене, можна припустити, що в кожному з цих трьох пунктів йдеться саме про Харківський авіазавод, інвестиції якому пропонували партнери "Авіакомпанії "Константа".

Так, наприклад, стосовно третього пункту про виробництво Ан-74 сумнівів немає, оскільки виробляє ці літаки одне підприємство у світі. Саме це підприємство знаходилося на межі банкрутства через величезні заборгованості по зарплаті, а тому і щодо другого пункту ці припущення мають усі підстави.

Формулювання "*Розробка сценаріїв кооперації між клієнтом, інвестором та державним підприємством*" можуть свідчити про те, що драконівські умови для українського авіаційного підприємства з повним і необмеженим контролем за процесами з боку "інвесторів", розробляли саме юристи "Юрімексу". Стан ХАЗ на даний момент, під час повномасштабної війни, і статус цієї інвестиційної угоди, яка заблокувала активність підприємства, продовжує бути невизначеним.

18. "Юрімекс" та українські медіа

В першій частині розслідування про біографію Володимира Сівковича ми вже говорили про скандал навколо телеканалу "ТВі", який вибухнув в квітні 2013 року. 30 квітня 2013 року видання "Українська правда" опублікувало інформацію від власниці компанії, яка, фактично, володіла телеканалом "ТВі" — Ортодоксії Нікії — засновниці офшорної компанії "Вілкокс".

Станом на 18 квітня 2013 року компанія "Вілкокс Венчерз Лімітед" (BVI) контролювала ТОВ "Медіа Інфо" (37569329), яке, в свою чергу, володіло телеканалом "ТВі". Міноритарним співвласником "Медіа Інфо" разом з Ортодоксією Нікією, на той час, також був Радченко Олег Анатолійович, який за словами Костянтина Кагаловського був кумом Володимира Сівковича.

Нікія тоді, зокрема, заявила, що "23 квітня 2013 року було виявлено, що належна кампанії "Вілкокс" частка в ТОВ "Медіа Інфо" була незаконним способом відчужена на користь компанії "Балмор Лімітед". Даним заявляю, що компанія "Вілкокс" нікому не давала дозволу на продаж частки в ТОВ "Медіа Інфо".

Крім того, вона повідомила, що впродовж останніх трьох років (2011–2013) її компанія “Вілкокс” видавала довіреності для представництва її інтересів лише трьом особам — юристам ТОВ “Юрімекс”.

Цей факт, зокрема, підтверджується тим, що 10 червня 2011 року було подано заявку на реєстрацію торговельної марки “ТВі-Культура” від ТОВ “Медіа Інфо”. А, заявку на реєстрацію торговельної марки “ТВі” подано 15.08.2012 від ТОВ “Інфо24” (37535546), яке контролювалося у рівних частках Віталієм Портніковим, Наталією Катеринчук, Миколою Княжицьким та Артемом Шевченком.

Реєстрацію обох торговельних марок здійснювали юристи компанії “Юрімекс” та вказували свою адресу для листування. Цікаво й те, що контактний телефон компанії “Юрімекс” +380442340688, вказаний у Єдиному державному реєстрі (ЄДР), є таким самим як і у компаній “ІНФО24” та “Медіа Інфо”.

Враховуючи слова Ортодоксії Нікії про те, що довіреності на здійснення маніпуляцій з корпоративними правами телеканалу “ТВі” не мав ніхто, крім компанії “Юрімекс”, та широко дискутовані звинувачення у здійсненні рейдерського захоплення телеканалу, народжується підозра, що підлеглі Данила Гетманцева, який протягом восьми років був помічником народного депутата Володимира Сівковича, могли бути безпосередньо причетними до цього рейдерського захоплення.

Вже у липні 2014 року, коли російська агресія проти України була в розпалі, у новинній передачі “Подробиці” на каналі “Інтер” вийшов сюжет про скандал навколо Концерну радіомовлення, радіозв’язку та телебачення (КРРТ) через те, що нове керівництво Концерну поновило надсилання платежів за електроенергію на захоплених телевежах, що стояли на окупованих Росією територіях Луганської та Донецької областей.

В сюжеті фігурує інформація про те, що над тендерною документацією та матеріалами платежів працювали саме юристи того самого “Юрімексу”. Авторка сюжету взяла коментар телефоном у екс-директорки телеканалу “ТВі” Наталії Катеринчук. За словами Катеринчук, юридична компанія “Юрімекс” була запрошена до співпраці з телеканалом “ТВі” Миколою Княжицьким, який, нагадаємо, супроводжував старт “медійної частини” кар’єри Володимира Сівковича на телеканалі СТБ.

Колишня директорка “ТВі” прямо стверджувала, що компанія “Юрімекс” Данила Гетманцева, нібито, навмисно програвала судові справи за незаконно відібрані частоти телеканалу, а також обслуговувала інтереси Володимира Сівковича та його сина.

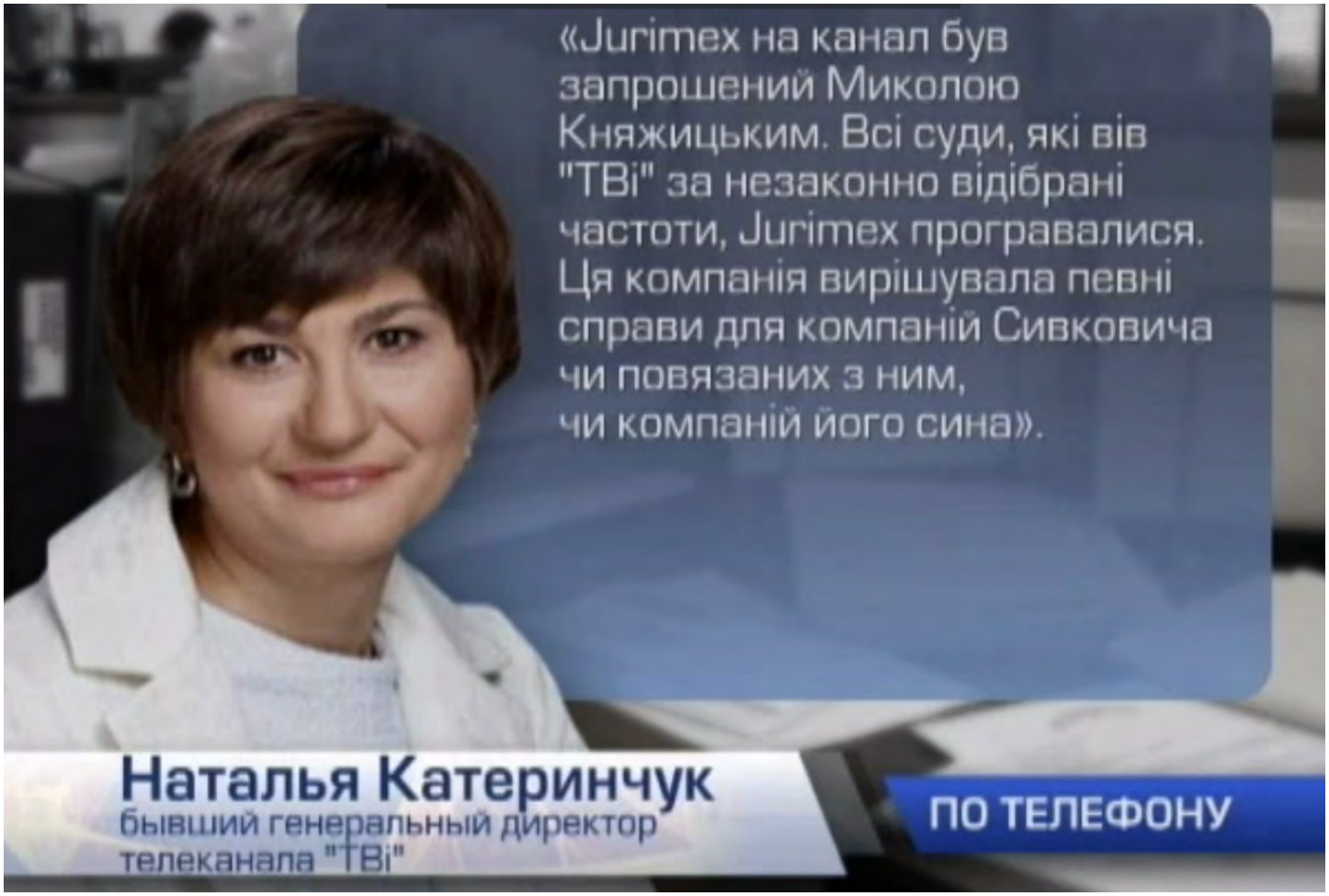

Коментар для “Подробиць”

За даними проекту chesno.org, помічником народного депутата 7-го скликання Миколи Княжицького на громадських засадах був Крайняк Юрій Олегович, який нині очолює компанію “Юрімекс”, а на той час був підлеглим Данила Гетманцева.

Через чотири роки після подій на КРРТ, які коментувала Наталія Катеринчук, в листопаді 2018 року українське видання “Детектор Медіа” повідомило про те, що Національна рада з питань телебачення і радіомовлення надала ліцензію на кабельне мовлення компанії ТОВ “Канжут” (37995445), підписантом та представником якого був Крайняк Юрій Олегович — помічник народного депутата Княжицького.

Контактні номери телефонів ТОВ “Канжут” та юридичної компанії “Юрімекс” знову співпадали до останньої цифри (+380442340688). Крім того, дві юридичні особи виявилися зареєстрованими за однією адресою — місто Київ, вул.Велика Васильківська, будинок 9/2, офіс 67. Це саме те приміщення, де роками працювала засновниця туроператора “TPG” Олена Гетманцева — матір майбутнього керівника парламентського комітету.

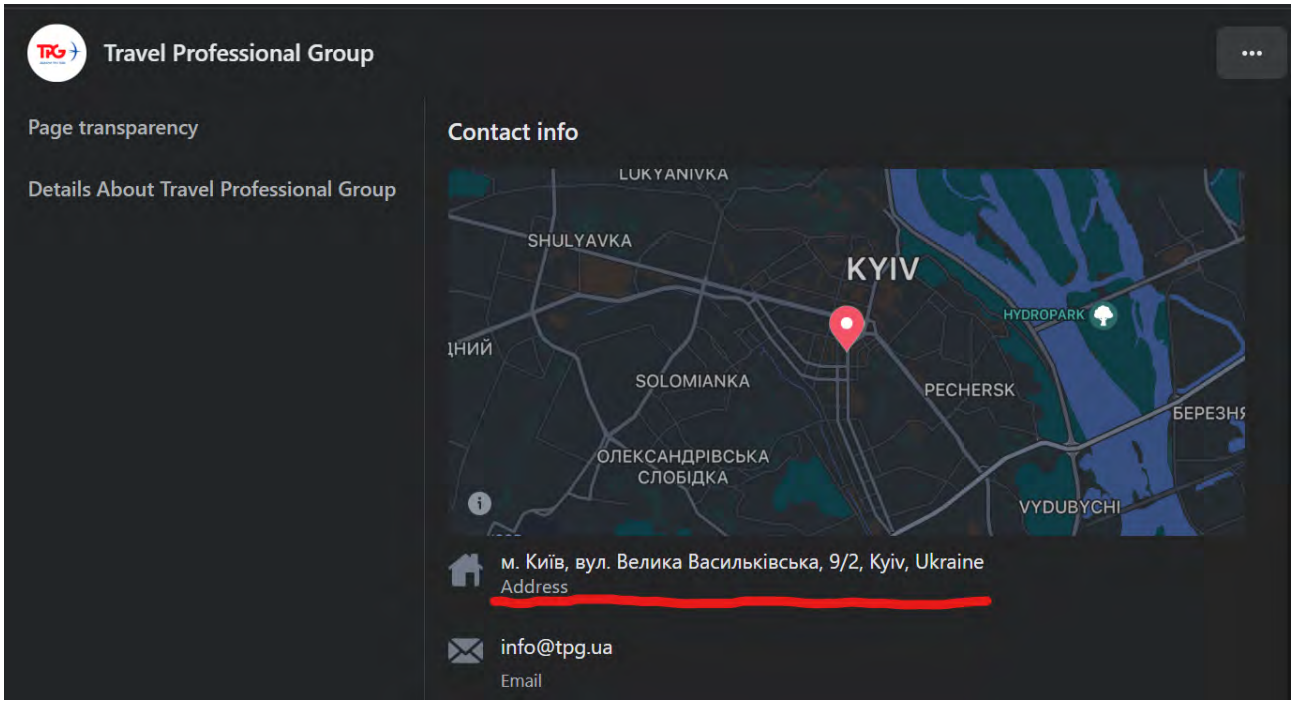

Скріншот сторінки “Travel Professional Group” на Facebook

Цікавість ситуації полягала в тому, що Крайняк домігся ліцензування телеканалу, який мовить під торговельною маркою, що повторює назву “рейдернутого” телеканалу “ТВі”.

Логотип торговельної марки ТОВ “Канжут” Юрія Крайняка

Тобто, ТОВ “Канжут” подали для реєстрації свій новий логотип, де літери “ТВ” написано кирилицею, а одиниця римською позначкою “І”, що візуально повністю повторює логотип каналу “ТВі”, просто виконаний графічно в інший спосіб.

19. Коли усе життя складається з одних тільки співпадінь

У своїх численних коментарях Данило Гетманцев неодноразово наголошував, що працював на народного депутата Володимира Сівковича виключно у контексті написання проектів нормативно-правових актів та не мав з ним більше ніяких контактів поза депутатською діяльністю Сівковича.

Однак, на мій погляд, бренд юридичної компанії “Юрімекс” та її адвокати аж надто часто з’являються в ті моменти, коли національні інтереси України перетинаються з можливим впливом спецслужб держави-агресора.

Це і підтримка в судах інтересів компанії “Європа Ейр”, що, ймовірно, доставляла вантажі для хафтарівців та вагнерівців. Це — обслуговування “Авіакомпанії “Константа”, яка народилася як інвестиція російського олігарха Костянтина Григоришина при підтримці народного депутата Володимира Сівковича. Це — супроводження купівлі та продажу літаків компанією “Expedition Aviation” з не до кінця зрозумілими бенефіціарами. Це — створення юридичного підґрунтя для отримання повного контролю над Харківським авіазаводом — українським виробником літаків Ан-74, до яких є, очевидно, вкрай небайдужими Володимир Сівкович та його партнери.

Насамкінець, це — участь в одному з найгучніших скандалів з медіа-власністю в Україні: рейдерському захопленні телеканалу “ТВі”, активним захисником якого, до речі, був Павло Шеремет, до вбивства якого можуть бути причетні і російські спецслужби, і контакти агентури ФСБ в Україні.

В кожному з цих складних сюжетів, де фігурують співробітники компанії “Юрімекс” трапляються сліди людей, що прямо, або опосередковано можуть бути пов’язані з діяльністю агентури російських спецслужб.

Чи не забагато співпадінь для однієї юридичної особи, колишній власник якої, фактично, керує українською економікою та фіскальною політикою?

***

Володимир Сівкович — 30 років зради. Частина четверта. Зрадливі печатки таємного повітряного флоту

Скрін з відео ДБР — бесіда В. Сівковича та О. Кулініча. Експерти, обізнані зі справою, підкреслюють, що під псевдонімом “Охотнік” приховувався не А. Наумов

Dmytro Zolotukhin

Sep 2

Публічний інтерес, який викликала публікація перших трьох частин саги про одного з найталановитіших вихідців з КДБ — Володимира Сівковича — має один цікавий наслідок. По ходу публікації шпигунської саги різні люди почали звертатися для того, щоб поділитися інформацією, яка стала їм відома в період роботи чи служби на тих підприємствах і в тих державних органах, які, так чи інакше, перетиналися з діяльністю фігурантів багатосерійного розслідування.

На підставі цих свідчень та інформації з відкритих джерел, народилася четверта частина росзлідування, яка розкаже детальніше про те, як побудований авіа-бізнес, що використовувався для доставки вантажів та озброєнь для найманців групи “Вагнера” в країнах Африки.

20. Як почалася історія

Можливо, якби не спланований авіаудар турецьких БПЛА “Байрактар” в лівійській Аль-Джуфрі по двом літакам Іл-76, які привезли для війська Халіфи Хафтара невідомий вантаж — ми б так ніколи і не довідалися, ні про авіабізнес Володимира Сівковича, ні про роль в ньому юридичної компанії “Юрімекс”.

Через цей інцидент стало відомо, що літаки з бортовими номерами UR-CMC та UR-CRP, які експлуатувала українська компанія ТОВ “Європа Ейр” (38941487), зареєстрована в жовтні 2013 року, використовувалися для доправлення вантажів силам Халіфи Хафтара, якого підтримувало МО РФ.

Причиною авіаудару, очевидно, був той факт, що турецькій стороні, яка підтримувала Уряд національної згоди (Тріполі), набридло спостерігати, як літаки українських авіакомпаній “Європа Ейр”, “ЗетАвіа” та “Флай Скай Ейрлайнз” забезпечують “повітряний міст” між аеропортами Об’єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ), які підтримували сили фельдмаршала Хафтара, та аеропортами, що знаходилися під контролем його вояків. Іншими словами, турецькі нерви здали, побачивши нівелювання їх зусиль.

Діяльність вказаних компаній вже кількаразово була описана в медіа, однак, і компанії, і літаки продовжують працювати і перевозити вантажі. За

виключенням, хіба що, “Європа Ейр”, дію Сертифіката експлуатанта якої Державіаслужба припинила після атаки в Аль-Джуфрі.

Що ж стосується українських авіакомпаній “ЗетАвіа” та “Флай Скай Ейрлайнз”, які неодноразово вказувалися у звітах експертних груп ООН, як інструменти порушення міжнародного збройного ембарго, то вони спокійно продовжують свою діяльність. А, кримінальні справи щодо них можуть бути засекречені українськими правоохоронними органами.

Драматична історія української вантажної авіації починається з формування державного підприємства Міноборони України “Українська авіаційна транспортна компанія” (УАТК, 24964464), про яку ми писали в першій частині розслідування.

УАТК була створена у липні 1997 року. В 1998 році її очолив екс-керівник “Укрспецекспорта” Андрій Кукін, який у 2003 році стає директором в “Авіакомпанії “Віта”, що належала Сівковичу.

Згодом, УАТК створює вебсайт, на якому пише, що контролює більше 150 повітряних суден, в тому числі Іл-76, Іл-78, Ан-12 та Ан-26.

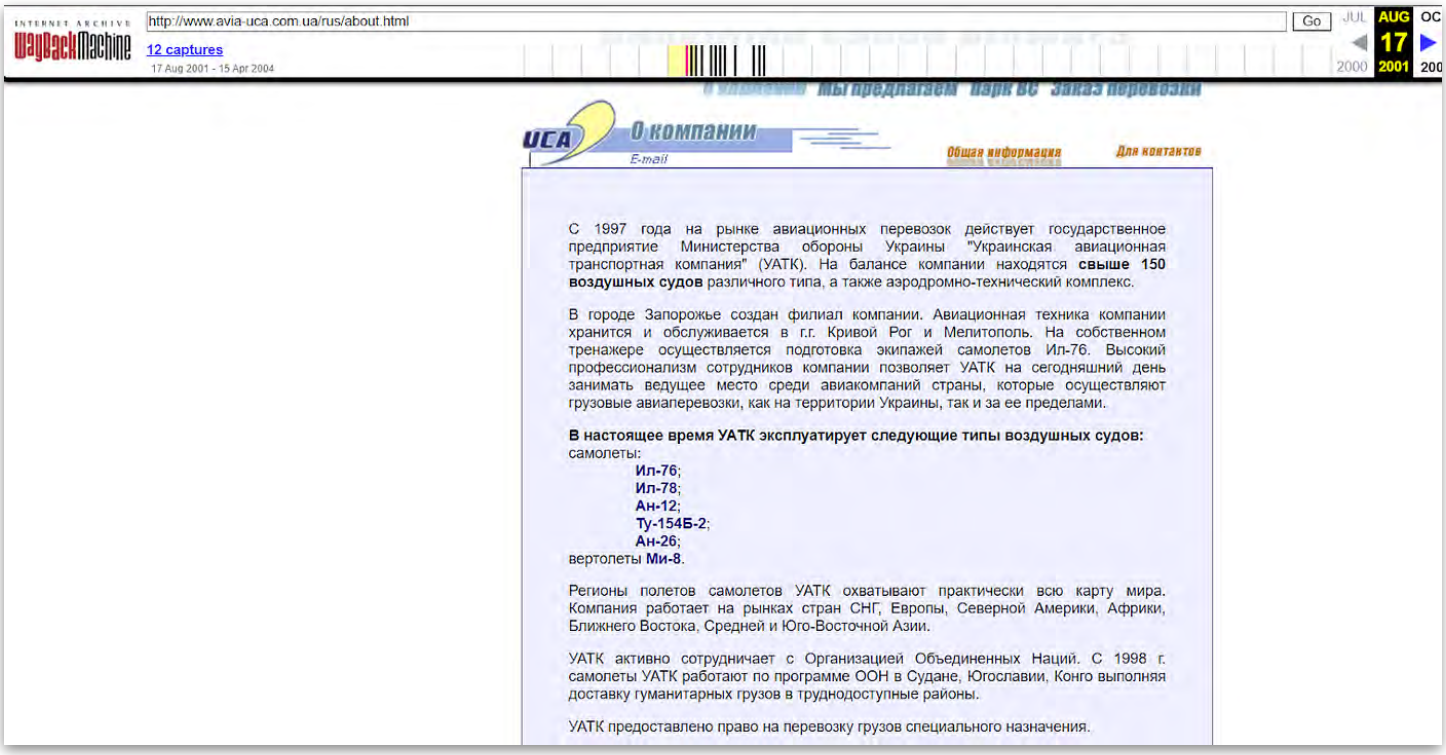

Вебсайт УАТК

Ще трохи пізніше, вебсайт компанії оновлюється. На одній зі сторінок можна прочитати повну історію створення компанії. На російському вебсайті “Russian Planes”, який являє собою онлайн-базу даних по літаках, також є сторінка, присвячена УАТК. Щоправда, там йдеться тільки про 38 повітряних суден (а, не більше 150), які потрапляли в оперування УАТК. З них — 23 літаки Іл-76 та Іл-78, та 5 літаків Ан-26.

Принаймні три літаки Ан-26 були передані від УАТК до “Авіакомпанії “Константа”, яка була створена в Запоріжжі зусиллями Костянтина Григоришина та Володимира Сівковича:

1) Ан-26 — UR-UDM / 0909;

2) Ан-26Б — UR-UCP / 4407;

3) Ан-26Б — UR-UDS / 7808.

Ще однією цікавою частиною історії української вантажної авіації є компанія-фантом **Закрите акціонерне товариство Авіаційна компанія “Вантажні авіалінії України”** (19091287). Ймовірно, компанія була створена у 1992 році під контролем Державного департаменту цивільної авіації (Міністерство транспорту України), а пізніше, постановою Кабінету Міністрів України № 421 від 13 червня 1995 року була передана до сфери управління Державного департаменту авіаційного транспорту.

Цікаво, що у вказаній постанові від 13 червня передачу вимагається здійснити “заднім числом” — “*Передачу здійснити за станом на 1 травня 1995 року*”. Ймовірно, причиною такого ходу був інший документ — “Перелік об’єктів, що підлягають обов’язковій приватизації у 1995 році”, з додатком № 3 до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 1995 р. № 343.

Власне, цей перелік приватизації і є єдиним документом онлайн, де згадується номер ЄДРПОУ авіакомпанії “Вантажні авіалінії України”. Сучасний єдиний державний реєстр містить, виключно, інформацію про дочірню компанію “Ейр ЮК Дніпро” (19441250), зареєстровану в місті Дніпро. Хоча, материнська компанія, навіть, створювала для себе окрему торговельну марку.

На російському ресурсі “Russian Planes”, про “Вантажні авіалінії України” (Air Ukraine Cargo) пишуть, що бенефіціарами цієї компанії були Фонд держмайна України, Проімнвестбанк, СП ТОВ ILTA-Київ, АТ Комекс та приватні особи. Обслуговування вантажних літаків здійснювала військова частина А-0490 поблизу Кривого Рогу.

За даними сервісу, “Вантажні авіалінії України” оперували повітряним флотом з одного літака Ан-2, чотирьох Мі-8МТ, та 10-ти Іл-76, серед яких зазначено наступні:

1) UR-76555 / 0033446325

2) UR-76561 / 0033447364

3) UR-76563 / 0033447372

4) UR-76628 / 0053458741

5) UR-76629 / 0053458745

6) 76661 / 0053463913

7) UR-76748 / 0073479386

8) UR-78758 / 0083484551

9) UR-78772 / 0083487627

10) UR-78786 / 0083490693

Принаймні три з цих 10-ти бортів Іл-76 пізніше опинилися в експлуатації компаній, які були помічені у транспортуванні вантажів до Лівії, до сил Халіфи Хафтара, якого підтримувала російська воєнна розвідка ГРУ.

Перший: Іл-76ТД з заводським номером 0033446325, змінивши 7 різних авіакомпаній, потрапив у експлуатацію "Jenis Air", яка була спіймана експертами ООН на порушенні збройного ембарго, накладеного ООН на Лівію, а потім — отримав бортовий номер 5A-7656 та засвітився на "параді" військ Халіфи Хафтара у Бенгазі 29 травня 2021 року.

Скріншот трансляції параду сил Халіфи Хафтара

Другий: Іл-76ТД з заводським номером 0053458741 був переданий "Вантажними авіалініями України" до компанії "Воларе", а, пізніше, після експлуатації російськими компаніями, переданий в лізинг українській авіакомпанії "ЗетАвіа" з бортовим номером UR-CIU. "ЗетАвіа" так само була помічена у транспортуванні вантажів до сил Халіфи Хафтара. Власником цього літака є офшорна компанія Dateline Overseas Ltd. (HE 58519, Кіпр, зареєстрована 23 листопада 1993 року).

Додаток
до наказу Державіаслужби
15.11.2017 року № 875

Тип ПС	Державний і реєстраційний знаки	Заводський номер	Власник	Експлуатант
MD-82	UR-CHZ	3169	P.L.Aviation Limited Великобританія	ПрАТ «Авіакомпанія «Буковина» Київ
Ан-12БК	UR-CAG	9346904	Cargo Air Chartering ОАЕ	ПрАТ « Авіакомпанія «Україна-АероАльянс" Київ
EMB-145LR	UR-DNU	145738	Goiania Comercio E Servicos Intrnacionais LDA Португальська Республіка	ПАТ «Авіаційна компанія «ДНІПРОАВІА» Дніпро
Ан-148-100В	UR-UKN	01-09	ДП «Лізингтехтранс» Київ	ДП «Антонов» Київ
Ан-148-100В	UR-NTA	0101	ДП «Лізингтехтранс» Київ	ДП «Антонов» Київ
Іл-76ТД	UR-CIU	0053458741	Dateline Overseas Ltd. Кіпр	ТОВ «Авіакомпанія «Зет Авіа» Київ
Іл-62М	UR-86528	4038111	ДАП «Україна» Бориспіль	ДАП «Україна» Бориспіль

Скріншот документу Державіаслужби

Третій: Іл-76ТД з заводським номером 0083490693, який експлуатувався виключно українськими компаніями та у 2021 році був переданий до компанії “ЗетАвіа” з новим бортовим номером UR-ZAR. Згідно даних Державного реєстру цивільних повітряних суден України, власником цього літака з 2022 року є ТОВ “Авіаремонтне підприємство “УРАРП” (30181494). Цей конкретний літак також здійснює регулярні рейси до країн, де оперує російська воєнна розвідка ГРУ.

21. Зрадливі печатки

Судові рішення є відкритими для ознайомлення документами, за виключенням тих випадків, коли суд, на прохання сторін, міг прийняти ухвалу про засекречування матеріалів.

У попередній частині розслідування ми розглядали судове рішення Голосіївського районного суду міста Києва у справі 752/24165/18, ухвалене 07.12.2018 року слідчим суддею Колдіною Олександрою Олегівною про накладення арешту на майно у кримінальному провадженні № 12018100000000979.

Суд, зокрема, накладав арешт на, знайдені під час обшуку у співробітника компанії “Європа Ейр”, 53 печатки різних юридичних осіб. Зокрема, і кліше печаток ТОВ “ЗетАвіа” (36420097); Державного підприємства Науково технічний комплекс ім. О.К. Антонова АНТК “Антонова” (14307529); російського ОАО “Авиационный комплекс им. С.В. Ильюшина; Державної

авіаційної служби України з відтиском гербу України; офшорної компанії (власника літаків) INFINITE SEAL INC (BVI).

Таким чином, цей обшук і арешт кліше печаток, по суті, доводив тісний зв'язок між ТОВ "Європа Ейр" та ТОВ "ЗетАвіа" і INFINITE SEAL INC. Можна припустити, навіть, що адміністрування діяльності "ЗетАвіа" і "Європа Ейр", а також офшорної компанії "Infinite Seal Inc.", яка була власником літаків Іл-76, здійснювали одні і ті самі особи.

Довгий час про долю кримінальної справи, в рамках якої проводився обшук та арешт печаток, нічого не було відомо. Ймовірно, її спіткала доля багатьох кримінальних справ проти оточення Сівковича, які тихенько зливалися в різних правоохоронних органах.

Аж, ось, 25 липня 2023 року набрала законної сили ухвала Колегії суддів судової палати з розгляду кримінальних справ Київського апеляційного суду у справі № 761/20632/23. Досить дивним є той факт, що за цією судовою справою у відкритих джерелах можна знайти тільки цю ухвалу апеляційного суду, і більше — жодного рішення, хоча рішення точно були.

Якщо ретельно вчитатися, то вказана ухвала є результатом апеляційної скарги на ухвалу слідчого судді Шевченківського районного суду м. Києва від 19 червня 2023 року. Однак, самого тексту ухвали Шевченківського районного суду, в якому часто розглядаються справи Головного слідчого управління СБУ, знайти не вдається. Через можливості вебсайту судової влади України можна тільки побачити, хто веде дану справу. Це — суддя Шевченківського районного суду Мєлєшак Олена Вікторівна, яку шпетив на всю губу український топ-антикорупціонер Віталій Шабунін. Після того, як вона здійснювала тиск на своїх підлеглих в Шевченківському суді під час "Революції гідності", і чудом уникла звільнення.

Друк таблиці | Відправити справу на пошту

Назва суду	Єдиний унікальний номер справи	Номер провадження	Дата надходження	Склад суду	Сторони спору	Предмет позову	Стадія розгляду	
							Дата	Назва
Шевченківський районний суд міста Києва	761/20632/23 на клопотання, скаргу, заяву	1-кс/761/13470/2023	13.06.2023	Мєлєшак Олена Вікторівна	-	-	25.07.2023	Розглянуто у апеляційній інстанції провадження у справі закрито 25.07.2023

З високою долею ймовірності можна припустити, що Олена Мєлєшак прийняла рішення про засекречування матеріалів справи, в якій фігурує компанія "Європа Ейр", за власним рішенням, або на прохання однієї зі сторін. Однак, коли справа потрапила до Київського апеляційного суду, то там

не встигли домовитися про приховування ухвал і одне рішення стало публічним. Однак, на мій погляд, навіть його достатньо для розуміння ситуації.

Мова знову піде про “зрадливі печатки”. 6 червня 2023 року в рамках справи, про яку ми не знаємо, правоохоронним органом, який неможливо встановити, було проведено обшук у особи, дані якої приховано судовою адміністрацією.

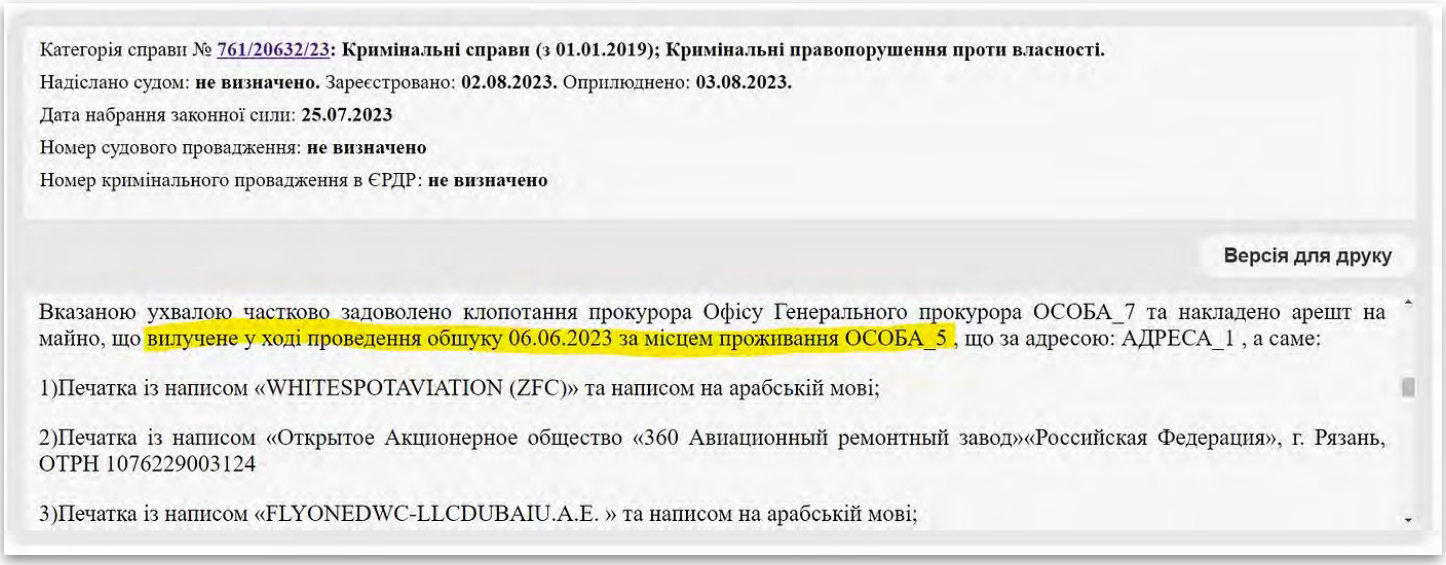

Категорія справи № 761/20632/23: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення проти власності.**

Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **02.08.2023.** Оприлюднено: **03.08.2023.**

Дата набрання законної сили: **25.07.2023**

Номер судового провадження: **не визначено**

Номер кримінального провадження в ЄРДР: **не визначено**

Версія для друку

Вказаною ухвалою частково задоволено клопотання прокурора Офісу Генерального прокурора ОСОБА_7 та накладено арешт на майно, що вилучене у ході проведення обшуку 06.06.2023 за місцем проживання ОСОБА_5 , що за адресою: АДРЕСА_1 , а саме:

1)Печатка із написом «WHITESPOTAVIATION (ZFC)» та написом на арабській мові;

2)Печатка із написом «Открытое Акционерное общество «360 Авиационный ремонтный завод»«Российская Федерация», г. Рязань, ОТРН 1076229003124

3)Печатка із написом «FLYONEDWC-LLCDUBAIU.A.E. » та написом на арабській мові;

Скріншот з ухвали суду

В ході обшуку, в приміщенні були знайдені печатки десяти компаній:

1) “White Spot Aviation FZE” (OAE);

2) ОАО “360 Авиационный ремонтный завод” (Российская Федерация, г. Рязань, ОГРН 1076229003124);

3) “Fly One DWC-LLC” (Dubai, UAE);

4) “Fly One FZE” (Sharjah Airport, UAE);

5) “Infinite Seal Inc.” (BVI);

6) “Aganya Holdings Ltd.” (Abu-Dhabi, UAE);

7) “Быковский авиаремонтный завод” (Российская Федерация);

8) ТОВ “Європа Ейр” (38941487);

9) “Deek Aviation FZE” (Sharjah Airport, UAE);

10) “Aganya Ltd.” (Dubai, UAE).

Прокурор просив суд накласти арешт на знайдені печатки. Тоді як власник, за підтримки адвоката, просив відмовити у задоволенні клопотання прокурора про арешт. В результаті, обидві сторони відмовилися від своїх апеляційних скарг. Однак, завдяки оприлюдненій ухвалі Апеляційного суду, яка, фактично,

нічого не змінила у судовому процесі, тепер можна зробити припущення, що усі вищеназвані компанії, печатки яких було знайдено в приміщенні, де проходив обшук, можуть бути пов’язані між собою.

Що ж це за компанії?

22. Повітряні мости для “Вагнера” та їх будівельники

В лютому 2021 року було опубліковано розслідування про українську ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” (43061957), літак якої було помічено в аеропорту міста Бангі (Центральноафриканська Республіка), коли він доправляв зброю для групи “Вагнера” в ЦАР. Вже тоді з’явилися докази того, що літаки Іл-76 та компанії, зареєстровані в Україні, Молдові, Казахстані, Киргизстані та ОАЕ використовуються скоординовано, а координацію цієї мережі частково здійснює еміратський підприємець індійського походження Джайдіп Мірчандані (Jaideep Mirchandani).

У травні 2021 року вийшло наступне, більш масштабне розслідування про діяльність авіамережі, яка забезпечувала “повітряний міст” між аеропортом Шарджа (ОАЕ) та силами Халіфи Хафтара, якого підтримувало ГРУ МО РФ. В цьому розслідуванні було підтверджено зв’язки між ТОВ “Європа Ейр” та офшорною компанією “Infinite Seal Inc.”, печатки яких знайшли при обшуці 6 червня 2023 року. А, також, доведено причетність до цієї діяльності Джайдіпа Мірчандані.

У червні 2021 року вийшла ще одна частина розслідування, в якій розкривалася роль ТОВ “ЗетАвіа”, яке й досі оперує вантажними літаками та має усі необхідні дозволи Державіаслужби здійснювати польоти, які вона використовує для регулярного відвідування “гарячих точок” планети та доставки туди російської та арабської зброї.

n/n	Тип/ модель	Державний і реєстраційний знак	Заводський (серійний) номер	Рік виготовлення	Максимальна злітна маса, кг	№ реєстраційного посвідчення	Дата видачі реєстраційного посвідчення/ термін дії	Підписант Ім'я ПРИЗВИЩЕ	Статус сертифікату	Експлуатант/ Орендар	Власники
226	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-CTO	1013409295	1992	190,000.00	РП4694/1	24.05.21/ 25.04.31	В.о. Голови Державіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "Авіакомпанія "ЗетАвіа" Limited Liability Company "Aircompany "ZetAvia"	ASTRA WAY FZC (OAE) ASTRA WAY FZC
227	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-CTU	1033418600	1994	190,000.00	РП4739	09.02.21/ 18.01.31	В.о. Голови Державіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "Авіакомпанія "ЗетАвіа" Limited Liability Company "Aircompany "ZetAvia"	ASTRA WAY FZC (OAE) ASTRA WAY FZC
228	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-CTX	1013409282	1991	190,000.00	РП4805	06.12.21/ 17.09.31	В.о. Голови Державіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "Авіакомпанія "ЗетАвіа" Limited Liability Company "Aircompany "ZetAvia"	ASTRA WAY FZC (OAE) ASTRA WAY FZC
232	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-ZAR	0083490693	1988	190,000.00	РП2184/4	06.01.22/ Не відноситься Not applicable	Голова Олександр БІЛЬЧУК Chairman Oleksandr BILCHUK	Дійсне Valid	ТОВ "Авіакомпанія "ЗетАвіа"	ТОВ «АВІАРЕМОНТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «УРАРП», 30181494, LIMITED LIABILITY COMPANY "AIR REPAIRING ENTERPRISE "URARP", 30181494
512	An-12A Antonov-12A	UR-CCP	2340505	1962	61,000.00	РП3292/9	26.01.21/ 18.01.31	В.о. Голови Державіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "Авіакомпанія "ЗетАвіа" Limited Liability Company "Aircompany "ZetAvia"	ASTRA WAY FZC (OAE) ASTRA WAY FZC

Скріншот з Державного реєстру цивільних повітряних суден України

Компанія “Aganya Holdings Ltd.” (ОАЕ), печатки якої знайшли при обшуці 6 червня 2023 року, є власником трьох Іл-76, якими оперує ТОВ “Флай Скай Ейрлайнс”, яка була помічена у доставці озброєнь для вагнерівців в ЦАР.

п/п	Тип/ модель	Державний і реєстраційний знак	Заводський (серійний) номер	Рік виготовлення	Максимальна злітна маса, кг	N° реєстраційного посвідчення	Дата видачі реєстраційного посвідчення/ термін дії	Підписант Ім'я ПРИЗВІЩЕ	Статус сертифікату	Експлуатант/ Орендар	Власники
229	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-FSA	0093498974	1990	190,000.00	РП4283/2	03.11.20/ 05.11.29	В.о. Голови Держававіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "ФЛАЙ СКАЙ ЕЙРЛАЙНС" (Київ) LIMITED LIABILITY COMPANY "FLY SKY AIRLINES"	AGANYA HOLDINGS LTD (Об'єднані Арабські Емірати) AGANYA HOLDINGS LTD
230	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-FSC	1023412399	1992	190,000.00	РП4569/2	03.11.20/ 05.11.29	В.о. Голови Держававіаслужби Ігор ЗЕЛІНСЬКИЙ Acting Chairman Ihor ZELINSKYI	Дійсне Valid	ТОВ "ФЛАЙ СКАЙ ЕЙРЛАЙНС" (Київ) LIMITED LIABILITY COMPANY "FLY SKY AIRLINES"	AGANYA HOLDINGS LTD (Об'єднані Арабські Емірати) AGANYA HOLDINGS LTD
231	Il-76TD Ilyushin-76TD	UR-FSE	1003403075	1990	190,000.00	РП4434/1	01.12.20/ 05.11.29	Голова Олександр БІЛЬЧУК Chairman Oleksandr BILCHUK	Дійсне Valid	ТОВ "ФЛАЙ СКАЙ ЕЙРЛАЙНС" (Київ) LIMITED LIABILITY COMPANY "FLY SKY AIRLINES"	AGANYA HOLDINGS LTD (Об'єднані Арабські Емірати) AGANYA HOLDINGS LTD

Скріншот з Державного реєстру цивільних повітряних суден України

“Новенькими” в цьому списку є три вищезгадані офшорні компанії:

1. **“Dateline Overseas Ltd.”** (Кіпр), яка до 2017 року, включно, була власником літака Іл-76 з бортовим номером UR-CIU (заводський 0053458741), експлуатацію якого здійснювала ТОВ “ЗетАвіа”.

2. **“White Spot Aviation FZE”** (ОАЕ, телефони +97165579975, +971506454590, +97165579976), власником якої себе називає громадянин РФ Ігор Авдєєв, що проживає в ОАЕ. Особа на ім’я Ігор Авдєєв працювала на посаді начальника відділу маркетингу Авіаційно-технічного центру компанії “Аерофлот”.

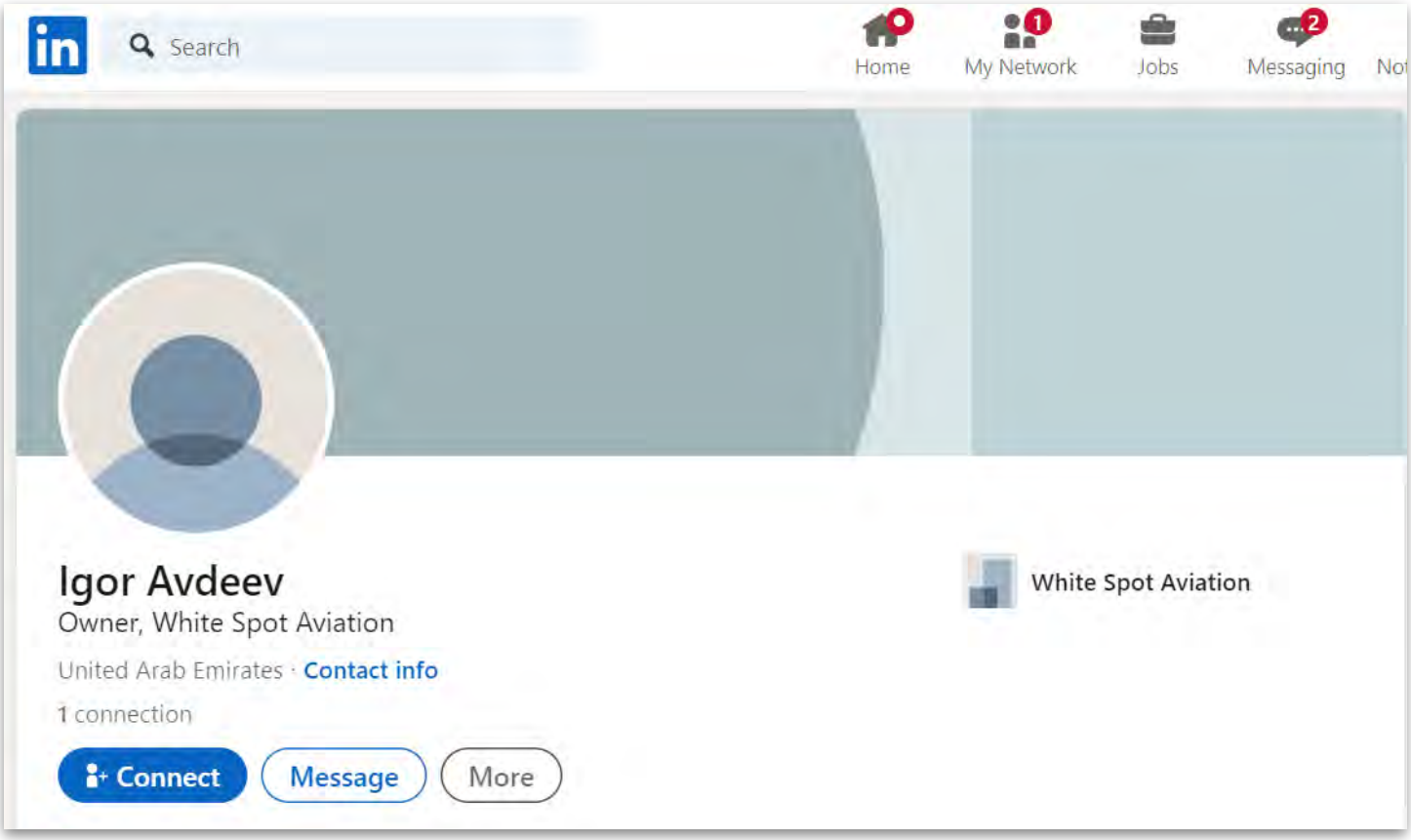

За даними порталу “ImportGenious”, “White Spot Aviation FZE” у 2019–2021 роках активно постачала турбореактивні авіаційні двигуни для російських компаній ООО “Скайлайн”, ООО “НТЦ Техноавиа”, ОАО “НПО “Сатурн”. Компанія також фігурує у російських судових документах. Громадянка РФ Юлія Єфремова, яка на своєму профілі у Linkedin писала, що працювала заступником директора з якості в “White Spot Aviation FZE”, зараз працює в російській компанії “Волга-Днєпр”, печатки якої також знаходили при обшуках.

3. **“Deek Aviation FZE”**, будучи зареєстрованою у ОАЕ, також, по суті, є російською компанією. Вона неодноразово згадується у звітах експертної групи ООН по Лівії як така, що порушує рішення Ради Безпеки ООН про міжнародне ембарго, накладене на Лівію (зокрема, у звітах за 2021 рік та 2022 рік). Зокрема, у звіті за 2021 рік йдеться про таке: “*Deek Aviation were named as violating paragraph 9 of resolution 1970 (2011) in Panel report S/2019/914*”. Тим більше цікаво, що українка Юлія Трачук з 2015 року працює в цій компанії на посаді HR-менеджера.

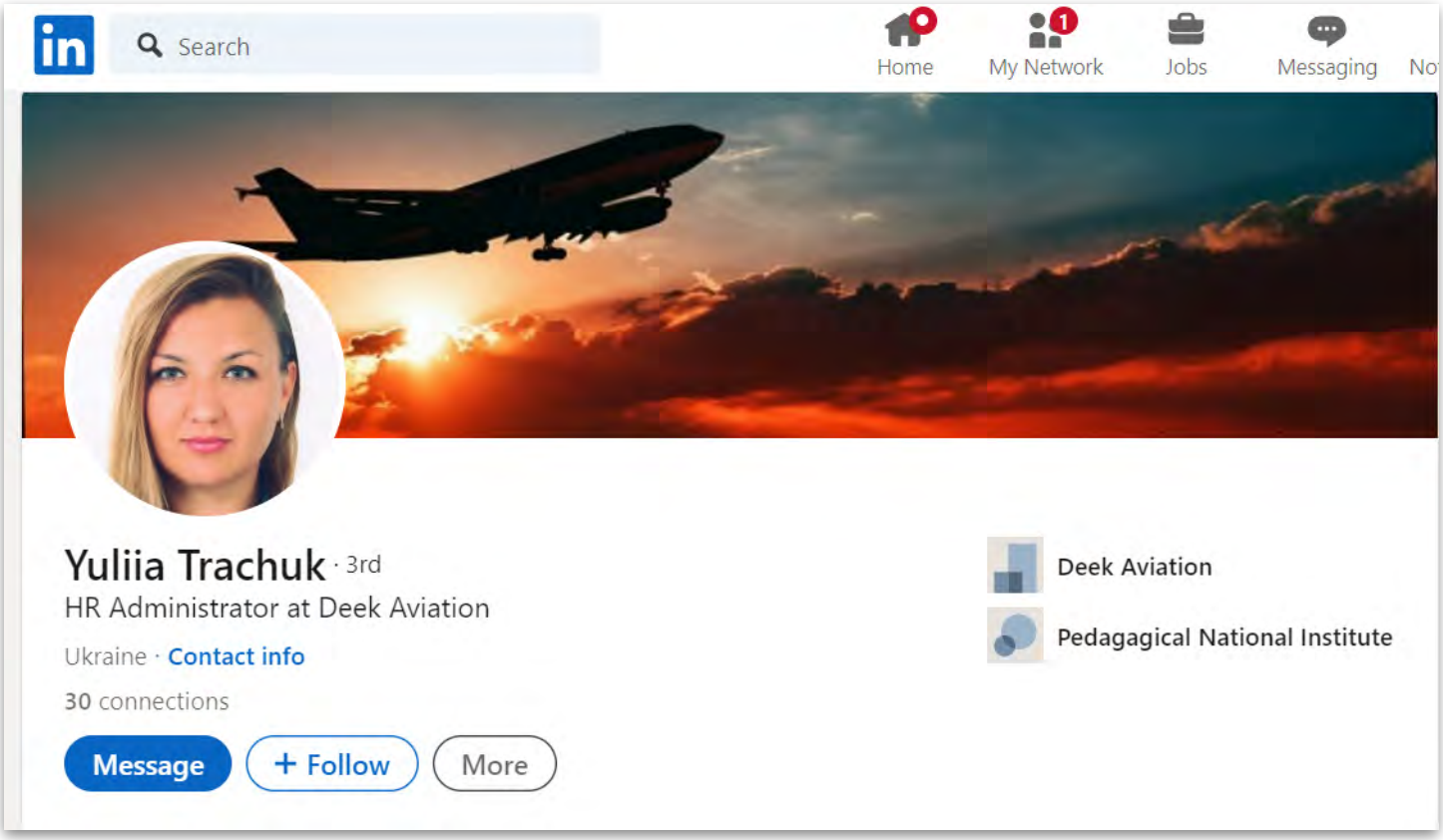

Крім того, за даними сервісу "ImportGenius", з 2017 року "Deek Aviation FZE" постачає російським підприємствам товари подвійного призначення в сфері авіації. Зокрема, її клієнтами були ООО "Маларис", ООО "Скай техник", ООО "ЯШЗ Авиа", ООО "Пластавиа".

23. Питання, що залишаються без відповіді

Одним з цікавих аспектів двох обшуків, які стали підставою для написання цієї частини розслідування є той факт, що відтиск печатки офшорної компанії **"Infinite Seal Inc."**, яка зареєстрована в офшорній юрисдикції Британських Віргінських Островів, знайшли в обох випадках. З високою долею вірогідності оперування цією компанією здійснюється Джайдіпом Мірчандані.

Однак, невідомо, хто саме є його замовником? Хто забезпечує не тільки функціонування української частини транснаціональної злочинної мережі контрабандистів зброї, але й регулярно виводить з-під удару свої компанії? Адже, і "ЗетАвіа" і "Флай Скай Ейрлайнз", не зважаючи на понад десяток розслідувань, продовжують спокійно користуватися сертифікатами Державіаслужби.

І, це при тому, що розслідувачі та експерти ООН, які слідкують за дотриманням міжнародного ембарго, накладеного на Лівію, неодноразово надсилали українським органам влади інформацію про порушення, скоєні цими компаніями.

Хто може бути настільки потужним, що не зважаючи на неможливість перебування в Україні, продовжує підтримувати мережу контактів, які роблять

можливим функціонування транснаціональної структури авіаційних перевезень?

Хто може домогтися передачі справи в суді одіозній Олені Мєлєшевич, яка на посаді голови Шевченківського районного суду забезпечувала судові рішення проти українців, що брали участь в автопробігах під час “Революції Гідності”, коли ще Володимир Сівкович продовжував перебувати на посаді заступника секретаря РНБО України?

Все це може робити тільки дуже потужна організація, яка спирається на російські спецслужби та їх глибоку інфільтрацію в українські державні органи та навіть судову владу і парламент.

***

Володимир Сівкович — 30 років зради. Частина п’ята. Криваві крила

Володимир Сівкович представляє Нестора Шуфрича як міністра надзвичайних ситуацій України

Dmytro Zolotukhin

2 days ago

11 березня 2010 року віце-прем’єр-міністр України Володимир Сівкович представив колективу Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи нового керівника — Шуфрича Нестора Івановича. Сівкович зазначив, що Нестор Іванович добре знає роботу, оскільки вже обіймав посаду міністра МНС.

Крім того, ще у березні 2009 року Нестор Шуфрич увійшов до Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування обставин отруєння кандидата на пост Президента України Ющенка Віктора Андрійовича, яку тоді очолив Володимир Сівкович.

А, 15 вересня 2023 року Служба безпеки України спільно з Державним бюро розслідувань та Офісом Генпрокурора провела обшуки в будинку Нестора Шуфрича, за результатами якого народному депутату Шуфричу було повідомлено про підозру за ст. 111 Кримінального кодексу України (державна зрада).

За словами СБУ, Шуфрич тісно співпрацював і виконував завдання агента ФСБ Володимира Сівковича, здійснюючи підривну діяльність в інформаційній сфері, систематично поширюючи наративи кремля про те, що українська держава — нібито, штучне утворення, що в України та росії єдина історія і що українці та росіяни — нібито “один народ”.

Ми усі сподіваємося, що у СБУ є достатня доказова база для того, щоб реально засудити Шуфрича. Хоча, якщо мова йшла виключно про “традиційну шарманку” ОПЗЖ на телеканалах Медведчука, то за такими звинуваченнями спокійно можна арештовувати і Юрія Бойка, який, поки що — на свободі.

Однак, історія агентурної мережі ФСБ та Сівковича йде набагато глибше, серйозніше і системніше, аніж брудні пасквілі на проросійських телеканалах.

24. Авіаційний “спрут” України та ОАЕ

За даними, отриманими від журналістських джерел в правоохоронних органах, Служба безпеки України веде розслідування у, щонайменше, ще одному кримінальному провадженні за статтею Кримінального кодексу України 111–2 (Пособництво державі-агресору), в якому фігурують компанії,

пов’язані з доставкою зброї та військової техніки для найманців групи “Вагнера” в країнах Африки.

У попередній частині розслідування “*Зрадливі печатки таємного повітряного флоту*” ми показали зв’язок між двома судовими рішеннями, які були прийняті з різницею у 5 років, однак об’єднують одні і ту саму мережу компаній.

7 грудня 2018 року слідча суддя Колдіна Олександра Олегівна Голосіївського районного суду міста Києва винесла ухвалу у справі 752/24165/18, про накладення арешту на майно у кримінальному провадженні № 12018100000000979, порушеному за ч.2 ст. 364–1 КК України (Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми).

Тоді, українські правоохоронці встановили, що службові особи ТОВ “Європа Ейр” (38941487) завдали матеріальної шкоди Пенсійному фонду України на загальну суму 1 млн. грн., шляхом працевлаштування на посади бортінженера, штурмана та командира повітряного судна — пенсіонерів. Тобто, з 2014-го року вони отримували і пенсію, і заробітну платню, не повідомляючи при цьому Пенсійний фонд.

В період з жовтня 2013 року по серпень 2019 року директором ТОВ “Європа Ейр” був **Кравченко Віктор Олексійович**. Одночасно, людина на ім’я Кравченко Віктор Олексійович з червня по серпень 2019 року виконувала обов’язки керівника і в компанії ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” (43061957).

На початку грудня 2018 року правоохоронці запланували провести обшук в помешканні одного з підлеглих директора “Європа Ейр” Віктора Кравченка. Але, хтось, ймовірно, злив цю інформацію фігурантам кримінальної справи. Щоб “відмазатись” підлеглий Кравченка не знайшов нічого розумніше, аніж викинути зі свого балкону 53 печатки, які, насправді, опосередковано могли бути пов’язані з кримінальним провадженням.

Однак, обшук готували співробітники Головного управління контррозвідувально захисту економіки СБУ (ГУ КЗЕ). Тож, вони змогли задокументувати спробу позбавитися доказів і заарештували усі 53 кліше та копії печаток, які знаходилися вдома у співробітника “Європа Ейр”. Серед них особливу цікавість викликають:

1) кліше печатки **ТОВ “ЗетАвіа”** (36420097),

2) кліше печатки офшорної компанії **“Infinite Seal Inc.”** (BVI),

3) копія печатки ТОВ **“Інтерсервіс-94 ЛТД”** (30116378),

4) кліше печатки Державне підприємство Міністерства оборони України, **Миколаївський авіаремонтний завод** (НАРП, 09794409).

Чому ми рекомендуємо звернути увагу саме на ці печатки і юрособи?**По-перше**, в період з 2014-го по 2023-й рік офшорна компанія “Infinite Seal Inc.” (BVI) фігурувала в реєстрі цивільних повітряних суден України як власник **восьми** літаків моделі Іл-76:

1) Іл-76 (**1013407230**) з бортовим **UR-CMC** — з листопада 2014-го по липень 2019-го експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Літак був спалений турецькими “Байрактарами” на летовищі Аль-Джуфра, що контролювалося силами Халіфи Хафтара, якого підтримували підрозділи ГРУ МО РФ.

2) Іл-76 (**0033446350**) з бортовим **UR-EAA** — з листопада 2014-го по січень 2018-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після цього, ймовірно, літак зберігається в м. Фуджейра (ОАЕ). Можливо, переданий компанії “Aerospace Company FZE”, яку пов’язують з Джайдіпом Мірчандані.

3) Іл-76 (**1023411368**) з бортовим **UR-BXS** — з серпня 2015-го по липень 2019-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після цього був переданий в експлуатацію казахстанській компанії “Azee Air” під бортовим номером UP-I7660. А, вже у 2020-му році повернувся в Україну, де експлуатувався компанією ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” під бортовим номером UR-FSD. Власник залишився той самий — “Infinite Seal Inc.”

4) Іл-76 (**0093498974**) з бортовим **UR-COE** — з березня 2016-го по січень 2018-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після цього був “проданий” компанії “AGANYA HOLDINGS LTD” (Об’єднані Арабські Емірати) та переданий в експлуатацію ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” під бортовим номером UR-FSA.

5) Іл-76 (**1003403075**) з бортовим **UR-EAB** — з липня 2017-го по січень 2020-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після чого був “проданий” компанії “AGANYA HOLDINGS LTD” (Об’єднані Арабські Емірати) та переданий в експлуатацію ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” під бортовим номером UR-FSE.

6) Іл-76 (**1023412399**) з бортовим **UR-CRN** — з березня 2019-го по січень 2020-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після чого був “проданий” компанії “AGANYA HOLDINGS LTD” (Об’єднані Арабські Емірати) та переданий в експлуатацію ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” під бортовим номером UR-FSC.

7) Іл-76 (**1013409303**) з бортовим **UR-CRP** — з березня 2019-го по липень 2019-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Літак був спалений турецькими “Байрактарами” на

летовищі Аль-Джуфра, що контролювалося силами Халіфи Хафтара, якого підтримували підрозділи ГРУ МО РФ.

8) Іл-76 (**1023414450**) з бортовим **UR-CRQ** — з березня 2019-го по липень 2019-го року експлуатувався “Європа Ейр” з сертифікатом Державіаслужби. Після чого був переданий в експлуатацію казахстанській компанії “Azee Air” під бортовим номером UP-I7654, а пізніше до киргизстанської “FlySky Airlines” (сестринської компанії української ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз”) під бортовим номером EX-76004.

По-друге, очевидним фактом є те, що українські компанії-експлуатанти літаків Іл-76 **“Європа Ейр”, “Флай Скай Ейрлайнз” та “ЗетАвіа”** є пов’язаними між собою. Адже, кліше печатки ТОВ “ЗетАвіа”, яку, насправді, заснували два російських громадянина, знайшли в квартирі співробітника “Європа Ейр”.

Компанія “Європа Ейр” передала, як мінімум 5 з 8-ми літаків Іл-76 у експлуатацію “Флай Скай Ейрлайнз”, директором якого, в період з червня по серпень 2019-го року був той самий Кравченко Віктор Олексійович — екс-директор “Європа Ейр”, після чого поступився своєю посадою Резніченко Олександру Сергійовичу. Сервіс GetContact також показує, що абоненти записували номер телефону Резніченка як співробітника “Європа Ейр”.

По-третє, згідно з даними сервісу “Youcontrol”, вищезгаданий Кравченко Віктор Олексійович з липня 2012 року був директором Київської філії “Миколаївського авіаремонтного заводу (38246993). Печатка материнського держпідприємства якого була знайдена при обшуці в помешканні працівника “Європа Ейр”.

Ну, і, **по-четверте**, мажоритарним власником ТОВ “Інтерсервіс-94 ЛТД”, кліше печатки якого було знайдено при обшуці в 2018-му році, є Льовін Анатолій Іванович — власник і керівник концерну “УРАРП”, який здійснює ремонти двигунів для літаків Іл-76. А, його партнером по “Інтерсервіс-94” є Євтушенко Володимир Костянтинович — співвласник ТОВ “ЗетАвіа”.

25. Інший обшук — ті самі печатки

Після моїх наполегливих публікацій про злочинну мережу пособників терористичної організації “Вагнер” в Україні, в березні 2023 року СБУ порушило ще одне кримінальне провадження. На цей раз — щодо підозри у пособництві державі-агресору. В рамках цієї справи було також проведено обшук у помешканні співробітника української авіакомпанії-експлуатанта.

Ви, мабуть, будете сміятися, але при цьому обшуці було так само знайдено, майже ті самі печатки. А, отже, за 5 років з 2018-го по 2023-й в правоохоронній системі України нічого не відбувалося. Оскільки, увесь цей

час зловмисники могли продовжувати надавати допомогу групі “Вагнера” та ГРУ МО РФ.

При обшуці знайшли кліше печаток все тих самих **“Infinite Seal Inc.”** (BVI) та ТОВ **“Європа Ейр”** (38941487). Але, крім них, ще кліше печаток шести еміратських компаній:

1) “**Aganya Holdings Ltd.**” (Абу-Дабі, ОАЕ), яка до цього часу формально володіє щонайменше трьома українськими Іл-76, експлуатацію яких виконує ТОВ “Флай Скай Ейрлайнз” (бортові номери UR-FSA, UR-FSE, UR-FSC).

2) “**Aganya Ltd.**” (Дубаї, ОАЕ), сестринська компанія “Aganya Holdings Ltd.”

3) “**Fly One FZE**” (Шарджа, ОАЕ)

4) “Fly One DWC-LLC” (Дубаї, ОАЕ)

5) “White Spot Aviation FZE” (ОАЕ)

6) “Deek Aviation FZE” (Шарджа, ОАЕ)

Усі ці компанії об’єднують ті самі власники й ті самі оператори літаків вантажної авіації, що використовуються для доставки зброї. На жаль, вивчення кожної з цих компаній потребує окремого розслідування.

26. Як український авіатранспорт обслуговує інтереси іноземних спецслужб?

1990 року Родріг Мерхеж (Rodrigue Elias Merhej), громадянин Лівану, 28 травня 1970 року народження, який, нібито, отримав стипендію на навчання в СРСР, став студентом Київського інституту інженерів цивільної авіації. Про це пізніше писали у очевидно замовних, компліментарних піар-матеріалах про самого Родріга Мерхежа.

Насправді ж, в КДБ СРСР була поширеною практика направляти дітей своєї агентури в країнах Африки та Близького Сходу вчитися у вищих навчальних закладах Союзу.

Батька цього молодого чоловіка, Еліаса Мерхежа, називали успішним бізнесменом, представником політичних та ділових кіл країн Близького Сходу, який виховав своїх дітей у найкращих традиціях католицької церкви. Кількість його дітей поки що встановити не вдалося, однак, схоже на те, що прізвище “Мерхеж” є вкрай поширеним на Близькому Сході, тому потрібно бути обережним з ідентифікацією осіб.

В Україні Родріг Мерхеж одружився зі своєю бізнес-партнеркою українкою Оленою Кравченко, яка взяла прізвище Мерхеж. Сім’я виховує трьох доньок.

Піарники Родріга Мерхежа у замовних публікаціях стверджували, що його батько Еліас Мерхеж підтримав ідею сина Родріга у розвитку авіатранспортної галузі та дипломатичних зв'язків України з Ліваном.

Ідея сина та підтримка батька вилилися у реєстрацію в Україні в грудні 1998 року ТОВ "Українсько-Середземноморські Авіалінії" ("UM Air", 30180773), до складу засновників якого увійшли громадянин Лівану Родріг Еліас Мерхеж, та чотири громадянина України — Олена Олександрівна Кравченко (яка пізніше вийшла заміж за Родріга Мерхежа та взяла його прізвище), Сергій Миколайович Решетняк, Володимир Борисович Мельничук, Олександр Якович Рудкін.

У 2005 році серед учасників "UM Air" з'являється Липівський Валерій Григорович, а директором з 2006 по 2011-й стає **Липівська Олена Григорівна**. 23 вересня 2021 року особа на ім'я **Липівська-Ергюль** Олена Григорівна подала декларацію кандидата на посаду віце-прем'єр-міністра з питань стратегічних галузей промисловості.

За даними сервісу "Youcontrol" відтоді змінилося дуже багато бенефіціарів та учасників цієї компанії. Засновано та закрито десятки юридичних осіб, пов'язаних з Родрігом Мерхежем. На даний момент, 95% компанії "UM Air" утримує дружина Олена Олександрівна Мерхеж, 5% належить Сергію Валерійовичу Поліщуку, ще 0,01% ТОВ "Аполло 11" (30784082).

Компанія почала здійснювати регулярні пасажирські авіаперевезення до країн Близького Сходу, таких як Ліван, Йорданія, Сирія, Іран та Ірак. У вказаних країнах компанія змогла створити свої представництва. Зокрема, в Ісламській Республіці Іран та в Хашимітському Королівстві Йорданія. А, згодом, у внутрішньому друкованому виданні компанії вже вказували контакти представницьких офісів авіаперевізника в Бейруті, Тегерані, Дамаску, Аммані та Багдаді.

Бейрут, Ливан
Представитель: Мерхеж Шади, Джозеф Сабер
«Merhej Travel», «Hazmieh Commercial Center»
Damascus Highway Bloc A,3rd floor
Тел.: +961 (5) 95 25 25, +961 (5) 45 68 48, факс: +961 (5) 45 51 76
E-mail: commercialdirector@merhejtravel.com
umairbey@umairlines.com

Тегеран, Иран
Представитель: Хаддадьян Реза Абдоллах
ул. Валиаср, Билдинг Нежин Саи, кв. 105
Тел.: +98 (21) 887 177 58, факс: +98 (21) 887 177 52
Моб.: +98 (91) 239 008 66, e-mail: umairlines@yahoo.com

Дамаск, Сирия
Представитель: Тирских Сергей Сергеевич
29 Ayar Str., Julia Dumna building
Тел.: +963 (11) 232 25 32, факс: +963(11) 232 20 19
Моб.: +963 (94) 453 65 37, e-mail: ukm.dam@mail.ru

Амман, Иордания
Представитель: Меуши Шарбель Хасан Шмеисани,
Кинг Абдаллах Гарденс Хайвей
Центр Фади Шемайли
Тел./факс: +962 (6) 554 18 92, тел.: +962 (6) 551 29 52
Моб.: +962 (7) 991 019 53, e-mail: amman@umairlines.com,
charbelmeouchy@merhejtravel.com

Багдад, Ирак
Представитель: Али Абед Хамзах Альмаях
Тел.: +964 (77) 087 886 99, +964 (78) 137 696 54
e-mail: umair.iraq@yahoo.com

Beirut, Lebanon
Representative: Merhej Chady, Joseph Saber
«Merhej Travel», «Hazmieh Commercial Center»
Damascus Highway Bloc A, 3rd floor
Tel.: +961 (5) 95 25 25, +961 (5) 45 68 48
Fax.: +961 (5) 45 51 76, e-mail: commercialdirector@merhejtravel.com
umairbey@umairlines.com

Tehran, Iran
Representative: Haddadian Reza Abdollah
Building Negin Sai app. 105, Valiasr Str.,
Tel.: +98 (21) 887 177 58, fax: +98 (21) 887 177 52
Mob.: +98 (91) 239 008 66, e-mail: umairlines@yahoo.com

Damascus, Syria
Representative: Tyrskykh Sergey
29 Ayar str., Julia Dumna building
Tel.: +963 (11) 232 25 32, fax: +963 (11) 232 20 19
Mob.: +963 (94) 453 65 37, e-mail: ukm.dam@mail.ru

Amman, Jordan
Representative: Meouchy Charbel Ghasan Chmeyssany,
King Abdallah Gardens Highway,
Fady Chemayly Centre
Tel./Fax: +962 (6) 554 18 92, tel.: +962 (6) 551 29 52
Mob.: +962 (7) 991 019 53, e-mail: amman@umairlines.com,
charbelmeouchy@merhejtravel.com

Baghdad, Iraq
Representative: Ali Abed Hamzah Almayyahi
Tel.: +964 (77) 087 886 99, +964 (78) 137 696 54
e-mail: umair.iraq@yahoo.com

Представництва “UM Air” в країнах Близького Сходу

Крім української авіакомпанії “UM Air”, сім’я Мерхежів отримує контроль над ВАТ “Авіакомпанія “Буковина” (22838502), яка була заснована ще в липні 1999 року та мала у складі своїх співзасновників Фонд державного майна України. Однак, за даними сервісу Smida, станом на 2002 рік Шаді Мерхеж (CHADY ELIAS MERHEJ) вже був у складі акціонерів компанії і мав контроль над 88,32% акцій.

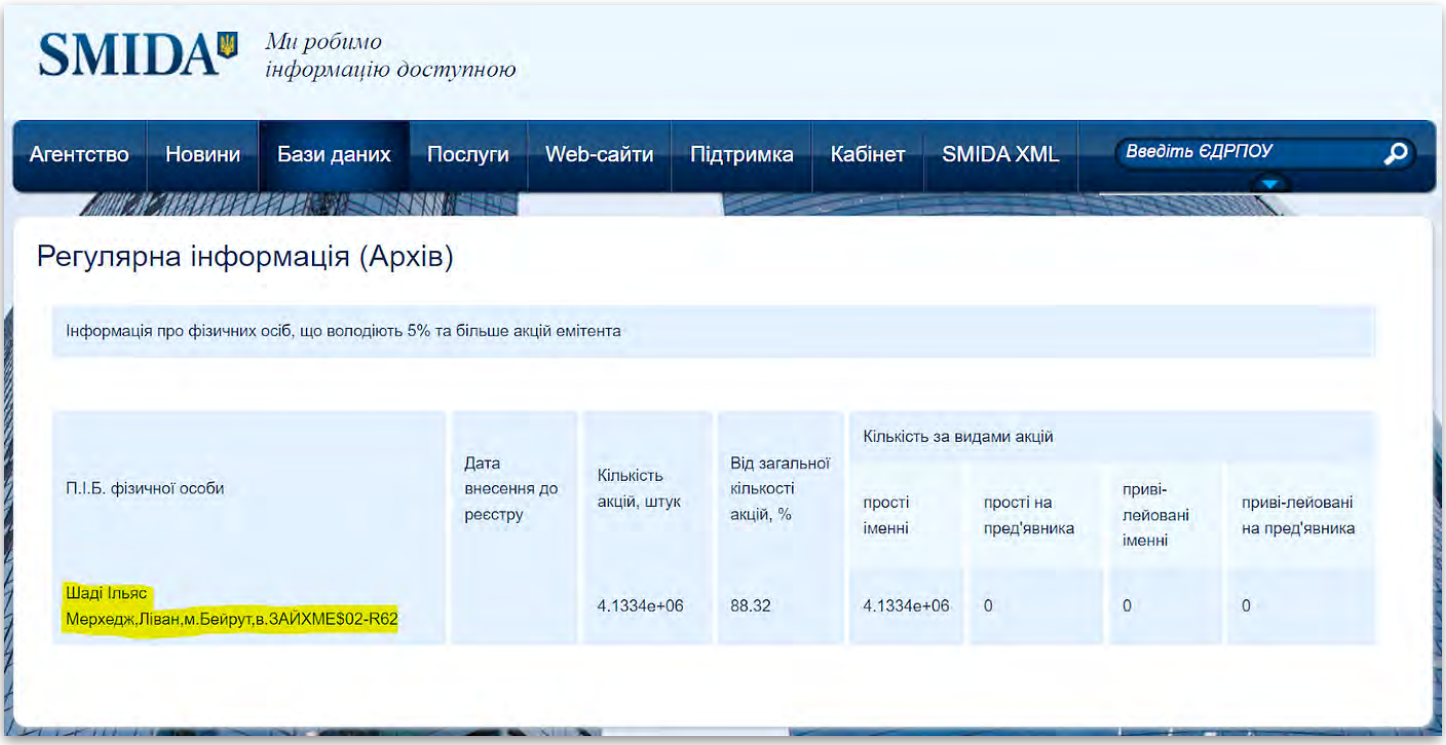

Контроль над іншою часткою цінних паперів утримувало ФДМУ. Однак, депозитарієм виступало вже знайоме нам по другій частині розслідування ВАТ “МФС”.

Власники крупних пакетів акцій

ВАТ "Авіакомпанія "Буковина"

Дані станом на 1 кв 2007 р.

Депозитарій		Власник		Цінні папери			Від загальної кількості (%)
ЄДРПОУ	Назва	Вид особи	Найменування, код ЄДРПОУ, країна	Вид, форма випуску та форма існування	Номінальна вартість	Кількість	
за даними зберігача - ТзОВ "Росан-Цінні папери"(Код за ЄДРПОУ: 22335534)							
24917996	Депозитарій ВАТ "МФС"	фізична	фізична особа, LBN	Акції іменні прості бездокументарна	0.25	4133400	88.3205

За даними сервісу “Youcontrol”, в 2016-му році до складу бенефіціарів “Авіакомпанії “Буковина” увійшов інший Мерхеж (Maroun Elias Merhej). Ми ж попереджали, що кількість дітей Еліаса Мерхежа — не встановлена.

Крім того, сім’я Мерхежів контролювала компанії, зареєстровані в Лівані:

1) “Air Company Berytos Sal” (Hazmieh, Bloc A, Floor: 3, Hazmieh Commercial Center, Damascus Old Road, HAZMIEH, Baabda, LEBANON. +961 05–455181, +961 05–952525. http://www.berytosairlines.com/);

2) “NMT Sky — Merhej Travel” (Hazmieh, Block A, Floor: 3, 4, Hazmieh Commercial Center, Damascus Road, HAZMIEH, Baabda, LEBANON. +961 05–453615, +961 05–455176, +961 05–952525. Jounieh Madisson Hotel, Facing Fouad Chehab Stadium, JOUNIEH, Keserwan, LEBANON. +961 09–637055. https://www.facebook.com/merhejtravel/);

3) “Ukrainian-Mediterranean Airlines Umair” (Hazmieh, Same Bldg As Credit Libanais, Near Spinneys Block A, Floor: 3, Commercial Center, Old Damascus Road, HAZMIEH, Baabda, LEBANON. +961 05–455176, +961 05–952525).

Поза Ліваном Шаді Мерхеж (CHADY ELIAS MERHEJ), ймовірно, брат Родріга Мерхежа, контролював компанію “NEW MERHEJ TRADING LIMITED” (HE 109500), яка була зареєстрована на Кіпрі 3 березня 2000 року і ліквідована у 2016-му.

27. Лівансько-українська авіаімперія

Туристичний та авіаційний бізнеси бурхливо розвивалися. Почалося обережне промацування можливостей співпраці з українськими туристичними операторами. Зокрема, з “Travel Professional Group”, який заснувала та очолювала Олена Дмитрівна Гетманцева. Аж ось, в червні 2013 року приходить звістка, що авіакомпанії “UM Air” та “Буковина”, які контролювалися сім’єю Мерхежів потрапляють під американські санкції за співпрацю з іранськими авіакомпаніями “Mahan Air” і “Iran Air”.

Літаки зазначених компаній використовувалися для підтримки Корпусу вартових Ісламської революції Ірану, Міністерства оборони Ірану та ліванської Хезболли. Серед іншого, літаки здійснювали доставку вантажів до Сирії.

За даними міністерства фінансів США “UM Air” надала в оренду літак BAe-146 Avro RJ100 компанії Mahan Air та навчала і сертифікувала пілотів та інженерів Mahan Air. Крім того, з 2010 року авіакомпанії “Буковина” та “UM Air” експортували до Ірану десятки літаків, які використовувалися “Mahan Air” для польотів до Сирії. Під санкції потрапили таких більше 10-ти, зареєстрованих в Україні, літаків.

Саме в період 2012–2013 року до Сирії починають активно поступати перші російські найманці та починає фігурувати компанія під назвою “Слов’янський корпус” (Slavic Corps).

Приблизно в той період Родріг Мерхеж вирішує додати собі публічності та виправляти репутацію після публікацій про американські санкції. Він замовляє компліментарні публікації на сайтах — “зливних бачках”. А, також, реєструється в Facebook, де на одну з його перших світлин реагує коментарем-компліментом арабською мовою літній чоловік на ім’я Бечара Мерхеж (Bechara Merhej), а Родріг у відповідь йому дякує.

Як виявилося **Бешара Мерхеж** (Bechara Merhej) — це не простий знайомий, або родич Родріга. Він займав пост міністра внутрішніх справ Лівану в уряді прем'єр-міністра Рафіка Харірі з 31 листопада 1992 року по 2 вересня 1994 року. А, з 1996 по 1998-й роки перебував на посаді міністра з питань адміністративної реформи.

Однак, навіть не високі посади Бешари Мерхежа є важливими для розуміння його біографії. Свій потужний політичний вплив в арабському світі він здобув, беручи участь у створенні Активного арабського фронту та обіймаючи керівні посади в **Партії арабського соціалістичного відродження (Баас)**. В 70–80-ті роки у створенні партії "**БААС**" активну участь брало КДБ СРСР, яке активно працювало на Близькому Сході проти американської та ізраїльської присутності.

В той період сирійські та іракські **баасисти** вступили в союз із комуністичними партіями, в тому числі — КПРС. В Іраку співпраця БААС з комуністами зруйнувалася невдовзі після приходу до влади Саддама Хусейна (1979). А, от сирійські баасисти ще довго утримували владу та ідеологічний курс, обраний в середині 20-го сторіччя.

Генеральним секретарем сирійської "БААС" був до своєї смерті 10 червня 2000 року Хафез аль-Асад, якого у лідерстві сирійських баасистів згодом змінив нинішній президент Сирії Башар аль-Асад.

З високою долею ймовірності, саме тісні зв'язки ліванських родичів Родріга Мерхежа з баасистами арабських країн і стали причинами його приїзду на

навчання до радянської України, а потім — і масштабних бізнес-успіхів у близькосхідному регіоні.

Усе було б добре, якби не майже стовідсоткова вірогідність того, що усі процеси в баасистській спільноті арабських країн є ключовим предметом зацікавленості спецслужб Російської Федерації. особливо в Сирії. Окрім широкого поля можливостей для розвідників, діяльність на Близькому Сході, де постійно точаться конфлікти, надає можливість дуже добре заробити.

А, щоб заробіток був безпечним та низькоризиковим — краще робити його через підставних осіб та компанії, зареєстровані в українській юрисдикції.

28. Небезпечний покровитель

Бешара Мерхежа підозрюють у контактах з керівником служби безпеки Башара аль-Асада генерала Бассама Мерхеджа (Bassam Merhej), якому приписують організацію замовних вбивств на території Лівану з метою розпалити війну. А, також Бешара міг мати контакти з воєнним злочинцем Хассаном Мерхежем (Hassan Merhej) воєнного командира 4-го штурмового загону, який, також, міг бути пов'язаний з групою "Вагнер".

Бечара Мерхеж і надалі продовжував "лайкати" пости Родріга на Facebook, що може свідчити про їх контакти.

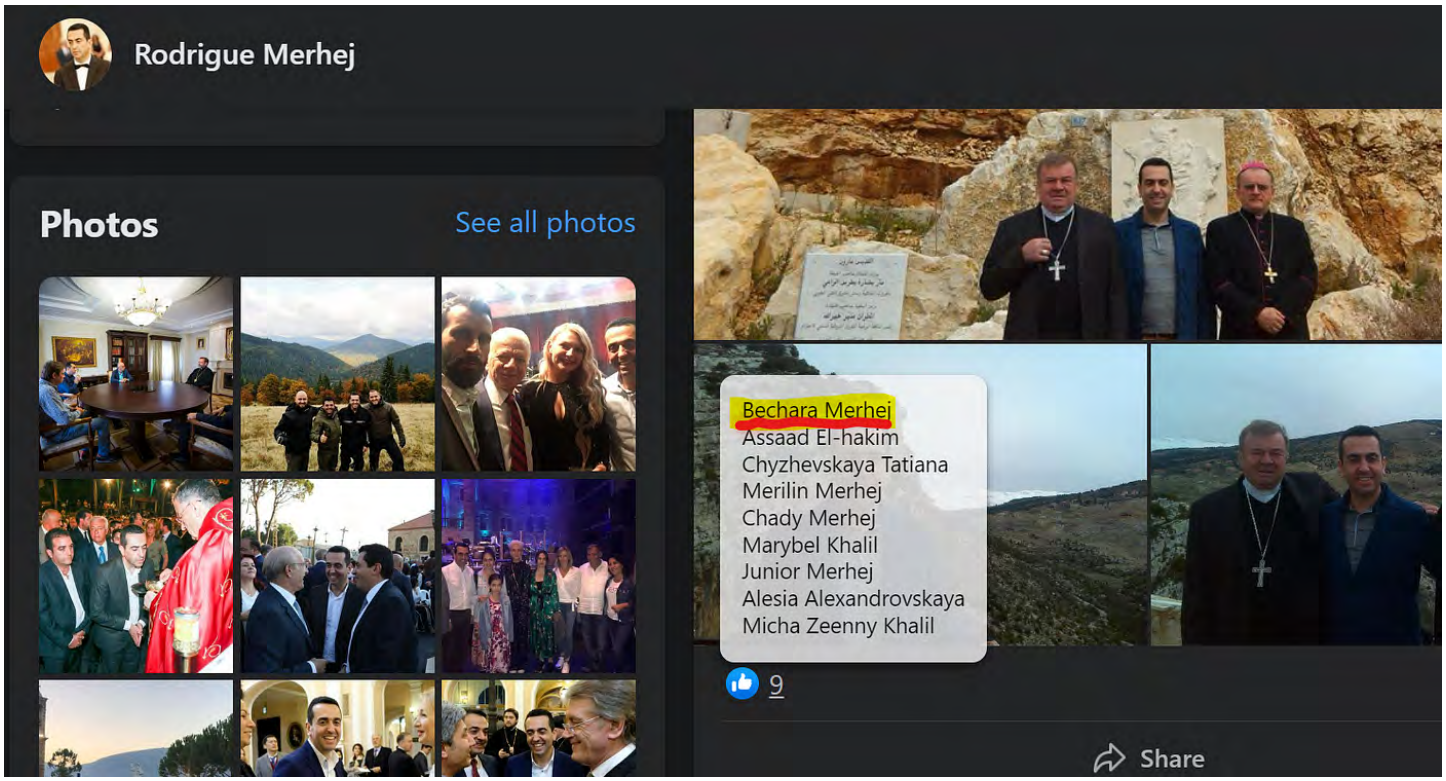

Сімейний підхід Гетманцевих-Мерхежів

Не дивлячись на американські санкції від 2013-го року — 20 березня 2016 року іранська авіакомпанія "Mahan Air" спільно з українською авіакомпанією "UM Air" відкрила регулярні рейси Тегеран-Київ літаками Boeing 737 та

Airbus A310. Як ми знаємо, з початку повномасштабного вторгнення в небі України літають інші іранські літальні апарати.

Так само, знаючи про колишні американські санкції в контексті співпраці з Іраном, в Україні розпочалася бурхлива співпраця між авіакомпаніями Родріга Мерхежа та туристичним оператором “TPG”, який належав родині Гетманцевих.

7 квітня 2016 року PR-бюро «Дієслово» надало прес та організаційну підтримку презентації спільної польотної програми “Bravo Airways” (32259588) та Travel Professional Group (TPG) на літній сезон 2016 року.

Повний фотозвіт заходу можна подивитися на профілях у Facebook. Оскільки, авіакомпанії “UM Air” та “Bravo Airways” є партнерами, президент авіакомпанії “UM Air” Родріг Мерхеж, присутній на заході, заявив, що “…*нам* (прим. авт. Асоціації підприємств авіаційної галузі України) *вдалося після тривалої боротьби* ***зняти з посади керівника Державної авіаслужби України Д. Антонюка****, що позитивно вплине на авіагалузь України*”.

Родріг Мерхеж на презентації розширення рейсів

Презентацію нових туристичних маршрутів також підтримала директор Департаменту з продажів “TPG” Олена Бойко, яка, згодом, стала співвоасницею туроператора.

Олена Бойко (справа). Нині — співвласниця TPG

Окрему цікавість викликає той факт, що **Олена Бойко**, яка виступала в якості партнера Родріга Мерхежа, є мамою **Поліни Лисенко** (у дівоцтві — Бойко, а в першому шлюбі — Поліна Чиж), яка нещодавно змінила посаду з керівниці **Центру протидії дезінформації** при РНБО на заступницю директора **НАБУ** з питань комунікацій.

Поліна Лисенко з мамою Оленою Бойко

Олена Бойко та народний депутат Данило Гетманцев перебувають у дружніх близьких стосунках.

Данило Гетманцев та Олена Бойко

Данило Олександрович регулярно поздоровляє Олену з днями народження.

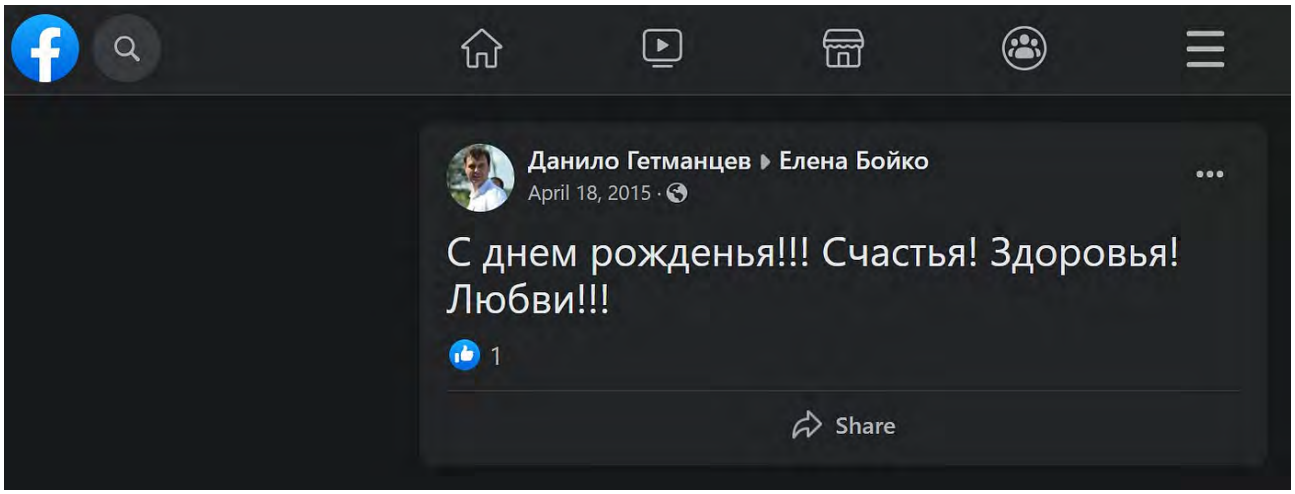

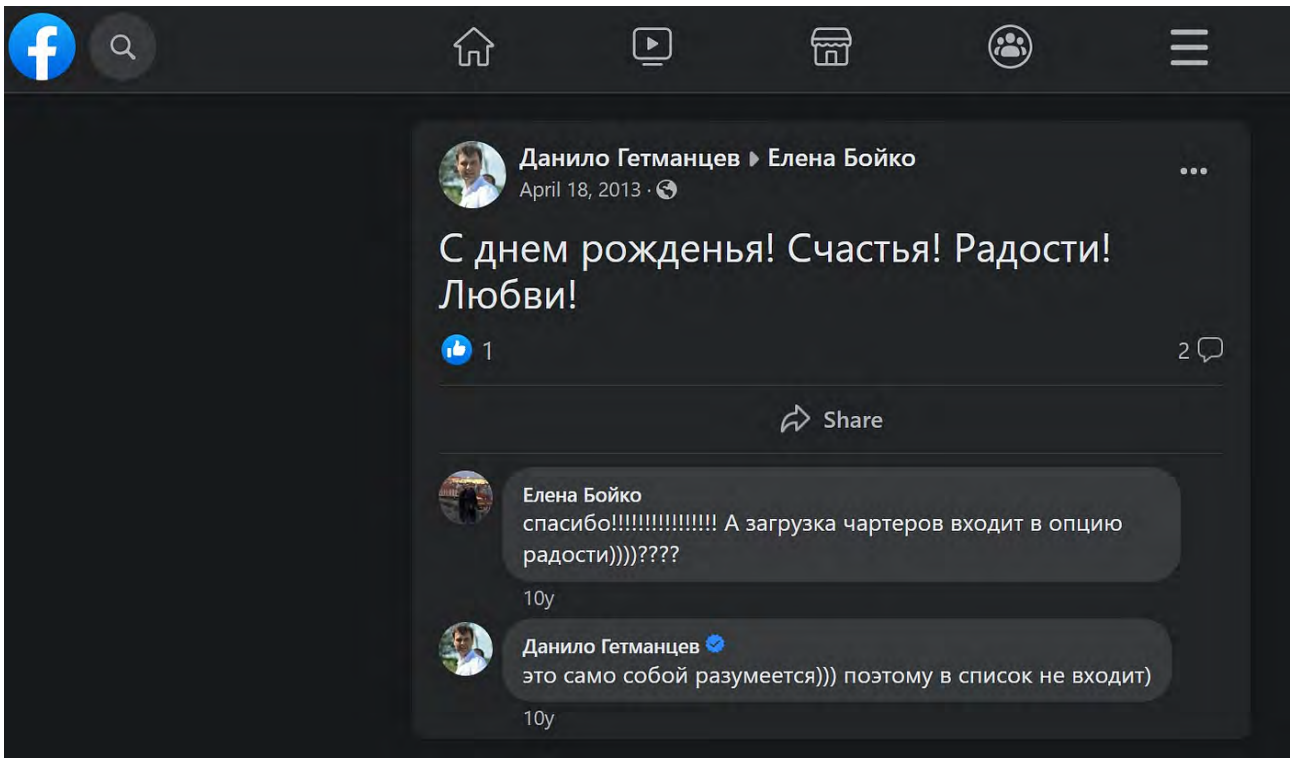

Цікаво, чи не цим тісним зв'язком пояснюється стрімкий кар'єрний зліт Поліни Лисенко від помічниці заступника керівника НАБУ Гізо Углави, до заступниці голови НАБУ?

Через рік після запуску спільного проекту Мерхежів і Гетманцевих, компанії ліванця знову потрапили у міжнародний скандал. В січні 2017 року той самий екс-керівник Державіаслужби Денис Антонюк, звільненням якого хизувався Мерхеж на спільній презентації з "TPG", оголосив, що Державна прикордонна служба України здійснюючи огляду багажного відділення літака авіакомпанії "UM Air", який здійснював рейс до Ірану, виявила 17 ящиків із вантажем, що не мали жодних товаросупровідних документів та не були внесені до бортового журналу судна.

Члени екіпажу сказали, що скрині, нібито, містять ремонтний комплект для літака та не обліковані у бортовому журналі через неуважність. Однак, натомість, у 3-х скринях було виявлено комплектуючі до складових протитанкового керованого ракетного комплексу "Фагот". А, у решті ящиків містилися комплектуючі до літаків. За фактом виявлення предметів військового призначення направлено повідомлення до СБУ щодо реєстрації в Єдиному реєстрі досудових розслідувань ознак злочинів передбачених ст. 201 КК України (контрабанда) та ст. 333 КК України (порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю).

За словами Дениса Антонюка, власник "UM Air" Родріг Мерхеж, який перебував у чорному списку Держдепу США через постачання до Ірану авіаційних комплектуючих в обхід міжнародних санкцій, вчинив навмисні дії, щоб прибрати незручного Антонюка з Державіаслужби, щоб отримати можливість здійснювати перельоти до Тегерану та використовувати їх для контрабанди зброї. Ситуацію ретельно висвітлювали ряд українських медіа.

Наразі невідомо, чи рейс Київ-Тегеран 19 січня 2017 року, який здійснювався літаком "UM Air" обслуговувався туроператором "TPG", і чи могла українська компанія-туроператор бути причетною до контрабанди зброї. Однак, встановити цей факт для правоохоронців не складатиме жодних проблем.

Так чи інакше, сам Родріго Мерхеж починає фігурувати в деклараціях народного депутата Данила Гетманцева з 2019-го року як позичальник його мами. На даний момент, через сервіс archive.org доступні до перегляду декларації Гетманцева за 2015-й (виявляється Гетманцев подавав декларацію як кандидат на посаду судді Верховного Суду України), 2018-й (як кандидата в депутати), 2019-й (як депутата), 2019-й виправлена та 2020-й роки.

Оскільки народні депутати вже проголосували про відкриття декларацій, до ці посилання на існуючі декларації є повністю легітимними.

В декларації за 2019-й рік Данило Гетманцев вказує, що його мати Олена Гетманцева позичила Родрігу Мерхежу 650 тисяч доларів США. Однак, хитрий Данило навмисно не вказує у декларації повне ім’я та прізвище людини, яка отримала позику.

17	Інша фізична особа Іноземний громадянин Повне ім'я (англійською): Rodrigues Повне ім'я (українською): Родріг Дата народження: [Конфіденційна інформація] Ідентифікаційний номер: [Конфіденційна інформація] Місце проживання (англійською): [Конфіденційна інформація] Місце проживання (українською): [Конфіденційна інформація]	Кошти, позичені третім особам	Розмір: 650000 Валюта: USD	Тип права: Власність мати Прізвище: ГЕТМАНЦЕВА Ім'я: ОЛЕНА По батькові (за наявності): ДМИТРІВНА

В декларації за 2020-й рік Гетманцев знову вказує ці 650 тисяч доларів США, однак, мабуть є настільки заклопотаним, що навмисно робить в імені Родріга Мерхежа одрук. Адже, досвідчений юрист знає, що краще нести відповідальність за внесення в декларацію неправдивих відомостей, але залишити формальну лазівку, щоб не допустити фіксації факту співробітництва з ліванцем в суді. Замість “Мерхеж” Гетманцев пише “Мержех”.

Інша фізична особа Іноземний громадянин Повне ім'я (англійською): Mergeh Rodrigo Elias Повне ім'я (українською): Мержех Родріг Еліас Дата народження: [Конфіденційна інформація] Ідентифікаційний номер: [Конфіденційна інформація] Місце проживання (англійською): [Конфіденційна інформація] Місце проживання (українською): [Конфіденційна інформація]	Кошти, позичені третім особам	Розмір: 650000 Валюта: USD	Тип права: Власність мати Прізвище: ГЕТМАНЦЕВА Ім'я: ОЛЕНА По батькові (за наявності): ДМИТРІВНА

650 тисяч доларів є доволі значною сумою, тому в позику, яку надала досвідчена українська бізнес-вуман підприємливому ліванцю — не дуже віриться. Скоріше за все, це є оплатою за певні послуги. Не виключено, що такий обсяг грошей потрібно вказати в декларації депутата, щоб потім не шукати пояснень, звідки в тебе у дивані стільки готівки, коли Родріг Мерхеж буде сплачувати по рахунках за допомогу vip-лобіста.

29. Чому російські спецслужби досі заробляють на українських авіаперевізниках?

В розслідуванні по відкритим джерелам важливим є нагадати і підкреслити, що ми розпутуємо ситуації, побудовані професіоналами в сфері розвідувальної діяльності, які з народження і до смерті ведуть таємний спосіб життя.

Саме тому, очевидні і неспростовні підтвердження злочинів можна знайти, хіба що, випадково — як, наприклад, помітити український літак, який привіз зброю для вагнерівців в ЦАР в сюжеті російської пропаганди.

Саме через розкриття цього сюжету Службою безпеки України вже порушено кримінальну справу. Однак, це лише верхівка айсбергу. Громадянин Лівану Родріг Мерхеж, який побудував складний, розгалужений і багатогранний бізнес одразу в кількох країнах, потенційно, має виходи на сирійські спецслужби.

Аеропорт Шарджа в ОАЕ є повітряним хабом для постачань зброї по всьому Близькому Сходу та Африці. І, саме там зареєстровано ряд пов'язаних між собою компаній, літаки яких продовжують експлуатуватися українськими юрособами за сертифікатами Державіаслужби.

Наймасштабніший туристичний оператор України, син власниці якого був помічником у топ-шпигуна ФСБ РФ в Україні, має глибоке і розгалужене співробітництво з ліванцем, який має широкі контакти серед баасистів.

Чи не забагато співпадінь як для простих "Слуг народу"? Чи не пора вже отямитися?

***

№ 2.088-1

Альтруїзм у політиці – це рідкість. Зміна правил гри в культурній екосистемі

2023-09-20

Юлія Федів — українська менеджерка культури, медіаменеджерка, громадська діячка, членкиня наглядової ради Українського інституту. У 2017–2018 роках керувала Національним бюро програми Європейського Союзу «Креативна Європа» в Україні; у 2018–2021 була першою виконавчою директоркою Українського культурного фонду. У 2021 році отримала премію «Women in Arts» у номінації культурного менеджменту. Донедавна координаторка з питань культури Офісу ЮНЕСКО в Україні.

Уряд і парламентські фракції розглядають можливість призначити Юлію Федів на посаду міністерки культури та інформаційної політики. У колонці для LB.ua Федів виклала бачення функції Міністерства культури та пріоритетів його діяльності відповідно до теперішніх викликів.

***

Юлія Федів, українська менеджерка культури, громадська діячка

Українська культура, як і загалом українська державність, розвивається протягом століть у важких умовах.

Культура – це процес створення нового та збереження створеного попередніми поколіннями, для якого потрібні зовнішні умови стабільності, безпеки та свободи особистості.

Таких періодів у нашій історії було досить мало, тому ми творимо в надзвичайно важких умовах і живемо не завдяки, а попри все. Хотілося б змінити це і дати можливість українській культурі творитися в безпечному просторі. Якщо є зовнішня загроза – то хоча б **створити безпечне**

середовище всередині країни. І під безпекою я маю на увазі не відсутність повітряних тривог і регулярних обстрілів, **а сприятливе нормативно-правове та фінансове середовище.**

На посаді міністра основна моя діяльність буде спрямована на збереження культурної спадщини, розвиток культури в умовах війни, децентралізацію культурних політик.

Серед пріоритетних напрямків

1. Управлінський

Побудова сильної вмотивованої команди у МКІП є першочерговим завданням. Лише спільно можна впроваджувати такі необхідні для культурної та інформаційної галузі зміни. Важливо, щоб люди, з якими буду працювати, мали спільні цінності. Систему створюють люди. І прозоро, без схем, до яких, на жаль, звикли деякі представники цієї структури. Зараз у МКІП криза кадрів. Працює лише 1/3 команди, тому пошук людей, перегляд структури та штатного розпису, удосконалення бізнес-процесів, робота з корпоративною культурою, промоція людиноцентричного підходу в управлінні будуть у пріоритеті.

(Раніше в ефірі Радіо Культура Федів назвала заступників, з якими хотіла б працювати в міністерстві: це виконавча директорка Українського інституту Соломія Боршош, держслужбовиця та менеджерка у сфері культури Галина Григоренко, голова Інституту нацпам'яті Антон Дробович, співзасновник Projector Creative & Tech Online Institute Олександр Трегуб. – Ред.)

2. Секторальний

Сфера діяльності Міністерства охоплює сектор культурної спадщини та політики пам'яті, мистецтво та мистецьку освіту, креативні індустрії, інформаційну політику. **Удосконалення нормативно-правової бази у сфері культури та медіа були і залишатимуться основною сферою діяльності МКІП.**

1) — У секторі ***культурної спадщини*** потрібно упорядкувати процеси евакуації об'єктів культурної спадщини, запустити електронні реєстри рухомої та нерухомої спадщини, нематеріальної спадщини. Сприяти проведенню консерваційних і реставраційних робіт, розробити протоколи та інструкції для фіксації руйнувань.

2) — У секторі ***мистецтва та мистецької освіти*** потрібно в першу чергу відновити конкурси у профільних закладах культури та підзвітних інституціях.

3) — У секторі ***інформаційної політики*** необхідно удосконалювати інструменти протидії дезінформації, посилювати інформаційну безпеку держави.

3. Політичний

В урядовій системі слід виводити сферу культурної та інформаційної політики на рівень цифрової та євроінтеграційної, бо вони також є крос-секторальними питаннями.

Також потрібно **змінювати правила гри в культурній екосистемі** на всіх рівнях.

— **Моя суперсила** – **у системному підході, умінні бачити ширше за встановлені рамки, застосовувати управлінські й лідерські навички для досягнення спільних цілей.**

— **Моя місія в житті** – ***зробити внесок*** **у розвиток країни і суспільства.**

Важливо бути дотичною до тих процесів, які дозволять Україні нарешті вийти з історичного циклу війн і боротьби за власне існування.

Міністр – це не спеціаліст вузького профілю, це *генераліст*.

Мене цікавить сфера публічних політик, бо в парламенті чи уряді можна **реалізувати поліфункціональність і змінити систему.**

За час на державній службі я побачила, що кожне міністерство існує у вакуумі — дуже рідко відбувається взаємодія на міжвідомчому рівні. Тому коли споглядаєш український ландшафт державного управління, бачиш або хаотичний рух, або порожні ділянки. Цей ландшафт визначають і формують у тому числі інституції. Аби ситуація змінилася, **потрібні системні зміни не тільки на рівні секторів економіки, але й на рівні Кабінету Міністрів, загалом принципів взаємодії державних органів влади**.

Альтруїзм у політиці – це рідкість.

Але було б чудово, щоб у державному секторі опинилося більше людей, які ставлять спільні інтереси вище за індивідуальні, з амбіцією написати важливі сторінки історії своєї країни.

Життя коротке.

Мене дивують ті, хто обирає, скажімо, гроші або виключно амбіції.

Держава має базуватися на засадах інклюзивності і патріотичної домінанти, себто з чітким формулюванням, що таке Україна, українська культура і мова, з цінностями відкритого ліберального українського суспільства. Головне, щоб суспільний інтерес завжди брав верх над приватним.

Сфера культури завжди буде частиною мене. Я вірю, що вона не є суто прикладною. Це фундамент, на якому будуються суспільні процеси. Культура – це те, якими ми є, як мислимо і як сприймаємо життя. Інші сфери також мають враховувати ці базові установки для успішного розвитку.

Кейс Юлії Федів: як не дати хакнути громадянське суспільство

Юлія Федів, українська менеджерка культури, громадська діячка

***

№ 2.088-2

Довідка

Юлія Олександрівна Федів (нар. 20 грудня 1986 у Чернівцях) — культурна та медіаменеджерка, громадська діячка, директорка ГО «Громадське телебачення», переможиця Премії ООН Жінки у сфері культурного менеджменту 2021 року, колишній український державний службовець, перша виконавча директорка державного Українського культурного фонду та керівниця Національного бюро програми Європейського Союзу у сфері культури та креативних індустрій «Креативна Європа» в Україні.

Зміст [сховати]

1 Життєпис
2 Кар'єра
3 Нагороди і премії
4 Примітки
5 Посилання
6 Джерела

Федів Юлія Олександрівна

Юлія Федів під час конференції «Діалоги про реформи. На шляху до Вільнюса», 2020 рік

Народилася	20 грудня 1986 (36 років) Чернівці, Українська РСР, СРСР
Громадянство	Україна
Національність	українка
Місце проживання	Київ
Діяльність	державна службовиця, медіаменеджер, громадська діячка
Відома завдяки	Одна з наймолодших керівників державного органу України
Alma mater	ЧНУ імені Юрія Федьковича (2009), Національна академія управління (2011) і Бременський університет (грудень 2010)
Посада	Виконавчий директор Українського культурного фонду
Термін	з 7 лютого 2018 року
Попередник	не було (новостворена установа)
Головувала	Керівник Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні (з березня 2017)

Життєпис [ред. | ред. код]

Народилася 20 грудня 1986 року у місті Чернівці.

Освіта:

- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Спеціальність — міжнародні відносини. (09.2004 по 06.2009)
- Національна академія управління. Спеціальність — господарське право. (09.2004 по 06.2011)
- Бременський університет. Спеціальність — міжнародне та європейське право. (10.2009 по 12.2010)

Учбова практика:

- Практика в Організації Об'єднаних націй, м. Бонн (Німеччина) (2010, 3 місяці)
- Практика в Німецькому парламенті, Берлін (Німеччина) (2011, 6 місяців)
- Тренінг для тренерів за програмою «Молодіжний працівник», Київ (2015, 5 днів)
- Програми підвищення кваліфікації для керівників, Берлін (Німеччина) (2015—2016)

Знання мов: Англійська, Німецька, Російська, Українська — експерт, Польська — середній

Кар'єра [ред. | ред. код]

Юлія Федів на Книжковому Арсеналі 2021

- Координатор проекту з 09.2015 по 12.2015 (3 місяці), Інформаційне агентство n-ost, Київ-Берлин (інформаційна політика, журналістика)
- Координатор проекту, з 08.2015 по 12.2015 (4 місяці), Європейська Театральна Конвенція, Берлін (театральна)
- Координатор проекту, з 10.2014 по 12.2014 (2 місяці), Академія «Німецька Хвиля», Берлін (журналістика)
- Проектний менеджер, з 08.2011 по 02.2016, Німецько-Польсько-Українське Товариство в Україні, Київ (соціальна сфера, захист прав дітей)
- Координатор проектів, 2016—2017, Німецьке агентство технічної допомоги Україні GIZ
- Регіональний координатор Проекту «Партнерство з містами України» (з 2016—2017)
- Керівник Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні (з березня 2017)

7 лютого 2018 року обрана першим виконавчим директором новоствореного державного Українського культурного фонду.[1][2][3][4]

8 лютого 2018 року Міністерство культури уклало з нею трирічний контракт щодо виконання відповідальних державних службових обов'язків по керівництву фондом.[5]

Після завершення контракту у 2021 році Юлія Федів подала свою кандидатуру на виборах виконавчого директора УКФ, але 23 березня відкликала свою заяву. Цьому передував скандал, який розгорівся через день після завершення подачі заяв на конкурс на посаду голови УКФ.[6][7]

***

№ 2.088-3

В фонде Марины Порошенко уже распределили почти 700 миллионов

2019-02-01

«Украинский культурный фонд», который возглавляет жена президента Марина Порошенко, даст на гранты в этом году 641 миллион гривен. Об этом заявила исполнительный директор организации Юлия Федив, сообщает пресс-служба Министерства культуры.

Всего, по ее словам, у фонда в этом году будет семь приоритетных направлений деятельности, в том числе сотрудничество с Госкино, Украинским институтом книги и Офисом по продвижению экспорта.

Так, в конце января стартовали две программы – «Создаем инновационный культурный продукт» (81 млн грн) и «Обучение, обмены , резиденции, дебюты» (70 млн грн).

А 11 февраля начнутся программы «Украинский культурный монитор» (10 млн грн), «Знаковые события для украинской культуры» (60 млн грн) и «Усиление мощности украинской аудиовизуального сектора» (400 млн грн).

Весной, 18 марта, стартует запускается программа «Инклюзивное искусство» с бюджетом в 20 млн грн). «Также на осень мы готовим два сюрприза и планируем запустить еще две конкурсные программы, но об этом подробнее мы сообщим в течение года», – добавила Федив.

Ранее *SKELET-info* сообщал, что «**Украинский культурный фонд» потратил 27 тысяч гривен** на услуги по подаче напитков гостям организованного им мероприятия. А **на выплату заработной платы** сотрудникам Украинского культурного фонда в сентябре ушло 528 418 гривен.

До этого **правительство утвердило Порядок** использования средств, предусмотренных в государственном бюджете для реализации проектов при поддержке Украинского культурного фонда – организации выделили 207,5 млн грн из государственного бюджета на отобранные проекты в этому году.

***

№ 2.088-4

На зарплаты в фонде Марины Порошенко уходит по полмиллиона ежемесячно

2018-10-24

На выплату заработной платы сотрудникам Украинского культурного фонда, который с 19 января 2018 года возглавила Марина Порошенко, в сентябре ушло 528 418 гривен. По состоянию на 10 октября в штате фонда работают 32 человека, сообщает агентство «**Украинские новости**» со ссылкой на ответ организации.

«Исходя из этого, можно рассчитать условную среднюю зарплату, полученную сотрудниками Украинского культурного фонда за сентябрь 2018 года – 528 418,23 гривен/32 человека = 16 513 гривен», – отмечает СМИ.

Журналисты также напоминают, что фактически фонд расположен на столичной улице Лаврской, 10-12.

«В соответствии с нормами гражданского законодательства, распоряжения является правомочиями права собственности на объект недвижимости. Фонд не имеет объектов недвижимости в собственности», – добавили в организации.

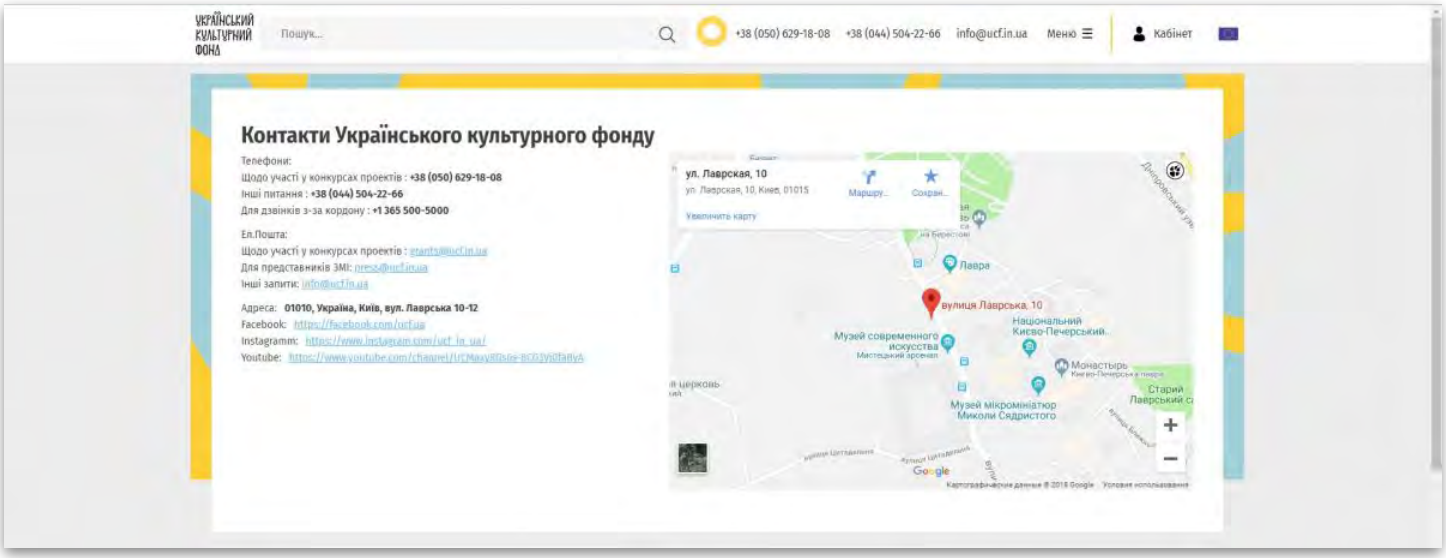

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ФОНД

Код ЄДРПОУ 41436842

01010, м. Київ, вул. Лаврська, 10-12
Тел. +38 044 504 22 66
E-mail: info@ucf.in.ua

17.10.18 № 1046-18

Міністерству культури України

Українським культурним фондом (далі – Фонд) розглянуто запит Хорольського О.Ю. від 10.10.2018року (Фондом отримано 17.10.2018 року) та надаємо наступну інформацію згідно запитуваного переліку.

1. Згідно із штатним розписом Українського культурного фонду кількість працівників станом на 10.10.2018 року становить 32 особи.
2. Фонд заробітної плати Українського культурного фонду за вересень 2018 року склав 528 418,23грн.
3. Відповідно до положень Закону України «Про Український культурний фонд» Голова Фонду та члени Наглядової ради Фонду здійснюють свою діяльність на громадських засадах.
4. Юридична адреса – 01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19, адреса фактичного місцезнаходження Фонду – 01010, м. Київ, вул. Лаврська, 10-12.
5. Відповідно до норм цивільного законодавства, розпорядження є правомочністю права власності на об'єкт нерухомості. Фонд не має об'єктів нерухомості у власності.

Виконавчий директор Фонду Ю.О. Федів

Ранее *SKELET-info* сообщал, что **правительство утвердило Порядок** использования средств, предусмотренных в **государственном бюджете** для

реализации проектов при поддержке Украинского культурного фонда – организации выделили 207,5 млн грн из государственного бюджета на отобранные проекты в этому году.

***

№ 2.088-6

Кейс Юлії Федів: як не дати хакнути громадянське суспільство

2021-10-18

Ксенія Білаш, редакторка відділу "Культура"

Минулий, 2020 рік у сфері культури запам’ятався, перш за все, **ковідним колапсом і пошуками нових форматів зв’язку з аудиторією**.

Теперішній, **2021-й має всі шанси стати роком тиску на культурні та громадські інституції з боку влади та старих еліт**.

А також, хочеться сподіватись, роком **консолідації громадянського суспільства з метою опору цьому тиску.**

За цей рік відбулось (чи не відбулось) декілька подій, які, зібрані докупи, **демонструють бажання “хакнути” закони про призначення керівників культурних інституцій на основі конкурсу.**

Мета — відкотити ситуацію назад, у “доконкурсне” минуле, коли можна було легко розставити на ключових посадах “своїх” людей та успішно симулювати демократичні процедури.

Це і ***проведення конкурсу*** на посаду директора Мистецького Арсеналу (який завершився успіхом лише з другої спроби, під тиском громадськості), і ***непроведення конкурсу*** на очільника заповідника “Бабин Яр” (туди “тимчасово” призначили в.о.директорки поза конкурсом), і ***непідписання контракту*** з в.о. директорки Довженко-центру (де підтримана владою кандидатка програла конкурс), і ситуація із ***формуванням Наглядової ради УКФ*** (що завела Фонд у кризу, з якої він невідомо чи вийде).

Остання ситуація отримала розвиток: діяльність Юлії ***Федів***, яка створила та очолювала УКФ перші три роки, перевірило ДАСУ.

У результаті замість державної подяки за розбудову унікальної для України культурної інституції Федів ***загрожує кримінальне провадження*** за “нецільове використання державних коштів”.

Цю справу можна вважати знаковою для владної політики стримування незручних у своїй незалежності управлінців.

У відповідь на неї в Українському кризовому медіацентрі відбулася пресконференція “Ціннісні професіонали на службі України: як бюрократам не вбити мотивацію. #YuliiaFedivCase”. Вона виглядає логічним продовженням оголошеного напередодні на львівському Конгресі ***Маніфесту дієвців культури***. Викладаємо основні тези спікерів пресконференції.

***

Юлія Федів, директорка ГО "Громадське телебачення", перша виконавча директорка УКФ (2017-2021)

Гарним прикладом подій, які відбувались у 2021 році в сфері гуманітарної політики України та були пов’язані з конкурсами на посаду очільників державних інституцій і формуванням їхніх наглядових рад, є ситуація, що склалася довкола УКФ і його програми інституційної підтримки.

Дестабілізація ситуації у Фонді почалася ще в другій половині 2020 року і продовжилась у 2021-му.

Нагадаю, у липні 2020-го Кабмін ***постановою №592*** виділив 580 млн грн з ковідного фонду на підтримку культури. Відповідальним за реалізацію цієї програми Кабмін призначив Міністерство культури, а УКФ, підпорядкований міністерству, реалізував цю програму і надав підтримку 858 проєктам.

У лютому 2021 року оновили склад Наглядової ради УКФ, і перше, що зробила нова НР

— звернулась колективним листом до ДАСУ з проханням провести ревізію діяльності УКФ за останні 3 роки.

— Після проведення конкурсу на посаду директора УКФ ДАСУ організовує позапланову перевірку.

Хоча за часів мого перебування на посаді директорки Фонд декілька разів звертався до ДАСУ та Рахункової палати України з проханням включити Фонд у планову перевірку на 2021 рік. Ці звернення ігнорувались, і лише звернення від Наглядової ради взяли до уваги.

За результатами позапланової перевірки ДАСУ видала акт, а в прокуратурі відкрили кримінальне провадження за реалізацією програми інституційної підтримки.

Я вважаю, що УКФ має в судовому порядку оскаржувати порушення, виписані ДАСУ не лише юридичній установі УКФ, а й особисто мені. Але оскільки Фонд не збирається це робити, я робитиму це сама, з максимальним висвітленням ситуації в українських та міжнародних медіа.

Я дякую за підтримку культурній спільноті. На жаль, кейс з УКФ — це не єдиний такий, якщо дивитись на гуманітарну політику України останнього року.

***

№ 2.088-7

ДАСУ перевіряє діяльність екс-директорки УКФ Юлії Федів за зверненням Наглядової Ради

2021-09-17

Ксенія Білаш, редакторка відділу "Культура"

Державна аудиторська служба та УКФ відмовляються надати акт перевірки адвокатам Федів

Наглядова Рада Українського культурного фонду ініціювала перевірку роботи колишньої директорки УКФ Юлії Федів.

Про це стало відомо з публікації Федів на фейсбук. “Із відповідей на запити я дізналася, що ініціатором перевірки були члени оновленої Наглядової ради. У листі до ДАСУ члени Наглядової ради просили особливо перевірити інституційну підтримку та надання грантів,” — йдеться у дописі.

Федів також повідомила, що, у відповідь на звернення її адвокатів, ДАСУ підтвердило, що акт перевірки вже готовий, але відмовилось надати його через отримане заперечення УКФ. У свою чергу, УКФ також відмовився надати акт і запропонував отримати документи, на підставі яких був складений акт, сплативши за їх копіювання 16,5 тис.грн.

Нагадаємо, попереднє звернення в ДАСУ та НАБУ щодо перевірки можливих порушень Федів при наданні інституційної підтримки, зробила Спілка

концертних індустрій — організація, створена за кілька днів до цього звернення. Звернення з'явилось у наступний день після завершення прийому документів на посаду очільника УКФ, у якому Федів збиралася брати участь. Пізніше Федів відкликала свою кандидатуру, а Наглядова рада не змогла з першого разу зібрати необхідну кількість голосів для обрання директора. На думку представників культурної спільноти, ці події стали початком затяжної кризи УКФ, з якої Фонд не вийщов і досі незважаючи на переформатування Наглядової Ради (в якої все ще немає голови, лише в.о., хоча такої посади не передбачено законом) та обрання на повторному конкурсі директором Владислава Берковського.

***

№ 2.088-8

Стратегія УКФ: "Ваша думка дуже важлива для нас"

02 Червня 2023, 12:06

Український культурний фонд розпочинає громадське обговорення проєкту Стратегії на 2023-2025 роки. Документ визначатиме основні напрями діяльності інституції у середньостроковій перспективі, а саме під час повномасштабної війни росії проти України.

«*Підготовчі заходи для розробки Стратегії Фонду тривали з другої половини 2020 та увесь 2021 рік. Впродовж цього періоду було проведено дві стратегічно-моделюючі сесії, а також чотири проєктні сесії. До складу Робочої групи увійшли співробітники Фонду, зокрема представники секторів аналітичної роботи та міжнародного співробітництва, проєктного відділу та відділу комунікацій, представники Міністерства культури та інформаційної політики, та зовнішні незалежні експерти. Презентація перших напрацювань була запланована на 23 березня 2022 року з нагоди п'ятиріччя діяльності установи.*

На жаль, через повномасштабне російське вторгнення левова частка розробок вимагала негайного перегляду та адаптації до нових викликів і завдань, серед яких – відновлення і розвиток країни через культуру та креативність. Попри постійні обстріли та перебої в електропостачанні впродовж 2022 – на початку 2023 року відповідна робота нами все ж була проведена. Вона включала в себе низку координаційних зустрічей зі співробітниками Фонду, проведення круглих столів з представниками сфери, опитування цільових груп та національні дослідження стану культурної сфери», – розповів виконавчий директор УКФ **Владислав Берковський**.

Оновлений проєкт документу, що актуалізовано до нових викликів, доступний за посиланням.

УКФ вдячний партнерам, зокрема Інституту стратегії культури Львова та Агенції регіонального розвитку Сумської області, які вже надіслали рецензії до проєкту Стратегії. Наразі вони опрацьовуються сектором аналітичної роботи УКФ.

Долучайтеся і Ви! Беріть участь у громадському обговоренні документу, надсилайте свої думки та пропозиції з індикаторами вимірювання до 2 липня 2023 року на електронну пошту press@ucf.in.ua або у письмовому вигляді на адресу УКФ: 01010, м. Київ, вул. Лаврська, 10-12.

За результатами громадського обговорення проєкт Стратегії буде доопрацьовано та подано на погодження Наглядовій раді УКФ.

Відкритий діалог – шлях до взаєморозуміння. Лише разом ми зможемо створити план дій, що відповідатиме вимогам часу та буде враховувати потреби всіх зацікавлених сторін.

2023-06-23

Ксенія Білаш, редакторка відділу "Культура"

На початку червня Український культурний фонд оприлюднив Стратегію на 2023–2025 роки і закликав громадськість до обговорення. Документ розробляли ще у 2020–2021-му, його презентацію планували на березень 2022 року. Щоб переробити відповідно до викликів воєнного часу, фонду знадобився ще рік і два місяці.

Робота над оновленням Стратегії включала “низку координаційних зустрічей зі співробітниками Фонду, проведення круглих столів з представниками сфери, опитування цільових груп та національні дослідження стану культурної сфери”, повідомив виконавчий директор УКФ Владислав Берковський. Зауваження громадськості Фонд збирає у вигляді листів із “пропозиціями з індикаторами вимірювання” (при тому, що в самому тексті Стратегії запропоновані індикатори не мають цифрових показників).

Щоб винести громадське обговорення Стратегії УКФ на 2023–2025 роки зі сфери листування в публічну площину, ми запропонували експертам УКФ, а також фахівцям, залученим у розробку попередньої стратегії, сформулювати свої зауваження до документа. Крім того, пропонуємо долучитися до організованої ними ж дискусії, яка відбудеться 27 червня об 11:00 в УКМЦ. Серед заявлених учасників — незалежні експерти, представники МКІП і наглядової ради УКФ. Представники команди Фонду свою участь поки що не підтвердили.

Євген Глібовицький

Засновник аналітичного центру pro.mova

УКФ є стратегічною інституцією нової України, бо впливає на ключові параметри її успіху: взаємодію суспільства і держави. У посттоталітарному суспільстві УКФ поєднує розосереджені незалежні ініціативи поза контролем держави з концентрованими державою ресурсами так, що держава не контролює результату. УКФ напряму впливає на спроможність найконкурентнішого чинника нової України – людський капітал. УКФ посилює нову суб’єктність, включаючи її в публічні відносини, і таким чином стає новітнім інструментом підзвітності держави суспільству. УКФ, який виник як секторальне рішення, вже став моделлю для щонайменше ще однієї сфери — молодіжної політики, де формується подібний фонд. Про досвід УКФ як про приклад також говорять у медійному секторі, секторі національних спільнот тощо.

Але весь цей важливий набір контекстів не знайшов відображення у пропонованій Стратегії УКФ. Вступна частина оминає цілі сектори значущих контекстів. Попри нагадування про сталість, довгого переліку стейкхолдерів, зміст стратегії ніде не розкриває того, як будуватимуться відносини з цими стейкхолдерами, крім одного, який рівніший за інших: **Стратегія дуже виразно наголошує на потребі саме державного лідерства з метою визначення пріоритетів у сфері культури**. Ще можна було б зрозуміти, якби це виходило від МКІП, але ж не від УКФ! Ба більше, після всіх досліджень, опитувань та аналітики розбіжності між різними стейкхолдерами автори Стратегії розглядають як комунікаційну (sic!) проблему. Якщо таку Стратегію ухвалити, то подібні критичні помилки в засновках матимуть значний вплив на спроможність та ефективність інституції в реальному житті.

Документ пропонує перелік цінностей УКФ, не пояснюючи, чому серед усіх можливих варіантів обрані саме такі, а не інші. Перелік подано списком, без тлумачення, що робить неможливим використання цінностей як етичного мірила чи мірила управлінських рішень у відносинах всередині УКФ чи відносинах УКФ зі стейкхолдерами. За таких обставин перелік цінностей стає декларативним і порожнім, він перестає бути дороговказом і втрачає свою силу в моменти невизначеності і сумніву, коли цінності мають ставати корсетом, що тримає організацію вкупі. Поруч із цінностями пропонується довжелезний витяг із профільного закону з «принципами», а далі ще й «засадами» діяльності УКФ. Ці переліки різнокатегорійні, вони дублюють один одного, вони ставлять чинники різної ваги в один список і лише доповнюють змістовну заплутаність та розгубленість. Далі, новопропонована місія УКФ сформульована незґрабно, що ускладнюватиме просту відповідь на конкретні чи символічні питання різних сторін «навіщо це все?», але головне – **у місію закладено розуміння УКФ як вузькосекторальної інституції**, нехтуючи фактично пов'язаністю культури і всього набору чинників суспільної трансформації, яку проходить українське суспільство.

У Стратегії достатньо ляпів на кшталт «виробництва україномовного патріотичного аудіовізуального продукту та його представлення за кордоном» (sic!), що відтворює або поспіх, або непріоритетність, формальність Стратегії як дороговоказного документа для УКФ. Проблема якості формулювань присутня наскрізно у майже всіх стратегічних цілях і їхніх складових. Але де-не-де помітні серйозні змістовні прогалини. Однією зі стратегічних цілей УКФ є «інституційна розбудова та розвиток УКФ». У її деталізації немає визнання необхідності зміни структури УКФ для того, щоб наглядові органи не робили роботу за виконавчі чи експертні, представляли ширше коло суспільних стейкхолдерів і унеможливлювали стан захопленої інституції, якою УКФ є з моменту скандального формування наглядової ради та обрання нового керівництва Фонду. Легітимність інституції підважена вже тривалий час, попри війну, вона далі видима всім зацікавленим сторонам, і це ніяк не відображено у Стратегії!

Пропонована Стратегія УКФ є недостатньо пророблениим документом. Критичні прогалини йдуть по всьому документу – від пропущених частин контексту до сліпоти відносно структурних проблем самого Фонду. Цінності, місія, стратегічні цілі виписані заплутано і нечітко. Якщо дивитися на документ професійно, то він не дає відповіді працівникам, стейкхолдерам УКФ щодо траєкторії розвитку інституції. Такий рівень підготовки відображає в кращому разі управлінську неспроможність організації, у гіршому є планом подальшої маргіналізації незалежних голосів із суспільства, тут – у сфері культури, що, на жаль, вкладається в ширше поле чинної гуманітарної політики, на кажучи вже про бюджетні чи корупційні ризики.

Однозначно, документ такої якості не може бути затвердженим. Якщо для УКФ важливо отримати результат, легітимність якого буде визнаватись

усередині сектору культури і в суміжних сферах, то важливо перейти в учасницький формат роботи над стратегією, що означає глибоку включеність стейкхолдерів і прозору процедуру обговорення та схвалення.

Наталія Кривда

докторка філософських наук, професорка КНУТШ

Вікторія Колеснікова

кандидатка історичних наук, директорка бібліотеки Інституту археології НАНУ

Антон Корвін-Піотровський

Позитивними наразі є два моменти: УКФ над Стратегією працює, УКФ оприлюднив її для громадського обговорення. Дякуємо.

Загальні зауваги: будь-яка стратегія має фіксувати стан того, де ми є і до чого хочемо прийти в результаті виконання стратегічних завдань. Перша позиція присутня в тексті лише частково – описово подана оцінка стану справ у сфері культури, але повністю відсутній аналіз (за SWOT чи іншими принципами) діяльності самого УКФ. Відсутні цифри, показники, статистичні дані. Формулювання бажаної точки розвитку у перспективі трьох років (до 2025 року) відсутнє. Власне, незрозуміло, до чого має призвести виконання стратегії. Стратегія не має чітко сформульованої мети ні на короткострокову, ні на середньострокову, ні на довгострокову (наскільки це можливо в умовах воєнного стану) перспективу.

Досить контроверсійними виглядають тези про «виживання» та задача стати «оператором відновлення». Стратегія може мати різноспрямовані ціннісні напрямки існування/розвитку, але тоді під кожен формується окремий пул цілей і задач з окремими індикаторами і термінами виконання, чого ми не побачили.

До важливого віднесемо також відсутність чітко сформульованих світоглядних, ціннісних основ розвитку діяльності Фонду, серед цінностей зазначено лише інституційні. Напевно, було б правильно визначитися також і з загальними ціннісними орієнтаціями.

У вступі йдеться про те, що мета існування УКФ – забезпечити сталий розвиток української культури в напрямках, визначених державною політикою розвитку культури. Однак дуже бракує розуміння — які ж саме напрямки розвитку культури держава вважає сьогодні пріоритетними. Нагадаємо, у нас досі немає стратегії розвитку культури, потужна і опрацьована експертами і громадянським суспільством Стратегія 2025 була свого часу проігнорована.

У розділі “Оцінка стану справ у сфері культури та креативних індустрій в Україні” хоча й зазначено, що аналіз спирається на дослідження, опитування та анкетування, однак текст має описовий характер, він умоглядний, без чітких даних статистики, характеристик. Проблеми чітко не структуровані.

Фраза «подолати багато викликів і вирішити низку питань» не дуже допомагає зрозуміти суть. Щоправда, є формулювання, яке можна вважати однією з проблем, що їх потрібно вирішувати ближчим часом. Зазначено, що «існує гостра потреба у розробці єдиної державної стратегії відновлення та розвитку української культури», але подальший опис не дозволяє зрозуміти, яким чином цей документ суголосний/ дає відповіді / дозволяє вирішити цю проблему.

У тексті також згадана «нова конкурсна модель» і її подальша розробка — позиція дискусійна і насправді потребує якісного прописування та обговорення, адже це основний інструмент ефективного виконання Фондом своєї суспільної задачі. Модель має довершуватися — після обговорення з експертами і аналітиками.

Далі у Стратегії перераховано принципи і засади діяльності УКФ, тобто ті речі, які є в законі про УКФ та основних установчих документах. Наразі було б достатньо дати посилання на ці документи і не перенавантажувати текст.

У розділі “Стратегічне бачення та місія УКФ” мало б бути сформульоване стратегічне бачення розвитку УКФ на період до 2025 року (про що йшлося на початку). Однак натомість тут фактично дещо іншими словами повторюється місія УКФ. При цьому місія УКФ, сформульована в документі, відрізняється від тієї, яка наразі присутня на сайті установи. Можливо, це нове формулювання місії організації, яке пропонується під оновлену Стратегію. Однак формулювання громіздке, незрозуміле, через кому перераховано речі різного порядку, навіть з редакційної точки зору воно виглядає некоректним. Тобто повторюємо: мета та стратегічне бачення в документі не сформульовані.

Під несформульовану мету документ пропонує 4 стратегічні цілі. Дві з них (Актуалізація об’єднавчого потенціалу культури у захисті та формуванні цілісної національної ідентичності; Посилення авторитетності культури як соціального інституту та утвердження її активної ролі в процесі відновлення та розвитку України) сформульовані занадто загально, не є конкретними, не є вимірюваними і не мають вказаного терміну виконання. Незрозуміло, як визначені оперативні цілі та завдання мають призвести до досягнення цих цілей. Наразі кожна з них «тягне» на стратегічну мету, але аж ніяк не на ціль.

У стратегічній цілі №3 (Інституційна розбудова та розвиток УКФ) на рівні оперативних цілей та завдань бракує конкретики в тому, як УКФ збирається підвищувати експертизу (жодного слова про сертифікацію експертів) та удосконалювати систему експертного оцінювання. Повторимо. Це одна з

ключових задач, на нашу думку, адже від цих складових напряму залежить рівень відібраних і реалізованих за державні кошти проєктів.

Стратегічній цілі №4 (Просування української культури в міжнародний культурний простір) на рівні оперативних цілей і завдань бракує дій із синергії з іншими інституціями, які мають суголосні завдання, зокрема Українським інститутом. На наш погляд, варто обговорити і чітко розмежувати зони відповідальності, напрями роботи між ключовими гравцями, аби уникнути дублювання чи, навпаки, прогалин у роботі.

Індикатори досягнення стратегічних цілей чомусь винесені в окремий розділ, який відділяється кількома сторінками тексту про основні напрямки підтримки сфери культури та креативних індустрій через конкурсні програми УКФ (до чого у Стратегії перелік поточних напрямків, теж незрозуміло). Але це не заважає побачити, що жоден індикатор не має кількісних показників! Це суперечить навіть вимогам до проєктів УКФ, де кількісні показники є одним з необхідних компонентів.

Висновок: УКФ у своїй Стратегії (через відсутність чітко визначених державних пріоритетів відновлення та розвитку української культури в сучасній ситуації чи з інших причин) не дає чіткого визначення, на що вона спрямована. У документі не сформульована стратегічна мета. Відповідно розмитість/відсутність цього формулювання позначається на всіх інших складових документа, передусім стратегічних цілях і завданнях.

Визначення місії також виглядає, на наш погляд, некоректним. Немає аналітики, текст виглядає умоглядним. У документі відсутній аналіз діяльності УКФ як інституції. Документ не має чіткої, зрозумілої структури, містить багато зайвої (або повторюваної) інформації.

Отже, Стратегія не може бути ухвалена в поданому вигляді, вона потребує переосмислення та ґрунтовного перепрацювання. Звертаємо увагу, що обговорення Стратегії має відбуватися на різних майданчиках – в експертному, професійному, мистецькому середовищі, адже акторами і стейкхолдерами процесів і результатів є все суспільство.

***

№ 2.089-1

Мінцифра Федорова бере гроші в російського бізнесмена зі списку СНБО

cosmolot + Дія.Сіті

2023-07-29

Skelet.Info

За два тижні до вторгнення Росії в Україні запрацював сервіс «Дія.Сіті» — лояльний правовий та податковий простір для IT-бізнесу. Нещодавно до проекту приєднався 600-й учасник.

Не дивно, що серед такої кількості поважних компаній загубилася як мінімум одна, яка має бенефіціаром громадянина РФ. Який — за дивним співпадінням — є товарищем голови Мінцифри Михайла Федорова.

Мова йде про Roosh (ТОВ «Рууш»). Як сказано на сайті компанії, вона «запускає власні стартапи і tech-ініціативи, інвестує в амбітні проєкти з усього світу і будує технологічну екосистему, фокусуючись на штучному інтелекті та машинному навчанні». Звучить солідно, еге ж? Згідно з даними **Opendata**, Roosh стала частиною Дія.Сіті 16 березня цього року. А ще там вазано, що на момент вторгнення вона мала власників із Росії/

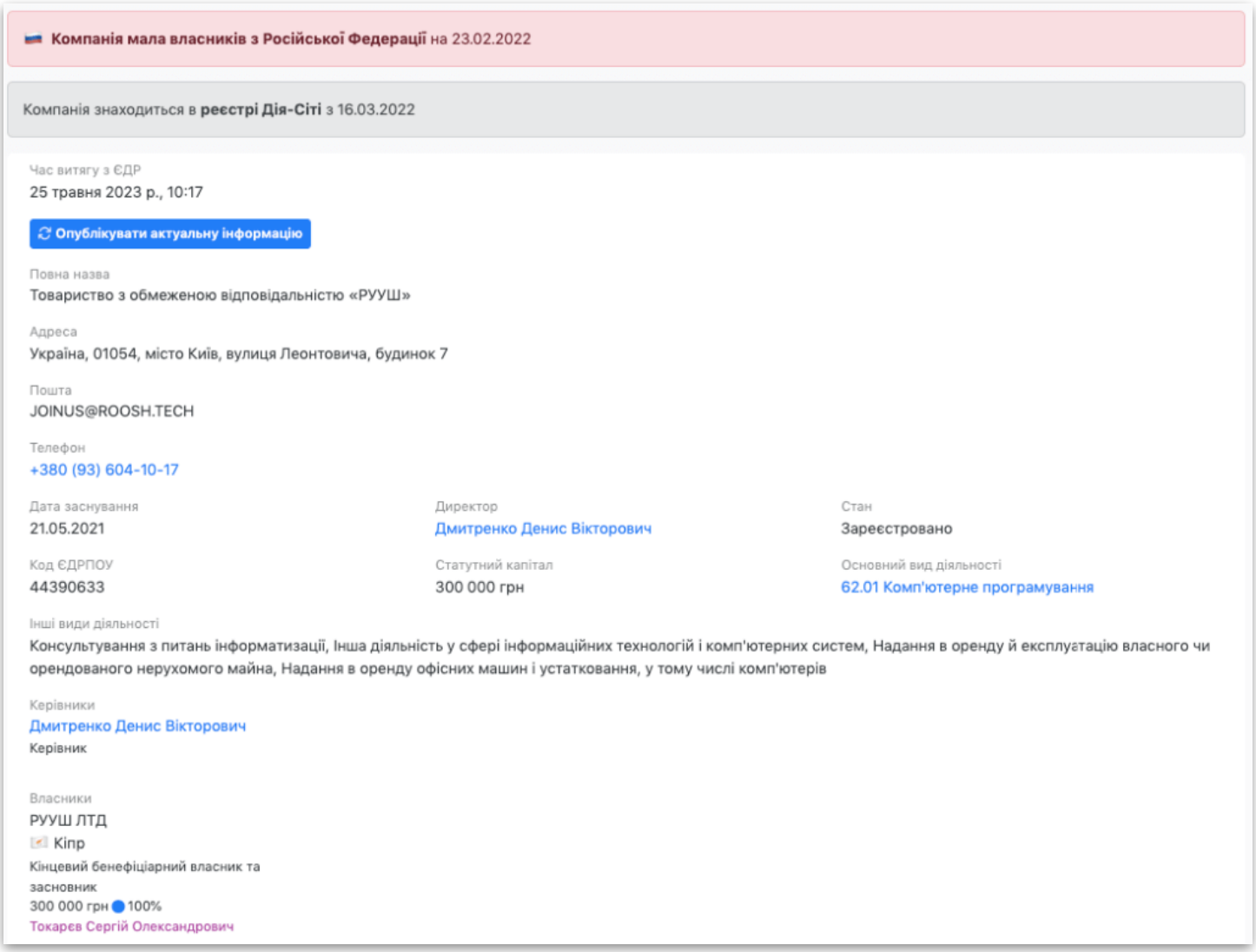

Мова йде про бенефіціара, співзасновника та партнера компанії — Сергія Токарєва. Сьогодні ЗМІ згадують його як інвестора та успішного IT-бізнесмена, та в 2018 році він потрапив під санкції РНБО за фінансування тероризму та виведення капіталу в РФ через нелегальні онлай-казино, зокрема — **«Космолот» і PokerMatch**.

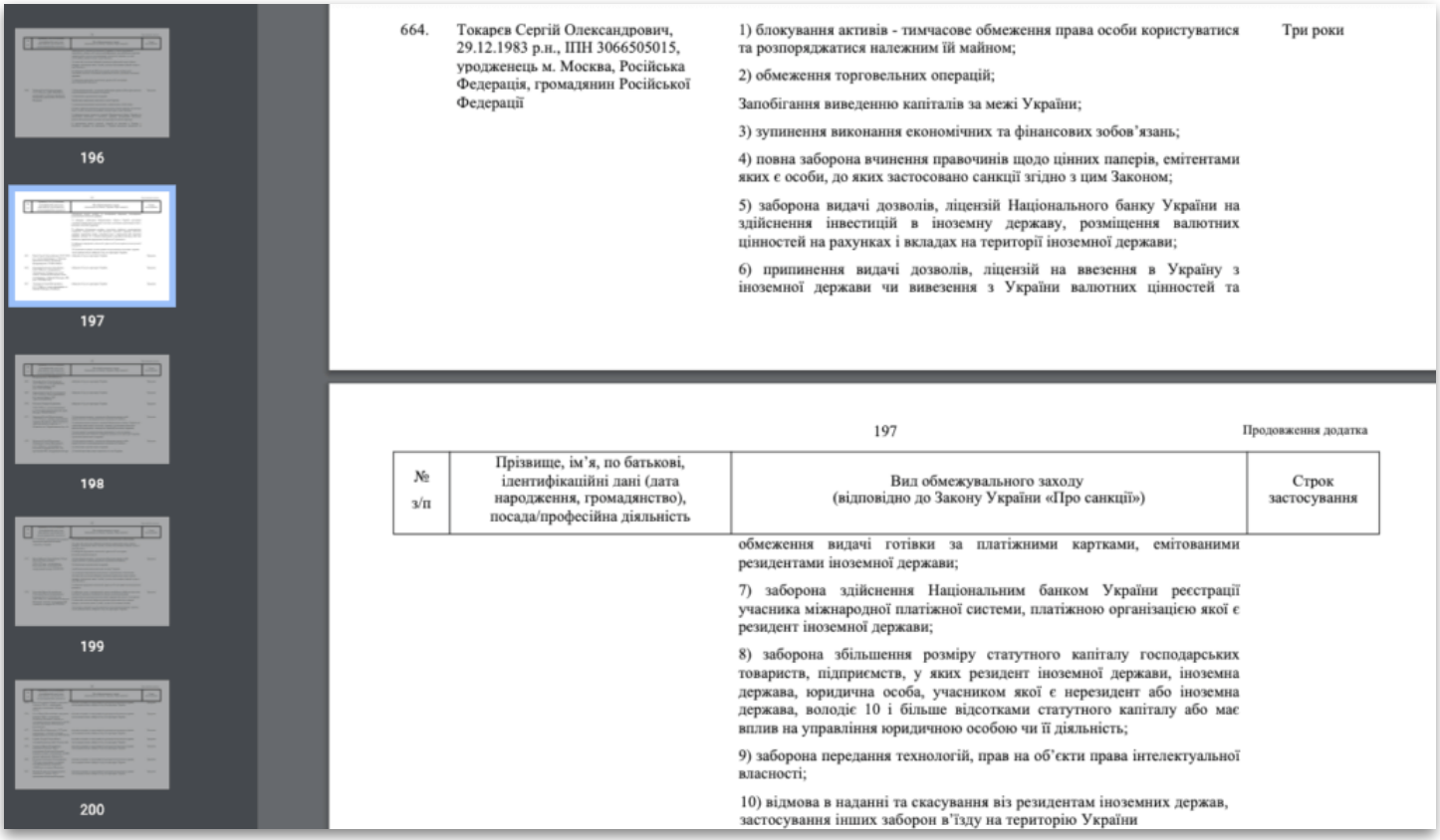

664.	Токарєв Сергій Олександрович, 29.12.1983 р.н., ІПН 3066505015, уродженець м. Москва, Російська Федерація, громадянин Російської Федерації	1) блокування активів - тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном; 2) обмеження торговельних операцій; Запобігання виведенню капіталів за межі України; 3) зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань; 4) повна заборона вчинення правочинів щодо цінних паперів, емітентами яких є особи, до яких застосовано санкції згідно з цим Законом; 5) заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави; 6) припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та	Три роки

197 Продовження додатка

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові, ілентифікаційні дані (дата народження, громадянство), посада/професійна діяльність	Вид обмежувального заходу (відповідно до Закону України «Про санкції»)	Строк застосування

обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави;

7) заборона здійснення Національним банком України реєстрації учасника міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент іноземної держави;

8) заборона збільшення розміру статутного капіталу господарських товариств, підприємств, у яких резидент іноземної держави, іноземна держава, юридична особа, учасником якої є нерезидент або іноземна держава, володіє 10 і більше відсотками статутного капіталу або має вплив на управління юридичною особою чи її діяльність;

9) заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності;

10) відмова в наданні та скасування віз резидентам іноземних держав, застосування інших заборон в'їзду на територію України

Проте після того, як Михайло Федоров увійшов у новий уряд, Токарєв різко повернувся до публічного життя та долучився до проектів Мінцифри, в тому числі — як спонсор. Врешті решт таке партнерство зацікавило журналістів — і влітку минулого року Федоров підтвердив, що Токарєв намагається отримати українське громадянство. Тоді міністр також завив, що компанії з російським шлейфом не зможуть стати частиною Дія.Сіті.

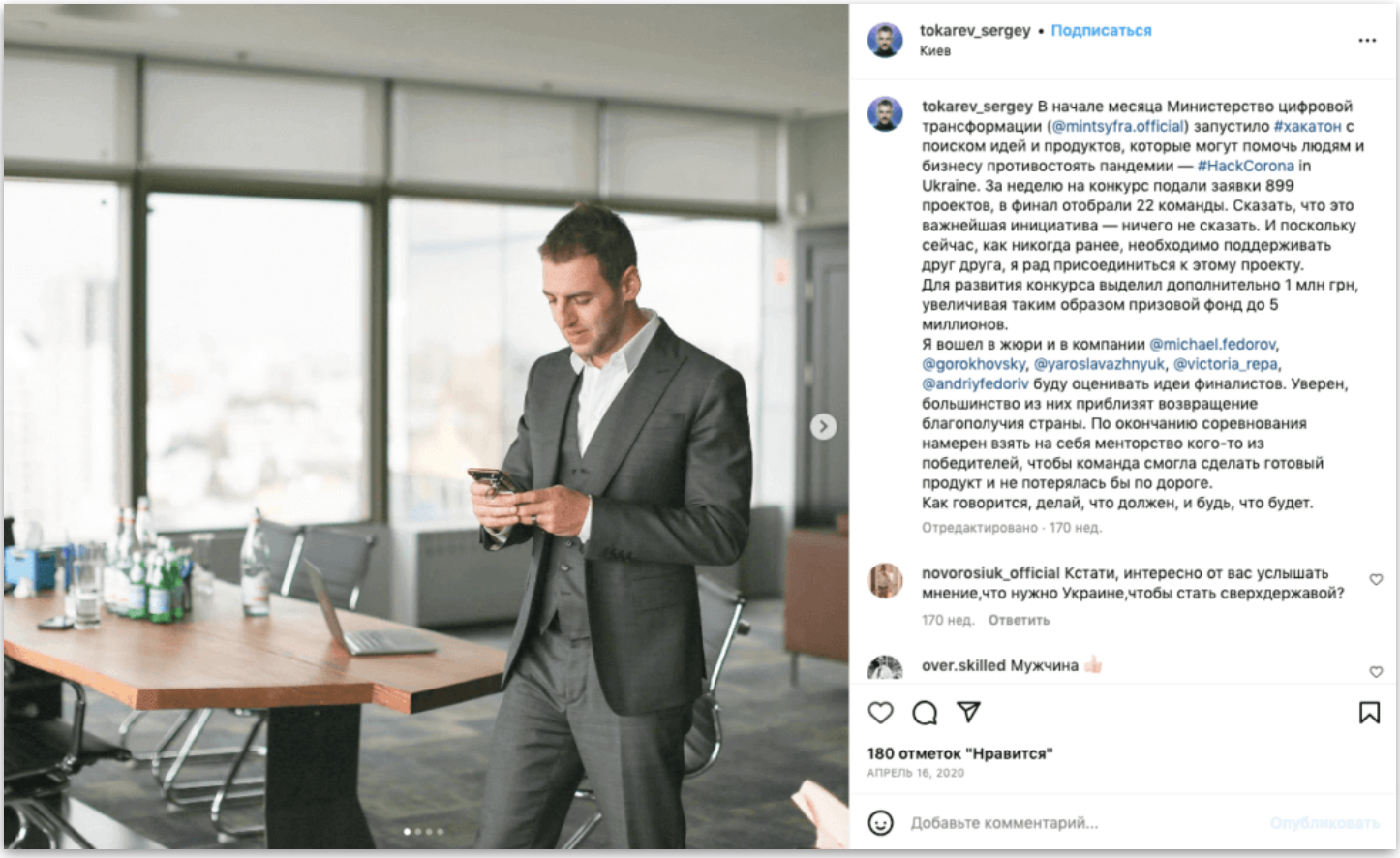

«Перед тим, як стають резидентами Дія City, є перевірка в реєстрах, чи не має там серед власників російських активів, громадян Росії. Якщо людина якось дотична до російського бізнесу, ця компанія точно не може бути в Дія City, якщо в неї власник росіянин. Якщо вони якось пов‘язані з тим або з іншою юридичною особою увійшли в Дія City, цим повинні займатися правоохоронні органи», — наголосив посадовець (до речі, з сайту «Лівого берега» ця новина чомусь **зникла**).

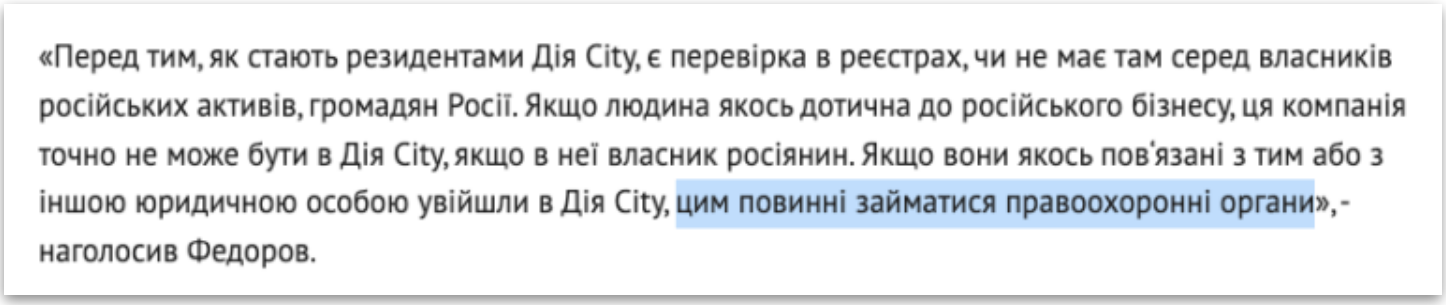

«Перед тим, як стають резидентами Дія City, є перевірка в реєстрах, чи не має там серед власників російських активів, громадян Росії. Якщо людина якось дотична до російського бізнесу, ця компанія точно не може бути в Дія City, якщо в неї власник росіянин. Якщо вони якось пов'язані з тим або з іншою юридичною особою увійшли в Дія City, цим повинні займатися правоохоронні органи»,- наголосив Федоров.

Однак факти протиречать словам міністра:

— вже 16 березня 2023 року Roosh стала частиною Дія.Сіті, маючи засновником людину з чинним паспортом країни-агресора.

Як це можливо?

Скоріш за все, загальні правила не розповсюджуються на «своїх». Навіть під час війни з країною, де Токарєв досі володіє великою кількістю **нерухомості**.

Як випливає зі слів міністра, тепер цією ситуацією повинні займатися правоохоронні органи. Сподіваємося, згодом вони зможуть дати відповідь на питання,

— чи допоміг Федоров російському бізнесмену інтегруватися в українську бізнес-спільноту та ще й отримувати від держави податкові пільги.

***

№ 2.089-2

Російський бізнесмен Токарєв намагається отримати українське громадянство, - Федоров

У 2016 році він потрапив під санкції РНБО

Міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров

Головна — Політика — 27 червня 2022, 09:45

Валентина Мерещук, випусковий редактор

Російський IT-бізнесмен, засновник інвестфонду Roosh Сергій ***Токарєв***, який у 2016 році потрапив під санкції РНБО, та **є одним з інвесторів державного проєкту Дія City**, вже більше ніж 1,5 року добивається українського громадянства. Про це в інтерв'ю LB.ua розповів міністр цифрової трансформації Михайло Федоров.

«Перед тим, як стають резидентами Дія City, є перевірка в реєстрах, чи не має там серед власників російських активів, громадян Росії. Якщо людина якось дотична до російського бізнесу, ця компанія точно не може бути в Дія City, якщо в неї власник росіянин. Якщо вони якось пов'язані з тим або з іншою юридичною особою увійшли в Дія City, цим повинні займатися правоохоронні органи», - наголосив Федоров.

Щодо Токарєва, який, за словами і міністра, «запускав в Україні університет і інші проєкти», він більше ніж 1,5 року добивається українського громадянства.

«Я думаю, що таких людей багато, які обрали Україну як країну, в якій вони хочуть жити.

Але тут важливо, щоб ці люди до цього не працювали, скажімо, на нашого ворога.

Тому, я думаю, що

> **— ми будемо часто зустрічати подібні кейси в разних сферах, і нам потрібно буде активно напрацьовувати державну позицію щодо цього, перевіряти людей.**

Або щоб у нас була позиція:

> **— ми не надаємо можливість ставити громадянами України або надаємо за умов.**

Тут потрібна за рамками цифрової трансформації якась позиція»,

- зазначив Михайло Федоров.

Нагадаємо, російський бізнесмен Сергій Токарєв, засновник геймблінгового бізнесу та піратського казино «Вулкан», після заборони цієї діяльності у Росії, переїхав до Києва, де продовжив займатися гральним бізнесом та, заданими РБК-Україна, заснував мережу онлайн-казино типу "Космолот" і PokerMatch.

У 2016 році Токарєв потрапляє під санкції РНБО: проти нього ввели 10 обмежень, включаючи блокування активів. У 2020 році Токарєв вийшов з-під санкцій і почав активну роботу над відновленням репутації. Також, за даними видання, з 2016 року він 172 рази літав до Москви і відвідував анексований Крим в обхід українського державного кордону.

***

№ 2.090

ХВИЛЯ

Экономический коридор Индия-Ближний Восток-Европа-новая геополитическая реальность

2023-09-24

МИХАИЛ СОРОКИН, АЛЕКСАНДР УШАКОВ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

На Западе решили перенести производственный и конструкторский цех из Китая в Индию.

Визит Никсона в Китай в 1972 году положил начало восстановлению дипломатических отношений между двумя США и КНР после 22-летней вражды, и поспособствовал ослаблению напряжённости в Юго-Восточной Азии. Действующий тогда президент США Ричард Никсон подвёл итог визита следующими словами:

«Это была неделя, которая изменила мир. То, что мы сказали в официальном заявлении и близко не так важно, как то, что мы сделаем в грядущие годы, чтобы построить мост через 16000 миль и 22 года враждебности, которые

разделяли нас в прошлом. И то, что мы сказали сегодня, — это то, что мы построим этот мост».

Почему состоялся этот визит?

А состоялся он потому, что элиты США искали новые идеи для того, чтобы США продолжали свое доминирование в мире.

В конце 60-х годов прошлого века в США закончился экономический бум технологических компаний, длившийся всё это десятилетие (эпоха под названием «Go-Go»), и **в американской экономике в 70-е годы прошлого века началась стагфляция**, неизвестный до этого в мировой экономической истории феномен.

Так,

> **— в 1970 году безработица и инфляция в США достигли рекордного за послевоенный период уровня 6 % и 5,5 % (до середины 1960-х годов инфляция не превышала 1-1,5 %, а безработица — 2-2,5 %).**

Кроме того,

> **— стоимость заработной платы для американских компаний внутри США была высокой, и конкурировать им с европейскими и японскими компаниями становилось всё тяжелее.**

(Энди Гроув, тогдашний руководитель Intel, вспоминал, что несмотря на то, что Intel изобрела большинство типов памяти, использовавшихся в то время, включая EPROM (стираемое программируемое постоянное запоминающее устройство), спрос на их микросхемы памяти снизился из-за проблем, возникших из-за ценового демпинга японских микросхем памяти (японцы предлагали цены ниже себестоимости аналогичной продукции Intel).

Энди Гроув **был вынужден пойти на радикальные изменения производственной политики.**

В результате он решил прекратить производство DRAM и вместо этого сосредоточиться на производстве микропроцессоров.

Произошла это, правда, в 1985 году, но тенденция ценового давления на фирмы из США со стороны европейских и японских компаний оформилась уже в середине 1960-х годов).

Поэтому,

15 августа 1971 года. Президент США Ричард ***Никсон*** объявил о временном запрете конвертации доллара в золото по официальному курсу для центральных банков. Ямайская международная конференция в 1973 году

подчинила курсы валют законам рынка. С этого времени курсы валют были не фиксированы, и стали изменяться под воздействием спроса и предложения.

Система твёрдых обменных курсов прекратила своё существование.

Это событие сильно изменило динамику мировой экономики и финансов, и одним из результатов стало увеличение международных инвестиций и перемещение капитала.

Началась эпоха глобализации.

Американские промышленники стали искать производственные площадки для снижения своих высоких издержек по оплате труда.

Американскими элитами был выбран Китай для стратегического перемещения туда производства из США.

1) — Именно поэтому в 1971 году ***Никсон*** там и оказался с визитом.

Ретроспективно можно утверждать, что

2) — **эта ставка американских элит оправдала себя**.

Уже к концу 80-х годов опасность утраты США мирового экономического лидерства стала не такой острой.

В Японии разразился экономический кризис, после краха Токийской биржи в 1991 году (стоимость активов упала примерно вдвое), и страна погрузилась в стагнацию под названием «потерянные десятилетия» (失われた10年). С 1991 по 2003 год японская экономика, росла лишь на 1,14% в год, что было значительно ниже, чем в других промышленно развитых странах.

Однако, Китай, по мере обретения своего экономического могущества, особенно в 2010-е годы (сегодня вторая экономика мира),

— перестал хотеть быть, всего лишь, производственным сборочным цехом западных компаний (после американцев в Китай пошли и другие западные компании, с той же целью — снижения производственных издержек), и

— начал проводить независимую активную политику международной экспансии, которая получила в 2010-х годах название «Один пояс, один путь».

Ведь Китай всю свою историю до конца 19-го века был крупнейшей экономикой мира, и одной из самых влиятельных империй.

Китайские элиты, всего лишь, решили вернуть себе то положение, которое они имели всегда в истории.

США, конечно же, это не устроило, и между странами начался разрыв отношений, выразившийся в торговых войнах. К тому же, стоимость рабочей силы к началу 20-х годов 21-го века в Китае, относительно других стран ЮВА, стала высокой и американские компании начали массово покидать страну.

Однако,

— потребности в новой стране, которая бы выполнила роль, которую ранее все эти годы для США выполнял Китай, осталась.

И поэтому было принято решение сделать такой страной Индию.

И вот почему:

1) — Индия долгое время была колонией Британии, и население в значительной ее части, в отличие от Китая, владеет английским языком.

2) — Правовая система Индии основана на принципах Британского права.

3) — В течение последних десятилетий Индия была одним из наиболее быстрорастущих крупных экономических рынков в мире. По официальным данным Министерства статистики Индии (*https://www.mospi.gov.in/dataviz*) ежегодный процент рост ВВП составил в среднем 5,7%

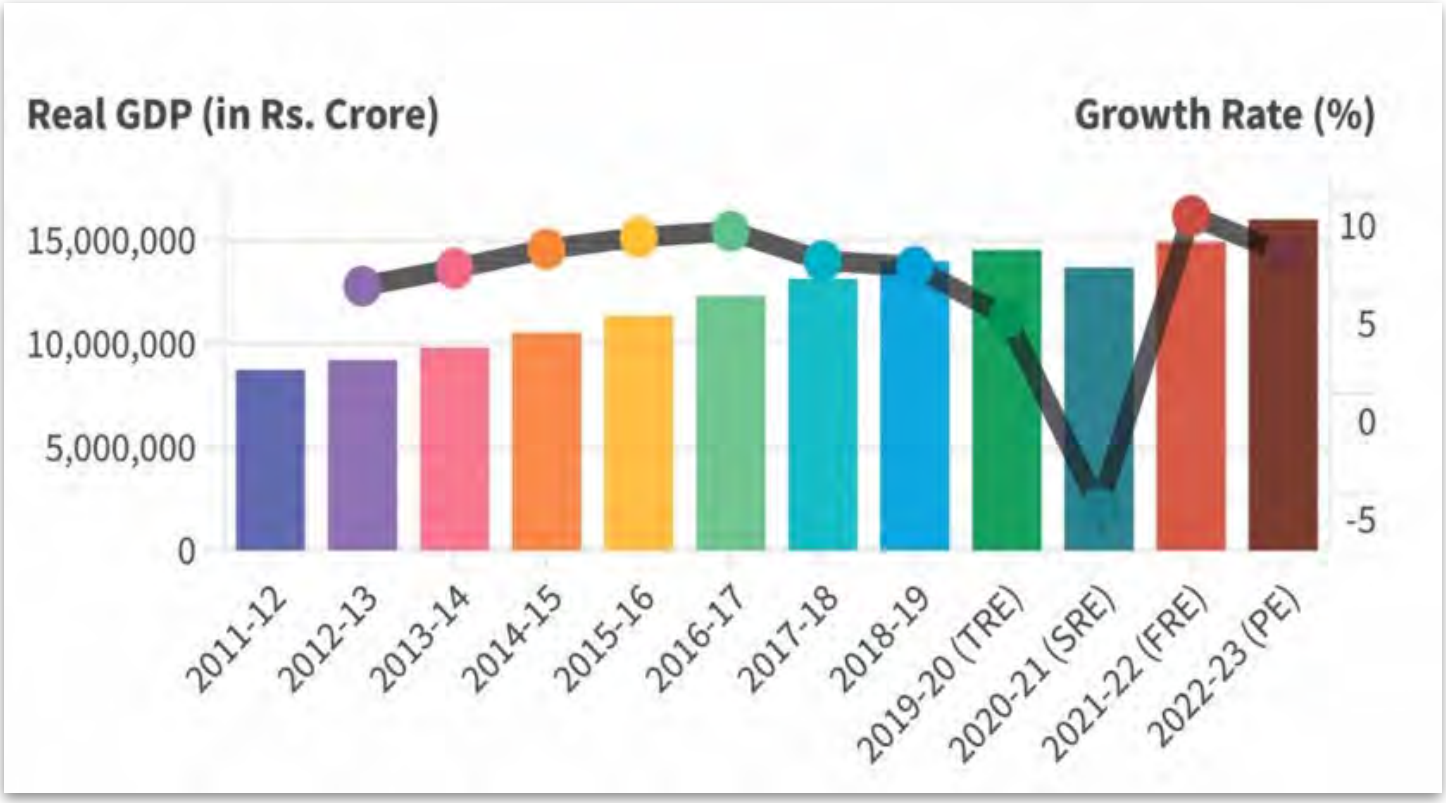

Рост индийской экономики поддерживался такими различными факторами:

1) — Демографический бонус обеспечил огромный рынок недорогой рабочей силы.

2) — Развитие образования и науки дали толчок развитию промышленности и технологий. Многие индийцы влились в качестве персонала в западные компании (в том числе и высокотехнологические) и сделали там карьеру. Не случайно руководителями таких технологических гигантов как Microsoft, Google и IBM являются индийцы.

3) — Создание национальных инновационных технологических центров способствовало интеграции в процесс международной научно-технической кооперации и потоку внешних и внутренних инвестиций (включая государственные). Примером может служить инновационная среда в Бангалоре, также известном как "Кремниевая долина Индии," которая считается одной из самых развитых и динамичных в мире. Этот регион в Индии служит центром для множества технологических стартапов, исследовательских центров и высокотехнологичных компаний и венчурных фондов. Например, Sequoia Capital India, Accel Partners India, Balderton Capital, AXA Venture Partners и Nexus Venture Partners - это известные венчурные фонды, имеющие интересы в инновационной среде Бангалора. Многие мировые корпорации имеют свои инновационные лаборатории и исследовательские центры в Бангалоре, что обеспечивает дополнительное финансирование и поддержку для местных стартапов. Примеры включают Microsoft, Google, IBM, Intel Capital, Rocket Internet и многие другие.

4) — Все это подкрепляется ростом доходов населения и соответственно, ростом внутреннего потребительского спроса.

В результате последовательной реализации государственных принципов промышленной политики

Индия вышла на передовые позиции в мире по таким направлениям, как:

1) — Информационные технологии и аутсорсинг: Индия стала мировым лидером аутсорсинга IT-услуг (Infosys, Tata Consultancy Services (TCS), Wipro и другие)

2) — Медицинские технологии: Индия играет важную роль в разработке медицинских технологий, включая разработку доступных медицинских устройств и диагностических методов.

3) — Фармацевтика: Индия является крупнейшим производителем и экспортером генерических лекарств в мире.

4) — Развитие зеленых технологий является одним из приоритетов государственной политики

5) — Пространственные исследования: Индийская организация ИСРО (Индийская организация по исследованию космического пространства) добилась значительных успехов в сфере космических исследований, включая миссии на Луну и Марс.

6) — Искусственный интеллект и машинное обучение: Индийские инженеры и ученые активно участвуют в разработке искусственного интеллекта и машинного обучения, в том числе в разработке алгоритмов и приложений в этой области.

На последнем заседании G-20 которое состоялось в Нью-Дели 9-10 сентября этого года (Это был первый саммит «Большой двадцатки», проведённый в Индии) была оформлена новая конструкциия сотрудничества стран Запада с Индией взамен уходящего Китая.

США, Индия, ЕС и страны Ближнего Востока на саммите "большой двадцатки" (G20) объявили о запуске нового масштабного инфраструктурного проекта, цель которого связать Европу, Азию и Ближний Восток сетью сухопутных и морских транспортных путей.

Председатель Европейской комиссии Урсула фон дер Ляйен назвала проект "историческим".

По её оценке, **инициатива должна способствовать увеличению торговли между Индией и ЕС на 40 %.**

Проект, в том числе будет финансироваться через инициативу ЕС Global Gateway. В ближайшие несколько лет планируется инвестировать до 300 миллиардов евро в инфраструктуру развивающихся стран. Уже запланированы проекты по производству энергии с использованием климатически нейтрального водорода в Африке и прокладка новых подводных кабелей для передачи данных между ЕС и Латинской Америкой.

Таким образом,

— Индия вовлекается этим экономическим коридором Индия-Ближний Восток-Европа в новую геополитическую реальность.

А ***Великобритания*** (без решающего участия которой не обошлось, учитывая пересвязанность британских и индийских элит, которая определена историческими причинами) **возвращается к европейским делам уже не как участник ЕС, из которого она вышла, а как партнер ЕС в реализации крупнейшего экономического проекта первой трети 21-го века**.

Мы уверены, что темпы развития Индии как в количественном, так и в качественном экономическом отношении только ускорятся.

А США (и непосредственно, и через Британию) и страны ЕС получат более лояльного и предсказуемого партнера, чем Китай.

Станет это безусловно и серьезными факторами развития для Израиля, стран Ближнего и Среднего Востока.

Проигравшей стороной тут окажется Китай, который еще не успел достигнуть самостоятельности в производстве ключевых технологий, и по-прежнему зависит от западных компаний.

1) — Например, от продукции голландской ASML.

2) — **Стоило ли тогда ему начинать развод с Западом?**

А американцы поступили, вместе с европейцами, с китайцами жестко.

Но они так поступали всегда.

Вспомнился эпизод из фильма «Гавана» (1990 г., реж. Сидни Поллак). Когда король игорного бизнеса в Гаване Меир Лански в 1959 году говорит своему подручному:

> **«Передайте Батисте** *(Батиста - диктатор Кубы до прихода Фиделя Кастро к власти - примечание авторов статьи)*, **что это мы создали Гавану, и мы вполне можем ее перенести в другое место».**

Тот Китай, который мы знаем, создан титаническим трудом китайских инженеров и рабочих. Но их усилия, скорее всего, закончились бы ничем, как заканчивались ничем они и ранее до реформ Дэн Сяопина, если бы не участие в этих делах западных и японских компаний (которые в свою очередь в 50-х годах прошлого века создавались при участии американских специалистов).

Теперь на Западе решили перенести производственный и конструкторский цех в другое место — в Индию (он там уже есть, как мы показали выше в статье, просто он получит еще дополнительные источники роста).

Посмотрим, «что из этого получится».

> Хотя, по нашему убеждению, **должно обязательно получиться, потому что и в Японии, и в послевоенной Европе, и на Тайване, и в Китае, в свое время это получалось.**

Получится и сейчас.

***

№ 2.091

Тревожный сентябрь-2023. Малоутешительные итоги визита Зеленского в США

2023-09-24

Александр Карпец

Приближение конца сентября 2023 сопровождалось нарастающим беспокойством. Известно, что в США финансовый год длится с 1 октября по 30 сентября. При этом средства, выделенные на поддержку Украины предыдущим составом Конгресса, где демократы имели большинство в нижней Палате представителей (Хаузе) в заканчивающемся финансовом году почти исчерпаны. Выделение средств в следующем бюджете новым Хаузом, где большинство теперь у оппозиционных Байдену республиканцев, является пока весьма проблематичным, хотя Белый дом запросил на Украину вдвое меньше, чем в прошлом году. И хотя Европа наращивает военную и финансовую помощь, очевидно, что поддержка Украины как таковая держится, прежде всего, на Америке и ее авторитете, и, если поддержка Штатов прекратится или существенно ослабеет, велика вероятность того, что

и европейская помощь «сдуется», а без помощи союзников выстоять, тем более, победить Украине будет практически невозможно, что в Москве хорошо понимают.

Когда этот текст был в работе, в западных медиа появилась информация о том, что Байден якобы дал добро на долгожданную поставку Украине оперативно-тактических ракет ATACMS. Как говорится, поживем – увидим…

Склоки в Вашингтоне вокруг бюджета и поддержки Украины, а также малоутешительные итоги визита за океан Владимира Зеленского, к сожалению, подтвердили обоснованность опасений.

Еще более неопределенной и тревожной делают ситуацию противоречивые заявления американских должностных лиц. Они то предостерегают, что, в случае провала с утверждением бюджета и выделением помощи Украине, поддержка нашей стране будет остановлена, то вдруг заявляют, что поддержка будет продолжаться «при любой погоде». Очевидно, что такая суета оптимизма не добавляет, о чем далее…

Некоторым утешением является то, что, несмотря на всю эту возню, Белый дом выделил очередную партию вооружений и боеприпасов. Кроме того, оружием помогла соседняя со Штатами Канада, куда Зеленский отправился с визитом после Вашингтона.

Кроме того, Зеленский озвучил о неких договоренностях совместного с американцами производства средств ПВО. Правда, никакой конкретики не прозвучало либо по причине вполне оправданной секретности, либо потому, что конкретики в этом вопросе пока нет.

Наконец, в некоторых влиятельных западных медиа стали звучать вполне здравые мысли о том, что не следует ожидать от Украины неких быстрых блистательных успехов в условиях огромного неравенства в силах и средствах с агрессором, даже с учетом западной помощи, а наоборот, следует настроиться на долгую войну и, соответственно, на долгую поддержку Украины и перестройку экономики на военный лад. Насколько это повлияет на общественное мнение Запада и на тех, кто там принимает решения, пока сказать невозможно, но остается надеяться, что разум возобладает, о чем далее.

1. Встреча в Конгрессе была далеко не теплой

Напомним, что это уже была вторая поездка Зеленского в Штаты после начала полномасштабной агрессии.

Но

если **в прошлом 2022 году он выступал перед объединенной аудиторией обеих палат Конгресса и сорвал там, как говорили во времена Брежнева, «бурные и продолжительные аплодисменты, переходящие в овации»**,

то

в нынешнем 2023 году Зеленскому кое-как удалось выступить перед ***Сенатом***, где демократы ***Байдена*** имеют хоть и незначительное, но большинство.

Выступить же перед нижней Палатой представителей Зеленскому не удалось благодаря стараниям спикера палаты республиканца Кевина Маккарти, о чем далее.

Накануне визита Зеленского

> — 23 конгрессмена из Хауза от «GOP-слонов» (сленговое название Республиканской партии, от Great Old Party и партийного символа виде слоника) в специальном письме на имя Байдена демонстративно выступили против выделения нового пакета военной помощи Украине на сумму всего-то 24 миллиарда долларов, хотя в прошлом году эта сумма составляла 47 млрд долларов. В письме конгрессмены выражают обеспокоенность по поводу уже одобренного финансирования Украины на более 100 млрд долл. и заявляют, что Белый дом поддерживает «бессрочные обязательства» перед Украиной, а его стратегия неясна.

«Как проходит контрнаступление? Украинцы ближе к победе, чем 6 месяцев назад? Какова наша стратегия и каков план ухода президента? Было бы абсурдным отказом Конгресса от ответственности удовлетворить эту просьбу, не зная ответов на эти вопросы», – пишут республиканцы в своем послании.

Американские медиа отмечают, что этой небольшой группы несогласных будет достаточно, чтобы заблокировать или отсрочить процедурные шаги по принятию нового пакета помощи.

«Наш дефицит в этом году превысит 1,5 трлн долларов. Занимать деньги у Китая для отправки их в Украину не имеет смысла», – заявил сенатор Рэнд Пол.

Более того, в медиа появилась информация о том, что идут торги, и Белый дом якобы согласен снизить запрашиваемую на помощь Украине сумму с указанных 24-х до 13 млрд долларов, только чтобы «протащить» бюджет через Хауз.

Кстати, есть мнение, что одной из причин того, почему Белый дом не вносит бюджет на рассмотрение в Хауз, является как раз отрицательная позиция значительного числа «респов» по выделению помощи Украине. По некоторым данным, количество сторонников поддержки Украине среди республиканцев в

нижней палате существенно снизилось с 196 голосов в апреле 2022 года до 149 голосов в июле 2023 года.

Кстати, если эти игры приведут к тому, что бюджет не будет принят до 1 октября, то в Штатах может наступить так называемый «шатдаун» (shutdown), то есть приостановка работы очень многих некритичных правительственных программ и учреждений с отправкой их работников в отпуск за свой счет по причине прекращения финансирования.

Что будет в этом случае с программой поддержки Украины тоже не совсем ясно, потому что одни американские чиновники заявляют, что она является защищенной и останавливаться не будем, а другие утверждают, что будет с точностью до наоборот.

Несколько отвлекаясь от темы, отметим, что подобное в США случается часто, как правило, когда в Белом доме и в Конгрессе доминируют разные партии, и когда такое случается, американские обыватели вспоминают виновников «незлым тихим словом». Считается, что та политическая сила, которая виновна в этом, надолго утратит доверие избирателей. Но следует понимать, что политическая система США представляет собой этакий вращающийся «лохотрон», в котором могут выпасть либо демократы, либо

республиканцы, и больше никто, поэтому рано или поздно виновники того, что многим госслужащим довелось сидеть без зарплаты, к власти вернутся, ибо других просто нет. Ведь Америка – это даже не Британия, где, кроме консерваторов и лейбористов, в парламент часто попадают и другие партии, пусть даже в меньшинстве, которое часто играет большую роль при формирования правительственных коалиций. В Америке же все равно будут либо «слоны-респы», либо «ослы-демы», плюс немного так называемых независимых, которые ничего не меняют в общей картине. Правда, внутри обеих партий есть свои крылья и течения, и там не все так просто, но это отдельная тема.

Возвращаясь к отнюдь не радушному приему, который оказан Зеленскому в Конгрессе, следует отметить, что спикер Кевин Маккарти и ряд конгрессменов от GOP-ов продемонстрировали к Зеленскому пренебрежительное, иногда даже хамское отношение. Даже если Зеленский и его команда очень часто сами не являются образцом изысканных манер, что есть отдельная тема, но они представляют Украину – страну, которая истекает кровью в борьбе с фашизоидным империалистическим агрессором, с которым Запад долгие годы «водил хороводы», сидел за одним столом в «давосах», вел переговоры и торжественные ужины, делил барыши от торговли, проводил саммиты. Наконец, путинский режим поднялся на тех долларах и евро, которые Запад исправно платил российскому элитняку за разграбление собственной страны. Словом, устраивая демарши, Маккарти и компания показывали неприличные жесты не столько Зеленскому, сколько тем тысячам наших бойцов, живых и уже погибших, которые заслонили собой хваленую западную демократию, воюя где-то в степях Донбасса и Приазовья, в Мариуполе, в Гостомеле, Буче и Мощуне.

В том же Мощуне на опушке Пуща-Водицкого леса остались лежать сотни молодых пацанов, погибших ради того, чтобы западные господа могли себе «гонять понты» в своих конгрессах, парламентах и прочих саммитах.

Об этом совсем недавно шла речь в публикации «Последняя линия обороны Киева. Мощун – здесь ЗСУ разбила элиту армии РФ». В этот тексте собственно текста – всего ничего, все больше фото тех мест, где погибли сотни бойцов в первые дни войны. И если бы путинских отморозков не остановили там, следующую Бучу они могли бы учинить где-нибудь в Варшаве или еще западнее.

Все это к тому, что даже если господа республиканцы не согласны с позицией Зеленского, то они могли бы из уважения не столько к нему, сколько к тысячам погибших хотя бы вежливо выслушать Зеленского, может, что-то бы и «дошло»…

Кстати, если говорить персонально о спикере Хауза Кевине Маккарти, то это весьма неоднозначный персонаж. В подробности вдаваться не будем,

поскольку о некоторых его особенностях шла речь в публикации под красноречивым названием «Украина может пострадать: трамписты парализуют работу палаты представителей США» в январе нынешнего года, когда собравшийся после выборов обновленный состав Хауза никак не мог организоваться и начать работу из-за склок как раз внутри республиканской фракции палаты, часть которой является протрамповской, а часть является противниками этого крайне неоднозначного персонажа. Не вдаваясь в излишние подробности, напомним, что Маккарти сначала вроде бы придерживался антитрамповского крыла Республиканской партии, но, когда это якобы стало угрожать его карьере, стал поддерживать Трампа. Словом, дело темное…

Кроме того, в январе с началом работы нынешнего состава Хауза его кандидатуру никак не могли проголосовать за пост спикера, хотя его вроде как продавливал лично Трамп, и это многим республиканцам не нравилось. Словом, сами республиканцы, имея небольшое большинство в Хаузе, из-за внутренних разборок никак не могли избрать спикера. Кандидатуру Маккарти многократно ставили на голосование, это «кино» тянулось долго и нудно, напоминая пресловутые «спикериады» в нашей Раде, пока Кевина Маккарти, наконец, с огромным трудом не усадили в кресло спикера Палаты представителей. И вот теперь он устраивает подобные демарши.

По данным американских медиа, именно Маккарти отменил выступление Зеленского перед конгрессом, мотивируя отсутствием времени у очень занятых конгрессменов нижней палаты. Хотя в качестве реальной причины называют то обстоятельство, что многие республиканцы выступают за сокращение помощи Украине. Но даже в этом случае, непонятно, почему они не захотели хотя бы выслушать Зеленского: «корона с ушей» от этого бы явно не упала…

2. Зеленский в Капитолии: «Без поддержки США Украина проиграет войну!»

К счастью, среди американских конгрессменов есть те, кто поддерживают Украину. Среди таковых числится Чак Шумер, лидер демократического большинства Сената, который и организовал закрытую встречу Зеленского с конгрессменами в Верхней палате.

При этом ряд законодателей отказались присутствовать на встрече.

«Он приедет просить еще больше помощи. Если вы хотите еще больше помощи от нас, пусть ЕС обеспечит свою справедливую долю», – заявил сенатор-республиканец Марк Браун, хотя, по последним данным, военная и финансовая помощь ЕС нарастающим итогом превысила американскую.

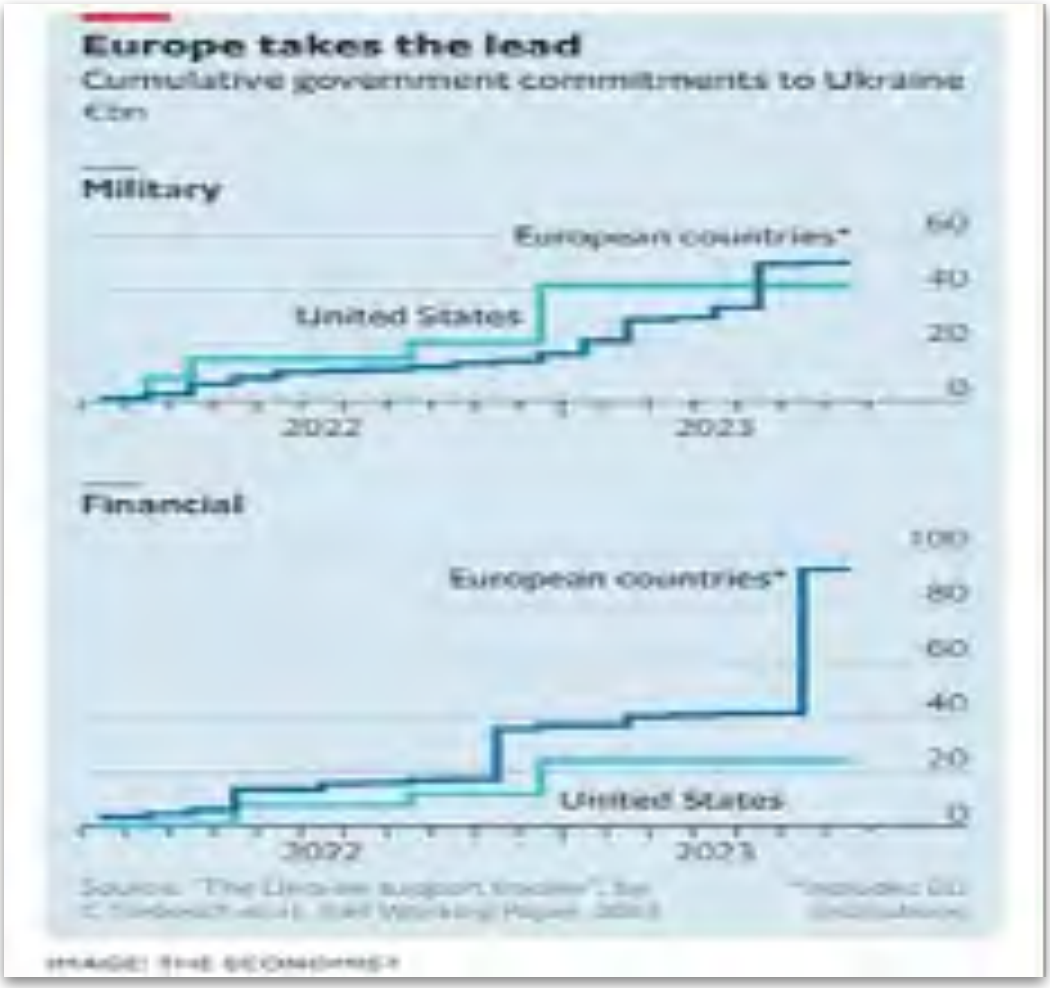

Спикер Палаты представителей США Кевин Маккарти после встречи с украинским президентом Владимиром Зеленским заявил, что не давал ему никаких обязательств по поводу поддержки пакета помощи Украине на 24 млрд долларов, о чем сообщило американское издание Punchbowl.

Перед встречей Зеленский заявил о ее цели: «Больше ПВО. Больше санкций. Больше поддержки для украинских воинов на передовой».

В ходе встречи, со слов сенатора Чака Шумера, Зеленский высказал основополагающую мысль.

«Было одно предложение, которое суммирует ситуацию. Цитирую его дословно – Зеленский сказал: «Если мы не получим помощь, то проиграем в войне». Это его цитата», – заявил по итогам этой встречи американский сенатор Чак Шумер.

Об этом же пишет американское издание The New York Times в публикации под красноречивым названием «In Washington Visit, Zelensky Tries to Shore Up Critical Support» или «Во время визита в Вашингтон Зеленский пытается заручиться поддержкой критиков».

Указанные слова о проигрыше войны без поддержки США он произнес на встрече с сенаторами в Капитолии. Это подтвердил сенатор Джон Корнин, республиканец от Техаса. По его словам, Зеленский выслушал вопросы об

«усталости от финансирования» Украины, а затем рассказал о «последствиях, если мы перекроем деньги».

Одно из таких последствий – может сократиться помощь от Европы.

«Визит Зеленского состоялся на фоне того, как опросы общественного мнения показали растущую усталость американского общества от войны, а десятки республиканцев заявляют, что выступают против последней просьбы Байдена к Конгрессу о выделении 24 миллиардов долларов на дополнительную помощь Украине», – пишет издание The New York Times.

3. Какофония официальных заявлений

Накануне и в ходе визита Зеленского в США от американских официальных лиц звучала достаточно противоречивая информация о том, какова будет поддержка Украины в связи с вышесказанным.

Сначала Белый дом официально предупредил, что поток помощи Украине может быть прерван, если Конгресс не одобрит запрос администрации на 24 млрд долларов до 1 октября.

По информации медиа, лидеры республиканцев в Конгрессе США рассматривают возможность сокращения помощи Украине в долгосрочном бюджете расходов на финансирование Пентагона, чтобы найти компромисс со сторонниками жесткой линии и выйти из тупика в Палате представителей при голосовании за оборонный бюджет. Об этом сообщили CNN два источника.

Сообщается, что блок сторонников жесткой линии провалил процедурное голосование по законопроекту об обороне, отчасти из-за противодействия предусмотренному законопроектом выделению 300 миллионов долларов на финансирование Инициативы содействия безопасности Украины.

В законопроекте указывается, что деньги могут быть использованы на обучение, оборудование, летальную помощь, материально-техническое обеспечение, поставки, услуги, заработную плату, содержание стипендий и разведданные.

После неудачного голосования ряд законодателей Республиканской партии – некоторые из которых были явно разочарованы – отправились в офис Республиканской партии в Палате представителей, чтобы найти компромиссный вариант, сообщает CNN.

Но буквально вскоре представитель Министерства обороны Крис Шервуд заявил, что Вашингтон продолжит помощь Украине, даже если бюджет США на 2024 год не будет принят в ближайшие дни. Иными словами, обучение солдат и поставка американского оружия Украине не прекратятся, если в США с 1 октября наступит шатдаун из-за непринятия бюджета на следующий год в ближайшие дни.

Об этом говорится в публикации CNN «Pentagon determines Ukraine training and support exempt from potential government shutdown» или «Пентагон определил, что обучение и поддержка Украины освобождены от возможного закрытия правительства».

«Операция Atlantic Resolve является исключенной деятельностью в случае прекращения правительством ассигнований», — сказал представитель Министерства обороны.

Данная программа была запущена в 2014 году и направлена на поддержку Украины и укрепление восточного фланга НАТО.

Правда, ранее Крис Шервуд говорил, что приостановка работы правительства может сорвать помощь США Украине, поскольку на это «могут повлиять увольнения персонала и приостановка Министерством обороны» деятельности, которая считается несущественной для США.

Но появилось сообщение о том, что решение защитить поддержку Украины в случае шатдауна было принято во время визита Владимира Зеленского в Вашингтон.

4. Байден, новый пакет помощи и, возможно, ракеты

Что касается встречи с Байденом, то президент США оказал Зеленскому куда более комплиментарный теплый прием.

По словам координатора стратегических коммуникаций Совета национальной безопасности Джона Кирби, президент США Джо Байден намеревался обсудить с Зеленским «перспективы на поле боя».

По информации Bloomberg, в ходе беседы Байден пообещал и далее поддерживать Украину «столько, сколько потребуется», хотя в свете вышесказанного такое обещание выглядит уже не слишком твердым.

Тем не менее, Байден заявил, что украинский народ продемонстрировал огромную храбрость, вдохновившую мир.

«Вместе с нашими партнерами и нашими союзниками американский народ намерен позаботиться о том, чтобы мы сделали все возможное, чтобы мир вас поддерживал», – заявил Байден.

Хотелось бы в это верить…

По информации Bloomberg, в разговоре между Зеленским и Байденом особый акцент делался на ПВО и артиллерию.

В ходе встречи Байден заявил о том, что первый американский танк «Абрамс» будет поставлен Киеву уже на следующей неделе.

От себя отметим, что так и хочется сказать: не прошло и почти года, как этот танк, наконец-то, может быть, доедет до Украины…

Кроме того, в ходе визита Зеленского в Белом доме объявили о выделении украинской стороне очередного пакета военной помощи на 325 млн долларов. В него вошли:

1) – ракеты AIM-9M для комплексов ПВО;
2) – дополнительные боеприпасы к РСЗО HIMARS;
3) – ЗРК Avenger;
4) – пулемёты калибра 12,7 мм для борьбы с БПЛА;
5) – 155-мм артиллерийские снаряды, включая кассетные;
6) – 105-мм артиллерийские снаряды;
7) – противотанковые ракеты TOW;
8) – противотанковые комплексы “Javelin” и AT-4;
9) – более 3 миллионов патронов;
10) – 59 лёгких тактических машин;
11) – боеприпасы для расчистки препятствий;
12) – запчасти, техническое обслуживание и полевое оборудование.

Ничего стратегически-прорывного, но, с другой стороны, всё это явно пригодится Украине в войне.

Но самая интригующая информации вдруг стала известна только через 2 дня после встречи Зеленского и Байдена.

Издание Financial Times в публикации под красноречивым названием «Biden to supply Kyiv with long-range ATACMS missiles after months of lobbying» или «Байден поставит Киеву ракеты ATACMS большой дальности после нескольких месяцев лоббирования» заявила, что Вайден якобы принял решение о долгожданной поставке Украине оперативно-тактических ракет ATACMS, а возможно, они уже даже поставлены.

Затем о том же, но со ссылкой на Financial Times, заявила и немецкая Deutsche Welle в публикации «FT: США умолчали об ATACMS Киеву, чтобы не предупреждать РФ».

Суть сенсации, если эта информация соответствует действительности, состоит в том, что США скрывали план передачи Украине ракет ATACMS, чтобы не дать РФ подготовиться. То есть Белый дом не сообщал об уже

принятом решении передать Украине дальнобойные ракеты ATACMS до личной встречи Владимира Зеленского и Джо Байдена, чтобы не спровоцировать силы РФ переместить свои линии снабжения дальше от линии фронта, утверждает британское издание со ссылкой на некие осведомленные источники. По данным FT, решение о передаче ракет было связано с отправкой в Украину кассетных боеприпасов. В результате в Вашингтоне стали меньше опасаться, что будут истощены собственные запасы Пентагона – вместо ракет с единственной боеголовкой США отправят ракеты как раз с кассетными боеприпасами.

Не будем преждевременно давать оценки того, насколько это реально, а также того, насколько эти средства поражения, если они действительно будут поставлены Украине, смогут изменить ситуацию на театре военных действий. Тем более что о возможном количестве таких средств пока тоже ничего не известно.

Остается только надеяться на лучшее.

Добавим также, что, по некоторым данным, начало поставок американских баллистических оперативно-тактических ракет ATACMS может разблокировать поставку германско-шведских крылатых ракет «воздух-поверхность» TAURUS.

5. Некоторые оценки визита в американских медиа

В целом же, Зеленского в Вашингтоне ожидал «холодный прием», о чем пишет американское издание Axios в публикации «Zelensky’s frosty welcome to D.C.» или «Холодный прием Зеленского в Вашингтоне».

Издание пишет, что овации, которые украинский президент получил в прошлом году в Конгрессе, «кажутся далекой мечтой по сравнению с тем, с чем он столкнулся во время своей второй военной поездки в Вашингтон».

Некий украинский источник сообщил Axios, что встреча Зеленского со спикером Конгресса США Кевином Маккарти и другими членами Палаты представителей была «очень открытой и прямой».

Другой источник сообщил, что Зеленский «был в некотором смысле воодушевлен» тем, что он услышал от американских законодателей, но покинул Капитолийский холм настроенным «очень реалистично» относительно того, как обстоят дела, когда дело доходит до Палаты представителей.

При этом отмечается, что Белый дом и подавляющее большинство сенаторов по-прежнему едины в поддержке Украины.

От себя отметим, что поддержка Сената – это, несомненно, очень хорошо, но без прохождения законопроекта в Палате представителей, решение принято быть не может.

В свою очередь, издание Bloomberg, подводя итоги визита, отмечает, что на Зеленском начинает «сказываться давление» союзников. Об этом говорится в публикации «Zelenskiy Is Showing the Strain as Ukraine's Allies Turn Up the Pressure» или «Зеленский демонстрирует напряжение, поскольку союзники Украины усиливают давление».

«Теперь он подозревает, что приверженность президента Джо Байдена колеблется, и другие лидеры, возможно, следуют примеру США», – сообщает издание со ссылкой на некий очередной «анонимный» источник.

Собеседники издания говорят, что союзники в частном порядке подталкивают Зеленского обратить внимание на то, какая Украина «появится из войны», в то время как войска испытывают сложности с прорывом обороны РФ.

В этом контексте поднимается вопрос коррупции. Bloomberg называет Украину «самой коррумпированной страной Европы». По данным издания, некоторые страны готовы увязать будущую финансовую помощь с проведением конкретных реформ, в том числе поддержкой антикоррупционной прокуратуры.

От себя добавим, что коррупция – это трагическая язва на теле Украины, но еще большей трагедией может стать проигрыш в войне, о чем правильно сказал Зеленский. А увязка Западом, прежде всего, военной поддержки Украины с коррупцией, все более раздражает лицемерием и двойными стандартами. Позволим себе напомнить господам американцам, как они вполне себе успешно сотрудничали и сотрудничают с рядом латиноамериканских режимов, Египтом, Ираком, Саудией, Афганистаном, Южной Кореей и другими странами, где с коррупцией тоже далеко не все хорошо. Различие лишь в том, что для Украины сейчас стоит вопрос жизни и смерти, и Америка несет значительную долю вины за это, не говоря уже о целой толпе «антикоррупционной публики», которую Штаты здесь вскормили без толку, но это отдельная тема.

Издание Bloomberg отмечает, что, по словам западного чиновника, параллельно усиливается дискуссия о том, «как долго Зеленский сможет продолжать свою деятельность, прежде чем он начнет переговоры с Кремлем».

Зеленский же переживает из-за грядущих выборов в США. Он «был уязвлен» тем, что не получил приглашения на саммит стран G20 в Дели в этом месяце. Хотя это была позиция правительства Индии, Зеленский расценил это как знак, что поддержка США стала более ограниченной, и это «усугубило его

опасения», что избирательная кампания 2024 года может нарушить поставки помощи и оружия Украине.

Западный чиновник согласился с тем, что в последние недели действительно произошел сдвиг в характере поддержки, которую Украина получает от своих союзников.

«Череда коррупционных дел начала сводить на нет широкую поддержку, которую Зеленский имеет со стороны украинского народа», – отмечает издание.

«Слухи о переговорах с Кремлем становятся только громче. Один британский чиновник заявил, что было бы лучше найти какое-то решение конфликта до президентских выборов и что наиболее вероятный способ достичь этого – добиться того, чтобы украинские успехи на поле боя вынудили Путина пойти на переговоры», – пишет Bloomberg.

6. Луч света в темном царстве

И все же, несколько радует тот факт, что на Западе начинают звучать трезвые голоса о том, что это война надолго, Украину надо поддерживать, изменив соответствующим образом стратегию с прицелом на затяжную войну.

На Западе, наконец, начали понимать, что прежняя стратегия в расчете на быстрый стратегический успех ВСУ на южном фронте с выходом к Азовскому морю и к границам с Крымом, не сработала.

От себя отметим, что она едва ли могла сработать при том раскладе, который имел место с затяжкой в поставке Украине западных вооружений, собственно, вообще с затяжкой наступления, при отсутствии у Украины достаточных сил и средств по сравнению с агрессором, который значительно превосходит Украину практически по всем показателям, кроме технологичности некоторых вооружений и так далее. Вдаваться в эту тему не будем, поскольку она детально рассматривалась буквально в предыдущей публикации «Контрнаступление Украины разбило неоправданные иллюзии Запада».

На Западе стали осознавать, что нужно выработать новую стратегию, которая сейчас активно обсуждается в медиа.

Здесь может быть три варианта.

1) — Первый – вступить в переговоры с РФ и заморозить войну по нынешней линии фронта. Вероятность того, что на Западе по итогу придут к такому варианту не нулевая. Сторонников скорейшего прекращения войны там немало. Но большинство нынешних политических элит пока против.

2) — Второй – ускорить и увеличить поставки оружия, подготовить украинскую армию к новому наступлению в следующем году в надежде, что, получив авиацию и дальнобойные ракеты, оно будет более успешным.

3) — Третий – снизить интенсивность боевых действий со стороны украинской армии и готовиться к длительной войне на истощение, то есть это заморозка войны, но без формального заключению перемирия.

В поддержку последнего подхода на Западе высказываются ряд СМИ. Но, во-первых, Москва не демонстрирует никаких признаков желания заморозить конфликт, а во-вторых, опасность этого подхода заключается в том, что, если даже конфликт будет заморожен, агрессор не будет стоять на месте, а будет готовиться, проводить мобилизацию, наращивать производство вооружений, что путинскому режиму вполне по силам в виду наличия огромных внутренних ресурсов при реально не работающих санкциях.

В смысле долгожданного «просветления в мозгах» на Западе обратила внимание публикация в ***британском издании The Economist***, которое весьма популярно и в США, под красноречивым названием «Ukraine faces a long war. A change of course is needed» или «Украине грозит долгая война. Необходимо изменить курс».

Как считают авторы публикации, рассчитывать на скорый прорыв обороны россиян «было бы ошибкой», «просить о прекращении огня или мирных переговорах бессмысленно», а если прекратить воевать, то можно «потерять страну».

От себя отметим, что это весьма адекватная формулировка!

«И Украина, и её западные сторонники начинают понимать, что это будет изнурительная война на истощение. Но, к сожалению, Украина ещё не готова, как и её западные партнёры. Они по-прежнему сосредоточены на контрнаступлении. Необходимо переосмыслить военную стратегию Украины и то, как управляется её экономика. Вместо того, чтобы стремиться «победить», а затем восстановиться, целью должно быть обеспечение того, чтобы Украина имела выносливость для ведения длительной войны и могла процветать несмотря на это», — совершенно правильно пишет издание.

Авторы публикации предлагают:

– начать «рационально использовать ресурсы и изменить правила игры» в условиях дефицита живой силы;

– повысить устойчивость Украины, наладив техническое обслуживание поврежденной техники, регулярные поставки боеприпасов и обучение военных, усилив ПВО;

– провести пересмотр экономической стратегии и тактики – строить «меньше напыщенных планов по послевоенному восстановлению и больше внимания уделять увеличению производства и капитальных расходов сейчас»; необходимо перейти от зависимости от внешней помощи к привлечению инвестиций, для чего нужна безопасность, экономические реформы, борьба с коррупцией, упрощение ведения бизнеса.

«Слишком много разговоров об Украине строятся вокруг «окончания войны». Это необходимо изменить. Молитесь о скорейшей победе, но планируйте долгую борьбу», — пишет The Economist.

Некоторые из предложенных тезисов вызывают вопросы, но вдаваться не будем. В целом, расклад дан правильно.

Радует уже то, что на Западе наконец-то начинают правильно оценивать ситуацию и выстраивать реальные стратегии.

А не задают дурацкие вопросы том, когда будут прорваны все эшелоны обороны агрессора той парой-тройкой сотен танков, которые Запад дал, но до сих пор не все они доехали до фронта, а многие вышли из строя по дороге или изначально были поломанными.

***

№ 2.092

Замороженний Пригожин

2023-09-23

МИХАЙЛО ДУБИНЯНСЬКИЙ

Три місяці тому, 23 червня 2023 року, засновник ПВК "Вагнер" Євгеній Пригожин зробив спробу збройного заколоту та рушив свої війська на Ростов. А місяць по тому, 23 серпня, Пригожин та його найближчий помічник Уткін загинули в катастрофі літака Embraer Legacy 600 поблизу села Куженкіно.

Між цими двома подіями вмістилася нетривала інтермедія під назвою "мирне співіснування Путіна та Пригожина".

Здавалося, що за посередництва Лукашенка досягнуто якогось компромісу, прийнятного для обох сторін. Вчорашній бунтівник отримав гарантії безпеки для себе та своїх людей. Кримінальну справу про заколот, що була порушена проти Євгенія Пригожина, закрили; він особисто зустрічався з Путіним у Кремлі; йому повернули нагородну зброю та десять мільярдів рублів, які вилучали російські силовики під час обшуків. Ватажок "вагнерівців" курсував між Росією, Білоруссю, Африкою – і будував якісь плани на майбутнє.

Але закінчилося все це авіакатастрофою у Тверській області. І навіть російські Z-патріоти не мають особливих сумнівів у тому, що загибель Пригожина – це показова ліквідація за наказом Кремля. Що Владімір Путін відклав свою помсту на пару місяців, щоб підготуватися, приспати пильність ворога та розправитися з ним раз і назавжди.

Безумовно, **історія Євгенія Пригожина стала чудовою ілюстрацією того, чого варті будь-які домовленості з Путіним**. У нещодавньому виступі на Генасамблеї ООН про це згадав і президент Зеленський.

Понад те, кейс Пригожина можна розглядати як своєрідний посібник для моделювання альтернативної історії. Ймовірно, щось подібне чекало б на нас, якби навесні 2022-го в Стамбулі таки вдалося домовитися про припинення військових дій. Хазяїн Кремля зімітував би досягнення певного компромісу, прийнятного для обох сторін. А потім, вичекавши і підготувавшись, ударив би по Україні знову: можливо, з більшою результативністю.

Невдалі переговори у Стамбулі – це перегорнута сторінка історії. Але підштовхування українського керівництва до нових переговорів із РФ залишається серйозним викликом для офіційного Києва.

Не секрет, що багато представників глобального Півдня, так само як і окремі політики на Заході, вважають оптимальним сценарієм заморожування воєнних дій за формулою "мир в обмін на території". Ідеологи подібного підходу виходять з того, що поганий мир завжди кращий за хорошу війну. А явна несправедливість краща, ніж десятки тисяч нових людських жертв.

Проте проблема не лише в тому, що такий сценарій є несправедливим і неприйнятним для переважної більшості українців. Проблема ще й у тому, що цей несправедливий і неприйнятний сценарій навряд чи піддається практичній реалізації. Принаймні доти, доки при владі в РФ перебуває В. В. Путін.

Сумнівно, що за живого та дієздатного ВВП українські території вдасться обміняти навіть на дуже поганий мир – їх можна обміняти лише на відновлення військової агресії вже найближчим часом. Оскільки історія зі вторгненням в Україну зачепила не менш глибокі особисті почуття Путіна, ніж епопея з Євгенієм Пригожиним.

За кордоном існує думка, що російський правитель може відмовитися від військового протистояння з Україною, якщо залишити йому іміджеву лазівку. Якщо дозволити йому "зберегти обличчя" і вийти з війни з гордо піднятою головою.

Насправді збереження обличчя перед підданими ніколи не було для Путіна серйозною проблемою. На зорі правління його авторитет в очах населення не був підірваний ані "Курськом", ані "Норд-Остом", ані Бесланом, ані іншими ганебними історіями.

Але, відступивши від своєї початкової мети – отримання повного контролю над Україною, – Путін не зможе зберегти обличчя у власних очах. Хоч би що вселяли росіянам кремлівські пропагандисти, сам господар Кремля знатиме, що через опір українців та колективного Заходу він не домігся бажаного.

Путін почуватиметься приниженим. Так само приниженим, як після пригожинського заколоту: хоч і невдалого, але надзвичайно болючого для путінського самолюбства.

Збитки, завдані самолюбству диктатора, неможливо компенсувати жодними альтернативними бонусами. Потенційним миротворцям нема чого запропонувати Кремлю натомість: Путіна не спокусиш ані стабільністю, ані збагаченням, ані виходом РФ із міжнародної ізоляції.

Російському правителю за 70, і майже все його життя залишилося позаду. Він уже отримав від життя всю владу, всі гроші і всі звичайні людські насолоди, які тільки міг отримати.

Останніми роками Путін зайнятий написанням власного некрологу, в якому прагне постати перед нащадками як великий збирач земель, якого можна порівняти з Петром I, Єкатериною II і товаришем Сталіним. І за планом цей некролог мав би умістити підкорення України та відтворення квазі-СРСР ще 2022 року.

Проте українські захисники та наші західні союзники вирішили інакше.

Поки Володимир Путін живий і перебуває в Кремлі, він не вибачить зіпсованого некролога ні українцям, ані колективному Заходу. Поки російський диктатор має достатні військово-політичні ресурси, всі його помисли та зусилля будуть спрямовані на те, щоб помститися своїм кривдникам. Так само, як він помстився покійному Пригожину за приниження, пережите у червні 2023-го.

І якщо сьогодні Путін готовий розглядати заморожування військових дій в Україні, то лише як обманний маневр і нетривалий перепочинок перед новим віроломним ударом.

Гіпотетичну заморозку російсько-української війни часто називають "корейським сценарієм". Але за живого Путіна закордонні миротворці з високою ймовірністю отримають не Корею-1953, а Індокитай-1973.

Спроби заморозити війну нагадуватимуть не Пханмунджомське перемир'я, якого так-сяк дотримуються на Корейському півострові останні сімдесят років; а скоріше Паризьку угоду "про припинення війни та відновлення миру у В'єтнамі", за два роки після якої сталося вторгнення північно-в'єтнамської армії на південь.

Зрештою, покійний ватажок "вагнерівців" теж зміг домовитися з Кремлем про припинення міжусобної війни та відновлення внутрішньоросійського світу. Але існування Євгена Пригожина в замороженому стані тривало лише два місяці.

***

№ 2.093

Том Купер обережно ставиться до новин про український «прорив» фронту на південному напрямку – в нього немає переконливих підтверджень, проте там точно щось відбувається й то не на користь росіян. Що ж, будемо чекати більше звісток – бажано позитивних.

Оригінал тут:

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-24-september-2023-breakthrough?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137342878&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

Опубліковано 24.09, близько 9.00 за Києвом.

Переклад: Микола Ковальчук, Антон Шигімага

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 24 вересня 2023

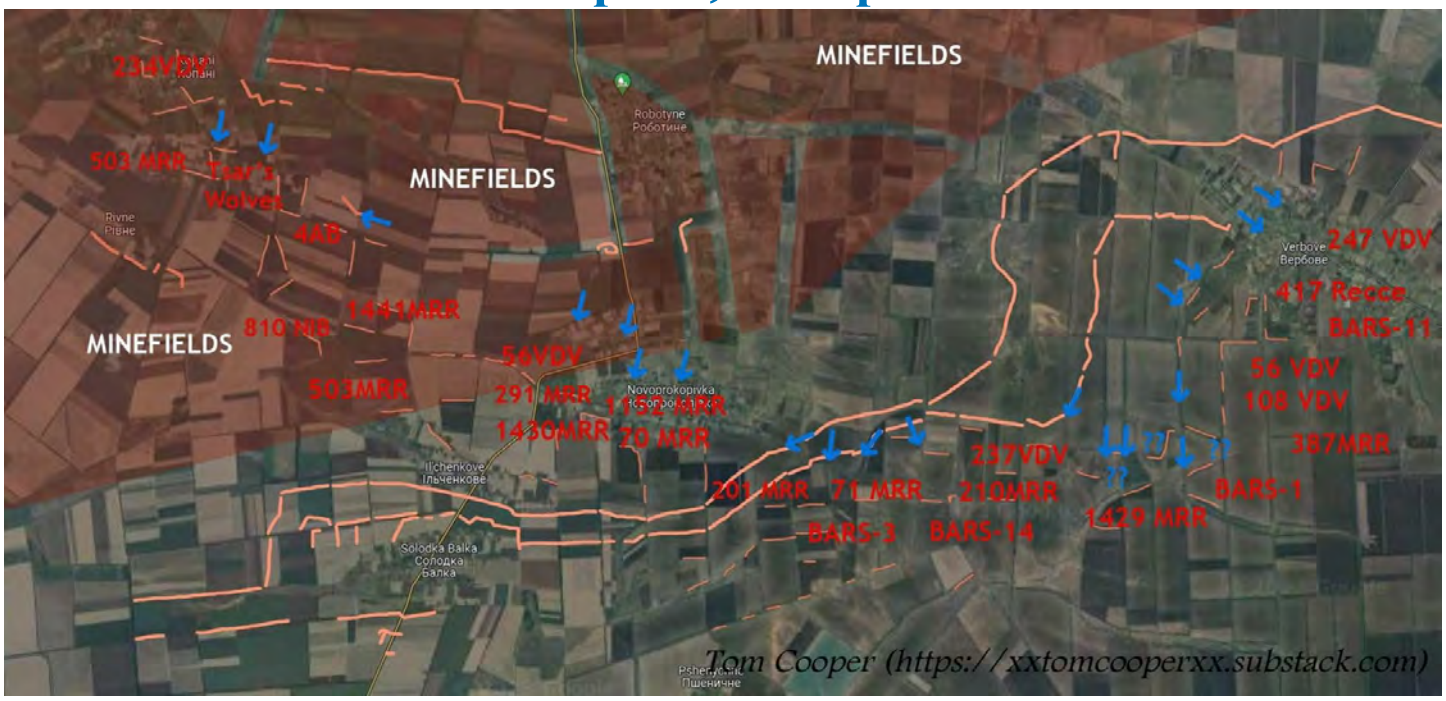

Всім привіт!

В останні десь 36-48 годин надходить дедалі більше повідомлень про певний «прорив» на півдні Запорізької області. Спробував перевірити, поки не можу довідатися подробиці: схоже, залучені війська – з будь-якої зі сторін – все ще «повністю занурені у процес». Тобто, нікого ще не вивели у тил, щоб він розповів, що там відбувається, зарядив телефон, завантажив відео тощо.

Отже, коли ви мене питаєте (а я отримав кілька таких питань) про те, який саме «прорив» вдалося здійснити, – а ще кому, і де?...

Гадки не маю.

Найкраще, що я можу робити, – це аналізувати. Це і зроблю нижче.

Так, поза сумнівом, складається загальне враження, ніби бій на «великій ділянці в районі ***Роботиного–Новопрокопівки–Вербового»*** наразі «сягає кульмінації».

Раніше вже повідомлялося, що наприкінці серпня та на початку вересня 2023 росіяни перевели на цю ділянку лінії фронту частини чотирьох різних дивізій ВДВ, і згодом організували серію (жорстких) контратак «по флангах» українського просування.

Відомо, до прикладу, про наступ 56-тої бригади ВДВ (у поєднанні з 291-м МСП) на південно-західне Роботине, одночасно із атакою 108-го полку [знайшли інформацію лише про 108-й полк, хоча Купер пише так, ніби це бригада – перекл.] ВДВ з боку Вербового у західному напрямку.

Про це я вже писав раніше.

Якщо вже «ми» – усі, хто сидить у соцмережаж за тисячі кілометрів від подій, що розвиваються, – мали змогу «стежити» за цим перекиданням російських військ, то штаб Оперативно-стратегічного угруповання військ «Таврія» про це теж точно знав – і до того ж мав значно краще розуміння ситуації.

Тож не дивно, що українці відреагували на ці дії залучення другої артилерійської бригади для підтримки тих 5 бригад, що були залучені до наступу на токмацькому напрямку.

Приблизно ситуація виглядала таким чином:-

1) — дві артилерійські бригади десь між Оріховом та Малою Токмачкою (саме через це ПКС взялися активно бомбардувати дану територію в останні чотири тижні);

2) — 65-та механізована діяла в районі Копаней, стримуючи росіян на тій ділянці;

3) — 47-му механізовану було задіяно на західному фланзі українського просування, там вони захищали Роботине;

4) — 118-та механізована діяла на східному фланзі (на північний захід від Вербового), а також

5) — 46-та аеромобільна та 82-га десантно-штурмова продовжували наступ на південь.

Судячи з повідомлень росіян, їхні контратаки, певно, **змусили 118-ту відступити, десь на «два поля»**,

проте:

— наразі вже зрозуміло, що **це їм далося ціною кривавої різанини**. Тоді 108-й полк ВДВ було понівечено українською артилерією: його залишки відвели назад убік Токмака за замінили 234-м полком ВДВ.

Далі з’явилися повідомлення (з українського та російського боку) про те, що російська 810-та бригада морської піхоти – яку, як відомо, перекидали на захід та південний захід від Роботиного, станом на кінець серпня, – зазнала таких втрат, що росіяни були змушені відвести її залишки в район Токмака.

Також у новіших повідомленнях з українського боку йшлося про те, що ЗСУ (а саме, напевно, йдеться про 47-му механізовану) просуваються на захід та південний захід від Роботиного.

Дійсно, наразі навіть росіяни повідомляють про просування ЗСУ «на південному заході» від ***Роботиного*** і (значні) втрати, яких в процесі зазнають частини 76-тої та 104-тої дивізій ВДВ.

Однак, не певен, про які саме полки йдеться: мабуть, про 56-й полк ВДВ?

Наразі доволі впевнено можна сказати, що

> **— станом на 18–19 вересня українці розширили свою лінію зіткнення на північних підступах до Новопрокопівки і – серед іншого – закріпилися на великій фермі на північ від села.**

Відтоді вони, напевно, захопили також низку будинків (тобто, їхні руїни) далі на захід.

Зважайте, однак, що на північний захід від Новопрокопівки ЗСУ все ще не минули «велике» російське мінне поле. Тобто, бої у цьому районі – «особливо складні».

Разом з тим, немає рис того чи іншого «прориву» українців на цій ділянці. Якщо він і стався, то десь в іншому місці.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Основний бойовий танк Challenger II зі складу 82-гої десантно-штурмової бригади мчить у бік фронту в районі Вербового.

На схід від Новопрокопівки…

Як відомо, вже щонайменше тиждень тривають жорстокі бої вздовж 2-гої протитанкової траншеї – і далі на південь. На відео на кшталт цього, знятого 17 вересня, [https://twitter.com/moklasen/status/1703850381820768516?utm_source=substack&utm_medium=email] видно як російські ВДВ, за підтримки артилерійського вогню, змушують відступити українську штурмову групу (певно, зі складу 82-гої ДШБр). Пізніше з'явилося відео, на якому українські бронетранспортери зачищують проїзди крізь мінні полі далі на схід, вздовж західної та південної частини Вербового.

Звісно, всі радісно зустріли звістку про «прорив», ОДНАК: як на мене, наявність української бронетехніки на південь чи схід від 2-гої протитанкової траншеї, розташованої на захід від Вербового, – все ще «недостатньо для підтвердження» того, про що вже повідомлялося у серпні. Факт, що українська піхота захопила тут частину цієї перешкоди, а ще — і це набагато важливіше — багато менших російських польових фортифікацій на південь і схід від неї. Тож даруйте, але «нічого особливого».

«Проте» вже зо три дні «ведевешники», задіяні у районі Вербового, гірко нарікають у російських соцмережах. Вони — здається, це дєсантніки з «уламку» 76-тої дивізії ВДВ — скаржаться, що їх «розстрілюють, як куріпок у тирі» (крім того, місцеві мешканці їх ненавидять, вони втомлені, хочуть додому і взагалі не розуміють, за що вони тут воюють). Справді, два дні тому

вони також почали нарікати на «прорив», а вчора про щось таке заявив офіційний Київ, хоч і без конкретики.

Однак питання щодо напрямку цього прориву поки зостається без відповіді: що це за «прорив» і де він знаходиться?

Вибачте, наразі незрозуміло: як уже написано вище, задіяні підрозділи «досі там», тривають бої, тому немає ні деталей, ні фото чи відео.

Тому єдине, що я можу вам запропонувати, це спробувати застосувати дедукцію.

Вже кілька тижнів точаться розмови про таку собі дорогу, що сполучає Новопрокопівку та Вербове. Кажуть, десь із 15 вересня ЗСУ взяли цю дорогу під «вогневий контроль». Тобто: припинили використання цієї дороги росіянами, оскільки можуть вільно її обстрілювати.

А 22 вересня з'явилися повідомлення про те, що ЗСУ «перерізали» цю дорогу.

Проблема (принаймні, для мене) от у чому: попри всі зусилля, я не можу знайти там «дороги» — не бачу нічого такого північніше від траси, яка сполучає Очеретувате з Романівським, а відтак із Вербовим.

Напевно, має бути якась «польова стежина» вздовж яру, біля якого я поставив позначку «1429 МСП» на мапі нижче. Та я не маю доказів на підтвердження того, що українці зайшли аж так далеко. Принаймні, поки що.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

З огляду на появу російських підрозділів ВДВ у другому протитанковому рові на схід від Новопропкопівки ще 17 вересня, припускаю, що росіяни перекинули на цю ділянку фронту 237-мий полк ВДВ. В такому разі не здивуюся, якщо 46-та аеромобільна або 82-га десантно-штурмова бригада українців «відповіла» спробою обійти цих дєсантніків з флангу, просуваючись уздовж посадок у південному напрямку — тобто до того яру. Внаслідок такого просування вони справді могли «перерізати дорогу між Новопрокопівкою та Вербовим». Проте не маю жодних доказів на користь цього: на цій ділянці фронту «багато знаків питання».

Можете назвати мене «консервативним» (на додачу до «українського посіпаки», «русофоба», «упередженого» та купи інших прізвиськ), але: чи то я пропустив щось важливе, чи то… що ж, наразі я не розумію, як ЗСУ можуть «пробитися» між висотами 169, 166 та 162 та Вербовим — ділянка на мапі, де розташовано «позначки» шістьох російських полків, зокрема 71-го, 201-го, 210-го мотострілецьких, 3-го і 14-го БАРС (та, навздогад: 237-го ВДВ), — якщо спершу не захоплять ці висоти. Українцям потрібно взяти їх та позбавити росіян доброго огляду поля бою, якщо вони хочуть продовжити просування у південному напрямку. І хоч немає жодних сумнівів у тому, що

різні підрозділи ЗСУ намагалися захопити принаймні висоти 166 та 169 — і то кілька разів — ще з середини серпня, поки що немає доказів (чи повідомлень) щодо успіху таких спроб.

…Тобто, **росіяни досі перебувають на панівних висотах довкола поля бою**.

Я собі думаю, що **саме бої за ці три панівні висоти визначать результати всієї битви.**

Доки росіяни займають ці висоти, вони мають добрий огляд поля бою (це видно із десятків їхніх відео кількох минулих днів), — а це означає, що українці не можуть їх обійти і справді «прорвати» їхню оборону.

…Саме з огляду на все перераховане мені так важко збагнути, що мають на увазі росіяни та офіційний Київ, коли говорять про «прорив».

Що ж, гадаю, нам доведеться повернутися до звичної справи: терпляче чекати на свіжі новини.

***

№ 2.094

Дайджест подій в Україні та навколо України від 22 вересня 2023

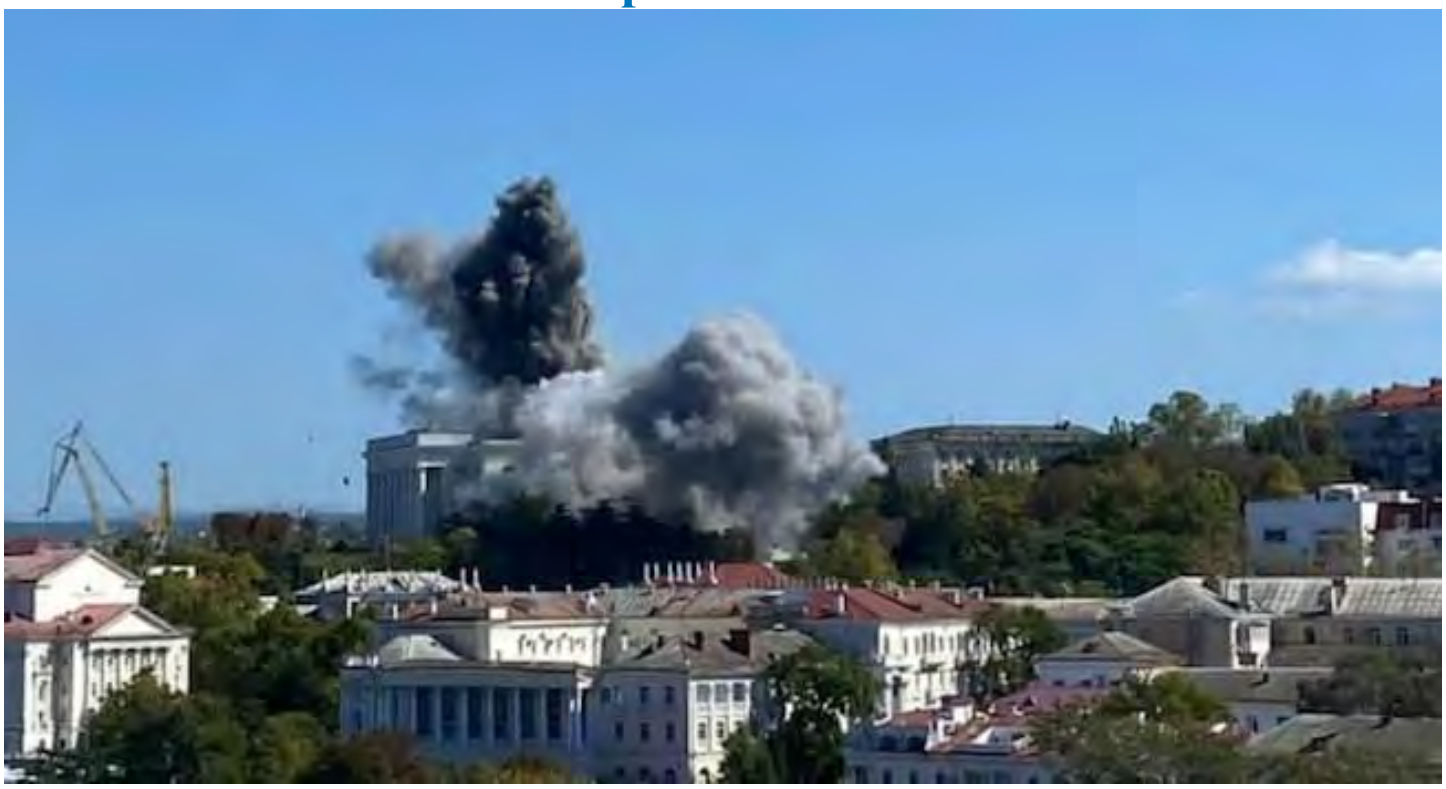

Головне

📌 На удар по штабу чорноморського металобрухту раісі можна дивитися безкінечно. Судячи з відео, удар була суперефективним. Це найкраща реклама у світі для ракет StormShadow.

📌 Водночас рашисти і далі кошмарять населення України. Удар по Кременчугу було завдано для залякування. Але хуйлята отримали лише зворотній ефект – посилення ненависті і бажання зрівняти з землею увесь отой хуйлостан.

📌 Ви не замислювалися, КОМУ продає пишний нацбамк валюту? І чому так звані "експортери" не продають валютний виторг? А це питання національної безпеки...

📌 Нарешті республіканці дотиснули байдена і ко на призначення генерального інспектора дя контролю усієї допомоги. Завданням якого буде ретельне рахування сум допомоги і її витрачання. Гуманітарної тощо. Насамперед йдеться про кошти американських платників податків.

Теми доби

🔥 Українська авіація завдала ракетного удару по штабу Чорноморського флоту РФ.

🔥 У Кременчуці внаслідок російського ракетного удару загинула жінка, кілька десятків людей – дістали поранень та травм.

🔥 ЄС перерахував Україні черговий транш макрофінансової допомоги в розмірі €1,5 млрд.

🔥 Продаж валюти на міжбанку й далі б'є рекорди.

🔥 Канада та Україна розширили угоду про зону вільної торгівлі.

🔥 США призначили генерального інспектора для контролю допомоги Україні.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 23 вересня повідомив, що на лінії фронту за добу сталися понад 30 бойових зіткнень.

На північ від Бахмута російські війська намагаються наступати вздовж траси М-03 Харків – Довжанський. Їхні атаки в районі Міньківки, Оріхово-Василівки та Григорівки успіху не мали, водночас на південь від міста атаки ЗСУ в Кліщіївці та Андріївці були успішними. Українські війська тримають активну оборону на околицях Авдіївки, а також відбили атаки на околицях Донецька – у Невельському, Красногорівці та Мар'їнці.

Російське командування намагається загальмувати наступ ЗСУ в районі с. Роботиного на Запоріжжі фланговими атаками, проте вони мали зворотний результат завдяки грамотному застосуванню української артилерії. Українські підрозділи не лише утримали позиції, а і просунулися в напрямку сіл Новопрокопівка та Вербове.

⭐ Начальник Головного управління розвідки Буданов заявив, що українське командування використовуватиме танки Abrams лише для спланованих операцій для глибокого прориву російської лінії оборони. З його слів, застосування бронетехніки на лінії фронту зведено до мінімуму через щільне мінування місцевості та повсюдне застосування російськими військами FPV-дронів-камікадзе.

Командувач оперативного угруповання військ "Таврія" Тарнавський вважає, що зима не уповільнить контрнаступ України, а великий прорив ще попереду. За оцінкою естонської розвідки, РФ і Україна не в змозі досягти успіху на полі бою через недостатню кількість резервів.

Командувач ЗСУ генерал Залужний уперше поспілкувався з нещодавно призначеним головою Об'єднаного комітету начальників штабів армії США Брауном. Він ознайомив американського генерала з оперативною ситуацією на лінії фронту та планами українського командування на найближчу перспективу.

⭐ На Донеччині внаслідок російських обстрілів загинув місцевий житель, ще одного – поранено. У Запорізькій обл. уламками російського снаряда смертельно поранено мешканку прифронтового м. Оріхів. Також загинув мешканець Херсонської обл., ще 3 – поранено та травмовано.

⭐ Унаслідок ракетного удару по промислових об'єктах та житловому сектору Кременчука 1 людина загинула, 31 – поранено та травмовано, 3 дітей тощо.

Росія завдала удару гіперзвуковими ракетами "Онікс" по узбережжю Одещини. За твердженням спікера Сил оборони півдня Гуменюк, вони влучили в будівлі в рекреаційній зоні, критичних руйнувань та постраждалих немає. Унаслідок атаки російських безпілотників по Дніпру пошкоджено об'єкт критичної інфраструктури. Командування Повітряних сил повідомило про знищення 14 із 15 дронів-камікадзе типу Shahed, якими армія РФ

атакувала Запоріжжя та Дніпропетровщину. Нікополь було атаковано дронами двічі.

⭐ Українська авіація завдала удару по штабу Чорноморського флоту РФ у Севастополі. Будівлю було вражено не менш як 2 ракетами Storm Shadow, що підтверджено десятками відео. Російська система ППО не змогла запобігти удару. За твердженням окупаційної влади, протиповітряна оборона нібито збила 5 українських крилатих ракет, а внаслідок удару постраждав лише один військовослужбовець, хоча біля будівлі штабу стояли десятки карет швидкої допомоги. Начальник Головного управління розвідки Буданов стверджує, що поранено командувача угрупуванням військ у Севастополі Романчука та начальника штабу Цекова. Надвечір вибухи пролунали в районі Севастопольської ТЕЦ, а також у районі військового аеродрому в Новофедорівці під Євпаторією. Вранці 23 вересня по Севастополю було завдано ще одного ракетного удару.

Окупаційна влада Криму заявила про "безпрецедентну кібератаку" на провайдерів півострова після ракетного удару по Севастополю.

1-2) Тил

⭐ Уряд дозволив детективам НАБУ пересуватися під час комендантської години без перепусток.

Кабмін передав Міністерству енергетики акції компанії "Оператор ГТС України", які належали підприємству "Магістральні газопроводи України". Цей крок дає можливість впровадити корпоративне управління в ОГТСУ та є виконанням структурного маяка МВФ, який було встановлено меморандумом про надання кредиту розширеного фінансування (EFF).

Уряд спростив отримання митних спрощень для бізнесу завдяки впровадженню нової моделі оцінювання фінансового стану підприємств та зниження нормативних показників. Ці зміни дають можливість більшій кількості підприємств отримувати авторизацію на митні спрощення на більш гнучких умовах.

Створено координаційний штаб з оперативного реагування в разі порушення енергопостачання внаслідок російських атак на енергетичну інфраструктуру.

Кабмін призначив директора фонду Притули Гвоздяр заступником міністра стратегічних галузей промисловості. Держсекретарем Міністерства оборони призначено колишнього держсекретаря Міністерства в справах ветеранів Дараган.

Прем'єр-міністр Шмигаль заявив, що уряд заклав до проєкту бюджету на 2024 рік лише "незначне" фінансування дорожнього фонду. Він стверджує, що

дороги та мости в зоні бойових дій підтримуватимуться в нормальному стані коштом резервного фонду Кабміну.

Він також повідомив, що у 2024 р відбудеться вже друга індексація пенсій із початку часу війни, а також буде запроваджено бальну систему нарахування пенсій. З його слів, метою реформи є доведення рівня пенсій до 30 % середньої зарплати, а завдяки накопичувальній частці – вона складатиме не менше ніж 50 %. Шмигаль стверджує, що реформа зменшить різницю між старими та новими пенсіями, а також зробить систему справедливішою та захищенішою від інфляції.

⭐ Глава Держслужби спецзв'язку та захисту інформації Щиголь заявив, що російські хакери, які працюють на користь спецслужб РФ, атакують ресурси правоохоронних органів України для отримання та псування інформацію про воєнні злочини Росії.

⭐ Суд відправив під арешт керівника київської філії великого банку з можливістю виходу під заставу в розмірі 146 млн грн за підозрою в участі в схемі відмивання коштів через Приватбанк олігархом Коломойським.

⭐ Нацполіція зібрала докази незаконного видобутку корисних копалин без ліцензії Полтавським гірничо-збагачувальним комбінатом, власником якого є олігарх Жеваго. За твердженням слідства, ці дії завдали державі збитків у розмірі 157 млрд грн. Жеваго переховується у Франції, французький суд відмовив у його екстрадиції до України.

⭐ ЄС перерахував Україні черговий транш макрофінансової допомоги (кредиту під низькі відсотки) у розмірі €1,5 млрд. З початку року Україна вже отримала від ЄС кредитні кошти на суму €13,5 млрд із загальної суми допомоги €18,0 млрд, яку заплановано на 2023 рік.

⭐ Мінфін оголосив, що іноземні фізичні особи зможуть купувати держоблігації через платформу ICU Trade інвесткомпанії ICU. Вони не сплачуватимуть податку на прибуток від відсоткового доходу за облігаціями.

⭐ Нацбанк за тиждень продав для підтримання курсу гривні $823,6 млн, купив – лише $0,1 млн. Експортери принципово не продають валюту на біржі, а держава та регулятор "не помічають" цього, випалюючи міжнародні резерви. Тижнем раніше НБУ продав $873,1 млн. Отже, за останні 2 тижні міжнародні резерви "схудли" на $1,7 млрд завдяки продажам валюти. У серпні НБУ витратив на підтримання курсу гривні $2,36 млрд, у липні – $1,93 млрд, у червні – $1,80 млрд.

2. Україна та світ

⭐ Після Вашингтона президент Зеленський відвідав Канаду, де зустрівся з прем'єр-міністром Трюдо. На засіданні канадського парламенту Трюдо оголосив про виділення Україні допомоги в розмірі 500 млн канадських доларів. Їх буде скеровано на закупівлю 50 бронемашин та машин санітарної евакуації для України, постачання відбудеться впродовж 3 років. Зеленський подякував Трюдо за воєнну та фінансову допомогу, зокрема, за участь у навчанні українських пілотів на винищувачах F-16. За повідомленнями канадських ЗМІ, у новому пакеті воєнної допомоги Україна отримає танки Leopard II, також буде збільшено фінансування ремонтних робіт.

Зеленський та Трюдо обговорили варіанти конфіскації російських активів. На підсумковій пресконференції Зеленський заявив, що нейтралітет та відмова в допомозі Україні означає посилення Росії. З його слів, Росія використовує ядерні технології, будівництво АЕС тощо, а також постачання енергоресурсів як інструмент політичної експансії.

Трюдо та Зеленський підписали угоду про розширення угоди про вільну торгівлю від 2016 р, включивши до неї лібералізацію інвестицій та послуг.

Канада запровадила ще один пакет санкцій проти Росії. Обмеження буде запроваджено проти університетів, громадських організацій та приватних осіб, які причетні до незаконної депортації українських дітей, поширення дезінформації та ядерних технологій.

Під час візиту було підписано меморандум між Укргідроенерго та канадською компанією AECON Construction про участь у будівництві Каховської ГЕС та Канівської ГАЕС.

⭐ За інформацією журналістів телеканалу NBC, президент США Байден пообіцяв президенту Зеленському надати "невелику кількість" далекобійних ракет ATACMS для РСЗВ HIMARS. Низка експертів стверджують, що ці ракети матимуть касетну бойовою частину – саме такі ракети армія США має вдосталь на складах.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель переконаний, що збільшення постачання зброї Україні дало б їй можливість швидше відбити російське вторгнення та закінчити війну.

⭐ США призначили генерального інспектора Міноборони США Сторча головним контролером допомоги, яка надходить до України. Він розпочне роботу 18 жовтня.

⭐ Radio Prague International повідомило, що уряд Чехії веде переговори зі Швецією щодо можливості навчання українських пілотів на винищувачах JAS 39 Gripen. Армія Чехії має на озброєнні 14 таких літаків.

Міністр оборони Данії Поульсен визнав наявність серйозних дефектів у 10 танків Leopard I A5, які країна передала Україні. З його слів, ці дефекти наразі виправляються на українських заводах. Також виявлено дефекти у 2 з 10 танків, які ще перебувають у Польщі та очікують на відправлення до України.

⭐ Агентство Bloomberg повідомило, що офіційні особи США вимагали від польського керівництва роз'яснень щодо заяв про припинення підтримки України.

⭐ 28 вересня в Брюсселі відбудеться зустріч України, п'яти країн Східної Європи та інших членів ЄС, які зацікавлені в розв'язанні проблеми експорту української зернової продукції. На саміті буде обговорено запропонований Україною план дій з огляду на зауваження представників цих країн та Єврокомісії.

Віцепрем'єр-міністр із європейської та євроатлантичної інтеграції Стефанишина стверджує, що "українські олігархи" не фігурують у переговорах із Польщею щодо ембарго на українське зерно. З її слів, Єврокомісія підтвердила що загроз для ринку ЄС від українського сільськогосподарського експорту немає.

Прем'єр-міністр Румунії Чолаху має намір відвідати Київ разом із міністрами економіки та сільського господарства для досягнення домовленості про відкриття експорту українського зерна.

Президент Польщі Дуда заявив, що спірні питання щодо імпорту української сільгосппродукції суттєво не впливатимуть на взаємини обох країн.

Міністр інфраструктури Кубраков повідомив, що до портів "великої Одеси" "тимчасовим коридором" під завантаження продовольством прямують ще три балкери.

Українське дунайське пароплавство запустило пілотний проєкт із "човникового" перевезення зерна Дунаєм до румунського порту Констанца, а також у зворотному напрямку – до країн Центральної Європи.

На думку представника Держдепартаменту США О'Браєна, завдяки відкриттю "тимчасового коридору" та отриманню Україною контролю над північно-західною частиною Чорного моря Росія частково втратить вплив на експорт українського продовольства. Російські атаки призведуть до збільшення вартості страхування не лише українських, а й російських суден, що зменшить прибутки РФ від агроекспорту.

На авіабазу Фетешті в Румунії прибули 4 винищувачі F-16 ВПС США для патрулювання повітряного простору над Чорним морем. Президент країни

Йоханіс назвав "серйозною проблемою" падіння на територію країни уламків дронів-камікадзе, якими Росія атакує українські порти на Дунаї. Він вважає ці атаки воєнними злочинами, Йоганніс заявив, що в разі поразки України Румунія може стати наступним об'єктом російської агресії.

⭐ Журналісти агентства Bloomberg повідомили, що Єврокомісія наприкінці року планує оприлюднити рекомендацію щодо відкриття переговорів з Україною про вступ до ЄС. Єврокомісія вважає, що Україна та інші кандидати мають докласти додаткових зусиль у боротьбі з корупцією, захисті національних меншин та зниженні впливу олігархів.

⭐ Уряд Латвії має намір, за прикладом Естонії, обмежити перебування на території країни автівок із російськими номерами. Власникам буде запропоновано перереєструвати їх на місцеві номери або виїхати з країни впродовж 3 місяців з оплатою мита. Після закінчення цього терміну автомобілі можуть бути конфісковані та передані Україні. В'їзд російських авто до країни заборонено, крім транзитного маршруту до Калінінградської обл. РФ.

⭐ У Нідерландах завершено навчання сил НАТО з протидії атакам малих безпілотників та застосуванню різних засобів виявлення, придушення та знищення подібних дронів.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, Росія планує збільшити наступного року військові витрати майже вдвічі – з 3,9 % до 6,0 % ВВП (до 10,8 трлн руб.). Крім офіційних, зростуть і засекречені витрати до майже третини річного бюджету – до 11,1 трлн руб. із 6,5 трлн руб. у 2023 р.

⭐ Міністерство економіки РФ оголосило про намір підвищити тарифи на газ для населення з липня 2024 р. на 11,2 %, а з липня 2025 р. – ще на 8,2 % – для компенсації втрат Газпрому від скорочення постачання до Європи. Газпром, попри санкції, усе ще є прибутковою компанією – у I півріччі він отримав чистий прибуток у розмірі 296 млрд руб., хоча це майже в 5 разів менше ніж торік.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило, що "збройні сили Нагірного Карабаху" почали здавати зброю армії Азербайджану під наглядом російських "миротворців".

⭐ Глава МЗС Угорщини Сійярто після зустрічі з міністром закордонних справ РФ Лавровим заявив, що Росія нібито готова до "мирних переговорів". Лавров гарантував угорському міністру постачання енергоносіїв та ядерного палива. У виступі перед Генеральною Асамблеєю ООН Лавров заявив, що Росія нібито відкрита до мирних переговорів, проте не розглядатиме жодних

пропозицій щодо припинення вогню. Він назвав "формулу миру" президента Зеленського "абсолютно нереалізованою, про що всі знають". З його слів, Росія поважатиме територіальну цілісність України в межах 1991 р, якщо українське керівництво відмовиться від вступу до НАТО.

3. Тренди

Єврокомісар (високий представник) ЄС із зовнішніх зв'язків та політики безпеки Боррель заявив, що Україна "створила нову динаміку" й дала змогу вийти з глухого кута щодо політики розширення Союзу. На його думку, проблеми у відносинах між Україною та країнами Східної Європи підштовхують ЄС до кардинальних реформ, зокрема, до мажоритарного голосування з основних питань порядку денного.

Президент **Зеленський на пресконференції в Канаді заявив, що він готовий до виборів, проте суспільство не сприймає варіанта скерування коштів на цілі, які не пов'язані з обороною та закупівлею зброї**. З його слів, найбільшими складнощами проведення виборів є безпека спостерігачів, голосування військовослужбовців на лінії фронту та українських біженців, а також фінансування кампанії. **Водночас держава витрачає великі суми на пропаганду, знімання серіалів, інші напрями, не пов'язані з обороною.** У разі оголошення виборів альтернативні кандидати не матимуть можливості просувати свої програми, оскільки влада монополізувала телемовлення та створила величезну мережу підконтрольних телеграм-каналів та фіктивних пропагандистських акаунтів у соцмережах, які використовуватиме для розміщення політичної реклами.

Глава Офісу президента ***Єрмак*** заявив, що Росія нібито готує "вкидання" **для дискредитації діяльності Зеленського та його команди в закордонному турне.**

Він наголосив, що однією з тез буде узурпація влади Зеленським та *скасування виборів*.

Віцепрем'єр-міністр ***Свириденко*** повідомила, що **ситуація з інвестуванням в Україну останнім часом суттєво покращилася**. **У країну за 7 місяців 2023 р надійшли $2,2 млрд прямих іноземних інвестицій. Вона оцінила потребу в інвестиціях на 2023–2030 роки у $90 млрд.**

Пресслужба Міністерства економіки стверджує, що українські підприємства вже адаптувалися до умов війни, а індикатор економічних настроїв – змістився в позитивну зону та сягнув 9,4 %. За інформацією Держстату, ВВП у другому кварталі 2023 р зріс на 19,5 % у річному вимірі, а проти I кварталу – збільшився на 0,8 %.

4. Корупція

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції здійснило моніторинг способу життя та майнового стану начальника Самбірського територіального центру комплектації та соцзахисту Львівської обл. (військкома), який утримував у приміщенні центру та бив чоловіка, який намагався незаконно перетнути кордон. НАЗК виявило у військкома незадекларовані доходи та об'єкти нерухомості, які було придбано впродовж минулих років на суму понад 4,4 млн грн.

Держбюро розслідувань закликало громадян анонімно повідомляти про випадки корупції в територіальних центрах комплектації та соцзахисту (військкоматах).

***

№ 2.095

Дайджест подій в Україні та навколо України від 23 вересня 2023

Головне

📌 Ще один удар по рашистам у Севастополі був завданий по Сухарній бухті, де розташований арсенал чорноморського металобрухту. Але, судячи з подальших атак, зброя у хуйлят ще є і її вистачає для кошмарення українського населення.

📌 Я вважаю, що певну кількість ракет ATACMS Байден таки дав. І вони будуть дуже ефективні для завдання ударів по штабах. Хоча потрібний штаб таки у маааскві.

📌 Іноді мені здається, що папахєн римський - кінчений дебіл. Бо негативний відбір завжди дає подібний результат. А якщо воно верзе таку хйню, то лише завдяки власному єрмакакєру. Який завжди поруч. Треба роздивитися фото...

📌 Щодо жиробасної мразоти стефанчука... ця свиня у зеленому "одностроїї" вартістю з автівкку для фронту завжди верзе те, що йому говорить головна єрмакака. Чи ви маєте в цьому сумніви?

Теми доби

🔥 Україна завдала ударів по Севастополю та півночі Криму.

🔥 США нібито ухвалили рішення про передавання Україні ракет ATACMS.

🔥 Папа Римський вважає, що війна в Україні вигідна лише виробникам зброї.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Упродовж доби на лінії фронту сталися понад 20 великих зіткнень.

ЗСУ відбили атаки російських військ у районі Білогорівки на Сіверському Дінці. Ситуація на південь від Бахмута для армії РФ останніми днями ускладнилася, запеклі контратаки в районі Кліщіївки та Андріївки успіху не мали. Українські війська відбили понад 10 атак у Мар'їнці та Побєді на захід від Донецька, а також на околицях Авдіївки – у Сєверному. ЗСУ ведуть успішні наступальні дії на ділянці фронту в Запорізькій обл. в районі села Роботиного – у Вербовому.

⭐ У прикордонному населеному пункті Сумщині унаслідок обстрілу з території РФ загинув чоловік, у Харківській обл. – поранено мешканку прикордонного села. На Донеччині в прифронтовому селі загинула жінка, поранено мешканця Авдіївки. У Запорізькій обл. загинула 1 людина. Під обстріл потрапили Нікополь та навколишні населені пункти на правому березі Дніпра на Дніпропетровщині уламками снаряда поранено місцевого жителя. Унаслідок російських обстрілів у Херсонській обл. загинула людина, 3 – дістали поранень та травм.

Україна знову завдала ударів по Криму. Вибухи пролунали в Сухарній бухті Севастополя, де розташований арсенал Чорноморського флоту РФ. 2 потужні вибухи було чутно в Джанкої на півночі півострова.

Губернатор Курської обл. РФ повідомив про атаку безпілотником адмінбудівлі в обласному центрі.

Інспектори Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) не виявили важкої техніки на території Запорізької АЕС, проте периметр станції досі замінований. 6 енергоблок перебуває в режимі "гарячого зупинення" – працює на мінімальній потужності для вироблення тепла для забезпечення власних потреб станції. Місія повідомила про завершення буріння свердловин для поповнення водою ставка-охолоджувача АЕС. Директор МАГАТЕ Гроссі висловив занепокоєння недостатньою кількістю персоналу на станції.

1-2) Тил

Голова Верховної Ради ***Стефанчук*** переконаний, що депутати до середини жовтня 2023 ухвалять усі закони, які необхідні для отримання позитивного висновку Єврокомісії та початку переговорів про членство України в ЄС. Він повідомив, що **влада відклала до кінця війни імплементацію закону про олігархів** і реалізовуватиме інші способи боротьби з ними, зокрема, антимонопольне законодавство, регулювання діяльності та фінансування політичних партій. Венеціанська комісія вважає, що певні положення закону не відповідають нормам Європейської конвенції з прав людини.

Міністр юстиції ***Малюська*** повідомив, що **Кабмін за ініціативи його міністерства змінив план деолігархізації та відклав наповнення реєстру олігархів до закінчення війни**.

Стефанчук висловив сумнів, що в парламенті є достатня кількість голосів за заборону діяльності в Україні Української православної церкви [Московського патріархату].

2. Україна та світ

Президент Зеленський на шляху до України відвідав Польщу, де вручив нагороди польським волонтерам, які допомагають Україні. Офіційні особи Польщі зустрічатися з ним відмовилися. Прем'єр-міністр Моравецький заявив, що Зеленський "образив поляків" у своєму виступі на Генеральній Асамблеї ООН. Він повідомив, що Польща не відмовляється від підтримки України, а логістичний хаб у Жешуві працює у звичайному режимі.

Заступник міністра економіки Качка заявив, що Україна та Польща не можуть жити так, "ніби між ними зведено китайську стіну". З його слів, країни не є загрозою одна одній і мають домовлятися з огляду на взаємні інтереси.

⭐ Видання The Financial Times повідомило, що президент Байден перед візитом президента Зеленського таки ухвалив рішення про передавання Україні невеликої кількості ракет ATACMS з касетною бойовою частиною. Водночас прессекретар Білого Дому Жан-П'єр не підтвердила цю інформацію.

⭐ Папа Римський Франциск заявив, що війна в Україні насамперед вигідна торговцям зброєю. Він наголосив, що низка країн скоротила постачання зброї Україні, і це призведе до посилення страждань українського народу.

⭐ За інформацією агентства Reuters, адміністрація Байдена має намір надати В'єтнаму значну кількість озброєнь, винищувачі F-16 тощо. Цей крок зроблено через зростання військової активності Китаю в Південно-Китайському морі.

⭐ Міністр закордонних справ Австралії Вонг підтримала ініціативу президента Зеленського щодо обмеження права вето Росії в Раді Безпеки ООН.

⭐ Канцлер Німеччини Шольц погрожує Польщі відновленням прикордонного контролю через наплив незаконних мігрантів. З початку року в країні за отриманням притулку звернулися 204 тис. біженців, що на 77 % більше, ніж у 2022 р. Німеччина в такий спосіб реагує на "візовий скандал" за участю заступника міністра внутрішніх справ Вавжика, який безпосередньо віддавав вказівки про видавання тисяч багаторазових шенгенських віз мігрантам із країн Азії насамперед Індії. Єврокомісія вважає недостатніми пояснення, які надало Міністерством закордонних справ Польщі.

З початку широкомасштабного вторгнення в Німеччині попросили притулку 3,5 тис. росіян призовного віку. На початок вересня статус біженця набули приблизно 90 осіб. Представник федерального уряду наголосив, що шанси на отримання притулку мають дезертири, а не "ухилянти".

⭐ Всесвітня антидопінгова агенція залишила в силі санкції проти Росії, оскільки Російська антидопінгова агенція так і не усунула невідповідності в національному регулюванні, які було виявлено під час аудиту у 2022 р.

3. Тренди

⭐ Начальник Головного управління розвідки Буданов не підтвердив і не спростував участі українських спецслужб в атаці дронів на бази бойовиків у Сомалі, яких підтримують найманці ПВК "Вагнера"

***

№ 2.096

Дайджест подій в Україні та навколо України від 24 вересня 2023

Головне

📌 Ракетна атака Одеси вчергове продемонструвала, що будь-яке ППО не в змозі перехопити всі ракети і дрони-камікадзе. Знищено морський вокзал і готель, які не є воєнними об'єктами, але нагадуватимуть про рашистських виблядків.

Який висновок має бути? НАМ ПОТРІБНІ СОТНІ ДАЛЕКОБІЙНИХ РАКЕТ і СОТНІ ТИСЯЧ УДАРНИХ ДРОНІВ.

Бо ... див. вище.

📌 Поки з огляду на рашистські атаки, відновити рух суден з портів "великої Одеси" малоймовірно. Поодинокі балкери – так, але десятки суден на день – навряд чи.. Поки ми не знищимо чорноморський металобрухт рашистів. Багато роботи.

📌 Навколо села Роботиного на Запоріжжі працює реклама американських касетних боєприпасів.... проте важку техніку вводити в бій не можна - все щільно заміновано і пристріляно... гинуть хлопці. Завдяки "швидкому постачанню зброї" партнерами.

Теми доби

🔥 Росія завдала удару ракетами по Одесі.

🔥 Уже друге судно із зерном із Чорноморська дісталося Туреччини.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ За твердженням спікера Держприкордонслужби Демченка, у Білорусі залишилося менше ніж 1 тис. найманців ПВК "Вагнера". Представник місії ООН у Малі повідомив, що на одному з аеродромів країни розбився літак Іл-76, що належить ПВК, унаслідок чого загинуло кілька найманців та малійських військовослужбовців.

⭐ Упродовж доби на лінії фронту сталися 32 бойові зіткнення. Генштаб повідомив про відбиття атак російських військ на північ від Бахмута й на околицях Донецька та Авдіївки, а також у Мар'їнці. Російські війська намагалися контратакувати штурмові підрозділи ЗСУ, які ведуть наступальні дії на південь від Бахмута, проте ці спроби мали наслідком лише подальший їхній відступ.

Вочевидь, для російського командування стало несподіванкою посилення українських атак на околицях села Роботиного. Українські підрозділи й далі успішно прориваються російську ешелоновану оборону на цій ділянці фронту. Застосування касетних боєприпасів зриває спроби контратак російських військ, армія РФ зазнає не менших втрат, ніж ЗСУ.

⭐ Внаслідок російського обстрілу загинули 2 мешканці прифронтового села в районі Лимана Донецької обл. 2 На Херсонщині за добу від російських обстрілів та бомбардувань загинули 2 мирних жителів, 11 людей – дістали поранень та травм.

⭐ Уже друге судно з українським зерном, яке вийшло з порту Чорноморськ "тимчасовим коридором", увійшло в територіальні води Туреччини. У відповідь Росія намагається довести неможливість експорту збіжжя з українських портів. Армія РФ здійснила чергову потужну атаку півдня України 12 крилатими ракетами "Калібр", 2 протикорабельними

ракетами "Онікс" та 19 дронами-камікадзе типу Shahed. Українські підрозділи ППО знищили 11 крилатих ракет та 19 БПЛА. В Одесі сильні пошкодження в порту зазнали будівлі морського вокзалу та готелю, ракети влучили в зерносховища та приватний будинок. Унаслідок атаки постраждала жінка. Усі БПЛА над Кривим Рогом було збито, на одному з підприємств уламки дрона спричинили пожежу.

Кількість травмованих унаслідок російського удару по Кременчуку 22 вересня зросла до 55, серед них – 6 дітей.

⭐ Окупаційна влада Криму повідомила, що впродовж ночі над північним заходом півострова нібито було збито 4 українські безпілотники. Міністерство оборони РФ стверджує, що ще 4 БПЛА були збиті над Курською та Брянською областями. За інформацією місцевих телеграм-каналів, безпілотники в Курську атакували будівлю ФСБ та нафтопереробний завод. Влада Курська через атаку скасувала салют на честь дня міста. Головне управління розвідки повідомило, що в ніч на неділю диверсанти знищили паливозаправник у Московській області РФ та 4 одиниці автотехніки в Калузькій.

Спікер командування Повітряних сил Ігнат наголосив, що російські системи ППО в Криму не в змозі впоратися із західними крилатими ракетами.

2. Україна та світ

⭐ Президент Польщі ***Дуда*** заявив, що **уряд підготував транспортні коридори через країну для транзиту українського зерна**. Він наголосив, що вважає правильним **рішення уряду щодо запровадження ембарго на українську сільгосппродукцію**.

⭐ Спікер палати представників Конгресу США ***Маккарті*** заявив, що не **блокуватиме виділення воєнної допомоги в розмірі $300 млн, яку закладено до оборонного бюджету на 2024 рік.**

⭐ Міністр оборони Великої Британії ***Шаппс*** повідомив, що країна планує підготувати 30 тисяч українських військовослужбовців на полігонах. Він підтвердив, що уряд посилить підтримку України боєприпасами, технікою та іншим обладнанням і назвав її "водонепроникною" та такою, що не залежатиме від результатів виборів у США наступного року.

⭐ Рада Безпеки Вірменії анонсувала зустріч прем'єр-міністра Пашиняна з президентом Азербайджану Алієвим на 5 жовтня в Іспанії. Напередодні переговорів глава Ради Григорян зустрінеться з президентом Франції Макроном, канцлером Німеччини Шольцем та радниками голови Ради ЄС та президента Азербайджану. Керівник апарату прем'єр-міністра Арутюнян звинуватив російські ЗМІ у веденні інформаційної війни проти країни та

поширенні дезінформації. Він наголосив, що відомі російські пропагандисти здебільшого є етнічними вірменами.

Прем'єр-міністр ***Пашинян*** назвав неефективними структури безпеки (участь у російському військовому блоці Організації договору колективної безпеки), на які країна покладалася останніми роками. Він наголосив, що російські "миротворчі сили" ніяк аж не вплинули на безпеку регіону.

120 тис. етнічних вірмен мають намір залишити територію Нагорного Карабаху та переїхати до Вірменії через страх переслідувань та етнічних чисток. До Вірменії вже прибули 2 тис. осіб, які пересувалися під конвоєм російських "миротворців".

3. Київ

З 25 вересня в столиці впроваджуються перепустки нового зразка для пересування містом під час комендантської години.

***

№ 2.097

І знову про проблеми з охороною культурної спадщини в Києві

25 вересня 2023 року, 10:52

Пам'ятки культурної спадщини Київ та міська влада

Департамент охорони культурної спадщини тримає на контролі ситуацію щодо старовинної будівлі на вулиці Набережно-Хрещатицькій, 13. Про це повідомила директорка Департаменту Марина Соловйова.

«Наразі підписано наказ щодо занесення будівлі лазень купця М. Бубнова, де в 1894-1902 роках розміщувалась єврейська молитовня (на вул. Набережно-Хрещатицькій, 13), до Переліку об'єктів культурної спадщини міста Києва. За відповідне рішення проголосувала Консультативна рада при Департаменті охорони культурної спадщини КМДА. Адже громада, якій небайдужі історичні та мистецькі надбання столиці, прагне зберегти кожну старовинну будівлю», – сказала Марина Соловйова.

Окрім того, раніше Департамент охорони культурної спадщини, аби попередити можливе знесення будівлі, вже надав доручення профільним фахівцям розпочати дослідження та збір необхідних архівних, бібліографічних матеріалів щодо вказаного об'єкта для подальшого розгляду і надання пам'яткоохоронного статусу. Інспектори Департаменту неодноразово оглядали об'єкт: виявили встановлений паркан з інформаційним щитом, зафіксували частковий демонтаж покрівлі будинку. Замовнику робіт вручено припис із відповідними пам'яткоохоронними вимогами.

Будинок на вул. Набережно-Хрещатицькій, 13 розташований на території Історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ» та в межах Центрального історичного ареалу Києва, пам'ятки історії та ландшафту «Історичний ландшафт Київський гір та долини р. Дніпро». Також будівля розташована в межах пам'ятки археології місцевого значення – «Культурний шар Подолу. Поділ (у межах вулиць Набережно-Хрещатицької, Введенської, Кирилівської, урочища Гончари-Кожум'яки) IX-XVIII століття».

2023-09-25

Могильний

Коли ***Кличко***, як Київський міський голова, **НЕзаконно призначив директором Департамент охорони культурної спадщини КМДА** відому юристку Марину ***Соловйову***, ніяких ілюзій щодо виправлення ситуації на

краще не було. Але була надія, що ДОКС почне діяти юридично правильно, забувши свій правовий нігілізм.

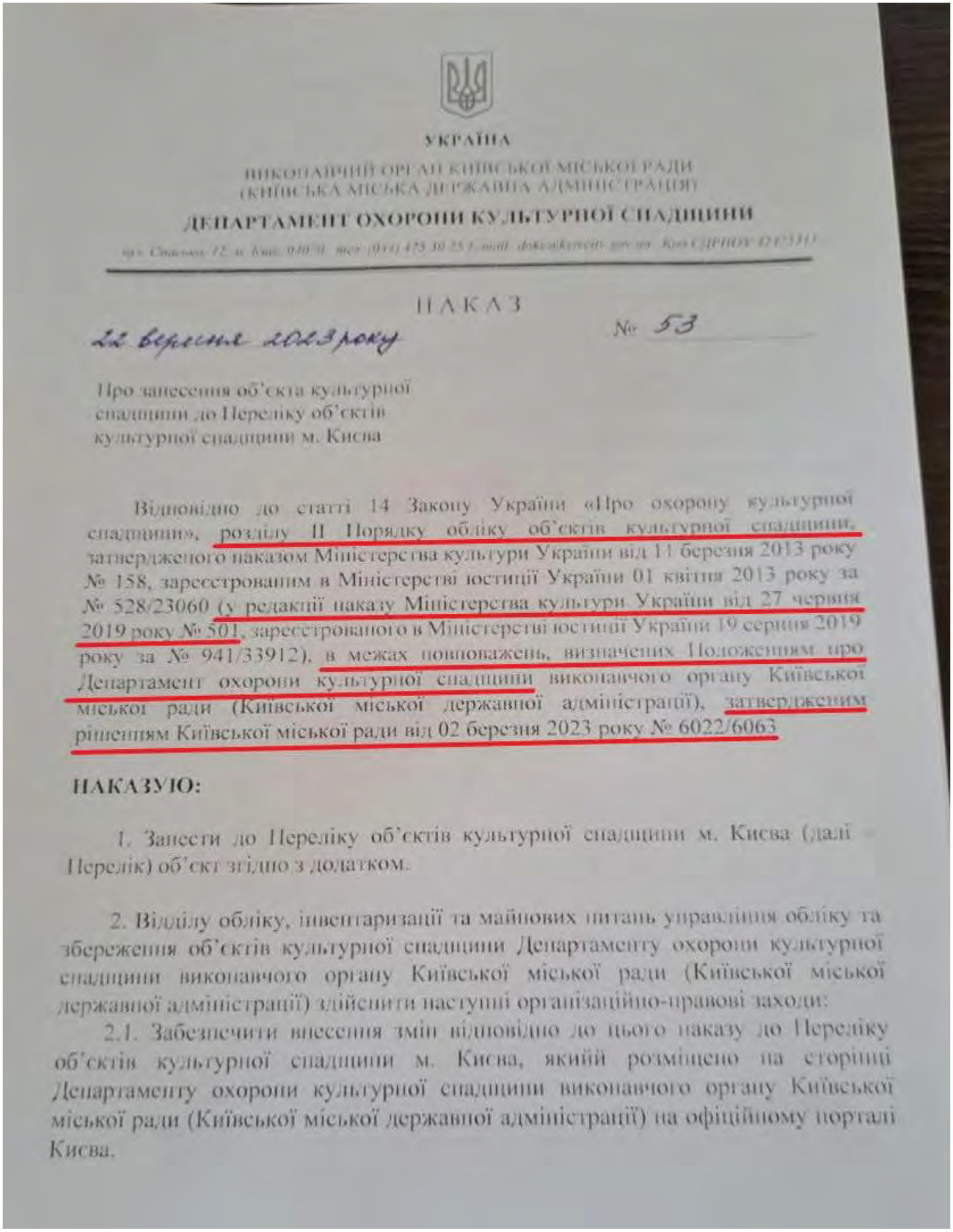

УКРАЇНА

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

вул. Спаська, 12, м. Київ, 04070, тел. (044) 425 30 25, e-mail: docs@kmda.gov.ua, Код ЄДРПОУ 02733811

НАКАЗ

22 березня 2023 року № 53

Про занесення об'єкта культурної спадщини до Переліку об'єктів культурної спадщини м. Києва

Відповідно до статті 14 Закону України «Про охорону культурної спадщини», розділу II Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури України від 11 березня 2013 року № 158, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2013 року за № 528/23060 (у редакції наказу Міністерства культури України від 27 червня 2019 року № 501, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 серпня 2019 року за № 941/33912), в межах повноважень, визначених Положенням про Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), затвердженим рішенням Київської міської ради від 02 березня 2023 року № 6022/6063

НАКАЗУЮ:

1. Занести до Переліку об'єктів культурної спадщини м. Києва (далі – Перелік) об'єкт згідно з додатком.

2. Відділу обліку, інвентаризації та майнових питань управління обліку та збереження об'єктів культурної спадщини Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) здійснити наступні організаційно-правові заходи:

2.1. Забезпечити внесення змін відповідно до цього наказу до Переліку об'єктів культурної спадщини м. Києва, який розміщено на сторінці Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) на офіційному порталі Києва.

Навіть з цим не склалося...

Як вважаєте, мега-досвідчена юристка Соловйова дійсно переконана, що саме вона є начальником КМВА, а не генерал Сергій Попко?

Чи вона переконана, що "центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини" це НЕ Міністерство культури та інформаційної політики України, а Київська міська рада?

Може Ihor Lutsenko, Олексій Гриценко чи Сергій Наумович, як найбільш відомі підписанти листа Кличку від громадськості з проханням призначення Соловйової, зможуть пояснити витівки своєї протеже?

Сьогодні виклали наказ Соловйової, як директора ДОКС, про занесення в перелік об'єктів культурної спадщини будівлі на

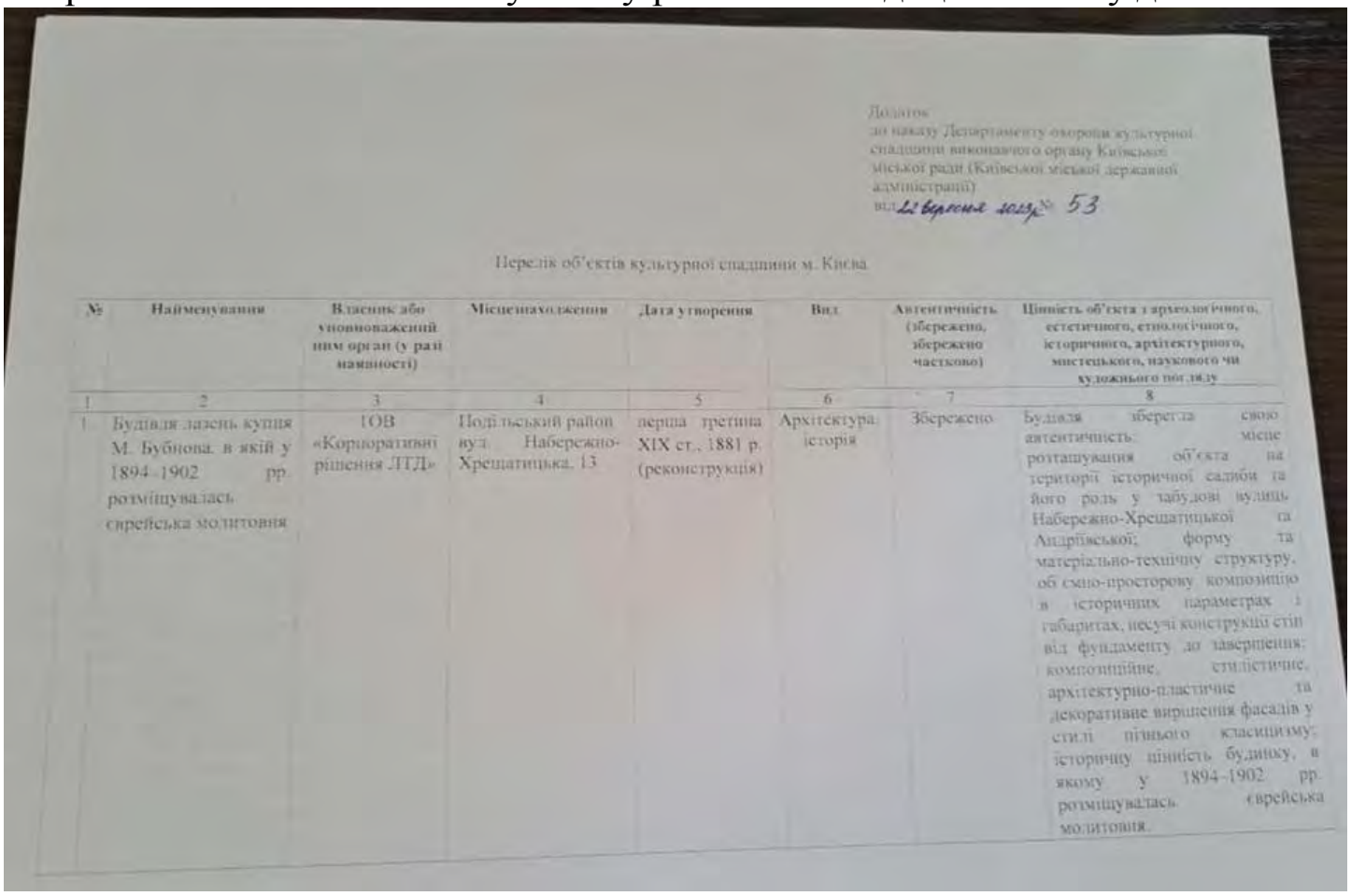

Додаток
до наказу Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)
від 21 березня 2019 № 53

Перелік об'єктів культурної спадщини м. Києва

№	Найменування	Власник або уповноважений ним орган (у разі наявності)	Місцезнаходження	Дата утворення	Вид	Автентичність (збережено, збережено частково)	Цінність об'єкта з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Будівля лазень купця М. Бубнова, в якій у 1894–1902 рр. розміщувалась єврейська молитовня	ТОВ «Корпоративні рішення ЛТД»	Подільський район, вул. Набережно-Хрещатицька, 13	перша третина XIX ст., 1881 р. (реконструкція)	Архітектура, історія	Збережено	Будівля зберегла свою автентичність: місце розташування об'єкта на території історичної садиби та його роль у забудові вулиць Набережно-Хрещатицької та Андріївської; форму та матеріально-технічну структуру, об'ємно-просторову композицію в історичних параметрах і габаритах, несучі конструкції стін від фундаменту до завершення; композиційне, стилістичне, архітектурно-пластичне та декоративне вирішення фасадів у стилі пізнього класицизму; історичну цінність будинку, в якому у 1894–1902 рр. розміщувалась єврейська молитовня.

Набережно-Хрещатицькій 13, як щойно виявленого об'єкту.

Я не буду писати про безграмотність в плані неправильно зазначеної адреси (там 13-Б, а не 13), бо це виправити елементарно.

Проблема в тому, що цей наказ юридично НІКЧЕМНИЙ, бо Соловйова не має повноважень на видання таких наказів.

2.2. Завірену належним чином копію цього наказу направити Міністерству культури та інформаційної політики України (МКІП) невідкладно, але не пізніше 10 днів з дня його прийняття.

2.3. Про набуття правового статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини у десятиденний строк з дня прийняття цього наказу поінформувати власника об'єкта або уповноважений ним орган (особу) надіславши відповідне повідомлення рекомендованим листом з описом вкладення та повідомленням про вручення.

2.4. Повідомити власника або уповноважений ним орган (особу) про необхідність укладення охоронного договору на щойно виявлений об'єкт культурної спадщини у місячний строк з дня отримання повідомлення.

3. Установі «Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій» забезпечити складання облікової документації на щойно виявлений об'єкт культурної спадщини, зазначений у додатку до цього наказу, у строк, що не перевищує трьох років з дати занесення об'єкта культурної спадщини до Переліку.

4. Визначити, що оригінальний примірник облікової документації на об'єкт культурної спадщини буде зберігатись у Департаменті охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор Марина СОЛОВЙОВА

І про НЕзаконність наказу Соловйової написано в преамбулі самого її наказу.

На що посилається Соловйова?

На Розділ II Порядку обліку об'єктів культурної спадщини від 11.03.2013 № 158 (в редакції наказу Мінкультури від 27.06.2019 № 501).

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0528-13#Text

І що там написано?

"Рішення про занесення об’єкта культурної спадщини до Переліку приймається у ФОРМІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ГОЛОВИ місцевої державної адміністрації або акта Ради міністрів Автономної

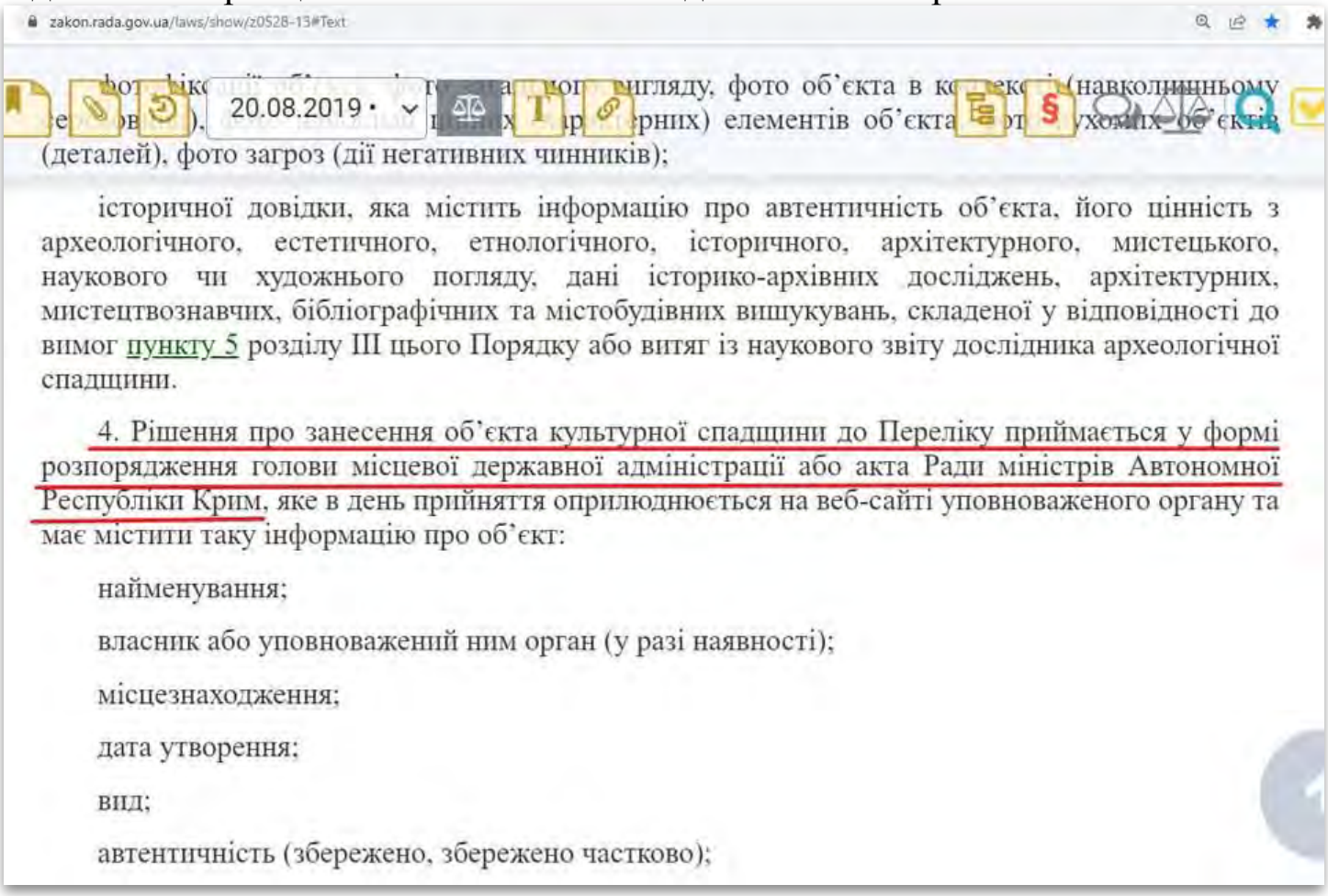
zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0528-13#Text

20.08.2019

(деталей), фото загроз (дії негативних чинників);

історичної довідки, яка містить інформацію про автентичність об’єкта, його цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду, дані історико-архівних досліджень, архітектурних, мистецтвознавчих, бібліографічних та містобудівних вишукувань, складеної у відповідності до вимог пункту 5 розділу III цього Порядку або витяг із наукового звіту дослідника археологічної спадщини.

4. Рішення про занесення об’єкта культурної спадщини до Переліку приймається у формі розпорядження голови місцевої державної адміністрації або акта Ради міністрів Автономної Республіки Крим, яке в день прийняття оприлюднюється на веб-сайті уповноваженого органу та має містити таку інформацію про об’єкт:

найменування;

власник або уповноважений ним орган (у разі наявності);

місцезнаходження;

дата утворення;

вид;

автентичність (збережено, збережено частково);

Республіки Крим".

Тобто,

1) — для Києва за звичайних умов має бути розпорядження КМДА з підписом Кличка чи в.о. голови у разі відсутності Кличка,

2) — а зараз в умовах воєнного стану - розпорядження КМВА з підписом Попка.

Це навіть теоретично **не може бути наказ ДОКС, бо Мінкультури прямо встановило, що рішення має бути саме в формі розпорядження голови держадміністрації, а не наказу керівника якогось структурного підрозділу держадміністрації**.

І Мінкультури, встановивши такі правила, діяло в рамках своїх виключних повноважень, встановлених ч. 2 ст. 14 ЗУ "Про охорону культурної спадщини".

На що ще посилається Соловйова?

На повноваження Департаменту, встановлені затвердженим Київрадою Положенням про ДОКС (рішення Київради від 02.03.2023 № 6022/6063)

https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150/vikonavchiy_organ_kivsko_misko_radi_kivska_miska_derzhavna_administratsiya/departamenti_ta_upravlinnya/departament_okhoroni_kulturno_spadschini/polozhennya_departamentu_989667/

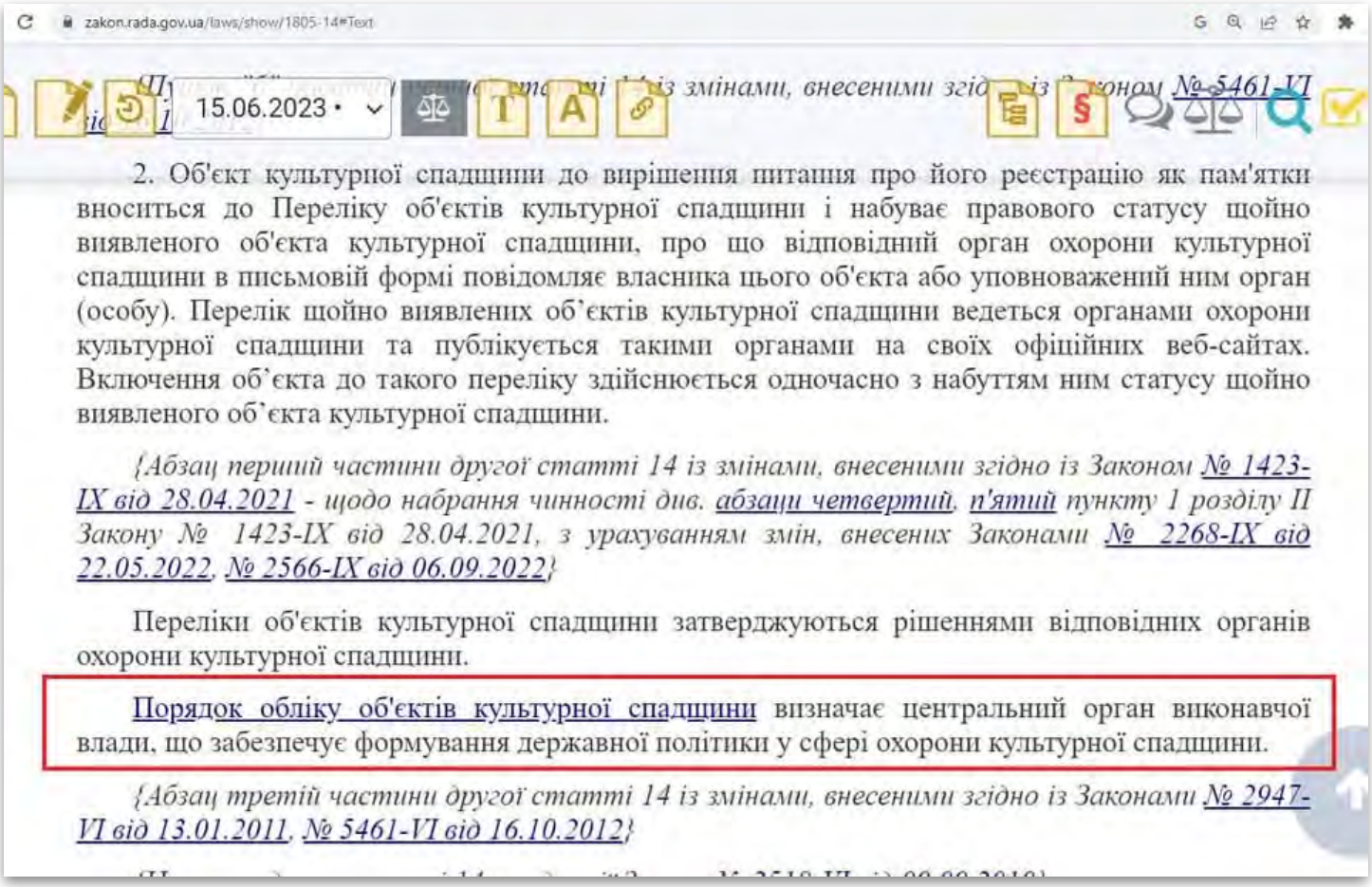
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text

15.06.2023

...із змінами, внесеними згід... із Законом № 5461-VI

2. Об'єкт культурної спадщини до вирішення питання про його реєстрацію як пам'ятки вноситься до Переліку об'єктів культурної спадщини і набуває правового статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини, про що відповідний орган охорони культурної спадщини в письмовій формі повідомляє власника цього об'єкта або уповноважений ним орган (особу). Перелік щойно виявлених об'єктів культурної спадщини ведеться органами охорони культурної спадщини та публікується такими органами на своїх офіційних веб-сайтах. Включення об'єкта до такого переліку здійснюється одночасно з набуттям ним статусу щойно виявленого об'єкта культурної спадщини.

{Абзац перший частини другої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1423-IX від 28.04.2021 - щодо набрання чинності див. абзаци четвертий, п'ятий пункту 1 розділу II Закону № 1423-IX від 28.04.2021, з урахуванням змін, внесених Законами № 2268-IX від 22.05.2022, № 2566-IX від 06.09.2022}

Переліки об'єктів культурної спадщини затверджуються рішеннями відповідних органів охорони культурної спадщини.

Порядок обліку об'єктів культурної спадщини визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини.

{Абзац третій частини другої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2947-VI від 13.01.2011, № 5461-VI від 16.10.2012}

Будь-яка людина, що має бодай базові юридичні знання, на цьому місці вже почне істерично реготати.

Бо реготати є з чого.

Орган МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

> — (I), що взагалі НЕ має повноважень в даній сфері (II), своїм рішенням відбирає законно встановлені повноваження голови ***ДЕРЖАВНОЇ*** адміністрації (III), якого призначає Президент України (IV), та передає їх директору департаменту (V), якого призначає Київський міський голова, як головна посадова особа ***МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ*** (VI).

Щось підказує, що юристка Соловйова також почала реготати, побачивши таку **унікальну і безпечну для себе можливість завалити справу в інтересах забудовника-відморозка**.

І **ця історія з узурпацією частини повноважень ДЕРЖАВНОЇ влади** відбувається під час воєнного стану. Агов, Служба безпеки України, є вільні руки для таких випадків?

Але з *Положенням про департамент* все ще цікавіше.

У відповідному п. 5.50 написано наступне:

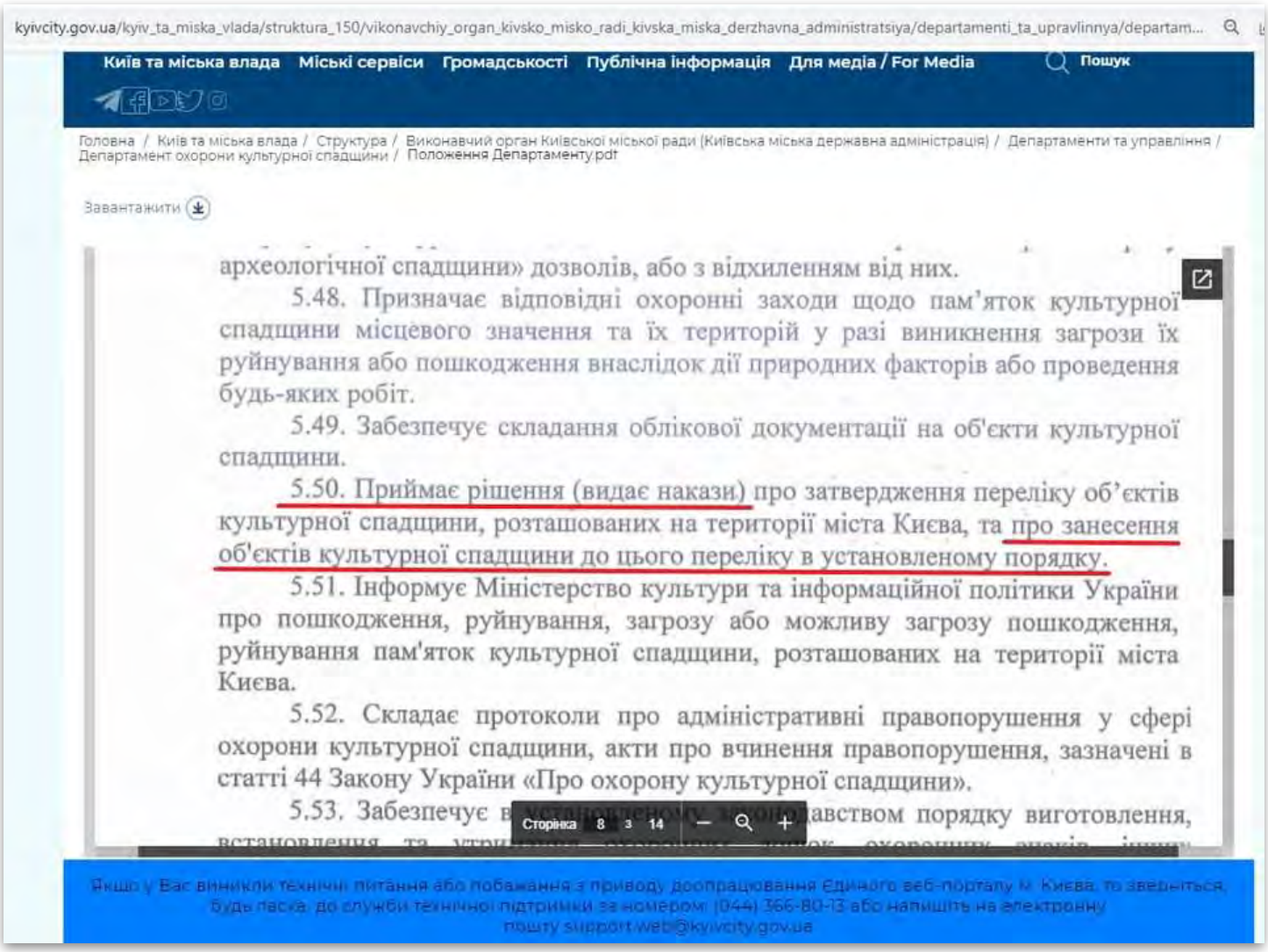

"приймає рішення (видає накази)... про занесення об'єктів культурної спадщини до цього переліку в ***УСТАНОВЛЕНОМУ ПОРЯДКУ***".

Навіть за цим Положенням,

> **1) — ДОКС не наділяють необмеженим повноваженням клепати накази замість голови КМДА (начальника КМВА), а наділяються функцією приймати такі накази ВИКЛЮЧНО в установленому порядку.**

Ось тільки цей самий

2) — "установлений порядок" (затверджений Мінкультури в рамках його виключних повноважень) не дозволяє ДОКС приймати такі накази.

І це в сукупності призводить до того, що

3) — **наказ Соловйової про занесення будівлі на Набережно-Хрещатицькій у Перелік має таку саме юридичну силу, як і наклеєна двірником на стіну об'ява, що він вважає дану будівлю пам'яткою**.

Ось тільки об’єкт набуває статусу щойно виявленого об’єкта культурної спадщини з дня його внесення до Переліку.

Немає розпорядження начальника КМВА - немає внесення об'єкта до переліку - немає охоронного статусу.

Забудовник може далі зносити будівлю, посміхаючись з юридично нікчемного наказу Соловйової, бо для нього НЕ може бути покарання за ігнорування писульки.

Абсурдність ситуації полягає в тому, що взагалі немає потреби в цьому порушенні законодавства Соловйовою - **ніщо не заважає підготувати та подати на підпис Попку проект його розпорядження про внесення будівлі у Перелік**.

В усій Україні це робиться - головам ОВА (до оголошення воєнного стану - головам ОДА) подають на затвердження проекти розпоряджень і абсолютно ЗАКОННО встановлюють захисний статус історичним будівлям.

І лише **в кличківському Києві тупо вважають, що Київ - це окрема держава, на території якої закони України не діють**.

***

№ 2.098

Уряд Канади виділить кошти для добудови Музею Голодомору

2023-09-25

Ганна Щокань

Журналістка УП.Культура

Про це повідомили в Музеї. У повідомленні написали, що домовленості про дофінансування будівництва Музею вдалося досягти під час поїздки Президента України Володимира Зеленського до Оттави.

"Окремо хочу подякувати уряду Канади за готовність виділити кошти на Музей Голодомору-геноциду, на добудову цього музею. Символічно, що саме Канада підтримає Україну у збереженні її історичної пам’яті", – цитує Музей слова Президента.

Народний депутат України Ірина ***Констанкевич*** пояснила, що кошти, які будуть виділені на добудову музею, не можуть бути витрачені на військові потреби.

"Важливо розуміти кілька моментів щодо коштів: ціна питання введення в експлуатацію музею – 450 млн, а законсервувати будівництво – близько 300 млн. І йдеться про кошти міжнародної допомоги. Ми маємо зобов’язання перед нашими партнерами – ці кошти не можна витрачати на оборону. Маємо захищати і культуру, й історичну пам’ять, тому щира подяка тим урядам тих

держав, які це розуміють і надають безпрецедентну підтримку!", – сказала народна депутатка.

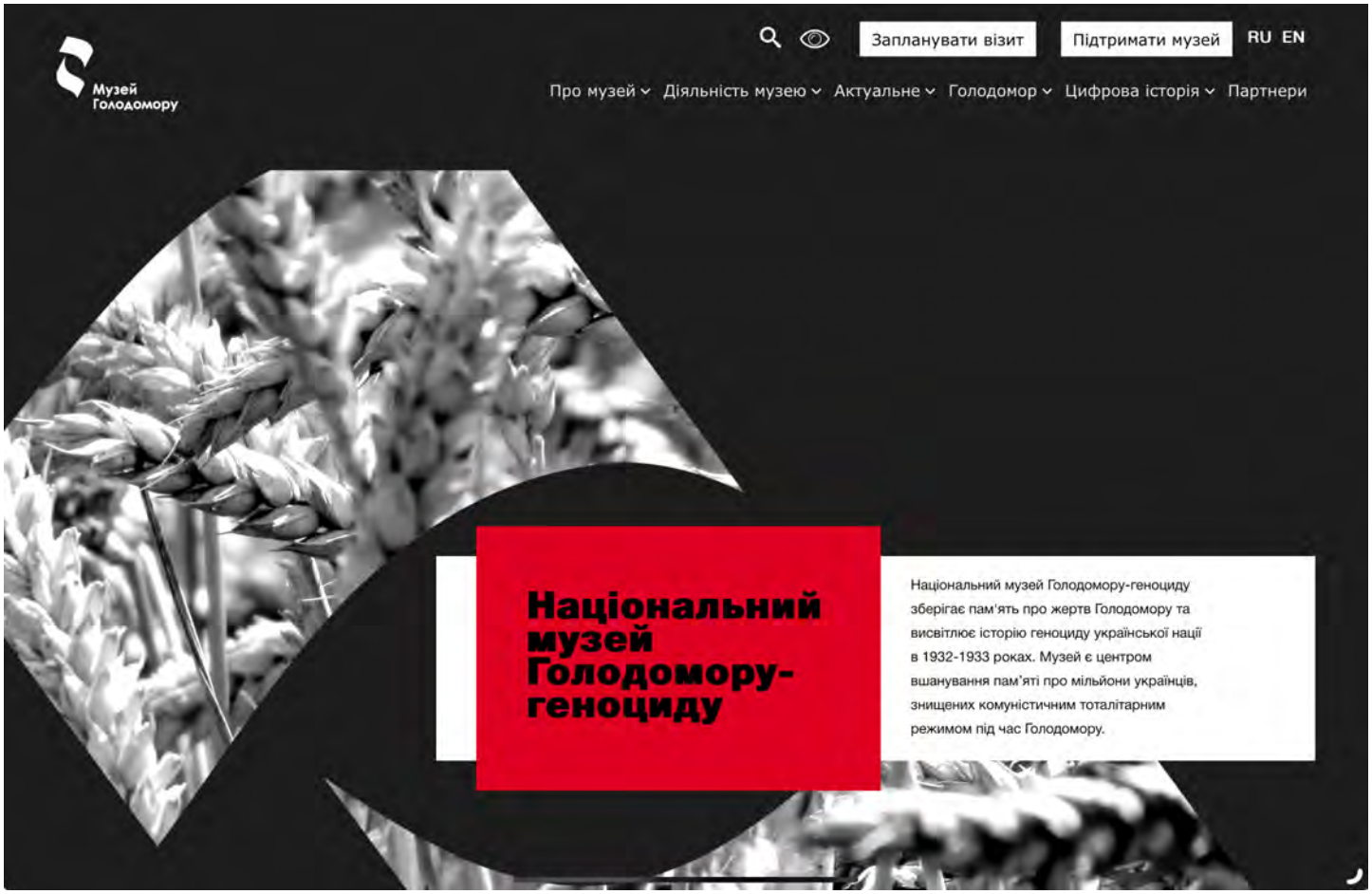

Що передувало

Президент Зеленський 28 липня ветував законопроєкт про виділення 573,9 млн грн на завершення будівництва музею Голодомору.

Згодом він пояснив свою позицію, сказавши, що попри необхідність завершення будівництва Національного музею Голодомору-геноциду, це не є першочерговою справою, а наразі пріоритетним завданням є захист суверенітету та територіальної цілісності України.

В інтерв'ю **УП.Життя** директорка ***Музею Голодомору*** наголосила, що добудувати нове приміщення потрібно цьогоріч. Леся ***Гасиджак*** очолює музей Голодомору з липня 2022 року.

Музе́й (від дав.-гр. τὸ Μουσεῖον — «дім Муз») — культурно-освітній та науково-дослідний заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини. Щороку 18 травня святкується Міжнародний день музеїв, у який у деяких країнах проводиться Ніч музеїв.

Основними напрямами музейної діяльності є культурно-освітня, науково-дослідна, інформаційна діяльність, комплектування музейних зібрань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота. Музеї є юридичними особами, крім тих, що створюються і діють при підприємствах, установах, організаціях, навчальних закладах.

Більше і сучасніше приміщення Музею будують вже кілька років, починаючи з 2017 року. Але через пандемію та повномасштабне вторгнення його довелось призупиняти.

"У 2017 році було утворено організаційний комітет при Кабінеті міністрів України, були ухвалені постанови з питань підготовки будівництва другої черги музею. І, власне, розпочався весь процес: проектування, укріплення схилу. Тоді почалося будівництво другої черги єдиного цілісного меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору. Коли ухвалили рішення добудувати другу чергу, архітектори зробили ескізний проект, на основі якого було прораховано загальну вартість будівництва. Ця цифра відома, вона публічна – це 1,6 млрд гривень. І оця сума, яка зараз прозвучала (йдеться про 573,9 млн грн. - УП.Культура), коли Верховна Рада проголосувала, це просто виділення решти коштів в межах згаданої суми, які поки що не були виділені. Це фінальна частина", – розповіла Леся Гасиджак.

Будівництво другої черги фінансувалося частинами з державного бюджету у 2017, 2018, 2019, 2020-2022 роках.

Закон "Про Голодомор 1932-1933 років в Україні", що офіційно визнає Голодомор геноцидом прийняли у 2006, ним було передбачено спорудження меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору. У 2009 році було відкрито першу чергу великого меморіального комплексу у формі свічки, у якому зараз знаходиться основна експозиція.

***

№ 2.099

"За роки незалежності ми збудували 10 музеїв". Керівниця Музею Голодомору – про те, чому добудувати його сьогодні важливіше, ніж здається

2023-07-21

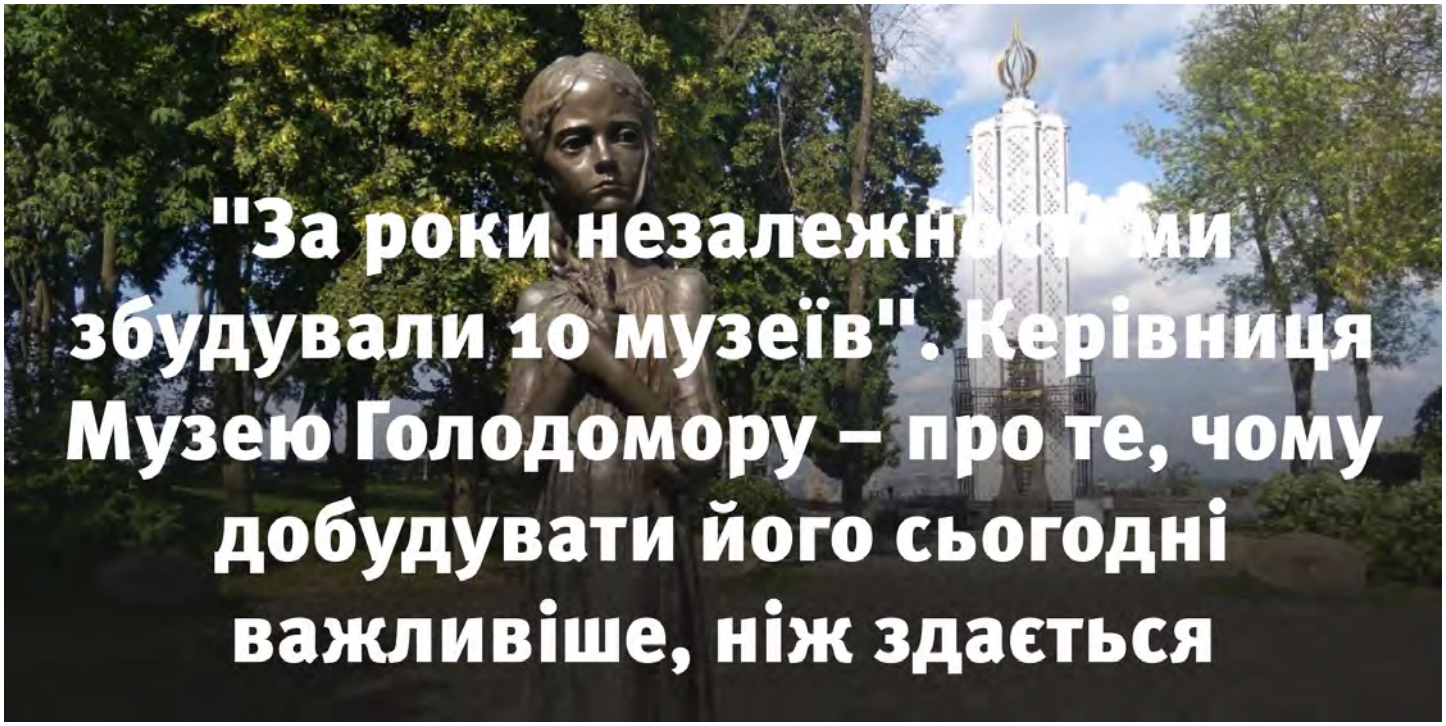

Марія Кабацій
журналістка УП.Культура

Минулого тижня Верховна Рада підтримала надання останньої частини фінансування добудови Музею Голодомору. Сума в 573 млн гривень стала спусковим гачком для суперечок в суспільстві щодо доцільності такого витрачання коштів в умовах війни. За цей тиждень такі ж дискусії викликали й інші культурні витрати – заміна радянського герба на тризуб на Батьківщині-матері, оновлення бібліотечного фонду, що позбувається російської книги, зйомки патріотичних серіалів.

1) Що ж саме будують за ці півмільярда і чому потрібно фінансувати добудову саме зараз?
2) Чи завершать Музей Голодомору до 90-х роковин геноциду в листопаді 2023, як анонсували у Міністерстві культури?
3) Як у музеї планують повертати довіру до себе як до дослідницького центру після скандалу з перерахунком кількості жертв трагедії? Адже у 2021 році інституція оприлюднила нове

дослідження з цифрою "10,5 мільйонів жертв", презентувавши його на урядовій конференції. Згодом академічна спільнота розкритикувала і саме дослідження, і нові дані про жертв. Проте цифра увійшла в обіг і минулого року навіть була використана в публічних комунікаціях – музей засудив це офіційною заявою.

4) Як здійснюється керівництво музеєм зараз, після управлінської кризи? У червні 2022 року МКІП звільнив директорку Олесю Стасюк, яка керувала музеєм з 2015-го та опублікувала недоведені результати дослідження про кількість жертв голодомору. У квітні 2023-го вона поновилася на посаді через рішення Коломийського суду, однак колектив її не підтримав.

Ці питання журналістка *УП.Культура Марія Кабацій* поставила нинішній керівниці Музею Голодомору **Лесі Гасиджак**.

2004 року закінчила історичний факультет Київський національний університет імені Тараса Шевченка як бакалавр, за спеціальністю «Історія», а у 2005 році там же випустилася як магістр етнології.

У «музейну сферу» прийшла в 2007 р. з початком роботи в департаменті культурологічних програм Міжнародного благодійного Фонду «Україна 3000». Першою музейною практикою була робота в Літературно-меморіальному музеї-квартирі П. Г. Тичини.[2] У 2013—2015 Гасиджак працювала там провідним науковим співробітником за сумісництвом.

У 2009 році захистила дисертацію кандидата історичних наук зі спеціальності етнологія в КНУ імені Шевченка.

У 2008—2014 рр. працювала в громадській організації «Український центр розвитку музейної справи», відповідаючи за інформаційно-аналітичну роботу, як начальник інформаційно-аналітичного відділу. Була редакторкою веб-порталу «Музейний простір», також має понад три сотні публікацій на порталі[2].

У 2014—2015 роках працювала старшим науковим співробітником відділу культурологічних досліджень Науково-дослідного інституту українознавства.

У 2015—2019 рр. (з перервами) працювала першим заступником генерального директора Національного музею Голодомору-геноциду. У 2019—2021 рр. очолювала БО «Міжнародний благодійний фонд Музею Голодомору».

20 липня 2022 року наказом Міністра культури та інформаційної політики України була призначена виконуючою обов'язки Генерального директора Національного музею Голодомору-геноциду. Попередня директорка, Олеся Стасюк, була звільнена через звинувачення у плагіаті та некомпетентності. Зазначалося, що Гасиджак виконуватиме обов'язки генерального директора музею до призначення генерального директора, якого буде обрано на конкурсній основі після припинення дії «воєнного стану», введеного через широкомасштабне російське вторгнення в Україну.[3]

Приїжджаю на розмову до музею трохи заздалегідь, тож маю час роздивитись масштабне будівництво на схилах Парку Слави, що триває. Над дахом, що за проектом символізує зміщення шарів землі, через які виходить на світло правда про голодомор, стоять три будівельні крани, на одному з них – великий український прапор. Внизу, біля будівлі та на площі перед нею, працюють будівельники. Поруч зі мною стає чоловік із рюкзаком за плечима і хвилин десять дивиться на метушню на будівництві.

Після початку повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року Музей Голодомору відновив свою роботу у серпні, розкаже мені трохи згодом Леся Гасиджак. До будівельних робіт повернулися ще раніше. За останні кілька років добудова другої частини музею, роботу над яким почали у 2017-му, повністю зупинялася кілька разів: через жорсткий коронавірусний карантин та через напад росіян.

****

– Для початку нашої розмови я би хотіла, щоб ми означили: чим є Музей Голодомору на сьогоднішній день: з яких приміщень складається, що вже експлуатується, а що почато, але не завершено?

– Коли у 2006 році було ухвалено закон України про Голодомор *(закон "Про Голодомор 1932-1933 років в Україні", що офіційно визнає Голодомор геноцидом – УП.Культура)*, ним було передбачено спорудження меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору. Власне, в 2009 році було відкрито першу чергу великого меморіального комплексу – це місце, в якому ми зараз знаходимося. Ідея і концепція була такою, що буде Зала пам'яті під землею та зовнішні скульптури, серед яких Свічка пам'яті, яка над нами тяжіє, площа Жорна долі, Скорботні ангели, які зустрічають відвідувачів. Згодом мала бути зведена друга частина. Це, власне, музей, де мала бути розміщена основна експозиція.

Зала пам'яті має площу 450 квадратних метрів, її завданням було занурити відвідувачів у емоційний стан, налаштувати на мінорну атмосферу, на історію на тему Голодомору, на щось таке дуже сильне. Місця у самій залі пам'яті для основної експозиції, де мало би бути викладено передумови, причини, механізм вчинення злочину геноциду, його перебіг, наслідки і все інше просто немає фізично.

Так само тут є п'ять пристосованих робочих кабінетів, і цього нам теж недостатньо – ми орендуємо приміщення [у Києво-Печерському заповіднику], щоб там розмістити частину наших науковців.

Леся Гасиджак та уповноважений з прав дитини Республіки Польща Міколай Павляк

У 2010 році влада в Україні змінилася, президентом обрали Януковича. Ця тема не була в нього у пріоритетах, тож про будівництво жодної мови не було.

Після Революції Гідності, завдяки ініціативі Світового конгресу українців, товариства Меморіал імені Василя Стуса і громадського комітету зі вшанування пам'яті жертв Голодомору, було написано не один лист до президента, на той момент Порошенка, і до прем'єр-міністра Гройсмана.

Ну і нарешті в 2017 році було утворено організаційний комітет при Кабінеті міністрів України, були ухвалені постанови з питань підготовки будівництва другої черги музею. І, власне, розпочався весь процес: проектування, укріплення схилу. Тоді почалося будівництво другої черги єдиного цілісного меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору.

– Яку частину добудови другої черги покриває державне фінансування? Які ще, крім бюджетних, кошти залучені?

– Коли ухвалили рішення добудувати другу чергу, архітектори зробили ескізний проект, на основі якого було прораховано загальну вартість будівництва.

Ця цифра відома, вона публічна – це 1,6 млрд гривень. І оця сума, яка зараз прозвучала, коли Верховна Рада проголосувала, це просто

виділення решти коштів в межах згаданої суми, які поки що не були виділені.

Це фінальна частина.

Будівництво другої черги фінансувалося частинами з державного бюджету у 2017, 2018, 2019, 2020-2022 роках.

Ця сума – 1,6 млрд гривень – це кошторис будівництва другої черги і впорядкування її всередині. Облаштування робочих кабінетів, вестибюлів, фойє, туалетних кімнат, гардеробних, бомбосховища, система світла, системи опалення, звукоізоляції, сигналізації. Це все входить в цю суму. Тобто це фактично музей під ключ без основної експозиції.

Вся ця сума на будівництво – це державні кошти. Бо це національний музей, державний, який розкриває сторінку історії, пам'ять про яку є об'єднуючою для нашого

Проект Музею Голодомору. Фото: holodomormuseum.org.ua

суспільства. Ідея початкова, ще з 2018 року, була такою, що держава будує будівлю й облаштовує її повністю, а за кошти недержавні, за кошти благодійного фонду і фандрайзингу буде облаштовано основну експозицію.

– Ця остання частина фінансування добудови Музею Голодомору викликала дискусії в суспільстві. Розкажіть, що будуватимуть саме на ці гроші? І чому є нагальна потреба робити це саме зараз?

– Через місяць ми будемо святкувати ***32-у річницю здобуття незалежності України***. Всі ці роки культура фінансувалася за залишковим принципом. Витрачалися гроші на що завгодно, бо в першу чергу люди хочуть наїстися.

І оця **"ковбасна психологія" у більшості українців збереглася**.

І, на жаль, **навіть обстріли російськими ракетами не змінюють психологію українців**.

> Ось нещодавній ролик з молодим чоловіком у Харкові, який іде і слухає російську музику, говорить російською і каже, що йому байдуже. І те, що половини Харкова вже нема, він розбомблений російськими ракетами, на нього не впливає. Така людина буде завжди говорити про те, що краще б зробили щось інше, але не вкладали гроші в культуру.

Війну ми маємо, зокрема, і через те, що культура так фінансувалася, культурний продукт, який продукувався державою, був шароварним. Я можу про це дуже багато говорити, зокрема, про Донеччину і про Луганщину.

Коли **українська культура, яку бачила молодь на Донеччині у перші 20-25 років незалежності, це була шароварщина**, віночки на старих бабах і примітивні пісні українсько-совкові.

І це, звісно, відвертало.

> Вони не знали і не бачили Оксани Мухи, Сергія Жадана, Подерв’янського того самого, Оксани Забужко, Винничука і дуже багатьох молодих сучасних авторів, митців, мистців, українського театру.

І тому це результат всього цього.

> Відповідно, **ті, хто говорить сьогодні, "не на часі" – це для мене однієї лінії люди**.

Коли мене призначили рік тому виконувачем обов'язків, через вторгнення музей було зачинено.

Але ми, мабуть, одні з перших в Києві 4 серпня 2022 року відкрили залу пам'яті для відвідувачів. Попри те, що були обстріли, ми вважали, що маємо працювати. Попри всю складну осінь, вимкнення електропостачання, ми все одно працювали. Звісно, якщо порівняти з 2019 роком, сьогодні у нас менше відвідувачів, як і в кожному музеї. Але я вважаю, що їх дуже багато. Якби ви прийшли в суботу, особливо в неділю, вихідні дні, зала пам'яті наповнена людьми.

Більше того, у нас зросла кількість індивідуальних екскурсій. Якщо раніше було дуже багато груп школярів, студенти, туристи ті самі. Зараз це родини, друзі, дві-три людини. Це свідчить про що?

Це свідчить про те, що **люди хочуть знати правду й історію**.

Люди виходять з чіткою картинкою про те, що **геноцид, який вчинила більшовицька Росія тоді, і геноцид, який вчиняє під час війни Росія зараз, це злочини, який мають однаковий механізм і дуже глибоке історичне коріння**.

І коли, як не сьогодні, це показувати і пояснювати, **щоб потім харків’янин не казав, що він буде далі слухати російську музику і захищати пам'ятник Пушкіну**, наприклад.

Як музейник, який працює в галузі 15 років, можу дуже багато говорити на цю тему.

> Бо я колись рахувала скільки в нас музеїв було спеціально побудовано за 33 роки незалежності. З нуля побудували може 10. Відкрили близько 50. Все інше – це музеї відкриті, або ті, що

лишилися з радянського періоду, або створені в пристосованих приміщеннях.

Порівнюючи з Польщею, де бум музейного будівництва і де зараз музеїфікуються абсолютно всі місця, пов'язані з ключовими подіями в історії країни, **нам ще вчитися і вчитися**.

Тому,

1) — **я цю критику просто не розумію** і

2) — **мені вона дуже дивна, коли її озвучують люди з культурного середовища**.

– Розумію, що зараз важко прогнозувати, але коли орієнтовно планується добудувати другу частину музею?

– Я не можу відповісти. Звісно, робочий план є у всіх – і в будівельників, і у нас, музейників. Але кожен його пункт має зірочку із приписом "за умови наявного фінансування".

Коли повернулися до будівництва в 2017 році, думали, що буде реалістично відкрити музей до 2023-го, до 90-х роковин. Але у нас два роки була пандемія ковіду, коли все стояло фізично. Потім повномасштабне вторгнення уже півтора року фактично. Тому коли завершимо будівництво – мені складно сказати.

Міністр культури та інформаційної політики *(Олександр Ткаченко подав у відставку ввечері 20 липня – УП.Культура)* ще кілька місяців тому в інтерв'ю говорив про завершення будівництва в листопаді цього 2023 року. Але знову ж таки

Будівництво другої черги музею триває. Фото: Марія Кабацій

лиш зараз Верховна Рада проголосувала про виділення коштів, а це вже якийсь пішов час. Всі, хто розуміється на будівництві, розуміють, що є технологічні процеси, які ти не можеш пришвидшити.

– Тобто до озвученої міністром дати не встигнете?

– Не можу сказати. Все буде залежати від того, чи будуть виділені кошти. З посиланням на міністра і на директора дирекції з будівництва (за будівництво Музею Голодомору відповідає дирекція з будівництва, що підпорядковується МКІП – *УП.Культура*), можу сказати, що будівництво сьогодні готове десь на 80%.

– Давайте від стін перейдемо до наповнення – бо це головне в музеї. З чого складатиметься експозиція в тій частині, яка зараз будується? Яку частину цієї експозиції ви вже маєте на даний момент і де наразі зберігаються експонати?

– Почну з того, з яких етапів складається робота над експозицією.

1. У всьому світі зараз така методика, що починається з написання *наукової концепції*.

Тобто це опис тієї чи іншої події, явища, факту, історичного періоду, який має бути представлений в експозиції. За цю частину відповідають історики, науковці з залученням фахівців із інших суміжних дисциплін. У нашому випадку це літературознавці, географи, демографи.

2. Наступний етап – формування *джерельної бази*.

Це відповідь на Ваше питання "де в нас зберігається експозиція". У нашому випадку, як і у кожного музею, вона не є однорідна. Вона складається з предметів (друкарської машинки, посвідчення колгоспника тощо), фотодокументів, які частково зберігаються в архівах, частково ми їх залучаємо з приватних колекцій, архівних документів, мультимедіа тощо.

Чому важливо, щоб музей працював? Бо ми маємо десятки історій, коли люди прийшли в музей, послухали екскурсію і потім привозять прабабу, в родині якої помер брат, приносять якісь фотографії, привозять історії, разочок намиста коралового – єдине, що залишилося, – і передають до музею.

Тому джерельна база – це предмети, фотографії, відеохроніки, які в архівах беремо, шукаємо, досліджуємо. Це документи архівні, різні розпорядження, ухвали, постанови і все інше. Це твори мистецтва. Тобто рефлексії людей в різних формах на історію Голодомору.

3. Після цього наступає фаза створення *музеологічної концепції* або *сценарію експозиції*.

Це теж робимо ми, музейники.

4. *Сценарій експозиції* лягає в основу ***художньої концепції***.

Художня концепція – це, якщо говорити дуже спрощено, набір картинок, дуже схематичних, з розумінням, в яких кольорах буде експозиція, які там можуть бути великі конструкції, основні експонати тощо.

5. Потім буде *дизайн* проекту – детальне пометрове планування експозиції з урахуванням всього наявного масиву джерел і предметів.

6. Наступний етап – це *технічний проект*, набір креслень для підрядників, на основі яких будуть виготовляти все обладнання.

В нашій експозиції буде дуже багато мультимедіа, багато софту, IT-продукту і всього іншого поруч із предметами й експонатами.

7. І вже **потім будуть етапи виготовлення і втілення, тобто *монтажу***.

На сьогодні у нас є

1) — наукова ***концепція***,

2) — фактично завершена робота над формуванням ***джерельної бази***,

3) — готова ***вступна художня концепція***.

Її авторами виступили дві іноземні дизайнерські компанії:

— польська Nizio Design International та

— британська Haley Sharpe Design.

Створення ***художньої концепції*** фінансував ***Благодійний фонд розвитку Музею Голодомору*** за участі благодійників, як з бізнесу, церкви, так і індивідуальних.

Тепер чекаємо, коли благодійний фонд завершить процедуру прийому ***Вступної художньої концепції*** від дизайнерів, оформить майнові права інтелектуальної власності і передасть весь пакет документів до музею.

На черзі у нас робота над дизайн-проектом, технічним проектом експозиції, продакшн і втілення.

Бо зробити експозицію сьогодні – це не просто розвісити картини на стінах і розкласти по вітринам експонати з підтекстівками.

Згідно з художньою концепцією, наша експозиція буде високотехнологічною, із залученням мультимедіа, світлозвукових ефектів, комп'ютерних програм. Не хочу поки відкривати всі секрети, але щоб відвідувачам від 5 років і вище було цікаво.

Що саме буде в експозиції?

Вона починається з передумов Голодомору, з причин, чому він стався можливим, з механізму злочину геноциду, який було задіяно тодішньою окупаційною владою, з людського виміру, тобто там будуть історії порятунку: як люди виживали, як ховали щось і таким чином врятувалися, як сусід сусідові допомагав.

Там буде розділ, присвячений боротьбі зла і добра.

Коли в той момент, як Радянський Союз робив все для того, аби приховати, коли міжнародна гуманітарна допомога блокувалася і до людей не доходила, коли куплені журналісти писали, що це брехня, були люди, які навпаки кричали на весь світ, намагалися дійти до Ліги націй. Як та сама Мілена Рудницька, митрополит Андрей Шептицький, той же Гарет Джонс.

Звісно, в експозиції буде представлена паралель геноциду тоді й злочинів з ознаками геноциду тепер, з розумінням, що не засуджене зло (бо трибуналу над комунізмом так і не було) повертається і повторюється.

Важливо, що ми ставимо собі завдання робити цю експозицію не віктимною, не такою, щоб людина, вийшла і їй хотілося померти. А навпаки - будемо показувати силу і незламність українців.

Так, в експозиції будуть моменти, коли буде показано найжорсткіше в історії Голодомору, зокрема, ті самі випадки канібалізму.

> *Але, по-перше, ми використаємо прийоми, завдяки яким, наприклад, дітям цей контент буде недоступний, лише з дозволу дорослих або лише для самих дорослих він буде відкритий і зрозумілий. Ми пояснимо, що такі випадки були тільки тоді, коли людина мала психічний розлад на основі тривалого голодування. Пояснимо в експозиції фізіологію голодування, нам здається важливо показати на біологічному рівні, як людський організм реагує на неотримання їжі протягом місяця, двох, трьох, як це відображається на клітинному рівні.*

Тобто там будуть ***складні*** моменти, але буде й дуже багато світла і добра.

Бо інакше, якби його не було, то не було б України, не було б 91-го року, не було б шістдесятників зрештою, не було б усіх рухів,

поколінь, що боролися за те, щоб Україна як незалежна держава відбулася.

І тому це моя відповідь всім, хто побоюється:

> **— це буде музей не про жертви, а про незламність, гідність, про *боротьбу* та про сильний і великий *потенціал* України.**

Проект Музею Голодомору. Фото: holodomormuseum.org.ua

– Репутація Музею Голодомору постраждала у 2021 році, коли музей оприлюднив дослідження з новими даними про кількість жертв. Це підірвало довіру до музею, як до дослідницької інституції. Чи переосмислив музей цю кризу? Які публічні кроки були зроблені для її подолання? Чи планує музей відкритий діалог про це з українським суспільством, а не лише в академічному середовищі?

– Мені здавалося, що коли ми вже рік як перестали говорити про ці **10,5 млн**, і в кількох інтерв'ю я пояснила, що так звана експертиза нічим не була підкріплена, що це питання вичерпано. Коментарі останнього тижня справді мене переконали, що має бути роз'яснення з боку музею і якась дуже чітка публічна позиція. Ми над цим працюємо, думаємо над формою, як би ми відмежувалися і чітко показали свою позицію, якої дотримуємося.

Коли мене призначили виконувачем обов'язків, це було одне з перших питань, яке я поставила науковцям, які тут залишалися – про так звану експертизу, результатом якої стало виведення цифри 10,5 млн втрат в роки голодомору у публічний простір як остаточної і єдиноправильної. Ніхто з тих співробітників мені не дав чіткої відповіді, яким чином проводилися обрахунки і тому подібне. Всі кліпали очима і говорили, що це дослідження було проведено не музеєм, а Службою безпеки України, а вони виступали лише як експерти у вільний від роботи час.

До СБУ я написала вже десь шість листів з проханням мати можливість ознайомитися з робочими матеріалами. Кожного разу приходить відмова з тим, що це конфіденційна інформація, вона не може бути оприлюднена і тому подібне. Я знову написала лист, що матеріали з так званих експертиз оприлюднені у виданні, яке свого часу видав і поширював музей. До речі, в музеї жодного примірника цієї книги не збереглося, все зачищено було. Поки що відповіді на останній лист в СБУ нема. І подивитися, ознайомитися з матеріалами я не можу.

Так само я говорила з демографами зі Львова, які були в цій робочій групі, і теж запитувала за методику, як вийшли на цю цифру. Вони методику пояснили, вона мені зрозуміла. Пояснили, що поділили територію, охоплену голодомором, на вісім кластерів. Кластери обирали за схожими показниками родючості ґрунтів, клімату, кількості населення і все інше. Але проблема в тому, що вони досконало дослідили документи лише по одному з цих восьми кластерів. Відповідно, моя позиція, що ви як науковці маєте досконало верифікувати всі ваші результати. Якщо це вісім кластерів, то хоча б половину дослідити, а може 75% - я не знаю, як ці константи працюють з точки зору математики і демографії. Потім ці

результати треба обговорити в закритих професійних середовищах, і лише потім виходити з цим у публічний простір.

Але проблема полягала в чому?

Що музей, коли його керівником була Олеся ***Стасюк*** і правою рукою генерал [СБУ] ***Герасименко***, цю цифру почав використовувати у всіх випадках як єдину остаточну і фінальну цифру демографічних втрат із риторикою, що хто називає цифру меншу – той "агент Кремля", "ворог України" і тому подібне. І це стало тим спусковим механізмом, який підняв на ноги всю науково-професійну спільноту, яка знайома з методиками наукових досліджень.

За даними МКІП, друга черга музею готова на 80%. Фото: Марія Кабацій

– Яка кількість жертв зараз музеєм приймається як найбільш достовірна і досліджена?

– Це цифра, до якої дійшли в Інституті демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України у ході своїх досліджень за іншою методикою – **3,9 млн**. Та, на яку ми можемо спиратися, абсолютно.

Але кожного разу я пояснюю, що **ця гонка з цифрами просто смішна**.

Бо згідно Конвенції про запобігання злочину геноциду, не має значення, чи це мільйон, чи це 500 тисяч, чи скільки [загиблих]. Якщо це люди, які стали жертвами наміреного вбивства через свої національні, расові, етнічні, ще якісь ознаки, і це вже трактується як геноцид, **яка різниця, чи це був мільйон, чи 500 тисяч, чи 3 мільйони**. Хіба це мало – 4 мільйони?

Я розумію, що є психологічний момент.

Коли поколіннями страждали і поколіннями не можна було про голодовку говорити. То може здаватися, чим більшу цифру назвемо, що це перемога справедливості. Ну це ж не так. Зараз, на щастя, є багато літератури про інші геноциди, які мали місце в Руанді, в Сребрениці. От в Сребрениці загинуло близько 8 тисяч, але це не робить цей злочин меншим. Історія того геноциду особливо цинічна й жорстока, і є свідченням того, що його могло не бути, якби вчасно втрутилася міжнародна спільнота, й ілюстрацією, що буває з людьми, коли ними маніпулюють.

– На завершення хочу спитати у вас, які заходи передбачені до 90-х роковин голодомору цього листопада 2023?

– На державному рівні основним заходом буде ***Міжнародний форум*** в Києві **за участі істориків зі світовим іменем та політиків першого ряду**. Ми зі свого боку готуємо виставковий проект.

В історії будь-якого геноциду найскладніше показати намір.

Бо, наприклад, в історії з голодомором, в чому складність?

Документи були частково знищені, частково засекречені.

Тобто **на сьогодні чіткого документа, де би Сталін сказав: "прошу влаштувати штучний голод, щоб убити всіх українців", такого документа не існує**.

З війною, яку ми сьогодні проживаємо, з точки зору історика трохи простіша ситуація, тому що є виступи Путіна, є статті російських пропагандистів, є методички для військових по "денацифікації" українців. Це все є доказами наміру вчинення геноциду.

З голодомором немає таких прямих доказів.

Тому ми працюємо над проектом, який має на меті показати схожість, паралелі оцих намірів – голодомору і злочинів з ознаками геноциду, які вчиняє Росія сьогодні, під час повномасштабного вторгнення.

Бо так само є створення умов, несумісних з життям, коли блокуються окуповані населені пункти, коли було підірвано Каховську ГЕС і не було надано допомоги людям, коли вивозяться українські діти. Методичка та сама.

Ще готуємо кілька видань:

це буде збірник архівних документів, праця на тему геноцидів 20-го століття та видання щоденника одного з дисидентів, який пережив Голодомор у Києві. Його спадкоємці добилися повернення щоденника в родину, а родина цей щоденник нам передала як артефакт до музею. Наші науковці його опрацювали, зараз іде літературне редагування, потім буде верстка і надрукуємо.

Для закордону ми підготували ряд виставкових проектів, один з яких на тему "Непокараний геноцид українців повторюється". Найближчими днями одна буде відкрита в Чехії, одна буде презентована в Італії, в невеличкому містечку.

До листопада плануємо поширити по всіх країнах світу.

Ще ми консультуємо один продакшн, який почав зйомки **документально-ігрового фільму, який висвітлюватиме один з аспектів голодомору**, там дуже цікава сюжетна історія.

Ми є головним науковим консультантом, забезпечуємо пошук різних експертів. Планують, що він вийде в листопаді.

***

Ліворуч від мене до краю оглядового майданчика з видом на будівництво музею підходять чоловік з жінкою і дівчинкою. "А це буде Музей Голодомору", – каже чоловік. І додає: "Мабуть, багато експонатів буде".

***

№ 2.100

Дайджест подій в Україні та навколо України від 25 вересня 2023

Головне

📌 Звичайно ж, отримавши на нахабну хуцпу адекватну відповідь, колективна зелень зробить рило цеглиною і знову спробує імітувати "реформи". Але перевіряльники зі США будуть вже не такі, як фон дер Ляєн з повними локшиною вухами.

У цьому випадку "документ" є ультиматумом, причому "люті друзі точно знають, що нічого зроблено не буде.

Зверніть увагу, як поводили себе у подібній ситуації усі папірєднікі "сонцесяйного підера". Різницю бачите? – я – ні.

📌 У справі кало мойського головне – імітація. Бо наразі він відпочиває у так званому "сізо" з повним зв'язком й усіма іншими няшками. А "справедливий ссут" якось несподівано скасував арешт його майна. Щоби поплічники встигли врятувати награбоване, ні?

📌 Якщо адмірала соколова насправді знищено - то є великою плюхою хуйлятам. Але ж порожнім це місце точно не буде. Аж поки всі корита не підуть на дно.

📌 Я дуже ретельно стежу за атаками "шахедів". І можу стверджувати , що ми мусимо мати подібних балалаєк тисячі. Для адекватної відповіді на атаки.

Бажано вдарити по вузлам наливання нафти біля новоросійська. Ото буде "багаття"...

📌 І знову висер хамсамольця гидьманцева. От і думайте, що з цим агентом крембля робити... бо воно сере повсюдно.

📌 Цікава тема – про подарунок українською титану фірташу і хуйлятам через "приватизацію" (продаж за безцінь) Об'єднаної гірничо-хімічної компанії. Спосіб описано у дайджесті.

📌 Видатні "фінансові результати" безпощадбанку – це лише результат схеми з крадіжки кредитних коштів міжнародних донорів через депозитні сертифікати.

Теми доби

🔥 США ставлять боротьбу з корупцією умовою отримання воєнної допомоги Україною.

🔥 Апеляційний суд залишив під арештом олігарха Коломойського з можливістю виходу під заставу 3,9 млрд грн.

🔥 Росія завдала ще одного удару дронами-камікадзе та ракетами по портах Ізмаїл та Рені.

🔥 Нафтогаз забезпечить потреби країни в цьому опалювальному сезоні газом власного видобутку.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ На півночі Харківщини прикордонники та бійці Нацгвардії ліквідували групу російських військовослужбовців, яка перетнула кордон та намагалася закріпитися на території України.

Упродовж доби на лінії фронту сталося 25 бойових зіткнень. ЗСУ відбили атаки російських військ у Кліщіївці на південь від Бахмута, в Авдіївці та неподалік міста – у сел. Сєверне, а також на околицях Донецька – у Красногорівці, Мар'їнці та Новомихайлівці.

Тривають запеклі зустрічні бої в районі с. Роботиному на Запоріжжі та вздовж траси Запоріжжя – Маріуполь. Контратаки російських військ які мають метою зупинення просування штурмових підрозділів ЗСУ – успіху не мають.

⭐ За добу під російські обстріли та атаки з повітря потрапили 150 українських населених пунктів. Унаслідок обстрілу Вовчанська на Харківщині з території РФ поранено 2 цивільних осіб. На Донеччині загинули 2 мешканці прифронтового села Званівка. Нічна ракетна атака Слов'янська на щастя обійшлася без жертв. На Запоріжжі обл. загинув місцевий житель, ще 1 – дістав поранення. У Херсоні внаслідок російських артобстрілів та бомбардувань загинуло 3 людини, 3 – травмовано. Ще 5 осіб поранено у с. Киселівка.

⭐ На території "ДНР" запроваджено "контрдиверсійні заходи" – оголошено комендантську годину, ФСБ впроваджує цензуру листування та телефонних дзвінків. У глибокому тилу окупантів ракетою знищено великий склад боєприпасів у Краснодоні (Сорокиному) на Луганщині.

⭐ Росія зробила чергову атаку дронами-камікадзе на порти Ізмаїл та Рені в дельті Дунаю. Пошкоджено об'єкти портової інфраструктури, поромний пункт пропуску на кордоні, складські приміщення, вантажівки, постраждали 2 водії. За інформацією командування Повітряних сил, підрозділам ППО вдалося збити лише 26 із 38 БПЛА.

Міністерство агрополітики констатує, що експорт зерна в новому маркетинговому році скоротився на 18 % проти торішнього, коли працював "чорноморський зерновий коридор". У вересні темпи відвантаження продовольства знизилися на 51 % проти аналогічного періоду торік.

У Кривому Розі ракета вибухнула на території одного з підприємств. На Черкащині від дрона-камікадзе постраждав інфраструктурний об'єкт. На Миколаївщині внаслідок ракетної атаки пошкоджено об'єкт залізниці, обмежено рух поїздів на ділянці між Миколаєвом та Херсоном. У Миколаєві вибух пролунав до оголошення повітряної тривоги.

Після російської ракетної атаки на Одеську обл. на територію с. Кіцкани невизнаної "Придністровської молдавської республіки" впали уламки ракети комплексу ППО С-300. Президент Молдови Санду назвала Росію винною в інциденті, оскільки саме вона розпочала війну в Україні. За інформацією голови Одеської обладміністрації Кіпера, унаслідок ракетного обстрілу Одеси 25 вересня загинули 2 мешканці міста, пошкоджено 9 будівель в охоронній зоні ЮНЕСКО.

Голова Львівської облдержадміністрації Козицький оголосив про намір створити 50 мобільних груп для знищення ударних безпілотників, а також про спорудження захисних конструкцій на об'єктах енергетичної інфраструктури.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило про знищення 7 БПЛА в Білгородській обл. і ще 2 – у Курській. У Білогородській обл. атаковано об'єкт зв'язку. Головне управління розвідки повідомило, що в Курській обл. безпілотник здійснив атаку військового літовища "Халіно", ліквідовано офіцерів керівництва 14 винищувального авіаполку. У Брянську атаковано дизельний завод.

За твердженням "губернатора" Севастополя, у районі військового аеродрому Бельбек було збито українська ракета, а над Чорним морем – безпілотник. Він також повідомив, що аварійні конструкції будівлі штабу Чорноморського флоту демонтовано "контрольованим підривом" після руйнування його українськими ракетами. Пресслужба Сил спеціальних операцій стверджує, що внаслідок атаки штабу знищено 34 російські офіцери, зокрема, командувач Чорноморського флоту Соколов.

⭐ Голова комісії ООН із розслідування воєнних злочинів в Україні Мозе повідомив на засіданні Ради ООН із прав людини в Женеві, що російські військовослужбовці широко та систематично застосовували тортури на території України, яку вони контролюють. Росія заперечує ці звинувачення та не брала участі в слуханнях.

1-2) Тил

⭐ Кабмін передав 19 автомобільних пунктів пропуску на кордоні Агентству відновлення від Митної служби для їхньої реконструкції, модернізації та подальшої експлуатації. Ще 10 пунктів буде передано незабаром.

⭐ 7 енергоблоків АЕС працюють на максимальній потужності та віддають у мережу 6,4 ГВт. Енергоатом планує незабаром запустити після ремонту ще один блок. АЕС допомагають закрити "дірку" в енергобалансі через невиконання плану вироблення тепловою генерацією.

⭐ Міністерство енергетики стверджує, що потреби України вдалося повністю задовольнити власним виробництвом електроенергії, для балансування навантаження здійснюється імпорт зі Словаччини та експорт до Словаччини та Молдови. Знеструмлення на Одещині є наслідком російських атак дронами-камікадзе та ракетами.

⭐ Глава Нафтогазу Чернишов стверджує, що завдяки запуску нових свердловин потреби України в цьому опалювальному сезоні буде забезпечено газом власного видобутку.

⭐ Фонд держмайна повідомив, що за рік після поновлення "малої приватизації" (продажу збиткових малих держпідприємств) до бюджету надійшло понад 4 млрд грн. Їхні нові власники зобов'язалися також погасити заборгованість у розмірі 0,96 млрд грн перед працівниками та бюджетом, а також 0,68 млрд грн ПДВ.

⭐ Музей Голодомору повідомив, що за результатами переговорів між президентом Зеленським та канадським прем'єр-міністром Трюдо уряд Канади виділить кошти для добудови другої черги Музею. Зеленський у липні наклав вето на закон про виділення бюджетних коштів на це будівництво через вкрай заперечну реакцію суспільства.

⭐ Україна отримала кредит від Світового банку в розмірі €100 млн під гарантії уряду Великої Британії. Кошти буде скеровано на часткову компенсацію видатків бюджету на пенсійні виплати в липні.

⭐ Державний Ощадбанк за 8 міс. 2023 р збільшив чистий прибуток у 4 рази проти аналогічного періоду 2022 р – з 2,3 млрд грн до понад 9,4 млрд грн. На переконання низки економістів, левову частку цього прибутку отримано за допомоги "схеми" з депозитними сертифікатами НБУ.

⭐ У Варшаві в гібридному форматі розпочала роботу місія МВФ із 2 перегляду меморандуму про надання Україні кредиту за програмою розширеного фінансування (EFF).

2. Україна та світ

⭐ Президент Польщі Дуда підтримав передавання Україні старого військового обладнання після отримання нової техніки. Він заявив, що заява прем'єр-міністра Моравецького про відмову в постачанні Україні військової техніки стосується саме нових озброєнь, а не тих, чий термін придатності вже сплив. Він закликав політиків обох країн "контролювати свої емоції", оскільки всі мають пам'ятати, що якщо Україна та Польща розійдуться, що вигодонабувачем буде Росія, а наслідки подібного кроку будуть трагічними.

Держдепартамент США оголосив про надання Польщі кредиту в розмірі $2 млрд на модернізацію збройних сил.

⭐ Прессекретар МЗС Ніколенко спростував твердження брюссельської кореспондентки польської громадської телекомпанії TVP Чосіч, що Німеччина та Франція нібито пообіцяли українській владі швидкий вступ до ЄС в обмін на допомогу в поваленні польського уряду. Він наголосив, що Україна подібних пропозицій не отримувала, не планує втручатися у внутрішні справи

Польщі, високо цінує її підтримку у відбитті російської агресії та в набутті членства в ЄС та НАТО.

Президент Зеленський скликав нараду з урядовцями та чиновниками свого Офісу щодо експорту зерна. Він заявив, що Україна поступово прибирає емоції із цієї теми та конструктивно працює із сусідами.

Директор Варшавського Військово-медичного інституту Гелерак повідомив, що Україна та Польща планують упродовж кількох років створити військово-медичний хаб, у якому польські лікарі допомогатимуть лікувати українських військовослужбовців, навчати український медперсонал, а також переймати досвід України.

Єврокомісар із транспорту Велян повідомила, що з 26 вересня Україна та Молдова зможуть узяти участь у конкурсі на отримання фінансування інфраструктурних проєктів за програмою "Фонду об'єднання Європи". Країни можуть звернутися за фінансуванням самостійно, без консультацій із країнами ЄС. Одним із проєктів може стати інтеграція Укрзалізниці до європейської системи залізничних перевезень.

Представник Держдепартаменту США Міллер повідомив, що затримка з ухваленням нового бюджету країни може вплинути на темпи постачання воєнної допомоги Україні.

Конференція учасників Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) подовжила ще на 4 роки повноваження чинного директора Гроссі.

Міністр закордонних справ Австрії Шалленберг повідомив про збільшення фінансування місії МАГАТЕ в Україні ще на €1 млн для "запобігання ядерним інцидентам".

Зі слів міністра енергетики Галущенка, майбутнє світової атомної енергетики вирішується саме зараз в Україні. Він наголосив, що дії РФ щодо ядерних об'єктів загрожують ядерною катастрофою та руйнують досягнення цивілізації. Глущенко повідомив, що внаслідок обстрілів Запорізьку АЕС кілька разів було знеструмлено, а влада України власним коштом закуповувала дизпаливо для резервних дизель-генераторів і доставляла його на станцію через лінію фронту, щоби запобігти ядерній аварії.

Федеральний уряд Німеччини у 2024 р планує скоротити допомогу землям для покриття витрат на приймання, підтримання та інтеграцію біженців, українських тощо, до €1,7 млрд з €3,75 млрд у 2023 р.

⭐ Міністр закордонних справ Австралії Вонг повідомила про подовження чинності мит на товари, що імпортуються з РФ та Білорусі, ще на два роки – до жовтня 2025 р.

⭐ США запровадили санкції проти 5 російських компаній, які постачають продукцію для виробництва літаків та безпілотників, зокрема, проти найбільшого виробника титану та виробів із нього – "ВСМПО-АВІСМА". Також запроваджено санкції проти 23 компаній із Фінляндії, Німеччини, Китаю, ОАЕ, Оману та Пакистану, які допомагають Росії в ухиленні від санкцій.

⭐ У проєкті федерального бюджету на 2024 рік російська Держдума відмовилася від щорічної індексації окладів держслужбовців через нестачу коштів. Водночас зарплати "бюджетних" працівників буде проіндексовано на розмір прогнозної інфляції на 2024 р – на 4,5 %, а зарплати працівників сфер галузей здоров'я, культури, науки та соцзабезпечення буде збільшено майже на 10 % вже з 1 січня.

⭐ Аналітична компанія Rochan Consulting проаналізувала результати російських військових навчань "Океанський щит-2023", які відбулися з 2 до 18 серпня в Балтійському та Північному морях. Аналітики дійшли висновку, що Балтійський флот РФ не має ресурсів, достатніх для проведення масштабних наступальних десантних операцій, насамперед через втрати особового складу та кораблів у війні в Україні.

⭐ За інформацією Пентагону, ПВК "Вагнер" зберігає значну присутність у країнах Африки, навіть після смерті її власника, російського олігарха Пригожина.

⭐ Прем'єр-міністр Угорщини Орбан заявив, що його уряд не підтримуватиме членство України в НАТО і ЄС, поки українська влада не відновить права угорців Закарпаття і "не припинить знущання з угорських шкіл".

⭐ Держсекретар США Блінкен переконаний, що поглиблення співпраці Північної Кореї (КНДР) та Росії посилює загрози безпеці для східноазіатського регіону, оскільки в обмін на озброєння та боєприпаси північнокорейський лідер Кім має намір отримати від Росії технології розвитку своєї ракетної програми.

⭐ Російське агентство "РІА–Новини" повідомило, що МЗС РФ прагне отримати від влади США дозвіл на участь президента Путіна в саміті Азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС).

⭐ МВС Росії оголосило в розшук голову Міжнародного кримінального суду Гофманського, його заступника Каррансу та суддю Шмітта. Два місяці тому в розшук було оголошено суддів Акане, Айтала й Годінес, а також прокурора Хан, які видали ордер на арешт президента Путіна та уповноваженої з прав дитини Львової-Бєлової.

⭐ Президент Білорусі Лукашенко видав указ про заборону ввезення до країни, зберігання, продажу та виробництва цивільних безпілотників. На облік буде поставлено всі цивільні БПЛА, а на їхнє застосування користувачі мусять отримувати ліцензію.

⭐ У Нагірному Карабаху стався сильний вибух на АЗС. У цей момент на заправці перебували багато автомобілів та автобусів із людьми, які намагалися виїхати з регіону. Підтверджено загибель 20 осіб, 290 людей дістали поранення та опіки, досі багато людей вважаються зниклими безвісти – вони могли згоріти на пожежі.

Через військову поразку в Нагірному Карабасі й "кинуте напризволяще" вірменське населення "республіки" в столиці Вірменії Єревані відбуваються численні антиурядові акції. Поліція затримала майже 170 їхніх учасників, які блокували вулиці та погрожували "паралізувати країну".

Президент США Байден написав листа прем'єр-міністру Вірменії Пашиняну, у якому запевнив у підтримці країни його адміністрацією.

МЗС Росії вважає неприйнятними заяви Пашиняна щодо "неефективності структур безпеки" [ОДКБ] й висловлює занепокоєння щодо "системних антиросійських тенденцій" у Вірменії. МЗС РФ звинувачує Пашиняна в перекладанні провини за провали в політиці на Росію, що ставить під сумнів тривалі зв'язки між двома країнами й робить Вірменію "заручником геополітичних ігор Заходу".

⭐ Наслідний принц Саудівської Аравії Мухаммед заявив, що країна може швидко отримати ядерну бомбу в разі, якщо її Іран втілить у життя свою ядерну програму.

3. Тренди

⭐ Чиновники Міністерства економіки стверджують, що заплановане регулювання [підвищення] мінімальних роздрібних та гуртових цін на алкоголь нібито "суттєво не вплине" на споживачів, оскільки ціни все ще будуть меншими, ніж у магазинах. Привертає увагу, що цю фіскальну ініціативу активно просуває голова парламентського комітету з фінансів,

податкової та митної політики Гетманцев. З його слів, підвищення мінімальних роздрібних цін нібито виключить можливість демпінгу та несплати податків та створить рівні умови для учасників ринку.

⭐ Члени Комітету монетарної політики Нацбанку здебільшого очікують на зниження облікової ставки регулятора наприкінці цього року до 18 %, а низка з них – навіть до 16–17 %.

⭐ За оцінкою Конфедерації роботодавців України, відновлення Каховської ГЕС та супутньої інфраструктури наразі неможливе через дефіцит кваліфікованих кадрів.

4. Корупція

⭐ США передали Офісу президента України, прем'єр-міністру Шмигалю та Координаційній платформі фінансових донорів України лист із переліком пріоритетних реформ та термінами їхньої імплементації "задля інтеграції країни до Європи". Представник Ради нацбезпеки Білого Дому Пайл повідомив, що ці реформи є умовою продовження постачання воєнної допомоги. Лист містить вимоги щодо посилення боротьби з корупцією, зміцнення антикорупційних органів, подальшого розвитку судової реформи, зокрема, реформи Вищого адмінсуду, посилення ролі Антимонопольного комітету. Пайл наголосив, що лист є попереднім робочим документом, а вимоги ще обговорюватимуться.

⭐ Київський апеляційний суд підтвердив запобіжний захід олігарху Коломойському у вигляді арешту з можливістю виходу під заставу в розмірі 3,89 млрд грн. Також залишено заставу в іншій справі на суму 0,51 млрд грн. Суд відхилив прохання колишнього міністра культури Ткаченка, телеведучих Мазур, Мосейчук та Горбунова, а також низки інших журналістів та громадських діячів про взяття Коломойського на поруки.

Коломойський заявив, що йому не повідомляли про позбавлення громадянства, а український паспорт у нього ніхто не вилучав. Тиждень тому суд не подовжив арешт активів Коломойського. Це дає його спільникам можливість вивести їх із-під удару.

⭐ Суддя Вищого антикорупційного суду Федоров ухвалив рішення про зняття електронного браслета стеження з колишнього голови Нафтогазу Коболєва та зменшення розміру застави з 229 до 107 млн грн. У 2018 р після виграшу в Стокгольмському арбітражі позову Нафтогазу до Газпрому Коболєв виписав собі премію в розмірі $7,9 млн (207 млн грн за курсом на той момент). Ці кошти він поклав на особистий рахунок в Ощадбанку, потім

конвертував у долари й відправив матері до США з формулюванням "допомога сім'ї".

⭐ Громадський рух "ЧЕСНО" повідомив, що за 2021 р електронні декларації добровільно подали 53 депутати Верховної Ради, а за 2022 – лише 38.

⭐ У Харкові затримано керівника благодійної організації, який за плату вносив до системи "Шлях" дані про військовозобов'язаних осіб, що дало їм можливість незаконно виїхати за кордон.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура виявила в начальника територіального центру комплектації та соцзахисту Дніпропетровщини майно, компанії та автомобілі, вартість яких у багато разів перевищує його офіційні доходи. Чиновник намагався їх приховати від правоохоронців, оформивши на свого батька.

⭐ За інформацією видання "Апостроф", Фонд держмайна практично відмовився від повернення до держвласності двох найбільших родовищ титанових руд, які контролює олігарх Фірташ. Ба більше, Фонд має намір виставити на продаж Об'єднану гірничо-хімічну компанію (ОГХК) без активів, які контролює Фірташ, що різко зменшує її вартість. Чиновники Фонду включили ОГХК у "велику приватизацію" разом із підприємствами, які розташовані на окупованій території або мають величезні борги. На думку низки економістів, це зроблено для того, щоб компанію купив "потрібний" покупець, яким може бути й Фірташ – через ланцюжок підставних офшорних фірм. Разом із кар'єрами, які він контролює, він стане власником майже всіх родовищ стратегічної сировини.

***

№ 2.101

Урядовий портал

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України

Промова Прем’єр-міністра України Дениса Шмигаля на засіданні Уряду

Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України, опубліковано 26 вересня 2023 року

Шановні колеги, шановні українці!

Розпочинаємо чергове засідання Уряду.

У червні минулого 2022 року ми отримали статус ***кандидата на членство в Євросоюзі*** та ***7 рекомендацій Єврокомісії щодо реформ***, які треба зробити для наступного кроку на шляху вступу до ЄС.

Сьогодні ми ухвалюємо ***Державну цільову програму «Єдність у розмаїтті»***. Її мета — створення умов для реалізації прав і можливостей національних меншин та корінних народів.

Після затвердження цієї програми можемо говорити, що на урядовому рівні **ми повністю завершили виконання семи рекомендацій Єврокомісії**.

Що загалом нам вдалося зробити за цей час?

Я зараз коротко пройдуся по ключових пунктах, а далі Віце-прем'єр-міністр Ольга Стефанішина представить детальний звіт щодо виконаної роботи.

1 — Перше — стартувала реформа Конституційного суду. Працюємо в постійних консультаціях із Венеційською комісією.

2 — Друге — перезавантажена Вища рада правосуддя та Вища кваліфікаційна комісія суддів.

3 — Третє — посилюється інституційна спроможність та незалежність антикорупційних органів. Один з останніх прикладів — це урядовий законопроект про підвищення незалежності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

За останній час було обрано нових керівників НАБУ та САП на відкритих конкурсах. Група держав проти корупції (GRECO) відзначила суттєвий прогрес України в питаннях запобігання корупції.

4 — Четверте — Уряд напрацював нормативно-правову базу по боротьбі з відмиванням грошей у межах стандартів FATF.

5 — П'яте — виконали рекомендації Венеційської комісії щодо імплементації антиолігархічного закону.

6 — Шосте — запрацювало законодавство про медіа та рекламу.

7 — Сьоме — на виконання нового закону про національні меншини розроблені необхідні підзаконні акти.

ЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВСТУПУ В ЄС УКРАЇНА МАЄ ВИКОНАТИ У ЛИСТОПАДІ
РЕФОРМА КСУ
Ухвалити та впровадити законодавство щодо процедури відбору суддів
СУДОВА РЕФОРМА
Завершити перевірку доброчесності кандидатів у члени Вищої ради юстиції та відбір кандидатів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України
АНТИКОРУПЦІЯ
забезпечити належну динаміку судових справ та винесених вироків;
призначити директора НАБУ
БОРОТЬБА З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ
Забезпечити відповідність законодавства стандартам Групи з фінансових заходів та ухвалити стратегічний план реформування правоохоронного сектору
АНТИОЛІГАРХІЧНИЙ ЗАКОН
Запровадити антиолігархічний закон з урахуванням висновку Венеціанської комісії
АУДІОВІЗУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО
Ухвалити закон про ЗМІ, який узгоджує законодавство України з Директивою ЄС про аудіовізуальні медіапослуги та надає повноваження незалежному медіа-регулятору
ЗАКОНОДАВСТВО ПРО НАЦМЕНШИНИ
Завершити реформу законодавства відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії
Інфографіку створено за даними Представництва Європейського Союзу в Україні станом на 29 вересня 2022 року
СЛОВО і ДІЛО

Крім того,

— *Уряд провів так званий «селф-скринінг»*. Ми проаналізували 28 тисяч актів права ЄС на предмет їх імплементації в правове поле України.

— Щиро вдячний усім, хто **за такий короткий час провів цю колосальну роботу**.

— Але не зупиняємося. Попереду ще довгий і непростий шлях.

Очікуємо, що

1) — в жовтні 2023 Україна отримає позитивну оцінку в межах Звіту щодо Пакету Розширення Євросоюзу.

2) — А потім буде голосування Європейської ради, яке відкриє дорогу до *переговорів про вступ нашої країни до ЄС*.

Майбутнє України в Європі. І вже зараз Євросоюз допомагає нам вистояти та перемоги. Зокрема, вдячні європейським партнерам за черговий восьмий транш макрофінансової допомоги в розмірі 1,5 млрд євро.

***

Також

— ми щиро вдячні нашим партнерам з Європейської комісії за координацію в *питанні експорту української аграрної продукції*.

В умовах російської чорноморської блокади, під час майже щоденних атак на наші зерносховища й порти… **В умовах, коли забезпечення наших сил безпеки й оборони прямо залежить від наших доходів, нам потрібен аграрний експорт.**

1) — *Розмови* про те, що українське продовольство шкодить польським, словацьким чи угорським фермерам – це *спекуляції*.

2) — *Наше зерно суттєво не впливає на ціни* в сусідніх державах, тоді як наші аграрії перебувають у набагато гіршому й важчому становищі, ніж їхні західні колеги.

У нас немає і ніколи не було мети зашкодити фермерам сусідніх країн. Україна вдячна за все те, що роблять для нас партнери. За допомогу зброєю, за прийняття українських жінок, дітей, за гуманітарну та фінансову підтримку.

Щоб вирішити зернову кризу, Україна представила свій план, і Європейська комісія його підтримала.

— Це механізм верифікації та авторизації чотирьох видів аграрної продукції.

28 вересня буде наступна зустріч координаційної платформи з питань експорту і транзиту, де фіналізуємо ці пропозиції, щоб план почав діяти якнайшвидше.

— Чотири країни опрацювали український план, **висловили свої конструктивні зауваження і пропозиції та готові до обговорення.**

І лише одна держава — проти. На жаль…

— **У нас немає цьому ані логічного, ані економічного пояснення**.

Сьогодні підписуємо

— постанову про запровадження механізму верифікації та погодження 4-х груп українського аграрного експорту для п’яти сусідніх країн.

Вже готуємо до підписання такі документи з Румунією та Болгарією. **Ці країни не порушували торговельних правил Євросоюзу та Угоду про асоціацію і не вводили односторонні обмеження.** Дякую за це, Україна надзвичайно цінує відповідальне партнерство.

Вдячні всім сусідам, які відкриті до компромісу.

У свою чергу, **завжди готові йти на конструктивний діалог.**

Саме **на діалог, а не на політичні ігри**, де ставка надто висока – наша єдність і наша солідарність.

Тому вкотре закликаю

— бути єдиними в захисті наших спільних цінностей, у захисті нашого спільного майбутнього, у захисті нашого спільного європейського дому.

Інших варіантів просто не існує.

Для будь-якої європейської країни турбота про майбутні покоління має обов’язково переважити турботи про майбутні вибори.

Віримо в це. І разом працюємо на спільний результат — перемогу над агресором, безпеку, відновлення та розвиток.

Дякую за увагу! Слава Україні!

***

№ 2.102

Дайджест подій в Україні та навколо України від 26 вересня 2023

Головне

📌 А вам не цікаво, чому "влада" так боронить українських агробаронів і дає їм виводити кошти з країни? До речі, це наші гроші. Схема з сусідніми країнами була проста як труселя за гривню двадцять. І дуже ефективна. Спочатку зерно було куплено за безцінь у фермерів за готівку. Потім продано виробникам з країн східної Європи ЗАДЕШЕВО. А бариги ще й отримали повернення ПДВ. А коли місцеві фермери прийшли продавати власну продукцію, їм сказали – а "ми вже купили. НАБАГАТО ДЕШЕВШЕ". Цікаво? ото ж бо... А тепер спробуйте зрозуміти, хто здобув гешефт. Правильно, ті, хто зараз захищає агробаронів.

📌 Я не знайшов серед "гуманізованих" статтей ККУ покарання за корупцію. Але, будьте впевнені, воно там обов'язково з'явиться. Вже незабаром. Бо не сидіти ж чиновниками, правда?

📌 Коли ви чуєте муйню з марафонів, що "перемога вже ось-ось-ось", раджу іноді дивитися і на плани ворога. А вони планують воювати довго. До власної перемоги.

📌 Цікавий розділ про корупцію - раджу прочитати й роззявити очі.... "а чи так можна було..."?

Теми доби

🔥 Україна запропонувала процедуру верифікації агроекспорту до країн Східної Європи.

🔥 Зеленський підписав закони про "пробаційний" нагляд замість тюремного ув'язнення та про поновлення звітності партій.

🔥 Росія планує воювати в Україні до 2025 року.

🔥 МОЗ стверджує, що військовозобов'язані жінки зможуть вільно виїжджати з країни після 1 жовтня.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 27 вересня повідомив, що за добу на лінії фронту сталися 26 бойових зіткнень. ЗСУ відбили атаки в районі Торецька, Авдіївки, на околицях Донецька – у Мар'їнці та Новомихайлівці, а також на південний захід від Великої Новосілки – у Новодарівці. Українські війська ведуть успішні наступальні дії на південь від Бахмута, на околицях с. Роботине на Запоріжжі та вздовж траси Запоріжжя – Маріуполь. Упродовж доби лінія фронту майже не зрушила з місця. Російське командування перекидає додаткові резерви до Запорізької обл. та під Бахмут для гальмування українського наступу.

⭐ За інформацією Генштабу, впродовж доби російська армія завдала ударів артилерією та авіацією по понад 100 населених пунктах у прикордонних районах, на лінії фронту та в ближньому тилу. Осколками російського снаряда важко поранено мешканця прикордонного міста Вовчанськ на Харківщині, на Донеччині – поранено 1 людину, в Оріхові на Запоріжжі загинув пенсіонер, ще одного чоловіка поранено у с. Приморське. У Нікополі на Дніпропетровщині внаслідок російських обстрілів та атак дронами-камікадзе постраждали 2 особи. На Херсонщині осколками російських бомб, ракет та снарядів поранено та травмовано 12 людей.

Президент Зеленський скликав засідання Ставки верховного головнокомандувача. На ній обговорювалися ситуація на фронті, звіт зовнішньої розвідки про плани супротивника та виробництво озброєнь.

За інформацією голови Миколаївської обладміністрації Кіма, унаслідок удару дроном-камікадзе в одному з агропідприємств області згоріло зерно вартістю майже 8 млн грн. Ще одна ракета Х-59 впала на території міста.

Міністерство національної оборони Румунії засудило російські атаки дронами прикордонного району України в дельті Дунаю. Посол США в Україні Брінк заявила, що російські війська атакують порти, зерносховища та цивільне населення, намагаючись зупинити постачання українського продовольства. Завдяки діям співробітників Держприкордонслужби, на пункті пропуску "Орлівка" вдалося вивести з-під удару 2 пасажирські автобуси, один із них – з дітьми.

За твердженням заступника секретаря Ради безпеки РФ, колишнього президента Медведєва з початку року на контрактну службу до армії РФ було прийнято понад 325 тис. осіб. Міністр оборони Шойгу повідомив, що за планом міністерства війна з Україною триватиме до 2025 р., а мета спецоперації не змінилася. На лінії фронту на Луганщині з'явилися підрозділи щойно сформованої 25 загальновійськової армії. На півдні Донецької обл. окупанти будують залізничну гілку для перекидання військ та техніки безпосередньо з Таганрога та Ростова до Волновахи та Маріуполя, що дасть змогу скоротити залежність військ на лінії фронту від постачань мостом через Керченську протоку та Крим.

Міністерство оборони РФ стверджує, що командувач Чорноморського флоту Соколов залишився живим після українського ракетного удару по штабу флоту.

Губернатор Курської обл. РФ повідомив, що 7 прикордонних населених пунктів було знеструмлено внаслідок атаки українського безпілотника. У Московській обл. спалахнула пожежа в районі військового аеродрому "Чкаловський". Влада Ростовської обл. повідомила про збитий у Таганрозі український безпілотник. На заході Криму в районі Євпаторії сталася потужна пожежа на військовій базі, на якій розміщено радіолокаційну станцію далекого виявлення.

1-2) Тил

Президент Зеленський підписав закон про поновлення звітності політичних партій. Керівництво партій має впродовж 90 днів із моменту

набрання чинності законом подати звіти за всі попередні періоди, починаючи з моменту оголошення карантину.

⭐ Зеленський також підписав закон про заміну тюремного ув'язнення "пробаційним наглядом" за більш ніж 140 статтями Кримінального кодексу. Метою закону автори назвали гуманізацію та оптимізацію пенітенціарної системи. Серед "гуманізованих" статей – перешкоджання професійній діяльності журналістів, підроблення документів, публічні заклики до терактів, примус до вступу в статеві стосунки, крадіжка, грабіж, хуліганство та шахрайство, незаконне розведення маку та коноплі.

⭐ Глава Укренерго Кудрицький повідомив, що електропідстанції наразі мають кілька рівнів захисту, серед яких – засоби ППО та інженерні укріплення. Однак із його слів, цей опалювальний сезон буде досить складно пройти без імпорту електроенергії. Міністр оборони Умеров заявив, що Росія планує завдати взимку ударів по енергетичній інфраструктурі, проте Україна має намір відповідати. Він підкреслив, що ЗСУ потрібно більше зброї, яка змінить правила гри.

⭐ Міністерство охорони здоров'я стверджує, що з 1 жовтня змін у правилах виїзду за кордон військовозобов'язаних жінок із медичною освітою не буде, проте вони мають стати на військовий облік. Медичні навчальні заклади за 2 місяці до закінчення навчання подають списки випускників до центрів комплектації та соцзахисту.

⭐ На Полтавщині стався вибух на підземному магістральному газогоні. Держслужба з надзвичайних ситуацій повідомила, що вибух не загрожував населеним пунктам.

⭐ Український центр оцінювання якості освіти додав до Національного мультипредметного тесту (НМТ) 2024 р ще один обов'язковий предмет – історію України з XVI ст. дотепер. До предметів на вибір додано українську літературу та географію. До Верховної Ради внесено законопроєкт про регулювання проведення НМТ у 2024 р.

⭐ Приватбанк знизив комісію для SWIFT-переказів за кордон та в Україні. Для зарубіжних та внутрішніх переказів запроваджено єдиний тариф – 0,5 % від суми, але не менше як 5 гривень та не більш ніж $100 (у гривневому еквіваленті за курсом НБУ).

⭐ Мінфін на черговому аукціоні розмістив держоблігації лише на 2,62 млрд грн, навіть попри збільшення відсоткового доходу за ними. Тижнем раніше чиновники продали ОВДП на загальну суму 14,76 млрд грн в еквіваленті.

2. Україна та світ

⭐ На онлайн-зустрічі з міністрами країн "Вишеградської групи" міністр агрополітики Сольський презентував процедуру верифікації 4 агрокультур відповідно до рішень Єврокомісії. З його слів, трейдери мають подати заявку на експорт до цих країн і отримати ліцензію, після чого міністерство проінформує Єврокомісію та відповідну країну. Він повідомив, що уряд України вже ухвалив постанову про такий порядок і очікує на рішення партнерів. Міністри вимагали від України відкликати скарги на зернове ембарго, яку Україна подала до Світової організації торгівлі. Сольський не дав прямої відповіді на запитання, чи буде їх відкликано. Міністри також закликали Єврокомісію взяти під контроль "коридори солідарності", якими відбувається транзит українського зерна до третіх країн.

27 вересня відбудуться прямі переговори між міністрами сільського господарства Польщі та України щодо регулювання експорту агропродукції, а 28 вересня відбудеться спільне із Єврокомісією засідання для обговорення впровадження українських пропозицій.

Міністр закордонних справ ***Кулеба*** заявив, що українське керівництво не налаштоване на конфлікт із Польщею і прагне конструктивного діалогу.

Прем'єр-міністр ***Шмигаль*** стверджує, що українське зерно нібито суттєво не впливає на ціни в країнах Східної Європи, водночас українські агровиробники перебувають у набагато гіршому становищі, ніж їхні колеги з ЄС.

⭐ Спікер Військово-морських сил Плетенчук повідомив, що "тимчасовим коридором" із портів "великої Одеси" вийшли вже 7 суден, зокрема, 5 з них перебували в портах на момент вторгнення російських військ.

⭐ Президент Європарламенту Метсола підтримала реформи в ЄС, які мають розблокувати процедуру прийняття нових членів – насамперед України. Вона заявила, що очікує на початок переговорів про вступ України вже до Нового року. Прем'єр-міністр Шмигаль стверджує, що уряд нібито повністю виконав усі рекомендації Єврокомісії, які вона висунула умовою початку переговорів. Президент Зеленський провів переговори із головою Національної ради (парламенту) Австрії Соботкою. Їх основними темами було виконання Україною рекомендацій Єврокомісії, реалізація "формули миру" та залучення австрійського бізнесу до процесу відновлення України.

⭐ Міністр оборони Нідерландів Оллонгрен планує передавання винищувачів F-16 Україні на початку наступного року, після отримання новітніх американських винищувачів F-35. Норвегія та Данія також передадуть літаки після отримання F-35. Зі слів Оллонгрен, навчання українських пілотів триватиме 6–8 міс. Міністерство оборони Румунії оголосило про намір придбати в США 32 винищувачі F-35 із боєприпасами та тренажерами загальною вартістю $6,5 млрд.

⭐ Прессекретар Білого Дому Жан-П'єр повідомила, що адміністрація Байдена має намір співпрацювати з Конгресом для ухвалення нового пакету допомоги Україні. Вона стверджує, що в Конгресі є двопартійна більшість, яка підтримує Україну.

⭐ Болгарія передасть Україні несправні зенітні ракети комплексу С-300 та патрони до автоматів радянського зразка, які не потрібні армії країни.

⭐ Секретар РНБО Данилов стверджує, що Україна не застосовуватиме далекобійні ракети ATACMS по цілях на території Росії. Водночас із його слів, перенесення воєнних дій на російську територію є запорукою успішної оборони України, водночас ЗСУ не атакуватиме цивільне населення. Він повідомив, що після атаки на підприємство, що виготовляє ракети, Україна перенесла певну частку виробництв за кордон.

⭐ Польські ЗМІ повідомили, що ракета системи ППО С-300, яка впала в селі Пшеводув, була запущена з території України. Унаслідок вибуху загинули 2 чол. Прокуратура засекретила результати розслідування. Цього ж дня на територію Польщі прилетіла російська ракета Х-55, яка впала в ліс на заході країни. Низка експертів не виключають, що українську ракету була запущена для знищення російської, але вона не самоліквідувалася в повітрі через технічні неполадки.

⭐ Швейцарський парламент схвалив продаж Німеччини 25 списаних танків Leopard II без згоди на їхнє постачання Україні. Водночас це дасть

можливість Німеччині передати ЗСУ танки Бундесверу, замінивши їх швейцарськими після модернізації.

⭐ Турецький президент Ердоган заявив, що парламент ратифікує заявку Швеції на вступ до НАТО, якщо адміністрація президента США Байдена надасть дозвіл на постачання Туреччині 40 винищувачів F-16 та комплектів для модернізації 79 таких літаків, що стоять на озброєнні ВПС країни.

⭐ Норвезький уряд виділив ще 1 млрд крон (приблизно $90 млн) на гуманітарну допомогу українським внутрішнім переселенцям та вразливим верствам населення.

⭐ За 2 доби з Нагірного Карабаху до Вірменії прибули понад 28 тис. людей. Кількість жертв вибуху на заправці на виїзді з регіону, який стався 26 вересня, сягнула 68, 290 осіб – поранено та травмовано, вважаються безвісти зниклими – 109.

⭐ Грузія з 26 вересня заборонила експорт та реекспорт до Росії та Білорусі автомобілів із країн Євросоюзу відповідно до 11 пакету санкцій ЄС. З 1 серпня набула чинності заборона на експорт у ці країни автомобілів американського виробництва. "Сірі" схеми постачання автівок були однією з вагомих статей доходу грузинських компаній.

⭐ Глава МЗС Білорусі Алейник вважає неможливим участь країни у війні в Україні разом із Росією. Він уникнув відповіді на питання про надання Росії території для вторгнення в Україну та звинуватив українську владу в зриванні "мирних угод", які нібито було укладено в Білорусі в березні 2022 р.

⭐ Прессекретар російського президента Пєсков розкритикував "заперечення Молдовою всього російського" для вступу до ЄС і заявив, що саме Росія є "головною європейською цінністю".

⭐ Росія веде активну агітацію серед членів ООН для повернення до Ради ООН із прав людини, з якої її виключили у 2022 році через вторгнення в Україну. РФ обіцяє сприяти зміцненню діалогу в Раді та виступає проти її використання як "інструменту політичного тиску". Дипломати ООН повідомляють, що Росія пропонує малим країнам продовольчу та воєнну допомогу в обмін на підтримку. На виборах до Ради 10 жовтня Росія боротиметься за місце з Албанією та Болгарією.

⭐ Російські виробники скрапленого газу після восьмирічної перерви відновили регулярний експорт із кримського порту Керч. За інформацією моніторингової групи Чорноморського інституту стратегічних досліджень, Росія після запровадження західного ембарго лише наростила експорт нафти

та інших енергоресурсів танкерами, багато з яких ходять під прапорами країн ЄС або належать європейським власникам. За твердженням агентства "РІА–Новини", до ¾ перевезень російської нафти та нафтопродуктів здійснюється без західного страхування, що дає змогу обійти "цінову стелю", яку було встановлено країнами "Великої сімки".

⭐ Європейський союз футбольних федерацій UEFA допустив до змагань юнацькі команди Росії. Українська асоціація футболу (УАФ) засудила це рішення, вимагає не допускати до змагань команди з РФ та підтвердила, що українські спортсмени не гратимуть із ними. Також про відмову грати із російськими юніорськими збірними заявила Федерація футболу Великої Британії.

⭐ Віцепрезидент Єврокомісії Юрова назвала "тестом на стійкість суспільної думки до дезінформації" парламентські вибори в Словаччині, які відбудуться в неділю. З її слів, Росія вкладає мільйони євро в політичну рекламу підтримуваних нею партій. Вона також звинуватила соцмережу Twitter (X) у безконтрольному поширенні публікацій, які "містять брехню або дезінформацію".

⭐ Спікер нижньої палати парламенту Канади Рота подав у відставку внаслідок скандалу, який виник після запрошення на засідання 98-річного колишнього бійця дивізії СС "Галичина" Гуньки під час візиту президента Зеленського. Міністр закордонних справ Жолі назвала цей крок "абсолютно неприйнятним". Водночас проти Гунька не висунуто жодних звинувачень, він воював проти радянської армії в Україні та спокійно живе в Канаді.

3. Тренди

⭐ Спікер Держприкордонслужби Демченко заявив, що чоловіки призовного віку, які незаконно перетнули кордон, не зможуть уникнути відповідальності після повернення до країни. Подібна позиція влади призведе до того, що тисячі чоловіків, які б могли повернутися і працювати на відновлення країни, назавжди залишаться за кордоном. Щобільше, майже неможливо довести їхню провину, оскільки для цього потрібне очне проходження медкомісії.

⭐ Президент Зеленський призначив колишнього футболіста та тренера Шевченка своїм позаштатним радником. **Шевченко публічно підтримував колишнього президента Януковича й був членом партії СДПУ(о), а також брав участь у виборах у списках партії колишньої депутатки Королівської "Україна – Вперед".** У лютому 2022 р Шевченко засудив вторгнення РФ до України та став послом фандрайзингового проєкта UNITED24.

4. Корупція

⭐ Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду залишила під вартою колишнього голову Верховного суду Князєва, зменшивши йому розмір застави з 55 млн грн до 45 млн грн. На першому засіданні застава була встановлена у розмірі 75 млн грн. Князєва було затримано детективами НАБУ під час отриманні хабаря в розмірі $2,7 млн за винесення вердикту на користь компанії олігарха Жеваго в справі про право власності на 40 % акцій Полтавського гірничо-збагачувального комбінату. Політика зниження розміру застави топкорупціонерам суддями ВАКС упродовж кількох засідань уже стала "нормою".

⭐ За інформацією низки ЗМІ, майже третина депутатів Верховної Ради перебувають у процесі розлучення. Це пов'язано з вимогою Єврокомісії відновити чинність закону про "політично значущі особи" (politically exposed persons, PEP), щодо яких запроваджується довічний фінансовий моніторинг. Під тиском Заходу Верховна Рада 21 вересня ухвалила в першому читанні законопроєкт про поновлення моніторингу, тому депутати мають намір до моменту його прийняття за допомогою фіктивних розлучень переписати активи та кошти на подружжя й у такий спосіб вивести їх з-під контролю. Владна партія "Слуга народу" всіляко затягує ухвалення закону. Це підтвердив і голова фракції Арахамія. З його слів, для ухвалення законопроєкту в другому читанні бракує голосів. Депутат від президентської партії Гетманцев як інструмент затягування вносить альтернативні законопроєкти, в останньому з яких з'явився "реєстр PEP". У меморандумі зі МВФ про кредитування за програмою розширеного фінансування (EFF) закон фігурує як один із маяків із терміном виконання до кінця вересня. Також на його ухваленні наполягає Єврокомісія для відкриття переговорів про вступ України до ЄС.

⭐ **Три найбільші компанії, які чиновники залучали до проєктів "великого будівництва", у 2023 р знову здобули мільярдні контракти на відновлювальні роботи в регіонах України на пільгових умовах без тендерів. Це сталося внаслідок ухвалення Кабміном постанови № 1178, яка надає розпорядникам бюджетних коштів можливості для проведення закупівель без конкурсу за прямими договорами.**

***

№ 2.103

Роль личности в истории чрезвычайно высока

На фото – Рузвельт и Гопкинс

2023-09-27

Касьянов

Например, Ганна Маляр… Она ушла – и мы до сих пор не проиграли войну, а раньше некем было заменить… Или Резников… Кто ещё мог провести столь эффективную реформу в военном ведомстве, чтобы покупать яйца килограммами?.. А ведь логично – есть яйца маленькие, есть большие, и в желудке они весят по-разному, но предвзятые журналисты и неблагодарная общественность не оценили таланты бывшего руководителя Министерства обороны. Что ж, история рассудит.

Во время советско-финской войны 1939 года Красная Армия сломала стальные зубы о «линию ***Маннергейма***». Конечно, маршал Карл Густав Маннергейм её не строил, но он жёстко и последовательно выступал за укрепление обороны Финляндии и руководил финской армией в годы войны. Если бы не Карл (Карл!), неизвестно, чем бы закончилась та история… В ш1934-м Госбанк Финляндии отказался выделять затребованные Маннергеймом деньги на оборону под предлогом того, что «война не предвидится» Парламент тоже был против, но маршал стоял на своём, и в итоге спас страну от советской оккупации.

Представляете себе Резникова на месте Манергейма?.. Я – нет. Маннергейм был высокий и красивый, а Резников с бородою и в очках. Это, конечно, ничего не значит: я и сам время от времени надеваю очки, и всё равно плохо вижу очевидные успехи нашего оборонного строительства, про которые часто говорят в Едином марафоне.

Почему мы не готовились к войне?.. Почему позволили врагу захватить Гостомель, почти окружить Киев, осадить Чернигов?.. Почему сдали юг и для чего держали Мариуполь?.. Почему не работает ленд-лиз?.. Где эффективная антипутинская коалиция?.. Кто несёт ответственность за коллапс оборонной промышленности?.. За популярные, но бессмысленные военно-политические решения?.. Почему во время войны меняют брусчатку и строят дороги?..

В 1940-м году, после бесславной капитуляции Франции, Британия под руководством Уинстона ***Черчилля*** практически в одиночестве продолжила борьбу с нацизмом.

Великая Британия была тогда ещё большой империей и обладала мощным флотом, но от этого было мало пользы, потому что немецкие подлодки блокировали поставки, а немецкие самолеты бомбили остров, на котором не хватало стали, вольфрама, меди для производства вооружений, не хватало еды, была введена карточная система (отменена только в 1954 году).

1. И что в такой ситуации сделал Черчилль?

Черчилль решительно покончил внутри страны с пораженческими настроениями. Он постоянно излучал уверенность в победе. Он мобилизовал общество и промышленность для победы в войне. Почти миллион британцев служил в гражданском корпусе противовоздушной обороны, миллионы британцев строили укрепления на берегу, миллионы работали на военных заводах.

Мало кто знает, но на осаждённом острове летом 1940-го года было произведено больше истребителей, чем в нацистской Германии и на авиационных заводах оккупированных Чехословакии и Франции. Это позволило англичанам выдержать всю ярость нацистского воздушного наступления на Британию и сорвать планы морской десантной операции Вермахта.

Черчилль добился поддержки Соединенных Штатов когда подавляющее большинство американцев были против участия Америки в ещё одой европейской войне, а Япония ещё не атаковала Перл-Харбор.

В августе 1941 была подписана Атлантическая хартия между Британией и США (потом к ней присоединились другие страны и даже Советский Союз).

Эта Хартия стала основой для ленд-лиза, прообразом будущих ООН и НАТО.

Первый пункт этого документа, кстати, фиксировал «отказ от территориальных и иных требований», и даже сталинская россия его подписала, а путинская – нарушила…

Черчилль возглавил борьбу против нацизма, стал флагом этой борьбы, создал инструментарий борьбы в форме антигитлеровской коалиции.

2. Но что я всё про Зеленского… давайте поговорим про Ермака

Был тогда у президента США Франклина ***Рузвельта*** верный помощник и надёжный советник Гарри ***Гопкинс***. Он работал с Рузвельтом ещё с двадцатых годов, когда тот был губернатором. Потом случилась Великая депрессия, потом Рузвельт стал президентом, а Гопкинс возглавил ***Администрацию по обеспечению работой*** (ВПА).

Под его руководством **были разработаны и реализованы крупнейшие в истории программы по борьбе с безработицей и бедностью**.

> Было создано 8 миллионов рабочих мест. Вчерашними безработными были построено 2500 госпиталей и больниц, 125 110 общественных зданий, 124 031 мостов, 1000 аэродромов, проложено и отремонтировано 1 047 823 километров дорог... Впечатляет?..

В начале 1941-го Гарри Гопкинс отправляется в Лондон с особенной миссией – оценить готовность и способность Британии защищаться, и подготовить условия – если Британия того стоит – для совместной борьбы. Гопкинс провёл на острове 6 недель, ежедневно встречаясь с Черчиллем и другими государственными лицами, военными, посещая воинские части и военные заводы.

Черчилль называл Гопкинса «необыкновенным человеком», сыгравшим большую, «а подчас и решающую роль во всем ходе войны». «Он умел быть очень неприятным и говорить жесткие и горькие слова. Опыт моей жизни учил и меня делать то же самое в случае необходимости...» - писать о нём Черчилль в мемуарах.

Именно Гопкинс стал одним из организаторов Атлантической конференции 1941-го года, закончившейся подписанием исторической «Атлантической хартии».

Потом он – тяжело больной раком человек – летал в москву и стал архитектором американской помощи Советскому Союзу. Потом он определял вместе с президентами Великих держав послевоенное устройство мира на Тегеранской, Ялтинской и Потсдамской конференциях.

Таким был американский Ермак.

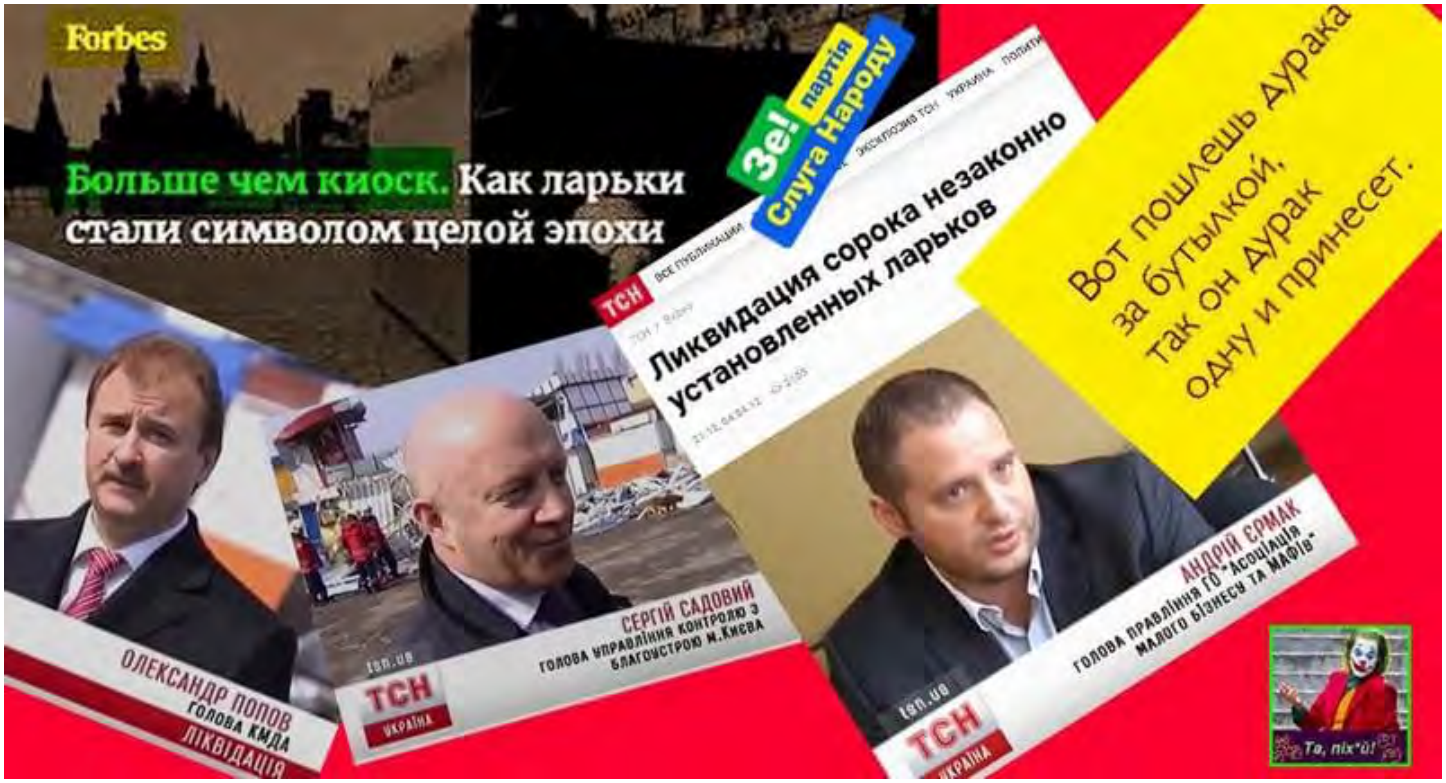

https://t.me/kasjanovcom

***

№ 2.104

2023-09

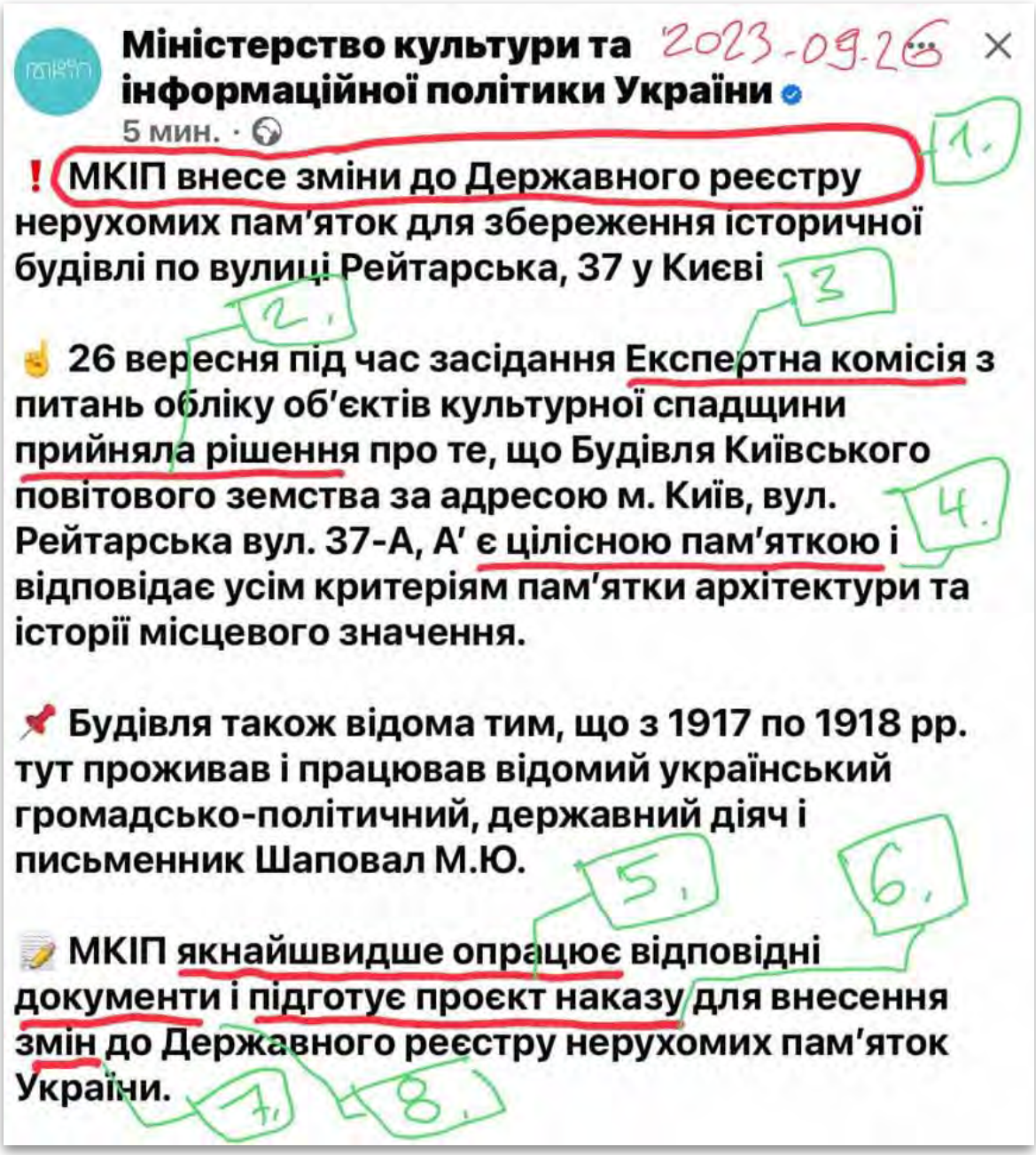
Міністерство культури та інформаційної політики України
2023-09-26
5 мин. ·
! МКІП внесе зміни до Державного реєстру нерухомих пам'яток для збереження історичної будівлі по вулиці Рейтарська, 37 у Києві
☝ 26 вересня під час засідання Експертна комісія з питань обліку об'єктів культурної спадщини прийняла рішення про те, що Будівля Київського повітового земства за адресою м. Київ, вул. Рейтарська вул. 37-А, А' є цілісною пам'яткою і відповідає усім критеріям пам'ятки архітектури та історії місцевого значення.
📌 Будівля також відома тим, що з 1917 по 1918 рр. тут проживав і працював відомий український громадсько-політичний, державний діяч і письменник Шаповал М.Ю.
📝 МКІП якнайшвидше опрацює відповідні документи і підготує проєкт наказу для внесення змін до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.
1.
2.
3
4.
5.
6.
7.
8.

Рис1

IV. Занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру

1. Для розгляду питання занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру Ініціатором подаються Мінкультури такі документи:

подання за формою, наведеною у додатку 3 до цього Порядку, засвідчене підписом керівника установи, організації, що виступає Ініціатором;

облікова документація.

2. Мінкультури здійснює перевірку поданих документів на їх комплектність та відповідність вимогам визначених цим Порядком. Подання документів, визначених пунктом 1 цього розділу, не в повному обсязі або невідповідність облікової документації вимогам, установленим розділом III цього Порядку, є підставою для повернення їх Ініціатору з обґрунтуванням підстав у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня їх надходження.

3. Якщо за результатами перевірки встановлено, що документи подані в повному обсязі та у відповідності до вимог розділу III цього Порядку, вони підлягають обов'язковому розгляду Експертною комісією у строк, що не перевищує 14 робочих днів.

4. За результатами розгляду поданих документів Експертною комісією оформлюється протокол, який містить:

висновок щодо відповідності (невідповідності) об'єкта культурної спадщини критеріям;

висновок щодо відповідності (невідповідності) заявленій категорії пам'яток;

обґрунтування прийнятого рішення, інші думки членів Експертної комісії (за наявності).

Протокол підписують усі члени Експертної комісії, що брали участь у її засіданні.

5. Якщо відомостей в поданих документах недостатньо для надання висновків, Експертна комісія рекомендує доопрацювати документи з врахуванням зауважень її членів, висловлених під час засідання.

6. Мінкультури у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня оформлення протоколу Експертної комісії та з врахуванням її рішень, здійснює одну з таких дій, про що повідомляє Ініціатора:

приймає рішення про занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру за категорією місцевого значення;

Рис2

***

№ 2.105

Дайджест подій в Україні та навколо України від 27 вересня 2023

Головне

📌 Оті "мопеди" – дуже дешеві балалайки, які можна клепати десятками чи навіть сотнями на день. Саме про це свідчить їхній склад - їх реально зібрано з гівна і дрючків. І контролювати постачання компонент для них майже неможливо, бо вони є повсюдно (у міксерах?). Тому треба виготовляти

подібні власні балалайки тисячами, а не сотнями, а також шукати механізми протидії

📌 Українські хуцпарі трохи пригальмували, але готові у будь-який момент поновити корупційні схеми з продажу збіжжя та іншої сільгоспродукції задля знищення продовольчого ринку сусідів.

📌 Дуже цікавий розділ "Тренди" - раджу прочитати.

📌 Ну й про корупцію, як завжди - особливо про підвищення тарифів від зеленої "міністерки" жолнович. Вони реально впевнені, що вже перемогли.

Теми доби

🔥 Росія майже щодня завдає ударів по Україні дронами-камікадзе.

🔥 Кабмін призначив 3 заступників міністра оборони.

🔥 Польща та Румунія позитивно оцінили пропозиції України щодо регулювання сільгоспекспорту.

🔥 Міністр соцполітики Жолнович заявила про готовність уряду до "лібералізації тарифів" на газ та електроенергію для населення.

🔥 На Київщині запущено єдиний телефонний номер "112" для звернень громадян у надзвичайних ситуаціях.

1. Війна

1-2) Фронт

🌟 Генеральний штаб у ранковому зведенні 28 вересня повідомив про 26 бойових зіткнень, що сталися впродовж доби на лінії фронту. Представник Генштабу Ковальчук повідомив, що ЗСУ відбили російські контратаки на Запоріжжі на околицях села Роботиного, а також на південний захід від Великої Новосілки – у районі села Рівнопіль. Також відбито 13 атак на околицях Донецька – у Мар'їнці, і на північ від міста – у Первомайському, а також на околиці Торецька – у Шумах. Російське командування намагається зупинити наступальні дії ЗСУ на околицях Бахмута. Українські війська відбили атаки в Григорівці, Андріївці та Кліщіївці та поступово відтісняють російські війська за залізничну гілку Горлівка – Бахмут. Спікер Східного угруповання військ Євлаш повідомив, що на лінії фронту знову з'явилися найманці ПВК "Вагнера", які повернулися з Білорусі та уклали контракти з

Міністерством оборони РФ, проте вони вже не несуть серйозної загрози, як раніше.

⭐ Внаслідок російських обстрілів загинув житель Донеччини, 5 осіб – дістали поранення. На Запоріжжі осколками ракети РСЗВ поранено мешканця с. Новояковлівка. На Херсонщині впродовж добу загинули 2 людини, 1 – поранено. Ще одна мешканка Антонівки дістала поранення вранці. У Херсоні російська артилерія ввечері завдала повторного удару по об'єкту, на якому рятувальники гасили пожежу, що виникла внаслідок попереднього артнальоту.

⭐ Росія в ніч на 28 вересня здійснила ще одну атаку України 44 безпілотниками типу Shahed. Українські підрозділи ППО знищили лише 34 із них. Кілька БПЛА вибухнули на Кіровоградщині.

Україна надіслала західним партнерам 47-сторінковий документ, у якому перелічено компоненти, що використовуються в дронах-камікадзе типу Shahed. У документі констатовано, що Іран адаптувався до санкцій та використовує доступні комерційні західні компоненти, постачання яких контролюється недостатньо або не контролюється взагалі. Іран також диверсифікував виробництво завдяки фабриці в Сирії, звідки БПЛА доставляються морем до Новоросійська. Іранські компоненти потрапляють на складання на російське підприємство в Татарстані Каспійським морем та літаками. Росія стирає маркування компонентів під час виробництва, щоб утруднити з'ясування їхнього походження.

Міністерство фінансів США оголосило про санкції проти 5 юридичних та 2 фізичних осіб з Ірану, Китаю, Туреччини та Об'єднаних Арабських Еміратів (ОАЕ), які беруть участь у схемах постачання компонентів для іранської програми виробництва ударних безпілотників.

За інформацією низки зарубіжних експертів, Іран та РФ у середині жовтня можуть укласти угоди про постачання російській армії іранських балістичних ракет Fateh-110 та Zolfaghar з радіусом ураження до 300 км. 18 жовтня спливає термін обмежень, які запроваджено Радою Безпеки ООН щодо ракетних технологій Ірану.

Російська авіація завдала з території РФ удару новітньою ракетою "повітря-земля" Грім-Е1 по прикордонному селу Кругляківка Куп'янського району Харківщини, на щастя, обійшлося без жертв. На околицях Миколаєва вибухнула балістична ракета.

⭐ Міністр енергетики Галущенко вважає, що Росія може готувати ядерну аварію після деокупації Запорізької АЕС. Тому, з його слів, вкрай важливо організувати міжнародну місію, яка перевірить ситуацію на об'єкті й переконається в безпеці запуску станції в експлуатацію.

⭐ У Ростові-на-Дону розпочався "суд" над українськими військовослужбовцями полку "Азов" – оборонцями Маріуполя. Слідчий комітет РФ інкримінує їм "насильницьке захоплення влади" в Україні та "участь у терористичній організації". Термін вироку за цими статтями – довічне ув'язнення. "Верховний суд ДНР" засудив мінометника полку "Азов" Варбанського до 22 років позбавлення волі "за обстріл школи під Маріуполем навесні 2022 р". "Верховний суд Криму" засудив до 15 та 16 років позбавлення волі 2 громадян України за звинуваченням у шпигунстві.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило про перехоплення українського безпілотника в небі над Брянською обл.

1-2) Тил

⭐ Кабмін призначив 3 заступників міністра оборони.

⭐ Прем'єр-міністр ***Шмигаль*** на форумі, присвяченому розмінуванню України, заявив, що на цей час 174 тис. км² території країни потребують очищення від мін та вибухових пристроїв. Він наголосив, що за оцінкою Світового банку, на фінансування цих робіт потрібно понад €37 млрд, а ситуація щодня гіршає через дії Росії.

Шмигаль перерахував кроки, які уряд планує зробити для розмінування територій:

> 1) — тестування нових технологій; збільшення виробництва обладнання для гуманітарного розмінування; 2) — створення конкурентного ринку розмінування: компенсацію витрат для компаній, які братимуть участь у процесі розмінування; 3) — залучення фахівців для навчання та зміцнення коаліції з розмінування з міжнародними партнерами.

⭐ Міністр соцполітики ***Жолнович*** повідомила, що Кабмін готовий до підвищення цін на газ та електроенергію у відповідь на рекомендації США щодо "лібералізації тарифів". З її слів, уряд планує підвищити тарифи на газ та електроенергію, захистивши субсидіями найбідніші верстви населення. Кабмін ухвалив постанову про фіксацію цих тарифів до кінця опалювального сезону.

⭐ Укрнафта та Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА) підписали договір про управління мережею АЗК Glusco. Держава має одержати 85 % чистого прибутку від управління активом, гарантований щомісячний платіж мусить бути не менший ні« 5 млн грн.

⭐ Уряд доручив Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ) з 2 жовтня контролювати дотримання норм законодавства щодо рекламування азартних ігор.

2. Україна та світ

⭐ Прем'єр-міністр Румунії Чолаку повідомив, що під час спілкування з українськими чиновниками було знайдено "найкращі рішення" проблеми українського зернового експорту у вигляді його ліцензування замість заборони. Він сподівається підписати угоду про це в Києві в жовтні на спільному засіданні урядів. Чолаку повідомив, що українська влада погодилася відмовитися від терміну "молдавська мова".

Після обговорення з міністром ***Сольським*** міністр сільського господарства Польщі Телус повідомив, що переговори з Україною "рухаються в правильному напрямі".

Польський міністр закликав Україну відкликати скаргу до Світової організації торгівлі (СОТ). Телус також повідомив, що переговори з Литвою щодо транзиту українського зерна до порту Клайпеда дійшли фінальної стадії. Ветеринарний та фітоконтроль має взяти на себе Литва. Польський міністр запропонував використати подібну саму схему для транзиту українського зерна до портів Німеччини. Прем'єр-міністр Моравецький у передвиборному виступі перед фермерами натякнув на можливість розширення обмежень щодо імпорту українських сільгосппродуктів.

Заступник міністра економіки, торговий представник України Качка заявив, що уряд відкличе позови до СОТ у разі отримання від партнерів гарантій відмови від подальших обмежень на експорт українського зерна. З його слів, основним завданням наразі є запуск механізму погодження та верифікації експорту зерна.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, уряд Єгипту веде переговори з Росією щодо закупівлі 1 млн т пшениці. До вторгнення Росії Єгипет був найбільшим покупцем українського збіжжя.

⭐ Новий міністр оборони Великобританії Шаппс відвідав Київ, де зустрівся із президентом Зеленським. Міністр заявив, що Україна залишається "на вістрі уваги" британського уряду й пообіцяв посилити українську протиповітряну оборону.

⭐ Литва передала ВМС України комплекти радіолокаційного обладнання для спостереження за морською акваторією.

⭐ Парламент Болгарії затвердив передавання Україні ракет до комплексів ППО С-300, які потребують ремонту й будуть відновлені на українських підприємствах.

⭐ Посол США при НАТО Сміт заявила, що країна збільшить виробництво боєприпасів для ЗСУ та членів Альянсу, які передають озброєння Україні. Посол України при НАТО Галібаренко повідомила, що на зустрічі представників країн Заходу щодо збільшення виробництва боєприпасів, пролунали "обнадійливі цифри". Це стосується насамперед виробництва снарядів калібру 155 мм.

⭐ Лідер республіканської меншості в Сенаті Макконнелл пояснив, що США підтримують Україну у війні з Росією, оскільки ці кроки спрямовані на протидію розширенню російського впливу. Макконнелл підкреслив, що США не відправляють своїх військовослужбовців на поле бою, а лише надають ЗСУ зброю, і це дає можливість арміям НАТО оновити застарілі озброєння.

⭐ Спецпредставник США з відновлення України Пріцкер в інтерв'ю агентству Reuters заявила, що американські компанії можуть інвестувати в Україну за умови проведення українською владою реформ, а також підзвітності та прозорості використання наданих партнерами коштів. Вона вважає, що російські активи, які було заморожено країнами Заходу після вторгнення в Україну, мають бути скеровані на повоєнну відбудову країни. З її слів, команда американських юристів працює в цьому напрямі. Чиновники ЄС досі сумніваються в законності подібного кроку та попереджають про можливі негативні наслідки.

⭐ МЗС України вважає, що Росія не може повернутися до Ради ООН із прав людини, доки не буде притягнута до відповідальності за злочини проти України – як воєнні, так і злочини проти людяності. Прессекретар МЗС Ніколенко наголосив, що Росію має бути виключено зі списку претендентів на місце в Раді.

⭐ Криптобіржа Binance продає свій бізнес біржі CommEX. Binance не матиме доходу від продажу криптоактивів і позбавлена можливості викупити свою частку в майбутньому.

⭐ Президент Литви Науседа під час візиту до країни грузинської президентки Зурабішвілі заявив їй, що на шляху до ЄС Грузія мусить приєднатися до санкцій ЄС проти Росії та зосередиться на реформах на підтримку європейських цінностей.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, Міністерство юстиції США ініціювало розслідування щодо банку Credit Suisse Group та банківської групи UBS Group AG, яка його поглинула, за підозрою в сприянні їхнім російським клієнтам в ухиленні від санкцій.

⭐ Північна Корея закріпила в Конституції політику щодо ядерної зброї. Лідер КНДР Кім пообіцяв прискорити його виробництво "для стримування провокацій США". Рік тому Північна Корея законодавчо дозволила використати превентивні ядерні удари "для захисту суверенітету". Представник Держдепартаменту США Міллер заявив, що переговори про постачання Росії північнокорейської зброї та боєприпасів мають розвиток, а КНДР планує отримати російські ракетні технології. Ці кроки Росія робить, порушуючи резолюцію Ради Безпеки ООН щодо Північної Кореї, за яку сама ж голосувала.

⭐ Англія, Польща, Латвія, Швеція та Україна мають намір бойкотувати змагання футболістів-юніорів після допуску до участі в них російських команд Європейською футбольною асоціацією УЄФА.

⭐ "Президент" Нагірного Карабаху Шахраманян видав "указ" про припинення існування "республіки" з 1 січня 2024 р та розпуск усіх "органів влади". Влада Азербайджану затримала на адмінкордоні регіону колишнього главу сепаратистського уряду мільярдера Варданяна. Уряд Вірменії оголосив, що докладе всіх можливих зусиль для повернення Варданяна до країни й сподівається на підтримку Росії.

Прессекретар МЗС РФ Захарова звинуватила США та ЄС у тиску на Вірменію для її виходу з Організації Договору про колективну безпеку (ОДКБ), нарощування співробітництва з НАТО, а також підписання мирного договору з Азербайджаном без урахування інтересів вірмен Нагірного Карабаху.

⭐ Кількість російських туристів у турецькому курортному регіоні Анталія у 2023 р зросла на третину й сягнула 2,38 млн осіб. На другому місці за кількістю – Німеччина з 2,11 млн туристів.

3. Київ

⭐ У Голосіївському районі, на території КП "Лісопаркове господарство "Конча-Заспа" зафіксовано спалах африканської чумки свиней. Влада встановила в районі карантин із двома зонами захисту на відстані 3 та 10 км від місця зараження.

⭐ Глава МВС Клименко повідомив, що з 27 вересня в Києві та області повноцінно запрацювала єдина лінія "112" для звернень громадян у

надзвичайних ситуаціях – у разі пожежі, нападу, витоку газу, а також для виклику швидкої допомоги.

4. Тренди

⭐ Голова парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцев повідомив, що перед поверненням з 1 жовтня довоєнного оподаткування, перевірок та штрафів підприємці встановили 447 тис. фіскальних реєстраторів розрахункових операцій (РРО), програмних тощо. Податкова служба повідомила, що суми штрафів для підприємців за продаж товарів та послуг без реєстраторів буде знижено зі 100–150 % до 25–50 % від вартості товарів.

⭐ Заступник голови Офісу президента ***Шурма*** вважає корисним "легку контрольовану" девальвацію гривні, яка, на його думку, буде корисною для експортерів. Він наголосив, що це є його особистою думкою, а не офіційною позицією державних органів.

⭐ Бюро економічної безпеки повідомило, що дочірня українська компанія сервісу таксі Uber ухилилася від сплати податків на суму приблизно 40 млн грн через зарахування коштів на рахунки "транзитної" фірми та подальшого переведення їх у готівку через фізосіб-підприємців.

⭐ Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) підтвердив прогноз зростання української економіки на 2023 рік у розмірі 1 %, після зниження на 29,1 % минулого року, попри покращення прогнозу більшістю українських та міжнародних аналітиків. ЄБРР прогнозує зростання української економіки до 3 % у 2024 році. Попри падіння ВВП України на 10,5 % в I кв. 2023 року, зовнішні фінансові вливання наразі є більшими, ніж у 2022, а програма МВФ підтримуватиме макроекономічну стабільність. Це дало змогу збільшити валютні резерви та знизити інфляцію, а також надає Нацбанку можливість пом'якшення та поступового скасування валютних обмежень, які було запроваджено після повномасштабного вторгнення РФ.

⭐ Фонд держмайна просуває ідею створення Українського суверенного фонду (УСФ), який об'єднає 76–77 ключових стратегічних компаній та стане єдиним оператором державної власності. Фактично чиновники мають намір створити аналог Норвезького пенсійного фонду, який управляє 74 державними компаніями. Фонд готує законопроєкт для залишення в державній власності лише 107 компаній, які не можуть бути приватизовані, і мають бути передані в управління УСФ, із 1 600, що досі належать державі. За твердженням чиновників Фонду, цей **крок спрямований на зменшення корупції та залучення інвестицій.**

⭐ Міністр енергетики Галущенко на зустрічі з колегою зі США Гренхолм заявив, що очікує на посилення інтенсивності російських атак на українську енергетичну інфраструктуру. НБУ прогнозує, що дефіцит електроенергії в IV кв. 2023 р не перевищить 5 %, з яких 1,5–2,0 % буде покрито завдяки імпорту.

⭐ Заступник міністра закордонних справ Польщі Мулярчик назвав "ганьбою" вшанування канадським парламентом 98-річного ветерана дивізії СС "Галичина" Гуньки під час візиту до країни президента Зеленського. Мулярчик дорікнув канадським політикам у незнанні правди про Другу світову війну. Міністр освіти Польщі Чарнек заявив, що він "вжив заходів" для екстрадиції Гуньки до країни, попри те, що правоохоронні органи країни не мають інформації про злочини українця проти поляків єврейського походження.

Прем'єр-міністр Канади Трюдо попросив вибачення за запрошення ветерана й висловив "глибокий жаль" через те, що він разом з іншими членами парламенту аплодував йому, стоячи. Треба наголосити, що президент Зеленський також аплодував Гуньці.

5. Корупція

⭐ Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду залишила бізнесмена ***Кауфмана*** під вартою з правом виходу під заставу 268 млн грн у справі із заволодіння майном міжнародного аеропорту "Одеса" та присвоєння 2,5 млрд прибутків від його експлуатації.

⭐ Глава Укренерго Кудрицький повідомив, що об'єкти генерації, які розташовані на окупованій території та не під'єднані до енергосистеми України, не можуть одержувати виплати за "зеленим тарифом".

Саме за цією "схемою" одержали з бюджету 320 млн грн компанії, які належать братові заступника голови Офісу президента *Шурми*.

***

№ 2.106

Схоже, на півдні в ЗСУ таки й справді значні успіхи, бо Том Купер, який завше сумнівається, до кінця звіту стає майже ейфоричним:

«ЗСУ системно, масштабно й сплановано нищать російські збройні сили. ... І коли росіяни привозять ще більше військ – то знищують і їх. Великими партіями».

Він радить набратися терпіння, бо найскладніша частина боротьби на південному напрямку вже позаду. Наступ на півдні триває успішно.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-26-september-2023-the?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137398109&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 26 вересня близько 10:00 за Києвом]

Том Купер

Війна в Україні, 26 вересня 2023 року. Правильні штуки... емм... показники

Доброго ранку всім!

Перечитавши мільярд звітів із фронтів півдня Запорізької області за минулі кілька днів (а то й тижнів), і трохи проаналізувавши...

можу стверджувати таке:

1) **такими темпами, як вишестоящі органи в москві зганяють своїх вдв-шників під Роботине-Вербове-Новопрокопівку, у них скоро не залишиться десантників узагалі** — і то ще до початку дощів (це, до речі, для українців непогана новина);

2) друга непогана новина — не гірша: **такими темпами, як вишестоящі органи в москві втрачають системи ППО і РЕБ, танки й артилерійські установки...** ну... про це далі.

Як я вже казав, 24-27 серпня російську 58-му ЗВА так гарнесенько пошматували, що її поразка і, відповідно, **український прорив між Роботиним і Вербовим стали неминучими.**

1) — **У відповідь вишестоящі органи перекинули туди чотири дивізії ВДВ — стратегічний резерв ВСрф, «найкращі» ще до війни (а тим більше після її початку) російські з'єднання, війська, які завжди розгортали першими і для виконання найскладніших завдань... останню надію пудінга — та як хочете називайте їх.**

І от цих вдв-шників послали на південь Запорізької області. Думаю, щоб виправити там ситуацію, а може, щоб забезпечити пудінга відосиками і фоточками, які ілюстрували б «гарні новини». І вишестоящі не просто поставили цих солдатів тримати оборонні лінії, поповнювати поріділі ряди знищеної 58-мої ЗВА.

Ні,

2) — **ВДВ кинули у велику контратаку**.

Ідея була, очевидно, в тому (принаймні так мені здається), щоб оточити «виступ» українських військ, який утворився внаслідок просування ЗСУ між Роботиним і Вербовим, напасти одночасно і зі східного, і з західного флангу, щоб

— розбити 4-5 бригад.

— Обірвати наступ українців, який «провалився» ще... коли там вишестоящі органи заявляли про його провал? 6 чи 7 червня?..

(Насправді, якщо добре подумати, росармія діяла навіть згідно з власною доктриною, адже, як не як, ВДВ — це штурмові війська. Найкращі для атак, але погані для захисту. Тому, в принципі, «логічно» було посилати їх у той район для великої контратаки).

Коротше кажучи:

— **не допомогло воно їм**.

Адже

— росіяни не тільки втратили більшість із 810-тої бригади морської піхоти, але й занапастили три полки ВДВ. Практично, цілу дивізію.

Вони зазнали таких важких втрат, що

— рештки двох (не одного) зі згаданих полків зламалися і втекли з поля бою.

Тільки уявіть:

— 118-та механізована бригада ЗСУ — підрозділ, якому сильно дісталося під час його першої атаки у цій операції, ще в серпні

— погнав десантників назад іще далі, за позиції, з яких починалася російська атака.

Це відбулося на схід від Роботиного і на північ від Вербового.

На захід від Роботиного 47-ма механізована бригада продовжує зачистку поля бою, але наразі вже на відстані приблизно 1 000 м від цього села (бій розпочався десь за 300 м на захід від Роботиного, тобто від того місця українці вже просунулися на 700 м… зважайте: 100 м у цій битві означає «кілька днів боїв»).

Джерела повідомляють, що 7-ма дивізія ВДВ втратила навіть більшість свого командування, а 234-го та 237-го полків (обидва з 76-тої дивізії ВДВ), де факто, вже не існує…

В цьому й полягає основна причина того, що за минулі кілька тижнів ЗСУ, здавалося б, на цьому напрямку майже не просувалися:

> **— українці зосереджено допомагали росіянам знекровлювати до решти їхні найкращі підрозділи.** (До речі, подейкують, що одна з українських бригад, задіяна у цих боях, втратила двох бійців пораненими та всього два броньовики).

…І як вишенька на тістечку, 22 вересня Повітряні Сили ЗСУ висадила в повітря важливу зустріч найвищого командування росіян, включно з командувачами 58-мої ЗВА, чорноморського флоту та ще кількома… Загалом 34 офіцери: командири російських сил у тимчасово окупованому Криму й тимчасово окупованих районах Херсонської і Запорізької областей — усі врізали дуба. Ще понад сотню поранено, багатьох критично… і це в Севастополі… де, як виявилося, повно українських партизанів чи принаймні інформаторів та прихильників…

Тож,

> **— тепер доблєсний ґєрасімов та його прихвостні опинилися там, де вже були майже місяць тому. Перед ними постає питання: і що тепер?**

Оскільки вже було задіяно навіть стратегічні резерви й українці пошматували їх навіть швидше, ніж 58-му загальновійськову армію, — безперечно, значно швидше, ніж я сподівався,

> — **резервів у них більше немає**.

Звичайно, вони назбирають іще трохи мобіків-дєсантніків, штром-зетівців і всякої всячини, щоб кинути на цей напрямок, але:

> — у росії вже не зоставалося кращих військ, ніж 7-ма і 76-та дивізії ВДВ, втрачені в цих боях.
>
> — І що далі на південь просуватимуться українці, то слабшими будуть польові фортифікації росіян…

Наголошу для певності: почасти це «логічно».

Зрештою,

> **— ЗСУ вже знесли «найважчі» випробування, ще в червні-липні та на початку серпня**.

А саме

> **— поєднання щільних мінних полів на 10 км. завглибшки та найкращих російських польових укріплень.**

Якщо порівнювати, то розбити дєсантніків, яких погнали в контратаку по відкритій місцевості, та ще й маючи — нарешті — вдосталь артилерійських снарядів (і то на дві повнокровні артилерійські бригади), було «доволі просто».

«Проте»,

> **— «минуло лише кілька днів», і українці вже зайшли до Новопрокопівки (знов), увійшли до Вербового (знов), а також їм лишається десь 100 метрів до зайняття Висоти 169.**

Крім того,

> **— якщо говорити про Новопрокопівку, то вони зайшли до північного сходу села, а це – вища його частина.**

Хлопці, безсумнівно, втомлені, й іноді в них купа поранених, проте: бойовий дух у них піднесений.

Тим, для кого ці «показники» можуть все ж видатися «недостатніми» (а я абсолютно щиро сподіваюся, що представники передових американських медіа прочитають те, що я напишу нижче, бо вони цього ніколи не розуміли і знов будуть некоректно мене цитувати), **пропоную також взяти до уваги от що.**

Судячи зі статистики, яку публікує офіційний Київ – і яку зібрав до купи один дядько з Німеччини, отут [https://twitter.com/Strien9/status/1706274741563081177?utm_source=substack&utm_medium=email] – у кожен з останніх чотирьох місяців ЗСУ знищували більше російської артилерії, ніж за всі 4 перших місяці цього року разом.

Ба навіть краще:

> 1) — судячи з того, що наразі відомо про відповідні зусилля українців, ЗСУ діяли в рамках добре скоординованої операції, яку провадили ретельно і з витримкою.

Операція ця включала, зокрема,

> 2) — значне «пригнічення» російських систем ППО ще у другій половині червня та особливо у липні, а тоді – коли системи ППО було придушено й необхідний шлях прокладено
>
> 3) – ЗСУ почали систематично нищити численні російські артилерійські бригади, а також артилерійські частини різних інших підрозділів.

Дійшло до того, що від серпня українці переключили фокус на вибивання артилерії, у вересні вже вели боротьбу із контратаками росіян та артилерією – та ще й мали змогу розпочати винищення ППО у Криму.

Результати – приголомшливі:

— українські БПЛА кружляють над полем бою, вишукуючи російську артилерію.

Навіть гелікоптери ПС ЗСУ можуть діяти там, де їх не бачили місяцями.

— Російські бази в Криму злітають на повітря, одна за одною;

— в районі Токмака – так само.

Ближче до лінії фронту росіяни зазнають таких втрат, а знос стволів такий сильний, що вони вже не встигають витрачати свої «запаси» снарядів, зокрема 152-го калібру. Навіть їхні темпи виробництва танків та витягнуті з консервації Т-72 і Т-80 вже не йдуть у порівняння із втратами.

Іншими словами, **все як книжка пише:**

— **«вичікувати й нищити»**.

Отож,

— **ЗСУ системно, масштабно й сплановано нищать російські збройні сили.**

Вони нищать російську протиповітряну оборону, системи РЕБ, артилерію, логістику, їхні танки та сотні військових.

Щоденно.

І коли росіяни привозять ще більше військ – то знищують і їх. Великими партіями.

Саме це, якщо хочете, і є єдиним нормальним «показником», за яким слід судити про поточний наступ.

І як я уже неодноразово пояснював, таке **повне знищення – єдиний «вихід» із цієї війни**.

Він не виглядає круто, не «сексі» й не дає швидкого ефекту. Але цей метод – дієвий.

От і все з цієї теми.

А тепер позакривали роти й наберімося терпіння (якщо вам рветься терпець – то наберімося ще дужче), і дайте вже хлопцям (та дівчатам) із ЗСУ довести цю історію до завершення – так, тоді й там, де вони вважатимуть за потрібне.

***

№ 2.107

Коротко: на півдні триває рішучий штурм російських позицій. Безпрецедентний.

Том Купер

Війна в Україні, 28 вересня. Штурм

[Опубліковано 28 вересня близько 10:45 за Києвом]

Сьогодні дуже короткий «звіт»...

Наразі, гадаю, вже не є «новиною» те, що

> **— за минулі 48 годин ЗСУ вивалили «апокаліптичні обсяги» артилерійського вогню на російські позиції на південному заході, півдні та південному сході від Роботиного, а також у районі Вербового.** Принаймні саме так деякі росіяни описують події та ситуацію на цій ділянці.

Справді, є підтвердження, що українці, з використанням широкого спектру озброєнь – від M142 та M270, БМ-21 і САУ Archer до зброї з меншим радіусом на кшталт 2С7, M109 Paladin, M777, Panzerhaubitze 2000, Caesar-ів,

установок Zuzana, – несамовито, у великих обсягах і стабільно поливають артилерійським вогнем цілі на ділянці від Новопрокопівки до Вербового, Очеретуватого, Токмака та Чернігівки.

Тож не дивно, що з'являються відео, на яких видно, як два українських снаряди влучають по двох сусідніх російських позиціях – практично одночасно, як от те відео, з якого я зробив цей скріншот («вершечок» другої детонації видно на кадрі внизу).

Росіяни намагаються бити у відповідь запалювальними снарядами та завдавати авіаударів, бо в їхньої артилерії був ще один поганий день… чи радше тиждень.

До речі, цікавинка з «того боку»: цю гармату Д-44 (точніше, «85-мм дивізійну гармату»), яку українці підбили десь зо два дні тому, виготовили ще в 1940-х роках:

… і це «красномовно свідчить» про… ну, про обсяги російських втрат в артилерії (про які вже йшлося раніше).

На інших відео видно український ОБТ «Челенджер 2», «Бредлі», «Мардери», «Страйкери» – «у русі»… Насправді, гадаю, вже ні для кого не новина (бо щонайменше 48 годин у соцмережах ширяться такі повідомлення), що на цій ділянці також з'явилися дві свіжі українські бригади:

1) 15-та бригада НГУ «Кара-Даг», а також
2) 71-ша єгерська бригада ЗСУ, оснащена БМП «Бредлі».

Також відомо, що останніми днями в тил підтягують інші підрозділи (це, я думаю, красномовно відповідає на питання щодо «браку резервів у ЗСУ»).

Не дивно, що з минулої ночі з'являються повідомлення… емм, їх усі можна звести до одного слова: **штурм**.

Не вдаватимуся в деталі: ще раз, маймо терпіння, чекаймо на новини… або якщо вам вже уривається терпець, то займіться тим, щоб ваша країна відправила Україні більше медобладнання, більше снарядів до мінометів, більше артилерійських снарядів, більше дронів, більше систем нічного бачення і більше важкого озброєння.

***

№ 2.108

Дайджест подій в Україні та навколо України від 28 вересня 2023

Головне

📌 Глисти у владі дуже сумують, що людей у країні залишилося вкрай мало. І це створює їм дискомфорт для гігантського крадівництва. А тут ще ЄС подовжив тимчасовий захист українських біженців до березня 2025 року...

📌 Я взагалі раджу ДУЖЕ уважно прочитати розділ "Тренди". Витратив на нього купу часу, щоби звести все для "картинки". А картина вийшла оливою...

📌 Назвати словами "лютий пиздець" те, що відбувається у міністерстві оборони – це не сказати геть нічого. Але дна немає – зелень і папірєднікі демонструють це безперервно.

📌 Тему про безпілотники теж треба читати уважно щоби розуміти розмір дупи, в яку ми вже увійшли.

Теми доби

🔥 Рада ЄС подовжила статус тимчасового захисту українських біженців до березня 2025 р.

🔥 Член Громадської ради при Міноборони Ярова стверджує, що роботу міністерства заблоковано після призначення нового міністра.

🔥 За інформацією Держміграційної служби, у країні залишилися лише 23,4 млн людей.

🔥 Прокуратура Польщі підтвердила, що в Пшеводуві вибухнула українська ракета ППО.

🔥 МАГАТЕ вимагає від Росії негайно передати Україні контроль над Запорізькою АЕС.

🔥 НБУ подовжив обмін монет та купюр до скасування режиму воєнного стану.

1. Війна

1-2) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 29 вересня повідомив про 21 бойове зіткнення, що сталися за добу на лінії фронту. Українські війська відбили атаку в Білогорівці на березі Сіверського Дінця на захід від Кремінної. У районі Бахмута встановилося нестійке затишшя, російські війська інтенсивно

мінують територію. ЗСУ відбили російські атаки на околицях Авдіївки, навколо Донецька – у Невельському, Мар'їнці та Новомихайлівці, а також на південь від Великої Новосілки – в Урожайному. За твердженням спікера Сил оборони напрямку "Таврія", українські війська досягли локального успіху в районі с. Вербового на південний схід від с. Роботиного на Запоріжжі.

Росія вже залучила до бойових дій стратегічні резерви – 18 та 25 загальновійськові армії – ще до завершення їхнього формування та бойового злагодження підрозділів. На думку низки експертів, 25-а армія займе позиції в районі Кремінної, замість 41-ї армії, яку російське командування планує перекинути до Запорізької обл. Президент РФ Путін доручив одному з польових командирів ПВК "Вагнера" Трошеву опікуватися формуванням "добровольчих підрозділів".

⭐ На Харківщині 2 чоловіки постраждали внаслідок підриву на міні трактора під час проведення польових робіт. За добу внаслідок російських обстрілів та бомбових ударів загинули 3 мешканці Донеччини, ще 6 – дістали поранень та травмовані. У Херсоні та області загинуло 3 жінки., поранено – 5 людей. Вранці російські війська ще раз обстріляли Херсон – поранено двох працівників комунального підприємства. Вночі завдано ракетного удару по інфраструктурному об'єкту на околицях Миколаєва. Міненерго повідомило, що в ніч на 28 вересня на півдні країни внаслідок ракетної атаки було пошкоджено теплоенергоцентраль.

⭐ Легіон "Свобода Росії" повідомив про черговий рейд на територію Білгородської обл.

Російське Міністерство оборони повідомило, що над Курською обл. нібито було збито 10 українських безпілотників, і ще 1 – над Калузькою обл. У Курській обл. внаслідок вибуху дрона пошкоджено електропідстанцію, знеструмлено 5 населених пунктів.

Після ракетної атаки штабу Чорноморського флоту РФ окупаційна влада Севастополя виїхала з будівлі "адміністрації". Пресофіцер Пентагону Сінгх заявила, що американська влада поки не може підтвердити або спростувати інформацію про знищення командувача Чорноморського флоту Соколова.

⭐ За інформацією Міненерго, генеральна конференція Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) ухвалила резолюцію про негайне повернення Запорізької АЕС під контроль України та виведення з території об'єкта неавторизованого персоналу та російських військовослужбовців. Україна увійшла до складу Керівної ради МАГАТЕ на 2023–2025 рр, Росія все ще є одним із членів Ради.

⭐ Голова департаменту протидії злочинам в умовах збройного конфлікту Офісу Генпрокурора Білоусов констатував, що комісія ООН із розслідування воєнних злочинів в Україні змінила риторику. Комісія планує опублікувати в березні 2024 р звіт, у якому згадуються заклики до геноциду та можливі злочини проти людяності в Україні. Документ матиме важливе значення для міжнародного визнання та доведення порушень прав людини Росією.

1-2) Тил

⭐ Пресслужба компанії "Оператор ГТС України" повідомила, що, починаючи з квітня, 40 іноземних компаній активно користуються послугою short haul – зберігають газ в українських підземних сховищах.

⭐ З 28 вересня набула чинності постанова Кабміну про продаж та оренду активів держкомпаній через онлайн-аукціони системи "Прозорро.Продажі". Постанова регулює продаж та оренду земельних ділянок, нерухомості, автотехніки, обладнання.

⭐ Пресслужба Мінагрополітики повідомила, що за підтримки урядів США та Південної Кореї придбано добрива для малих фермерських господарств. Аграрії з Київщини вже отримали цю допомогу.

⭐ Міністерство внутрішніх справ федеральної землі Баварія (Німеччина) передало українському МВС 30 автомобілів, генератори, мотопомпи та комунікаційне обладнання.

⭐ Податкова служба повідомила про запуск додатків для смартфонів "Моя податкова" для подання податкових декларацій, сплати податків та отримання інформації про платника податків.

⭐ НБУ подовжив обмін монет дрібних номіналів та банкнот старого зразка до скасування режиму воєнного стану плюс 3 міс після його закінчення. Обміняти готівку можна у відділеннях НБУ та ще кількох великих банків, у ПУМБ та "Райффайзен Банк" тощо.

2. Україна та світ

⭐ Напередодні форуму оборонних технологій у Києві генеральний секретар НАТО Столтенберг приїхав до України та зустрівся з президентом Зеленським. На пресконференції за результатами переговорів Столтенберг оголосив, що НАТО вже підписало "рамкові" контракти на виробництво боєприпасів на суму €2,4 млрд, що допоможе країнам Альянсу поповнити свої запаси та й далі постачати їх Україні. Йдеться про снаряди калібру 155 мм для

гаубиць, танкові снаряди та протитанкові ракети. Президент Зеленський звернувся до НАТО з проханням надати додаткові засоби ППО для захисту критичної інфраструктури. У вечірньому відеозверненні він заявив, що Україна заслуговує стати членом НАТО й обов'язково вступить до Альянсу.

⭐ Головнокомандувач ЗСУ Залужний обговорив із командувачем сил НАТО в Європі Каволі ситуацію на лінії фронту та постачання засобів ППО.

⭐ За інформацією видання Politico, українська влада сподівається, що новий голова Об'єднаного комітету начальників штабів Браун сприятиме передаванню Україні нових, сучасніших систем озброєнь. Начебто Держдепартамент та Пентагон мають різні точки зору на постачання озброєння Україні, і це сповільнює схвалення запитів. У той час, як Держдепартамент шукає можливості для постачання, Пентагон лише оцінює загрози, що виникають унаслідок подібних рішень.

У США українські пілоти інтенсивно вивчають англійську на мовних курсах перед початком навчання пілотування винищувачів F-16. Заступник прессекретаря Пентагону Сінгх висловила побоювання, що можливий "шатдаун" (припинення фінансування держпрограм через неухвалення бюджету Конгресом) може вплинути на програму навчання українських пілотів.

⭐ Палата представників Конгресу США пізно ввечері в четвер проголосувала за виділення Україні $300 млн. Ці кошти було вилучено із загального оборонного бюджету й винесено до окремого законопроєкту. Вони не пов'язані з пакетами воєнної допомоги, які затверджує Конгрес.

⭐ Глава Федерального управління з картелів Мундт повідомив, що уряд Німеччини схвалив ініціативу концерну Rheinmetall про створення спільного німецько-українського підприємства з виробництва та ремонту військової техніки. Підприємство буде розташоване в Києві на базі одного з виробництв компанії "Українська оборонна промисловість".

⭐ Міністр оборони Умеров та президент Зеленський обговорили з французьким міністром Лекорню створення спільних виробництв техніки, закупівлю французьких озброєнь, перехід ЗСУ на стандарти НАТО, а також навчання українських військовослужбовців.

⭐ Представник Держдепартаменту США Міллер заявив, що вся передана Україні зброя використовується за призначенням. З його слів, американські інспектори не виявили фактів передавання озброєнь у чужі руки. Міллер підкреслив, що США мають механізми контролю воєнної та іншої допомоги Україні.

⭐ НАТО розмістить у Шяуляї (Литва) літаки спостереження повітряної системи попередження та управління (AWACS).

⭐ За висновками польських експертів, у с. Пшеводув 15 листопада 2022 р вибухнула українська ракета ППО, унаслідок чого загинули 2 польські громадяни. Генеральний прокурор Польщі Зебро висловив жаль через відмову українських правоохоронців від допомоги в розслідуванні. За інформацією ЗМІ, українська прокуратура не вважає розслідування завершеним, а висновки – остаточними.

У Молдові в озері Гірбовець виявлено уламки ракети. Це може бути як російська ракета, так і ракета української ППО.

⭐ В іспанському місті Мурсія відбувається неформальна зустріч міністрів країн ЄС, на якій обговорюються можливе розширення Євросоюзу до 36 учасників та посилення підтримки держав-кандидатів.

Віцепрем'єр-міністр Стефанишина вважає, що українська влада продемонструвала значний прогрес у виконанні рекомендацій Єврокомісії. За її твердженням, усі члени ЄС дійшли консенсусу щодо можливості відкриття переговорів про членство України, однак для їх початку потрібні будуть додаткові консультації з урядами всіх країн-учасниць. Вона наголосила, що рішення про переговори з іншими країнами, які очікують на членство, безпосередньо залежатимуть від рішення щодо України.

⭐ За інформацією видання Forbes-Росія, держборг РФ за першу половину 2023 р збільшився на 2,2 трлн руб. (приблизно $2,4 млрд), хоча що в проєкті бюджету було закладено зростання на 2,5 трлн руб. за цілий рік.

⭐ Агентство Bloomberg повідомило, що російська нафта марки URALS продається значно дорожче за "цінову стелю", яку було встановлено країнами "Великої сімки" та ЄС – $85,35/барель у балтійському порту Приморськ та $86,0/барель у разі відвантаження з порту Новоросійськ.

⭐ Міністр закордонних справ Естонії Тсахна запропонував повністю заборонити торгівлю з Росією в наступному пакеті санкцій ЄС.

Єврокомісія попередила, що може заборонити продаж низки товарів подвійного призначення до Туреччини та інших країн, які постачають компоненти для безпілотників та зброї до Ірану та Росії, якщо такий продаж триватиме й далі.

⭐ Президент Казахстану Токаєв під час візиту до Берліна заявив, що його країна виконуватиме санкційний режим щодо Росії. З його слів, Казахстан виступає за негайне припинення воєнних дій в Україні та підтримує мирні переговори на підставі Статуту ООН.

⭐ Міністр у справах молоді та спорту Гутцайт повідомив, що, крім України, уже 7 країн приєдналися до бойкоту змагань за участю російських футболістів-юніорів.

⭐ Посол Угорщини Бенчик вручила довірчі грамоти білоруському президентові Лукашенку. Угорщина є єдиною з країн ЄС, що підтримує дипломатичні відносини з Білоруссю на рівні послів після фальсифікації президентських виборів 2020 р та запровадження санкцій Єврокомісією проти керівництва країни в через підтримку вторгнення Росії до України.

⭐ Оперативне командування Війська Польського спростувало заяву білоруської влади про порушення повітряного простору польським військовим гелікоптером, який нібито двічі перетнув кордон, заглибившись на територію країни на відстань до 300 м.

⭐ За інформацією вірменських ЗМІ, до країни в'їхали майже 85 тис. мешканців Нагірного Карабаху, переважно етнічних вірмен. Це понад половина населення "республіки", яке за "переписом" 2015 р складало 145 тис. осіб. Представник Держдепартаменту США Міллер заявив, що для забезпечення гуманітарних потреб до регіону треба якнайшвидше відправили незалежну міжнародну місію. З його слів, влада Азербайджану підтримала цю ініціативу.

Влада Вірменії пообіцяла Росії не заарештовувати президента Путіна після ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду. МКС видав ордери на арешт Путіна та російської уповноваженої з прав дитини Львова-Бєлова за участь у незаконній депортації та усиновленні українських дітей.

2. Тренди

⭐ Член Громадського комітету при Міноборони Ярова повідомила, що внаслідок призначення нового міністра вакантними залишилися посади його заступників, які відповідають за закупівлю озброєнь, амуніції та тилове забезпечення. З її слів, платежі за вже укладеними контрактами не відбуваються, основна робота Міністерства майже зупинилася, оскільки нема кому підписувати документи за вже виконані договори тощо. Вона закликала міністра Умерова негайно розблокувати роботу тилових служб.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль підтвердив, що посол США в Україні Брінк офіційно передала владі пропозиції [вимоги] щодо проведення реформ. З його слів, уряд має намір разом із партнерами розробити єдиний план реформ для зміцнення демократії для реалізації цих пропозицій.

⭐ Рада ЄС затвердила подовження статусу тимчасового захисту для українських біженців до 4 березня 2025 р.

Глава Держміграційної служби Науменко закликала уряди країн, які ухвалили українських біженців, відмовитися від програм їхньої інтеграції. Вона наголосила, що влада України розглядає біженців як людей, які вимушено виїхали з України та висловила жаль щодо подовження Євросоюзом статусу їхнього тимчасового захисту. Висловлювання Науменко негайно підхопили та розтиражували російські пропагандисти.

Державна міграційна служба на запит активіста Дзюби повідомила, що станом на травень 2023 р у єдиному демографічному реєстрі зареєстровано 23,4 млн осіб, з них чоловіків призовного віку – 7,04 млн та 3,71 млн дітей віком до 14 років.

Секретар парламентського комітету з нацбезпеки, розвідки та оборони депутат від фракції "Голос" Костенко вважає нереальною пропозицію глави президентської фракції Арахамії про екстрадицію "ухиляntів", які виїхали з країни за підробленими довідками. На його думку, неможливо довести підробку довідки про непридатність до військової служби без повторного проходження медкомісії особами, які перебувають за кордоном. Ба більше, європейські партнери не сприймуть цієї ініціативи, яка порушує права людини. Костенко повідомив, що мобілізація може бути посилена в разі змінення воєнної стратегії, а поки заходи тривають раніше визначеному обсязі. Він наголосив, що держава має змінити тональність інформаційної політики [пропаганди] та доносити до людей тезу, що війна триватиме довго, тому її неможливо тягнути лише завдяки бійцям, які перебувають на лінії фронту.

Згідно з результатами опитування 100 респондентів, яке було проведено службою "Рейтинг", 44 % опитаних і далі працюють на тих самих підприємствах та організація, що й до війни, 14 % – віддалено або із частковою зайнятістю, 25 % – не працюють і лише 15 % знайшли нове місце роботи. 60 % респондентів відчули погіршення економічного стану, у 35 % оцінка не змінилася. На покращення наступного року розраховують 23 % опитаних, приблизно стільки ж вважають, що воно гіршатиме. 73 % респондентів вважають, що економічна ситуація в країні гіршає, третина очікує на подальше погіршення.

⭐ НБУ планує найближчим часом перейти до керованого гнучкого обмінного курсу та пом'якшити валютні обмеження, водночас не має наміру запроваджувати повноцінний плаваючий курс в умовах повномасштабної війни та економічних обмежень. За твердженням чиновників регулятора, їхньою основною метою є забезпечення стабільності курсу гривні та захист заощаджень громадян від інфляції. Перехід до плаваючого курсу буде здійснено лише в довгостроковій перспективі за відповідних передумов, таких як помірна інфляція та фінансова стабільність.

⭐ Міністр фінансів Марченко заявив, що він не готовий до будь-яких дискусій у парламенті щодо держбюджету наступного року, оскільки уряд уже визначився з пріоритетами й не має наміру нічого в ньому змінювати, крім несуттєвих деталей. Він наполягає на перенаправленні з 1 жовтня податку на дохід фізосіб – військовослужбовців із місцевих до державного бюджету. З його слів, ці кошти буде скеровано на фінансування оборонно-промислового комплексу.

На початок вересня загальний державний та гарантований державою борг зріс на 36,96 млрд грн або $1,01 млрд в еквіваленті. Він становить 4,89 трлн грн або $133,93 млрд, зокрема, зовнішній борг у розмірі 3,35 трлн грн. (31,53 %) або $42,22 млрд. Збільшення боргу в серпні відбулося коштом сьомого траншу макрофінансової допомоги від ЄС у розмірі €1,5 млрд. Найбільшу частку державного та гарантованого боргу України становлять позики, які надали міжнародні фінансові організації та уряди іноземних держав (45,23 %), запозичення на внутрішньому ринку через ОВДП (30,21 %), борг із зобов'язань на зовнішньому ринку (18,1 %).

Марченко визнав, що Україна стикається з дедалі більшими труднощами з фінансуванням дефіциту бюджету, але планує не просити підтримки в партнерів, а вимагати її. Він зазначив, що кількість донорів, які бажають надати фінансову допомогу, постійно скорочується, проте Україна готова продемонструвати їм успіхи в проведенні реформ. З його слів, у 2024 році уряду потрібно залучити $43 млрд зовнішнього фінансування, що є вкрай складним завданням.

Уряд і далі регулярно виплачує відсотки за зовнішнім боргом, а Марченко та голова Нацбанку Пишний навіть не заїкаються перед партнерами про списання частки боргу.

⭐ Глава Нацради з питань телебачення та радіомовлення Герасим'юк повідомила, що чиновники працюють над регулюванням месенджера Telegram, який, з її слів, є каналом поширення пропагандистських повідомлень, дезінформації та російських наративів. Рада визнає, що контроль над месенджером є складним завданням, оскільки власників певних каналів вкрай важко ідентифікувати та видалити контент без співпраці з платформою.

Українські депутати та чиновники, а також державні органи активно користуються месенджером для поширення повідомлень, а також використовують його як альтернативу ЗМІ. Експерти наголошують, що автори контенту не несуть жодної відповідальності за поширення дезінформації, будь-яке повідомлення може бути відредаговано або знищено будь-якої миті, а сам контент не індексується пошуковими системами. Власник месенджера, засновник російської мережі "ВКонтакте", Дуров не розголошує джерела фінансування платформи.

Агентство зв'язку та інформації НАТО (NCIA) готує перший в історії стандарт сумісності засобів для боротьби з БПЛА, який, ймовірно, буде затверджено вже восени 2023 р. На думку начальника штабу NCIA Фолмера, війна в Україні продемонструвала, що дрони становлять велику загрозу для військ НАТО. Уже здійснено тестування різних систем із залученням безпілотників 57 компаній. Одним із головних цілей програми є уніфікація обладнання та технологій.

Розслідування проєкту Trap Aggressor підтвердило, що російські безпілотники "Картограф", які армія РФ застосовує у війні проти України, оснащені навігаційною системою американської компанії Iridium, яка постачає технології російському виробнику БПЛА AFM Servers. Iridium досі працює на російському ринку, попри західні санкції.

Українська Держслужба спецзв'язку та захисту інформації повідомила про передавання на фронт 1,74 тис. дронів різних виробників за проєктом "Армія дронів". Привертає увагу, що йдеться про десятки різних моделей. Водночас Росія зосередилася на випуску лише кількох моделей безпілотників, які продемонстрували свою ефективність на полі бою. Українські експерти вважають, що зміни в конструкції іранських дронів свідчать про намір Росії налагодити їхнє масове виробництво й максимально його здешевити.

НБУ затвердив концепцію відкритого банкінгу ("Open Banking") – структурованого обміну даними між учасниками платіжного ринку через відкриті інтерфейси. На думку низки експертів, Open Banking в Україні може стати корисним інструментом для надання нових фінансових та банківських послуг, але потребує забезпечення правового захисту даних та запобігання зловживанням із боку влади, насамперед правоохоронними органами. Система має запрацювати в серпні 2025 р.

Мінфін у звіті про фіскальні ризики спрогнозував збитковість Енергоатому до 2026 р та необхідність його державної підтримки. За твердженням чиновників, компанія може стати прибутковою в разі скасування спецзобов'язань щодо постачання електроенергії споживачам. Кабмін розглядає можливість докапіталізації Енергоатому чи надання дозволу компанії на емісію облігацій для погашення заборгованості на ринку

електроенергії. За оцінкою низки економістів, власники теплової генерації та трейдери активно користуються схемою купівлі електроенергії в Енергоатому за безцінь на ринку на добу вперед із подальшим її продажем на балансувальному ринку поточної доби.

3. Корупція

Після публікацій у ЗМІ НАБУ відкрило кримінальне провадження за фактами виплат "за зеленим тарифом" за електроенергію, яку вироблену сонячними електростанціями, розташованими на окупованих територіях. Йдеться, зокрема, про компанії, які належать братові заступника голови Офісу президента Шурми.

Міністерство цифрової трансформації повідомило про відкриття реєстру корупціонерів, який наразі вже оприлюднено на Єдиному державному порталі відкритих даних.

Видання "Українська правда" повідомило, що одіозного генерала Держприкордонслужби Мула переведено з посади начальника Південного регіонального управління до центрального апарату служби – заступником директора департаменту організації роботи, планування та контролю. Мул був учасником багатьох корупційних скандалів, зокрема, за участю його пресофіцерки Плантовської.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура завершила розслідування справи про розкрадання та відмивання коштів у розмірі 206 млн грн посадовими особами державного "Укргазбанку". Організатором схеми НАБУ та САП назвали першого заступника голови правління банку. Підозру пред'явлено також колишньому голові НБУ Шевченку, який обіймав посаду голови правління банку.

Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА) запускає аудит обґрунтованості заявлених витрат посадових осіб, що керують заарештованим майном.

***

№ 2.109

Ми закладаємо основу арсеналу вільного світу, – виступ Президента України на першому Міжнародному форумі оборонних індустрій

2023-09-30

30.09.2023

Шановні пані та панове!

Для мене честь відкривати в Україні, у нашій столиці, у вільному Києві, перший Міжнародний форум оборонних індустрій. Зараз тут представлені понад 30 країн світу. Європа, Америка, Азія, Австралія. 252 оборонні компанії, які виробляють повний спектр зброї та оборонних систем і рішень.

А **головне в цій залі – впевненість**. Впевненість вільного світу. Впевненість у тому, що ми можемо захистити наших людей, наші цінності та волю. І ми зробимо це. Обов'язково. Бо **ми побудуємо необхідний арсенал**. І я радий вітати на форумі всіх вас. Усіх, хто готовий разом з Україною та в Україні будувати арсенал вільного світу. **Сучасний і потужний арсенал, який не залишить шансів жодному агресору.**

Йдеться зараз не лише про агресію Росії.

Так, наше найперше завдання – перемогти в цій війні та повернути нашому народу довготривалий і, головне, надійний мир. **Ми виконаємо це завдання**. Завдяки нашій співпраці з вами, зі світовою більшістю. Завдяки широким коаліціям, які підтримують наш захист.

Завдяки виробництву зброї та боєприпасів в Україні.

І завдяки тому, що **ми втілюємо в захисті України технології, і завдяки тому, що ми робимо найбільш ефективні практики бою, реальні практики просування вперед, дієві практики захисту людей та інфраструктури від російського терору**.

Але всього, чого ми навчилися самі,

— готові навчити й ділитися практиками з нашими партнерами. Усе, що служить нашому захисту, може служити – і абсолютно успішно – захисту наших партнерів.

Саме цим ми закладаємо основу арсеналу вільного світу.

Своєю **злочинною та неспровокованою агресією** проти України Росія показала кожній нації, що може загрожувати суверенітету й нормальному життю будь-якого народу на планеті.

А з нашого захисту в цій війні, з нашого руху до звільнення власної території кожна держава розуміє, чого потребує для своєї власної оборони:

— якої зброї потребує, яких виробництв, яких сучасних технологій, яких альянсів.

Тим, як **ми вистояли у війні**, і тим, як Україна переможе, **ми даємо всім іншим у світі, хто цінує мир, успішну стратегію національної та колективної оборони.**

Довготривалу стратегію.

— Зараз на десятиліття вперед визначається, якими будуть найбільш потужні оборонно-промислові комплекси, якими будуть їхні пріоритети та що буде стандартом оборони у світі.

Саме в Україні це визначається.

Пані та панове!

Україна – у такій частині оборонного марафону, коли дуже важливо йти вперед – це критично – не відступаючи. **Щодня потрібен фронтовий результат.**

— Я вдячний усім у світі, хто допомагає нам такий результат забезпечувати.

Але очевидно, що **без нашого власного виробництва зброї та снарядів, без наших власних оборонних технологій це було б просто неможливо**. І я пишаюся тим, що на форумі сьогодні не лише **представники передових іноземних компаній, а й представники наших вітчизняних, українських виробництв. Виробництв, які стають у час війни потужнішими**. Державні

та приватні. Виробництва з історією та зовсім нові оборонні компанії, оборонні стартапи, які тільки-но почали, але вже себе дуже непогано зарекомендували.

Світ бачить, на що здатні українські ракети, наші технології, українські дрони. **Ми створюємо перший у світі флот морських дронів**, який позбавляє російські військові кораблі сенсу та примушує їх ховатися. **Ми почали виробництво гармат і снарядів натовських калібрів**, які потрібні на полі бою. Ви знаєте про це – 155-й калібр. **Наші протитанкові ракетні комплекси більш далекобійні та безпечніші в управлінні, ніж ціла низка інших аналогів**.

Ми пропонуємо **свої програмні рішення для оборони – від управління до кібербезпеки**. Ми зацікавлені в локалізації виробництва техніки, необхідної нашому захисту, та кожної з тих передових оборонних систем, які використовуються нашими воїнами й дають сьогодні Україні найкращі результати на фронті.

Саме про таку співпрацю – у виробництві зброї, у виробництві техніки, снарядів – **ми вже домовляємося з партнерами**.

З того, про що можна й варто сказати публічно сьогодні, відзначу, зокрема, нещодавно досягнуті **домовленості зі Сполученими Штатами Америки. Домовленості про спільне виробництво – фактично про заснування нової промислової екосистеми**, яка посилить і Україну, і Америку, і всіх наших партнерів.

Саме це є одним з основних результатів моїх переговорів із Президентом Байденом у Вашингтоні та чітким сигналом усім у світі, що **українській силі не просто варто довіряти, а що з нашою силою – силою нашої держави – готові об'єднувати свій потенціал найсильніші у світі**.

1.

Сьогодні на цьому форумі ми **оголошуємо про створення *Альянсу оборонних індустрій***. Альянсу, який цінує міжнародне право та вміє працювати для реального захисту міжнародного права. Захисту безпеки – я говорю не лише про Україну, а й про безпеку від агресій будь-якої нації у світі.

Ми розробили відповідну ***базову декларацію*** як основу Альянсу, і до неї можуть приєднатися виробники зброї та військової техніки з усього світу, які поділяють наш намір дати реальний захист від агресій у цих ризикованих умовах сучасності.

Сьогодні, на старті, **цю декларацію вже підписали 13 визначних компаній**, які готові разом з Україною будувати новий арсенал вільного світу.

2.

Друге, про що я радий оголосити саме в такому форматі:

> **— Україна розробляє *спеціальний економічний режим для оборонно-промислового комплексу*.**

Щоб дати всі можливості реалізувати свій потенціал кожній компанії, яка працює заради оборони в Україні та з Україною або яка хоче прийти в Україну.

3.

І третє:

> — **в Україні буде** засновано спеціальний ***Оборонний фонд***, який забезпечить додаткові ресурси, зокрема, для розвитку воєнних виробництв і підтримки відповідної співпраці, для створення нових воєнних об'єктів та програм, які потрібні для оборони та для турботи про наших воїнів.

Ресурси фонду – це плюс до державних видатків на сферу оборони, оборонне виробництво та приватних інвестицій.

Фонд буде наповнюватися з дивідендів від державних оборонних активів та прибутку від продажу конфіскованих російських активів.

Шановні присутні!

Усі наші гості, усі наші громадяни, українці, українки!

Скоро буде вже 600 днів повномасштабної війни. 600. Але, хоч би що відбувалося, не було за цей довгий час такого дня, коли Україна відчула б якусь безнадійність і коли в Росії була б хоч трохи реальна надія зламати нас. Ми впевнені в собі, впевнені в наших громадянах, у наших партнерах. Ми сильна нація. Ми сміливий народ.

Держава, яка має глобальне значення.

Ми обов'язково переможемо. **Ми створимо такий оборонний потенціал** для України, а отже, для всього вільного світу, який буде відображенням нашої сили.

Відео

Я дякую всім, хто працює в Україні, хто працює з Україною! Та запрошую до співпраці всіх, хто прагне примножити свою силу – з нашою державою це можливо.

Слава Україні!

***

№ 2.110

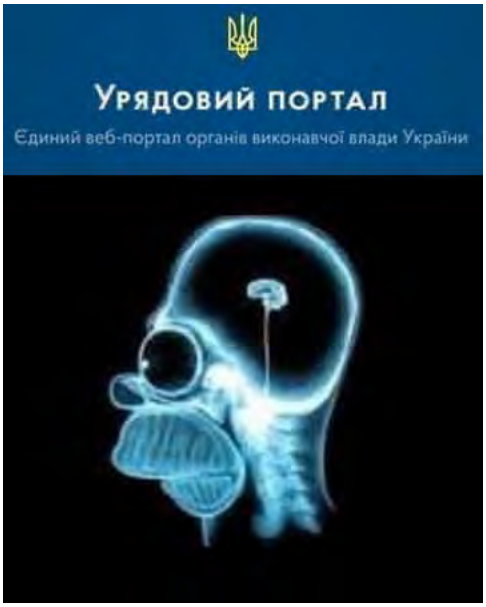

Український ВПК сьогодні *переживає* нове народження, — Денис Шмигаль

2023-09-30

Департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів України, опубліковано 30 вересня 2023

У проекті Державного бюджету України на 2024 рік збільшено видатки на підготовку виробництва продукції оборонного призначення у 7 разів — до 55,8 млрд грн.

Про це зазначив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль під час виступу на ***Форумі оборонних індустрій***, що відбувся 29 вересня в Києві за участі Президента України Володимира ***Зеленського***.

«Сьогодні український ВПК переживає нове народження. Ми запускаємо нові виробництва. Розширюємо ті, які давали результати до початку повномасштабного вторгнення. Інвестуємо у нові технології та нові розробки. Працюємо з партнерами», — сказав очільник Уряду.

Прем'єр-міністр нагадав, що

> — у **2022 році Кабінет Міністрів України затвердив низку важливих *державних цільових програм***.
>
> — Особливий наголос було зроблено на розвитку виробництв боєприпасів різних калібрів, ракетного озброєння та ракет, засобів протиповітряної оборони.

«У 2023 році Уряд започаткував декілька *експериментальних* проектів щодо виробництва різного типу безпілотників.

Системно спрощуємо *бюрократичні процедури* для виробництва різноманітних видів техніки та озброєння», — зауважив Денис Шмигаль.

Як підкреслив глава Уряду, **приватний сектор — ключовий партнер, і Україна готова допомагати** всім, хто виробляє якісну зброю для нашої армії.

«Зараз як ніколи ми потребуємо ефективної роботи державних оборонних підприємств, заводів та бюро. російський режим мріяв про демілітаризацію України. Натомість Україна щомісяця лише нарощує темпи виробництва військового озброєння та техніки. Можна сказати: «хто посіяв вітер — той пожне бурю», — зазначив Прем'єр-міністр.

Як повідомив Денис Шмигаль, на сьогодні

> — Україна вже співпрацює з країнами-партнерами щодо відновлення західної військової техніки.

Крім того,

> — **опрацьовуються питання** щодо **створення в Україні *замкнутого циклу* виробництва** озброєння, військової техніки, боєприпасів та їх елементів.

«Ми створюємо спільні підприємства та сервісні центри, що допомагає поступово інтегрувати український оборонно-промисловий комплекс в промислове середовище країн-партнерів», — зауважив очільник Уряду.

Прем’єр-міністр подякував усім партнерам за допомогу з озброєнням, а також оборонним компаніям, з якими Україна співпрацює.

***

№ 2.111

Тревожный сентябрь-2023. Малоутешительные итоги визита Зеленского в США

2023-09-24

Александр Карпец

Приближение конца сентября 2023 сопровождалось нарастающим беспокойством. Известно, что в США финансовый год длится с 1 октября по 30 сентября. При этом средства, выделенные на поддержку Украины предыдущим составом Конгресса, где демократы имели большинство в нижней Палате представителей (Хаузе) в заканчивающемся финансовом году почти исчерпаны. Выделение средств в следующем бюджете новым Хаузом,

где большинство теперь у оппозиционных Байдену республиканцев, является пока весьма проблематичным, хотя Белый дом запросил на Украину вдвое меньше, чем в прошлом году. И хотя Европа наращивает военную и финансовую помощь, очевидно, что поддержка Украины как таковая держится, прежде всего, на Америке и ее авторитете, и, если поддержка Штатов прекратится или существенно ослабеет, велика вероятность того, что и европейская помощь «сдуется», а без помощи союзников выстоять, тем более, победить Украине будет практически невозможно, что в Москве хорошо понимают.

Когда этот текст был в работе, в западных медиа появилась информация о том, что Байден якобы дал добро на долгожданную поставку Украине оперативно-тактических ракет ATACMS. Как говорится, поживем – увидим…

Склоки в Вашингтоне вокруг бюджета и поддержки Украины, а также малоутешительные итоги визита за океан Владимира Зеленского, к сожалению, подтвердили обоснованность опасений.

Еще более неопределенной и тревожной делают ситуацию противоречивые заявления американских должностных лиц. Они то предостерегают, что, в случае провала с утверждением бюджета и выделением помощи Украине, поддержка нашей стране будет остановлена, то вдруг заявляют, что поддержка будет продолжаться «при любой погоде». Очевидно, что такая суета оптимизма не добавляет, о чем далее…

Некоторым утешением является то, что, несмотря на всю эту возню, Белый дом выделил очередную партию вооружений и боеприпасов. Кроме того, оружием помогла соседняя со Штатами Канада, куда Зеленский отправился с визитом после Вашингтона.

Кроме того, Зеленский озвучил о неких договоренностях совместного с американцами производства средств ПВО. Правда, никакой конкретики не прозвучало либо по причине вполне оправданной секретности, либо потому, что конкретики в этом вопросе пока нет.

Наконец, в некоторых влиятельных западных медиа стали звучать вполне здравые мысли о том, что не следует ожидать от Украины неких быстрых блистательных успехов в условиях огромного неравенства в силах и средствах с агрессором, даже с учетом западной помощи, а наоборот, следует настроиться на долгую войну и, соответственно, на долгую поддержку Украины и перестройку экономики на военный лад. Насколько это повлияет на общественное мнение Запада и на тех, кто там принимает решения, пока сказать невозможно, но остается надеяться, что разум возобладает, о чем далее.

1. Встреча в Конгрессе была далеко не теплой

Напомним, что это уже была вторая поездка Зеленского в Штаты после начала полномасштабной агрессии.

Но

если **в прошлом 2022 году он выступал перед объединенной аудиторией обеих палат Конгресса и сорвал там, как говорили во времена Брежнева, «бурные и продолжительные аплодисменты, переходящие в овации»**,

то

в нынешнем 2023 году Зеленскому кое-как удалось выступить перед ***Сенатом***, где демократы ***Байдена*** имеют хоть и незначительное, но большинство.

Выступить же перед нижней Палатой представителей Зеленскому не удалось благодаря стараниям спикера палаты республиканца Кевина Маккарти, о чем далее.

Накануне визита Зеленского

> — 23 конгрессмена из Хауза от «GOP-слонов» (сленговое название Республиканской партии, от Great Old Party и партийного символа виде слоника) в специальном письме на имя Байдена демонстративно выступили против выделения нового пакета военной помощи Украине на сумму всего-то 24 миллиарда долларов, хотя в прошлом году эта сумма составляла 47 млрд долларов. В письме конгрессмены выражают обеспокоенность по поводу уже одобренного финансирования Украины на более 100 млрд долл. и заявляют, что Белый дом поддерживает «бессрочные обязательства» перед Украиной, а его стратегия неясна.

«Как проходит контрнаступление? Украинцы ближе к победе, чем 6 месяцев назад? Какова наша стратегия и каков план ухода президента? Было бы абсурдным отказом Конгресса от ответственности удовлетворить эту просьбу, не зная ответов на эти вопросы», – пишут республиканцы в своем послании.

Американские медиа отмечают, что этой небольшой группы несогласных будет достаточно, чтобы заблокировать или отсрочить процедурные шаги по принятию нового пакета помощи.

«Наш дефицит в этом году превысит 1,5 трлн долларов. Занимать деньги у Китая для отправки их в Украину не имеет смысла», – заявил сенатор Рэнд Пол.

Более того, в медиа появилась информация о том, что идут торги, и Белый дом якобы согласен снизить запрашиваемую на помощь Украине сумму с указанных 24-х до 13 млрд долларов, только чтобы «протащить» бюджет через Хауз.

Кстати, есть мнение, что одной из причин того, почему Белый дом не вносит бюджет на рассмотрение в Хауз, является как раз отрицательная позиция значительного числа «респов» по выделению помощи Украине. По некоторым данным, количество сторонников поддержки Украине среди республиканцев в нижней палате существенно снизилось с 196 голосов в апреле 2022 года до 149 голосов в июле 2023 года.

Кстати, если эти игры приведут к тому, что бюджет не будет принят до 1 октября, то в Штатах может наступить так называемый «шатдаун» (shutdown), то есть приостановка работы очень многих некритичных правительственных программ и учреждений с отправкой их работников в отпуск за свой счет по причине прекращения финансирования.

Что будет в этом случае с программой поддержки Украины тоже не совсем ясно, потому что одни американские чиновники заявляют, что она является защищенной и останавливаться не будем, а другие утверждают, что будет с точностью до наоборот.

Несколько отвлекаясь от темы, отметим, что подобное в США случается часто, как правило, когда в Белом доме и в Конгрессе доминируют разные партии, и когда такое случается, американские обыватели вспоминают

виновников «незлым тихим словом». Считается, что та политическая сила, которая виновна в этом, надолго утратит доверие избирателей. Но следует понимать, что политическая система США представляет собой этакий вращающийся «лохотрон», в котором могут выпасть либо демократы, либо республиканцы, и больше никто, поэтому рано или поздно виновники того, что многим госслужащим довелось сидеть без зарплаты, к власти вернутся, ибо других просто нет. Ведь Америка – это даже не Британия, где, кроме консерваторов и лейбористов, в парламент часто попадают и другие партии, пусть даже в меньшинстве, которое часто играет большую роль при формирования правительственных коалиций. В Америке же все равно будут либо «слоны-респы», либо «ослы-демы», плюс немного так называемых независимых, которые ничего не меняют в общей картине. Правда, внутри обеих партий есть свои крылья и течения, и там не все так просто, но это отдельная тема.

Возвращаясь к отнюдь не радушному приему, который оказан Зеленскому в Конгрессе, следует отметить, что спикер Кевин Маккарти и ряд конгрессменов от GOP-ов продемонстрировали к Зеленскому пренебрежительное, иногда даже хамское отношение. Даже если Зеленский и его команда очень часто сами не являются образцом изысканных манер, что есть отдельная тема, но они представляют Украину – страну, которая истекает кровью в борьбе с фашизоидным империалистическим агрессором, с которым Запад долгие годы «водил хороводы», сидел за одним столом в «давосах», вел переговоры и торжественные ужины, делил барыши от торговли, проводил саммиты. Наконец, путинский режим поднялся на тех долларах и евро, которые Запад исправно платил российскому элитняку за разграбление собственной страны. Словом, устраивая демарши, Маккарти и компания показывали неприличные жесты не столько Зеленскому, сколько тем тысячам наших бойцов, живых и уже погибших, которые заслонили собой хваленую западную демократию, воюя где-то в степях Донбасса и Приазовья, в Мариуполе, в Гостомеле, Буче и Мощуне.

В том же Мощуне на опушке Пуща-Водицкого леса остались лежать сотни молодых пацанов, погибших ради того, чтобы западные господа могли себе «гонять понты» в своих конгрессах, парламентах и прочих саммитах.

Об этом совсем недавно шла речь в публикации «Последняя линия обороны Киева. Мощун – здесь ЗСУ разбила элиту армии РФ». В этот тексте собственно текста – всего ничего, все больше фото тех мест, где погибли сотни бойцов в первые дни войны. И если бы путинских отморозков не остановили там, следующую Бучу они могли бы учинить где-нибудь в Варшаве или еще западнее.

Все это к тому, что даже если господа республиканцы не согласны с позицией Зеленского, то они могли бы из уважения не столько к нему, сколько к

тысячам погибших хотя бы вежливо выслушать Зеленского, может, что-то бы и «дошло»…

Кстати, если говорить персонально о спикере Хауза Кевине Маккарти, то это весьма неоднозначный персонаж. В подробности вдаваться не будем, поскольку о некоторых его особенностях шла речь в публикации под красноречивым названием «Украина может пострадать: трамписты парализуют работу палаты представителей США» в январе нынешнего года, когда собравшийся после выборов обновленный состав Хауза никак не мог организоваться и начать работу из-за склок как раз внутри республиканской фракции палаты, часть которой является протрамповской, а часть является противниками этого крайне неоднозначного персонажа. Не вдаваясь в излишние подробности, напомним, что Маккарти сначала вроде бы придерживался антитрамповского крыла Республиканской партии, но, когда это якобы стало угрожать его карьере, стал поддерживать Трампа. Словом, дело темное…

Кроме того, в январе с началом работы нынешнего состава Хауза его кандидатуру никак не могли проголосовать за пост спикера, хотя его вроде как продавливал лично Трамп, и это многим республиканцам не нравилось. Словом, сами республиканцы, имея небольшое большинство в Хаузе, из-за внутренних разборок никак не могли избрать спикера. Кандидатуру Маккарти многократно ставили на голосование, это «кино» тянулось долго и нудно, напоминая пресловутые «спикериады» в нашей Раде, пока Кевина Маккарти, наконец, с огромным трудом не усадили в кресло спикера Палаты представителей. И вот теперь он устраивает подобные демарши.

По данным американских медиа, именно Маккарти отменил выступление Зеленского перед конгрессом, мотивируя отсутствием времени у очень занятых конгрессменов нижней палаты. Хотя в качестве реальной причины называют то обстоятельство, что многие республиканцы выступают за сокращение помощи Украине. Но даже в этом случае, непонятно, почему они не захотели хотя бы выслушать Зеленского: «корона с ушей» от этого бы явно не упала…

2. Зеленский в Капитолии: «Без поддержки США Украина проиграет войну!»

К счастью, среди американских конгрессменов есть те, кто поддерживают Украину. Среди таковых числится Чак Шумер, лидер демократического большинства Сената, который и организовал закрытую встречу Зеленского с конгрессменами в Верхней палате.

При этом ряд законодателей отказались присутствовать на встрече.

«Он приедет просить еще больше помощи. Если вы хотите еще больше помощи от нас, пусть ЕС обеспечит свою справедливую долю», – заявил

сенатор-республиканец Марк Браун, хотя, по последним данным, военная и финансовая помощь ЕС нарастающим итогом превысила американскую.

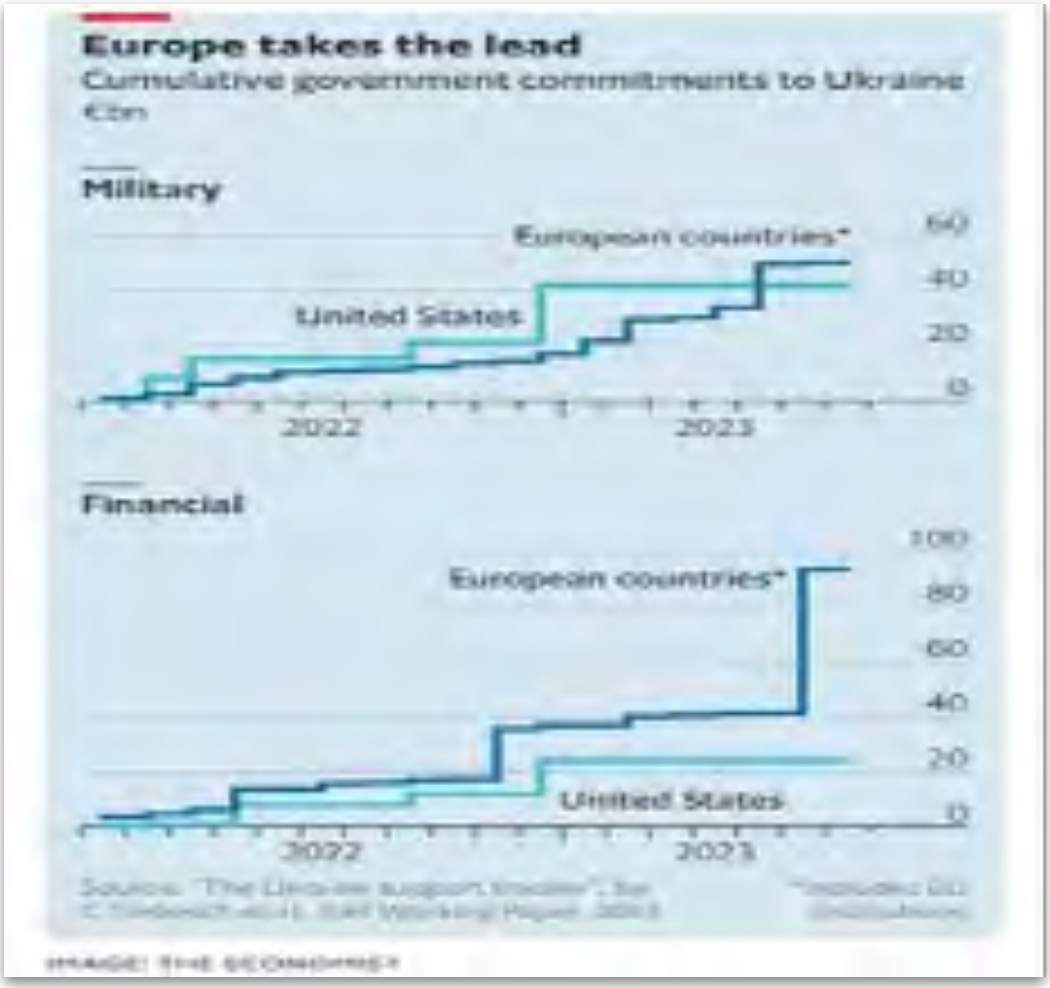

Спикер Палаты представителей США Кевин Маккарти после встречи с украинским президентом Владимиром Зеленским заявил, что не давал ему никаких обязательств по поводу поддержки пакета помощи Украине на 24 млрд долларов, о чем сообщило американское издание Punchbowl.

Перед встречей Зеленский заявил о ее цели: «Больше ПВО. Больше санкций. Больше поддержки для украинских воинов на передовой».

В ходе встречи, со слов сенатора Чака Шумера, Зеленский высказал основополагающую мысль.

«Было одно предложение, которое суммирует ситуацию. Цитирую его дословно – Зеленский сказал: «Если мы не получим помощь, то проиграем в войне». Это его цитата», – заявил по итогам этой встречи американский сенатор Чак Шумер.

Об этом же пишет американское издание The New York Times в публикации под красноречивым названием «In Washington Visit, Zelensky Tries to Shore Up Critical Support» или «Во время визита в Вашингтон Зеленский пытается заручиться поддержкой критиков».

Указанные слова о проигрыше войны без поддержки США он произнес на встрече с сенаторами в Капитолии. Это подтвердил сенатор Джон Корнин,

республиканец от Техаса. По его словам, Зеленский выслушал вопросы об «усталости от финансирования» Украины, а затем рассказал о «последствиях, если мы перекроем деньги».

Одно из таких последствий – может сократиться помощь от Европы.

«Визит Зеленского состоялся на фоне того, как опросы общественного мнения показали растущую усталость американского общества от войны, а десятки республиканцев заявляют, что выступают против последней просьбы Байдена к Конгрессу о выделении 24 миллиардов долларов на дополнительную помощь Украине», – пишет издание The New York Times.

3. Какофония официальных заявлений

Накануне и в ходе визита Зеленского в США от американских официальных лиц звучала достаточно противоречивая информация о том, какова будет поддержка Украины в связи с вышесказанным.

Сначала Белый дом официально предупредил, что поток помощи Украине может быть прерван, если Конгресс не одобрит запрос администрации на 24 млрд долларов до 1 октября.

По информации медиа, лидеры республиканцев в Конгрессе США рассматривают возможность сокращения помощи Украине в долгосрочном бюджете расходов на финансирование Пентагона, чтобы найти компромисс со сторонниками жесткой линии и выйти из тупика в Палате представителей при голосовании за оборонный бюджет. Об этом сообщили CNN два источника.

Сообщается, что блок сторонников жесткой линии провалил процедурное голосование по законопроекту об обороне, отчасти из-за противодействия предусмотренному законопроектом выделению 300 миллионов долларов на финансирование Инициативы содействия безопасности Украины.

В законопроекте указывается, что деньги могут быть использованы на обучение, оборудование, летальную помощь, материально-техническое обеспечение, поставки, услуги, заработную плату, содержание стипендий и разведданные.

После неудачного голосования ряд законодателей Республиканской партии – некоторые из которых были явно разочарованы – отправились в офис Республиканской партии в Палате представителей, чтобы найти компромиссный вариант, сообщает CNN.

Но буквально вскоре представитель Министерства обороны Крис Шервуд заявил, что Вашингтон продолжит помощь Украине, даже если бюджет США на 2024 год не будет принят в ближайшие дни. Иными словами, обучение солдат и поставка американского оружия Украине не прекратятся, если в

США с 1 октября наступит шатдаун из-за непринятия бюджета на следующий год в ближайшие дни.

Об этом говорится в публикации CNN «Pentagon determines Ukraine training and support exempt from potential government shutdown» или «Операция Atlantic Resolve является исключенной деятельностью в случае прекращения правительством ассигнований», — сказал представитель Министерства обороны.

Данная программа была запущена в 2014 году и направлена на поддержку Украины и укрепление восточного фланга НАТО.

Правда, ранее Крис Шервуд говорил, что приостановка работы правительства может сорвать помощь США Украине, поскольку на это «могут повлиять увольнения персонала и приостановка Министерством обороны» деятельности, которая считается несущественной для США.

Но появилось сообщение о том, что решение защитить поддержку Украины в случае шатдауна было принято во время визита Владимира Зеленского в Вашингтон.

4. Байден, новый пакет помощи и, возможно, ракеты

Что касается встречи с Байденом, то президент США оказал Зеленскому куда более комплиментарный теплый прием.

По словам координатора стратегических коммуникаций Совета национальной безопасности Джона Кирби, президент США Джо Байден намеревался обсудить с Зеленским «перспективы на поле боя».

По информации Bloomberg, в ходе беседы Байден пообещал и далее поддерживать Украину «столько, сколько потребуется», хотя в свете вышесказанного такое обещание выглядит уже не слишком твердым.

Тем не менее, Байден заявил, что украинский народ продемонстрировал огромную храбрость, вдохновившую мир.

«Вместе с нашими партнерами и нашими союзниками американский народ намерен позаботиться о том, чтобы мы сделали все возможное, чтобы мир вас поддерживал», – заявил Байден.

Хотелось бы в это верить…

По информации Bloomberg, в разговоре между Зеленским и Байденом особый акцент делался на ПВО и артиллерию.

В ходе встречи Байден заявил о том, что первый американский танк «Абрамс» будет поставлен Киеву уже на следующей неделе.

От себя отметим, что так и хочется сказать: не прошло и почти года, как этот танк, наконец-то, может быть, доедет до Украины…

Кроме того, **в ходе визита Зеленского в Белом доме объявили о выделении украинской стороне очередного пакета военной помощи на 325 млн долларов.**

В него вошли:

1) – ракеты AIM-9M для комплексов ПВО;
2) – дополнительные боеприпасы к РСЗО HIMARS;
3) – ЗРК Avenger;
4) – пулемёты калибра 12,7 мм для борьбы с БПЛА;
5) – 155-мм артиллерийские снаряды, включая кассетные;
6) – 105-мм артиллерийские снаряды;
7) – противотанковые ракеты TOW;
8) – противотанковые комплексы “Javelin” и AT-4;
9) – более 3 миллионов патронов;
10) – 59 лёгких тактических машин;
11) – боеприпасы для расчистки препятствий;
12) – запчасти, техническое обслуживание и полевое оборудование.

Ничего стратегически-прорывного, но, с другой стороны, всё это явно пригодится Украине в войне.

Но самая интригующая информации вдруг стала известна только через 2 дня после встречи Зеленского и Байдена.

Издание Financial Times в публикации под красноречивым названием «Biden to supply Kyiv with long-range ATACMS missiles after months of lobbying» или «Байден поставит Киеву ракеты ATACMS большой дальности после нескольких месяцев лоббирования» заявила, что Вайден якобы принял решение о долгожданной поставке Украине оперативно-тактических ракет ATACMS, а возможно, они уже даже поставлены.

Затем о том же, но со ссылкой на Financial Times, заявила и немецкая Deutsche Welle в публикации «FT: США умолчали об ATACMS Киеву, чтобы не предупреждать РФ».

Суть сенсации, если эта информация соответствует действительности, состоит в том, что США скрывали план передачи Украине ракет ATACMS, чтобы не дать РФ подготовиться.

То есть Белый дом не сообщал об уже принятом решении передать Украине дальнобойные ракеты ATACMS до личной встречи Владимира Зеленского и Джо Байдена, чтобы не спровоцировать силы РФ переместить свои линии снабжения дальше от линии фронта, утверждает британское издание со ссылкой на некие осведомленные источники. По данным FT, решение о передаче ракет было связано с отправкой в Украину кассетных боеприпасов. В результате в Вашингтоне стали меньше опасаться, что будут истощены собственные запасы Пентагона – вместо ракет с единственной боеголовкой США отправят ракеты как раз с кассетными боеприпасами.

Не будем преждевременно давать оценки того, насколько это реально, а также того, насколько эти средства поражения, если они действительно будут поставлены Украине, смогут изменить ситуацию на театре военных действий. Тем более что о возможном количестве таких средств пока тоже ничего не известно.

Остается только надеяться на лучшее.

Добавим также, что, по некоторым данным, начало поставок американских баллистических оперативно-тактических ракет ATACMS может разблокировать поставку германско-шведских крылатых ракет «воздух-поверхность» TAURUS.

5. Некоторые оценки визита в американских медиа

В целом же, Зеленского в Вашингтоне ожидал «холодный прием», о чем пишет американское издание Axios в публикации «Zelensky’s frosty welcome to D.C.» или «Холодный прием Зеленского в Вашингтоне».

Издание пишет, что овации, которые украинский президент получил в прошлом году в Конгрессе, «кажутся далекой мечтой по сравнению с тем, с чем он столкнулся во время своей второй военной поездки в Вашингтон».

Некий украинский источник сообщил Axios, что встреча Зеленского со спикером Конгресса США Кевином Маккарти и другими членами Палаты представителей была «очень открытой и прямой».

Другой источник сообщил, что Зеленский «был в некотором смысле воодушевлен» тем, что он услышал от американских законодателей, но покинул Капитолийский холм настроенным «очень реалистично» относительно того, как обстоят дела, когда дело доходит до Палаты представителей.

При этом отмечается, что Белый дом и подавляющее большинство сенаторов по-прежнему едины в поддержке Украины.

От себя отметим, что поддержка Сената – это, несомненно, очень хорошо, но без прохождения законопроекта в Палате представителей, решение принято быть не может.

В свою очередь, издание Bloomberg, подводя итоги визита, отмечает, что на Зеленском начинает «сказываться давление» союзников. Об этом говорится в публикации «Zelenskiy Is Showing the Strain as Ukraine's Allies Turn Up the Pressure» или «Зеленский демонстрирует напряжение, поскольку союзники Украины усиливают давление».

«Теперь он подозревает, что приверженность президента Джо Байдена колеблется, и другие лидеры, возможно, следуют примеру США», – сообщает издание со ссылкой на некий очередной «анонимный» источник.

Собеседники издания говорят, что союзники в частном порядке подталкивают Зеленского обратить внимание на то, какая Украина «появится из войны», в то время как войска испытывают сложности с прорывом обороны РФ.

В этом контексте поднимается вопрос коррупции. Bloomberg называет Украину «самой коррумпированной страной Европы». По данным издания, некоторые страны готовы увязать будущую финансовую помощь с проведением конкретных реформ, в том числе поддержкой антикоррупционной прокуратуры.

От себя добавим, что коррупция – это трагическая язва на теле Украины, но еще большей трагедией может стать проигрыш в войне, о чем правильно сказал Зеленский. А увязка Западом, прежде всего, военной поддержки Украины с коррупцией, все более раздражает лицемерием и двойными стандартами. Позволим себе напомнить господам американцам, как они вполне себе успешно сотрудничали и сотрудничают с рядом латиноамериканских режимов, Египтом, Ираком, Саудией, Афганистаном, Южной Кореей и другими странами, где с коррупцией тоже далеко не все хорошо. Различие лишь в том, что для Украины сейчас стоит вопрос жизни и смерти, и Америка несет значительную долю вины за это, не говоря уже о целой толпе «антикоррупционной публики», которую Штаты здесь вскормили без толку, но это отдельная тема.

Издание Bloomberg отмечает, что, по словам западного чиновника, параллельно усиливается дискуссия о том, «как долго Зеленский сможет продолжать свою деятельность, прежде чем он начнет переговоры с Кремлем».

Зеленский же переживает из-за грядущих выборов в США. Он «был уязвлен» тем, что не получил приглашения на саммит стран G20 в Дели в этом месяце.

Хотя это была позиция правительства Индии, Зеленский расценил это как знак, что поддержка США стала более ограниченной, и это «усугубило его опасения», что избирательная кампания 2024 года может нарушить поставки помощи и оружия Украине.

Западный чиновник согласился с тем, что в последние недели действительно произошел сдвиг в характере поддержки, которую Украина получает от своих союзников.

«Череда коррупционных дел начала сводить на нет широкую поддержку, которую Зеленский имеет со стороны украинского народа», – отмечает издание.

«Слухи о переговорах с Кремлем становятся только громче. Один британский чиновник заявил, что было бы лучше найти какое-то решение конфликта до президентских выборов и что наиболее вероятный способ достичь этого – добиться того, чтобы украинские успехи на поле боя вынудили Путина пойти на переговоры», – пишет Bloomberg.

6. Луч света в темном царстве

И все же, несколько радует тот факт, что на Западе начинают звучать трезвые голоса о том, что это война надолго, Украину надо поддерживать, изменив соответствующим образом стратегию с прицелом на затяжную войну.

На Западе, наконец, начали понимать, что прежняя стратегия в расчете на быстрый стратегический успех ВСУ на южном фронте с выходом к Азовскому морю и к границам с Крымом, не сработала.

От себя отметим, что она едва ли могла сработать при том раскладе, который имел место с затяжкой в поставке Украине западных вооружений, собственно, вообще с затяжкой наступления, при отсутствии у Украины достаточных сил и средств по сравнению с агрессором, который значительно превосходит Украину практически по всем показателям, кроме технологичности некоторых вооружений и так далее. Вдаваться в эту тему не будем, поскольку она детально рассматривалась буквально в предыдущей публикации «Контрнаступление Украины разбило неоправданные иллюзии Запада».

На Западе стали осознавать, что нужно выработать новую стратегию, которая сейчас активно обсуждается в медиа.

Здесь может быть три варианта.

> **1) — Первый – вступить в переговоры с РФ и заморозить войну по нынешней линии фронта. Вероятность того, что на Западе по итогу придут к такому варианту не нулевая. Сторонников скорейшего прекращения войны там немало. Но большинство нынешних политических элит пока против.**

2) — Второй – ускорить и увеличить поставки оружия, подготовить украинскую армию к новому наступлению в следующем году в надежде, что, получив авиацию и дальнобойные ракеты, оно будет более успешным.

3) — Третий – снизить интенсивность боевых действий со стороны украинской армии и готовиться к длительной войне на истощение, то есть это заморозка войны, но без формального заключению перемирия.

В поддержку последнего подхода на Западе высказываются ряд СМИ. Но, во-первых, Москва не демонстрирует никаких признаков желания заморозить конфликт, а во-вторых, опасность этого подхода заключается в том, что, если даже конфликт будет заморожен, агрессор не будет стоять на месте, а будет готовиться, проводить мобилизацию, наращивать производство вооружений, что путинскому режиму вполне по силам в виду наличия огромных внутренних ресурсов при реально не работающих санкциях.

В смысле долгожданного «просветления в мозгах» на Западе обратила внимание публикация в ***британском издании The Economist***, которое весьма популярно и в США, под красноречивым названием «Ukraine faces a long war. A change of course is needed» или «Украине грозит долгая война. Необходимо изменить курс».

Как считают авторы публикации, рассчитывать на скорый прорыв обороны россиян «было бы ошибкой», «просить о прекращении огня или мирных переговорах бессмысленно», а если прекратить воевать, то можно «потерять страну».

От себя отметим, что это весьма адекватная формулировка!

«И Украина, и её западные сторонники начинают понимать, что это будет изнурительная война на истощение. Но, к сожалению, Украина ещё не готова, как и её западные партнёры. Они по-прежнему сосредоточены на контрнаступлении. Необходимо переосмыслить военную стратегию Украины и то, как управляется её экономика. Вместо того, чтобы стремиться «победить», а затем восстановиться, целью должно быть обеспечение того, чтобы Украина имела выносливость для ведения длительной войны и могла процветать несмотря на это», — совершенно правильно пишет издание.

Авторы публикации предлагают:

– начать «рационально использовать ресурсы и изменить правила игры» в условиях дефицита живой силы;

– повысить устойчивость Украины, наладив техническое обслуживание поврежденной техники, регулярные поставки боеприпасов и обучение военных, усилив ПВО;

– провести пересмотр экономической стратегии и тактики – строить «меньше напыщенных планов по послевоенному восстановлению и больше внимания уделять увеличению производства и капитальных расходов сейчас»; необходимо перейти от зависимости от внешней помощи к привлечению инвестиций, для чего нужна безопасность, экономические реформы, борьба с коррупцией, упрощение ведения бизнеса.

«Слишком много разговоров об Украине строятся вокруг «окончания войны». Это необходимо изменить. Молитесь о скорейшей победе, но планируйте долгую борьбу», — пишет The Economist.

Некоторые из предложенных тезисов вызывают вопросы, но вдаваться не будем. В целом, расклад дан правильно.

Радует уже то, что на Западе наконец-то начинают правильно оценивать ситуацию и выстраивать реальные стратегии.

А не задают дурацкие вопросы том, когда будут прорваны все эшелоны обороны агрессора той парой-тройкой сотен танков, которые Запад дал, но до сих пор не все они доехали до фронта, а многие вышли из строя по дороге или изначально были поломанными.

***

№ 2.112

Хто здав Південь? BBC з'ясувала деталі найрезонанснішого розслідування війни з Росією

Оксана Тороп

BBC Україна

21 вересня 2023

2023-09-30

Лямец

В мене враження, що в Офісі президента відразу в багатьох людей проблеми з головою.

1) — Спочатку відверто дикий конфлікт з Польщею, що є нашим найбільшим союзником.

2) — Тепер намагаються створити "справу військових". Причому, яких військових? Хіба що не Залужного звинувачують у зраді.

Меня хочеться спитати: ви там, в ОП, геть #@банулися? Так, саме ви.

Воно ж очевидно, що **усі ці конфлікти йдуть з Банкової**.

1) — Спочатку заради купки агротрейдерів натикали х@їв Польщі. Яка б вона не була, але поляки допомогли українцям найбільше з усіх у світі. Вони наші дійсні друзі. Дуже дякую Польщі та людям Польщі.

Хто додумався слати прокльони нашим друзям через те, що трейдерам перекрили постачання зерна? Тим більше, що ті трейдери на 100% неправі. Замість дикої невдячності треба було направити ваше ручне СБУ проти цих самих трейдерів, щоб показати Польщі: ось, були порушення - але винні покарані. Тоді дивись, і не довелося б до СОТ подавати скарги.

2) — Щодо Чонгару, я дуже добре пам'ятаю, що **останні півтора роки звинувачення лунали виключно на ім'я Андрія *Єрмака***. Виключно. І тут, раптом, ДБР та СБУ зробили "розслідування", яке зараз відбілюють дружні до Офісу президента ЗМІ.

Немає довіри до цього "розслідування" від слова зовсім.

3) — Навіть дитині відомо, що **ДБР та СБУ тотально, в ручному режимі виконують побажання Офісу президента**. Ну **немає правосуддя в Україні, немає незалежного слідства**.

Тобто,

4) — **якщо треба "довести", що винен хтось у чомусь - СБУ та ДБР "доведуть", а ручний Верховний Суд затвердить вирок**. Нехай навіть з метою захистити одну-єдину людину, що сидить на Банковій.

Якщо ж дивитися з більшого масштабу, навіщо ви це робите?

— Зіпсували відносини з Польщею, тепер підриваєте єдність всередині України? Збиваєте єдиних людей, до яких є тотальна довіра, - до ЗСУ?

— Кому в дурному сні прийшла на ум ідея вести розслідування проти Залужного та бойових генералів?

Може, краще проведете розслідування щодо "Великого будівництва"?

Чому замість підготовки до війни хлопці з Банкової будували дороги?

Я б сказав, ось хто винен у прориві на Чонгарі.

А також у тому, що Україна у цій війні не має власної зброї (до речі, питання до "Укроборонпрому" та усіх його колишніх очільників, включно з Мілованoвим).

Може, розслідуєте екс-керівників "Нафтогазу"?

Ну і так далі.

Ні, **вони за Залужного взялися. Не маю для цих людей іншого слова, окрім "мр@зота"**.

***

Хто здав Південь? BBC з'ясувала деталі найрезонанснішого розслідування війни з Росією

2023-09-21

Оксана ***Торон***, BBC Україна

Рано-вранці 24 лютого 2022 року російські війська швидко перебралися через перешийок з Кримом на материкову частину України. До опівдня вони проїхали вглиб понад 200 кілометрів і вже були біля Антонівського мосту на підході до Херсона. А за кілька днів захопили територію, більшу за Швейцарію.

Відтоді українське суспільство безперервно ставить питання, чому так сталося.

Чому не підірвали мости на перешийку, чому належно не підготували оборону та чому не відправили на той напрямок підсилення?

А правоохоронці проводять розслідування. Ми спробували з'ясувати подробиці цієї справи, яку у вузьких політичних колах називають "справою Залужного".

1. Як окупували Південь

Чонгарську протоку і вузький перешийок, що з'єднує Кримський півострів з материковою частиною, вважали практично непереборною перешкодою за умови належної організації оборони. Але склалося все по-іншому.

Мости на Чонгарі не підірвали, а через величезну кількість російських військ і техніки, які швидко просувалися вглиб Херсонської області, українським військовим довелося відступати.

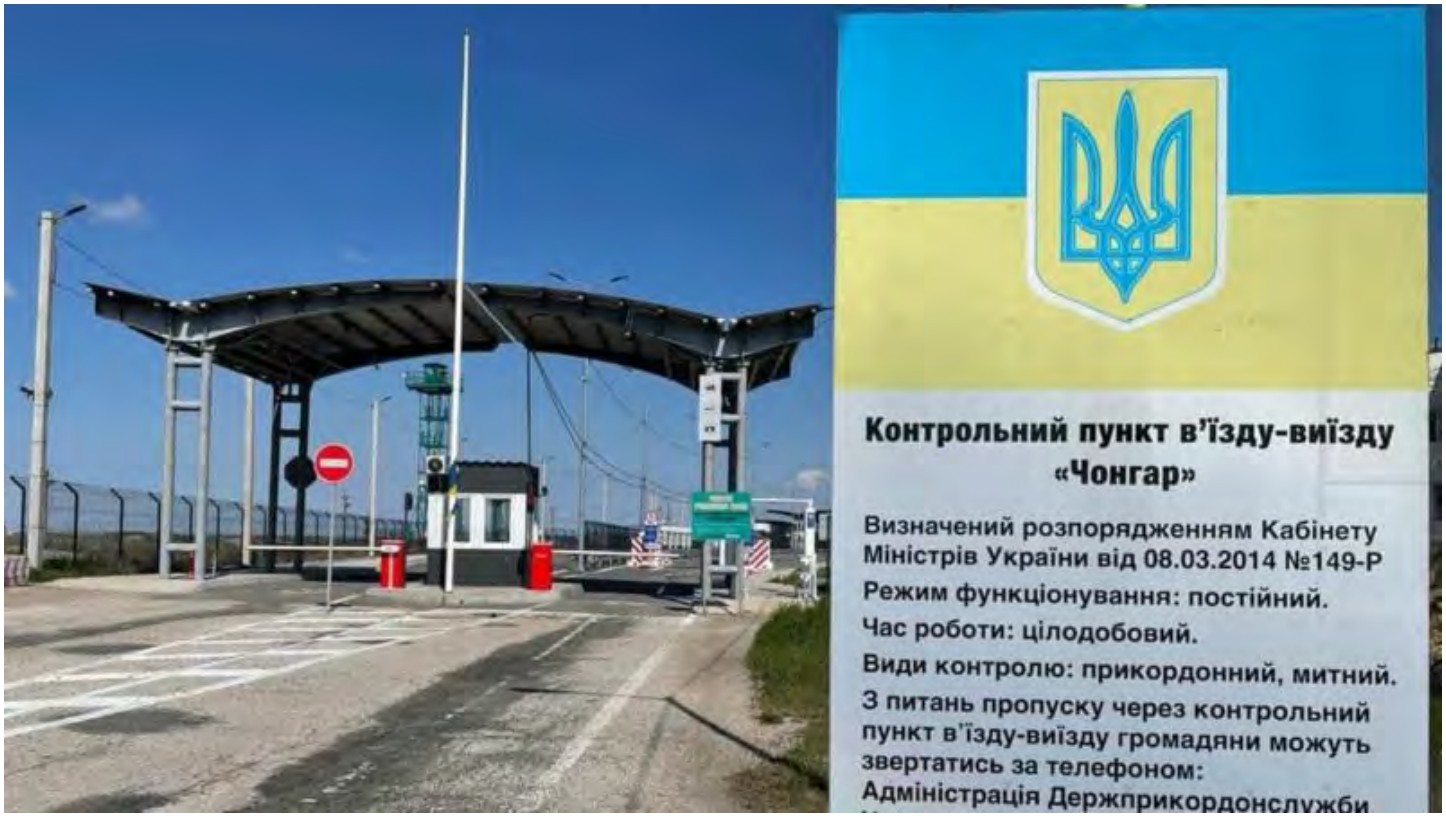

Минуло півтора року, Україна повернула Херсон, а в суспільстві досі точаться дискусії, хто "здав Південь". Хтось припускає, що мости на перешийку з Кримом не були підірвані, бо їх розмінували напередодні зрадники. Інші стверджують про діяльність диверсійної групи росіян, яка перерізала дроти, аби унеможливити підрив. Є також припущення про службову недбалість – ніхто ні до чого не готувався і нічого не заміновував.

Дедалі частіше коментують це питання і представники влади. Але тут відбулася поляризація. Представники Міноборони та Генштабу стверджують,

що все замінували, але українським військовим протистояли більші у десятки разів сили росіян. Та й підрив мостів суттєво не змінив би ситуацію, стверджують деякі представники військового командування.

"Всі, хто кричить "все пропало, міст не підірвали", послухайте насамперед військових. І вони вам скажуть, що там ще 10 проходів є з Криму суходолом, а не мостами. І тому підрив мосту не вплинув би на можливість росіян просунутися на цьому напрямку. Це відповідально сказав один із військових генералів, який зараз перебуває в політичній опозиції, я від нього це вперше почув", – заявляв колишній міністр оборони Олексій Резніков.

А генерал-майор Андрій ***Соколов***, який під час повномасштабного вторгнення командував управлінням військ "Південь" і відповідав за оборону тієї ділянки, в нещодавньому інтерв'ю "Українській правді" стверджує, що **росіяни змогли швидко просунутись, бо їхні сили переважали українські в 20-25 разів**.

> 1) — Російська артилерія била по мінних полях, вони гасили радіозв'язок, а механізовані колони йшли через межу з Криму блискавично швидко.
>
> 2) — За словами Соколова, тих сил і засобів, які були на Півдні під час вторгнення росіян з Криму, просто не вистачило для того, щоб зупинити наступ і не дати окупувати материкову територію.

"Проти нас діяв 22-й армійський корпус у повному складі, не менше дивізії 58-ї армії північно-кавказької, найбільш підготовленої, і десь до половини 7-ї десантно-штурмової дивізії. Це дуже багато. Це і артилерія, і всі ці засоби, які є в їхньому складі. Плюс повітряний компонент десь до 140 літаків, 60 вертольотів і корабельний склад їхнього Чорноморського флоту", - розповів генерал.

Також ***Соколов*** звернув увагу, що

> **— мости, які можна було підірвати, розташовані на Чонгарі.**
>
> **— Але на іншому напрямку через Армянськ і Перекопськ на Чаплинку чи Каланчак мостів не було і там був прохід для російської армії через суходіл у напрямку Херсона і Нової Каховки.**

"Крим же тому і півострів, що має сухопутне з'єднання з материковою частиною без мостів", - сказав генерал.

Військові, з якими ми поспілкувались, стверджують, що силами і засобами, які тоді були, стримати російський наступ на Півдні не було шансів.

"Готуватися треба було до війни, збільшувати кількість бригад, створювати завчасно і тренувати ТРО, розвивати ВПК, озброювати армію", - каже в розмові з ВВС представник Генштабу.

Водночас **Володимир Зеленський і представники його команди налаштовані більш критично і наполягають на необхідності провести розслідування та встановити винних**.

"Ми ж з вами розуміємо, якщо з якогось містечка або міста хтось іде, то ідуть всі. Хтось, хто залишився, - він в полоні або загинув. А ті, хто вийшов, - треба дивитись, хто вийшов і які накази хто отримував. Вони зрадники, або були накази?", - так цю ситуацію прокоментував журналістам президент у січні цього року. Тому, додав він, є кримінальна справа, яка і встановить винних.

> — Секретар РНБО Олексій ***Данілов*** заявляв, що остаточної відповіді на запитання, чому росіянам вдалося швидко просунутися з Криму до Херсонської області, поки що немає - вся надія на слідство.
>
> — А керівник ГУР Кирило ***Буданов*** впевнений, що війна розвивалася б зовсім по-іншому, якби українські війська підірвали перехід на Чонгарі: "Якщо були б підірвані переходи і трохи інакше розвивалися перші години, то російська армія не змогла б з такою швидкістю рухатися. Це аксіома".

Депутати Ради навіть викликали на профільний комітет з цього питання головнокомандувача Валерія ***Залужного***. Учасники цієї зустрічі переповідають, що генерал закликав направити всі зусилля на війну та наближення перемоги, оскільки в історії з окупацією Півдня "правда буде у кожного своя".

Але в парламенті кажуть, що це розслідування вже сьогодні важливе. "Хтось має за це відповісти. Ми ж розуміємо, що не просто так настільки швидко було захоплено Південь. Значить, там були чиїсь недопрацювання. Є

конкретні люди, які на тому напрямку відповідали за оборону", - каже в розмові з ВВС Роман Костенко, секретар комітету з питань нацбезпеки та оборони. Він і сам брав безпосередню участь в обороні Миколаєва і прилеглих населених пунктів під час російського вторгнення.

Костенко переконаний, що саме у військових треба спитати, які були команди, чи була в них інформація про вторгнення, які ставилися завдання і чи ці завдання були виконані.

"Є багато питань, які слідство має з'ясувати", - каже нардеп.

2. Початок розслідування

Справу про неналежну оборону Херсонської області, що призвело до її швидкої окупації, ДБР відкрило вже на другому місяці війни - 11 квітня 2022 року. З того часу про її розслідування відомо дуже мало.

У березні 2023 року ДБР у відповідь на запит ВВС Україна відповіло, що справу розслідують за частиною 1-ї статті 111 та частиною 3-ї статті 425 Кримінального кодексу – ***державна зрада та недбале ставлення до військової служби***.

> Мова йде про неналежну організацію мінування мостів і дамб для подальшого підриву, щоб стримати наступ Росії вглиб материкової України.

"Це у свою чергу призвело до тяжких наслідків, пов'язаних із тимчасовою окупацією територій Херсонської та Запорізької областей, загибеллю українських захисників і мирних мешканців, знищенням ворогом інфраструктури цих регіонів", - пояснює ВВС джерело у слідстві.

Спочатку у публічному просторі "здачу Півдня" пов'язували зі зрадниками у спецслужбі – з колишнім начальником ГУ СБУ в Криму Олегом ***Кулінічем*** (нібито саме він передав росіянам всі дані про дислокацію військ та інфраструктуру місцевості), а також з ексочільником управління СБУ в Херсонській області Сергієм ***Криворучком***.

Олега Кулініча затримали в Києві у липні 2022 року. Слідчі заявили, що встановили факти його співпраці з представниками російських спецслужб.

Йому оголосили підозру у створенні злочинної організації, державній зраді, дезертирстві (з Херсонщини до Києва на початку вторгнення), незаконному поводженні зі зброєю, а також передачі Росії відомостей, що становлять державну таємницю. Після затримання експосадовця СБУ одразу арештували та відправили до СІЗО. 17 жовтня почнеться суд в його справі.

Сергія Криворучка позбавили генеральського звання у 2022 році, а от кримінальних проваджень щодо нього, за даними ЗМІ, досі немає.

Імена колишніх підлеглих Івана Баканова з'явилися в контексті "здачі Півдня" та розмінуванням мостів на Херсонщині не просто так - про це говорили у своїх коментарях представники влади. Стверджував про цей зв'язок і голова СБУ Василь Малюк.

В інтерв'ю "1+1" в грудні 2022 року він розповідав, що якось Кулініч проводив на Півдні антитерористичні навчання, не погодивши це з керівництвом антитерористичного центру. І натякав, що ці навчання могли бути пов'язані з підготовкою Росії до вторгнення.

Але ми провели розслідування, в рамках якого з'ясували, що Олег Кулініч не фігурує у справі про окупацію Півдня, як і інші працівники СБУ. Виявилося, що по цій справі проходять виключно військові ЗСУ.

3. Хто фігурує у провадженні

За даними ВВС, підозри у цій справі ще нікому не оголосили, але цілком імовірно, що це може відбутися вже найближчим часом. Справа розслідується вже півтора року, по ній досі допитують свідків. І зовсім не простих.

З надійних джерел нам стало відомо, що слідчі вже допитали цілий список генералів та представників військового командування. Серед них – командувач сил оборони Сергій Наєв, колишні командувачі угрупування військ "Південь", зокрема генерали Андрій Ковальчук та Андрій Соколов, а також командири інших військових формувань, що входять до складу цього угруповання.

Свідчення також дав генерал, ексначальник Генштабу Віктор Муженко. Він зранку 24 лютого 2022 року приєднався до вищого військового командування та допомагав ухвалювати рішення у штабі.

"20 лютого цього року (2023) я був на допиті. До того в допитах була пауза тривалістю в рік… Мене дуже здивувало, що я одним з перших зі Збройних Сил був викликаний. Одне з питань до мене було, чи існували певні плани й чому так трапилося. Плани існували. А що трапилося, треба розібратися", - так генерал прокоментував цю ситуацію в інтерв'ю "Фактам" у березні цього року.

За нашими даними, також допитали ще одного колишнього начальника Генштабу, генерала Руслана Хомчака. Дали свідчення і колишні керівники Херсонщини, в тому числі ексголова Херсонської обласної військової адміністрації Геннадій Лагута, якого 16 вересня знайшли мертвим у Києві.

Також кілька наших джерел стверджують, що в рамках розслідування цієї справи слідчі приходили на бесіду до Валерія Залужного. За даними ВВС, процесуального статусу у цій справі в головнокомандувача ще немає, так само як не було і офіційного виклику на допит. Але не виключено, що такий статус з'явиться згодом. З огляду на такий можливий розвиток подій, у вузьких політичних колах справу про окупацію Півдня вже називають "справою Залужного".

Ми написали запит в ДБР, аби з'ясувати, чи фігурує Залужний в цьому розслідуванні, але там відмовились надати цю інформацію. Так само відмовились і в СБУ, представники якої беруть участь у спільній слідчій групі

в цьому провадженні. У спецслужбі вказали, що основним слідчим органом у цій справі є ДБР, тож всі питання - до бюро.

Прим. №__

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
Апарат Голови
Управління взаємодії із засобами масової інформації та громадськістю
вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601
Тел./факс (044) 279-30-40
E-mail: pressinfo@ssu.gov.ua
Web: http://www.ssu.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00034074

14.09.2023 №10/3/Т-162-ВИ-23
На № _____ від _____

BBC News
Оксані ТОРОП

Ваш запит від 08 вересня 2023 року стосовно розслідування згаданого кримінального провадження за дорученням керівництва СБ України опрацьовано підрозділами у межах компетенції.

Повідомляємо, що основним органом досудового розслідування згаданих Вами обставин є Державне бюро розслідувань.

Слідчі Служби безпеки України, перебуваючи у складі міжвідомчої групи із слідчими Державного бюро розслідувань, виконують окремі доручення у досудовому розслідуванні цього провадження.

Разом з тим, розголошення деталей, які становлять таємницю досудового розслідування, може відбуватися виключно відповідно до вимог ст. 222 Кримінального процесуального кодексу України. Лише слідчі органу досудового розслідування надають дозвіл на розголошення таких відомостей, оскільки їх розголошення може зашкодити розслідуванню.

Начальник Управління Артем ДЕХТЯРЕНКО

Також, за нашими даними, слідчі допитали екскомандира 59-ї окремої мотопіхотної бригади, яка обороняла Південь, полковника Олександра Виноградова. Всього у справі свідчення дали понад пів сотні людей.

Тим не менше, одного з основних учасників тих подій, який ніс службу на межі з Кримом 24 лютого, слідчі взагалі не чіпали аж до того часу, поки він не дав інтерв'ю про ті події "Українській правді" у липні 2023 року. Військовий Іван Сестриватовський розповів, що мав підірвати мости на Чонгарі, але це в нього чомусь не вийшло. І станом на момент спілкування морпіх стверджував, що його ніхто не допитував.

"Офіційне слідство досі на мене не виходило. Військові керівники зі мною теж ще не спілкувались про цю історію. Може, просто бо я поки був на реабілітації, проходив лікарську комісію. Все одно мені доведеться з ними спілкуватись", - сказав Сестриватовський.

В цьому ж інтерв'ю військовий розповів, що мости були заміновані. Саме він 24 лютого намагався їх підірвати, але механізм не спрацював. Далі він намагався відійти, але не встиг і потрапив у полон до росіян. Морпіх припустив, що причиною міг бути масований обстріл росіян, який пошкодив дроти, або робота диверсантів.

В ДБР на наш запит відповіли, що зрештою Сестриватовського таки допитали. За нашими даними, це сталося практично одразу після публікації його інтерв'ю.

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

вул. Панаса Мирного, 28, м. Київ, 01011, тел. (044) 365 40 00
поштова адреса для листування: вул. Симона Петлюри, 15, м. Київ, 01032
E-mail: info@dbr.gov.ua, web: www.dbr.gov.ua, ідентифікаційний код 41760289

Кореспондентці
BBC News Україна
Оксані ТОРОП

Державне бюро розслідувань розглянуло запит на інформацію від 08.09.2023.

Повідомляємо, що досудове розслідування у кримінальному провадженні № 42022231270000040 на цей час триває.

Повідомлення про підозру у вказаному провадженні наразі нікому не вручалося.

Допити свідків у вказаному кримінальному провадженні проводяться з урахуванням можливості встановлення місця перебування допитуваних осіб та їх можливості прибути на допит у конкретно визначені місце та час.

На сьогодні як свідків у вказаному кримінальному провадженні слідчими Державного бюро розслідувань допитано серед інших військовослужбовця Збройних сил України Івана Сестриватовського, а також колишніх командувачів УВ «Південь» та командирів інших військових формувань, що входили до складу вказаного угруповання військ.

Інші запитувані відомості досудового розслідування у вищевказаному кримінальному провадженні до його завершення є таємницею досудового розслідування і, відповідно до статті 222 Кримінального процесуального кодексу України, їх розголошення є недопустимим та тягне за собою передбачену статтею 387 Кримінального кодексу України кримінальну відповідальність.

Державне бюро
розслідувань
№ 430ІП/10-13-06-404/23 від 14.09.2023

4. "Цивільні судять військових"

Ключовим питанням з боку військових, з якими ми поспілкувалися про цю справу, є те, чи здатні цивільні слідчі ДБР розслідувати такі справи. Адже часто в них немає військового досвіду, вони можуть не мати належної експертизи, особливо в питанні ведення війни та ухвалення військових рішень. До того ж, за словами військових, є сумніви в неупередженості цього розслідування, адже в публічній площині ДБР часто пов’язують з Офісом президента.

В багатьох країнах НАТО такі справи розслідують слідчі військової поліції,

але

в Україні за 9 років війни так і не створили подібний орган.

В Міністерстві оборони вже неодноразово говорили про те, що працюють над розробкою моделі військової юстиції, але з різних причин процес просувається дуже повільно.

Мова йде про створення на базі Військової служби правопорядку нової структури – Військової поліції. Основними її завданнями має стати якраз розслідування справ щодо військових. Законопроєкт про це вже розробили, він проходить процедуру погодження в парламенті.

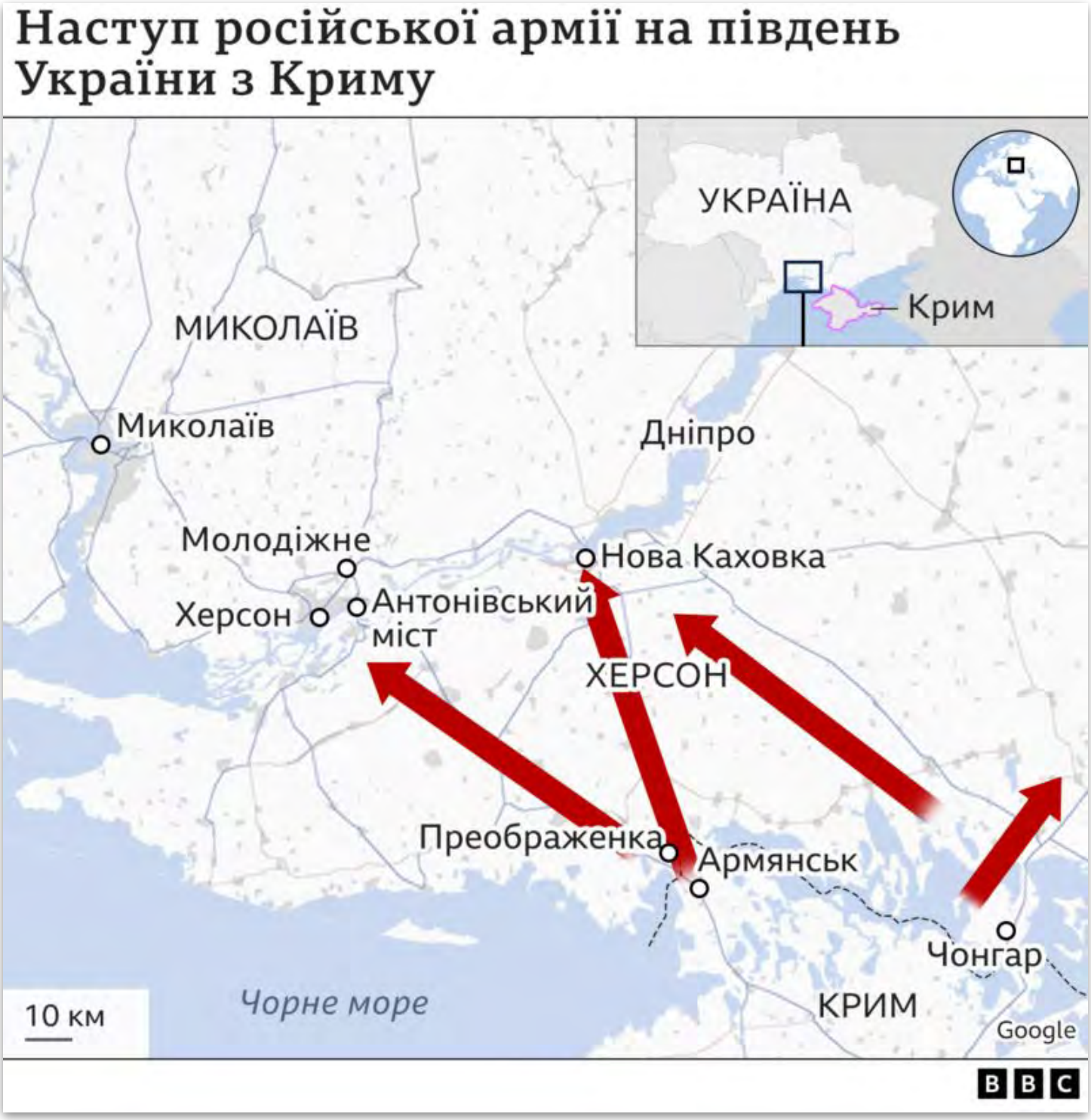

В пропрезидентській фракції "Слуга народу" кажуть, що робота над системою військової юстиції активно ведеться і очікують рішень вже до кінця 2023 року. За словами заступниці голови парламентського комітету з питань нацбезпеки і оборони Мар'яни Безуглої, слідчі ДБР мають зосередитися не на військових, а на чиновниках та посадовцях. Для цього треба створити окрему військову юстицію з військовими слідчими і військовими судами.

Але є у справі про окупацію Півдня ще один момент.

У військових колах побоюються, що їх хочуть просто "призначити" винними для швидкого задоволення запиту суспільства. Адже, за їхніми словами, в цьому питанні, окрім дослідження подій початку війни, не менш важливим є дослідження подій, які відбувалися до самого вторгнення. Зокрема, як в цілому країна готувалася до війни, які рішення влада

ухвалювала і не ухвалювала в цьому напрямку та що робила, щоб максимально посилити армію і підготувати її до оборони.

Генерал Соколов стверджує, що замість чотирьох бригад, які за планом мали закривати кримський напрямок, в нього було лише півтори. Військ для закриття усієї країни від Білорусі до Криму катастрофічно не вистачало. Тож, як вважає генерал, до війни в країні мали оголосити мобілізацію, або в інший спосіб стрімко збільшити чисельність армії.

Джерела в Генштабі кажуть ще й про те, що це розслідування чинить певний тиск на військове командування. В Офісі президента неофіційно пояснюють, що це ніякий не тиск, просто суспільство хоче знати відповіді на питання, хто ж винен.

"Ми знаємо, є така справа, там фігурують військові. Треба з'ясувати, чому мости не були підірвані, а росіяни змогли так швидко зайти і окупувати Херсонщину", - пояснює нам джерело в ОП. І додає: "Є статут ЗСУ, військові мали діяти за цим статутом. Не президент має давати команду "Підривайте мости!", військові мали це зробити, виходячи з тієї обстановки, яка була на місці. Слідство має розібратися".

Українська армія вперше за історію незалежності стикнулася з такою масштабною агресією і цей момент варто враховувати, вважає колишній волонтер, тепер військовий ЗСУ, морський піхотинець Олександр ***Карпюк***.

"Резервів та ресурсів не було. Ми вперше зустрілися з РЕБами, ракетами, авіацією. Співвідношення сил було 1:20. Я правильно розумію, що цивільне суспільство судить військових, які не втримались проти авіації, ракет та у 20 разів більшого супротивника?", - ставить він риторичне запитання під час нашої розмови.

За словами Карпюка, саме розслідування – це правильна справа, яка дозволить з'ясувати, чи зробили військові всі ті дії, які вони повинні були зробити в тих умовах, і чи були в них для цього сили та засоби.

Але глобально, вважає він, на цю ситуацію треба дивитись інакше. "Тут всі винні. І ті люди, які сиділи на диванах, а потім з валізами втекли з країни і не пішли її захищати, хоча це обов'язок громадянина. Є питання до влади, яка не готувалася до повномасштабного вторгнення".

За всіма розрахунками, в тому числі західних експертів, Україна не мала вистояти, зважаючи на всі ті сили та засоби, які використовувала Росія.

"Але ЗСУ зробили чудо", - каже Карпюк.

І **одночасно з пошуками відповіді на питання, як готувалися до оборони військові, варто ще й аналізувати, як готувалася до війни країна в цілому. Інакше картина буде неповна.**

***

№ 2.113

Дайджест подій в Україні та навколо України від 29 вересня 2023

Головне

📌 Я вважаю, що будь-які поступки хуйльонишу орбану – це визнання поразки. Для того, щоби поставити його на коліна, достатньо перекрити газ і нафту. Воно прибіжить на цирлах за кілька діб.

📌 Арсенал в Калиновому так і не було прикрито з повітря. Чи таки прикрито? Але ж дрон таки влучив і виникла велика пожежа. До речі, інформація про підриви арсеналів дуже важлива. Але тут треба вказати пальцем на тих, хто мав забезпечити їхню охорону і захист.

📌 Люксова модернізація літака зеленського – це дно чи ще ні?

📌 Історія про "генерала" наумова, якого призначив "адвокат" бананов, мусить мати продовження. Бо ця рашистська мразота мусить заговорити.

Теми доби

🔥 НАЗК призупинило статус "спонсора війни" для OTP Bank та 5 грецьких судноплавних компаній.

🔥 Росія атакувала арсенал на Вінниччині дронами-камікадзе.

🔥 Болгарія заборонила ввезення до країни насіння соняшнику з України до кінця листопада.

🔥 Литовська компанія "люксово" модернізувала літак українського президента.

🔥 Сербський суд засудив колишнього генерала СБУ Наумова до 1 року ув'язнення.

1. Війна

1-1) Фронт

За інформацією Генштабу, ситуація на лінії фронту впродовж доби загострилася, сталися 44 бойові зіткнення.

ЗСУ відбили контратаки російських військ у районі Кліщіївки на південь від Бахмута, на околицях та на південний схід від Авдіївки, у районі Донецька – у Мар'їнці та Новомихайлівці, а також у Старомайорському на південь від Великої Новосілки.

У районі села Роботиного на Запоріжжі ЗСУ завдяки зустрічній атаці просунулися приблизно на пів кілометра в напрямку села Вербового.

Російська авіація та артилерія завдали ударів по понад 100 населених пунктах у районі лінії фронту, у ближньому тилу та в прикордонних районах. Упродовж доби на Донеччині внаслідок російських обстрілів поранено 7 людей, у Херсонській – 3.

Росія здійснила ще одну атаку об'єктів на території України 40 дронами-камікадзе типу Shahed. Підрозділи ППО збили 30 БПЛА. На Вінниччині дрони, ймовірно, вибухнули на арсеналі в Калинівці, де у 2017 р сталася детонація боєприпасів. Виникла велика пожежа, яку вдалося швидко локалізувати без евакуації населення.

Держбюро розслідувань та СБУ встановили причетність російських спецслужб до вибухів військових складів у Чехії, де зберігалася зброя для України, а також військового арсеналу у Сватовому на Луганщині у 2015 р. Атаки було здійснено дронами, які скинули на склади запальні боєприпаси.

Унаслідок нічної атаки сталися затримки руху 9 поїздів.

Румунія розслідує можливе порушення свого повітряного простору під час атаки РФ на дунайські порти України в ніч на 30 вересня.

СБУ зібрала доказову базу на директора російської авіакомпанії "223 льотний загін" Міноборони РФ Великоклада й оголосила йому підозру в перевезенні дронів Shahed з Ірану та перекиданні до РФ найманців із країн Близького Сходу та Африки.

Губернатор Білгородської обл. РФ повідомив, що на підльоті до обласного центру ППО нібито збила "повітряні цілі". Міністерство оборони РФ повідомило про знищення над Білгородською областю 9 українських ракет РСЗВ "Ураган". У прикордонному російському селищі в Брянській обл. порушено енергопостачання начебто після атаки української диверсійно-розвідувальної групи. За інформацією українських ЗМІ, безпілотник СБУ вивів із ладу в Курській обл. станцію радіолокації "Каста", яка нібито здатна виявляти повітряні об'єкти навіть на надмалих висотах, захищені технологією "стелз" тощо.

"Губернатор" Севастополя сподівається, що Росія посилить ППО в Криму після успішної української ракетної атаки на штаб Чорноморського флоту.

⭐ Російський президент Путін підписав указ, що дає можливість громадянам України в'їжджати на територію РФ без віз на підставі внутрішнього українського паспорта або свідоцтва про народження дитини.

⭐ Путін підписав указ про призов на строкову службу 120 тис. громадян РФ у період із жовтня до грудня. У весняний призов армія поповнилася 147 тис. осіб, багато з яких підписали контракти з Міноборони та вирушили на фронт до України.

Журналісти російської служби BBC та видання "Медіазона" документально підтвердили загибель на фронті в Україні щонайменше 33,2 тис. російських військовослужбовців, з них 3,8 тис. – мобілізованих, а також 6,2 тис. ув'язнених.

1-2) Тил

⭐ Президент Зеленський разом із рабинами взяв участь у церемонії на згадку про жертви трагедії в Бабиному Яру, де в 1941–1943 роках нацисти розстріляли тисячі євреїв.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що тарифи на комунальні послуги для населення до кінця опалювального сезону не змінюватимуться, а субсидії буде перепризначено автоматично.

Шмигаль також оголосив, що уряд погодив майже 16 тис. заявок на виплату коштів для ремонту життя за програмою "єВідновлення", а також запустив програму житлових сертифікатів як компенсацію за зруйноване житло через додаток "Дія".

⭐ Кабмін створив Держслужбу в справах дітей. Її завданням названо захист прав дітей, соціальну підтримку сімей із дітьми, розвиток сімейних форм виховання та усиновлення. Служба моніторитиме дотримання законодавства про права дітей, а також взаємодіятиме з українськими дипломатичними представництвами для забезпечення прав неповнолітніх громадян України та їхнього повернення на батьківщину.

⭐ Поліція Київщини виявила у 2 мешканців Бориспільського району російський зенітно-ракетний комплекс ППО "Тор" та ракети до нього.

⭐ Мінфін повідомив, що у вересні до бюджету надійшли приблизно $3,0 млрд зовнішнього фінансування. З них – $1,6 млрд (в еквіваленті) – черговий транш макрофінансової допомоги ЄС, $1,25 млрд – грант США, $0,1 млрд –

кредит Світового банку під гарантії уряду Великобританії. За 9 міс. Мінфін залучив зовнішнє фінансування загалом на суму $32,6 млрд.

Президентка Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) Рено-Бассо під час зустрічі з президентом Зеленським повідомила, що з початку року Україні надано пільгові кредити на суму €1,2 млрд, а минулого року було профінансовано проєкти на загальну суму €1,7 млрд. Пресслужба ЄБРР нагадала, що банк оголосив про намір надати Україні не менше ніж €3,0 млрд упродовж 2022–2023 р. Основну увагу банк приділяє підтримці енергетики та агросектору, відновленню інфраструктури, фінансуванню торгових операцій та програм для середнього бізнесу.

Кабмін затвердив угоди про отримання грантової допомоги США, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, а також Трастового фонду міжнародних донорів на загальну суму $1,85 млрд. Кошти буде скеровано на фінансування освіти, медицини, соцвиплат, відновлення житла, а також на компенсацію відсоткових ставок за пільговим кредитуванням бізнесу за програмою 5–7–9 %. Від МБРР залучено кредит у розмірі $230 млн під гарантії уряду Японії з низькою відсотковою ставкою на підтримку сільгоспвиробників.

⭐ НБУ скоротив чистий продаж валюти на міжбанківському ринку до $617,1 млн з $823,5 млн тижнем раніше й $873,1 млн два тижні тому. Купівля валюти впала до нуля, що свідчить про повне ігнорування експортерами вимог щодо продажу валютного виторгу.

2. Україна та світ

⭐ Міністерство сільського господарства Болгарії заборонило до кінця листопада ввезення насіння соняшнику з України після переговорів із комітетом фермерів. Після цього періоду буде запроваджено режим ліцензування експорту соняшнику, пшениці, кукурудзи та ріпаку відповідно до плану, представленого Україною та погодженого Єврокомісією.

Польща та Угорщина не брали участі в засіданні координаційної платформи для обговорення пропозицій України про ліцензування експорту. Представник Єврокомісії Гілл повідомив, що віцепрезидент Домбровський відвідає Словаччину 5–7 жовтня для оцінки прогресу в організації "шляхів солідарності" для транзиту українського зерна до портів третіх країн. Посол України в Польщі Зварич стверджує, що "зернова" суперечка між країнами не вплине на двосторонні відносини, і сторони готові врегулювати протиріччя. Генеральний секретар НАТО Столтенберг висловив переконання, що Польща та Україна таки знайдуть шляхи розв'язання проблем, які не вплинуть на воєнну допомогу.

Міністерство агрополітики України повідомило, що сільгоспвиробники країни цього маркетингового року вже намолотили 30,5 млн т зернових і 11,2 млн олійних культур, тому проблема зберігання та експорту постала в повний зріст.

Болгарський міністр оборони Тагарєв заявив, що Росія блокує український експорт під приводом військових навчань та створює ризики безпеки й для Болгарії, оскільки можуть статися інциденти в Чорному морі. Начальник штабу оборони Збройних сил Румунії Петреску стверджує, що Росія активно й постійно глушить сигнал системи глобального позиціювання GPS, що може спричинити зіткнення суден у територіальних водах країни. Він наголосив, що НАТО має готуватися до тривалого протистояння з Росією. За інформацією румунських ЗМІ, військове командування переміщує засоби ППО до кордону з Україною, посилює патрулювання на землі та в повітрі.

⭐ Глава Офісу президента Єрмак сподівається, що третє засідання радників глав держав із національної безпеки для обговорення української "формули світу" відбудеться до кінця жовтня. За його словами, метою зустрічі буде підготовка документів, які будуть винесені на засідання саміту миру.

⭐ Російський президент Путін записав відеозвернення з нагоди "дня возз'єднання" із чотирма окупованими українськими областями, які було включено до складу РФ.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан заявив, що перед тим, як Європейський Союз розпочне переговори про членство з Україною, треба знайти відповіді на "дуже важкі питання". З його слів, йдеться про вступ країни, яка перебуває в стані війни. Прессекретар МЗС Ніколенко нагадав Орбану, що "Україна не змінювала свою територію в межах міжнародно визнаних кордонів".

Прем'єр-міністр Шмигаль заявив, що Україна не погодиться на "другосортне членство" у ЄС. Ця заява зроблена у відповідь на пропозиції експертів із Франції та Німеччини щодо структурних реформ Євросоюзу для побудови "Європи 4 швидкостей" із поділом держав залежно від рівня розвитку та бажання інтеграції. Шмигаль стверджує, що українське керівництво прагне набути членства ЄС упродовж 2 років.

Глава представництва ЄС в Україні Матернова вважає, що для Молдови реалістичнішим сценарієм є реінтеграція з Придністров'ям до моменту вступу до Євросоюзу, тоді як Україна перебуває в іншій ситуації через війну. Вона наголосила, що ЄС зазвичай уникає участі в територіальних конфліктах і буде обережним щодо вступу країн, які мають незаконно окуповані території. Проте, перспектива вступу до ЄС може стати стимулом для реінтеграції окупованих територій у майбутньому. Матернова повідомила, що президент Зеленський пообіцяв їй, що українська влада протягом місяця виконає геть усі вимоги Єврокомісії для початку переговорів про вступ.

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції тимчасово зупинило статус "міжнародного спонсора війни" для угорської групи OTP Bank та 5 грецьких судноплавних компаній після переговорів з урядами Угорщини та Греції, щоби розблокувати €500 млн воєнної допомоги Україні з Європейського фонду миру та уникнути блокування подальшої воєнної допомоги Грецією.

Грецькі танкери активно перевозять російську нафту та нафтопродукти в обхід санкцій. Координатор Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі стверджує, що США нібито уважно стежать за експортом російської нафти та контролюють дотримання "цінової стелі", проте реальність не співпадає із цією заявою.

Президент РФ Путін дозволив італійській банківській групі Intesa Sanpaolo продати російські активи. Водночас OTP Bank та Reiffeisen Bank, як і раніше, є одними з найбільших банків Росії й не планують згортати діяльність.

⭐ Газпром опублікував звітність за І півріччя 2023 р. Видобуток газу обвалився на 25 % проти аналогічного періоду торік і на третину – проти довоєнного 2021 року. У кризовому 2009 році скорочення видобутку становило лише 16 %, а після розвалу СРСР у 1992 р – видобуток впав на 12 %. Після припинення постачання до Європи у 2022 р "зайві" 90 млрд м³ газу Газпрому подіти просто нікуди й він не в змозі переробити його до СПГ за браком потужностей.

⭐ Агентство Reuters повідомило, що 7 країн ЄС підписали угоди з Європейським оборонним агентством (EDA) про постачання снарядів калібру 155 мм для далекобійних гаубиць виробництва Польщі, Словаччини, Німеччини та Франції для подальшого постачання їх Україні.

⭐ Громадяни Словаччини зібрали кошти на купівлю машини розмінування Božena-5. Її буде передано Україні до кінця року.

Федеральна рада Швейцарії схвалила виділення 100 млн швейцарських франків (€103,5 млн) для гуманітарного розмінування територій в Україні та сприяння відновленню країни впродовж 4 років. Кошти отримають швейцарські організації, які братимуть участь у процесі розмінування, навчатимуть українських саперів тощо.

Державна спеціальна служба транспорту підписала контракт із французькою компанією CEFA на купівлю роботизованих машин розмінування та мостів-амфібій. Постачання будуть оплачені коштами французького Фонду підтримки України.

⭐ Норвегія з 3 жовтня забороняє в'їзд на територію країни автівок із російськими номерами. Водночас дозволено в'їзд автобусів із кількістю пасажирських місць 10 й більше. Також буде дозволено в'їзд автомобілям, що

належать громадянам Норвегії, що проживають у РФ та транспортним засобам кур'єрських служб.

Митна служба Литви повідомила, що автомобілі з російськими номерами, які прибули до країни до 11 вересня, мають залишити територію ЄС упродовж пів року від дати в'їзду незалежно від громадянства власника. Автомобілі, що прямують транзитом до Калінінграда, мають перебувати на території країни не більше ніж 1 добу, а водієм має бути власник.

⭐ Молдавська компанія East Gas Energy Trading підписала з турецькою держкомпанією BOTAŞ контракт на постачання 2 млн м³ газу на добу. Міністр енергетики Молдови Парликов не знає, для кого було закуплено цей газ. Серед бенефіціарів молдавського підприємства – дружина колишнього заступника голови опозиційної Демократичної партії. Головою партії є олігарх Плахотнюк, проти якого запровадили санкції США, Великобританія та ЄС.

⭐ Вірменія подала позов проти Азербайджану до Міжнародного суду ООН через утиск прав етнічних вірмен Нагірному Карабаху та дискримінацію населення території за національною ознакою. Вірменія вимагає вивести з "республіки" всіх азербайджанських військовослужбовців та правоохоронців, забезпечити доступ до території місій ООН та Червоного Хреста, а також визнати документи, видані "владою республіки".

Євросоюз закликав забезпечити "безперервну безперешкодну гуманітарну підтримку" тим, хто залишив Нагірний Карабах, а також особам, що залишилися на території. За інформацією вірменських ЗМІ, із "республіки" виїхали приблизно 93 тис. етнічних вірмен.

3. Київ

⭐ Київська міська прокуратура та Нацполіція провели обшуки в офісах компанії "Київметробуд" та її підрядних організаціях у справі про розтрату коштів на будівництво гілки метро на житловий масив "Виноградар". Будівельні роботи на не ведуться вже понад пів року.

4. Тренди

⭐ Заступник голови парламентського комітету з питань економічного розвитку Кисилевський повідомив, що майже половина із 65 індустріальних парків, які було зареєстровано в період із 2013 до 2019 р, мають бути виключені з реєстру, оскільки не ведуть діяльності. Парки, що залишилися, розділять на конкурсній основі 1 млрд грн, що виділено в бюджеті 2024 р на їхню підтримку.

5. Корупція

Суд сербського міста Ніш засудив колишнього генерала СБУ Наумова, який обіймав посаду начальника Головного управління внутрішньої безпеки Служби, до 1 року позбавлення волі за звинуваченням у відмиванні грошей. В Україні Наумову оголошено підозри в привласненні, розтраті майна чи заволодінні ним завдяки зловживанню службовим становищем, у шахрайстві та завданні збитків державі в розмірі понад 3,2 млн грн. Сербія відхилила запит про екстрадицію Наумова до України. За інформацією низки ЗМІ, Наумов був "наглядачем" від Офісу президента за контрабандними потоками й наповнював "чорну касу" партії "Слуга народу". За кілька годин до широкомасштабного вторгнення Росії Наумов виїхав з України й вивіз із собою "партійну касу". Саме із цими коштами його було затримано на кордоні Сербії. Наумова було призначено за прямою вказівкою колишнього голови СБУ Баканова.

У листі з рекомендаціями реформ, який посол США Брінк вручила прем'єр-міністру Шмигалю, міститься вимога про перевірку доброчесності всіх суддів Верховного суду у зв'язку з розслідуванням проти його колишнього глави Князєва, спійманого на хабарі. Ймовірно, що влада США апріорі вважає корупціонерами весь склад Верховного суду. У листі сказано, що реформу Верховного суду має бути проведено впродовж наступних 3–6 міс.

Детективи Бюро економічної безпеки виявили в дунайському порту Рені майже 2 млн пачок цигарок без акцизу, які були доставлені з ОАЕ. На думку низки експертів, арешт товару є частиною схеми легалізації "чорного" імпорту, оскільки конфісковані сигарети надалі отримують замовники товару для подальшої реалізації за готівку, а партію буде оформлено, як "передану ЗСУ".

Литовська компанія J&C Aero здійснила оновлення салону літака президента України Airbus A319 CJ. Літаку модифіковано навігаційну систему, повністю оновлено інтер'єр салону та встановлено новітню систему розваг. Компанія виграла конкурс на проведення робіт на початку 2022 р. За оцінкою експертів, вартість подібних робіт становить від кількох мільйонів до десятків мільйонів євро. Після вторгнення Зеленський лише один раз скористався літаком – для візиту до США та Канади й потім повернувся на ньому до Польщі.

Глава парламентської фракції "Слуга народу" Арахамія повідомив про реєстрацію законопроєкту про зупинення обчислення терміну давності за корупційні злочини на період чинності режиму воєнного стану.

СБУ та Держбюро розслідувань чи не щодня повідомляють про викриття злочинних груп серед співробітників військово-лікарських комісій та

територіальних центрів комплектації та соцзахисту, які оформлюють довідки про непридатність до військової служби за винагороду від $3 тис. до $10 тис.

***

№ 2.114

Дайджест подій в Україні та навколо України від 30 вересня 2023

Головне

📌 **Результат виляння дупою зеленським і ко, а також його пошлюхи-рестораторши маркарової у напрямку тільки Демпартії США мало наслідком припинення воєнної допомоги у той час, коли вона потрібна як повітря. До речі, "ленд-ліз" помер, так і не розпочавшись. Завдяки плідній "роботі" узеленських і їхніх партнерів з адміністрації Байдена.**

📌 Я уважно подивився на пафосне збіговисько під порожньою назвою "форум оборонних індустрій". Поки узеленські надувають щоки, рашисти стрімко нарощують виробництво ударних дронів, керованих авіабомб і ракет. І чи не щодня завдають потужних ударів по Україні. Їхня ефективність дуже висока – українські підрозділи ППО збили лише половину "мопедів" цієї ночі. У відповідь - лише один дрон по аеропорту Сочі.

📌 Хуйлята-орбанята знову продемонстрували, що сприймають лише силу. Ось тепер. і у повний зріст постає проблема відмови зеленських від оголошення стану війни. У цьому випадку орбанята втратили би ВСЮ НАФТУ і ВЕСЬ ГАЗ.

Про що я верзу?

Тиждень вимкнення газогонів і нафтопроводу "Дрючьба" – і ця шобла приповзе до нас на колінах. Хоча це недипломатично, але ефективно.

📌 Хуйло таки дочекався "втоми Європи від війни". Вибори в Словаччині доводять, що далі буде лише гірше.

Теми доби

🔥 **Конгрес США уникнув "шатдауну" уряду завдяки відмові від допомоги Україні.**

🔥 **У Києві відбувся міжнародний форум "оборонних індустрій".**

🔥 Росія посилює атаки України дронами-камікадзе, ракетами та керованими авіабомбами.

🔥 На парламентських виборах у Словаччині більшість голосів здобула проросійська партія SMER-SD.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ За інформацією Генштабу, на лінії фронту за добу сталися 38 великих бойових зіткнень.

Спікер Східного угруповання військ Євлаш повідомив, що російські війська відновили штурмові дії в напрямку на Куп'янськ та Лиман за активної підтримки авіації та артилерії.

ЗСУ відбили атаки російських військ у Курдюмівці на південь від Бахмута, в Авдіївці та її околицях, а також у Мар'їнці. На південний захід від Великої Новосілки в районі Приютного та Новодарівки штурмовим підрозділам армії РФ вдалося трохи потіснити українські війська.

У Запорізькій обл. в районі села Вербового російське командування кинуло в бій елітні десантні підрозділи, проте це лише загальмувало просування ЗСУ. За інформацією лінії фронту, на цю ділянку перекинуто додаткові російські резерви оперативного й навіть стратегічного рівня.

⭐ Упродовж доби армія РФ атакувала артилерією, ракетами та авіацією понад 120 українських населених пунктів. По Харкову з території РФ завдано удару 3 ракетами комплексу ППО С-300, унаслідок чого виникла пожежа на

території цивільного підприємства. На Донеччині поранено 6 місцевих мешканців. На Запоріжжі за добу від російських обстрілів та ракетних ударів загинув мешканець прифронтового села Мала Токмачка, ще 6 жителів області – дістали поранень. У Херсоні та області від російських обстрілів дістали поранень 3 особи, ще не менше 5 – постраждали від удару керованими авіабомбами.

Росія завдала ще одного удару по Україні дронами-камікадзе типу Shahed. Підрозділи ППО збили лише 16 із 30 БПЛА. В Умані спалахнули склади із зерном, є влучання в промислову інфраструктуру, постраждала 1 людина. На Миколаївщині дрон влучив у складські приміщення. У Кривому Розі зруйновано цивільну інфраструктуру. У Лимані на Донеччині постраждали кілька осіб, розбір завалів триває.

⭐ Росія зміцнює оборону окупованого Криму додатковими засобами ППО й перекидає на західне узбережжя та до Севастополя суходолом патрульні катери типу Raptor.

⭐ Російські ЗМІ повідомили про падіння українського безпілотника поблизу аеропорту Сочі. Затримано та скасовано кілька рейсів. Міноборони РФ повідомило про 3 збитих українських БПЛА в Смоленській обл.

1-2) Тил

⭐ На Івано-Франківщині стався прорив нафтопроводу. Унаслідок витоку нафти виникла сильна пожежа, постраждали 9 осіб, серед них – 2 дітей.

⭐ З 1 жовтня набули чинності зміни до Податкового кодексу, які дають змогу штрафувати підприємців у разі невикористання касових апаратів, програмних тощо.

2. Україна та світ

⭐ Палата представників Конгресу США ухвалила проєкт тимчасового бюджету країни на 45 днів, до якого не було включено пакет допомоги Україні на суму $6,2 млрд. Документ підтримали 335 конгресменів, 91 висловився проти. Сенат миттєво затвердив законопроєкт, після чого його підписав президент Байден. **Адміністрація Байдена вважає, що відмова від допомоги матиме серйозні наслідки для України та "підвішує" майбутні військові постачання та навчання пілотів**. Після підписання Білля Байден заявив, що не може допустити припинення підтримки України й закликав спікерів обох палат не припиняти надання допомоги. **Лідери обох партій Сенату зробили спільну заяву щодо необхідності ухвалення додаткового законопроєкту про підтримку України.**

Ці події відбулися за тиждень після того, як нижня палата Конгресу відмовилася вислухати виступ президента Зеленського, що може свідчити про провал його візиту до США. У разі виконання адміністрацією Байдена білля про ленд-ліз рішення Конгресу не вплинуло б на воєнну допомогу. Президент Зеленський, його оточення та посол у США Маркарова мовчать про зобов'язання США щодо цієї програми, **термін чинності якої сплив 30 вересня, так і не розпочавшись**. **Невідомо, чи знайдуться голоси в Конгресі на її подовження. Український президент так і не відповів на петицію про ленд-ліз.**

Водночас російська влада швидкими темпами нарощує військові витрати, а російський президент і генерали роблять заяви про готовність до тривалої війни.

⭐ У Києві відбувся перший міжнародний форум "оборонних індустрій". На його відкритті виступив президент ***Зеленський***. Він оголосив про створення "альянсу оборонних індустрій". Також буде створено "оборонний фонд" для розвитку військових виробництв, який наповнюватиметься дивідендами від прибутку оборонних держкомпаній та коштом продажу конфіскованих російських активів. Зі слів Зеленського, в Україні буде створено спеціальний режим для оборонно-промислового комплексу.

Прем'єр-міністр ***Шмигаль*** стверджує, що український ВПК переживає «нове народження». Запускаються нові виробництва, розширюються ти, що вже працюють, опрацьовуються варіанти створення в Україні замкнутого циклу виробництва озброєнь, налагоджується співпраця щодо відновлення західної військової техніки. Уряд інвестує кошти в нові технології та розробки.

Після закінчення форуму Зеленський висловив упевненість, що Україна стане одним із ключових світових виробників зброї. Він повідомив, що до декларації "альянсу оборонних індустрій" приєдналися вже 38 компаній із 19 країн світу. Міністр стратегічних галузей ***Камишин*** оголосив, що на форумі українські виробники підписали 20 угод та декларацій із партнерами. Міністр закордонних справ ***Кулеба*** заявив, що форум відкрив нову еру в розвитку української оборонної промисловості, оскільки інтегрує її в систему оборонних проваджень країн НАТО.

Міністр оборони Умеров оголосив, що його міністерство розпочало розроблення стратегії розвитку української армії майбутнього, яку презентує "після війни".

Генеральний секретар НАТО Столтенберг наголосив на героїзмі українських воїнів, які боронять світ від російської агресії. Водночас він наголосив, що "героїзмом ракети не зіб'єш", тому Україні потрібна зброя – сучасна й у достатніх обсягах, яка є шляхом до миру.

На думку низки аналітиків, влада скликала "форум" лише для створення красивої "картинки", оскільки не вміє створювати нічого, крім піару. Українська військова промисловість вимагає реальних контрактів із партнерами та багатомільярдних вкладень у власне виробництво, а не гучних декларацій.

⭐ Директор компанії Baykar Makina Байрактар повідомив про інвестиції в Україну в розмірі $100 млн. Їх вкладено в будівництво нового заводу з виробництва БПЛА, сервісний центр та регіональний офіс. Він наголосив, що на безпілотники встановлюються українські двигуни.

Заступник міністра оборони Чехії Блажковець повідомив, що країна надасть Україні ліцензію на виготовлення штурмових рушниць CZ Bren 2, а також допоможе налагодити виробництво боєприпасів для них.

⭐ Міністр оборони Великої Британії Шаппс повідомив, що британські інструктори приїдуть до України для навчання українських військовослужбовців. Він закликав британські компанії до відкриття виробництв озброєнь в Україні. Міністр повідомив, що під час візиту до Києва обговорив із президентом Зеленським можливість оборони комерційних судів у Чорному морі від російських атак.

⭐ Голова комітету Бундестагу з оборони Штрак-Циммерман закликала уряд Німеччини негайно надати Україні далекобійні ракети Taurus, оскільки подальше затягування їхнього постачання лише посилює страждання українців. Вона вважає, що Україна має право атакувати такими ракетами цілі на території РФ.

⭐ Видання The New York Times повідомило, що українські військовослужбовці та виробники безпілотників стикнулися з проблемами постачанням компонентів для "побутових" БПЛА після того, як уряд Китаю запровадив 1 вересня обмеження. За різними оцінками, ЗСУ за місяць втрачають у боях до 10 тис. таких БПЛА.

⭐ Управління верховного комісара ООН із прав біженців (УВКБ) надасть Україні $123 млн для проходження зимового періоду. Українські тимчасові переселенці матимуть змогу одержати готівку, отримати теплий одяг, обігрівачі, непродовольчі товари, їм також може бути частково компенсовано витрати на електроенергію та оренду житла.

⭐ Глава представництва ЄС в Україні Матернова розпочала роботу в країні із зустрічі з головами НАБУ та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Вона назвала антикорупційні реформи пріоритетом та запевнила

українських чиновників у підтримці Євросоюзом їхньої діяльності та незалежності їхніх відомств.

⭐ На виборах у Словаччині найбільшу кількість голосів здобула партія проросійського політика Фіцо SMER-SD, на другому місці – партія "Прогресивна Словаччина", на третьому – можливий союзник SMER – партія "Голос". До парламенту пройшли ще 3 партії, що відкриває можливості створення коаліції – як такої, що підтримує Україну, так і налаштовану проти надання воєнної допомоги. Генеральний секретар НАТО Столтенберг переконаний, що Словаччина й надалі підтримуватиме Україну й після парламентських виборів. Президент Зеленський обговорив із міністром оборони Словаччини Скленаром ситуацію на фронті, потреби ЗСУ в техніці та гуманітарне розмінування.

⭐ Представник МЗС Угорщини Пацолаї у відповідь на призупинення групі OTP Bank статусу міжнародного спонсора війни Нацагентством із питань запобігання корупції заявив, що до повного і безумовного виключення банку зі списку Угорщина не затвердить фінансування воєнної допомоги Україні з Європейського фонду миру (EPF).

⭐ МЗС Білорусі має намір організувати поїздку іноземних дипломатів до місць перебування українських дітей, яких було депортованих з окупованих територій. МЗС України попередило, що участь дипломатів у цьому заході матиме наслідком легалізацію депортації.

⭐ З Нагірного Карабаху до Вірменії виїхало вже приблизно 100 тис. етнічних вірмен – це понад 80 % населення регіону. На місці вибуху бензосховища в Нагірному Карабаху виявили останки тіл 170 людей. Їх буде перевезено до Вірменії, де влада планує їх ідентифікувати через ДНК. Азербайджанські силові структури затримали кількох представників військового керівництва "республіки", а також "главу МЗС".

⭐ Румунська футбольна федерація приєдналася до бойкоту матчів із юнацькими командами з РФ із футболу.

3. Київ

⭐ Київська міська адміністрація повідомила, що під час проведення ремонтних робіт на Дегтярівському мосту на Шулявці "одна з балок втратила стійкість" і впала, а слідом за нею – впали та зруйнувалися інші балки мосту. Унаслідок інциденту ніхто не постраждав.

⭐ Перед будівлею КМДА відбувся вже третій мітинг із вимогою перенаправлення коштів міста на потреби ЗСУ.

4. Тренди

⭐ Головний санлікар Кузін заявив, що МОЗ не виключає додаткового опрацювання з Міністерством оборони переліку осіб, придатних до служби у воєнний час, з огляду на такі хронічні захворювання, як туберкульоз та ВІЛ.

***

№ 2.115

2023-09-30

dmytro_kuleba

Ці цифри перевищили всі очікування. І я вдячний 252 компаніям з понад 30 країн Європи, Північної Америки, Азії та Австралії, які прибули в Київ на наш Форум оборонних індустрій.

На початку цього 2023 року ми в МЗС дійшли висновку, що для стабільності постачань зброї силам оборони України нам потрібна якісно нова робота світової оборонної індустрії.

Тоді **я прийшов з цією думкою до Президента** @zelenskiy_official і **запропонував провести захід**,

який

1) — **об'єднає** ***провідні оборонні компанії світу*** та України для спільного виробництва, обслуговування та ремонту зброї, потрібної Україні.

Після цього ми

2) — **об'єднали сили з** ***Мінстратегпромом*** **і** ***Міноборони*****, і закипіла робота.**

Ми командно працювали 24/7, щоб

3) — ***зібрати якомога більшу кількість оборонних компаній*** **в Києві.**

— Щоб уряди країн, які вони представляють, усіляко підтримували їхні спільні проекти з Україною,

— щоб НАТО і ЄС включилися в цей процес.

Це була одна з ключових тез під час міжнародних контактів Президента, Андрія Єрмака, Дениса Шмигаля, спочатку Олексія Резнікова, а потім Рустема Умєрова, та Олександра Камишіна. Всі працювали на результат.

І нам вдалося.

— Світові виробники танків, артилерії, дронів і антидронів, боєприпасів, розробники інноваційного програмного забезпечення та власники унікальних складних технологій.

— Українські державні та приватні підприємства — від розгалужених груп компаній до defense-tech стартапів.

Форум оборонних індустрій **#DFNC1 відкрив** ***нову еру в розвитку української «оборонки»*****.**

1) — **Ми тепер не** «просто тягнемо в Україну іноземну зброю».

2) — **Ми інтегруємо український ОПК в натівську оборонну промисловість.**

3) — Ми засновуємо взаємовигідні партнерства та залучаємо передові технології, **щоб самим виробляти найпотужнішу зброю у необхідній кількості**.

Щоб сьогодні на фронті у солдата було все, що йому потрібно для захисту себе і знищення ворога.

Щоб після перемоги зброя створена Україною спільно з партнерами буде найбільш конкурентноздатною у світі.

***

№ 2.116

Момент истины и отрезвления, наконец, наступил?

2023-10-01

Карпец

Итак, Байден подписал утвержденный обеими палатами Конгресса закон о продлении финансирования правительства США на 45 дней, в который не входит помощь Украине. Теперь шатдауна (приостановки работы правительства) не будет.

Это победа республиканцев, которые продавили по итогу исключение из бюджета финансирования Украины, против чего изначально были Байден и демократы.

Байден теперь призывает конгрессменов принять отдельный законопроект о поддержке Украины.

Но когда это будет, в каком объеме и будет ли вообще - пока непонятно от слова совсем.

На первый план в который раз выходит срочнейшего перевода страны на военные рельсы, разворачивания остатков всего того, что Украине досталось от "проклятого совка", то есть производство бронетехники, ракет, радиоэлектроники, а также мощных беспилотников на базе остатков советского авиапрома, не говоря о снарядах, артиллерии и минометах. Причем последних, по многочисленной информации с фронта, не хватает катастрофически, хотя это едва ли не самое простое. Все имеющиеся средства надо направлять на эти производства, на закупку тех материалов и комплектующих, которых в Украине нет, в частности, электронных компонентов.

В качестве отрезвления, резкий, даже злобный пост проживающего давно в Штатах выходца из бывшего СССР Alexander J Flint, обозревателя русскоязычного Davidzon Radio, работающего на штат Нью-Джерси, Нью-Йорк и регион.

Сразу подчеркнем, что А. Флинт вполне симпатизирует Украине, но высказывает совершенно правильные и трезвые, хоть нелицеприятные вещи. Хотя он и утверждает, что "плохо знает Украину, но отражает украинские инфантильные настроения вполне адекватно. Что касается настроений в Америке относительно Украины, то даже если он и где-то сгущает краски, то не сильно, что очевидно любому, кто более или менее знаком нынешним, как теперь модно говорить, мейнстримом, американских медиа.

Поэтому не следует по прочтении поста А.Флинта поднимать обычный в нашей стране неадекватно-патриотический визг "о зраде", а принять как данность то, что поддержка Украины со стороны США, а значит и Запада, вполне может снизиться. Поэтому надо все более рассчитывать на свои силы, что при нынешнем развале крайне сложно, но столь же крайне необходимо.

Итак, далее длинный пост Александра ***Флинта***

https://www.facebook.com/Johnflint1985/posts/742159703118828?notif_id=1696114646310602&notif_t=tagged_with_story&ref=notif

***

По следам

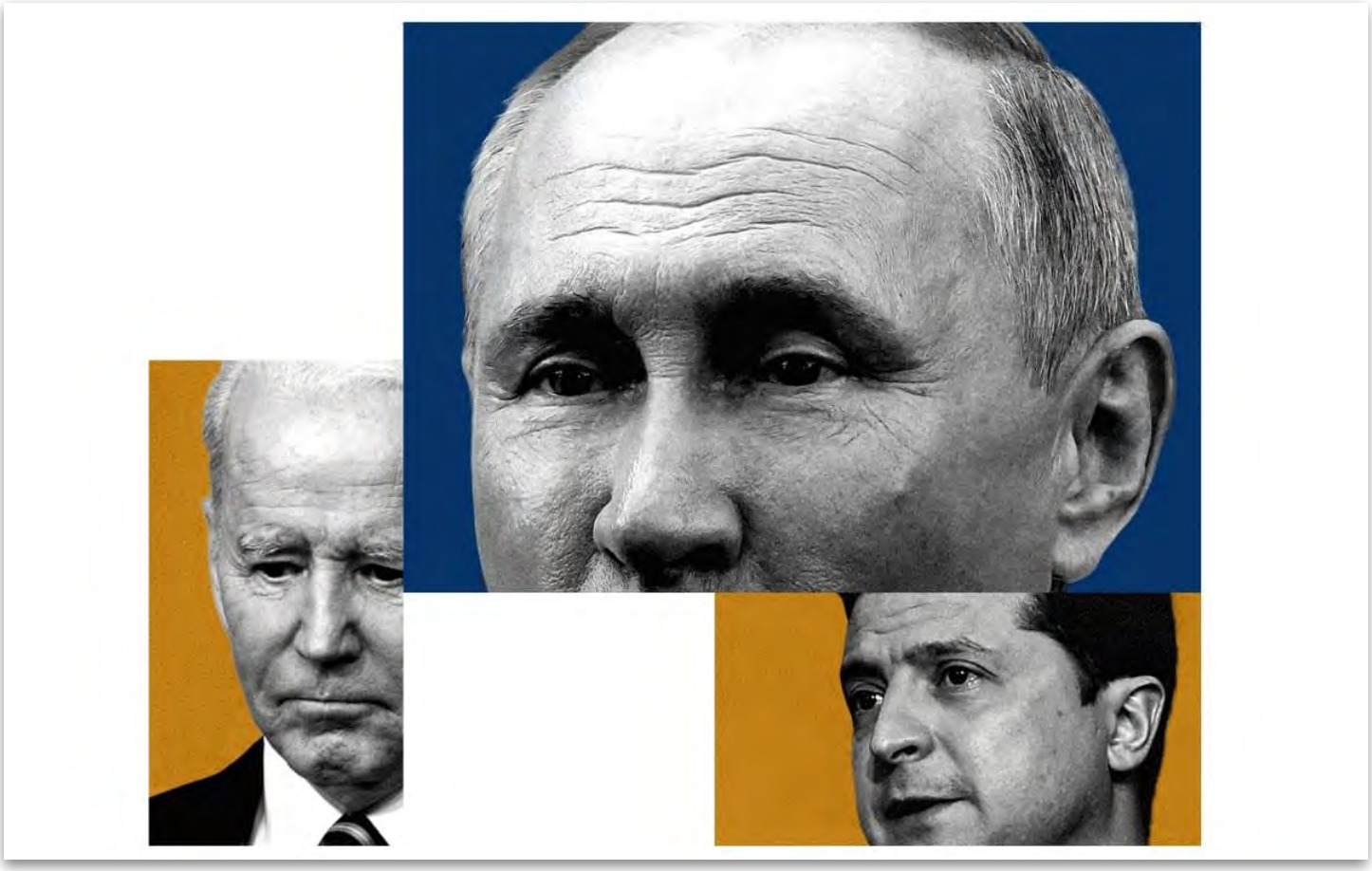

2023-10-01

J Flint

Ясно начинают проступать те показатели и черты неудавшейся стратегии США и Украины вместе взятых.

При общем положительном фоне - Россия доведена до безобразного состояния и выиграть не может, Украина не может добиться тех задач, что она себе поставила. И теперь в деталях.

1. Существует и процветает глупая **ситуация недосказанности в отношениях США и Украины, где их цели и методы, не соотносятся друг с другом**. И никто не хочет вскрыть этот гнойник, чисто из политических соображений. Что в свою очередь приводит к провалам на фронте и в тылу.

Например, в США сложилась и продолжится доктрина - Украина не должна проиграть. Однако её вторая сторона - Украина не должна выиграть слишком много. По причинам вполне законных опасений и США и всего запада, что загнанный в угол Путин повысит градус до ядерного. С другой стороны Россия не должна выиграть и этот параметр уже достигнут. Но его оборотная сторона, и это стратегия США с 1991 года, которая не поменялась, Россия не должна развалиться или там не должен случится неконтролируемый распад, в результате давления запада. Так как и тут, вполне законно, можно ожидать, что 10+ кусков бывшей России нападут друг на друга, начнут делить и

воевать, с попаданием части из них под прямой контроль Китая. Это в глобальном плане, куда большая проблема, чем есть в Украине.

Таким образом, цели Киева и цели Вашингтона, идут не параллельно друг с другом, а в столкновении. И чем быстрее в самом прямом разговоре это донесут до украинского руководства, тем лучше.

2. **Украинское руководство руководствуется самопровозглашённым мифом, что Украина невероятно важна для НАТО и защиты Европы.**

Это далеко не так и так не считает ни одна страна в Европе. Украина выгодна всему западу, как эдакая стена, в которую попадают все пули и ножи от противника на востоке, который делая так, теряет свои силы и деньги.

Но **при этом Украина не будет принята ни в НАТО ни в ЕС**, поскольку существует целый ряд внутренних интересов и задач, которые делают подобное, крайне невыгодным.

Например, экономические интересы целого ряда стран Восточной Европы, будут впрямую задеты, если Украина начнёт торговать своим зерном или оттянет на себя часть заводов западной Европы, которым будет выгодна дешёвая рабочая сила. Точно также и с деньгами ЕС - вступи Украина в ЕС и часть инвестиций или просто помощи пойдёт именно туда, а всем остальным скажут - извините, денег нет, но вы держитесь. А на самом деле никто, от слова, ноль, держаться в чью то пользу не желает и Европа свои шкурные интересы демонстрировала много раз.

Потому ждать прорыва на этом фронте - это из области очередных фантазий Киева, а не реальных интересов стран, которым Украина не нужна.

Иначе откуда заявления Макрона, что Украина это как заноза в ноге или заявления Дуды, что Украина как утопающий, который затянет на дно всех вокруг.

3. **США имеет свои задачи и свои решения.**

Особенно если учесть, что общественное мнение запада и США в частности устало от войны и новостей там, а потому дрейфует в направлении того, чтобы ясно сказать - денег больше не будет.

Уже сейчас есть 10% отрыв в опросах, где те кто против финансирования войны в Украине, имеют 55% против 45%, что имеют те кто за финансирование. Байден не может заставить дать денег Конгресс, который так непримиримо настроен в данном вопросе. Возможны длительные переговоры и торговля, а почему, а сколько, а зачем и какую то сумму выделят в конечном счёте. Скорее всего в виде оружия, а не дальнейших денег в какой либо

бумажной форме. Но это не будет и близко стоять с прошлыми огромными траншами денег на первое, второе и десятое до кучи.

Это происходит также и потому что в Украине вскрываются всё новые подробности коррупции в министерстве обороны, где проходят все деньги, а также неуспехами на фронте. Это никто не собирается забывать или спускать на тормозах.

4. ***Зеленский***, при всей его героичности в начале войны, сегодня **играет всё более отрицательную роль в процессе общения с западом**.

Как и его дипломаты.

> На западе не любят и будут открыто раздражены, когда человек с трапа самолёта кричит о том, что он везёт список того, что ему должны подарить. И плевать на все проблемы и кровь, а почему он так делает. Это не разговор деловых людей в принципе своём.

Зеленский этого «не понимает в упор».

Он, по хорошему,

> **— должен являться в костюме и начищенных туфлях, вести все разговоры тихо и по пунктам в кулуарах, а не под видео камеры, не провозглашать то, что запад не поддерживает, даже если это супер популярно в Украине, но ставя таким образом всех на западе в неудобное положение.**

Украинская дипломатия, это вообще провальный вариант общения.

> 1) — ***Посол в ФРГ***, которого попросили вон оттуда и
>
> 2) — нынешний ***посол Украины в Израиле***, это **два ярких примера, а как действовать не надо.**

Наглецам укажут их место, а не одарят подарками.

5. Героизм украинских солдат, никто не отрицает. Но это **глупость в пи-аре, пытаться продать это законодателям и жителям запада, как причину, а почему они должны помогать дальше**. Это работает прямо наоборот от заявленных целей. И почему то в Киеве это упорно не понимают.

6. **Изменение стратегии назрело** само собой, исходя из того, что я перечислил, выше.

> 1) — Америке выгодна, долгая нудная война с перемалыванием костей России в медленной, но верной мясорубке. Медленная оборонительная война - это относительно дёшево и очень надёжно в виде успехов на фронте. Но это не громкие победы для телевизора.

2) — Украина хотела бы быстро отбить свои земли. **А это фактически становится невозможным, в данном раскладе сил и интересов.**

Потому в Америке скоро предложат план дальнейших действий и поставок в расчёте на - Украина не должна проиграть, но не может выиграть слишком много. При такой постановке вопроса и стратегии, финансирование войны можно будет продать Конгрессу, как вполне реальное и по деньгам не дикое. Особенно, когда всем этим конгрессменам детально расскажут, а как в конкретной форме, это выгодно США.

Т.е. продать такую формулировку продолжения войны, будет куда более возможно, чем та, что была.

Таких денег, что были раньше - больше не будет.

Потому есть второй вариант, как я расписал.

Правда, его проблемная часть в том, что это продолжит уничтожать Украину как страну, ещё Бог знает сколько времени.

7. **Никаких новых наступлений, пока не будет точного расчёта на победу. Вот то о чём говорят американские военные.**

И я не буду перечислять

1) — претензии их к украинскому командованию или упоминать, что

2) — поставки оружия из Америки идут крайне медленно.

Это обоюдная проблема.

А может и стратегия, если прочесть пункт 6.

Наступление против России должно иметь в разы больше координации всех видов войск и подвоза амуниции, а не из последних сил.

Также **не имея авиации и нормального ПВО - это самоубийство.**

Потому, как отмечает военный эксперт Девид ***Гендельман***,

— медленное перегрызание и прогрызание тут и там, в оборонительных боях украинской армии - даст куда больше результатов, чем активное наступление, без должной поддержки с воздуха, ракетами и поставками.

8. **Зеленский либо должен понять и принять правду и те цели,**

1) — что ставит не Байден в пустых разговорах и обещаниях,

2) — а то, на что будут деньги и то на что подталкивают американские военные и Конгресс.

Байден может обещать полёты на Луну, но если у него не будет денег от Конгресса и общественное мнение повернётся однозначно против дальнейших траншей денег Киеву - он будет бессилен в такой ситуации.

Также, как оказалось что, например,

1) — был доклад ЦРУ, который прямо говорил, что у украинского наступления, нет шансов. Этот доклад опубликовали до начала наступления, но, по политическим мотивам, он доведён до широкой общественности не был.

2) — Иначе отказ от финансирования прозвучал бы в начале мая, а не в конце сентября.

Также **украинской стороне надо прекратить даже сами разговоры о "войне до победного конца" без конкретного срока её окончания**.

Этот разговор будет преследовать и торпедировать все переговоры между Киевом и США, пока ясно не будет поставлена точка в календаре.

Ну **или задачи Киева будут реально определены - надо явно привести в соответствии с ситуацией и возможностями Киева**, а не обещаниями, как по Ильфу и Петрову, где "запад нам поможет".

Запад не считает себя должным помогать и помогает временно, из за выгодности этой ситуации для себя, а не потому что его интересуют убитые, раненые, разрушенная страна или кто то кому то должен.

Это миф, который продают в Украине, но он мёртв и раздражает буквально всех в Штатах.

Остальные мифы, что «Путин куда то пойдёт или кого то завоюет после падения Украины», тем более, кроме может Польши, никого не интересуют.

Но и с Польшей украинское руководство уже успело поссорится. Плюс абсолютно недружественная ей Венгрия и изменения в Словакии, где выигрывает про-путинский кандидат в премьер министры.

Я этот параграф говорю к тому, что **ваши эмоции сыграли плохую шутку с вами самими**.

Также **нельзя перманентно жить в *«пузыре розовых новостей»* от разных блоггеров, которые обсуждают успехи одной ракеты и попадания, но не касаются скрытых сторон отношений Киева и запада в целом.**

Одновременно

— нельзя не учитывать мириады интересов стран третьего мира, которые де факто выступили с посланием, что они не за Россию, но они куда больше не за Украину. И если раньше их голос никого не интересовал, то сейчас он имеет вес.

Наконец **разные самоуспокаивающие разговоры о том, что то ли Путин умрёт, то ли Россия быстрее сдохнет, тем более бесполезны и самообманчивы**.

В результате целого ряда событий и действий Россия смогла восстановить предвоенный уровень поставок в страну и медленно разворачивает военное производство.

Америка делает все шаги, чтобы это было как можно дороже и мало эффективно, но тот эффект, на который все долго рассчитывали, не состоялся.

Вообще или пока - не ясно.

Но выяснился неприятный момент, что противодействовать санкциям, куда более выгодно, чем помогать им. Поставки нужного в России дефицита или запрещённого товара, это золотое дно для разного вида дельцов со всего мира, которые зарабатывают гигантские гонорары именно на обходе запретов и санкций.

9. **Отдельно надо сказать про русское общество.**

Оно консолидировано и поддерживает Путина в его войне, как никогда. Нет ни выступлений, ни недовольства широких масс, ни попыток сменить режим от олигархата.

Нет, фактически, ничего.

1) — Те, кто активно возражают режиму - уехали.

2) — Те кто пассивно недовольны его действиями, остаются на месте и молчат.

И бесполезно чтото говорить и злиться, но явно нет ситуации, что их жизни, что то угрожает настолько, что кидают всё и убегают. Также, как в принципе, всегда и происходит в таких ситуациях, но русское общество всё больше объединяется вокруг даже таких ужасных властей, на их ненависти к внешним врагам, которые с ними воюют. Люди на улице активно винят во всём Украину, НАТО, запад, но не себя и своё правительство. И наоборот несложно просчитать, что затишье в войне, начнёт разрушать эту единость властей и народа, за счёт цен, проблем и ситуции в мире, которая продолжит ухудшаться. Я не рассчитываю ни на какую революцию в России из за санкций, но проблемы это причиняет, цены поднимает и рано или поздно, но

пустота сундуков с деньгами даст о себе знать. Пока идёт война, именно такая как сегодня, Путин спит спокойно в смысле поддержки населения.

10. Сказав всё в параграфе 9, надо отметить, что **повышенное гнобление всего русского за рубежом, в какой то очень глупой попытке, представить, что все до единого русскоговорящие мира ужасные, имперцы, не достаточно воспринимают своё ужасное правительство, их культура и жизнь, это одна большая чёрная дыра, делает только лучше одному человеку и одной цели - Путину**.

Так как он может вполне успешно опираться на тот негативный фон, что создан вокруг любого русскоговорящего населения, в любой точке мира, как доказательства, что Россию не любят, всегда хотели себе подчинить, поработить и потому его дело правое. Он лишь защищается от русофобского мира.

И тут надо отметить, что нельзя сравнивать отрицательный фон вокруг Германии во время Второй Мировой войны и такой же сейчас вокруг России.

Во первых **2/3 мира не на стороне запада и Украины, а раз так, то русофобия послужит лишь для их оправдания своего поведения - типа мы против западного диктата и Украины вместе с ним.**

Во вторых на стороне России и в её руках, колоссальные возможности проведения информационной войны в интернете, тв, радио и газетах, что даёт более чем удобные возможности не только эффективно обороняться от наездов на русскую культуру и русских, но также даёт возможность атаковать разные националистические группы и государства, которые якобы не желают понимать легитимные проблемы, что стоят перед Москвой и потому Москва имеет право на свои действия.

В третьих - Запад не находится в состоянии горячей войны с русскими и не хочет в неё вступать, как его не провоцируют в некоторых странах и потому население на западе прекрасно видит русофобию против России, и не только не поддерживает её, а наоборот оправдывает Россию в её попытке отвечать на подобное.

Потому

— **должна быть поставлена и раскручена именно другая западная пропаганда, которая будет 24/7 объяснять детали и проблемы, а почему так относятся к России на западе и что это не западная агрессия, которой нет и не было, а ответ на русскую, со всеми вытекающими**.

И также что в нормальных западных странах, нет ненависти к Пушкину или Бродскому, пельменям и квасу. Вместо этого есть разочарование тем,

что после 37 лет попыток изменится, Россия де факто отказалась от европейского пути развития, несмотря на 350 лет попыток именно выйти в Европу. И что действия России были связаны не с проблемами внешнего мира, а с самоутверждением её властей, которые нуждаются во внешней войне, для консолидации русского общества за собой, чего они другими методами добиться не могут.

11. Нужно также упомянуть, что **скандал с нацистом Ярославом Гунько, которого по глупости призвали и приветствовали в канадском парламенте, очень осложнила целый ряд тем и проблем, связанных с Украиной.**

> Об этом подробно расписал Михаил ***Берг*** в своём коротком эссе ***"Черный сентябрь президента Зеленского"***, но я добавлю пару строк от себя.

На западе пусть и понимают, что многие борцы за независимость Украины, служили нацистам, но активно тормошить эту тему не хотели, так как никакого оправдания этому среди американцев или канадцев, не найдут, несмотря на все крики с Украины на данную тему.

> США и Англия, с Канадой вместе, наряду с СССР, воевали против таких, как этот Гунько в дивизии Галичина от СС. И то, что его не судили и не трогали, это счастливая случайность, а не понимание, что таких как он в Америке признают за легитимных борцов с коммунизмом СССР.

Это в Украине упорно и абсолютно глупо, не желают понимать.

И это, если в Украине продолжат такой разговор, сыграет против неё, так как уже есть голоса тех на западе, которые говорят: "А ведь Путин был прав - в Украине действительно чествуют и понимают бывших нацистов". И повторяю ещё раз - любое объяснение украинцев об обратном и попытки оправдать своё участие в СС или других организациях Нацистской Германии, только приведут к ещё большему коллапсу, общественного мнения насчёт Украины.

Потому **самое правильное - не говорить ничего вообще.**

Что само по себе бесполезно, так как украинское общество чрезвычайно упрямо и слушать никого не желает.

Но так или иначе - я сказал, а что имеет место.

12. **Не последнюю роль во всём этом компоте играет политическая ситуация в Америке.**

Трамп, как президент на новый срок, вполне возможен. И на сегодня именно он лидирует не только среди республиканцев, но и по стране в целом.

И Трамп не друг Украины.

ОН куда более благоволил и понимал Путина во всех его движениях и поведении до сегодняшнего дня. Его партия понимает это и там на сегодня раскол.

Но я даю гарантию, что к выборам 2024 года, они объединятся вокруг Трампа, если только его физически не посадят в тюрьму до этого события. Выиграет он или не выиграет - я не знаю.

> Но он вынашивает абсолютно иные идеи насчёт, а что делать в Украине.
>
> И он заставит Украину делать, как он скажет или Украина потерпит поражение с его косвенной помощью против русских.

Я практически уверен, что это та линия поведения, что можно уже сейчас просчитать.

Потому любые неудачи Украины, любые просчёты Украины, любые *жлобские дипломаты* Украины, любые упрямства там где не надо от Украины - всё это будет той амуницией, которая пойдёт в ход в предвыборной гонке, которая вот вот начнётся.

И начнётся это потому, что оппозиция будет использовать общественное мнение и усталость от войны в целом, и подыгрывать в этом, подсовывая и обсасывая все украинские финтеля, что смогут найти.

И это не ненависть к Украине, а просто бизнес в политике и тактика проведения избирательной компании в том русле, как публика уже показывает она хотела бы всё видеть.

Спорить с этим, бесполезно.

И как заключение скажу, что если не будет выработана абсолютно другая тактика войны, не будет уменьшенного финансирования войны, не перестанут постоянно твердить о том, что конца не наступит, пока не закончится эта война победой, не перестанут раздражать западного обывателя, который не считал, не считает и считать эту войну своей не будет - то Украине предстоит очень осложнённое время в будущем. И наоборот, если не ставить никаких конечных целей и просто наблюдать за фронтом, если долго и нудно пережёвывать русские армии, если доказать, что коррупция побеждена и фронт получает все 100% от помощи, что танки не кидают на минные поля, а держат про-запас, на очень на потом - вот это наоборот сыграет правильную роль во всей этой истории, что меняется у нас на глазах.

Я не очень разбираюсь в Украине и не предсказываю, а что там скажут и поддержат ли.

Но я хорошо разбираюсь в Американской ситуации,

> — предсказывал всё это много раз ещё с мая 2022 года и в декабре 2022 года и тут и на радио предсказал, что финансирование иссякнет летом и нового может не быть - абсолютно правильно.

Я лишь не ожидал, что запад решится и на поставку танков и самолётов в Украину, для фронта. Это казалось невозможным.

Однако добавив эти изделия в Украинскую армию, достигнут абсолютный потолок в возможностях поставок, чего то ещё лучше и современней, чем то, что уже поставляется. При этом положение на фронте, даже с западными танками, не изменилось, что тоже предсказывалось заранее.

Потому с этой точки зрения и есть необходимость

> **1) — забыть о быстрой победе, о полной победе вообще, о конкретных фантастических целях, которые невозможны на сегодня и**

перейти

> **2) — к глубоко эшелонированной, активной обороне с целью полного паралича русской армии и государственности, где именно Москва выскажется в желании переговоров на других, более выгодных условиях.**

Всё остальное - это глупая фантастика того, что случится не может и ожидать этого, как один шанс из миллиона.

Чтобы победить в этой очень новой войне, которая во многом ведётся старыми методами, нужны основательные подходы, реалистичность в ожидании помощи и денег, а также понимании, что весь остальной мир не зависит и не хочет зависеть от этой войны в своих решениях.

Не будет этого правдивого разговора о реальных возможностях и реальных желаниях, война закончится с куда худшим результатом, чем при альтернативном поведении она может закончится с лучшим.

Война, совершенно чётко, требует новых подходов, а не старого упрямства.

И либо мы увидим эти новые подходы, либо, несмотря на все крики ура, будет очень плохо.

***

№ 2.117

Посол Украины в Израиле Корнийчук: Если совсем упростить, то Израиль боится России

Корнийчук: Правительство Израиля, с одной стороны, рассказывает, как они нам сочувствуют, помогают, а с другой стороны идет полноценное сотрудничество с Российской Федерацией

2023-09-25

Алеся БАЦМАН

Как прошла встреча президента Украины Владимира Зеленского и премьер-министра Израиля Биньямина Нетаньяху в Нью-Йорке; получит ли Украина

средства ПВО от Израиля; собирается ли украинское правительство отменить безвизовый режим между странами; как относятся к украинским беженцам израильтяне и почему большинство украинцев покинули Израиль; каким может быть трибунал против российских военных преступников и боится ли Израиль России.

Об этом главному редактору издания "ГОРДОН" Алесе Бацман рассказал посол Украины в Израиле Евгений Корнийчук. "ГОРДОН" публикует текстовую версию интервью.

1. Я вынужден постоянно создавать информационные поводы, выражать недовольство относительно позиции израильского правительства по отношению к сотрудничеству с Российской Федерацией, несоблюдения режима санкций и других проблем.

– Господин посол, добрый вечер.

– Приветствую вас.

– С нами сегодня посол Украины в Израиле. Вчера вечером состоялась первая встреча президента Украины Владимира Зеленского и премьера Израиля Биньямина Нетаньяху. Это первая встреча двух лидеров с начала полномасштабного вторжения России в Украину. Правильно?

– Да. Они хорошо знакомы, встречались несколько раз во время президентства Зеленского. Я напоминаю, что было два визита президента Зеленского в Израиль – в 2019 году и, кажется, один визит Биньямина Нетаньяху в качестве премьера предыдущего правительства в Украину вместе с супругой Сарой. Помните досадный случай со встречей хлебом-солью? Это все запомнилось хорошо… У них было несколько телефонных разговоров. И, к сожалению, мне досадно как послу в этом государстве, что господин Нетаньяху – единственный лидер демократического мира, не посетивший Украину во время полномасштабной войны. Президент Зеленский приглашал и его предшественников Бенета и Лапида, продолжал посылать приглашение Нетаньяху с начала его вступления в должность. Первый телефонный разговор у них состоялся до Нового года, когда правительство только присягнуло. И тогда была инициатива премьера Нетаньяху, поскольку им было важно наше голосование в ООН по одной из резолюций в отношении [Международного] уголовного суда, которая очень досаждала Израилю. На самом деле Израиль не является страной, которая приняла Римский статут, то есть не является страной, признавшей полномочия Международного уголовного суда. Поэтому понятно, что эта резолюция не могла его касаться. Тогда Украина не голосовала. Последний телефонный разговор состоялся на прошлой неделе в канун еврейского Нового года Рош а-Шана. Он был связан с

опасениями по поводу визита паломников в Умань. Премьер-министр Нетаньяху инициативно звонил президенту Зеленскому. Они все вопросы, которые могли бы решить по телефону, решили. Ну а вчера состоялась наконец встреча. И, думаю, скорее всего, мы увидим результаты этой встречи в каком-то отдаленном будущем, потому что не стоит обсуждать вопросы военно-технического сотрудничества. Я надеюсь, что именно об этом и шла речь в том числе. Вопросы защиты гражданского населения, вопросы гуманитарного разминирования точно поднимались. И украинская, и израильская сторона их одобрили.

Собственно, когда меня местные журналисты спрашивают, что нам известно с точки зрения сотрудничества в военно-технической сфере, я, как правило, объясняю, что Израиль не та страна, которая открыто готова об этом говорить. С другой стороны, у нас небольшой выбор. Потому что интересующая нас ПВО, то есть те средства, которые позволяют сбивать баллистику, производят всего несколько стран мира. И одна из них – Израиль. Поэтому рынок узкий, и говорить нам об этом стоит. Я напомню, что в канун паломничества в Умань я призвал израильское правительство: если они не хотят защищать украинских гражданских и предоставлять, продавать нам средства ПВО, возможно, они захотят защитить своих. И даже если бы они закрыли Умань и Черкасскую область – это для нас также было бы очень хорошо. Собственно говоря, поэтому разные инсинуации по этому поводу можно слышать, но то, что мы знаем и можем говорить четко, – в Израиле сейчас находятся украинские специалисты, которые вместе с израильской службой тыла так называемой (это часть министерства обороны, которая занимается защитой гражданского населения) заканчивают проработку системы разумного оповещения. К сожалению, этот процесс еще не закончился, но тестирование должно состояться в конце сентября уже в Киеве. То есть через 10 дней фактически.

– Посол Израиля в Украине Михаил Бродский рассказывал мне очень подробно об этой системе и говорил, что вот-вот она появится. Как мы должны это почувствовать? Когда взлетают самолеты и запускаются ракеты, то не вся Украина в красной зоне и не всем нужно идти в укрытие, а только тому району, куда они летят. Действительно ли это так должно работать?

– Так это работает в Израиле. Более того, это еще и указывает гражданскому населению, сколько секунд или минут у них есть, чтобы спрятаться в укрытии. Этот процесс, к сожалению, длится достаточно долго, система сложная. И наши и израильские специалисты столкнулись с тем, что они впервые должны объединить две ранее никогда не сочетавшиеся системы – систему аналоговых радаров и электронных – в одну. У нас применяются и одни, и другие. Как правило, западные страны не используют уже аналоговые давно. То есть на это ушло больше времени. Напомню, что мы просили эту систему еще до войны. Заместитель министра обороны Анна Маляр была накануне войны, в январе прошлого года, и мы, собственно, говорили об этой

системе. Израильтяне тогда на самом деле к этому вопросу не очень одобрительно отнеслись, но с началом войны они приступили к процессу. И он, к сожалению, задержался, кончились средства. Нам пришлось искать дополнительные средства у партнеров, чтобы эту программу запустить. Но это софт, который представители КГГА, я думаю, вместе с военными и ГСЧС смогут в последнюю неделю сентября в Киеве уже начать испытывать. В дальнейшем, я думаю, все крупные города и городки смогут воспользоваться этой системой. Она может быть полностью имплицирована на территории Украины и быть очень полезна. Это то, о чем мы можем говорить в открытом режиме. И еще в открытом режиме мы можем говорить о том, что израильская сторона предоставила все необходимые лицензии. И я думаю, что мы также найдем возможность получить израильские средства разминирования. Это то, о чем мы говорили еще во время визита министра иностранных дел Эли Коэна в Киев. И, наконец, на этой неделе я получил подтверждение, что все готово, и остаются технические детали, чтобы в ближайшее время получить израильские средства разминирования. Это роботы, которые нам облегчат жизнь. Вы знаете, что специалистов у нас достаточно. У нас проблема в том, что, к сожалению, огромные территории заминированы, и их придется разминировать достаточно долго.

– Я хочу еще вернуться ко встрече президента и премьер-министра. Сколько длилась встреча?

– Около 40 минут. Она продолжалась в режиме изначально двух делегаций. Израильская делегация была вдвое больше украинской. Пошутили, что у Украины нет на сегодняшний день финансовых возможностей везти в Нью-Йорк такую большую делегацию. На что израильская сторона сказала: "У нас было огромное желание увидеть вас". В дальнейшем была еще встреча тет-а-тет между президентом и премьер-министром. И в это время глава Офиса Андрей Ермак общался с главой израильского Совбеза. Министр иностранных дел Дмитрий Кулеба общался соответственно с Роном Дермером, министром стратегического развития Израиля. Я получил фидбек уже глубокой ночью, что встреча закончилась, все довольны. Я думаю, что смогли обсудить вопросы, которые не удавалось обсудить в телефонном режиме.

– По поводу "удовлетворены". Скажите, пожалуйста, что после этой встречи должно происходить в наших двусторонних отношениях, чтобы вы сказали, что эта встреча была успешной и важной?

– Я вынужден работать достаточно активно и с медиа, и создавать информационные поводы постоянно, выражать недовольство относительно позиции израильского правительства по отношению к сотрудничеству с Российской Федерацией, несоблюдению режима санкций и других существующих в наших отношениях проблем. Мне часто говорят: "Может быть, ты всего не знаешь. Ты только посол. Возможно, там, на земле, все происходит гораздо лучше". В прошлом году мне рассказывали: "Ты просто не

знал, а в Умань привозили два "Железных купола" во время празднования Рош а-Шана". Я говорю: "Я действительно только посол, я не хочу даже всего знать. Но я хочу, чтобы и министр обороны, и президент были довольны нашим сотрудничеством". И когда я встречаюсь с министром обороны и он мне рассказывает с удивлением, что хотелось бы иметь более проактивную позицию израильской стороны, или президент, выражающий удивление тем, что наш уровень военно-технического сотрудничества на очень низком, неприемлемом уровне – мне достаточно этих индикаторов. Мы должны услышать от военных, что "мы довольны". Точка. Это, в принципе, стандартная позиция каждого украинского посла в ситуации широкомасштабного вторжения России в Украину. И, безусловно, мы сегодня будем выражать свою обеспокоенность и протест относительно дальнейших шагов гуманитарного сотрудничества Израиля с Российской Федерацией…

– Можно сейчас сказать, что именно мы хотели бы получать от Израиля?

– Израильтяне не очень любят, когда мы эти вопросы выносим в публичную плоскость. На самом деле они точно знают, что нам от них нужно. И не раз этот вопрос обсуждался на уровне правительства. Я должен четко разделить две вещи. Израильская общественность относится к нам прекрасно. Посольство делало свои экзит-поллы. У нас спонсоры нашлись, чтобы проследить общественное мнение. Более 85% израильтян поддерживают Украину в этой войне.

– Это важно.

– И мы благодарны израильским волонтерам, которых очень много, с первых дней войны тянут все что угодно в Украину, чтобы помочь. Мы на прямой связи с мэрами больших и небольших городов. Помощь поступает и от волонтеров, и от общественных организаций, от компаний. Я не удовлетворен действиями израильского правительства. И этого не скрываю, и говорю об этом открыто. Поскольку есть вещи, в которых израильское правительство, условно, сидит на заборе и рассказывает, как они нас поддерживают в войне, но фактически доказывают обратное. Что не может не вызвать наше недовольство. Безусловно, в этом вопросе мы четко координируемся с посольством США и европейскими коллегами. Но мы на Ближнем Востоке. Это не Европа. Это другой менталитет, и это нужно учитывать. Просто призывать к гуманизму и солидарности не стоит. Следует искать общие интересы или угрозы. Это скорее приводит нас к тесному сотрудничеству. Ведь один из вопросов, обсуждавшихся вчера между президентом и премьер-министром, – это вопрос сотрудничества против угрозы Ирана. Поскольку это наш общий враг, которого мы чувствуем каждый день прилетами Shahed... Я хотел вам показать: я привез из Киева такой хороший "шахедик", обломки. И такие же обломки я передал премьер-министру в качестве подарка. И сказал: если не будем сотрудничать, то прилетит и к вам. Поэтому это предмет наших совместных консультаций и то, что нас объединяет. Следует говорить о тех

вещах, которые нас объединяют или дают возможность увидеть интерес в вопросах безопасности, обороны или в любых отраслях. Потому что призывы к солидарности плохо работают на Ближнем Востоке.

– Я так понимаю, перед встречей президента и премьер-министра произошел конфуз с израильской стороны: они на встречу хотели взять карту мира, но оказалось, что карта сделана еще в 1960-х годах, и на той карте Украины нет – есть СССР. Что вы знаете об этом?

– Я, к сожалению, не знаю об этом ничего. Но в креативности местному правительству отказать нельзя. Думаю, это был какой-то намек или шутка. Но, напоминаю, что огромная русскоязычная община с начала войны с "русской улицы" превратилась в украинскую. И это касается и выходцев из Украины, и выходцев из других бывших советских республик. Но большинство из них уезжали, из России в том числе, ища демократии и убегая от тоталитаризма. Поэтому, собственно, и поддержка так называемой "русской улицы" достаточно ощутима. Мы будем проводить мероприятия по противодействию российской пропаганде. Но, с другой стороны, посольство довольно часто пикетируют пророссийски настроенные личности. И если это одиночные пикеты, им не нужно получать разрешение полиции. Во время широкомасштабной агрессии три или четыре больших относительно пикета было: до 30 человек с российскими флагами, с призывами "украинские фашисты, прочь из Израиля!". Что-то подобное. Но на годовщину большого вторжения мы на одной из центральных площадей возле мэрии проводили собрание без предварительного оглашения. Мы собрали 8 тыс. человек приблизительно. В это время россияне получили разрешение на проведение альтернативного митинга в Яфо. И там собралось до 100 человек. Это примерно соответствует поддержке России.

– Евгений Владимирович, я видела ваше интервью несколько дней назад. Вы сказали, что Кабинет Министров Украины сейчас рассматривает вопрос о приостановке безвиза с Израилем. На днях это будет решаться. Скажите, будем ли мы приостанавливать?

– Эта информация несколько неактуальна. Поскольку после этого прошли и двусторонние консультации по линии Министерства внутренних дел, и телефонный разговор премьер-министра Израиля с президентом Зеленским. Благодаря этой информационной кампании, благодаря определенным угрозам, связанным с недопуском религиозных граждан к празднованию в Умани, израильская сторона существенно облегчила прибытие украинских граждан в Израиль. Если месяц назад у каждого приезжавшего в Израиль гражданина отбирали паспорт и он ждал в очереди 5–10 часов, затем проходил собеседование, и примерно 10% граждан разворачивали и депортировали, то сейчас ситуация изменилась. Сейчас практически каждый человек может въехать без проблем. И процент депортаций существенно снизился. Это касается в первую очередь как лиц, которые, условно, не доказывают, что они

прибыли как туристы, так и тех, которые ранее нарушали миграционное законодательство. Собственно, по этому поводу мы использовали приближение паломничества и подняли этот вопрос достаточно остро. Но не исключено, что этот вопрос снова будет поднят, поскольку нам известно, что они сейчас облегчили процедуру, а через месяц-два снова могут вернуться к более жесткой процедуре. Поэтому мы инициировали консультации на уровне МИД, МВД и пограничников. В конце октября мы такие консультации, думаю, в Иерусалиме проведем, чтобы закрепить процедуру и чтобы она была в дальнейшем либеральной.

– То есть сейчас вопрос о приостановке безвиза с Израилем не стоит?

– Не стоит. Мы проведем консультации и, надеюсь, подпишем какой-нибудь протокол, который нам позволит четко регламентировать процедуру. На сегодняшний день фактически каждый человек из так называемых стран риска в Израиль прибывает, останавливается, с ним проводится собеседование, и ответные действия, на мой взгляд, не совсем законны. И когда мне рассказывают, что это касается не только граждан Украины, но и всех бывших советских республик, я говорю: "Я же посол Украины. Меня не интересуют другие республики. Пусть ими занимаются другие послы. Меня интересуют наши граждане, вынужденные спать на полу в аэропорту Бен-Гуриона, и затем их депортируют как негодяев, нарушивших закон". Как правило, это женщины с детьми или пожилые люди. Кто еще ездит сейчас? Поэтому я думаю, что нам удастся цивилизованным образом этот вопрос решить и закрепить так, чтобы к нему не возвращаться на каждый Рош а-Шана или Пейсах, когда снова потянутся хасиды в Умань, а сделать это на постоянной основе.

– Как живется украинцам, которые, спасаясь от войны, уехали в Израиль? Помогает ли государство Израиль украинцам?

– Живется непросто. Мы советуем всем гражданам, которые собираются ехать в Израиль, посмотреть на сайт посольства, почитать часть, касающуюся консульских вопросов, порядка въезда, а затем принимать решение, стоит ли ехать. Потому что Израиль – одна из самых дорогих стран мира. Тель-Авив уже третий год подряд признан самым дорогим городом в мире. Он дороже Нью-Йорка или Токио, условно. Во-вторых, никакого статуса устоявшегося граждане Украины, приехав сюда, не получают. По местному законодательству, чтобы получить статус беженца, они должны приехать в Израиль из страны, из которой они ищут убежища. А поскольку у нас авиационных рейсов с Израилем сейчас нет, они уезжают через третьи страны. И, соответственно, закон таким образом к гражданам Украины не относится. Но чего нам удалось достичь, так это того, что наши граждане через 90 дней получают право на работу, не во всех отраслях, а только в секторе сервиса. Это гостиничный бизнес, ресторанный, условно уход за пожилыми людьми и т.д. Это дает возможность людям содержать себя самим.

Есть центры помощи беженцам и правительственные, и частные, которые мы поддерживаем за счет спонсорских средств. Собственно говоря, это все. Жизнь непростая, дорогая, климат тяжелый, лето еще не закончилось. И, в отличие от киевской температуры, здесь днем +37 °C, а ночью также +30 °C или +32 °C.

Министр иностранных дел Израиля Эли Коэн приезжает в Бучу, Бородянку и рассказывает: "Ой, какие ужасы... Стихийное бедствие". Он ни разу не упомянул Российскую Федерацию во время пресс-конференции в Киеве! Безусловно, такой подход меня не устраивает

– И тоже бывает, что летает в небе что-то…

– И тоже летает. Поэтому такая себе история. И мне точно известно, что в прошлом году из 75 тыс. граждан Украины, которые въехали в Израиль, осталось всего 14. Люди приехали, посмотрели... Кто-то к родственникам, кто-то к друзьям, кто-то, кто уехал, добившись права на получение израильского гражданства... Даже этим гражданам помощь от правительства весьма небольшая. И они, столкнувшись с этой проблемой, получив израильские паспорта, развернулись и уехали в Европу, где они получили убежище постоянное, где они получили жилье от правительства, право на работу без ограничений и т.д. Есть некоторые проблемы, но эти проблемы не связаны с дискриминацией Украины. Это проблемы местного законодательства и особенности, скажем так, местных по отношению к собственным даже гражданам. Это не касается граждан Украины. Мне известны люди, которые приехали, получили израильские паспорта, побыли три месяца – вернулись в Европу.

– Евгений Владимирович, по вашему мнению, в чем главная проблема? Израиль боится России?

– Если совсем упростить, то да. Во время президентства Барака Обамы россиян запустили в Сирию. И там находится большой российский контингент. Он несколько уменьшился после начала широкомасштабного вторжения, потому что многие войска были передислоцированы на украинские границы или в Украину, но там остаются и авиация, и ПВО, которые донимают Израиль. Израиль должен бомбить постоянно иранские базы в Сирии, и координировать свои усилия с россиянами они вынуждены. Остальные аргументы, которые мы слышим, не выдерживают никакой критики. Потому что много разных аргументов, порой странных… Премьер-министр Нетаньяху заявил, что они не могут передать нам оружие, потому что оно может оказаться в руках иранцев.

– Было такое.

– Это не выдерживает никакой критики. Если мы говорим о средствах ПВО, эти средства находятся глубоко в тылу, и они никак не попадут в руки

россиян. Условно, защитить Львов или Черновцы, исторически еврейский город, или ту же Умань – на самом деле это то, чего, мы надеялись, можем достичь. Мы, может, и достигнем и когда-нибудь узнаем об этом от наших военных.

– Еще один скандал: посольство Израиля в России проводит в РФ дни кино. То есть ведет активную культурную жизнь в государстве-агрессоре…

– К сожалению, если говорить о сотрудничестве с Российской Федерацией, то уровень остается достаточно высоким. Я, кажется, говорил, что товарооборот с Российской Федерацией в прошлом году у Израиля вырос, а не упал. На прошлой неделе стало известно о подписании соглашения о сотрудничестве в области кино. Нам объяснили это как досадную ошибку, а вчера стало известно, что начался кинофестиваль… То есть понятно, что это намеренные шаги. Bussines as usual. По моему мнению, это глубокая ошибка израильского правительства. Потому что, опять-таки, против этого протестует израильская общественность. Все видят, что происходит в Украине. Все видят ужасы Бучи, Бородянки, изнасилования, убийства и все остальное. Как сейчас можно со страной-агрессором, которая ведет себя фашистскими методами, сотрудничать в культурной сфере, я не знаю. Мы не сильно критиковали израильскую сторону, например, за то, что продолжаются прямые авиарейсы в Москву. Они объясняют, что им нужно эвакуировать в первую очередь израильских граждан. Ладно, будем считать, что это гуманитарный вопрос. Но вопросы культуры, вопросы политических консультаций, которые проводились в этом году и в Иерусалиме, и в Москве, – это не выдерживает критики. Среди прочего нам стало известно, что подписано соглашение о передаче имущества во внесудебном порядке, мировое соглашение, по которому Российская Федерация судилась много лет. Это касается бывшего имущества Советского Союза на территории Иерусалима, на которое имела право в том числе и Украина. Но нынешнее израильское правительство решило подписать мировое соглашение при условии, что Российская Федерация на этом земельном участке построит консульское учреждение. Конечно, мы выступили с протестом. Это совершенно недопустимый шаг, на мой взгляд. Они – правительство Израиля – с одной стороны рассказывает, как они нам сочувствуют, помогают, а с другой стороны, идет полноценное сотрудничество с Российской Федерацией. Это не прекращалось ни на день.

– Евгений Владимирович, о какой стоимости имущества идет речь?

– Там речь идет о земельном участке, не об имуществе. Земельный участок, принадлежавший Русской православной церкви, и это в рамках судебного иска рассматривалось последние 20 лет.

– Я поняла. Российские пропагандистские телеканалы, Соловьев, Скабеева и вся прочая шваль работают в Израиле?

– К сожалению, работают. И практически без ограничений. Мы обращались официально в министерство связи. Я встречался с министром. Они провели мониторинг и сказали, что не нашли никакой пропаганды. У меня есть официальный ответ израильской стороны. Мы этот вопрос поднимали не раз. Если министр иностранных дел Эли Коэн приезжает в Бучу, Бородянку и рассказывает: "Ой, какие ужасы... Стихийное бедствие". Он ни разу не упомянул Российскую Федерацию во время пресс-конференции в Киеве. Понимаете? О чем мы можем говорить? Потому, безусловно, такой подход меня не устраивает. И мы об этом говорим открыто, постоянно. К сожалению, еще раз скажу, довольно часто нас поддерживают граждане, но правительство делает вид, что ничего не происходит.

– Вы, кроме того, что дипломат с огромным опытом – вы работали в консульстве в Нью-Йорке – вы еще и профессиональный юрист. Это доказывает тот факт, что в 2018 году вы выиграли в Европейском суде по правам человека. Я еще вспомню наш опыт, потому что Дмитрий Гордон сейчас также подал иск против государства Россия, потому что на него завели три уголовных дела в России и внесли в список "террористов-экстремистов". В принципе, сейчас таких дел в Европейском суде против России по многим украинским эпизодам очень много. Но пока приговоров мы еще не видим ни одного. Что должно произойти, чтобы эти приговоры были справедливы, в нашу пользу?

– Именно потому, что я профессиональный юрист, я хочу сказать, что это очень сложный вопрос. Мой иск против правительства Януковича занял шесть лет. В 2016 году я получил решение в свою пользу. Но, понимаете, по отношению к Российской Федерации нужно иметь правильную юрисдикцию. Я не удивлюсь, если они просто не будут выполнять решения Европейского суда, если они даже будут вынесены в их пользу. Как они это с Уголовным судом сделали. Я знаю, что профессиональная команда юристов работает в этом направлении вместе с Министерством юстиции. Создана отдельная группа из моих бывших коллег-адвокатов, работающих над правильной юрисдикцией. Потому параллельно идет работа и в отношении юрисдикции Международного суда ООН, и Европейского суда по правам человека, и Гаагского трибунала. Рассматривается идея создания ad hoc трибунала типа Нюрнбергского процесса. Но во всех этих случаях Россия должна согласиться с юрисдикцией. Принудительно выполнить решение против нее будет достаточно сложно. Разве что против имущества Российской Федерации, если решение будет принято независимым судом – или крупным международным, о которых я упоминал, или ad hoc. В том числе и дипломатическое имущество РФ. Такие прецеденты были, это возможно. Но это достаточно длинный путь. Вы упоминали мой опыт. У меня это шесть лет. Я знаю, что этот срок увеличивается для граждан, подавших иски в Европейский суд, из-за огромной нагрузки. Украина всегда была на первых местах по количеству исков граждан в этот суд. Мы или были чемпионами, или уступали Румынии,

или какому-то другому европейскому государству. Нагрузка огромна и сроки таковы, что многие жертвы могут просто не дождаться получения сатисфакции. Поэтому нужно быть очень внимательным и аккуратным. И я бы советовал взять комментарий у Ирины Мудрой, первого заместителя министра юстиции, или у кого-то из наших коллег, которые этим вопросом профессионально занимаются.

– А когда мы увидим Путина и его – как это правильно сказать – подельников на скамье подсудимых?

– Я вместе с вами могу об этом мечтать и делать все возможное на своей скромной должности… Но каждый делает свое дело. Вы как журналист делаете отличное дело, я стараюсь максимально эффективно работать как посол. Собственно говоря, наши военные сделают все возможное, чтобы это произошло как можно скорее. Если вы спросите мое мнение – я не верю ни в какие договоренности с Российской Федерацией. Я понимаю, что мы должны искать в первую очередь гарантии безопасности типа тех, которые получали страны, ставшие членами НАТО, как Финляндия или Швеция, хотя бы на той территории, которую Украина контролирует на сегодняшний день. Иначе окончания не будет, и мирной жизни не будет, и инвестиций не будет. А без инвестиций... Страну нужно поднимать и восстанавливать заново фактически.

– В этом контексте хочу задать последний вопрос – о войне вдолгую. Ведь мы не знаем, сколько она еще будет продолжаться. Мы не знаем, к сожалению, когда наша победа. Поэтому учимся жить так, будто эта война вдолгую. Чему нам следует поучиться в этом контексте у государства Израиль?

– Израиль дольше двух недель никогда не воевал на самом деле. И те ракеты, которыми обстреливают Израиль с палестинской территории, – это не та угроза даже близко в отношении тех ракет, которыми обстреливает нас Российская Федерация. Поэтому сравнивать эти две ситуации фактически невозможно. Говорить о том, как Израиль выстраивает свою систему безопасности, как работает военный кабинет Израиля, как работает независимая судебная система Израиля... Есть чему поучиться. Как работает страховая медицина Израиля... Много направлений, на которые я бы обращал первостепенное внимание, именно исходя из опыта этой страны и принимая лучшее, чтобы воплощать в жизнь в Украине.

– Я вам благодарна за этот разговор. И надеюсь, что мы еще будем к нему возвращаться в связи с актуальными событиями.

– Спасибо вам. Хорошего дня.

– Спасибо.

– Всего хорошего.

– Слава Украине.

– Слава Украине.

Видео

***

№ 2.118-1

Персональне зведення рахунків із Кирилом Шевченком наближається до фіналу. Ось головний висновок, який можна зробити з останньої заяви Харківської правозахисної групи

2023-10-02

Лямец

https://khpg.org/1608812860

Цитата:

> **«Турбує той факт, що… це вже методи, які нагадуватимуть радянські часи та свавілля правоохоронних органів за часів Януковича».**

ХПГ - авторитетна та дійсно незалежна організація, тож її заява може бути авторитетним свідченням. Тепер це не лише припущення журналістів, а вагомий аргумент.

Також турбує той факт, що ВАКС у цьому випадку може виступити співучасником таких дій...

Такі дії можуть бути направлені на недопущення висвітлення цих угод у публічній площині, що часто обурювали суспільство, як-то у справі Злочевського, та недопущення сторони захисту Кирила Шевченка до змісту таких угод та судових засідань, які можуть стати основними доказами фальсифікації звинувачень Шевченка за ст. 255 КК України та інших».

В перекладі,

> **— Вищий антикорупційний суд по суті благословляє порушення закону.**

Наразі справа виглядає як **цілеспрямована спроба відправити за грати саме одну людину – екс-голову НБУ**, який до призначення у регулятор був головою правління «Укргазбанку». Також її можна трактувати як **цілеспрямоване політичне переслідування**.

За дужками залишається найцікавіше:

хто і за що мститься Шеченку?

Хто так наполегливо намагається відправити його за грати? За що саме його показово карають? Кому він відмовив, і у чому, щоб навіть після звільнення «доганяти» так системно?

Можна сказати лише одне:

> **— в цих людей є величезний вплив на гілку НАБУ-САП-ВАКС.**

Хто наразі має такий вплив?

Маю щонайменше дві версії.

1) — Перша – це умовна вертикаль Офісу президента, на чолі з Андрієм ***Єрмаком*** та його заступником Олегом **Татаровим**.

Вони безперечно діють синхронно з НАБУ-САП.

> Але з досвіду, їхній стиль зазвичай інший – довести до звільнення посадовця, і після цього забути. Тож інтуїція підказує, що ***справою Шевченка переймається ще якась група впливу***. Яка саме, можна лише гадати. Але безперечно, що **справа має навмисний характер**, якщо не сказати «замовний».

Це щодо наміру.

Тепер з приводу реалізації.

Ось ще цитата з заяви Харківської правоохоронної групи:

«Протягом вересня 2023 року справи "Укргазбанку" аномально активізувались. САП почали масово укладати угоди про винуватість із фігурантами, а ВАКС почав оперативно розглядати такі справи у закритих судових засіданнях без залучення адвокатів основних фігурантів та без доступу до таких засідань громадськості... Так, вже 26 вересня 2023 року колегія суддів ВАКС затвердила перші угоди про визнання винуватості, укладені між трьома обвинуваченими та прокурором САП».

Тобто,

> 1) — лише за два тижні зроблена велика робота, яка не була зроблена за попередні п'ять років.

Для чого?

Робоча версія така:

> 2) — аби змусити певних свідків перекласти усю відповідальність саме на Шевченка.

Ось друга цитата:

«Спочатку справа 'Укргазбанку' проходила за одним кримінальним провадженням, але потім його розділили на кілька справ. По одній проходить Кирило Шевченко та інші топменеджери банку, а по інших — ті, хто пішов на угоду зі слідством. Після цього нас як сторону захисту не повідомляють про проведення засідань щодо обвинувачених, які пішли на угоду зі слідством».

Це вже свідчить про те, що справу впевнено та швидко ведуть до заздалегідь відомого вироку. Звісно, з ігноруванням розгляду у суді, бо це могло б розтягнути процес на місяці, якщо не роки. А вирок потрібен тут

і зараз. Зокрема це може свідчити, що замість публічного правосуддя застосовується навмисне «підведення під вирок». Участь у цьому бере уся вертикаль НАБУ-САП-ВАКС.

Отже, **погані передбачення здійснюються.**

Десь місяць тому я писав, що **НАБУ та САП змінили тактику у справі колишнього голови НБУ.**

Вони перекваліфікували справу з цілком комерційних статей на створення злочинного угрупування.

> — Це так звана «воровська стаття», яка здебільшого використовувалася, аби відправити за грати так званих «ворів у законі».

Вже тоді це викликало підозру, що хтось навмисно хоче звести рахунки персонально з Кирилом Шевченко.

> 1) — Бо де Шевченко, а де «вори в законі»? Звісно, з публікацій у ЗМІ ми уявляємо собі, що кожен топ-чиновник є за замовчуванням злодієм. Якщо обіймаю велику посаду – то обов'язково краде мільярди.
>
> 2) — Ну тоді давайте просто зараз відправимо за грати Андрія Єрмака, Дениса Шмигаля і Данила Гетьманцева. Давайте повторимо досвід Великої Французької Революції або Жовтневого заколоту. Давайте будемо вважати провину вже доведеною.

Звісно, не дай Б-же, це просто умовний приклад, з якого зрозуміло, що є певна межа у практичному використанні закону. Саме тоді провину треба довести, а покарання має бути відповідним до злочину. Інакше виходить закон «про три колоски» часів Сталіна, де за три колгоспні колоски можна були відправитися до ГУЛАГу.

Ще місяць тому мені здалося, що справа проти екс-посадовців «Укргазбанку» почала сипатися. Я не кажу, що провини банкірів не було, і жодним чином не виправдовую їх, якщо провина була.

Але мені здалося, що НАБУ та САП відверто не витягували справу, свідки не давали потрібні свідчення, склад злочину не формувався.

Тому вирішили підвищити ставки. Так у справі Шевченка з'явилася «воровська стаття».

Суто процесуально, мабуть, усе за законом. Але я кажу про сутність.

Подальший розвиток подій, нажаль, підтверджує таку версію.

> Схоже, що план зводиться до того, аби публічно назвати Шевченка «великим злодієм». З цього кейсу хочуть зробити показовий випадок,

який повісять на почесну дошку НАБУ, та з яким можна буде їхати з презентаціями до США. Можливо, з екс-голови НБУ роблять такого собі Аль Капоне чи Гамбіно.

Але **я маю великий сумнів, що цю справу можна буде показати у більш-менш пристойному товаристві.**

Не лише тому, що поміж літер стирчить банальне зведення рахунків.

А ще й тому, що Шевченко, звісно, - не Аль Капоне і на Гамбіно. У його біографії є епізод головування у «Укргазбанку», який заслуговує на ретельне вивчення та відповідне рішення суду. Але це доволі дріб'язкові речі. **Перетворювати Шеченка на лідера організованої групи – це вже відверто занадто.**

Якщо вже бути відвертими,

- під злочинне угрупування більше підпадає 1) — піраміда держборгу, 2) — кришування контрабанди на митниці, 3) — схема з депозитними сертифікатами чи, вибачте, 4) — «Велике будівництво».

А кейс «Укргазу» - це справа про типову для українських банків схему заохочення великих депозитів. Нехай вона і зроблена неоковирно, але це недостатньо великий рівень. Витягувати його на рівень злочинного угрупування більш схоже на навмисне використання влади задля зведення рахунків з Шевченком.

У СРСР такі заздалегідь визначені вироки були звичайною справою. «Шахтинська справа», «Справа лікарів», різноманітні справи «ворогів народу». Звичайною справою таке залишається у росії.

Дуже прикро, що **антикорупційна вертикаль НАБУ-САП-ВАКС не роблять справу чисто, а вдаються до доволі брудних прийомів**.

Ця справа дискредитує не лише «стару» правоохоронну та суддівську вертикаль (до чого ми принаймні звикли), але й «нову», побудовану начебто за іншими принципами.

P.S.

Думку самого Шевченка додаю у коментарях. Принаймні він доволі тверезо усвідомлює, з чим має справу.

***

№ 2.118-2

Права людини в Україні
Інформаційний портал Харківської правозахисної групи

Про кримінальне переслідування колишнього Голови Нацбанку

28.09.2023

Колишній голова Національного банку Кирило Шевченко

Новини у кримінальному переслідуванні Кирила Шевченка.

24 серпня 2023 року в рамках кримінального провадження щодо колишнього голови Національного банку України Кирила Шевченка було змінено підозру. Так, дії Шевченка та інших експосадовців “Укргазбанку” було додатково кваліфіковано за ч. 1 ст. 255 КК України, як створення та участь в злочинному угрупуванні, яка передбачає від 8 до 12 років позбавлення волі. Тобто додатково до попередніх підозр Шевченку за ст. 191 КК України (заволодіння грошовими коштами в особливо великому розмірі), ст. 209 КК України (відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом), НАБУ додали ще так звану “воровську статтю”, яка неодноразово піддавалась критиці правозахисниками.

Раніше ми вже писали про передумови переслідування Кирила Шевченка та про політичні мотиви цього переслідування.

Протягом вересня 2023 року справи “Укргазбанку” аномально активізувались. САП почали масово укладати угоди про винуватість із фігурантами, а ВАКС почав оперативно розглядати такі справи у закритих судових засіданнях без залучення адвокатів основних фігурантів та без доступу до таких засідань громадськості.

Як зазначає адвокат ще однієї фігурантки справи Дмитро Никифоров:

“Спочатку справа ‘Укргазбанку’ проходила за одним кримінальним провадженням, але потім його розділили на кілька справ. По одній проходить Кирило Шевченко та інші топменеджери банку, а по інших — ті, хто пішов на угоду зі слідством. Після цього нас як сторону захисту не повідомляють про проведення засідань щодо обвинувачених, які пішли на угоду зі слідством. Ми дізнаємося з сайту ВАКС про засідання 21.09.2023 і з’являємося на це засідання. Засідання почалося як відкрите, і суд надав можливість обґрунтувати, як цей процес порушує права мого клієнта Олени Хмеленко. Після цього суд відмовляє у праві брати участь у процесі, а захисники обвинувачених заявили про закрите засідання, їх підтримав прокурор, і суд прийняв рішення закрити засідання і обмежити доступ всіх, крім безпосередніх учасників справи. Після чого адвоката Олени Хмеленко виставили з зали засідань. Тепер ми як сторона захисту обвинувачених не можемо бути присутніми на судових засіданнях тих, хто пішов на угоду зі слідством”.

У всіх цих справах дивує **швидка зміна кваліфікації дій обвинувачених**. Слід зазначити, що раніше усі фігуранти підозрювалися у вчиненні особливо тяжких злочинів, покарання за вчинення яких передбачено у вигляді позбавлення волі до 12 років з конфіскацією всього майна.

> Наразі фігуранти обвинувачуються у злочині, передбаченому ст. 367 КК України (службова недбалість при виконанні посадових обов’язків).
>
> Санкція вказаної статті передбачає набагато м’якіше покарання у вигляді штрафу від двох тисяч до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до двох років.

Фігурантам, які за версією слідства були залучені до відмивання коштів банку на суму понад 200 млн грн, прокурори САП інкримінують ч. 2 ст. 209 КК України. Тобто ту ж саму легалізацію, однак набагато м’якшу за видом покарання, ніж ч. 3 цієї статті, а саме: позбавлення волі на строк від п’яти до восьми років.

Так, вже 26 вересня 2023 року колегія суддів ВАКС затвердила перші угоди про визнання винуватості, укладені між трьома обвинуваченими та прокурором САП.

Ці особи, які на момент вчинення кримінального правопорушення були ФОПами, визнані винуватими за ч. 2 ст. 209 (легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом), ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 366 (службове підроблення, вчинене за попередньою змовою групою осіб) КК України.

Кожному з них призначене покарання у вигляді 5 років позбавлення волі зі штрафом у розмірі 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян *(приблизно $ 56 тис)*. Тобто колегія суддів застосувала найм'якішу санкцію, яку передбачає ця стаття.

Стає незрозумілим, на яких підставах так спонтанно та оперативно НАБУ та САП вирішили настільки зменшити роль певних осіб у вчиненні злочину, внаслідок якого, за їхніми ж словами, державі було завдано збитків на 206 мільйонів гривень, укласти з такими фігурантами угоди про визнання винуватості та у такий стислий термін їх затвердити.

Вищезазначене наштовхує на припущення, що НАБУ та САП вирішили заповнити прогалини в доказовій базі в їхніх обвинуваченнях відносно Кирила ***Шевченка***, натиснувши на інших підозрюваних, які всі разом раптово вирішили визнати вину, уклавши угоди, та готові бути засудженими за цими угодами, але за менш тяжкі злочини, та зобов'язатись виступити свідками проти Шевченка.

Турбує той факт, що така практика, яка насправді у деяких справах проглядалась і раніше, може досягнути набагато більшого поширення, а це вже методи, які нагадуватимуть радянські часи та свавілля правоохоронних органів за часів Януковича.

Також турбує той факт, що ВАКС у цьому випадку може виступити співучасником таких дій, який позбавляє суспільство та навіть сторону захисту інших фігурантів, які ще нещодавно були обвинувачені в одній справі, доступу до судових засідань з розгляду справ щодо затвердження угод про визнання винуватості і, як наслідок, до змісту таких угод.

Такі дії можуть бути направлені на недопущення висвітлення цих угод у публічній площині, що часто обурювали суспільство, як-то у справі Злочевського, та недопущення сторони захисту Кирила Шевченка до змісту таких угод та судових засідань, які можуть стати основними доказами фальсифікації звинувачень Шевченка за ст. 255 КК України та інших.

***

№ 2.118-3

Інтерв'ю | Ексголова НБУ Шевченко про кримінальну справу, політичний тиск та плани повернутися

2023-09-28

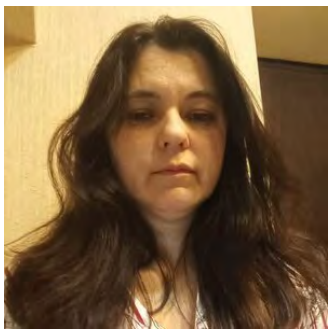

Надія ***Михальчук***

Спеціальний кореспондент, розділ "Фінанси"

В інтерв’ю LIGA.net Кирило Шевченко відповів на звинувачення в розкраданні коштів Укргазбанку та дав оцінку фінансовому стану країни

Рік тому, 4 жовтня 2022 року, Кирило Шевченко заявив про своє рішення піти з посади голови Національного банку. Уже за день НАБУ та САП повідомили йому та ще чотирьом фігурантам про підозру у розтраті 206 млн грн коштів державного Укргазбанку в 2014-2019 роках.

Згідно з інформацією НАБУ, посадовці Укргазбанку платили за послуги посередників із залучення коштів великого бізнесу та держпідприємств. Насправді ж клієнти не знали про їх існування. А самі посередники після отримання коштів від банку припиняли свою діяльність, стверджують у НАБУ.

Про рік, що минув, кримінальну справу, "політичний тиск", "рецепти" відновлення економіки та перспективи повернення в Україну – в інтерв'ю **LIGA.net**.

Шевченко погодився лише на письмові відповіді, тому інтерв'ю було зроблено шляхом переписки.

1. "Цю справу мені згадували щоразу, коли намагалися надавити на мене"

- Коли ви подавали заяву на звільнення, вам було відомо про те, що готується підозра?

— Безумовно, я знав про розслідування, яке тривало з 2019 року. Але отримання підозри стало для мене повною несподіванкою. І в першу чергу тому, що жодних слідчих дій щодо мене всі ці роки проведено не було.

Натомість, цю справу мені згадували чи не щоразу, коли намагалися надавити на мене як на керівника Нацбанку.

- І як часто на вас намагалися таким чином тиснути, і щодо чого?

Скажу так: такі спроби були періодично. Подібні комунікації виникали на етапі обговорення цілої низки питань – від доцільності емісії до вирішення кадрових питань, коли НБУ демонстрував принциповість позиції незалежного регулятора.

Але після систематичних відмов робити щось всупереч мандату НБУ чи всупереч моїм економічним переконанням, усі зрозуміли, що такий спосіб тиску на мене не діє.

- Чи було розуміння, що після того, як підете з посади голови НБУ, проти вас "оживуть" справи?

— Ні, такого розуміння не було. Я не очікував, що погрози щодо реанімації справи будуть реалізовані. Я все ж сподівався, що під час війни зведення рахунків із неугодними – не в пріоритеті. Помилявся. Політична доцільність все ще переважає над здоровим глуздом.

- Чи відомо вам, де зараз перебувають ваші ексколеги, яким також повідомлено про підозру?

— Є колеги, на кого накладено обмеження та обов'язок не спілкуватися з іншими фігурантами справи. Тому з ними спілкуватися можливості немає. З усіма іншими я спілкуюся, відповідно, знаю, як складається їхнє життя.

- На якій стадії судовий процес у цій справі?

— Процес знаходиться на стадії завершення досудового розслідування. Цікаво, що справа, яка до цього розслідувалася як "розтрата коштів посадовцями Укргазбанку, – сьогодні, за місяць до передання у суд, перекваліфікована, і тепер інкримінується стаття 255 Кримінального кодексу (Створення злочинної організації. – ред.). Це стаття, за якою зазвичай звинувачують злодіїв у законі.

Цю практику, до речі, колись активно застосовували в РФ для боротьби з непідконтрольними бізнес-структурами, визнаючи їх членами ОЗУ (організованих злочинних угруповань. – ред.). Тепер ця "мода" дійшла і до нас.

Нагадаю, що спочатку лунало звинувачення в розтраті грошових коштів банку на користь третіх осіб. Але кілька тижнів тому воно трансформувалося в звинувачення в організації злочинного угруповання.

Причому повідомили про нову підозру на початку вересня 2023. А вже менш ніж за три тижні – закінчили розслідування. Космічна швидкість.

Для розуміння, зараз, через більш ніж чотири із половиною роки розслідування, розтрата уже не є предметом звинувачення.

Та ключове те, що немає жодних підстав для звинувачення мене ані в розтраті, ані в заволодінні коштів, ані, тим більше, щодо нових, абсолютно безглуздих звинувачень.

В Україні, до речі, це перший випадок застосування цієї статті до тих, хто не має жодного відношення до кримінального світу. Такого ще не було. То можна тепер я запитаю вас: на вашу думку, є місце політичному переслідуванню чи ні?

- Чи можете спрогнозувати, як буде розвиватися справа? Які варіанти ви розглядаєте?

— Я для себе знаю тільки одне: оскільки я ні в чому не винен, я домагатимуся справедливого, наскільки це можливо, розгляду у суді і доводитиму свою невинуватість до кінця. Ця справа розвалиться у будь-якому неупередженому суді.

- Наскільки зараз перебіг розслідування щодо ваших справ має на вас, ваше життя, вплив?

— Безумовно впливає. Я ніколи не уявляв, що мені доведеться жити в екзилі.

- Хто виступає на стороні вашого захисту? У яку суму такий захист вам обходиться?

— Це відомі професійні юристи, тому очевидно, що захист обходиться у суттєву суму. Але, як можна побачити з моєї останньої декларації, я можу за це заплатити.

- Є розуміння, на скільки часу це все може затягнутися і чим закінчитися?

— Для себе я бачу єдину можливу мету – зняття усіх обвинувачень. Скільки на це піде часу, складно оцінювати. Це залежить від спектру факторів.

- Справи проти вас – це близько 20 томів, якщо не помиляюсь, по 350 сторінок кожен. Ви особисто їх перечитували? В чому вбачаєте безпідставність звинувачень?

— Я вважаю усі висунуті проти мене звинувачення абсолютно безпідставними. Усі томи я не бачив, адже доступ до матеріалів справи відкривається після її передання в суд. Очікую, що там буде майже 200 томів. І скоро – за законодавством не пізніш ніж до 6 жовтня 2023 року – я їх побачу.

2. "Це була ринкова практика, яку ніхто раніше не застосовував у держбанках"

- Суть звинувачень НАБУ: Укргазбанк під вашим керівництвом платив ФОПам-посередникам за залучення в банк коштів великого бізнесу. Можете прокоментувати цю інформацію? Чи це був ефективний інструмент залучення коштів?

— Я почав працювати в Укргазбанку восени 2014 року на посаді першого заступника правління, а у травні 2015 року за результатами першого в країні відкритого конкурсу був призначений головою правління. Це, до речі, був історичний конкурс – перший відкритий конкурс на держпосаду.

Тоді Укргазбанк фактично знаходився у передбанкротному стані. І питання, яке обговорювали – чи можна залишити його таким, як він є, чи його треба доєднати до іншого держбанку, щоб врятувати.

Треба ж пам’ятати, який це був час: 2014-2015 роки, низка банкрутств банків і дуже небезпечна ситуація у фінансовій системі після захоплення Криму і вторгнення Росії на Донбас. Ми шукали інструменти, щоб врятувати банк. Одним із таких інструментів є співпраця з агентами. Це була абсолютно ринкова практика, яку широко застосовували. І унікальність лише в тому, що ми вперше застосували її для державного банку.

Звичайно, використання цього інструменту у державному банку було абсолютно нестандартним рішенням. Воно, між тим, дало можливість не просто врятувати банк від банкрутства, а вивести його на лідерські позиції і зробити його одним із лідерів ринку. Принципово, що ми не застосовували

адмінресурс, а працювали із суто ринковими механізмами. І якщо у 2014 році банк був на 16 місці за розміром активів, у 2018-му – ми були вже четвертими.

На жаль, сьогодні ми всі бачимо, чим обернулося для менеджерів банку, і для мене у першу чергу, застосування нестандартних антикризових рішень.

І будь-яка людина, яка йде працювати на державну позицію, тепер повинна і точно буде зважувати свої рішення на такі прецеденти, які відбуваються з ексменеджерами.

- Тобто, якби цей інструмент не було застосовано…

— …Укргазбанк приєднали б до одного з держбанків. Таке бачення, принаймні, було в акціонерів та регулятора на той час.

Це спроба продемонструвати, що людина, яка не слідує вказівкам та дзвінкам "згори" – буде покарана.

- Причиною у своїй заяві про звільнення з посади голови НБУ ви зазначали стан здоров'я. За цей рік вдалося поправити здоров'я? Чи все-таки це була формальність, а причина звільнення була іншою?

— Це відповідало дійсності. На тлі постійного політичного тиску та виснажливого графіку роботи – а після 24 лютого 2022 року ми, фактично, мали 24-годинний графік – стан здоров'я дуже погіршився. Але остаточним тригером мого рішення став політичний тиск.

- Ви напряму називаєте справу проти вас політичним переслідуванням. Що про це свідчить?

— Весь останній рік і те, як відбувається досудове розслідування, є доказом цього. Наступної весни буде п'ять років, відколи було заведено цю справу, і вона була реанімована після мого призначення.

З перших днів цієї епопеї, після вручення підозри і ще до оголошення в розшук, я офіційно повідомив і НАБУ, і САП, і ВАКС про свою адресу перебування. Я став на консульський облік, але попри це, усі мої звернення щодо приєднання до справи інформації про моє місцеперебування – судом та органами ігнорувалися.

Особисто я, мої захисники – ми подали понад 50 клопотань, левова частка серед яких – прохання дозволити мені брати участь у засіданнях, на яких розглядалася моя справа. Але усі клопотання були проігноровані. І я отримав відмову. Жодного разу суд не дозволив мені взяти участь у засіданні та особисто захистити себе. Чому?

І знову ж таки, чому після 4,5 років розслідування факту розтрати коштів мені було інкриміновано статтю, яку застосовують до злодіїв у законі?

Відповіді на ці питання очевидні.

- Кому, на вашу думку, це вигідно?

Це спроба продемонструвати усім, що людина, яка має позицію, власні переконання і здатність та сміливість ухвалювати нестандартні рішення на користь держави, а не слідувати вказівкам та дзвінкам "згори" – буде покарана.

Відпрацьовується практика, коли, за потреби, навіть будь-який колегіальний орган будь-якої структури може бути прирівняний до організованого злочинного угруповання. Це спосіб тримати усіх, кого треба, "слухняними".

3. "Якщо комусь із колег буде потрібна моя фахова порада – я готовий допомогти"

- Чи підтримуєте зараз комунікацію з командою НБУ?

— За останній рік змінився кадровий склад у НБУ, особливо, що стосується середньої ланки рівня керівників департаментів. Багатьох людей я навіть особисто не знаю. Але якщо комусь із колег буде потрібна моя фахова порада – я готовий допомогти.

- Із сьогоднішнім очільником НБУ Андрієм Пишним підтримуєте відносини? Наскільки передання справ Пишному відрізнялося від того, як вам свого часу передавав справи Смолій? Якими були ваші відносини до цього?

— Ми знайомі з Андрієм ***Пишним*** дуже багато років, ще з часів його першої "каденції" в Ощадбанку. Потім, після Революції Гідності, майже одночасно Андрій був призначений керівником Ощадбанку, а я за результатами відкритого конкурсу очолив Укргазбанк. Тому, звісно, що ми знайомі. Я розумію, що Андрію доводиться долати дуже багато викликів, і я щиро бажаю йому, як і всій команді Національного банку, із цими викликами впоратися.

- Що вважаєте своєю найбільшою заслугою на посаді голови НБУ?

— Те, що ми, разом із командою, врятували банківську систему після початку війни. Антикризова Постанова №18, яка була ухвалена у перший день повномасштабної агресії, діє досі. Звісно, вона модифікується відповідно до зміни макроекономічної ситуації, але це безумовно історичний документ.

Ситуація в банківській системі України – це унікальний випадок за всю історію, коли під час воєнних дій повноцінно працює банківська система. Такого не було. За цим стояла дуже велика підготовка, і технічна команда НБУ зробила неймовірну роботу, за що я ще раз можу подякувати.

Я пишаюся, що нам вдалося втримати ситуацію і не допустити, приміром, щоб система пішла на банківські канікули, як це було в інших країнах, що воювали. Це звучить легко, а фактично це означає, що відділення закриті, банкомати порожні, системи розрахунку не працюють.

4. "За найгірших сценаріїв ми передбачали інфляційний стрибок до 50%"

- Які рішення були (давалися) найскладнішими?

— Рішення, якими ми створили для себе можливість розпочати емісійне фінансування бюджету. Це було у перший день війни. А наступного дня, 25 лютого, уже вийшла відповідна постанова. Це було найважче: заради нього нам треба було переступити через свої переконання. Але ми розуміли, що без цього врятувати бюджетні видатки Уряду під час війни було неможливо.

До речі, це рішення було важким не тільки для мене, а і для інших членів команди, які добре розуміли, що ця "скринька Пандори" дуже легко відкривається, а приборкати наслідки потім дуже важко.

- Зараз йде дискусія про рішення Нацбанку під вашим керівництвом про різке підвищення облікової ставки з 10% до 25% в червні 2022 року. Що це призвело до великих втрат бюджету для виплат відсотків на депсертифікати банкам. Можете обґрунтувати те рішення НБУ? Якою була б ситуація, якщо б ставку підіймали повільніше? Наприклад, на 3% кожного місяця.

— Відповідь для мене проста. Доказ тому, що рішення було ухвалено правильне – показник інфляції, який у серпні цього року становив 8,6%. Для розуміння, в Австрії рівень інфляції близько 7%, хоча там немає війни, логістичних обмежень і купи викликів, з якими нам доводилося стикатися.

Ми досягли головного і виконали ключове завдання НБУ – втримали цінову стабільність, і це відчувають усі. У Шрі-Ланці, для прикладу, минулого року, де продовольча інфляція досягла 75% – відбулася зміна усієї політичної системи. Тому це питання завжди і всюди – дуже важливе.

Так, рішення щодо підвищення ключової ставки було дуже складним. Тоді і зараз його активно критикують. Але саме воно дало змогу досягти нинішнього рівня інфляції і зараз поступово знижувати ключову ставку.

На моє професійне переконання, поступове підняття облікової ставки не досягло б результату. Учасники ринку очікували б подальшого підвищення ставки і постійно відкладали свої рішення з приводу інвестиції у гривневі інструменти до того часу, поки б не вважали, що дохідність досягла прийнятого рівня. Тому потрібно було застосувати одномоментний імпульс.

- Тоді на якому рівні могла б бути інфляція, на вашу думку, якби було поступове підняття облікової ставки?

— Треба розуміти, що це не лінійне рівняння, і тут потрібно враховувати і можливу девальвацію національної валюти, і обсяг емісії, і рівень золотовалютних резервів, які на той час були втричі меншими за ті, що є зараз. Скажу так: за найгірших сценаріїв ми передбачали інфляційний стрибок до 50%. І, безумовно, це був прямий обов'язок Національного банку і мене як голови, щоб такий стрибок не відбувся.

- Як оцінюєте політику НБУ за останній рік? Які кроки регулятора, з вашої точки зору, були хибними? Які правильними?

— Ми вже згадували Постанову №18, яка була ухвалена у перший день повномасштабної війни. На сьогодні вона є наріжним каменем роботи банківського ринку. Звісно, вона модифікується залежно від фінансових викликів, які ставлять питання макрофінансової стабільності.

Але будь-які кроки регулятора, спрямовані на підтримку макрофінансової стабільності і стабільності фінансової системи, я абсолютно підтримую.

- З вашої точки зору, НБУ вдалося зберегти свій незалежний статус чи є ознаки (які саме?) того, що він похитнувся?

— Я абсолютно точно знаю зі свого персонального досвіду, що команді Національного банку доводиться постійно протистояти тиску. Цей тиск може бути політичним, він може йти від інших стейкхолдерів. Але Нацбанку постійно потрібно відстоювати свою незалежність в ухваленні будь-якого рішення. І я ще раз хочу наголосити, що я повністю вітаю незалежність позиції Національного банку під час ухвалення рішень.

Принаймні, такий висновок я роблю, виходячи з тих рішень, які я бачу на публічний загал. Це рішення з монетарної політики, рішення щодо ринкових інструментів. Рішення, які доводять незалежність та наявність професійної внутрішньої дискусії саме в Національному банку, а не за його межами.

5. "Нам потрібні сучасні ліки, адаптовані до нового стану банківської системи"

- Як оцінюєте сьогоднішній стан банківської системи?

— Давайте спочатку подивимося на рівень збитків, які отримала країна від початку війни. Згідно з оцінками Світового банку, зробленими навесні минулого року, тобто ще до того, як від обстрілів постраждала, для прикладу, портова інфраструктура, загальна вартість відновлення становила $411 млрд. Умовно кажучи, це і є сума збитків і сума коштів, які, за оцінками Світового банку, треба протягом 10 років вкласти у відновлення країни.

Звісно, банківська система не лишається осторонь. Постраждала безпосередньо банківська інфраструктура. Але найгірше, що постраждала якість кредитного портфелю. Частина того, що зруйновано — було заставою за кредитами. До частини території ми поки що тимчасово не маємо доступу.

Це не може не відбитися на стані банківської системи. Тому зараз НБУ проводить оцінку і підготовку до стрес-тестування банків.

- Чи виправдане сьогодні стрес-тестування банків?

— Воно потрібне, щоб оцінити наслідки для банківської системи, станом на зараз. Єдине, на чому я зауважу, що розробка умов та правил для стрес-тестування повинні відбуватися в тісній співпраці з банківською спільнотою.

Тому зараз нам потрібно оцінити збитки, а далі будемо говорити про кілька складових.

Сьогодні у нас майже 60% банківської системи належить державі. Тобто це означає, що у випадку фіксації збитків державних банків (а вони там є, їх просто не може не бути), у нас виникає квазіфіскальний ризик. Держава, що воює і витрачає кошти на утримання армії, буде змушена шукати ресурси для того, щоб докапіталізувати державні банки. Це перший ризик, який я на сьогодні бачу.

Нагадаю, що протягом 2014-2019 років держава вклала у державні банки 325 млрд грн. Так, це разом із ПриватБанком, який було націоналізовано і сума докапіталізації якого становила 155 млрд. Але решту суми держава витратила на підтримку інших державних банків.

Тому на сьогодні я бачу пріоритетом максимально ефективну приватизацію державних банків. Можна погодитися, що під час війни це важко, і ми не отримаємо максимально справедливої ціни. Але це потрібно для того, щоб не допустити після війни запуску цього замкненого кола, коли державі потрібно діставати гроші для того, щоб рятувати держбанки.

Я завжди був прихильником приватизації державних банків і вважаю, що це єдиний можливий сценарій розвитку подій. Це те, що стосується перспектив роботи банківської системи в державній сфері.

Щодо решти банків, які є приватними, то вони теж, скоріше за все, за результатами тестування опиняться в ситуації, коли потрібно буде застосовувати якісь інструменти капіталізації, злиття, поглинання банків тощо. І це – основний виклик для недержавних банків.

Сьогодні, дякуючи зусиллям НБУ і крокам, зробленим із 2015 року, приватна частина банківської системи є набагато якіснішою, ніж вона була до того, як почалося так зване "велике очищення". Тобто, банківська система змінилася, а

нових інструментів, які б могли допомогли банкам розв'язати питання капіталу, поки що немає.

І це питання: які інструменти потрібно застосовувати так званій фінансовій владі – Національному банку, Міністерству фінансів, Фонду гарантування вкладів – щоб уникнути чергового банкопаду?

Ми маємо нові виклики для банківської системи, а в арсеналі регуляторів – інструменти, якими користувалися в 2015-2016 роках. Хоча минуло вже майже 10 років. Проводячи аналогію з медичною сферою, це якби хвороба розвивалася 10 років, а у нас були тільки пігулки, винайдені 10 років тому.

Тобто: нам потрібні сучасні ліки, адаптовані до нового стану банківської системи. Потрібно працювати над осучасненням, скажімо, норми про поглинання та об’єднання банків. Я абсолютно впевнений, що будуть поглинання та злиття банків. І до цього ми маємо бути готові.

- Якою має бути реакція регуляторів?

— Регуляторна практика в світі теж адаптується і постійно вдосконалюється. І над цим потрібно працювати, вивчати практику країн, які теж проходили стреси банківської системи. Словом, нам потрібні нові інструменти для вирішення потенційних викликів.

- А якщо говорити про відновлення країни. На вашу думку, які ресурси тут потрібно буде задіювати?

— Складно прогнозувати макроекономічні показники, не маючи чіткого розуміння щодо термінів продовження війни. Важко прогнозувати ВВП, його структуру.

Тому дуже важливо, з моєї точки зору, перейти від дискусії "Яким буде в абсолютному вимірі ВВП" до того "Що треба змінити в структурі нашої економіки".

Потрібно почати готувати структурні реформи. Що я маю на увазі: ми бачимо структуру нашої економіки, бачимо структурні перекоси. Нам потрібно сьогодні звертати увагу на структуру економіки для того, щоб завтра забезпечити її зростання.

Далі я буду говорити виключно про економічне бачення. Реформи, які необхідні для того, щоб забезпечити верховенство права та захист і повагу до приватної власності, конче необхідні країні. Але я не є фахівцем із цього напрямку. Щодо структурних реформ в економіці.

Перше, треба звернути увагу на експортну складову. Ми маємо від’ємне сальдо торговельного балансу у питанні експорту-імпорту товарів та послуг

на рівні $20,5 млрд за 7 місяців 2023 року. І треба вже працювати на підживлення експортного потенціалу нашої економіки.

Друге – це питання green transition та зеленої енергетики. Останнім часом зелена енергетика більш за все потерпає, хоча, навіть із точки зору енергетичної безпеки нашої країни, ми маємо забезпечити значну долю виробництва електроенергії за рахунок відновлювальних джерел. Підготовка до Зеленої Угоди в межах вступу до ЄС.

Третє, під час війни зростає частка перерозподілу ВВП через бюджет. Під час війни держава дійсно має отримувати цю частку, щоб забезпечити обороноздатність країни. Але після того, як закінчиться війна, треба це припиняти. Зменшення частки перерозподілу через державний бюджет відбувається виключно шляхом приватизації державної частки економіки. Треба забирати звідти руки держави – це дасть можливість уникнути квазібюджетних ризиків для країни. А у тій частині, де не можна віддати в приватні руки – втілити найкращі практики корпоративного управління.

Четверте – продуктивність землі. Це питання буде дуже гострим. Ми, на жаль, розуміємо, що значна частина наших сільськогосподарських земель буде замінована.

І я не був би майже 30 років фінансистом, якби не звернув увагу на фінансову систему. У статуті Європейського союзу, а я сподіваюся, що Україна стане членом ЄС у найближчій перспективі, записано, що емісія грошей для підтримки державного бюджету заборонена. Нам потрібно повернути цю норму до Закону Про Національний банк.

Також нам потрібно розуміти, як після війни змінити структуру витрат населення. Тому що сьогодні зрозуміло, що вона значно перекошена в бік споживання. А складова заощаджень та інвестицій суттєво стиснулись у частці ВВП. Структурний зсув має відбуватися саме в частині збільшення інвестиційної складової.

Для цього потрібно змінити структуру фінансового ринку та інструментарій. Врешті-решт треба буде розпочати дискусію щодо виділення регулятора із складу Центрального банку – це зробить його незалежнішим та дозволить уникнути конфлікту між монетарними та наглядовими рішеннями.

Це не є виключний перелік реформ, які треба готувати вже зараз. Але підкреслю – замість популістичних закликів на кшталт "ВВП буде трильйон доларів" – час займатися підготовкою структурних економічних реформ.

6. "Я не бачу для себе іншого шляху в житті – ніж і далі працювати в Україні"

- Зараз, наскільки я розумію, ви проживаєте у Відні. Чим займаєтесь? Розглядаєте можливість повернутися в Україну?

— Левова частина мого часу йде на консультації з юристами. Час від часу – пишу статті на економічну тематику щодо питань, у яких маю експертизу. Також є запит на написання книги про події у НБУ після початку повномасштабної війни, і я цю ідею розглядаю.

Я планую повернутися в Україну, адже не бачу іншого місця, де хотів би жити.

- Ви боїтеся за своє життя?

— Я хвилююся за своє майбутнє.

Але усе моє життя – майже 30 років банківської кар'єри, – присвячені Україні. Я виріс у маленькому містечку на Донбасі, яке було окуповано у 2014 році. І для мене Батьківщина має дуже велике значення. І попри все, я не бачу для себе іншого шляху в житті, ніж і далі працювати в Україні.

***

№ 2.119

З історії знаємо, що як з'являються метафори на кшталт «трикутник смерті» чи подібні, то справи кепські – наразі це стосується росіян і Купер це наголошує: «що б не з'явилося на відкритому просторі – все гине від ударів артилерії ЗСУ»; радить набратися терпіння: динаміка українського наступу на півдні позитивна.

Оригінал тут:

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-30-sept-1-oct-2023-triangle?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137559437&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Допис опубліковано 1 жовтня близько 9:30 за Києвом].

Переклад: Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 30 вересня — 1 жовтня.

Трикутник смерті [для окупантів]

Доброго ранку всім!

Життя і далі вносить свої корективи в мій робочий плин, тому знову писатиму коротко...

1. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

У повітрі над Україною відбувається стільки всього, що я вирішив підготувати окремий аналітичний допис (мабуть, із кількох частин). І тут же скажу, що Дон на завтра готує щось таке як «вступ» із дуже добрим оглядом звітів за минулі кілька днів [ідеться про щотижневі звіти Дональда Гілла, американського історика, якому Купер надав свій блог як платформу для висловлювання — перекл.]

А я скажу, що нескінченні й масовані обстріли керованими авіабомбами МПК/УМПК (або КАБами, як їх називають українці) з російського боку тривають, і то по всій протяжності фронту. Ось приклад: за минулі 5-6 днів росіяни скинули стільки бомб, що порозбивали чотири мости на Осколі, ЗСУ змушені були їх ремонтувати. Тепер росіяни цілятся в понтонні переправи.

...крім того, щоночі над Україною летять по 20-40 «шахедів»...

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Район Куп'янська-Сватового...

Усі атаки росіян минулого тижня було успішно відбито.

Кремінна...

від кінця серпня ВСрф вивели звідси розбиті підрозділи 1-шої танкової армії, 2-гої загальновійськової армії, 41-шої загальновійськової армії тощо — і замінили їх на новостворену 25-ту загальновійськову армію. Про це вже багато писали.

Тому абсолютно не розумію, чому ця «новина» знову випливла й наробила галасу,

> — адже вона зовсім не означає, що росіяни зараз «дійдуть до Лимана і Харкова»: вони просто замінили побиті дивізії «свіжими», але недовченими мобіками (одна з цих дивізій — 67-ма мотострілецька, яка нині стоїть під Червонопопівкою; вважаю, цей населений пункт необхідно перейменувати, бо його назву неможливо запам’ятати й надрукувати без помилок! [бідолаха Купер:) — перекл.]).

Іншими словами: не розумію, чого всі так носяться з новинами про ту «нову ЗВА».

Бахмут...

бої на північний схід і на південь від зруйнованого міста відновилися.

Росіяни підвели сюди 88-му мотострілецьку бригаду і взялися контратакувати на схід від Андріївки й на північ і північний схід від Курдюмівки, де... гм, досить буде сказати, що українці «добряче» просунулися тут на схід, що й показано на картах багатьох військових аналітиків (крім того, ЗСУ ведуть «розвідку боєм» ще далі на схід й інтенсивно обстрілюють усіх росіян, яких тільки можуть знайти).

За Курдюмівку ведуться важкі бої, окупантів відтісняють на східні й південні околиці населеного пункту.

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Насамперед: насправді, є купа новин але я не буду публікувати якось деталей крім наведеного нижче:

Вугледар…

вочевидь, відбуваються якісь «гарні події» в районі Павлівки, але я не маю деталей.

Новомайорське…

росіяни заявляють, що повністю витиснули українців із села, але вони про це невпинно говорять щонайменше з 23 вересня. Наскільки мені відомо, то північна частина села й надалі перебуває під контролем ЗСУ.

Район Старомайорського–Старомлинівки…

без значних просувань, окрім того, що росіяни активно контратакують з Приютного на північ, а також на південному заході від Старомайорського. Наразі позиції не зазнали змін.

Новопрокопівка…

ЗСУ наразі має три «свіжих» бригади, які тиснуть у південному напрямку в цьому районі: 15-та бригада НГУ «Кара-Даг», а також 71-ша єгерська та 116-та механізована. Звісно, 46-та аеромобільна, 47-ма механізована та 82-га десантно-штурмова бригади – все ще «десь тут» також. Додатково задіяні 27-ма реактивна артилерійська бригада, 44-та артилерійська та 148-ма артилерійська – і вони обстрілюють російські позиції між Новопрокопівкою, Вербовим та Очеретуватим (ще одна місцина, яку я б радив перейменувати, щоб її було простіше писати) так люто, що тепер, здається, **росіяни називають цю ділянку «Трикутником смерті».**

Схоже, через те, що черговий полк ВДВ – 104-й (зі складу 76-ї дивізії ВДВ) – було знівечено і він мусив відійти з району Новопрокопівки.

По суті штаб 58-мої ЗВА (тобто те, що від нього лишилося після останніх ударів по ньому) вже не контролює поле бою: залишкам підрозділів на кшталт 70-го МСП, 71-го МСП, 201-го МСП, 1430-го МСП (від більшості з них лишилося по 100–150 піхотинців, тому їх доукомплектували різними полками БАРС) було наказано «тримати позиції», от і все – вони прикуті до своїх польових укріплень.

Підрозділи ВДВ все ще намагаються атакувати фланги українського наступу (останнім часом, зокрема, з напрямку Копаней).

Проте, що б не з’явилося на відкритому просторі, – все гине від ударів артилерії ЗСУ.

> Які б підкріплення та припаси не завозили сюди росіяни – приміром, дорогою через Солодку Балку – все так само під ударом.

Російські 292-й та 1140-й артилерійські полки обидва скоротилися вдвічі через великі втрати – за якісь 2–3 дні від моменту їхнього залучення до бою.

Та все ж, російська артилерія (або танки, коли втрати в артилерії завеликі), а також БПЛА завдають ударів у відповідь: сукупно із мінними загородженнями та регулярними контратаками ВДВ, вони все ще тримають російську лінію фронту.

От і все на сьогодні.

Дякую за увагу та розуміння, і будь ласка, майте терпіння (а якщо не можете вже терпіти, то мерщій штурхайте своїх політиків, аби вони відправляли до України ще більше всього – список потреб усім добре відомий).

***

№ 2.120

Коли я писав, що суд визнав Коломойського громадянином України, а нас із вами тупо обманули, -- мені відповідали, що суддя помилився, і треба дочекатися ухвали. Ось ухвала

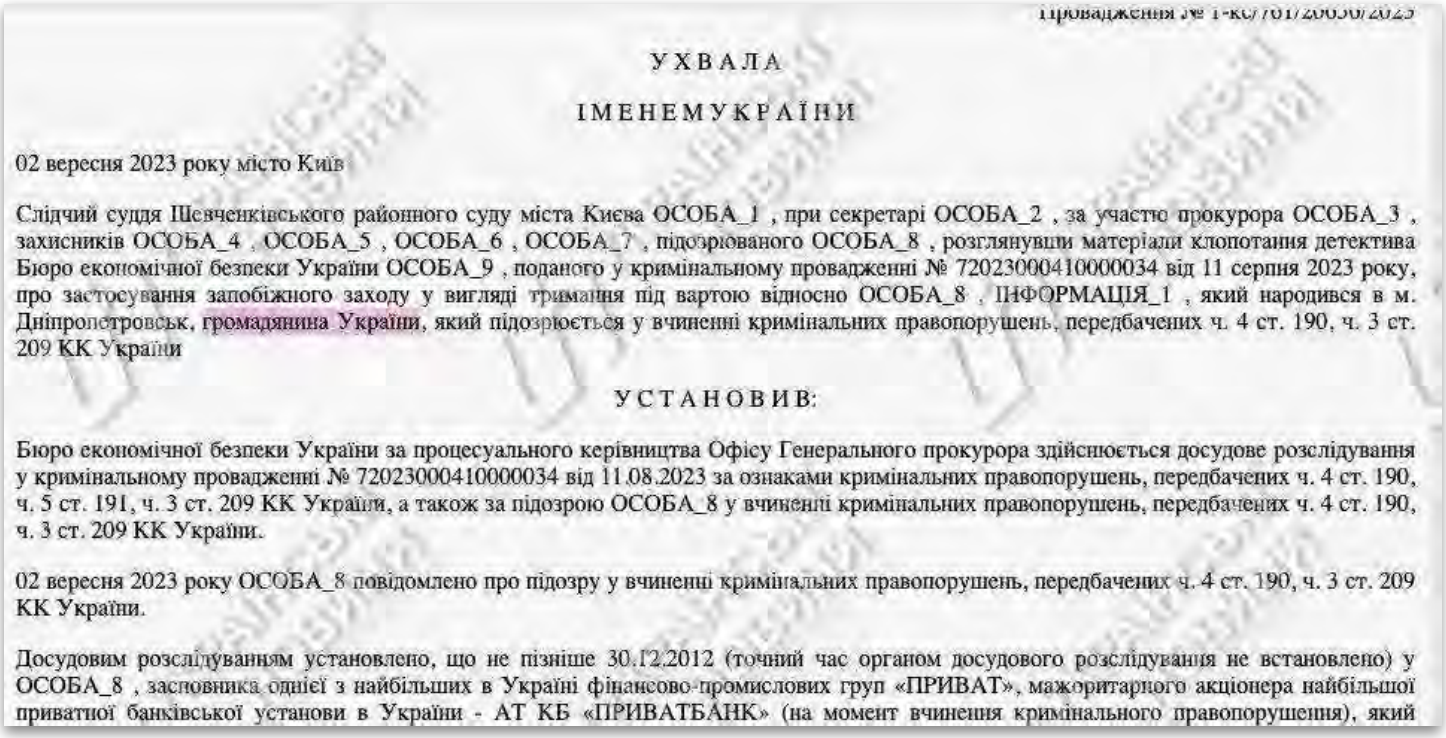

провадження № 1-кс/761/20650/2023

УХВАЛА

ІМЕНЕМУКРАЇНИ

02 вересня 2023 року місто Київ

Слідчий суддя Шевченківського районного суду міста Києва ОСОБА_1 , при секретарі ОСОБА_2 , за участю прокурора ОСОБА_3 , захисників ОСОБА_4 , ОСОБА_5 , ОСОБА_6 , ОСОБА_7 , підозрюваного ОСОБА_8 , розглянувши матеріали клопотання детектива Бюро економічної безпеки України ОСОБА_9 , поданого у кримінальному провадженні № 72023000410000034 від 11 серпня 2023 року, про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою відносно ОСОБА_8 , ІНФОРМАЦІЯ_1 , який народився в м. Дніпропетровськ, громадянина України, який підозрюється у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 3 ст. 209 КК України

УСТАНОВИВ:

Бюро економічної безпеки України за процесуального керівництва Офісу Генерального прокурора здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні № 72023000410000034 від 11.08.2023 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 5 ст. 191, ч. 3 ст. 209 КК України, а також за підозрою ОСОБА_8 у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 3 ст. 209 КК України.

02 вересня 2023 року ОСОБА_8 повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 190, ч. 3 ст. 209 КК України.

Досудовим розслідуванням установлено, що не пізніше 30.12.2012 (точний час органом досудового розслідування не встановлено) у ОСОБА_8 , засновника однієї з найбільших в Україні фінансово-промислових груп «ПРИВАТ», мажоритарного акціонера найбільшої приватної банківської установи в України - АТ КБ «ПРИВАТБАНК» (на момент вчинення кримінального правопорушення), який

2023-10-02

Пекар

Питання до вас:

> **— як можна сподіватися на підтримку США, коли Україна вдається до таких маніпуляцій?**

***

Буткевич Богдан

А от, друзі, нарешті підійшло й підтвердження двох фактів…

Факт 1. Ігор **Коломойський - громадянин України**.

Так твердиться в офіційній постанові суду. А значить - **видати його американцям типу не можна. Заради чого весь цей бордельний двіж і затівався**.

Факт 2. Володимир **Зеленський і його оточення типу *«огидної медіа-істоти за викликом сєргєя лєщєнка»* - брехуни і маніпулятори**.

1) — Які понад рік брехали всій країні, що Зе своїм іменним указом забрав у Коломойського український паспорт.

2) — Виявляється - не забрали. Або, може, й забрали. А потім швиденько, щоб не допустити потрапляння ІгорВалєріча до рук американської Феміди - повернули.

Все може бути, коли «маєш справу з дурними наперсточниками».

1) — Головна проблема тут - навіть не в долі самого олігарха.

2) — Головне те, що **діяльність цієї шайки просто забирає шанс на перемогу для України**.

Бо про яку довіру до такої влади у Заходу може йти в принципі мова? Яка дозволяє собі такі огидні кульбіти.

І пофіг на український народ, якщо йому таке ок. Це, власне, тільки наші проблеми.

Але ж Коломойський порушив закони США. І коли вся ОПшна наволоч починає під завивання про те, як весь світ нам винен, рятувати одного злодійкуватого олігарха, на чиїх грошах вони прийшли до влади - ось це точно набат.

Набат про те, що ні терпіти, ні потурати такому ніхто не буде.

Так що вибачте - **у мене досить песимістичні прогнози. Так - і через історію з Коломойським теж. Бо вона - супермаркерна**.

***

№ 2.121

Настала річниця перебування Андрія Пишного на посаді голови НБУ

2023-10-02

Сергій ***Лямець***

Впевнений, що вже на низькому старті ті, хто ліпитимуть з нього чергового "найкращого центрального банкіра Європи". Ну і нехай, чим він гірший за Сергія Арбузова чи Валерію Гонтарєву?

Спробую висловити певну альтернативну точку зору, яку я сформував за останній рік спілкування з фахівцями по той бік влади.

Спочатку три гарні речі.

+ 1. Пишний безперечно сильний гравець

За сильними гравцями завжди цікаво спостерігати. Нестандартні кроки, вміння чекати та домовлятися. Знає процедури, вміє бути непомітним та корисним. Нестримний у пафосному піарі, але вміє зупинитися на 100%. Впевнений, що у шахи він грає чудово.

+ 2. АГ (так його звуть, скорочено від "Андрій Григорович") шикарний адміністратор

Він вміє делегувати. Легко визнає, що не є спеціалістом з усього, та вміє покладатися на професіоналів. Це неабиякий skill, особливо коли в моді моновлада. Також великий скіл для сучасної України - вміти тримати біля себе сильних спеціалістів. Пишний не вважає, що якщо людина у чомусь

розумніша за нього, її треба звільняти. Не будемо тикати пальцем, хто з можновладців на таке не здатний.

+ 3. Пишний не псує борозд

За рік його головування, НБУ не зробив жодного системного факапу. Так, головний удар взяв на себе його попередник Кирило Шевченко, якого зараз хтось системно знищує через справу НАБУ. Але Пишний все одно заслуговує на повагу. Що б там не було, але Нацбанк не додає країні проблем, хоча може.

За 5-бальною шкалою, це чітка 4. Не відмінно, але і не погано. **У сьогоднішній системі центральної влади, він один з топ-3 найкращих професіоналів.**

Тепер щодо негативу.

- 1. Не стратег, а просто віртуозний тактик

Пишний був здатний на більше, але він не схотів. Зокрема, АГ міг би зробити стратегічні зрушення, зокрема у своєму професійоному полі - юридичному. Головною проблемою фінансового ринку протягом років залишається вкрай поганий захист кредиторів. Через це банки не хочуть надавати кредити, а економіка не може отримати потужний поштовх до зростання. Проблема багатошарова, тут і розгул "погонів", і вигідний багатьом бардак, і традиції. Але Пишний дійсно крутий спеціаліст, який здатний знайти багато рішень. Але - не схотів. І вже не схоче, бо інерція - то є велика сила.

- 2. Схематозник

Це не образа, а специфіка мислення. Величезний талант АГ пішов на такі речі, які назавжди лягуть плямою на його репутацію.

Це і "ощадизація", і створення бізнес-угрупування з НБУ та державних банків, і переділ грального ринку, і звісно схема з депозитними сертифікатами. А також нескінченні маневри вкруг Ради НБУ, наглядових рад, наших-ваших, дозволів та заборон.

Впевнений, ми ще багато чого не знаємо. Головна особливість банківського сектору - це таємниця, яка дозволяє приховувати найбруднішу білизну. Пишний не перший рік в українській політиці. І хоча він дуже вміло ховає усі кінці, деякі епізоди таки стають надбанням історії

- наприклад, мутна історія з кредитами для Віктора ***Поліщука***. Можливо, на нас чекають ще й не такі історії.

Згадую відому карикатуру про сина, який сказав батькові, що вирішив зробити кар'єру в організованій злочинності.

"В уряді чи в приватному секторі?" - спитав досвідчений батько. Я не кажу, що Пишний злочинець, але ви зрозуміли. Це про життєвий вибір.

До Пишного саме таким шляхом пройшов його товариш Арсеній ***Яценюк***.

Арсеній Петрович, безперечно геніальна людина та найпотужніший прем'єр в історії України, не став автором національного економічного дива - хоча міг. Натомість він вляпався у цілу серію історій, найбрудніші з яких - розстріл Майдану та співпраця з Порошенком у дерибані України.

То ж не дивно, що дійсно непоганий чоловік та блискучий професіонал Яценюк набрав стільки репутаційного баласту, що навряд чи вже повернеться у велику політику.

Десь так само ризикує скінчити свою кар'єру Пишний, нажаль.

- 3. ...

Я залишу цю позицію вакантною. Не хочеться робити критику заради критики. Але я впевнений, ця прогалина буде заповнена.

***

Андрій Пишний - 13-й голова НБУ, віртуозний професіонал та нестандартна особистість. Це гримучий суміш. Дай Б-же, щоб цей суміш залишився незайманим.

***

№ 2.122

Дайджест подій в Україні та навколо України від 01 жовтня 2023

Головне

📌 Шануємо наших оборонців, яки боронять Україну не язиками, а віддають власне життя. Тому як ілюстрація – портрет генерала Залужного, а не президента шапіта. Так само, як я не сприймав вітання від чоколядного зрадника.

📌 Нехай харківські мусори, що обісралися, моляться богові, що залишилися живі. Наступного разу, якщо проти хлопців - вояків щось буде, вже живих хабарників не залишиться.

📌 Поки ми чекаємо на збоою, хуйло вкладає бабло у "поцефістів" - шісток по типу орбана,фіцо та лєпен. Тобто, для перемоги треба бити по кишені.

📌 Те, що відбувається зі "транспортним тимчасовим коридором" – це плювок хуйлу і ердогану в обличчя. Тому треба очікувати на якусь плюху від них. Проте, сам процес - більш ніж позитивний.

Теми доби

🔥 Залужний та Зеленський привітали українців із Днем захисників та захисниць.

🔥 З портів "Великої Одеси" вийшли ще 3 балкери без згоди Росії.

🔥 Угорський прем'єр-міністр зрадів перемозі проросійських сил у Словаччині.

🔥 На блокпосту на Харківщині бійці спецпідрозділу роззброїли поліціянтів.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 2 жовтня повідомив про 38 бойових зіткнень, яки сталися за добу. Лінія фронту майже стоїть на місці, проте це не свідчить про послаблення напруги. Українські війська відбили атаки в районі села Макіївка на Луганщині, у Білогорівці на Сіверському Дінці, на північному та південному флангах Бахмута, на околицях Авдіївки та в навколишніх населених пунктах, у районі Донецька – у Первомайському,

Мар'їнці, Новомихайлівці, у районі Великої Новосілки – у Новодарівці та Старомайорському, а також на ділянці фронту на Запоріжжі на південний схід від с. Роботиного – у напрямку села Вербового. За інформацією з передової, російське командування в Запорізькій обл. кинуло в бій великі резерви, елітні підрозділи десантників тощо для гальмування просування ЗСУ та завдання контрударів у фланги ударного угруповання українських військ.

⭐ Окупанти посилили обстріли прикордонних із Росією територій та населених пунктів поблизу лінії фронту та в ближньому тилу ЗСУ. За добу, згідно зі зведенням Генштабу, Росія здійснила понад 150 артобстрілів, завдала ракетних та бомбових ударів. Унаслідок обстрілу з території РФ на Сумщині поранено місцевого мешканця, на Харківщині в прикордонному Вовчанську – загинув чоловік. У прифронтових населених пунктах Донеччини загинули 3 осіб., 5 – поранено. В Оріхові на Запоріжжі поранено 2 місцевих жителів. На правому березі Дніпра на Херсонщині загинула людина, поранено – 6, з яких 2 – діти.

У Харківській обл. під час проведення жнив на полі підірвався комбайн, на щастя, обійшлося без жертв.

⭐ За інформацією командування Повітряних сил, підрозділи ППО в ніч на 2 жовтня збили 4 із 7 безпілотників типу Shahed, які було запущено з території Росії. Також упродовж ночі російська авіація запустила 18 керованих авіабомб по південних регіонах. Пресслужби адміністрацій та військове командування повідомляють, що цілями ударів здебільшого є українські цивільні об'єкти.

На думку спікера Повітряних сил Ігната, Росія нарощуватиме атаки дронами, тож Україна має суттєво посилити протиповітряну оборону.

⭐ За даними Центру національного опору Міноборони, російське командування перекидають додаткові засоби ППО до Сімферополя, будує на півострові фортифікаційні споруди та встановлює протитанкові перешкоди – "зуби дракона". У Джанкої після українського ракетного удару спалахнули склади. Вибухи пролунали в районі Євпаторії. Також сталося загоряння в районі військового полігону у с. Старий Крим на сході півострова.

За інформацією Головного управління розвідки, українські дрони в неділю атакували вертолітну стоянку в Сочі та авіазавод корпорації "Тактичне ракетне озброєння" в Смоленську, який виробляє ракети "повітря-земля" Х-59. Цими ракетами російська авіація постійно завдає ударів по населених пунктах біля лінії фронту та поблизу кордону на півночі України.

1-2) Тил

⭐ Головнокомандувач ЗСУ Залужний та президент Зеленський привітали військовослужбовців із днем захисників та захисниць (оборонців) України. Свято було перенесено на 1 жовтня через перехід Православної церкви в Україні (ПЦУ) на новоюліанський календар.

⭐ До Києва прибула делегація МВФ на чолі із заступником Європейського департаменту Рамакрішнан.

2. Україн та світ

⭐ З портів "Великої Одеси" вийшли 3 балкери із зерном та залізною рудою без погодження "коридора" з Росією, ще 5 суден очікують завантаження.

⭐ Президент Байден заявив, що Україна й надалі може розраховувати на підтримку США, попри проблеми з ухваленням бюджету. Глава Пентагону Остін пообіцяв міністру оборони Умерову всю необхідну воєнну підтримку. Чиновники українського міністерства закордонних справ стверджують, що ситуація з тимчасовим бюджетом нібито не вплине на допомогу, яку вже було оголошено Сполученими Штатами. Міністр Кулеба заявив, що Росія помиляється, вважаючи, що може "перечекати" західну воєнну допомогу, водночас Україна нарощує спільне з партнерами виробництво озброєнь.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель під час візиту до Києва повідомив, що Євросоюз незабаром оголосить тривалі безпекові зобов'язання для України. Він наголосив, що допомога Україні не залежатиме від ситуації на лінії фронту, оскільки Євросоюз стикнувся з "екзистенційною загрозою".

Британський прем'єр-міністр Сунак спростував інформацію міністра оборони Шаппса про можливе відправлення до України британських інструкторів. Він наголосив, що українські військовослужбовці й далі проходитимуть військовий вишкіл на території Великої Британії. Сам Шаппс на з'їзді Консервативної партії заявив, що Путін збирався взяти Київ "блефом про другу армію світу", проте народ України не дав цьому статися. Міністр наголосив, що "ми [британські консерватори] також цього не дозволимо й не маємо відступати". Він назвав Україну частиною сім'ї європейських демократичних націй.

⭐ У Словаччині оголошено результати парламентських виборів. Найбільшу кількість голосів набрала партія SMER-SD колишнього прем'єр-міністра Фіцо. Президент Чапутова доручила йому сформувати уряд. Фіцо заявив, що має намір припинити підтримку України й зосередитися на проблемах словаків, які нібито важчі за проблеми українців. Він також стверджує, що говорити про вступ України до ЄС зараз – "ілюзорно", оскільки

в країні "толерантно ставляться до фашизму". Прем'єр-міністр Угорщини Орбан висловив задоволення перемогою проросійських сил у Словаччині та назвав їх "патріотами".

⭐ Корпорація Microsoft з 30 вересня надалі не подовжуватиме ліцензії на програмне забезпечення російським компаніям і не приймає платежі на рахунок Microsoft Russia.

⭐ За оцінкою Пентагону, Іран має достатньо ресурсів, щоб виготовити ядерну зброю менш ніж за два тижні, а також розробляє хімічні боєприпаси.

⭐ У Нагірний Карабах уперше за 30 років прибула місія ООН для оцінки гуманітарних потреб місцевого населення. З регіону до Вірменії вже виїхало понад 100 тис. етнічних вірмен. Низка громадських організацій політичних сил закликала владу країни негайно розпочати процес виходу з пов'язаних із Росією організацій, включаючи Організацію договору колективної безпеки (ОДКБ) та СНД, заборонити мовлення російських телеканалів, а також подати заявку на членство в Євросоюзі.

3. Київ

⭐ За твердженням чиновників столичної адміністрації, обвал Дегтярівського шляхопроводу на Шулявці нібито не вплине на вартість робіт, а всі наслідки ліквідує власним коштом підрядник – фірма "Ростдорбуд". Одним із бенефіціарів цієї компанії є мер Одеси Труханов, вона фігурує в понад 10 кримінальних справах, які пов'язані із господарською діяльністю, завдання шкоди довкіллю, порушенні виборчих прав, у сфері безпеки та інших злочинах.

4. Тренди

⭐ На блокпосту на Харківщині бійці спецпідрозділу "Кракен", погрожуючи вогнепальною зброєю, роззброїли співробітників поліції та поклали їх обличчям у землю. Поведінка поліціянтів свідчила, що вони були не готові до відбиття нападу, ба більше, обіймалися "звичайною справою" – збиранням данини з тих, хто перетинав пост, насамперед військовослужбовців. У разі нападу на блокпост диверсійної групи їх усіх було б знищено. На думку низки експертів, показова акція бійців спецпідрозділу була наслідком того, що у вояків на лінії фронту "урвався терпець" і вони вирішили провчити корупціонерів, що зарвалися. Під час рейду ніхто із поліцейських не постраждав. Нацполіція відкрила кримінальне провадження за фактом загрози працівникам правоохоронних органів. Водночас ніхто з посадових осіб Нацполіції, відповідальних за свавілля на дорогах щодо військовослужбовців, у відставку не подав.

Поліція Києва за повідомленням ЗМІ притягнула до відповідальності адміністратора нічного клубу Boho у центрі столиці, який працював під час комендантської години. На думку низки журналістів, поліція була обізнана про незаконну діяльність та відреагувала на порушення режиму лише після публікації.

***

№ 2.123

Дайджест подій в Україні та навколо України від 02 жовтня 2023

Головне

📌 Як на вашу думку, як вплине на ціни "лібералізація валютного курсу? Раджу також прочитати рожево-блакитну оцінку індексу ділової активності від чиновників НБУ, у яких війни не було й немає.

📌 Щодо "неформальної зустрічі" міністрів закордонних справ ЄС у Києві. Поїли борщу з пампушками, фуршет-муршет, пафосні промови - і роз'їхалися. Туризм. Але сам факт приїзду туристів таки має значення. Не більш ніж демонстрація намірів. Але й не менш ніж. Що важливо.з

📌 НАЗК під тиском хуйлят-орбанят виключив хуйлобанк ОТР з переліку міжнародних спонсорів війни. Хоча, ще раз наголошую, у нинішньому світі набагато кращі результати дало б вимкнення цим покидькам хуйлогазу та хуйлонафти.

До речі, газ, який іноземці зберігають в українських підземних сховищах, здебільшого зі Словаччини. А тепер підкажіть, скільки газу Словаччина видобуває і звідки він там? Ото ж бо.

📌 Чи є виплата 500 тис. баказоїдів "викривачеві корупції" хабарем?

Теми доби

🔥 НБУ оголосив про відмову від фіксованого курсу, запровадженого в момент вторгнення Росії.

🔥 У Києві відбулася зустріч міністрів закордонних справ країн ЄС.

🔥 **НАЗК виключив угорський OTP Bank зі списку міжнародних спонсорів війни.**

🔥 ВАКС затвердив виплату великої винагороди "викривачеві корупції".

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Упродовж доби до ранку 3 жовтня на лінії фронту сталося 35 бойових зіткнень. Генштаб повідомив про відбиття атак російських військ на півночі Луганщини – поруч із селом Макіївкою. Тривають запеклі бої на південь від Бахмута – у Курдюмівці та Андріївці. На околицях Авдіївки й на північ від Донецька в Невельському, українські війська досягли локального успіху за допомоги зустрічних атак. Відбито потужні атаки російських військ у Мар'їнці, Новомихайлівці, у районі Великої Новосілки – у Старомайорському та Рівнополі. На Токмацькому напрямку на Запоріжжі ЗСУ поступово просуваються до с. Новопрокопівка та ведуть бої вздовж траси Запоріжжя-Маріуполь на схід від с. Мала Токмачка.

⭐ За добу на лінії фронту в ближньому тилу та прикордонних із Росією районах потрапили під обстріли та бомбардування понад 100 населених пунктів. У Куп'янську осколками керованої авіабомби поранено 2 людей. Росія завдала удару ракетами комплексу ППО С-300 по студентському містечку ВНЗ на околицях Харкова, на щастя, обійшлося без жертв. Унаслідок російських обстрілів поранено 5 жителів Донеччини. На Херсонщині загинули 2 людини, поранено 7.

⭐ Над Дніпропетровщиною збито 13 безпілотників типу Shahed та крилату ракету, проте БПЛА все ж таки влучив у підприємство в Павлограді. Підрозділи ППО за ніч знищили 29 із 31 безпілотника та ракету "Іскандер-К".

Спікер Повітряних сил Ігнат заявив, що українським підрозділам ППО потрібно багато ракет до наявних систем, а також ППО малого радіуса враження, насамперед зенітні танки Gepard, а також французькі системи Crotale.

Представник Головного управління розвідки Юсов повідомив, що Росії не вистачає засобів ППО на окупованих територіях та в Криму, тому вона змушена перекидати їх з інших регіонів, зокрема, з Далекого Сходу.

За інформацією британської розвідки, Росія суттєво збільшила застосування морської авіації, зокрема, для виявлення морських дронів-камікадзе на далеких підступах до цілей. Основним інструментом стали протичовнові літаки-амфібії Бе-12 "Чайка", які стоять на озброєння флоту з 1963 р і які розміщено на аеродромах в окупованому Криму.

Російське керівництво чудово розуміє значення мосту через Керченську протоку для постачання угруповання військ на півдні України, тому ремонтує його після пошкодження. У ніч на 3 жовтня автомобільний рух мостом було перекрито на 9 годин

Губернатор Севастополя анонсував проведення навчань із цивільної оборони, під час якої буде відпрацьовано ліквідацію наслідків українських атак.

Губернатор Брянської обл. РФ повідомив про знищення дрона, губернатор Білгородської – стверджує, що під український обстріл потрапило місто Шебекіне поруч із кордоном з Україною.

Мерії кількох російських міст, Москви та Санкт-Петербурга тощо, виклали у відкритий доступ адреси режимних об'єктів, які не можна відключати від електрики, зокрема, військових частин та будинків, де живуть чиновники та співробітники силових відомств.

1-2) Тил

Президент Зеленський підписав законопроєкт, який зберігає грошове забезпечення військовослужбовцям та поліціянтам, які потрапили в полон – з можливістю виплати коштів сім'ям полонених, окрім тих, хто здався добровільно.

Міненерго повідомило про виведення з ремонту ще одного блоку ТЕС потужністю 0,1 ГВт. Він дає можливість забезпечити потреби в електроенергії населення 7 областей у періоди пікового навантаження.

За інформацією європейської енергосистеми ENTSO-E, Україна суттєво збільшила експорт електроенергії до Словаччини та Молдови – до 111,1 ГВт•год водночас імпортувала із цих країн 23,8 ГВт•год.

⭐ Міністерство закордонних справ Данії повідомило про відкриття в Миколаєві офісу, який обійматиметься відновленням міста.

Міністр закордонних справ Італії Таяні повідомив про підписання договору з Україною про поновлення в Одесі Спасо-Преображенського собору, який було зруйновано російською ракетою.

⭐ З 1 грудня в Україні змінюється порядок ввезення товарів воєнного чи подвійного призначення як гуманітарної допомоги. Гарантійні листи кінцевих користувачів при ввезенні цих товарів надалі не будуть потрібні. Митне оформлення проводитиметься відповідно до нових правил, які встановлено порядком пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану за постановою Кабміну від 5 вересня № 953.

⭐ **Прем'єр-міністр Шмигаль обговорив із членами місії МВФ, які прибули до Києва для обговорення другого перегляду програми розширеного фінансування (EFF), кроки для її реалізації. На зустрічі також йшлося про основні напрямки розвитку української економіки, зокрема, про залучення інвестицій, підтримку малого та середнього бізнесу та державно-приватне партнерство. Український уряд озвучив потребу в коштах для покриття бюджетного дефіциту та відновлення країни.** Загальна сума кредиту, який планує надати МВФ за програмою EFF – $15,6 млрд.

⭐ Міністерство фінансів повідомило, що з моменту започаткування програми "доступних кредитів під 5–7–9 %" банки видали 73,5 тис. таких позик на загальну суму 239,6 млрд грн, з них із моменту вторгнення – на 150,0 млрд грн. Різниця між реальною та пільговою ставкою компенсується з бюджету, тобто, коштом платників податків та іноземних донорів, позиковими тощо.

⭐ НБУ оголосив про перехід із 3 жовтня до "керованого гнучкого обмінного курсу".

2. Україна та світ

⭐ У Києві вперше в історії відбулася зустріч міністрів закордонних справ країн ЄС.

Глава МЗС Франції Колона заявила, що зустріч у Києві є ознакою рішучості Європи довготривалої підтримки України. Вона наголосила, що Росії не варто

розраховувати на "втому" ЄС від війни. Німецький міністр Бербок закликала створити "зимовий захисний щит" України, зокрема, наростити системи ППО, збільшити постачання електрогенераторів та надати допомогу для зміцнення мереж енергопостачання.

Міністр закордонних справ Литви Ландсбергіс заявив, що Євросоюз наближається до "критичного моменту" у відносинах з Україною через політичні процеси в США та Словаччині.

Єврокомісар із питань зовнішньої політики та безпеки Боррель заявив, що наразі у світі реально обговорюється лише одна мирна пропозиція – це "формула миру" президента Зеленського.

Президент Зеленський заявив, що пауза після ухвалення 11 пакету санкцій ЄС "занадто затягнулася", що збільшує час російської агресії і це вже дало можливість Росії суттєво збільшити виробництво ударних БПЛА. Він повідомив, що до декларації про "гарантії безпеки" України приєдналися вже 20 країн ЄС. З його слів, спільна перемога України та ЄС безпосередньо залежатиме від співпраці всіх країн Європи, зокрема, від нових оборонних дипломатичних, економічних, санкційних, політичних та інтеграційних кроків. Він також наголосив на важливості створення спецтрибуналу для покарання за злочини агресії проти України – установі, яка матиме право реально покарати російське керівництво за воєнні злочини.

Зеленський повідомив, що українська влада має намір виконати вже найближчим часом усі сім рекомендацій Єврокомісії, щоби розпочати переговори про вступ до кінця цього року. Прем'єр-міністр Шмигаль домовився з єврокомісаром Боррелем про проведення в грудні засідання Ради асоціації Україна–ЄС для прискорення інтеграції до Євросоюзу.

У зустрічі взяли участь міністри практично всіх країн, крім Угорщини, Польщі та Латвії. І якщо латвійського міністра не було через те, що уряд країни ще не сформовано, угорський міністр Сійярто просто проігнорував запрошення. Польський міністр Рау послався на стан здоров'я та "спад" у відносинах з Україною.

⭐ Колишній міністр оборони Великої Британії Уоллес переконаний, що Україна зможе перемогти, якщо західні союзники постачатимуть зброю вчасно та в потрібній кількості. Він наголосив, що українські військовослужбовці швидко навчаються і максимально ефективно використовують західні озброєння на полі бою.

⭐ За інформацією видання Spiegel, уряд Німеччини з початку року схвалив експорт військової техніки в Україну на загальну суму €3,3 млрд, що робить країну найбільшим покупцем німецьких озброєнь. Німецький уряд повідомив про надання ще одного пакета допомоги, до складу якого увійшли

мостоукладальник Biber, запчастини до танків Leopard, гусеничні всюдиходи, машини розмінування, різноманітна авто- та спецтехніка, патрони до стрілецької зброї, захисні окуляри, запчастини до безпілотної системи VECTOR, термінали супутникового зв'язку.

Україна отримала з Польщі кілька відремонтованих на підприємстві Bumar-Łabędy танків Leopard, які зазнали пошкоджень на полі бою.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель заявив, що Єврокомісія поставила метою впродовж кількох місяців провести вишкіл 40 тис. українських військовослужбовців, пілотів тощо.

Уряд Данії надав Європейському оборонному агентству 100 млн крон (понад $14 млн) на закупівлю артилерійських боєприпасів для України у 2024 році.

Видання Middle East Eye повідомило, що турецька компанія Canik продала Україні 600 кулеметів, які встановлюються на бронемашини Kirpi та використовуються як засоби ППО ближнього радіуса враження. Туреччина постачає Україні бойові дрони, бронетехніку, ракети з лазерним наведенням, амуніцію, а також будує корвети для ВМС, попри неоднозначну позицію щодо Росії.

Прессекретарка Білого Дому Жан-П'єр повідомила, що адміністрація президента Байдена вже незабаром оголосить ще один пакет воєнної допомоги Україні.

За інформацією видання The Wall Street Journal, у Пентагона на воєнну допомогу Україні залишився ще $5,2 млрд, що приблизно дорівнює вартості постачань за останні 6 місяців. Агентство The Associated Press повідомило, що Пентагон надіслав лист спікерам обох палат Конгресу з інформацією, що в нього залишилося лише $1,6 млрд для поповнення запасів армії з $25,9 млрд, які було виділено законодавцями. Представник Держдепартаменту Міллер розкритикував Конгрес за ненадання допомоги Україні.

Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що, хоч Конгрес виключив воєнну допомогу Україні з тимчасового бюджету для запобігання шатдауну, підтримка України Сполученими Штатами не похитнулася. Він вважає ухвалення тимчасового бюджету інцидентом, а не системою.

⭐ Міністр держактивів Польщі Сасін заявив, що українська влада нібито не запросила найбільшого польського державного концерну Polska Grupa Zbrojeniowa на форум "оборонних індустрій" до Києва, проте через деякий час був змушений просити вибачення за поширення неперевірених відомостей. Посол України в Польщі Зварич підтвердив, що країна отримала запрошення на форум однієї з перших.

⭐ Канцлер Німеччини Шольц заявив, що світова спільнота має посилити тиск на російського президента Путіна з вимогою припинення війни в Україні, а також зробити все можливе, щоб Україна змогла захистити свою цілісність та незалежність.

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції (НАЗК) повідомило про виключення угорської групи OTP Bank з реєстру міжнародних спонсорів війни, на чому наполягав уряд Угорщини.

⭐ Міністр економіки Свириденко повідомила, що французька державна експортно-кредитна агенція страхуватиме компанії країни, які готові інвестувати в Україну та брати участь у відновленні доки війну не завершено.

⭐ Президент Зеленський обговорив із головою Єврокомісії фон дер Ляєн альтернативні маршрути експорту українського зерна та заходи щодо скасування обмежень на український агроекспорт певними країнами ЄС.

Міністр агрополітики Сольський повідомив, що переговори з Угорщиною, Словаччиною та Польщею щодо експорту зерна тривають і далі.

⭐ З 2 жовтня Болгарія заборонила в'їзд на територію країни автомобілів із російською реєстрацією.

Норвегія приєдналася до 11-го пакету санкцій ЄС проти Росії. Виняток зроблено для танкерів, які беруть участь у перевезеннях російської нафти з порушенням "цінової стелі".

Японія заборонила експорт до РФ уживаних автівок, що практично зупинило торгівлю ними. Уживані автомобілі з Японії є чи не основним засобом пересування громадян РФ Далекому Сході. Щорічний обсяг продажів експерти оцінили в приблизно $2 млрд.

⭐ МЗС Словаччини звинуватило Росію у втручанні в парламентські вибори через те, що глава Служби зовнішньої розвідки РФ Наришкін назвав "довіреною особою США" партію "Прогресивна Словаччина".

Глава українського МЗС Кулеба вважає, що поки зарано оцінювати вплив виборів на позицію Словаччини. З його слів, треба дочекатися створення коаліції та діяти з огляду на її склад.

⭐ Апарат президента Алієва опублікував програму реінтеграції Нагірного Карабаху, яку побудовано на основі територіальної цілісності та суверенітету Азербайджану. Вона передбачає повне роззброєння вірменських збройних формувань. Управління територією здійснюватимуть спеціальні представники

президента Алієва, а за певний час заплановано проведення виборів та сформовано органи місцевого самоврядування.

3. Тренди

⭐ За інформацією компанії "Оператор газотранспортних систем України", імпорт газу до країни склав 892,7 млрд м³, причому левову частку цього газу закачали до підземних сховищ іноземні компанії, що зберігають його в режимі митного складу чи для короткочасного зберігання.

⭐ За опитуванням НБУ, Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у вересні зріс до 50,1 за 100-бальною шкалою. На думку чиновників, покращення очікувань респондентів пов'язано з відновленням темпів виробництва, налагодженням нових маршруток постачань, зниженням витрат на сировину та енергію, покращенням інфляційних та курсових очікувань, а також зростанням внутрішнього попиту, Найоптимістичніше висловилися керівники підприємств торгівлі, водночас директори компаній сфери послуг знизили оцінку через руйнування транспортної логістики, підвищення цін на пальне та слабкий попит. Підприємства здебільшого очікують на підвищення вартості своєї продукції або послуг на тлі зростання закупівельних цін.

4. Корупція

⭐ За інформацією видання Politico, США розробили конфіденційну стратегію допомоги Україні, у якій корупцію названо найсерйознішою проблемою. Документ містить план реформ боротьби з корупцією, кроки з деолігархізації, розвиток оборонної промисловості, перехід ЗСУ на стандарти НАТО та вивчення англійської мови держслужбовцями. Журналісти видання наголосили, що підтримка Заходу може залежати від зниження рівня корупції в Україні, а "надвисокий її рівень здатен підірвати довіру української громадськості та іноземних лідерів до уряду воєнного часу".

Представник Держдепартаменту США Міллер повідомив, що американська влада останні кілька тижнів побачила агресивні кроки української влади для подолання корупції та закликав її не зупинятися, оскільки це вкрай важливо для самої України.

Міністр закордонних справ Бербок на неформальній зустрічі міністрів ЄС у Києві запевнила, що європейські партнери підтримуватимуть Україну в реформах законодавства у сфері юстиції, верховенства права та боротьби з корупцією.

⭐ Міністр внутрішніх справ Клименко поскаржився, що Нацполіція начебто не має правового механізму для притягнення до відповідальності власників клубів та ресторанів, які працюють під час комендантської години.

Він також стверджує, що режим комендантської години в тилу є необхідним, оскільки в цей час злочинів майже немає.

За твердженням голови Київської міської військової адміністрації Попка, у столиці тисячі людей не дотримуються комендантської години та заборони на проїзд Південним мостом. Упродовж кількох місяців органи правопорядку вилучили понад 1,5 тис. фальшивих або незаконно використовуваних перепусток.

⭐ Вищий антикорупційний суд України вперше ухвалив рішення про виплату винагороди викривачеві в корупційній справі – агенту НАБУ Шевченку – у справі про спробу підкупу керівництва САП та НАБУ колишнім міністром екології Злочевським та його спільниками у 2020 р. Сума винагороди склала 13,5 млн грн (приблизно $500 тис.). Згідно з угодою про визнання вини між прокурором та колишнім заступником начальника податкової служби Києва Ілляшенком, його звільнено від 5 років ув'язнення з випробувальним терміном 3 роки. Також обвинувачений зобов'язався співпрацювати в іншому кримінальному провадженні та перерахувати 50 млн грн на підтримку ЗСУ. Щодо нього було застосовано спецконфіскацію на суму $6 млн, з яких $5,95 млн доларів уже передано на підтримку ЗСУ, а решту $50 тис. буде перераховано до бюджету.

Низка експертів поставили питання, звідки в співробітника податкової служби знайшлося понад $3 млн на виплату і звернули увагу, що корупціонери можуть легко відкупитися від ув'язнення.

⭐ **СБУ та НАБУ затримали під час отримання хабаря в розмірі 1,4 млн грн мера Сум Лисенка та директора департаменту інфраструктури міськради.**

***

№ 2.124

Дезинформирование украинцев о ленд-лизе продолжается

2023-19-03

Илларионов

30 сентября в США закончился 2023 финансовый год. В этот день закончилось действие двух законов, утвердивших бюджетные ассигнования на помощь Украине в 2023 ф.г. В тот же день закончилось действие закона о ленд-лизе Украине. Принятый в последнюю минуту обеими палатами Конгресса США промежуточный бюджет сроком действия до 17 ноября 2023 г. не предусматривает предоставления Украине какой-либо новой помощи. Таким образом, до утверждения и подписания закона об оборонных расходах (предусматривающего продление действия закона о ленд-лизе на 2024 финансовый год) и до принятия Конгрессом нового закона о дополнительной помощи Украине новая помощь Украине (как военная, так и экономическая) с легальной точки зрения не может быть предоставлена.

В 2022 и 2023 финансовых годах по основному каналу оказания военной помощи Украине (PDA) администрация Байдена передала 47 пакетов военной помощи на общую сумму в 18.3 млрд.дол. В результате переоценки военной помощи, направленной в 2022-2023 финансовых годах, в рамках этого канала остались неиспользованными ресурсы военной помощи на несколько миллиардов долларов.

В том случае, если потолки военной помощи, установленные Конгрессом для 2022 ф.г. (11 млрд.дол.) и 2023 ф.г. (14.5 млрд.дол.), суммировать и тем самым установить общий потолок (соответственно величиной в 25.5 млрд.дол.), действие которого затем распространить, например, до конца 2024 финансового года, то тогда в распоряжении администрации Байдена остаются легальные возможности предоставления Украине военной помощи по этому каналу еще на 7.2 млрд.дол. (25.5 млрд.дол. минус 18.3 млрд.дол.). В прессе

встречаются оценки величины этих остатков в 5.0, 5.2, 5.3 млрд.дол., однако происхождение этих цифр неясно.

Правовой статус неиспользованных остатков помощи по каналу PDA неочевиден. Судя по некоторым публикациям в американских СМИ, военная помощь в рамках неиспользованных остатков по каналу PDA в каких-то объемах может быть направлена в Украину. Со стороны правительства США официальных заявлений по этому поводу пока сделано не было.

Как бы то ни было,

> — **устойчивость поставок военной помощи со стороны США, пусть даже в капельно-пипеточных размерах, характерных для предыдущих 19 месяцев новой стадии российско-украинской войны, оказалась под угрозой**.

Главную вину за это несет украинская дипломатия, не только не предотвратившая такое развитие событий, но и своими действиями и прежде всего организацией недавнего визита В.Зеленского в Нью-Йорк и Вашингтон, его встреч в США и содержанием его выступлений в ходе визита, значительно способствовавшая возникновению этого кризиса.

30 сентября посол Украины в США О.Маркарова опубликовала пост в своем ФБ, в котором попыталась прикрыть провал в собственной деятельности, выразившийся в прекращении поставок реальной военной помощи Украине, перечислением выступлений государственных и общественных деятелей США с выражением готовности продолжать помогать Украине.

> Однако заявлениями о готовности помогать – какими бы искренними и проникновенными они ни были бы – вести боевые действия невозможно; самые убедительные заявления самых преданных друзей Украины не в состоянии заменить ни поступления боеприпасов, ни поставки боевой техники.

Показательно, что среди 63 лиц, тэгнутых в посте посла, имеется немало известных украинских государственных и общественных деятелей – включая руководителя ОП Украины (Ермак), однако отсутствуют украинские военные (Залужный, Шаптала, Буданов), слишком хорошо понимающие, что означает для фронта любая приостановка поставок военной помощи.

> Очевидно, что в своем посте Маркарова взывает к тем, кто, с ее точки зрения, может поддержать ее в деле, в котором она, очевидно, не надеется получить поддержку со стороны украинских военных, лишившихся военной помощи со стороны США.

В комментариях к своему посту **Маркарова продолжила распространять дезинформацию о военной помощи США Украине, в том числе о ленд-лизе**.

***

Игорь Ярый: Будь ленд-лиз, никто бы не смог прервать помощь Украине.

Оксана Маркарова: Игорь Ярый, Вы ошибаетесь. Во-первых, помощь в выделении оружия через программу PDA (президентские полномочия из собственных запасов) и не прерывалась, потому что в ней есть переходные остатки, и полномочия выделять и после 1.10. Именно на эту программу распространялся бы Акт о лендлизе, и это оружие из собственных запасов выделялось бы по нему, но уже не бесплатно, а в аренду или в лизинг. Все остальные программы – прямая бюджетная помощь, гуманитарная, разминирование, закупка нового оружия по программам USAI или FMF – вообще могут быть реализованы исключительно через бюджетные назначения. Здесь лизинг или аренда вообще не могут быть актуальным, и точно этого нет в Акте о лендлизе, принятом в 22 году.

Игорь Ярый: Оксана Маркарова, так зачем тогда принимался закон о Лэнд-лизе, если вопрос не в механизме, а в наличии оружия и решениях о его передаче?

Оксана Маркарова: Игорь Ярый, потому что в марте 22 года после принятия первого дополнительного бюджета на 13 млрд для помощи Украине, не было уверенности, что Конгресс сможет и дальше принимать для Украины выделение дополнительных средств в значительных суммах. И потому друг Украины республиканец из Техаса сенатор Джон Корнин подал эту инициативу, и к ней присоединилось много соавторов, чтобы у нас хотя бы

для оружия из собственных запасов был запасной вариант, если Конгресс будет или не готов проголосовать дополнительные бюджетные средства, или же будет задержка. Однако благодаря большой работе и в США и Украине и большой поддержке, конгрессу удалось после апреля 22 года еще 3 раза принимать дополнительные бюджеты для Украины.

***

Ряд утверждений Маркаровой не соответствуют действительности.

1. Закон о ленд-лизе не распространяется на военную помощь, выделяемую по каналу PDA.

2. Военная помощь, какую США может передавать Украине по ленд-лизу, согласно справке Бюджетного управления Конгресса,

> **— не предусматривает каких-либо платежей со стороны Украины, как минимум, до 2031 г., что делает такую помощь, формально предоставляемую Украине в аренду и лизинг, фактически бесплатной.**

3. Для каждого канала поставок военной помощи Украине – PDA, USAI, FMF – Конгресс установил индивидуальные потолки объемов поставок.

> **— Конгресс не устанавливал никаких потолков для поставок по ленд-лизу.**

4. Сенатор-республиканец Джон Корнин внес проект закона о ленд-лизе не «в марте 22 года», а 19 января 2022 г.

5. Дж.Корнин подал свой законопроект не в качестве «запасного» варианта помощи Украине, а в качестве ее основного варианта.

6. Второй билль о поддержке Украины был подготовлен в апреле 2022 г., еще ДО подписания Байденом закона о ленд-лизе. Билль был подписан 19 мая 2022 г. абсолютным большинством как сенаторов (86 – за, 11 – против), так и членов Палаты представителей (368 – за, 57 – против). Таким образом,

> **— утверждение, согласно которому в марте 2022 г. якобы не было уверенности, что Конгресс проголосует за помощь Украине, не соответствует действительности.**

7. Письмо с просьбой поддержать второй билль о помощи Украине Байден направил в Конгресс 28 апреля 2022 г. – за 11 дней до того, как он подписал закон о ленд-лизе. В письме Байден просил выделить бюджетные ассигнования по этому биллю на 33 млрд.дол. В ходе рассмотрения заявки

президента Конгресс не согласился с Байденом и увеличил размеры ассигнований по этому биллю до 40 млрд.дол. Таким образом,

> **— утверждение Макаровой о том, что якобы «не было уверенности в поддержке Конгресса», не только не соответствует действительности, но и прямо противоречит позиции Конгресса, уверенного в прямо противоположном – в том, что Байден предоставляет Украине недостаточно помощи.**

8. Утверждение, будто бы «после принятия первого дополнительного бюджета на 13 млрд для помощи Украине, не было уверенности, что Конгресс сможет и дальше принимать для Украины выделение дополнительных средств в значительных суммах», и потому-то якобы и понадобился ленд-лиз, с помощью которого можно было бы отправлять военную помощь со складов, которую иначе (т.е. по PDA) использовать было якобы нельзя, не соответствует действительности.

Своими комментариями **Маркарова показывает, что она не понимает, что PDA – это не бюджетные ассигнования**. Установление потолка поставок по PDA не имеет отношения к бюджетным расходам.

Более того, даже в случае невыделения Конгрессом новых бюджетных ассигнований, но при наличии установленного потолка по PDA администрация США имеет полное право продолжать выделять помощь по каналу PDA безотносительно к тому, наличествуют ли в данное время какие-либо бюджетные ассигнования по другим каналам помощи.

9. Второй билль о помощи Украине, согласованный Конгрессом в апреле 2022 г. (но утвержденный лишь в мае 2022 г. из-за попыток Байдена утвердить под прикрытием этого билля дополнительные расходы на борьбу с КОВИДом и на помощь третьим странам), уже имел в своем тексте новый потолок для PDA в размере 11 млрд. дол. Поэтому военная помощь в пределах 11 млрд. дол. в 2022 финансовом году должна была быть предоставлена администрацией Байдена Украине безотносительно к каким-либо новым бюджетным ассигнованиям Конгресса. Тем более для этого не требовалось принятие закона о ленд-лизе.

10. Как известно, из военной помощи в 11 млрд.дол. по каналу PDA, на которые Конгресс дал разрешение в мае 2022 г., Байден направил Украине военной помощи в 2022 финансовом году лишь на 6.4 млрд.дол. Неиспользованные остатки помощи в размере 4.6 млрд.дол. Байден Украине не передал.

Для передачи неиспользованных остатков по каналу PDA инструмент ленд-лиза не использовался ни в 2022 финансовом году, ни по его завершении, ни в 2023 финансовом году, ни по его завершении.

11. **17-месячная кампания О.Маркаровой против предоставления военной помощи Украине по каналу ленд-лиза, успешно дезинформировала и продолжает дезинформировать украинские власти и украинское общество.**

Она сыграла важную роль в блокировании ленд-лиза и, следовательно, в радикальном ограничении, а теперь – как минимум, временно, – уже и в прекращении поставок военной помощи Украине в критический момент российско-украинской войны.

***

№ 2.125

Юлія Свириденко сейчас с **Taras Kachka** и **Øleksii Sobolev** в **Киев**.
1 ч. · 2023-10-03

📣 Європарламент офіційно підтримав ініціативу, яка передбачає створення Ukraine Facility.

Завдяки цьому Україна впродовж наступних чотирьох років може отримати фінансування до 50 млрд євро. Майже 80% коштів — 39 млрд будуть націлені саме на бюджетну підтримку, що дозволить забезпечити макрофінансову стабільність.

Поки European Parliament ухвалював це важливе рішення у Страсбурзі, у Києві мали день плідних зустрічей із з делегацією Європейського Союзу на чолі з Генеральним директором з питань сусідства та переговорів щодо розширення Європейської Комісії Гертом-Яном Купманом 🤝

Нещодавно ми представили партнерам концептуальну записку Плану України, а сьогодні мали конструктивне обговорення того, що можемо покращувати. Порушили питання приватизації держпідприємств та впровадження корпоративної реформи, а ще механізми того, як моніторитимемо прозорість використання коштів.

Окрім важливих реформ, всебічного покращення умов ведення бізнесу, обговорили також розвиток пріоритетних секторів, які увійшли у План. Обрані галузі вже зараз роблять значний внесок в розвиток економіки і ми переконані, що мають потенціал. Серед цих секторів:

📌 Енергетика;
📌 Аграрна промисловість;
📌 Критичні матеріали;
📌 Транспорт та логістика;
📌 IT та діджиталізація;
📌 Переробна промисловість і зелена металургія;

Для кожного стратегічного сектору економіки буде розроблена окрема стратегія розвитку, а всі покрокові етапи їхньої імплементації ми зафіксуємо у Плані. Бачення розвитку цих секторів напрацьовуємо спільно із бізнесом. Ми вже закінчили збір першої черги заявок — це, по суті, пропозиції щодо відновлення й розвитку галузей економіки, бачення інвестиційних можливостей, а також напрацювання щодо покращення умов ведення бізнесу.

Ми вже отримали 268 проєктів політик та законодавчих змін, а також 368 пропозицій інвестиційних проєктів. Найбільша кількість інвестпроєктів — для агропромислового комплексу — 123. А от пропозицій щодо політик найбільше у сфері транспорту та логістики — 85.

Вірю, що ця величезна робота стане основою для подальших перемовин з ширшим колом країн-партнерів та фінансових організацій для залучення більшої кількості інвестицій.

***

№ 2.126

POLITICO

Leaked U.S. strategy on Ukraine sees corruption as the real threat

A report obtained by POLITICO details specific plans to reform Ukrainian institutions and warns Western support may hinge on cutting corruption.

Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy and President Joe Biden meet in the Oval Office on Sept. 21. Graft in Ukraine has long been a concern of U.S. officials all the way up to Biden. But the topic was deemphasized in the wake of Russia's February 2022 full-scale invasion. | Evan Vucci/AP

By NAHAL TOOSI

10/02/2023 05:00 AM EDT

Biden administration officials are far more worried about corruption in Ukraine than they publicly admit, a confidential U.S. strategy document obtained by POLITICO suggests.

The “sensitive but unclassified” version of the long-term U.S. plan lays out numerous steps Washington is taking to help Kyiv root out malfeasance and otherwise reform an array of Ukrainian sectors. It stresses that corruption could cause Western allies to abandon Ukraine’s fight against Russia’s invasion, and that Kyiv cannot put off the anti-graft effort.

“Perceptions of high-level corruption” the confidential version of the document warns, could “undermine the Ukrainian public’s and foreign leaders’ confidence in the war-time government.”

That’s starker than the analysis available in the little-noticed public version of the 22-page document, which the State Department appears to have posted on its website with no fanfare about a month ago.

The confidential version of the “Integrated Country Strategy” is about three times as long and contains many more details about U.S. objectives in Ukraine, from privatizing its banks to helping more schools teach English to encouraging its military to adopt NATO protocols. Many goals are designed to reduce the corruption that bedevils the country.

The quiet release of the strategy, and the fact that the toughest language was left in the confidential version, underscores the messaging challenge facing the Biden team.

The administration wants to press Ukraine to cut graft, not least because U.S. dollars are at stake. But being too loud about the issue could embolden opponents of U.S. aid to Ukraine, many of them Republican lawmakers who are trying to block such assistance. Any perception of weakened American support for Kyiv also could cause more European countries to think twice about their role.

When it comes to the Ukrainians, “there are some honest conversations happening behind the scenes,” a U.S. official familiar with Ukraine policy said. Like others, the person was granted anonymity to discuss a sensitive issue.

Ukrainian graft has long been a concern of U.S. officials all the way up to President Joe Biden. But the topic was deemphasized in the wake of Russia’s February 2022 full-scale invasion, which Biden has called a real-life battle of democracy against autocracy.

For months, Biden aides stuck to brief mentions of corruption. They wanted to show solidarity with Kyiv and avoid giving fuel to a small number of Republican lawmakers critical of U.S. military and economic aid for Ukraine.

William Taylor, a former U.S. ambassador to Ukraine, said many ordinary Ukrainians will likely welcome the strategy because they, too, are tired of the endemic corruption in their country. | Andrew Harnik/AP Photo

More than a year into the full-scale war, U.S. officials are pressing the matter more in public and private. National security adviser Jake Sullivan, for instance, met in early September with a delegation from Ukrainian anti-corruption institutions.

A second U.S. official familiar with the discussions confirmed to POLITICO reports that the Biden administration is talking to Ukrainian leaders about potentially conditioning future economic aid on "reforms to tackle corruption and make Ukraine a more attractive place for private investment."

Such conditions are not being considered for military aid, the official said.

A spokesperson for Ukraine's foreign ministry did not respond to requests for comment. But Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy has fired several top defense officials in a recent crackdown on alleged graft — a message to the United States and Europe that he's listening.

The Integrated Country Strategy is a State Department product that draws on contributions from other parts of the U.S. government, including the Defense Department. It includes lists of goals, timelines for achieving them and milestones that U.S. officials would like to see hit. (The State Department produces such strategies for many countries once every few years.)

A State Department official, speaking on behalf of the department, would not say if Washington had shared the longer version of the strategy with the Ukrainian government or whether a classified version exists.

William Taylor, a former U.S. ambassador to Ukraine, said many ordinary Ukrainians will likely welcome the strategy because they, too, are tired of the endemic corruption in their country.

It's all fine "as long as it doesn't get in the way of the assistance we provide them to win the war," he said.

The document says that fulfilling American objectives for Ukraine includes making good on U.S. promises of equipment and training to help Ukraine's armed forces fend off the Kremlin's attacks.

The confidential version also describes U.S. goals such as helping reform elements of Ukraine's national security apparatus to allow for "decentralized, risk-tolerant approach to execution of tasks" and reduce "opportunities for corruption."

Although the NATO military alliance is not close to allowing Ukraine to join, the American strategy often cites a desire to make Ukraine's military adopt NATO standards.

One hoped-for milestone listed in the confidential version is that Ukraine's Defense Ministry "establishes a professionalized junior officer and non-commissioned officer corps with NATO standard doctrine and principles."

Even the format and content of Ukrainian defense documents should "reflect NATO terminology," a confidential section of the strategy says.

One target includes creating a "national level resistance plan." That could allude to ordinary Ukrainians fighting back if Russia gains more territory. (The State Department official would not clarify that point.)

The U.S. also wants to see Ukraine produce its own military equipment by establishing a "domestic defense industry capable of supporting core needs" as well as an environment that boosts defense information technology start-ups, according to one of the confidential sections.

U.S. officials appear especially concerned about the role of an elite few in Ukraine's economy.

"Deoligarchization, particularly of the energy and mining sectors, is a core tenet to building back a better Ukraine," the public part of the strategy declares. One indicator of success, the confidential version states, is that the Ukrainian government "embraces meaningful reforms decentralizing control of the energy sector."

The United States appears eager to help Ukrainian institutions build their oversight capacities. The goals listed include everything from helping local governments assess corruption risks to reforms in human resources offices.

One hoped-for U.S. goal is that Ukraine's Defense Ministry "establishes a professionalized junior officer and non-commissioned officer corps with NATO standard doctrine and principles." | Libkos/AP Photo

As one example, the strategy says the U.S. is helping the Accounting Chamber of Ukraine enhance its auditing and related work in part so it can track direct budget support from the United States.

The strategy describes ways in which the United States is helping Ukraine's health sector, cyber defenses and organizations that battle disinformation. It calls for supporting Ukrainian anti-monopoly efforts and initiatives to spur increased tax revenue for the country's coffers.

The confidential portion calls for Ukraine's financial systems to "increase lending to encourage business expansion" and a reduction in the state's role in the banking sector.

One envisioned milestone for that section is that "Alfa Bank is transparently returned to private ownership." That appears to be a reference to an institution now known as Sense Bank, which was previously Russian-owned but nationalized by Ukraine.

The U.S. strategy appears intent on ensuring that Ukraine not only retains its orientation toward the West but that it develops special ties with America.

One way Washington believes that will happen is through the English language. The strategy indicates the United States is offering technical and other aid to Ukraine's education ministry to improve the teaching of English and that it believes offering English lessons can help reintegrate Ukrainians freed from Russian occupation.

U.S. officials also are helping Ukraine build its capacity to prosecute war crimes in its own judicial system. The desired milestones include the selection of more than 2,000 new judges and clearing up a backlog of over 9,000 judicial misconduct complaints.

The strategy also calls for rebuilding the U.S. diplomatic presence in Ukraine, expanding beyond Kyiv to cities such as Lviv, Odesa, Kharkiv and Dnipro.

Due to earlier staff drawdowns spurred by the full-scale Russian invasion, "the embassy remains in crisis mode," one of the public sections states. (The State Department official would not discuss the current Embassy staffing numbers.)

As they have in past communications reported on by POLITICO, U.S. officials note inventive ways in which the United States is providing oversight of American aid to Ukraine despite facing limitations due to the war. Those efforts have included using an app called SEALR to help track the aid.

***

Стратегия у США в Украине видит к коррупции в качестве реальной угрозы

Отчет, полученный POLITICO, детали детали конкретных планов для реформы Ukrainian учреждений и предупреждает Western Support может быть в зависимости от внедрения коррупции.

Фото

Президент Ukrainian Volodymyr Zelenskyy и президент Джо Байден встречаются в Oval Office в сентябре. 21. Графт в Украине долго был заботой должностных лиц США до Байдена. Но тема была депущена в течение полного масштабного в России в феврале 2022 года. | Evan Vucci/AP

By NAHAL TOOSI

10/02/2023 05:00 AM EDT

Должностные лица администрации Байдена гораздо больше обеспокоены коррупцией в Украине, чем они публично признают, предполагает конфиденциальный документ о стратегии США, полученный POLITICO.

«Чвствительная, но несекретная» версия долгосрочного плана США излагает многочисленные шаги, которые Вашингтон предпринимает, чтобы помочь Киеву искоренить неправомерные действия и иным образом реформировать ряд украинских секторов. Он подчеркивает, что коррупция может привести к тому, что западные союзники откажутся от борьбы Украины против российского вторжения, и что Киев не может отложить усилия по борьбе с коррупцией.

"Восприятие коррупции на высоком уровне", как предупреждает конфиденциальная версия документа, может "подорвать доверие украинской общественности и иностранных лидеров к правительству военного времени".

Это сильнее, чем анализ, доступный в малозамеченной публичной версии 22-страничного документа, который Государственный департамент, похоже, разместил на своем веб-сайте без фанфар около месяца назад.

Конфиденциальная версия «Стратегии интегрированной страны» примерно в три раза длиннее и содержит гораздо больше деталей о целях США в Украине, от приватизации своих банков до помощи большему количеству школ, обучающих английский язык, и поощрения своих военных к принятию протоколов НАТО. Многие цели направлены на сокращение коррупции, которая поглотила страну.

Тихий выпуск стратегии и тот факт, что самый жесткий язык был оставлен в конфиденциальной версии, подчеркивают проблему обмена сообщениями, стоящую перед командой Байдена.

Администрация хочет надавить на Украину, чтобы она сократила трансплантат, не в последнюю очередь потому, что на карту поставлены доллары США. Но слишком громкость по этому вопросу может обоодушевить противников помощи США Украине, многие из которых являются республиканскими законодателями, которые пытаются заблокировать такую помощь. Любое восприятие ослабленной американской поддержки Киева также может заставить больше европейских стран дважды подумать о своей роли.

Когда дело доходит до украинцев, "за кулисами происходят некоторые честные разговоры", - сказал чиновник США, знакомый с политикой Украины. Как и другие, человеку была предоставлена анонимность для обсуждения деликатного вопроса.

Украинская трансплантат уже давно вызывает озабоченность у американских чиновников вплоть до президента Джо Байдена. Но эта тема была подчерчана после полномасштабного вторжения России в феврале 2022 года, которое Байден назвал реальной битвой демократии против автократии.

В течение нескольких месяцев помощники Байдена придерживаются кратких упоминаний о коррупции. Они хотели проявить солидарность с Киевом и избежать предоставления топлива небольшому количеству республиканских законодателей, критикующих военную и экономическую помощь США Украине.

Фото

Уильям Тейлор, бывший посол США в Украине, сказал, что многие простые украинцы, скорее всего, приветствовали эту стратегию, потому что они тоже устали от эндемической коррупции в своей стране. | Эндрю Харник/AP Фото

Более года после полномасштабной войны американские чиновники все больше настаивают на этом в публичном и частном порядке. Например, советник по национальной безопасности Джейк ***Салливан*** встретился в начале сентября с делегацией украинских антикоррупционных учреждений.

Второй американский чиновник, знакомый с обсуждениями, подтвердил POLITICO, что администрация Байдена сообщает, что администрация Байдена разговаривает с украинскими лидерами о потенциальной обусловленности будущей экономической помощи на "реформах по борьбе с коррупцией и сделать Украину более привлекательным местом для частных инвестиций".

Такие условия не рассматриваются для военной помощи, сказал чиновник.

Пресс-секретарь министерства иностранных дел Украины не ответил на просьбы о комментариях. Но президент Украины Владимир Зеленский уволил нескольких высших должностных лиц в области обороны в недавнем репрессии против предполагаемого захвата - послание Соединенным Штатам и Европе, которое он слушает.

Интегрированная страновая стратегия - это продукт Государственного департамента, который опирается на вклад других частей правительства США, включая Министерство обороны. Он включает в себя списки целей, сроков их достижения и этапов, которые должностные лица США хотели бы видеть. (Государственный департамент разрабатывает такие стратегии для многих стран раз в несколько лет.)

Чиновник Госдепартамента, выступая от имени департамента, не сказал бы, поделился ли Вашингтон более длинной версией стратегии с украинским правительством или существует ли секретная версия.

Уильям ***Тейлор***, бывший посол США в Украине, сказал, что многие простые украинцы, скорее всего, приветствовали эту стратегию, потому что они тоже устали от эндемической коррупции в своей стране.

Все в порядке, "до тех пор, пока это не помешать помощи, которую мы предоставляем им для победы в войне", - сказал он.

В документе говорится, что выполнение американских целей для Украины включает в себя выполнение обещаний США в отношении оборудования и обучения, чтобы помочь вооруженным силам Украины отодолеться от нападений Кремля.

Конфиденциальная версия также описывает цели США, такие как помощь в реформировании элементов аппарата национальной безопасности Украины, чтобы обеспечить «децентрализованный, устойчивый к риску подход к выполнению задач» и уменьшить «возможности для коррупции».

Хотя военный альянс НАТО не близок к тому, чтобы позволить Украине присоединиться, американская стратегия часто ссылается на желание заставить украинских военных принять стандарты НАТО.

Одна из ожидаемых вех, перечисленных в конфиденциальной версии, заключается в том, что Министерство обороны Украины "создает профессионализированный младший офицер и унтер-офицерский корпус со стандартной доктриной и принципами НАТО".

Даже формат и содержание украинских оборонных документов должны "отражать терминологию НАТО", говорится в конфиденциальном разделе стратегии.

Одна из целей включает в себя создание "плана сопротивления на национальном уровне". Это может на оговориться о том, что обычные украинцы будут сопротивляться, если Россия получит больше территории. (Чиновник Госдепартамента не будет разъяснять этот момент.)

США также хотят, чтобы Украина производила свою собственную военную технику, создав «внутреннюю оборонную промышленность, способную удовлетворить основные потребности», а также среду, которая стимулирует стартапы оборонных информационных технологий, согласно одному из конфиденциальных разделов.

Американские чиновники, похоже, особенно обеспокоены ролью элитных немногих в экономике Украины.

"Деолигархизация, особенно энергетического и горнодобывающего секторов, является основным принципом построения лучшей Украины", - заявляет общественная часть стратегии. Один из показателей успеха, говорится в конфиденциальной версии, заключается в том, что украинское правительство "принимает значимые реформы, децентрализующие контроль над энергетическим сектором".

Соединенные Штаты, похоже, стремятся помочь украинским учреждениям создать свой надзорный потенциал. Перечисленные цели включают в себя все, от помощи местным органам власти в оценке коррупционных рисков до реформ в отделах управления персоналом.

Фото

Одна из ожидаемых целей США заключается в том, что Министерство обороны Украины "создание профессионального младшего офицера и унтер-офицерского корпуса со стандартной доктриной и принципами НАТО". | Libkos/AP Фото

В качестве одного из примеров стратегия гласит, что США помогают ***Бухгалтерской палате Украины*** частично улучшить свой аудит и связанную с ним работу, чтобы они могли отслеживать прямую бюджетную поддержку со стороны Соединенных Штатов.

Стратегия описывает способы, которыми Соединенные Штаты помогают сектору здравоохранения Украины, киберзащите и организациям, которые борются с дезинформацией. Он призывает поддержать украинские антимонопольные усилия и инициативы по стимулированию увеличения налоговых поступлений для казны страны.

Конфиденциальная часть призывает финансовые системы Украины "увеличить кредитование для стимулирования расширения бизнеса" и сокращение роли государства в банковском секторе.

Одна из предполагаемых вех для этого раздела заключается в том, что "***Alfa Bank*** прозрачно возвращается в частную собственность". Похоже, это отсылка к учреждению, теперь известному как Sense Bank, которое ранее было российской, но национализировано Украиной.

Стратегия США, по-видимому, направлена на то, чтобы Украина не только сохраняла свою ориентацию на Запад, но и развивала особые связи с Америкой.

Один из способов, которым Вашингтон считает, что это произойдет, - это английский язык. Стратегия указывает на то, что Соединенные Штаты предлагают техническую и другую помощь министерству образования Украины для улучшения преподавания английского языка и считают, что предложение уроков английского языка может помочь реинтегрировать украинцев, освобожденных от российской оккупации.

Американские чиновники также помогают Украине наращивать свой потенциал для судебного преследования за военные преступления в своей собственной судебной системе. Желаемые этапы включают в себя отбор более 2000 новых судей и устранение отставания в более чем 9000 жалоб на судебные проступки.

Стратегия также призывает к восстановлению дипломатического присутствия США на Украине, расширяясь за пределами Киева до таких городов, как Львов, Одесса, Харьков и Днепр.

Из-за более ранних кадровых сокращением, вызванных полномасштабным российским вторжением, "посольство остается в кризисном режиме", говорится в одной из общественных секций. (Сотрудник Государственного департамента не будет обсуждать текущие штатные показатели посольства.)

Как и в прошлых сообщениях, о которых сообщало POLITICO, официальные лица США отмечают изобретательные способы обеспечения того, как Соединенные Штаты осуществляют надзор за американской помощью Украине, несмотря на то, что они сталкиваются с ограничениями из-за войны. Эти усилия включали в себя использование приложения под названием SEALR, чтобы помочь отследить помощь.

***

№ 2.127

Звіт від 3.10 із сьогоднішнім продовженням стосується російських (як видається істеричних) контратак, що мають на меті сповільнити наступ ЗСУ на сході та півдні. Загалом вони невдалі й Купер не сумнівається, що поволі українські сили здолають оборонні рубежі супротивника.

Оригінали тут:

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-3-october-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137617041&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

і тут:

https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-4-october-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137647490&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

Переклад: Микола Ковальчук, Дарія Постернак, Катерина Шевчук, Антон Шигімага

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні 3 жовтня 2023 р.

Привіт усім!

Ще один «коротенький» звіт на сьогодні, між (якщо комусь цікаві «подробиці» професійного життя військового аналітика та історика) закінченням деякої книжки та малюванням до неї ілюстрацій.

Бахмут…

Так, бойові дії в районі Бахмута, безумовно, «повернулися» – перш за все тому що росіяни зрозуміли: якщо вони не відновлять свої (дороговартісні) контратаки, українці зможуть вільно просуватися на північ і схід від залізничної лінії на південь від міста. Дійсно, у такому разі ВСрф не встигнуть замінувати та збудувати лінію укріплень по трасі від Бахмута через Опитне до Орадівки і далі на південь. А це може бути терміново необхідним, з огляду на активність артилерії ЗСУ в цьому районі: за повідомленнями, лише за останню добу вона підбила близько 20+ російських артилерійських установок на південний схід від Бахмута. Щобільше, через слабку активність росіян, 28-а механізована останні кілька днів спокійно знищила більшу частину 57-мої ОМСБр, «гарнізон» Курдюмівки: якщо росіяни не розпочнуть велику контратаку в цьому районі, руїни цього міста, ймовірно, будуть звільнені приблизно через тиждень.

Наразі відомо лише, що росіяни перегрупували свої сили на південь від Бахмута навколо 31-шої та 83-тьої бригад ВДВ, а також 88-мої мотострілецької бригади. Можливо, вони (це неперевірена інфа) додали щось на зразок «Штурмового корпусу» колишньої ПВК «ваґнєра». Вони повернулися до практики майже постійних невеликих контратак – зі, станом на зараз, таким успіхом, що вже втратили низку позицій уздовж східного боку залізничного вузла.

Дійсно, наразі можна з упевненістю підтвердити, що – ще між 25 і 27 вересня – ЗСУ пробили першу лінію російської оборони на схід від залізничного насипу в районі Андріївки та значно просунулися в напрямку Одрадівки.

Новопрокопівка-Вербове…

Зізнаюся, я все ще не хочу вдаватися в подробиці – не тільки тому, що детальної та достовірної інформації сьогодні мало, а й тому, що є багато «туди-сюди». Постійні атаки, контратаки, обстріли, удари безпілотників, атаки, контратаки, обстріли, удари безпілотників… Відтак, майте на увазі, що все, що може відбутися «зараз», може — і ймовірно — зміниться протягом наступних 15 хвилин…

Що є безсумнівним, так це те, що - запеклі - бої від хати до хати точаться по всій Новопрокопівці, від великого комплексу російських укріплень

[https://threadreaderapp.com/thread/1708204916299170013.html?utm_source=substack&utm_medium=email]

на північний захід і північ від села (багато з них - під землею: лише на зачистку цього комплексу знадобиться ще кілька днів), до центру зруйнованого села, коли 46-та аеромобільна за підтримки щонайменше одного додаткового батальйону, навченому міським боям (на додаток до одного загону БПЛА і більшої частини артилерії ЗСУ, розгорнутої в цьому районі), проривається крізь те, що залишилося від трьох різних російських полків.

Наскільки знаємо, передові українські сили вже пройшли центр (села) - але я не впевнений, чи це було тимчасове просування, чи щось більш постійне.

[ЗОБРАЖЕННЯ]:

Деякі лісосмуги на північний захід від Новопрокопівки все ще «відносно цілі». Намагання просунутися через них - і це в той час, коли місцевість сильно замінована (росіяни мали вдосталь часу аби закласти нові мінні поля), та ще й проти позицій, не всі з яких відомі ЗСУ.... - часто нагадує «кошмарний сон». В інших районах місцевість не лише рівнинна, але й не має жодного прикриття, що також робить будь-яке просування «кошмаром» (так, навіть вночі).

Тим не менш, у мене склалося враження, що після кількаденної перерви росіяни повернулися до контратак по флангах українського наступу. Безперечно, що за підтримки ударів ПЗРК/УМПК по району Малої Токмачки, а також безпілотників «ланцет» і ударних вертольотів Ка-52 (так, і ті, й інші знову на цій ділянці фронту) 234-й полк ВДВ витіснив українську 65-ту механізовану бригаду, посилену частинами 116-тої механізованої бригади з Копані і знову просувається в напрямку Роботиного.

Як це сталося?

Наскільки мені відомо, штаб 58-мої російської ЗВА вже навіть не контролює битву: бійцям просто наказано залишатися на місці й не відступати, що б не відбувалося довкола.

Час від часу туди надсилають підкріплення, щоб окремі позиції залишалися «нашпигованими» солдатами. Але між штабом армії та штабами різних підрозділів уже немає надійного зв’язку. Російські війська роблять саме те, що їм наказано: сидять у своїх бункерах і час від часу ведуть бої доти, доки не загинуть (або, в украй поодиноких випадках, не потраплять у полон).

Тим не менш, ВДВ має кращий зв’язок, а відтак, може проводити контратаки.

Доволі впевнено можна стверджувати, що це призвело до збільшення російських втрат у БМП

[https://twitter.com/GloOouD/status/1708420124426821996?utm_source=substack&utm_medium=email],

та менше з тим: **це вплинуло (і надалі впливає) на ситуацію.**

Причина в тому, що ОСУ «Таврія» просто не може ігнорувати загрозу «затискання» флангів українського наступу росіянами, і тому змушене «переспрямовувати» добру долю артилерійського вогню на такі контратаки.

Якщо вони переспрямовують вогонь на російські контратаки, то зменшується обсяг вогню, спрямованого на штурм російських позицій у напрямку півдня. Ба більше, беззаперечно, десятки «дрібних» російських контратак, а також атаки FPV-дронами (які нині «літають зграями»), також призвели до втрат у рядах українців…

Схоже, з подібних причин ЗСУ спрямували 71-шу єгерську бригаду на схід, щоб допомогти 118-й механізованій загасити російський наступ на північ/північний захід [https://twitter.com/moklasen/status/1708504293332988017?utm_source=substack&utm_medium=email] від Вербового (у виконанні 22-гої бригади спєцназа та відновленого 108-го полку ВДВ) вздовж траси Н-08 у районі Павлівського. Українцям це потрібно, щоб 82-га десантно-штурмова мала змогу продовжити винищення залишків 417-го розвідувального батальйону, 247-го полку ВДВ та підрозділу БАРС-11, які розміщені у самому Вербовому.

На південний схід від Новопрокопівки 47-ма механізована продовжує тиснути вздовж першої протитанкової траншеї, 116-та – вздовж другої протитанкової траншеї – обидві просуваються на південний захід, а 116-тій лишається десь 50–100 метрів до вершини Висоти 166 (тому ми й бачимо відео на кшталт оцього https://twitter.com/chrisschmitz/status/1708852610751431050?utm_source=substack&utm_medium=email – на ньому українські дрони розвідують російські позиції вздовж та за «лінією Toblerone», тобто зубів дракона). Вочевидь, метою такої розвідки є просування в бік горбистої місцевості між Солодкою Балкою, Пшеничним та Новим. Це просування відбувається так повільно через майже постійні атаки російських FPV-дронів, через те, що місцевість тут сильно замінована та через регулярні контратаки ВДВ – і з тих причин, про які я вже писав вище: українська артилерія, знову й знову, «потрібна деінде».

Тим часом росіяни відстрілюються з артилерії та запускають «ланцети», а також – знову і знову – шкодять українській артилерії.

Разом з тим, з наявних даних зрозуміло, що обстріли, які ведуть українські 44-та та 148-ма артилерійські бригади, – так само «смертоносні», «масштабні» та «постійні», а також що вони і далі добряче б’ють по російських тилах і так само виносять російську арту.

Приміром, кілька днів тому 44-та артилерійська (ЗСУ) та один з українських підрозділів БПЛА знищили оцю [самохідну гармату] Мста-Б

[https://twitter.com/Shtirlitz53/status/1708520337879503240?utm_source=substack&utm_medium=email] на південний схід від Вербового.

Проблема: що довше ЗСУ прориватимуть тут оборону, то більше часу в росіян буде, щоб організувати нові мінні поля та звести чергові польові фортифікації…

… усе в ім'я пудінгового «Плану Ес» – «стратегії», яка, як ми бачимо, нині «демонструє ефективність» у США та Словаччині. Тобто: «триматися будь-якою ціною, поки в них не закінчаться боєприпаси, передані США/НАТО, або фінансова підтримка США/НАТО»…

ДОПОВНЕННЯ від 4 жовтня 2023 (9.30 за Києвом)

Сьогодні лише «міні-розповідь»: за кілька годин після того, як я опублікував свій попередній звіт, виявилося, що вчора російські ВДВ розпочали контрнаступ «усіма силами» на фланги українського «виступу» між Роботиним та Вербовим.

Захід (Роботине-Новопрокопівка):

104-й полк 76-ї дивізії ВДВ + 70-й та 1429-й мотострілецькі полки.

Схід (Вербове-Новофедорівка):

247-й полк 7-мої дивізії ВДВ + 22-й полк спецназу.

Мета очевидна: «зрізати» той виступ.

Зверніть увагу: за винятком 70-го МСП, всі ці підрозділи були у «стратегічному резерві», підрозділів російської 58-мої ЗВА більше немає.

Я собі думаю:

звичайно, бій триватиме важкий, але ця спроба не може бути успішною (зокрема й тому, що наразі атака «кліщами» видається погано скоординованою: західні контратаки спрямовані на Роботине і Новопрокопівку, а східні — на Малу Токмачку).

Власне, дехто навіть повідомляє, що контратаки вже відбито і росіяни здалися, тож увечері ЗСУ «повернулися» до остаточного звільнення Новопрокопівки (подейкують, що сьогодні вранці українці зачищали останні точки спротиву росіян на півдні). Схоже, що 47-ма та 116-та механізовані бригади навіть не «зупиняли» свого просування вздовж тих двох протитанкових ровів.

Припускають (не тільки я, але й військові ЗСУ з того виступу), що це ще одна «ситуація Кліщіївки» або що росіяни намагаються виграти час на щось інше — але важко сказати, на що саме: може, намагаються приховати відступ

розбитих підрозділів 19-тої та 42-гої мотострілецьких дивізій та десантників, а може, посилюють лінії оборони далі на південь?

***

№ 2.128

Старый принцип "зри в корень" сейчас плавно трансформируется в новый конструкт - "зри в деньги" или "зри, кому выгодно"

2023-10-04

Кущ

Давайте порассуждаем на тему формирования нового коррупционного пространства на валютном рынке в свете решения НБУ об "управляемой гибкости" курса гривны.

Простыми словами, кто будет "гнуть" гривну и кто получит удовольствие от ее "гибкости".

Я уже писал о том, что **политика фиксированного курса во время войны - единственно правильная.**

Она позволяет населению и бизнесу заякорить валютные риски в условиях экономической и геополитической неопределенности.

Все как бы в равных условиях.

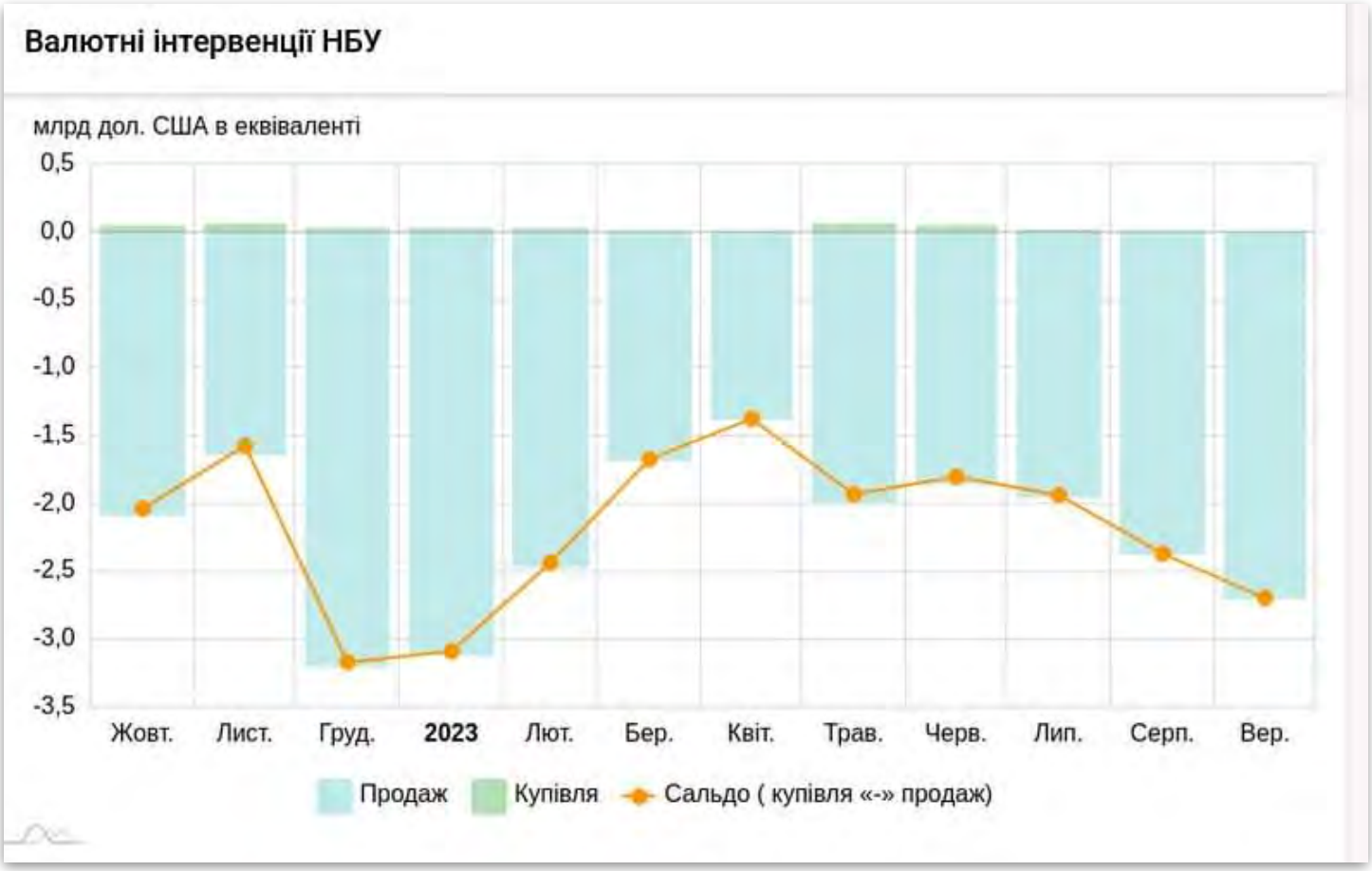

Коррупционные риски в этой модели возникли лишь раз:

1) Вспомним: сперва фиксинг курса был установлен на отметке 29,25 грн за доллар.

2) Но 21 июля 2022 г. НБУ девальвировал гривню, опустив курс к доллару до 36,6 грн или на 25%.

3) Именно 21 июля 2022 года и возникла точка коррупционной "сингулярности".

Проверить выгодополучателей очень просто.

1) Достаточно вывить крупных "неестественных" покупателей валюты с 01 июля по 21 июля 2022 года.

2) Под "неестественностью" понимаем ситуацию, когда фирма покупала в среднем, например, 1 млн дол под импорт, а тут затарилась на 10 млн.

3) Затем проверяем эти компании по линии валютного контроля: зашел импорт в страну или валютный контроль был закрыт фиктивным банкроством контрагента.

4) После этого, выявляем компании, которые придерживали продажу валюты и лавинообразно осуществили ее после 21 июля 2022 года.

5) В этом срезе компаний и будет спрятан коррупционный профит.

Но так было лишь один раз.

Но сейчас будет все по-другому. И такие **коррупционные точки смогут возникать чуть ли не ежедневно**.

Дело в том, что НБУ является крупнейшим продавцом валюты на межбанковском рынке.

Ежемесячно он продает по 2,5 - 3 млрд дол и почти ничего не покупает.

По сути, вся валюта, которая приходит к нам в виде международной помощи/кредитов, сперва поступает на счет Минфина, затем выкупается оптом у Минфина Нацбанком и после - продается на рынке в виде интервенций последнего.

НБУ может раздавить любой тренд на рынке и любого игрока. Он неформальный монополист безналичного валютного рынка страны.

И как любой монополист, он может продавать по 36,6, по 35,3 или по 39,8. Самое ужасное - что критериев определения оптимума, нет.

Естественно существуют модели, аппроксимации, диофантовые приближения и прочая аналитическая вычурность.

Но в реальности, все формируется чисто волюнтаристским методом.

И здесь, ключевую роль начинает играть инсайдерская информация и аффилированные связи.

С контролем и первой и вторых, у нас колоссальная проблема.

В общем, 30 млрд дол валюты, продаваемой в год, работало на экономику в целом и заработать на этом можно было лишь блокируя импортные контракты и потом разблокируя оные.

Теперь появилась возможность пустить 30 ярдов в "дело".

Когда **выгодополучателями становятся все, это жжет карман тем, кто "не все"...**

***

№ 2.129

"Бабы уже не нарожают..."

2023-10-03

Кущ

Или аналитическое и профанное в нашем публичном дискурсе.

Иногда читаю ужасные по своей сути комментарии, мол, нужно отправлять на фронт чуть ли не 20-летних.

Во Вторую мировую призывали и сейчас можно.

А затем, как правило, следует сталинский принцип "бабы нарожают". Многие у нас даже ожидают после этой войны некий мифический бебибум.

Звучат профанные заявление: был Голодомор, репрессии, войны, но нация восстановлиась; возродится и сейчас.

Но это я все о профанном. А теперь перейдем к аналитическому.

Хуже проблем демографии может быть лишь непонимание их опасности.

Есть четыре основных демографияеский перехода.

На первом, рождаемость опережает смертность, которая также является высокой. Это приводит к росту численности населения и его структуре в пользу молодежи.

Первый демографический переход завершился в промышленно развитых странах в 1925 году.

На втором демографическом переходе, рождаемость еще высокая, но естественная смертность снижается. Население растет и постепенно стареет.

Именно это наблюдадось после Второй мировой войны, в том числе в СССР.

Как следствие, **в УССР на момент распада Союза проживало почти 52 млн человек.**

Но уже на финальной стадии советской истории, с 70-80-х годов прошлого столетия, начал формироваться третий демографический переход:

снижение рождаемости на фоне увеличение продолжительности жизни.

Именно в этой фазе мы и находились накануне войны, со своей украинской спецификой: низкие показатели продолжительности жизни среди мужчин.

Как следствие - каждый год естественная убыль населения (превышение смертности над рождаемостью превышала 250 тысяч человек, почти такой город как Житомир).

Кстати, после ковида этот показатель начал стремительно расти: в 2021-м году - минус 314 тыс чел, в 2022-м - минус 421 тыс человек!!!

Происходило это, в первую очередь, за счет снижения рождаемости.

Один из авторов концепции второго демографического перехода, Ван де Каа, рассматривает следующие причины трансформаций в уровнях рождаемости:

1. Переход от «золотого века» брака к его закату, то есть широкое распространение юридически неоформленных форм совместной жизни и альтернативных форм семьи.

2. Переход от детоцентристской модели семьи к индивидуалистически ориентированной «зрелой» паре партнёров с одним ребёнком или без него.

3. Переход от превентивной контрацепции, предназначенной для предотвращения рождений ранних детей, к сознательному планированию рождения каждого ребёнка.

4. Переход от унифицированной модели к плюралистическим моделям семьи.

На мой взгляд, ключевой причиной явилась эмансипация женщин, их личностный рост, снижение уровня гендерной дискриминации со стороны мужчин, разрушение архаичных ценностей и доминирование пост-модерновых концепций развития человека: чайлдфри, миллениалы.

А им на смену идут "зумеры", там вообще треш с семейными ценностями.

То есть, чтобы вернуть рождаемость на прежний уровень, придется вновь закрепостить женщину, посадить ее дома рожать детей и отнять право на труд и саморазвитие.

Сейчас даже денежные стимулы в виде материнского капитала уже в полной мере не работают.

Нужно помогать молодым семьям социализировать детей: компенсировать затраты на нянек, репетиторов, аренду квартир и ипотеку, обучение детей, покупку школьных принадлежностей, обеспечивать летний отдых для детей, чтобы молодые пары могли заниматься своими интересами и так далее.

Люди сегодня хотят путешествовать, получать эмоции, радоваться жизни, а не тянуть вечную лямку серых как пепел будней.

Но почему тогда, численность жителей планеты Земля растет, спросите вы.

За счет двух типов азиатских, африканских и латиноамериканских стран.

Это либо архаичные общества на первом демографическом переходе.

Или богатые, но идеологизированные страны на втором - третьем переходе, в первую очередь, арабские.

То есть высокая рождаемость стимулируется либо общественной архаикой, либо доминирующей религией.

Развитые страны увеличивают свой человеческий капитал исключительно за счет миграции.

А теперь вернемся к Украине.

Нас сейчас еще держат два «демографических горба».

Это украинцы в возрасте 30-34 и 20-24 - самые многочиленные группы.

Первый "горб" (30-34) сформировался на том самом демографическом пике УССР в 1990-х годах.

Второй - на вспышке рождаемости в начале нулевых - тогда экономика начала возрождаться, появились государственные стимулы рождения детей, а общество еще было преимущественно закрытое, традиционное.

Сейчас, самая малочисленная группа населения - это возраст от 0 до 4 лет, то есть именно та группа, которая будет как ось прошивать демографическую пирамиду в ближайшие 50 лет.

Но даже возврат женщин фертильного возраста из Европы в Украину, не изменит базовый тренд.

Нужны неординарные усилия по возрождению демографической базы страны и недопущению вымирания нации.

Это комбинация факторов:

1. Материнский капитал.

2. Помощь государства в социализации детей.

3. Репатриация украинцев и привлечение мигрантов.

Все три пункта требуют наличия динамичной модели развития. Экономика должна буквально взлететь.

Но тут мы попадаем в замкнутый цикл: для роста нужны люди, для привлечения людей нужен рост.

Почему экономическая модель роста так важна?

Для эффективной демографической политики нужны ресурсы:

1) - материнский капитал - большие деньги в бюджете;

2) - помощь в социализации детей - очень большие деньги в бюджете;

Для репатриации украинцев и привлечения мигрантов необходимо решить комплексную задачу развития страны.

Это и зарплаты, и условия ведения бизнеса, и уровень безопасности, и стратегическая глубина роста, и институциональное развития (пенсионная система, медицина, образование).

Все эти программы требуют длительного времени для их развертывания.

Посему, ключевая задача для Украины сейчас - это беречь свой человеческий капитал. Человекоцентричная политика. Человек и его интересы - превыше всего.

Иначе мы просто лишимся людей, а это изначально проигрыш, чтобы не происходило на войне.

И помним, в Парагвае была "битва детей" в 1869 году, в ходе войны этой страны против коалиции Бразилии и Аргентины.

Завершилось это такой демографической ямой, которую страна преодолевала до середины 20 века. Не помогло даже временное введение многоженства.

А ведь Парагвай тогда быд в первом демографическом переходе.

А Украина находится в третьем.

Так что **"бабы уже не нарожают"**... Нужно беречь тех людей, что уже родились.

***

№ 2.130

Дайджест подій в Україні та навколо України від 03 жовтня 2023

Головне

📌 Іноді бувають дні, коли великих подій геть нема. Але вони впливають на те, що відбуватиметься надалі. Цей день – саме такий. Тож раджу уважно прочитати дайджест. Бо кількість "дрібниць" зашкалює.

📌 Часткова компенсація виплат не ров'яже головне питання порядку денного про мобілізццію. Її можуть розв'язати рівні правила для звичайних людей і тих, хто наразі біля корита. Почати можна з мусорів і прокурорів.

📌 Те, що трапилося у Конгресі США – наслідок зеленської хуцпи. Бо там не всі євреї. Як з цим жити далі? Виборювати перемогу. Бо у неї завжди багато батьків, а поразка – завжди сирота.

📌 ... читайте далі. Бо чи не кожен розділ - важливий.

Теми доби

🔥 Міноборони розширило перелік військовослужбовців, які одержують "бойові" доплати.

🔥 Перехід до "регульованого гнучкого курсу" не причинив обвал гривні.

🔥 Українське зерно відвантажуватиметься з портів країн Балтії.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Білоруський президент Лукашенко оголосив комплексну перевірку бойової готовності військ, авіації тощо.

⭐ На лінії фронту тривають важкі бої, попри затишшя в новинах ЗМІ та в "телемарафоні". За інформацією Генштабу, минулої доби на лінії фронту сталися 43 бойові зіткнення.

Після перегрупування російське командування поновило наступальні дії на півночі Луганщини у с. Макіївка в напрямі на Борову, проте ЗСУ успішно відбили всі атаки.

На південь від Бахмута – у Кліщіївці та Андріївці – українські підрозділи витісняють російські війська на схід за залізничну гілку Горлівка – Бахмут.

Останні кілька тижнів російські війська помітно активізувалися на захід від Авдіївки, проте досягли лише негативних результатів, відкотившись до пів кілометра до Донецька. З жовтня вони влаштували кілька атак на північ від Авдіївки, бої тривають.

На околицях Донецька лінія фронту також не зрушила з місця, всупереч запеклим атакам армії РФ у Первомайському, Невельському, Мар'їнці та Новомихайлівці.

Загострилася бойова ситуація й у районі Великої Новосілки, де російські ударні підрозділи спробували влаштувати контрнаступальні дії в селах Новодонецькому, Старомайорському та в околицях Приютиного для ліквідації українського плацдарму.

Українське командування повідомляє про успішні наступальні дії в напрямку на Токмак і уздовж траси Запоріжжя – Маріуполь. Армія РФ намагається титанічними зусиллями ліквідувати прорив першої основної лінії оборони. Попри вкинуті в бій російські резерви, ЗСУ просуваються вперед та розширюють ділянку прориву.

⭐ Останніми днями на лінії фронту загинули кілька іноземних добровольців – громадяни Латвії, Естонії, Білорусі.

⭐ Президент Зеленський побував у прифронтовій зоні на Куп'янському та Лиманському напрямках, а також влаштував нараду із чиновниками Харкова та області.

⭐ Упродовж доби російські війська обстріляли понад 120 українських населених пунктів на півночі країни в прикордонній зоні, на лінії фронту та в ближньому тилу ЗСУ. На Харківщині поранено мешканку прифронтового міста Борова. Поранено 7 мешканців Донеччини. Російські війська посилили

обстріли та бомбардування Херсонщини – за добу загинув 1 людина, 16 – дістали поранень та травм.

⭐ Слідчий комітет РФ звинуватив у тероризмі голову Головного управління розвідки Буданова, командувача Повітряних сил Олещука, командувача Військово-морських сил Неїжпапу та командира українського полку БПЛА Бурденюка через атаки безпілотників "на об'єкти цивільної інфраструктури".

⭐ У Севастополі пролунав сигнал повітряної тривоги та вибухи, на один із будинків упали уламки безпілотника. Російське Міністерство оборони стверджує, що над морем було збито протикорабельну ракету "Нептун".

Міністерство оборони РФ повідомило, що в північно-західній частині акваторії Чорного моря авіація запобігла висадці в Криму в районі мису Тарханкут десантної групи ЗСУ, яка пересувалася на швидкісному катері та трьох гідроциклах. У небі над Білгородською, Брянською та Курською областями нібито було збито 31 український БПЛА.

У Москві пролунав сигнал повітряної тривоги. Влада повідомила про тестування системи оповіщення.

За інформацією російських ЗМІ, у Ростові-на-Дону спалахнув великий склад із військовою формою.

⭐ Міністр оборони РФ Шойгу заявив, що необхідності додаткової мобілізації поки немає, оскільки армія нібито має необхідну кількість військовослужбовців для ведення "спецоперації" [війни проти України]. З його слів, лише у вересні контракт уклали приблизно 50 тис. осіб, а з початку року на контракт та до "добровольчих формувань" прийнято на службу понад 335 тис. осіб.

⭐ Голова Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) Гроссі повідомив про успішну ротацію місії на Запорізькій АЕС.

Окупанти таки запустили 4 енергоблок станції в режимі "гарячого зупинення" (виробітку тепла для власних потреб) з одночасною "холодним" зупинення 6 енергоблоку. За твердженням голови Енергоатому Котіна, недотримання вимог Держатомрегулювання матиме наслідком деградацію обладнання та може спровокувати радіаційну аварію.

1-2) Тил

⭐ Міністерство оборони розширило перелік військовослужбовців, які отримують додаткову винагороду. До нього увійшли бійці та командири підрозділів артилерії та ракетних військ, що не перебувають безпосередньо в

зоні бойових дій, сапери, співробітники штабів, які здійснюють управління військами, поранені бійці, інструктори навчальних центрів, солдати та сержанти термінової служби, а також курсанти.

⭐ За інформацією видання The Economist, Україна зберігає велику кількість трансформаторів за кордоном в очікуванні атак на енергосистему.

⭐ Верховна Рада у 2024 р планує виділити приблизно 0,8 млрд грн на пряму підтримку фермерів на деокупованих територіях, зокрема, на забезпечення добривами та насінням. Фінансування програми відбуватиметься коштом Євросоюзу

⭐ Вищий антикорупційний суд конфіскував замовлену російським підприємством "Роствертол" на одному зі львівських заводів партію компонентів для військових гелікоптерів вартістю майже $5,5 млн.

Слідчі Держбюро розслідувань передали ЗСУ гелікоптер Мі-2, який намагалося сховати та розукомплектувати колишнє керівництво компанії "Мотор Січ".

Мін'юст виставив на продаж судно "Sky Moon", яке було заарештовано через порушення санкцій та незаконне відвідування портів в окупованому Криму. У 2016 році власник судна спробував заплатити $75 тис. в обмін на скасування арешту, але його було затримано та засуджено у 2021 році на 5 років ув'язнення.

⭐ Енергоатом підписав угоду з канадською компанією CAMECO про модернізацію трьох стволів шахт із видобутку урану Південного гірничозбагачувального комбінату. Незбагачений уран вирушає на перероблювання до Канади, надалі з нього виготовляється паливо для блоків українських АЕС.

⭐ Міністр цифрової трансформації Федоров оголосив, що вкладники банків, що збанкрутували, зможуть повернути кошти Фонду гарантування вкладів фізосіб через додаток для смартфонів "Дія", підписавши заявку підписом у додатку. У разі задоволення заявки кошти буде перераховано на картку "єПідтримка" впродовж 3 днів.

⭐ Мінфін розмістив держоблігації на загальну суму 11,9 млрд грн, з них на 5,38 млрд грн – так звані "бенчмарк-облігації", які НБУ зараховує банкам як покриття обов'язкових резервів. Без них продаж ОВДП був вкрай незначним – 26 вересня чиновникам вдалося розмістити ОВДП лише на 2,62 млрд грн.

Мінфін повідомив, що у вересні до загального фонду держбюджету надійшли 144,1 млрд грн, левова частка яких є міжнародною допомогою насамперед грантовою в розмірі 45,7 млрд грн в еквіваленті. Основним джерелом наповнення бюджету став податок на додану вартість ввезених в Україну товарів – 34,5 млрд грн, ПДВ на вироблені в країні товари та послуги – 30,1 млрд грн, з яких як відшкодування експортерам виплачено 10,7 млрд грн, податок на доходи фізосіб – 15,2 млрд грн, акцизні податки – 10,9 млрд грн, рентна плата за користування надрами – 6,7 млрд грн, податок на прибуток підприємств – 4,2 млрд грн, ввізне та вивізне мито – 2,8 млрд грн.

Нацбанк уперше з моменту широкомасштабного вторгнення встановив офіційний курс гривні. Гривня подешевшала на 2 коп. щодо долара – до 35,57 ₴/$ (+0,02 грн), та на 19 коп. – до євро 38,33 ₴/€ (-0,19 грн). Глава НБУ Пишний заявив, що "гривня не злетіла в космос" після скасування фіксованого курсу. З його слів, перехід до регульованої гнучкості курсу не означає, що регулятор відпустив гривню у "вільне плавання", оскільки це мало б наслідком її суттєве послаблення.

У вересні українські громадяни втричі збільшили купівлю валюти, насамперед завдяки розморожуванню продажу безготівкових доларів та євро. За місяць банки купили $1,59 млрд, в еквіваленті, продали – $2,03 млрд. Чиста купівля валюти населенням склала $0,44 млрд, у серпні – $0,14 млрд, у липні – $0,08 млрд. Загалом із початку року населення купило $15,86 млрд, продало – $13,46 млрд, чиста купівля склала $2,41 млрд

2. Україна та світ

Міністри сільського господарства Польщі, Литви та України домовилися про перенесення фітосанітарного, санітарного та ветеринарного контролю української сільгосппродукції з українсько-польського кордону до литовського порту Клайпеда з транзитом через територію Польщі. Міністр закордонних справ Литви Ландсбергіс повідомив, що уряд відкрив коридор для транзиту українського зерна до портів усіх країн Балтії. Міністр інфраструктури Кубраков вважає Польщу, Румунію та Молдову найперспективнішими напрямками для експорту сільгосппродукції, оскільки вони розглядають транзит українського зерна як засіб заробітку.

Прем’єр-міністр Шмигаль повідомив, що Україні для внутрішнього споживання достатньо лише 25 % зібраного зерна, а залишки потрібно експортувати. З його слів, Міністерство агрополітики прогнозує, що у 2023 р буде зібрано 79 млн т зерна та олійних культур, що на 10 % більше, ніж торік. Він заявив, що Україна розраховує на наявні "шляхи солідарності", розширення можливостей дунайських портів та на відкриття нових зернових коридорів. Шмигаль нічого не сказав про глибоке перероблення продукції для

збільшення доданої вартості та зменшення її обсягів, про що постійно говорять українські економісти.

Заступник міністра агрополітики Висоцький повідомив, з портів на Чорному морі Україна у вересні експортувала лише 50 тис. т збіжжя. За інформацією українських ЗМІ, усі три порти "Великої Одеси" відновили приймання суден без згоди Росії та без участі Туреччини, а страхові компанії знову страхують ці кораблі. Відновлення експорту було б неможливим без важких втрат Чорноморського флоту РФ унаслідок ударів Військово-морських сил України, повернення контролю над островом Зміїний та вежами "Чорноморнафтогазу". Британська розвідка вважає, що Україні вдалося завдати Чорноморському флоту "функціональної поразки".

⭐ Європарламент підтримав резолюцію з переглядом бюджету ЄС на 2021–2027 р, яка передбачає створення спеціального фонду підтримки України в розмірі €50 млрд. Єврокомісар із закордонних справ Боррель стверджує, що ЄС і далі підтримуватиме Україну незалежно від політичної ситуації в США.

Американське видання Axios повідомило, що адміністрація президента США Байдена намагається переконати союзників, що воєнна допомога Україні триватиме й далі, всупереч опору республіканської більшості нижньої палати Конгресу, що зростає. Байден зателефонував головам НАТО, ЄС, країн "Великої сімки" та іншим союзникам. Після їх закінчення він повідомив, що всі партнери є єдиними в підтримці України. Цю заяву підтвердив і Офіс прем'єр-міністра Великої Британії Сунака.

Міністр закордонних справ Кулеба в ефірі телемарафону заявив, що президент Зеленський мав "дуже відверті та щирі розмови" з президентом Байденом та представниками Конгресу, тому Україна може розраховувати й далі на підтримку з боку США.

У нижній палаті Конгресу стався скандал. Конгресмени-республіканці звинуватили спікера Маккарті в співпраці з Демократичною партією та укладенні таємною угоди для затвердження допомоги Україні. Унаслідок голосування Маккарті втратив посаду. На пресконференції після голосування він підтвердив підтримку України та порівняв Путіна з Гітлером. Обов'язки тимчасового спікера виконуватиме член Республіканської партії Макгенрі. Після призначення він одразу оголосив перерву в роботі Конгресу. Експерти вважають, що до обрання нового спікера в нижній палаті пануватиме хаос. Маккарті було обрано лише на 15 спробу після укладення угоди з радикальними республіканцями – прихильниками колишнього президента Трампа. За інформацією членів республіканської більшості, голосування за кандидатуру нового спікера відбудеться наступного тижня.

Координатор Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі висловив упевненість, що Конгрес зрештою схвалить додаткову допомогу Україні, оскільки відмова від допомоги матиме тяжкі наслідки на полі бою. Він повідомив, що адміністрація президента Байдена має в резерві кілька мільярдів доларів для фінансування воєнних постачань найближчим часом, проте надалі буде потрібна згода Конгресу на надання додаткової допомоги.

Телеканал CNN повідомив, що Держдепартамент нещодавно надіслав українській владі ноту-демарш із вимогою посилення боротьби з корупцією та забезпечення фінансової прозорості як умову подовження прямої бюджетної підтримки. США також вимагають демонстрацію дій проти відмивання коштів та фінансування тероризму. У документі йдеться про те, що "якщо частку цих коштів буде присвоєно, це поставить під загрозу всю допомогу США Україні".

Помічник міністра оборони США Буш повідомив, що армія США готова передати Україні ракети великої дальності ATACMS із касетною бойовою частиною одразу після схвалення таких постачань президентом Байденом.

Польське інформагентство PAP повідомило, що концерн "Polska Grupa Zbrojeniowa" планує взяти участь у модернізації та ремонту танків PT-91 та T-72, які було передано Україні.

Австралійська компанія відправила Україні 7 3D-принтерів для друку металевих запчастин до військової техніки, насамперед тієї, яка виготовлена давно й більше не виробляється. Постачання сплачено коштом Ініціативи США щодо сприяння безпеці України.

Міністр закордонних справ Фінляндії Валтонен повідомила про підготовку урядом ще одного пакету воєнної допомоги Україні на суму €2 млрд.

Французька компанія Turgis & Gaillard підписала угоду з держпідприємством "Антонов" про спільне виготовлення полегшеної версії ударного безпілотника Aarok Male. Ці БПЛА постачатимуться лише ЗСУ, без можливості їхнього експорту.

Голова Військового комітету НАТО адмірал Бауер на безпековому форумі у Варшаві заявив, що Альянс збільшить чисельність сил швидкого реагування до 300 тис. військовослужбовців на випадок великого конфлікту з Росією. За його словами, на саміті у Вільнюсі Росію було визнано однією з головних загроз безпеці країн Альянсу, і всі подальші кроки робляться з урахуванням цієї загрози. Президент Чехії Павло вважає, що Європа має зменшити свою залежність від США та посилити європейську складову НАТО за завдяки зростанню витрат на оборону вище за цільовий показник 2 %. Міністр оборони Німеччини Пісторіус підтвердив, що уряд країни вважає,

що Росія залишиться загрозою для країни протягом кількох наступних років. У стратегії нацбезпеки Німеччини немає розділу про перемогу України, оскільки, на думку міністра, вона має самостійно сформувати своє бачення перемоги.

⭐ Видання Politico повідомило, що лідери ЄС принципово погодилися на відкриття в грудні 2023 р переговорів щодо вступу України. У листопаді буде оприлюднено звіт про виконання рекомендацій Єврокомісії Україною та іншими кандидатами. Голова Євроради Мішель вважає, що Україна може стати членом Євросоюзу лише у 2030 р за умови проведення реформ, реальної боротьби з корупцією та синхронізації законодавства з європейським.

⭐ Національне агентство з питань запобігання корупції внесло до переліку міжнародних спонсорів війни 3 найбільші китайські нафтогазові компанії – China National Offshore Oil Corporation (CNOOC Group), China Petrochemical Corporation (Sinopec Group) та China National Petroleum Corporation (CNPC).

⭐ Агентство Bloomberg повідомило, що Угорщина вимагає скоротити пакет допомоги Україні в розмірі €50 млрд і погодити надання лише половини суми, а решту коштів пропонує надавати лише "за потреби".

За інформацією видання The Financial Times, Єврокомісія планує розморозити фінансування для Угорщини в розмірі €13 млрд для затвердження програми фінансової допомоги Україні. Подібний крок однозначно спричинить засудження Європарламенту, який неодноразово затверджував жорсткі заходи щодо уряду Орбана за порушення принципів верховенства права та небажання реформувати судову систему.

⭐ Угорський міністр закордонних справ Сійярто повідомив, що під час зустрічі із російським міністром Лавровим на полях Генеральної Асамблеї ООН обговорив підручник новітньої російської історії. У ньому революцію в Угорщині 1956 р названо "фашистською". Лавров заявив, що офіційну позицію щодо цього питання висловив президент Путін, який назвав придушення повстання "визволенням угорського народу".

⭐ Українське МЗС повідомило, що Іран наполегливо ігнорує вимоги про розслідування знищення літака рейсу PS752 української авіакомпанії МАУ в небі над Тегераном у січні 2020 р та відшкодування збитків Україні та Координаційній групі країн, громадяни яких загинули в авіакатастрофі.

Представник Головного управління розвідки Юсов повідомив, що ЗСУ поки не зафіксували застосування армією РФ балістичних ракет іранського виробництва, проте вважає їх потенційною загрозою.

Прессекретар МЗС Ірану Канаані заявив, що керівництво країни чекає від США політичної готовності до поновлення переговорів про "ядерну угоду" на основі "Спільного всеосяжного плану дій".

Збройні сили Ірану представили новий безпілотник Kamaan 19, який оснащено системою радіоелектронної боротьби. Представник Держдепартаменту Пател заявив, що США, у взаємодії із союзниками та партнерами, застосують усі наявні засоби для притягнення до відповідальності іранського режиму. З його слів, застосування іранської зброї створює додаткові ризики та розхитує ситуацію в регіонах, де Іран має власні інтереси.

⭐ В італійській Венеції впав з естакади на заправку та спалахнув автобус із туристами. В аварії загинули щонайменше 4 громадян України, 3 – дістали поранень.

⭐ Курс рубля на Московській товарній біржі впав майже до 100 руб./$ і 105 руб./€. Експерти очікують, що Центробанку РФ посилить заходи регулювання монетарної політики.

⭐ Національні збори (парламент) Вірменії ратифікували Римський статут Міжнародного кримінального суду (МКС), наперекір крайньому роздратуванню російських офіційних осіб. МКС видав ордер на арешт російського президента Путіна та уповноваженої з прав дитини Львової-Бєлової. Голова Єврокомісії фон дер Ляєн привітала ратифікацію і нагадала, що країна має виконати ордер на арешт Путіна. Вірменська влада спробувала заспокоїти Росію, що цього не станеться, але для цього між країнами потрібно укласти двосторонню угоду. Представник уряду Вірменії стверджує, що Путіна не заарештують, оскільки він нібито має міжнародний імунітет.

Офіційні ЗМІ Азербайджану підтвердили затримання колишніх "президентів" Нагірного Карабаху Арутюняна, Гукасяна, Саакяна та "глави парламенту" Ішханяна. Президент Єврорадиі Мішель заявив, що РФ зрадила народ Вірменії, оскільки російські миротворці аж ніяк не відреагували на воєнні дії з боку Азербайджану.

Міністр закордонних справ Франції Колонна повідомила, що уряд країни готовий укласти з Вірменією угоду про надання військової техніки для забезпечення безпеки.

Місія ООН не виявила в Нагірному Карабасі порушень прав людини та руйнувань цивільної інфраструктури.

⭐ МЗС РФ оголосило про заборону в'їзду до країни кільком громадянам Молдови – у відповідь на видворення з країни керівника пропагандистської

агенції Sputnik-Moldova Денисова. Росія звинуватила Молдову в переслідуванні російськомовних ЗМІ.

⭐ Європарламент підтримав закон про можливість запровадження санкцій проти країн, які чинять економічний тиск на країни ЄС для змінення їхньої політики. Подібні спроби регулярно робили Росія, Китай, Туреччина та адміністрація колишнього президента США Трампа.

⭐ Депутат від ліберальної партії Фергюс став новим спікером Палати громад Канади після відставки попереднього спікера через скандал після запрошення на засідання українського бійця, який служив у дивізії СС "Галичина", а також брав участь у спротиву радянським військам в Україні.

⭐ Чехія та Польща запроваджують контроль із перевірками автотранспорту на кордоні зі Словаччиною для запобігання в'їзду нелегальних мігрантів, а Німеччина – на кордонах із Польщею та Чехією. Президент Німеччини Штайнмаєр вважає необхідним обмежити потік мігрантів до країни.

⭐ Конституційний суд Молдови визнав незаконною поправку до Кодексу про вибори, яка забороняла членам розпущеної партії "Шор" брати участь у виборах та обиратися на офіційні посади.

3. Київ

⭐ Директор Інституту національної пам'яті Дробович підтримав створення Національного меморіального цвинтаря поряд із Південним кладовищем у с. Гатному на Київщині.

⭐ Мер Кличко заявив, що опалювальний сезон у столиці наразі має шанс бути зірваним, через некомпенсування урядом різниці в тарифах на тепло та водопостачання гарячої води за 2021 та 2022 роки.

⭐ З огляду на розслідування щодо руйнації Дегтярівського шляхопроводу на Шулявці мер Кличко заявив, що компанія-підрядник та виробник бетонних балок мають гарну репутацію. Прокуратура Києва відкрила ще одне кримінальне провадження за фактом обвалення конструкцій.

⭐ З 4 жовтня в Києві запроваджується нова система оплати проїзду в громадському транспорті. Кошти списуватимуться після кожних двох поїздок, які здійснено впродовж одного дня, замість оплати за кожну поїздку. Влада стверджує, що систему було успішно протестовано на маршрутах швидкісного трамвая. Кияни обурюються нововведенням, яке, на їхню думку, лише ускладнює життя пасажирів. Депутат Київради Семенова повідомила,

що ця система має метою заощадження до 30 % суми комісій на банківські операції.

⭐ Після різкої критики громадянами витрати коштів на цілі, що не пов'язані з обороною, Київрада проголосувала за збільшення фінансування цільової програми "Оборонець Києва" на загальну суму 1,26 млрд грн. Їх буде скеровано на придбання автотранспорту, БПЛА, оптичних прицілів, приладів нічного бачення, ремонт та відновлення техніки. Депутати стверджують, що виділили на ці цілі у 2023 р 5,0 млрд грн, з них майже 0,8 млрд грн – на виплату матеріальної допомоги військовослужбовцям та їхнім родинам та 0,43 млрд – на забезпечення їх квартирами.

4. Тренди

⭐ **Міністр соцполітики Жолнакович повідомила, що в другому півріччі 2024 р у країні може з'явитися новий різновид допомоги – гарантована соцдопомога, яка залежатиме від базового доходу сім'ї. Водночас вона не змогла спрогнозувати, чи ухвалить Верховна Рада закон про базовий дохід та гарантовану допомогу.**

⭐ Британська розвідка встановила, що російській владі вдалося використати статус "іноземного агента" для маніпулювання суспільною думкою. 61 % опитаних Всеросійським центром дослідження громадської думки (ВЦИОМ) громадян РФ заявили, що вважають "іноземних агентів" "зрадниками", які "поширюють брехню" про РФ та "спецоперацію".

5. Корупція

⭐ Вищий антикорупційний суд наклав арешт на майно осіб, яких обвинувачено в справі “Роттердам+” – колишнього голову Нацкомісії з регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг (НКРЕКУ) Вовка, колишнього генерального директора компанії олігарха Ахметова "ДТЕК Мережі" Гелюха ДТЕК Східенерго Лісового.

⭐ СБУ не виявила фактів колабораціонізму у виплаті 320 млн грн за електроенергію коштом держбюджету за "зеленим тарифом" компаніям брата заступника голови Офісу президента Шурми, хоч вони розташовані на окупованій території. На думку низки експертів, за прагненням Зеленського та його оточення передати справи про корупцію вищих посадових осіб до СБУ під приводом того, що вона є державною зрадою в умовах війни, стоїть саме така схема закриття кримінальних справ.

⭐ Колишній заступник глави Офісу президента Тимошенко повідомив, що він успішно спростував у суді всі претензії, які було пред'явлено йому

Національним агентством із питань запобігання корупції (НАЗК). Він стверджує, що наразі перебуває в Києві й не планує їхати з міста. У матеріалах справи стверджується, що елітний автомобіль Porsche Taycan 4s, на якому його бачили. насправді належить ТОВ "Новем Логістик", а його дружина уклала договір на прокат цього автомобіля та сплатила вартість оренди. Також Тимошенко надав сплачені рахунки за проживання в готелі Emili Resort.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль оголосив про початок роботи над єдиним Планом реформ до 2027 року, який має об'єднати ініціативи партнерів та інші пропозиції й охопить усі сфери, що впливають на державні інститути, економіку та взаємодію з громадянським суспільством. Зі слів Шмигаля, "План реформ" є частиною "Української доктрини", яку запропонував президент Зеленський. Прем'єр-міністр також повідомив, що передав "концепт посилення стійкості демократії" послам країн "Великої сімки".

⭐ Чиновники Енергоатому спробували спростувати інформацію про закупівлю дизпалива для Хмельницької АЕС за ціною до 15 % вищою, ніж в аналогічних тендерах. Вони стверджують, що подібні договори було укладено іншими держкомпаніями без урахування доставки з-за кордону, а обсяги закупівель набагато вищі, і це дає змогу знизити ціну.

⭐ На підставі даних Реєстру корупціонерів після його відкриття за півтора року війни в ньому різко скоротилася кількість фігурантів. Нових корупціонерів у 1,6 раза менше, ніж у довоєнному 2021 р. Загалом до реєстру внесено інформацію про 44,7 тис. корупціонерів, з них у 2022 р – 2,6 тис., у 2023 – менше як 1,6 тис. Найчастіші причини включення до Реєстру – порушення термінів подання декларацій, вимог фінконтролю, конфлікт інтересів та хабарництво. Топкорупціонерів у реєстрі майже немає.

***

№ 2.131

Дана Ярова: Резніков не дивився всередину міністерства. І те ж саме я зараз спостерігаю за Умєровим

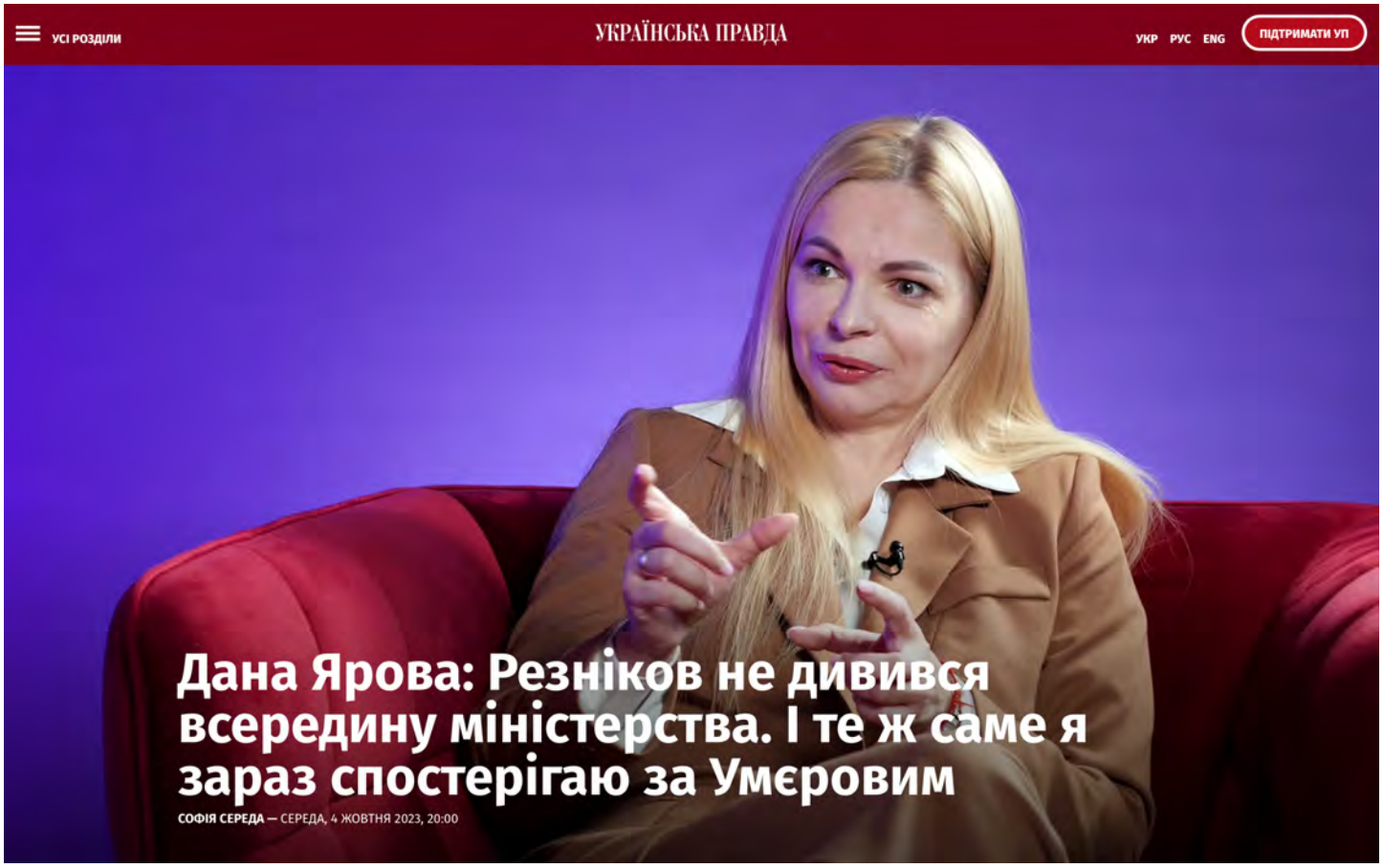

2023-10-04

СОФІЯ СЕРЕДА

"У мене старшому сину зараз чотирнадцять. Через 4 роки він – призивного віку. У мене вибір невеликий: або я хапаю своїх дітей і виїжджаю в демократичну країну, або я роблю так, щоб моя дитина пішла в армію, а не на війну", – каже бізнесвумен та волонтерка Дана Ярова.

Від квітня 2023 року вона – член Громадської антикорупційної Ради при Міністерстві оборони, де займається питанням тилового забезпечення української армії.

Після зміни очільника цього оборонного відомства мережею почали ширитись чутки, що Ярова може стати однією із заступників нового міністра Рустема Умєрова, а саму її звинуватили в лобіюванні інтересів екснардепа Сергія Пашинського.

1) Що саме пов'язує Ярову та Пашинського?

2) Чи отримувала вона офіційні пропозиції стати заступницею Умєрова?

3) Яку помилку свого попередника може повторити новий міністр оборони?

4) Чому на 10 році війни у сфері оборонних держзакупівель досі можливі скандали з "яйцями по 17" і зимовими куртками?

Про це "Українська правда" поговорила з Даною Яровою. Нижче – скорочена версія розмови.

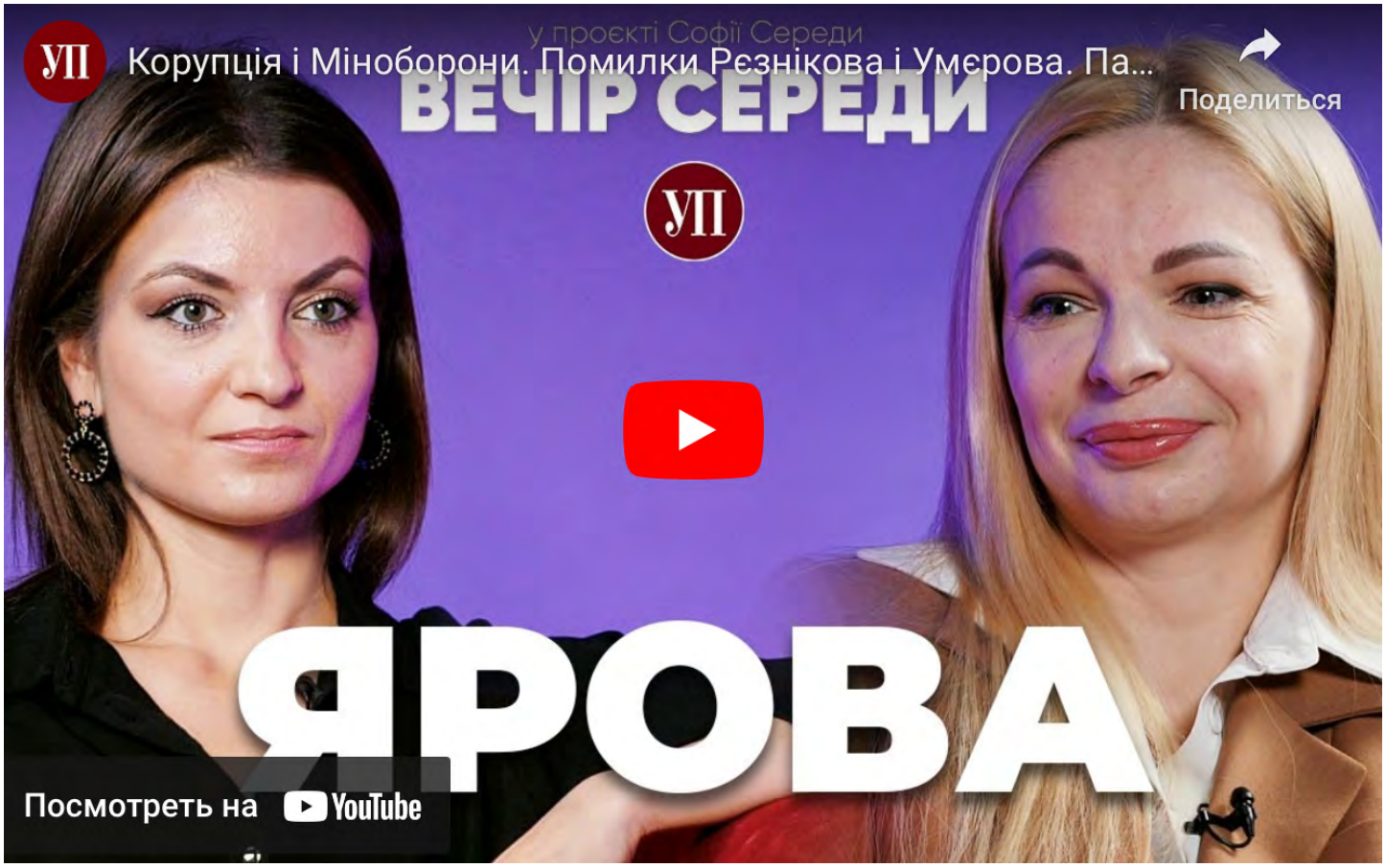

Повну версію дивіться на ***youtube-каналі УП***.

1. "Я не хочу бігати у футболці "Я казала" по руїнах Міноборони чи моєї країни"

– Ви є авторкою "серіалу" "Особливості закупівель у Міноборони", за новими серіями якого можна спостерігати у вашому Фейсбуці. Як зміна головного героя – міністра оборони – вплинула на сюжет та динаміку?

– У мене було дуже велике сподівання, що зі зміною керівництва я нарешті припиню писати свій серіал. Бо були вже думки продати Netflix авторські права на нього і у порівнянні з ним "Картковий будинок" був би просто ніщо (усміхається – УП).

Я чекала два тижні, але нічого не відбувалося. Як людина, яка бачить кухню зсередини, я вимушена була написати допис, що, вибачте, у нас стоять платіжки, у нас стоять поточні договори. Довіреності на начальників департаментів закінчилися 30 вересня. А до функціоналу держсекретаря не входить підписання платіжок. Чи не виникне потім відповідальність?

Що би я робила як кризовий менеджер, як людина, яка 27 років у бізнесі?

Якщо в тебе немає команди, ти лишаєш всіх, хто працював, на місцях. Набираєш (нову – УП) команду, вони оформлюються (це і отримання доступу до держтаємниці, і погодження через Кабмін), і тільки тоді звільняєш (попередніх заступників – УП).

У нас відбулася абсолютно протилежна річ. У нас відбулося звільнення (попередніх заступників – УП) 18 вересня, після цього міністр поїхав у відрядження, а після того, як він повернувся, вже тиждень йдуть консультації щодо призначення заступників на три ключові напрямки Міноборони.

– Один із яких стосується тилового забезпечення.

– Так. Це три ключові напрямки: зброя, тилове забезпечення, міжнародна допомога.

– Але навіть якби в Рустема Умєрова була одразу сформована нова команда його заступників, якби він одразу після свого призначення їх призначив, їм би все одно так чи інакше так само довелося б вникати у суть роботи.

– Абсолютно. Але бодай би трохи змістилося (у часі – УП) вникання в цю проблематику.

Навіть якщо сьогодні–завтра затвердять заступників по вищезгаданих напрямках і вони прийдуть, питання: чи будуть вони довіряти людям, які сидять у департаментах? Тому що я чула, що є команда змінювати і всіх начальників департаментів. Знову ж таки: прийдуть начальники департаментів, але чи зможуть вони одразу вникнути і почати підписувати (документи – УП)? Це ж відповідальність.

Міністерство оборони дуже специфічне міністерство (ще й під час війни). Це та структура, яка не займається війною, вона займається забезпеченням Збройних сил. Генштаб формує потребу, каже, що треба. І люди, які прийдуть, вони також мають розуміти, як працювати з Генеральним штабом. Треба зрозуміти, де, з якої сторони тебе намагаються якось ввести в оману.

Ті торги, які ми зараз запускаємо на Prozorro, вони ж не мають жодного сенсу. Це не кінець процедури. Кінець процедури – це підписання договорів і взяття їх на зобов'язання в держказначействі. Оце закінчення процедури.

На сьогоднішній день ми входимо в якусь історію колапсу. І, знаєте, я дуже не хочу потім бігати у футболці "Я казала" по руїнах Міністерства оборони або по руїнах моєї країни.

Мені дуже болить, що під час війни в ключовому міністерстві роблять такі кардинальні зміни, не маючи людей, які підхоплять їх дуже швидко. Чесно кажучи, я думала, що так не відбудеться. І я трохи розчарована тим, що так відбувається.

Мені закидають: "Ось вас не призначили…" До речі, якщо ви не помітили, я про своє призначення ніде не писала. Почали писати телеграм-канали якісь, включаючи рупора російської пропаганди Соловйова.

– Тобто особисто вам посаду заступниці станом на зараз, коли ми записуємо це інтерв'ю *(2 жовтня – УП)***, ніхто не пропонував?**

– Давайте так: я скажу, що в паблік цю інформацію дала не я. Це вже почали роздмухувати інші люди. Навіщо? Не знаю. На випередження, на якусь дискредитацію. На що було розраховано, я не знаю.

– Наскільки я зрозуміла з ваших слів, до вас зверталися з пропозицією обійняти посаду заступниці Міноборони. Чи були якісь співбесіди у вас?

– Я хочу сказати так: взагалі це посада-камікадзе. Це посада людини, яка бере на себе відповідальність і розуміє, що може бути дуже багато цікавих історій. Але бере на себе відповідальність і розбирається в предметі.

– Чи готові ви були б взяти зараз цю відповідальність на себе?

– У 2017-му я втекла з Міністерства оборони, повернулася в бізнес, де мені все зрозуміло.

Але коли почалося повномасштабне вторгнення, я дуже часто ставила собі питання: а якби я у 2019 році зайшла з якоюсь політичною силою, **чи змогла б я зупинити скорочення армії? Чи змогла би я вплинути на згортання програм по "Стугнам", "Корсарам", по "Нептунам"?**

І, знаєте, питання того, чи піду я в політику, чи не піду… У мене старшому сину зараз чотирнадцять. Через 4 роки він – призивного віку. У мене вибір невеликий: або я хапаю своїх дітей (а в мене троє хлопців) і виїжджаю в демократичну країну, або я роблю так, щоб моя дитина пішла в армію, а не пішла на війну. Оце – ключове для мене як для мами – вберегти своїх дітей від того, що вже бачила я. Тому в мене виходу немає іншого. Я свій вибір зробила.

І коли мене питають: "Дано, вам не страшно про щось говорити непопулярне? Вам оці медійні атаки не страшні?"... Мені страшно ховати своїх дітей. Оце мені страшно. Все інше мені не страшно.

– То все ж, повертаючись до того, були співбесіди чи ні. Чи комунікував хтось із вами?

– Ні, пан міністр зі мною досі не зустрівся. Хоча, чесно кажучи, з політичної точки зору, зустрітися з представником громадськості, зробити якесь протокольне фото і написати: "Спілкуємося з громадськістю. Все нормально", – мені здається, це не так складно.

– Із попереднім міністром оборони Олексієм Резніковим ви мали особливу комунікацію. Могли йому написати особисто. Чи писали ви зараз Рустему Умєрову?

– Ні, у мене немає його особистого телефону.

В Олексія Юрійовича була єдина проблема, яку я бачу. Єдина. Він прекрасно справлявся на міжнародній арені (я йому ще придумала дуже гарну посаду – міністр іноземних справ при Міністерстві оборони), але він ніколи не дивився всередину міністерства, на внутрянку, на те, на що має дивитися очільник міністерства.

І те ж саме я зараз спостерігаю за Рустемом.

– Але пан Умєров фактично ще й місяця не пробув на своїй посаді. Чи доречно завчасно робити такий висновок?

– Якби не було звільнень і були профільні заступники міністрів, я б нічого не казала. Якби робота йшла, поки підбиралися люди, формувалася команда, передавалися справи – недоречно було б критикувати.

Але відбулося те, що відбулося: по суті, **вже третій тиждень пішов якогось вакууму. А там, де вакуум по трьох основних напрямках у країні, яка воює, це дуже небезпечно**.

2. "Комунікація Резнікова з суспільством була неадекватна, але й комунікація Умєрова з громадськістю мене лякає"

– У Міністерство оборони ви вперше зайшли ще у 2015 році у складі "волонтерського десанту". Ви мали змогу бачити те, як працювало це відомство тоді, і маєте змогу спостерігати, як воно працює зараз. Чи помітили ви якусь різницю?

– На тому, що ми прореформували в 2015-2017 роках, ми увійшли в повномасштабне вторгнення. Єдине, що зараз я вже бачу якісь помилки, які були тоді допущені. Щодо харчування, наприклад. Чому вийшли на торги ті самі компанії, які харчують Міністерство оборони вже 10 років? Тому що є каталог, який треба переглядати.

Коли ми вивели воду окремо з каталогу і проторгували її окремо, то побачили просто феноменальні результати: з ціни по 9 гривень за літр, за яку Міністерство оборони купувало її у травні, ми спустилися до ціни у 3,60 гривень на Prozorro. Тобто можна вивести з цього каталогу крупи, консерви, те, що не потребує зберігання в якихось особливих умовах, і проторговувати окремо. Але треба змінити систему.

– "Яйця по 17" і зимові куртки – мабуть, два найбільш гучні скандали, які трапились за каденції міністра оборони Резнікова. Чому на 10-му році війни досі можливі такі випадки?

– Тому що договори були прямі всі. Прямий договір – це відсутність конкурентності. Прямий договір – це покликати закритий пул людей по інтересах, яких обдзвонили і сказали: "Завтра ми торгуємо ось цим". Вони приносять свої пропозиції в конвертах (а український бізнес дуже специфічний: вони один на одного можуть відкривати кримінальні справи, але коли їм треба вийти з однаковою ціною, вони принесуть ці однакові ціни), на них дивляться і кажуть: "Ну, ок".

І ми неодноразово у високих кабінетах із Олексієм Юрійовичем сварилися щодо цього. Він кричав: "Неможливо виводити на Prozorro! Неможливо! Бо всі дізнаються про все і всі помруть одразу в один момент! Розумієте!?"

Але ми вивели на Prozorro і нічого не відбулося. От взагалі нічого, окрім того, що заощадили кошти.

– Чи правильною була реакція Олексія Резнікова на обидва скандали, коли він то називав це "маніпуляціями", то пропонував журналістам парі?

– Я взагалі вважаю, що комунікація міністра оборони Олексія Резнікова з суспільством була не те, що неадекватна, вона взагалі тільки в мінус зіграла.

Але, ви знаєте, **мене лякає комунікація з громадськістю і нового міністра оборони також**.

– Окрім одягу та форми, були й інші скандали, які відбулися за каденції Олексія Резнікова на посаді міністра оборони.

– По зброї?

– Так, з приводу зброї.

– Це ще не всі скандали (сміється – УП).

– Так. Наведу два приклади, про які писав мій колега Роман Романюк. Перший – "Львівський арсенал".

– І Alfa?

– І Alfa. В чому проблема цих закупівель?

– Щодо "Львівського арсеналу". На момент повномасштабного вторгнення в нас було три спецекспортери, які в один момент стали спецімпортерами. Вони вивозили зброю і в один момент стали завозити. Їх підпорядкували з-під

"Укроборонпрому" під Міністерство оборони. Правильно це було чи ні? Не знаю.

1) — З'являється собі така приватна компанія – "Львівський арсенал", – взагалі невідома. Вона не займалася зброєю ніколи. Я бачила документи: буквально протягом 2-3 днів вона отримала ліцензію і буквально за 2-3 дні вона подала пропозицію, і її акцептували та зробили передоплату в розмірі 100% кудись (я не буду говорити, куди, ця інформація вся передана в правоохоронні органи. Скажімо так: кудись, звідки кошти неможливо вже забрати).

2) — З "Alfa" історія також дуже нехороша. Це компанія, яка зареєстрована в Польщі, але вона має уже зараз дебіторську заборгованість дуже велику і там також були 100 % передоплати.

Це – питання дебіторської заборгованості. І Олексій Юрійович на крайній нашій зустрічі кричав: "Не заважайте мені розбиратися з дебіторською заборгованістю! Я з нею розберуся сам!". Ну, ви знаєте, з частиною уже ніхто ні з чим не розбереться, тому що воно пішло в нікуди.

– Якщо повертатися до закупівель, які відбувалися на початку повномасштабного вторгнення. Дуже часто можна почути аргумент (наприклад, про це писав колишній заступник міністра оборони пан Шаповалов, який має запобіжний захід (його підозрюють у лобіюванні постачання продуктів для військових за завищеними цінами і закупівлі бронежилетів, касок, одягу та інших речей для потреб ЗСУ низької якості на загальну суму понад 1 млрд грн – УП), що в тих умовах робилось усе можливе, аби якомога швидше протистояти російській агресії.

– Коли я сіла сама дивитися документи, то перші 5 місяців (повномасштабного вторгнення – УП) взагалі не брала до уваги. Тому що тоді було: бери хоч щось, вези хоч щось і роби хоч щось.

Але ось ця дебіторська заборгованість зі "Львівським арсеналом", з Alfa вона була не в перші дні війни. І "яйця по 17" були не в перші дні війни. Це було вже літо 2022 року.

3. "Я особисто писала Валерію Федоровичу: "Help!"

– Після скандалу з яйцями в Міноборони з'явилася Громадська антикорупційна рада…

– Я вийшла в комунікацію з Олексієм Юрійовичем і сказала, що буду дотримуватися інформаційної тиші, але ми маємо змінити роботу. І далі почалися перемовини щодо цієї Антикорради. Але відбувалося це досить смішно: я бачила, як від наради до наради Олексій Юрійович відчував у собі якісь сили, і вже ми з ним просто боролися, він нас пустив по цьому великому

колу з цим народним голосуванням, і ми вже боролися з ним за єдину фразу, яку вони не могли ніяк допустити: "Член антикорупційної ради має доступ до державної таємниці".

– Станом на серпень 23 року цього доступу в членів Антикорради не було. Зараз ситуація змінилася?

– Ні. Я не знаю, чому.

– Ви продовжуєте нагадувати про своє прохання?

– Так

– І що чуєте у відповідь?

– Від Служби безпеки України почула, що мої документи не передавалися на розгляд до СБУ.

– Окрім створення громадської ради, Резніков також заявляв про створення двох нових органів, які мали б врегулювати процеси закупівель зброї та тилового забезпечення. Що можна сказати про їхню ефективність?

– ***Агенція з озброєння*** була створена рік тому, але Міністерство оборони так і не спромоглося передати повністю їй бюджет і зараз закупівлею зброї у нас займаються дві структури: ***Агенція по закупівлі зброї*** і ***Департамент по озброєнню***.

По тиловому забезпеченню те саме: це поки що неіснуюча структура, щодо якої немає навіть постанови Кабміну про її створення. Її не існує в юридичному полі і до кінця року вона не запрацює.

До речі, я не знаю, що має робити ***Агенція по закупівлі зброї*** на території України.

> Наприклад, є потреба Генштабу у "Стугнах". Що буде робити Агенція? Вона має промоніторити ринок, вийти на перемовини, виторгувати найліпшу ціну й укласти договір. Скажіть, будь ласка, у нас велика кількість виробників "Стугн" на території України? У нас велика кількість виробників "Корсарів" чи "Нептунів"? Що на території України має робити ця агенція?

Моя особиста думка:

> **— це (Агенція із закупівлі зброї і Агенція із тилового забезпечення – УП) має бути одна Агенція (як у Сполучених Штатах Америки), яка працює на зовнішніх ринках. Те, що не можна купити всередині США, закупляється агенцією на зовнішніх ринках.**

– Ви постійно наголошуєте на тому, що Міноборони є специфічним органом, і люди, які займаються закупівлями, постійно мають комунікувати ще й із Генштабом. Чи використовували ви своє особисте знайомство з Валерієм Залужним для врегулювання питань, які виникають під час вашої роботи в Антикорраді?

– Так, використовувала. Коли в нас стояло питання по харчуванню і треба було швидко зробити перерозподіл. Ми виходили на Prozorro, а Генштаб засипали внутрішньою документацією з усіх сторін, і коли ми мали почати торги, а воно там десь зависло в Генштабі, то я особисто написала Валерію Федоровичу: "Help! Нам завтра виходити на торги. Вихідний номер – ось такий. Вхідний у вас – такий. Будь ласка, підмахніть, бо дуже треба, бо завтра виходимо (на торги – УП) по харчуванню.

– Зараз у нас наближається осінньо-зимовий період. Чи вчасно цього року військові отримають зимову форму?

– Слава Богу, ми встигли проторгувати. Але одразу скажу: буде частина тієї форми турецької, яка була прийнята по робочому взірцю (цей наказ № 375). Чому я з ним так ношуся? Тому що є таке розуміння – "прийом за робочим взірцем". От поклали поруч дві пари штанів:

– Васю, тобі на мультикам схоже?

– Ну, щось схоже.

– Скільки гудзиків?

– Ну, 5. А по робочому взірцю?

– Ну, 6. Ну але хай. Пропускаємо

І тоді люди жаліються на те, що форма поганої якості. І це зрозуміло. У технічних умовах же не тільки прописується, як вона має виглядати, якого вона має бути кольору. Там чітко прописуються вимоги до тканини: якою має бути її щільність, як вона має відштовхувати воду, як вона має реагувати на вогонь. Робочий взірець цього не передбачає.

Чому взагалі була розмова зимова вона чи літня? Вона незрозуміло яка була! Вона була не згідно з технічними умовами. Її неможливо було порівняти. Немає з чим порівнювати. Тому що вона була закуплена згідно з робочим взірцем. Який там робочий взірець лежав на той час? Я не знаю.

Людям здається, якась там Дана бігає з цією 375 постановою. Що вона значить, ніхто не розуміє і ніхто не хоче вникати. А це якраз та якість, про яку ми потім всі згадаємо, коли нам хлопці з полів будуть кричати: "Та в мене штани порвалися на другий день!", "Та я бачив, як була іскра і почала горіти ця форма!" або "Я її вдягаю, і вона мокра одразу". Це якраз про це.

– Як часто ви, до речі, отримуєте скарги безпосередньо від військових? І на що вони найбільше скаржаться: на харчування, на зброю, на одяг?

– Те, що не вистачає зброї різних калібрів, це – факт.

Щодо харчування ніколи не чула скарг. Були якісь поодинокі випадки.

Із формою уся зима була проблематичною. Спочатку ми з Ганною Маляр (на той час заступницею міністра оборони – УП) переписувалися в Фейсбуці. Я писала: "Все погано". Вона писала: "Все добре". Я писала: "Все погано". Вона писала: "Все добре". Потім ми пішли до партнерів і почали просити все, що завгодно. Нам присилала Італія якісь свої залишки зі складів, Іспанія... Але там, вибачте, зима – це скільки? 5 градусів тепла. І, звісно, скарги були.

– В одному з інтерв'ю ви сказали, що ваш бізнес перепрофілювався під час повномасштабної війни на виробництво тільки військової форми. Куди вона іде і чи бере вона участь у тендерах Міноборони?

– Принцип мого бізнесу – не працювати з державними коштами. Ніколи.

Куди вона (форма – УП) йде? Вона йде військовим. Я для себе зробила таке внутрішнє рішення, що заробляти під час війни – неправильно. І коли зимова форма була на ринку десь під 7 тисяч гривень, у мене дівчата (щоб хоч якось оплачувати їм заробітну плату) продавали її по 2 тисяч гривень.

Що в 2015 році я сказала, що з моменту, коли я вийду з Міністерства оборони, я ще 5 років не буду співпрацювати з Міністерством оборони, що зараз я можу сказати: як тільки я вийду з Міністерства оборони, мій бізнес не буде працювати з Міноборони ще 5 років, щоб не було конфлікту інтересів.

4. "Я вмію додзвонюватися на виключені номери телефонів"

– У 2015 році ви опинились у Міноборони в складі "волонтерського десанту" разом з Давидом Арахамією. На той час він був теж волонтером. Нині він – очільник монобільшості.

Тоді ви з ним товаришували, але нині говорите, "то закопуєте його, то відкопуєте".

– Коли треба, то "відкопую".

– Що відбулося? І як зараз виглядає ваша комунікація?

– Коли треба, коли в мене вже немає виходу, то я звертаюся до нього. В історії з Держаудитом так, наприклад, відбулося.

– Як ви можете оцінити Давида Арахамію як політика?

– Це – контраверсійне питання. Тому що ми товаришували до 2019 року і ще якийсь час, коли він був у фракції "слуг народу", коли він тільки зайшов. І для мене це особиста така досить складна історія, тому що коли я товаришую, для мене це щось таке, знаєте, дуже цінне. І коли ми припинили комунікувати, для мене це було також дуже складно.

До речі, він знає, що я його "закопую–викопую".

– Що каже у відповідь?

– Та нічого. Зараз ми зайшли в конструктив. Країна одна, і якось викручуватися потрібно. Ми не комунікуємо поза межами роботи.

– Сергій Пашинський. Вам закидають зв'язки з цим уже колишнім народним депутатом.

– Ви хочете запитати, чи особисто з ним зайома? Знайома. Назвіть мені людину з політичного поля України, і, певно, я буду з нею знайома особисто. Чи маю я телефони цих людей? Так, маю.

У сфері виготовлення зброї не знаю навіть, як я це *(інтереси Пашинського – УП)* можу лобіювати, тому що я по тиловим закупівлям (*в комітеті працюю – УП)*, а це все, окрім зброї.

А стосовно закидів того, що компанія, яка отримала 7 лотів, як і всі інші, належить йому, ну, це так легко перевіряється, що це навіть нудно… Це настільки тупий якийсь вкид, що я не знаю. Певно, Сергій Пашинський також із преси дізнався, що компанія, яка забезпечує харчування армії, належить йому.

– Ви особисто коли востаннє спілкувалися з ним?

– Особисто? Коли КБ "Луч" почало вже писати в пабліки дописи: "Хелп!", певно, тоді ми крайній раз розмовляли.

Це стосувалося всього оборонно-промислового комплексу. До всіх прийшли ці "листи щастя".

– Ви нещодавно говорили про те, що від вас втікав Денис Шмигаль.

– Було таке.

– Що відбулося? Чому з вами не хоче спілкуватися прем'єр-міністр?

– Ви ж знаєте, скільки разів я його тегнула з цим Держаудитом стосовно бездіяльності його Кабміну.

– Чи часто чиновники закривають перед вами двері й відмовляються від комунікації з приводу тих питань, які ви хочете з ними вирішити?

– Ну, знаєте, в мене є така особливість, я вмію додзвонюватися на виключені номери телефонів.

– Тобто дістанете будь-кого?

– Можу.

***

№ 2.132

В департаменті спадщини КМДА нова очільниця. Що тепер зміниться?

2023-10-02

Анастасія Нестерова

«Хмарочос» поспілкувався з Мариною *Соловйовою* – новою головою Департаменту охорони культурної спадщини КМДА.

Директорка очолила департамент в середині серпня 2023 після звільнення Олександра ***Никоряка***. Колишня адвокатка успішно боролася проти будівництва багатоповерхівки посеред Пейзажної алеї, боролася за збереження Гостиного двору і проти будівництва житлового комплексу «Фреско Софія». В інтерв'ю з «Хмарочосом» обговорили бачення для

департаменту, головні цілі та резонансні руйнування історичних будинків.

***

— «Хмарочос»: Яка ваша глобальна візія – яким, на вашу думку, має бути Департамент охорони культурної спадщини? Чи він відрізняється від того, яким він є зараз?

— Я гадаю, що ми маємо зробити історико-культурний простір, де перебуває людина, гармонійним і комфортним.

Моя особиста візія – це зробити так, щоб людина жила щасливо.

А щодо департаменту, то я мрію про те, щоб коли щось руйнівне стається в місті й приїжджає інспектор департаменту, то було б достатнього його припису, щоб все було зупинено.

— Якими будуть ваші перші кроки на новій посаді?

— Департаменту потрібні інспектори – це проблема номер один. Ми маємо всього трьох інспекторів, і коли щось трапляється в Голосіївському, Печерському й Солом'янському районах, то цього недостатньо. Так, у попередню суботу почали будівництво на Набережно-Хрещатицькій, 13, і нашим працівникам довелося виходити на роботу у вихідний день. Я буду наполягати, щоб структура департаменту була збільшена. Так само мені необхідні юристи: у департаменті більше ста судових справ і лише два юристи. Також хотілося б, щоб люди, досвідчені фахівці, які тут працюють, заробляли б більше.

Департаменту потрібні інспектори – це проблема номер один.

Ще одне моє завдання – це ***врятувати Гостиний двір***.

Починаючи з 2012 року, ми з групою адвокатів ***боролися*** за повернення Гостиному двору статусу пам'ятки національного значення. Також були судові справи про скасування рішення КМР про надання земельної ділянки для реконструкції пам'ятки, про скасування дозволу на будівельні роботи та інші.

З усіх судових справ судові рішення були прийняті на захист Гостиного. Потім за підтримки народних депутатів ми звернулись до Фонду держмайна з вимогою звернутися до суду про розірвання договору оренди. Господарський суд прийняв рішення про його розірвання. Гостиний було звільнено від орендаря, який намагався знищити пам'ятку. Громада вважала, що це перемога і Київ відновить чудову пам'ятку. Депутати Київради надали згоду на прийняття будівлі до комунальної власності, опрацювали концепцію, Київ мав бажання, гроші та розуміння що робити з Гостиним двором.

Але за каденції попереднього міністра культури Олександра ***Ткаченка*** Гостиний двір не віддали Києву, а натомість передали на баланс Софії Київської. Будівлю ***закрили сіткою***, без належної консервації.

Тож сьогодні постає питання збереження та відповідної консервації об'єкта. Варто знову звернутись до Міністерства культури та Кабміну з проханням передати пам'ятку із державної в комунальну власність.

— Архітектори, міські планувальники часто кажуть, що якщо стратегія та бачення міста обрані правильно, його розвиток не залежитиме від змін людей в управлінні. Який ваш план дій для того, щоб досягти візії департаменту в довгій перспективі?

— Сьогодні в Україні **відсутня дієва та реалістична система відповідальності за порушення у сфері охорони культурної спадщини**.

Одне з моїх головних завдань – вимагати, щоб Верховна Рада ратифікувала ***Конвенцію Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурною спадщиною*** (Нікосійська конвенція 2017 року), що набула чинності у минулому році. Вона передбачає запровадження кримінальної відповідальності за знищення та пошкодження пам'яток. Україна підписала конвенцію, проте Верховна Рада не ратифікувала документ.

> Україна може включити відповідні норми в національний кримінальний кодекс, що вже відбулось у багатьох європейських державах. Наприклад, у Латвії за три роки після запровадження кримінальної відповідальності кількість таких порушень зменшилася в кілька разів.

Я вважаю, що **це створить кращі запобіжники, ніж ті, що ми маємо зараз**. Сьогодні інспектор департаменту видає припис, і якщо це не зупиняє руйнівника пам'ятки, накладаються фінансові санкції: фізична особа має сплатити штраф 1700 гривень, а юридична – 17 або 170 тисяч. Проте цього недостатньо. **Той, хто наважиться на руйнацію чи пошкодження пам'ятки має знати про невідворотність покарання.**

Велика кількість старовинних будинків чекають на отримання статусу пам'яток. Щоб прискорити вивчення об'єктів та оформлення відповідної документації, яка необхідна для надання пам'яткоохоронного статусу, ми

направили пропозицію щодо співпраці всім вишам, які мають студентів-магістрів певного фаху. Департамент пропонує допомагати готувати облікову документацію на об'єкти. Це дуже відповідальна та кропітка робота, яка передбачає працю з архівами та бібліотеками. Студенти можуть готувати історичні довідки, вивчати документи, робити фотофіксацію.

Так, ми вже напрацьовуємо певні відносини з пані Оленою ***Олійник***, викладачкою НАОМи. Пані Олійник може контролювати, як студенти готують документацію та підписувати її. Ми мріємо, що якщо молоді люди попрацюють з пам'ятками, дізнаються про них більше, вони вибудують зв'язок, і як щось станеться, будуть боротися за збереження й відновлення. До того ж, у майбутньому вони можуть зайняти наші місця.

Я думаю, що люди, які зараз на фронті, мріють про те, щоб повернутися в таке місто, що не буде в стані руйнації чи знищення історичного простору. Війна йде саме за нашу культуру, культурну спадщину, за мову, за все українське. Тож ми маємо зберегти те, що отримали від батьків і передати нашим дітям та онукам.

— Повернімося до ближчої перспективи. Яких результатів хочеться досягти за перший рік роботи?

— У мене багато планів. Як я вже казала, це передача **Гостиного двору** і також **будинку Сікорського** в комунальну власність.

Ми працюємо над тим, щоб підготувати та передати в Міністерство культури якомога більше облікових документацій для того, щоб врятувати пам'ятки.

Для цього ми маємо надати їм відповідний статус та внести в реєстр. Плануємо налагодити комунікацію з Міністерством Культури для плідної співпраці. Гадаю, що це дуже важливо.

Мрію та працюю над тим, щоб ініціювати та підтримувати ідею створення **історико-культурного ландшафтного простору**, який починався б від Львівської площі, йшов Пейзажною алеєю до алеї художників, далі Скляний міст, а потім схили Дніпра. І щоб там не було хмарочосів – або ж багатоповерхівок (сміється).

— Які результати вашої роботи ви вважали б поганими чи хорошими?

— **Я б не хотіла допустити висотність 38-40 метрів на Подолі.** Я буду докладати зусиль, щоб Поділ не втратив своєї аури, свого духу.

II. Взяття на облік об'єкта культурної спадщини

1. Взяття на облік об'єкта культурної спадщини забезпечують уповноважені органи, повноваження яких поширюється на територію розміщення такого об'єкта, шляхом занесення його до Переліку об'єктів культурної спадщини (далі - Перелік).

Якщо об'єкт розміщений на території двох або більше адміністративно-територіальних одиниць, взяття на облік забезпечується спільним рішенням відповідних уповноважених органів.

2. Уповноважений орган розглядає питання про занесення об'єкта культурної спадщини до Переліку за власною ініціативою або за зверненням фізичних, юридичних осіб або інших громадських формувань.

3. Питання про занесення об'єкта культурної спадщини до Переліку розглядається на підставі:

фотофіксації об'єкта: фото загального вигляду, фото об'єкта в контексті (навколишньому середовищі), фото найбільш цінних (характерних) елементів об'єкта, фото рухомих об'єктів (деталей), фото загроз (дії негативних чинників);

історичної довідки, яка містить інформацію про автентичність об'єкта, його цінність з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду, дані історико-архівних досліджень, архітектурних, мистецтвознавчих, бібліографічних та містобудівних вишукувань, складеної у відповідності до вимог пункту 5 розділу III цього Порядку або витяг із наукового звіту дослідника археологічної спадщини.

Консультаційна рада рекомендувала звернутись до фахівців для отримання висновку щодо того, чи відповідає коригування документації «Історичний ландшафт Київських гір та долини ріки Дніпро» нормам законодавства. Фахівці вивчають креслення та науково-проєктну документацію. Вони зроблять висновок, і ми отримаємо відповідь.

Якщо коригування були правильними і має бути так, то так воно і залишиться. А якщо знайдуть певні помилки чи відсутність збігів з нормами законодавства або генпланом, тоді будуть інші дії. У будь-якому випадку ми будемо знати, що зробили все можливе.

Я буду вважати перемогою, якщо Нікосійська конвенція буде ратифікована, й інспектори прийдуть на об'єкт, де щось руйнується, не лише з приписом про зупинення будівельних робіт чи з постановою про накладання фінансових санкцій, але й зможуть звернутися до правоохоронних органів. Для охорони культурної спадщини це важливий крок.

— За адресою *Жилянська, 47* компанія «Ковальська» знесла будинок, збудований між 1850 та 1860 роками, під час зведення бізнес-парку Nuvo. Громадськість та активісти (зокрема і Дмитро Перов) виступили проти цього, але будівля не мала охоронного статусу. Яка публічна позиція департаменту щодо цього?

— Я тоді ще не працювала на цій посаді, але хочу розповісти, що може захистити об'єкт, якому більше 100 років.

Потрібно підготувати історичну довідку, зробити фотофіксацію, опрацювати облікову документацію та передати в Мінкульт, аби ця пам'ятка потрапила до ***реєстру***.

Це найбільш дієвий захист для будь-якої старовинної будівлі.

Якщо вона відповідає певним критеріями – до прикладу, коли вона була створена, індивідуальний проєкт будівлі, чи в цьому будинку відбувались якісь історичні події.

На жаль, Жилянська, 47 не мала ніякого захисного статусу.

Облікову документацію готує комунальна установа – іноді це займає декілька місяців, а іноді рік чи довше. Тому ми хочемо опрацювати якомога більше об'єктів й долучаємо пам'яткоохоронні організації та студентів.

— Ще один проєкт, який викликав спротив в містян, – це Рейтарська, 37 та бізнес-центр компанії «НЕСТ». Тут також руйнують історичні будівлі, розміщені у дворі за адресою. Яка ваша позиція щодо цього?

— Ми розбиралися з цим питанням, адже ця справа також мала суспільний резонанс. У нас є документація та паспорт об'єкта, де ми маємо погодження Міністерства культури та наказ про те, що фасадна будівля за адресою Рейтарська, 37А – пам'ятка, та внесена до реєстру. Хоч подавалися до реєстру і 37А, і 37Б, і 37А', останнім двом було відмовлено. Це було погоджено двічі: 2011 та 2012 року.

IV. Занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру

1. Для розгляду питання занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру Ініціатором подаються Мінкультури такі документи:

подання за формою, наведеною у додатку 3 до цього Порядку, засвідчене підписом керівника установи, організації, що виступає Ініціатором;

облікова документація.

2. Мінкультури здійснює перевірку поданих документів на їх комплектність та відповідність вимогам визначених цим Порядком. Подання документів, визначених пунктом 1 цього розділу, не в повному обсязі або невідповідність облікової документації вимогам, установленим розділом III цього Порядку, є підставою для повернення їх Ініціатору з обґрунтуванням підстав у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня їх надходження.

3. Якщо за результатами перевірки встановлено, що документи подані в повному обсязі та у відповідності до вимог розділу III цього Порядку, вони підлягають обов'язковому розгляду Експертною комісією у строк, що не перевищує 14 робочих днів.

4. За результатами розгляду поданих документів Експертною комісією оформлюється протокол, який містить:

висновок щодо відповідності (невідповідності) об'єкта культурної спадщини критеріям;

висновок щодо відповідності (невідповідності) заявленій категорії пам'яток;

обґрунтування прийнятого рішення, інші думки членів Експертної комісії (за наявності).

Протокол підписують усі члени Експертної комісії, що брали участь у її засіданні.

5. Якщо відомостей в поданих документах недостатньо для надання висновків, Експертна комісія рекомендує доопрацювати документи з врахуванням зауважень її членів, висловлених під час засідання.

6. Мінкультури у строк, що не перевищує 10 робочих днів з дня оформлення протоколу Експертної комісії та з врахуванням її рішень, здійснює одну з таких дій, про що повідомляє Ініціатора:

приймає рішення про занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру за категорією місцевого значення;

Якби громадськість протягом 12 років звернулася б до суду та скасувала наказ Мінкульту, подала б нову облікову документацію, тоді можна було б врятувати і флігель, і добудову. Варто діяти заздалегідь, а не коли будівлю вже руйнують. Ми можемо діяти тільки в межах закону, я не можу сказати щось інше. Напередодні інтерв'ю відбулося засідання наукової ради міністерства, проте законних механізмів змінити ситуацію немає.

— Як ви гадаєте, чому в останні роки така атака на історичний Київ?

— Коли ми відстоювали Пейзажну алею 2012 року, за адресою Стрілецька, 10 – а це історичний центр – нам також доводилося виганяти забудовників. Так само на вулиці Олеся Гончара, 9, де ми зробили Сквер інтелігентів, а на

Гончара, 17-23 зупинили «Фреско Софія». І цей історичний центр хотіли руйнувати, тож це було завжди, не тільки зараз.

У нас виросла чудова небайдужа молодь, смілива та активна, готова захищати культурну спадщину. Тому резонанс більший. А разом, **якщо і держава, і місцева влада, і громадські діячі всі разом будуть захищати наше надбання, то в нас вийде класна синергія, і дійсно все зміниться.**

***

№ 2.133

Дайджест подій в Україні та навколо України від 04 жовтня 2023

Головне

📌 Ще один дайджест як "картина оливою". Він насичений купою інформації, що впливатиме чи не на кожного українця щодня.

📌 Ніяк не можу зрозуміти, як треба було затягувати розслідування справи, щоби аж за 9 років висунути звинувачення януковочу та його оточенню, низка з яких були громадянами Росії. Тому що здебільшого розслідування було завершено ще до травня 14 року. Проте у розслідуванні розстрілів на Майдані так і не пролунали імена пашинського і палубія.

📌 Поки ЗСУ таранять російську лінію оборони на Запоріжжі, хуйлогенерали планують прорвати українську оборону на Харківщині й Луганщині. І це не "інформація зі стелі". Розпочинається осінньо-зимова кампанія у війні.

📌 Ситуація з американською допомогою вкрай складна через "плідний вояж" Зеленського до Нью-Йорка та Вашингтона. Нагадую, що йому показали дулю у відповідь на намагання виступити перед Палатою представників Конгресу. Яка затверджує гроші на допомогу.

📌 Я впевнений, що МВФ мають метою лише вчасне й з відсотками повернення кредитів, а ніяк не розвиток України.

📌 Мені цікаво, що таке здохло у лісі, що місія ООН таки виявила, що удару по колонії в Оленівці завдали саме хуйлята, а не ЗСУ?

📌 "Етадругоє" - це про пожиттєву стипендію батьку зеленого президента. Я нагадую, що ця стипендія є конфліктом інтересів. Бо "кабмінєт" жодного рішення без погодження кодлом з банкової не уэвалює.

Теми доби

🔥 ДБР звинувачує колишнього президента Януковича та його оточення в розстрілах активістів Майдану.

🔥 Місія ООН встановила, що удару по колонії в Оленівці було завдано з окупованої території.

🔥 МВФ відновив роботу офісу в Києві.

🔥 Кабмін виділив довічну стипендію батькові президента Зеленського.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Ситуація на фронті загострюється день від дня, за добу сталися 57 бойових зіткнень.

Генштаб повідомив про відбиття атаки з території РФ у прикордонному селі Зибіному в районі Волчанська на Харківщині.

Російське командування сконцентрувало потужне угруповання на півночі Луганщини задля повернення контролю над територією перед річкою Оскіл та повторної окупації Куп'янська та Борової. На цьому напрямку різко активізувалася російська авіація, яка безперервно завдає ударів по населених пунктах та українським позиціям керованими авіабомбами. Ключовим вузлом української оборони в районі Куп'янська є с. Синьківка, яке російські війська безрезультатно намагаються захопити вже понад пів року, а в напрямку на Борову – с. Макіївка, де щодня ЗСУ відбивають понад 10 російських атак.

Також відновило наступальні дії угруповання, яке націлене на Лиман. Українські підрозділи відбили атаки в районі Серебрянського лісництва на околицях с. Діброва.

Запеклі зіткнення відбуваються на південь від Бахмута – в Андріївці та Кліщіївці, де точаться бої за контроль над залізничною гілкою Горлівка – Бахмут. Кілька атак ЗСУ відбили й на північному фланзі Бахмута.

Російські війська не залишили спроби взяти в кільце Авдіївку, проте їхні атаки на північ та на захід від міста успіху не мали.

Щоденні бої точаться на околицях Донецька – у Мар'їнці та Красногорівці.

Відновило контратаки угруповання російських військ у районі Великої Новосілки. Зіткнення сталися в селах Золота Нива, Рівнопіль та Новодарівка.

ЗСУ методично таранять ешелоновану російську оборону на Запоріжжі в районі села Роботиного та вздовж траси Запоріжжя – Маріуполь. Упродовж доби тривали запеклі зустрічні бої на околицях сіл Вербове та Копані.

Російські війська на Запоріжжі повсюдно застосовують тактику "еластичної оборони" – тимчасово залишають окопи, які зазнають потужних обстрілів російської артилерії після того, як їх займають українські бійці або під час їхнього пересування відкритою місцевістю.

⭐ Російські війська за добу завдали артилерійських, ракетних та бомбових ударів по понад 140 українських населених пунктах. На Харківщині Росія завдала удару ракетами комплексу ППО по сел. Печеніги ракетами С-300, на щастя, обійшлося без жертв. Осколками російського снаряда вбито мешканця Донеччини, 3 людини – дістали поранень та травм. На Запоріжжі поранено 2 мешканки прифронтових населених пунктів. У Нікополі внаслідок обстрілу поранено жінку. На Херсонщині за добу поранено 2 мирних мешканців.

Глава моніторингової місії ООН із прав людини Белль повідомила про загибель 1028 мирних жителів за період лютий-липень 2023 р та поранення 3593 осіб. Тож, щодня в Україні гинуть у середньому 6 осіб, 20 – зазнають поранень. Це відбувається насамперед унаслідок застосування засобів масового ураження, ракет РСЗВ із касетною бойовою частиною тощо. Експерти Київського науково-дослідного інституту судових експертиз з'ясували, що російська армія повсюдно застосовує такі озброєння проти українського мирного населення, зокрема, балістичні та крилаті ракети "Іскандер-М" та "Іскандер-К" з осколково-фугасною бойовою частиною, яка наповнена великою кількістю осколків.

⭐ У ніч на 5 жовтня Повітряні Сили та підрозділи ППО знищили 24 з 29 ударних дронів типу Shahed, якими Росія атакувала цілі на Одещині, Миколаївщині та Кіровоградщині. Глава Кіровоградської обладміністрації Райкович повідомив про вибух дрона на об'єкті військової інфраструктури.

⭐ Розвідка Великої Британії звинуватила Росію в намірі замінувати шляхи цивільних суден, які експортують українське зерно "тимчасовим коридором".

Спікер Військово-морських сил Плетенчук назвав бомбардування острова Зміїний актами безсилля, оскільки російська авіація не може наблизитися до українського узбережжя через загрозу ураження ракетами ППО. Спікер Оперативного командування "Південь" Гуменюк стверджує, що кораблі Чорноморського флоту не висуваються далі за мис Тарханкут в окупованому Криму, а загалом перебувають у східній частині акваторії Чорного моря. Аналітики супутникових знімків підтвердили, що Росія здебільшого

перебазувала кораблі та підводні човни Чорноморського флоту із Севастополя до Новоросійська та Феодосії.

⭐ Головне управління розвідки визнало, що висадка десанту на західному узбережжі Криму була невдалою. Підрозділ Сил спецоперацій вступив у бій та відступив, серед українських військовослужбовців є втрати.

⭐ Губернатор Курської обл. РФ повідомив, що низку населених пунктів було знеструмлено внаслідок атаки дронів на інфраструктурні об'єкти 3 районів.

ЗМІ повідомили, що ударні безпілотники СБУ пошкодили в Білгородській обл. новітній російський комплекс ППО С-400 "Тріумф".

⭐ Британська розвідка повідомила про проведення на всій території Росії щорічних навчань із цивільної оборони за сценарієм широкомасштабного міжнародного конфлікту.

⭐ Інспектори МАГАТЕ підтвердили, що 4 енергоблок Запорізької АЕС переведено в режим "гарячого зупинення" (вироблення тепла на власні потреби на низькій потужності реактора). Місія рекомендує негайно заглушити блок до стану "холодного зупинення" через зростання загрози виникнення радіаційної аварії.

⭐ Місія ООН з'ясувала, що удар по колонії в Оленівці на околицях Донецька в ніч на 29 липня 2022 р було завдано зі східного напрямку, тобто, з окупованої території. У звіті Управління верховного комісара ООН із прав людини констатовано, що вибух навіть однієї ракети HIMARS мав спричинити потужніші руйнування. Управління задокументувало шість позасудових страт українських військовополонених, а також десятки випадків їхніх тортур.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець зазначив, що у звіті ООН не йдеться про те, що єдиним винуватцем загибелі полонених українських військовослужбовців є Росія.

⭐ Фонд Save Ukraine повернув з окупованих територій ще 19 українських дітей. Загалом Фонд допоміг вивезти на контрольовану територію 196 дітей.

Міжнародний Червоний Хрест закликав звільнити голову Білоруського Червоного Хреста Шауцова через його активну участь у депортації українських дітей з окупованих Росією територій до Білорусі. У разі відмови МКЧХ готовий виключити з організації все білоруське відділення.

1-2) Тил

⭐ Центральна виборча комісія не планує призначати проміжні вибори до Верховної Ради після смерті депутата Іванчука, якого було обрано на мажоритарному окрузі в Івано-Франківській обл. ЦВК назвала причиною відмови п'ятий рік каденції Верховної Ради та заборону на вибори під час воєнного стану.

⭐ Міністерство енергетики повідомило про виведення з ремонту та під'єднання до мережі ще одного енергоблоку ТЕС потужністю 200 МВт. Пресслужба міністерства повідомила, що потужності генерації цілком достатньо для задоволення потреб усіх споживачів, тому минулої доби застосовувалися обмеження на постачання в енергосистему "зеленої" електроенергії загальною потужністю 661 МВт.

⭐ Енергоатом перевірив роботу газотурбінної мобільної енергоустановки потужністю 28 МВт виробництва General Electric, яку отримав як допомогу від Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

⭐ Укргідроенерго підписало меморандум про співпрацю з турецькою компанією ÖZALTIN Holding про співпрацю з відновлення Каховської ГЕС та будівництва Канівської ГАЕС.

⭐ Укрзалізниця спільно з польською компанією SKPL запустила новий поїзд до Варшави зі Львова з пересадкою в Рава-Руській, а також відкрила залізничний пункт пропуску на кордоні, який було не працював майже 18 років.

⭐ Міністр цифрової трансформації Федоров повідомив, що електронний реєстр військовозобов'язаних осіб "Оберіг" уже запущено та наповнено на понад 90 %. Він стверджує, що реєстр "є досить добре захищеним і не має натяків на вразливість".

⭐ Держслужба спецзв'язку та захисту інформації оголосила "місячник кібербезпеки", протягом якого чиновники влаштують просвітницькі кампанії з поясненням необхідності дотримання вимог безпеки в Інтернеті.

⭐ Вища рада правосуддя погодила перерозподіл бюджетних видатків для закупівлі 511 генераторів для приміщень судів на випадок знеструмлення через російські повітряні атаки.

⭐ МВС повідомило про відновлення можливості оплати через онлайн-сервіси штрафів за порушення правил дорожнього руху, які було зафіксовано комплексами автоматичної фіксації. Чиновники повідомили про надання 50 % знижки в разі сплати штрафу впродовж 10 діб із моменту порушення.

Держбюро розслідувань оголосило про завершення розслідування організації розгону масових маніфестацій та розстрілів учасників Майдану 18–20 лютого 2014 р. Справу вже передано до суду. Звинувачення пред'явлено колишнім президенту Янукович і чиновникам його режиму – міністру внутрішніх справ Захарченку, його заступнику Ратушняку, голові СБУ Якименку, керівнику Антитерористичного центру при СБУ Тоцькому, міністру оборони Лебедєву, командувачу Внутрішніх військ Шуляку та іншим чиновникам і керівникам МВС та спецпідрозділу "Беркут". Усі вони втекли з України, тож розслідування відбувалося за спецпроцедурою, їх заочно заарештовано. Низка обвинувачених перебувають на території окупованого Криму та в Севастополі. Слідство встановило, що Лебедєв та Шуляк мали російське громадянство та отримували всі види забезпечення Збройних сил РФ.

Президент Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) Рено-Бассо повідомила, що банк працює над планом збільшення капіталу, щоб мати можливість щорічно інвестувати в Україну приблизно €1,5 млрд. Вона вважає, що війна поступово усуває залежність країни від важкої індустрії та вбачає перспективу розвитку військової промисловості та агросектору. За оцінкою Світового банку, для відновлення України може знадобитися €411 млрд, що у 2.6 рази більше за ВВП країни 2022 р.

МВФ відновив роботу свого постійного представництва в Києві. Фонд планує затвердити другий перегляд програми розширеного фінансування для України (EFF) у першій половині грудня. Заступник директора Європейського департаменту МВФ Рамакрішнан стверджує, що Україна загалом добре виконує попередні вимоги, зокрема, короткотермінові "маяки" – уже запущено процес ухвалення бюджету, а уряд ухвалив низку постанов. Глава місії Грей очікує, що Україна реструктуризує борг за єврооблігаціями до закінчення терміну попередньої реструктуризації – тобто. до серпня 2024 р. З його слів, уряд має забезпечити надійність українських боргових зобов'язань, а також не мати надмірних боргів після закінчення війни, що перешкоджатимуть відновленню економіки. Грей також наполягає на ухваленні Верховною Радою закону про довічний моніторинг політично значущих осіб (PEP) та на поновленні податкових перевірок. Він назвав "добрим початком" законопроєкт про посилення незалежності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, але заявив, що документ потребує суттєвого доопрацювання. З його слів, місія веде переговори з урядом щодо концептуальних зауважень за програмою "дешевих кредитів 5–7–9 %", про боротьбу з корупцією та про реформу державного управління. Заступник голови місії Епштейн вважає, що економіка України добре адаптується до умов війни – цього року ВВП має всі шанси зрости на 3 %.

⭐ Нацбанк у вересні переказав зі спецрахунка на потреби сил оборони 0,64 млрд грн. Станом на 1 жовтня на спецрахунку залишається приблизно 1,1 млрд грн. На відкритий у день вторгнення російських військ рахунок надійшло майже 31 млрд грн в еквіваленті, з них з-за кордону – 12,5 млрд грн.

⭐ Заступник голови НБУ Ніколайчук констатував сплеск попиту на валюту в перший день переходу на регульований гнучкий курс. За його оцінкою, валютний ринок адаптується до нових умов вже за 1–2 тижнів. Глава Нацбанку Пишний повідомив, що попит на валюту на міжбанківській біржі в другий день після запровадження регульованого курсу впав на понад у 2 рази. За інформацією журналістів, регулятор продав 3 жовтня $520 млн, а 4 жовтня – лише $244 млн.

2. Україна та світ

⭐ Уряд Німеччини планує передати Україні ще 1 систему ППО IRIS-T й "понад 12" зенітних танків Gepard для захисту торговельних суден, які прямують "тимчасовим коридором". Танки буде надано наприкінці року, а систему IRIS-T – одразу після виготовлення.

Видання Bild стверджує, що уряд Німеччини найближчим часом таки не передасть Україні далекобійні крилаті ракети Taurus й натомість запропонує додаткові ракети для комплексів ППО Patriot. Однією з причин відмови урядовці називають можливість завдання ударів по мосту через Керченську протоку, а також непогодження на постачання влади США.

Концерн Rheinmetall передає Україні нову партію автоматизованих розвідувальних систем SurveilSpire для боротьби з дронами.

⭐ Міністр стратегічних галузей промисловості Камишин повідомив, що Україна разом із компанією зі США вже незабаром розгорне виробництво системи протиповітряної оборони на території України. Міністр також анонсував початок спільного виробництва гаубиць із британською компанією BAE Systems.

⭐ Канадські інструктори на полігонах у Великій Британії влаштували вишкіл українських бійців методам ведення бойових дій в умовах міста.

⭐ Прем'єр-міністр Литви Шимоніте оголосила, що уряд планує виділити €340 млн у бюджеті наступного року (0,4 % ВВП) на допомогу Україні – як на фінансування соціальних виплат, так і на інші цілі.

⭐ Президент Словаччини Чапутова виступила проти надання сформованого попереднім урядом пакета воєнної допомоги Україні через

перемогу на виборах проросійської партії SMER-SD колишнього прем'єр-міністра Фіцо.

⭐ Президент Зеленський заявив, що для успішного наступу та захисту цивільного населення українським військам не вистачає боєприпасів та засобів ППО. Голова військового комітету НАТО адмірал Бауер попередив, що на складах західних армій спливають запаси боєприпасів, які вони могли б передати Україні. Міністр збройних сил Великої Британії Хіпі наполягає на збільшенні виробництва боєприпасів західними країнами. Британський прем'єр-міністр Сунак закликав союзників і далі надавати воєнну підтримку Україні, "щоби вона могла "завершити справу".

⭐ Армія США передала Україні 1,1 млн патронів іранського виробництва калібру 7,62 мм, які було конфісковано на судні MARAWAN I, що перевозило їх повстанцям до Ємену, порушуючи ембарго Ради Безпеки ООН.

⭐ Президент США Байден висловив стурбованість звільненням спікера Палати представників Конгресу Маккарті. Водночас він стверджує, що в Конгресі наявна двопартійна підтримка допомоги Україні, надання якої, на його думку, піде на користь американцям. Байден повідомив, що вже незабаром оголосить про надання ще одного пакета допомоги Україні. У відповідь на питання щодо ракет ATACMS він заявив, що адміністрація США виконала все, про що просив президент Зеленський. Байден також анонсував "велике звернення" до громадян країни щодо необхідності підтримки України.

Видання The Wall Street Journal наголошує, що в Україні можуть початися проблеми із виплатою зарплати працівникам бюджетних організацій та підприємств у разі неприйняття Конгресом закону про додаткову фінансову допомогу. На думку чиновників українського Мінфіну, у разі затримки допомоги уряду доведеться брати додаткові кредити для фінансування зарплат та соцвиплат.

⭐ У столиці Бельгії Брюсселі відбулося засідання Ради Україна–НАТО, Українська делегація презентувала оновлений план реформ, пріоритетні проєкти та прозвітувала про виконання Річної національної програми – інструменту контролю за процесом адаптації країни до стандартів Північноатлантичного Альянсу.

⭐ На думку міністра закордонних справ Австрії Шалленберга, мир в Україні може бути досягнуто лише завдяки переговорам із РФ, а не на полі бою. Президент Зеленський заявив, що Росію не цікавить дипломатичний спосіб припинення війни, оскільки президент Путін заблокує будь-яку угоду. Зеленський також вважає, що Росія посилить ядерний шантаж Заходу, оскільки не може досягти перемоги на полі бою.

Міністр закордонних справ Кулеба після розмови зі шведським міністром Більстрьомом оголосив про готовність шведського уряду розпочати переговори з Україною щодо "гарантій безпеки" на підставі декларації країн "Великої сімки", яку було підписано на саміті НАТО у Вільнюсі.

Держсекретар Португалії у європейських справах Антунеш заявив, що процес розширення ЄС не може мати фіксованих термінів, але потребує реформи інституцій для адаптації до нових членів. Він підкреслив, що розширення має ґрунтуватися на заслугах кандидатів та виконанні ними критеріїв членства. З іншого боку, з його слів, розширення є інвестицією в мир, безпеку та стабільність Європи.

Колишній голова Єврокомісії Юнкер вважає, що Україна поки не відповідає критеріям членства в Євросоюзі через корупцію. З іншого боку, на його думку, не можна позбавляти країну перспектив вступу, але на цьому шляху вона мусить провести масштабні внутрішні реформи.

Видання The Financial Times оцінило у €186 млрд суму, на яку могла б розраховувати Україна впродовж 7 років після вступу до ЄС. Прийняття до ЄС нових країн матиме наслідком необхідність збільшення внесків чинних членів, а Україна може стати найбільшим отримувачем допомоги агросектору, випередивши Францію.

Держсекретар США Блінкен заявив, що адміністрація президента Байдена разом із європейськими партнерами розглядає можливість використання для відновлення України заморожених на Заході російських активів загальною вартістю приблизно $300 млрд. Він наголосив, що оскільки ці активи здебільшого розміщено в Європі, європейські країни мають бути переконані у юридичній чистоті. рішення. На його думку, подібний захід вкрай важливий для запобігання майбутнім конфліктам. Він наголосив, що конфіскація активів стане сигналом країнам, які мають намір розпочати агресію, що це не зійде їм із рук.

За оцінкою Київської школи економіки, загальна сума збитків України станом на 1 вересня 2023 р перевищила $151 млрд, з яких майже $56 млрд – руйнування житлових будинків, понад $36 млрд – пошкодження та руйнування інфраструктурних об'єктів.

Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто зажадав від української влади гарантій невнесення групи OTP Bank до списку міжнародних спонсорів війни, а також російського дочірнього банку та його менеджерів. Після цього, з його слів, угорський уряд міг би розглянути кроки щодо розблокування європейської допомоги Україні. Низка експертів назвали ці заяви угорського міністра "шантажем", аналогічним шантажу Росії. Київський інститут економіки повідомив, що станом на 1 вересня лише 284 іноземні компанії

повністю припинили бізнес у Росії, тоді як приблизно 2 тис. працюють і далі, зокрема, дочірній OTP Bank.

⭐ Речник уряду Польщі Мюллер повідомив, що з наступного року країна почне скорочувати допомогу українським біженцям.

⭐ Кількість загиблих громадян України під час аварії автобуса у Венеції сягнула 9, ще 5 осіб – перебувають у лікарні.

⭐ Президент Азербайджану Алієв відмовився від зустрічі в Іспанії з вірменським прем'єр-міністром Пашиняном для обговорення мирної угоди із через тиск Німеччини та Франції, які виступили категорично проти участі в переговорах турецького президента Ердогана. Ердоган відмовився від приїзду, пославшись на хворобу. Пашинян заявив, що прибуде до Іспанії на саміт Європейської політичної спільноти попри те, що в заході не братимуть участь Алієв та Ердоган. Він висловив сподівання на якнайшвидше підписання мирної угоди.

За інформацією видання Politico, незадовго до того, як Азербайджан розпочав "антитерористичну операцію" зі звільнення Нагірного Карабаху, відбулася зустріч представників ЄС, Росії та США. Її метою було натиснути на Азербайджан для розблокування постачань гуманітарних вантажів із Вірменії Лачинським коридором на територію невизнаної "республіки".

⭐ Країни ЄС домовилися про реформування міграційної політики у відповідь на різкий сплеск нелегальної міграції. Угода дає змогу країнам, Італії насамперед, прискорити процедури надання притулку та звертатися за допомогою до інших членів ЄС, зокрема, за фінансовою підтримкою та переселенням мігрантів. Чиновники ЄС сподіваються, що нова міграційна система почне діяти ще до виборів до Європарламенту у 2024 р, попри розбіжності між країнами на переговорах. Польща та Угорщина проголосували проти. 4 жовтня Словаччина запроваджує прикордонний контроль на кордоні з Угорщиною терміном 10 діб для запобігання проникненню до країни незаконних мігрантів.

⭐ Єврокомісія розпочала офіційне розслідування субсидування імпорту акумуляторних електромобілів (BEV) з Китаю, які, на переконання єврочиновників, є загрозою для автомобільної промисловості ЄС.

⭐ Уряд Чехії затвердив нову Оборонну стратегію країни, де Росію названо найсерйознішою довготривалою загрозою безпеці. Окрім РФ, загрозою визнано й Китай. Водночас основною метою стратегії є стримування агресора від нападу.

⭐ Парламент Грузії схвалив у першому читанні законопроєкт про посилення вимог до проведення акцій протесту. Депутати від владної партії "Грузинська мрія" мають намір ухвалити його вже за кілька днів "для запобігання спробам дестабілізації політичної ситуації в країні". У Конституційному суді країни розпочалися слухання про імпічмент президента Зурабішвілі. У парламенті немає більшості для її усунення, проте опозиція не відкидає, що владна партія може підкупити низку депутатів, щоби протягнути це рішення.

⭐ Після рішення Конституційного суду про допуск до виборів проросійської партії "Шор", парламент Молдови затвердив поправки до виборчого кодексу про заборону участі у виборчому процесі партій та кандидатів, яких було відсторонено від виборів через непрозоре фінансування. Також під заборону потрапляють політики чи партії, чиї дії спричинили запровадження міжнародних санкцій. Йдеться і про партії, які визнано неконституційними за скоєння злочинів.

⭐ Моніторинговий комітет міністрів країн ОПЕК+ підтвердив підтримку рішенням, що було ухвалено раніше. Міністри обговорили дані про видобуток нафти в липні та серпні 2023 р та відзначили загальну готовність країн ОПЕК+ дотримуватися рішень про скорочення видобутку нафти та механізми компенсації. Ціни на нафту сортів WTI та Brent знизилися до $90/барель після публікації про зростання запасів нафтопродуктів у США.

⭐ Міжнародна федерація футболу (FIFA) допустила юніорські збірні Росії U17 до змагань під своєю егідою. Жіночі та чоловічі команди з РФ мають брати участь у змаганнях без прапора, гімну й не на території Росії.

3. Київ

⭐ На сайті столичної адміністрації набрала достатню кількість голосів для розгляду Київрадою петиція про перейменування Повітрофлотського проспекту на проспект Повітряних сил.

4. Тренди

⭐ Президент Зеленський в інтерв'ю телеканалу Sky TG24 заявив, що вибори в країні можуть відбутися за умови, що Верховна Рада внесе зміни до законодавства, а також буде забезпечено безпеку виборців та осіб, які беруть участь у процесі – членів комісії та спостерігачів. Зеленський не згадав, що в умовах воєнного стану претенденти не матимуть доступу до телебачення, оскільки влада контролює майже всі телеканали, а також формує суспільну думку за допомогою лояльних ЗМІ та блогерів.

⭐ Секретар РНБО Данилов стверджує, що українська влада не має наміру застосовувати радикальні методи до мешканців захоплених Росією територій після деокупації. З його слів, "документи", які видано російською владою, не матимуть значення, російські паспорти тощо, оскільки головною метою людей є збереження життя.

⭐ СБУ України відкрило 68 кримінальних проваджень щодо представників УПЦ [Московського патріархату] що скоїли злочинами, держзраду тощо. 26 священникам УПЦ МП пред'явлено звинувачення, 19 – засуджено, а 2 – обміняно на полонених українських військовослужбовців. За інформацією українських ЗМІ, у Верховній Раді немає достатньої кількості голосів за заборону діяльності УПЦ МП в Україні, про що свідчить гальмування відповідного законопроєкту. Його було внесено ще в листопаді 2022 р, але досі не винесено на голосування, попри рекомендацію профільного комітету. У березні на сайті Кабміну набрала 25 тис. голосів петиція про відмову в забороні УПЦ МП.

⭐ В Україні 2 жовтня набули чинності нові вимоги до реклами, згідно з "євроінтеграційним" законом, який ухвалила Верховна Рада. Зміни стосуються рекламного контенту в мережі Інтернет, на телебаченні, чат-ботах, email-розсилках та публікаціях блогерів у соціальних мережах. Вони включають визначення поняття реклами, правила продакт-плейсменту, критерії реклами в соціальних мережах, регулювання реклами через електронні засоби зв'язку (e-mail, чат-боти, Messenger, Viber, Telegram), а також збільшення рекламних квот на ТБ. Спам, у SMS-повідомленнях тощо, заборонено, уся реклама має бути маркована.

4. Корупція

⭐ Вищий антикорупційний суд заарештував мера Сум Лисенка за звинуваченням в отриманні хабаря з можливістю внесення застави в розмірі 3 млн грн. Також під варту з можливістю внесення застави 1,47 млн грн взято його спільника – директора департаменту інфраструктури міста.

⭐ НАБУ та Спеціалізована антикорупційна прокуратура вже завершили розслідування справи про отримання хабаря в розмірі $2,7 млн колишнім головою Верховного Суду Князєвим. Його було затримано на місці злочину 15 травня під час отриманні коштів від адвоката за винесення рішення на користь компаній олігарха Жеваго.

⭐ Кабмін призначив довічні стипендії працівникам вищої освіти. Одним з них є батько президента Зеленського. Експерти та громадські діячі вважають цей крок конфліктом інтересів. У 2020 р батька Зеленського було внесено до

списку "видатних працівників вищої освіти" з правом здобуття такої стипендії, проте після широкого розголосу Кабмін зняв список із розгляду.

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції (НАЗК) виявило в заступника начальника Полтавського обласного територіального центру комплектації та соцзахисту ознаки отримання необґрунтованих активів на суму понад 1,8 млн грн. У травні 2023 р він купив автівку Toyota RAV–4 вартістю 1,5 млн грн, а також оформив на матір купівлю квартири в центрі Полтави вартістю 2 млн грн.

⭐ **Після відмови СБУ розслідувати факти незаконного отримання коштів розташованими на окупованій території підприємствами брата заступника голови Офісу президента Шурми, перевірку наявності конфлікту інтересів розпочало НАЗК.** Нацкомісія з регулювання в галузі енергетики та комунальних послуг оголосила про проведення позапланової перевірки "Укренерго" за фактами надання недостовірних даних комерційного обліку електроенергії, яку вироблено компаніями "зеленої" генерації на тимчасово окупованих територіях Запоріжжя та Херсонщини.

***

№ 2.134

2023-10-06

***

№ 2.135

Дайджест подій в Україні та навколо України від 05 жовтня 2023

Головне

📌 Після прослуховування висєра хуйла (чи його двійника) я остаточно впевнився в тому, що метою війни наразі є знищення українців, а не тільки завоювання території. Саме геноцид. Без будь-яких "але". Проте оони та всі інші підхуйловники цього "не бачать".

📌 "Навіщо нам такий світ в якому немає раісі?" © в цьому висловлюванні хуйла - геть усе. нагадаю, що це було сказано дуже давно. Але цього "ніхто не помітив". Тепер воно шантажує весь світ.

📌 База в Очамчирі на заміну до Севастополя? чому б ні, бо в Новоросійську, Феодосії і Керчі вже нема місця. Бухту у гирлі річки Джукмурі було збудовано штучно саме для базування Чорноморського флоту, а у 2009 році знову передано раісі. З тих пів її було законсервовано. Там є місце для десь 12 посудин, тож, вони там будуть переховуватися.

📌 У відповідь на пряме запитання про американську допомогу Зеленський «скоїв пику цеглиною» і як зазвичай вдався до хуцпи. Що аж ніяк не сприяє розв'язанню проблеми

📌 Судячи з висловлювань єврочиновників, транзит зерна до Клайпеди без жодних але був локшиною на вухах. Хоча литовці і не проти. Але доплачувати за транзит туди ніхто не буде.

📌 **Призначення на ключову посаду у міноборони власного фаворита** - як це знайомо... Але подивимося, як чергова шістка єрмакаки буде розрулювати ситуацію.

📌 "Це не я, це граната" - хуйло про вбивство виблядка пригожина. Це багато хто почув, вороги хуйла насамперед

📌 На фронті розпочалася осінньо-зимова кампанія. Вона буде лютішою за зимню. Бо на кону стоїть геть усе. І саме зараз "друг" Шольц не дає далекобійні ракети "Торус". До речі, він пробовтався – це зроблено за згодою саме Байдена і ко.

📌 Нарешті через півтора роки великої війни у стада депутатів з'явився час хоча б частково врегулювати суперпроблему – списання матресурсів у підрозділах, що знищено або пошкоджено ворогом. Але це не стосується зброї.

Теми доби

🔥 Унаслідок ракетного удару по с.Гроза на Харківщині загинули десятки людей.

🔥 Кабмін призначив ще трьох заступників міністра оборони.

🔥 Росія має намір побудувати базу Чорноморського флоту в невизнаній Абхазії.

🔥 Путін мріє про "новий світоустрій" на чолі з Росією.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ У ранковому зведенні 6 жовтня Генштаб повідомив про 37 бойових зіткнень, що сталися за добу. З повідомлень із лінії фронту, російська авіація та артилерія посилили удари по позиціях українських військ у напрямку на Куп'янськ, Борову та Лиман. На цій ділянці ЗСУ відбили 4 атаки у с. Макіївка.

На Донеччині оперативна ситуація змінюється дуже динамічно. Зустрічні бої точаться на південь від Бахмута – в Андріївці, Курдюмівці та в напрямку на Костянтинівку.

Підрозділи ЗСУ утримують Авдіївку та контратакують на її околицях, попри посилення атак російських військ.

Також не мали успіху 14 атак на українські позиції в Новомихайлівці та Мар'їнці на захід від Донецька.

На околицях Великої Новосілки російські війська атакували великими силами, проте їм вдалося просунутися на кількох ділянках менш ніж на 300 м, після чого атаки захлинулися.

Подібна ситуація – і на околицях с. Роботиного на Запоріжжі, де український "клин" в основну лінію оборони намагалися ліквідувати елітні батальйони десантників. Ціною важких втрат їм вдалося трохи посунути українські підрозділи, проте цей успіх можна розглядати лише як тактичний, без істотних змін бойової ситуації.

⭐ Російська армія завдала удару по кафе-магазину в селі Гроза Куп'янського району Харківщини, де відбувалися поминки за загиблим військовослужбовцем. Унаслідок удару загинули 52 людини, у діти тощо, поранено – 6. 3 особи вважаються зниклими безвісти. За попередньою оцінкою слідчих, удар було завдано балістичною ракетою "Іскандер-М". На півночі Луганщини розміщено 448 окрема ракетна бригада армії РФ, яка має

на озброєнні до 8 пускових установок ОТРК "Іскандер". Міністр внутрішніх справ Клименко вважає, що навести ракету допоміг місцевий мешканець. Обладміністрація оголосила 3-денну жалобу та повідомила, що цей удар став наймасовішим за кількістю загиблих в області з моменту вторгнення.

Дії Росії засудили та назвали його воєнним злочином представники ООН, адміністрація президента США Байдена, генеральний секретар Ради Європи Пейчинович-Буріч, президент Молдови Санду, міністри закордонних справ понад 10 країн, зокрема, Німеччини та Ірландії. Єврокомісар із закордонних справ Боррель заявив, що всіх виконавців та співучасників терору проти мирного українського населення буде притягнуто до відповідальності. Міністр закордонних справ Польщі Рау заявив, що Росію треба якнайшвидше зупинити та притягнути до відповідальності за варварські дії щодо цивільних осіб.

Вранці 6 жовтня в житлових масивах Харкова вибухнули кілька ракет, попередньо – ОТРК "Іскандер". Загинула дитина, поранено та травмовано 26 людей.

На Донеччині внаслідок обстрілів поранено 2 людей. На Херсонщині за добу загинуло 2 мирних мешканців, поранено – 4.

На Київщині на протитанковій міні підірвалася машина ремонтної бригади енергетиків, важко поранено співробітника.

⭐ Росія завдала ще одного удару дронами-камікадзе типу Shahed по портовій інфраструктурі на Дунаї та центральних областях України. Унаслідок атаки пошкоджено зерносховище в порту, згоріли 9 вантажівок. Припинено роботу поромної переправи через Дунай. Командування Повітряних сил повідомило про знищення 25 із 33 БПЛА, які було запущено з окупованого Криму.

На території невизнаної "Придністровської Молдавської республіки" за 30 км від кордону з Україною місцеві жителі знайшли уламки ще однієї ракети комплексу ППО С-300.

⭐ Речник ВМС Плетенчук повідомив, що окупанти поглиблюють порт Маріуполя для вивезення зерна та іншої продукції, що належить Україні.

⭐ "Губернатор Севастополя" повідомив про атаку військової бази українськими морськими дронами.

Губернатор Білгородської обл. стверджує, що підрозділи ППО нібито збили 6 українських БПЛА. Дронами атаковано електропідстанції в Курській обл., знеструмлено військові об'єкти.

⭐ "Лідер Абхазії" Бжанія оголосив, що Росія планує збудувати базу Чорноморського флоту в Очамширському районі. МЗС Грузії висловило стурбованість заявами Росії про розміщення військової бази та включення регіону в ініційовані Росією інтеграційні процеси.

⭐ Міністр оборони РФ Шойгу оголосив про завершення формування 9 резервних полків для війни проти України.

⭐ Російський президент Путін стверджує, що слідчі нібито виявили уламки гранат у тілах Пригожина та інших загиблих в авіакатастрофі керівників ПВК "Вагнера", а зовнішнього впливу на літак [ураження його ракетою ППО] не було.

⭐ Агентство Євросоюзу зі співробітництва правоохоронних органів (Європол) офіційно приєдналося до спільної слідчої групи (JIT) з розслідування воєнних злочинів Росії, які вона скоїла в Україні.

⭐ Заступник міністра внутрішніх справ Тимченко повідомив, що в країні визнано зниклими безвісти 11 тис. цивільних осіб та 15 тис. військовослужбовців. Їх внесено до Реєстру, їхнім розшуком обіймається Координаційний штаб на чолі з Головним управлінням розвідки.

2. Тил

⭐ Верховна Рада ухвалила закон про спрощення процедури списання військового майна. Командири військових підрозділів зможуть списувати майно (крім зброї) вартістю до 100 тис. неоподатковуваних мінімумів за поданням комісії.

Парламентський комітет із питань бюджету підтримав у другому читанні законопроєкт про передавання податку на доходи фізосіб – військовослужбовців із місцевих бюджетів до державного з великою кількістю змін. Головна з них стосується доведення доходів місцевих бюджетів від ПДФО до рівня 2021 р завдяки дотаціям.

Депутати ухвалили закон про розширення способів виплат компенсації за житло, яке було пошкоджено внаслідок бойових дій. Документ вносить зміни до програми "єВідновлення" для підтримки ремонту житла в разі його ремонту громадянами власним коштом. Міністр інфраструктури Кубраков оголосив, що з моменту запуску програми на ремонт пошкодженого житла вже перераховано 1,5 млрд грн за заявками, які громадяни подали через портал та додаток "Дія", а в жовтні розпочнеться видавання сертифікатів за повністю зруйноване житло. Міністерство повідомило, що з 1 січня 2024 р

розпочнеться виплата компенсацій за ремонти пошкодженого житла, які громадяни зробили власним коштом.

⭐ Кабмін призначив на вакантні посади нових заступників міністра оборони – аж за місяць після звільнення попередників. На одну з ключових посад – заступником із закупівель – призначено колишнього заступника міністра Умерова, у той час, коли він очолював Фонд держмайна.

⭐ Пресслужба Міненерго повідомила про отримання компанією "Укренерго" двох потужних трансформаторів від Програми розвитку ООН, які куплено коштом уряду Японії. Вони можуть забезпечити електроенергією 0,5 млн споживачів. Саме трансформаторні підстанції були основною ціллю російських ударів минулої зими. Виготовлення нових трансформаторів є складним процесом, який потребує багато часу.

⭐ Уряд Німеччини передав Україні спецтехніку для відновлення інфраструктури – потужний екскаватор, катки, механізми та устаткування для знесення зруйнованих будівель.

⭐ Фонд держмайна планує виставити на продаж за програмою "великої приватизації" державний пакет санкцій торговельно-розважального центру в центрі Києва Ocean Plaza, який було конфісковано в родини близьких до російського президента Путіна олігархів Ротенбергів.

⭐ Апеляційний суд у Сербії підтвердив рішення суду першої інстанції про відмову в екстрадиції до України колишнього начальника управління внутрішньої безпеки СБУ Наумова. Наумова засуджений на 1 рік за звинуваченням у відмиванні грошей. За інформацією журналістів, він був фігурантом численних розслідувань, а завдяки посаді в СБУ – "дахував" митницю та забезпечував наповнення чорної партійної каси президентської партії "Слуга народу". Наумова було призначено першим заступником Глави СБУ з протекції російського агента – колишнього начальника управління в Криму Кулініча.

⭐ НБУ відкликав ліцензію та ліквідував київський "Український будівельно-інвестиційний банк" (Укрбудінвестбанк). Регулятор 7 вересня визнав його неплатоспроможним через відмову вжити заходів для покращення фінансового стану та через невиконання вимог про усунення порушень законодавства. Станом на 1 липня банк обіймав 45 місце із 65 банків за розміром активів (2,47 млрд грн).

⭐ 5 жовтня за результатами торгів на міжбанківській біржі НБУ знизив курс гривні до долара ще на 2 коп. – до 36,62 ₴/$. За інформацією агентства "Інтерфакс-Україна", обсяг продажу валюти в третій день "регульованого

гнучкого курсу" впав ще в 1,5 раза – до $159 млн. На готівковому ринку гривня після невеликого здешевлення за 3 дні повернулася до попередніх котирувань.

3. Україна та світ

⭐ Російський президент Путін виступив на дискусійному форумі "Валдай". Однією з головних його заяв було те, що Росія нібито не має жодного інтересу до завоювання додаткових територій. Він стверджував, що війна в Україні не є територіальним конфліктом – "йдеться про принципи, на яких базуватиметься новий світовий устрій". З його слів, Росія не розпочинала війну проти України, а "росіяни просто підтримали жителів Криму та Севастополя", яких Україна залякувала "нацистськими етнічними чистками". Путін очікує, що Захід "втомиться" від війни в Україні, "проявить хоч якісь паростки здорового глузду" і припинить її підтримку. Агентство Reuters повідомило, що згідно з опитуванням служби Ipsos, рівень підтримки американськими виборцями необхідності надання воєнної допомоги Україні суттєво знизився, що безпосередньо впливає на голосування в нижній палаті Конгресу. Це повідомлення стало ще одним тривожним дзвінком для української влади.

Путін також заявив, що жодна людина у світі в здоровому глузді не застосує ядерну зброю проти Росії, тому що потенційні вороги знають про її ядерний арсенал, "проте, якщо хтось наважиться, то відповідь на ядерний напад буде неприйнятною для агресора". Він оголосив, що роботу над міжконтинентальною стратегічною ракетою "Сармат" з 10 боєголовками, що розділяються, майже завершено, також пройшла успішні випробування стратегічна крилата ракета "Буревісник" із ядерним двигуном.

Президент Зеленський на саміті лідерів Європейської політичної спільноти в Іспанії заявив, що, за даними української розвідки, російське керівництво розглядає кілька сценаріїв війни на найближчі роки. Один із них – "заморожування" конфлікту. У цьому варіанті, за твердженням Зеленського, Росія вже у 2028 р зможе відновити наступальний потенціал та напасти на інші країни ЄС, насамперед держави Балтії. Президент Литви Науседа вважає, що якщо Росія "зламає" Україну, то в неї насправді можуть з'явитися інші цілі, тож не можна допустити перемоги РФ у війні проти України.

⭐ На зустрічі із Зеленським голова в кулуарах саміту президент Європейської Ради Мішель заявив, що ЄС має лише єдиний план – підтримку України аж до її перемоги у війні. Вони обговорили потреби ЗСУ, імплементацію "формули миру", підготовку до "Глобального саміту миру", а також відкриття переговорів щодо вступу України до ЄС.

Зеленський у виступі на форумі назвав події в Конгресі США "політичним штормом" і закликав ЄС не ховати вітрила від вітру, а "боронити спільні цінності та простір свободи". Він також наполягає на посиленні санкцій проти РФ, зокрема, проти Газпрому та ядерної галузі, щоби позбавити її можливості "масштабувати агресію". З його слів, ухвалення 12 пакету санкцій ЄС проти РФ потребує величезних зусиль, але українське керівництво працює над цим. Зеленський підкреслив, що єдність та солідарність Європи мають залишатися непохитними

⭐ На полях саміту Зеленський уперше зустрівся з прем'єр-міністром Вірменії Пашиняном, обговорив із ним ситуацію з безпекою в південнокавказькому регіоні та двосторонню співпрацю.

⭐ Пресслужба уряду Іспанії повідомила про передавання Україні 6 пускових установок комплексу ППО ближнього радіуса враження "Hawk". Прем'єр-міністр країни Санчес також запропонував президенту Зеленському, крім засобів ППО, передати обладнання для розмінування та прийняти на вишкіл додаткову кількість українських військовослужбовців.

За підсумками переговорів із лідерами Великої Британії, Іспанії, Італії, Франції та Німеччини Зеленський оголосив про досягнення "чітких домовленостей", серед яких – надання артилерії, далекобійної зброї, а також засобів ППО, зокрема, ще один комплекс ППО Patriot від Німеччини.

Після російського ракетного удару по мирному населенню села Гроза колишній міністр оборони Великої Британії Уоллес закликав уряд Німеччини негайно розблокувати постачання далекобійних ракет Taurus. Канцлер Німеччини Шольц вкотре заявив, що його уряд досі не ухвалив рішення про постачання цих ракет, оскільки намагається "не допустити ескалації війни". Міністр оборони Умеров обговорив із німецьким міністром Пісторіусом ситуацію на лінії фронту, потреби України в засобах ППО, а також у системах залпового вогню та бронетехніки.

⭐ **Міністр оборони США Остін повідомив, що наступне засідання координаційної групи воєнної підтримки України у форматі "Рамштайн" відбудеться 10 жовтня в Брюсселі**.

⭐ Спікер Пентагону Райдер повідомив, що чиновники міністерства оборони США активно працюють із конгресменами та сенаторами для підготовки законів про подовження воєнної підтримки України. Він підтвердив, що Пентагон ще має $5,4 млрд для надання наступних пакетів допомоги.

За інформацією видання Politico, адміністрація Байдена розглядає можливість використання грантової програми Держдепартаменту для фінансування додаткової воєнної допомоги Україні.

У відповідь на питання про побоювання щодо припинення підтримки президент Зеленський відповів, що українці перестали хвилюватися вже в перші дні повномасштабного вторгнення, а наразі хвилюватися вже запізно. З його слів, під час візиту до США він почув від президента Байдена запевнення в повній підтримці України. у двопартійної підтримки в Конгресі тощо.

Єврокомісар із закордонних справ та політики безпеки Боррель вважає, що США мають переглянути своє рішення про відмову в наданні допомоги Україні, оскільки Євросоюз не спроможний компенсувати ці кошти.

Прем'єр-міністр Великої Британії Сунак після зустрічі із Зеленським оголосив про нові пакети фінансової допомоги Україні, зокрема, про виділення £34 млн для структур ООН та благодійних організацій, що надають притулок та теплий одяг, та £10 млн для домогосподарств, які постраждали від атак на енергетичну інфраструктуру, Велика Британія також надасть фінансові гарантії для виділення кредиту під низькі відсотки Світовим банком на суму $0,5 млрд – цього має бути достатньо для фінансування зимових виплат 3 млн домогосподарств.

⭐ Комітети Європарламенту з бюджету та зовнішніх справ підтримали пропозицію про багаторічний план підтримки України на суму €50 млрд. Євродепутати вважають головною умовою виділення цих коштів скерування заморожених російських активів на відновлення України, а також запобігання корупції та іншим зловживанням під час витрачання європейських коштів українськими чиновниками. Депутати також вимагають, щоби фінансування не змогли одержати компанії, які пов'язані з олігархами. Під час обговорення в комітетах до документа було внесено зміни задля забезпечення більшої прозорості – створення спеціального вебсайту для відстеження витрачання коштів та публікацію інформації про заходи, які Україна здійснюватиме для отримання допомоги.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, Туреччина погодилася провести в жовтні третю зустріч політичних радників глав держав для обговорення "формули миру". Попередні зустрічі відбулися в Данії та Саудівській Аравії. За їхніми підсумками не було підписано жодних документів.

⭐ Міністр агрополітики Сольський оголосив, що влада Польщі не проводитиме перевірки українського зерна та іншої сільгосппродукції на кордоні, якщо вона прямує транзитом до литовського порту Клайпеда.

Міністр продовольства та сільського господарства Німеччини Оздемір відвідав Україну та відкрив лабораторію передекспортного контролю зерна. Він запевнив, що уряд Німеччини разом із партнерами допомагатиме Україні протистояти ворогові та розвивати нові шляхи експорту.

Єврокомісар із питань довкілля Синкявічюс заявив, що ЄС не планує фінансувати транзит українського зерна до литовського порту Клайпеда. Він зазначив, що на це немає коштів, оскільки інвестиції вже вкладено в розвиток в експортної інфраструктури румунського порту Констанца. За словами директора Клайпедського порту, портова інфраструктура дає можливість щорічно здійснювати перевалку понад 10 млн т зерна, проте головною проблемою є його транспортування з України – з огляду на різні стандарти залізничної колії.

За останні кілька днів через порти "Великої Одеси" "тимчасовим коридором" пройшли понад 10 балкерів із різними вантажами. Прем'єр-міністр Великої Британії Сунак на зустрічі з президентом Зеленським наголосив на необхідності захисту цивільного судноплавства в Чорному морі.

⭐ Торговий представник України, заступник міністра економіки ***Качка*** оголосив, що Україна "поставила на паузу" скарги до Світової організації торгівлі (СОТ) проти Польщі, Словаччини та Угорщини. Чиновник стверджує, що сторони "зосередилися на пошуках практичного розв'язання проблеми" вже найближчим часом.

Міністр сільського господарства Польщі Телус не розуміє, що означає "тимчасове зупинення" скарги України до СОТ і вимагає її відкликати. За його твердженням, це стане передумовою покращення двосторонніх відносин між країнами.

⭐ МЗС України повідомило, що українські виробники здобули сертифікати на постачання агропродукції тваринного походження до Азербайджану та Північної Македонії. Заступник міністра агрополітики Висоцький повідомив, що у 2023 р експорт м'яса суттєво зріс та наблизився до показників довоєнного 2021 р. З його слів, за 9 місяців експортери відвантажили приблизно 350 тис. т м'яса, 90 % якого – це курятина.

⭐ Влада Молдови безоплатно транспортуватиме європейський газ до та з підземних сховищ в Україні, щоби забезпечити зимові потреби країни.

⭐ Нобелівський лауреат із фізики, етнічний угорець Крауш оголосив, що планує передати свою премію на благодійність та на допомогу українцям.

⭐ Європарламент ухвалив резолюцію із закликом до Єврокомісії розпочати переговори про вступ Молдови до ЄС, "що стане геостратегічною інвестицією в майбутнє всієї Європи". Євродепутати закликали владу Молдови не припиняти деолігархізацію та боротьбу з корупцією, здійснити реформи фінансової системи та держуправління, а також завершити перевірку суддів та захистити судову систему від зовнішнього впливу.

⭐ Міністерство молоді та спорту вимагає скасування рішень європейської та міжнародної футбольних федерацій – UEFA та FIFA про допуск команд російських спортсменів-юніорів на міжнародні змагання під "нейтральним прапором". Пресслужба наголосила, що внаслідок такого рішення російські діти переконаються в правильності політики своєї країни, яка вбиває та депортує тисячі українських дітей. Україна звернулася до всіх членів федерацій із закликом приєднатися до бойкоту будь-яких матчів із командами Росії.

⭐ СБУ оголосила про підозру найближчому соратнику російського президента Путіна – генеральному директору корпорації "Ростех" Чемезову – за фінансування дій для насильницького повалення конституційного ладу та зміни кордонів України. "Ростех" є монополістом виробництва майже всіх видів озброєнь та боєприпасів для російських військ, які ведуть війну в Україні.

⭐ Латвійська влада вручила повідомлення з вимогою покинути територію ЄС 3,2 тис. російських громадян, що відмовилися від набуття статусу постійного жителя Євросоюзу й не склали мовні іспити.

⭐ Курс рубля на Московській товарній біржі перетнув психологічний бар'єр в 100 руб./$ і 105 руб./€.

⭐ Російський президент Путін відмовився коментувати звинувачення французького президента Макрона в тому, що Росія зрадила вірменський народ, а також незграбно спробував перевести звинувачення на самого Макрона.

Європарламент закликав Єврокомісію та Раду ЄС запровадити санкції проти членів уряду Азербайджану, які несуть відповідальність за порушення режиму припинення вогню та прав людини в Нагірному Карабасі. Євродепутати також вважають, що ЄС не може й далі вести переговори про партнерство з Азербайджаном через порушення ним норм міжнародного права, попри те, що "спецоперація" мала метою деокупацію території країни.

За інформацією агентства The Associated Press, Ізраїль упродовж кількох років таємно постачав зброю Азербайджану перед початком "спецоперації".

⭐ Військо Польське розгорнуло в районі Варшави комплекс ППО Patriot.

⭐ Секретаріат із питань міграції Швейцарії розробив програму добровільного повернення українців на батьківщину з виплатою компенсації від 1 до 4 тис. швейцарських франків залежно від дати виїзду. Влада країни

планує скасувати для українців статус тимчасового захисту у 2024–2025 роках.

4. Київ

⭐ Мер столиці Кличко заявив, що місто готове до початку опалювального сезону. Він знову закликав уряд погасити заборгованість перед містом за різницю в тарифах у розмірі 6,8 млрд грн, що складає майже 20 % від цієї заборгованості у всій країні.

⭐ Нацполіція та прокуратура Києва влаштували обшуки в департаменті транспортної структури міської адміністрації та в "Київавтодорі" за підозрою в присвоєнні бюджетних коштів, які було виділено на реконструкцію Дегтярівського шляхопроводу на Шулявці.

5. Тренди

⭐ У Верховній Раді зібрано 226 підписів депутатів під зверненням до голови парламенту Стефанчука про внесення на розгляд законопроєктів про заборону в Україні Української православної церкви [Московського Патріархату]. Тиждень тому Стефанчук стверджував, що для ухвалення закону достатньої кількості голосів немає, а сам розгляд законопроєкту "порадує Росію", "є безглуздим юридично та політично безвідповідальним".

⭐ **Міністр економіки *Свириденко* оголосила, що уряд очікує зростання ВВП у 2024 р на рівні приблизно 4 %.** Світовий банк прогнозує, що ВВП України збільшиться на 3,5 % у 2023 р та на 4,0 % у 2024 р, що вище за попередні оцінки – завдяки відновленню електропостачання, рекордному врожаю та зовнішній допомозі. Водночас банк вказує на ризики безпеки та можливі обмеження на експорт сільгосппродукції.

⭐ Міністерство фінансів запланувало в законі про бюджет на 2024 р кардинальну реформу держслужби з різким скороченням чисельності держслужбовців, укрупненням міністерств та відомств та переглядом системи нарахування зарплат на основі "грейдів" з обмеженням виплат та прив'язкою їх до основної зарплати. Попередні спроби реформування провалилися – кількість чиновників та їхні зарплати лише зросли, разом із рівнем корупції.

⭐ Заступник міністра охорони здоров'я, головний санлікар ***Кузін*** спробував налякати громадян країни тим, що в Україні начебто розпочинається нова хвиля епідемії коронавірусу. Він нарік, що понад 12 млн громадян пропустили третє – "бустерне" щеплення. З його слів, **четверте, п'яте та наступні "сезонні" щеплення мають робити лише пацієнти "групи ризику" – особи віком від 60 років**, а також ті, що мають хронічні супутні

захворювання. Кузин повідомив, що в Україні досі зберігається 5 млн доз різних вакцин від COVID-19, а всі охочі можуть обрати для себе будь-яку з них і безплатно вакцинуватися.

⭐ ***Нацагентство з питань запобігання корупції*** планує внести до списку міжнародних спонсорів війни компанію ***Yandex*** зі штаб-квартирою в Нідерландах. Для виведення з-під санкцій власники розділили її на 2 відокремлені компанії, вдавши, що вони не пов'язані. Російський підрозділ є одним з основних постачальників інтернет та фінансових послуг у РФ, державних насамперед. Сайт Yandex та його сателіти заблоковані в Україні рішенням РНБО від 2017 р, проте проти самої компанії та її "дочок" санкції так і не було оголошено.

⭐ У центрі Києва двоє депутатів Верховної Ради – Куницький від партії "Слуга народу" та позафракційний депутат Дмитрук побили молодика та зламали йому ніс, водночас звинуватили його, що він їх начебто ображав, погрожував ножем та "намагався спровокувати". На телеграм-каналах з'явилося відео з відеокамери стеження, яке доводить, що депутати напали на чоловіка й били його. Нацполіція повідомила про проведення перевірки за фактом нападу.

6. Корупція

⭐ ***Нацагентство з питань запобігання корупції (НАЗК)*** називає неповним, непереконливим та невмотивованим рішення Печерського райсуду Києва, яким колишнього заступника керівника Офісу Президента України ***Тимошенка*** визнано невинним у скоєнні корупційних правопорушень. Водночас подати апеляцію НАЗК не зможе, оскільки рішення суду сформульовано в спосіб, що виключає його оскарження.

⭐ Видання "Економічна правда" влаштувало аналіз публічних закупівель і з'ясувало, що після гучного виступу президента Зеленського в липні, де він заявив, що "зараз точно не час для заміни бруківки", місцева та державна влада, як і раніше, активно "пиляють бюджети". Щобільше, із серпня їхні витрати на цілі, не пов'язані з обороною, навіть зросли, якщо порівнювати їх із тим, що було витрачено до виступу Зеленського.

***

№ 2.136

Израиль. Первый раунд за... Ираном

2023-10-07

Тишкевіч

Характер столкновений говорит о хорошем планировании операции со стороны ХАМАС. Точнее, со стороны их иранских инструкторов. Как бы там ни было, но есть факт в виде захвата базы одной из дивизий ЦАХАЛ (с фото трофейной техники), есть уличные бои в израильских городах.

Информационно Израиль пока проиграл.

Речь идёт не о "западном мире" - эти страны не являются целевой группой. Для арабских государств создана картина того, что "партизаны" могут громить израильскую армию. То есть имидж грозной и почти непобедимой арабами силы дал трещину. Учитывая подобранный повод для активизации - выломанные израильскими радикалами ворота мечети Аль Акса (на минуту - одна из трёх основных святыней Ислама) и "проведение обрядов" а так же прогулки туристов на Храмовой горе, активизация ХАМАС как некий акт "защиты веры". Даже сдержанные в первых оценках турки и саудиты вынуждены были в своих заявлениях отдельно останавливаться на недопустимости поругания исламских святынь.

Разведданные - Иран получил прекрасную подборку информации о протоколах реагирования сил безопасности Израиля и "слабых местах" таких алгоритмов.

Политические результаты (промежуточные).

Наметившийся диалог между Израилем и Саудовской Аравией а так же Израилем и ОАЭ будет, вероятно, поставлен на паузу. На фоне разморозки отношений этих стран с Ираном Тегеран получает свои бонусы. Наземная операция неизбежно приведёт к большому количеству жертв среди жителей Сектора Газа. Что естественным образом усилит антиизраильские настроения в арабском мире. Проще говоря, чем дольше будет длиться война, тем меньшие шансы на урегулирование давних споров Израиля с Аравийскими монархиями.

Кроме того, наземная операция в Секторе Газа, независимо от её результатов, усиливает радикальные настроения среди палестинцев. И тут уместно вспомнить кризис ФАТХ во главе с Махмудом Аббасом. Это Западный Берег и ослабление партнёров Тель-Авива мо мирному процессу неизбежно приведёт к заполнению вакуума более радикальными политическими силами.

Для самого Израиля по результатам войны (а события уже можно называть войной) можно предсказать существенные перестановки в правительстве и руководстве военного блока.

Может ли Израил "отыграть позиции"?

Да.

Но тут нужна показательно мощная и скоротечная операция.

Максимум - несколько дней.

И вновь возвращаемся к роли Ирана.

Завтрашнее утро покажет многое.

В частности,

> **1) — если бойцы ХАМАС вдруг "освоят" израильскую бронетехнику и начнут её применять против ЦАХАЛ, это будет практически прямым свидетельством того, что в рядах атакующих есть высокопрофессиональные иранские военспецы.**
>
> **2) — В случае затягивания конфликта, есть вероятность его масштабирования. В том числе перерастания в региональную войну.**

Кстати, массированная ракетная атака показала "пределы прочности" израильского «железного купола» - любую систему ПВО можно "перегрузить" количеством целей.

Из Сектора Газа атаки уже невозможны? Давайте не забывать про Западный Берег, где ситуация для Израиля намного сложнее. Это и площади территории и население и израильские поселения на арабской территории, которые надо защищать.

Какие последствия для Украины?

Пока что можно констатировать одно - тема российско-украинской войны, как минимум на неделю вылетела из повестки СМИ.

И вернуться даже на условную "вторую полосу" возможно будет в трёх случаях:

> 1) — откровенно шокирующее военное преступление РФ,
>
> 2) — события на фронте (масштабный успех любой из сторон) либо
>
> 3) — долгая и кропотливая работа украинских дипломатов и медийщиков.

Исчезновение из повестки не даёт мгновенного результата, но существенно **осложняет лоббирование вопросов усиления помощи Украине**.

***

№ 2.137

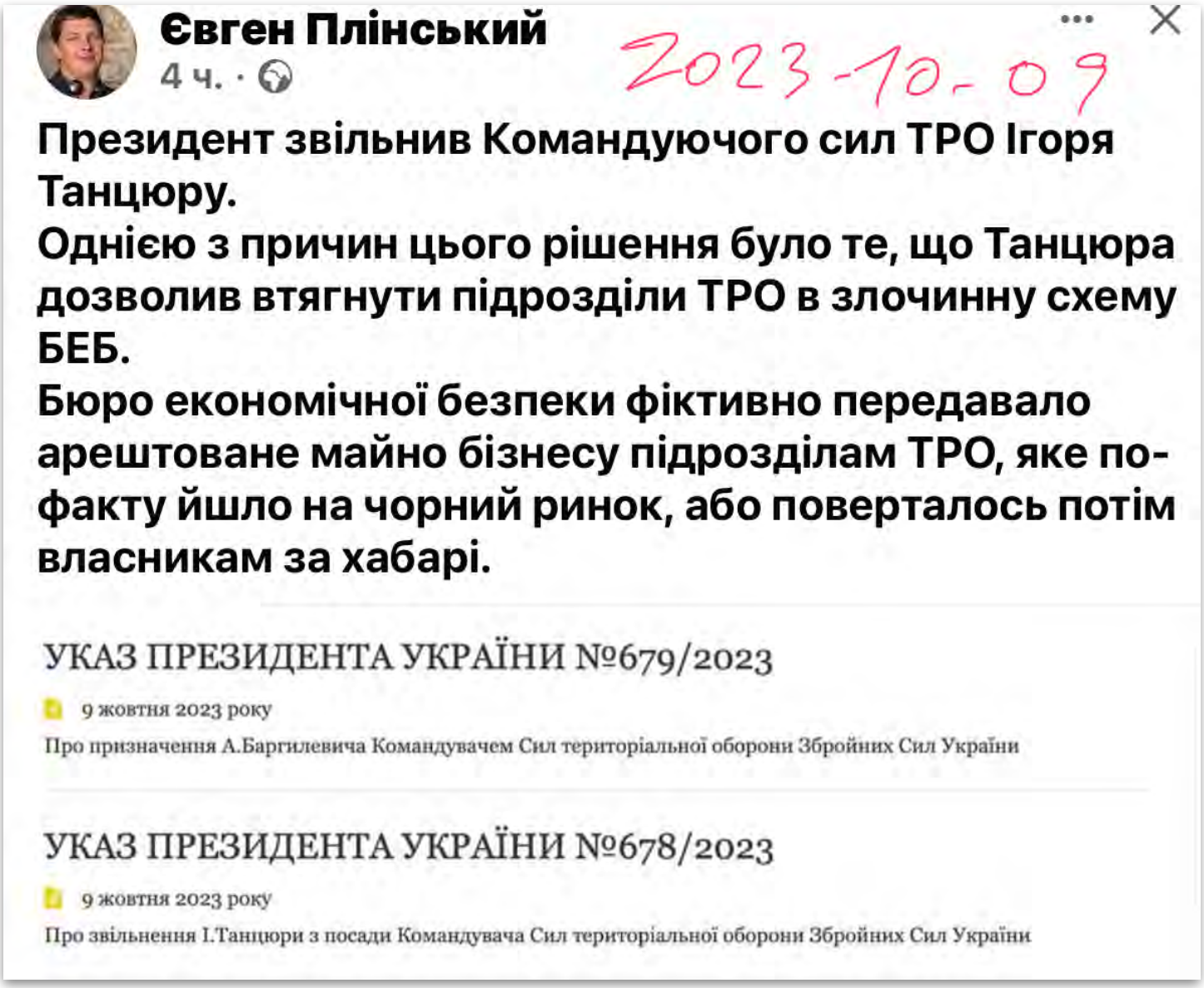

***

№ 2.138-1

Дайджест подій в Україні та навколо України від 08 жовтня 2023

Головне

📌 **Перше, що зробив Ізраїль - оголосив війну. Те, що не зробила *«зелена кодла»* 24 лютого.**

Якщо не брати до уваги, що вони планували підписувати капітуляцію - іншого пояснення я не маю.

Цю тезу підтверджує "зникнення" законопроєкту про оголошення стану війни з сайту верховного шапіта.

У коментарях – посилання на сторінку документа у гугл кеші.

📌 Стадо палестинців виявилося досить непогано підготовленою армією. Яка ДУЖЕ ефективно використовує дрони, керовані ракети та РСЗВ.

📌 Ще раз хочу звернути увагу на події у Тернополі. І порівняти з мобілізацією в Ізраїлі.

Я НАГОЛОШУЮ, що те, що відбувається в Україні - безпосередній наслідок соціальної несправедливості. Бо діти можновладців не воюють, а бухають у нічних клубах і їздять відпочивати за кордон.

Ситуація на лінії фронту загострюється. Реально, не вистачає людей. А хуйло вже завело до України чи не вдвічі більше військ, ніж було взимку.

📌 Про безнаДію і зливання секретних даних - останній розділ трендів. Читати всім!!

📌 Ціна перемоги буде пригомшивою. Що вчергове підтвердив Буданов розповіддю про спроби звільнення Запорізької АЕС.

У дайджесті – купа інших тем.

Працюємо на перемогу!

Підпишіться на нашу сторінку на Facebook Digests & Analytics Ukraine!

Або долучайтеся до групи UA: Analytics - я викладаю там дайджести окремими статтями.

Наші дайджести – чи не єдине в Україні джерело концентрованої інформації про події, що трапилися протягом доби, а також основні тенденції в політиці, війні та в економіці.

Немає жодного сенсу читати усілякі "інсайди", телеграм-канали, чи "думки" так званих "експертів" (не говорю о справжніх, лише про тих, кого вам показують).

Для того, щоб бути в курсі всього, що відбувається в Україні, потрібно лише 3-5 хвилин на день. Це наш дайджест.

Лише той, хто володіє інформацією, в змозі адекватно реагувати на ситуацію.

❗ ❗ ❗ Теми доби

--

🔥 Російські війська намагаються перехопити ініціативу й перейти в контрнаступ.

🔥 ДБР та уповноважений із прав людини розслідують побиття мобілізованих співробітниками ТЦК у Тернополі.

🔥 ХАМАС в атаках на Ізраїль успішно застосовує ударні дрони та керовані ракети.

🔥 Начальник ГУР Буданов підтвердив, що ЗСУ тричі намагалися звільнити Запорізьку АЕС.

❗❗ Війна

❗ Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 9 жовтня повідомив, що за добу на лінії фронту сталися 37 бойових зіткнень. Підтверджується інформація про зосередження великих сил армії РФ, які націлені на Куп'янськ, Борову та Лиман. Вони ведуть наступальні дії за потужної підтримки артилерії, РСЗВ та авіації. ЗСУ відбили 3 атаки на села Синьківка та Іванівка на Харківщині. У Макіївці Луганської обл. російські війська мали локальний успіх.

На південь від Бахмута українська армія і далі таранить російську оборону в районі Андріївки та Кліщіївки, наперекір безперервним контратакам російських підрозділів.

Відбито кілька атак на околицях Авдіївки. На північ від міста російські штурмові частини просунулися до пів кілометра в районі Красногорівки.

На захід та південний захід від Донецька російські війська без успіху атакують "у лоб" українські позиції в Мар'їнці, Водяному та Новомихайлівці.

Експерти та російські "військкори" повідомили про перекидання резервів стратегічного рівня до Великої Новосілки, Гуляйполя та Токмака (Роботиного), щоби перехопити стратегічну ініціативу. У Марфополі на околицях Гуляйполя ЗСУ відбили потужну атаку. Російським військам вдалося просунутися на кілька сотень метрів, після чого атака захлинулась.

На околицях села Роботиного тривають тяжкі зустрічні бої в районі сіл Копані, Новопрокопівка та Вербове, а також уздовж траси Запоріжжя-Маріуполь.

Загалом ситуацію на лінії фронту можна оцінити як нестабільну. Російське командування намагається взяти реванш, сподіваючись на стійку лінію оборони в Запорізькій та Донецькій областях.

⭐ Російська артилерія та авіація завдали ударів по понад 90 населених пунктах Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей. Вовчанськ на Харківщині було обстріляно з території Росії, загинула жінка. На Донеччині внаслідок російських обстрілів поранено 4 людей. Також загинув мешканець Херсонщини, 13 людей дістали поранень та травм.

⭐ Спікер Повітряних сил Ігнат прогнозує, що осінньо-зимовий період буде рекордним за кількістю російських атак безпілотниками-камікадзе. Він повідомив, що підрозділи ППО зосередяться на захисті стратегічних об'єктів та енергетичної інфраструктури.

⭐ Начальник Головного управління розвідки Буданов повідомив, що спецпідрозділи тричі намагалися звільнити Запорізьку АЕС, але успіху не досягли.

❗ Україна та світ

⭐ Уряд Ізраїлю оголосив режим війни, що дає правову підставу армії (ЦАХАЛ) проводити значні воєнні дії. Це саме той крок, який не зробила українська влада. Президент Зеленський 24 лютого 2022 р. згідно з Конституцією вніс до Верховної Ради подання на оголошення стану війни, але депутати за прямою вказівкою Офісу президента "поховали" законопроєкт. Вже в середині березня він зник із сайту парламенту. Оголошення війни дало б можливість негайної конфіскації всіх російських активів й ведення військових дій на території РФ.

За даними МОЗ країни кількість загиблих ізраїльтян перевищила 700 осіб, поранено – понад 2 тис. Бойовики ХАМАС оголосили, що взяли в заручники 130 людей, зокрема, старших офіцерів, жінок та дітей. На адмінкордоні із сектором Газа бойовики ХАМАС убили понад 260 осіб, які приїхали на музичний фестиваль Nature Party.

ХАМАС активно застосовує дрони-камікадзе та керовані ракети, побудував кілька добре захищених центрів управління, що дає змогу вести потужні бойові дії та успішно знищувати ізраїльську важку техніку. На думку низки експертів, бойовики застосовують досвід російських військ у застосуванні БПЛА різного рівня.

Під ракетний обстріл потрапив міжнародний аеропорт Бен-Гуріон на околицях столиці країни Тель-Авіва. Уряди кількох країн евакуювали своїх громадян з Ізраїлю на тлі ескалації бойових дій. Підтверджено загибель 4 громадян США. Американська адміністрація планує евакуацію на військових кораблях осіб, що ще залишилися в країні. Пентагон повідомив про передислокування на Близький Схід ударної групи в складі авіаносця "Джеральд Форд" та кораблів супроводу. На озброєнні групи – новітні винищувачі F-35C та крилаті ракети. Війська США в регіоні приведено в повну бойову готовність. Ізраїль звернувся до США за додатковою воєнною підтримкою. ЦАХАЛ просить високоточні бомби та ракети для системи "Залізний купол".

Ізраїльська армія завдала кількох потужних ударів по сектору Газа. Міністерство охорони здоров'я Палестини повідомило, що внаслідок ударів

загинуло понад 400 осіб, 2,2 тис. – поранено. Невідомо, скільки серед загиблих та поранених бойовиків ХАМАС.

МЗС України повідомило про загибель як мінімум 2 українських громадян, надійшла інформація про можливу загибель ще 3 осіб. Посольство вживає заходів для повернення їхніх тіл на батьківщину. 5 зниклих громадян вдалося розшукати. До МЗС та посольства звернулися приблизно 100 українців. На цифрових рекламоносіях у Києві з'явився прапор Ізраїлю.

Міністр розвитку Німеччини Шульце оголосив, що уряд перегляне допомогу Палестині. Німеччина є чи не найбільшим донором території – як безпосередньо, так і через структури ООН. У низці країн, у Німеччині тощо, відбулися маніфестації палестинців, які святкували напад на Ізраїль. Влада 5 європейських країн посилила охорону єврейських громад та синагог. У єгипетському місті Олександрія місцевий поліцейський обстріляв автобус із туристами – загинули 2 ізраїльтян та їхній гід – араб.

За інформацією видання The Wall Street Journal, Іран упродовж кількох тижнів допомагав військовому керівництву ХАМАС планувати напад на Ізраїль. Обговорення відбувалися в столиці Лівану Бейруті. Кандидат у президенти США від Республіканської партії звинуватив президента Байдена в спробах домовитися з Іраном та розблокуванні $6 млрд, які було заморожено в Південній Кореї, задля реалізації угоди з повернення американських заручників. Іранське керівництво заперечує причетність до атак, проте заявило про право Палестини на звільнення території від окупації.

У Нью-Йорку з ініціативи Бразилії відбулося екстрене засідання Ради Безпеки ООН щодо війни в Ізраїлі. Посол Ізраїлю Ердан звинуватив ХАМАС у воєнних злочинах і заявив, що вже час знищити це терористичне угруповання. Представник Росії Небензя заявив, що Ізраїль має негайно припинити бойові дії та розпочати мирні переговори. Представник США Вуд закликав учасників Ради засудити напад ХАМАСу. Він заявив, що жодних рішень ухвалено не було й натякнув, що це сталося через позицію "однієї з країн" [Росії]. З його слів, ситуація в регіоні залишається нестабільною та вкрай небезпечною.

Президент Туреччини Ердоган висловив готовність бути посередником у припиненні війни в Ізраїлі, хоч і визнав, що турецьке суспільство підтримує палестинців. Він закликав Ізраїль утриматися від подальшої ескалації.

Президент Польщі Дуда заявив, що напад ХАМАСу на Ізраїль відвертає увагу світової спільноти від війни Росії проти України. Держсекретар США Блінкен не спостерігає спроб перемикнути фокус уваги Заходу з підтримки України на допомогу Ізраїлю.

Через воєнні дії в Ізраїлі та нестабільність на Близькому Сході на світових біржах різко подорожчала нафта.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель висловив сподівання, що адміністрація США знайде вихід із глухого кута з прийняттям бюджету і визначиться з підтримкою України.

Президент Польщі Дуда заявив, що контакти з Україною не припинилися. За його твердженням, між країнами немає дипломатичного конфлікту. Глава українського МЗС Кулеба вважає, що дискусії щодо підтримки сільськогосподарського сектору України будуть найпроблемнішими на переговорах про вступ до ЄС, але не стануть на заваді для набуття членства.

Аналітики проєкту Beyond Parallel повідомили про різке посилення активності залізничних перевезень між Північною Кореєю та Росією після зустрічі президента Путіна з лідером країни Кімом. Це може свідчити про великі постачання зброї та боєприпасів російської армії. В обмін КНДР може отримати продовольчу допомогу та енергоносії, а також ракетні та супутникові технології.

В Афганістані сталася серія великих землетрусів, загинуло приблизно 2,5 тис. осіб, поранено та травмовано – понад 9 тис. Повідомлень про загибель чи поранення громадян України не надходило.

За інформацією агентства Reuters, Китай розпочав будівництво атомних підводних човнів нового покоління із наднизьким рівнем шуму. Перший такий човен має бути спущено зі стапелів до 2030 р. Американські аналітики

вважають, що технологію спеціального протишумового покриття корпусу Китай отримав від Росії.

❗ ❗ Тренди

Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець оголосив про проведення розслідування застосування сили та побиття мобілізованих громадян працівниками Тернопільського територіального центру комплектації (військкомату). Держбюро розслідувань відкрило кримінальні провадження за фактом перевищення ними повноважень.

Подібні випадки трапляються у всій країні, оскільки через важкі втрати на фронті армія потребує поповнення особовим складом.

Водночас в Одесі, Києві та інших великих містах можна побачити велику кількість чоловіків призовного віку. Також забиті нічні клуби та розважальні заклади. Є лише поодинокі випадки мобілізації дітей чиновників, суддів та депутатів, що посилює напругу в суспільстві.

Привертає увагу, що більшість чоловіків та жінок Ізраїлю пройшли військову службу. Уже 2 доби триває добре спланована мобілізація військовозобов'язаних, до лав армії долучилися приблизно 300 тис. резервістів. Кількість військовослужбовців строкової служби, які одразу вступили в бій – приблизно 60 тис.

Російські ЗМІ з радістю цитують українського зрадника Сирового, який служив начальником відділу кібербезпеки у Мукачівському департаменті Держприкордонслужбі та мав доступ до секретної інформації, та баз даних з обмеженим доступом. Його було завербовано ще 2014 р., він передав кураторам величезну кількість інформації, що становить державну таємницю. Цей випадок вкотре доводить небезпеку тотальної "цифровізації" під час війни, зокрема, всіх процесів у Міністерстві оборони – забезпечення зброєю та амуніцією, щодо призову та мобілізації. Об'єднання баз даних у "мегабазу" дає можливість співробітникам правоохоронних органів та спецслужб, а також співробітникам Міністерства цифрової трансформації й іншим особам

отримати інформацію з обмеженим доступом та персональні дані. Не можна виключити, що серед них є колаборанти, які працюють на Росію.

***

№ 2.138-2

Дайджест подій в Україні та навколо України від 08 жовтня 2023

Головне

📌 Перше, що зробив Ізраїль - оголосив війну. Те, що не зробила «зелена кодла» 24 лютого.

Якщо не брати до уваги, що

— вони планували підписувати капітуляцію

- іншого пояснення я не маю.

Цю тезу підтверджує "зникнення" законопроєкту про оголошення стану війни з сайту верховного шапіта.

У коментарях – посилання на сторінку документа у гугл кеші.

📌 Стадо палестинців виявилося досить непогано підготовленою армією. Яка ДУЖЕ ефективно використовує дрони, керовані ракети та РСЗВ.

📌 Ще раз хочу звернути увагу на події у Тернополі. І порівняти з мобілізацією в Ізраїлі.

Я НАГОЛОШУЮ, що те, що відбувається в Україні - безпосередній наслідок соціальної несправедливості. Бо діти можновладців не воюють, а бухають у нічних клубах і їздять відпочивати за кордон.

Ситуація на лінії фронту загострюється. Реально, не вистачає людей. А хуйло вже завело до України чи не вдвічі більше військ, ніж було взимку.

📌 Про безнаДію і зливання секретних даних - останній розділ трендів. Читати всім!!

📌 Ціна перемоги буде пригомшивою. Що вчергове підтвердив Буданов розповіддю про спроби звільнення Запорізької АЕС.

У дайджесті – купа інших тем.

Працюємо на перемогу!

Підпишіться на нашу сторінку на Facebook Digests & Analytics Ukraine!

Або долучайтеся до групи UA: Analytics - я викладаю там дайджести окремими статтями.

Наші дайджести – чи не єдине в Україні джерело концентрованої інформації про події, що трапилися протягом доби, а також основні тенденції в політиці, війні та в економіці.

Немає жодного сенсу читати усілякі "інсайди", телеграм-канали, чи "думки" так званих "експертів" (не говорю о справжніх, лише про тих, кого вам показують).

Для того, щоб бути в курсі всього, що відбувається в Україні, потрібно лише 3-5 хвилин на день. Це наш дайджест.

Лише той, хто володіє інформацією, в змозі адекватно реагувати на ситуацію.

❗❗❗ Теми доби

--

🔥 Російські війська намагаються перехопити ініціативу й перейти в контрнаступ.

🔥 ДБР та уповноважений із прав людини розслідують побиття мобілізованих співробітниками ТЦК у Тернополі.

🔥 ХАМАС в атаках на Ізраїль успішно застосовує ударні дрони та керовані ракети.

🔥 Начальник ГУР Буданов підтвердив, що ЗСУ тричі намагалися звільнити Запорізьку АЕС.

❗❗ Війна

❗ Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 9 жовтня повідомив, що за добу на лінії фронту сталися 37 бойових зіткнень. Підтверджується інформація про зосередження великих сил армії РФ, які націлені на Куп'янськ, Борову та Лиман. Вони ведуть наступальні дії за потужної підтримки артилерії, РСЗВ та

авіації. ЗСУ відбили 3 атаки на села Синьківка та Іванівка на Харківщині. У Макіївці Луганської обл. російські війська мали локальний успіх.

На південь від Бахмута українська армія і далі таранить російську оборону в районі Андріївки та Кліщіївки, наперекір безперервним контратакам російських підрозділів.

Відбито кілька атак на околицях Авдіївки. На північ від міста російські штурмові частини просунулися до пів кілометра в районі Красногорівки.

На захід та південний захід від Донецька російські війська без успіху атакують "у лоб" українські позиції в Мар'їнці, Водяному та Новомихайлівці.

Експерти та російські "військкори" повідомили про перекидання резервів стратегічного рівня до Великої Новосілки, Гуляйполя та Токмака (Роботиного), щоби перехопити стратегічну ініціативу. У Марфополі на околицях Гуляйполя ЗСУ відбили потужну атаку. Російським військам вдалося просунутися на кілька сотень метрів, після чого атака захлинулась.

На околицях села Роботиного тривають тяжкі зустрічні бої в районі сіл Копані, Новопрокопівка та Вербове, а також уздовж траси Запоріжжя-Маріуполь.

Загалом ситуацію на лінії фронту можна оцінити як нестабільну. Російське командування намагається взяти реванш, сподіваючись на стійку лінію оборони в Запорізькій та Донецькій областях.

⭐ Російська артилерія та авіація завдали ударів по понад 90 населених пунктах Сумської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей. Вовчанськ на Харківщині було обстріляно з території Росії, загинула жінка. На Донеччині внаслідок російських обстрілів поранено 4 людей. Також загинув мешканець Херсонщини, 13 людей дістали поранень та травм.

⭐ Спікер Повітряних сил Ігнат прогнозує, що осінньо-зимовий період буде рекордним за кількістю російських атак безпілотниками-камікадзе. Він повідомив, що підрозділи ППО зосередяться на захисті стратегічних об'єктів та енергетичної інфраструктури.

⭐ Начальник Головного управління розвідки Буданов повідомив, що спецпідрозділи тричі намагалися звільнити Запорізьку АЕС, але успіху не досягли.

❗ Україна та світ

⭐ Уряд Ізраїлю оголосив режим війни, що дає правову підставу армії (ЦАХАЛ) проводити значні воєнні дії. Це саме той крок, який не зробила українська влада. Президент Зеленський 24 лютого 2022 р. згідно з Конституцією вніс до Верховної Ради подання на оголошення стану війни, але депутати за прямою вказівкою Офісу президента "поховали" законопроєкт. Вже в середині березня він зник із сайту парламенту. Оголошення війни дало б можливість негайної конфіскації всіх російських активів й ведення військових дій на території РФ.

За даними МОЗ країни кількість загиблих ізраїльтян перевищила 700 осіб, поранено – понад 2 тис. Бойовики ХАМАС оголосили, що взяли в заручники 130 людей, зокрема, старших офіцерів, жінок та дітей. На адмінкордоні із сектором Газа бойовики ХАМАС убили понад 260 осіб, які приїхали на музичний фестиваль Nature Party.

ХАМАС активно застосовує дрони-камікадзе та керовані ракети, побудував кілька добре захищених центрів управління, що дає змогу вести потужні бойові дії та успішно знищувати ізраїльську важку техніку. На думку низки експертів, бойовики застосовують досвід російських військ у застосуванні БПЛА різного рівня.

Під ракетний обстріл потрапив міжнародний аеропорт Бен-Гуріон на околицях столиці країни Тель-Авіва. Уряди кількох країн евакуювали своїх громадян з Ізраїлю на тлі ескалації бойових дій. Підтверджено загибель 4

громадян США. Американська адміністрація планує евакуацію на військових кораблях осіб, що ще залишилися в країні. Пентагон повідомив про передислокування на Близький Схід ударної групи в складі авіаносця "Джеральд Форд" та кораблів супроводу. На озброєнні групи – новітні винищувачі F-35C та крилаті ракети. Війська США в регіоні приведено в повну бойову готовність. Ізраїль звернувся до США за додатковою воєнною підтримкою. ЦАХАЛ просить високоточні бомби та ракети для системи "Залізний купол".

Ізраїльська армія завдала кількох потужних ударів по сектору Газа. Міністерство охорони здоров'я Палестини повідомило, що внаслідок ударів загинуло понад 400 осіб, 2,2 тис. – поранено. Невідомо, скільки серед загиблих та поранених бойовиків ХАМАС.

МЗС України повідомило про загибель як мінімум 2 українських громадян, надійшла інформація про можливу загибель ще 3 осіб. Посольство вживає заходів для повернення їхніх тіл на батьківщину. 5 зниклих громадян вдалося розшукати. До МЗС та посольства звернулися приблизно 100 українців. На цифрових рекламоносіях у Києві з'явився прапор Ізраїлю.

Міністр розвитку Німеччини Шульце оголосив, що уряд перегляне допомогу Палестині. Німеччина є чи не найбільшим донором території – як безпосередньо, так і через структури ООН. У низці країн, у Німеччині тощо, відбулися маніфестації палестинців, які святкували напад на Ізраїль. Влада 5 європейських країн посилила охорону єврейських громад та синагог. У єгипетському місті Олександрія місцевий поліцейський обстріляв автобус із туристами – загинули 2 ізраїльтян та їхній гід – араб.

За інформацією видання The Wall Street Journal, Іран упродовж кількох тижнів допомагав військовому керівництву ХАМАС планувати напад на Ізраїль. Обговорення відбувалися в столиці Лівану Бейруті. Кандидат у президенти США від Республіканської партії звинуватив президента Байдена в спробах домовитися з Іраном та розблокуванні $6 млрд, які було заморожено в Південній Кореї, задля реалізації угоди з повернення американських заручників. Іранське керівництво заперечує причетність до атак, проте заявило про право Палестини на звільнення території від окупації.

У Нью-Йорку з ініціативи Бразилії відбулося екстрене засідання Ради Безпеки ООН щодо війни в Ізраїлі. Посол Ізраїлю Ердан звинуватив ХАМАС у воєнних злочинах і заявив, що вже час знищити це терористичне угруповання. Представник Росії Небензя заявив, що Ізраїль має негайно припинити бойові дії та розпочати мирні переговори. Представник США Вуд закликав учасників Ради засудити напад ХАМАСу. Він заявив, що жодних рішень ухвалено не було й натякнув, що це сталося через позицію "однієї з країн" [Росії]. З його слів, ситуація в регіоні залишається нестабільною та вкрай небезпечною.

Президент Туреччини Ердоган висловив готовність бути посередником у припиненні війни в Ізраїлі, хоч і визнав, що турецьке суспільство підтримує палестинців. Він закликав Ізраїль утриматися від подальшої ескалації.

Президент Польщі Дуда заявив, що напад ХАМАСу на Ізраїль відвертає увагу світової спільноти від війни Росії проти України. Держсекретар США Блінкен не спостерігає спроб перемикнути фокус уваги Заходу з підтримки України на допомогу Ізраїлю.

Через воєнні дії в Ізраїлі та нестабільність на Близькому Сході на світових біржах різко подорожчала нафта.

⭐ Єврокомісар із закордонних справ Боррель висловив сподівання, що адміністрація США знайде вихід із глухого кута з прийняттям бюджету і визначиться з підтримкою України.

⭐ Президент Польщі Дуда заявив, що контакти з Україною не припинилися. За його твердженням, між країнами немає дипломатичного конфлікту. Глава українського МЗС Кулеба вважає, що дискусії щодо підтримки сільськогосподарського сектору України будуть найпроблемнішими на переговорах про вступ до ЄС, але не стануть на заваді для набуття членства.

⭐ Аналітики проєкту Beyond Parallel повідомили про різке посилення активності залізничних перевезень між Північною Кореєю та Росією після зустрічі президента Путіна з лідером країни Кімом. Це може свідчити про

великі постачання зброї та боєприпасів російської армії. В обмін КНДР може отримати продовольчу допомогу та енергоносії, а також ракетні та супутникові технології.

⭐ В Афганістані сталася серія великих землетрусів, загинуло приблизно 2,5 тис. осіб, поранено та травмовано – понад 9 тис. Повідомлень про загибель чи поранення громадян України не надходило.

⭐ За інформацією агентства Reuters, Китай розпочав будівництво атомних підводних човнів нового покоління із наднизьким рівнем шуму. Перший такий човен має бути спущено зі стапелів до 2030 р. Американські аналітики вважають, що технологію спеціального протишумового покриття корпусу Китай отримав від Росії.

❗❗ Тренди

⭐ Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець оголосив про проведення розслідування застосування сили та побиття мобілізованих громадян працівниками Тернопільського територіального центру комплектації (військкомату). Держбюро розслідувань відкрило кримінальні провадження за фактом перевищення ними повноважень.

Подібні випадки трапляються у всій країні, оскільки через важкі втрати на фронті армія потребує поповнення особовим складом.

Водночас в Одесі, Києві та інших великих містах можна побачити велику кількість чоловіків призовного віку. Також забиті нічні клуби та розважальні заклади. Є лише поодинокі випадки мобілізації дітей чиновників, суддів та депутатів, що посилює напругу в суспільстві.

Привертає увагу, що більшість чоловіків та жінок Ізраїлю пройшли військову службу. Уже 2 доби триває добре спланована мобілізація військовозобов'язаних, до лав армії долучилися приблизно 300 тис.

резервістів. Кількість військовослужбовців строкової служби, які одразу вступили в бій – приблизно 60 тис.

⭐ Російські ЗМІ з радістю цитують українського зрадника Сирового, який служив начальником відділу кібербезпеки у Мукачівському департаменті Держприкордонслужбі та мав доступ до секретної інформації, та баз даних з обмеженим доступом. Його було завербовано ще 2014 р., він передав кураторам величезну кількість інформації, що становить державну таємницю. Цей випадок вкотре доводить небезпеку тотальної "цифровізації" під час війни, зокрема, всіх процесів у Міністерстві оборони – забезпечення зброєю та амуніцією, щодо призову та мобілізації. Об'єднання баз даних у "мегабазу" дає можливість співробітникам правоохоронних органів та спецслужб, а також співробітникам Міністерства цифрової трансформації й іншим особам отримати інформацію з обмеженим доступом та персональні дані. Не можна виключити, що серед них є колаборанти, які працюють на Росію.

Заздалегідь дякую за допомогу проєкту

🍎 на PayPal на адресу digests.ua@gmail.com

🍎 або на картку Приватбанку 5218572230050937

🍎 чи Монобанку 5375411411697449

🍎 Revolut @vadimbk

Або купіть мені кави 🙂 (200 гривень)

https://www.buymeacoffee.com/digestsu

Дуже велике прохання – підтримати проєкт на Патреоні.

https://www.patreon.com/user?u=96111729

==

⭐ Поставте, будь ласка, +, або напишіть щось, якщо прочитали весь дайджест.

@followers

***

№ 2.139

Не было счастья, да несчастье заставило

2023-10-10

Куц

Минфин Украины таки начал переговоры с держателями нашего госдолга.

Речь идет пока о евробондах на 20 млрд дол, то есть примерно о 15% госдолга.

Но это коммерческий долг в рамках лондонского клуба кредиторов, то есть самый проблемный в части согласования условий ***реструктуризации***.

Прежние отсрочки действовали до 2024 года и Минфин хотел начать переговоры о реструктуризации летом следующего 2024 года.

О необходимости трансформации украинского долга говорил недавно и Гевин Грей, представитель МВФ в Киеве.

Фонд даже готов помочь в переговорах.

Более того,

> — **условия получения кредита МВФ включают в себя и обязательства Украины реструктуризировать долг**.

Нашим внешним кредиторам давно не нравился эффект "замещения".

> Его изучал на примере ***Пуэрто-Рико*** нобелевский лауреат Джозеф ***Стиглиц***, когда островной экономике оказывали финансовую помощь после разрушительного урагана.

Тогда была принята специальная программа восстановления, но деньги шли не на отстройку разрушенного, а на оплату долгов.

Более того, международная помощь по эффекту домино позволила высвободить местный бюджетный ресурс для погашения долга.

Правильно,

> **— «зачем самостоятельно финансировать свою медицину, образование и социалку, если на это можно получить деньги иностранных доноров».**

А свой внутренний ресурс лучше направить на погашение долга.

Тогда эту «лавочку в Пуэрто-Рико прикрыли», благодаря, в том числе и публикациям, *Стиглица*.

И на восстановление пошли и внутренние налоговые сборы, и международная помощь.

Средства налогоплательщиков чужих стран перестали транзитом перекочевывать в карманы частных инвесторов в венчурных фондах.

Стиглиц тогда очень четко описал механизм, когда **бюджет пострадавшей страны используется как площадка для "отмыва"**:

> **— Налоги американцев - международная помощь - поступления в бюджет - выплаты по госдолгу - доход частных венчурных фондов.**

В Украине этот риск был минимизирован в августе прошлого 2022 года краткосрочной отсрочкой платежей по госдолгу.

Но он мог возникнуть при возобновлении платежей.

Я, конечно, не Стиглиц, но критиковал наш Минфин нещадно относительно того, что **уникальный исторический шанс на списание госдолга Украины был бездарно упущен в 2022-2023 годах**.

2024-й год - не подходит для успешных переговоров по одной простой причине:

> **— международный шок от российского вторжения пройдет и внимание мира к проблемам Украины начнет постепенно угасать.**

Шанс почти упущен.

Стремительное изменение геополитической повестки заставило наш Минфин поднять свои титанические задницы и таки начать переговоры с кредиторами.

Как в басне про стрекозу, которая лето красное пропела, а зима уж тут как тут.

Что настораживает.

> 1) — Разговоры пока идут о ***реструктуризации*** госдолга, то есть об отсрочке платежей путем выпуска новых евробондов с альтернативными сроками погашения.
>
> **2) — Но никто не говорит о списании долга, пусть даже частичном.**

Переговорщики от Минфина - те же люди, на которых лежит ответственность за упущенное историческое окно возможностей.

Ожидать от них "польского чуда" списания госдолга в 90-х не стоит.

Никто не говорит о списании межгосударственного долга и задолженности перед международными финансовыми организациями, тем же МВФ.

То есть ***о переговорах в рамках парижского клуба кредиторов***.

> 3) — ***Нет в повестке и пересмотра условий выпуска ВВП-варрантов***, то есть 40% налог на рост экономики при ежегодных темпах увеличения валового продукта на 4%+, сохраняется.

В общем, обстоятельства приперли наш Минфин и заставили шевелиться.

Цена лоббизма и некомпетентности отдельных чиновников для страны стала еще более очевидной.

***

№ 2.140

Як ви ставитесь до того, що прямо зараз на сайті КМДА висить АНТИ-євроінтеграційна петиція із закликом порушити загальноєвропейський принцип "належного урядування" і правові позиції ЄСПЛ?

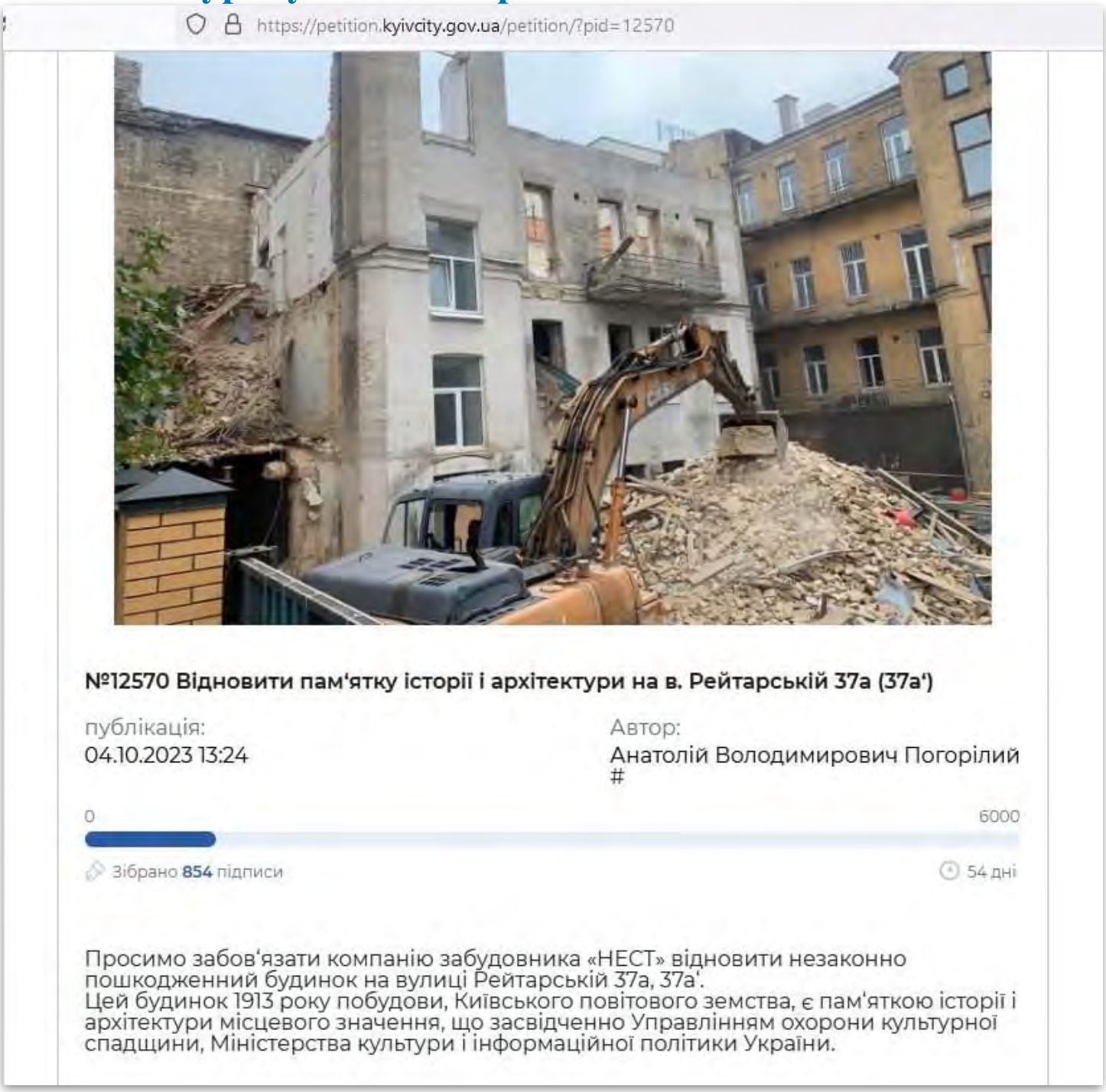

2023-10-10

Могильний

І цю петицію розкручують... окремі київські активісти під лозунги "Вимагаємо як в Європі!"

Я не жартую.

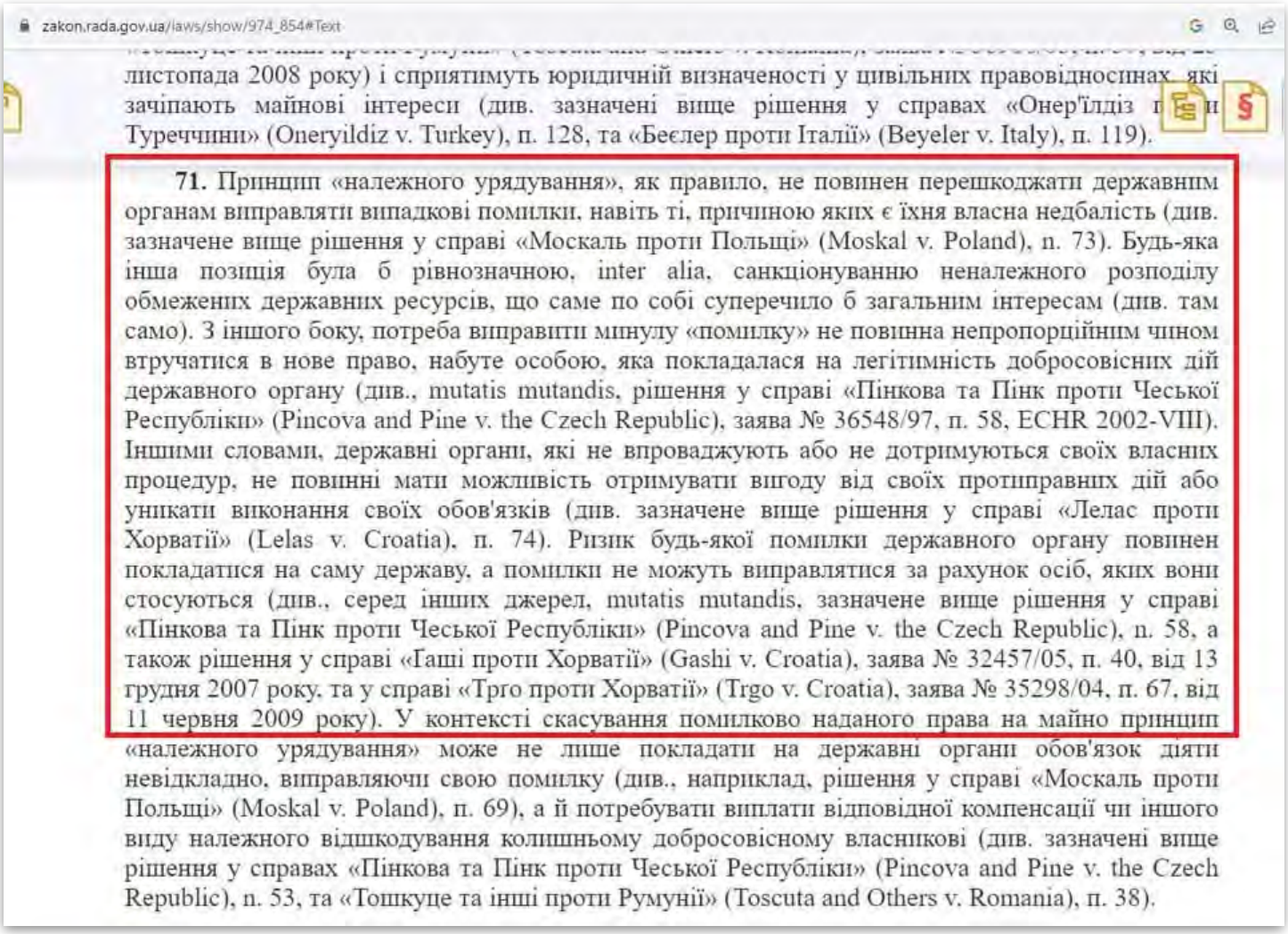
zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_854#Text

листопада 2008 року) і сприятимуть юридичній визначеності у цивільних правовідносинах, які зачіпають майнові інтереси (див. зазначені вище рішення у справах «Онер'їлдіз проти Туреччини» (Oneryildiz v. Turkey), п. 128, та «Беєлер проти Італії» (Beyeler v. Italy), п. 119).

71. Принцип «належного урядування», як правило, не повинен перешкоджати державним органам виправляти випадкові помилки, навіть ті, причиною яких є їхня власна недбалість (див. зазначене вище рішення у справі «Москаль проти Польщі» (Moskal v. Poland), п. 73). Будь-яка інша позиція була б рівнозначною, inter alia, санкціонуванню неналежного розподілу обмежених державних ресурсів, що саме по собі суперечило б загальним інтересам (див. там само). З іншого боку, потреба виправити минулу «помилку» не повинна непропорційним чином втручатися в нове право, набуте особою, яка покладалася на легітимність добросовісних дій державного органу (див., mutatis mutandis, рішення у справі «Пінкова та Пінк проти Чеської Республіки» (Pincova and Pine v. the Czech Republic), заява № 36548/97, п. 58, ECHR 2002-VIII). Іншими словами, державні органи, які не впроваджують або не дотримуються своїх власних процедур, не повинні мати можливість отримувати вигоду від своїх протиправних дій або уникати виконання своїх обов'язків (див. зазначене вище рішення у справі «Лелас проти Хорватії» (Lelas v. Croatia), п. 74). Ризик будь-якої помилки державного органу повинен покладатися на саму державу, а помилки не можуть виправлятися за рахунок осіб, яких вони стосуються (див., серед інших джерел, mutatis mutandis, зазначене вище рішення у справі «Пінкова та Пінк проти Чеської Республіки» (Pincova and Pine v. the Czech Republic), п. 58, а також рішення у справі «Гаші проти Хорватії» (Gashi v. Croatia), заява № 32457/05, п. 40, від 13 грудня 2007 року, та у справі «Трго проти Хорватії» (Trgo v. Croatia), заява № 35298/04, п. 67, від 11 червня 2009 року). У контексті скасування помилково наданого права на майно принцип «належного урядування» може не лише покладати на державні органи обов'язок діяти невідкладно, виправляючи свою помилку (див., наприклад, рішення у справі «Москаль проти Польщі» (Moskal v. Poland), п. 69), а й потребувати виплати відповідної компенсації чи іншого виду належного відшкодування колишньому добросовісному власникові (див. зазначені вище рішення у справах «Пінкова та Пінк проти Чеської Республіки» (Pincova and Pine v. the Czech Republic), п. 53, та «Тошкуце та інші проти Румунії» (Toscuta and Others v. Romania), п. 38).

Петиція №12570 Відновити пам‘ятку історії і архітектури на вул. ***Рейтарській 37а (37а‘)***:

"Просимо зобов'язати компанію забудовника «НЕСТ» відновити незаконно пошкоджений будинок на вулиці ***Рейтарській 37а, 37а‘***".

В мене запитання до автора петиції Анатолій ***Погорілий***. Ви взагалі не перевіряєте якість локшини, яку Дмитро ***Перов*** зі своєю тусовкою вішає на вуха довірливим киянам, якщо не розібравшись в ситуації такі петиції від свого імені подаєте?

Почнемо з принципу "належного урядування", впровадження якого є однією вимог до України з боку ЄС.

Для спрощення пояснення, я просто пошлюся всього на одне речення із добре відомого юристам ***рішення ЄСПЛ по справі «Рисовський проти України»***

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_854#Text

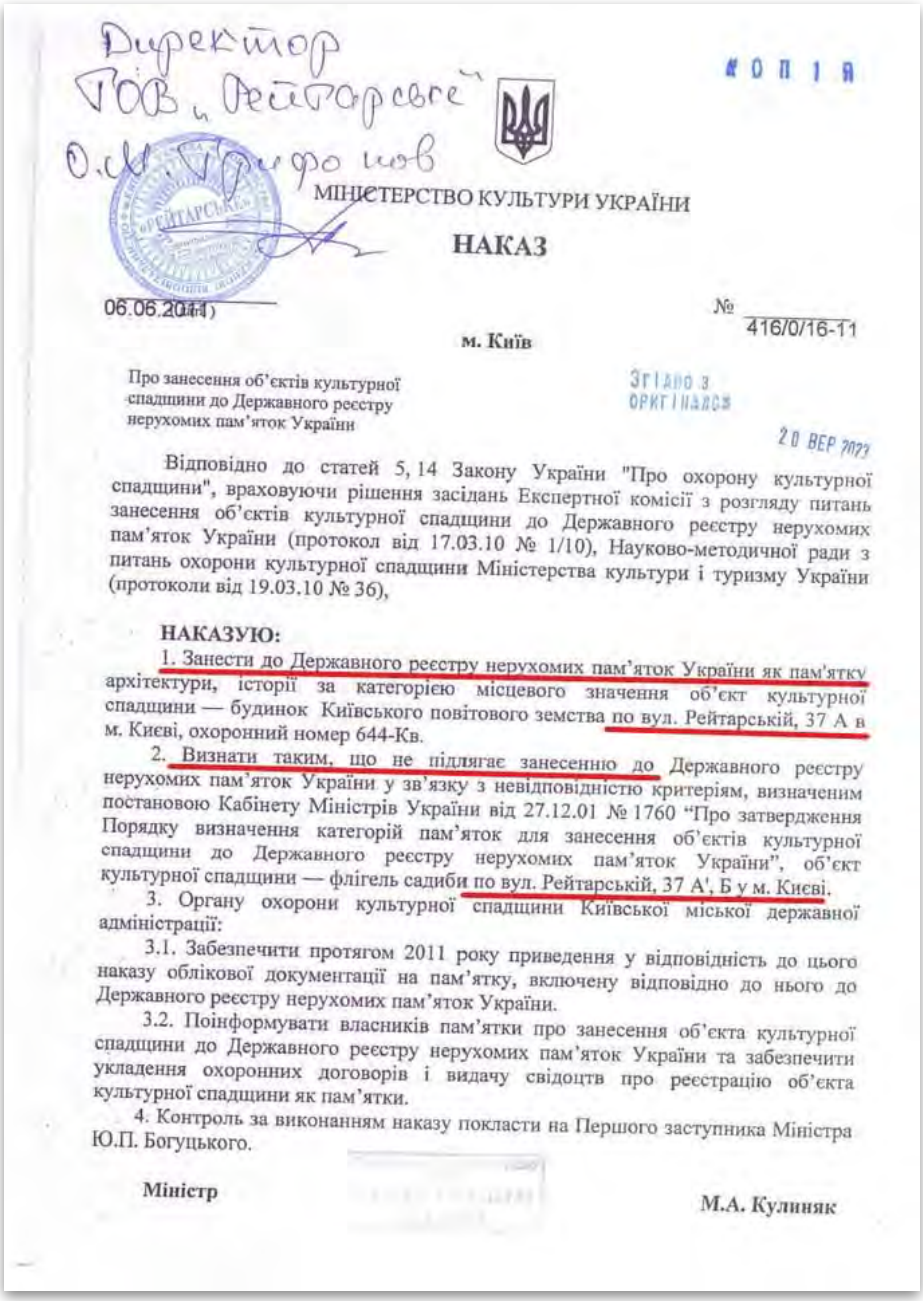

Директор
ТОВ "Рейтарське"
О.М. Трифонов

КОПІЯ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

06.06.2011 № 416/0/16-11

м. Київ

Про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України

Згідно з оригіналом
20 ВЕР 2022

Відповідно до статей 5, 14 Закону України "Про охорону культурної спадщини", враховуючи рішення засідань Експертної комісії з розгляду питань занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (протокол від 17.03.10 № 1/10), Науково-методичної ради з питань охорони культурної спадщини Міністерства культури і туризму України (протоколи від 19.03.10 № 36),

НАКАЗУЮ:

1. Занести до Державного реєстру нерухомих пам'яток України як пам'ятку архітектури, історії за категорією місцевого значення об'єкт культурної спадщини — будинок Київського повітового земства по вул. Рейтарській, 37 А в м. Києві, охоронний номер 644-Кв.

2. Визнати таким, що не підлягає занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України у зв'язку з невідповідністю критеріям, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.01 № 1760 "Про затвердження Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України", об'єкт культурної спадщини — флігель садиби по вул. Рейтарській, 37 А', Б у м. Києві.

3. Органу охорони культурної спадщини Київської міської державної адміністрації:

3.1. Забезпечити протягом 2011 року приведення у відповідність до цього наказу облікової документації на пам'ятку, включену відповідно до нього до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

3.2. Поінформувати власників пам'ятки про занесення об'єкта культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України та забезпечити укладення охоронних договорів і видачу свідоцтв про реєстрацію об'єкта культурної спадщини як пам'ятки.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на Першого заступника Міністра Ю.П. Богуцького.

Міністр **М.А. Кулиняк**

"Ризик будь-якої помилки державного органу повинен покладатися на саму державу, а помилки не можуть виправлятися за рахунок осіб, яких вони стосуються".

Чому це важливо?

На одному цьому реченні у нас тримається системне НЕвиправлення наслідків корупційних правопорушень в інтересах мутного бізнесу.

Якщо ви не схопили бізнес за руку при передачі хабаря, не можете довести, що дія чиновника була саме корупцією і вина лежить на бізнесі, то виправити наслідки НЕзаконних дій чиновника можна лише у одному

випадку - виправити все за рахунок БЮДЖЕТУ.

ТОВ «Архітектурна майстерня Пашенько »
ЛІЦЕНЗІЯ АВ №490153 від 10.09.2009р.

КОПІЯ

Замовник: ТОВ «Рейтарське»
Генпроектувальник: ТОВ «Архітектурна майстерня Пашенько»

Реставрація головного фасаду з пристосуванням існуючої будівлі до сучасних умов, із знесенням дворових будівель та будівництвом нового об'єму у дворовому просторі будинку по вул. Рейтарській, 37 у Шевченківському районі м. Києва

ПРОЕКТ
Том 1

ВИХІДНІ ДАНІ. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.
0509-ПЗ
ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН.
0509-ГП
АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ.
0509-АР

Головне управління охорони культурної спадщини
ПОГОДЖЕНО
№53 29.11.2011

ПОГОДЖЕНО
Перший заступник
Міністра культури України
Ю.П. Богуцький
" 08 " 2011р

Згідно з ОРИГІНАЛОМ
20 ВЕР 2023
ТОВ "РЕЙТАРСЬКЕ"
2011
Директор
ТОВ "Рейтарське"
О.М. Грифоков

І тому держава банально включає свої можливості для ЗАХИСТУ мутного бізнесу, щоб він успішно завершив свій НЕзаконний проект.

Що в ситуації на Рейтарській 37?

Мінкультури ще в 2011 році видало наказ, що частина майнового комплексу під літерою А - це пам'ятка, а з літерами А' та Б - не відповідають критеріям і не підлягають внесенню в реєстр. Простими словами, Мінкультури постановив, що літери А' та Б не є об'єктами культурної спадщини.

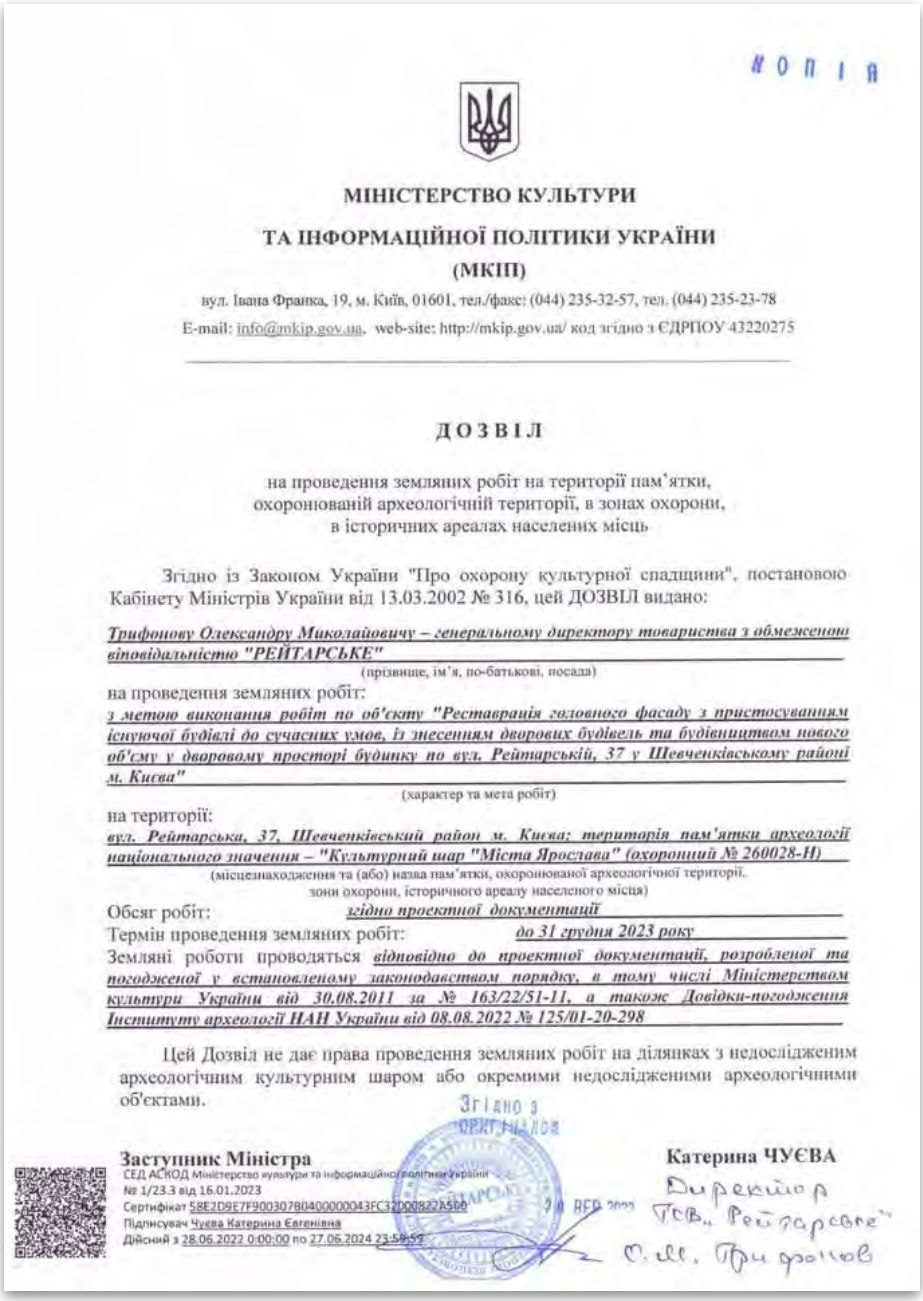

КОПІЯ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(МКІП)

вул. Івана Франка, 19, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 235-32-57, тел. (044) 235-23-78
E-mail: info@mkip.gov.ua. web-site: http://mkip.gov.ua/ код згідно з ЄДРПОУ 43220275

ДОЗВІЛ

на проведення земляних робіт на території пам'ятки,
охоронюваній археологічній території, в зонах охорони,
в історичних ареалах населених місць

Згідно із Законом України "Про охорону культурної спадщини", постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 316, цей ДОЗВІЛ видано:

Трифонову Олександру Миколайовичу – генеральному директору товариства з обмеженою відповідальністю "РЕЙТАРСЬКЕ"
(прізвище, ім'я, по-батькові, посада)

на проведення земляних робіт:
з метою виконання робіт по об'єкту "Реставрація головного фасаду з пристосуванням існуючої будівлі до сучасних умов, із знесенням дворових будівель та будівництвом нового об'єму у дворовому просторі будинку по вул. Рейтарській, 37 у Шевченківському районі м. Києва"
(характер та мета робіт)

на території:
вул. Рейтарська, 37, Шевченківський район м. Києва; територія пам'ятки археології національного значення – "Культурний шар "Міста Ярослава" (охоронний № 260028-Н)
(місцезнаходження та (або) назва пам'ятки, охоронюваної археологічної території, зони охорони, історичного ареалу населеного місця)

Обсяг робіт: *згідно проектної документації*
Термін проведення земляних робіт: *до 31 грудня 2023 року*
Земляні роботи проводяться *відповідно до проектної документації, розробленої та погодженої у встановленому законодавством порядку, в тому числі Міністерством культури України від 30.08.2011 за № 163/22/51-11, а також Довідки-погодження Інституту археології НАН України від 08.08.2022 № 125/01-20-298*

Цей Дозвіл не дає права проведення земляних робіт на ділянках з недослідженим археологічним культурним шаром або окремими недослідженими археологічними об'єктами.

Згідно з оригіналом

Заступник Міністра — **Катерина ЧУЄВА**

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 1/23.3 від 16.01.2023
Сертифікат 58E2D9E7F900307804000000043FC32000827A566
Підписувач Чуєва Катерина Євгенівна
Дійсний з 28.06.2022 0:00:00 по 27.06.2024 23:59:59

Директор ТОВ "Рейтарське" О.М. Трифонов

Після цього Мінкультури погодило проект, який передбачає знесення літера А'. А в 2023 році видало і новий дозвіл на проведення земляних робіт під цей проект.

Забудовник НЕСТ, що викупив проект наприкінці 2021 року, нещодавно почав цю саму літеру А' зносити, маючи на руках повний пакет документів.

Далі протест громадськості, блокування будівництва, і (ВАЖЛИВО!) новий наказ Мінкультури, яким, начебто, виправляють помилку Мінкультури, зроблену в 2011 році - літері А', яку здебільшого вже знесли, надають статус пам'ятки.

Тож що ми маємо?

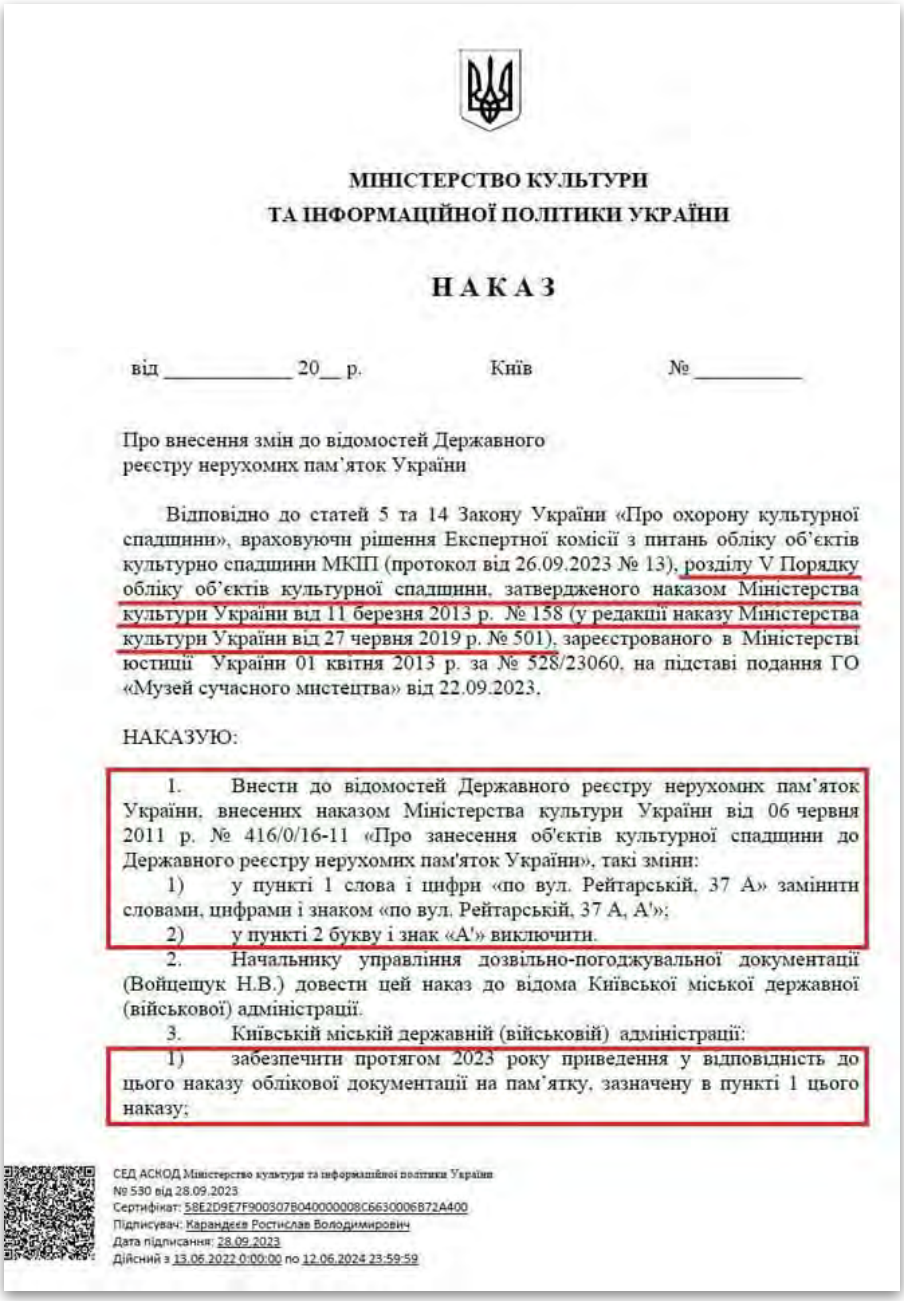

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від _____ 20__ р. Київ №_____

Про внесення змін до відомостей Державного
реєстру нерухомих пам'яток України

Відповідно до статей 5 та 14 Закону України «Про охорону культурної спадщини», враховуючи рішення Експертної комісії з питань обліку об'єктів культурно спадщини МКІП (протокол від 26.09.2023 № 13), розділу V Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури України від 11 березня 2013 р. № 158 (у редакції наказу Міністерства культури України від 27 червня 2019 р. № 501), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2013 р. за № 528/23060, на підставі подання ГО «Музей сучасного мистецтва» від 22.09.2023,

НАКАЗУЮ:

1. Внести до відомостей Державного реєстру нерухомих пам'яток України, внесених наказом Міністерства культури України від 06 червня 2011 р. № 416/0/16-11 «Про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України», такі зміни:

1) у пункті 1 слова і цифри «по вул. Рейтарській, 37 А» замінити словами, цифрами і знаком «по вул. Рейтарській, 37 А, А'»;

2) у пункті 2 букву і знак «А'» виключити.

2. Начальнику управління дозвільно-погоджувальної документації (Войцещук Н.В.) довести цей наказ до відома Київської міської державної (військової) адміністрації.

3. Київській міській державній (військовій) адміністрації:

1) забезпечити протягом 2023 року приведення у відповідність до цього наказу облікової документації на пам'ятку, зазначену в пункті 1 цього наказу;

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 530 від 28.09.2023
Сертифікат: 5BE2D9E7F900307B040000008C6630006B72A400
Підписувач: Карандєєв Ростислав Володимирович
Дата підписання: 28.09.2023
Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59

Мінкультури в 2011 році скоїло "помилку", наслідком якої стало знесення будівлі на Рейтарській 37 під літерою А'. І це знесення проводилося у відповідності до букви закону, бо де-юре А' не було об'єктом культурної спадщини.

Чи можна зберегти цю А' від повного знищення та відбудувати? Зрозуміло, що так.

Тут краще за всіх Анатоль ***Ізотов*** може пояснити, чому наказ Мінкультури 2011 року був незаконним.

Але (!)

> 1) — відповідно до принципу "належного урядування", дотримуватися якого Україна ЗОБОВ'ЯЗАНА, якщо не відмовляється від євроінтеграції, то відбудова зруйнованої літери А' має відбуватися за рахунок Мінкультури, тобто, за гроші ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.

Ба більше:

2) — із держбюджету ще мають компенсувати НЕСТу його витрати і на розробку/купівлю проекту, і на саме часткове знесення історичної будівлі.

А петиція, з якої я починав, як і дії перовців - це не лише вимога порушити євроінтеграційні зобов'язання України, але і остаточне ЗНИЩЕННЯ будівля (обох літер А та А'), які, начебто, ці перовці захищають.

Бо поки вони виступають зі своїми завідомо незаконними (хоч і справедливими) вимогами перекласти всю відповідальність на забудовника, ці будівлі будуть руйнуватися.

Колись в далекому майбутньому, все одно

— суди визначать, що відбудовувати будівлю має держава, а не забудовник, якому держава дозволила її знести. Але чи залишиться тоді щось, що ще можна відновити?

***

№ 2.141

На українських фронтах без значних змін: росіянам вдалося перекинути нові резерви й ЗСУ зайняті їх успішною ліквідацією. Купер звертає увагу, що десяток наново сформованих бригад українських сил ще не задіяно – вочевидь, чекають на відповідний момент.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-8-october-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137784767&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 9 жовтня близько 0:30 за Києвом].

Переклад: Микола Ковальчук, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 8 жовтня 2023

Усім доброго вечора!

«Завдяки» увазі, якою мене завалили самозвані «ізраєлелюби», виставляючи себе сліпими расистами, ненависниками й упертими екстремістами, я трохи відволікся від розвитку подій в Україні [Том Купер розпочав також публікацію звітів про війну проти Ізраїлю, окремі з яких ми, можливо, перекладатимемо, якщо вистачить часу; загалом, він вважає, що на терористичну атаку слід було

чекати давно – ред.]. Не хвилюйтеся, оновлення від Дона [ідеться про щотижневі звіти Дональда Гілла, американського історика, якому Купер надав свій блог як платформу для висловлювання — перекл.] з'явиться за графіком і дасть вам більш-менш повну картину. А я тим часом окреслю «больові» точки на українських фронтах за минулий тиждень.

1. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

Я обіцяв ширший аналіз подій у повітрі, та поки він затримується, скажу, що — на мою думку — найкрутіша новина тижня — збиття двох російських Су-35 (росіяни стверджують, що це їхні власні системи ППО постаралися, але я сумніваюся), і ВКС рф перевели два ескадрони із 98-го змішаного авіаційного полку з Мончегорська в Бельбек. В обох на озброєнні МіГи-31, які тепер здійснюють інтенсивне бойове повітряне патрулювання над окупованим Кримом. Очевидно, це реакція на безперервні удари ракетами Storm Shadow/ SCALP-EG з боку ЗСУ: МіГи літають вище і швидше, тому мають більше шансів перехопити їх носіїв Су-24 з більшої дальності.

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ-Сватове-Кремінна...

тут було відносно тихо — хіба тільки час від часу підривалися російські танки між Сватовим і Кремінною (див. фото, зроблене десь 5 жовтня).

Тим часом обидві сторони підвели сюди свіжі підрозділи, особливо росіяни, які нині сконцентрували в цьому секторі чимало артилерії (десь чотири бригади) та дві ракетні артилерійські бригади.

А ще росіяни, схоже, знову взялися тиснути на ЗСУ вздовж річки Жеребець. Втім, звідти я досі отримую замало інформації, тому не можу адекватно аналізувати події. Хіба недавно натрапив на епічне відео знищення танка Т-90 українською протитанковою керованою ракетою.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Бахмут — південні околиці...

на початку тижня росіяни здійснили кілька масованих контратак біля Кліщіївки, усі було відбито. Українцям навіть вдалося відвоювати трохи території.

Під Андріївкою…

поступовий рух ЗСУ також триває: українці рухаються вперед на схід від залізничних колій.

Курдюмівка...

тут цього тижня битви були запеклі. Українці не хотіли втягуватися в бій за руїни цього села, хоча росіяни утримують лише його східні околиці. Натомість ЗСУ обійшли населений пункт із флангу — з півночі й, вочевидь, із півдня, під Озарянівкою. Втім, щоб зачистити зруйновані території на північний схід і на схід від Курдюмівки й Зеленопілля, знадобиться час, особливо враховуючи, що росіяни ввели в цей сектор 51-ший полк ВДВ.

3. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Загалом…

Це був ще один тиждень важких боїв у трикутнику Роботине-Новопрокопівка-Вербове, **я маю дедалі сильніше відчуття, що українські бійці поступово виснажуються і їм усе частіше бракує зброї та боєприпасів**.

Єдине, що минулого й цього тижня працює там справді «добре» — це артилерія ЗСУ.

Тож не дивно, що українці втратили деякі позиції (цитую: «дві посадки») на північ від Вербового і не змогли помітно просунутися в Новопрокопівці чи уздовж протитанкових ровів на південний схід від неї.

Як і декого з вояків ЗСУ, мене не припиняють дивувати російські резерви:

саме тоді, коли росіяни вже майже втратили той клятий пагорб 166, цього разу вони кинули в бій 387-й мотострілецький полк.

Щось схоже було також біля Копанів, на захід від Роботиного:

як тільки українці знову почали просуватися на цьому напрямку, росіяни повернули на поле бою 810-ту «бригаду» морської піхоти: щоправда, це наразі й «батальйоном» не назвеш з огляду, як мало там залишилося вояків, проте всю «забаву» з тим, аби відстежувати і розстрілювати їх на друзки, українцям довелося розпочинати заново.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

«Леопард 2» 47-мої механізованої бригади підтримує своїх бійців біля Новопрокопівки.

По кілька разів на тиждень мене запитують про одну річ, якої я не можу пояснити — про «політику підрозділів» ЗСУ.

1) — «Старі», досвідчені й загартовані в боях бригади воюють під Бахмутом уже по 5-6 місяців поспіль, їх не виводять на відпочинок та реорганізацію, і я вже не кажу про переоснащення західним обладнанням.

2) — Усе це передають «новим» підрозділам на півдні — там найновішим поповненням стала бригада нацгвардії «Червона Калина».

І якось не схоже, що цей підхід найближчим часом можуть переглянути.

Та ще й окремі персонажі поширюють брехні, **«мовляв, ЗСУ бракує особового складу…»**

Що ж, треба визнати:

деякі узагальнення справді засновані на значному виснаженні певних підрозділів. Цього літа особливо зросла кількість поранених бійців.

Проте — і насправді — якщо ЗСУ й має чогось «вдосталь», то це людей. Так, їм гостро бракує певних різновидів озброєння (ви знаєте мій звичний перелік), боєприпасів (зокрема для мінометів) та приладів нічного бачення, але якби ЗСУ бракувало особового складу — це була би величезна несподіванка, хоч би й тому, що українське військо досі має принаймні десяток незадіяних бригад, які перебувають у резерві або в процесі формування.

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

{Здається, Купер забув придумати підпис — в оригіналі лише слово «caption…»}

Тож вибачте, не маю ані найменшого уявлення щодо причин «політики підрозділів» та всіх цих безпідставних чуток…

***

№ 2.142

Дайджест-1 подій в Україні та навколо України від 10 жовтня 2023

Головне

📌 Як на вашу думку – в якій країні живуть чиновники Держстату, у яких споживчі ціни з початку року зросли лише на 3%? Впевнений, що не в Україні. Сорому немає – їх непогано годують нашим коштом.

📌 За атаками ХАМАС все більше стирчать вуха хуйла і хуйлят. Тому що тактика бойовиків майже тотожна застосуванню на фронті. Ну й усіляка допомога хуйлят бойовикам – це вже секрет полішинеля.

📌 Роттердам+ шрьодінгера. Хтось вірить в "справедливість" українських суддів?

📌 Кобилов красиво на@бав вищий антикорупційний суд. За що має сидіти у СІЗО. Але поки не сидить і навіть не планує. Незабаром здрисне з країни – і аля-улю.

📌 Я не можу назвати те, що робить "державна" аудиторська служба нічим іншим за роботу на хуйла.

📌 Ще раз зверніть увагу на дії влади Ізраїлю. Виникає питання – а чому вони досі не купують барабани й не перекладають бруківку? Чому в Ізраїлі немає "єдиного телемарафону" гівновин? Ото ж бо.

📌 Фіскалізатори з мавф мають метою лише повернення грошей. А стан України їх не цікавить від слова "абсолютно". А як їм підспівують українські можновладці – це ж просто магія якась...

Теми доби

🔥 За твердженням Держстату, з початку року споживчі ціни зросли лише на 3 %.

🔥 Вищий антикорупційний суд знову закрив справу Роттердам+.

🔥 МВФ вимагає посилити фіскальний тиск на бізнес

🔥 Держаудитслужба перешкоджає роботі виробника ракет КБ "Промінь".

🔥 Коболєв збрехав, що його призначено радником президента Молдови, ВАКС дозволив йому виїзд із країни.

🔥 ХАМАС застосовує під час атак Ізраїлю безпілотниками досвід російської армії в Україні.

🔥 Парламент Грузії не має наміру "провокувати" Росію заявами про незаконність розміщення бази Чорноморського флоту в Абхазії.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Через дощі, що почалися, кількість боєвих зіткнень на лінії фронту скоротилася до 37. Погана погода обмежує і застосування безпілотників обома сторонами. За добу лінія фронту майже не зрушила з місця. Генштаб підтвердив, що російські війська помітно активізували наступальні дії на півночі Луганщини в напрямку на Куп'янськ та Борову. У цьому районі ЗСУ

відбили понад 15 атак на Синьківку, Іванівку та Макіївку. Також відбито російські атаки в Андріївці та Кліщіївці на південь від Бахмута, у Мар'їнці та Новомихайлівці на захід від Донецька, у Старомайорському та Левадному в районі Великої Новосілки, а також на захід від Вербового на околицях села Роботиного на Запоріжжі.

⭐ Унаслідок російських обстрілів загинув мешканець Донеччини, ще 4 особи – дістали поранень та травм. Також 4 особи поранено на Херсонщині.

⭐ Підрозділи ППО та Сил оборони збили 27 із 36 безпілотників-камікадзе, якими Росія вночі атакувала цілі на півдні України. Кілька БПЛА вибухнули на об'єктах логістичної інфраструктури Одещини.

⭐ За оцінкою британської розвідки, керівництво РФ спробує уникнути оголошення "великої" мобілізації до президентських виборів, на яких знову має перемогти президент Путін.

⭐ Управління Верховного комісара ООН із прав людини повідомило, що жертвами російської агресії в Україні стали 9,8 тис. мирних жителів, поранено 17,9 тис. осіб. Водночас чиновники ООН визнали, що людські втрати "ймовірно" набагато вищі за наведені цифри.

1-2) Тил

⭐ Президент Зеленський запровадив рішення РНБО про встановлення видатків на оборону та безпеку в бюджеті на 2024 рік на рівні не менше ніж 21,6 % ВВП.

⭐ Кабмін зареєстрував 2 нові індустріальні парки – на околицях Кривого Рогу та на Івано-Франківщині.

⭐ Міністр енергетики Галущенко повідомив, що уряд Азербайджану планує передати Україні ще одну партію обладнання для ремонту розподільчих електромереж.

⭐ У Словаччині стався землетрус потужністю 5,4 бала. На Закарпатті амплітуда поштовхів склала 4,5 бали, руйнувань та пошкоджень інфраструктури не сталося.

⭐ Заступник міністра економіки Бережна оголосила, що уряд у 2024 р планує збільшити вдвічі фінансування програми мікрогрантів для розвитку бізнесу – до 3,5 млрд грн.

⭐ Укрзалізниця повідомила, що в поїздах та на вокзалах непублічно працюватимуть "маршали безпеки", одягнені в цивільний одяг, на відміну від офіційної охорони, яка одягнена в однострій. Статус "маршалів" та їхні права офіційно не оголошено, тому їхні дії можуть мати наслідком неприємні інциденти.

⭐ За інформацією Держстату, у вересні споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 7,1 проти 8,6 % у серпні. Водночас ціни зросли проти серпня на 0,5 %. Чиновники Держстату стверджують, що з початку року інфляція в країні зросла лише на 3,0 %.

⭐ Глава Нацбанку Пишний оголосив, що місія МВФ розпочне другий перегляд програми розширеного фінансування України в першій половині листопада. З його слів, уперше в списку проблем немає пункта про незалежність НБУ. Глава місії МВФ в Україні Грей наполягає на додаткових фіскальних заходах у разі, якщо війна триватиме й після липня 2024 р. З його слів, міжнародну допомогу в цьому випадку також буде збільшено. Грей наголосив на необхідності негайного поновлення податкових перевірок, що, на його думку, збільшить надходження до бюджету. МВФ перед переглядом вимагає ухвалення статуту компанії "Оператор газотранспортної системи України, обґрунтування урядом параметрів програми "доступних кредитів під 5–7–9 %" та виконання взятих на себе зобов'язань відповідно до закону про протидію відмиванню коштів та фінансування тероризму.

⭐ НБУ за результатами торгів на міжбанківській біржі трохи зміцнив гривню – до 36,56 ₴/$ (-0,02 грн), 38,48 ₴/€ (-0,17 грн).

2. Україна та світ

⭐ Міністр оборони Ізраїлю Галант оголосив про запровадження повної блокади сектору Гази для боротьби з угрупованням ХАМАС. Буде вимкнено воду, електроенергію, не підвозитимуться продукти. Прем'єр-міністр Нетаньяху заявив, що битва повністю змінить політичний ландшафт Близького Сходу. Армія Ізраїлю (ЦАХАЛ) оголосила про взяття під контроль населених пунктів на адмінкордону із сектором Газа, водночас не виключає, що поодинокі групи терористів ще можуть перебувати на території країни. Уранці ізраїльські ЗМІ повідомили, що після перекриття кордону із сектором на території Ізраїлю було виявлено тіла приблизно 1,5 тис. мертвих бойовиків ХАМАС.

По цілях у Газі завдано понад 200 ударів керованими бомбами. Під усім сектором палестинці збудували розгалужену систему підземних ходів та укріплень, де розміщені, зокрема, склади зі зброєю, центри управління та виробництво ракет. Міністерство охорони здоров'я Палестини повідомило, що

вже загинули принаймні 700 палестинців, поранено та травмовано – приблизно 3,8 тис. осіб. ХАМАС попередив, що у відповідь на кожен удар Ізраїлю страчуватиме заручників і транслюватиме страти в прямому ефірі. Водночас один із лідерів угрупування Абу Марзук заявив про готовність "до політичного діалогу", оскільки угруповання нібито досягло поставленої мети.

Центр національного опору Міноборони України стверджує, що найманці ПВК "Вагнера" навчали бойовиків ХАМАС застосуванню безпілотників насамперед скиданню боєприпасів із квадрокоптерів, що зумовило високу ефективність ударів по військових об'єктах Ізраїлю.

Міністр нацбезпеки країни Бен-Гвір з огляду на тривалу воєнну кампанію спростив процедуру отримання громадянами дозволу на носіння вогнепальної зброї. Ізраїльтяни матимуть право на отримання впродовж тижня дозволу на підставі телефонного інтерв'ю замість особистої співбесіди, також спрощено процес придбання.

Посол України в Ізраїлі Корнійчук стверджує, що персонал посольства працює в безперервному режимі для евакуації громадян України із сектору Газа через пункт пропуску на кордоні з Єгиптом, щоби встигнути до того, як розпочнеться операція ЦАХАЛ. Посольство повідомило, що шукає чартер для вивезення українців з Ізраїлю.

За даними МОЗ Ізраїлю, кількість жертв агресії зросла до 900 осіб, понад 2,5 тис. – поранено, 23 з них – у критичному стані. Держдепартамент США підтвердив загибель дев'яти громадян. Також загинули та захоплено в заручники понад 10 громадян Великої Британії.

На північному кордоні Ізраїлю розпочалися бої з бойовиками екстремістського руху Хезболла, які діють синхронно з ХАМАС.

Авіакомпанії низки країн скорочують або скасовують рейси до Тель-Авіву. Уряд Ізраїлю наказав компанії Chevron закрити газове родовище Tamar на прибережному шельфі з огляду на безпеку.

За інформацією агентства Reuters, керівництво ХАМАС довгі роки вводило Ізраїль в оману щодо своїх намірів.

Правозахисна організація Human Rights Watch назвала облогу сектору Газа "формою колективного покарання" населення та "воєнним злочином" Ізраїлю. У західних ліберальних ЗМІ все частіше з'являється інформація про "всі" жертви, а Ізраїль та Палестина називаються не агресором та жертвою, а "сторонами конфлікту".

Російське агентство "РБК" повідомило про підготовку візиту президента Палестини Аббаса до Москви. Перед початком агресії керівники ХАМАС неодноразово відвідували Росію та зустрічалися з російськими чиновниками, зокрема, з міністром закордонних справ Лавровим. Глава Чечні Кадиров

оголосив про готовність відрядити бійців свого спецназу до "миротворчої місії" до Палестини й висловив повну підтримку бойовикам ХАМАС. Кілька груп російських хакерів оголосили про успішні атаки на урядові та новинні сайти Ізраїлю "на підтримку Палестини". Поки не встановлено, чи брали участь в атаках кіберзлочинці з Ірану.

Верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки Боррель скликає екстрену зустріч міністрів закордонних справ країн Євросоюзу щодо ситуації в Ізраїлі. Спікер Єврокомісії Мамер заявив, що війна в Ізраїлі "жодним чином" не вплине на допомогу ЄС Україні. Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що війна Росії проти України є екзистенційною, тому поразка України означатиме кінець Європи. Єврокомісар із розширення Варгеї повідомив про зупинення фінансування проєктів на палестинських територіях після початку агресії проти Ізраїлю. Загальний обсяг фінансування ЄС становить €691 млн на рік. Окремо про зупинення допомоги оголосили Австрія та Німеччина. За певний час представник Єврокомісії повідомив, що гуманітарну допомогу Палестині таки триватиме й далі.

Головне управління розвідки повідомило, що Росія передала бойовикам ХАМАС трофейну зброю виробництва США та країн ЄС, яку було захоплено російськими військами в боях в Україні для дискредитації українського керівництва та скорочення західної допомоги. Російські пропагандисти вже повідомили про застосування бойовиками західної зброї під час нападу на Ізраїль. Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що постачання західної зброї Україні "неминуче" скоротяться через війну в Ізраїлі, оскільки "можливості [Заходу] мають певну межу". Він також стверджує, що є "високі ризики" участі третьої сторони в "конфлікті". Представник палестинської терористичної групи Хезболла пригрозив США атаками на американські позиції в регіоні в разі втручання у війну. Пентагон закликав керівництво Хезболли "двічі подумати", перш ніж узяти участь у конфлікті на стороні ХАМАС. Координатор Білого Дому з нацбезпеки Кірбі заявив, що США не мають наміру відправляти війська до Ізраїлю. Водночас він назвав Іран співучасником нападу ХАМАС на Ізраїль, хоч і підтвердив, що влада США не має безперечних доказів допомоги Ірану бойовикам.

Прем'єр-міністр Лівану Міхаті оголосив, що країна не має наміру вступати у війну з Ізраїлем, хоч і підтримує палестинців.

На сайті Білого Дому опубліковано спільну заяву лідерів США, Франції, Італії, Німеччини та Великої Британії із засудженням нападу ХАМАС. Вони висловили рішучу підтримку Ізраїлю, водночас визнали законні прагнення палестинського народу на самовизначення і вимагали справедливості "як для ізраїльтян, так і для палестинців".

Президент Зеленський звернувся відеозв'язком до Парламентської асамблеї НАТО. Він назвав Росію та ХАМАС "однаковим злом" і наголосив, що

бойовики використовують проти Ізраїлю таку саму тактику, що й армія РФ проти України. Зеленський закликав союзників до єдності перед загрозами міжнародного масштабу. Він також скликав нараду з начальниками ГУР і зовнішньої розвідки та дипломатами щодо ситуації на Близькому Сході. З його слів, Росія зацікавлена у розпалюванні війни у близькосхідному регіоні для збільшення розколу в Європі та США та ослаблення допомоги Україні.

⭐ Міністр із питань армії США Вормут наполягає на затвердженні Конгресом фінансування воєнної допомоги як Ізраїлю, так і Україні. За інформацією видання The Wall Street Journal, сенатори від двох найбільших партій мають намір ухвалити річний пакет допомоги України в розмірі від $50 до $100 млрд, оскільки це "надасть Україні відчуття впевненості", і "буде кращим рішення з політичної точки зору".

⭐ Уряд Фінляндії виділив через кризовий фонд (IDA) Світового банку €92 млн на підтримку України та Молдови, які постраждали від російської агресії. З цих коштів €12 млн – грантова допомога, €30 млн – кредити на заходи для запобігання поширенню інфекційних захворювань, €50 млн – кредити на програми відновлення.

⭐ Рада ЄС прийняла рішення про збільшення фінансування оборонної промисловості країн-учасниць за допомоги спільних закупівель із частковим фінансуванням із бюджету Євросоюзу на суму до €300 млн. Основною вимогою до таких закупівель є локалізація – не менше ніж 65 % компонентів має бути виготовлено в країнах ЄС чи країнах – партнерах (наприклад, США).

⭐ Російські олігархи – власники "Альфа-груп" Фрідман, Авен, Кузьмічов, Хан та Косогов намагаються вивести свої активи з-під санкцій. Вони продали підрозділ холдингу VEON у РФ топменеджерам компанії "Вимпелком", яка працює під брендом Білайн. Холдингу VEON в Україні належить найбільший мобільний оператор Київстар. Український суд заарештував корпоративні права VEON у Київстарі та його дочірніх компаніях, а також акції цих олігархів у банках та заводах мінеральних вод.

⭐ Депутати владної партії Грузії "Грузинська мрія" не планують засуджувати намір РФ про створення бази Чорноморського флоту в невизнаній "республіці" Абхазія, оскільки це начебто може бути розцінено Росією як "провокація".

⭐ Нобелівську премію з економіки присуджено американці Голдіні за дослідження гендерної нерівності на ринку праці.

3. Київ

У столиці розпочався опалювальний сезон, влада подала тепло до лікарень, шкіл та дитячих садків.

4. Тренди

Конструкторське бюро "Луч" – основний виробник видів ракетного озброєння, ракет "Нептун" тощо, знову звернулося до Кабміну зі скаргою на дії Держаудитслужбу, яка блокує роботу підприємства, звинувачуючи його в "незаконному отриманні доходів". Служба оголосила про виявлення з початку широкомасштабного вторгнення зловживань виробників озброєння на 6 млрд грн. Чиновники стверджують, що їхня діяльність не призведе до зупинення оборонних виробництв.

Українські експерти звертають увагу на те, що після оголошення війни влада Ізраїлю не обмежила свободи та права громадян, насамперед свободу слова та зборів й не запровадила "єдиний марафон" теленовин. Українські провладні блогери та ЗМІ намагаються довести, що ізраїльтяни нібито відмовилися від критики влади через її помилки та прорахунки, які призвели до агресії ХАМАС, проте пересічні ізраїльтяни та ЗМІ відкрито критикують уряд та керівництво армії та спецслужб. Це робиться не задля розхитування ситуацію, а щоб уникнути подібних помилок у майбутньому.

В. о. голови Фонду держмайна Федоришин оголосив про підготовку до приватизації (продажу держпакета акцій) провідного підприємства з видобутку титанової сировини – Об'єднаної гірничо-хімічної компанії (ОГХК), до складу якої "для підвищення привабливості" чиновники мають намір додати ще й Демуринський гірничо-збагачувальний комбінат, який було конфісковано в російського олігарха. Федоришин стверджує, що стартова ціна, яку назвали оцінювачі, є занадто високою. На думку багатьох українських економістів, цей продаж на мінімумі вартості під час війни розраховано на те, що покупця вже обрано й він стане монополістом у галузі. Не виключено, що кінцевим покупцем через ланцюжок підставних офшорних компаній може стати олігарх Фірташ, а продукція постачатиметься через треті країни до Росії.

Венеціанська комісія розкритикувала законопроєкт про обмеження участі у виборах членів заборонених політичних партій. Експерти комісії вважають це рішення "позбавленим індивідуалізації". Комісія рекомендує обмежити право бути обраними лише особам, які становлять загрозу національній безпеці та демократичному устрою, а також надати їм процесуальні гарантії в процесі оцінювання загроз.

5. Корупція

Колегія суддів Вищого антикорупційного суду вчергове раз закрила справу "Роттердам+" через спливання терміну давності – з особливою думкою одного із суддів. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) планує оскаржити це рішення.

Вищий антикорупційний суд усунув із посади мера Сум Лисенка, якого детективи НАБУ спіймали під час отримання хабаря. Мер вийшов із СІЗО після внесення за нього застави в розмірі 3 млн грн.

Колишній глава Нафтогазу ***Коболєв*** на засіданні Вищого антикорупційного суду оголосив, що його призначено радником президента Молдови Санду "для аудиту боргів країни перед Газпромом". Це твердження виявилося брехнею – адміністрація Санду повідомила, що Коболєв не є радником, а лише консультує владу з енергетичних питань. Попри це, **ВАКС дозволив Коболєву виїзд із країни без дозволу слідчого.**

Президент Зеленський звільнив командувача Силами тероборони ***Танцюру*** та призначив натомість начальника штабу східного угруповання військ ***Баргілевича***.

За твердженням низки журналістів, ***Танцюра*** разом із ***Бюро економічної безпеки*** **створив "схему", за допомогою якої Бюро фіктивно передавало заарештоване майно підрозділам ТРО для подальшого продажу на чорному ринку або повернення його власникам за хабар**.

Проти Танцюри так і не було відкрито кримінальне провадження – його лише звільнено з посади.

Кабмін призначив без конкурсу генеральним директором держкомпанії ***"Ліси України"*** колишнього директора Держлісагентства ***Болохівця***. За інформацією низки ЗМІ, компанію контролює заступник глави Офісу президента ***Шурма***, а Болохівець є його призначенцем.

Після вкрай різкої реакції громадськості на виділення понад 500 млн грн на ремонт Київського міського шпиталю ветеранів війни мер Кличко доручив комісії КМДА перевірити тендерну документацію, а в разі виявлення порушень – оголосити повторний тендер.

***

№ 2.143

Дайджест-2 подій в Україні та навколо України від 10 жовтня 2023

Головне

📌 Те, про що попереджали експерти і військові аналітики, таки сталося – **російське командування розпочало контрнаступ – одразу на всій лінії фронту**.

Найзапекліші бої точаться у напрямках на Куп'янськ та Борову, а також навколо Авдіївки, яку хуйлята прагнуть оточити та вичавити наших хлопців з міста. Цілих будинків у місті майже не залишилося, але люди там таки живуть.. як і у всіх містах на лінії фронту. Поки здобутків у рашистів небагато, але коли хуйла зупиняла ціна?

📌 Десятки законів очікують на підпис Зеленського місяцями. Але тут є справжній власний інтерес у гальмуванні декларування. Чи я помиляюся?

📌 Те, що відбувається в Ізраїлі, до болю нагадує "плідну діяльність" рашистських виблядків в Україні.

📌 Раджу звернути увагу, що керівництво Держприкордонслужби намагається зробити рило цеглиною щодо витоку секретної інформації. До речі, що там з "прикордонним генералом" мулом? А з "коридорами на кордоні"? все гаразд?

📌 "Качка" про звільнення пишного була якимось цікавим вкидом. Я не зрозумів, кому це було вигідно. Чи насправді такий намір був?

📌 Про протезні заводи – взагалі лютий пздць. Тільки напалм...

Теми доби

🔥 **Російська армія розпочала контрнаступ по всій лінії фронту**.

🔥 Зеленський нарешті підписав закон про поновлення електронного декларування.

🔥 У "зимовому" пакеті військової допомоги Німеччини передає ЗСУ системи ППО Patriot та IRIS-T.

🔥 Кабмін спростив постачання сировини та компонентів для бойових частин БПЛА.

🔥 Росії не вдалося обратися до Ради ООН із прав людини.

1. Війна

1-1) Фронт

Російська армія після концентрації військ та поповнення підрозділів особовим складом та технікою перейшла в наступ на всій лінії фронту в Харківській, Луганській та Донецькій областях, і контратакує на Запоріжжі. Генштаб у ранковому зведенні повідомив про 108 бойових зіткнень упродовж доби.

ЗСУ відбили понад 30 атак у напрямку на Куп'янськ – у Синьківці та Іванівці, запеклі бої тривають у селі Макіївка на Луганщині. Також відновилися бойові зіткнення на захід від Кремінної.

Відбито атаки в селах Андріївка та Кліщіївка на південь від Бахмута.

Жорстокі бої розгорнулися на околицях та навколо Авдіївки, де російська армія веде наступ великими силами. Артилерія та авіація практично зрівняли місто із землею. Проте, за інформацією з лінії фронту, усі атаки були відбито, окупанти зазнали тяжких втрат. Також в останній тиждень різко посилилися обстріли та атаки з повітря Мар'їнки. Лобові атаки штурмових російських підрозділів у Красногорівці, Мар'їнці та Новомихайлівці на околицях Донецька успіху не мали.

На околицях Великої Новосілки армія РФ намагається відновити контроль над територією, яку звільнили українські війська за 5 місяців. Атаки на позиції ЗСУ в районі Золотої Ниви, Володиного та Приютного захлинулися.

На Запоріжжі на південь та схід від села Роботиного, а також уздовж автодороги Запоріжжя – Маріуполь точаться безперервні зустрічні бої.

Внаслідок обстрілу з території РФ села Угроїди на Сумщині смертельно поранено дівчинку віком 13 років. На Харківщині внаслідок обстрілів поранено 4 особи, на Донеччині загинув мирний житель, ще 2 – поранено, у Нікополі – поранено жінку, на Херсонщині – також поранено місцевого жителя.

Після розбору завалів та ідентифікації тіл унаслідок російської ракетної атаки села Гроза на Харківщині встановлено загибель 55 людей. Слідчі та експерти вважають, що кількість жертв може зрости, оскільки ще не всі рештки ідентифіковано. СБУ повідомило, що по скупченню людей ракету навели місцеві колаборанти, які втекли до Росії, але й далі спілкуватися з мешканцями села.

Спікер Головного управління розвідки Юсов оголосив, що російські та білоруські спецслужби планують вчинити теракт "під чужим прапором" на нафтопереробному заводі або нафтобазі в Білорусі щоби затягнути її у війну

проти України. Юсов наголосив, що повідомлення зроблено "на випередження" для запобігання теракту.

⭐ Губернатор Брянської області РФ повідомив про атаку українських безпілотників на об'єкти на території прикордонного Суражського району.

На півночі та заході Криму окупанти готують позиції для відбиття можливих атак українських військ та запобігання висадці десанту. На острів перекинуто застарілі гармати Д-20 які було виготовлено у 50-х роках минулого століття для встановлення в капонірах на лінії оборони.

1-2) Тил

⭐ Кабмін ухвалив постанову про спрощення імпорту сировини для виробництва боєприпасів та бойових частин БПЛА.

Уряд зареєстрував ще один індустріальний парк "Сигнівка" в межах Львова.

Ухвалено постанову про зміни до порядку складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Студенти, які не склали екзамен, матимуть можливість відновити навчання за тією ж спеціальністю та скласти його повторно за рік.

⭐ Міністр інфраструктури **Кубраков оголосив, що "понад 99 %" підприємств та об'єктів житлово-комунального комплексу готові до опалювального сезону**.

⭐ Нацкомісія з регулювання у сфері зв'язку та інформатизації повідомила, що жоден із мобільних операторів не готовий до роботи в умовах масштабних вимкнень електроенергії (блекаутів), зокрема, вони не створили достатній запас генераторів та інших джерел резервного живлення.

⭐ Міністр економіки Свириденко та міністр внутрішніх справ Хорватії Баженович підписали міжурядову угоду про співпрацю в гуманітарному розмінуванні.

⭐ Слідчі СБУ влаштували обшуки в мера Мукачевого ***Балоги*** в справі про продаж землі міста за заниженою ціною місцевому кримінальному авторитету, унаслідок чого бюджет недоотримав щонайменше 100 млн грн.

⭐ Мінфін розмістив ОВДП на суму 10,5 млрд грн й $286 млн. З них майже половина – "бенчмарк" – облігації, які НБУ зараховує банкам як обов'язковий резерв. Прибутковість облігацій майже не змінилася.

⭐ Нацбанк запустив онлайн-сервіс для отримання громадянами інформації про свої кредити в банках розміром понад 100 мінімальних зарплат 6700грн із Кредитного реєстру НБУ з ідентифікацією через BankID.

⭐ Глава НБУ Пишний, який бере участь у щорічних зборах керівництва МВФ та Світового банку в Марокко, спростував повідомлення низки ЗМІ про відставку за станом здоров'я.

⭐ НБУ встановив довідковий курс на рівні 36,51 ₴/$ (-0,05 грн), 38,60 ₴/€ (+0,12 грн).

2. Україна та світ

⭐ Міністерство оборони Німеччини оголосило про надання Україні "зимового" пакет воєнної допомоги вартістю приблизно €1 млрд. Україна отримає комплекс ППО та ПРО Patriot, ЗРК середнього та малого радіуса дії IRIS-T SLM та SLS, а також 3 зенітні танки Gepard. Найближчими тижнями Україні буде передано 10 танків Leopard I A5, 15 бронемашин та 20 медичних евакуаційних авто, а також зброю, автотехніку та амуніцію для Сил спецоперацій.

Німецький концерн Rheinmetall отримав від уряду Німеччини вже третє замовлення на виготовлення 150 тис. снарядів для ЗСУ. Кілька десятків тисяч боєприпасів буде передано наприкінці року.

Міністр оборони Умеров обговорив із головою оборонного відомства Бельгії Деодондер постачання Україні винищувачів F-16 та тренування українських пілотів. Бельгійське міністерство повідомило, що постачання F-16 розпочнуться лише у 2025 р, після отримання країною новітніх винищувачів F-35.

⭐ Президент Зеленський відвідав Румунію, де зустрівся з президентом Йоханнісом, главою уряду Чолаку та головами обох палат парламенту – Чуке та Сімонісом. Він обговорив із ними воєнну підтримку та посилення співпраці, а також транзит української сільгосппродукції. Румунські ЗМІ повідомили, що Зеленський не виступив перед парламентом через можливий скандал із боку проросійських депутатів.

Йоханіс після переговорів із Зеленським заявив, що через країну експортується до 60 % українського зерна, і влада готова працювати з міжнародними партнерами для збільшення цього експорту. Зеленський стверджує, що вже незабаром запрацює "зерновий коридор" через Молдову та Румунію, що дасть поштовх розвитку інфраструктури цих країн. Він також повідомив, що найближчими тижнями в Києві відбудеться спільне засідання міністрів урядів двох країн. Йоханніс також підтвердив, що керівництво

країни підтримує початок переговорів про вступ України до ЄС наприкінці цього року. За результатами переговорів підписано декларацію про співпрацю в ключових галузях.

За інформацією агентства Bloomberg, Туреччина, Болгарія та Румунія обговорюють можливість створення спільного морського з'єднання для очищення Чорного моря від мін.

Сили оборони Ізраїлю завдали удару по території Сирії, звідки було здійснено обстріли ізраїльських прикордонних територій з артилерії та мінометів

Міністр оборони Галант оголосив, що армія розпочинає повноцінний наступ на Сектор Гази. Угруповання ХАМАС відмовилося вести переговори про долю заручників, яких було захоплено на території Ізраїлю, до закінчення бойових дій.

Після чергового ракетного обстрілу територія Ізраїлю авіакомпанія Turkish Airlines припинила польоти до міжнародного аеропорту Бен-Гуріон.

В одному з поселень на кордоні із сектором було виявлено тіла понад 200 ізраїльтян, зокрема, дітей, багато тіл було обезголовлено та спалено.

Кількість ізраїльтян, що загинули від атак палестинських бойовиків, перевищила 1,2 тис., поранено – приблизно 3 тис. осіб.

Палестинське міністерство охорони здоров'я повідомило про загибель 950 осіб, поранено – понад 5 тис.

Комісар ООН Тюрк заявив, що повну блокаду території заборонено міжнародним правом, а будь-які обмеження може бути прирівняно до колективного покарання населення.

З його слів, будинки залишили понад 260 тис. мешканців території. Всесвітня організація охорони здоров'я закликала створити гуманітарний коридор із сектора Газа.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель наголосив, що не всі палестинці є терористами. Боррель підкреслив, що ХАМАС є терористичною організацією, на відміну від адміністрації Палестини, яка є партнером ЄС і має і далі отримувати гуманітарну допомогу. Припинення допомоги Палестині не підтримали низка країн ЄС, зокрема, Іспанія та Франція, "оскільки на території сектора Газа живуть близько 2 млн мирних жителів". Разом із тим прем'єр-міністр Франції Борн назвала угруповання ХАМАС терористичною організацією і підтвердила право Ізраїлю на захист від терористів. З її слів, терористи не мають отримати жодного євро з гуманітарної допомоги. Боррель

запросив міністрів закордонних справ Ізраїлю та Палестини взяти участь у зустрічі міністрів закордонних справ країн ЄС, яка відбудеться 11 жовтня.

Президент Байден засудив атаки на Ізраїль, де загинули принаймні 14 громадян США, назвав їх "актом чистого зла" та застеріг треті сили від втручання в конфлікт. Сили оборони Ізраїлю закликали арабські країни утриматися від участі у війні.

Духовний лідер Ірану аятола Хаменеї стверджує, що країна не причетна до нападу ХАМАСу на Ізраїль. Водночас він назвав те, що відбувається в країні, "військовою та розвідувальною поразкою" Ізраїлю. Він заявив, що Іран "цілує руки" організаторам нападу на "сіоністський режим".

Ізраїльська поліція заявила про блокування криптовалютних рахунків для збирання пожертв для ХАМАС.

США відправили Ізраїлю транспортними літаками запрошені країною засоби ППО, ракети та боєприпаси.

Президент РФ Путін під час зустрічі з прем'єр-міністром Іраку ас-Судані згадав війну в Україні та назвав "провальною" політику США на Близькому Сході. За його твердженням, замість "пошуку прийнятних для обох сторін компромісів" американське керівництво нібито намагалося "монополізувати врегулювання".

Прессекретар МЗС України Ніколенко повідомив, що за 3 доби оперативний штаб отримав понад 700 звернень від українців, які перебувають в Ізраїлі. 300 громадян мають труднощі з виїздом із країни, ще 150 прагнуть залишити Сектор Гази.

Президент Зеленський на зустрічі з румунським президентом Йоханнісом заявив, що Росія є однією з країн, які стоять за вторгненням угруповання ХАМАС і підтримують його зброєю.

⭐ Радник президента Байдену з нацбезпеки Салліван стверджує, що США можуть одночасно надавати воєнну допомогу Україні та Ізраїлю і мають для цього достатні ресурси.

⭐ Росію не було обрано до Ради з прав людини ООН, попри агресивну кампанію, яку розгорнули її дипломатами впродовж останніх місяців.

⭐ Норвезький неурядовий дослідний інститут NORSAR зафіксував ознаки вибуху біля берегів Фінляндії в Балтійському морі в момент пошкодження газогону Balticconnector між Фінляндією та Естонією в ніч із суботи на неділю. Разом із газогоном пошкоджено й магістральний оптоволоконний кабель. Національне бюро розслідувань Фінляндії припускає, що пошкодження труби стало наслідком "навмисного зовнішнього впливу".

Президент Європейської Ради Мішель закликав ЄС посилити безпеку об'єктів критичної інфраструктури. Експерти вказують, що єдиною стороною, якою вигідна ця аварія, є Росія.

⭐ МВФ в оновленому макропрогнозі констатував, що "припинення" війни в Україні є єдиним ефективним заходом для покращення перспектив розвитку світової економіки. Фонд зберіг прогноз зростання на 2023 рік у розмірі 3,0 %, одночасно зменшив прогноз на наступний рік до 2,9 %. МВФ очікує зростання ВВП України у 2023 р на 2 % за рівня інфляції 17,7 %, а наступного – на 3,2 % за інфляції 13 %.

⭐ Після вкрай жорсткої реакції низки країн та попередження про бойкот змагань Спілка європейських футбольних асоціацій (УЄФА) скасувала рішення про допуск на змагання російських юніорських команд.

⭐ Велика китайська компанія Huawei й далі веде діяльність у Росії, попри зупинення офіційного продажу користувацьких пристроїв та постачання обладнання для операторів зв'язку. Компанія на понад 60 % збільшила штат співробітників свого російського дослідницького центру та інвестує сотні мільйонів доларів на рік у партнерські програми з російськими університетами.

⭐ Уповноважена уряду Польщі з питань польсько-української співпраці Емілевич прогнозує наступного року зростання надходження соціальних внесків від українських підприємців із 4 до 6 млрд злотих (до майже $1,4 млрд). Вона повідомила, що в країні зареєстровано приблизно 30 тис. українських підприємців.

3. Київ

⭐ Начальник Київської міської військової адміністрації Попко повідомив, що в Україні, з урахуванням досвіду російських ракетних атак минулої зими, уперше у світі збудовано фізичний захист енергооб'єктів із резервними системами електроживлення.

4. Тренди

⭐ Прессекретар Держприкордонслужби Демченко стверджує, що начальник відділу кібербезпеки Мукачівського прикордонного загону Сировий, який втік до Росії, нібито не мав доступу до секретної інформації, мало того, начебто він брав участь у бойових діях, починаючи з 2014 р, і знищив кількох російських військовослужбовців.

⭐ Видання Forbes-Україна повідомило про **намір Міністерства юстиції подати позов до Вищого антикорупційного суду про стягнення на користь держави активів російського олігарха Фрідмана, зокрема, частки в мобільному операторі "Київстар"**.

⭐ Фонд держмайна оголосив про намір приватизувати всі державні підприємства з виготовлення протезів, оскільки вони нібито не можуть конкурувати з приватними. Чиновники Фонду стверджують, що заводи виставлено на продаж за ініціативи Мінсоцполітики. На думку багатьох експертів, "покупця" вже обрано, і він впевнений у великих прибутках уже незабаром. Надалі держава купуватиме протези за завищеними в рази цінами в цих підприємств, тоді як унаслідок воєнних дій десятки тисяч українців, військовослужбовців тощо, втратили кінцівки.

⭐ Глава Нацполіції Виговський повідомив, що на окупованих територіях України в правоохоронних органах служать приблизно 400 вже колишніх співробітників поліції. За оцінкою низки експертів, йдеться про рази більшу кількість колаборантів. У момент вторгнення сотні поліціянтів та інших співробітників МВС залишили робочі місця та втекли на контрольовану територію, решта – пішли на співпрацю з окупантами та почали переслідувати партизанів та українців, які чинили опір.

⭐ Журналісти видання "Hromadske" виявили російський паспорт у директора Запорізької АЕС Мурашова, якого було призначено на посаду за тиждень до окупації. 1 жовтня 2022 р його нібито викрали окупанти, а незабаром "депортували" до Запоріжжя. На цей час він мешкає в Києві, його призначено головним інженером ЗАЕС.

5. Корупція

⭐ Президент Зеленський, нарешті, підписав закон про відкриття реєстру декларацій чиновників, депутатів та правоохоронців – аж за 2 тижні після ухвалення Верховною Радою. Національне агентство з питань запобігання корупції повідомило, що доступ до реєстру тимчасово припинено "через технічний збій".

НАЗК також оголосило про відкриття доступу до реєстру звітів політичних партій.

⭐ Держбюро розслідувань оголосило ще одну підозру колишньому заступнику міністра оборони ***Шаповалову***, який разом із групою чиновників вчинив розтрату 1,4 млрд грн бюджетних коштів. На них було закуплено неякісні бронежилети передоплатою за кордон. Бронежилети було отримано

без належного приймання та контролю якості, що створило загрозу життю військовослужбовців.

⭐ Слідом за мером Сум Лисенком, якого було спіймано на хабарі, під заставу в 1,4 млн грн вийшов і його спільник – директор департаменту міськради Журба.

⭐ НАБУ та Спеціалізована антикорупційна прокуратура завершили слідство щодо колишнього заступника міністра інфраструктури Лозінського в отриманні хабаря в розмірі $400 тис. за закупівлю генераторів за завищеними цінами.

⭐ Держбюро розслідувань відкрило 260 кримінальних проваджень, які пов'язані з роботою територіальних центрів комплектування та військово-лікарських комісій. До судів уже скеровано 21 обвинувальний акт проти 36 осіб, підозри повідомлено 56 особам.

***

№ 2.144

На думку Тома Купера, напруга в Ізраїлі призводить до мобілізції сил західних союзників, більшої притомності їхніх керівників, а отже – посилення допомоги й Ізраїлю, й Україні. На сході ЗСУ вдалося зірвати спробу серйозної контратаки в районі Авдіївки, а на півдні – тривають інтенсивні бої, супроводжені активним нищенням сил окупантів.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-11-october-2013?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=137874496&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 11 жовтня близько 22:30 за Києвом]

За переклад дякую Микола Ковальчук, Anton Shygimaga та Antonina Yashchuk

Том Купер

Війна в Україні, 11 жовтня 2023

Усім вітання!

...бачу, бачу: на календарі вже 11 жовтня, хоча якщо дивитись на погоду, то ситуація більше нагадує початок вересня... Хай там як, ось вам новини, що відбувається на півдні та сході України.

1. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

Для більшого звіту досі збираю інформацію. А тим часом кумедно стежити за натівськими «балакучими головами», які дуже стараються налаштувати себе на передання винищувачів F-16 в Україну. Трагікомедія ситуації полягає в тому, що Україні знадобиться:

- 2 роки

- 1 рік

- 9 місяців

- 6 місяців

...щоб пересісти на F-16.

Тепер уже говорять про 2 місяці.

Звісно, це залежить від кваліфікації пілотів, яких ПС ЗСУ послали «на Захід» на навчання, але з Брюсселю принаймні вже долинає не шепіт «чи все-таки варто?», а «ми схиляємося до», «чого чекаємо?» і т. д...

На жаль, НАТО й далі не постачає достатньо зброї та боєприпасів для перемоги України. Втім, ходять чутки, що до деяких «людей із мітлами» в натовських штабах це починає потроху доходити.

Нарешті...

Дуже сподіваюся, що тепер, коли Вашингтон «перейнявся спасінням Ізраїлю», ситуація зміниться. Американці відправили в напрямку Ізраїлю два ядерні авіаносці (загалом близько 130 бойових літаків). Я, звичайно, сумніваюся, що навіть командири цих кораблів та суден-обслуги до пуття розуміють, що вони могли б із цим усім добром зробити у східних водах Середземного моря... але це хоча б може свідчити, що хтось у Брюсселі таки взявся за розум...

А, до речі, оскільки хтось мене запитував про JAS/39 Gripen... ну, ви знаєте, я передбаченнями не займаюсь, але судячи з того, як шведи поводилися досі (пригадаймо САУ Archer, CV-90 тощо), їм може «знадобитися трохи часу, але своє діло вони зроблять».

2. ВІЙНА В МОРІ

Скрізь повідомляють про повне відведення чорноморського флоту росії з Севастополя в Новоросійськ (Азовське море) [насправді Чорне - ред.], але ходять чутки, що судно «павєл дєржавін» сьогодні все ж було вражене під Севастополем. Втім, підтверджень я поки не маю.

3. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ-Сватове-Кремінна…

Так, та — «очікувана» — атака 25-тої загальновійськової армії росіян у районі Синьківки відбулася, їхня 47-ма танкова дивізія теж брала участь. «На жаль» для них, посилена певним серйозним обладнанням 66-та механізована бригада трощила російські танки натхненно й успішно: 25 штук за якісь чотири дні (певно, між 2 та 6 жовтня). Не дивно, що на російському боці цієї ділянки фронту минулі два дні були напрочуд тихі: мабуть, хтось першим ділом мусив розібратися, чи зосталися там узагалі офіцери й солдати, якими можна було підлатати лінію фронту…

Сіверськ…

Повідомляють про позиційні бої в районі Золотарівки: українці просунулися в напрямку цього села, звільнили частину території («два поля / три посадки»), росіяни контратакували з південного флангу і заявляють, що зупинили наступ.

Кліщіївка…

Схоже, російська спроба контратаки в цьому районі на сході й південному сході Кліщіївки — передусім з метою захопити залізничний насип — провалилася.

Третій армійський корпус кинув чимало недовчених мобіків із 150-тої мотострілецької дивізії, 38-мої мотострілецької бригади і БАРС-7 в атаку всіма силами й засобами, що тривало щонайменше три, а може, й чотири чи п’ять днів… Усі вони зазнали важких втрат і були відкинуті назад.

Власне, наразі росіяни повернулися на лінії оборони вздовж шосе Т0513: тобто відступили ще далі, втративши вихідні позиції, — приблизно по прямій від Опитного на півночі до Миколаївки на півдні. Дуже сподіваюся, що надалі росіяни проводитимуть якомога більше таких контрнаступів…

Постійні рейди українців на північний схід від Курдюмівки, здається, змусили росіян покинути позиції в Зеленопіллі. Тепер вони повернулися на позиції уздовж доріг, які ведуть на південь, від Курдюмівки до Озарянівки, і на схід, від Курдюмівки до Миколаївки. Потім, вчора [10.10] вранці, росіяни спробували наступати через канал Сіверський Донець — Донбас, у напрямку Степового й Бердичів, але 28-ма механізована бригада українців відбила цей напад.

Авдіївка…

За минулі кілька днів стало ясно, чому росіяни ще наприкінці вересня припхали свою 25-ту ЗВА у сектор Сватове-Кремінна і вивели звідти 1-шу танкову та 41-шу ЗВА: вони підлатали пошарпані підрозділи, а потім відправили їх на Авдіївський напрям.

Чотири дні тому вони розпочали атаку «кліщами» за підтримки важких авіаударів (переважно в стилі «насипай і тікай» із літаків Су-25, а інколи з вертольотів Ка-52 та Мі-28) та величезної кількості артилерійських обстрілів.

Буде достатньо сказати, що станом на ранок 10 жовтня **ця контратака скінчилася для росіян справжньою катастрофою**.

> **По суті, щонайменше дві, можливо три величезних колони було виявлено (за допомогою БПЛА) ще коли вони були десь за 5–10 кілометрів до лінії фронту. А тоді по них вдарила артилерія.**

Винищення продовжувалося також у процесі їхнього просування в тому ж напрямку й на момент, коли вони врешті минули «стартові позиції» – і наштовхнулися на мінні поля та ще більше дістали на горіхи від артилерії – більшу частину механізованих сил було знищено.

Відтак, далі наступ вели засуджені з підрозділів «Шторм-Z», за підтримки кількох розпорошених танків та БМП… відео з їхніми спробами просування були… «невтішні».

Як я розумію, росіяни найдужче тисли на позиції 116-тої бригади ТрО, але навіть їй було не надто складно відбити ці штурми. 79-та десантно-штурмова також мала «веселі часи».

Українці повідомляють, що російських операцій такого масштабу вони «не бачили з перших днів війни».

> 1) — Це значно потужніше, ніж атаки на Вугледар у січні–лютому цього року.
>
> 2) — Але сплановано, підготовано та проведено вкрай жахливо.

Втрати однієї лише російської 90-тої танкової дивізії оцінюють у 820 вбитих та поранених, а також у 80 одиниць бронетехніки [https://t.me/ToBeOr_Official/13358?utm_source=substack&utm_medium=email] (включно із принаймні однією БМПТ «термінатор»), 18 одиниць артилерії, більше десятка систем РСЗВ та близько 30 одиниць іншої техніки. ПКС втратили щонайменше один літак Су-25.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Гелікоптер Мі-28 вистрілює керовану протитанкову ракету в напрямку українських позицій в районі Авдіївки, можливо між 7 та 8 жовтня.

4. УКРАЇНСЬКИЙ КОНТРНАСТУП

Старомайорське/Старомлинівка…

схоже, «перетягування каната» в районі Приютного триває: українці спершу спромоглися знов дістатися околиць цього села, а потім росіяни контратакували та відсунули їх назад.

Вибачте, люде, але **кращих новин з цієї ділянки не маю: ЗСУ просто бракує оснащення для ефективнішого просування**.

І поки хтось не змінить некомпетентного радника з національної безпеки [Джейка Саллівана] в Білому домі, чи не відволіче його порятунком Ізраїля ще дужче… в цьому плані мало що зміниться.

Роботине–Вербове–Новопрокопівка…

виснаживши свої ВДВ у – здебільшого – безрезультатних контратаках, росіяни, схоже, відводять їх від лінії фронту та замінюють мобіками. Українці скористалися з цієї нагоди й атакували Копані, Новопрокопівку (її захищають залишки 71-го та 201-го МСП) і (глибоко) просунулись у Вербовому. Насправді, навіть 70-му МСП та 1441-му МСП довелося відступити зі своїх позицій, розташованих на північний захід від Новопрокопівки.

На східному фланзі «виступу» українці також захопили щонайменше дві контрольовані росіянами посадки на захід від Новофедорівки. Далі на схід, як повідомляє агентурна розвідка, ЗСУ два дні тому увійшли до села Загірне. Деталей, підтвердження чи спростування не маю.

..словом, ось таке: якщо росіяни не наступають, то вони моментально переходять до оборони – і українці знов беруться вигризати землю штурмами.

***

№ 2.145

Экспорт зерновых и масличных из Украины в 2022/2023 маркетинговом году составил 20 млрд дол

2023-10-13

Кущ

Из них, 8 млрд дол осталось за границей на зарубежных счетах.

То есть, каждый второй-третий доллар не возвращается в страну.

Интересно, какая мотивация должна быть у наших союзников давать нам по 3 млрд дол в месяц, если украинские ФПГ не хотят возвращать валюту в свою страну для защиты земли, на которой они же и зарабатывают...

При чем, если наши союзники дают деньги, то от ФПГ требуется лишь возврат валютной выручки, которую у них никто не отберет.

Часть ФПГ ждет девальвации гривны и возможности заработать на курсовых разницах.

Раньше они говорили, что не возвращают, потому что курс фиксированный и он на 15% отличается от наличного.

Но официальный курс подтянули до наличного - деньги не пришли.

Затем ввели плавающий курс вместо фиксированного - деньги не пришли.

Я думаю, выручка даже под девальвацию не вернется в страну.

Просто не хотят и все, хотя зарабатывают на земле, котору защищают своей кровью простые украинцы.

Ну, из 20 млрд, один лям задонатят на ЗСУ.

А потом, фиктивными справками о банкротстве иностранного покупателя зерна закроют валютный контроль в банках.

Некоторые через схемы даже получат возмещение НДС от государства (хоть возмещение выплачивается лишь под возврат валютной выручки, но у нас получают даже под справки о фиктивном банкротстве контрагента).

То есть, государство еще и "премирует".

Вот трудно будет победить с таким уровнем солидаризации в обществе.

Единение первых дней войны куда-то постепенно испаряется...

Некоторые поняли, что и в этих условиях можно неплохо жить и даже зарабатывать больше, чем до войны.

***

№ 2.146

Коли зовнішня політика формується поза Міністерством закордонних справ - це призводить до профдеформації, смислового решу та втрати реальності

2023-10-12

Куц

Людям банально нема чим зайнятись.

"Мед мінних полів" - проєкт ***Міністерства закордонних справ*** України та Saatchi & Saatchi Ukraine у кооперації з агропромисловою компанією Kernel.

Далі йду за текстом прес-релізу МЗС, це справді **трешовий піар**.

Починаєтья він ніби логічно:

"Україна - одна з найбільш замінованих країн світу.

За даними Міністерства внутрішніх справ, йдеться про 30% території, понад 174 000 кв км, що включає як приватні території, так і критичну інфраструктуру, водойми, ліси та поля".

А далі, дуже цікава позиція:

"Світова спільнота досі прораховує, скільки років та мільярдів доларів необхідно витратити, щоб розмінувати ці території.

А допоки це не відбудеться, тисячі гектарів землі є небезпечними для людей та непридатними для сільського господарства".

Питання, навіщо світовій спільноті українські заміновані поля?

Хіба немає таких самих полів в Африці чи Азії?

Чому ми вважаємо, що хтось крім нас буде цим перейматись?

Тим більше, що масштаб проблеми колосальний:

"Площа замінованих полів наразі сягнула 8 млн га, з яких 6 млн га розміщуються на окупованих територіях, 2 млн га - на звільнених".

І от МЗС знайшов вихід:

"Так, у команди МЗС та Saatchi & Saatchi Ukraine з'явилась ідея проєкту Мед Мінних Полів.

Вона проста і потужна: щоб уникнути контакту з мінами, дрони засівають заміноване сільськогосподарське поле спеціальною сумішшю медоносних трав.

Після цього нектар збирають бджоли, яким також не страшні міни.

Зібраний мед стане потужним засобом комунікації про проблему замінованих земель, щоб залучити до розмінування ще більше міжнародних партнерів та донорів.

Українські дипломати братимуть мед мінних полів із собою на зустрічі та в міжнародні візити та даруватимуть його дипломатам та публічним особам у всьому світі.

"Цей проєкт дозволить МЗС привернути більшу увагу світу до проблеми російського замінування української землі та мобілізувати додаткові ресурси для її вирішення.

Воєнна дипломатія використовує кожну можливість для досягнення результату.

Всі креативні та технологічні засоби спрямовані на те, щоби посилити нашу комунікацію та швидше очистити українську землю від російських мін та боєприпасів", - заявив міністр закордонних справ Дмитро ***Кулеба***.

Більше того, для проекту розробили спеціальний дизайн вуликів у форматі попереджувальних знаків про мінну небезпеку.

"Сила ідеї, в тому, що вона одночасно пропонує робоче рішення, щоб поля не простоювали і, разом з тим - наголошує на важливості розмінування наших територій.

Це питання безпеки фермерів і людей, що працюють на землі, це важлива складова продовольчої безпеки України.

Розуміємо - проєкт складний і тривалий у реалізації.

Але ми переконані, що кожний новий його етап привертатиме все більше уваги дипломатів та спільнот по усьому світові, й це допоможе хоч трохи змінити ситуацію на краще”. - відзначив Костя Шнайдер, креативний директор Publicis Groupe Ukraine & Czech Republic + Saatchi & Saatchi Ukraine".

Враховуючи, що заміноваеі поля знаходяться вздовж лінії фронту, залишилось ще заснувати в армії підрозділ "бойових пасічників".

Що цікаво, останнім часом дуже часто доводиться чути про "креативні рішення".

Це ніби якась "рознарядка" згори надійшла...

> — То законопроект про "електрозеків" для генерування електроенергії у зонах.
>
> — То "мед мінних полів"....

Чому я вважаю цю ідею трешевою.

По-перше, на проблемах треба не піаритись, а реально їх вирішувати, причому швидко.

По-друге, вся оця гламуризація призводить лише до девальвації самої проблеми: "навіщо вам щось розміновувати, якщо у вас такий добрий мед з мінних полів".

По-третє, **присмак меду, це явно не те, що може символізувати знищені українські поля**.

***

№ 2.147

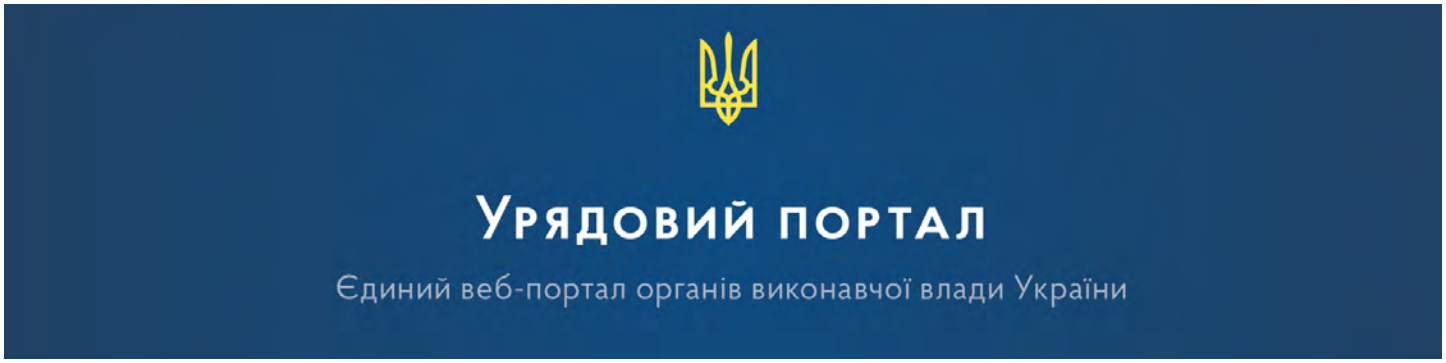

Проект "Мед Мінних Полів" допомагатиме збирати кошти на розмінування України

2023-10-23

Міністерство закордонних справ України, опубліковано 10 жовтня 2023

“Мед мінних полів” - проект Міністерства закордонних справ України та Saatchi & Saatchi Ukraine у кооперації з агропромисловою компанією Kernel.

Україна - одна з найбільш замінованих країн світу. За даними Міністерства внутрішніх справ, йдеться про 30% території, понад 174 000 кв. км, що включає як приватні території, так і критичну інфраструктуру, водойми, ліси та поля. Світова спільнота досі прораховує, скільки років та мільярдів доларів необхідно витратити, щоб розмінувати ці території. А допоки це не відбудеться, тисячі гектарів землі є небезпечними для людей та непридатними для сільського господарства.

Площа замінованих полів наразі сягнула 8 млн га, з яких 6 млн га розміщуються на окупованих територіях, 2 млн га - на звільнених.

Так, у команди МЗС та Saatchi & Saatchi Ukraine з’явилась ідея проекту Мед Мінних Полів.

Вона проста і потужна: щоб уникнути контакту з мінами, дрони засівають заміноване сільськогосподарське поле спеціальною сумішшю медоносних трав. Після цього нектар збирають бджоли, яким також не страшні міни.

До проекту долучились: Міністерство закордонних справ України та найпотужніша агропромислова компанія України Kernel. Консультують та

допомагають: Державна служба з надзвичайних ситуацій, Dronarium Україна та Спілка пасічників України.

Зібраний мед стане потужним засобом комунікації про проблему замінованих земель, щоб залучити до розмінування ще більше міжнародних партнерів та донорів. Українські дипломати братимуть мед мінних полів із собою на зустрічі та в міжнародні візити та даруватимуть його дипломатам та публічним особам у всьому світі.

“Цей проект дозволить МЗС привернути більшу увагу світу до проблеми російського замінування української землі та мобілізувати додаткові ресурси для її вирішення. Воєнна дипломатія використовує кожну можливість для досягнення результату. Всі креативні та технологічні засоби спрямовані на те, щоби посилити нашу комунікацію та швидше очистити українську землю від російських мін та боєприпасів”, - заявив Міністр закордонних справ України Дмитро ***Кулеба***.

Більше того, для проекту розробили спеціальний дизайн вуликів у форматі попереджувальних знаків про мінну небезпеку.

“Сила ідеї, в тому, що вона одночасно пропонує робоче рішення, щоб поля не простоювали і, разом з тим - наголошує на важливості розмінування наших територій. Це питання безпеки фермерів і людей, що працюють на землі, це важлива складова продовольчої безпеки України. Розуміємо - проект складний і тривалий у реалізації. Але ми переконані, що кожний новий його етап привертатиме все більше уваги дипломатів та спільнот по усьому світові, й це допоможе хоч трохи змінити ситуацію на краще”, - відзначив креативний директор Publicis Groupe Ukraine & Czech Republic + Saatchi & Saatchi Ukraine Костя Шнайдер.

“Війна очима українського агро — це сотні тисяч гектарів мінних полів. Полів, які неможливо засіяти. Якщо бойові дії закінчаться сьогодні, аграріям знадобиться щонайменше 4 роки, аби досягти довоєнні показників вирощування культур. І це за найоптимістичнішими прогнозами. Щодня країна-агресор мінує, руйнує, ламає, знищує. А ми об'єднуємося, щоб продовжувати працювати, відновлювати потенціал, створювати можливості. Наша компанія з приємністю долучається до цього натхненного та життєствердного проекту. Поки триває розмінування, ми передаємо частину ділянок, куди не може заїхати потужна агротехніка, в користування бджолярам. І в такий нестандартний спосіб ми засвідчуємо, що віримо у рідну землю та у її силу відновлення”, - сказала директор з комунікацій та GR, Kernel Катерина Співакова.

Тизер проекту можна переглянути за посиланням, а передзамовлення доступні на сайті.

Цього року автори проекту провели необхідні консультації з агрономами та ДСНС і підготовчі роботи з дронами, а також здійснили тестовий засів поля. Також запущено сайт для попереднього замовлення меду: А вже навесні 2024 року проєкт стартує на повну потужність.

***

№ 2.148

«Країна радників». Хто консультує Офіс президента

2023-10-13

ОЛЕКСАНДР САЛІЖЕНКО, ВІКТОРІЯ ОЛІЙНИК, ЧЕСНО

Татаров, Шурма, Смирнов, Подоляк, Арестович – це лише кілька найбільш скандально відомих осіб з-поміж чинних заступників та колишніх радників Офісу президента України, які регулярно фігурують у розслідуваннях журналістів, роблять гучні заяви чи висловлювання. Проте повний перелік посадових осіб ОП значно більший і про їхню діяльність та біографію громадянам мало що відомо.

Загалом в Офісі президента радниками, уповноваженими президента та голови його Офісу працює майже вісім десятків людей. У Єрмака вчетверо більше радників, ніж у Зеленського.

Люди, які формують державну політику в умовах війни, виступають спікерами влади та репрезентують державу на міжнародній арені, чомусь переважно мають статус позаштатних радників і не декларуються.

Рух ЧЕСНО отримав на запит актуальний перелік посадових осіб та радників Офісу президента України і вирішив розповісти, що з ним не так.

Серед іншого ми виявили там кандидата в народні депутати від УДАРу і БПП та радника заступника керівника Офісу часів Порошенка, а також радника, який, імовірно, помер чотири роки тому.

Станом на початок жовтня 2023 року в підпорядкуванні Андрія Єрмака перебуває 58 осіб: 10 заступників, 7 радників, 18 радників поза штатом, ще 14 радників його заступників, радників самого Офісу президента та керівниця Апарату. Водночас максимальна кількість заступників керівника ОП законодавством не визначена.

Натомість у президента Володимира Зеленського – 6 радників, 5 радників-уповноважених, 3 представники в держінституціях, прессекретар та перший помічник. А нещодавно Володимир Олександрович призначив своїм радником зірку світового футболу та одного з амбасадорів фандрейзингової платформи United24 Андрія Шевченка. Проте чим конкретно він буде допомагати президенту – ні в указі про призначення, ні на сайті ОП не зазначається.

РАДНИКИ ЗЕЛЕНСЬКОГО

ПОСАДОВЦІ ОФІСУ ПРЕЗИДЕНТА

Володимир Зеленський
президент України

Сергій Шефір
перший помічник президента

Сергій Никифоров
прес-секретар президента

радники — уповноважені президента

Вадим Свириденко
з питань реабілітації учасників бойових дій

Тетяна Ломакіна
з питань безбар'єрності

Ольга Будник
з питань Фонду Президента з підтримки освіти, науки та спорту

Дар'я Герасимчук
з питань прав дитини та дитячої реабілітації

Альона Вербицька
з питань забезпечення прав захисників України

позаштатні радники президента

Ендрю Мак

Сергій Трофімов

Олег Устенко

Юрій Костюк

Михайло Радуцький

Андрій Шевченко

представники президента

Михайло Веніславський
позаштатний представник у ВРУ

Володимир Кладієв
представник у КМУ

Сергій Дембовський
позаштатний представник у КСУ

ЧЕСНО

chesno.org
facebook.com/chesno.movement
+38 (067) 658 7796

Дані наповнює Офіс президента України на сайті РухуЧЕСНО від 15 вересня 2023 року.
Акцент в написанні прізвищ радників Президента України згідно Указів Президента України.
Фото і відомості з відкритих джерел.

Так само обов'язки та повноваження заступників і радників у штаті ОПУ настільки розмиті, що незрозуміло, за що саме вони відповідають, які їхні компетенції та напрямок діяльності.

Якщо формально вони є радниками поза штатом, то мають працювати на волонтерських засадах і не отримувати кошти за свою роботу. Однак це малоймовірно, адже, скажімо, Михайло Подоляк, Дарія Зарівна, Сергій Лещенко чи Дмитро Литвин постійно фігурують у ЗМІ як представники ОП.

Логічно та справедливо опозиція та громадськість вимагали, аби радники та помічники ОП, які напряму чи опосередковано формують державну політику, декларували свої статки, а антикорупційні органи та ЗМІ могли б перевірити їх динаміку. Але під час розгляду законопроєкту про відновлення е-декларування одну з ключових поправок (№10), яка стосувалась декларування керівництва ОП, нардепи провалили. Якби її прийняли, то декларуватися б мали заступники Андрія Єрмака, радники та уповноважені президента та інші.

ГОЛОСУВАННЯ ЗА ПОПРАВКУ № 10

ПРО ДЕКЛАРУВАННЯ КЕРІВНИЦТВА ОП, ЗАСТУПНИКІВ, РАДНИКІВ ТА УПОВНОВАЖЕНИХ ПРЕЗИДЕНТА ДО ЗАКОНОПРОЄКТУ № 9534

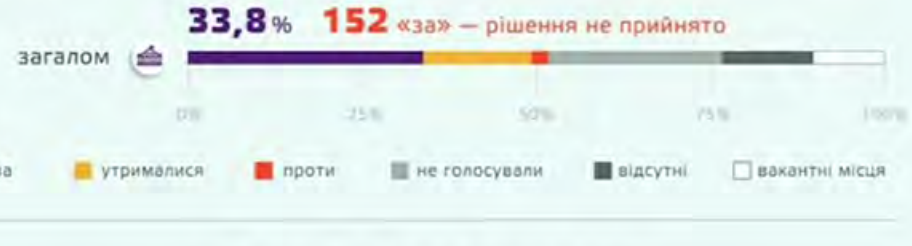

ХТО «ВИПАРУВАВСЯ»

І НЕ ПІДТРИМАВ ДЕКЛАРУВАННЯ КЕРІВНИЦТВА ОП

прізвища темнішого кольору — відсутні, але були присутніми на інших голосуваннях засідання

прізвища світлішого кольору — були присутні, але не голосували

Беленюк Ж. В.
Галушко М. Л.
Гузенко М. В.
Жмеренецький О. С.
Іонушас С. К.
Литвиненко С. А.
Маріковський О. В.
Нікітіна М. В.
Пушкаренко А. М.
Устенко О. О.
Хоменко О. В.
Шпак Л. О.
Арсенюк О. О.
Бабак С. В.
Бардіна М. О.
Безгін В. Ю.
Богданець А. В.
Бондар Г. В.
Борзова І. Н.
Бородін В. В.
Бужанський М. А.
Булах Л. В.
Бунін С. В.
Вагнер В. О.
Василевська-Смаглюк О. М.
Войцехівський В. О.
Володіна Д. А.
Гетманцев Д. О.
Горбенко Р. О.
Горенюк О. О.
Гривко С. Д.
Гринчук О. А.
Грищенко Т. М.
Гурін Д. О.
Дирдін М. Є.

Діденко Ю. О.
Заблоцький М. Б.
Забуранна Л. В.
Завітневич О. М.
Зуєв М. С.
Іванов В. І.
Кальченко С. В.
Каптелов Р. В.
Касай К. І.
Кінзбурська В. О.
Кісєль Ю. Г.
Ковальов А. В.
Козак В. В.
Колебошин С. В.
Колісник А. С.
Копанчук О. Є.
Корявченков Ю. В.
Костюк А. В.
Крейденко В. В.
Кузбит Ю. М.
Купьтенко А. В.
Леонов О. О.
Літвінов О. М.
Лічман Г. В.
Марусяк О. Р.
Марчук І. П.
Маслов Д. В.
Мовчан О. В.
Нагаєвський А. С.
Нагорняк С. В.
Нальотов Д. О.
Наталуха Д. А.
Нестеренко К. О.
Павліш П. В.
Пашковський М. І.
Підласа Р. А.

Пуртова А. А.
Репіна Е. А.
Руденко О. С.
Саламаха О. І.
Салійчук О. В.
Санченко О. В.
Северин С. С.
Сова О. Г.
Сушко П. М.
Тарарін М. О.
Тарасов О. С.
Тимофійчук В. Я.
Швачко А. О.
Шинкаренко І. А.
Шоп М. В.
Яременко Г. І.
Ясько Є. О.
Абдуллін О. Р.
Шкрум А. І.
Бондарев К. А.
Власенко С. В.
Данілов В. Б.
Кожем'якін А. А.
Крулько І. І.
Мейдич О. Л.
Буймістер Л. А.
Мінько С. А.
Довгий О. С.
Дубінський О. А.
Кондратюк О. К.
Торохтій Б. Г.
Шпенов Д. Ю.
Горват Р. І.
Поляк В. М.
Лунченко В. В.
Петьовка В. В.

Кальцев В. Ф.
Бойко Ю. А.
Борт В. П.
Дунаєв С. В.
Загородній Ю. І.
Іоффе Ю. Я.
Колтунович О. С.
Ларін С. М.
Льовочкін С. В.
Макаренко М. В.
Мамка Г. М.
Мамоян С. Ч.
Німченко В. І.
Павленко Ю. О.
Палієв М. М.
Пузанов О. Г.
Скорик М. Л.
Суркіс Г. М.
Шуфрич Н. І.
Князевич Р. П.
Никорак І. П.
Чийгоз А. З.
Лопушанський А. Я.
Павленко Р. М.
Порошенко П. О.
Ісаєнко Д. В.
Кісільов І. П.
Мороз В. В.
Столар В. М.
Фельдман О. Б.
Дубневич Я. В.
Шаповалов Ю. А.
Молоток І. Ф.
Юрчишин П. В.
Устінова О. Ю.
Цабаль В. В.

Слуга народу
Батьківщина
За майбутнє
Відновлення України
Довіра
ПЗЖМ
позафракційний
Голос
ЄС

Дані голосувань з вересня 2023 року з сайту Верховної Ради України

ЧЕСНО

Водночас у відкритому доступі на сайті президента України немає повного та актуального переліку посадових осіб, які працюють в Офісі президента, є лише інформація про керівника ОП, його заступників, а також керівницю Апарату ОП та прессекретаря президента.

Іноді складається враження, що завдання окремих радників ОП – системне генерування скандалів. Причому вони не залишають цю звичку і після того, як перестають бути радниками. Наприклад, експозаштатний радник ОП та колишній радник з питань інформполітики української делегації в Тристоронній контактній групі Олексій Арестович нещодавно вкотре оскандалився висловлюванням на російському заході в Таллінні "Форум свободной России", коли, серед іншого, назвав російських опозиціонерів героями. Ба більше, організатори форуму титрують Арестовича так: "політичний діяч, позаштатний радник офісу президента України (2020-2023)".

Однак Арестовича звільнили з посади в ОП після чергового скандалу в січні 2023 цього року. Після російського ракетного удару по будинку в Дніпрі, внаслідок якого загинули 44 людини, Арестович заявив, що, на його думку, ракету Х-22 збили українські сили ППО, після чого вона впала на житловий будинок.

Фактично, саме суспільний розголос є підставою для звільнення діячів ОП. Проте навіть після скандалів діячі не залишають свої посади примусово, а пишуть добровільні заяви про звільнення.

Наприклад, після журналістського розслідування за власною заявою з посади заступника керівника ОП звільнився Кирило Тимошенко. Замість нього на посаду заступника голови ОПУ призначили голову Київської обласної військової адміністрації Олексія Кулебу.

Але не всі заступники керівника звільняються чи їх звільняють після публікації розслідувань чи скандальних випадків. Наприклад, у 2019 році на той час голові ініціативної групи "Захистимо Протасів Яр" Роману Ратушному погрожували викраденням і фізичним знищенням. За словами самого Романа, серед них був і заступник голови Офісу президента та адвокат **Андрій Смирнов**. З цим питанням Рух ЧЕСНО, зокрема, звернувся під час пресмарафону в 2019 році до Володимира Зеленського, який пообіцяв розібратись у ситуації.

Проте якоїсь суттєвої реакції президента та ОП на ці факти не було – Смирнов досі залишається на посаді. Роман Ратушний під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну пішов добровольцем, був бійцем 93 ОМБ "Холодний яр" і в 2022 році загинув.

Про те, чим конкретно займаються позаштатні радники керівника ОП протягом років на своїх посадах, окрім появи на офіційних заходах, вкрай мало офіційної інформації або вона взагалі відсутня.

Наприклад, на сайті президента є кілька сотень публікацій з 2019 року і дотепер зі згадками заступників, радників чи помічників. Але про скандально відомих діячів їх у рази менше. Так про Олега Татарова є лише вісім згадок у

новинах, про діяльність першого помічника президента Шефіра – тільки п'ять, про екрадника голови ОП Арестовича – шість.

Найбільше на сайті президента згадують у новинах заступників керівника ОП Ігоря Жовкву (261), Олексія Кулебу (177) та Романа Машовця (107). Натомість інші заступники голови ОП менш публічні – Андрій Смирнов 52 згадки, а Ростислав Шурма фігурує в офіційних повідомленнях сайту президента 41 раз.

Зазначимо, що теперішній очільник ОП Андрій Єрмак спершу сам був помічником президента Володимира Зеленського. Після перемоги останнього у 2019 році на виборах Єрмак займався питаннями зовнішньої політики та був ключовим переговорником президента. Також він займався обміном полонених і відповідав за організацію зустрічей у нормандському форматі з української сторони. У 2020 році став членом наглядової ради "Укроборонпрому", а згодом очолив Офіс президента після звільнення Андрія Богдана.

Водночас радники-уповноважені президента мають визначений напрямок діяльності. Чим займаються інші позаштатні радники президента, ОП не комунікує.

В обов'язки керівника Офісу президента входить організація його роботи, але, як зазначають журналісти-розслідувачі, людей із команди Єрмака, зокрема його радників та помічників, згодом призначають на посади в інші структури – Укрнафту, Ощадбанк, Центренерго тощо.

За інформацією розслідувачів, у листопаді минулого року в наглядову раду "Укрнафти" в якості представника акціонера держави в особі Міноборони обрали Андрія Готу, який водночас є радником керівника ОП, а раніше очолював кабінет Андрія Єрмака. Крім того, з серпня цього року Гота є також членом наглядової ради держкомпанії "Центренерго".

Також позаштатним радником керівника ОП Андрія Єрмака є колишній журналіст та народний депутат Сергій Лещенко, який займається розвінчуванням російських фейків та водночас є заступником голови наглядової ради АТ "Укрзалізниця". Однак титрують його саме як радника

керівника ОП. Перед тим до цієї ж наглядової ради від держави входив інший позаштатний радник Єрмака Аудіцкас Адомас.

В центр скандалів потрапляють не лише позаштатні діячі, а й більш публічні заступники Єрмака. Приміром, після публікації низки розслідувань про енергобізнес, пов'язаний із заступником голови та ексрегіоналом ОП Ростиславом Шурмою, нардепи ВРУ звернулися до НАЗК. Запит був у тому, щоб агентство розпочало перевірку, чи був конфлікт інтересів при здійсненні службових повноважень.

Окрім вищеперерахованого, радники керівника ОП є членами комісій при президентові. Скажімо, в Комісії з питань громадянства перебуває Вадим Потаєв. Він є позаштатним радником керівника ОП, а іншої інформації про нього та його діяльність відшукати не вдалося.

У Комісії у питаннях помилування засуджених також перебуває кілька радників керівника ОП, зокрема Олександр Козенко та Олексій Дніпров. Значення цієї комісії є важливим, адже саме ця комісія вносить президентові України пропозиції про застосування помилування засуджених. Інформацію про біографію та діяльність Олександра Козенка у відкритому доступі знайти не вдалось. А от Олексій Дніпров є доктором юридичних наук, працює у сфері державного управління понад 20 років, а в апараті президента працює з 2015 року.

Ще однією комісією, особливо важливою під час повномасштабного вторгнення, до складу якої входять представники ОП, є комісія державних нагород та геральдики. Її очолює особисто керівник ОП Андрій Єрмак, а заступником є керівник Апарату ОП Олексій Дніпров.

Перелік комісій при президентові України не є вичерпним. Часто членами цих комісій є представники ОП. Але інформації про те, чому ж саме цих особистостей включають до їх складу, у відкритому доступі немає.

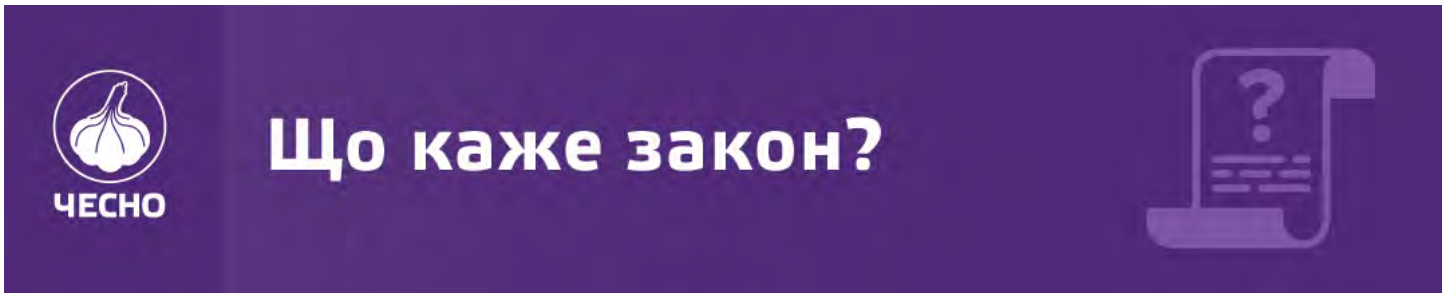

Правила роботи Офісу президента закріплені окремим його указом. Чинна редакція положення про Офіс президента вже кілька разів була редагована від початку каденції Володимира Зеленського.

З цікавого, у 2021 році зі структури ОП зникла посада першого заступника керівника Офісу, тепер у нього є лише заступники. В тексті положення не передбачено посад радників керівника ОП. Закономірно, що радників не передбачено і для заступників керівника. Жодної згадки в положенні немає також і про те, хто ж такі радники самого офісу. Проте у відповіді на запит Руху ЧЕСНО такі радники вказані і їхній перелік є значним.

Відсутність законодавчого закріплення та регулювання робить цих людей "невидими" для суспільства.

Адже **невідомо, які саме обов'язки мають радники, до якої інформації мають доступ, як, скажімо, Олексій Арестович, який на початку вторгнення переважно коментував перебіг бойових дій та чи впливають вони на рішення.**

За таких умов і про жодну відповідальність не йдеться.

І якщо говорити про радників ОП, то тут персональної відповідальності за їхні дії не несе ні керівник ОП, ні його заступники, адже радять такі діячі абстрактному Офісу, без прив'язки до особистостей.

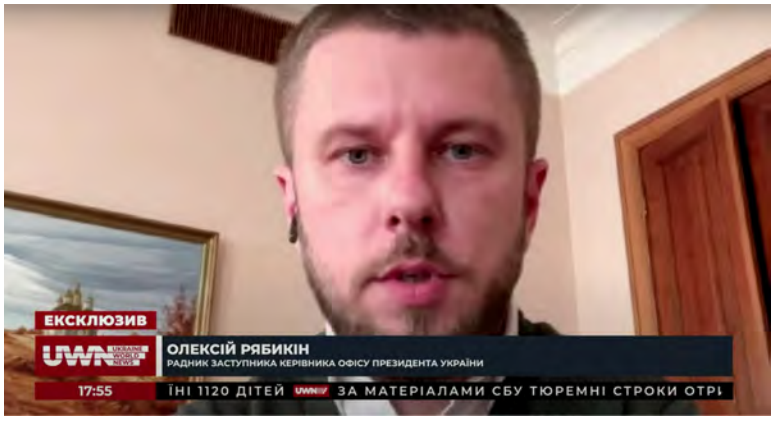

На скриншоті Олексій ***Рябикін***, який у 2014 році невдало балотувався до ВРУ 8 скликання від БПП, а у 2012 році у ВРУ 7 скликання від УДАРу. Крім того, у 2005 році Рябикін працював у штабі Віктора Ющенка в Оболонському районі столиці. У 2006-му був заступником керівника штабу Кличка в Голосіївському районі, а згодом заступником у столичній організації УДАРу Віталія Ковальчука, який за часів президента Порошенка був заступником голови Адміністрації. Наразі Рябикін є радником заступника керівника Офісу президента Олексія Кулеби.

Окрім Рябикіна в переліку радників заступників є й інші афілійовані з БПП діячі. Серед них Іван ***Добровольський***, який є фігурантом антикорупційних розслідувань через його залученість до роботи організації, яка, ймовірно, підкуповувала виборців на користь Порошенка.

РЯБИКІН Олексій Володимирович – радник Заступника Керівника Офісу Президента України (поза штатом);
ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ Іван Олександрович – радник Заступника Керівника Офісу Президента України (поза штатом);

Діяльність цих людей та найчастіше їхні особистості є закритими для громадян. Адже навіть отримавши перелік імен таких радників, знайти інформацію у вільному доступі вдалося далеко не про всіх. А от дізнатися, чому ж саме ці діячі отримали статус радника та доступ до роботи Офісу президента, майже неможливо.

Так у переліку діючих заступників та радників Офісу президента станом на 5 вересня 2023 року, який Рух ЧЕСНО отримав у відповідь на свій запит, зокрема, є Богуцький Юрій Петрович на посаді радника заступника керівника поза штатом. Ймовірно, йдеться про неодноразового міністра культури і туризму часів президентства Леоніда Кучми та Віктора Ющенка, ексзаступника голови Секретаріату президента та радника президентів

Віктора Януковича та Петра Порошенка Юрія Богуцького, який помер у 2019 році.

Офіс Президента України

Департамент з питань звернень громадян

15.09.2023 № 22/1-08/4089

На № 3349 від 05.09.2023

Координаторці
ГО «Рух ЧЕСНО»

В.П.ДУМАНСЬКІЙ

Шановна Вітo Петрівно!

На Ваш запит, що надійшов до Управління доступу до публічної інформації Департаменту з питань звернень громадян Офісу Президента України, повідомляємо запитувану інформацію, а саме:

БОГУЦЬКИЙ Юрій Петрович – радник Заступника Керівника Офісу Президента України (поза штатом);

Зазначимо, що Богуцький був у переліку радників ОП, який публікували ЗМІ, і торік. Але однозначно стверджувати, що наразі радником є саме ця особа, неможливо, адже жодної інформації про нього на офіційному сайті немає.

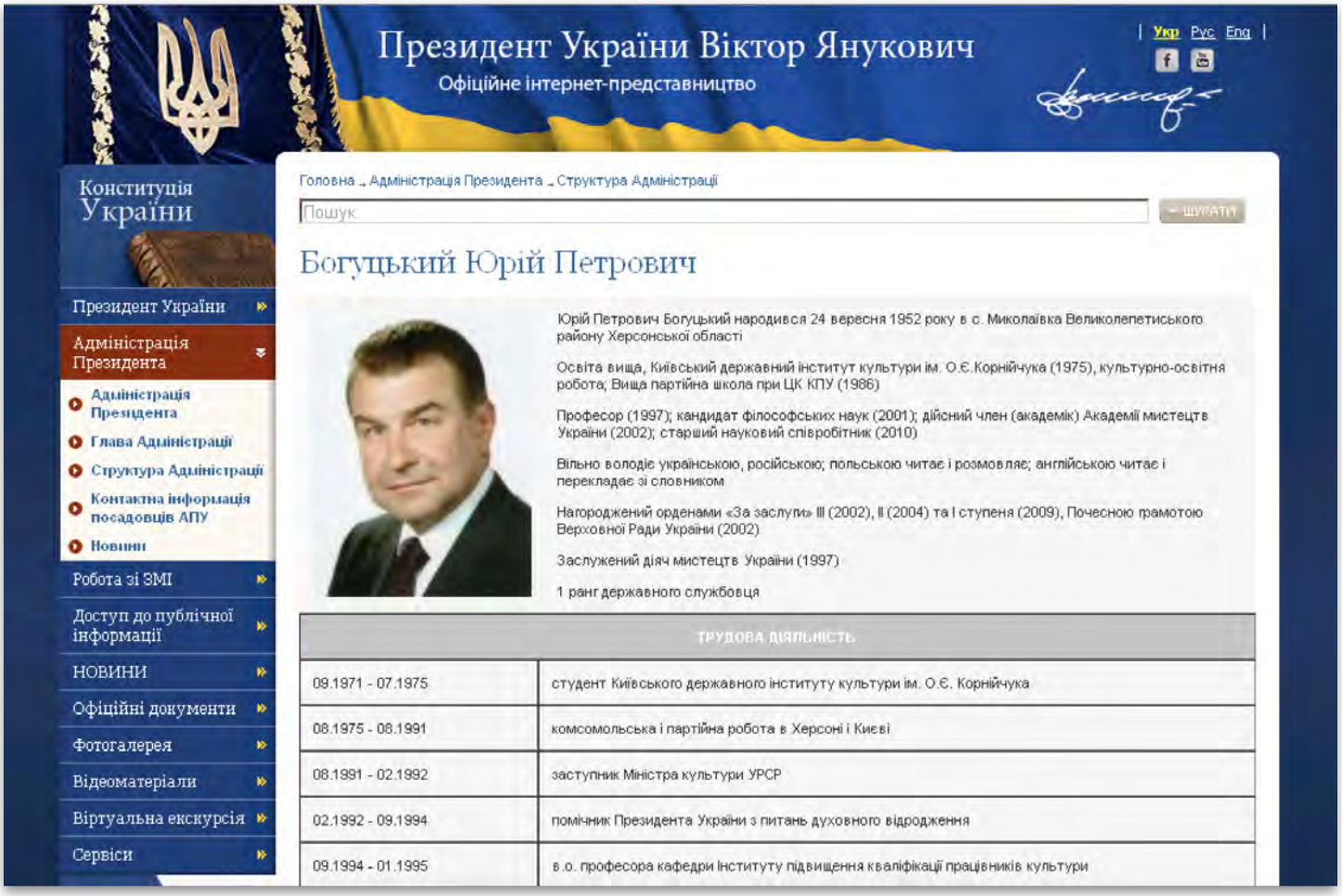

варто згадати про вкрай негативну практику "обнулення" сайту президента після приходу нової команди і видалення з нього інформації про діяльність попередніх президентів України.

За роз'ясненнями щодо цього, Рух ЧЕСНО звернувся повторно до Офісу президента. Щойно отримаємо відповідь, ми окремо повідомимо про це.

***

Офіс президента все більше має риси окремої гілки влади, яка впливає на держполітику різних рівнів.

Також керівник ОП та його заступники беруть участь у міжнародних заходах, де виступають від імені України. Низка радників, своєю чергою, веде активну роботу всередині держави та формує українське інформаційне поле.

Водночас біографії радників ОПУ, підстави їхнього призначення та перелік обов'язків досі не є публічними. А **питання, чи несуть ці особи відповідальність за свою діяльність, залишається відкритим**.

Аби позбавити статусу такого радника, громадянам доводиться публічно та довго вимагати їхнього звільнення. Інших важелів впливу на роботу ОП суспільство, на жаль, не має.

Автори: Олександр Саліженко та Вікторія Олійник, парламентські аналітики Руху ЧЕСНО

***

№ 2.149

https://www.president.gov.ua/news/andrij-smirnov-zustrivsya-z-chlenami-radi-direktoriv-i-spivg-86261

Офіс Президента

Андрій ***Смирнов*** зустрівся з членами ради директорів і співголовами Комітету з питань правової політики Американської торговельної палати в Україні

2023-10-11

Заступник керівника Офісу Президента України Андрій Смирнов провів зустріч із членами ради директорів і співголовами Комітету з питань правової політики ***Американської торговельної палати в Україні***.

Учасники зустрічі обговорили

1) **пріоритетні *кроки* щодо подальшого впровадження судової реформи та**

2) ***співпраці задля досягнення позитивних зрушень на шляху до створення сприятливого інвестиційного клімату* в Україні.**

Андрій ***Смирнов*** поінформував про кроки, які були зроблені в цьому напрямі останнім часом.

Зокрема, він відзначив

1) перезавантаження ***Вищої ради правосуддя***,

2) ***Вищої кваліфікаційної комісії суддів***,

3) створення ***Етичної ради*** та ***Дорадчої групи експертів*** задля здійснення добору суддів до ***Конституційного Суду***.

Нині на порядку денному реалізація **наступних кроків *судової реформи***, які, за словами заступника керівника Офісу Глави держави, **обговорювалися з представниками G7 й окремими членами G20 починаючи з 2022 року**, унаслідок чого було узгоджено ***порядок дій***, спрямованих на розвиток **міцних незалежних інституцій**.

«Поступово йдемо в бік імплементації цього плану», – констатував Андрій ***Смирнов***, зауваживши, що

> одну із цілей бачить у тому, щоб домогтися політичної нейтральності та незалежності судових органів, зокрема Вищої ради правосуддя.

Заступник керівника Офісу Президента констатував прагнення до запуску двох нових вищих спеціалізованих органів судової влади:

1) нового спеціалізованого ***Вищого адміністративного суду***, який розглядатиме спори, однією зі сторін у яких є центральний орган влади, і

2) створення й запуск ***Вищого спеціалізованого суду***, мандатом якого був би розгляд спорів, у яких стороною є нерезиденти та іноземний капітал.

«Маємо дати сигнал іноземному бізнесу про те, що в нього є надія та доступ до справедливого правосуддя», – зазначив Андрій ***Смирнов*** і назвав **запуск суду**, мандат якого зосереджувався б на захисті прав інвесторів і розгляді спорів із нерезидентами, першочерговим.

За його словами, **для реалізації цих пунктів усі інструменти вже запроваджені.**

Також він розповів про аудит Єдиної судової телекомунікаційної системи, який проводився Міністерством цифрової трансформації та USAID у співпраці з ключовими союзниками.

Андрій ***Смирнов*** нагадав, що метою системи було створення сервісів, які дають громадянам України та юридичним особам доступ до сервісів правосуддя, зокрема можливість оперативного подання документів, отримання зворотного зв'язку від суду тощо.

1) За результатами перевірки було встановлено, що за тривалий час система не була доведена до належного стану та є непридатною для користування.

2) Констатовано збої в роботі її модулів через неодноразову зміну підрядників тощо. Тож нині завдання міністерства – привести систему до ладу.

Андрій ***Смирнов*** переконаний, що **запуск системи не лише усуне корупційний складник, але й спростить для громадян і юридичних осіб доступ до правосуддя та стане ще одним позитивним сигналом для інвесторів**.

Також серед питань, які нині опрацьовують у межах ***реформування судової сфери***, Андрій ***Смирнов*** назвав

1) стандартизацію юридичної освіти,

2) створення ***Офісу трансформації Державної судової адміністрації*** з акцентом на людському капіталі й оптимізації ресурсів, проведення її аудиту,

3) оптимізацію діяльності Верховного Суду тощо.

***

№ 2.150

Who is Mr. Єрмак? Юрист. Бізнесмен. Продюсер. Віцепрезидент?

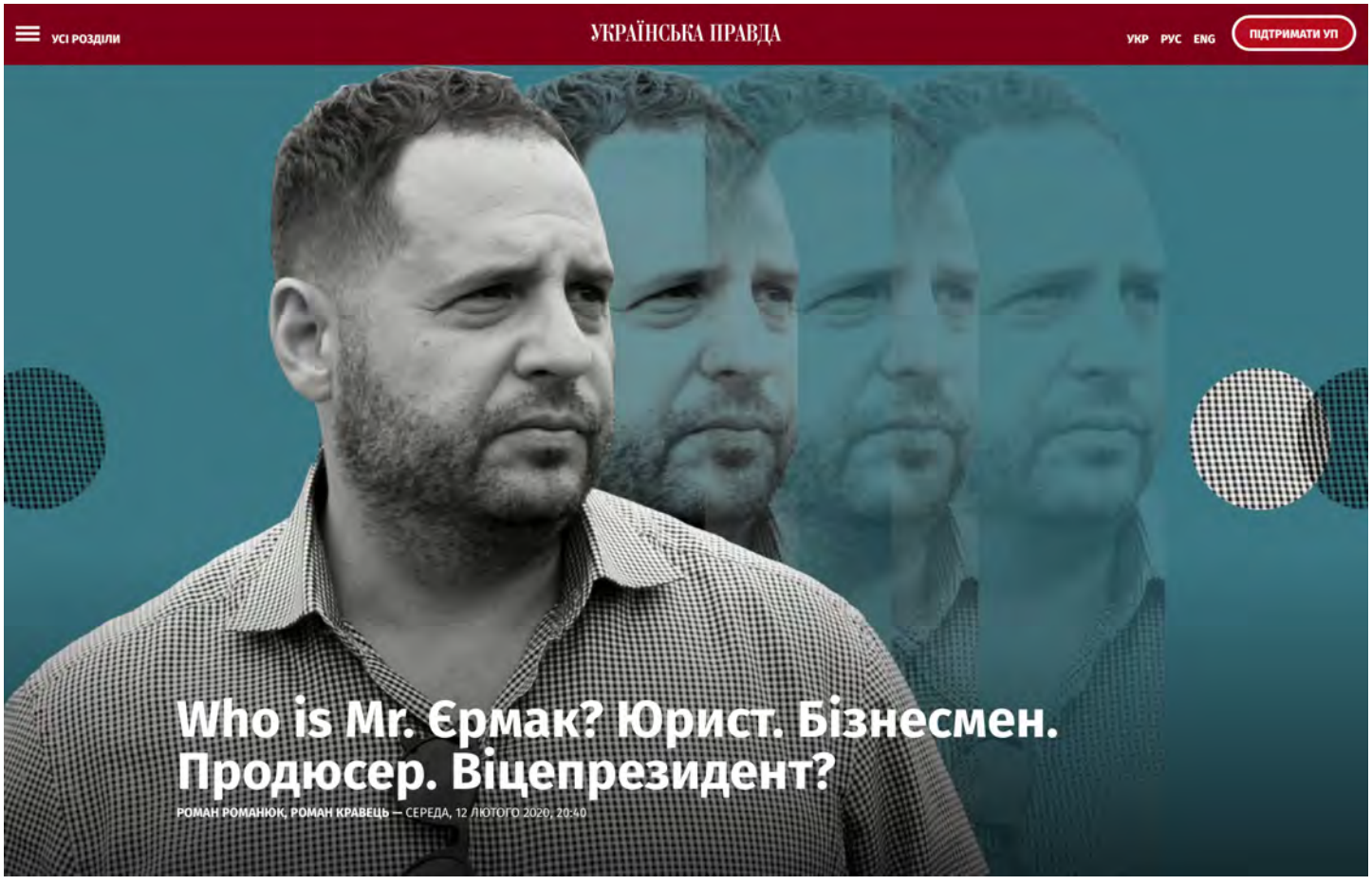

2020-02-12

РОМАН РОМАНЮК, РОМАН КРАВЕЦЬ

ЗМІСТ

1. Who is Mr. Єрмак? Юрист. Бізнесмен. Продюсер. Віцепрезидент?
2. Юрист
3. Родина
4. Студентські роки
5. Перший капітал
6. Бізнесмен
7. Бізнес на кіно
8. Мак-МАФія
9. Роман із "Санахантом"
10. Продюсер
11. Політик
12. Зе-Команда
13. Комунікатор із Кремлем та американцями
14. Канал Козак-Єрмак
15. Замість Богдана
16. Віцепрезидент України?

"Єрмак? А хто це?" Цю відповідь питанням на питання журналісти УП чули за останні місяці ледь не сотню разів від різних українських політиків.

Якби не той документальний факт, що Андрій Єрмак справді був помічником Зеленського, і не особисте знайомство з ним, могло скластися враження, що насправді такої людини не існує. Принаймні, в українській політиці.

У найкращому разі співрозмовники УП серед топполітиків різних епох чули про роботу Єрмака з обміну полоненими. Але прості запитання – звідки він взявся і чим займався раніше – вганяли в ступор дев'ятьох із десяти.

Це не дивно. Дивно інше. Як за якихось дев'ять місяців роботи на посаді помічника президента Володимира Зеленського Єрмак зумів перетворитись ледь не на віцепрезидента України?

Його вплив збільшувався у геометричній прогресії. За короткий період Єрмак замінив собою для президента міністра закордонних справ, главу протокола, спеціального посланця, турагента, HR-службу…

І навіть главу Офіса президента Андрія Богдана.

Минулого літа Богдан був голосом за спиною Зеленського. Але за кілька останніх місяців між ним і президентом з'явилася спершу тінь, а тоді і вся кремезна, дещо сутула постать Андрія Єрмака.

І докричатися з-за неї до президента Богдан уже не зміг.

Тепер Єрмак зайняв одразу дві ключові для Зеленського позиції: він і керівник Офісу, і головний переговірник із Москвою-Вашингтоном. А найголовніше, Єрмак – реально найближча до президента людина.

Але українській політикум і далі мучить те саме питання: **хто такий цей Андрій Борисович Єрмак?**

Розповідаємо.

Родина

"Мама приїхала по турпутівці з Пітера до Києва на 3 дні. Батьки познайомилися у спільних знайомих. Після цього вона заради батька переїхала до Києва", – розповідає Єрмак журналістам УП історію своєї родини.

Мати Єрмака, росіянка Марія Олександрівна, вийшла заміж за корінного киянина Бориса Михайловича у 1971 році. Цього ж року у подружжя народився син Андрій.

Батько Єрмака закінчив факультет радіоелектроніки КПІ. Спочатку він працював на заводі імені Артема, а згодом потрапив до держкомітету з профтехосвіти.

Наприкінці 80-их батько Єрмака був відряджений "курувати профтехосвіту" у радянське посольство в Афганістані. В ті часи це називалось бути "спецом".

Багато з таких "спеців", особливо тих, хто опинялись в Кабулі в розпал Афганської війни, співпрацювали з КДБ чи розвідкою.

Однак опитані УП дипломати і спецслужбовці переконують, що потрапити в посольство можна було не лише по лінії спецслужб чи армії, але й за партійним направленням.

"Батько не має і не мав ніякого відношення до КДБ чи ГРУ", – переконує УП Єрмак.

У 1989 році Єрмака-старшого призначили начальником відділу кадрів торгового представництва СРСР в Афганістані. Він залишався в Афганістані ще деякий час після виходу радянських військ.

"Виріс я в Дніпровському районі. Народився на Воскресенці, закінчив звичайну середню школу на Троєщині", – розповідає Єрмак, який тепер живе на вулиці Шовковичній в елітному районі Києва Липки.

Андрію 48 років, він неодружений, дітей немає. У нього є брат Денис, молодший на 8 років.

У 2014-2017 роках Денис брав участь в АТО, де отримав контузію головного мозку. Фото брата Єрмака стало аргументом у розмові з американськими дипломатами. Коли Курт Волкер та Вільям Тейлор натякнули, що було б неправильно переслідувати Петра Порошенка, Єрмак показав фото брата після контузії на Донбасі зі словами, що "це Порошенко винен".

Нині Денис займається науково-дослідницькою роботою. Він працює в Інституті стратегічних досліджень, обіймає позицію радника директора інституту Олександра Литвиненка. У листопаді 2019-го, після походу Андрія у владу, Єрмак-молодший створив "Українське Бюро Національного розвитку".

На сайті компанії сказано, що УБНР веде свою діяльність, ґрунтуючись на завданнях, викладених в указі президента Зеленського "Про невідкладні

заходи з проведення реформ", з якого він нарізав задачі усім гілкам влади восени минулого року.

Компанія займається розробкою і супроводом державних та інвестиційних проєктів.

Журналісти бачили Дениса Єрмака біля ОП

Свого часу Дениса Єрмака журналісти зустріли на Банковій, саме коли він ніс "показати брату" напрацювання свого бюро.

Студентські роки

Влітку 1990 року Андрій Єрмак став студентом Київського інституту міжнародних відносин, який саме того року остаточно отримав статус і назву, яка в російському скороченні звучала як легендарне КИМО.

"Взагалі я хотів бути льотчиком, але льотний факультет в тому році набирав тільки бортінженерів. Це було не зовсім моє, до того ж я не дуже любив математику і вирішив не вступати. З гуманітарних предметів у мене завжди були п'ятірки, тому я швидко прийняв рішення на користь міжнародних відносин", – пригадує новий голова ОПУ в розмові з "Українською правдою".

Правда, Єрмак вступив на міжнародне право лише з другої спроби. Хоч уже сам факт потрапляння у КІМО за радянських часів був дуже престижним.

"Якщо ви подивитесь на список тих, хто вступали у 1990-му році, то це дуже цікаві люди. Тоді ще більшість студентів була іноземцями. Десь 25% складали радянські студенти, всі решта – Азія, Африка, Латинська Америка", –

розповідає в розмові з УП ексглава Вищої кваліфкомісії суддів, юрист, а у 1990-му викладач ІМВ, Сергій Козьяков.

"Наш інститут був однією з двох шкіл в СРСР, разом з московським університетом дружби народів імені Лумумби, який займався підготовкою "п'ятої колони" в різних країнах. Зі мною, наприклад, учився начальник служби безпеки Нельсона Мандели і начальник служби безпеки Ясіра Арафата", – згадує Козьяков.

Випускники міжнародного права, де вчився Єрмак, отримували по суті не одну, а дві освіти: власне юристів-міжнародників і додатково перекладачів-референтів. Навантаження з іноземних мов сягало до 7-8 пар на тиждень.

Атмосфера в інституті навіть за часів СРСР була дуже вільною. У стінах ІМВ можна було розповідати антирадянські анекдоти і не потрапити за це на нари. Це було унікальне місце в плані обізнаності про реальний стан справ, кругозору і відчуття свободи в країні, де панував тотальний контроль.

В ІМВ Єрмак опинився в компанії цікавих і амбітних одногрупників.

Серед них, скажімо, були Сергій Свириба та Олег Рябоконь, котрі після інституту заснують юридичну фірму "Магістр і партнери", якій судилося стати однією з найвідоміших фірм в СНД "Magisters". Зараз Свириба керує однією з найпрестижніших фірм країни "Астерс".

Багато одногрупників Єрмака отримають потім західну освіту і стануть юристами у європейських фірмах.

Микола Точицький, який приєднався до групи в останні роки, тепер працює послом України в Бельгії та представником при ЄС.

Атмосфера в інституті була творчою, але й робочою, багато хто зі студентів навчався на кількох факультетах чи працював.

"Я паралельно навчався ще і на романо-германському факультеті. Плюс ще дві роботи, як у кожного з нас на ті часи. Тому, окрім того, що бачились на парах, добре вчились та бігли на свою працю чи інший факультет – мені про ті часи і сказати нічого", – згадує в розмові з УП одногрупник Єрмака, а нині посол у Бельгії, Точицький.

"Андрій був комунікабельним, любив тусовки, компанії, у нього було добре почуття гумору. Але, пам'ятаю, ми всі в преферанс в університі грали, а Єрмак карти не любив. У Андрія хороше виховання, він любив більш богемне життя: фестивалі, музику, кіно", – пригадує в розмові з УП інший однокурсник Єрмака.

Перший капітал

Початок 90-их був часом першого юридичного буму.

"При владі був уже Горбачов, і дозволили трошки приватного бізнесу. Група викладачів нашого факультету створила таке консалтингове підприємство, яке спеціалізувалось на зовнішній економічній діяльності. Це була юридична фірма "Проксен", де співзасновниками були я, покійний Олександр Задорожний і Вадим Беляневич. Ми були юридичною фірмою, у якої на ліцензії з Міністерства юстиції був номер "1", – згадує Козьяков.

Одночасно Василь Кисіль, Олег Макаров, Павло Рябікін та інші викладачі інституту створюють кооператив "Юрзовнішсервіс", який за кілька років переросте в "зубра" українського юридичного ринку, фірму "Василь Кисіль і партнери".

"Наша фірма стала дуже гучною. У нас в якийсь момент було сто людей персоналу. Щось неймовірне. Ми так росли за рахунок того, що фірма майже 80% доходу отримувала від реєстрації підприємств. Ми коли приходили на роботу, то до нашого офісу черга була, як в гастроном. Всі хотіли зареєструвати фірму", – розповідає Козьяков про перші роки роботи "Проксена".

"Тоді у Києві було два великих банки – "Аваль" і "Ажіо". Вони за наш рахунок дуже піднялись, бо ми їм просто сотні і тисячі клієнтів давали з тих фірм, які реєстрували", – додає він.

Для того, щоб задовольнити запит клієнтів, фірма потребувала великої кількості працівників. Часто їх набирали просто з числа студентів на практичних заняттях. Викладач виокремлював студента на семінарі, а після заняття пропонував йому стажування у фірмі. Більш активні могли самі попроситись "на практику".

У "Проксен" студента другого курсу Єрмака запросив його викладач Задорожний.

У різні роки в цій фірмі працювали також, скажімо, багаторічний глава ЦВК Михайло Охендовський, ексзаступник глави ЦВК Олег Конопольський, заступник глави Адміністрації президента часів Петра Порошенка Олексій Філатов і багато інших відомих в юридичних колах людей.

Зарплати головних юристів і початківців, як Єрмак, дуже відрізнялись. Козьяков згадує, що нинішня його партнерка в юркомпанії прийшла студенткою десь в один час з Єрмаком. Її перша зарплата у приймальні складала цілих 20 доларів, і на початок 90-их це було гідною оплатою.

"У 1994-му ми із Задорожним розділили фірму. Єрмак не лишився із Задорожним. Але й зі мною не пішов. Він вирішив створити з колегами нову фірму. Це було досить дивно, помічник юриста, молодий зовсім, студент – і

раптом робить фірму. Це означало якусь таку сміливість", – згадує співзасновник "Проксена".

Ще більше подиву викликала спеціалізація, яку обрав для себе Єрмак.

У той час, як всі заробляли на реєстрації фірм чи перших гучних приватизаціях, молодий студент вирішив зайнятись правом інтелектуальної власності. У країні кримінальних банд, рекету, бартерної економіки, "челночників", еміграції та валу піратського продукту.

"Коли Єрмак сказав, що хоче засновувати свою фірму, я трохи засмутився, що він не працюватиме у мене. Ну, і яка інтелектуальна власність тоді в Україні? Весь ринок на Петрівці був завалений піратським продуктом. Але Єрмак якось відчув, що це перспективно. Він знайшов нішу, якою ніхто не займався, і створив все з нуля", – пригадує Козьяков.

"Це було нестандартне рішення. Легко було прийняти стандартне рішення, лишитись у нас працювати, чи зробити компанію, яка б реєструвала фірми, чи тоді було модно займатись приватизацією, яка якраз почалась. А він вирішив ще студентом взятися за щось зовсім нове", – додає тодішній роботодавець Єрмака.

У 1995 році новий глава ОПУ закінчив університет. А вже 1997-го заснував свою "Міжнародну юридичну компанію". Почався новий етап його життя – бізнес.

Першим клієнтом Єрмака став син поета Юрія Рибчинського Євген, який у 90-их працював продюсером Ел Кравчука, Гаріка Кричевського, Таїсії Повалій та інших.

"Рибчинський був першим великим клієнтом, якому потрібен був захист права інтелектуальної власності. Ми зробили перший продюсерський контракт в історії шоу-бізнесу незалежної України. Потім ми також працювали з гуртом "Green Grey", представляли інтереси колишнього власника "Гала Радіо", – згадує Єрмак.

13 жовтня 1997 року Андрій Єрмак разом із двома своїми одногрупниками, Василем Ващенком та Михайлом Приходьком, заснували "Міжнародну юридичну компанію". Саме вона стала основою юридичного бізнесу Єрмака.

Фірма існує досі, але з 2016 року називається **"Міжнародна правнича компанія"**. Володіють нею спільно Єрмак і Ващенко.

Фірма Єрмака спеціалізувалась на інтелектуальному праві та юридичному супроводі каналів та медійних груп. Займалась і традиційною для 90-их років реєстрацією компаній.

"Але вважати, що компанія займалась лише інтелектуальним правом, неправильно. У портфелі компанії були і корпоративне право, інвестиційне, спортивне, антидемпінгові розслідування. Також судова сфера, арбітражні справи: від фармацевтики до "Укроборонпрому", – уточнює Єрмак.

Починаючи з листопада 1999 року, компанія Андрія Єрмака зареєструвала кілька фірм для товариша його батька росіянина Рахаміма Емануїлова. Він разом із Єрмаком-батьком працював у посольстві в Афганістані, з того часу вони товаришують.

Зокрема, Єрмак зареєстрував для друга батька компанію **"Інтерпромфінанс Україна"**, яка мала займатись оптовою торгівлею.

Емануїлов досить відомий в Росії своєю науковою роботою в галузі зв'язків з країнами Сходу. З 1995 року він є акціонером російського "Інтерпромбанку". Як дослідили журналісти "Схем", зараз Емануїлов має зв'язки з Кремлем.

У 2000 році була зареєстрована також фірма "М.Є.П", яка спершу займалась громадським харчуванням, а потім перекваліфікувалась на бухгалтерські послуги та консалтинг.

В обох фірмах Андрій Єрмак досі є співзасновником. У **"М.Є.П."** разом з ним керівником в різні роки був його батько Борис Михайлович. Хоча сам новий глава ОПУ запевняє, що жодної господарської діяльності фірми не вели.

Є ще кілька діючих компаній Єрмака, де можна простежити слід Емануїлова.

Перша – охоронна структура **"Інтерпромфінанс-Безпека"**, зареєстрована у 2001 році. Ця компанія досі має серед бенефіціарів Єрмака. Керівником компанії є один із засновників Асоціації ветеранів УДО Микола Худолей.

Друга фірма – "Медійна група європейського партнерства".

Реанімація цієї фірми відбувалась у час, коли Єрмак зробив важливий вибір у своєму житті. Досить успішний юрист, достатньо забезпечений чоловік,

Єрмак, як колись при створенні юридичної фірми, ухвалив нестандартне рішення: взявся за щось нове для себе – кіно.

Згадану "Медійну групу..." Єрмак використає саме для створення фільму.

Початково фірма була створена для "Інтерпромфінансу" Емануїлова і спеціалізувалася на веденні комерційної діяльності. Тривалий час компанією керував Єрмак-батько.

У 2016 році керівником стає Андрій Єрмак, згодом компанія змінює назву на "Міжнародну агенцію з питань власності". У 2018 році фірма отримує сучасну назву і перекваліфіковується на виробництво теле- і кінофільмів.

Тоді ж Емануїлов зникає з числа бенефіціарів, а єдиним власником компанії формально стає Юлія Науменко. Вона керує й іншою фірмою Єрмака, котра займається кіновиробництвом, "Ер Пі Ай".

"Медійна група європейського партнерства" у 2018 році виграла тендер Мінкульту на 25 мільйонів гривень для зйомок разом зі словацькою компанією багатосерійного історичного фільму "Слов'яни". Цей серіал планував транслювати канал олігарха Ігоря Коломойського "1+1".

"Я знайомий з Ігорем Коломойським, в силу віку і юридичної професії я знаю дуже багатьох людей в цій країні. До речі, знаю і Ріната Ахметова, і Віктора Пінчука. У нас з Ігорем Коломойським ніколи не було ніяких спільних справ, а з виробництва серіалу "Слов'яни" я вийшов, як тільки отримав запрошення президента приєднатися до його команди", – переконує Єрмак.

У "Медійній групі…", до речі, до 2018 року партнером Єрмака був Денис Шарапов.

Це син відомого в колах спеціалістів з оборонки Олександра Шарапова. Денис тривалий час працював заступником директора ДП "Укроборонсервіс", яке займається розробкою, виготовленням та експортом-імпортом різних видів зброї і входить у структуру "Укроборонпрому".

2 жовтня 2019 року Шарапов звільнився з "Укроборонсервісу", подав декларацію на місце заступника генерального директора в "Укрспецекспорт" і 4 жовтня обійняв цю посаду.

Тепер колишній партнер Єрмака є другою людиною у держкомпанії, яка займається продажем усієї української зброї.

Цікаво, що через три дні після його призначення, 7 жовтня 2019 року, Зеленський ввів Єрмака до наглядової ради "Укроборонпрому".

"Я не займався ніякими призначеннями в "Укрспецекспорті", але добре знаю сім'ю Дениса (Шарапова), зокрема Олександра Михайловича, його батька. Можу сказати, що це дуже гідні люди", – переконує новий керівник Офісу.

Бізнес на кіно

Центром кінобізнесу Андрія Єрмака є компанія "Гарнет Інтернешенел Медіа Груп". Це повноцінний продакшн, продюсерська та дистриб'юторська фірма.

1% компанії належить брату Єрмака Денису, решта – напряму Андрію.

Саме "Гарнет" відповідала за основні продюсерські проєкти Єрмака. У співпраці з іншими компаніями ця знімала фільми "Фіксація пріоритетів" (робоча назва "Сквот 32"), "Передчуття", "Викрадення диявола" і головний продюсерський успіх нового глави ОПУ – українсько-словацьку стрічку "Межа".

УП порахувала дані з "Прозоро" і з'ясувала, що сумарно з 2016 року, коли Єрмак зайнявся кінобізнесом, "Гарнет" на створення і просування фільмів отримала понад 53 мільйони гривень з державного бюджету.

Перший гучний кінодебют Єрмака-продюсера відбувся три роки тому, в січні 2017-го, боксерською драмою "Правило бою".

Фільм широко показувався в Україні, він вийшов в прокат у Білорусі, а кіноверсію "Правило бою" демонстрував канал ICTV з медіахолдингу Віктора Пінчука.

До фільму Єрмак долучився на фінальному етапі зйомок, а його спонсором був білоруський бізнесмен Максим Лещенко. На "Правило бою", за словами самого Єрмака, витратили пів мільйона доларів.

На цьому співпраця Єрмака і Лещенка не завершилась. Зараз вони мають спільну фірму **"Ама віжн".** Наприкінці 2018-го року вона виграла тендер Мінкульту на зйомки патріотичного фільму "Щедрик". **Сума тендера склала ще майже 25 мільйонів гривень.**

Тобто різні компанії Єрмака-продюсера в різні роки отримали від держави більше 100 мільйонів гривень.

Мак-МАФія

У житті Андрія Єрмака, юриста і бізнесмена, є ще кілька історій, вартих окремої уваги.

Перша розгорталася в Києві наприкінці 2011 року. Тодішній глава КМДА Олександр Попов задумав запровадити порядок встановлення і роботи МАФів у столиці.

Відповідальним за цю роботу у департаменті архітектури КМДА був бізнесмен Андрій Вавриш, який тепер відомий як власник будівельної компанії "Сага" та близький друг Андрія Богдана.

Саме команда Вавриша в 2011 році розробляла схему регулювання ринку МАФів у Києві.

На той момент, за часів Леоніда Черновецького, столиця потонула під напливом незаконно встановлених кіосків. За кілька років їхня кількість виросла з 4 до 12 тисяч, а ніякої нормативної бази під них не було.

Все регулювання зводилось до того, що департамент благоустрою КМДА збирав "данину" з власників кіосків, а тих, хто платити не хотів, демонтував.

Команда Вавриша розробила нову тарифну сітку і запропонувала власникам МАФів підписати угоди так званого земельного сервітуту. Це давало право легального користування землею. Але змушувало привести МАФи до вимог закону, інакше – демонтаж.

Більшість кіосків були встановлені без будь-яких дозволів, тому прогнозовано здійнялася хвиля протестів кіоскерів. Люди не хотіли втратити свої МАФи, хай навіть вони були незаконно встановлені.

Власники кіосків почали шукати форм самоорганізації, стали виникати різні структури. Однією з них була **ГО "Асоціація власників малого бізнесу та малих архітектурних форм".**

Вона, наприклад, оскаржувала рішення Київради про заборону торгівлі алкоголем і тютюном в кіосках. Керував цією ГО ніхто інший як Андрій Єрмак.

Всередині оточення Олександра Попова теж ішла кулуарна війна. Проти Вавриша з його жорсткими заходами працював помічник глави КМДА, близький до першого заступника Попова Олександра Мазурчака, Віктор Чижевський. Він був прихильником ручного регулювання і мораторію на демонтаж МАФів.

За його сприяння у січні 2012 року була створена координаційна комісія, куди крім самого Чижевського і відповідальних чиновників київської влади, увійшли також представники власників МАФів: Роман Солодкий і Сергій Корнієвський, від мереж і зупинкових комплексів, та Андрій Єрмак.

Головним підсумком роботи цієї комісії стало запровадження річного мораторію на знесення будь-яких МАФів. Також був запропонований порядок видачі дозволів уже існуючим точкам. Але для отримання документів необхідно було потрапити в список, який у ручному режимі складали в департаменті КМДА.

Деякі учасники ринку МАФів у розмові з УП заявили, що на той час ГО Єрмака, яка відстоювала інтереси власників кіосків, почала займатися "юридичним супроводом".

"Мене познайомив з Єрмаком Чижевський, який сказав, що ця людина буде тепер "вирішувати питання" від його імені. І раніше ми мусили завозити Чижевському, а тепер стали платити "за юридичні послуги" з кожного квадратного метра", – переконує один із крупних власників МАФів.

За словами іншого учасника тих подій, Асоціація Єрмака мала окремий прайс, де ціна юридичних послуг залежала від рівня незаконності встановленого МАФа. Ні один, ні інший співрозмовник, однак, не надали документальних доказів своїх слів.

Сам Єрмак таку інформацію категорично заперечує.

Але, як би там не було, саме з того часу між Андрієм Єрмаком і Андрієм Вавришем стосунки дуже напружені. Навесні 2013 їхній конфлікт вирішив снігопад.

У березні того року Київ накрило небувалим валом снігу. Глава КМДА Олександр Попов був у на балу у Відні, поки Київ був повністю паралізований. Крайнім за колапс зробили першого заступника Попова Мазурчака, який подав у відставку. Після цього похитнулись і позиції друга Єрмака Чижевського.

Натомість позиції Вавриша навпаки посилились, бо Мазурчака на посаді замінив Анатолій Голубченко, який мав добрі стосунки з Вавришем і допоміг йому дотиснути свій порядок роботи з МАФами.

Усі рішення координаційної комісії були скасовані. Єрмак за кілька місяців перейменував свою ГО на "Асоціацію підприємців Києва", а з 2018 року вона перекваліфікувалась на кіно і стала "Спілкою підприємців теле та кіноіндустрії".

"Цікаво було спостерігати, як, після перемоги Зеленського на виборах, у "Парковому" зустрілись Вавриш і Єрмак. Спершу Єрмак вдав, що ніякого Вавриша ніби немає. Але коли Богдан і Зеленський почали з ним вітались-обніматись, то і Єрмак такий: "О, привіт". Але напруга відчувалась страшна", – розповідає очевидець тієї зустрічі.

Свої стосунки з Вавришем голова Офісу коментує так: "Ніяких відносин немає. У нас різні погляди на життя, роботу, і цінності теж різні".

Ще однією цікавою локацією роботи Андрія Єрмака був відомий у колі київського бомонду магазин люксових брендів "Санахант". За даними УП, раніше цей магазин одягав весь "95 Квартал", також у ньому підбирали костюми для Володимира Зеленського.

Роман із "Санахантом"

У 2013 році Єрмак надавав юридичні послуги елітному бутіку "Санахант". Але за короткий час вони переросли у фактичне операційне управління всім магазином.

"Моя компанія надавала "Санахант" юридичний супровід протягом декількох років. У якийсь момент вони попросили мене також проконсультувати їх по бізнес-процесах. Але у мене ніколи не було якоїсь там посади, я не був в штаті", – пояснює УП Єрмак.

Про період роботи друга президента в "Санаханті" відомо не так вже й багато.

Оксана Хант – власниця елітного бутіку, популярного серед українських політиків

Співрозмовники УП пригадують, що власниця бутіка Оксана Хант тоді довіряла Єрмаку. Новий голова ОПУ полюбляє гарно виглядати, тоді він ретельно підбирав свій гардероб та відвідував магазини люксових брендів, вивчав, як працює цей бізнес.

На сайтах, де колишні працівники можуть залишати відгуки про своїх роботодавців, є кілька коментарів про роботу Єрмака в "Санаханті", здебільшого негативні.

Зокрема, анонімні користувачі в 2013-2014 роках називали Єрмака не лише віцепрезидентом магазину, але й "монстром", який "всіма маніпулює і не репетує на вас лише перший місяць роботи".

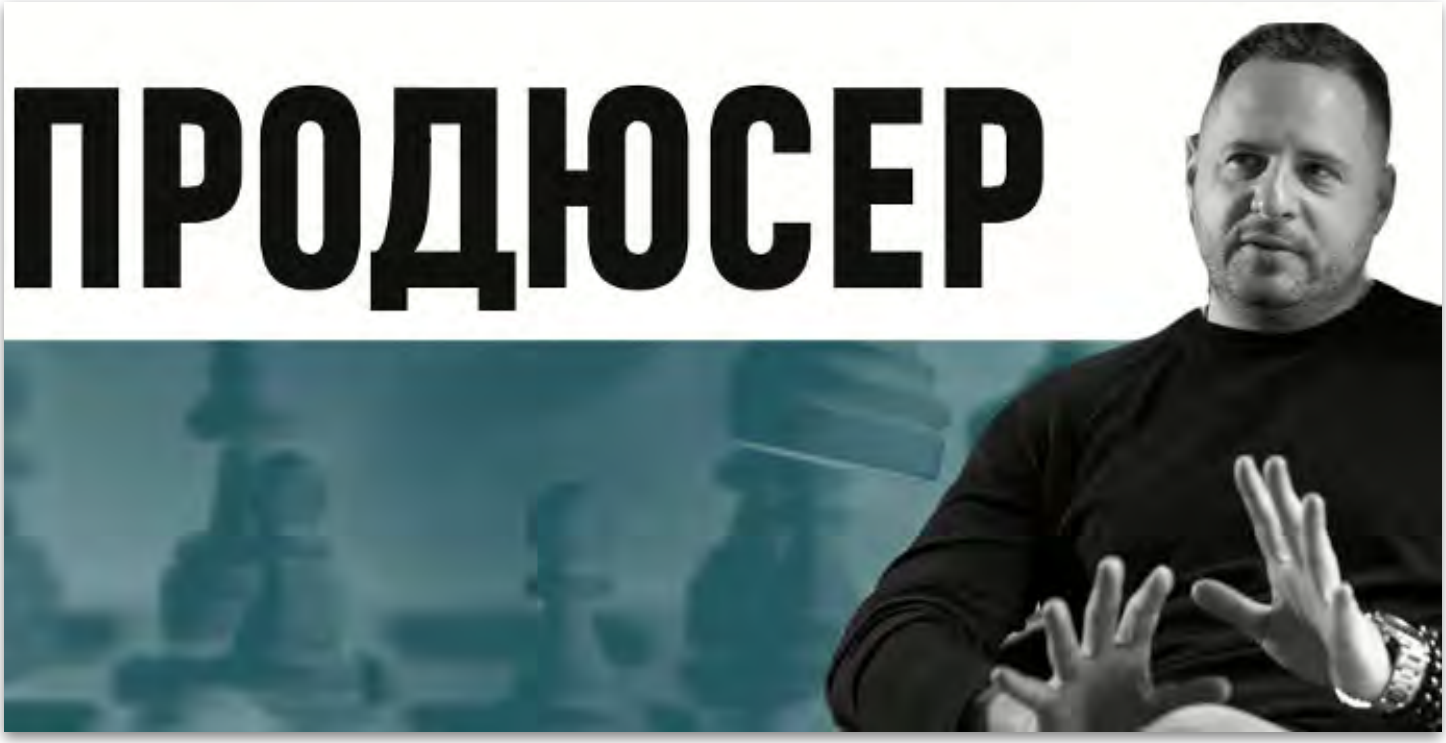

У 2017 на великих екранах з'явився український драматичний фільм **"Правило бою"** (*рейтинг IMDb – 7,0*). У ньому розповідається історія молодого боксера, який через хворобу матері змушений брати участь у боях без правил.

"Правило бою" став дебютом Єрмака у кіно, у якому він вперше виступив в ролі співпродюсера.

"Якось до мене звернулися друзі і попросили допомогти їм зі зйомками фільму "Правило бою", коли вони вже їх завершували. Це був мій перший досвід кінопродюсера", – каже голова ОПУ.

"В силу своєї юридичної діяльності я займався, крім іншого, питаннями інтелектуальної власності. Я був першим юристом, який склав продюсерський контракт, а також представляв інтереси багатьох людей з шоу-бізнесу, кіно, телеіндустрії і так далі. Тому не можна сказати, що я став продюсером випадково – у мене була величезна кількість друзів і знайомих в цій галузі", – додає він.

У фільмі зіграв цілий десант зірок вітчизняного кінематографу: актори Олексій Горбунов, Станіслав Боклан, Ахтем Сеїтаблаєв, Дмитро Ступка, музикант Женя Галич, боксер Олександр Усик.

Співрозмовники УП на ринку кіно відгукуються про Андрія Борисовича досить стримано. Мовляв, новий керівник Офісу був типовим продюсером: шукав гроші на проєкти, коли треба – повністю організовував зйомку та промоцію.

"Він був досить успішним. Фактично, Єрмак – це один із цілої хвилі київських юристів, які пішли в кіно. І його, наприклад, "Межа" – дуже успішний проєкт", – розповідає один із учасників кіноринку, який не захотів бути згаданим у цьому тексті.

"Межа" (*рейтинг IMDb – 6,8*) – це ще один фільм Єрмака, великий українсько-словацький проєкт, де новий глава ОПУ виступив співпродюсером зі словацькою колегою Вандою Адамчик Грицевою.

"Межа" – кримінальний трилер про контрабанду на словацько-українському кордоні, який отримав нагороду на Міжнародному кінофестивалі в Карлових Варах за найкращу режисуру. У стрічці зіграли згаданий вже Станіслав Боклан та актриса Римма Зюбіна.

"Україна мала у фільмі 30% – хоча весь світ думає, що він на 90% українській. Розумієте, я, перепрошую за висловлювання, всіх так задовбав, щоб на постері висіла фотографія не 5-ти топових зірок Словаччини, а було фото Стаса Боклана", – без зайвої скромності якось розповідав "Українській правді" про свою роботу у фільмі "Межа" сам Андрій Єрмак.

"От мене якось запитували, що мені дала професія кінопродюсера? Наведу приклад. Ми приїжджаємо в Карлові Вари, і нашим артистам пропонують, скажімо так, не найкращий готель. Як ви розумієте, наше Держкіно… Навіть не знаю, яку частину ми компенсували. Я кажу: "Ні-ні, я заплачу зі своєї кишені, але мої люди будуть жити у хорошому готелі. У вас чотири зірки, і мої будуть жити в чотиризірковому. Тобто мене не треба запевняти у чомусь. У мене є внутрішнє самовідчуття, як повинно бути", – додавав у тій же розмові Єрмак.

До речі, про Держкіно. Призначену нещодавно нову керівницю цієї державної установи Марину Кудерчук, співрозмовники УП на кіноринку пов'язують знову ж таки з Єрмаком.

Про знайомство з ним яскраво розповіла УП актриса Римма Зюбіна, яка знімалась у "Межі" і їздила з Єрмаком у промотур по всій Україні.

"Під час зйомок ми не спілкувалися, для мене завжди є величезна субординація між продюсерами і акторами. Тому з Андрієм ми познайомилися пізніше. У нас був великий тур Україною, у якому ми проїхали і Ужгород, і Львів, і Тернопіль, і Дніпро, і Запоріжжя, і Харків. Андрій дуже хотів, щоб у нас фільм пройшов з таким же успіхом, як він пройшов у Словаччині. Бо у Словаччині це була справжня бомба. Там його хіба що немовлята двічі не дивилися", – пригадує Зюбіна.

За словами акторки, під час цих переїздів вони багато спілкувалися про все на світі: про кіновиробництво, про українських і голлівудських режисерів, про дистрибуцію "Межі" і навіть про політику.

"У нас були політичні розбіжності, я відверто кажу, що не голосувала за Зеленського. Але Андрій – достатньо прямолінійна людина. У мене є своя точка зору, а в нього – своя, і ніхто на поступки не йде. Але є якісь речі, дуже показові. У мене є подруга Аня Олександрович, яка є його однокласницею. Вона всиновила трьох дітей, і Андрій є їхнім хрещеним. Він дуже їм допомагає. Вони з Аньою політично теж не сходяться, але попри це, він не припиняє допомагати її дітям", – розповідає Зюбіна.

Про Єрмака як людину вона відгукується досить позитивно.

"Ви знаєте, Андрій любить, якщо вже пригощати, то це вже щедро-щедро. Поки все не скуштуємо, не йдемо. Ми з ним їхали на Закарпаття, а у мене тоді минув День народження. І я виходжу до машини, а він стоїть з таким красивим-красивим букетом квітів. Він уміє не забувати про такі речі", – додає акторка.

Були й інші кіно- й телепроєкти, в яких новий голова ОПУ брав участь.

2020 року має вийти ще один фільм, де Єрмак взяв на себе роль кінопродюсера. Йдеться про драму **"Передчуття"**, яку зняв В'ячеслав Криштофович.

Одну з головних ролей у "Передчутті" виконує Станіслав Боклан.

"Продюсери – люди, які мене цікавлять в останню чергу. Він з агентом домовляється про мою роботу, про платню. На знімальному майданчику я розмовляю з режисером та партнером. Я бачив, що він (Єрмак – УП) приїжджав на знімальний майданчик, розмовляв з режисером, з директором... Ми навіть вітаємось. А при чому тут я, до продюсера?" – скупо коментує УП роботу продюсера-Єрмака Боклан.

У велику політику Андрій Єрмак прийшов завдяки одній людині – Володимиру Зеленському.

"Ми щиро дружимо із Володимиром Олександровичем вже багато років", – кілька місяців тому зазначав у розмові з УП Єрмак.

На сторінці Єрмака у Facebook можна знайти дуже давні спільні фото із Зеленським та його дружиною Оленою.

А познайомилися президент і глава його Офісу десять років тому на

телеканалі "Інтер". Тоді юридична компанія Єрмака надавала послуги каналу, а генпродюсером "Інтера" в 2010-2011 роках був Зеленський.

"Я працював з "Інтером" дуже давно, ще за часів Зінченко, з 1999 року. Протягом декількох років наша "Міжнародна юридична компанія" надавала телеканалу повний юридичний супровід", – пояснює УП Єрмак.

Цікаво, що попередні і нинішні власники "Інтера" не знають, чим Єрмак займався на їхньому каналі.

Ні колишній власник Валерій Хорошковський, ні сьогоднішній співвласник "Інтера" Сергій Льовочкін після запитання УП не змогли пригадати нічого про роботу Єрмака на їхньому каналі.

"Можливо, вони мене не знають тому, що це було давно і відтоді власники кілька разів змінювалися", – коментує УП новий голова Офісу.

Цікаво також, що Зеленський не перший, кому Єрмак *допомагає* у політиці.

Як не дивно, першим його політиком був скандальний екснардеп з "Партії регіонів", чемпіон світу з вільної боротьби Ельбрус Тедеєв.

Упродовж трьох скликань парламенту – з 2007 до 2014 року – Єрмак був помічником Тедеєва на громадських засадах.

"У нас була співпраця у Федерації спортивної боротьби. Ми адаптовували статут нашої федерації до статуту міжнародної федерації. Тоді ми і познайомилися з Андрієм. Він нам дуже допомагав. Сильний і порядний чоловік", – сказав Тедеєв УП.

У 2010 році Єрмак був довіреною особою Арсенія Яценюка на 216 окрузі в Києві під час виборів президента. До речі, новий глава ОПУ має стосунки і з іншим "фронтовиком" – керівником "Ощадбанку" Андрієм Пишним. Вони разом є засновниками ГО "Відчуй", котра допомагає людям з вадами слуху.

Зе-Команда

Але по-справжньому в політику Єрмак прийшов навесні 2019-го, коли Зеленський почав перегони за крісло президента.

"Він приходив у передвиборчий штаб, але нічим особливо не займався. Ну, в будь-якому разі, я про це не знаю", – запевнив УП один із впливових членів Зе!команди.

На пряме запитання про його роль у штабі Зе!команди Єрмак відповів досить туманно.

"У штабі у кожного була своя місія. І те, що ми з вами не зустрічались, не означає, що її не було", – говорив він журналістам УП в інтерв'ю.

Чи не вперше публічно поруч з кандидатом у президенти Зеленським Єрмак з'явився на сцені НСК "Олімпійський" під час видовищних дебатів з Порошенком, на яких для більшості журналістів він так і залишився непоміченим.

Після перемоги Зеленського Єрмак обрав собі, здавалось, найменш важливу функцію – рядового помічника.

"Якби я хотів зайняти якусь посаду, я б, напевно, її зайняв. Але коли я сюди прийшов, у мене була лише одна умова – я працюю виключно на президента", – говорив Єрмак восени минулого року журналістам УП.

Першим завданням, коли на сайті Офісу президента в більш-менш серйозному контексті з'явилось прізвище Єрмака, стала його поїздка на Закарпаття. Край постраждав від повені.

Поки одні друзі президента очолювали ОПУ, проводили вибори, готувались стати урядовцями, Єрмак на доручення Зеленського сварив директора школи, де загинув школяр, інспектував мости і спілкувався з місцевими чиновниками.

Але випускника КІМО Єрмака від самого початку роботи на президента цікавили не мости, а міжнародний напрямок.

Він жодного дня до цього не мав досвіду роботи у дипломатії, та мав готовність взятись за це складне, може найскладніше, завдання. І, образно кажучи, зробити "з нуля" Єрмака-дипломата, як колись уже робив юриста, бізнесмена, продюсера.

Саме Єрмак пропонував Зеленському призначити Олену Зеркаль заступницею керівника ОПУ з питань зовнішньої політики. На сайті президента навіть вийшов указ про її призначення, однак того ж дня Зеркаль відмовилася від роботи в Офісі, бо не мала бажання працювати з Андрієм Богданом.

Комунікатор із Кремлем та американцями

Впродовж перших місяців президентства Зеленського ім'я Андрія Єрмака мало про що говорило широкому загалу.

Вперше воно голосно зазвучало 7 вересня 2019 року. Того дня Єрмак став тією людиною, яка координувала повернення в Україну Олега Сенцова, Олександра Кольченка, Романа Сущенка, Миколи Карпюка, Павла Гриба, Володимира Балуха та інших бранців Кремля.

Виявилось, що Єрмак із серпня непублічно вів перемовини з Кремлем про обмін полоненими.

І зміг домовитись.

На запитання УП, як Єрмак став переговірником з росіянами, на Банковій згадують розмову Зеленського і Путіна.

"Дуже просто. Медведчук нас явно не влаштовував. І Зеленський попросив Путіна назвати свого представника, а ми назвемо свого. Путін сказав, що це буде Козак. А Зеленський вказав на Єрмака", – розповів УП очевидець тієї розмови двох президентів.

З того часу Єрмак став головним переговірником з РФ. Крім того, він кілька разів їздив із міністром Пристайком на "мінські переговори", готуючи зустріч "нормандської четвірки".

Паралельно з цим Єрмак почав закривати на собі неформальну комунікацію з американцями, яку ніяк не узгоджував ні з МЗС, ні з посольством України у США.

Зневага до класичної дипломатії та дипломатів стала ледь не візитною карткою помічника президента. Він не любить довгі і нудні офіційні перемовини, надаючи перевагу швидким розмовам у затишних стейкхаузах.

Наприклад, Єрмак міг собі дозволити попросити у спецпредставника Держдепу Курта Волкера телефон скандального адвоката Трампа Рудольфа Джуліані, сам йому зателефонувати і призначити таємну зустріч у Мадриді.

Як розповідають співрозмовники УП в МЗС, коли міністр закордонних справ Вадим Пристайко дізнався про такі дипломатичні експромти Єрмака, то був злегка шокований.

"Пристайко прийшов до президента і сказав, що домовлятись про справи країни з приватною особою було неправильно. Він у представництві у Штатах бачив таких ділків десятки. І працювати з ними дуже небезпечно. "Ця історія ще накриє нас", – переказує слова міністра свідок тієї розмови.

І мав рацію. Мотивація Єрмака була простою – перед ним стояло завдання домовитися про зустріч Зеленського із Трампом. Натомість, за версією The New York Times, Джуліані потрібно було, щоб Україна включилася у боротьбу проти кандидата в президенти США від Демократичної партії Джо Байдена.

Єрмак коментує свою зустріч з адвокатом Трампа так:

"Метою зустрічі було побачитися з паном Джуліані, який повідомив в американських засобах масової інформації, що не хоче їхати до Києва, оскільки тут "вороги Трампа", і зрозуміти, чому він вважає, що тут є вороги Трампа".

"Я доніс наступні меседжі: перше – ми прості й відкриті хлопці, з нами не треба шукати посередників для зустрічі. Ось мій прямий номер телефону, можна просто поспілкуватися напряму і поставити всі питання. Друге – ми

можемо гарантувати, що при нашій каденції всі розслідування будуть відбуватися прозоро, ніяких команд "прикрий/відкрий" по дзвінку", – додає він.

Подальші переговори з Джуліані, його посланцями й американськими дипломатами, які вів Єрмак, незворотно наближали момент, коли Зеленський мусив би вийти із заявою про можливі порушення в роботі компанії "Burisma", де працював син Байдена.

Від цього українського президента врятував анонімний викривач, чиї свідчення запустили у Штатах процедуру імпічменту президента.

Після американського кейсу дипломати, з якими довелося говорити УП, ледь не одностайно вказують на надмірну самовпевненість нового глави Офісу.

Готовність Єрмака братися за вирішення складних питань характеризує його з позитивного боку. Але нехтування класичною дипломатією і покладання лише на себе може дорого коштувати не лише президенту, а й цілій країні.

"Щоб реформувати дипломатичну службу, треба в ній хоч день попрацювати, зрозуміти, що тут і як. Бо, наприклад, всі чули, що в Парижі на "Нормандії" Сурков збісився. Але чому? Бо на зустрічі радників Єрмак або щось йому пообіцяв, чого не зміг виконати, або не зміг пояснити, що він цього обіцяти не може", – розповідає один з членів української делегації в Парижі. І додає:

"У підсумку лідери "четвірки" приїхали підписувати погоджену заяву, а вона виявилась не зовсім погодженою. Так не прийнято, щоб радники передомовлялись, поки лідери чекають".

До Парижа у Єрмака було декілька контактів із Владиславом Сурковим, який за часів президентства Порошенка комунікував із Віктором Медведчуком, зокрема щодо підготовки "нормандської зустрічі".

Джерела в оточенні Єрмака визнають його непрості відносини з Сурковим.

"Сурков – не є простим перемовником. Їм з Андрієм було складно, тому що Сурков не був націлений шукати компроміси", – зазначає співрозмовник, наближений до нового глави ОПУ.

"А як працює Єрмак? Він приходить і каже росіянам: ми ж з вами за інтеграцію Донбасу? Так. Ми ж за проведення виборів за українським законом? Так. Тоді дивіться: за українським законодавством неможливе проведення виборів без контролю за кордоном. Давайте шукати варіанти", – додає джерело, близьке до Єрмака.

Канал Козак-Єрмак

Прихід Єрмака у переговори з росіянами ознаменував "зміну стратегії" в самому Кремлі. І замість "архітектора Новоросії", непоступливого Суркова, куратором України став "добрий українець", заступник глави адміністрації Путіна Дмитрій Козак.

"Сурков був радикальний, і тому з ним було легше. Ти знав, чого від нього чекати. Козак – це щось інше. Він такий поміркований, слухає, типу українець. Але насправді не менш небезпечний за Суркова.

І те, що Єрмак безконтрольно з ним постійно на телефонному зв'язку – це може бути проблемою. Бо ніхто, крім президента, не знає, про що вони говорять. Якщо, звичайно, президент знає", – ділиться побоюваннями один із чільних дипломатів МЗС, натякаючи на те, що контакти Єрмака з Козаком і росіянами жодним чином не координуються з міністерством.

"Якщо я розумію, що якесь питання можу вирішити оперативніше і якісніше, то роблю це. Проте це все завжди відбувається в координації з МЗС", – водночас намагається переконувати журналістів УП керівник Офісу Зеленеського.

Козак, до речі, фігура відома. Особливо тим, як він колись займався вирішенням Придністровського конфлікту. У 2003 році він розробив так званий "меморандум Козака", який передбачав федералізацію Молдови, особливий статус для Придністров'я та Гагаузії і відмову Кишинева від власних збройних сил.

Молдові коштувало титанічних зусиль відмовитись від меморандуму, Козака і "миротворців" з Росії. Те, що саме він став куратором України, може тільки насторожувати.

По суті при Зеленському Андрій Єрмак зумів поширити свою непублічну дипломатію і на контакти з Москвою, і з Вашингтоном. Це часом дає швидкий і відчутний результат. А часом створює проблеми.

"Єрмак прийшов з бізнесу, він думає, що тут можна, як і там, про все домовитись і порішати. Але він з першої ж спроби вскочив у пастки, які йому розставили. І американці з Джуліані, і росіяни з Козаком. Москва поступово втягує Єрмака в переговори, видає нам людей, а сама думає, як зняти блокаду і всунути нам Донбас", – вважає один із попередників Єрмака в головному кріслі в Адміністрації.

Замість Богдана

Президент діями свого помічника був задоволений. Настільки, що вирішив замінити ним, здавалось, незамінного главу Офісу Андрія Богдана.

Ця зміна не була спонтанною, а стала наслідком тривалої світоглядної кризи в найближчому оточенні Зе.

Кілька останніх місяців Єрмак, який мав би займатися зовнішньою політикою, поступово нарощував вплив і на внутрішню політичну кухню.

Влітку 2019-го, коли партія "Слуга народу" з коліс набирала списки, Єрмак запропонував кількох людей до лав партії. Серед них – Галина Третьякова, Андрій Костін, Андрій Задорожний, який є його бізнес-партнером у "Міжнародній фармацевтичній групі".

Найближчий до голови ОПУ нардеп – це Микола Тищенко, який у "Слузі народу" очолює одну з великих груп та є заступником керівника фракції.

Тищенко не просто товариш Єрмака – вони куми. Керівник Офісу є хрещеним батьком сина депутата. Тищенко відкрито написав про свої зв'язки з Єрмаком у Instagram.

Проте нардеп або не захотів, або не зміг розкрити тайну знайомства зі своїм впливовим кумом.

"Я ціную дружбу. Я вдячний за дружбу. Я старої формації – вихований на книжках Джека Лондона, на піснях Володимира Висоцького. Ви знаєте Володимира Висоцького? Знаєте його пісні? Там у нього є пісня про друга – "если друг оказался вдруг" – ось вам і моя відповідь", – плутано пояснював свої відносини з Єрмаком Тищенко в розмові з УП.

Ще один орган, де Єрмак дуже скоро може наростити свій вплив – це Кабінет міністрів. Останніми тижнями він разом з президентом, прем'єром та першим помічником Зеленського Сергієм Шефіром проводив співбесіди з кандидатами на посади до оновленого уряду Гончарука.

Скоро в Кабміні можуть з'явитися дві людини, близькі до нового голови Офісу: це згадана депутатка Третьякова, яка може очолити міністерство соцполітики, та новий міністр окупованих територій Олексій Резніков, який за рекомендацією Єрмака представляє Україну в тристоронній контактній групі в Мінську.

Для повноти картини варто згадати, що Єрмак "рекомендував" президенту декількох голів ОДА. За даними УП, на нього орієнтуються губернатори щонайменше трьох областей – Донецької, Луганської та Миколаївської.

Суттєво посилився Єрмак і в рідному Києві. Поки Андрій Богдан воював із Кличком, Єрмак, не без "допомоги" уже згаданого Руді Джуліані, вибудував з мером столиці достатньо приязні відносини.

***

Настільки приязні, що Кличко призначив двох близьких до нового голови ОПУ людей відповідати за благоустрій (читай – МАФи) у Києві: Олексія Кулебу в департамент КМДА та Максима Бойка в КП "Київблагоустрій".

Інші люди Єрмака починають з'являтись на різних рівнях у Києві.

Віцепрезидент України?

Андрій Єрмак – складна і цікава персона. Впродовж життя він ризикував і брався за нові для себе сфери роботи. І майже завжди був успішним.

Прийшовши у владу з Володимиром Зеленським, Єрмак так само взявся за сферу реальної дипломатії і за кілька місяців став навіть не тіньовим міністром закордонних справ, а по суті бачить себе віцепрезидентом України.

Як Єрмаку вдалося так швидко наростити вплив з непомітного помічника і стати обличчям Офісу Зеленського? Відповідь на це питання стає очевидною, якщо зрозуміти, як саме Єрмак допомагав президенту.

"Богдан керував Офісом. Це сотні підлеглих, постійна робота з усіма органами влади, регіонами і так далі. Міністри, той же Пристайко, відповідають за свої відомства, де вал проблем і рутини. Вони не можуть щодня бачити Зеленського і бути з ним у форматі 24/7. А Єрмак приїздить на Банкову з президентом і їде одразу за ним", – розводить руками в розмові з УП один із членів уряду.

Поки інші тягнули на собі рутину, Єрмак мав розкіш обирати тільки ті проєкти, які цікаві і важливі для президента.

Більше того, кожне досягнення помічника було не просто роботою, а виконанням особистого прохання Зеленського. Результати Єрмака президент бачив одразу й автоматично вважав їх дуже важливими. Бо ж він сам ставив задачі.

І треба визнати – Єрмак виконував величезний обсяг складних завдань.

Поки Богдан непублічно воював із суддями, депутатами і міністрами, Єрмак записував ефектні пункти у своє доти порожнє політичне резюме: звільнення полонених, повернення кораблів з Росії, підготовка "нормандської зустрічі".

Але вибір Єрмака замість Богдана – це не лише вибір між конкретними людьми. Разом з главою Офісу Зеленський обирає і стратегію власної політики.

Глобально її можна описати так: замість "турборежиму" настане епоха плавних змін і тихих домовленостей, замість тотального перезавантаження і приходу часом гірших, але нових людей у владу – компроміси з "ефективними старими", як в історії з Кличком.

А головне – настає доба пошуку важких компромісів з Росією, перші з яких свідомо чи ненароком озвучує глава фракції "Слуги народу" Арахамія.

Але Зеленському необхідно не забувати, що, хто б не керував Офісом, президентом залишається він.

Як точно резюмував один дипломат, помічників багато, а президент – один:

"Саме президенту доведеться проводити через Раду закон про вибори на Донбасі, зміни до Конституції і решту. Тому Єрмак чи будь-хто інший можуть робити, що їм заманеться. Вся відповідальність лежить на одній людині – президенті Зеленському".

Роман Романюк, Роман Кравець, УП

***

№ 2.151

Хто такий Олег Татаров та як він опинився на вершині правоохоронної системи

2023-06-29

РОМАН РОМАНЮК, РОМАН КРАВЕЦЬ

ЗМІСТ

1. Вундеркінд у МВС і фатальні брифінги про Майдан
2. Епоха нових облич Татарова
3. Татаров у силі: магістр папочок і повелитель поганих новин

У широкому радянському коридорі на третьому поверсі Офісу президента ще не так давно стояв один несподіваний для цього простору об'єкт – стіл для настільного тенісу.

Свого часу його замовили заступники глави ОП Кирило Тимошенко та Юрій Костюк, щоб якось скидати напругу на новій роботі.

Але якщо брати ширше, настільний теніс – це титульний вид спорту на Банковій часів Зеленського. Ним захоплюються, крім згаданих заступників Андрія Єрмака, ще і перший помічник президента Сергій Шефір, і той же глава фракції "Слуга народу" в Раді Давид Арахамія.

Грає у пінг-понг і куратор силової вертикалі від ОПУ Олег Татаров.

"Татаров завжди атакує. У нього дуже агресивна манера гри. Він займається з тренером і, коли стає за стіл, то одразу заганяє опонентів у глуху оборону", – зізнається в розмові з УП один із партнерів Татарова по грі.

Такий опис поведінки силового заступника Єрмака не раз повторювався під час десятків розмов журналістів УП з політиками нинішніми й колишніми.

Але згадки про атакувальну манеру Татарова стосувались далеко не спорту, а його роботи на Офіс президента.

З моменту свого призначення на Банкову в серпні 2020 року Татаров одразу став головним "токсичним активом" Зеленського.

Президенту доводилося постійно виправдовуватися за заступника глави свого Офісу, але чомусь гарант і далі міцно тримався за нього.

Ба більше, коли НАБУ прийшло на Банкову з підозрою у скандальній справі про хабар часів роботи Татарова в "Укрбуді", в оточення президента склалося враження, що Зеленський сприйняв це як спробу тиску. І не на Татарова, а на себе особисто.

Справу заступника глави Офісу тоді поховали, але вдячний Татаров відтоді став насправді "вірним солдатом" Зеленського.

За майже три роки на Банковій Олег Юрійович зумів вибудувати під президента забуту ще з часів, мабуть, пізнього Кучми силову вертикаль, де під єдиним центром контролю опинились майже всі правоохоронні відомства одразу.

Рівень впливу і масштаб знань Татарова за цей час виріс настільки, що інколи люди у владі починають сумніватися, хто насправді є другою людиною в країні після президента.

Як Татаров зумів перетворитися з політичного вигнанця епохи Януковича на супервпливового чиновника Офісу Зеленського, як він знайшов протиотруту

від конфліктів із Андрієм Єрмаком та чи не стане концентрація влади в його руках загрозою для демократії в Україні, намагалась з'ясувати УП.

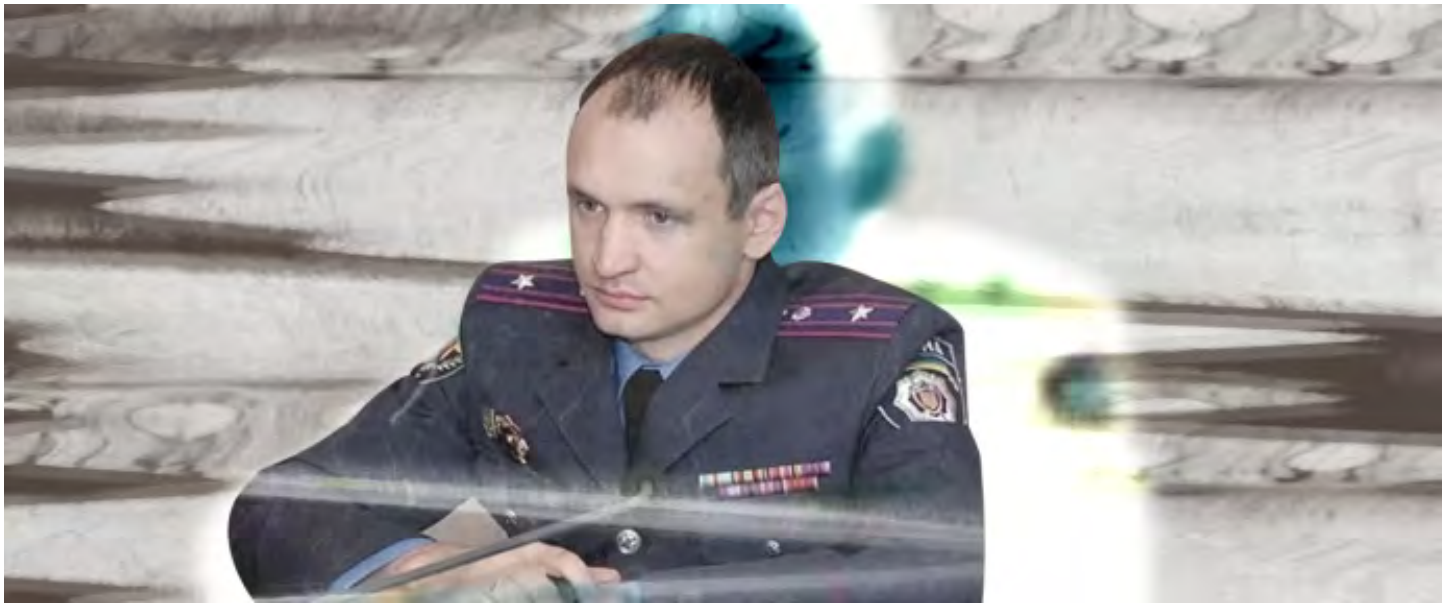

Вундеркінд у МВС і фатальні брифінги про Майдан

Ім'я Олега Татарова стало відомим українській активній громадськості за часів Революції гідності. Саме він, будучи заступником керівника Головного слідчого управління МВС, часто коментував від імені міністерства події на Майдані.

Відео

Після перемоги Революції гідності нова влада й активісти пригадають Татарову його виступи. Враховуючи обурливість слів, сказаних Татаровим, він перетворився на уособлення ледь не абсолютного зла. В його особі зосередилося все, що чинили силовики Януковича під час Революції гідності.

Хоча, справедливості заради, треба сказати, що сам заступник голови Головного слідчого управління МВС не брав участі у злочинах "Беркуту". Його допитували слідчі у справах Майдану, але не знайшли, що йому інкримінувати. Навіть під люстрацію він не потрапив, бо посада, яку він обіймав, "не дотягувала" до мінімальної планки.

Претензія до дій Татарова часів Євромайдану – ціннісна. Він був, та і є, плоттю від плоті міліцейської системи. Якщо він не поділяв дій "Беркуту" та кліки Захарченка, то для чого раз за разом виходив на ті обурливі брифінги?

Із виступів Олега Татарова під час Революції гідності:

"22 січня 2014 року в Києві на провулку Кріпосному група осіб, рухаючись на автомобілях, переслідуючи чотири автобуси правоохоронців спецпідрозділу міліції "Беркут", перекрили рух. За допомогою бейсбольних бит наносили удари по автобусу, розбили скло, намагалися завдати тілесних ушкоджень працівникам міліції. У них також були вилучені маски, що свідчить не про мирний характер акції, а про підготовки до вчинення протиправних дій. Працівниками міліції нападників було обеззброєно, 18 осіб доставлено до органів внутрішніх справ. Слідством розпочате кримінальне провадження за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого частиною 3, статті 296 ККУ – хуліганство, поєднане з опором працівникам міліції. Відповідальність за яке передбачає до 5 років позбавлення волі". 23 січня 2014 року

"Працівники міліції не використовують вогнепальну зброю. Деякі із загиблих мають поранення у потиличну частину голови, що дає можливість стверджувати, що вистріли робили десь поруч особи, які були разом серед мітингувальників". 19 лютого 2014 року

Також Татаров виправдовував штурм Майдану 11 грудня 2013 року та припускав, що побиття на той момент активістки Тетяни Чорновол могло бути провокацією. А після викрадення одного з лідерів "Автомайдану" Дмитра Булатова оприлюднив інформацію, яка могла дискредитувати потерпілого, мовляв, Булатов купував дорогий ноутбук за гроші з пожертв.

Якщо Татаров не поділяв беззаконня Януковича і Ко, то чому не звільнився, як десятки інших порядних силовиків?

Відповідь на це питання можна спробувати знайти, зазирнувши в біографію Татарова на кілька років до того.

Якщо викинути з пам'яті злощасні брифінги часів Майдану, то професійний шлях Олега Татарова починався, як зразкова історія про юриста-вундеркінда.

Спершу хлопець із небагатої родини з райцентру Новоукраїнка Кіровоградської області вступає в Харківський університет внутрішніх справ.

Але уже за кілька років він таки опиняється у столиці і більше того – закінчує Академію МВС з відзнакою. Після цього Київський університет Шевченка – з відзнакою. Кандидатську дисертацію Татаров захистив у 2007 році, коли йому було 25 років. Доктора наук отримав у 28.

У 2010-му Татаров переходить з наукової роботи в Академії внутрішніх справ на посаду звичайного слідчого в Головне слідче управління МВС. І всього за рік (!) тодішній керівник ГСУ й одночасно заступник міністра Анатолія Могильова Василь Фаринник робить 29-річного Татарова своїм заступником.

Цікаво, що перед самим призначенням молодий слідчий насправді написав рапорт про переведення з ГСУ кудись у регіони. Як розповів УП один із працівників управління того часу, Татаров мав конфлікт зі своїм безпосереднім керівником генералом Василем Топчієм.

"Фаринник подумав день і Топчія зняв, а Татарова зробив заступником. У нього були друзі в Академії МВС, які дали рекомендації Татарову", – розповідає УП не під запис один із співрозмовників, близьких до Татарова.

В закритій консервативній структурі МВС такий стрімкий кар'єрний зліт у 2010-му був можливий або "по донецькому блату", а його не було, або за справді непересічні здібності.

Як розповідають УП люди, обізнані в ситуації у структурі Фаринника того часу, Татаров став у нього головним "умніком", який робив за керівника ГСУ майже усю "поточку". Саме з того часу у нього накопичився масив знайомств у системі внутрішніх органів.

У той же період Татаров бере участь у розробці нового Кримінально-процесуального кодексу, який потім у народі отримає назву "портновського". Але, що цікаво, під час роботи над новим КПК знайомство заступника голови ГСУ Татарова і заступника глави Адміністрації президента Януковича Андрія Портнова не відбулось.

Вони познайомляться пізніше, коли на одному з ефірів у Шустера Портнов скаже, що Татарову треба "працювати над своїми розумовими здібностями". Суперечка йшла щодо статті 207 КПК: на скільки часу вона дає дозвіл затримувати людину без рішення суду після того, як було вчинено злочин.

"Татаров сказав, що 6 годин. Портнов на ефірі, де Олега не було, з нього посміявся. Тому Татаров пішов прямо на Банкову, прийшов у приймальню до Портнова і питає там: "Можна зустрітись?". Портнов почув, хто прийшов, і

прийняв. Татаров відкрив КПК і довів йому, що таки 6 годин", – розповів УП один із свідків тієї розмови.

Ця історія – доволі символічна в плані розуміння становлення Татарова в системі МВС часів Януковича: він був готовий стукати у різні двері, й за ними знаходились люди, які його чули.

"У Татарова кар'єра летіла вгору. А тоді стається Майдан, і в МВС сиділи і вирішували, хто піде на брифінг. Всі розуміли, що це за робота, і морозились. Врешті відправили "молодого" – Татарова. А пішов раз – ходи і далі", – розповідає один із близьких до заступника Єрмака співрозмовників у нинішній владі.

Якраз напередодні Євромайдану Татаров посварився з Миколою Чинчиним. Останній тоді став керівником ГСУ, замінивши на цій посаді Фаринника. Новий начальник, щоб позбутись впливу свого заступника, зіслав Татарова в інформаційний відділ.

"Якогось вечора Татарову подзвонив Захарченко і каже: "Ти де живеш? Зараз приїде машина". Олег питає, а куди, мовляв, їхати. "На Шустера поїдеш, треба виступити". І так Татаров став спікером", – розповідає інший співрозмовник УП, близький до Татарова.

По суті, похід у речники від того беззаконня, яке творила команда Захарченка, знищив Татарову його перспективну кар'єру в МВС. Янукович і його люди втекли в Росію, а заступник глави ГСУ лишився в Україні: загалом же, він для них своїм не був. За цінностями – можливо, але як член команди – ні.

Наочно вплив Майдану на кар'єру Татарова можна побачити, якщо взяти до порівняння кар'єру його колеги й кума, іншого заступника начальника ГСУ в ті ж дні – Максима Цуцкірідзе.

Вони обіймали однакові посади в один час, але Цуцкірідзе після того встиг захистити дисертацію і працював собі у МВС, аж поки "вічний" міністр Арсен Аваков не призначив його заступником глави Нацполіції. Натомість Татарова одразу ж після перемоги Майдану Аваков швидко звільнив зі служби.

"Заслання" в інформаційний відділ зіпсувало Татарову перспективи, але, по суті, врятувало від переслідувань після звільнення: він не підписував жодних документів, а все, що говорив на брифінгах, вигадував не сам, а отримував рознарядкою по вертикалі.

Під люстрацію Татаров не потрапив, але з такою публічною передісторією шанси влаштуватись на якісь державні посади були нульові.

У 2014 році херсонський губернатор Андрій Путилов спробує прилаштувати Татарова у себе в ОДА. Але отримає таку хвилю громадського обурення, що швидко від своєї ідеї відмовиться.

Втрата кар'єри та перспектив за несправедливі, як він вважав, звинувачення надломила Татарова. Люди, які спілкувались із ним, характеризують його "до" і "після" як двох доволі різних людей.

"Татаров прям люто образився, що називається, "закусив" на всіх умовних "помаранчевих". Він і до того не був добряком, але після Майдану почав мститися", – розповідає один із співрозмовників з політичних кіл, давно знайомий з теперішнім заступником глави ОП.

До табору переможців революції дорога Татарову була закрита, до табору переможених він не хотів. Тому колишній силовик спробував знайти для себе якусь нішу посередині, так би мовити, на лінії зіткнення.

Його колишній керівник у МВС Фаринник у 2015-му забрав підлеглого до себе в адвокатську компанію одразу на правах керуючого партнера. І так фірма "Татаров Фаринник Головко", яку потім перейменують на "Креденс", стала ледь не головним захисником "регіоналів" у судах.

Після Революції гідності у колишніх володарів життя почалися проблеми з судами, а "регіонали" не могли довірити свій захист комусь, кого вони не знають.

"Я з ними особисто не був знайомий, але мені їхню фірму порадили люди, яким я довіряв. Тоді якраз Луценко як генпрокурор заводив проти мене всякі справи, і ми з Татаровим (у якості адвоката – УП) багато разів були і на комітеті в Раді, і на допитах.

Він дуже класний юрист, на ходу схоплює суть, уміє поставити слідчого на місце, дає дуже дієві поради по процедурах і так далі", – пригадує в розмові з УП колишній клієнт Татарова Вадим Новинський, на якого зараз, не без участі його колишнього захисника, накладені санкції РНБО.

Щоб зрозуміти, з якого середовища були клієнти Татарова, можна згадати, що саме він супроводжував справи уже згаданого одіозного Андрія Портнова чи вдови нападника на Сергія Стерненка.

Поза тим Татаров влаштувався на ще одне досить "рибне" місце – начальника юридичного відділу в "Укрбуді". Цією формально державною компанією насправді довгі роки керував столичний забудовник і ексдепутат Максим Микитась.

"Будівництво – це величезний вал постійної юридичної роботи. Щодня якісь тисячі справ: обшуки, дозволи, суди-пересуди. Особливо у таких величезних компаній як "Укрбуд". Тому це і хороша школа для юриста, і непоганий заробіток", – пояснює УП один із столичних забудовників.

Врешті, під кінець каденції Петра Порошенка можна було б сказати, що справи у Татарова владнались. Але те, що мало б забезпечити спокійну старість, принесло тільки публічні проблеми.

Епоха нових облич Татарова

Після перемоги Володимира Зеленського у 2019 році до влади всіх рівнів почали пробиватися нові й часто нікому не відомі люди. У Зе!команди був навіть окремий проєкт для цього – "Ліфт".

Навесні 2020 року Татаров зумів проїхатися у цьому ліфті на четвертий поверх ОПУ, де розташований кабінет президента.

Якраз на початку березня того року Олег Татаров закінчив дистанційне навчання в Університеті Лондона і на 5-те число мав летіти на випускний у Британію.

Але 3-го березня секретарка повідомила, що йому телефонували з Офісу президента і просили прийти. Виглядало все як жарт, але виявилось правдою.

На Банковій саме тоді починалась епоха нового амбітного глави ОП Андрія Єрмака. Він зумів посунути з крісла давнього друга Зеленського Андрія Богдана і хотів посилитись за рахунок призначення нових, уже своїх людей.

Однак на першій співбесіді Татарову запропонували не його нинішню роботу.

"В Олега запитали, що він бачить для себе як можливе місце роботи. Він одразу сказав, що в МВС до Авакова не піде, бо там його "обставлять", дадуть кабінет і нуль роботи. Але він міг би спробувати себе в Генпрокуратурі заступником", – розповідає УП не під запис один зі свідків тієї наради у Зеленського.

Від такої перспективи праведним гнівом вибухнула тодішня генпрокурорка Ірина Венедіктова, яка заявила, що "це адвокат Януковича" і вона не допустить його призначення своїм заступником.

Ірина Валентинівна була настільки переконливою, що від ідеї походу Татарова в ОГП відмовились. І аж у серпні Єрмак вирішив зробити його своїм силовим заступником.

"У Богдана судовий і правоохоронний блоки курувала одна людина – спершу Руслан Рябошапка, а потім Андрій Смирнов. Бо це дві руки одного організму: якщо ти їх розділяєш, вони починають конкурувати і гризтися", – пригадує в розмові з УП один із наближених до Богдана членів Зе!команди.

У своїх публічних виступах Єрмак пояснював, що взяти на роботу людину з МВС часів Януковича йому запропонував кадровий департамент Офісу президента. Коли в ході підготовки матеріалу УП запитала главу ОПУ, хто порадив Татарова, він пригадати не зміг.

Однак знайомство голови Офісу Зеленського з Татаровим могло відбутися і раніше. Принаймні їх може пов'язувати один цікавий епізод.

Мало хто пам'ятає, але одразу після призначення нового глави ОПУ навесні 2020 року вибухнув скандал, який в медіа називали "плівками Єрмака". Суть скандалу зводилася до того, що рідний брат голови ОП Денис нібито проводив переговори про працевлаштування неназваних людей у державні органи.

Адвокатом брата Єрмака у цій справі був такий собі Іван Холондович, послугами якого також користувався Андрій Портнов. А науковим керівником кандидатської дисертації Холондовича свого часу був ніхто інший як Олег Татаров.

На перших порах перед новопризначеним заступником голови ОПУ постало два завдання: розділити вплив Смирнова та збалансувати силу на той момент глави МВС Арсена Авакова. Оточення Зеленського ставилося до міністра з неприхованою настороженістю та недовірою.

Однак одразу після призначення в команді президента усвідомили, що Татарова можна використовувати як спеціаліста набагато ширшого профілю.

Наприклад, його залучали до підготовки виборчої кампанії на місцевих виборах восени 2020 року. Заступник голови ОПУ по лінії правоохоронців перевіряв, чи немає кримінального і медійного шлейфу у потенційних кандидатів від "Слуги народу".

"У команді до Олега відразу поставилися як до технократа. Хоч про нього писали страшні речі у медіа, але за столом йому ставляться задачі, і він їх совісно виконує, не кажучи нікому зайвого слова", – так характеризував Татарова один із впливових соратників Зеленського влітку 2020 року.

Під кінець того року "технократ" почав проявляти себе. Саме тоді завершився конкурс на посаду керівника Державного бюро розслідувань, який "виграв" Олексій Сухачов. Джерела УП у різних політичних силах та правоохоронних органах в один голос називали Сухачова ставлеником Татарова.

Але радіти новим кадровим горизонтам заступнику Єрмака у грудні 2020-го не судилося. Той місяць став точкою найбільшої напруженості в новій кар'єрі Татарова.

У п'ятницю, 18 грудня 2020 року, слідчі НАБУ несподівано заявились не куди-небудь, а в Офіс президента з обшуком і з готовою підозрою для силового заступника глави ОП.

Як переконували слідчі, Татаров за часів роботи в "Укрбуді" міг бути причетним до передачі хабара експерту, щоб той зробив фейкову експертизу. Вона мала врятувати керівника будівельної корпорації від проблем з правоохоронцями, а експерту подарувала б ледь не 100% знижку на паркомісце на Печерську.

Скандал вийшов гучний, але й тільки. Спроба НАБУ з наскоку взяти куратора силового блоку показала, наскільки він набрав ваги в системі за якісь пів року роботи. Без перебільшення вся силова вертикаль включилась в операцію з порятунку якщо не репутації, то бодай безпеки Татарова.

Рішенням Генпрокуратури справу забрали в НАБУ. Розслідування передали в СБУ, де його успішно маринували аж до кінця 2021 року. А під саму ялинку того року Шевченківський райсуд зобов'язав ОГП закрити справу Татарова, через "закінчення строків розслідування".

Заступник глави ОП зберіг свою посаду. Але сказати те ж саме про обличчя президента перед суспільством та іноземними партнерами було важко.

Після цього Татаров геть зник із публічного простору. Та вплив його лише посилювався.

Влітку 2021 року Арсен Аваков врешті втратив крісло міністра. Тоді Зеленський вирішив призначити у МВС нині покійного Дениса Монастирського.

Важливу тіньову функцію в тій історії відігравав усе той же Татаров. Саме він менеджерив звільнення Авакова, який у 2014-му вигнав його з МВС.

Саме Татаров мав за рахунок своїх зв'язків в системі стати якорем для всіх груп впливу, поки нове керівництво розбирається в роботі.

Монастирський до призначення був головою комітету ВРУ з питань правоохоронної діяльності, але досвіду для керівництва МВС йому відчутно бракувало. Натомість Татаров знав усю верхівку відомства, а вона, відповідно, знала його.

"Олег по суті керував колись усім слідством у МВС – він знав, як ця махіна працює. І отой момент, коли він допоміг перехопити МВС від Авакова і не дав цій системі працювати проти Офісу – це, мабуть, одна з речей, за які Зеленський дуже зацінив Татарова", – розповідає не під запис один із топових посадовців нинішньої влади.

Саме такими вміннями швидко вбудовуватись у системи, інтегрувати своїх людей і при цьому контролювати чутливі процеси Татаров тихо і цілеспрямовано розширив свій вплив майже на всю правоохоронну систему в країні. Майже?

Татаров у силі: магістр папочок і повелитель поганих новин

За час повномасштабної війни українські силовики отримали надзвичайно широкі повноваження та максимальну довіру суспільства.

Довіра українців зросла не лише до Збройних сил, але й такі структури, як Служби безпеки чи Нацполіція, мають небачені показники підтримки.

Очевидно, що **зі зростанням впливу силовиків пропорційно підвищилась і впливовість того, хто їх "координує".**

"На початку повномасштабної війни ще точково залишалися люди, які балансували Олега. Наприклад, він не міг Бакановим командувати, бо це друг Зеленського. Не міг натиснути на Венедіктову щось підписувати, бо вона його остерігалася. Монастирський хоч і був повністю людиною президента, але мав якусь власну думку", – розповідає УП високоставлене джерело в одному з правоохоронних органів.

"Але після відставок Баканова і Венедіктової та загибелі Монастирського Татаров став майже всесильним", – додає джерело.

"Ніколи в історії України не було настільки впливової людини. Завжди різні силові відомства орієнтувались на різні групи впливу. А зараз усі вписані в одну вертикаль влади під Татаровим: і слідство, і нагляд, і частково суди – все, що є", – додає інший співрозмовник УП із Кабміну.

За часів, коли Генпрокуратурою керувала Венедіктова, їй приписували жарт про впливовість Татарова та його колишнього(?) роботодавця Портнова: було татаро-монгольське іго, а прийшло татаро-портновське.

Наразі заступник голови ОПУ забезпечує "координацію" правоохоронних органів, зокрема за рахунок розстановки своїх людей на позиції різних рівнів.

Так, за даними УП, на заступника голови ОПУ орієнтуються:

1) – директор Державного бюро розслідувань Олексій Сухачов;
2) – заступник директора Бюро економічної безпеки Віталій Гагач;
3) – керівник головного управління контррозвідувального захисту об'єктів критичної інфраструктури та протидії фінансуванню тероризму СБУ Артем Шило;
4) – заступник голови Нацполіції Максим Цуцкіридзе;
5) – в.о. голови Нацполіції Іван Вигівський.

"Часто помилково кажуть, що Малюк (голова СБУ – УП) – від Татарова. Це не зовсім так. Вася понятійно винний Олегу, адже Татаров сприяв, аби той став керівником СБУ. Але Васю вибирав президент, довго до нього придивлявся.

Щодо генпрокурора, то Костін – це людина Єрмака. Андрій просто переключив Костіна на роботу з Олегом", – пояснює УП впливовий співрозмовник із команди голови Офісу президента.

Складно назвати людиною Татарова і керівника МВС Ігоря Клименка. Він очевидно має власну вагу в системі і розбудовує свою команду в міністерстві. Але у вибудуваній системі влади, де є один центр ухвалення рішень, глава МВС все одно мусить "координуватись" із профільним замом глави ОП. Як і

керівництво АРМА (Агентство з розшуку та менеджменту активів), митниці тощо, тощо.

Також, за даними УП, заступник голови ОПУ має досить "робочі" зв'язки з кількома суддями. Йдеться, наприклад, про голову Печерського районного суду Києва Руслана Козлова та голову Шевченківського районного суду Києва Євгена Мартинова.

Відкритим залишається питання, чи має заступник Єрмака вплив на новостворені антикорупційні органи.

"Розумієте, нового керівника НАБУ Кривоноса чи його заступника Углаву, м'яко кажучи, важко назвати людьми Татарова. Але Олегу і не потрібно ставити туди своїх кадрів, щоб не створювати скандалу з міжнародними партнерами. Йому достатньо завербувати когось всередині, аби отримувати завчасно інформацію про справи й обшуки", – пояснює впливове джерело, яке було залучене до створення Національного антикорупційного бюро.

Те саме стосується і Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Заступником керівника САП є Андрій Синюк, який, за даними УП, товаришує з Олексієм Симоненком.

Тим самим, який свого часу забрав справу Татарова в НАБУ і якого УП пізніше фіксувала в колі друзів на дні народження силового заступника глави ОП. Але якихось прямих доказів "співпраці" згаданих персонажів з Татаровим поки зафіксувати не вдалося.

Однак навіть за такої божевільної концентрації влади у команді Зеленського радять не дивитись на Татарова як на щось надзвичайне.

"Ви даремно демонізуєте Олега. Так, під ним зібрано великі повноваження, але це не його повноваження. Він сам – частина вертикалі. Все, що у нього є, належить Зеленському. Татаров – функція. Було б дивно, якби будь-хто на такій позиції в такий час не був би супер впливовим", – розводить руками один із членів президентської команди.

Інший співрозмовник у команді Зеленського пояснює, що за час війни президент відчутно виснажився емоційно. Він потребує не довгих юридично правильних, але заплутаних схем, а швидких і дедалі жорсткіших рішень.

Татаров уміє знаходити для президента такі прості рішення, які дають миттєвий ефект. Хоч дуже часто мають суперечливу перспективу: так було ще до війни із затриманням Петра Порошенка, так під час війни продовжилось із справами Коломойського чи Павелка.

І тому, хоч весь бізнес скаржиться на Держбюро розслідувань чи Бюро економічної безпеки, Зеленському ці структури подаються як єдині, хто пресує Коломойського і Фірташа.

А між тим заступник Єрмака максимально акуратний та непомітний. Він намагається не проводити жодних зустрічей за межами ОПУ, користується вживаним автомобілем Mercedes та курсує майже винятково між домом та роботою.

Причому робить це не лише, щоб уникнути уваги журналістів, але й щоб не отримувати зайвих запитань від керівництва.

"Татаров абсолютно чітко усвідомив, як працює влада Зеленського, на що реагує Єрмак. Він прийняв ці правила і грає за ними. Тому він максимально непублічний та виконавчий", – пояснює УП один із членів Зе!команди.

Як розповідають в Офісі, навіть коли Зеленський напряму ставить Татарову якусь задачу, той одразу доповідає про це Єрмаку. А коли завдання виконане, то Олег Юрійович доповідає спершу Андрію Борисовичу, а вже той вирішує, хто повідомить новини Володимиру Олександровичу: сам Єрмак чи все ж Татаров.

Однак попри таку позірну аскетичність позиція Татарова насправді нагадує роль водія "Майбаха": справи господаря авто – пріоритет, але коли вони зроблені, то водій може з'їздити на дорогій машині вирішити і власні питання.

"Олег класно навчився оперувати тим, що має. Наприклад, проти тебе чи твого відомства відкривають якісь 20 справ. Ти приходиш до Татарова, а він каже: "Це не я. От уроди, я все вирішу, не переживай". І справді вирішує. Але ти ж знаєш, що він однією рукою справу відкрив, іншою закрив, а ти йому уже винен як рятівнику", – розповідає в розмові з УП один із високопосадовців.

Загалом же функціонал у Татарова в команді Зеленського досить широкий: від контролю різних кримінальних справ до збору "папочок" на потенційних і чинних членів команди, на опонентів, на військових тощо, тощо.

"У Татарова є ще одна функція – приносити погані новини раніше, ніж про них дізнаються інші. Наприклад, от є якийсь губернатор, і він може стати проблемою. Татаров приносить папочку, Зе дає відмашку зняти губера, а тоді уже по нього приходять силовики. Але коли чиновник уже не член команди", – розповідає джерело з оточення президента.

"З іншого боку, саме Олег відповідає за те, щоб своїх людей не розривали силовики. Комусь просто допоможе, комусь "порекомендує" адвокатів і так далі. Типу ми тебе знімемо, але роздягнути не дамо. І люди за це вдячні", – додає співрозмовник.

З таким величезним впливом Татаров є дуже важливим інструментом Офісу для "підтримки тонусу", зокрема для своїх. УП раніше вже писала, що станом на початок весни 2023-го понад 100 народних депутатів із різних фракцій були фігурантами справ у різних правоохоронних органах.

Однак роботу команди силового заступника Єрмака можна вважати ефективною тільки частково. Принаймні так переконує "Українську правду" один із представників попередньої влади, на якого зараз в Україні є кілька справ.

"Я дивлюсь по наших справах. Там мало юриспруденції. Вони мають ресурси і намагаються їх юзати. Там більше перегинання через коліно, ніж витонченої юридичної роботи. Тому так багато справ на всіх, і так мало у кого є реальні проблеми в суді", – пояснює наш співрозмовник із "колишніх".

Відносно новою сферою, до якої в останні місяці Зеленський став залучати і Татарова, виявились кадрові питання, особливо в регіонах.

Як переконують співрозмовники УП у владі,Татаров допомагав підбирати декількох нещодавно призначених голів військових адміністрацій. Мова йде про голів ВЦА у Херсонській, Луганській, Запорізькій, Дніпропетровській та Київській областях.

***

Постать Олега Татарова – одна з найбільш неоднозначних у нинішній верхівці української влади.

Величезний вплив на силовий блок, який сконцентровано в його руках, насторожує багатьох політичних і бізнесових гравців як всередині країни, так і зовні.

Очевидно, що **серед іноземних партнерів є певна негласна домовленість не педалювати внутрішні українські чутливі питання, поки країна бореться за свою незалежність з російським агресором**.

"Ми зустрічалися з Байденом на G7, і, знаєте, він прізвище Татаров не вимовляв", – напівжартома відповів якось один із ключових членів команди Зеленського на питання УП, чи правдивою є інформація про можливі західні санкції проти заступника глави ОП.

Але, як переконують джерела УП у владі та дипломатичних колах, Байден залишився чи не останнім, хто це прізвище ще не згадував.

Роман Романюк, Роман Кравець, УП

***

№ 2.152

Керівник ГУР Кирило Буданов: Війна закінчиться виходом на наш адмінкордон

2022-05-24

РОМАН КРАВЕЦЬ

Начальник Головного управління розвідки Міністерства оборони України Кирило Буданов достатньо непублічний. Його заяви та інтерв'ю почали з'являтися лише в останні місяці.

Президент Володимир Зеленський призначив Буданова керувати ГУР у 2020-му році, після скандального звільнення *Василя Бурби* через "Вагнергейт". Зараз, під час війни, Буданов є одним із найвпливовіших і найавторитетніших силовиків країни.

Керівник ГУР – один із небагатьох представників влади, хто публічно попереджав про високу ймовірність повномасштабної війни з Росією ще з осені минулого року.

Причому попереджав про потенційні напрямки, звідки російська армія може планувати напад. На жаль, його не всі почули. І, на жаль, його прогнози таки справдилися.

В інтерв'ю "Українській правді" Кирило Буданов розповів про хвороби Володимира Путіна, що зараз відбувається в російській еліті, чи можливий у РФ державний переворот, яка насправді була роль Віктора Медведчука в Україні, до чого готували Віктора Януковича, чому українська влада не готувала суспільство до атаки Росії та про те, як закінчиться війна.

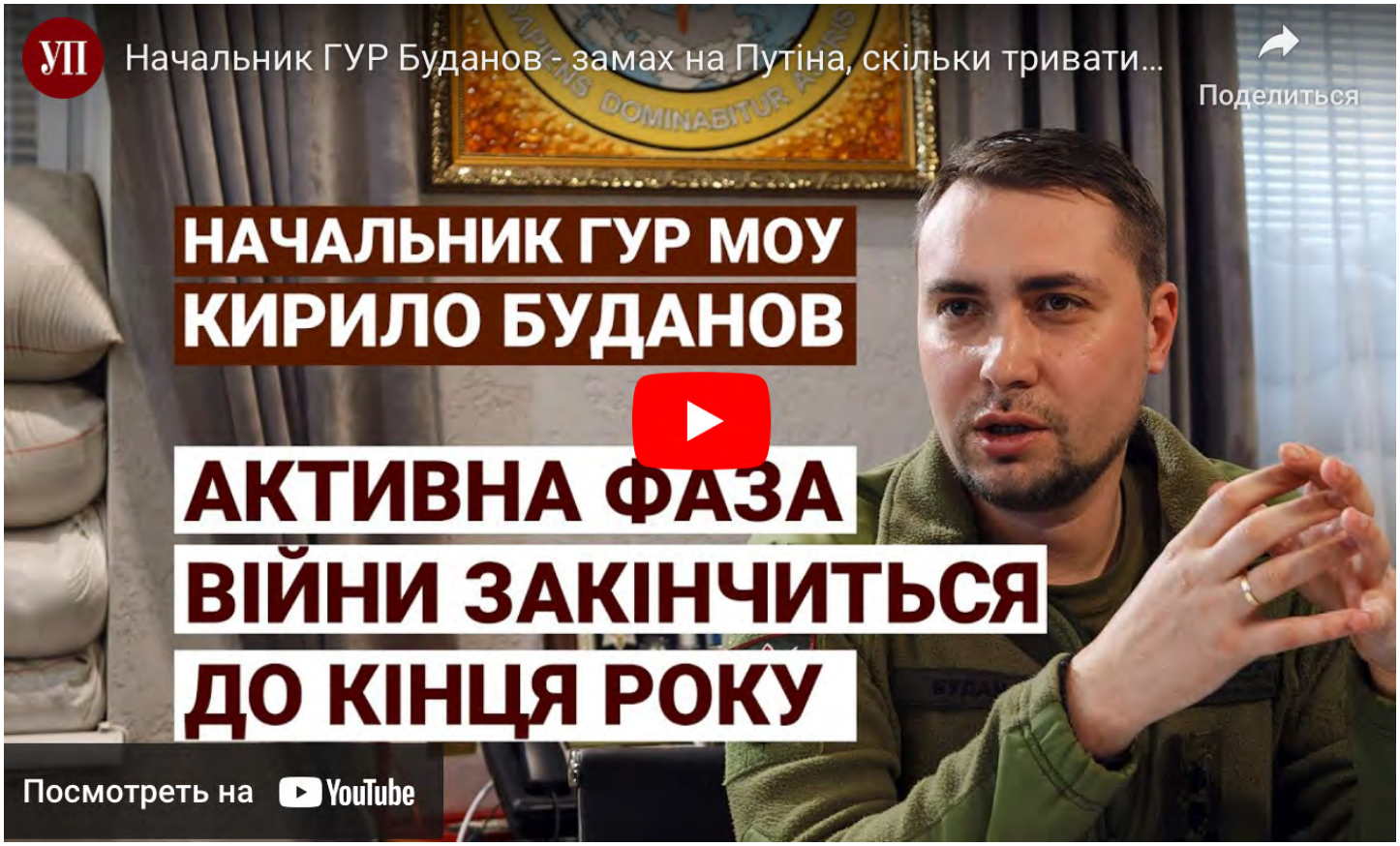

Відео

1. "Була спроба замаху на Путіна"

– Нещодавно в інтерв'ю іноземним медіа ви сказали, що активна фаза війни закінчиться до кінця цього року, а в серпні має статися якийсь переломний момент. Можете детально розказати, яким чином активна фаза війни закінчиться до кінця 2022 року і що має статися у серпні?

– Давайте так: до серпня кількість озброєння, яке постачається в Україну, набуде вже, скажімо так, значимих кількостей. Ви маєте розуміти, що від часу оголошення про постачання озброєння є наступні етапи.

Перше – це надходження озброєння в країну, друге – опанування цих озброєнь і тільки тільки на третьому етапі – початок його використання. Це все займає певний проміжок часу.

Тому, на жаль, до серпня кількості озброєння, яке необхідне військам, у значимих кількостях не буде. З серпня це все вже буде знаходитися у військових частинах і активно почне використовуватися у бойових діях.

Саме тому почнеться переламний момент. Бо зараз нам катастрофічно не вистачає важкого озброєння.

– І ви кажете, що до кінця 2022 року закінчиться активна фаза. Поясніть, що це значить, і що буде після цього?

– Активна фаза – це активне ведення бойових дій. Це баталії приблизно того рівня, що відбуваються зараз, коли з рук в руки переходять цілі населені пункти. Оця активна фаза має значно скоротитися до кінця року. Вона зведеться майже до нуля.

– В якому вигляді буде тривати війна далі?

– Вихід на наш адмінкордон. Цим закінчиться наша війна. Інші деталі зараз не на часі.

– Ви так само публічно говорили про хвороби Путіна. У нього справді рак?

– Так, ми повністю підтверджуємо цю інформацію. В нього кілька важких хвороб, одна з яких рак.

Але сподіватися на те, що Путін загине завтра, не варто. У нього, як мінімум, кілька років ще є. Подобається це нам чи ні, але це правда.

– В якому він психоемоційному стані?

– Тут ми можемо дуже багато сперечатися, в якому стані може бути диктатор, який думав, що за три дні захопить всю країну і підніме російський прапор на будівлі адміністрації в Києві.

І який третій місяць, проголошуючи, що в нього друга (а інколи і перша) армія світу, не може справитися, за його словами, "з відсталою недодержавою Україною". Це ж його риторика. От в якому він має бути стані?

– Я думаю, що він розгублений.....

– Так і є.

– Хто сьогодні має доступ до Путіна?

– Говоритиму без прізвищ: він значно скоротив доступ людей до себе. До нього зараз заходить досить незначна кількість людей. Всіх інших він тримає дистанційно.

– Президент РФ отримує об'єктивну інформацію про ситуацію на фронті?

– Визнати поразки і прорахунки, перш за все, страшно для виконавців. Тому інформацію він отримує досить обмежену.

– Оскільки ви вже підтвердили, що Путін хворий на рак, чи готує він наступника?

– Це досить цікаве питання. В різні періоди свого часу він замислювався над цим і в принципі вибирав, як то кажуть, фаворита. Таких людей вже було кілька.

Дивлячись на певні маніакальні синдроми у нього, імовірніше за все, він боїться серйозно готувати наступника, розуміючи, що під час підготовки цей наступник може захотіти сісти в крісло трохи раніше, ніж захоче сам Путін.

Тому він тримає всіх на певній дистанції. І вірить в те, що він буде правити вічно. Але так не буде.

– Що значить "правити вічно"? Він же хворий, і йому незабаром 70 років?

– Подивіться історію будь-якого диктатора XX-XXI сторіччя. Вони закінчили однаково, абсолютно всі. Жоден з них не закінчив якось інакше. В більшості випадків вони загинули не по своїй волі.

Візьміть останні приклади, приміром, Саддам Хусейн, колишній югославський диктатор, лівійський диктатор. Це класичний образ диктатора. Були інші приклади в Африці.

Всі вони закінчили однаково, і Путін закінчить точно так само.

– В історії є приклади, коли цих диктаторів намагалося вбити їхнє ж оточення. Чи відомо вам щось про замахи на Путіна?

– На Путіна були замахи.

– За останній час?

– Ви знаєте, на нього був навіть замах по лінії, як то кажуть, представників Кавказу не так давно. Це непублічна інформація. Абсолютно невдалий замах, проте він реально мав місце.

– Коли це сталося?

– Це приблизно 2 місяці тому було. Ще раз кажу – він був невдалий. Розголосу жодного про цю подію немає, але це мало місце.

"Зараз Росія думає, як зробити зі своєї поразки "перемогу"

– Ви вже самі згадали, яким спочатку був план Путіна щодо України. Оскільки він провалився, який зараз у Кремлі план дій?

– Загальний задум не змінився: Путіну потрібна вся Україна, його не цікавить якась частинка.

Авжеж, після трьох місяців тих подій, які зараз відбуваються, вони коригують плани і вже готують суспільну думку в Росії до того, що, в принципі, якщо

вони закінчать окупацію Донецької, Луганської та Херсонської областей, то це теж можна вважати перемогою.

Проте плани не змінилися і, на жаль, не зміняться й надалі, поки ми не поставимо крапку в питанні Путіна і Росії в тому вигляді, в якому вона існує зараз – загроза для всього світу, перш за все європейського континенту, буде зберігатися й надалі.

– Що росіяни планують далі робити з Херсонщиною? Вони збираються проводити там псевдореферендум? Чи збираються приєднувати Херсонську область до Росії?

– Дивіться, вони вже намагалися тричі зробити референдум. Вони вже зрозуміли, що не йдуть люди на референдум, вони не прийдуть і не проголосують навіть під тим впливом, під яким там зараз знаходяться. Цього не буде.

То тепер вони пророблюють інші варіанти, без референдуму.

– Які саме?

– Просто по зверненню, скажімо так, тимчасового "керівництва" цих областей. І хочуть це все назвати Херсонська таврійська губернія. Тобто це територія тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим та Херсонська область.

Колись, в царські часи, вони визнавали Херсонську губернію з адміністративним центром у місті Сімферополь. От вони хочуть це відродити.

І, таким чином, один з основних варіантів, який вони зараз опрацьовують – це приєднання Херсонської області до Криму і входження до складу Росії як Таврійська губернія.

Думка людей їх не цікавить, абсолютно.

– Коли тільки почалася окупація Херсонської області, люди масово виходили на мітинги проти окупації РФ. Ця тенденція буде тривати чи росіяни будуть вивозити наших людей на територію Російської Федерації, як це вони робили за радянських часів?

– По-перше, ви самі відповіли на своє запитання. По-друге, на жаль, чим більше часу будь-яка територія знаходиться під окупацією, тим менше змоги у людей виходити на відкриті акції спротиву.

Це об'єктивна реальність в будь-якому куточку світу, на жаль, подобається це нам чи ні. Проте, безумовно, наші люди, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, будуть і надалі чинити опір таким діям.

– Донецька і Луганська область. Які плани у Кремля по цих областях?

– Якщо ви слідкуєте за їхньою офіційною риторикою, вони проводять навіть не війну, а "спеціальну операцію". І мета цієї спеціальної операції, якщо викинути цей мотлох про боротьбу з нацизмом, роззброєння України і так далі, чітких якихось географічних меж не має.

Оскільки вони несуть значні втрати й у них великі військові невдачі, вони вже готують своє суспільство до того, що в принципі вихід на адмінкордони (Луганської та Донецької області – УП) і утримання Херсонської області, можливо, навіть частково Запорізької області – це вже є перемога.

Вони готують собі, як то кажуть, план Б, щоб виправдатися перед своїми людьми, що ж вони саме тут робили і як їм показати свою перемогу, зробити зі своєї поразки свою перемогу.

Це абсолютно не спрацює і закінчиться, як я вам і сказав.

– Часом з Росії доходять і хороші новини. Наприклад, коли горить якась нафтобаза чи якісь склади зброї. Росіяни завжди кивають у наш бік, а ми якось не особливо такі речі й коментуємо. Не знаю, чи коректне це питання, але чи ми маємо якесь відношення до таких випадків?

– Росіяни завжди говорять, що це ми, ми завжди говоримо: це росіяни. Правда десь посередині завжди.

– Може, це "провидіння Боже"?

– Мабуть, що так. Вони ж багато негарних речей роблять і порушують заходи безпеки. Тому так от буває.

"У Росії неможливий відкритий державний переворот. Тіньовий – це реально"

– Раніше ви заявляли, що в Росії готується державний переворот…

– Я не казав вам, що в Росії готується державний переворот.

– Я цитую ваші слова у західних ЗМІ.

– Трошки їх перекручуєте. Мене запитували про те, чи можливий взагалі переворот в Росії. Я тоді пояснював, що невдоволення буде рости, проте невдоволення народу в Росії як нікого не цікавило раніше, так і не цікавить зараз.

А от найближче оточення, яке, скажімо так, представляє зараз фінансову гілку, вони досить багато втратили через війну. І от вони шукають вихід із ситуації. Найпростіший вихід із ситуації для них – це замістити Путіна іншою особою.

Скажімо так, звинуватити у всіх проблемах не Росію, а саме одну людину – Путіна. І сказати, що він був хворий диктатор, знімайте усі санкції, знімайте усі обмеження, починаємо жити заново, у всьому винна не Росія, а саме він.

– Ви взагалі вірите, що в Росії може статися державний переворот?

– Державний переворот? У відкриту він нереальний.

– А тіньовий?

– Тіньовий – так. Тіньовий – це реально.

– Тоді так запитаю: хто в російській політичній і бізнесовій еліті підтримує війну, а хто навпаки хоче примирення? Конкретно по іменах можемо пройтися?

– Я відійду від цього, адже це досить некоректно буде з мого боку. Але можу категоріями назвати.

Військові – вони, в принципі, більшістю виступають за війну. Проте вони сильно не горять бажанням продовжувати бойові дії з огляду на те, які значні втрати вони несуть. Скільки б не брехала пропаганда, а от саме військові знають, які у них реальні втрати. Це перше.

Друга категорія – це спеціальні служби Росії. Певна кількість із них спочатку виступала за цю "операцію" для того, щоб приховати величезні розтрати, які йшли багато років на формування тут, скажімо так, проросійськи налаштованих людей.

Це все були значні кошти. Щоб приховати свої провали, вони теж виступали за початок бойових дій. Війна все спише, як кажуть, і ніхто не зможе зрозуміти, чи було те підпілля російське, чи не було і так далі.

Крім того, вони свято вірили в те, що вони за три дні візьмуть Київ, а на десятий день взагалі закінчать всю воєнну операцію по Україні. Це була їхня мрія. Але не вдалася мрія.

Далі – бізнес. Він чітко розуміє втрати. Вони виступають абсолютно проти цього і хочуть все якось припинити. Як-то кажуть, вони екзистенційно проти того, що коїться тут, проти тих звірств, які тут виробляють росіяни. Справа в тому що вони досить прагматично підходять до війни.

Вони втрачають гроші, а це величезні гроші. Тому вони виступають проти. Проте відкрито вони не наважуються про це говорити саме Путіну. Між собою такі розмови ведуться. Такі розмови йдуть навіть між бізнесом і силовиками, між бізнесом і політиками. Це все є.

– Є один російський олігарх, який, власне, причетний до переговорів України та Росії – це Роман Абрамович. Яку позицію він займає і яка насправді насправді його роль в цих переговорах?

– Його роль – комунікатор.

– Кого з ким?

– Нашої сторони з їхньою стороною. Це комунікатор. Не більше і не менше. Слово "ретранслятор" підійде вам?

– За словами наших джерел, Абрамович важливий тим, що напряму може розмовляти з Путіним і пояснювати об'єктивно, що відбувається на переговорах, без зайвого страху і прикрас. Це правда?

– Я відійду взагалі від коментування висловів ваших джерел. Це буде некоректно з мого боку когось засуджувати чи щось таке казати.

Можу вам задати риторичне питання: а що, за Романом хтось ходить і дивиться, з ким він спілкується в Кремлі?

– Думаю, що ні.

– Я думаю, що теж ні. То звідки така впевненість? З іншого боку, а чи є факти, які доводять, що цього немає?

– Так само немає?

– Нехай це залишиться без відповіді поки що.

"Медведчук був потрібен ФСБ, щоб списувати кошти"

– Ви вже самі згадали "російське підпілля". Тут був Медведчук, на різних рівнях була партія ОПЗЖ. Наприклад, мер Маріуполя в інтерв'ю УП пояснював, що місцеві депутати від цієї партії були корегувальниками для російських військ. Перед початком повномасштабної війни британська розвідка підсвітила можливу роль Мураєва. Ми можемо про таку глобальну проросійську мережу поговорити?

– По-перше, таке питання вам слід адресувати не мені, а Службі безпеки України.

По-друге: я не служу в британській розвідці, і вони мені не доповідають. Ми обмінюємося інформацією, але ми спираємося перш за все на свої дані та дані партнерів.

Це просто один зі шляхів отримання розвідданих. Але не основний. Основним є наші добувні органи.

Стосовно ОПЗЖ. Я думаю, що для вас не секрет, що ОПЗЖ на даному етапі, в принципі, існують два. І їх не можна, як то кажуть, під одну гребінку брати у цьому питанні. То про яке саме ОПЗЖ ви говорите?

– Навіть три існує (До 24-го лютого у фракції ОПЗЖ існувало три групи впливу: Медведчука, Льовочкіна-Фірташа та Вадима Столара – УП). Оскільки я згадав Медведчука, то пропоную про його групу поговорити.

– Так, навіть три. Лінія Медведчука абсолютно відкрито співпрацювала і співпрацює надалі з проросійськими силами, з російським урядом, російськими спецслужбами.

Медведчук перебуває під арештом, а інші – в більшості у бігах.

– Ми всі розуміємо, що Медведчук є кумом Путіна. Але яка насправді була його роль? Які задачі він виконував для Росії?

– Я по-іншому сформулював би ваше питання: кому потрібен був Медведчук?

Медведчук був потрібен Федеральній службі безпеки, саме департаменту оперативної інформації, для того, щоб списувати на нього кошти.

Оце одна з головних причин, чому ФСБ дуже сильно під час останніх підготовчих етапів виступала за початок активних бойових дій. Бо у них всередині стало питання: на що роками витрачалися кошти? І треба було давати відповідь.

– До 24-го лютого переговорами з Україною займався Дмитро Козак, з яким Медведчук так само був у хороших стосунках. Чи правда, що Козак втратив вплив після початку повномасштабної війни?

– Вони усунуті, це правда.

– Вони – це Козак і Сурков, маєте на увазі?

– Так, і Козак, і Сурков повністю усунуті. Зараз цим процесом займається заступник голови адміністрації президента Росії ***Кирієнко***.

Це наразі один з основних, скажімо так, гравців політичного рівня по подіях, які розвиваються на території нашої держави.

(Далі УП збиралася уточнити у Буданова, чи справді Козак та Сурков зараз перебувають під домашнім арештом у РФ. Однак нашу розмову перервав сигнал повітряної тривоги. На жаль, після цього ми перейшли до інших тем).

"У Путіна були інші, більш реалістичні варіанти дій щодо України"

– Про початок війни давайте поговоримо. Ще в листопаді минулого року ви публічно заявили, що у січні-лютому Путін може розпочати повномасштабне вторгнення. Як все-таки він планував цю війну?

– Як він планував, так він і почав її. У нього було кілька варіантів, як це все реалізовувати. Я вам кажу як представник розвідки: у нього були в принципі абсолютно реалістичні варіанти, які могли досить погано для нас закінчитися в досить короткій перспективі.

І був абсолютно безглуздий, як то кажуть, тваринний варіант – відкрита агресія. Були люди, які Путіну навіть казали, що варіант відкритої агресії завжди існує, але це не найкращий варіант.

От по гарній російській традиції, з усіх хороших і поганих варіантів російський цар завжди обере найгірший. От він зробив те саме.

– Він хотів взяти Київ за лічені дні, а далі що?

– Основним аспектом його плану було не пізніше, ніж на третю добу захопити адмінбудівлі Києва, не пізніше, ніж на десяту добу завершити активну воєнну фазу, тобто повністю знищити будь-який спротив.

Він у це вірив.

– На території всієї України?

– На території до річки Дніпро. А далі це вже його менше цікавило, він розумів, що опору там не буде і просто автоматично все закінчиться.

Мав бути новий керівник України, абсолютно підконтрольний Росії, який вів би політику, яка задовольняла б Путіна.

– Кремль планував повернути Януковича?

– Ви знаєте, його навіть підвезли трошки ближче.

– У Мінськ?

– Так. Янукович не мав ставати президентом України, якщо вас це цікавить, але вони хотіли його якось використати для, скажімо так, легітимізації процесів як члена тимчасового уряду, щось таке.

Дурні думки у людей в голові інколи бувають. Вони чомусь вірили, що на Януковича будуть дивитися краще, ніж на когось іншого.

– Через це Янукович позивався в ОАСК на рішення Верховної Ради щодо його самоусунення з посади президента?

– Так, це все готувалося, що він нібито легітимний. Це ж його фраза "Я – легітимний". Перехідний уряд, член перехідного уряду…

Я ж кажу, з усіх варіантів – а там були непогано сплановані варіанти проведення подібної операції – Путін обрав найтупіший і найжорстокіший варіант.

– Це було власне рішення Путіна?

– Він приймав рішення особисто, хочу це підкреслити. Ніхто особливого впливу на прийняття цього рішення не мав.

Я вам навіть більше скажу: в день початку війни він особисто вивів на зв'язок командувачів усіх угруповань, заслухав формальну доповідь про готовність до початку і формально особисто дав команду на початок воєнної агресії.

Він – хвора людина, ви маєте це розуміти, яка дуже залежна від символів, дат, символізму і тому подібне.

– Ви кажете, що у нього були кращі варіанти? Які ці варіанти?

– Не треба йому давати шанс повторити те, що він міг зробити.

– Він же їх знає, для нього це не буде новина.

– Він їх знає, і хай це з ним лишається. Там були гібридні способи, як це зробити.

– Гібридні. Це комбінація і активних дій, і інформаційної політики. Суть проста: він різко піднімає, як то кажуть, градус по Донецькому і Луганському регіонах, виходить на перемовний процес.

Під час перемовного процесу ще більше піднімає градус, завдає кілька ударів високоточною зброєю по певних об'єктах в Україні та створює атмосферу хаосу всередині країни. І під цим тиском змушує підписати необхідні йому умови.

Це все було набагато логічніше, і всі йому казали, що є інші варіанти. Але він обрав саме пряму агресію.

Чому він так зробив? Вірогідніше за все тому, що, як і всі диктатори, він вірив у те, що я роблю ту чи іншу дію не тому, що це краще чи гірше, а виключно з того, що я можу це собі дозволити. І от він це зробив.

– Ви знали, що буде війна...

– Я ж вам кажу: ми знали точну дату. Те, що у відкриту преса дає, ви маєте розуміти, це не завжди те, що доводиться, скажімо так, по закритих каналах.

– Ви знали навіть точну дату. Чи доповідали ви про це політичному керівництву країни?

– Авжеж.

– Яка була реакція?

– Як ви бачите, Україна утрималася. Значить, реакція була.

– Ввечері 23-го лютого в Офісі президента відбулася зустріч із великим бізнесом. Всі, з ким мені доводилося розмовляти з числа учасників цієї зустрічі, розповідали, що там їх не попереджали, що буде війна. Навпаки, мовляв: "Не панікуйте, залишайтеся в країні і показуйте приклад".

– Це не так. Оскільки я був на цій зустрічі, я вам можу сказати, що там була доведена реальна ситуація, що ймовірність початку бойових дій – максимально велика. Є надія, що цього не буде, проте імовірність максимально велика.

Ви маєте розуміти, як ви кажете, представники бізнесу не мають доступу до державної таємниці. Тому їм в такій обтікаємій формі було доведено основні аспекти з того, що можна вважати не таємним.

Їм було доведено тоді розташування основних сил, угруповань, доведено загальні цифри по кількості танків, вертольотів і так далі, які стоять на оперативних напрямах.

Доведено про те, що системи логістики, всебічного забезпечення, управління військами – все підготовлено до початку бойових дій. От у такій формі було це все сказано.

– Чому тоді суспільство ніхто не готував до війни?

– Суспільство готували до війни, і **головне було не посіяти паніку в суспільстві. Саме це і було досягнуто**.

– 24-го лютого все одно паніка настала.

– Ви маєте розуміти, коли в будь-якій країні, готується вона чи не готується до війни, починають падати бомби, більша частина суспільства буде "трохи здивована", давайте так це назвемо.

– Ми ж пам'ятаємо довоєнні заяви президента, що все буде добре, не треба паніки, "буде травень – шашлики"...

– Я відповім вам на це. Перше: є інформація закритого характеру, є інформація, відкрита для всіх. Це абсолютно різні категорії інформації.

По-друге, Путін прийняв остаточне рішення про початок бойових дій близько 15:00 23-го числа. До обіду 23-го числа йшли ще певні вагання, підготування і так далі.

До цієї дати він міг використати будь-який варіант.

Спираючись на це, і для того, щоб не спричинити завчасної паніки, яку дуже хотіла досягти Росія в Україні, щоб не було значних коливань курсу валют, відтоку капіталу, інвестиційний клімат щоб тримався хоч якось і інші економічні аспекти, доводилося те, що ситуація контрольована. А такою вона і була.

– Тоді пряме запитання поставлю: чому ми не втримали Херсонську область?

– **Питання відкрите, яке потребуватиме ґрунтовного розслідування після закінчення війни**.

"До кінця 2022 року ми маємо, як мінімум, зайти на територію Криму"

– Перейдемо до останніх питань. Скільки загалом часу може тривати повномасштабна війна?

– Як і сказав, активна фаза має піти на максимальний спад до кінця 2022 року. Ресурсів у Росії для ведення нормальної війни є на 12 місяців.

– І як вона може закінчитися для України?

– Вона закінчиться єдиним: поверненням наших окупованих територій.

– Включаючи Крим?

– Авжеж. А ви що, не вважаєте Крим окупованою територією?

– Безперечно. Я уточнюю це питання, тому що, на відміну від інших тимчасово окупованих територій, Росія приєднала Крим.

– А хто це визнає?

– Ніхто, крім Росії.

– Вони це визнали. Ну, хай визнають. Вони можуть не визнавати, що ми його повернемо.

– Чи правильно я вас почув, що до кінця 2022 року ми можемо повернути Крим?

– **До кінця 2022 року ми маємо, як мінімум, зайти на територію Криму**.

– А як тоді ця війна закінчиться для Росії?

– Є два варіанти.

Перший – зміною політичного керівництва при формальному збереженні територіальної цілісності Росії. Наголошую – при формальному.

При цьому варіанті всі звинуватять особисто Путіна та найближче його оточення і скажуть, що Росія ні до чого.

Будуть виводити війська з усіх окупованих територій усюди у світі. Окуповані території повернуться до тих країн, кому вони в принципі й належать – до Грузії, до Японії, до Німеччини і так далі.

А Росія почне відновлювати функціонування як цивілізована держава. Розпочне заново, скажімо так. На певний проміжок часу це буде працювати. Далі нам покаже тільки історія.

Другий варіант – це розділення Росії на три і більше частини.

– Тобто?

– Росія може розділитися на три і, можливо, більше частини. На нові незалежні держави.

Роман Кравець, УП

***

№ 2.153

Кирило Буданов: Ми швидко наближаємося до глобальної війни

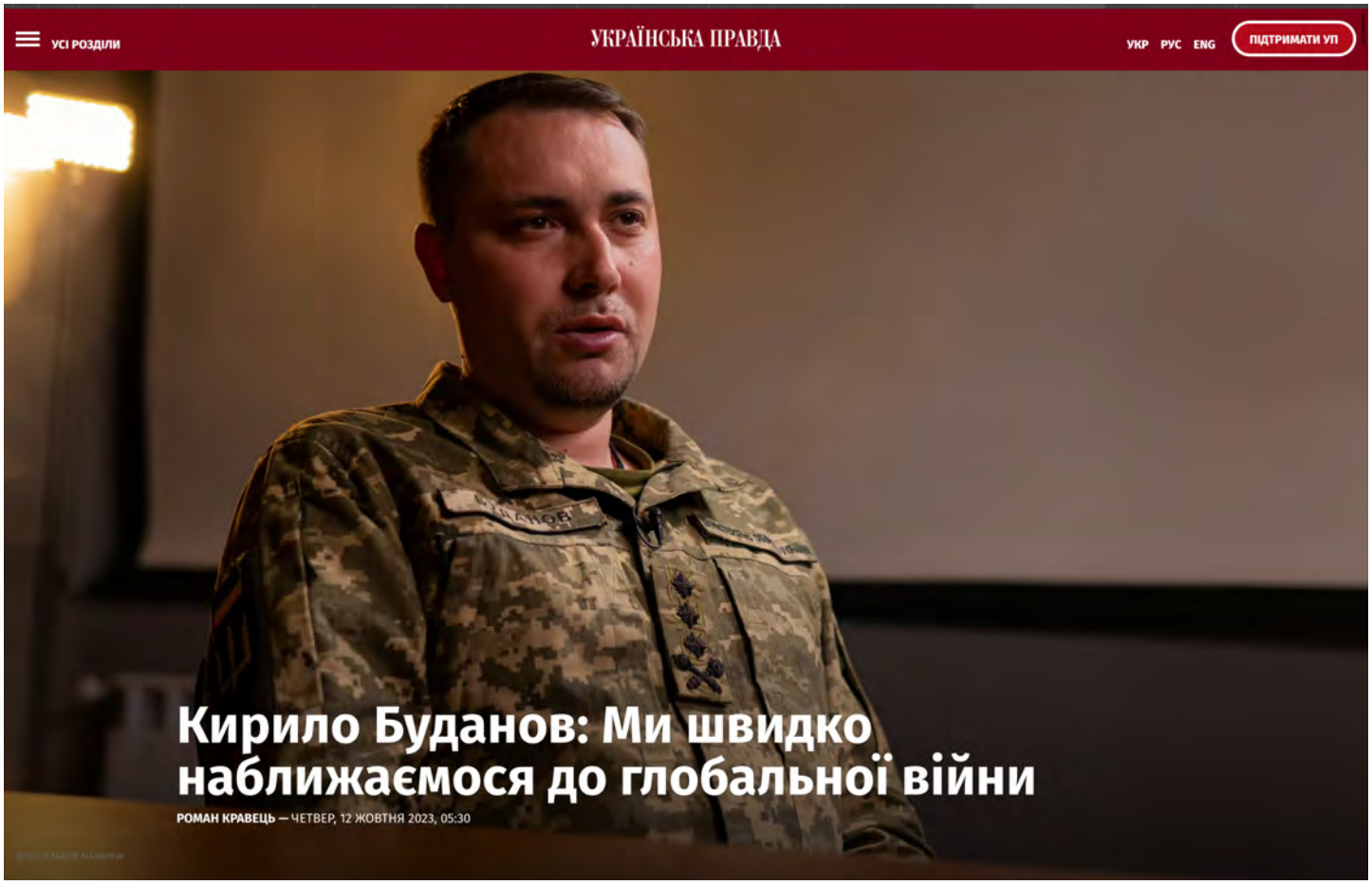

2023-10-12

РОМАН КРАВЕЦЬ

Для повноти цього інтерв'ю "Українській правді" довелося зустрітися з керівником Головного управління розвідки Міноборони Кирилом Будановим двічі.

Коли ми записували основну частину розмови, ще не було відомо, що в Ізраїлі відбуватиметься жорстока війна. Щоб поставити додаткові запитання про події на Близькому Сході, ми приїжджали в ГУР ще раз.

Якщо порівнювати з попередніми нашими інтерв'ю, то зараз Буданов значно обережніший у прогнозах.

Ви не знайдете відповідей на запитання про те, коли ЗСУ зайдуть у Крим чи коли конкретно закінчиться війна.

Натомість ми говорили про те, як війна в Ізраїлі позначиться на Україні, що далі буде з військовою допомогою нашій країні, про гостру потребу ППО на зимовий період.

УП запитувала про поточну ситуацію на фронті, як вдалося уникнути теракту на ЗАЕС, на скільки часу в РФ залишається ресурсів для війни з Україною.

Також Кирило Буданов розповів про хворобу Рамзана Кадирова, ситуацію з ПВК "Вагнер" після загибелі Євгена Пригожина та про найбільш небезпечного для нас супротивника в РФ.

Якщо вас цікавить повна версія інтерв'ю, дивіться його у відеоформаті.

"Значна кількість українців знаходиться в Ізраїлі і кілька сотень людей у Секторі Гази – це велика проблема"

– За вашими оцінками, що зараз відбувається в Ізраїлі?

– Триває операція Ізраїля щодо повернення контролю над своїми територіями, контртерористична операція щодо звільнення захоплених заручників та відбиття атаки терористів.

Ситуація загрозлива, тому що, крім проблем на південному заході країни, існує також проблема на півночі Ізраїля від угруповання Хезболла. Воно проводить поки що провокативні обстріли, на що збройні сили Ізраїля відповідають артилерійським вогнем.

Наразі ситуація, скажімо так, контрольована для всіх: як для Хезболли, так і для Ізраїлю. А що буде далі – побачимо.

– Після початку війни в Ізраїлі, світові медіа вийшли із заголовками "Моссад проспав напад ХАМАСу". Як сталося, що ізраїльські спецслужби, про які пишуть книжки і знімають кіно, пропустили підготовку такого великого нападу?

– Послухайте, вчасно зрозуміти наміри противника і дати чітку відповідь, що ось зараз все почнеться – це досить важко.

Я б утримався від осудження ізраїльських розвідувальних органів. Давайте зачекаємо, коли все закінчиться, і, можливо, ми дізнаємося якісь факти, які нам не були відомі.

– Чи є в цій історії російський слід?

– Так. Перш за все нам чітко відомо, що трофейна зброя з України все-таки передавалася росіянами угрупованню ХАМАС. Здебільшого це піхотне озброєння.

Є деяка інформація про те, що щось заходило до Хезболли, але наразі достовірно нам це невідомо.

Всі могли бачити відео у соцмережах – абсолютно, скажімо так, природню для нашого регіону і абсолютно неприродню для Близького Сходу тактику, коли використовувалися FPV-дрони проти бронетехніки.

Це ноу-хау все-таки нашої війни. Ніхто інший, як люди, які пройшли наш театр воєнних дій, не могли такого робити. Оскільки там не було нас, значить, це були росіяни.

Ще два цікаві факти. Перше: трошки більше, ніж за тиждень до початку цих дій, на території Лівану почала офіційно мовити російська станція "Супутник" арабською мовою. Це мовлення в абсолютно пропагандистському стилі з явними російськими наративами.

Друге: 24 вересня російський космічний апарат, який здатен вести радіоелектронну розвідку та перехоплення супутникових сигналів, був переміщений на геостаціонарну орбіту Ізраїля.

Нагадаю, що в період з 22 по 24 вересня був офіційний візит російської військової делегації в Іран. Нам відомо, що було кілька, скажімо так, побажань з іранської сторони. Одне з них стосувалося розширення спроможностей щодо розвідувальної інформації.

Тепер зрозуміло, яку саме розвідувальну інформацію почали росіяни надавати всім зацікавленим сторонам. Наголошую, що тут не один Іран, а всі зацікавлені сторони.

– Ізраїль зараз проводить операцію в Секторі Гази і може взяти його під повний контроль. За таких умов, як поведуться Ліван, Іран, Єгипет?

– (Робить паузу) Максимально складне питання. Те, що, на нашу думку, буде відбуватися, це більш-менш стрімкий захід сил оборони Ізраїлю до Сектору Гази, наведення порядку та, як зазвичай вони роблять, такий самий стрімкий вихід звідти.

Але організація Хезболла, яка знаходиться здебільшого в Лівані, і певні частини Корпусу вартових Ісламської революції з Ірану прямо заявили, що у випадку початку заходу Збройних сил Ізраїля в Сектор Гази вони розпочнуть свої наземні операції з північної та північно-східної частини. Мається на увазі з території Лівану та території Сирії.

По території Сирії переміщується дуже багато різнорідних підрозділів ближче до кордону з Ізраїлем. Хезболла вся мобілізована зараз, всі так само підтягуються до кордону.

Кілька днів тому був візит високих представників Корпусу вартових Ісламської революції до Хезболли в Ліван. Цілком зрозуміло, що їхні підрозділи так само будуть брати в цьому участь.

– Як ці всі події будуть відображатися на російсько-українській війні, насамперед на військовій допомозі нам?

– Моя суб'єктивна думка: якщо конфлікт буде обмежений за часом, до кількох тижнів, то в принципі немає про що хвилюватися.

Але якщо ситуація затягнеться, цілком зрозуміло, що будуть певні проблеми з тим, що не тільки в Україну треба буде постачати озброєння і боєприпаси.

– Очевидно, що за останні дні у вас була комунікація зі спецслужбами Ізраїлю. Чи будемо ми якось їм допомагати?

– Перш за все ми маємо дбати про своїх громадян.

Значна кількість українців знаходиться в Ізраїлі і кілька сотень людей в Секторі Гази – це велика проблема.

Днями була вивезена в Україну група дітей з підконтрольної Ізраїлю території.

Що робити з Сектором Гази – це питання ми зараз всі разом намагаємося вирішити. Воно стоїть у пріоритеті, як, до речі, і попереднє, озвучене вами питання, по озброєннях, у нашого президента.

Він докладає максимум зусиль, щоб, перше, врятувати всіх наших людей, і друге, щоб безпекова допомога Україні ніяк не зменшилася.

– Чи стоїмо ми на порозі Третьої світової війни?

– Риторичне питання (замислюється). Відповідь на нього буде не така проста.

Це моя суб'єктивна оцінка: за сукупністю географії ми бачимо кілька конфліктів, які на перший погляд здаються регіональними, крім України, але вони всі пов'язані між собою одними й тими самими країнами, які втягнуті в ці процеси.

Тож так, я вважаю, що все ж таки ми досить швидко наближаємося до глобальної війни.

"Нас знову чекає битва за електроенергію"

– Ми зустрічаємося в жовтні 2023 року. Минулого року в цей же період РФ здійснювала масовані обстріли нашої енергетичної інфраструктури. До чого необхідно готуватися українцям найближчими місяцями?

– Ви згадали трагічну частину нашої історії, яка була пов'язана з намаганням росіян зробити нам блекаут.

Тоді він, слава Богу, не вдався. Але в їхніх планах особливих коригувань немає, тож вони будуть продовжувати це робити і в цьому сезоні. На жаль, нас знову чекає битва за електроенергію.

– Які реальні спроможності в них бити по нас? Чим вони битимуть?

– Сил і засобів у них достатньо, тому що останнім часом ракетні удари вони обмежено завдавали.

Певний запас ворог відновив. Цей запас не дуже значний, але достатній для того, щоб створити цілком реальні проблеми не тільки нашій енергетиці, але й нафтогазовій сфері, промисловим підприємствам, військовим об'єктам.

– Які засоби для сил оборони нам зараз необхідні, крім систем ППО?

– ППО – це і є найголовніша проблема. Тому що все, чим вони б'ють, так чи інакше літає. Тож нам потрібно набагато більше ППО, ніж зараз є.

– Чи ми можемо очікувати, що військова допомога з боку наших партнерів наступного року зберігатиметься на приблизно такому самому рівні, як зараз?

– Відповім трошки непрямо на ваше запитання.

До середини наступного року ми особливих проблем не бачимо з військовою допомогою. А далі все буде залежати від нас – як правильно зможемо всім донести, показати і пояснити наші потреби, а також налагодити збільшення виробництва у нас.

– Питання дещо провокаційне: чи треба цієї зими очікувати блекаутів у Москві?

– (Робить паузу і посміхається) Тимчасових, можливо.

Це цілком логічне явище, коли робиш якісь негарні кроки, рано чи пізно воно повернеться до тебе.

"На ЗАЕС росіяни намагалися зробити штучну катастрофу. Зараз ситуація набагато краща"

– У попередньому інтерв'ю "Українській правді" ви заявляли, що в нас були всі шанси закінчити війну вже цього 2023 року. Що пішло не так?

– Є об'єктивні та суб'єктивні причини – все в комплексі. Але, вибачте, більшість з пояснень цього становить державну таємницю і це просто не для публічного обговорення. З часом це все стане зрозумілим.

– Тоді на який час ми відстаємо від графіка?

– Ми з нього вибилися. Не відстаємо, а вибилися. Це зовсім інакше тлумачення.

– Тобто все пішло взагалі шкереберть?

– Не все пішло шкереберть. Давайте без уточнення і роз'яснення цього всього – ми вибилися з графіка – нехай кожен зробить свій висновок.

– Запитання до вас як до члена Ставки. Що варто очікувати в найближчій перспективі на півдні та сході?

– На півдні продовжується ведення нашої наступальної операції. От як там і що відбувається – будь ласка, запитуйте Генштаб.

Далі у нас відбуваються потужні події по поверненню Бахмута. Те, що там ідуть запеклі бої, точно не секрет ні для кого. Але, як бачите, повільно, крок за кроком воно там іде.

– Про Бахмут, власне, президент Зеленський у Вашингтоні заявив, що ми деокупуємо Бахмут. Чи до кінця року ми зможемо звільнити місто?

– Я дуже на це сподіваюся.

– В контексті півдня цікавить ситуація на ЗАЕС. Влітку всі говорили про загрозу теракту на станції. Яка наразі там ситуація?

– Вона все ще загрозлива, оскільки ми всі маємо пам'ятати, що станція залишається окупованою. І в принципі нічого глобально там не змінилося.

Єдине, що кризовий момент, слава Богу, ми пройшли. Я не буду відкривати вам дані, як і що для цього було зроблено. Але ми його на той час пройшли.

Проте це не знімає питання, що якщо Росія захоче знову щось подібне скоїти, в неї будуть всі можливості для цього.

Чи зможемо ми знову запобігти цьому? Сподіваюся, що зможемо.

– Щоб пройти цей кризовий момент на ЗАЕС, ви особисто підключалися?

– Саме по собі нічого у світі не відбувається – все, що можу сказати.

– Що насправді вони планували зробити на ЗАЕС?

– Хотіли штучно створити техногенну катастрофу. Справа не в підриві атомної станції в тому сенсі, як всі розуміють, що там бах – і розлетілася на всі боки радіація. Там набагато цікавіше вони хотіли зробити: штучне перевантаження системи і контрольований викид радіації. Тобто локалізований за місцем.

Всі подібні ігри завжди дуже погано закінчуються. За нашим розумінням, це точно призвело би до реальної ядерної катастрофи.

"У Кадирова проблеми з нирками, а чи насправді загинув Пригожин, я не знаю"

– Як загибель власника ПВК "Вагнер" Пригожина вплинула на розстановку сил у російській армії?

– Щодо загибелі Пригожина, давайте так: все, що можу вам сказати, що дотепер жодного факту, підтверджуючого його загибель, ми так і не маємо.

Я не знаю, загинув він чи не загинув.

А як вплинуло те, що показали? Ну, цілком зрозуміле певне послаблення всередині ПВК відбулося. Для нас це добре, чого тут приховувати. "Вагнер" був дуже серйозним супротивником, коли діяв саме як ПВК.

Але ви маєте пам'ятати, що коли вони почали вихід з Бахмуту, я ж сказав, що більше ми їх як ПВК "Вагнер" в Україні не побачимо. Зрештою, ви можете це побачити зараз.

– Вони ж укладають контракти з Росгвадією зараз?

– Це невеликий відсоток – перше, що треба сказати. І друге: вони заключають (контракти – УП) як окремі фізичні особи, кожен окремо.

– Що змінює смерть Пригожина в контексті нашої війни?

– Це дає величезний шанс і надію на те, що ПВК "Вагнер" як єдиний організм не буде тут воювати. Це насправді була величезна проблема для України. Хто б що там не казав, але вони вміли воювати.

– Напередодні заколоту Пригожина чи була у нього якась комунікація з ГУРом? Чи українська розвідка була якось причетна до заколоту?

– Я не певен, що зможу надати вам відповіді на подібні питання. Вибачте. Залишимо це питання відкритим.

– Тоді запитання про Кадирова. Було багато новин про його хворобу, секретар РНБО Данілов навіть заявляв, що його могли отруїти. Але водночас Кадиров постив відео і фото, з'являвся в медіа. Можете пояснити, що відбувається?

– Проблеми зі здоров'ям у нього є, це правда. Той епізод, який ви зараз згадали, він справді хворів, але одужав.

Це теж треба визнати, подобається нам це чи не подобається.

– Що значить хворів? Ковідом перехворів чи що?

– У нього з нирками проблеми. Була загроза життю, але він це пройшов.

– Генерал Сергій Суровікін. Як йому живеться після Пригожина?

– Його зняли з посади командувача Повітряно-космічними силами, дали номінальну посаду.

Живеться йому нормально. Зрозуміло, вже не має такого впливу, як мав. Але, зрештою, знову ж таки, для України це добре.

Він був досить жорсткий у прийнятті рішень і не боявся брати на себе відповідальність. А це для нас проблема.

Тепер спокійно собі живе, займається аналітичною роботою.

– У заколот він був серйозно інтегрований?

– Не можна сказати, що він був інтегрований у заколот. Просто він мав дуже близькі стосунки з Пригожиним.

Він зробив все для того, щоб в розумінні росіян не видавати злочинні накази по нанесенню ударів по своїм же.

А ПВК "Вагнер" – це ж Росія. Його роль там була.

"У Росії є людина, яка завжди приносить нам проблеми – це генерал Беседа"

– Хто в Кремлі відповідає за Україну, хто найбільш поінформований?

– По економічних питаннях реально вплив має ***Кирієнко***.

А якщо загалом, то на будь-яке рішення в РФ може впливати пан ***Вайно*** (голова АП РФ – УП).

Мало хто в нашій країні таке прізвище знає. Але насправді його вплив величезний.

Є ще військовий блок, там Шойгу зберігає свій вплив.

– Після історії з Пригожиним його вплив підвищився?

– Він видихнув, давайте так скажемо (сміється).

– Серед російських генералів, хто зараз найбільш небезпечний супротивник для нас?

– Не готовий відповісти. Але є людина, яка завжди приносила проблеми Україні. Це генерал ***Беседа*** (керівник 5 служби ФСБ – УП). Дуже проблемна людина. Він багато зла накоїв для України. Ну нічого, час все розставить.

– Російські медіа повідомляли, що після початку повномасштабної війни *Беседу* арештували й відправили в СІЗО. Що з ним відбувалося?

– Беседа був на певний проміжок часу відсторонений від виконання своїх обов'язків. Але потім все налагодилося. Зараз він займається своєю роботою, на жаль, зовсім не на користь Україні.

– Чим конкретно він займається?

– Активними операціями на території України.

– Тоді поясніть, чим робота ГРУ РФ в Україні відрізняється від роботи тут ФСБ?

– Кардинально різні підходи, різні люди, різні форми, методи роботи. ГРУ – це більше воєнна розвідка. ФСБ – це робота більше по цивільних. Якщо в загальному брати, то по політиках, по бізнесменах і так далі.

ГРУ має більше концентрувати свої зусилля все ж таки на роботі з військовими.

– ФСБ зараз намагається вербувати українських чиновників?

– Це питання не до мене, а до СБУ, вибачте.

– Тоді як ви оцінюєте роботу російської розвідки під час повномасштабної війни?

– Агентурна розвідка провалена, а радіоелектронна й кіберрозвідка на дуже високому рівні знаходиться. На максимально високому, я б сказав.

– Чи були великі спецоперації російської розвідки під час повномасштабної війни, чи вони вміють лише труїти власну опозицію за кордоном?

– Якихось серйозних не пам'ятаю. Єдине, що можна визнати, це операції їхньої спеціальної розвідки.

На жаль, їхні диверсійні групи досить непогано працюють в наших прикордонних частинах на півночі країни.

Вони заходять через Росію – Брянська, Курська області. Там вони заходять, проводять засідки дуже часто, інколи навіть нальоти роблять і виходять назад.

"Світ виявився не готовий до війни такої інтенсивності"

– За вашими оцінками, скільки може тривати війна?

– Щодо ресурсів, давайте по факту поговоримо.

По оцінці економіки, без особливих проблем Росія може її собі дозволити до 2025 року. За кількістю техніки – до 2026 року максимум. Можливо, трохи швидше, тому що темпи відновлення техніки, які відбуваються зараз у них, не такі високі.

Тобто ми виходимо з вами десь на 2025 рік. По людському ресурсу, очевидно, що їм вистачить надовго.

Але хто б там не казав, якщо оцінювати сукупно наш людський ресурс, то там теж надовго. У нас країна не така маленька.

Інша справа, а чи готова Російська Федерація іти до верхньої межі, до останнього?

По факту, всі вони воюють мобілізованими, відчувають брак боєприпасів, брак озброєнь.

– Але ж вони перекривають цей брак через співпрацю з Іраном і Північною Кореєю?

– А ми перекриваємо цей брак через співпрацю зі Сполученими Штатами, Британією, цивілізованим світом. І що? Все одно ви маєте розуміти, що сукупні витрати озброєння боєприпасу набагато більше, ніж те, що можна виробити. Як нам з нашими союзниками, так і їм з їхніми союзниками.

Світ виявився не готовий до війни такої інтенсивності. І це, до речі, один із висновків, які точно будуть робити всі країни після цього.

Всі будуть намагатися нарощувати свої арсенали.

– Коли у війні настане час для переговорів?

– Що ви маєте на увазі? Просто переговори в якийсь момент? Замороження конфлікту?

Цього не можна допускати. По-перше, це буде зрада людей, які залишаться на окупованих територіях. По-друге, неправильно з точки зору пам'яті тих, хто загинув, і тих, хто зараз воює.

Можливість для дипломатії буде в той момент, коли війна буде завершена.

Жодна війна у світі не закінчилася без підписання двостороннього, багатостороннього договору про закінчення війни чи чогось подібного. Багато є форматів, але завжди війна закінчується – треба ж якось порозумітися всім.

Але в нашому випадку це можливо виключно, коли окупанти покинуть або хоча б почнуть покидати Україну по кордонах 91-го року.

А росіяни хочуть – давайте, все залишаємо, як зараз, і починати розмову.

Ні, я ж вам кажу, це буде просто зрада наших людей.

Про це ж теж треба пам'ятати, що кілька мільйонів людей в окупації зараз живе, і вони чекають, коли їх звільнять. Це, до речі, одна з основних функцій держави.

– З боку РФ відбувається реальне промацування точок саме по переговорах?

– Цілком імовірно, ви праві.

– По лінії розвідок це відбувається?

– Ні, відбуваються намагання прощупати міжнародну позицію та позицію всередині України абсолютно різними шляхами.

– Давайте так, ваша особиста думка: от реально, коли прийде час переговорів?

– Або коли ми воєнним шляхом повернемо наші території, або коли складаються події так, що буде чітка впевненість, що Росія реально починає виводити свої війська по кордонах 1991 року.

Роман Кравець, УП

***

№ 2.154

Екскерівник розвідки Бурба: Питання не в тому, чи буде наступ. Питання в тому, чи ми готові

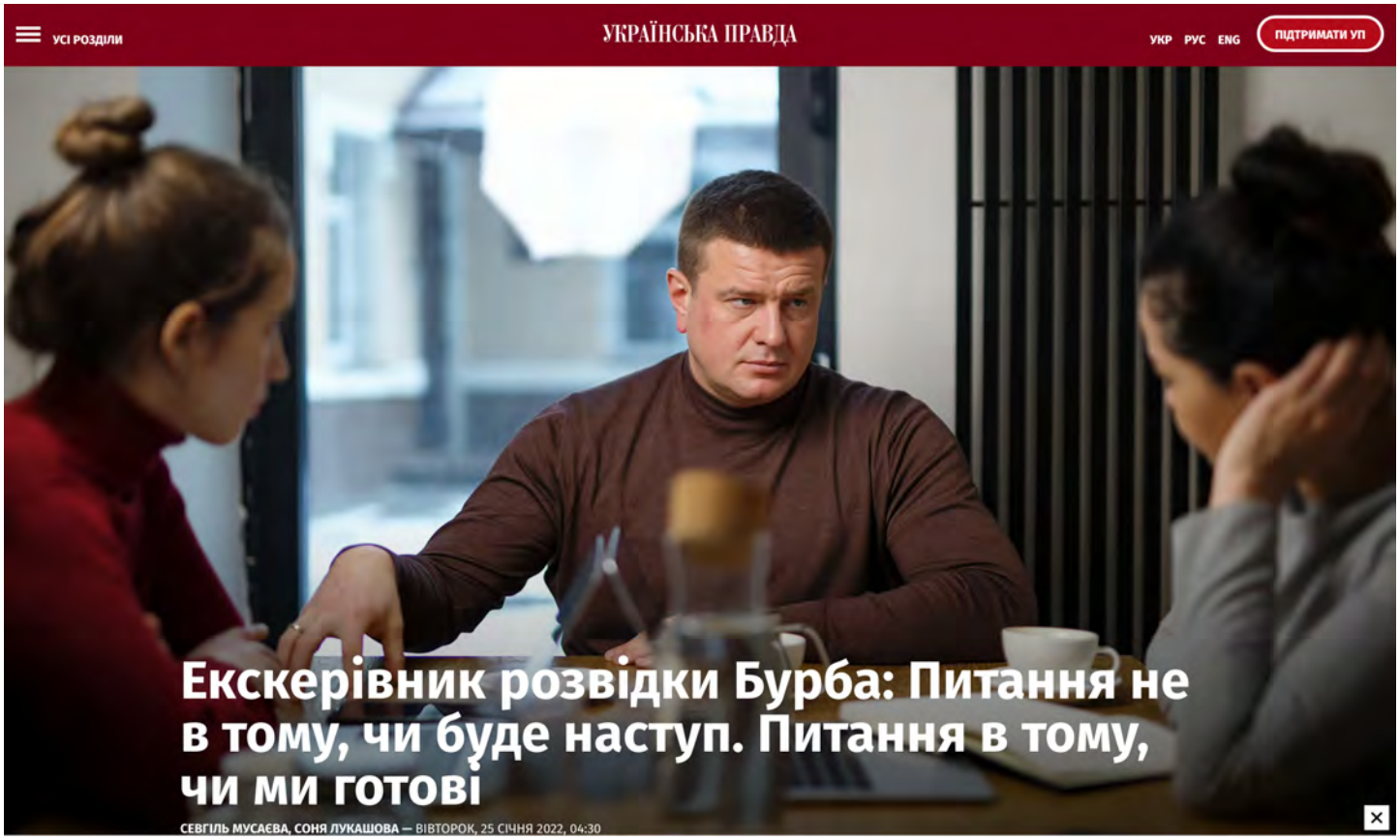

2022-01-25

СЕВГІЛЬ МУСАЄВА, СОНЯ ЛУКАШОВА

Ще два роки тому ім’я Василя Бурби мало що говорило більшості українців. Його висока посада – начальник Головного управління розвідки Міноборони – передбачала такий же високий рівень непублічності.

Все змінили події липня-серпня 2020 року. Тоді Україна готувалась провести одну з, можливо, найбільш легендарних своїх операцій. Кілька років розвідка збирала дані і планувала виманити з Росії бойовиків, які найманцями їздили воювати на Донбас.

Операція зірвалась в останні дні. Росіян затримали в Білорусі, де вони мали перебувати транзитом, і повернули на батьківщину, відмовившись віддавати їх Києву. Цю історію в пресі прозвали "вагнергейтом" – за назвою найвідомішої російської приватної військової компанії "Вагнер".

Спершу про "вагнергейт" розповідали лише журналісти, які були змушені дізнаватись про нього з анонімних джерел. Влада довгий час заперечувала навіть сам факт існування операції. ЗМІ стверджували, що причиною провалу міг бути витік інформації з Офісу президента.

Василь Бурба, який безпосередньо курував операцію, переважно відмовчувався. Навіть після того, як у другій половині 2021 року його коментарі зрідка почали з’являтись у пресі, він не наважувався на розгорнуті розмови.

"Українська правда" намагалась домовитись з Бурбою про інтерв'ю з лютого 2021 року. Ми надіслали йому кілька запитів щодо розмови. Він погодився поговорити з нами лише після того, як у грудні остаточно пішов з військової служби.

Втім навіть тепер чоловік обережний у спілкуванні. Коли розмова зачіпає надто чутливі теми – це стає видно за зніяковілим обличчям колишнього розвідника – він витримує довгі паузи та намагається підбирати слова. Пояснює: має відповідати так, щоб потім його не звинуватили в розголошення державної таємниці.

Враховуючи колишню посаду Бурби, ми говорили не лише про те, як саме готувалась операція з російськими бойовиками, чому інформація про групу бойовиків опинилась в руках білорусів і чи пропонував він президенту вкрасти формулу Covid-19, як про це на пресконференції говорив Володимир Зеленський.

Наразі світ стурбований загрозою російського наступу на Україну. США, Велика Британія та Австралія вже навіть почали вивозити з Києва родини дипломатів. Тому ми запитали колишнього розвідника також про те, чи готова держава до наступу і як має вести себе влада в нинішніх умовах.

"За рік і три місяці роботи із Зеленським я не почув жодного зауваження"

– Пане Василю, почнемо з топ-теми, яка змусила вас стати публічним. З так званого "вагнергейту". Можете згадати, як починалася ця операція? Хто був її ініціатором і як виникла ідея?

– У Головному управлінні розвідки з початку воєнної агресії, з 2014 року, "цікавляться" військовими компаніями. Тому що ПВК (приватні військові компанії – УП) – це не просто військові компанії російської держави. Це є структурні підрозділи спеціальних служб Російської Федерації.

Як народилася операція? В Головному управлінні розвідки наприкінці 2018 року була створена група. Коло осіб, які були причетні, займалися вказаною операцією – це співробітники ГУРа, а також співробітники Служби безпеки України, департаменту контррозвідки, які були переведені в ГУР протягом 2015-2017 років.

Маючи величезний багаж знань про військові компанії, ми зрозуміли, що є можливість проникнути в керівний склад однієї з військових компаній. Назва її "МАР".

Ми не просто змогли керувати нею, ми ще й змогли проникнути у спеціальні служби Росії, які здійснювали нагляд за компанією. Ми могли координувати військову компанію і дивитися, як за нею спостерігають спецслужби Росії.

На кінець 2018 – початок 2019 року ми подумали: а давайте спробуємо не просто знати, які плани у військової компанії. Давайте спробуємо підкорегувати їх таким чином, щоб це могло забезпечити документування злочинних дій. І використовувати це в майбутньому як докази для наших справ у міжнародних судах.

Так почався новий етап.

– Це була виключно ініціатива ГУР? Чи в цьому було зацікавлене вище керівництво держави, спецслужби інших країн?

– Раз на тиждень керівник розвідувального органу проводить брифінг для президента, міністра оборони, в деяких випадках – для секретаря Ради національної безпеки і оборони. На ньому відповідають за поточну ситуацію, відповідають за плани, наміри нашої воєнної розвідки.

І, звичайно, це питання порушувалося, і керівництвом держави ставилося завдання щодо притягнення осіб. Тому що всі ми на кінець 2018 року вже знали, що проти нас воюють не так звані "ДНР"/"ЛНР", а проти нас воюють війська Російської Федерації і спецслужби. Наше головне завдання було показати світу те, що "ДНР"/"ЛНР" координуються ФСБ.

Після моєї доповіді, дійсно, керівництвом держави було поставлене завдання здійснити документування з метою передачі доказів в міжнародні суди. Президент (Петро Порошенко – УП) знав, що ми займаємося.

– А щодо іноземних партнерів-спецслужб? Вони брали участь у підготовці?

– Скажемо так, ми на постійній основі обмінюємося інформацією зі спецслужбами іноземних держав, стратегічними партнерами. (Витримує паузу)

– Чи могли росіяни теоретично знати про те, що розвідка проводить таку операцію?

– Я можу сказати, що в Україні спецслужби не мали інформації, що росіяни цим займаються. І я думаю, це відповідає дійсності.

Чи була задіяна якась агентура Російської Федерації? Це можливий варіант. Немає ідеальних операцій. І якщо ми проникаємо в Російську Федерацію, то так само Російська Федерація проникає до нас. Але безпекова складова операції була на найвищому рівні.

– На якому етапі була підготовка цієї операції, коли в 2019 році змінилося вище політичне керівництво? І як розвивалися ваші відносини з новою владою?

– У 2019 році, через 2 тижні після перемоги Зеленського на виборах президента, ми з ним зустрілися. На доповіді був присутній пан Андрій Богдан. Це був нормальний діалог і продовжувався він майже 2 години. Я повідомив верховному головнокомандувачу про заходи, які здійснюються ГУРом з початку 2019 року. Ми домовилися з ним про доповіді. Тобто нічого не змінилося.

І я вам скажу більше: до моменту мого звільнення, в нас йшла планова робота з президентом України.

– Ніяких проблем в комунікації не було? Президент не казав, що хоче вас звільнити?

– Зауважень щодо роботи мене особисто, а також ввіреного мені органу не було взагалі. Крім того, за пару місяців до звільнення – червень або травень 2020 – мені пропонували очолити Службу зовнішньої розвідки. Це була пропозиція від Зеленського в присутності Андрія ***Єрмака***.

Президент повідомив, що не те, що не має претензій до ГУРу, а навпаки задоволений роботою управління воєнної розвідки. Крім того, я почув про незадоволення роботою Служби зовнішньої розвідки, тому мені було запропоновано перейти.

Тобто за один рік і три місяці роботи із Зеленським я не почув жодного слова, зауваження або натяку на це. І президент як верховний головнокомандувач знав про всі цілі, плани й наміри. В тому числі, і про цю операцію.

"Я впевнений, що є агенти в Офісі президента"

– Перейдемо до липня 2020 року. Як розвивалися події за два-три тижні до фіналу операції, коли ви перейшли до виманювання росіян з Росії? Чи відчувалося якесь напруження, коли ви доповідали, чи все йшло за планом?

– З моєю професією напруження я, напевно, відчував роки 22 назад.

Напруження не було, планова робота. На одному з етапів за вказівкою президента була задіяна Служба безпеки на чолі з її головою (Іваном Бакановим – УП). Він делегував в нашу групу першого заступника Руслана Баранецького, тому що потрібно було підключати слідство. Після цього ми підключили і прокуратуру.

І, ще раз повторюся, до моменту звільнення, я не чув жодного разу про те, що ми або погано справилися, або операція пішла не за нашим розкладом.

– Ви говорили, що Єрмак повідомив вам про рішення відкласти операцію. На вашу думку, чиє це було рішення і чому воно з'явилося?

– Взагалі дивно для наших громадян чути про те, що хтось інший, не президент, може перенести операцію. Для нас також це було дивно. Тому що, **починаючи з квітня 2020 року, на доповідях був присутній не президент тет-а-тет, а були присутні особи, яких делегував президент**. І ми запитували в нього, чи дає він дозвіл на доповіді в присутності інших осіб.

– Можете сказати, чи були на цих доповідях люди, які не були посадовцями? Наприклад, секретар президента Марія Левченко?

– Вона була присутня, так, була в кабінеті.

– Отже, ви розповідали, що почалися доповіді не тет-а-тет, а в присутності інших людей.

– Так. Ми з паном Баранецьким особисто контролювали кожен шлях, кожен крок. Останні дні були дуже важливі. Тому що ми зібрали бойовиків з усієї території Російської Федерації. І ми переживали на момент виїзду, щоб їх не затримали.

Тому наші люди спостерігали за бойовиками, ми вибрали офіс, зібрали їх, подивилися, чи за ними ніхто не стежить. І дуже було важливо, як вони сядуть в ті буси і будуть виїжджати в Білорусь.

Тому ми зібралися з самого ранку з Баранецьким, отримали доповіді від воєнних розвідників, які були на території Росії, що все іде по плану. У нас була попередня домовленість з президентом, що ми будемо доповідати. Ми з Баранецьким о 16 годині 23 липня годині виїхали до президента.

Приїхавши в Офіс президента, ми піднялися на 4-й поверх, де розташований кабінет президента. Але ви самі розумієте, що ми не можемо зайти без дозволу. Було повідомлення від помічників президента: спускайтеся на 2-й поверх у приймальню до Єрмака.

Ми спустилися. **Зайшов сам Єрмак. І він повідомив, що делегований президентом, президент зараз зайнятий, він не може прийняти, у нього телефонна розмова була чи зустріч. Єрмак сказав, що делегований президентом, і за командою президента ми маємо перенести активну фазу**.

– Причин він не назвав?

– Він прослухав від нас доповідь про неможливість перенесення, доповідачем був я. Тому що чим більше бойовики з кожною хвилиною залишалися в Москві, тим більше були шанси попасти в поле зору співробітників контррозвідки ФСБ. Єрмак також виходив з кабінету і доповідав президенту, за його словами.

Через деякий час отримали з Баранецьким команду перенести виліт на середу, 29-го числа.

– Єрмак пояснив причину? Чи дійсно це було через режим тиші, який Офіс президента не хотів порушити? Чи яка аргументація?

– Існувала домовленість щодо перемир'я з 27 липня – це з понеділка. А операція мала бути в суботу.

І чому дуже важливо, щоб було в суботу? Перше – вони не мали заїжджати в Мінськ. Заїжджають – і відразу в аеропорт. Вони навіть не мали поселятися. Тому що ми знаємо, що про кожного іноземця, який поселяється в Білорусі, повідомляється в КДБ.

Єрмак хвилювався, що якщо захоплення відбудеться в суботу, то в понеділок, 27 числа, зірветься перемир'я, з його слів.

Тобто, мені здається, що військово-політичне керівництво держави так хвилюється, що скажуть росіяни – чи буде перемир'я, чи воно не зірветься – що вони нехтують роботою співробітників і переносимо операцію.

– Після того, як ця історія спливла в публічну площину, були такі радикальні думки, що Єрмак – мало не агент Росії. А з того, що ви розповідаєте, випливає розуміння, що у вищому керівництві країни просто бояться росіян. Чи це не так?

– Я впевнений, що є агенти в Офісі президента.

– Найважливіше питання – це "наратив про крота". Тому що перемир'я – можливо, пояснення. Але, за нашими даними, все ж таки був дзвінок білоруській стороні. І, за нашими даними, це був дзвінок міністру закордонних справ Білорусі Володимиру Макею. Чи можете ви підтвердити чи спростувати цю інформацію?

– Дивіться, як би не було, дзвінок чи росіянам, чи Макею – це державна зрада. Що таке державна зрада? Це передача відомостей, що становлять держтаємницю, іноземній стороні, ворогу.

Можливо, той агент російський, якби одразу подзвонив росіянам, це було би явно. Тобто агентура в Офісі – дійсно грамотна, толкова, але працює не так відкрито.

– За нашими даними, дзвінок був. І я хочу почути вашу думку.

– (Пауза) Скажемо так, я чув також про це.

– І між Офісом президента та адміністрацією Лукашенка була нібито домовленість, що українці здають місцезнаходження цих людей, а білоруси, в свою чергу, цих людей передають у Київ?

– Так.

– Чому Лукашенко їх віддав Росії?

– Коли затримали бойовиків, Лукашенко провів Совбез національної безпеки. Ви звернули увагу, як він виступав? Він розповідав, що іноземні громадяни приїхали проводити деструктивні заходи, що вони хочуть лишити нас незалежності.

За моїми даними, через два дні прибули співробітники ФСБ і сказали: а які претензії? Ви затримали наших громадян. Який злочин росіяни вчинили проти Білорусі? Злочину немає, правильно? Росіяни, за моїми даними, запитали: так а навіщо було так захоплювати?

І тут починається найцікавіше. Тепер Білорусь, маючи величезний козир, телефонує нашому військово-політичному керівництву і каже: "Ми перевірили, росіяни мали вилітати з Білорусі – ось квитки. Українці, ви нас не обманювали, коли казали, що бойовики їхали до нас на заворушення?".

І тепер дивіться. Якщо Білорусь скаже правду, що керівництво нашої держави зателефонувало – це напряму звинуватити в зраді керівництво нашої держави.

Це величезний компромат. Тому, щоб показати, що це була операція не України, пан Зеленський називає її "операція Бурби". Саме тому мене терміново звільнили.

"Мені запропонували посаду посла в Австралії"

– Коли 3 серпня ви прийшли до Офісу президента, щоб зрозуміти, що все ж таки відбулося, як пройшла ця зустріч? Хто на ній був присутній?

– Я не міг попасти до президента, я просився, мене не запрошували з моменту провалу. 29-го липня був провал, 30-го чи 31-го, якщо я не помиляюся, я був із Баранецьким у Єрмака. Нам повідомили: не хвилюйтесь, ідуть перемовини між президентами, у нас задіюється Генеральна прокуратура, і бойовиків віддадуть.

Станом на 3 серпня, за два дні до звільнення, у мене ще не було інформації, що їх віддають Росії. Точніше вона не була підтверджена.

– На яких підставах їх взагалі могли видати Україні? Вони ж громадяни іншої держави…

– Гарне питання.

Логіка наступна: якщо у нас є підозри по ним, потрібно видавати в рамках договору міжнародного співробітництва.

Однозначно це була помилкова позиція. Я впевнений на 100%, що ані механізму, ані бажання етапувати не було.

– Тобто яке ваше розуміння цієї ситуації: вище керівництво держави розраховувало на те, що цих людей вивезуть, було хибне уявлення через те, що вони просто не знають основи міжнародного законодавства чи все ж таки був умисел?

– Однозначно **це була реальна передача державної таємниці нашим ворогам**.

– У ситуації, коли вже є зірвана операція, і білоруси мають компромат на керівництво держави… Якою мала бути тоді поведінка держави, щоб і державі не нашкодити як такій, і не перетворити це на якусь внутрішню боротьбу?

– Потрібно сідати було, виробляти стратегію і рухатися по ній. На момент мого звільнення цього не було.

– Яку тактику спілкування з вами обрало вище керівництво держави після зриву і до моменту, коли про операцію стало відомо?

– 3-го серпня я був у президента на доповіді, ми проговорили, я отримав його згоду щодо початку роботи по встановленню причин провалу. Ми визначили коло цих осіб, які задіювалися з кожного органу та були присутні в кабінеті президента. І ми погодилися з президентом, що я на наступний день буду доповідати.

– Тобто указ 5 серпня про ваше звільнення став абсолютно несподіваним?

– За годину до цього мене викликав до себе міністр оборони (Андрій ***Таран*** – УП). Я був здивований. Приїхав, він каже: через годину указ про звільнення.

– Він якось пояснив причини?

– Якщо президент сказав, що це операція не України, а Бурби, відповідно, вони мене зняли для того, щоб показати, що це не Україна робила, а проводив особисто Бурба.

– Тобто президент виставив вас відповідальним ще до того, як почалося публічне обговорення?

– Мені здається, так.

– Як почалася комунікація з вами вже, після того, як стало відомо, що операція все ж таки була?

– Це був лютий місяць (2021 року – УП). Мене просив під'їхати один із керівників спецслужб (ймовірно, мова про нового керівника ГУР Кирила Буданова – УП). Ми провели розмову, і він мені зі свого блокноту зачитав умови. За його словами, від Єрмака.

– Аж у кінці лютого? А до цього?

– До цього комунікації зі мною не було. Лакмусовим папірцем, я думаю, стала заява Bellingcat, що вони знімають фільм.

До цього я був один раз у ДБР на допиті. Він тривав 5 хвилин. Я прийшов до слідчого, кажу: звичайно, буду давати свідчення, але мої дані передбачають гриф ("таємно" – УП). Він повідомив, що справа не грифована, тому на наступний раз підготується. Так більше допиту не було. Нікому ця справа була не потрібна.

В лютому місяці мені було повідомлено те, що я маю заявити в пресі, що операції не було. Після того мені буде запропонована посада посла в Австралії. "Я і кенгуру" називається посада.

Якщо я відмовляюся, в мене забирають державну дачу в "Конча-Заспі", знімають охорону, порушують по мені кримінальні провадження і забороняють виїзд з України. Четвертий пункт був для мене смішний, але він підтвердився потім (Бурбі та ще кільком розвідникам анулювали закордонні паспорти – УП).

А ще був п'ятий пункт: що звільнять близького родича з державної служби.

На пропозиції я не погодився. І події почали розвиватись дуже швидко. Це була середа. А у четвер увечері на телефон помічника з будинку відпочинку, що контракт зі мною розрививається. Хоча за умовами договору, має бути за місяць повідомлення. Ми не мали боргів, не порушували жодного пункту договору.

В п'ятницю моя дружина вранці виїжджає, завозить дитину в школу, повертається о другій години дня, а її не пускають у державну дачу.

– Ваш будинок по сусідству з президентом же був?

– Паркан в паркан.

Дружину не пускають, запускають через два дні тільки з метою забрати особисті речі. Охорону знімають через декілька годин.

На наступний день після виїзду формується акт за участю працівників будинку відпочинку, що під час виїзду я наніс шкоду: вони не дорахувалися насосів, роутерів на 500 тисяч гривень. Найдивніше, що я інвестував ці кошти для того, щоб житло мало якийсь нормальний вигляд.

Дуже смішно, але в понеділок матеріали були направлені в поліцію, було порушено кримінальне провадження. І я допитуюся до цього часу у слідчого.

– Ви приїжджаєте на свою дачу?

– Мене не пускають, тільки зі слідчим. Ми шукаємо ті речі, які я нібито забрав, тобто насоси.

– Скільки у вас зараз кримінальних проваджень? Давайте разом порахуємо.

– Перше – це Голосіївський район, насоси. У ДБР є два провадження. Перше було раніше. А зараз провадження по можливому витоку документів, які були в Яніни Соколової (журналістка оприлюднила частину документів щодо "вагнергейту" – УП) – там допитують.

– Перше – це за зрив операції?

– Так, це було окреме провадження, там допитувався.

Потім в Службу безпеки України мене викликали щодо замаху на Шефіра, слідчий телефонував. Цікаве життя.

– А ви маєте відношення до замаху на Шефіра?

– Дивіться, чим сильніша спецслужба, а з 16-го року, я вважаю, ми стали агресивними, наступальними, можна розказати про нас все. Тобто на нас все можна вішати.

Тому, відповідаючи на ваше запитання – звичайно, ні. Але мене викликали.

"З Порошенком у нас нормальні ділові відносини. Але не дружні"

– В якийсь момент проти вас почали звучати різні публічні звинувачення. Давайте пройдемось по них. Перша – це історія, що нібито ви брали участь у розгоні Майдану.

– Цей кейс мені відомий. Звідки воно все почалося? 2014 рік, я очолював одне з управлінь Служби безпеки, яке функціонально займалося боротьбою зі злочинністю у правоохоронній сфері.

Після Майдану протягом не одного дня, не одного місяця, а роками я викликався на допити. Завдання слідства дуже просте – встановити істину. Якщо є підстави – підозра, матеріали в суд. Пройшло вже більше 7 років. Жодних підозр не було висунуто.

– Як тоді ви можете пояснити, що ваше прізвище було у плані зі штурму Будинку профспілок, який публікував Геннадій Москаль?

– Дивіться, якщо брати аналіз цих документів, то там прізвища наступні: є начальник управління, є керівник відділу, є оперативний співробітник. Якби цей план був, якби він був реалізований, був би мій підпис, що я ознайомлений. Більше того, допитувалися мої підлеглі, а в мене їх було більше 100 військовослужбовців на той момент, чи давалися мною команди. Тобто це питання до слідства.

– Наскільки я знаю від людей, які вели слідство, частина документів втрачена в результаті революції. І все-таки, чи ви брали участь у блокуванні транспорту або інших діях?

– У мене був зовсім інший функціонал, тому ця інформація недостовірна.

– Ви були залучені до планів із розгону Майдану?

– Ні. До планів ніяких не був залучений.

– Друга історія, яку озвучував Зеленський на пресконференції. Що ви нібито принесли йому інформацію про формулу Covid-19.

– Це біда… Якщо начальник ГУР Бурба приніс, не сам же він це придумав. Була би проведена оперативна робота в ГУРі, були би доповіді, рапорта. Тобто можна це підняти у ГУРі.

– То ви приносили Зеленському формулу Covid-19?

– Перший раз почув, коли президент про це сказав.

– Звідки взагалі могла взятися ця історія?

– У перший день пандемії нам було поставлене завдання залучати партнерів для надання допомоги в передачі нам засобів захисту. Це єдине, чим ми займалися.

– І ще один наратив від влади, що ви – людина Петра Порошенка. І вся історія з "вагнергейтом" – це розхитування держави з боку опозиції. Які ваші відносини з п’ятим президентом? Коли востаннє бачилися?

– Я з 2001 року проходжу службу. Так само, коли мене призначали заступником керівника ГУРу, начальником ГУРу, в оточенні Петра Порошенка запитували, чи я людина Януковича. Тому що проходив службу при Януковичу. Янукович, коли прийшли донецькі, мене запитував, чи ти від Ющенка, тому що я з Західної України, з Рівного.

Це питають завжди, щоб показати приналежність особи. Я не в команді Петра Порошенка. Був призначений за його каденції, але я військовослужбовець і отримував державні нагороди і від Януковича, і від Петра Порошенка. Тому чи я людина Петра Порошенка – ні. Я зустрічався з ним останній раз в 2021 році, можливо, у вересні чи жовтні, можу помилятися.

– Ви говорили з ним про "вагнергейт"?

– Зрозуміло, ми говорили також на цю тему. На той момент я не був звільнений, і ми з ним проговорили тільки загальні речі. Я повідомив, що я і мої співробітники, які тоді були задіяні, не плануємо ходити на його телеканали, "Прямий" тощо. І він про це мене не просив. Тобто ніякої політики, у нас нормальні ділові відносини. Але не дружні.

– Історія з викраденням судді Чауса. Від співрозмовників у владі ми чули звинувачення, що, мовляв, ви були залучені до вивезення судді і що під вашим керівництвом в Україні мало не існувала ОЗУ, яка фактично викрадала людей.

– Люди люблять історії розповідати. Дуже все просто. Якщо є підстави вважати, що були якісь протиправні дії, потрібно провести розслідування. Влада станом на сьогодні знайшла тільки справу, яка стосується насосів. Є кримінальні провадження в НАБУ (за інформацією НАБУ, у вересні 2021 року підслідність справи була змінена на СБУ – УП), є кримінальні провадження в Службі безпеки, якщо я не помиляюся. Я готовий давати відповіді на запитання. Жодного разу мене не запрошували.

– Ви були причетні до вивезення Чауса з України?

– Чаус не є воєнним розвідником, ніякі задачі він не отримував, тому він до нас не має відношення (Сміється).

– А чи допомагали ви на той момент його вивезенню?

– Я думаю, що слідство все знає, їм все відомо.

– А з Молдови в Україну, коли ви вже не були на посаді, його ж вивозила розвідка?

– (Витримує паузу) Я ознайомився з матеріалами, які були в пресі, розслідуваннями журналістів. Ну, скажемо так, деякі знайомі лиця я побачив.

– Як вам характеристика президента, що ви аферист і авантюрист?

– В мене таке враження взагалі, що це був набір емоційних слів, я так собі не можу дозволити говорити у відповідь. Ми працювали з ним. Зняти Бурбу можливо було і на початку його каденції за 3 хвилини, підписавши указ.

"Заяви керівництва, що наступу не буде – неправильні"

– Ви вже почали говорити про інші операції, які були зірвані, окрім операції щодо "вагнерівців". Можете розказати детальніше?

– Так, дійсно, це була не одна операція, яка зірвалась. Що мені приходить в голову – це липень 2020 року, поставки клістронів.

Що таке ***клістрон***? Це прилади, необхідні для роботи наведення ракетних комплексів на ціль. Виробляє їх тільки Росія. ГУР проводив заходи щодо доставлення із Росії. Тобто ми викрадали у росіян і передавали Збройним силам.

Спробую пояснити: якщо ми купляємо ноутбук, він має номер. Тут так само. І якщо номер побачити, то можна зрозуміти, з якої він військової частини РФ, і притягнути до відповідальності тих осіб, які це зробили. Служба безпеки приїхала, вилучила ці клістрони і деякий час вони знаходилися у розпорядженні правоохоронних органів.

– А хто саме в Службі безпеки?

– Військова контррозвідка.

– Це було зроблено для чого?

– Клістрони повернули через деякий час. Але все рівно це є передумовою до розголошення, і вже була проблема. За моїми даними, стався витік. Росіяни знають, і по деяких особах ФСБ проводить заходи.

– Ці люди знаходяться в Росії?

– Звісно. **Ми підставили людей, які працювали на Україну**.

– Ви думаєте, що розголошення сталося від посадовців військової контррозвідки, чи є хтось, хто керує цим процесом?

– Ні, **однозначно це було вище**.

Скажемо так, у нас є величезна проблема. Я вважаю, що **в Україні є дієздатна агентура Російської Федерації**.

– Наскільки Україна сьогодні готова до загрози? Як ви оцінюєте, якщо завтра буде наступ, чи може Україна дати відсіч?

– Комунікація спеціальних служб українських зі спецслужбами стратегічних партнерів, тими ж американцями, британцями – на величезному рівні. Ми можемо не просто обмінюватися, а проводити спільні заходи, тобто довіра у нас на 100%. Обмін іде на постійній основі.

І мене дивує позиція не в плані того, що ГУР щось погано знає або не має даних про наступ. Навпаки, дані є про наступ. І це підтверджують американські, британські розвідники.

Мене дивує ситуація, як це обговорює вище політичне керівництво у нас в державі. Заяви наших керівників про те, що це все паніка, ніякого наступу не буде – непрофесійні, неправильні. Українців неможливо злякати наступом. Але **потрібно розказати наш план дій**.

Наше завдання – законодавчо спростити для громадян дії під час можливого наступу. От завтра розпочнеться ряд кібератак, хіба ми знаємо, що робити? РНБО, з однієї сторони, каже, що в нас є план. Але ми не знаємо елементарні речі, і немає вказівок РНБО для органів виконавчої влади в регіонах.

Президент казав: немає паніки, не купляйте сірники. Нам потрібно розповісти дійсно правду. Я не хочу злякати, з однієї сторони, але з другої сторони – ми повністю не готові до дій під час наступу.

Росіяни не будуть наступати завтра-післязавтра. Правильно казати, при яких умовах вони це робитимуть. Чим ми дезорієнтованіші, чим ми слабші в центрі, тим росіяни швидше побіжать. Немає дня наступу, мені так здається. Тому що деякі наші посадові особи заявляють навіть про день наступу.

Не потрібно Путіну витрачати війська. У місті щоб воювати, потрібно три нападники на одного захисника. Давайте уявимо, що виключають енергію і газ в місті. І всі жінки, діти, старі будуть виїжджати з міста. Я думаю, росіянам це не потрібно. Росіянам потрібно, щоб ми пішли на поступки. Тому ми маємо бути готові до цього.

Я вважаю, що наступ ймовірний. Але, думаю, на даний момент – поки що малоймовірний. Ми маємо час підготуватися. Ми не знаємо навіть пунктів збору. Верховна Рада не працює, а вона має прийняти закони, які спростять наші дії під час війни. Законодавець має бути готовим. А у нас – відпочинок.

– Буває, говорять, мовляв, ми з 2014 року в стані війни, постійно є загроза, постійно росіяни стягують війська. Якщо порівнювати нинішню концентрацію військ і ту, що була раніше, наскільки зараз ситуація нерядова?

– Вона нам знайома. Кожне навчання росіян – це навчання не оборонне, а наступальне, ми повинні це знати. Під захистом своїх територій вони навчаються наступати.

Зараз кажуть, що росіян 100-110 тисяч. Так подивіться, пару місяців тому навчання були – їх було більше. Питання в тому, що росіяни дивляться на нашу реакцію. Якщо я хочу на вас наступати, то я спочатку почну активно займатися розвідкою, щоб зрозуміти ваші оборонні стандарти. Потім я підтягну госпіталь. Мобілізую через військкомати лікарів у Ростовську і Курську області.

З однієї сторони ми це бачимо. Але згадайте, 2014-й рік, ми побачили наступ на Крим? Не побачили. Побачили європейці і грузини у 2008-му році, як росіяни в Грузію зайшли? Теж не побачили.

Питання не в тому, чи буде. Питання в тому, чи ми готові. Ми маємо людей не заспокоювати. Ми маємо сказати: дивіться, у нас є план, ми знаємо: наступ може бути. З однієї сторони, розвідники кажуть, що наступ іде, а президент

каже, що його не буде. Мені здається, не вистачає мудрості у прийнятті рішень щодо захисту.

Наше головне завдання – мати механізм захисту. Не військовий, це дуже важливо, а мирного населення.

– А що робити нам усім, хто не депутат і не президент? Як нам готуватися?

– Це найголовніше питання, тому що ми так розлінилися, ми так звикли користуватися мобільними гаджетами, що я б на місці росіян зробив нам послугу: "поклав" би мобільний зв'язок і зробив би диверсію на транспорті.

Ми восьмий рік воюємо, і у нас немає порядку дій щодо бомбосховищ. А діти в школах – що буде, якщо буде наступ? Куди тих дітей забирати, якщо батьки не встигають?

Наші політики вважають, що якщо ввести все в смартфон і в "Дію" – оце результат роботи.

Звісно, це результат на виборах через 2 роки. Але не на даний момент.

Севгіль Мусаєва, Соня Лукашова, УП

***

№ 2.155

Зеленський про ексглаву розвідки Бурбу: Авантюрист і дріб’язкова людин

Відео

2021-11-26

Президент Володимир Зеленський заявив, що ексголова Головного управління розвідки Василь Бурба людина попереднього глави держави Петра Порошенка, "авантюрист і аферист", котрий хотів його дискредитувати.

Джерело: глава держави під час прес-марафону 26 листопада

Пряма мова: "Ви розумієте – це авантюрист і аферист… Я ніколи не хотів говорити про нього так.

Але зараз, коли його звільнили, ну, дріб’язкова людина, котра робить ремонти у Кончі за 11 мільйонів, СБУшник, котрий блокував все пропонує мені ковід…

Я зробив висновки і хотів звільнити цю людину. Після цього об’являється, звичайно ж, Петро Олексійович, який за усім цим стоїть. Він хотів розколу наших відносин із США".

Деталі: Про Бурбу президент заговорив, коментуючи спецоперацію щодо вагнерівців. За його словами, ця спецоперація від початку була під назвою "Бурба".

На думку Зеленського, спецоперація була непродуманою та націленою на те, щоб зіпсувати відносини України зі США та Туреччиною, тому що президент Туреччини Реджеп Ердоган не знав про операцію, а для польоту мали використати літак турецьких авіаліній. На борту літака мали бути не лише вагнерівці, а й інші цивільні пасажири.

Він додав, що глава офісу президента Андрій Єрмак не давав жодних вказівок Бурбі щодо переносу операції. Президент сказав, що Бурба напряму підпорядковувався лише йому та міністру оборони.

Зеленський заявив, що Бурба від початку не влаштовував його на посаді глави розвідки через погану репутацію та зв'язок із СБУ і він хотів його звільнити. Президент називає його "СБівцем", котрий керівав блокуванням транспорту на Майдані.

За словами Зеленського, після революції Порошенко вирішив зберегти Бурбу біля себе і дав йому посаду глави розвідки, хоча у Бурби і не було досвіду у розвідувальній роботі.

Про причетність Бурби до "зачистки" Майдану раніше йшлось у документах, оприлюднених Геннадієм Москалем як нібито плани СБУ. Вони містяться в матеріалах слідства щодо вбивств на Майдані. Водночас, Бурба не є там підозрюваним.

Бурба, за словами Зеленського, хотів зберегти посаду і на одній із нарад презентував йому "оперативну інформацію" щодо ковіду: "хто придумав формулу ковіду і навіть формулу вакцини".

Пряма мова: "Він запропонував мені передати цю інформацію Російській Федерації або китайським колегам. Це була операція я впевненний від "товариша Пєті", тому що у нас тільки тоді почалися відносини США і з'явився потужний партнер - Туреччина...

Ми ж не ідіоти. Він мені запропонував це передати і навіть публічно про це заявити. Я не знаю за кого він нас прийняв, але у цей момент стало зрозуміло, що товариш просто хоче запустити, як кажуть розвідники, торпеду".

Глава країни також додав, що передавав інформацію Бурби щодо ковіду медикам, але вони відповіли, що це - "повний нуль".

Крім того, президент заявив, що в одній із держрезиденцій, поруч із тією, якою зараз користується Зеленський, проживав Бурба і зробив там ремонт за 11 млн.

Бурбу Зеленський називає "бізнесменом", котрий торгував інформацією.

Передісторія:

1) 29 липня 2020 року в Білорусі затримали 33-х іноземців, які виявилися бойовиками "Вагнера", згодом їх видали Росії. За інформацією УП, українські спецслужби готували масштабну операцію з затримання групи бойовиків ПВК Вагнера, але операція зірвалась після того, як силовики доповіли про неї Офісу президента.

2) У Bellingcat не знайшли доказів, що голова Офісу президента України телефонував самопроголошеному президенту Білорусі Александру Лукашенку, щоби попередити про прибуття до країни бойовиків ПВК "Вагнер".

3) Колишній голова Головного управління розвідки Василь Бурба заявив, що Андрій Єрмак від імені глави держави Володимира Зеленського дав вказівку перенести спецоперацію щодо "вагнерівців".

***

№ 2.156

Урядовий портал
Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України

Напрацювання в рамках програми *Ukraine Facility* стануть основою для залучення інших донорів, - Юлія Свириденко

2023-09-12

Міністерство економіки України

Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економіки України Юлія Свириденко під час відео-конференції з Генеральним директором з питань сусідства та переговорів щодо розширення Європейської Комісії Гертом-Яном Купманом **обговорили прогрес** у підготовці Плану України в рамках роботи над програмою Ukraine Facility Європейського Союзу. Сторони уточнили подальшій графік зустрічей, перелік необхідних для затвердження документів та терміни затвердження ключових етапів підготовки плану.

«Програма Ukraine Facility має стати не тільки фундаментом для відновлення та європейської інтеграції України, а й забезпечити внутрішню трансформацію держави, реалізацію економічних реформ та стимулювати розвиток пріоритетних секторів економіки. Віримо, що ЄС вдасться до кінця листопада затвердити всю програму Ukraine Facility, щоб в грудні встигнути затвердити виділення коштів на наступний рік в рамках бюджетного процесу ЄС», - наголосила Юлія Свириденко.

За її словами, напрацювання в рамках програми Ukraine Facility стануть основою для подальших перемовин з більш ширшим колом країн-партнерів та фінансових організацій. Адже потреби у фінансуванні значно перевищують обсяги програми, яка передбачає фінансування України з боку ЄС у 50 млрд євро - **реальні ж потреби для відновлення оцінюються як мінімум у 400-500 млрд євро**.

В свою чергу Герт-Ян Купман високо оцінив високий темп і якість підготовки українським Урядом необхідних для затвердження документів Плану. За його словами, розробка програми Ukraine Facility відбувається за раніше затвердженим графіком і він сподівається на те, що сторонам вдасться погодити всі його етапи відповідно до вже затверджених строків.

Довідково

План України **відображатиме** комплексне бачення відновлення та розвитку країни у наступні 4 роки та попередньо складатиметься з наступних ключових блоків:

1) **Макрофінансові сценарії відбудови;**
2) **Основні реформи;**
3) **Секторальні реформи, включаючи політики щодо державних активів та приватизації; людського капіталу, бізнес-клімату та фінансових ринків;**
4) **Стратегії розвитку стратегічних секторів економіки;**

До плану також увійдуть секції з

євроінтеграції, цифровізації, регіонального розвитку та клімату.

***

№ 2.157

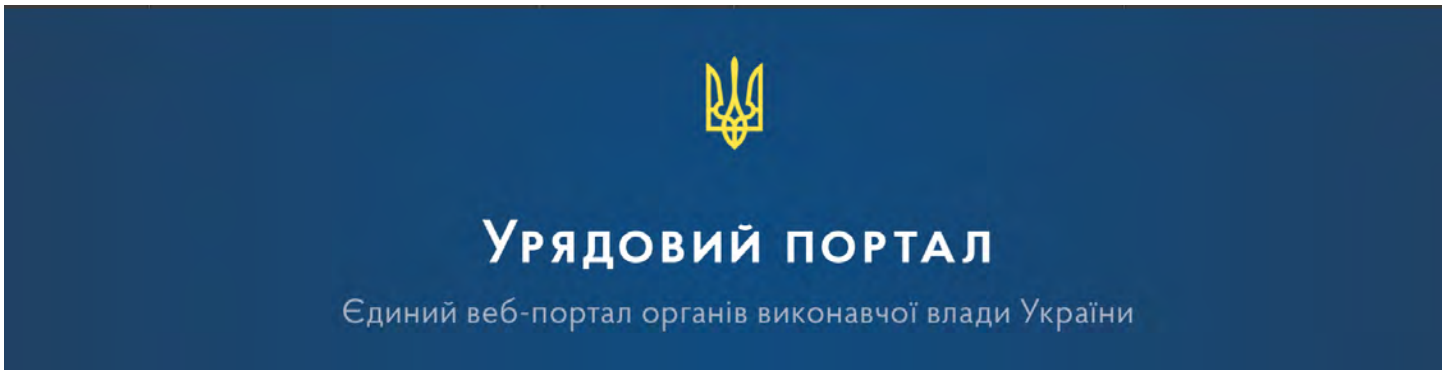

Розвиток людського капіталу – один з ключових напрямків роботи Уряду над *Планом* України в рамках програми Ukraine Facility

2023-10-23

Міністерство економіки України

Міністерство економіки України та Міністерство соціальної політики України спільно **розробляють** ***комплексну урядову політику***, спрямовану на всебічний розвиток людського капіталу в **процесі підготовки** ***Плану*** України **в рамках програми** ***Ukraine Facility*** від Європейського Союзу.

Серед політик, спрямованих на розвиток людського капіталу, ***План*** України передбачає:

1) розбудову безпечного та інклюзивного освітнього середовища для доступу до якісної освіти,
2) трансформацію професійної освіти,
3) удосконалення системи реабілітації осіб з інвалідністю,
4) покращення охорони здоров'я,
5) гендерної рівності,
6) реалізацію житлових програм на кшталт доступної іпотеки “єОселя”,
7) реформу соціального захисту,
8) створення сталої системи переходу від військової служби до цивільного життя,
9) розробку демографічної та міграційної стратегій,

10) пенсійну реформу.

Зокрема, однією з реформ передбачене

— питання покращення системи соціальної інфраструктури та

— деінституціоналізація догляду за дітьми, особами з інвалідністю та особами похилого віку.

«Уряд приділяє значну увагу розвитку людського капіталу в Плані України. Це стосується не лише питань повернення українців, які виїхали за кордон, але й довгострокових викликів. Ми потребуємо зваженої інклюзивної політики, зокрема й у сфері деінституціоналізації догляду за дітьми, літніми людьми та особами з інвалідністю, спрямованої на покращення умов для їхнього догляду, а також залучення усіх продуктивних сил для розвитку і відновлення національної економіки. Критичну необхідність цього підкреслюють і профільні громадські організації та міжнародні агенції», — зазначив заступник Міністра економіки України Олексій ***Соболев***.

Протягом наступного десятиріччя очікується дефіцит близько 4,5 млн осіб на ринку праці. З економічної точки зору дуже важливо, аби всі сьогоднішні діти в майбутньому були соціалізовані, брали активну участь в соціально-економічному житті суспільства і були учасниками ринку праці, а сім'ї, у складі яких є особа з інвалідністю, мали професійний догляд і можливість працювати та мати власний дохід.

«Безумовною складовою Українського плану у розділі «Людський капітал» є створення можливостей для всіх дітей, які залишились без батьківського піклування і сьогодні знаходяться в інституціях, жити в родині, отримувати тепло і увагу в сім'ї або сімейних формах виховання. А також - забезпечення умов для людей, які потребують догляду (наприклад, люди похилого віку, особи з інвалідністю) отримувати такий догляд не в інституціях, а вдома, чи в форматі, наближеному до родинного. Тому реформа деінституалізації є ключовою для Мінсоцполітики - і від початку була складовою Плану України. Мова йде про реалізацію стратегії по деінституалізації, а також про розвиток інструментів надання соціальних послуг для всіх людей, які їх потребують», – наголосила Перший заступник Міністра соціальної політики Дарія Марчак.

Уряд планує завершити підготовку Плану України в рамках програми Ukraine Facility від Європейського Союзу до початку листопада 2023 року.

***

№ 2.158

План на €50 млрд: як Уряд та ЄС працюють над економічним зростанням України

2023-08-07

ОЛЕКСІЙ СОБОЛЕВ , заступник Міністра економіки

Що таке План України, що він передбачатиме та як відбувається його підготовка?

У Лондоні на ***Ukraine Recovery Conference*** Європейська комісія анонсувала ***Ukraine Facility*** — **нову чотирирічну програму фінансування України на 50 млрд євро**.

Програма **має забезпечити**

— швидке відновлення, розвиток української економіки та підтримку стратегічних секторів, допомогти здійснити потужні державні трансформації та пришвидшити євроінтеграцію.

Ukraine Facility це також сигнал до державних та приватних інвесторів. У ній закладено 8 млрд євро бюджетних гарантій для інвестицій. Лише цей крок дозволить додатково залучити від 20 млрд євро.

Та ЄС не буде давати кошти не розуміючи, на що вони підуть. Ми самі маємо чітко визначитися, як державі використати цю можливість. Тому для реалізації потенціалу Ukraine Facility та досягнення цілей програми, ми готуємо План України.

Отже, щодо процесу: що, коли та як.

Що таке План України

План України — це комплексний документ, який стане ***програмою відновлення та економічного розвитку держави на найближчі 4 роки***.

Попередньо, він буде складатися з шести основних блоків, що сформують наше комплексне бачення розвитку української економіки.

Це

1) макрофінансові сценарії відбудови;
2) основні реформи та секторальні реформи (управління держмайном та приватизація, людський капітал, бізнес-клімат, фінансовий сектор),
3) стратегії розвитку ключових секторів економіки.
4) А також блок щодо збільшення спроможності для засвоєння інвестицій, та
5) кроссекційні теми — євроінтеграція, цифровізація, регіональний розвиток та клімат.

Розроблений документ має бути амбітним, щоб дати поштовх швидкому розвитку.

Водночас ми маємо бути реалістичними в оцінці своїх сил та можливостей. Якщо окремі пункти Плану не будуть виконані, ми не зможемо отримати передбачене під них фінансування, гроші так й залишаться на папері.

Як відбувається підготовка Плану України

Ми працюємо у дуже стислих термінах. Трохи полегшує роботу те, що на Лондон ми приїхали не з порожніми руками — вже є кроссекторальні

напрацювання та загальне бачення курсу відновлення. Та це лише 20% з того, що ще потрібно зробити.

За три місяці ми маємо створити детальний План, за яким будемо діяти в наступні 4 роки.

Робота відбувається в кілька етапів.

Спочатку потрібно напрацювати структуру плану.

> — Тобто з яких розділів він буде складатись. Приблизні розділи ви можете прочитати вище.

Далі за серпень необхідно написати концептуальну записку

> — 30-50 сторінковий документ, який описує можливі макроекономічні сценарії, як за допомогою додаткових інвестицій в пріоритетні сектори та конкретних реформ українська економіка буде швидше зростати в наступні чотири роки.

Щоб забезпечити це зростання необхідно буде порахувати, скільки людей потрібно повернути, описати засоби, як це зробити. Скільки інвестицій можуть використати окремі сектори в наступні чотири роки з усіма наявними обмеженнями, і як підвищити їхню спроможність.

Цю записку ми принципово погодимо з ЄС, а також будемо обговорювати з іншими партнерами.

> Можливо, вони теж матимуть бажання приєднатись, тоді необхідно буде прорахувати та описати кілька сценаріїв — і на 50 млрд євро, і на більше.

Після того, як буде готова записка, ми почнемо готувати сам *план*.

> У ньому вже будуть точно розписані індикатори виконання. Схоже на меморандум з МВФ. Згідно з регламентом, запропонованим Єврокомісією, план буде перевірятись щоквартально.

За виконані індикатори будуть надходити гроші, за невиконані — ні.

> Тому індикаторів не може бути дуже багато і всі вони мають бути дуже важливі й водночас реалістичні.

Новою механікою, яку ще доведеться розробити, стане опис пріоритетних секторів і напрямів інвестицій в них.

> Найімовірніше, ці інвестиції будуть надходити через банківську систему, ЄІБ та ЄБРР або через українські банки.

І тут головне буде не виконання індикаторів, а спроможність наших українських компаній ці інвестиції використати.

Бо якщо компанії пріоритетного сектору використати інвестиційну гарантію не встигнуть, то перевести її на інший сектор буде важко і довго.

Планування це добре, але щоб плани здійснилися — їх не має придумувати хтось один і потім вимагати від всіх щось робити.

> Ми залучили до роботи усіх, хто буде втілювати його у життя та стежити за виконанням: урядовців, бізнес, аналітичні центри українські та закордонні, громадські організації, міжнародних партнерів.

Усі експерти у своїх сферах та можуть об'єктивно оцінити можливості, порахувати потреби та зробити нас кращою державою.

Для координації цієї масштабної структури в Уряді створено ***міжвідомчу робочу групу***, яку очолила Перший віцепрем'єр-міністр — Міністр економіки України Юлія ***Свириденко***.

На цьому рівні погоджується загальна структура та графік роботи, а також затверджуватиметься сам План перед розглядом Європейською комісією.

Далі робота ведеться в профільних робочих групах, які готують окремі блоки плану:

— макрофін, реформи, сектори — все про що ми говорили вище.

Не менш важлива складова — це робочі групи з бізнесом, які мають підготувати та надати міністерствам пропозиції щодо політик та інвестиційних проєктів для розвитку галузей. Без розуміння, що відбувається в кожній з індустрій ми не можемо зробити ефективну програму розвитку.

Міністерства мають обговорювати з бізнесом плани розвитку галузей, враховувати корисні пропозиції від бізнесу, оцінити необхідне фінансування для розвитку галузі (в приватний сектор, в необхідну публічну інфраструктуру, в проєкти підтримки тощо).

Розроблені напрацювання стануть частиною Плану України, зокрема щодо розвитку стратегічних секторів економіки. Ми розраховуємо на активну участь від професіоналів бізнесу. Долучитися до груп можна заповнивши форму до 10 серпня, а більше інформації є на сторінці Мінекономіки.

Аналітично-консалтингову підтримку надає Київська школа економіки. Також у всіх групах працюють експерти з Великої четвірки.

Таким чином ми зможемо узгодити напрацювання учасників між собою, щоб програми не існували в вакуумі.

Секторальні стратегії

100 %, не всі напрацювання та інвестиційні опції, які ми розробимо у робочих групах, можуть бути втілені за 4 роки. **У нас дуже багато крутих ідей, які дадуть свій реальний ефект трохи згодом**.

Саме тому ми також працюємо над секторальними стратегіями розвитку на 10 років.

> Підготовка рекомендацій до них — наступне завдання робочих груп з бізнесом, поряд з підготовкою Плану України.

Секторальні стратегії будуть розраховані на 3 періоди — короткостроковий (2023-2024), середньостроковий (2025-2027) та довгостроковий (2028-2033). Документи будуть затверджені профільними міністерствами та стануть програмами для розвитку відповідних індустрій.

Що далі

Безумовно, програма ***Ukraine Facility*** — це **потужний крок для повоєнної відбудови** України. **Але навіть суми в 50 млрд євро не вистачить для повного відновлення держави.**

Ми розраховуємо, що розроблені напрацювання складуть рамку для наших відносин з усіма стратегічними донорами та партнерами.

Розроблений план та секторальні стратегії сформують програму, до реалізації якої зможуть долучитися інші держави та приватні інвестори.

***

№ 2.159

2023-09-05

Заступник міністра економіки Олексій Соболев: Членство у НАТО – наша економічна політика №1

ГЛАВКОМ 5 вересня, glavcom.ua

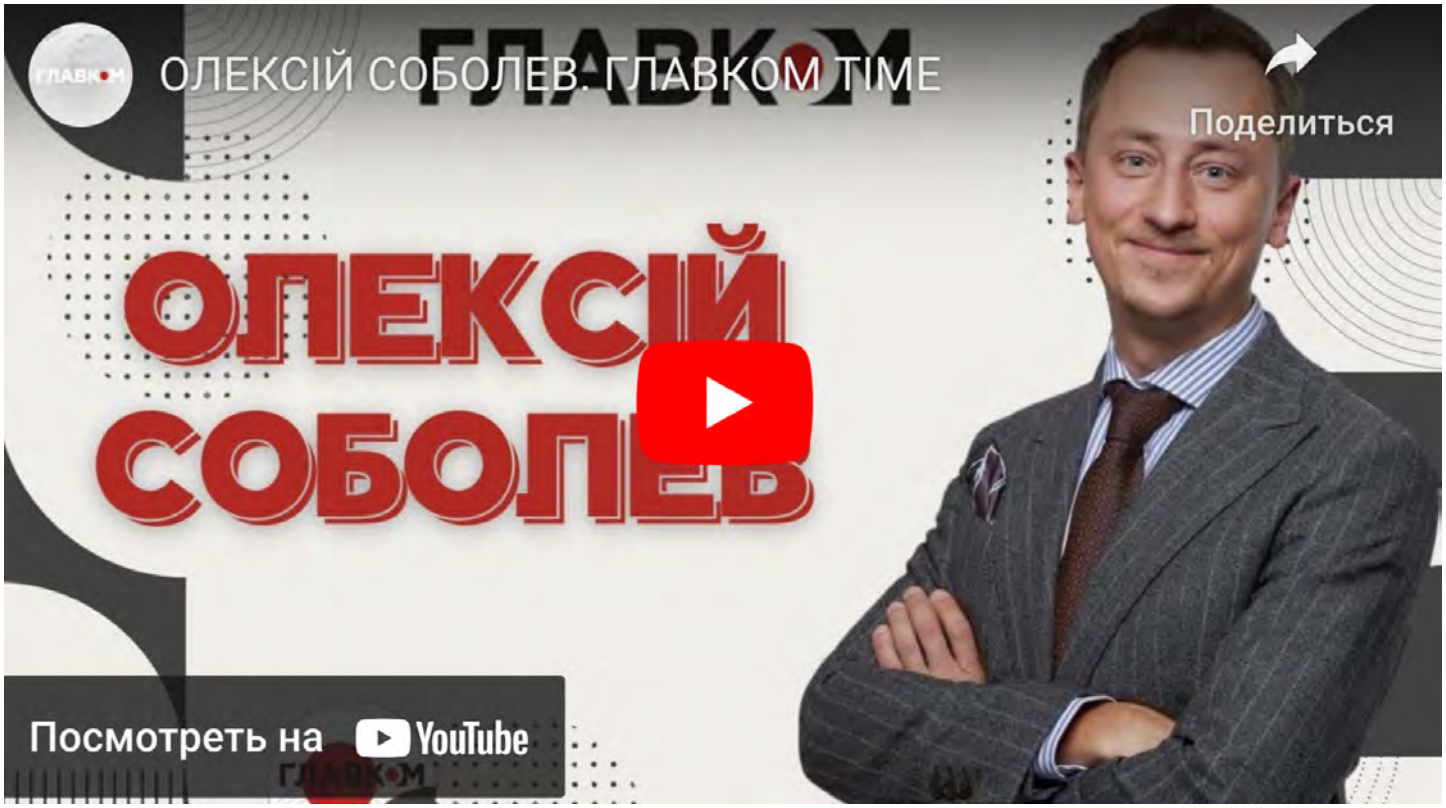

Відео

«Наступного року ми очікуємо ще більшого зростання»

Заступник міністра економіки Олексій ***Соболев*** в інтерв'ю «Главкому» розповів, за рахунок чого **в Україні покращується економічна ситуація**, що тривожить наших західних партнерів, що цікавить інвесторів, чому майбутнє України – це все «зелене» та чому кредити мають невдовзі подешевшати.

1. «ВВП впало менше ніж на 30% і це велике українське досягнення»

— Українська економіка під час війни. Що сталося після вторгнення у конкретних цифрах?

— Цифри загальновідомі, але давайте почнемо з них, щоби зрозуміти, як далі воно буде розвиватися. По-перше, минулого року у нас було падіння ВВП на 29%, зростання споживчих цін на 26% і більше, міграція…

За оцінками ООН, 5.8 млн біженців проживають за межами України. Це теж великий макропоказник, тому що люди тут працювали і тепер вони тут не працюють. Втрата виробничих потужностей на сотні мільярдів доларів

(розбита інфраструктура), зміна логістичних маршрутів: обмежені порти, які, власне, були основним каналом для українського експорту і великий-великий дефіцит державного бюджету через те, що витрати на безпеку і оборону збільшилися у дев'ять разів, порівняно з 2021 роком, і склали більше 1 трлн грн. І дефіцит бюджету минулого року склав 17,6% ВВП.

Добре це чи погано? Насправді, коли почалося вторгнення, у перші місяці оцінки падіння ВВП були 40-50%. Те, що ми впали менше, ніж на 30%, – це дуже велике наше українське досягнення. Цього року економіка, ми бачимо, вже відновлюється. І цього року будемо фіксувати зростання, незважаючи ні на що, тренд буде на зростання. Цей тренд дуже сильно посилився з березня.

Підсумовуючи: дійсно, було падіння минулого року, але зараз ситуація значно краща, ніж навіть була на початку року.

— Ви зараз підтверджуєте слова прем'єра Дениса Шмигаля про покращення економічної ситуації. Завдяки чому це стало можливим?

— Наша економіка виявилася значно гнучкішою, ніж багато хто очікував. Бізнеси дуже швидко пристосовуються до нових умов. При цьому малий і середній бізнес пристосовуються швидше за великий. Великий бізнес зазнав більших втрат, зокрема через обстріли енергетичної інфраструктури.

Гнучкість дозволила людям переорієнтуватися. Експортували морем – тепер експортуємо залізницею. З'явилася зернова угода, яка дозволила експортувати і, здається, експорт буде цього року не сильно відрізнятися від довоєнних показників.

Друга причина, чи, може, перша, – це ЗСУ. Якби не наша армія, нічого б не було. Ніякого відновлення зараз би не було, ніякого пожвавлення ділової активності. Тобто армія відбила Росію і від столиці, і від Херсона, і далі звільнила значні території, і це дозволило бізнесу запустити там роботу.

Третій великий чинник – це солідарність всіх наших партнерів закордонних, дуже велика підтримка Заходу. Вливання минулого року склали $32 млрд. Захід продовжує допомагати і буде допомагати далі, це точно, тут ніяких питань.

Ну і, мабуть, такий ще чинник – гарно пророблена домашня робота до війни. Якби бойові дії нинішнього масштабу були би у 2014-му, економіка би точно не витримала. Бо був у значно гіршому стані банківський сектор. Пам'ятаєте як тоді девальвувала одразу гривня, як банки закривалися один за одним. А зараз лише кілька банків закрилися, про які люди майже й не чули, решта працюють. Чому? Бо влада, насправді, останні вісім років робила домашнє завдання і на цьому ринку навела порядок. І тому ця макроекономічна стабільність можлива, бо працюють системи, які допомагають її забезпечувати за рахунок коштів наших партнерів.

— Як руйнування інфраструктури, енергетичних об'єктів вплинуло на економічні показники?

— Руйнування інфраструктури, за оцінками KSE (Київської школи економіки) і Світового банку склало вже понад $150 млрд. Щоби ви просто оцінили масштаб: за весь період незалежності до війни, за 30 років, Україна залучила зовнішніх інвестицій на $54 млрд всього, а за рік повномасштабного вторгнення Росія знищила інфраструктури на $150 млрд. Для того, щоби відновити цю інфраструктуру, нам потрібно буде втричі збільшити інвестиції, які ми залучали з-за кордону останні 30 років.

У той же час ми бачимо, що економіка вистояла і енергетика вистояла. Зараз всі готуються до нової зими. Всі розуміють, що росіяни взимку знову пробуватимуть влаштувати нам блекаут. Я гадаю, що нічого не вийде. Як це минулого року вплинуло на економіку? Це знову ж таки про гнучкість. Пам'ятаєте, всі на генераторах, і зараз люди готуються. Тобто не так сильно вплинуло, як ми очікували

Коли Росія знищила Каховську ГЕС, очікувалося, що це сильно вповільнить зростання ВВП цього року. Тобто ми очікували більше 3%, але зараз не видно цього ефекту. Вже пройшло два місяці і сильного макроекономічного впливу не видно, і це добре. Всі навкруги адаптуються. Авжеж ми маємо шалені збитки, але економіка у нас гнучка.

— Що буде з нашою економікою у 2024 році?

— Ми очікуємо зростання ще більше ніж цього 2023 року, адже (так, я часто це повторюю) економіка адаптується. Плюс відчуття невизначеності, яке було у 2022 році, зараз значно менше. Наприклад ми знаємо, чого очікувати взимку. Росія буде намагатися знищити нашу інфраструктуру, ми вже готуємося і знаємо, що їй не вдасться. Звісно, все буде сильно залежати від дій на фронті, але навіть попри це, зараз ми бачимо, що інфляція значно швидше знижується. Це, з одного боку, дозволяє людям краще прогнозувати майбутнє і вести економічну діяльність, а з іншого – Національному банку – пом'якшувати свою кредитну політику. Для простих людей що це значить: будуть ставати доступнішими кредити. Зараз вони досить дорогі, а коли знижується інфляція, Нацбанк може знижувати свою фінансову ставку, яка впливає на ставки банків, і це значить, що в економіку буде додаватися новий кредитний ресурс, який буде стимулювати економічне зростання бізнесів.

Експорт ІТ минулого року зріс на 7%. Тобто ось така гнучкість дозволяє навіть у таких умовах зростати. Економісти дуже часто спираються на невизначеність: чим менше невизначеності, тим дешевше коштують гроші і тим легше зростати. І оця невизначеність, вона поступово зменшується, просто всі звикають, всі формують свої очікування, реалістичні. Отак і зростаємо.

2. «Росія буде під санкціями дуже довго»

— Якою може бути участь західних партнерів у відновленні України – одне з ключових питань. У чому західні партнери бачать наші найбільші проблеми: це – війна, корупція, заміновані території, чи все це у комплексі?

— Яка участь західних партнерів? От мені здається, вони якраз і додають до цієї визначеності. Це такий дуже важливий економічний фактор, який посилає сигнали, що, по-перше, вони з нами надовго, незалежно від будь-яких політичних циклів, щоби ніхто не сподівався і ніяка Росія не думала, що цю коаліцію можна буде якось розбити. Одним з прикладів отакого великого сигналу було те, що ЄС запропонував програму на 50 млрд євро на наступні чотири роки, вона називається The Ukraine Facility. Для цього ми маємо підготувати український план змін та інвестицій на чотири роки. Про що це каже? Що Євросоюз забюджетує собі 50 млрд євро, які будуть регулярно сюди постачатися у наступні чотири роки. Тепер – це багато чи мало і куди підуть ці гроші? Майже 40 млрд євро з цих 50 підуть прямо у бюджет, на покриття бюджетного дефіциту. Тобто це майже 10 млрд щороку. Знову таки – це багато чи мало? Минулого року ми отримали 32 млрд євро. Тобто 10 – це недостатньо, вочевидь, але це гарна база. І от є така загалом домовленість, що ЄС покриває близько половини нашої бюджетної потреби. Іншу половину покривають інші наші партнери з країн «Великої сімки+». Тобто можна очікувати відповідні десятки мільярдів надходжень у бюджет наступного року від всіх наших партнерів.

Інша частина цього Ukraine Facility – 8 млрд євро, буде направлена на інвестиції у стратегічні сектори, такі як агропром, енергетика, транспорт. Власне, у тому числі на відновлення. Але здебільшого – на український бізнес, який через різні кредитні інструменти на ці кошти будуватиме нові потужності, які дозволять Україні зростати швидше. Таким чином, підтримка європейців з двох боків заходить. З одного боку, вони кажуть: дивіться, ми готові вдовгу працювати з українцями, не лише через бюджет, а й з інвестиціями. Вони закликають інших донорів приєднатися, щоби всі були зацікавлені у тому, щоби працювати тут і знали, що на наступні чотири роки з Україною нічого не трапиться.

У нас достатньо підтримки, яка вже виписана в документах, затверджена парламентами і так далі. От такий зараз план. І ми над ним працюємо у Міністерстві економіки під керівництвом Юлії ***Свириденко***.

— Цього року у Лондоні проходила конференція з відновлення України. Західним партнерам треба гарантії, що їхні кошти будуть використані, по-перше, у заявлених цілях, по-друге – що ніякі зовнішні чинники не впливатимуть. Але чи можемо ми щось гарантувати, з таким-то сусідом?

— Ну, ми в Міністерстві економіки кажемо, що членство у НАТО – це економічна політика №1. Це питання економічне. Чому? У тому самому Лондоні, чи в інших містах, де ми були, перше, що люди питають – це страхування воєнних ризиків. Тобто цікавість інвесторів до України дуже велика. Чому? Бо з такими розмірами збитків країна буде перебудовуватися, ви знаєте, десятиліття, і це буде новий великий ринок. Тут живе 30-40 мільйонів людей, які будуть це все будувати. Коли будується нове, значно легше робити бізнес, ніж у Європі, де кожного року населення трохи скорочується, і вам, щоби розвинути свій бізнес, потрібно відібрати частку у когось іншого. Постійна конкуренція. А в нашому випадку ти інвестуватимеш і будуватимеш на незайнятому просторі. Тому люди зацікавлені дуже сильно. Але так, вони питають: як убезпечити мої інвестиції, щоби російська ракета їх не збила?

Ми у Міністерстві економіки працюємо зараз над трьома механізмами таких страхувань військових ризиків: зі Світовим банком, з ЄБРР і зі Сполученими Штатами Америки. Але для того обсягу інвестицій, який нам потрібен і який людям цікаво вкладати, оці три механізми можуть закрити кілька десятків угод на рік, а нам потрібні сотні тисяч. Тож велике рішення цього питання – членство у НАТО. Це і політика уряду. І ми над цим працюємо всі дуже сильно.

— Що представила Україна на цій конференції для наших західних партнерів? З чим ми туди їхали?

— **Ми їхали з баченням того, який вигляд може мати українська економіка за 10 років**. Для чого? Для того, щоби інвестори розуміли, у яких сферах українська влада бачить потенціал. Ми коли робили цю роботу, спиралися на глобальні тренди.

Наприклад, ми знаємо, що Росія буде під санкціями дуже довго. Тому товарів, які вона продавала у ЄС буде все менше і це дуже довгостроковий тренд. І щось може заміняти Україна – від, наприклад, продукції деревообробки до «зеленої» сталі.

Другий великий тренд – «зелений». Європа переходить на зелені джерела відновлювання енергетики і на продукти, які через цю зелену енергетику виробляються. В Україні є і місце, і спроможності, і річки, і потужна атомна енергетика – ну дуже багато факторів, які дозволяють допомогти Європі у цьому зеленому переході.

Третє – Україна дійсно дуже підприємницька країна. Підприємництво, у тому числі інновації, ІТ, які зараз дуже допомагають, всі використовують Дію… І так економіка запускається, можна експортувати дуже багато такого у ЄС. Я можу довго про це говорити, але ми визначили дев’ять стратегічних секторів, інвестиції у які дозволять і інвесторам більше заробляти, і економіці України

швидко зростати. Ми їх представили. Окрім іншого, це потужний військовий оборонний сектор, енергетичний, агро, будівництво, інфраструктура.

У Лондоні люди зрозуміли, як ми бачимо майбутнє і тепер один з результатів – це і є пропозиція ЄС: «А давайте на чотири роки якусь частину опишемо у плані, щоби на основі цієї бази будувати це бачення для всіх».

— Дуже багато підприємств Україна втратила під час повномасштабного вторгнення. Ось цей план, він передбачає повернення до тієї промислової економіки України?

— Нова індустріалізація – у тренді. Звідки він береться? Через геополітичні і демографічні чинники. Китай вповільнюється, він не буде зростати на +10% щороку. В останньому кварталі у нього рекордно низькі західні інвестиції, тобто і компанії тепер намагаються поступово перенести звідти виробництво. І Covid-19 так само показав, що мати довгі ланцюжки постачання не дуже зручно.

Для Європи базою для частин оцих заводів, які існують у Китаї, може стати Україна. Тобто вони все одно будуть їх перевозити, і це, власне, наша спільна робота – і бізнесу, і уряду, щоби цей завод опинився не у Румунії, наприклад, а в Україні.

Друга причина для індустріалізації – це якраз «зелена» економіка і «зелена» індустрія. Тобто, замість вугільних ТЕЦ потрібно будувати відновлювані джерела і вони будуватимуться або десь у Європі, або в Україні. В Україні для цього є і землі, і достатньо сонця, і потужний вітер, і річки, на яких можна розвивати ГЕС. Промисловість навряд чи буде пов’язана з вугіллям. Ми звісно відновимо якусь частину своїх вугільних потужностей просто для того, щоби балансувати нашу енергетичну систему. Але майбутнє, звісно, «зелене». Тому ще одна з таких великих промислових ідей, яку ми знайшли – це «зелена» сталь. Тобто можна виробляти сталь по-новому. В Україні є два великі родовища залізної руди. Руда з Росії за наступні скількись років зникне з європейського ринку, і ми можемо бути тим постачальником зеленої сталі, який буде забезпечувати Європу.

3. «У нас рекордна капіталізація банків»

— Як банківська система працює під час війни? Що буде, коли західні партнери перестануть допомагати, коли це може статися?

— З приводу банківської системи – це, скоріше, до Нацбанку питання, але от що з нашого боку видно: у нас рекордні міжнародні резерви, яких в історії України не було. Це забезпечує всю стабільність.

Друге, у нас рекордна капіталізація банків, тобто у них достатньо капіталу, щоби витримати якийсь додатковий шок.

І третій важливий фактор – ми знаємо, що у банків велика частка прострочених кредитів: зі зрозумілих причин підприємства не можуть повертати якісь кредити, якщо їхній бізнес був зруйнований і розбитий. Ось такі три головні чинники.

Як банківська система у майбутньому буде працювати: дуже високі додаткові резерви дозволять Національному банку пом'якшити свою кредитну політику і банки будуть більше видавати кредитів бізнесу. Ставки за кредитами будуть зменшуватися і економічна активність буде зростати. У нас на це є зараз запас. Цей запас сформований якраз на випадок, якщо допомога партнерів не буде приходити у нинішніх обсягах.

Ну, але, по-перше, вона, скоріш за все, буде, а по-друге, є цей запас, якого достатньо для того, щоби спокійно пройти наступний 2024 рік, хоч би що трапилось. І ця впевненість, вона і додає, це називається макроекономічна стабільність. Люди не думають, що завтра щось там трапиться з курсом чи з банківською системою, а банки всі лопнуть. Ні, навіть не задумуються і з гривнею працюють.

— Бізнес під час війни: окупація територій, енергодефіцит, відсутність ринків збуту, дорогі кредити, мобілізація – все це дуже сильно вплинуло на роботу підприємств. Не всі здатні до трансформації, до релокації. Як допомогти? І яка перспектива?

— Ми у Міністерстві економіки багато над цим працюємо і постійно консультуємося з бізнесом. Перше питання, яке бізнес порушує, – доступ до фінансування. Для цього є кілька інструментів. Це гранти, які ми активно розвиваємо: програма «єРобота» допомогла створити 14 тис. робочих місць, роздаючи гранти малим і мікропідприємцям. Так само ми працюємо з нашими партнерами, щоби вони запускали свої грантові програми. І от нещодавно ЄС запустив свою програму від 4 до 25 тис. євро грантів. Це допомагає: ми бачимо зі статистики, як воно стимулює зайнятість.

Друге питання, більш масове, у доступі до фінансів – це програма «5-7-9» («*Доступні кредити 5-7-9%*», – «*Главком*»). Дуже успішна, і зараз ми її, по-перше, розширюємо, по-друге, будемо переналаштовувати на допомогу деокупованим територіям. Тобто уряду дуже важливо, щоби бізнес повертався на деокуповані території, адже туди повертаються люди. Люди там не лишаться, якщо їм нема, де жити і немає роботи. Тому ця поява роботи на деокупованих територіях, відновлення бізнесу, який був дуже успішний у 2021 році, а потім прийшла Росія, все знищила, – це дуже важливо. І ми працюємо над зміною програми, працюємо з банками, з Нацбанком для того, щоби компаніям, які працювали на цих територіях, було легше відновити бізнес, отримати фінансовий ресурс. І вже запускаються програми, і до кінця

року їх буде більше. Так само є звіт Світового банку стосовно першочергових потреб бізнесу в Україні – приватного сектору. І на цей рік визначили, що на першочергове відновлення потрібно $4 млрд. Ми з партнерами зібрали $2,5 млрд, тобто ще $1,5 млрд лишається на ці першочергові потреби. І куди вони йдуть: от у цю програму «Доступні кредити 5-7-9%», і на гранти, і просто на кредити бізнесам.

Працюємо над тим, щоби залучити ці додаткові $1,5 млрд. І нещодавно США довиділили у приватний сектор ще $250 млн. Вони надійдуть і цю потребу у ресурсах трохи зможуть покрити.

І наостанок: ще впровадили мораторій на перевірки, щоби бізнесу було легше, і паралельно проводимо зараз велику дерегуляцію. Ми проходимо міністерство за міністерством для того, щоби подивитися, які довідки, дозволи, ліцензії можна скасувати, щоби бізнес міг максимально легко вести свою діяльність зараз, наскільки це можливо і відповідає законодавству ЄС. От це те, над чим ми працюємо. Ми розуміємо, що цього мало, тому що, як я казав, руйнування для бізнесу у сотнях мільярдів доларів – це більше, ніж Україна за 30 років залучила з-за кордону. Але ми можемо, по-перше, створити середовище, а по-друге, за допомогою наших партнерів і системної роботи залучити ці інвестиції. І «Український план» (*The Ukraine Facility, – «Главком»*), який ми зараз розробляємо – один з прикладів цьому, і, я сподіваюся, він буде успішним, і на нього будуть додаватися ще інвестиції, які дозволять бізнесу швидше в Україні працювати.

— У дуже багатьох виникає питання про відновлення довоєнного оподаткування. Це дасть поштовх українській економіці?

— Не може такого бути, щоби американські платники податків, чи платники податків з країн ЄС фінансували все, це просто не спрацює.

Ми маємо вкладати якусь свою частину.

Є план і ми до нього спільно ідемо, і нам потрібно не лише українське єднання, а і зі світом, це спільна програма і спільний бюджет, можна і так сказати.

Коли ми моделювали ситуацію на 10 років наперед (а наші потреби витрат на оборонку навіть після перемоги не сильно знизяться: ми будемо закупати ЗРК Patriot і переозброювати армію, щоби всім було спокійно, і щоб Росія сюди знов не прийшла ніколи), це значить, що нам потрібно самим навчитися, як фінансувати це. Тому що партнери будуть допомагати якийсь час, а після цього вони скажуть: давайте ви вже далі якось самі. А якщо ми не повернемо людей, які виїхали, у нас просто не вистачить тих, хто працює, щоби збирати ці податки на нашу ж власну оборону. Друге завдання, і це проговорювалося з МВФ, – нам потрібна податкова реформа, яка дозволить розширити податкову базу, але знизити ставки, для того, щоби більше людей платили податки, і

щоби пільг було менше різноманітних, і таким чином ми змогли би фінансувати свою армію.

4. «Ми збільшуватимемо виробництво гідроелектроенергії – це факт»

— Міністерка Юлія *Свириденко* бере участь у різних конференціях, зокрема стосовно трансформації української економіки. Там порушуються питання екологічних збитків, яких завдала нам РФ. І там звучить термін – кліматична трансформація України. Що це таке?

— У Європі це називається Green Deal. В Україні ми, як Міністерство економіки, відповідаємо за розробку ***Національного плану енергетики та клімату***.

Це буде погоджений з Європою документ на наступні 10 років, який розкладе план, як ми станемо, по-перше, карбононейтральними, тобто не будемо генерувати CO2; по-друге, це буде план зеленого переходу: які галузі у яких обсягах і коли стають «зеленими», звідки фінанси на це, скільки їх потрібно. І оце все буде обговорюватися у ході підготовки цього плану. І цей зелений перехід – одна з можливостей для України. Якщо ми все гарно організуємо і зробимо, це буде великий сектор в економіці, у якому будуть працювати не так багато людей, тому що дуже багато автоматизованого (скільки людей потрібно, щоби обслуговувати сонячну станцію?), але це буде дорога оплачувана робота, і вона, цей весь зелений перехід, буде генерувати багато ВВП і податків.

Сюди входить як енергетика, так і, наприклад, «зелене» сільське господарство: його можна переводити на більш «зелені» добрива, можна використовувати продукти агро для вироблення біогазу, тобто «зеленої» енергетики у тому числі. Це «зелена» логістика – тобто все переводити на електрику або річковий транспорт. На жаль, Дніпро був занедбаний, і до нього ніяк не могли дістатися, хоча це найдешевший і найефективніший логістичний шлях, щоби транспортувати, наприклад, те ж зерно. Енергоефективність – так само. Ми будемо будувати нові будинки. Немає сенсу будувати їх за старими технологіями, можна їх робити енергоефективними, щоб люди споживали менше енергетики, і у нас був кращий баланс.

Кліматична адженда пов’язана з Міністерством економіки, тому що вона безпосередньо призводить до того, що тут з’являться нові заводи, нові «сонячні» фабрики, вони стимулюватимуть економічне зростання.

— Чи буде відновлена Каховська ГЕС і чи є сенс в її відновленні? Чи будуть відновлені певні підприємства важкої промисловості, які були зруйновані росіянами, і чи треба це нам насправді на нашій території? Ми ж з вами розуміємо, що це об’єкти радянського планування, ті самі «Азовсталь», ММК імені Ілліча. Чи варто вкладати у це кошти?

— Це питання для бізнесу. Немає сенсу будувати заводи, як вони раніше будувалися, коли вони працювали на вугіллі. Тобто, п’ять років ми будемо будувати заводи, а потім з’являться квоти, які цей завод зроблять економічно невигідним, тому що він буде дуже багато платити за викиди CO2, які виділяє. Тому й (необхідна) «зелена» металургія. Тепер: де потрібно її відновлювати? Скоріш за все, там де є залізна руда. Родовища залізної руди у нас є – Криворізький басейн біля Дніпра. А що це значить – дешева «зелена» енергетика, якраз гідроенергетика. Тому зараз є експериментальний проєкт. Прораховують, що потрібно зробити до того, як ми деокупуємо території і зможемо відбудувати Каховську ГЕС, і так само скільки буде коштувати відбудова Каховської ГЕС. Але те, що ми будемо будувати і збільшувати виробництво гідроелектроенергії – це факт.

Про машинобудування.

Як я казав уже, заводи, які роблять енергозберігаючі батареї для «зеленої» енергетики, будуть дуже актуальними. Їх будуть будувати або у Європі, десь у наших сусідів, або в Україні. У нас родовища є для цього, плюс місце, плюс можна побудувати достатньо енергетики, щоби вона була недорога для таких заводів. Тобто це наше завдання спільне, щоби ці заводи з’явилися тут.

Яку промисловість відбудовувати, залежить від нас, але теоретично увесь цей кліматичний перехід веде до того, що отака промисловість, сучасна, автоматизована може з’явитися в Україні, нам потрібно цього досягнути.

***

№ 2.160

Дайджест подій в Україні та навколо України від 12 жовтня 2023

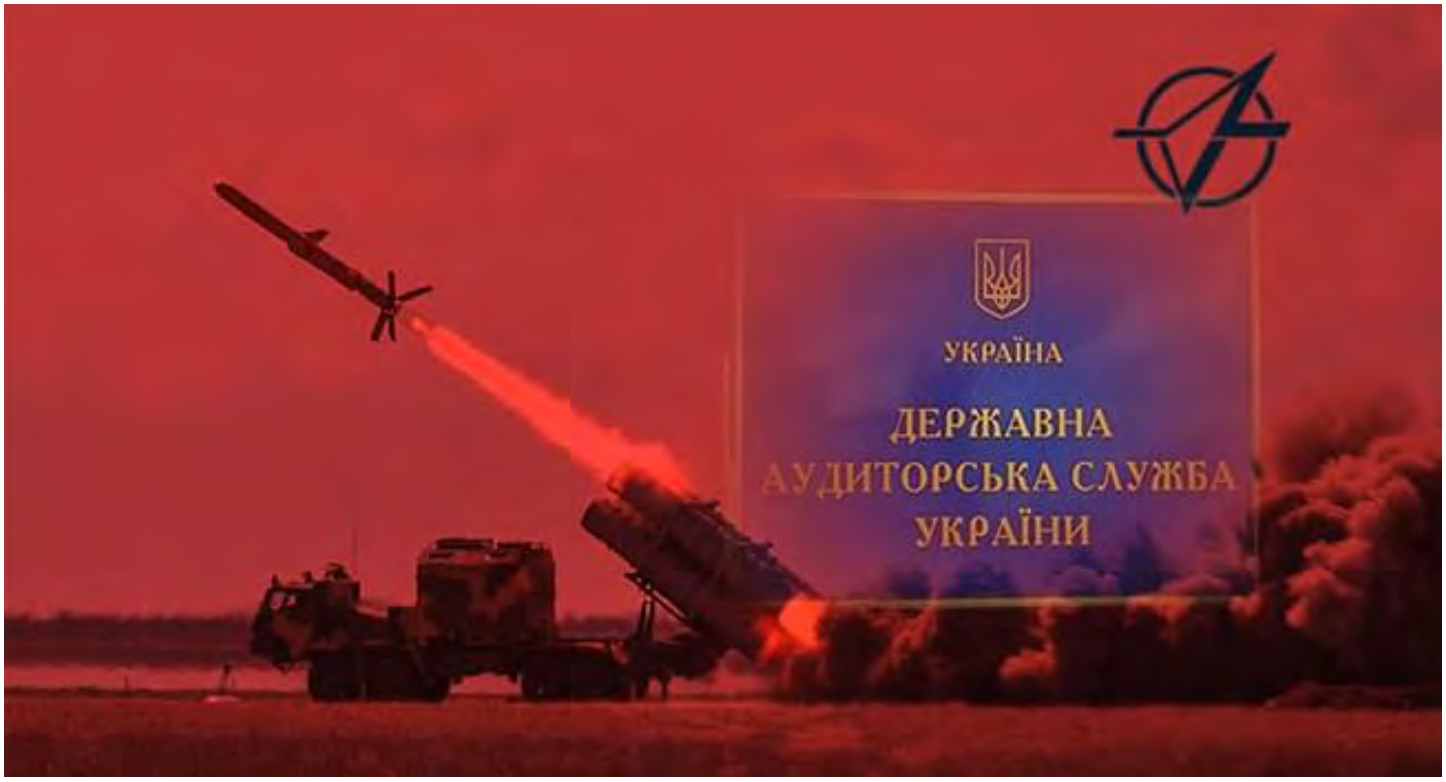

Головне

📌 Те, що роблять внутрішні вороги, знищує Україну швидше за рашистську агресію. Раджу всім покопирсатися в інтернетах і з'ясувати для себе, що таке голова "державної" аудитслужби басалаєва. Дуже цікаве дослідження.

📌 Все, що пишуть в телеграм-каналах про Авдіївку, не відбиває навіть десятої частки того, що там відбувається насправді. Орки пруть, як в останній раз. І те, що наші хлопці тримають оборону – це суцільний подвиг. Я не перебільшую.

📌 Події в Ізраїлі можуть запалити третю світову війну. Тому що саме на Близькому сході скупчені енергоресурси і торгівельні шляхи. Тож, контроль над регіоном дає можливість зіграти у "володаря всесвіту". Що наразі і відбувається. Дивіться на хуйла, аятол і таваріща Сі

📌 Кожен раз, коли я читаю про українську корупцію, я вважаю, що вони таки досягли дна. Але я щоразу помиляюся... бо весілля у Львові – це не просто треш. Це плювок в обличчя хлопцям, що боронять Україну.

📌 Ще одне російське корито пошкоджено на зовнішньому рейді Севастополя. Я впевнений, що вони усі досягнуть дна Чорного моря. Дуже хотілося,щоб якнайшвидше.

Теми доби

🔥 Діяльність Держаудитслужби може зупинити оборонні підприємства.

🔥 Російська армія штурмує Авдіївку з усіх боків.

🔥 Кількість жертв серед українців в Ізраїлі сягнула 7.

🔥 ПАРЄ визнала Голодомор геноцидом українського народу.

🔥 Міжнародний олімпійський комітет припинив членство Російського національного комітету.

1. Війна

1-1) Фронт

🌟 Генштаб у ранковому зведенні 13 жовтня повідомив про 95 бойових зіткнень упродовж доби.

Російські війська після поповнення підрозділів особовим складом та технікою намагаються перейти в контрнаступ на всій лінії фронту на Харківщині, Луганщині та Донеччині. У районі Куп'янська ЗСУ відбили понад 10 атак у Синьківці та на автодорозі Сватово–Куп'янськ – в Іванівці. У районі с. Макіївка на Луганщині російська армія великими силами веде наступальні дії в напрямку Борової й спромоглася просунутися вперед до пів кілометра. Відновилися бої на захід від Кремінної – у районі Торського та Серебрянського лісництва.

На південь від Бахмута бригади ЗСУ поступово просуваються в напрямку Одрадівки, відбиваючи російські контратаки на флангах – у Кліщіївці та Андріївці.

Найважчі бої вже понад 3 доби точаться на околицях Авдіївки, яку окупанти намагаються оточити. На північ від міста штурмові підрозділи РФ досягли певних успіхів ціною важких втрат особового складу та техніки, проте їм так і не вдалося захопити основну висоту (терикон) та закріпитися на залізничній гілці, що веде до Авдіївки. На захід від міста тривають важкі зустрічні бої в районі сел. Сєверне, та с. Первомайське.

На захід від Донецька окупанти знову без успіху штурмували Мар'їнку та Побєду. На південь, у районі Новомихайлівки, їм вдалося досягти локальних успіхів.

Відбито російські атаки на Вугледар, у районі Золотої Ниви та в Старомайорському на південь від Великої Новосілки.

У Запорізькій обл. в районі с.Роботиного підрозділам ЗСУ вдалося незначно просунутися до наступного вузла російської оборони – с.Вербового. Зустрічні бої точаться в районі с. Новопрокопівка. Обидві сторони зазнають тяжких втрат.

⭐ Російська артилерія та авіація за добу завдали ударів по понад 100 населеним пунктам у прикордонних областях на півночі країни, а також на лінії фронту та в ближньому тилу ЗСУ. Унаслідок обстрілів загинуло 3 мешканців Донеччини, 6 – дістали поранень. На Запоріжжі поранено жінку в прифронтовому місті Гуляйполе. На Херсонщині загинули 2 мирних жителів, 6 – поранені та травмовані, серед них – дитина.

На Харківщині на мінах підірвалися 2 цивільні особи.

Прокуратура та МВС завершили впізнання останків жертв ракетного удару по селу Гроза на Харківщині. Встановлено загибель 59 місцевих мешканців.

⭐ Президент Зеленський скликав засідання Ставки верховного головнокомандувача, на якому було розглянуто ситуацію на лінії фронту, виробництво зброї та боєприпасів, а також ситуацію на Близькому Сході. Міністрам цифрової трансформації та оборони надано доручення "максимально цифровізувати" постачання техніки та амуніції Силам оборони задля "забезпечення підзвітності та контролю" [партнерами].

⭐ Міністерство оборони Румунії повідомило про виявлення воронки від дрона-камікадзе, що вибухнув поблизу кордону з Україною в дельті Дунаю. Глава МЗС країни Одобеску закликала Росію негайно припинити воєнні злочини – атаки української портової інфраструктури.

⭐ За інформацією російських ЗМІ та телеграм-каналів, на рейді Севастополя підірвався та зазнав значних пошкоджень сторожовий корабель (корвет) Чорноморського флоту РФ "Павел Державін" У місті було оголошено повітряну тривогу, а невдовзі було перекрито міст через Керченську протоку.

⭐ Російські ЗМІ повідомили, що на узбережжі північно-західної частини Криму виявлено труп чоловіка в гідрокостюмі. Влада припускає, що це один з українських десантників із групи, яка намагалася висадитися 4 жовтня на узбережжя, а смертельне поранення він дістав унаслідок перестрілки.

Представник Головного управління розвідки Юсов повідомив, що ще один десантник потрапив у полон.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило, що на околиці Брянська та над Білгородською обл. збито 2 українські безпілотники.

1-2) Тил

⭐ Глава Нафтогазу Чернишов стверджує, що компанія збільшила видобуток газу на 7 %, а наявні запаси дають змогу пройти опалювальний сезон без імпорту. З його слів, до підземних сховищ закачано приблизно 16 млрд м³ газу, з них понад 2 млрд м³ – зберігають нерезиденти.

⭐ Міністр енергетики Галущенко не відкидає можливості короткочасних вимкнень електропостачання в усій країні (блекаутів) у разі потужних російських атак на енергосистему. Начальник Головного управління розвідки Буданов вважає, що Росія спромоглася відновити запас ракет, тому восени та взимку на Україну чекає ще одна битва за електроенергію. На його думку, наразі найбільшою проблемою України є недостатня забезпеченість засобами ППО.

⭐ У Харкові відкрито вже 2 школи на станціях метро, ще одну буде відкрито незабаром.

⭐ Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) виділяє €30 млн на проєкти покращення інфраструктури та розвитку громадського транспорту в Україні, серед них – закупівля 3 містами екологічно чистих автобусів та трамваїв.

⭐ У Чернігові невідомі особи пошкодили лінії зв'язку сирен повітряної тривоги. Ушкодження було ліквідовано протягом доби.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль на Київському міжнародному економічному форумі висловив переконання, що інфляція за підсумками 2023 р не перевищить 7–8 %, хоча у 2022 р офіційне зростання споживчих цін склало 26 %. З його слів, міжнародні резерви країни сягнули історичного мінімуму майже в $40 млрд, а уряд має достатні кошти для покриття дефіциту бюджету у 20 %. Міністр економіки Свириденко стверджує, що за підсумками цього року зростання ВВП становитиме 4 %, а наступного – не менше ніж 5 %. Міністр стратегічних галузей промисловості Камишин вважає, що головним експортним продуктом України можуть стати озброєння.

2. Україна та світ

⭐ Норвегія, Данія та Швеція спільно закуповуватимуть артилерійські снаряди для ЗСУ на суму $52 млн. Їх буде передано у 2024 році.

Міністерство оборони Чехії оголосило про готовність передати Україні в кооперації з Данією 50 бойових машин піхоти, різноманітну стрілецьку зброю, а також засоби радіоелектронної боротьби та розвідки.

Спікер Повітряних сил Ігнат повідомив, що війська готують інфраструктуру для розміщення винищувачів F-16. Болгарія організує навчання українських пілотів англійській мові, що є необхідною умовою для навчання пілотування. Міністр оборони Нідерландів Оллонгрен повідомила, що протягом кількох тижнів до Румунії буде скеровано до 18 винищувачів F-16 для навчання українських льотчиків.

Видання The Financial Times вважає, що пауза з наданням воєнної допомоги Україні може зупинити наступальні дії ЗСУ, що дасть можливість Росії відновити боєздатність військ. На думку видання, саме побоюванням скорочення постачання зброї зумовлений приїзд президента Зеленського на засідання Координаційної групи воєнної підтримки України у форматі "Рамштайн" у Брюсселі.

Координатор Ради нацбезпеки при президенті США Кірбі не виключив передавання Україні ракет великої дальності ATACMS для РСЗВ HIMARS, проте за його словами, наразі американська адміністрація прагне задовольнити нагальніші запити, відповідно до бойової ситуації на лінії фронту.

Прессекретар Білого Дому Жан-П'єр повідомила, що президент Байден наступного тижня подасть запит до Конгресу про додаткове фінансування для надання воєнної допомоги Ізраїлю та Україні.

⭐ Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАРЄ) визнала Голодомор 1932–33 років. геноцидом українського народу Для ухвалення рішення вистачило 73 голосів із 306 депутатів членів Асамблеї. Резолюція містить заклик надати воєнну допомогу Україні та створити механізм притягнення Росії до відповідальності за воєнні злочини.

⭐ МЗС України повідомило про загибель уже 7 українців в Ізраїлі, 9 осіб – дістали поранень, 9 – зникли безвісти. Посол Корнієнко оголосив про неможливість евакуації українців із сектору Газа у зв'язку із закриттям єдиного пункту пропуску на кордоні з Єгиптом, Єгипет оголосив, що пункт відкрито й закликав Ізраїль не завдавати ударів по людях, що залишають Газу.

Кількість жертв серед громадян США збільшилася до 27, 14 вважаються зниклими безвісти. Також унаслідок агресії загинуло 13 французів, уряд не може встановити місцезнаходження ще 17 осіб. Палестинське угруповання

ХАМАС стверджує, що внаслідок ударів ізраїльської авіації по будинках у секторі Газа загинули 13 заручників, іноземці тощо. Міжнародний Червоний Хрест оголосив, що веде переговори з бойовиками щодо звільнення заручників. За інформацією агентства Reuters, переговори про звільнення заручників розпочала й Туреччина.

Велика Британія відправляє до регіону східного Середземномор'я авіацію та військові кораблі для демонстрації підтримки Ізраїлю. Держсекретар Блінкен під час візиту до країни заявив прем'єр-міністру Нетаньяху, що поки існують США, Ізраїлю не доведеться захищати себе самотужки. У відповідь глава ізраїльського уряду заявив, що ХАМАС має бути розгромлено, а його бойовиків – знищено. Ізраїль планує відвідати глава Пентагону Остін для обговорення постачання воєнної допомоги. Перед візитом він заявив, що США не ставлять Ізраїлю жодних умов щодо застосування американської зброї. Також найближчими днями до країни приїде міністр закордонних справ Німеччини Бербок, а міністр оборони Пісторіус повідомив, що Ізраїль просить надати боєприпаси для кораблів. Німеччина дала дозвіл Силам оборони Ізраїлю на використання бойових безпілотників Herorn TP.

Міністр закордонних справ Ірану Амір-Абдоллахіан у столиці Лівану Бейруті зустрівся з офіційними особами країни, представниками ХАМАС та Палестинського ісламського джихаду. Він пригрозив війною "на інших фронтах" у разі, якщо Ізраїль не припинить бомбардування та удари по сектору Гази.

Китай після телефонної розмови між спеціальним посланником Китаю та представником палестинської влади закликав до негайного припинення вогню, деескалації воєнних дій та надання гуманітарної допомоги палестинцям. Китайське МЗС заявило про готовність сприяти "справедливому розв'язанню проблеми Палестини".

Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) закликали мирне населення сектора негайно евакуюватись. Представник генерального секретаря ООН Дюжаррік розкритикував дії Ізраїлю і закликав відмовитися від військових дій на території сектора, щоб "не перетворити те, що вже є трагедією, на катастрофу", оскільки це призведе до переміщення понад 1 млн осіб. та "руйнівним гуманітарним наслідкам". Міністр енергетики Ізраїлю Кац повідомив, що умовою відновлення постачання електроенергії та води на територію Гази є звільнення заручників.

Ізраїль завдав ударів по двох основних міжнародних аеропортах Сирії – Дамаску та Алеппо у відповідь на мінометні обстріли палестинськими бойовиками Голанських висот.

У Парижі поліція застосувала сльозогінний газ та водомети для розгону масових мітингів на підтримку Палестини, які заборонили мерія та МВС.

Після жорсткого попередження ЄС соцмережі Facebook та X (Twitter) видалили сотні облікових записів, які розповсюджували дезінформацію про напад ХАМАСу на Ізраїль.

⭐ Міністерство фінансів США запровадило санкції проти 2 турецьких судноплавних компаній та 2 танкерів – російського та турецького через порушення цінової стелі в $60/барель на російську нафту, яку встановила "Велика сімка".

На підставі даних китайської митниці та трекерів Vortexa та Kpler журналісти Reuters встановили, що Китай лише за 9 міс. 2023 р заощадив не менше ніж $10 млрд завдяки імпорту з країн, проти яких запроваджено санкції – Росії, Ірану та Венесуели.

⭐ Виконавча рада Міжнародного олімпійського комітету (МОК) призупинила діяльність національного олімпійського комітету РФ. Це сталося після приймання до його складу "олімпійських комітетів" тимчасово окупованих територій України.

⭐ Латвія закрила 2 із 4 пунктів пропуску на кордоні з РФ, щоби звільнити бійців прикордонної охорони для запобігання прориву через кордон нелегальних мігрантів. Навала незаконних мігрантів захльостує Європу, що спричиняє напруженість у відносинах між країнами ЄС із різним ставленням до проблеми. Низка країн вважає необхідним подальшу їхню підтримку, водночас Німеччина, Словаччина, Угорщина, Польща та низка інших країн посилюють контроль на кордонах.

⭐ Міністри фінансів та керівники центральних банків країн "Великої сімки" зобов'язалися заморозити активи Росії на суму майже $280 млрд, поки вона не компенсує Україні збитків, завданих агресією. Вони також мають намір опрацювати можливість надання допомоги Україні коштом від використання заморожених активів, а також посилити санкції задля підриву фінансових можливостей ведення Росією війни в Україні.

⭐ Держдума РФ 17 жовтня планує проголосувати в першому читанні законопроєкт про відкликання ратифікації договору про заборону ядерних випробувань.

⭐ До південнокорейського порту Пусан прибув американський авіаносець "Рональд Рейган" для демонстрації підтримки країни на тлі посилення загроз із боку Північної Кореї.

⭐ Прем'єр-міністр Грузії Гарібашвілі під час візиту угорського прем'єр-міністра Орбана до Тбілісі назвав його "зразковим лідером та політиком". Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто вчетверте з лютого 2022 р відвідав Москву, цього разу – для участі в щорічному "Російському енергетичному тижні" та обговоренні постачання енергоносіїв до країни.

Віцепрезидентка Єврокомісії Юрова заявила, що питання про виплату коштів Угорщині залежить лише від зусиль її уряду щодо подолання корупції та встановлення верховенства права, а ніяк не від надання макрофінансової допомоги Україні. Вона відкинула можливість укладення угоди Єврокомісії з Угорщиною, яка намагається пов'язати ці два питання.

3. Тренди

⭐ Глави найбільших оборонних підприємств звернулися до Офісу президента з листом, у якому попереджають про можливість повного зупинення роботи внаслідок дій Держаудитслужби. Голова Служби Басалаєва стверджує, що прибуток оборонних підприємств, якій закладено у вартість продукції, є збитком держави і його має бути стягнено до бюджету. Директори підприємств наполягають, що всі компанії створені для отримання прибутку, з якого, зокрема, закуповуються матеріали та компоненти, а частка коштів вкладається в розвиток.

На підставі перевірок Держаудитслужби на підприємства приходять з обшуками слідчі Держбюро розслідувань, що паралізує їхню діяльність.

Привертає увагу, що деструктивні дії Держаудитслужби не можуть зупинити ні Кабмін, ні Верховна Рада, ні навіть президент. Басалаєву було призначено без конкурсу на посаду в листопаді 2022 р Низка журналістів називають її протеже голови парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцева.

⭐ **Міністр цифрової трансформації Федоров оголосив про готовність влаштувати перепис населення онлайн через додаток "Дія". З його слів, уже тривають роботи з трансформування Держстату на IT-компанію для збирання об'єктивної інформації в режимі реального часу. Міністр також повідомив про бета-тестування сервісу продажу автомобілів через додаток "Дія".**

⭐ Правозахисна організація Human Rights Watch звинуватила Ізраїль у використанні білого фосфору під час військових операцій у Секторі Газа та Лівані. Організація "не помічає" масового застосування фосфорних боєприпасів російськими військами в Україні.

4. Корупція

Національне антикорупційне бюро (НАБУ) оголосило в розшук колишнього мера Одеси Костусєва. Йому оголошено підозру в причетності до схеми заволодіння міжнародним аеропортом "Одеса".

Вищий антикорупційний суд закрив справу одеського бізнесмена Альперіна про створення корупційних схем на митниці, які завдали державі збитків на суму понад 63 млн грн через закінчення терміну досудового розслідування після повідомлення особі про підозру. Альперін також намагався підкупити слідчих хабарем у розмірі $800 тис. за передавання справи з НАБУ до Нацполіції. ВАКС закрив уже кілька гучних справ із подібним формулюванням.

Суд заарештував корпоративні права мобільного оператора Lifecell разом з іншими компаніями, частками яких безпосередньо або через офшорні компанії володіють російські олігархи з "Альфа-груп" – Фрідман, Авен та Косогов. Майже 20 % материнської компанії Lifecell – турецької Turkcell належить холдингу, яким керують російські олігархи, проте, за твердженням влади Туреччини, вони не мають жодного контролю або впливу на Turkcell.

Телекомунікаційний холдинг VEON, що належить цим олігархам, стверджує, що вони не володіють акціями найбільшого українського мобільного оператора "Київстар" та його дочірніх компаній, тому арешт корпоративних прав є незаконним.

Нацагентство з питань запобігання корупції оголосило, що декларації за 2021 та 2022 р депутати, чиновники, судді та співробітники правоохоронних органів мають подати до 31 січня 2024 р., а за 2023 р – до 31 березня 2024 р. Ні президент, ні майже всі чиновники його Офісу, депутати та міністри декларацій за ці періоди не подали.

Глава МВФ Георгієва виділила три важливі досягнення України під час підготовки до другого перегляду програми розширеного фінансування (EFF) – відновлення економічного зростання, зниження рівня інфляції та наявність великих міжнародних резервів. Вона наголосила на важливості контролю над витратами уряду, а також доходів чиновників.

Міністр фінансів США Єллен підкреслила важливість для України боротьби з корупцією, підзвітності у витратах та покращення держуправління задля майбутнього країни. США готові підтримувати економіку України та цінують зусилля влади в цьому напрямі.

Для українських "господарів життя" війни немає. Колишній прокурор Печерської районної прокуратури Києва Ільницький зіграв пишне весілля у 5-зірковому готелі Emili Resort на околицях Львова з колишньою

співробітницею Держбюро розслідувань Москвою. На весіллі були присутні понад 500 гостей, яких розважали відомі українські виконавці. Подружжя відмовилося відповідати на запитання, звідки вони взяли кошти на цей захід.

***

№ 2.161

Дайджест подій в Україні та навколо України від 13 жовтня 2023

Головне

📌 І знову ракетні обстріли українських міст. І знову гинуть мирні мешканці України. Але це не Ізраїль і вже нікому не цікаво... А на фронті вже розпочалася осіннє-зимова кампанія. Без зброї, яка нам конче потрібна. Завдяки плідній діяльності президента Зеленського і "українського уряду", а також папірєдніків. Бо пздити - не мішки тягати. Тягати мішки вони не вміють. Тож тільки пздять у дебіловізорах.

Ви знаєте, скікльки комплексів Patriot мають США? А скільки винищувачів? А скільки танків? Ні? так поцікавтеся

📌 навіть якщо щодня топити по одному рашистському кориту у Чорному морі, знадобиться принаймні 2 місяці. Роботи - по самі гланди.

📌 Щось таки трапилося на міжбанку... невже "люті друзі" таки дотиснули наших пдарасів і зламали схему?

📌 Знаєте, чому відпустили "короля контрабанди" Альперина? Тому, що свого часу депутати ухвалили певний зЕкон...

📌 Цікаво про гівно"Дію" у трендах. Цифровізація під час війни – зло.

Теми доби

🔥 Унаслідок ще одного ракетного удару по Покровську загинув чоловік, поранено – 24 особи.

🔥 Штурм Авдіївки не припиняється ні на годину.

🔥 На рейді Севастополя пошкоджено ракетний корабель Чорноморського флоту РФ.

🔥 В Ізраїлі загинуло вже 11 українських громадян.

🔥 Німеччина передає Україні ще один комплекс ППО Patriot, Нідерланди – ракети до нього.

🔥 Нацбанк уперше з лютого 2022 р за тиждень продав стільки ж валюти, скільки купив.

🔥 ПАРЄ визнала Росію диктатурою, а Путіна – диктатором.

1. Війна

1-2) Фронт

⭐ У ранковому зведенні 14 жовтня Генштаб повідомив про майже 100 бойових зіткнень на лінії фронту.

Спікер Східної групи військ Євлаш повідомив про посилення атак російських військ у напрямках Куп'янська, Борової та Лимана за потужної підтримки артилерії та авіації. Запеклі бої точаться на підходах до села Синьківка на околицях Куп'янська, а також уздовж автодороги Сватово–Куп'янськ – в Іванівці. У селі Макіївка на Луганщині за добу ЗСУ відбили 20 атак, російська армія має частковий успіх. Також різко активізувалися російські підрозділи на захід від Кремінної.

На південь від Бахмута ЗСУ ведуть успішні наступальні дії в Андріївці та Кліщіївці, попри безперервні російські контратаки.

25 атак відбито на околицях Авдіївки – у Красногорівці, Сєверному, Первомайському та Невельському. Ситуація на цій ділянці фронту загострилася до краю, Російське командування щодня вкидає в бій свіжі резерви та техніку. Місто перебуває під безперервними обстрілами, зокрема, із застосуванням фосфорних боєприпасів. За 3 доби штурму армія РФ ціною тяжких втрат спромоглася просунутися на кілька сотень метрів на північ та на захід від міста. Голова військової адміністрації Авдіївки Барабаш повідомив, що командування РФ поставило завдання окупувати всю Донецьку область до кінця року. Авдіївку має бути захоплено за будь-яку ціну, оскільки місто є ключовим пунктом української оборони, після чого буде відкрито шлях для наступу на захід області.

Штурмові підрозділи армії РФ спромоглися просунутися в районі Новомихайлівки на південь від Донецька, у Мар'їнці всі 10 атак було відбито.

Також російські війська контратакують на південь від Великої Новосілки – у Старомайорському, та на околицях села Роботиного на Запоріжжі.

Координатор Ради нацбезпеки при президенті США Кірбі назвав результати російського наступу, що почався, "мізерними" з огляду на докладені зусилля і введені в бій резерви. Він вважає українську оборону вкрай ефективною та наголосив, що це є підставою для подальшої підтримки України.

⭐ На південному сході Донеччини сталася потужна пожежа на магістральному газогоні, яким газ із РФ надходить до Донецька та інших міст на окупованій території.

⭐ На Донеччині внаслідок обстрілу будівлі відділу соцзабезпечення в Покровську загинув чоловік, поранено 24 особи, ще 1 особу. поранено в Авдіївці. У прифронтовому Гуляйполі на Запоріжжі поранено жінку. У Нікополі на Дніпропетровщині поранено 2 співробітників Держслужби з надзвичайних ситуацій, які ліквідували пожежу, що виникла внаслідок попереднього обстрілу. Також загинули 2 мешканці Херсонщини, 5 людей – дістали поранень.

На Харківщині на міні підірвався бензовоз, загинув водій.

⭐ На рейді Севастополя в Криму зазнав пошкоджень малий ракетний корабель – носій ракет "Калібр" класу "Буян-М". Це вже другий успішний удар по кораблях Чорноморського флоту РФ за 3 дні. СБУ підтверджує, що удар було завдано морськими дронами.

Російські телеграм-канали повідомили про вибухи в районі Сочі, у розташованому поруч місті Адлер вимкнулося електропостачання.

2. Тил

⭐ Кабмін погодив реорганізацію Національного авіаційного університету через його поділ на Київський авіаційний інститут та льотну академію в Кропивницькому. Міністр цифрової трансформації Федоров заявив, що університет так і не став центром розвитку авіабудування насамперед дронів, а керівництво вишу обіймалося відчуженням землі на користь забудовників. Ректор НАУ Луцький, якого підозрюють у численних зловживаннях, тиждень тому мобілізувався до лав ЗСУ. Експерти вважають, що це зроблено для уникнення звільнення через реорганізацію та є спробою втечі від слідства.

Уряд зареєстрував ще один індустріальний парк "Hempy UA", який створено для вирощування та перероблення технічної коноплі.

Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що уряд уже залучив приблизно €500 млн на гуманітарне розмінування, зокрема, на засоби обстеження території, спецтехніку та екіпірування саперів.

Кабмін відкрив пункт пропуску на кордоні з невизнаною "Придністровською молдавською республікою" (ПМР), але тільки для пасажирських та вантажних поїздів. Для автівок та вантажівок він не працює. Це єдиний відкритий пункт пропуску на кордоні з "ПМР".

⭐ У Міністерстві оборони буде створено медичний департамент, який обійматиметься стандартизацією турнікетів та аптечок військовослужбовців. Після затвердження вимог усі аптечки в підрозділах будуть перевірені. Аптечки, що не відповідають до стандарту будуть замінені на якісні. Нацполіція в серпні відкрила кримінальне провадження за фактами порушень формування аптечок.

⭐ Уряд Німеччини надав Укренерго через Німецький банк розвитку (KfW) грант у розмірі €76 млн для зміцнення захисту енергооб'єктів та підвищення надійності постачання електроенергії споживачам.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив про підключення до додатка для смартфонів "Дія" сервісу інформування про найближчі "пункти незламності". Користувачі також зможуть залишити відгук про їхню роботу.

⭐ Україна перейде на зимовий час в останню неділю місяця, 29 жовтня. О 4:00 ранку стрілки буде переведено на годину назад.

⭐ Державне бюро розслідувань (ДБР) завершило досудове розслідування та направило до суду обвинувальний акт щодо шести міліціонерів роти спеціального призначення "Беркут" – безпосередніх виконавців масових розстрілів активістів Майдану 20 лютого 2014 року. Усі вони втекли на

територію РФ та отримали російське громадянство. Характерно, що практично вся зброя, яка була використана для скоєння злочину, була викрадена, пошкоджена чи знищена співробітниками МВС після призначення міністром Авакова.

⭐ За інформацією Митної служби, за три квартали імпорт товарів в Україну зріс до $46,6 млрд, експорт – до $27,1 млрд. Найбільше товарів було імпортовано з Китаю – на $7,4 млрд, Польщі – на $4,9 млрд та Туреччини – $3,7 млрд, експортовано до Польщі – на $3,7 млрд, у Румунію – на $3,0 млрд та до Туреччини – на $1,9 млрд

⭐ Продаж та купівля валюти на міжбанківській біржі минулого тижня майже зрівнялися і склали $575 млн. Курс на понеділок встановлено на рівні 36.39 ₴/$ (-0,05 коп.), 38,64 ₴/€.

3. Україна та світ

⭐ Федеральний уряд Німеччини поновив список військового обладнання, яке передає Україні. У пакет допомоги включено комплекс ППО та ПРО Patriot, термінали супутникового зв'язку, засоби виявлення БПЛА, багатоцільові вантажівки Bandvagn 206, інша автотехніка та напівпричепи, 400 тис. аптечок, 27 тис. рюкзаків.

Прем’єр-міністр Нідерландів Рютте повідомив, що уряд надасть Україні додаткові ракети для комплексів Patriot.

Президент Зеленський повідомив про домовленості з низкою країн щодо взяття в оренду систем ППО на цю зиму.

Видання Politico повідомило, що навчання українських пілотів на базі ВПС Нацгвардії США в штаті Арізона розпочнеться вже наступного тижня.

⭐ Держсекретар Блінкен підтвердив міністру закордонних справ Кулебі, що адміністрація США не планує припиняти допомогу України. Генеральний секретар НАТО Столтенберг запевняє, що події в Ізраїлі не вплинуть на підтримку України країнами Альянсу.

Начальник Головного управління розвідки Буданов вважає, що Росія має ресурси для війни аж до 2026 р. На його думку, світ був не готовим до війни такої інтенсивності, тому зараз більшість країн нарощуватимуть армії та накопичуватимуть озброєння.

⭐ За інформацією агентства Reuters, лідери країн ЄС на саміті в Брюсселі 26–27 жовтня мають намір досягти "рішучого прогресу" у використанні доходів від заморожених російських активів. Єврочиновники побоюються, що

активи РФ є суверенними, а механізму їхньої конфіскації, на відміну від приватних, немає.

Уряд Естонії схвалив поправку до закону про міжнародні санкції, яка передбачає використання заморожених активів підсанкційних осіб для відшкодування збитків, завданих Україні російською агресією. Вона набуде чинності після затвердження парламентом.

До портів "Великої Одеси" "тимчасовим коридором" без погодження з Росією та Туреччиною прибули ще три вантажні судна, 2 балкери вийшли з портів. Усього з 16 вересня з портів вийшли балкери із 467 тис. т різноманітних вантажів. Міністр інфраструктури Кубраков повідомив, що експортний потенціал українських портів із моменту виходу Росії із "зернової угоди" зменшився на 40 % внаслідок атак ракетами та дронами-камікадзе. Також атаками знищено майже 300 тис. т зерна та іншої сільгосппродукції. Прем'єр-міністр Нідерландів Рютте пообіцяв президенту Зеленському надати патрульні судна для забезпечення функціонування "зернового коридору".

Міністр сільського господарства Румунії Барбу оголосив про затвердження урядом країни процедури імпорту українського зерна. Румунські фермери та підприємства мають отримати дозвіл від міністерства, надавши документальне підтвердження необхідності імпорту для поповнення запасів.

Представник США при ООН Томас-Грінфілд відвідала виставку уламків іранських дронів-камікадзе, які було збито в Україні. Вона назвала їх підтвердженням передавання Іраном ударних безпілотників Росії, що з її слів, створює серйозну загрозу міжнародній безпеці.

Координатор Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі повідомив, що адміністрація отримала інформацію про передавання Північною Кореєю Росії тисячі контейнерів із військовим обладнанням. Натомість КНДР розраховує отримати важкі озброєння, літаки тощо.

Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) повідомили про проведення "локальних рейдів" на території сектору Газа для його зачищення від терористів. Унаслідок удару Ізраїлю ракетами по таборах терористичного руху Хезболла в південному Лівані загинув відеооператор агентства Reuters, 6 журналістів – дістали поранень. Один із керівників руху оголосив, що бойовики готові приєднатися до ХАМАС у війні проти Ізраїлю, "коли настане час діяти". Головне управління розвідки Міноборони України збирає інформацію про співпрацю між Росією та ХАМАС.

До Ізраїлю прибули президент Європарламенту Метсола та голова Єврокомісії фон дер Ляйєн для демонстрації підтримки в його боротьбі з агресією.

Держсекретар США Блінкен зустрівся з президентом Палестини Аббасом у Йорданії. Аббас застеріг США від сприяння Ізраїлю, який "готується повторити трагедію Накби", коли майже 725 тис. палестинців були змушені залишити свої будинки внаслідок арабо-ізраїльської війни 1948 р та Шестиденної війни 1967 р. Перед приїздом Блінкена до Саудівської Аравії з різкою критикою Ізраїлю виступив МЗС країни, який також засудив напад ЦАХАЛ на цивільних осіб. Телекомпанія CNN повідомила про готовність американського командування перекинути до Ізраїлю підрозділ морської піхоти для забезпечення евакуації цивільних осіб та надання гуманітарної допомоги.

Президент РФ Путін заявив про необхідність переговорів між сторонами конфлікту, результатом яких, на його думку, має стати створення незалежної Палестини зі столицею в Східному Єрусалимі. Він назвав цей варіант "безальтернативним". Угруповання ХАМАС подякувало Путіну за його висловлювання "щодо сіоністської агресії проти палестинського народу", неприйняття облоги Гази, припинення постачання гуманітарної допомоги та "нападів на цивільне населення". Посол РФ при ООН Небензя поширив серед членів Ради Безпеки проєкт резолюції із закликом про припинення вогню на території палестинської автономії.

Прем'єр-міністр Ізраїлю Нетаньяху назвав дії ЦАХАЛ "тільки початком".

За інформацією МЗС України, унаслідок бойових дій в Ізраїлі вже загинули 11 українських громадян, ще кількох людей могли захопити в заручники бойовики ХАМАС.

Влада Франції запровадила режим підвищеної терористичної загрози після того, як на півночі країни терорист чеченського походження з РФ із криками "Аллах акбар!" вбив вчителя школи та поранив ще 2 людей.

Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) проголосувала за резолюцію, якою визнала, що Росія перетворилася на диктатуру, а президент Путін – на диктатора. Знову в голосуванні взяли участь лише 43 депутати з 306. Також ухвалено резолюцію із закликом до Росії повернути незаконно переміщених на її територію осіб, дітей тощо.

Єврокомісар із зовнішньої політики Боррель під час візиту до Китаю закликав його керівництво вплинути на Росію для припинення агресії в Україні, а також підтримати "формулу миру" для якнайшвидшого завершення війни. Боррель застеріг Китай від прямої чи непрямої воєнної підтримки Москви. З його слів, довіру між ЄС та Китаєм було підірвано через ставлення китайського керівництва до агресії Росії в Україні. Він також зазначив дисбаланс у зовнішній торгівлі на користь Китаю і величезні труднощі з доступом європейських компаній на китайський ринок.

⭐ Нацагентство із запобігання корупції (НАЗК) виключило індійську компанію Shree Ramkrishna Exports зі списку міжнародних спонсорів війни, оскільки вона зобов'язалася дотримуватися міжнародних санкцій і не співпрацювати з російськими постачальниками й підтримала санкції країн G7 щодо закупівлі російських алмазів. Рішення вдарить по Росії, оскільки Індія є великим покупцем російських алмазів.

⭐ Агентство Reuters повідомило, що щорічна зустріч керівництва МВФ у Марракеш завершиться без підсумкової заяви через розбіжності про назву війни, яка Росія веде проти України.

⭐ Прем'єр-міністр Швеції Крістерссон стверджує, що Туреччина вже не висуває додаткових вимог для ратифікації вступу до НАТО. Він очікує, що ратифікація відбудеться "вже незабаром". Генеральний секретар НАТО Столтенберг оголосив, що в листопаді відбудеться зустріч "міністрів закордонних справ 32 країн". Це може свідчити, що процес ратифікації вступу Швеції до НАТО Туреччиною та Угорщиною буде завершиться до цієї дати.

⭐ Уряд Великої Британії планує перекинути 20 тис. військовослужбовців до країн Північної Європи для стримування загроз Росії.

⭐ Болгарія запровадила податок на транзит російського газу через свою територію в розмірі приблизно 20 % його вартості. Агентство Reuters вважає, що цей крок може спровокувати конфлікт із Росією та одержувачами газу на тлі наростання нестабільності на ринку.

Державна енергокомпанія Катару QatarEnergy повідомила про підписання 27-річного контракту з французькою компанією TotalEnergies зі щорічним постачанням 4,8 млрд м³ газу, починаючи з 2026 р.

Російський президент Путін назвав "нісенітницею собачої" повідомлення про ймовірну причетність РФ до диверсії на газогоні Balticconnector по дну Балтійського моря між Фінляндією та Естонією. За його твердженням, Росію "ніколи не підпускають до розслідувань", тому вона не визнає їхніх результатів.

⭐ Міністр молоді та спорту Гутцайт вважає, що Міжнародний олімпійський комітет може повернути Російський національний комітет до участі в організації в разі вилучення зі його складу "регіональних комітетів" окупованих територій.

⭐ Гравець молодіжної команди "Шахтар" Распутько втік до Росії після матчу в Нідерландах.

4. Тренди

⭐ Чиновники Мінсоцполітики стверджують, що зміни до правил ввезення гуманітарної допомоги для армії з 1 грудня не ускладнять роботу волонтерів. Пресслужба оголосила, що Міністерство вже нібито скасовувало вимогу надання додаткових документів або скасує незабаром. Водночас волонтери уважно прочитали постанову Кабміну з новим порядком і стверджують, що чиновники брешуть про полегшення ввезення допомоги.

⭐ **Нещодавно призначена заступником міністра оборони Калмикова оголосила про підготовку змін до законодавства про облік військовозобов'язаних, щоб унеможливити ухилення від мобілізації.** Вона наполягає на доступі до держреєстрів інших відомств для полегшення проходження документів. Чиновниця оминула факт, що діти депутатів та чиновників здебільшого уникли мобілізації, яка, за її словами, "є питанням цінностей". Ба більше, експерти з кібербезпеки вказують, що в разі зламу цього реєстру російськими спецслужбами буде вкрадено чутливу інформацію, а "повністю безпаперова технологія" підвищує ризики повної втрати даних у разі кібератаки.

⭐ Директор департаменту розвитку фіксованого підключення до Інтернету Міністерства цифрової трансформації Мацик повідомив, що лише 37 % українських абонентів підключені до мереж, стійких до тривалого знеструмлення, причому в Києві – усього 9 %. Минулого тижня Нацкомісія з регулювання в галузі електронних комунікацій (НКЕК) повідомила, що всі мобільні оператори не готові до тривалих вимкнень електропостачання. Це ставить під загрозу систему "Дія", яку Міністерство пропонує як основний засіб отримання державних послуг, зокрема, повної заміни паперових документів електронними.

⭐ Представник СБУ Діхтяренко повідомив, що російські спецслужби вербують українських дітей, щоби вони розповсюджували повідомлення про мінування цивільних об'єктів через соцмережі, месенджери та ігрові платформи.

5. Корупція

⭐ Кабмін затвердив склад конкурсної комісії з добору на посаду голови Нацагентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Повноваження чинного керівника відомства Новікова спливають у січні 2024 р.

⭐ Вищий антикорупційний суд затвердив угоду між прокурором та адвокатом Горецьким, яку разом з ексголовою Верховного суду Князєвим викрили на одержанні хабаря в розмірі $2,7 млн за винесення рішення на

користь компанії олігарха Жеваго. Адвоката визнано винним, йому винесено вирок про тюремне ув'язнення терміном 5 років із випробувальним терміном 3 роки. Він також зобов'язаний перерахувати 21 млн грн до фонду United24 на "Армію дронів". Вилучені під час розслідування кошти в сумі 29 млн грн відправлено на підтримку Сил оборони, за механізмом спецконфіскації в нього також вилучено $350 тис.

Офіс генпрокурора та СБУ заарештували та передали в управління Агентству з розшуку та менеджменту активів (АРМА) корпоративні права компаній та майнові комплекси (готелі), що належать громадянину РФ Варданяну – у Трускавці, Києві та Запоріжжі. Привертає увагу, що вартість майна оцінено в символічну суму в 11 млн грн, що дає змогу припустити, що на ці активи вже є "покупець".

Держбюро розслідувань затримало начальника митного посту "Міжнародний аеропорт "Одеса" та його заступника, які вимагали з підприємців $200 за кожен контейнер, що оформляється.

Видання "Українська правда" опублікувало розслідування щодо діяльності Офісу президента України. Десятки радників та заступників впливають на формування державної політики, втручаються в діяльність державних органів та роздають вказівки, не маючи на це жодних повноважень. Їхні доходи – непрозорі, а Верховна Рада виключила їх зі списку осіб, які зобов'язані подавати декларації. Тільки глава Офісу Єрмака має 7 офіційних радників і 18 – позаштатних, а також керівника апарату. Також величезну кількість радників мають і заступники Єрмака. Положення про Офіс уже змінювалося кілька разів зі збільшенням повноважень його чиновників, попри те, що цей орган не є органом влади. Сама структура Офісу перетворилася на надбудову над державними органами, а міністри, прем'єр-міністр Шмигаль тощо, повністю підконтрольні чиновникам Офісу й виконують їхні розпорядження.

***

№ 2.162

ZN,UA

МОБИЛИЗОВАННЫЕ ОКАЗАЛИСЬ В «СЕРОЙ ЗОНЕ»: ЧТО ЭТО ОЗНАЧАЕТ И КАК ИСПРАВИТЬ СИТУАЦИЮ

2023-10-15

Роберт Зелди

юрист, партнер адвокатского объединения Delta International Law, экс-заместитель Председателя Государственной таможенной службы

По нашим подсчетам, количество мобилизованных уже превысило количество других военнослужащих в Вооруженных силах Украины как минимум втрое. Мобилизованные являются военнослужащими и, соответственно, должны иметь такие же права и обязанности, как и другие категории. Более того, в Силах обороны, где мобилизованные — это мышцы на скелете «кадровой» профессиональной составляющей, их права должны быть такими же, как и у кадровых военных.

Но, к сожалению, это совсем не так.

Отсутствие четкой правовой регламентации статуса мобилизованных приводит к многочисленным проблемам и разногласиям в их повседневной жизни и на службе.

> От рабочего времени до вещевого обеспечения, от отпусков до компенсаций — мобилизованные часто оказываются в «серой зоне», когда их права или не определены, или игнорируются.

Такое положение дел продолжается с 2014 года, когда в Украине прошли первые волны частичной мобилизации, но в стране, переживающей полномасштабную агрессию, вопрос правового статуса мобилизованных военнослужащих становится особенно актуальным.

1. Суть проблемы

Законодательная база до сих пор не дала четкого определения статуса мобилизованных. Это привело к тому, что мобилизованные военнослужащие оказались в определенном вакууме правового регулирования — в разных ситуациях их статус трактуется по-разному. **Это путь к неравенству в правах и обязанностях мобилизованных и военнослужащих по контракту, что может создать конфликтные ситуации.**

2. Рабочее время и выходные

Вопрос размещения и рабочего времени (вне времени выполнения боевых задач) урегулирован Уставом внутренней службы Вооруженных сил. Так, по поводу размещения, Устав приравнивает мобилизованных к военнослужащим-срочникам и отмечает, что они размещаются в казармах. Те же, кто проходит военную службу по контракту, — в служебных жилых помещениях, а при их отсутствии — в специально приспособленных казармах.

Но на практике военнослужащие по контракту почти никогда не размещаются в казармах, а в случае найма ими жилья государство может даже выплачивать им определенную (довольно мизерную) сумму в качестве компенсации. Вместе с тем закон прямо ограничивает право мобилизованных проживать за пределами казармы, хотя, если честно, причин для этого нет. Даже больше, учитывая, что в Украине просто не может быть достаточного количества пригодных казарм для всех мобилизованных, эта норма выглядит откровенно бессмысленной.

В следующем же разделе Устава урегулированы вопросы рабочего и свободного времени военнослужащих таким образом: для военнослужащих (кроме военнослужащих срочной военной службы, курсантов (слушателей) военных учебных заведений, учебных центров, воинских частей) устанавливается пятидневная рабочая неделя с двумя выходными днями, а для

срочников, курсантов и т.п. — шестидневная рабочая неделя с одним выходным днем.

Прямого указания в отношении мобилизованных уже нет, хотя из текста вытекает, что поскольку мобилизованные не упомянуты в исключениях, для них должна была действовать пятидневная рабочая неделя. В этом же разделе, в одном из следующих пунктов указано, что военнослужащие срочной службы в свободное время могут свободно перемещаться только по территории воинской части, а вот у военнослужащих-контрактников таких ограничений нет. Даже выезжая за пределы гарнизона, контрактники только сообщают об этом командиру. О мобилизованных здесь тоже не упомянуто.

Поэтому когда речь идет о мобилизованных, каждый командир вынуждено дает свои ответы на вопрос «является ли суббота выходным для мобилизованного, как и для контрактника?», «может ли мобилизованный, проживающий в селе в 40 км от расположения части, на выходные поехать к семье, как это сделает любой военнослужащий-контрактник?».

И эти ответы чаще всего склоняются к тому, что мобилизованных неосознанно приравнивают к срочникам, хотя разница в осознании своих обязанностей между случайно выбранным дядей за 30 лет и безусым юношей довольно очевидна.

Показателен случай, когда мобилизованного, которого собственное командование отпустило на выходные домой, на вокзале задержала Военная служба правопорядка (ВСП), и не только задержала, но и позвонила в командование части, утверждая, что военный — в СОЧ (самовольное оставление части), поэтому они применят соответствующие дисциплинарные меры (административное/уголовное правонарушение в зависимости от продолжительности).

Спасло ситуацию лишь то, что командование части (тоже мобилизованное), знало руководящие документы лучше ВСП и довело до ведома последнего соответствующий приказ Минобороны, где предусмотрено «предоставление военнослужащим, кроме военнослужащих срочной военной службы и курсантов (слушателей) высших военных учебных заведений, исполняющих служебные обязанности в выходные, праздничные и нерабочие дни вне пунктов постоянной дислокации воинской части, соответствующего времени (в другой день) для отдыха, в том числе с возможностью выезда к месту жительства семьи».

3. Вещи и компенсации

Вещевое обеспечение является одной из ключевых составных частей службы в армии.

Для контрактников система вещевого обеспечения работает довольно четко: они получают необходимый комплект формы, обувь и другие предметы личного пользования. Такое же обеспечение (конечно, если тыловые службы к этому готовы) получают и мобилизованные. Со своей стороны, когда контрактники завершают службу, они имеют право на денежную компенсацию за неполученное вещевое имущество, которым государство не смогло их обеспечить.

Не секрет, что **в начале полномасштабного вторжения государство было не готово обеспечить призванных базовым вещевым имуществом**. В ажиотаже первых недель агрессии, вплоть до конца лета, новоиспеченные военнослужащие самостоятельно покупали себе форму, обувь, тактическое снаряжение и т.п. по ценам, значительно выше обычных.

Выглядит логичным, что с учетом проблем, которые украинская армия испытала из-за неготовности резервов тыла ВСУ к мобилизации сотен тысяч граждан, мобилизованные должны были бы иметь право на такую же компенсацию.

Но из-за бессмысленного регулирования подавляющее большинство из них не получит компенсацию несмотря на то, что они также выполняли свой долг перед государством, которое не смогло своевременно обеспечить их самым необходимым — военной формой.

Это вызвано тем, что Командование сил логистики упрямо считает, что одна-единственная норма Инструкции об организации вещевого обеспечения военнослужащих Вооруженных сил Украины в мирное время и особый период (которая даже не касается компенсации и одинаково ограничивает права мобилизованных по сравнению с контрактниками) имеет более высокую юридическую силу, чем нормы постановления Кабмина №178, и даже решение Верховного суда (дело №820/3719/17).

Более того, при сценарии повторной мобилизации мобилизованный может оказаться в ситуации, когда ему не выдали вещевое имущество (например, из-за отсутствия размеров), увольняясь, компенсацию он как мобилизованный не получил, при повторном призыве его размера снова не найдется, и он опять будет искать форму на свой рост по интернет-магазинам и барахолкам.

4. Одной строкой законодательства

Военная служба всегда требует от человека большой преданности, готовности к жертвам и ответственности перед своей страной. Но **чтобы мотивировать граждан к исполнению своих обязанностей, государство должно проявить не меньшую ответственность, преданность своим гражданам** (надевшим военную форму) и обеспечить их надлежащим образом, с учетом их прав и интересов.

Проблема правового хаоса в определении статуса, прав и привилегий мобилизованных в Украине как никогда актуальна и требует неотложного решения. Ситуации, освещенные выше, — это то, с чем пришлось непосредственно столкнуться на практике, и они требуют внимания и решения.

Самое интересное, что **в целом эта проблема из тех, что решаются «дешево и сердито» — всего одной строкой в законодательстве, определяющей, что военнослужащие, призванные по мобилизации, имеют такой же объем прав, свобод и обязанностей, что и военнослужащие, проходящие военную службу по контракту.** Всего-навсего.

Кстати, **кроме мобилизованных, есть еще резервисты, о которых упоминаний в законодательстве еще меньше**.

***

№ 2.163

НБУ фактически признал существования тех схем, о которых я неоднократно писал

Фінансова фортеця України: НБУ презентував нову Стратегію, сфокусовану на спротиві російській агресії та відновленні країни

22 трав. 2023 16:30

2023-10-13

Кущ

Напомню, в моих статьях речь шла о том, что:

1) - **механизм контроля оттока капитала из страны не работает**: валюта уходит под фиктивный импорт; кроме того, в страну не возвращается валютная выручка, которая оседает на оффшорных счетах и таковой уже 8 млрд дол;

2) - **аграрное сырье продается на компании-прокладки**, а валютный контроль закрывается в банках фиктивными справками о банкротстве контрагента;

3) - **налоговый кредит и возмещение НДС накручиваются через специальные схемы**: зерно пркупается за нал, а НДС потом формируется путем покупки "документов"

4) - **экспорт/импорт схематозится** занижением либо завышением цены/ обьема (4 млн тон "фиктивного" зерна в прошлом году);

Обо всем этом я писал неоднократно.

И вот НБУ написал письмо.

> Сделал он это после того, как остался почти единственным продавцом валюты на межбанке и его валюту стали раскупать ***фиктивные импортеры***.

В своем письме №40-0009/74890 НБУ указал индикаторы подозрительных валютных операций для валютного контроля банков:

1) объем валютных операций не характерен для обычной деловой активности компании;

2) несоответствие валютных операций характеру деятельности компании;

3) расчеты по валютной операции идут через компании-прокладки;

4) завышение или занижение цены на товары и услуги;

5) искажение данных по объему или видам импортируемых/ экспортируемых товаров;

6) импорт/экспорт товара по внешнеэкономическому контракту не имеет экономического смысла.

НБУ понадобилось 1,5 года, чтобы заметить схематоз з оттоком капитала.

Вот, **что угроза уменьшения внешней помощи животворящая делает....**

***

№ 2.164

С началом полномасштабной войны, мы собрали весь пазл «ловушки нищеты» или онтологического «круга бедности»

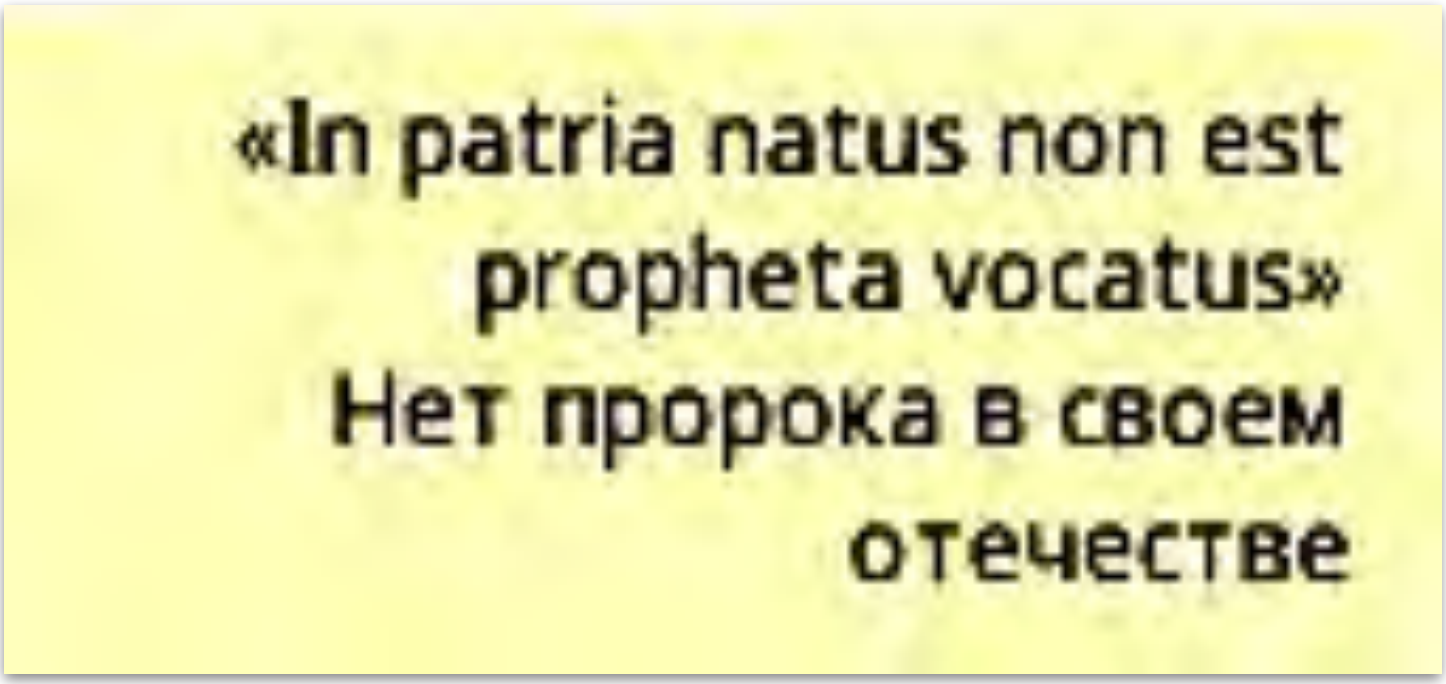

2023-10-13

Кущ

До 24 февраля 2022 года одного элемента пазла не хватало, если так можно выразиться.

Первоначальный уровень дохода в экономике является отправной точкой для определения функции сбережений и инвестиций.

Тут все очевидно: если у бизнеса сокращается размер прибыли, то не будет средств и на инвестиции.

Если падают доходы населения – не будет и сбережений.

Экономисты выделяют следующие предпосылки возникновения «ловушки нищеты»:

1. **Слабая доступность кредитных средств.**
2. **Ухудшение экологии.**
3. **Коррупция.**
4. **Отток капитала из страны.**

5. Деградация системы образования и медицины.

6. Военные конфликты.

7. Деградация системной инфраструктуры.

Как видим, **в Украине наличествуют все семь базовых предпосылок нищеты.**

Чем не семь пунктов "руководства к действию" для новой политической силы?

Уже несколько лет я пытаюсь найти правильные ответы на все семь вызовов.

Итак, вкратце **рецепт выхода из ловушки нищеты:**

1. Компенсация процентной ставки по методу "открытого окна" для кредитов малого и среднего бизнеса, а также по ипотеке для населения.

1) Источник - прибыль НБУ, которая вместо бюджета перечисляется в специальный фонд.

2) Стимулирующая монетарная политика НБУ, механизм учетной ставки ниже инфляции.

2. Применение реальных штрафов за загрязнение окружающей среды.

1) Водный акциз для отдельных групп промышленных потребителей.

2) Выпуск региональных "зеленых облигаций" для инвестиций в экологию жизни.

3) Восстановление системы постоянного мониторинга состояния окружающей среды.

4) Закрепление конституционной нормы на право гражданина страны на доступ к водным ресурсам и качественную жизненную среду.

5) Реализация этого принципа на практике за счет государственных инвестиций.

3. Разрушение точек сбора коррупционных рент, превалирование системной борьбы с коррупцией над индивидуальными "наездами", зачастую политизированными.

4. Создание кластерных точек роста экономики и эффективных "окон входа" для инвесторов с применением государственных центров трансферта инноваций и инвестиций по каждому кластеру.

5. Максимизация государственных инвестиций по трем направлениям: медицина, образование, наука.

1) Активация дополнительных источников средств в результате проведения реструктуризации внешних и внутренних государственных долгов.

2) Частично использование эмиссионных ресурсов НБУ.

6. Стратегию завершения войны нам еще только предстоит осознать.

7. Создание национального резервного фонда за счет введения экспортных пошлин на сырьевой экспорт и финансирование за счет средств фонда инвестиций в системную инфраструктуру государства и критическую инфраструктуру городов.

1) Структурная перестройка экономики в сторону переработки сырья и повышения уровня добавочной стоимости.

2) Частичное использование эмиссионных ресурсов.

3) Выпуск городами инфраструктурных облигаций.

4) Создание в экономических кластерах специальных фондов развития инфраструктуры за счет специальных взносов участников кластера.

***

№ 2.165

Дайджест подій в Україні та навколо України від 14 жовтня 2023

Головне

📌 Війна в Ізраїлі розпалюється. Трохи вселяє надію те, що ЦАХАЛ не поліз одразу в велику війну, а командування поступово почало розгортати військо на воєнні рейки з ешелонуванням. Тобто, наступ буде, але не з коліс.

А поки за подіями в Ізраїлі ДУЖЕ уважно спостерігає "друг" Нетаньягу – величний хуйло.

📌 Евакуація українців з Ізраїлю – це добре. Хоча б щось...

📌 На фронті не вистачає людей. Тому що за браком техніки та боєприпасів (привіт, укроборонкрад!) витратним матеріалом стають люди.

📌 Весь світ вже зрозумів первинну сутність "зеленої влади". Яка геть нічим не відрізняється від папірєдніка. Тільки крадуть більше й це відбувається під час війни. Тож грошей дають рівно стільки, щоби не здохли, і не було можливості красти десятками мільярдів.

📌 **Я завжди вважав, що дно має бути у будь-чого. Але «зелені виблядки» таки його пробивають щоразу... таролог-демонолог – "гордість і слава України". Саме так в ці часи тотального непотребу.**

Теми доби

🔥 З Тель-Авіва вилетів евакуаційний рейс із 207 українцями на борту.

🔥 Студенти, які взяли академічну відпустку, підлягають мобілізації.

🔥 Глава Мінфіну Марченко визнав, що уряду дедалі важче залучати ресурси фінансових донорів.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 15 жовтня повідомив, що за добу на сході та півдні країни сталося приблизно 60 бойових зіткнень.

Запеклі бої відбуваються на околицях Куп'янська, на півночі Луганщини – на автодорозі Сватове-Куп'янськ – в Іванівці, у с. Макіївка в напрямку на Борову, а також на захід від Кремінної – у с. Торському та Серебрянському лісництві.

На південь від Бахмута ЗСУ ведуть в'язкі наступальні бої в районі Андріївки та Кліщіївки.

Російське командування перекинуло додаткові резерви до Авдіївки та посилило штурмові дії на околицях, на північ і захід від міста із застосуванням великої кількості важкої техніки за масованої підтримки артилерії та авіації. Українські підрозділи тримають оборону, докладаючи надзусиль. Також окупанти наступають на південний схід від Донецька на Новомихайлівку. Їхні лобові атаки на Мар'їнку знову не мали успіху.

На околицях с. Роботиного російська армія веде контратаки великими силами щоби відтіснити підрозділи ЗСУ від основної лінії оборони.

Більшість експертів сходяться на висновку, що російське командування, добре підготувавшись і скориставшись нестачею ресурсів у ЗСУ, розпочало осінньо-зимову кампанію, цілі якої не змінилися проти минулорічних – вихід на адміністративні кордони Луганської, Донецької та Запорізької областей.

Британська розвідка вважає, що українська артилерія може завдавати ударів по залізниці, яку будує Росія, щоби з'єднати Ростовську область із Волновахою. Ця гілка дасть РФ можливість замкнути залізничне кільце та перекидати підкріплення до Херсонської та Запорізької областей сухопутним коридором, а не через Крим.

За інформацією Генштабу, російська армія здійснила понад 100 обстрілів населених пунктів у північних областях України та на лінії фронту. У прифронтовому селі Дружелюбівка на Харківщині загинули чоловік із дружиною, ще одну жінку – поранено. В Авдіївці на Донеччині загинули 2 місцевих жителів, 1 – дістав травми. На Херсонщині загинули 2 особи, ще 2 – поранено. Російська авіація завдає по населених пунктах області потужних ударів керованими бомбами, переважно, вночі.

СБУ повідомила про успішну атаку дронами електропідстанції в сел. Червона Яруга Білгородської обл., до якої під'єднано об'єкти російської армії. Міністерство оборони РФ повідомило про знищення протягом доби 27 українських дронів-камікадзе в небі над Курською та Білгородською областями.

Окупанти вивозять сільгосппродукцію та інші вантажі через порт Маріуполь. У порту активно здійснюються днопоглиблювальні роботи. 14 жовтня під завантаження стали відразу три російські судна класу "Panamax3".

Представник Головного управління розвідки Юсов заявив, що стратегічним завданням Росії в Білорусі є втягування її у війну проти України.

1-2) Тил

⭐ **Міністерство освіти та науки повідомило, що студенти, що взяли академічну відпустку, підлягають мобілізації в період воєнного стану.**

⭐ Міністр інфраструктури Кубраков повідомив, що до портів "Великої Одеси" тимчасовим коридором без схвалення Росії та Туреччини вже зайшли 25 суден.

2. Україна та світ

⭐ Армія оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) завдала масованих авіаударів по об'єктах угруповання ХАМАС у секторі Газа та завершує підготовку до "масштабної наземної операції". ЦАХАЛ закликав мешканців Гази негайно евакуюватись, оскільки на території починаються активні бойові дії. Глава політичного бюро ХАМАС Ханія закликав палестинців відмовитися від евакуації до Єгипту та залишитися на території Гази. Президент Палестини Аббас у розмові з американським президентом Байденом виключив евакуацію населення Гази. Лікарні сектору переповнені, міністерство охорони здоров'я Палестини повідомило про загибель понад 2,3 тис. мирних жителів та понад 9 тис. поранених. ЦАХАЛ стверджує, що бойовики ХАМАС блокують виїзд населення до Єгипту. Водночас видання The Washigton Post повідомило про обстріл колони біженців, які намагалися виїхати з Гази до відкриття коридору ізраїльською армією. За інформацією Міністерства охорони здоров'я Палестини, унаслідок обстрілу загинули десятки людей, понад 200 – поранено.

Видання The New York Times повідомило, що армія Ізраїлю перенесла початок операції із зачистки Гази "через погодні умови".

Міністр закордонних справ Великобританії Клеверлі та глава МЗС Німеччини Бербок заявили, що загибель цивільних осіб у секторі Гази є провиною бойовиків угруповання ХАМАС, які використовують жінок та дітей як живий щит. За інформацією західних ЗМІ, США, Єгипет та Ізраїль досягли домовленості про виїзд іноземних громадян із території Гази.

Після обстрілу Ізраїлю з території Лівану ЦАХАЛ встановив "пояс безпеки" 4 км завширшки, до якого заборонено в'їзд, мешканці населених пунктів мають залишатися поблизу бомбосховищ. Для запобігання застосуванню високоточної зброї працюють засоби радіоелектронної боротьби. По вогневих точках руху Хезболла завдано удару у відповідь.

Міністр закордонних справ Ірану Амір-Абдоллахіян після зустрічі з керівництвом терористичного угрупування "Хезболла" заявив, що воно "цілком готове" до "злочинних дій сіоністської освіти", а "опір сам вирішить, чи розшириться війна, чи буде відкрито нові фронти".

Ізраїльська авіація завдала ще одного ракетного удару по міжнародному аеропорту Алеппо в Сирії, виведена з ладу злітно-посадкова смуга.

Перший евакуаційний рейс із 207 громадянами України вилетів із Тель-Авіва до Бухаресту. Наступний рейс заплановано на 15 жовтня, ним буде евакуйовано 155 осіб. Посол в Ізраїлі Корнієнко стверджує, що інформація про захоплення бойовиками ХАМАСу українських заручників не підтвердилася. До столиці Єгипту Каїр прибув уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець для організації виїзду українців із Гази, де, з його слів, наразі перебувають 243 українські громадяни. Після приїзду він одразу звинуватив Ізраїль у відкликанні дозволу на евакуацію за 2 години до її початку.

Польща вивезла з Ізраїлю понад 1 500 поляків та громадян інших країн військово-транспортними літаками.

США відправили до регіону вже другий авіаносець – "Ейзенхауер" із кораблями підтримки.

За твердженням видання The Wall Street Journal, напад ХАМАС на Ізраїль перервав спілкування прем'єр-міністра Нетаньягу з російським президентом Путіним, хоча раніше вони підтримували прямий контакт, до того ж Нетаньягу був одним із небагатьох західних лідерів, які зустрічалися з Путіним після початку вторгнення. Це спілкування не припинили навіть постачання російських літаків Ірану. Після загибелі понад 1,3 тис. ізраїльтян Путін навіть не зателефонував Нетаньягу та не висловив співчуття.

У Лондоні, Манчестері та Единбурзі відбулися багатотисячні демонстрації на підтримку Палестини. Мітинги та ходи пройшли в багатьох європейських країнах та Канаді. Демонстрація відбулася в Стамбулі, у ній узяв участь син президента Ердогана.

Єврокомісія збільшила в 3 рази – з €25 до €75 млн розмір гуманітарної допомоги палестинцям сектору Гази.

У Парижі через повідомлення про мінування евакуйовано відвідувачів двох найбільших музеїв – Лувру та Версаля.

⭐ Співголова партії "Союз 90/Зелені", що входить до владної коаліції Німеччини, Нуріпур закликав не забувати про підтримку України на тлі нападу ХАМАС на Ізраїль.

⭐ Генеральний секретар НАТО Столтенберг вважає, що російський президент Путін може спробувати заморозити війну проти України. На його думку, шлях до миру лежить через доказ, що Росія не спроможна здобути перемогу на полі бою.

⭐ Прем'єр-міністр Польщі Моравецький заявив, що його країна надає Україні воєнну допомогу за раніше укладеними контрактами, а також має намір і далі співпрацювати зі США та європейськими союзниками в постачанні допомоги. Він наголосив, що Польща насамперед зміцнює власну армію та заохочує інші країни передавати озброєння ЗСУ.

⭐ Прем’єр-міністр Латвії Сіліня на засіданні лідерів Об'єднаних експедиційних сил (JEF) заявила, що Росія є головною загрозою для північноєвропейського регіону.

⭐ Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто назвав "неприйнятним" рішення Болгарії щодо запровадження податку на російський газ, який прокачується її територією до Євросоюзу.

⭐ За інформацією видання The Wall Street Journal, російська криптобіржа Garantex використовується для переказу коштів за кордон російськими громадянами та терористичним угрупуванням ХАМАС, а також надає майданчик для відмивання доходів російських кіберзлочинців. Видання повідомило, що палестинські бойовики фінансували свої операції через цю біржу, а в Росії вона є способом переведення рублів в інші валюти через стейблкоїни в обхід санкцій.

⭐ Президент Вірменії Хачатурян затвердив ратифікацію Римського статуту Міжнародного карного суду. Це означає, що Вірменія має виконати ордер на арешт президента Путіна в разі його приїзду до країни.

⭐ За інформацією видання "Ехо Кавказа", депутати від владної партії Грузії "Грузинська мрія" не голосували в Парламентській асамблеї Ради Європи за резолюцію про визнання Росією диктатурою та закликом не визнавати Путіна легітимним президентом після завершення його каденції.

3. Тренди

⭐ Міністр закордонних справ Кулеба констатував, що США та колективний Захід не мають стратегії, що робити з Росією, але є розуміння, що вони роблять в Україні.

⭐ Міністр фінансів Марченка в кулуарах щорічних зборів ради директорів МВФ заявив, що Україні стає все важче залучати фінансову допомогу, оскільки багато західних країн увійшли до передвиборчого процесу й зосереджуються на внутрішніх справах. Також зростає геополітична напруга.

⭐ Він також повідомив, що Україна з початку повномасштабного вторгнення отримала майже $33 млрд від країн "Великої сімки", що дало можливість фінансувати критично важливі витрати.

4. Корупція

⭐ Користувачів соцмереж та багато українських ЗМІ обурило нагородження відзнакою "Гордість і слава України" "таролога та демонолога" "мага Веліара". Нагороду вручив та підписав супровідні документи голова Верховної Ради Стефанчук. Новину про нагородження рознесли й російські ЗМІ на підтвердження їхньої пропаганди про "сатанізм нацистів".

***

№ 2.166

Дайджест подій в Україні та навколо України від 15 жовтня 2023

Головне

📌 Коли я дивлюся на задоволене рило хуйла я завжди розумію, що наші справи гіршають. Останній тиждень хуйло чи не танцює перед камерами, а посмішка у нього – прям голівудська. Тож, не майте сумніву – ситуація на лінії фронту жорстка - навіть жорсткіша за часи Бахмуту. Бо тоді рашисти наступали лише на одній ділянці фронту. Зараз їх чи не вдвічі більше, плюс, вони вже набули досвіду, насамперед середній командний склад.

📌 У нападу ХАМАСу на Ізраїль є беняфіціари. Це аятоли, хуйло. І таваріщь Сі, який дивиться на те, що відбувається і точить ножі для нападу на Тайвань. І ось тоді вже мало не буде нікому. Я вже писав – ми на порозі СПРАВЖНЬОЇ третьої світової війни.

📌 Фермери Качинському не допомогли. Як і "українська карта". Туск може святкувати перемогу, попри друге місце на виборах. Це той самий Туск, що поховав розслідування збиття хуйлятами польского літака у Смоленську.

📌 До "Фонду розвитку можливостей" жирні "донори" з МВФ передали аж 14 мільйонів доларів. Правильно, не мільярдів. Бо як можна давати гроші тим, хто краде як в останній день?

📌 Хуйлорестович мріє стати черговим наступником зеленського. Хоча це чмо має бути розчавлено або полірувати нари довічно. І таки так, всі вже готуються до виборів. Насамперед справжній зеленський – єрмакак.

Якщо взяти до уваги, що папірєднік вже порожнє місце, то я б проголосував за кота на чолі республіки Україна...

Теми доби

🔥 Увага США перейшла на Ізраїль, чим негайно скористалася Росія.

🔥 З Ізраїлю літаком евакуйовано ще 155 українських громадян.

🔥 Почав курсувати поїзд за маршрутом Львів – Варшава.

🔥 На парламентських виборах у Польщі владна партія "Право та справедливість" втратила більшість.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ У ранковому зведенні від 16 жовтня Генштаб повідомив про майже 70 бойових зіткнень, що сталися на лінії фронту впродовж доби. Напруження бойових дій не вщухає. На західній ділянці фронту російські війська ведуть наступальні дії в напрямках на Куп'янськ, Борову та Лиман силами принаймні 3 армій. За добу ЗСУ відбили 15 атак у Синьківці на околицях Куп'янська та в Іванівці на автодорозі Сватове – Куп'янськ.

На південь від Бахмута українські штурмові підрозділи прориваються крізь ешелоновану російську оборону в напрямку Одрадівки, відбиваючи контратаки з фронту та з флангів – від Кліщіївки та Андріївки.

У районі Авдіївки російське командування негайно вводить у бій нові резерви щойно передові частини втрачають боєздатність. Метою цих дій є оточення міста та розвинення наступу на північний захід Донецької області. Російська артилерія на цій ділянці нарощує вогневу міць і веде обстріли практично безперервно, проте українська оборона тримається й успішно відбиває атаки на північ і захід від Авдіївки – у Кераміку, Степовому, Тоненькому, Сєверному.

На захід від Донецька чергові спроби окупантів прорвати оборону в Мар'їнці завершилися нічим.

ЗСУ відбили атаки на південний захід від Великої Новосілки – у районі села Приютного. Контратаки штурмових підрозділів армії РФ на околицях села Роботиного на Запоріжжі – у районі сіл Копані, Новопрокопівка та Вербове також було відбито.

За добу лінія фронту практично не зрушила з місця.

Представник Головного управління розвідки Юсов повідомив, що прихована мобілізація в Росії не припинялася, а оголошувати нову владу не хоче, оскільки це може знизити рейтинги президента Путіна напередодні президентських виборів 2024 р. Проте мобілізованих та добровольців цілком вистачає для поповнення особового складу підрозділів на передовий та формування нових з'єднань, рівня армій тощо.

⭐ Чорноморський флот вивів у морі кораблі із загальним залпом 20 крилатих ракет "Калібр". Уночі Росія атакувала Україну балістичними ракетами "Іскандер-М", керованими ракетами "повітря-земля" Х-59 та ударними БПЛА типу Shahed. Підрозділи ППО збили 2 із 6 ракет та 11 з 12 ударних БПЛА. На Полтавщині внаслідок падіння уламків ракет та дронів постраждали 3 цивільних особи, дитина тощо. На Кіровоградщині шпиталізовано 1 людину. Президент Зеленський закликав місцеву владу, енергокомпанії та мобільних операторів напередодні зими готуватися до посилення ударів Росії по енергооб'єктах дронами та ракетами.

⭐ Армія РФ обстріляла понад 110 населених пунктів на півночі України, на лінії фронту та в ближньому тилу ЗСУ. За добу внаслідок обстрілів та бомбових ударів постраждали 7 мирних жителів – 1 людина на Харківщині, 4 – на Донеччині, 1 – на Запоріжжі та 1 – на Херсонщині.

За добу на мінах підірвалися 5 мешканців Миколаївської, Харківської та Чернігівської обл. 2 людини – загинули, дитина тощо.

1-2) Тил

⭐ Бюджетний комітет Верховної Ради рекомендував ухвалити проєкт бюджету на 2024 р у першому читанні з незначними правками.

⭐ Укрзалізниця в співпраці з польською компанією SKPL запустила маршрут між Львовом та Варшавою з пересадкою на польський потяг у Рави-Руській.

⭐ **Глава НБУ Пишний повідомив, що МВФ створив "Фонд розвитку можливостей" (підтримки реформ) в Україні. З його слів, донори вже внесли до нього $14 млн.**

2. Україна та світ

⭐ Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) завдали удару по військовій інфраструктурі угруповання Хезболла в Лівані. Миротворча місія ООН у південному Лівані повідомила про влучення ракети в будівлю штаб-квартири. Хто її запустив, наразі невідомо, чи Ізраїль, чи бойовики Хезболли.

Прем'єр-міністр країни Нетаньяху заявив про намір остаточно знищити угруповання ХАМАС.

За інформацією Сил оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ), бойовики руху ХАМАС утримують 155 заручників. Координатор Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі не виключив залучення військовослужбовців США для звільнення заручників, проте наголосив, що адміністрація поки не планує подібних кроків.

Члени Європейської Ради засудили терористичні атаки ХАМАС в Ізраїлі та висловили жаль щодо загибелі людей, наголосивши, що тероризм не має виправдання. ЄС підтримав право Ізраїлю на самозахист у відповідь на напади та закликав ХАМАС звільнити заручників. Євросоюз і далі надаватиме гуманітарну допомогу Газі за умови неможливості її використання терористичними організаціями. Рада ЄС підтримала зусилля щодо запобігання регіональній ескалації насильства та стабілізації ситуації в регіоні та вважає, що мир може бути досягнуто лише за умови створення двох держав. Канцлер Німеччини Шольц у розмові з Нетаньяху заявив про необхідність уникнути "регіональної пожежі" в близькосхідному регіоні та висловив солідарність з Ізраїлем.

Міністр закордонних справ Китаю Ван заявив, що Ізраїль вийшов за межі самооборони, тому має прислухатися до міжнародної спільноти й припинити масове покарання "народу" сектору Газа. Міністр закликав "сторони конфлікту" якнайшвидше сісти за стіл переговорів.

ООН попередила, що погрози з боку Ізраїлю мали наслідком "масове переміщення" палестинців з анклаву, де мешкають понад 1,1 млн осіб.Держсекретар Байден заявив, що США не підтримують вимог Ізраїлю

щодо масового переміщення палестинців за межі Гази, оскільки цей крок "не має шансів на успіх". Президент Байден заявив, що ХАМАС має бути знищений, водночас Ізраїль має виконати "план про дві держави", який США просувають кілька десятиліть. Він висловив переконання, що влада Ізраїлю не порушує законів війни. ЗМІ повідомили про підготовку візиту Байдена до країни та про повторний візит до Тель-Авіву держсекретаря Блінкена.

Під міжнародним тиском Ізраїль відновив водопостачання Гази та оголосив про готовність пропустити на територію анклаву вантажівки з продовольством та медикаментами. Постачання електроенергії та палива відновлено не буде.

⭐ Президент Зеленський заявив, що з Ізраїлю вже евакуйовано понад 200 українських громадян. На території сектору Гази залишилося 260 українців. МЗС та посольство працюють із владою Ізраїлю та Єгипту для їхньої евакуації. З Тель-Авіва до румунського міста Клуж вилетів ще один літак зі 155 громадянами України. Палестинська влада оголосила про відкриття пункту пропуску на кордоні з Єгиптом, що дасть можливість залишити сектор іноземним громадянам.

⭐ У Німеччині було намальовано зірки Давида на стінах та дверях будівель, де мешкають євреї. Уряд країни прийняв рішення посилити захист єврейських установ та синагог, а також розвідувальні заходи щодо радикальних ісламських рухів. Канцлер Шольц та міністр внутрішніх справ Фезер не відкидають можливості депортації з країни осіб, які підтримують ХАМАС. Міністерство внутрішніх справ Франції після теракту в школі на півночі країни суттєво розширило список осіб, які загрожують національній безпеці, яких може бути депортовано з країни. До нього включено 60 громадян РФ, зокрема, вихідців із Чечні.

⭐ Туреччина атакувала вертольотами табір Робочої партії Курдистану на півночі Іраку.

⭐ Президент Азербайджану Алієв підняв прапор країни в столиці Нагірного Карабаху Ханкенді (Степанакерте), а також відвідав інші населені пункти регіону.

⭐ Радник із питань нацбезпеки за президента США Салліван оголосив, що адміністрація Байдена звернеться до конгресу з проханням про виділення $2 млрд на воєнну допомогу Ізраїлю та Україні.

⭐ У Польщі відбулися парламентські вибори. За попередніми результатами, владна партія "Право і справедливість" хоч і набрала голосів більше за конкурентів, усе ж втратила більшість. Опозиція отримає загалом

248 із 460 місць у парламенті. Лідер опозиційної партії "Громадянська коаліція", колишній прем'єр-міністр Туск, оголосив про готовність створити новий уряд. Водночас чинний прем'єр-міністр Моравецький підтвердив, що президент Дуда доручить формування уряду партії, яка набрала найбільшу кількість голосів виборців.

3. Тренди

Після усунення від роботи в Офісі президента блогер Арестович розвинув бурхливу діяльність та закликає до проведення виборів. Він заявив, що Зеленський та його оточення "вичерпали межу компетентності" й "загнали ситуацію в стратегічний глухий кут".

Російський президент у програмі "Кремль, Москва, Путін" заявив, що наступ ЗСУ "повністю провалився", проте не виключив відновлення активних дій українських військ надалі. Він назвав дії армії РФ "активною обороною на досить великому просторі", що дало змогу "поліпшити становище на певних ділянках". Треба наголосити, що наступ армії РФ розпочалося синхронно з атакою палестинських бойовиків ХАМАС на Ізраїль.

Законопроєкт про держбюджет на 2024 рік передбачає, що компанії, частка акцій Нафтогаза в яких перевищує 50 %, до 1 липня 2024 р мусять перерахувати до бюджету не менше ніж 90 % дивідендів за 2023 р.

***

№ 2.167

Президент зустрівся зі спецпредставником США з питань економічного відновлення України

2023-10-16

Президент Володимир ***Зеленський*** провів зустріч зі спеціальним представником США з питань економічного відновлення України Пенні ***Пріцкер***, яка перебуває в нашій країні з візитом.

Глава держави висловив подяку Президенту Сполучених Штатів Америки Джозефу Байдену, Конгресу й американському народу за надання потужної оборонної, фінансової, економічної та гуманітарної допомоги Україні для протистояння ***повномасштабній російській агресії***.

«Ваш візит є сигналом міцної підтримки. Нам важливо розуміти, що Сполучені Штати готові допомоги Україні пройти зимовий період і захистити об’єкти критичної інфраструктури»,

– сказав Президент.

Володимир Зеленський зауважив, що всі партнери України докладно поінформовані про термінові потреби щодо посилення системи протиповітряної оборони нашої країни для захисту міст, маршрутів вітчизняного експорту та критичної інфраструктури.

Було порушено **питання забезпечення макрофінансової стабільності України у 2024 році**.

Глава держави окремо торкнувся **теми відбудови** нашої країни.

«Відновлення України попри російську агресію, що триває, є пріоритетом, оскільки дає змогу забезпечувати необхідні умови для боротьби та перемоги нашої держави», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент зазначив, що

1) — **проєкти з відбудови потребують приватних інвестицій**.

Тому

2) — українська сторона розраховує на активне залучення американського бізнесу до довгострокових проєктів у **найбільш перспективних галузях української економіки**, як-от

1) сільське господарство, 2) машинобудування, 3) хімічна промисловість тощо.

«**Особливий інтерес** становить участь американських компаній у **реконструкції української енергетичної системи**.

Це особливо актуально напередодні зимового періоду, коли агресор очікувано посилить атаки на об’єкти енергетичної інфраструктури»,

– **акцентував** Володимир ***Зеленський***.

Глава держави **зазначив**, що

— для залучення інвестицій **потрібно розробити механізми гарантування ризиків**.

Було окремо порушено **питання використання заморожених російських активів** як суттєвого джерела коштів для відбудови України.

***

№ 2.168

Під головуванням Андрія *Єрмака* та за участю Пенні *Пріцкер* відбулося розширене засідання президії *Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові* щодо питань Київщини

2023-10-16

За дорученням Президента України Володимира Зеленського керівник Офісу Глави держави Андрій ***Єрмак*** провів розширене засідання президії ***Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України***, у фокусі уваги якого була відбудова Київської області.

Участь у заході також узяла спеціальна представниця США з питань економічного відновлення України Пенні ***Пріцкер***.

Загалом наживо та в онлайн-форматі до засідання долучилися понад 200 учасників, серед яких – представники центральної влади, керівництво Верховної Ради та народні депутати, представники Київської області, зокрема начальник ОВА, в. о. голови облради, начальники РВА, а також посли іноземних держав та представники міжнародних організацій.

Заступник керівника Офісу Президента України, виконавчий секретар президії Конгресу Олексій ***Кулеба***, який модерував зустріч, наголосив на

> — важливості розв'язання проблемних питань щодо реалізації проєктів відбудови та відновлення територіальних громад Київської області, які постраждали внаслідок російської агресії.

Учасники засідання президії Конгресу заслухали питання, порушені представниками органів місцевого самоврядування та жителями територіальних громад Київщини.

Андрій ***Єрмак*** наголосив, що **відбудова всіх постраждалих від війни регіонів – це ключовий елемент відновлення України загалом**. Він відзначив роль країн-партнерів, які надають нашій державі значну допомогу в різних сферах.

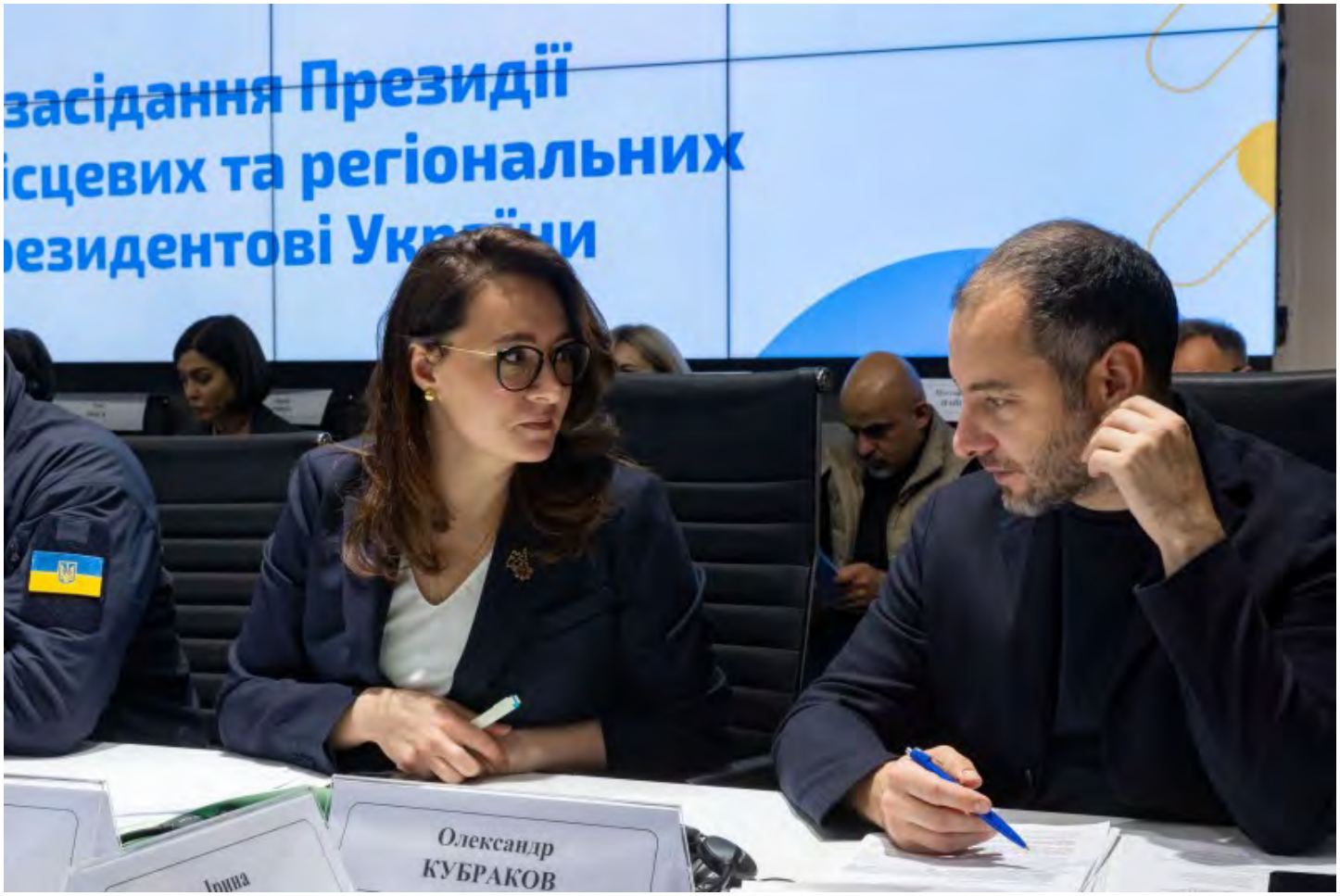

«Крім інфраструктурної відбудови, йдеться про рішуче реформування багатьох систем, елементів та «налаштувань» у нашій державі.

У певному сенсі

> **мова про перезаснування України за стандартами ЄС і НАТО, членами яких ми неодмінно станемо в осяжному майбутньому.**
>
> **Це й ринкова економіка, і безпека, і механізми демократії, і віднайдення нового балансу стримувань і противаг, верховенство права, соціальна справедливість, відкритість до передових ідей і практик та**
>
> **багато іншого»,**

– сказав Андрій ***Єрмак***.

Він наголосив, що особливу роль у питанні оборонної підтримки України відіграють Сполучені Штати Америки.

«Спільними зусиллями ми стримали агресора. І зараз Україна успішно повертає своє.

Та слід визнати:

> **— екзистенційна загроза для нашої держави не минула, тож цей час треба використати для максимального посилення її стійкості.**

— Базовий елемент тут – тісний діалог про комплексну відбудову України.

І ми вдячні Сполученим Штатам, нашому *стратегічному партнерові*, за лідерство в цьому процесі»,

– зазначив керівник Офісу Президента.

Андрій ***Єрмак*** зауважив, що на підтвердження такого лідерства 14 вересня поточного 2023 року Президент Джозеф ***Байден*** призначив Пенні ***Пріцкер*** спеціальною представницею США з питань економічного відновлення України. Він привітав участь Пенні Пріцкер у засіданні президії Конгресу.

Спеціальна представниця США з питань економічного відновлення України подякувала за зустрічі й важливі питання, які обговорювалися сьогодні.

Вона запевнила у продовженні підтримки українських регіонів з боку США й зауважила, що децентралізація дає змогу дослухатися до думок жителів громад.

«Економіка вашої країни розвивається в регіонах. Це має свої результати.

Сьогодні *я хочу почути ваші ідеї* щодо того, як Україна може розвиватися і як ми – зокрема, світова спільнота, приватний сектор – можемо допомогти вам втілити ваші проєкти»,

– сказала Пенні ***Пріцкер***.

Голова Верховної Ради Руслан ***Стефанчук*** зазначив, що

— Київщина, про яку йдеться на сьогоднішньому засіданні, – це регіон, що не дав російським окупантам дістатися столиці в перші дні повномасштабного вторгнення.

— «Тому наше завдання – зробити все для того, щоб відбудувати Київщину та інші регіони, які зазнали руйнувань від цієї страшної навали», – наголосив він.

Прем'єр-міністр України Денис ***Шмигаль*** повідомив, що громади Київщини підготовлені до опалювального сезону практично на 100%, блоки атомних електростанцій працюють, також накопичено достатньо газу у сховищах – 15,8 млрд куб. м.

«Звичайно, **ключове – це пасивний і активний захист**. Зокрема, на Київщині ми захищаємо ключові енергетичні об'єкти від ударів дронів і ракет»,

– зазначив він.

Другим викликом голова уряду назвав відбудову громад Київської області. Серед пріоритетів – **розмінування** та **відновлення житлових будинків**.

«Тут США також є лідерами нашої підтримки. Створений спеціальний тренінговий центр для підготовки саперів, яких Україна потребує понад 10 тисяч. Це наша безпека», – зазначив він.

За словами Дениса ***Шмигаля***,

— на Київщині з 28 тис. зруйнованих унаслідок бойових дій *житлових об'єктів* відновлено 12 тис.

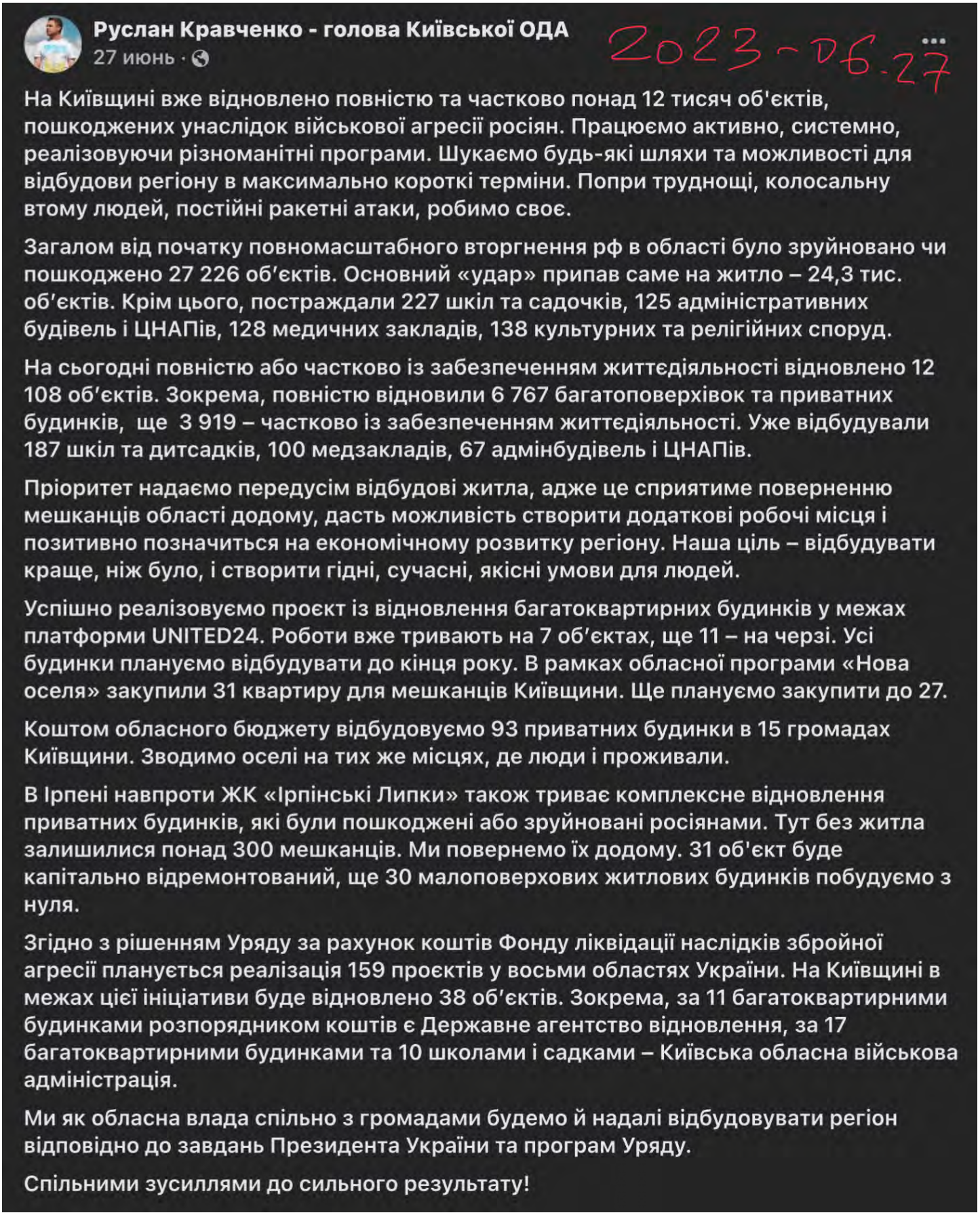

Руслан Кравченко - голова Київської ОДА
27 июнь ·

2023-06.27

На Київщині вже відновлено повністю та частково понад 12 тисяч об'єктів, пошкоджених унаслідок військової агресії росіян. Працюємо активно, системно, реалізовуючи різноманітні програми. Шукаємо будь-які шляхи та можливості для відбудови регіону в максимально короткі терміни. Попри труднощі, колосальну втому людей, постійні ракетні атаки, робимо своє.

Загалом від початку повномасштабного вторгнення рф в області було зруйновано чи пошкоджено 27 226 об'єктів. Основний «удар» припав саме на житло – 24,3 тис. об'єктів. Крім цього, постраждали 227 шкіл та садочків, 125 адміністративних будівель і ЦНАПів, 128 медичних закладів, 138 культурних та релігійних споруд.

На сьогодні повністю або частково із забезпеченням життєдіяльності відновлено 12 108 об'єктів. Зокрема, повністю відновили 6 767 багатоповерхівок та приватних будинків, ще 3 919 – частково із забезпеченням життєдіяльності. Уже відбудували 187 шкіл та дитсадків, 100 медзакладів, 67 адмінбудівель і ЦНАПів.

Пріоритет надаємо передусім відбудові житла, адже це сприятиме поверненню мешканців області додому, дасть можливість створити додаткові робочі місця і позитивно позначиться на економічному розвитку регіону. Наша ціль – відбудувати краще, ніж було, і створити гідні, сучасні, якісні умови для людей.

Успішно реалізовуємо проєкт із відновлення багатоквартирних будинків у межах платформи UNITED24. Роботи вже тривають на 7 об'єктах, ще 11 – на черзі. Усі будинки плануємо відбудувати до кінця року. В рамках обласної програми «Нова оселя» закупили 31 квартиру для мешканців Київщини. Ще плануємо закупити до 27.

Коштом обласного бюджету відбудовуємо 93 приватних будинки в 15 громадах Київщини. Зводимо оселі на тих же місцях, де люди і проживали.

В Ірпені навпроти ЖК «Ірпінські Липки» також триває комплексне відновлення приватних будинків, які були пошкоджені або зруйновані росіянами. Тут без житла залишилися понад 300 мешканців. Ми повернемо їх додому. 31 об'єкт буде капітально відремонтований, ще 30 малоповерхових житлових будинків побудуємо з нуля.

Згідно з рішенням Уряду за рахунок коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії планується реалізація 159 проєктів у восьми областях України. На Київщині в межах цієї ініціативи буде відновлено 38 об'єктів. Зокрема, за 11 багатоквартирними будинками розпорядником коштів є Державне агентство відновлення, за 17 багатоквартирними будинками та 10 школами і садками – Київська обласна військова адміністрація.

Ми як обласна влада спільно з громадами будемо й надалі відбудовувати регіон відповідно до завдань Президента України та програм Уряду.

Спільними зусиллями до сильного результату!

Це зроблено з використанням усіх видів фінансування, зокрема й допомоги міжнародних партнерів.

Під час онлайн-включення представники громад Ірпеня, Мощуна, Кухарів, Андріївки, Шевченкового та Мархалівки поінформували учасників засідання президії Конгресу **про проблеми**, пов’язані з процесом відбудови.

Зокрема, йшлося про

1) розробку проєктно-кошторисної документації відновлення житла,

2) реалізацію програми відновлення зруйнованих приватних будинків,

3) виплату відповідних компенсацій постраждалим власникам та

4) розмінування територій.

Керівник Офісу Президента наголосив, що

— новий, розширений, формат засідання президії Конгресу дає змогу будь-якому представнику громади отримати вичерпну відповідь від влади щодо актуальних проблем населеного пункту.

«Такий зв’язок між владою та громадянином є запорукою того, що ми матимемо повну інформацію про проблематику й разом знаходитимемо шляхи розв’язання будь-якого питання», – сказав Андрій ***Єрмак***.

***

№ 2.169

Заступник керівника Офісу Президента розповів про умови відновлення української економіки

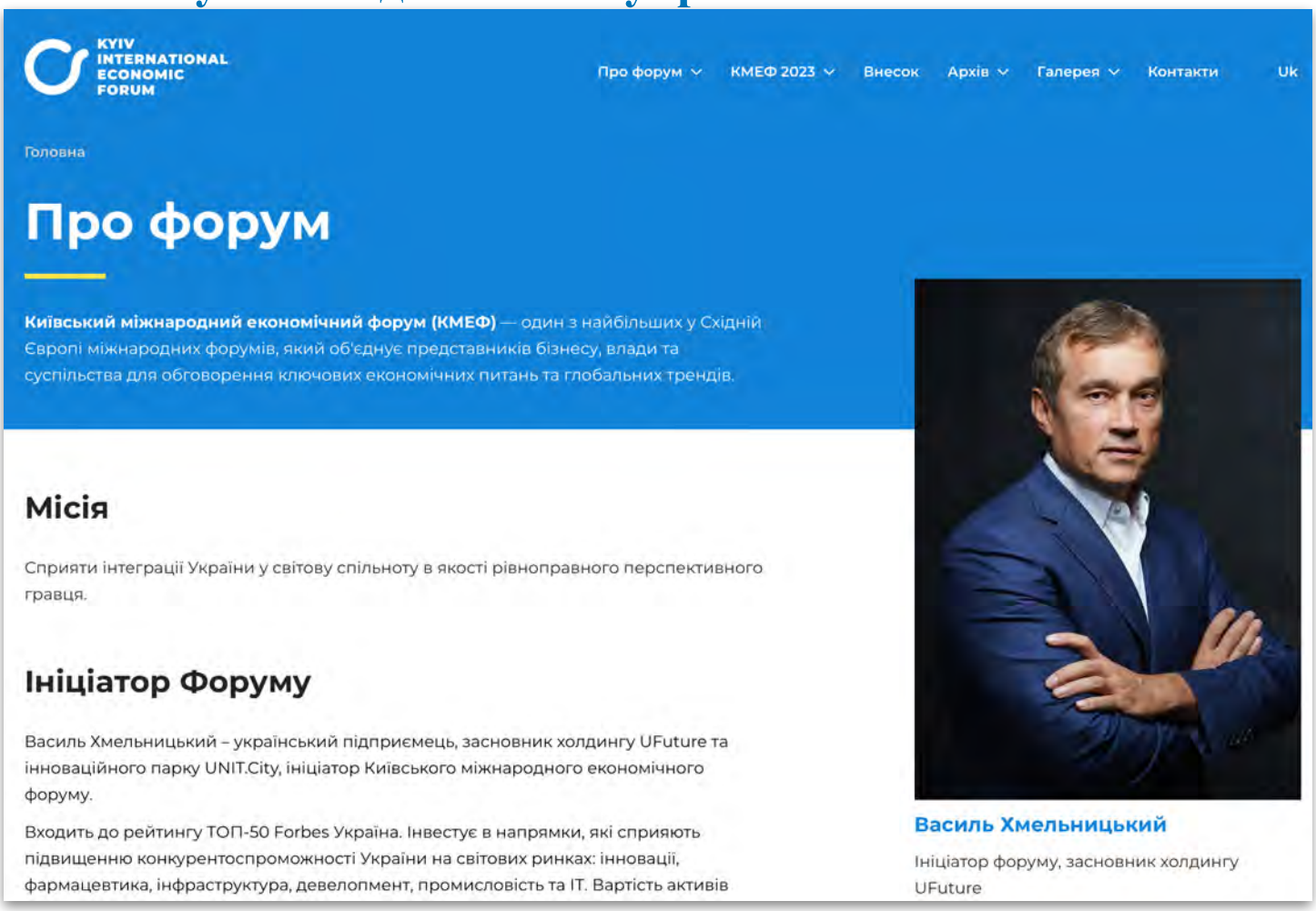

2023-10-13

Заступник керівника Офісу Президента України Ростислав ***Шурма***, виступаючи на ***Київському міжнародному економічному форумі***, розповів про

— **умови надходження інвестицій для відновлення** країни.

Перша ключова вимога – мінімізація воєнних ризиків.

«Безумовно, найкращим військовим страхуванням, найдешевшим для всього світу та для України, буде вступ до НАТО. Прихід інвестицій після війни залежить не лише від перемоги, а й від гарантій безпеки. Причому не на рік-два, а на 20-30 років. Бо великі інвестиційні проєкти мають значні горизонти окупності»,

– пояснив Ростислав Шурма.

Друге, що цікавить бізнес, – це **доступ до ринків**.

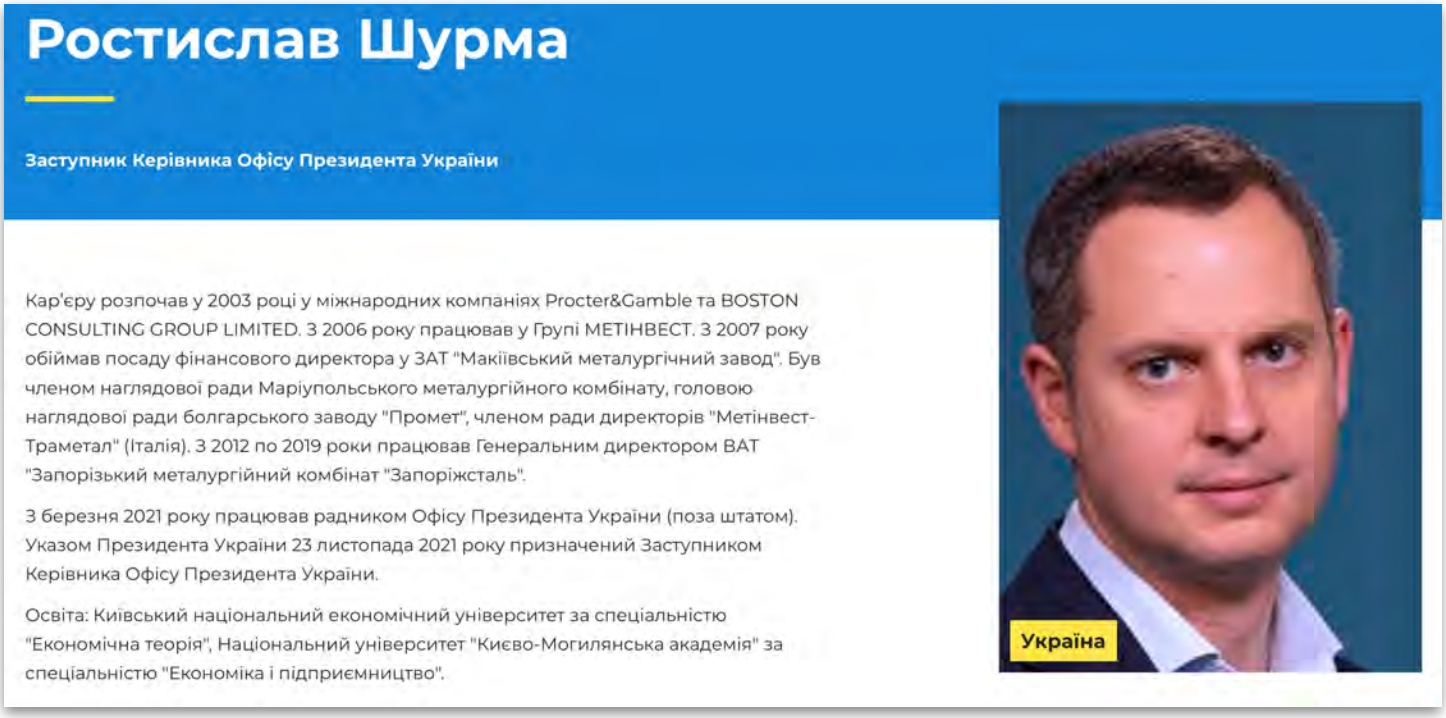

«Поки що ми маємо доступ до ринку Євросоюзу на обмежений період. Безумовно, наявним підприємствам це значно полегшує роботу. Але ніхто не будуватиме завод чи фабрику, розуміючи, що доступ на основний ринок збуту може бути закритий за пів року, – наголосив заступник керівника Офісу Президента. – Внутрішній український ринок не зможе забезпечити збут значних обсягів продукції.

Основна цінність України в тому, що ми можемо стати зоною решорингу, куди може бути перенесене виробництво в десятках галузей із Південно-Східної Азії для подальшого постачання у Європу. Але для цього має бути гарантований доступ на європейський ринок».

Іще одна вкрай важлива умова для залучення інвестицій – **структурні реформи**.

«Думаю, що вже ні в кого немає ілюзій, що країни-сусіди – це не лише наші партнери, а й наші конкуренти. Ми зіткнемося з конкуренцією за локалізацію виробництва. І тут будь-яка компанія, яка думає, де відкрити штаб-квартиру, розглядає цілий набір чинників, як-от прозора правоохоронна та судова системи, а також рівень податків, який має бути досить конкурентним», – розповів Ростислав Шурма.

За його словами,

> — **після перемоги вкрай важливо реалізувати податкову реформу як здоровий інструмент конкурентної боротьби та створення умов для бізнесу**.

Нарешті, як показує досвід Республіки Корея та Ізраїлю,

> — важливою для відновлення економіки також є стійка й потужна **підтримка з боку США**.

«У Південній Кореї є постійний контингент США. 70% зовнішнього боргу Ізраїлю покриті суверенною гарантією США. Тобто ми говоримо про доволі фундаментальні речі, які гарантують стабільність і захист для інвесторів»,

> – **пояснив** заступник керівника Офісу Президента.

Після **1) перемоги, 2) вступу до НАТО й 3) реалізації решти перерахованих умов, на думку Ростислава Шурми, *економічне зростання в країні може перевищити 10% на рік*.**

***

№ 2.170

Хмельницкий наконец ответит за свою доброту

Василий Хмельницкий, Зоя Литвин

2023-05-30

Никита Афанасьев, Олег Калита

Это наверное реально смешно, что начинавший свой бизнес-путь в бандитском Петербурге Вася отпетлял

1) — от обвинений в доведении до банкротства банка «***Хрещатик***»,

2) — от дачи взятки главе Фонда госимущества для победы на аукционе по цеху столичного «***Большевика***», наконец —

3) — от ведения совместного хозяйства с «кошельком Путина» ***Роттенбергом*** в «***Оушен Плазе***», и

4) — **в итоге «спалился» на схеме с очередным «меценатским проектом», пишет** Укррудпром.

На прошлой неделе НАБУ **провело обыск** в квартире Хмельницкого.

Ну, как в квартире — в поместье на заповедном Жуковом острове (по сосредству с яхт-клубом «Маячок»). Во времена «совка» это была насосная станция, которую **по словам** журналиста-расследователя Владимира Бондаренко, *«Вася умыкнул у доброго и доверчивого государства, а потом отвел там несколько гектаров земли с выходом на речку Коник»*.

По словам же **Хмельницкого**, «визит правоохранительных органов ко мне касается дела, которое расследуется уже более 4 лет».

Речь идет о приобретении земли в Киеве якобы для строительства школы для жителей одного из ЖК по заниженной цене.

«Мы с партнером приобрели участок земли под строительство новой современной школы. Для нас на 100% социальный проект, не бизнес. Участок мы приобрели на открытом аукционе с соблюдением всех возможных требований, оплатили полную стоимость (18,9 миллионов гривен), и приобрели права собственника. Законность приобретения и заключения Договора купли-продажи подтверждена судом. Но НАБУ считает, что цена слишком низкая», — заявляет Вася.

Как выяснилось позже, Хмельницкий «слегка напутал».

Дело в том, что

— учебное заведение, о котором пишет Вася, было построено еще в 2014 году на территории жилого комплекса «Новопечерские липки». Официально его основательницей стала жена Хмельницкого Зоя ***Литвин***. При этом стоимость обучения в школе составляет более 11 тыс долларов в год, а количество учащихся около — 500. Только во вселенной таких как Вася подобный проект может называться «социальным».

Но это еще не все.

— Аукцион, по поводу которого собственно пришли к Хмельницкому, состоялся в 2018 году. Какое к черту «строительство новой современной школы»?

Тут пришлось выкручиваться уже «Васиным пиарщикам».

— Оказывается на приобретенном участке должен был быть возведен «новый корпус школы для разделения учебного заведения на старшую и младшую школы».

— Но как признает пресс-служба, за прошедшую «пятилетку» строительство так и не было начато. Кто бы сомневался.

К слову

— у Хмельницкого таких социальных проектов, которые под предлогом меценатства и благотворительности преследовали вполне себе коммерческие цели, — хоть пруд пруди.

Три года назад мы **рассказывали**, как Вася «наигрался» в бесплатную школу программирования UNIT Factory и не дожидаясь истечения срока соглашения с французскими партнерами (заключенного на 5 лет) закрыл ее спустя три с половиной года. У Васи даже не возник вопрос, как 700 студентов UNIT Factory, которые поверили его высокотехнологичным бредням, закончат свое обучение.

Главное

— UNIT Factory сыграл роль «обманки» для столичной хипстерской общественности, которую убедили, что полученную во времена Януковича за бесценок территорию *Киевского мотоциклетного завода* превращают в «инновационный парк».

Очевидно, что «новый корпус» школы в «Новопечерских липках» ждет похожая история:

— перепрофилирование целевого назначения участка и строительство очередной очереди «элитного ЖК». Но в такой хороший план вмешалось НАБУ.

Вопросов к Васе здесь ноль. Если они и есть, то к Зое Литвин, которая уже десятилетие пытается позиционировать своего недалекого супруга в кругах а-ля выпускники местечкового «Аспена» как нечто большее нежели «косноязычный жлоб, готовый публично давать советы, о которых его не просят».

Вопрос один: «Получается?»

***

№ 2.171

Радий особисто вітати в Україні Пенні Прітцкер у її перший візит до України у статусі Спеціальної

представниці США з питань економічного відновлення України

2023-10-16

Кубраков

Нещодавно вже мав ґрунтовну розмову з пані ***Пріцкер*** на засіданні керуючого комітету ***Багатосторонньої координаційної платформи донорів для України***.

Тоді мали можливість обговорити **виклики, які треба подолати для приходу в Україну інвестицій**.

Приватному капіталу найперше потрібні ясність та впевненість.

— Ясність у реформах та строках їх результативного втілення.

— Впевненість у невідворотності реформ та захисті капіталу.

У нас є спільна мета — відбудувати Україну краще, ніж було. Закласти основи відновлення та розвитку на десятиріччя.

1) — Перше — експортна логістика та транспорт.

Маємо модернізувати українські пункти пропуску, порти та залізницю. Це покращить логістику та збільшить експортну спроможність. США планують надати для цього майже $700 млн.

2) — Друге — енергетика.

Ретельна підготовка до зими та захисту від агресора.

Говоримо про інвестиції у відновлення енергетичної мережі.

3) — Третє — муніципальна інфраструктура.

Відновили водопостачання та каналізацію у 8 містах для майже 1 млн. осіб. Впроваджуємо 46 об'єктів у 28 містах, які обслуговують понад 800 тис. осіб.

4) — Далі розмінування, та

5) — Розвиток агросектору.

Усі ці сфери мають бути готові до «приватної ініціативи та капіталу».

Вже створена

Спільна робоча група для напрацювання моделі співпраці для переходу до реалізації конкретних проєктів.

Готовий обговорювати кожен цент американської допомоги та інвестиції.

Упевнений,

— підзвітність та прозорість процесів мотивуватимуть приватний сектор долучитися до масштабних процесів відбудови.

***

№ 2.172

Состояние экономической политики и мысли в Украине

2023-10-16

Романчук

Оценка Киевского международного экономического форума-2023

12 октября состоялся Киевский международный экономический форум 2023 (КМЭФ) «Цена свободы».

Символично название. Самое время говорить об издержках упущенной выгоды из-за дефицита свободы. Самое время анализировать разные модели, стратегии и предложения сквозь призму свободы. Нельзя откладывать диагностику нынешней модели украинской экономики. Это важно для того, чтобы воплотить в жизнь украинскую аксиому «Свобода даёт успех».

КМЭФ-2023 мог бы стать главной площадкой Украины для обсуждения теории и практики свободы. Мог бы, если бы в стране был ярко выраженный спрос на создание институтов свободного рынка и капитализма в бизнесе, обществе и во власти. Мог бы, если бы был чёткий заказ Топ политического руководства именно на такие реформы. Мог бы, если бы некая мощная сила (бизнес, регионы, гражданское движение), наконец, сказало: «Хватит Госплана/Совка! Хватит Олигархата/Схематоза».

Начнём с выводов. Они сформулированы на основе выступлений на панелях Форума. Прослушал практически все дискуссии об экономической политике.

Вывод №1

В Украине на уровне власти (Офис президента, Кабинет Министров, Верховная Рада) **и большого бизнеса** (многие участники форума,

представители Европейской ассоциации бизнеса, Федерации работодателей Украины, Украинский союз промышленников и предпринимателей, Американской торговой палаты, Всеукраинской Аграрной Рады, Торгово-промышленная палата Украины) **достигнут высокий уровень взаимного понимания и поддержки в плане воспроизведения в стране во время войны и после победы модели Государства всеобщего интервенционизма.**

Это не про свободу и капитализм.

Это про **перезагрузку Олигархата в рамках дирижизма, протекционизма и международного синдикализма**.

Вывод № 2

В Украине по-прежнему не признан диагноз её экономической модели и курса в течение 30+ лет.

Напомним:

1) провал Государства всеобщего интервенционизма, как практической модели фьюж теорий Маркса и Кейнса;

2) отсутствие национальной, рыночной структуры экономики, сохранение постсоветской структуры производства и занятости, как следствие инвестиционных решений советских и олигархических экономических агентов.

> В ситуации мощной технологической, институциональной дизрупции и высокой неопределённости меры циклической и контрциклической политики теряют смысл и научную природу;

3) токсичность государственной монетарной и фискальной политики.

> Высокая инфляция, жёсткий финансовый и валютный протекционизм, девальвация гривны с даты введения почти в 20 раз, хронический дефицит госбюджета, высокий объём госрасходов (~45% ВВП в течение 2000-2021гг.) и 60 – 70% ВВП во время горячей фазы войны) и накопление госдолга, которые поставил страну на грань дефолта (без иностранной помощи);

4) качество услуг государства в сфере гарантии прав собственности, обеспечения безопасности и порядка остаётся критически низким.

> Новых чиновников, структур, свежего человеческого капитала, который бы смог в нынешней модели обеспечить реализацию принципа верховенства права и ликвидировать коррупционные издержки.

Раз нет качественной диагностики, значит есть высокий риск «наступать на одни и те же грабли», «ходить по порочному кругу» саморазрушения экономики и государственности.

Вывод № 3

В Украине **выработка экономической политики происходит параллельно экономической науке**.

Учёные-экономисты не входят в число стейкхолдеров процесса выработки экономической политики (программ, стратегий). Их место занимает бизнес.

Научные модели экономического роста и развития вытеснены.

Их место заняло технократическое моделирования бизнес-процессов.

Теория предпринимательского роста и результаты её применения игнорируются. Вместо них обсуждаются бизнес модели.

Место авторитетных учёных-экономистов занимают представители крупного международного бизнеса, в том числе консалтинговых организаций.

Вывод № 4

Украинские властные, политические и бизнес элиты по-прежнему ищут решения экономических проблем в рамках Большого государства, с его широким ассортиментом инструментов монетарной, фискальной, регуляторной политики:

— искусственно дешёвые кредиты для номенклатурно-силовых фаворитов, налоговые льготы/преференции, бюджетные гранты/субсидии для «точек роста», особые регуляторные зоны (промышленные парки), торговый протекционизм (пошлины, нетарифные барьеры) и т. д.

Уроки экономической истории, в том числе своей собственной, игнорируются.

Вывод № 5

В Украине активно формируется спрос на альтернативную традиционной для Украины интервенционистской экономической политике.

Всё громче голос и мнение сторонников свободного рынка и капитализма, именно тех, которые с научной точки зрения относятся к аксиоме «свобода даёт успех».

Это не только Владимир Поперешнюк и Вячеслав Климов, но также Игорь Тынный («Гидроэнергоинвест-Акванова) и Константин Ефименко (Biopharma).

Во власти своими взглядами выделяется вице-премьер Михаил Фёдоров.

Местами вполне по-рыночному звучит замминистра экономики Алексей Соболев.

За рамками КМЭФ-2023 на национальном и региональном уровнях, в бизнес среде и гражданском обществе голос в пользу либеральных решения, т. е. свободы, становится всё громче.

Мнение/голос власти на КМЭФ-2023

Организаторы Форума-2023, вероятно, ожидали обоснованные, точные оценки цены свободы для Украины.

Конечно, нашим героям ВСУ слава и почёт. Они – гарант всего того, что есть и может быть в стране.

Логично было бы ожидать оценки свободы в экономике.

Например, в 2023г. ВВП на душу населения Украины, согласно оценке МВФ (октябрь 2023) составит $5225. Это при нашем 110-м месте в Индексе экономической свободы 2023г. А вот Румыния (27-ое место в Индексе-2023) этот год закончит с ВВП per capita в $18413. Постсоциалистическая Чехия (17-е место в Индексе) закончит этот год с показателем $30475. Литва и Эстония поделили 12-ое место в Индексе экономической свободы. Они имеют ВВП per capita $28482 и $30998 соответственно в 2023г. Польша в Индексе-2023г. заняла 59-е место. Её ВВП на душу населения будет $22393.

Важнейшим элементом свободы является гарантии защиты частной собственности.

Это свобода от произвола (чиновников, правоохранителей, бандитов), мошенничества, захвата имущества/активов и обеспечение реализации принципа верховенства права. Румыния в Индексе защиты прав собственности заняла 41-ое место, Чехия – 23-ое, Литва – 28-ое, Польша – 46-ое место, а Украина – 100-ое.

Оценим цену отказа от свободы по трём показателям:

1) ВВП, 2) прямые иностранные инвестиции, 3) экспорт товаров/услуг.

Не будем брать развитые страны ЕС/G7, а те, с которыми Украины была примерно на одном уровне в начале системных трансформации 1990-ых.

Цена острого дефицита свободы Украины по сравнению с Румынией (если бы у нас был такой же ВВП per capita) – это $525 млрд. По сравнению в Польшей наши потери от отказа от свободы составляют $685 млрд. По сравнению с Чехией украинская экономика в результате отказа от свободы потеряла более одного триллиона долларов.

Второй параметр для оценки цены свободы – накопленные прямые иностранные инвестиции.

Если бы Украина сработала так, как Румыния (ПИИ per capita - ~$5900), у нас было бы накоплено на $185 млрд. больше прямых иностранных инвестиций. Если бы мы сработали, как Польша (ПИИ per capita - ~$6770), у нас было бы на $220 млрд. больше накопленных ПИИ. Если бы Украина привлекла столько ПИИ, как Чехия (ПИИ per capita - ~ 19314$), то у нас было бы на $720 млрд. больше иностранных инвестиций.

Третий показатель для оценки дефицита свободы – экспорт товаров и услуг per capita.

По оценке ВТО в период 2019-2021 этот показатель у Украины был $1713, у Румынии - $ 5653, Польши - $9043 и Чехии - $16972. Значит, цена свободы для Украины, выраженная в недополученном экспорте товаров/услуг) по сравнению с Румынией - ~$155 млрд. в год, с Польшей - ~$290 млрд. в год, с Чехией - ~$610 млрд.

Такова цена свободы. Такова цена её дефицита для Украины.

За этими цифрами кроются миллионы не созданных рабочих мест, упущенная выгода каждого украинца от низкой производительности труда и зарплаты в $700 - $1000 на человека в месяц.

Это сотни миллиардов долларов не заинвестированные в наши ВСУ, инфраструктуру, образование и энергетику. Такова реальная, научно обоснованная цена свободы.

Что же мы слышали на КМЭФ-2023 от представителей власти?

Как сказал один из спикеров форумов, мы более 15 лет проводим такие встречи, а ничего не меняется в экономической политике.

Выступление премьер-министра Дениса Шмыгаля было выдержано в такой традиции.

Торжественный оптимизм в канве политкорректности и желания угодить всем.

Начало его выступления обнадёжило: «Важно зафиксировать, где мы были, где находимся сейчас и куда двигаемся. Сказал, но аналитика, цифры того,

«где были», касались только 2022-2023 годов. Вот какие достижения описал премьер-министр. Развернули ситуацию с инфляцией. Было 26+%, будет в 2023г. 8 - 9%. Золотовалютные резервы составляют ~$40 млрд. В 2023г. году экономика вырастет на 3+ процентов. Правда, есть проблемка. Дефицит бюджета будет всё ещё ~20% ВВП. Это такая вот бюджетная катастрофочка. Экономика в коме. В реанимационной палате.

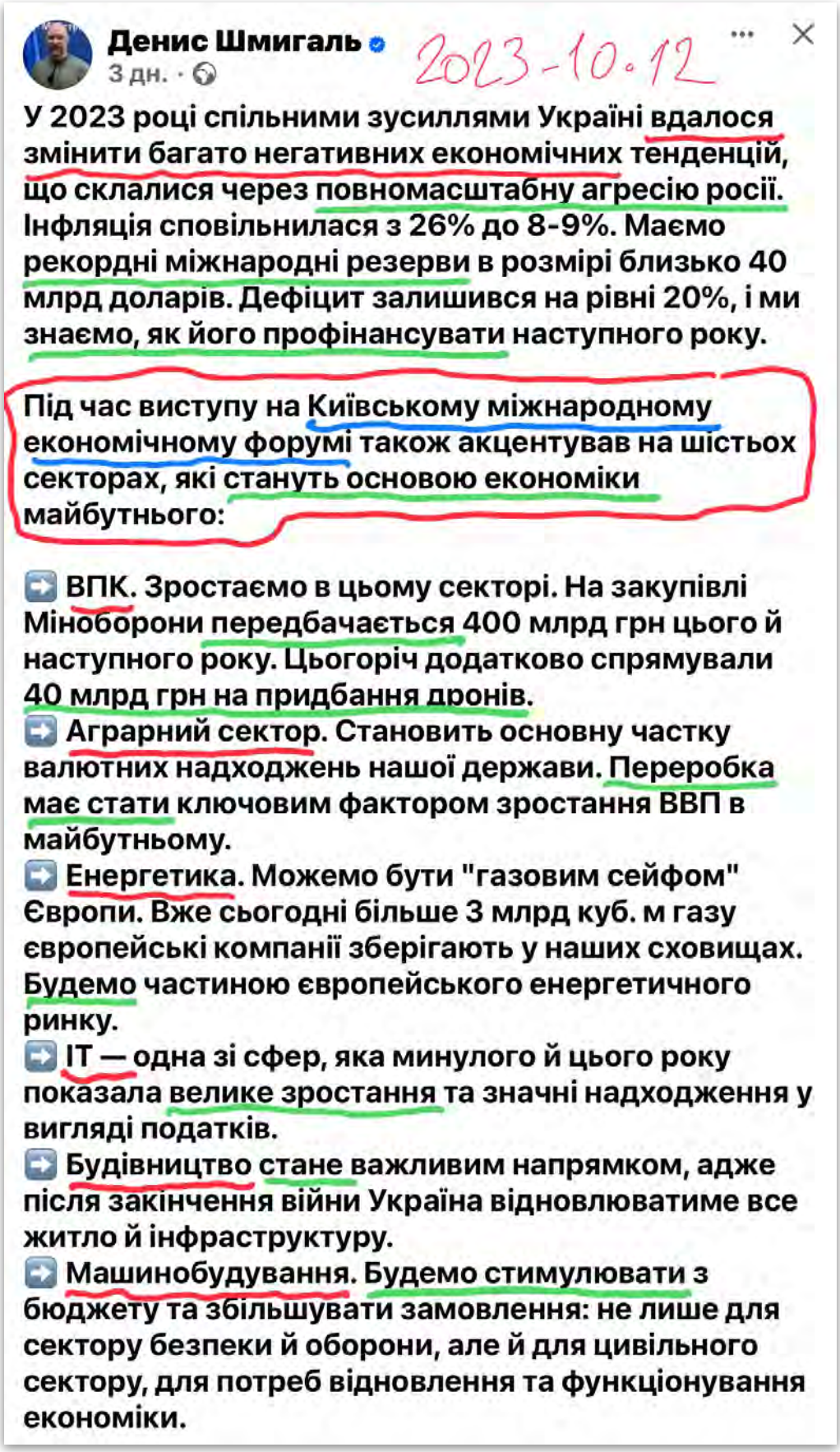

Денис Шмигаль
3 дн. ·

2023-10-12

У 2023 році спільними зусиллями Україні вдалося змінити багато негативних економічних тенденцій, що склалися через повномасштабну агресію росії. Інфляція сповільнилася з 26% до 8-9%. Маємо рекордні міжнародні резерви в розмірі близько 40 млрд доларів. Дефіцит залишився на рівні 20%, і ми знаємо, як його профінансувати наступного року.

Під час виступу на Київському міжнародному економічному форумі також акцентував на шістьох секторах, які стануть основою економіки майбутнього:

➡️ **ВПК. Зростаємо в цьому секторі. На закупівлі Міноборони передбачається 400 млрд грн цього й наступного року. Цьогоріч додатково спрямували 40 млрд грн на придбання дронів.**
➡️ **Аграрний сектор. Становить основну частку валютних надходжень нашої держави. Переробка має стати ключовим фактором зростання ВВП в майбутньому.**
➡️ **Енергетика. Можемо бути "газовим сейфом" Європи. Вже сьогодні більше 3 млрд куб. м газу європейські компанії зберігають у наших сховищах. Будемо частиною європейського енергетичного ринку.**
➡️ **IT — одна зі сфер, яка минулого й цього року показала велике зростання та значні надходження у вигляді податків.**
➡️ **Будівництво стане важливим напрямком, адже після закінчення війни Україна відновлюватиме все житло й інфраструктуру.**
➡️ **Машинобудування. Будемо стимулювати з бюджету та збільшувати замовлення: не лише для сектору безпеки й оборони, але й для цивільного сектору, для потреб відновлення та функціонування економіки.**

Подключена к внешним источника поддержки жизни, а правительство бодро рапортует о темпах роста 3+% ВВП. в 2022г. ВВП Украины составил $160,5 млрд., в 2023г. прогнозируется в $173,4 млрд., на $13,4 млрд. больше. При этом в 2022г. партнёры дали Украине $32 млрд. грантов и льготных кредитов, а в 2023г. объём помощи составил $42 млрд. Это прямое бюджетное финансирование, без учёта военной помощи, других гуманитарных видов помощи.

Добавим сюда практическое удвоение государственного долга, приближение его к черте 100% ВВП, безработицу и бедность по 25%, связанный по рукам и ногам платёжный баланс, резкий рост дефицита торгового баланса – и макроэкономическая картинка предстанет в полный рост. Ни в одном учебнике, ни по каким стандартам такое состояние нельзя назвать «макроэкономическая стабильность».

Однако у главного идеолога нынешней экономической политики власти марксиста Д. ***Гетманцева*** свои определения и представления.

Он так и заявил: «*Мы имеем макроэкономическую стабильность*». Аргументы: мы удержали гривну, один из компонентов нашего суверенитета, у нас стабильная банковская система, у нас кредитование благодаря программе «5-7-9», у нас ипотечное кредитование. Это, как если бы на вопрос, ты хорошо играешь в футбол, кто-то сказал, да, конечно, я с 11 метров в ворота попаду. No comment.

Д. ***Шмыгаль*** выступал в привычной для каждого премьера украинского Кабмина роли радовать выгодополучателей бюджетной щедрости.

> Будем е-восстановление.
>
> Будет стимулирование машиностроения из бюджета.
>
> Будет 18 млрд. гривен на льготные кредиты программы «5-7-9».
>
> Будет 9,5 млрд. гривен на ипотечное кредитование и даже 5 млрд. для малого бизнеса.

Захватывающие перспективы «ручного стимулирования спроса и предложения».

О том, когда в стране заработает полноценный финансовый, кредитный рынок, премьер-министр лаконично заявил:

> «Работаем с Национальным банком, чтобы создать условия для кредитования бизнеса».

Кстати, о Национальном банке.

Среди представителей разных государственных органов его на панелях почему-то не было. То ли он так проявляет свою независимость, то ли не захотел объяснять, почему при инфляции в 8 – 9% (если этому параметру можно верить) ставки по государственным ценным бумагам всё еще в районе 20%.

То ли не посчитал нужным объяснять последнее место Украины в мире Индексе финансовой открытости, а также паралич финансовых потоков из страны и в неё.

К Национальному банку очень много вопросов по качеству монетарной политики.

> **Тот факт, что его не было на Форуме при обсуждении цены свободы, говорит о многом.**
>
> — То ли бизнес не понимает критическую важность монетарной политики для обеспечения быстрого, долгосрочного экономического роста и развития.
>
> — То ли его устраивает то, что творит Нацбанк с деньгами, валютой и финансами в целом.

На панели «Украина и мир: новое видение будущего» выступали

> **— министр экономики Юлия *Свириденко* и**
>
> **— зам главы Офиса президента Ростислав *Шурма*.**

Вместо видения и представления шагов к нему мы услышали краткий отчёт о том, как Ростислав Шурма на закрытых встречах с акулами американского консалтинга и инвестиционного бизнеса обсуждал будущие проекты в Украине.

> «Сначала они, разные там Блэк Роки, думали зайти раньше, но сейчас передумали, потому что война ещё идёт. Вот они свой взгляд на ситуацию переформатируют».
>
> «Конечно, от сотрудничества не отказываются, но ищут практические инструменты входа в Украину».

Неужели всё видение Украины – это возможное сотрудничество с BlackRock, McKinsey, Boston Consulting, JPMorgan и Goldman Sachs?

Как-то очень смахивает на **лоббирование интересов иностранного бизнеса, а не на страновую стратегию**.

Министр экономики Ю. ***Свидиренко*** также была далека от представления видения экономики Украины.

Погружение в текучку, острый дефицит новых идей, работа в старой колее – всё это бросалось в глаза.

Она говорила о возможном росте ВВП до 5%.

> **Правда честно определила основной стимул и источник такого роста – внешняя макропомощь.**

Снова разговор про локализацию, конкуренции хабов и бюджетной поддержке частного сектора.

What's new?

Было также выступление Алексея ***Соболева***, заместитель Министра экономики.

Он видит свою роль в помощи бизнесу в привлечении иностранных инвестиций, реформировании БЭБ или создание некого другого правоохранительного органа для защиты инвесторов.

Он призвал сократить госсектор, приватизировать не стратегические предприятия.

Ещё один интересный факт от А. Соболева относительно проверок.

> «*Существует мораторий на проведение проверок. В 2021г. было проведено 300 тысяч проверок. В 2022г. было 25 тысяч проверок. Может ли кто-то сказать, что что-то существенно ухудшилось?*»

25 тысяч проверок при наличии моратория – это вообще как?

А. Соболев заявил о наличии большой политической воли провести глубокое дерегулирование, но не назвал, к сожалению, тех мест, где эта самая высокая политическая воля блокируется и трансформируется в возвращение проверок и режима «щипать бизнес, как гусей».

На фоне Р. Шурмы и Ю. Свириденко вице-премьер Михаил Фёдоров звучал гораздо более прорыночно.

Пожалуй, главная его фраза:

> *«Я верю в свободную экономику, в которой роль государства уменьшается. Больше свободы для бизнеса меньше регулирования, больше автоматизации… Не цифровизовать бюрократию – этого я больше всего не люблю – а делать полный реинжиниринг процессов».*

Вера она, конечно, хорошая, но на одной вере системные трансформации не проведёшь.

М. Фёдоров вот верит в свободу для бизнеса, а Д. Гетманцев имеет другой кодекс веры. Прекрасно, что есть цифровизация, что идёт внедрение цифровых технологий, в том числе в систему образования, но, как правильно заметил М. Фёдоров, есть реальная угроза подменить повестку дня системных рыночных реформ технократической дигитализацией Левиафана.

Символично, что главный марксист Украины Д. Гетманцев выступал на панели «Бизнес-климат для победы».

Председатель Комитета Верховной Рады Украины по вопросам финансов, налоговой и таможенной политики был в своём амплуа и ключе.

Он поддержал представителей бизнеса из ВПК, которым блокируют работу аудиторы-легисты. Мол, была б моя воля, я бы взял на себя ответственность. При этом он указал на одну особенность украинского правового поля. Действия определённых органов власти не согласовывались с Уголовных кодексом, но точно были на пользу стране, на пользу победы. «Мы их принимали вне зависимости от последствий». Мы – это, наверно, Верховная Рада. Она же – высший законодательный орган страны. Какие же такие правовые нормы в стране существуют, которые действуют против национальных интересов, против победы? Верховная Рада в испуге принимает некие нормативные акты, но боится уголовного преследования?!

Д. Гетманцев не отличался оригинальностью в описание состояния бизнес климата. Да, делаем инфраструктуру для поддержки бизнеса. Убираем барьеры для него.

Бесспорно, это верховенство права. Здесь и суды, и правоохранительные органы. Конечно, «они должны воздерживаться от тех действий, которые мы иногда наблюдаем».

Д. Гетманцев опять возражал невидимому оппоненту, когда коснулся вопросов налогообложения. «Государство не может решить те проблемы, которые стоят перед ним, без налогообложения». Ни в зале, ни среди научных, аналитических центров нет человека, который бы выступал против налогов вообще. Одиночки-анархисты явно не в счёт, да и они во время войны едва ли бы поддержали идею полной отмены налогов. Придумав себе оппонента, назвал его «либералов» или безответственным рыночником, он разгоняет мысль об ответственности и безальтернативности существующей налоговой системы. *«Я хочу подняться над точкой зрения бизнеса и приземлить нас на грешную землю, чтобы мы поняли, в какой ситуации мы находимся»*.

Получается, что бизнес не может взглянуть на систему налогообложения в комплексе, а делает лишь о своих шкурных интересах. И тут Д. Гетманцев выдаёт железобетонный аргумент против всех сторонников малого государства, снижения налоговой нагрузки и свободного рынка: «*В бюджете*

на 2024г. все налоговые поступления, те, что собирает налоговая и таможня, финансируют лишь 93% расходов на безопасность и оборону». Опять обвинение в легкомысленности и безответственности: «*Надо смотреть в комплексе и понять, что простых решений нет. Нельзя завтра упразднить налоги, дать развитие экономике и аплодировать этому решению, потому что не будет экономики, ничего не будет. Русские будут. Понимаете?*»

Перед нами яркий пример грубой манипуляции, дискредитации оппонентов и лживых причинно-следственных связей. «Всё смешалось в кучу, кони и люди».

Во-первых, никто не предлагает отменить в Украине налоги.

Во-вторых, налоговая реформа в стране, которая входит в Топ-5 стран мира в индексе налогового ада, это must.

В-третьих, нынешняя система налогообложения – один из главных тормозов развития и роста, значит именно она работает против экономики, а, значит, на наших врагов.

Д. Гетманцев поставил всё с ног на голову.

Типичная марксистская, оппортунистическая манипуляция.

Удивительно, как такой субъект до сих пор формирует мнение президента о налоговой системе и экономической политике в целом. Сам Д. Гетманцев привёл целый ряд примеров, как контрольные и налоговые органы кошмарят бизнес. Кейс «Мультиплекса» с преследованием за уклонение от уплаты налогов на зарплату. Кейс компании «Блиц-Информ», когда уголовное дело тянется пять лет. Адекватным ответов на проблемы администрирования налогов Д. Гетманцев видит в том, что он предоставил право каждому звонить ему на личный телефон.

На тезис о том, что сегодня бизнес в Украине платит три «налога»:

1) в бюджет, 2) на поддержку армии (добровольно), 3) на поддержку своих работников (добровольно), и при этом он вынужден бороться с десятками правоохранительных, контрольных органов, Д. Гетманцев **никак не отреагировал**.

Дмитрий ***Кисилевский***, заместитель председателя Комитета Верховной Рады Украины по вопросам экономического развития, выступал, как типичный представитель марксистско-кейнсианского фьюжн.

— Он за плановое развитие стратегических отраслей промышленности, за торговый протекционизм и импортозамещение.

— Он за доступ избранным к длинным, дешёвым деньгам.

— Он за индустриальные парки и льготы им, принятие закона о локализацию в машиностроении, программу стимулирования спроса и «ручного» выращивания перерабатывающих предприятий.

«Надо сохранить в бюджете все статьи на поддержку промышленности», - заявил он.

Это ещё одно подтверждение того, что в Верховной Раде моно большинство «Слуги народа» - это типичная марксистская, социалистическая партия.

Бизнес как партнёр Большого государства и бизнес как носитель новых идей

Отдельные выступления бизнеса были эмоциональными, как крик о помощи. Были и такие, которые поигрывали властям. Отдельная категория – это критика власти и нынешней экономической модели, но предложения сводятся не к переходу в режим свободного рынка и капитализма, а новой формы, итерации Левиафана.

Вот Сергей Гайдайчук, основатель и президент CEO Club Ukraine: «Сегодня страна находится в раковых опухолях, в метастазах. На фронте гибнут десятки тысяч людей, а одновременно происходит дерибан из бюджета десятков миллиардов гривен. Может, даже долларов. Когда мы говорим про быстрые экономические решения почти после двух лет войны, то у нас что-то не так». Справедливая критика системы принятия решений. Дальше – больше.

«Я не верю ни в какие косметические реформы, быстрые экономические решения. У нас не так три фундаментальные вещи. У нас ничего не изменится, пока мы с ними не разберёмся. Первое – это наше государство. Это трактор Т-150. Какие колеса ему не меняй, какие фары не ставь, он едет и за собой оставляет руину. Наше государство создано сталинским режимом в XX веке. Контролировать, подавлять – это её. Она такой остаётся. Сколько реформаторов туда не идёт, какие изменения они не делают, а сталинская машина едет. Её нужно выкинуть.

Второе. Экономическая политика

Мы реформируем то вправо, то влево. То назад, то вперёд. Посмотрите, какая у нас страна. Нас Бог наделил талантами. Украинцы – самая талантливая нация в мире. Мы процветаем по всей планете.

Весь мир знает Украины. У нас правильный бренд. Был. Теперь он разрушается. Поговорите сегодня с инвесторами, политиками в Европе. Первый вопрос - коррупция. То, что создавали десятки тысяч людей, которые создавали бренд «Украина», сегодня разрушает коррупция.

Третье

Почти весь западный блок, который производит почти 40% ВВП, готов быть нашим партнёром, делать инвестиции, привозить технологии. Мы весь потенциал сливаем».

Казалось бы, вот-вот прозвучит системное предложение о переходе в режим экономической свободы, но случился удивительный зигзаг.

«У нас много мифов. Например, я слышал выступление одного из министров в Верховной Раде. Он сказал, что верит в невидимую руку рынка, в идеи Адама Смита, и мы будем строить такую экономику. Я у него спрашиваю: «А ты читал Адама Смита?» Он ответил, что не читал. «А в какой стране мира его идеи работают?» - Ни в одной. Это теория. Есть Дуглас Норт, нобелевский лауреат в экономике. Он написал крутую работу «Насилие и социальные порядки». В научном сообществе не реформаторов, а учёных она считается книгой № 1 по созданию страны. Все исследования оказывают, что самые богатые страны мира, самые динамичные страны мира – это страны с большим государством. Но большая, с точки зрения профессионалов, которые работают на общество. Не с точки зрения распределения бюджета или приватизации. Суть не в том, сколько чиновников, а какое ДНК этого государства, на кого она работает. Нам, как минимум, надо больше читать. Тогда у нас будут более качественные дискуссии».

Вот, действительно, «читать надо уметь». **Перед нами очередной пример грубого передёргивания как экономической науки, так и экономической истории.**

Оказывается, что Большое государство нужно мерять неким ДНК. Это какая-то биоэкономика. Тезис «самые богатые страны мира, самые динамичные страны мира – это страны с большим государством» - откровенный фейк, как и то, по каким теоретическим моделям делали реформы в переходных и транзитивных странах. Хочется верить, что это просто каша в голове от слишком несистемного чтения или просто хатурного реферирования. Иначе такие пассажи смахивают на многие гипотезы Д. Гетманцева.

Игорь ***Тынный***, основатель и совладелец энергетического холдинга «Гидроэнергоинвест-Акванова» абсолютно прав: «Я считаю, что наша страна заражена социализмом. Она заражена ментами и большим Государством. Нам надо его уменьшить – и тогда заживём…. Если количество чиновников уменьшится в два раза, никто этого и не заметит».

Это к функционалу Государства и его сути.

А вот характеристика Государства-собственника и менеджера: «Слышу я, что создаётся фонд фондов. Все стратегические предприятия будут в одном холдинге. За последние 30 лет назовите мне хотя бы одно государственное

предприятие, которое было бы эффективным более трёх лет. Таких нет. Государственные предприятия бесперспективны. Только частные имеют будущее».

А вот конкретный случай реального отношения Государства к внутреннему инвестору: «Несколько месяцев назад выкупил через Prozorro объект. Следующий шаг – оформление земли. Это занимает 14 месяцев. Неужели так сложно продавать объекты сразу с землёй? Я про это лет 20 говорю».

А это аргумент для тех, кто считает, что Государство должно быть производителем вооружения и товаров для ВСУ: «Что такое казенные предприятия в Украине? Рассказывайте мне, что угодно про эффективность государства. Если на десятом году войны – она началась в 2014-м мы не можем производить сраный патрон 5,45 мм, многие солдаты на фронте жалуются, что половина автоматов не стреляет – нет патронов – то на этом можно поставить точку. Я предлагаю вообще отказаться от идеи создания крупных государственным корпораций, монополий и т.д. Нам нужно меньше государства. Дальше мы справимся. Это самое неотложное дело последние 30 лет».

Вывод тоже радует: «Таким образом, спасение нашей страны – это не перезагрузка государства, а тотальное его сокращение и уменьшение во всех проявлениях. Если в государственном секторе будет работать 6 – 7% населения [сегодня почти 50%), тогда будет быстрый экономический рост».

На Форуме верен себе был основатель «Новой почты» Владимир Поперешнюк. «Если мы ставим такую задачу возвращения к довоенному деловому климату, а это 110-ое место в Индексе экономической свободы, то это ошибка». «Бизнес климат сегодня не соответствует тем вызовам, с которыми столкнулась страна, в том числе в военной сфере».

В. ***Поперешнюк*** напомнил об основной проблеме украинского бизнеса, но Д. ***Гетманцев***, который был с ним на одной панели, повёл себя так, как будто эта проблема уже решена.

Аналогичным образом отреагировали представители власти на проблему пересечения товарами границы. «Проблемы видят бизнесмены, но не государственные служащие».

В. Поперешнюк напомнил участникам Форума, что дело не в мелочёвке и текучке. Нужны системные рыночные реформы.

> *«Я 25 лет предприниматель. Я никогда не видел благоприятных условий для бизнеса в стране».*

Выступление Дмитрия ***Олейника***, председателя ***Совета Федерации работодателей Украины, также было своеобразным криком о помощи. Проблема с наличие п***рибыли у производителей оружия и военным товаров –

это проявление грубого марксизма, игнорирование научных основ предпринимательства. О проблеме знали очень давно. Тогда президент дал две недели на решение проблемы. Прошло 4 месяца. «И вот результат: выемка документов и блокировка работы предприятий, которые производят вооружение, осуществляет снабжение ВСУ. Это частичный ответ на вопрос, как живёт бизнес в нашем государстве».

Было прямое обращение к Д. Шмыгалю, Ю. Свириденко и Д. Шурме:

«Вы же присутствовали на этой встрече с президентом 4 месяца тому назад. Почему сегодня не решён этот вопрос? Почему такая деятельность содействует врагу? Если мы вместе найдем ответ на этот простой вопрос, на легче будет находить ответы на другие вопросы».

Отвечать на такие вопросы сложнее, чем представлять видение/стратегию Украины на престижных зарубежных площадках.

О взаимоотношениях бизнеса и власти от Дмитрия Олейника прозвучала быль, почти анекдот: «Сидим мы в компании и начинаем меряться количеством уголовных дел, заблокированных счетов. Один говорит: «Две уголовных дела. Три месяца счёт заблокирован. Другой говорит? «У меня 32 уголовных дела».

Бизнесы инициировали движение в защиту 42-й статьи Конституции. На гласит: «Каждый имеет право на предпринимательскую деятельность, не запрещенную законом. Предпринимательская деятельность депутатов, должностных и служебных лиц органов государственной власти и органов местного самоуправления ограничивается законом. Государство обеспечивает защиту конкуренции в предпринимательской деятельности».

И вот горькая правда от Дмитрия Олейника и его коллег, которые решили обсудить свою инициативу по защите Конституции с представителями органов власти. Они встретились и вот что отметили: «*Мы посмотрели на машины, здания и поняли, что мы нищеброды. А вот они предприниматели. Те, которые с погонами*».

Киевский международный экономический форум 2023 (КМЭФ) «Цена свободы» стал очередным проходным мероприятием. Он не ответил на основной вопрос: «Какова цена свободы». После Форума не добавилось уверенности в том, что Украина хотя бы на шаг повернулась к этой самой свободе. Для прорыва нужны другие кадры, настоящие учёные, наличие реальной, а не декларативной политической воли.

Модель украинской экономики в её нынешнем состоянии, с её нынешними представителями экономического блока, обрекает страну на нищету и деградацию 97% населения.

А вот **перезарузка модели Олигархат/Схематоз уже осуществляется на наших глазах**.

***

№ 2.173

В чому абсурдність всієї ситуації із зсувом ґрунту в будівельний котлован впритул до Солом'янського парку

2023-10-17

Могильний

Чудове фото, як забудовники поверху землею провал засипають, начебто відповідально виправляючи ситуацію, стирив у Тетяна Ніколаєнко.

Саме будівництво тупо НЕзаконне.

І мова йде не про щось малопомітне, а про ОЧЕВИДНЕ і НАХАБНЕ порушення із шаленою корупційною складовою.

Що там будують?

Житловий комплекс.

Офіційно він називається ***"Будівництво будівель готельного, офісного та багатофункціонального призначення"***, але (!) в дозволі на будівництво прямо вказано, що це "Код ДКБС: 1122.1 Будинки багатоквартирні масової забудови". ДОЗВІЛ виданий ДАБІ 10.09.2021 за чотири дні для припинення його діяльності

https://e-construction.gov.ua/permits_doc_detail/2654463652576364061

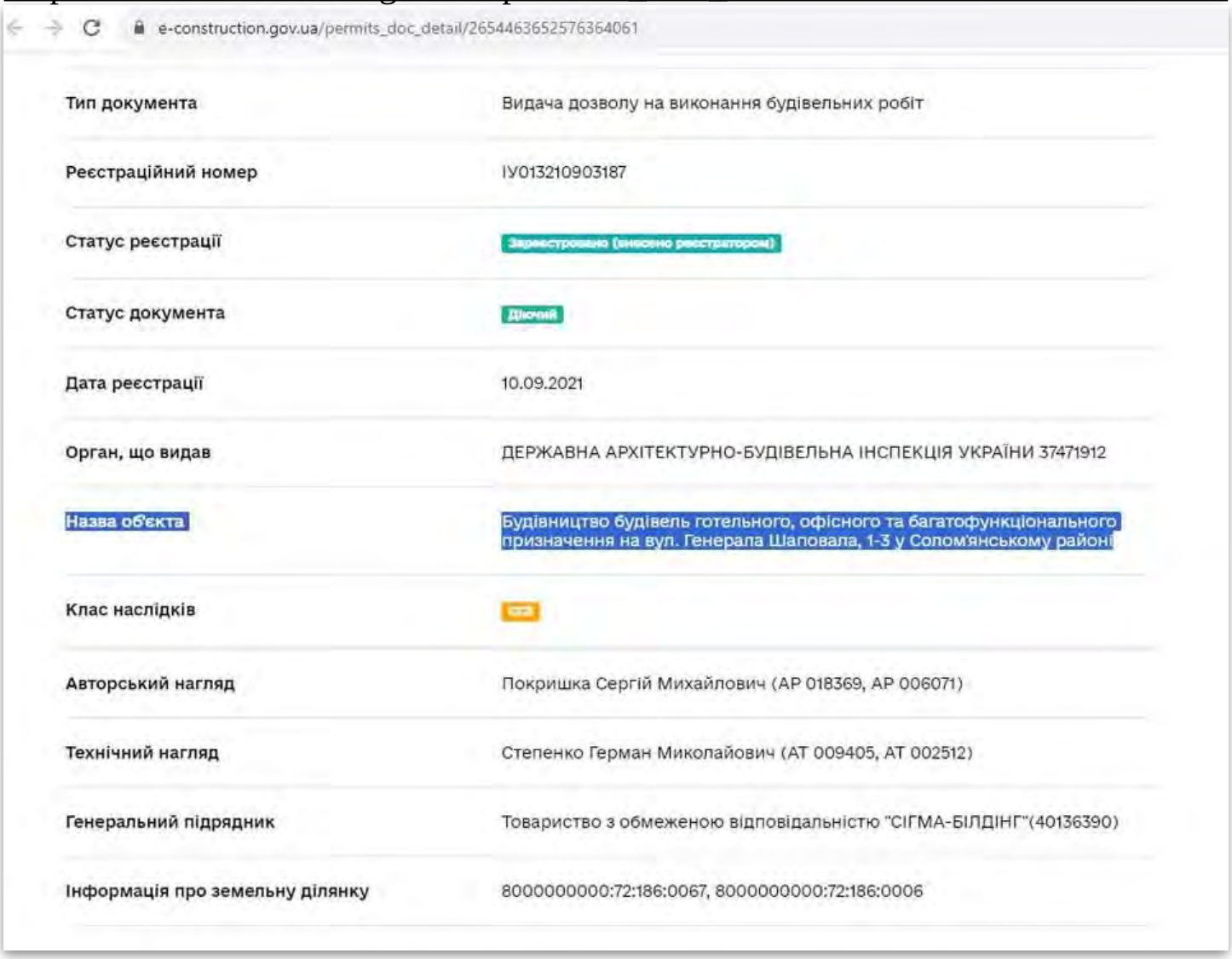

Ось тільки **для тієї території є затверджений ДПТ в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій у Солом'янському районі м. Києва.**

І щоб перевірити, чи таке будівництво можливе, достатньо просто відкрити цей ДПТ і подивитися.

І **відповідно до ДПТ, будівництво там житлового будинку НЕМОЖЛИВО навіть теоретично - там може бути лише громадська забудова, що прямо зазначено на графічних схемах.**

Ба більше: в ДПТ прямо визначені навіть МУО забудови цієї ділянки (Том 1, Таблиця 4.2 с. 47) - там українським по білому написано, що **це зона громадської забудови і щільність населення там ВІДСУТНЯ**.

І будівництво житла там, де воно у ДПТ не передбачено, це не просто порушення основоположних норм містобудівного законодавства - у ДПТ проводиться розрахунок балансу території і потреб в соціальній інфраструктурі, тож якщо втулити непередбачене у ДПТ житло, то

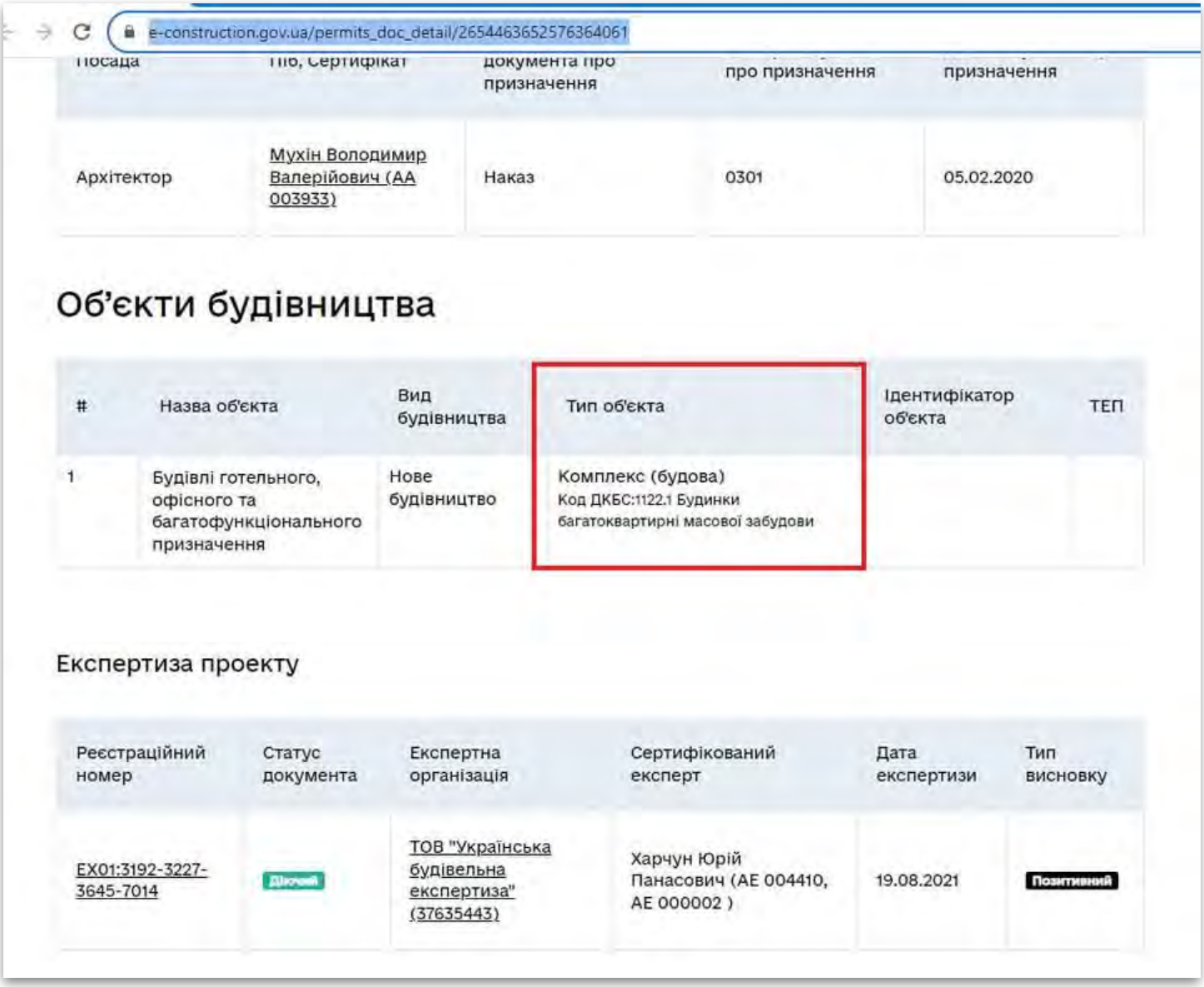

e-construction.gov.ua/permits_doc_detail/2654463652576364061

Посада	ПІБ, Сертифікат	документа про призначення	про призначення	призначення
Архітектор	Мухін Володимир Валерійович (АА 003933)	Наказ	0301	05.02.2020

Об'єкти будівництва

#	Назва об'єкта	Вид будівництва	Тип об'єкта	Ідентифікатор об'єкта	ТЕП
1	Будівлі готельного, офісного та багатофункціонального призначення	Нове будівництво	Комплекс (будова) Код ДКБС:1122.1 Будинки багатоквартирні масової забудови		

Експертиза проекту

Реєстраційний номер	Статус документа	Експертна організація	Сертифікований експерт	Дата експертизи	Тип висновку
EX01:3192-3227-3645-7014	Діючий	ТОВ "Українська будівельна експертиза" (37635443)	Харчун Юрій Панасович (АЕ 004410, АЕ 000002)	19.08.2021	Позитивний

стає неможливо забезпечити мешканців соціальною інфраструктурою, а виправлення цієї проблеми в умовах відсутності

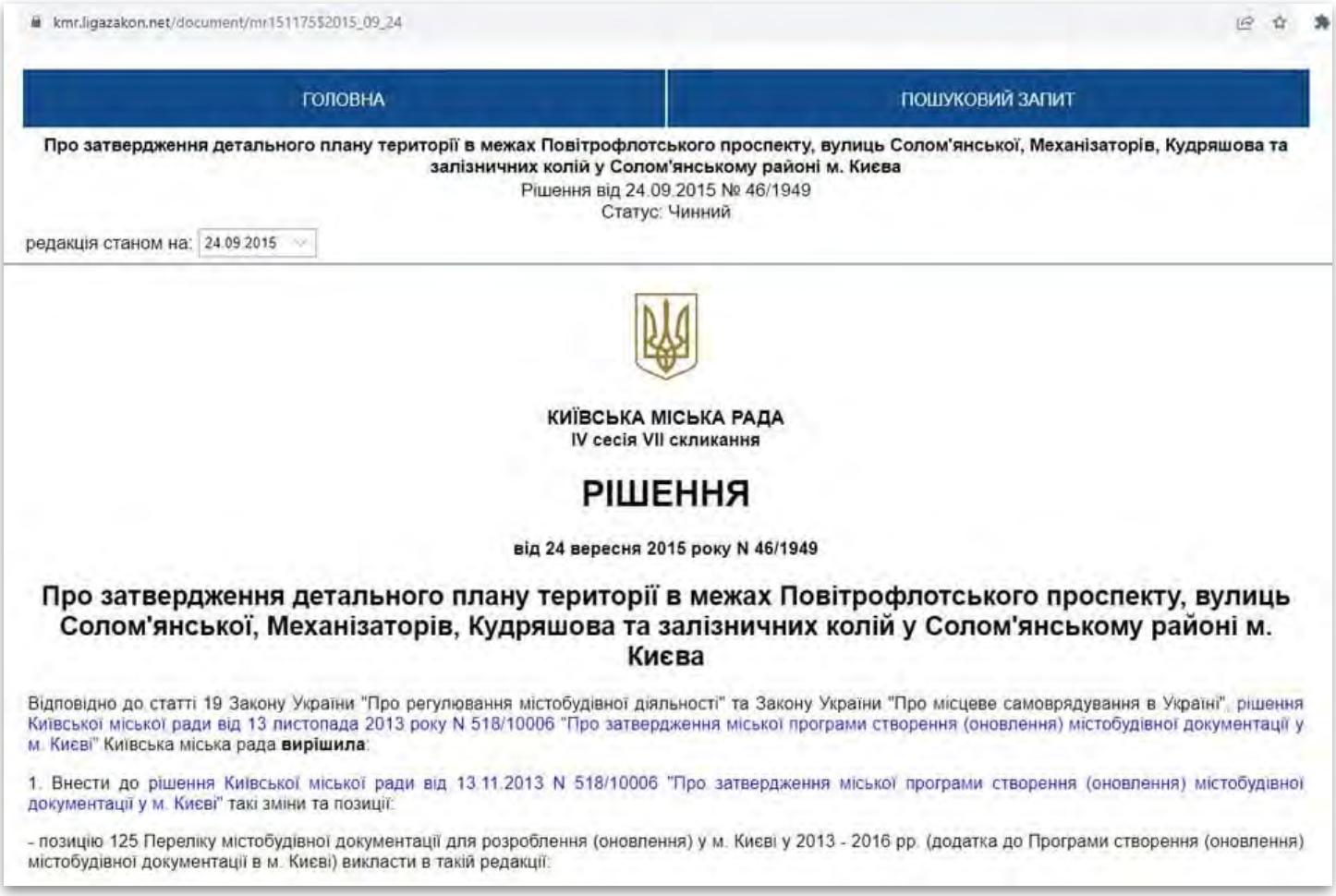

kmr.ligazakon.net/document/mr15117552015_09_24

ГОЛОВНА | ПОШУКОВИЙ ЗАПИТ

Про затвердження детального плану території в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій у Солом'янському районі м. Києва

Рішення від 24.09.2015 № 46/1949

Статус: Чинний

редакція станом на: 24.09.2015

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
IV сесія VII скликання

РІШЕННЯ

від 24 вересня 2015 року N 46/1949

Про затвердження детального плану території в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій у Солом'янському районі м. Києва

Відповідно до статті 19 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" та Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", рішення Київської міської ради від 13 листопада 2013 року N 518/10006 "Про затвердження міської програми створення (оновлення) містобудівної документації у м. Києві" Київська міська рада **вирішила**:

1. Внести до рішення Київської міської ради від 13.11.2013 N 518/10006 "Про затвердження міської програми створення (оновлення) містобудівної документації у м. Києві" такі зміни та позиції:

- позицію 125 Переліку містобудівної документації для розроблення (оновлення) у м. Києві у 2013 - 2016 рр. (додатка до Програми створення (оновлення) містобудівної документації в м. Києві) викласти в такій редакції:

зарезервованих земельних ділянок - шалені кошти із місцевого бюджету.

А тепер по пунктах подивимось, як при наявності ДПТ завдяки КОРУПЦІЇ забудовник зміг отримати дозвіл на будівництво житлових будинків там, де їх будувати заборонено.

1) МУО від 24.09.2019 № 1184 видані Департаментом містобудування та архітектури КМДА в.о. директора Олександром ***Яструбенком***. Він там досі перший заступник директора.

Почнемо зі с. 4.

Спочатку чесно вказано, що відповідно до ДПТ там зони громадської забудови, зелених насаджень загального користування та вулиць і доріг. Тобто, прямо написано, що зони житлової забудови там немає.

Але подивіться пункт 3, де зазначається максимально допустима щільність населення.

Яструбенко мав написати там одну цифру - 0. Міг словами написати, що відповідно до ДПТ будівництво житла не передбачено. Проте, він написав наступне:

"Не розраховується для громадської забудови.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
ПРОЕКТГЕНПЛАН

ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ

у межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій у Солом'янському районі м. Києва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ТОМ 1

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ

Директор	**А. Макаренко**
Головний архітектор проекту	**О. Збаратська**
Головний інженер проекту	**С. Зябліков**
Головний економіст проекту	**І. Іванова**

КИЇВ 2015

Гранично допустима щільність населення для житлової забудови на виконання чинних нормативно-правових актів, хокрема ДБН 360-92** та проектних рішень ДПТ (у разі проектування житла)".

І далі в МУО на с. 6 ще неодноразово зустрічаються вимоги з припискою ***"(у разі проектування житла)"***, що закріплює перше враження, що МУО дозволяють будівництво житла.

> — Це класична «смарт-корупція при видачі МУО», яка дозволяє чиновникам безкарно задовольняти забаганки забудовників.

Яструбенко НАЧЕБТО дозволив будувати житло.

Саме такий висновок зробить кожен, хто прочитає МУО, але (!) не

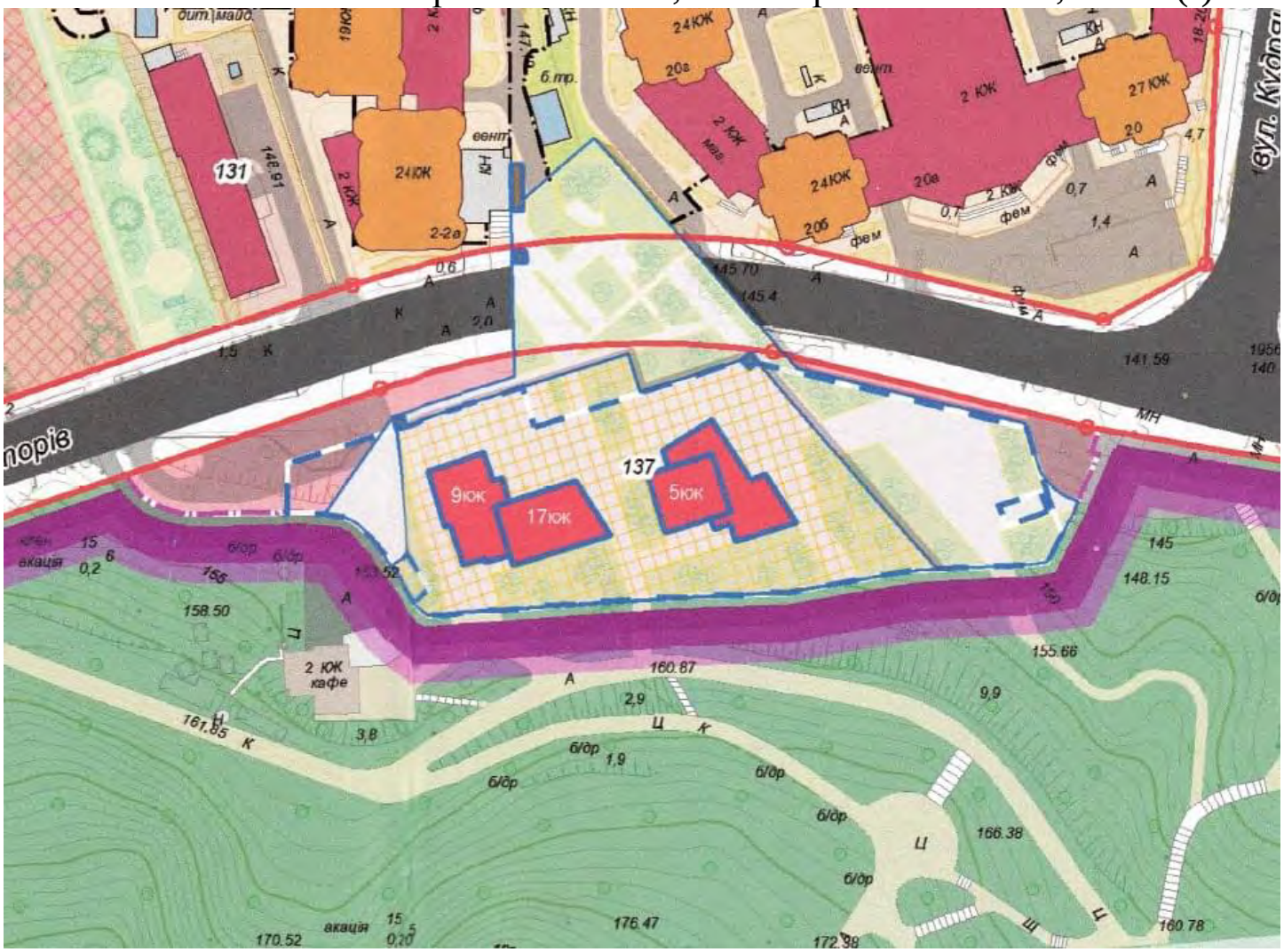

подивиться ДПТ. Мозок автоматично підкине такий варіант, бо сама ідея, що в документі напишуть про право будувати житло у відповідності до ДПТ, якщо ДПТ забороняє будувати житло, суперечить здоровому глузду.

Насправді, ***Яструбенко*** ЗАБОРОНИВ будувати житло, бо він прописав вимогу до щільності населення відповідно до ДПТ, а це нуль.

Забудовник отримав МУО, завдяки формулюванням в яких він зможе отримати дозвіл на будівництво житла всупереч ДПТ, але ***Яструбенко*** жодного злочину де-юре не скоїв - він просто "невдало" сформулював, що будівництво житла там заборонене. І це порушення ***Яструбенка*** максимум на догану може потягнути.

2) Забудовник з використанням цих МУО замовляє необхідний ***проект***, проходить ***експертизу*** (яка не перевіряє щільність населення на відповідність містобудівній документації), і подає все це в ***ДАБІ***.

Але і ДАБІ не зобов'язана перевіряти на відповідність містобудівній документації. **Їм достатньо, що в МУО, начебто, прописана можливість будівництва житла.**

Таблиця 4.2

Містобудівні умови та обмеження для ділянки № 1 у кварталі 72:186

№	Показник	Значення
1	2	3
1	Місце розташування об'єкта	По вул. Механізаторів 1-3.
2	Функціональне призначення земельної ділянки	Громадська забудова
3	Гранично допустима висота будівель	223,9 м у Балтійській системі висот
4	Максимально допустимий відсоток забудови території	-
5	Максимально допустима щільність населення в мікрорайонах.	-
6	Відстані від об'єкту, що проектується до червоних ліній та ліній регулювання забудови.	6 м
7	Планувальні обмеження (зони охорони пам'яток культурної спадщини, зони ландшафту, що охороняється, межі історичних ареалів, прибережні захисні смуги, санітарно-захисні та інші планувальні (охоронювані) зони)	Ділянка знаходиться в межах зони дії обмеження по висоті забудови з умов безпеки польотів. Відповідно до листа КП Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) від 27.07.2015 №5.2.18-574 висота житлових будинків по відношенню до зони дії аеродрому становить 223,9 м (БСВ). Знаходиться поза межами історичних ареалів, зон охорони пам'яток та заповідних територій міста.
8	Мінімально допустимі відстані від об'єктів та будинків, що проектуються, до існуючих будинків і споруд.	9 м
9	Зони охорони інженерних комунікацій	Згідно ДБН 360-92** розділ 8.
10	Вимоги до необхідності проведення інженерних вишукувань згідно з державними будівельними нормами ДБН А.2.-1-1-2008 «Інженерні вишукування для будівництва»	Будівництво нових житлових та громадських об'єктів потребує додаткових інженерних вишукувань: топогеодезичних; геологічних; обстеження існуючих прилеглих будівель і споруд.

47

Насправді, ДАБІ все це перевіряло, бо мало право. І уважно перевіряло, бо як вони могли визначити розмір хабарів не визначивши за які саме порушення його вимагати? ;)

Перевірили, назвали розмір хабаря за "не помітили" цих порушень, отримали своє і видали дозвіл.

На таких дискреційних повноваженнях і побудована корупції з безкарною видачею дозволів на незаконне будівництво.

В обох випадках корупції, як при видачі МУО (1), так і при видачі

КИЇВМІСТОБУДУВАННЯ
ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ

Додаток
до Порядку ведення реєстру
містобудівних умов та обмежень
(пункт 3 розділу I)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Департаменту містобудування
та архітектури виконавчого органу
Київської міської ради (Київської
міської державної адміністрації)
(найменування уповноваженого
органу містобудування та архітектури)
від 24.09.2019 № 1184

Містобудівні умови та обмеження
для проектування об'єкта будівництва

Будівництво будівель готельного, офісного та багатофункціонального призначення.
(назва об'єкта будівництва)

Загальні дані:

1. Нове будівництво,
вул. Генерала Шаповала, 1-3 у Солом'янському районі.
(вид будівництва, адреса або місцезнаходження земельної ділянки)
2. Товариство з обмеженою відповідальністю «СМАРТ-ДЕВЕЛОПМЕНТ» (код ЄДРПОУ 37938869, місцезнаходження юридичної особи: вул. Генерала Шаповала, 1, м. Київ, 03035).
(інформація про замовника)
3. Цільове призначення земельної ділянки (кадастровий номер 8000000000:72:186:0006, площею 1,1901 га) - 03.10 для будівництва та обслуговування будівель ринкової інфраструктури (адміністративних будинків, офісних приміщень та інших будівель громадської забудови, які використовуються для здійснення підприємницької та іншої діяльності,

Вх. № 19713/0/7-1-19 від 10.09.2019

дозволу (2) на будівництво, довести факт корупції НЕМОЖЛИВО.

Бо **законодавство у нас оптимізовано під такий схематоз**.

Але для нас, як звичайних киян, це КРАЩЕ - **вся відповідальність за порушення містобудівної документації і порушення МУО лягають виключно на забудовника, а значить його будівництво можна множити на нуль без жодного ризику перекладання фінансової відповідальності за порушення на бюджет.**

Головне питання, чому досі цей дозвіл на незаконне будівництво не скасовано?

Його видали 10.09.2021, а вже 15.09.2021 почала працювати нова ДІАМ під керівництвом нинішнього голови НАБУ "антикорупціонера" ***Кривоноса***.

Всі два роки це будівництво супроводжували скандали і багаторазові

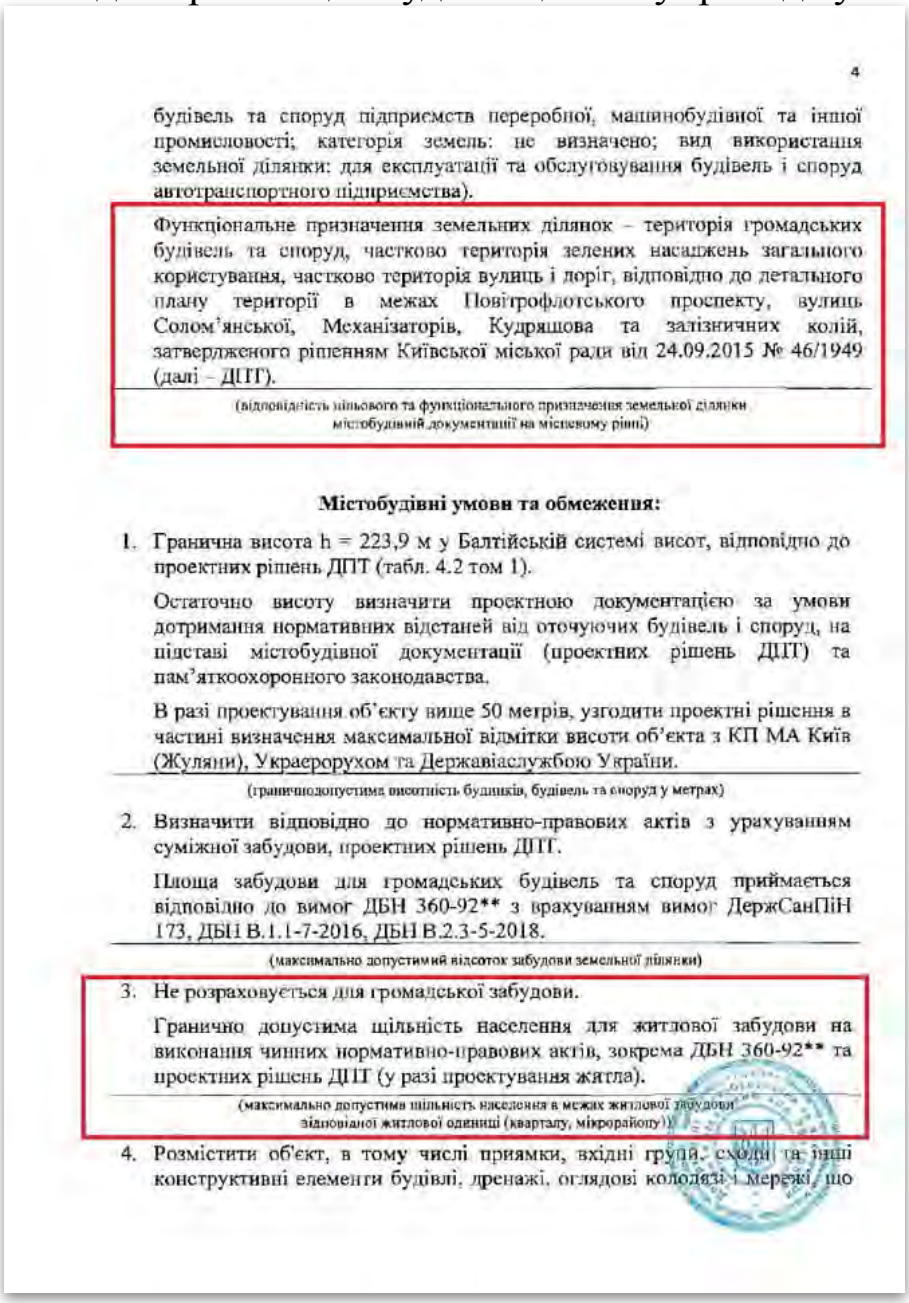

4

будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості; категорія земель: не визначено; вид використання земельної ділянки: для експлуатації та обслуговування будівель і споруд автотранспортного підприємства).

Функціональне призначення земельних ділянок – територія громадських будівель та споруд, частково територія зелених насаджень загального користування, частково територія вулиць і доріг, відповідно до детального плану території в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій, затвердженого рішенням Київської міської ради від 24.09.2015 № 46/1949 (далі – ДПТ).

(відповідність цільового та функціонального призначення земельної ділянки містобудівній документації на місцевому рівні)

Містобудівні умови та обмеження:

1. Гранична висота h = 223,9 м у Балтійській системі висот, відповідно до проектних рішень ДПТ (табл. 4.2 том 1).

   Остаточно висоту визначити проектною документацією за умови дотримання нормативних відстаней від оточуючих будівель і споруд, на підставі містобудівної документації (проектних рішень ДПТ) та пам'яткоохоронного законодавства.

   В разі проектування об'єкту вище 50 метрів, узгодити проектні рішення в частині визначення максимальної відмітки висоти об'єкта з КП МА Київ (Жуляни), Укравторухом та Державіаслужбою України.

(граничнодопустима висотність будинків, будівель та споруд у метрах)

2. Визначити відповідно до нормативно-правових актів з урахуванням суміжної забудови, проектних рішень ДПТ.

   Площа забудови для громадських будівель та споруд приймається відповідно до вимог ДБН 360-92** з врахуванням вимог ДержСанПіН 173, ДБН В.1.1-7-2016, ДБН В.2.3-5-2018.

(максимально допустимий відсоток забудови земельної ділянки)

3. Не розраховується для громадської забудови.

   Гранично допустима щільність населення для житлової забудови на виконання чинних нормативно-правових актів, зокрема ДБН 360-92** та проектних рішень ДПТ (у разі проектування житла).

(максимально допустима щільність населення в межах житлової забудови відповідної житлової одиниці (кварталу, мікрорайону))

4. Розмістити об'єкт, в тому числі приямки, вхідні групи, сходи та інші конструктивні елементи будівлі, дренажі, оглядові колодязі і мережі, що

звернення щодо його незаконності. Але **"професійний та з нульовою толерантністю до корупції ДІАМ" закривав очі за очевидно незаконне будівництво і нічого не робив для скасування незаконно отриманого дозволу**.

Рис

порядку.

Проектування організації майданчиків: місць відпочинку дорослих та дітей, господарського, спортивного та інших, відповідно до табл. 3.2 п. 3.16 ДБН 360-92** (у разі проектування житла).

Передбачати умови щодо забезпечення мешканців комплексу об'єктами соціальної сфери згідно з містобудівними розрахунками та вимог табл. 6.1* ДБН 360-92** (у разі проектування житла).

Проектування вести з урахуванням нормативної забезпеченості місцями в загальноосвітніх навчальних закладах в радіусі доступності відповідно до ДБН 360-92** (у разі проектування житла).

Виконати інженерну підготовку і захист території у відповідності до розділу 9 ДБН 360-92**.

Передбачити розроблення заходів щодо захисту прилеглих будівель від руйнації, забезпечити їх стійкість при будівництві, збереження експлуатації прилеглої забудови.

Забезпечити паркомісцями об'єкт проектування відповідно до діючих норм.

Під'їзд до об'єкта забезпечити єдиною системою з урахуванням функціонального призначення прилеглих вулиць, інтенсивності транспортного, пішохідного та велосипедного руху, характеру забудови, вимог охорони навколишнього середовища, вимог наявної містобудівної документації.

Передбачити вільні зони для під'їзду автомобілів швидкої медичної допомоги, пожежної, рятувальної, аварійно-відновлювальної техніки.

Передбачити нормативні санітарні та протипожежні розриви згідно вимог додатку 3.1. ДБН 360-92**. Забезпечити пожежний об'їзд об'єкту, можливість проїзду пожежних машин до багатофункціонального комплексу і доступ пожежників з автодрабин та автопідйомників у будь-яке приміщення.

Складні інженерно-геологічні та техногенні умови передбачають проведення експертизи проекту в частині міцності, надійності та довговічності будинків і споруд, згідно вимог ст. 31 ч. 4 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Відповідно до ДБН А.2.2-1-2003, Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» у складі проектної документації розробити матеріали оцінки впливів об'єктів і господарської діяльності на навколишнє середовище (ОВД) (за необхідності).

Створити та забезпечити умови для вільного доступу маломобільних груп населення (далі – МГН), доступність місць цільового відвідування і

P.S. Пару слів щодо самого зсуву ґрунту.

В додатках до цього ДПТ є лист погодження від КП СУППР (скріншоти додаю). В ньому прямо зазначено про проблемність та зсувонебезпечність схилу саме на цій ділянці. Проблема була відома давно, а забудовник свідомо для економії порушив вимоги для будівництва в подібних умовах, що і призвело до зсуву.

документації на будівництво», Правил приєднання електроустановок до електричних мереж, затверджених Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 17.01.2013 № 32 та наказу від 27.06.2008 № 190 Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України».

Інженерні вишукування виконувати у відповідності до ДБН А.2-1-1 (із змінами та доповненнями).

(охоронні зони об'єктів транспорту, зв'язку, інженерних комунікацій, відстані від об'єкта, що проектується, до існуючих інженерних мереж)

Виконувач обов'язків директора — Олександр ЯСТРУБЕНКО

(уповноважена особа відповідного уповноваженого органу містобудування та архітектури) (підпис) (П.І.Б.)

Рис

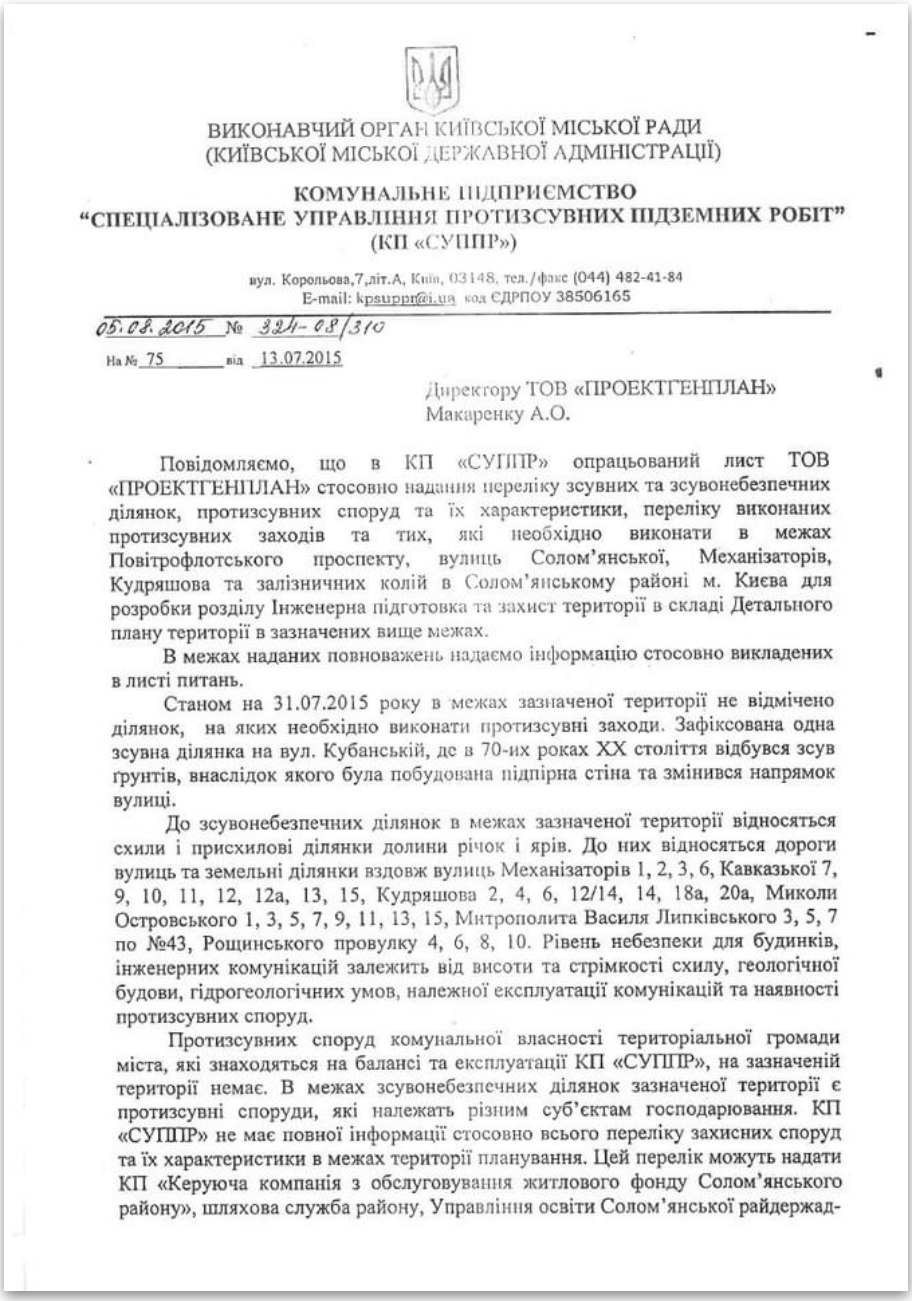

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОТИЗСУВНИХ ПІДЗЕМНИХ РОБІТ"
(КП «СУППР»)

вул. Корольова,7,літ.А, Київ, 03148, тел./факс (044) 482-41-84
E-mail: kpsuppr@i.ua код ЄДРПОУ 38506165

05.08.2015 № 3211-08/310

На № 75 від 13.07.2015

Директору ТОВ «ПРОЕКТГЕНПЛАН»
Макаренку А.О.

Повідомляємо, що в КП «СУППР» опрацьований лист ТОВ «ПРОЕКТГЕНПЛАН» стосовно надання переліку зсувних та зсувонебезпечних ділянок, протизсувних споруд та їх характеристики, переліку виконаних протизсувних заходів та тих, які необхідно виконати в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій в Солом'янському районі м. Києва для розробки розділу Інженерна підготовка та захист території в складі Детального плану території в зазначених вище межах.

В межах наданих повноважень надаємо інформацію стосовно викладених в листі питань.

Станом на 31.07.2015 року в межах зазначеної території не відмічено ділянок, на яких необхідно виконати протизсувні заходи. Зафіксована одна зсувна ділянка на вул. Кубанській, де в 70-их роках XX століття відбувся зсув ґрунтів, внаслідок якого була побудована підпірна стіна та змінився напрямок вулиці.

До зсувонебезпечних ділянок в межах зазначеної території відносяться схили і присхилові ділянки долини річок і ярів. До них відносяться дороги вулиць та земельні ділянки вздовж вулиць Механізаторів 1, 2, 3, 6, Кавказької 7, 9, 10, 11, 12, 12а, 13, 15, Кудряшова 2, 4, 6, 12/14, 14, 18а, 20а, Миколи Островського 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, Митрополита Василя Липківського 3, 5, 7 по №43, Рощинського провулку 4, 6, 8, 10. Рівень небезпеки для будинків, інженерних комунікацій залежить від висоти та стрімкості схилу, геологічної будови, гідрогеологічних умов, належної експлуатації комунікацій та наявності протизсувних споруд.

Протизсувних споруд комунальної власності територіальної громади міста, які знаходяться на балансі та експлуатації КП «СУППР», на зазначеній території немає. В межах зсувонебезпечних ділянок зазначеної території є протизсувні споруди, які належать різним суб'єктам господарювання. КП «СУППР» не має повної інформації стосовно всього переліку захисних споруд та їх характеристики в межах території планування. Цей перелік можуть надати КП «Керуюча компанія з обслуговування житлового фонду Солом'янського району», шляхова служба району, Управління освіти Солом'янської райдержад-

Рис

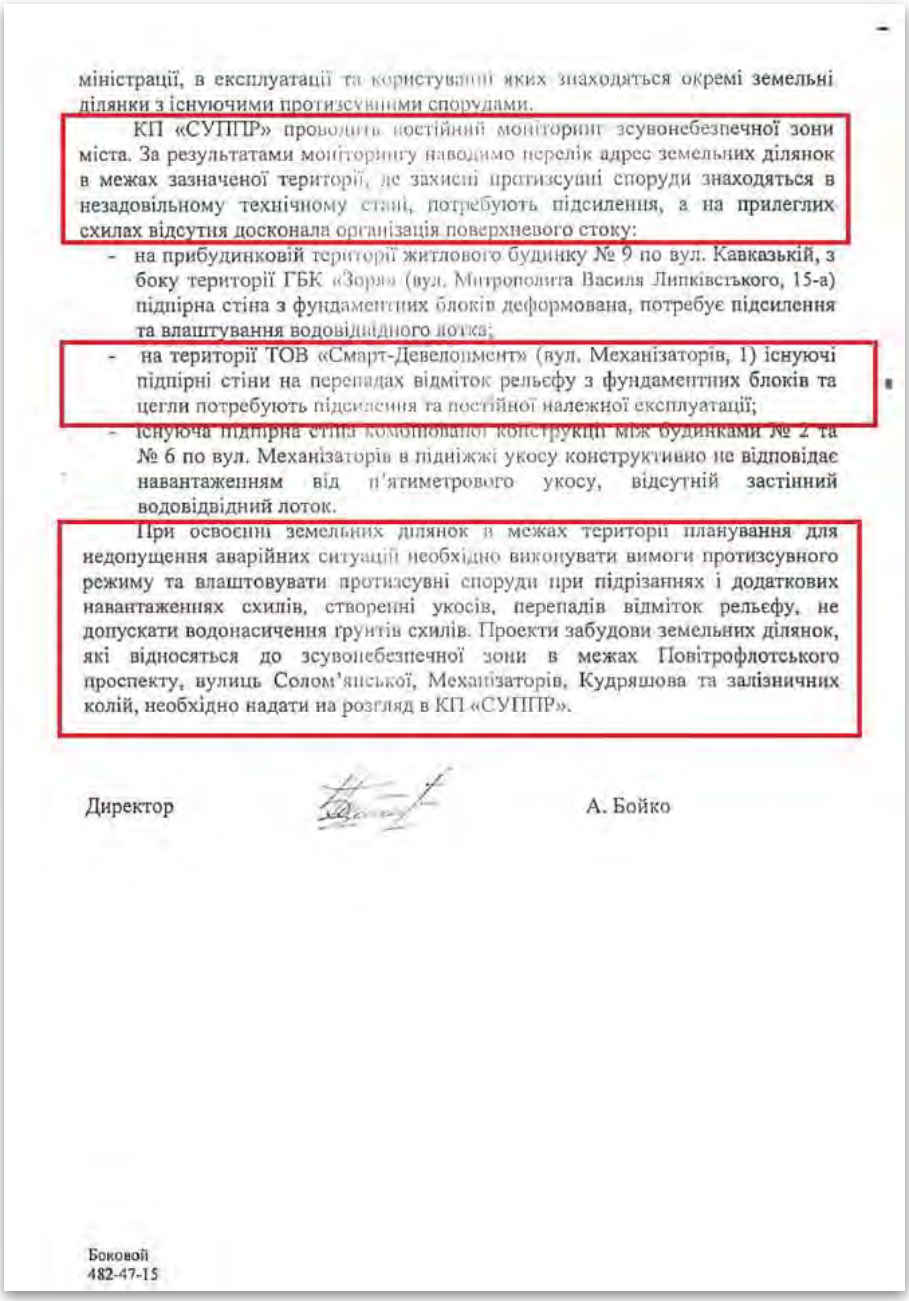

міністрації, в експлуатації та користуванні яких знаходяться окремі земельні ділянки з існуючими протизсувними спорудами.

КП «СУППР» проводить постійний моніторинг зсувонебезпечної зони міста. За результатами моніторингу наводимо перелік адрес земельних ділянок в межах зазначеної території, де захисні протизсувні споруди знаходяться в незадовільному технічному стані, потребують підсилення, а на прилеглих схилах відсутня досконала організація поверхневого стоку:

- на прибудинковій території житлового будинку № 9 по вул. Кавказькій, з боку території ГБК «Зоря» (вул. Митрополита Василя Липківського, 15-а) підпірна стіна з фундаментних блоків деформована, потребує підсилення та влаштування водовідвідного лотка;
- на території ТОВ «Смарт-Девелопмент» (вул. Механізаторів, 1) існуючі підпірні стіни на перепадах відміток рельєфу з фундаментних блоків та цегли потребують підсилення та постійної належної експлуатації;
- існуюча підпірна стіна компонованої конструкції між будинками № 2 та № 6 по вул. Механізаторів в підніжжі укосу конструктивно не відповідає навантаженням від п'ятиметрового укосу, відсутній застінний водовідвідний лоток.

При освоєнні земельних ділянок в межах території планування для недопущення аварійних ситуацій необхідно виконувати вимоги протизсувного режиму та влаштовувати протизсувні споруди при підрізаннях і додаткових навантаженнях схилів, створенні укосів, перепадів відміток рельєфу, не допускати водонасичення ґрунтів схилів. Проекти забудови земельних ділянок, які відносяться до зсувонебезпечної зони в межах Повітрофлотського проспекту, вулиць Солом'янської, Механізаторів, Кудряшова та залізничних колій, необхідно надати на розгляд в КП «СУППР».

Директор А. Бойко

Боковой
482-47-15

Рис

***

№ 2.174

Дайджест подій в Україні та навколо України від 18 жовтня 2023

Головне

📌 **Справедливість для вбивць активістів Майдану – це виправдання і можливість втекти від покарання. Зелена влада разом із папірєдніками це яскраво довела.**

📌 Хуйло у Китаї недарма було таке веселе, бо отримало повідомлення про контрнаступ рашистських військ по всій лінії фронту. І таки так, на передовій

зараз знову ад. Причому повсюдно. Бо м'яса хуйлята натягли більш ніж достатньо.

📌 У мене досі перед очима стоїть фільм "ФСБ підриває росію". Тому що "теракт у прямому ефірі" з "сотнями" жертв – це суто показова акція для підняття хвилі у мусульманських країнах. До речі, чи було підірвано шпиталь взагалі? Тому що немає відео пошкоджень...

📌 Щоби там не говорили, а для хуйла і хуйлят застосування ATACMS виявилося несподіванкою. Але ну аж ніяк не зупинило бажання знищити Україну. Бо чи має значення ціна? а так звані "росіяни" – це витратний матеріал. Причому, недорогий.

📌 Ну й варто уваги те, що залишилося за кадром у Пекіні. Спробуйте прочитати і зрозуміти, що саме.

Теми доби

🔥 Суд виправдав 2 бійців "Беркуту", які розстріляли активістів Майдану 20 лютого 2014 року.

🔥 На всій лінії фронту точаться запеклі бої.

🔥 Путін та Сі оголосили про розширення співпраці між РФ та Китаєм.

🔥 США та Ізраїль підтвердили, що удару по шпиталю в Газі завдано "Ісламським джихадом".

🔥 Путін загрожує постійним патрулюванням Чорного моря винищувачами із гіперзвуковими ракетами "Кинджал".б

🔥 Суд скасував арешт частки акцій операторів Київстар та Lifecell, які не належать російським олігархам.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 19 жовтня повідомив, про понад 80 бойових зіткнень за добу.

Російські війська активізувалися на всій протяжності лінії фронту. На півночі Луганщини ЗСУ відбили 15 атак на Синьківку, Іванівку та Кислівку в напрямку на Куп'янськ, та понад 20 атак – у районі сіл Надія та Макіївка в напрямку на Борову.

На південь від Бахмута українські війська ведуть наступальні дії в напрямку на автодорогу Горлівка – Бахмут для отримання над нею контролю, попри запеклі контратаки армії РФ.

Тяжка ситуація для українських підрозділів склалася в районі Авдіївки, яку російське командування намагається оточити ударами з півночі та заходу. На західному фланзі після запеклих боїв ЗСУ відкинули окупантів, проте на північ від міста – у Красногорівці та Степовому російські підрозділи ціною важких втрат змогли просунутися на відстань до пів кілометра. Аналітики здебільшого вважають, що Росія перекине на цю ділянку фронту додаткові резерви вже незабаром, щоби відтіснити ЗСУ від Донецька та ліквідувати авдіївський укріплений район. У місті не залишилося жодного вцілілого будинку, воно безперервно зазнає артобстрілів та бомбардувань.

Із завзятістю, вартою заздрості, окупанти й надалі штурмують Мар'їнку та Новомихайлівку на захід від Донецька, а також намагаються захопити Вугледар. Українські війська відбили в цьому районі понад 20 атак. Також активізувалися російські підрозділи на захід, південь та схід від Великої Новосілки. Вони прагнуть відновити контроль над звільненою влітку ЗСУ територією. Генштаб повідомив, що ці атаки успіху не мали.

Російська армія також намагалася контратакувати вздовж автодороги Маріуполь-Запоріжжя – у селі Мала Токмачка та на околицях села Роботиного – у Копанях, Новопрокопівці та Вербовому. На цій ділянці фронту

відбуваються в'язкі зустрічні бої, ЗСУ намагаються взяти під контроль дві ключові висоти, які армія РФ перетворила на потужні опорні пункти.

Зі зведення випливає, що українські десантники розширили плацдарм на лівому березі Дніпра в районі міста Олешки, проте командування не коментує цю інформацію.

⭐ Унаслідок ракетного удару по Харкову поранено жінку. На околиці Дніпропетровська російська ракета вибухнула в приватній забудові. Загинула жінка, 4 особи – зазнали травм. Унаслідок ракетного удару по Запоріжжю в ніч на 18 жовтня кількість загиблих зросла до 5, поранено – ще 5 осіб. На Херсонщині в лікарні померла жінка, яку було поранено осколками російської бомби. Минулої доби в області загинули 2 людини, поранено – 4. На Миколаївщині в околицях обласного центру ракета влучила в кафе, загинули 2 особи, 1 – поранено.

У Сумах дрон-камікадзе влучив в "інфраструктурний об'єкт". Пошкодження зазнав і завод у Павлограді. Повітряні сили повідомили про знищення крилатої ракети "повітря-земля" Х-59 в районі Кривого Рогу та 3 із 9 ударних БПЛА типу "Shahed".

⭐ Російський президент Путін у Китаї заявив, що винищувачі МіГ-31К, оснащені гіперзвуковими ракетами "Кинджал", постійно патрулюватимуть повітряний простір над міжнародними водами в Чорному морі. Він назвав "помилкою" США рішення про передавання Україні ракет великої дальності ATACMS та стверджував, що російська армія цілком спроможна їх збивати. З його слів, ці ракети "лише подовжать агонію України" та не в змозі змінити ситуацію на "лінії зіткнення". На думку спікера Повітряних сил Ігната, повідомлення про постійне патрулювання російських винищувачів спрямовано на підвищення градуса напруги та є "страшилкою" для США та їхніх союзників із НАТО, проте геть нічого не змінюють для Сил оборони України.

За інформацією видання The New York Times, США передали Україні приблизно 20 ракет ATACMS з умовою їхнього незастосування по території РФ.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило про знищення двох українських ракет під час атаки Севастополя. Місцеві телеграм-канали підтвердили влучання ракети на територію складу боєприпасів на околицях міста.

⭐ На окупованих територіях Запорізької та Херсонської областей окупанти створили "федеральні військові комісаріати", до яких уже викликано чоловіків, що отримали російські паспорти. Зафіксовано випадки вручення

повісток на мобілізацію особам, які прийшли до "військкоматів" для "уточнення даних".

⭐ Заступник міністра МВС Тимченко повідомив, що до реєстру зниклих безвісти за особливих обставин внесено приблизно 28 тис. громадян України.

1-2) Тил

⭐ Верховна Рада розглядала бюджет наступного року в першому читанні. Слухання триватимуть 19 жовтня.

⭐ Міністр оборони Умеров підписав наказ про взяття на озброєння німецьких танків Leopard трьох модифікацій – IA5, IIA5 і IIA6 – майже через пів року після їхнього застосування на полі бою.

⭐ Єврокомісар з енергетики Сімсон оголосила, що Єврокомісія надасть грант у розмірі понад €50 млн Фонду підтримки енергетики України на відновлення енергетичної інфраструктури та її захисту від можливих атак Росії взимку.

⭐ Глава Нафтогазу Чернишов повідомив, що група сплатила до бюджету понад 70 млрд грн податків, з них до місцевих бюджетів – 5 млрд грн.

⭐ Шевченківський районний суд Києва скасував повний арешт акцій мобільних операторів Київстар та Lifecell. Було заарештовано лише частки, що належать компаніям, пов'язаним з інвестфондом LetterOne, власником якого є російські олігархи з "Альфа-груп" – Фрідман, Авен та Косогов.

2. Україна та світ

⭐ У Києві відбулося спільне засідання урядів України та Румунії, яке було присвячене економічному, воєнному та політичному співробітництву між країнами насамперед питанню транзиту української сільськогосподарської продукції. Прем'єр-міністр Румунії Чолаку подякував українському уряду за відмову від терміну "молдавська мова", який, з його слів, було винайдено в Радянському Союзі. Шмигаль заявив, що Румунія показала себе надійним політичним партнером та союзником України, а 60 % українського зерна відвантажується через румунські порти. Він також повідомив про домовленості про будівництво мостового переходу та відкриття ще одного пункту пропуску, а також про розширення потужностей виробництва боєприпасів.

Чолаку та президент Зеленським обговорили розвиток логістики зернового експорту та воєнну підтримку України.

⭐ За інформацією агентства Bloomberg, з портів "Великої Одеси" тимчасовим коридором через Чорне море пройшли вже 32 судна, які вивезли 1,4 млн т різноманітних вантажів

⭐ Президент Зеленський повідомив про телефонну розмову з французьким президентом Макроном, на якій обговорювалися кроки щодо зміцнення української протиповітряної оборони, постачання далекобійних ракет та потреби Військово-морських сил України.

⭐ Єврокомісія констатувала, що Україна "загалом" виконує умови та й рекомендації для лібералізації візового режиму з ЄС, але має посилити боротьбу з корупцією та організованою злочинністю, контрабандою зброї та наркотиків тощо, а також погодити власну візову політику з ЄС щодо третіх країн.

⭐ Видання Politico повідомило, що уряд Швеції активно обговорює передавання Україні винищувачів Gripen, й уважає постачання "лише питанням часу".

⭐ Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) оголосили про створення гуманітарної зони на півдні сектора Газа та закликали цивільне населення евакуюватися на цю територію, куди доставлятиметься гуманітарна допомога. Завдано ударів по військових об'єктах руху Хезболла в південному Лівані у відповідь на обстріл ізраїльської території.

ЦАХАЛ звинуватив представників терористичного руху ХАМАС у завищенні кількості жертв унаслідок вибуху ракети в районі шпиталю, а також у поширенні дезінформації в медіа для приховування реального винуватця трагедії. Розвідка США підтвердила, що ракету запустили бойовики "Ісламського джихаду". Президент Байден заявив, що атаку на лікарню в Газі здійснила, "схоже, інша команда". Водночас "мусульманський світ" сприймає "атаку Ізраїлю на мирний шпиталь" як підтверджений факт. Турецький президент Ердоган оголосив у країні 3-денну жалобу за загиблими палестинцями. Він засудив атаку на лікарню та назвав Раду Безпеки ООН неефективною. З його слів, відправлення США авіаносців до регіону, припинення допомоги палестинському народу та його "колективне покарання" перервала зусилля Туреччини щодо врегулювання конфлікту.

Президент Байден відвідав Ізраїль. Він оголосив про надання палестинцям сектору Газа та західного берега річки Йордан гуманітарної допомоги вартістю $100 млн через агенції ООН та міжнародні неурядові організації. Байден також повідомив про укладання домовленості з президентом Єгипту

ас-Сісі про відправлення до Гази 20 вантажівок із гуманітарними вантажами для чого буде тимчасово відкрито зачинений пункт пропуску "Рафах".

Прем'єр-міністр Великої Британії Сунак має намір відвідати Ізраїль 19 жовтня.

Німецька агенція DPA повідомила, що уряд Німеччини надав пріоритет постачанням озброєнь до Ізраїлю.

За даними МВС Ізраїлю, у країні внаслідок воєнних дій загинули вже 23 громадян України. Посол України Корнійчук повідомив про підтверджену загибель 18 українців. Повідомлення ізраїльської влади пресслужба МЗС назвала "приблизною статистикою". Корнійчук заявив, що 2 поранених українців наразі перебувають у південній частині Гази й очікують на відкриття контрольного пункту "Рафах" на кордоні з Єгиптом. Із сектору хочуть евакуюватись 298 осіб.

У Франції через загрозу терористичної атаки було евакуйовано 6 міжнародних аеропортів. Австрія оголосила 4 рівень терористичної загрози із 5. У Берліні вночі відбулася масова акція на підтримку Палестини, яка закінчилася зіткненнями з поліцією. Італія через зростання загрози ісламського екстремізму після нападу ХАМАС на Ізраїль запровадила контроль на кордоні зі Словенією. Подібні заходи оголосила ще низка європейських країн.

У столиці США Вашингтоні поліція заарештувала понад 300 осіб, які увірвалися до будівлі Капітолія та влаштували масштабну маніфестацію з вимогою припинити війну між Ізраїлем та ХАМАС. Це вже друга подібна акція за тиждень, попередня відбулася біля Білого Дому 17 жовтня і також закінчилася арештами.

На засіданні Ради Безпеки ООН, яке було присвячено подіям в Ізраїлі, США наклали вето на проєкт резолюції Бразилії, який передбачав "гуманітарні паузи" для доставлення допомоги мешканцям Гази, але не містив пункту про право Ізраїлю на самооборону, відповідно до 51 статті Статуту Організації. Росія та Велика Британія від голосування утрималися, 12 із 15 членів Ради проголосували "за".

На думку журналістів видання The Finansial Times, підтримка Заходом дій Ізраїлю в Газі стала перешкодою для зусиль із досягнення консенсусу з країнами, що розвиваються, про засудження воєнних дій Росії проти України. Низка західних дипломатів турбуються, що це може підірвати довіру цих країн до Заходу та його вплив на країни Глобального Півдня і зірвати зусилля з урегулювання конфлікту в Україні.

Міністерство фінансів США запровадило санкції проти фізосіб та компаній з Ірану, Гонконгу, Китаю та Венесуели за сприяння розробленню іранських балістичних ракет та БПЛА. Спецслужби США виявили постачання

іранських ударних безпілотників Венесуелі. Також запроваджено санкції проти 10 фізичних та юридичних осіб, зокрема, з Катару, Туреччини, Алжиру та Судану, які беруть участь у фінансуванні руху ХАМАС або підтримують його. Держдепартамент США наголосив, що санкції оголошено проти терористичної організації, а не проти простих палестинців.

Російський президент Путін провів тривалі переговори з лідером Китаю Сі на форумі "Один пояс – Один шлях" у Пекіні. Переговори завершилися без підсумкового документа. На пресконференції Путін заявив, що Україна нібито вже готова до мирних переговорів із Росією, проте президент Зеленський сам виключив цю можливість, підписавши відповідний указ. На думку Путіна, для початку переговорів Зеленський "має скасувати декрет, якщо справді є бажання домовлятися".

За інформацією російських ЗМІ, Китай та Росія підписали угоду про постачання російського зерна впродовж 12 років на загальну суму приблизно $25,7 млрд. Сі заявив, що Китай готовий працювати з Росією "для захисту міжнародної справедливості". З його слів, РФ та КНР неухильно поглиблюють взаємну довіру та підтримують "тісну стратегічну взаємодію". Путін та Сі у своїх промовах демонстративно не згадали про війну в Україні та Ізраїлі.

Глава МЗС РФ Лавров відвідав столицю КНДР Пхеньян. Він має намір обговорити з міністром закордонних справ Північної Кореї Чо питання двостороннього військового та економічного співробітництва, а також підготувати візит президента Путіна до країни. Лавров заявив, що країни поєднують "історичні братерські зв'язки".

Глава адміністрації угорського прем'єр-міністра Гуйяш на пряме запитання, чому глава уряду Орбан зустрічався з російським президентом Путіним на форумі "Один пояс – Один шлях" заявив, що з Путіним зустрічався і президент Байден. Коли чиновнику вказали на те, що ця зустріч відбулася до вторгнення Росії, він заявив, що Орбан "говорив про мир та необхідність покласти край російській агресії" та порадив усім робити те саме. Гуйяш не відповів на запитання, чому Орбан назвав російську агресію російським пропагандистським визначенням – "військовою спецопераційою".

Під час виступу Путіна перед учасниками форуму низка представників із країн ЄС демонстративно вийшли із зали.

Міністр культури Німеччини Рот виступила проти бойкоту російської культури, оскільки, з її слів, російська мова не є власністю Путіна. Вона наголосила, що є й інша Росія – правозахисники, письменники, дисиденти, а також ЛГБТ-активісти, які зазнають переслідувань. Міністр вважає, що культурний бойкот вдарить по критиках Путіна.

⭐ Арбітражний суд Москви визнав банкрутом дочірнє підприємство компанії Google.

⭐ Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто назвав "ворожим кроком" підвищення вартості транзиту російського газу, яке було оголошено владою Болгарії, і пригрозив заходами у відповідь. Сербія також одержує російський газ через Болгарію. Президент країни Вучич назвав рішення болгарської влади "дивним".

Міністр енергетики Великої Британії Стюарт та посол Німеччини в країні Бергер заявили, що країни не імпортуватимуть надалі енергоносії з Росії, попри те, що ситуація на енергетичному ринку все ще є вкрай складною, а ціни набагато вище, ніж до вторгнення Росії.

США готові послабити санкції проти нафтової галузі Венесуели після укладання угоди між урядом та опозицією про проведення відкритих виборів наступного року. Американська адміністрація вимагає від президента Мадуро скасувати заборону на участь у виборах опозиційних кандидатів, звільнити політв'язнів та неправомірно затриманих громадян США.

Німецьке дочірнє підприємство "Роснефти" – Rosneft Deutschland GmbH ввозить у країну російську нафту в обхід санкцій під прикриттям постачання з Казахстану. За інформацією низки українських та зарубіжних аналітиків, Росія для ухилення від санкцій змішує казахську нафту зі своєю в трубі КТК – Каспійського трубопровідного консорціуму, власником 40 % акцій якого є "Транснефть" та "Лукойл".

Вартість фрахту суден для транспортування російської нафти з балтійських портів до Індії зросла з $4,5 до $7 млн через оголошення санкцій США проти кількох грецьких судновласників. Однак це здебільшого не зупиняє інші компанії, які в документах на перевезення вказують ціну нижче за "стелю" у $60/барель, оскільки її неможливо перевірити.

⭐ Як і пророкували експерти, парламент Грузії не спромігся затвердити імпічмент президентки Зурабішвілі. За її усунення проголосували лише 86 депутатів за мінімальні кількості 100. Зурабішвілі була присутня на голосуванні.

⭐ Уряд Німеччини закликав місцеві компанії послабити вимоги до знання німецької мови українськими біженцями та запропонувати їм додаткове навчання. Українські працівники мають високу кваліфікацію та затребувані на німецькому ринку праці. Німецькі чиновники вважають, що робота дає можливість прискорено їх інтегрувати до німецького суспільства.

За інформацією словацьких ЗМІ, майбутній прем'єр-міністр, проросійський політик Фіцо не знайшов кандидатуру на посаду міністра закордонних справ, тому вирішив очолити міністерство сам.

3. Тренди

Святошинський райсуд Києва оголосив рішення в справі про розстріл активістів Майдану 20 лютого 2014 року на вулиці Інститутській у Києві. Одного з бійців спецпідрозділу "Беркут", які перебувають в Україні, суд виправдав, ще одного – звільнив, зарахувавши перебування в СІЗО. Інших трьох фігурантів справи засуджені за спецпроцедурою, оскільки їх було передано Росії внаслідок обміну у 2019 р. Фактично, за розстріл активістів Майдану нікого не покарано, оскільки основні фігуранти втекли на території РФ, а решту було виправдано. Офіс генпрокурора має намір оскаржити вирок, оскільки обвинувачених було виправдано за звинуваченням у терористичному акті, і не було вказано мотивів виправдання осіб, які вчинили умисні вбивства.

Депутат від партії "Слуга народу", представник президента у Верховній Раді Веніславський вважає, що "ухилянтів" – осіб, що нелегально залишили Україну під час війни, карати не треба. Раніше він просував законопроєкт про можливе кримінальне покарання для них, але згодом змінив свою точку зору. З його слів, покарання може відлякати цих чоловіків від повернення до України, ба більше, вони нібито сприятимуть збереженню нації після війни. Водночас він усе ще, переконаний, що проти осіб, які купили довідки в співробітників територіальних центрів комплектації або військово-лікарських комісій, має бути порушено кримінальні справи.

4. Корупція

Представник Держбюро розслідувань Сап'ян стверджує, що Бюро не має відношення до пишного весілля колишньої співробітниці Москви, оскільки вона була звільнена ще 2 роки тому. Сап'ян попросила не пов'язувати вартість весілля з роботою Москви в ДБР.

***

№ 2.175

Дайджест подій в Україні та навколо України від 19 жовтня 2023

Головне

📌 Про українських біженців в Європі я вже писав неодноразово. Країнам ЄС вони дуже вигідні – багато з них мають високу кваліфікацію і їхнє інтегрування в спільноту підсилюватиме країну. Тож статус тимчасового захисту буде подовжено, подовжено і ще раз подовжено

📌 Про зЕконопроєкти, які увалено лакеями верховного шапіта, раджу читати з олівцем. Щоб потім не побачити у дзеркалі барана чи вівцю.

📌 Як не порадіти пишному підпису на 20-гривнєвій купюрі!

📌 Казочка про ракети Торус триває.

📌 Те, що зробили хлопці і командування під Авдіївкою - я називаю неможливим. Але вони це зробили. Проте рашистський наступ ще не зупинено. М'яса на фронті чи не втричі більше ніж під час вторгнення. Техніки - теж.

📌 Про Їзраїль та палестинців – ДУЖЕ багато цікавої інформації

📌 Як сита Німеччина і далі смокче хуйлогаз.

📌 Чому не дають гроші.

Теми доби

🔥 ЄС подовжив статус тимчасового захисту українських біженців до березня 2025 року.

🔥 Верховна Рада ухвалила в першому читанні бюджет на 2024 р та обмежила діяльність УПЦ МП.

🔥 Російська армія не може прорвати українську оборону в Авдіївці

🔥 МОЗ дозволило виписку електронних рецептів без візиту до лікаря.

🔥 Хорватія передала Україні всі гелікоптери Мі-8, які були на озброєнні армії.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генеральний штаб ЗСУ в ранковому зведенні 20 жовтня повідомив про 90 зіткнень, що сталися за добу на лінії фронту.

На півночі Луганщини російське командування вкинуло в бій великі сили для захоплення Куп'янська, Борової та Лимана. Запеклі бої точаться в Синьківці на околицях Куп'янська, в Іванівці на автодорозі Сватове-Куп'янськ, а також у Кислівці, Новоєгорівці, Надії та Макіївці в напрямку на Борову.

На південь від Бахмута бої тривають у районі Кліщіївки, де ЗСУ наступають у напрямку автодороги Горлівка-Бахмут, відбиваючи контратаки російських військ.

Представник Головного управління розвідки Юсов підтвердив тяжкі втрати російських військ у живій силі та техніці на північ від Авдіївки – у Красногорівці. Він назвав захоплення Авдіївки "політичним завданням" російських військ, яке не виправдане з огляду на результати. Головнокомандувач ЗСУ Залужний відвідав цю ділянку фронту щоби з'ясувати ситуацію на місці. Упродовж доби тут було відбито численні атаки російських ударних підрозділів, спалено кілька колон важкої техніки, проте це не зупинило їхнє просування. У районі Красногорівки та Степового їм вдалося просунутися до пів кілометра. ЗСУ успішно відбили понад 30 атак на захід від Авдіївки – у Сєверному, Водяному та Первомайському, а також у Мар'їнці та Новомихайлівці на захід від Донецька.

У районі Вугледару російські війська прагнуть перерізати рокадну автодорогу Павлівка – Пречистівка – Велика Новосілка. На околицях Великої Новосілки

армія РФ має локальний успіх у районі села Приютного, атаки в Золотій Ниві та Старомайорському було відбито.

На Запоріжжі тривають запеклі бойові зіткнення на основній лінії російської оборони на південь та південний схід від села Роботиного – у районі Вербового.

Росія зосередила великі сили на лівому березі Дніпра на Херсонщині, де українські десантники тримають та поступово розширюють плацдарм у районі міста Олешки. За інформацією з окупованої території, російські війська замінували в кілька шарів не лише автодороги та берег Дніпра, а й ділянки, на яких навряд чи наступатимуть українські підрозділи. На потужний оборонний рубіж перетворено Північно-Кримський канал.

⭐ Спікер командування Повітряних сил Гнат вважає, що ракети ATACMS змінять правила гри на полі бою, оскільки окупантам доведеться розтягнути логістичні шляхи, а також збільшать час ухвалення рішень. Міністр закордонних справ Кулеба оголосив, що Україна отримуватиме ці ракети постійно й у великих кількостях. Речник Пентагону генерал Райдер заявив, що Україна має право застосовувати ракети ATACMS лише на власній території. Він не повідомив, скільки ракет було передано та скільки їх може бути передано надалі.

⭐ Російська армія посилила обстріли прикордонних міст та сіл, а також населених пунктів на лінії фронту й у ближньому тилу. У ранковому зведенні 20 жовтня Генштаб повідомив про понад 150 обстрілів та бомбових ударів. З-за кордону обстріляно населені пункти Сумщини, поранено місцевого мешканця. Унаслідок обстрілу житлового сектору прикордонного міста Вовчанськ на Харківщині з території РФ, дістали поранення 2 людини. В обласному центрі на вибуховому пристрої підірвався місцевий житель. На Донеччині 1 людина загинула, 2 – дістали поранень. У Бериславі на Херсонщині уламками російських бомб поранено двох жінок. У Станіславі внаслідок обстрілу поранено місцевого мешканця. Усього за добу в області, за інформацією обладміністрації, поранення та травми дістали 7 осіб. Міністр внутрішніх справ Клименко повідомив, що одна із жінок у Бериславі померла від поранень.

⭐ Після оголошення президентом Путіним у Китаї про початок безперервного патрулювання повітряного простору над Чорним морем, Росія перекинула на військовий аеродром Бельбек 4 винищувачі МіГ-31К – носії гіперзвукових ракет "Кинджал".

⭐ Спікер Повітряних сил Гнат вважає, що практика "взяття в оренду" засобів ППО, про що оголосив президент Зеленський, навряд чи буде масовою, оскільки партнери не захочуть знімати з бойового чергування такі

комплекси через побоювання послабити власну оборону. Водночас він зазначив, що подібні прецеденти вже були.

⭐ Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти від початку широкомасштабного вторгнення Росії в Україну зафіксувала зникнення приблизно 30 тис. цивільних осіб.

⭐ Міністерство оборони РФ повідомило, що в небі над Білгородською обл. було збито 2 українські безпілотники. У Брянській обл. БПЛА нібито атакував цистерну з паливом на митному посту.

⭐ Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець заявив, що цього року російська влада планує вивезти до Росії ще 10 тис. дітей із тимчасово окупованих територій для "промивки мозку".

1-2) Тил

⭐ Верховна Рада ухвалила бюджет на 2024 р у першому читанні з доходами в розмірі 1,74 трлн грн, видатками – 3,31 млрд грн та максимальною сумою дефіциту в 1,59 трлн грн.

У першому читанні підтримано законопроєкт про додаткове оподаткування доходів банків. Документ передбачає підвищення ставки податку на прибуток упродовж 2024–2025 років з 18 до 36 % без права зарахування збитків минулих періодів. За твердженням авторів, цей захід дасть можливість поповнити бюджет на 9,9 млрд грн на рік. Експерти звернули увагу, що схема з отриманням банками надприбутків із використанням депозитних сертифікатів НБУ наступного року вже не працюватиме, тож законопроєкт має метою легалізацію наддоходів банків за 2 роки широкомасштабної війни. Українські банкіри прогнозують зниження облікової ставки НБУ в жовтні з 20 % до 18 %, що суттєво скоротить прибутковість схеми з депозитними сертифікатами.

Депутати також ухвалили в першому читанні законопроєкт про обмеження діяльності релігійних організацій, які пов'язані з Російською православною церквою. Йдеться про Українську православну церкву [Московського патріархату] (УПЦ МП). Законопроєкт було внесено урядом ще в середині січня. З того часу його розгляд усіляко гальмували керівники Верховної Ради та фракції "Слуга народу", стверджуючи, що на його ухвалення не вистачить голосів. Пресслужба УПЦ МП вважає, що законопроєкт порушує свободу віросповідання, не відповідає вимогам Європейської конвенції з прав людини, тому його має бути відправлено на доопрацювання. На думку низки експертів, урядовий законопроєкт не забороняє діяльність УПЦ МП, а лише вимагає проведення релігієзнавчої експертизи її належності до Російської православної церкви, пропонує видавати приписи на усунення порушень та

звернення влади до адміністративного суду з позовами щодо припинення діяльності релігійних організацій у разі невиконання ними цих приписів.

СБУ повідомила, що Російська православна церква створила власні приватні військові компанії, які вербують та влаштовують бойовий вишкіл найманців для війни проти України. Однією з таких компаній є "Андріївський хрест", яку створено в Кронштадтському Морському Соборі в Санкт-Петербурзі.

⭐ Президент Зеленський підписав закон про збільшення видатків бюджету на поточний 2023 р на 322,6 млрд грн. З цих коштів 211 млрд грн буде скеровано Міністерству оборони, 79 млрд грн – МВС, 16,5 млрд грн – Міністерству соцполітики, СБУ одержить 4,2 млрд грн, ГУР – 2,5 млрд грн.

Зеленський також запровадив рішення РНБО від 17 жовтня 2023 р про організацію захисту та забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури та енергетики України в умовах воєнних дій.

Він також долучив командувача Силами територіальної оборони Баргілевича до складу Ставки верховного головнокомандувача.

⭐ Начальником управління преси та інформації Міністерства оборони призначено співробітника Головного управління розвідки, журналіста та автора книг Павлюка, який мобілізувався одразу після початку вторгнення.

⭐ Міністр економіки Свириденко повідомила, що за рік із моменту відновлення публічних закупівель через платформу Prozorro бюджет зміг заощадити 40 млрд грн за сумарної ціни замовлень 589 млрд грн. Вона стверджує, що наявна система довела свою ефективність навіть у випадках, коли заявку на торги подає лише один учасник.

⭐ Глава Нафтогазу Чернишов повідомив, що хоча заборгованість теплопостачальних підприємств перед компанією і сягнула вже 95 млрд грн, зокрема, різниця в тарифах – 36 млрд грн, опалювальний сезон розпочнеться вчасно й у штатному режимі. З його слів, уряд працює над механізмом виплати компанії компенсацій цієї різниці.

⭐ Міністерство інфраструктури за підтримки уряду Великої Британії оголосило конкурс для добору 10 українських громад, які постраждали від російської агресії, для розроблення планів їхнього відновлення та розвитку. Завдяки проєкту "Раннє відновлення України", громади також отримають допомогу в залученні фінансування від міжнародних партнерів та навчанні застосування цифрових інструментів.

⭐ Представник Великої Британії на форумі з безпеки та співробітництва в рамках ОБСЄ Окотт оголосив, що його країна разом із партнерами

започаткувала план надзвичайної допомоги Україні цієї зими на суму £127 млн. Він також нагадав, що Велика Британія надала ще один пакет допомоги вартістю £100 млн, яку буде скеровано на реалізацію заходів із гуманітарного розмінування та захисту критичної інфраструктури.

⭐ МОЗ дозволило виписування першого електронного рецепта на ліки без обов'язкового відвідування лікаря.

⭐ Міністр стратегічних галузей промисловості Камишин повідомив про запуск порталу "Залізне укриття" з інформацією про стан сховищ.

⭐ Міністр економіки Свириденко повідомила, що за 15 місяців із моменту запуску програми "єРобота" уряд надав гранти 8 тис. підприємцям, малому та середньому бізнесу загалом на суму 4,4 млрд грн, зокрема, 7,3 тис. мікрогрантів на 1,7 млрд грн. З її слів, це нібито дало можливість створити 30 тис. нових робочих місць.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль на нараді з питань освіти заявив, що пріоритетом уряду на найближчі роки буде військова освіта. Міністри економіки, цифрової трансформації, освіти та фінансів обговорили прогноз розвитку ринку праці, на базі якого буде сформовано держзамовлення на навчання студентів. Шмигаль вважає, що найближчими роками країна гостро потребуватиме і фахівців із відновлення економіки.

⭐ Міністерство економіки повідомило, що Держслужба зайнятості почала видавати ваучери на навчання за спеціальністю "сапер" із фінансуванням 27 тис. грн.

⭐ Держслужба з надзвичайних ситуацій і далі набирає рятувальників – добровольців, які готові брати участь у гасінні пожеж та розбиранні завалів після російських обстрілів – без залишення основного місця роботи. Вони пройдуть вишкіл, їм має бути надано спецтехніку та спецодяг. За твердженням чиновників, вчасне прибуття таких добровольців на місце події дасть змогу суттєво пом'якшити наслідки атак.

⭐ Нацбанк трохи послабив гривню. Довідковий курс на 20.10 встановлено на рівні 36,61 ₴/$ (+0,05 грн) та 38,65 ₴/€ (+0,04 грн).

⭐ НБУ випускає в обіг нову купюру номіналом 20 грн за підписом нового глави Пишного.

2. Україна та світ

Посол Німеччини Єгер повідомив, що уряд поки не планує передавати Україні далекобійні крилаті ракети Taurus. Він стверджує, що українську владу було про це докладно поінформовано. Опитування громадської думки громадян Німеччини підтверджують, що понад половина респондентів не підтримують передавання цих ракет. Україна офіційно звернулася з Німеччини з проханням про їхнє постачання в травні. Лідер опозиційної партії Християнсько-демократичний союз (ХДС) Мерц закликав канцлера Шольца надати пояснення Бундестагу щодо причин його відмови постачати ракети всупереч вимогам депутатів із фракцій коаліції. Мерц наголосив, що США вже затвердили постачання далекобійних ракет ATACMS, що уряд ставив умовою передавання. Канцлер анонсував у Бундестазі надання Україні "зимового" пакету воєнної допомоги, основним наповненням якого будуть засоби протиповітряної оборони.

Міністр оборони Хорватії Банозич повідомив про передавання Україні геть усіх військових гелікоптерів Мі-8, які мала на озброєнні армія країни.

Міністр закордонних справ Кулеба назвав "оптимістичним сценарієм" отримання винищувачів F-16 у першій половині 2024 р.

Міністри внутрішніх справ країн ЄС затвердили подовження статусу тимчасового захисту українських біженців до березня 2025 р. Польща та Чехія вимагають збільшення фінансування їхніх витрат на утримання біженців із бюджету ЄС.

Посол Туреччини в Україні Гюльдере вважає можливим відновлення "Чорноморської зернової ініціативи" за участю Росії. Проте невідомо, як до цього поставиться українська влада, оскільки "тимчасовий коридор" через Чорне море вже успішно функціонує, як і відвантаження зерна та іншої сільгосппродукції через порти Румунії.

Прем'єр-міністр Великої Британії Сунак приїхав до Ізраїлю. На зустрічі з прем'єр-міністром Нетаньяху він заявив, що його країна надаватиме підтримку Ізраїлю, щоби він мав можливість захистити себе відповідно до норм міжнародного права. Сунак заявив, що палестинський народ сам став жертвою терористів ХАМАСу.

Комісар агентства ООН із надання допомоги палестинським біженцям (UNRWA) Лаццаріні висловив побоювання, що насильство може поширитися на весь регіон. Він попередив про важку гуманітарну ситуацію в Газі та закликав відкрити до регіону гуманітарний коридор. З його слів, "світ втрачає людяність". Він назвав напад ХАМАС на Ізраїль "жахливою та варварською різаниною", яка "завдала колективної травми" ізраїльтянам. Водночас він вважає облогу сектору "колективним покаранням", що є порушенням міжнародного гуманітарного права.

Європарламент ухвалив резолюцію щодо ситуації на Близькому Сході. У ній підтверджено право Ізраїлю на оборону, засуджено дії терористичної організації ХАМАС та її атаки мирного населення. Резолюція закликає оголосити "гуманітарну паузу" задля доставлення гуманітарної допомоги за умови, що вона не потрапить до рук терористів. Європарламент висловив серйозне занепокоєння погіршенням гуманітарної ситуації в секторі Гази. Документ засуджує зростання антисемітизму з моменту нападу ХАМАС на Ізраїль та вимагає розслідувати роль Ірану, Катару та РФ у загостренні ситуації в регіоні.

Сусіди Палестини – Йорданія та Єгипет відмовляються прийняти палестинських біженців, оскільки мали серйозні проблеми з їхнім перебуванням на своїй території, аж до збройних сутичок. У Йорданії вони навіть намагалися повалити короля, після чого 140 тис. біженців було депортовано з країни. У Лівані їхнє перебування спричинило громадянську війну та мало наслідком постійну загрозу ударів із боку Ізраїлю в через обстріли та напади бойовиків руху Хезболла на ізраїльську територію.

Президент США Байден підтримав ідею створення двох держав як основу розв'язання конфлікту. Також про створення двох держав як "фундаментальний вихід із ситуації" заявив лідер Китаю Сі. Канцлер Німеччини Шольц висловив обурення та назвав "цинічними" заяви російського президента Путіна, що війна на Близькому Сході може мати наслідком великі жертви серед мирного населення, тоді як Росія веде війну проти України, у якій гинуть тисячі людей.

Міністерство охорони здоров'я Палестини повідомило про загибель майже 3,8 тис. осіб, зокрема, 1,5 тис. дітей та 1 тис. жінок. Майже 12,5 тис. людей дістали поранення та травми. Пізно ввечері під обстріл потрапив кампус грецької православної церкви в Газі, де переховувалися десятки сімей. Ізраїльська влада має намір розслідувати цей інцидент.

Посол в Ізраїлі Корнієнко підтвердив загибель у секторі Газа української громадянки. З його слів, з Гази хочуть евакуюватися вже 308 осіб, і він не виключає, що ця кількість може зрости до 400 наступними днями. МЗС Молдови повідомило про кооперацію з міністерствами України та Румунії в евакуації громадян трьох країн із Гази. Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що проблема вивезення людей із сектора є дуже тяжкою і жодна з країн не може її розв'язати для своїх громадян. З його слів, МЗС домовилося про евакуацію з кількома авіакомпаніями, проте було викуплено лише 40 квитків, попри "пристойну ціну".

Комітет захисту журналістів (CPJ) повідомив, що з початку конфлікту в країні загинули щонайменше 21 журналіст – 17 палестинців, 3 ізраїльтяни та 1 ліванець.

Сили оборони Ізраїлю повідомили, що бойовики ХАМАС утримують у заручниках у секторі щонайменше 203 особи. Міністр оборони країни Галлант анонсував швидкий початок наземного наступу в Газі задля знищення угруповання ХАМАС. Він також узяв на себе відповідальність за неготовність до нападу терористів на Ізраїль та забезпечення перемоги у війні.

Виконком Європейської асоціації футбольних федерацій (УЄФА) скасував усі матчі в Ізраїлі через війну

За інформацією видання Axios, американська адміністрація напередодні наступу та можливого відкриття другого фронту на кордоні з Ліваном має намір передати ЦАХАЛу "десятки тисяч" 155-мм снарядів, які призначалися для України. Снаряди зберігаються на складах армії США в країні, від початку вторгнення Росії їх поступово відправляли до України. Пентагон уже перекинув повітрям до Ізраїлю партію броньованих автівок.

У Червоному морі біля берегів Ємену американський есмінець USS Carney перехопив кілька ракет та безпілотників, які було запущено з території країни, ймовірно, у напрямку Ізраїлю. Військові бази США на Близькому Сході – у Сирії та Іраку було атаковано безпілотниками щонайменше 4 рази.

⭐ Президент США Байден звернувся до американського народу. Він повідомив, що скерує до Конгресу терміновий запит про виділення коштів на воєнну допомогу Ізраїлю та Україні. Він назвав ці витрати "розумною інвестицією, яка принесе дивіденди безпеки на багато поколінь". Байден заявив, що Путін та ХАМАС мають спільну мету – знищення демократії. Він відмовляється припустити перемогу терористів та тиранів, а також закликав Конгрес виявити єдність та допомогти партнерам у "переломний момент історії". За інформацією агентства Reuters, із $60 млрд, яких адміністрація просить для України, $30 млрд планується витратити на заміщення та оновлення запасів озброєнь армії США.

Прем'єр-міністр Литви Шимоніте вважає, що війна в Ізраїлі не вплине на підтримку України країнами Заходу. Вона наголосила на важливості перемоги України у війні з Росією.

Напередодні саміту лідерів ЄС канцлер Німеччини Шольц виступив за подовження фінансової підтримки України для стабілізації державних фінансів, виплати зарплат та соціальної допомоги.

Президент Єврокомісії фон дер Ляєн заявила, що Росія завжди заморожує війни, які не може виграти, й далі чекає, коли зможе відновити наступ. Тож, з її слів, Захід має зробити ціну війни неприйнятною для Росії, за допомоги підтримки України. Вона вважає неприпустимим перемикання уваги з війни в Україні на інші конфлікти. Також, на її думку, не може бути місця коливанням та напівзаходам у підтримці України до її перемоги у війні з Росією. Після закінчення війни Україна має отримати гарантії безпеки, які мають

забезпечити справедливий та міцний мир. Вона наголосила, що ХАМАС та російський президент Путін мають однакові цілі – ХАМАС прагне знищити Ізраїль, а Росія – Україну.

⭐ Офіс президента повідомив про початок переговорів із Францією про "гарантії безпеки" на підставі декларації країн "Великої сімки", яку було ухвалено на саміті НАТО у Вільнюсі. Команду України на переговорах очолив заступник голови Офісу президента Жовква, у них узяли участь ще один заступник Єрмака – Машовець та заступник міністра оборони Павлюк.

⭐ Президент Зеленський повідомив про розмову з генеральним секретарем ООН Гутеррешем, темами якої були "формула миру" та альтернативний "зерновий коридор". Зеленський попросив Гутерріша допомогти із підтримкою "формули" країнами "глобального Півдня".

Президент Зеленський у розмові з президентом США Байденом подякував йому за передавання ракет і підтвердив, що наступна зустріч радників для обговорення "формули миру" відбудеться на Мальті наприкінці жовтня. Байден підтвердив участь у ній представників США.

⭐ Посол Німеччини Єгер заявив, що на Україну чекає складний та довгий шлях до ЄС, тому він не може спрогнозувати конкретні терміни набуття нею членства. Єгер наголосив, що умови вступу не схожі "на меню в ресторані" – Україна має погодитися з усіма європейськими регуляторними вимогами.

⭐ Президент Молдови Санду привітала відмову України від визначення "молдовська мова", що було закріплено в спільній заяві президента Зеленського та прем'єр-міністра Румунії Чолаку.

⭐ За інформацією угорської служби "Радіо Свобода", посли країн НАТО та Швеції на зустрічі в Угорщині висловили занепокоєння через переговори угорського прем'єр-міністра Орбана з російським президентом Путіним. Низка ЗМІ повідомили про підготовку санкцій проти угорських чиновників.

⭐ Віцепрем'єр-міністр із торгівлі Казахстану Торебаєв повідомив, що уряд країни нібито заборонив продаж та постачання до РФ 106 найменувань товарів військового та подвійного призначення, дронів тощо, спеціалізованих компонентів, чіпів, іншої електронної продукції. Спікер МЗС запевнив, що Казахстан не допомагатиме Росії в ухиленні від санкцій. За певний час Міністерство торгівлі спростувало повідомлення Торебаєва та повідомило, що регулювання торгівлі відбувається відповідно до положень договору про Євразійський економічний союз.

⭐ 'Аналітики Пентагону в доповіді про політику США щодо Китаю стверджують, що Росія отримує від нього політичну, дипломатичну та частково воєнну підтримку, проте відносини між країнами затьмарені "стратегічною недовірою". Аналітики вважають, що китайське керівництво було "неприємно здивоване" рішенням Росії розпочати вторгнення до України, водночас намагається зберегти тісні відносини з Москвою, просуваючи себе як "відповідальну" велику державу, що зберігає "нейтралітет". Китай повторює російські пропагандистські наративи та уникає засудження дій Росії та вживання терміну "війна", а також співпрацює з Росією на міжнародних майданчиках, таких як ООН та БРІКС.

⭐ Міністр закордонних справ РФ Лавров на пресконференції за результатами візиту до КНДР порадив російським туристам відпочивати в Північній Кореї.

Лідер КНДР Кім пообіцяв виконати всі домовленості, які було досягнуто на зустрічі з російським президентом Путіним, та надалі розвивати співпрацю з Росією.

⭐ Київська школа економіки оцінила скорочення персоналу іноземних компаній у Росії у 2022 р у понад 230 тис. осіб, ще приблизно 500 тис. було переведено на часткову зайнятість або погіршено умов праці.

⭐ Президент Білорусі Лукашенко звільнив посла в Україні Сокола.

⭐ НАТО посилює патрулювання в Балтійському морі після пошкодження газогону Balticconnector та кабелю зв'язку між Естонією та Фінляндією. До регіону відправлено 4 протимінні катери.

⭐ Видання Politico повідомило про готовність країн "Великої сімки" (G7) уже незабаром оголосити ембарго на імпорт російських алмазів. Для визначення походження каменів Бельгія запропонувала пропускати їх через спеціалізований центр в Антверпені, перш ніж вони потраплять до інших країн, до Індії тощо, яка є найбільшим їхнім споживачем та обробником

⭐ За інформацією Пентагону, Китай швидко нарощує виробництво ядерних боєголовок приблизно на 100 шт. на рік. Ядерні матеріали виробляються за допомогою реакторів на швидких нейтронах, які влада країни називає "мирною дослідною програмою", а загальна кількість боєголовок уже сягнула 500. Китай відмовляється від переговорів щодо обмеження ядерних озброєнь, "оскільки його арсенал набагато менший, ніж у Росії та США". Китайське МЗС назвало дані західних ЗМІ "завищеними", а повідомлення – "такими, що перекручують факти".

3. Тренди

Нацбанк повідомив, що з початку року уряд отримав від партнерів фінансову допомогу на суму приблизно $34 млрд як кредити та гранти, а до кінця року ця сума зросте принаймні до $42 млрд. З початку вторгнення Україна отримала різноманітну допомогу на суму не менше ніж $113 млрд.

На переконання низки українських економістів, влада набирає кредити "на відновлення", малюючи цифри витрат "зі стелі", про що свідчить "оцінка" завданих збитків ще в середині минулого року в розмірі понад $1 трлн. Міжнародні партнери неохоче пропонують кошти навіть на поточні витрати уряду, що неодноразово підтверджував міністр фінансів Марченко. Експерти здебільшого вважають, що чиновники "змагаються" в набиранні кредитів, які згодом доведеться віддавати багатьом поколінням українців. Водночас представники влади навіть не заїкаються про можливість списання частки державного та гарантованого державою боргу, всупереч подібної можливості через війну. Низка експертів наголошують, що відмова Зеленського та його "команди" від оголошення стану війни з Росією практично зводить шанси на подібну реструктуризацію нанівець, як і перспективи стягнення репарацій з агресора в разі перемоги у війні.

Заступник міністра охорони довкілля та природних ресурсів Кірєєва повідомила, що в країні за рік утворюється понад 10 млн т сміття, з яких переробляється лише незначна частка. Вона оголосила про розроблення спільно з Податковою службою законопроєкту про екологічний податок на поховання відходів, який, з її слів, зробить вигідним їхнє перероблення та дасть можливість залучити інвестиції.

На чорному ринку з'явилися в продажу "свіжі" бази податкових накладних, усіх операцій юридичних осіб України, а також руху товарів через митницю. Це свідчить про повну "прозорість" цих даних для багатьох держслужбовців, які скористалися можливістю "заробити" на "гуртовому" продажі конфіденційної інформації. Водночас податкова служба у відповідь на запити платників податків відповідає, що ця інформація є "закритою" в умовах воєнного стану. Безперечно, що ці бази даних потрапили до рук агресора. Така сама доля може осягнути й дані міністерства оборони, зокрема, про закупівлю озброєнь та мобілізацію, тим більше, що президент Зеленський доручив максимально "цифровізувати" внутрішні процеси. Витік даних із додатка "Дія" внаслідок його зламу перед російським вторгненням мав наслідком потрапляння персональної інформації громадян до рук окупантів, після чого вони ходили по квартирах та будинках військовослужбовців та активістів для арешту та знищення. Попри це, міністр цифрової трансформації Федоров та інші чиновники й надалі стверджують, що всі державні дані надійно захищені та загрози злому немає.

⭐ Представник Мінфіну Рожкова заявила про плани уряду скоротити вакантні посади в державних органах та судах. Вона наголосила, що якщо ці посади не заповнюються роками, вони не потрібні. Фінансування буде надано тільки на фактично зайняті позиції, а впродовж 2024 року не може бути заповнено понад 10 % наявних вакансій.

⭐ Агентство Bloomberg повідомило, що Євросоюз наступного тижня збере саміт для обговорення плану розвитку інфраструктури та комунікацій у країнах, що розвиваються, щоби скласти конкуренцію з Китаєм у стратегічних регіонах. На саміт запрошено лідерів майже 20 країн. У форумі "Один пояс – Один шлях" у Китаї взяли участь майже 130 країн. На ньому лідер Китаю Сі представив свій інвестиційний план як альтернативу глобальному світовому порядку під егідою США.

⭐ Розслідування німецького телеканалу ZDF та видання Der Spiegel підтвердило, що низка великих європейських інжинірингових компаній, зокрема, Linde та Technip в обхід санкцій ЄС і далі постачали до РФ обладнання та виконували роботи за вже укладеними договорами. Без їхньої участі Росія не змогла б запустити найбільший проєкт зі скраплення та виробництва газу "Арктик СПГ" за участю компанії "Новатек", яку включено до списків санкцій. Підприємство було введено в експлуатацію в заплановані терміни – у липні 2023 р. Проєкт дає можливість Росії виробляти велику кількість ЗПГ та відвантажувати його на експорт Північним морським шляхом. Українська громадська організація "Razom We Stand" закликала ЄС запровадити ефективні санкції проти російського енергетичного сектору.

Німеччина все ще є найбільшим імпортером російського скрапленого газу за контрактом, який дістався "в спадок" націоналізованій компанії SEFE (колишній Gazprom Germania). Він передбачає щорічний імпорт російського ЗПГ на суму €2 млрд за формулою "бери або плати" з Ямальського родовища на крайній півночі РФ. Влада Німеччини побоюється, що Росія може виграти позов у міжнародному арбітражі в разі розірвання контракту та отримати ще більшу суму з огляду на штрафи та пені. З іншого боку, відмова від постачань матиме наслідком не лише оплату газу, а й подвійний прибуток РФ, оскільки вона матиме можливість продати цей газ іншому споживачеві. Ба більше, SAFE має контракт з індійською компанією GAIL, газ під який отримує саме з Росії.

4. Корупція

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції виявило ознаки незаконного збагачення начальника районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки Одеси Кушнерова на суму майже 47 млн грн.

Уповноважений із прав людини Лубинець повідомив про завершення перевірок усіх військово-лікарських комісій у країні. Він стверджує, що до його офісу надійшли майже 1.1 тис. звернень про порушення. З його слів, єдиного реєстру військовозобов'язаних немає, як і наповнення його відомостями про історію хвороб. Також повсюдно зафіксовано формальне проходження комісій та визнання громадян придатними до служби без оцінювання їхнього стану, корупція, недотримання електронної черги, невиконання ухвали Кабміну щодо залучення до медоглядів лікарів цивільних закладів охорони здоров'я. Раніше Лубинець стверджував, що після коригування законодавства та нормативних актів у країні не залишиться "обмежено придатних" до служби громадян. За його твердженням, будуть або придатні або непридатні, що є повним безглуздям, оскільки низка хронічних захворювань не перешкоджає проходженню служби в тилових підрозділах.

⭐ Львівські журналісти з'ясували, що колишня співробітниця Львівського територіального управління Держбюро розслідувань Москва, про розкішне весілля якого з колишнім прокурором із Києва повідомили ЗМІ минулого тижня, під час роботи в Бюро придбала елітний автомобіль вартістю понад $85 тис. Москва є племінницею колишнього директора ДБР Труби. Її було звільнено у 2022 р, проте вона відновилася через суд зі стягненням на її користь 231 тис. грн "за вимушений прогул". Прессекретар ДБР Сап'ян попросила не пов'язувати витрати колишньої співробітниці на весілля з її роботою в Бюро.

***

№ 2.176

Дайджест подій в Україні та навколо України від 20 жовтня 2023

Головне

📌 Цікаво, що напруга на фронті в Україні не вщухає попри тимчасову "тишу" в Ізраїлі. Що може свідчити, що цей варіант хуйлом і хуйлята врахували. Причому на певних ділянках загострення зростає до максимуму.

📌 А чому ж не влаштувати перепис? Бо через безнаДіюю можна намалювати будь-які цифри. Але таки не зважилася. Бо зашквар. А як тоді бути з "виборами"? ото ж бо.

📌 Зміни до ПДР – до відома водії – треба вмикати ближнє світло за містом й штрафуватимуть за непристебнуту дитину.

📌 "Новина" про Мутну службу, яка "винайшла", що третину гумдопомоги таки ввезено без підстав треба сприймати як загін оленів до нової системи обліку допомоги та підвищення хабарів.

Теми доби

🔥 Внесено зміни до Правил дорожнього руху.

🔥 Кабмін скасував проведення перепису населення у 2023 р.

🔥 Митна служба стверджує, що третина гуманітарної допомоги не дісталася військових частин.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні 21 жовтня повідомив про понад 100 бойових зіткнень на лінії фронту за добу.

Російське командування не залишає надії прорвати українську оборону на півночі Луганщини та напрямку на Куп'янськ. За добу ЗСУ відбили понад 30 атак на Синьківку на околицях Куп'янська, Іванівку на трасі Сватове-Куп'янськ, а також у напрямку на Борову й Лиман – у Надії, Макіївці та Невському.

Російська армія розпочала наступальні дії на північному фланзі Бахмута – у Хромовому та Богданівці. На південь від міста – у Кліщіївці російські війська майже безперервно контратакують щоби виграти час для зведення лінії оборони вздовж автодороги Горлівка-Бахмут.

За інформацією з передової, російські ударні підрозділи після перегрупування та поповнення особовим складом та технікою відновили наступальні дії на околицях та на околицях Авдіївки. Вони досягли невеликих успіхів на північ і на південь від міста, проте так і не змогли "зачепитися" за залізничну гілку, що веде до Авдіївки та взяти під контроль панівну висоту – авдіївський терикон, хоча і просунулися до пів кілометра.

ЗСУ відбили понад 20 атак російських військ на околицях Донецька – у Первомайському, Мар'їнці, Новомихайлівці.

Російські війська різко активізували дії в напрямку на Гуляйполе та на околицях села Приютного, проте суттєвих результатів їм досягти не вдалося.

На околицях села Роботиного на Запоріжжі точаться жорсткі зустрічні бої в смузі основної лінії російської оборони в напрямку на село Вербове.

На Херсонщині українські десантники поступово розширюють плацдарм на лівому березі Дніпра в районі міста Олешки й поступово просуваються до Нової Каховки. Про це свідчать і назви населених пунктів, що зазнали артнальотів та бомбардувань у зведенні Генштабу.

⭐ Російські війська обстріляли та завдали ракетно-бомбових ударів по понад 110 населених пунктах України в північних прикордонних областях, уздовж лінії фронту та в тилу. У прифронтовому селі на Харківщині поранено чоловіка. На Донеччині поранено мешканця Авдіївки, ракетний удар по будівлі школи в Костянтинівці, на щастя, не спричинив жертв. У Кривому Розі на Дніпропетровщині ракета влучила в дачний кооператив, загинув чоловік, поранено його дружину. Вночі російська армія знову атакувала місто. Ушкодження зазнав промисловий об'єкт. На Херсонщині 1 людина загинула, ще 1 – поранено.

За інформацією Повітряних сил, російська армія для виснаження запасів українських систем ППО та знаходження слабких місць в обороні дедалі частіше атакує різноманітними типами озброєнь одночасно – керованими авіабомбами, балістичними та крилатими ракетами наземного, морського та повітряного базування, а також ударними БПЛА.

⭐ Окупаційна влада Севастополя повідомила про знищення української ракети на північ від міста.

⭐ Британська розвідка вважає оголошене президентом Путіним розміщення в Криму винищувачів МіГ-31К – носіїв гіперзвукових ракет "Кинжал" пропагандистським кроком, який розраховано суто на внутрішню аудиторію РФ.

1-2) Тил

⭐ Кабмін скасував постанову про проведення перепису населення у 2023 р та запропонував Держслужбі статистики внести пропозицію про проведення перепису після скасування воєнного стану.

Уряд вніс зміни до Правил дорожнього руху (ПДР) для гармонізації законодавства з ЄС. Водії мусять вмикати ближнє світло фар або денні ходові вогні за межами населених пунктів, заборонено перевезення дітей на задньому сидінні без крісел та ременів безпеки, а також на мотоциклах та мопедах.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що зарплати військовослужбовцям складають левову частку видатків бюджету на оборону, на які витрачається майже половина загального фонду держбюджету. Оборонні витрати склали понад 1 трлн грн, зарплата військовослужбовців – 0,68 трлн грн, 0,35 трлн грн скеровано на придбання техніки, боєприпасів, продукції оборонного призначення та засобів захисту.

⭐ Президент Зеленський відвідав Херсон, де провів нараду з військовим командуванням, а також зустрівся з військовослужбовцями Херсонського прикордонного загону,

⭐ "Нафтогазу" в управління передано ще одну газорозподільну компанію – "Волиньгаз", яка входила до "Регіональної газової компанії" олігарха Фірташа. Нафтогаз уже контролює 17 підприємств Фірташа. Їхній персонал переведено до дочірнього підприємства "Газорозподільні мережі" (що працює під брендом "Газмережі"), а мільярдні борги перед Нафтогазом та "Оператором ГТС України" "зависли" на націоналізованих компаніях.

⭐ Укренерго та румунський оператор Transelectrica підписали угоду, яка запроваджує для українських підприємств – експортерів та імпортерів електроенергії європейські правила доступу до міждержавних ліній. Ці правила дадуть змогу започаткувати аукціони з продажу потужностей, у яких

можуть узяти участь компанії України, а також Угорщини, Словаччини та Польщі – після погодження угоди регуляторами цих країн.

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль оголосив, що дефіциту електроенергії в українській енергосистемі немає, але він може виникнути в разі потужних російських атак ракетами та дронами-камікадзе. Глава Укренерго Кудрицький заявив, що за такого сценарію Україна буде змушена закуповувати великі обсяги електроенергії за кордоном. З його слів, ситуація з платежами на ринку є вкрай важкою – загальний борг учасників ринку вже перевищив 60 млрд грн. Він назвав причинами виникнення та зростання боргу некоректну роботу механізмів ПСО (постачань за спецзобов'язаннями) та недофінансування, оскільки компанії довелося позичати кошти для здійснення виплат за "зелену" електроенергію.

⭐ Розвідслужби країн-партнерів попереджають про наростання загрози ракетних атак Росії на енергооб'єкти, оскільки останніми тижнями армія РФ накопичує ракети й лише "промацує" вразливості української системи протиповітряної оборони.

⭐ Міністерство цифрової трансформації повідомило про запуск електронної системи управління рибною галуззю. Через сайт "єРиба" вже можна подати декларацію на промисловий вилов риби. Чиновники стверджують, що електронна система нібито дасть можливість знизити частку тіньового ринку рибальства, який вони оцінили в 850 млн грн.

⭐ В. о. міністра інформполітики та культури Карандєєв оголосив про повернення до країни з Нідерландів уже незабаром колекції скіфського золота з кримських музеїв, яку після окупації півострова намагалася відсудити Росія.

⭐ СБУ завершила розслідування та направила до суду обвинувальний акт щодо настоятеля Києво-Печерської Лаври Павла (Лебедя) за звинуваченням у підривній діяльності проти України, запереченні російської агресії та розпалюванні релігійної ворожнечі. За цими статтями його може бути засуджено до 8 років ув'язнення.

⭐ Нацбанк зобов'язав небанківські фінустанови розкривати умови споживчого кредитування на власних вебсайтах та рекламі. У разі розміщення реклами на сторонніх сайтах на них має бути посилання на сайт із повним переліком умов.

⭐ НБУ за тиждень збільшив валютні інтервенції для підтримки курсу – продав $735 млн проти $575 млн тиждень тому. Купівля валюти, як і раніше, мізерна – $0,14 млн. Курс на понеділок встановлено на позначці 36,54 ₴/$ (-0,07 грн), 38,70 ₴/€ (+0,05 грн).

2. Україна та світ

⭐ Уряд Німеччини оновив на офіційному сайті інформацію про надання воєнної допомоги Україні. ЗСУ отримають ще 3 зенітних танки Gepard, розвідувальні безпілотники RQ-35 Heidrun та Vector, мостоукладачі, автотехніку, зокрема, бронеавтомобілі для патрулювання кордону, а також димові 155-мм снаряди.

⭐ Армії країн НАТО негайно поповнюють запаси після передачі частини техніки Україні. Французька армія отримала 2 самохідні 155-мм гаубиці Caesar, до кінця року отримає ще 4, й 12 – протягом 2024 р. Виробник цих САУ компанія Nexter наростила виробництво у 2 рази – з 2 до 4 шт. щомісяця із перспективою випуску до 8 таких гаубиць.

Румунія отримає від кількох партнерів систему боротьби з безпілотниками, яку буде встановлено на кордоні з Україною.

Президент Латвії Ринкявичс вважає, що країни ЄС та НАТО мусять збільшити потужності виробництв озброєнь та боєприпасів – як для поповнення запасів власних армій, так і для допомоги Україні.

⭐ Президент Байден вніс до Конгресу запит на надання допомоги Україні, Ізраїлю, Тайваню та на інші цілі, на зміцнення кордону з Мексикою тощо, на загальну суму понад $105 млрд. "Допомогу Україні" заплановано на суму понад $61 млрд. З них $30 млрд у разі затвердження отримає Пентагон на поповнення запасів армії, $14,4 млрд – буде скеровано на пряму воєнну допомогу ЗСУ, $16,3 млрд – на допомогу у сфері економіки, безпеки та фінансування соцвиплат через USAID та Держдепартамент, $0,48 млрд – на допомогу українським біженцям у США, $0,15 млрд – на реагування на ядерні чи радіологічні інциденти. На гуманітарну допомогу Україні, Ізраїлю та палестинцям сектору Газа окремим пунктом передбачено $9,15 млрд.

За інформацією ЗМІ, розмір щомісячної грантової допомоги США може зменшитися з $1,15 млрд до $0,82 млрд. Вона надаватиметься через Світовий банк для компенсації лише підтверджених витрат уряду України.

⭐ Заступник Генерального секретаря ООН Джоане заявив, що країни Північноатлантичного Альянсу спільно виробляють понад 50 % світового ВВП, тому їхніх ресурсів вистачить на одночасну підтримку Ізраїлю та України.

Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) оголосили про готовність до наземної операції в секторі Газа. Міністр оборони Галлант заявив, що після знищення терористичної організації ХАМАС на території Гази буде створено новий

безпековий режим, який дасть змогу зняти з Ізраїлю відповідальність за життя людей, які мешкають на цій території.

ЦАХАЛ знищив ракетами кілька тунелів, у яких терористи виготовляють та зберігають ракети, а також ліквідував одного з розробників зброї. Нанесено авіаудари й по позиціях бойовиків руху Хезболла в південному Лівані.

Бойовики ХАМАС повідомили про звільнення двох заручників – громадян США – після переговорів із Катаром – країною, де перебуває політичне керівництво руху. За інформацією американських ЗМІ, влада США та ЄС тиснуть на Ізраїль, щоби виграти час для переговорів щодо звільнення заручників. Прем'єр-міністр Нетаньяху заявив, що влада й далі працює над поверненням усіх осіб, яких було захоплено бойовиками.

Телеканал Al Jazeera повідомив про відкриття Єгиптом пункту пропуску "Рафах" на південному кордоні сектора для пропуску на територію Гази 20 вантажівок із гуманітарною допомогою – харчовими продуктами та медикаментами.

Міністр закордонних справ Німеччини Бербок оголосила про надання гуманітарної допомоги цивільному населенню Гази на суму €50 млн через ООН, ЮНІСЕФ та Агентство допомоги палестинським біженцям, а також про готовність направити до регіону бригади лікарів і створити умови для лікування тяжко поранених дітей.

Посол України в Єгипті Нагорний заявив, що евакуйованих із сектора українців перевірятимуть спецслужби, щоби серед них не затесалися терористи. Він підтвердив, що із 308 осіб, які виявили бажання виїхати з території, майже половина не стояли на консульському обліку, низка з них не мають українських паспортів чи термін їхньої чинності вже сплив.

З аеропорту Бен-Гуріон до Румунії вилетів ще один евакуаційний чартерний рейс із 79 громадянами України на борту.

Влада Ізраїлю повідомила, що внаслідок атак ХАМАС загинули здебільшого громадяни США (32 особи) та України (24 особи), а загалом загинули та дістали поранення громадяни понад 30 країн.

Принц Саудівської Аравії аль-Фейсал засудив "обидві сторони конфлікту". З його слів, ХАМАС не мав нападати, а ЦАХАЛ міг би уникнути ударів по цивільному населенню сектору Гази. Зі слів президента Байдена, напад ХАМАС на Ізраїль мав метою зривання нормалізацію відносин із Саудівською Аравією, яка збиралася його визнати. Ізраїль визнали лише 2 арабські країни – Єгипет та Йорданія, ще 4 – ОАЕ, Бахрейн Марокко та Судан нормалізували з ним відносини.

Шведська екоактивістка Тунберг підтримала палестинців сектору Гази. Речник сил оборони Ізраїлю заявив, що вона своїми діями показала, що

підтримує терор, оскільки не згадала жертви серед ізраїльтян унаслідок атак терористів ХАМАС. Майже 800 співробітників Єврокомісії із 30 тисяч підписали відкритий лист, у якому висловлено розчарування безумовною підтримкою Ізраїлю головою Комісії фон дер Ляєн.

Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що Росія не сприймає порівняння Путіна з ХАМАС, яке зробив американський президент Байден. Він наголосив, що "подібна риторика навряд чи притаманна відповідальним лідерам держав".

⭐ Українська зернова асоціація повідомила про зниження вартості фрахту суден, що прямують до дунайських портів України для вивезення сільгосппродукції.

⭐ За інформацією фінських ЗМІ, пошкоджений газогін Balticconnector по дну Балтійського моря між Фінляндією та Естонією зможе відновити роботу не раніше квітня 2024 року.

Приблизно в той самий час, що і Balticconnector, було пошкоджено магістральний оптоволоконний кабель між Швецією та Фінляндією. На думку низки експертів, це могло статися внаслідок дій російського підводного човна або корабля однієї з "дружніх країн".

⭐ Учасники Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки виключили Росію з організації. Групу створено для співпраці та обміну інформацією про відмивання грошей, фінансування тероризму та інших пов'язаних із ними злочинів.

⭐ Китай з 1 грудня запроваджує обмеження на постачання за кордон графіту та виробів із нього – насамперед автомобільних акумуляторів. Китай є монополістом, оскільки має приблизно 65 % світових запасів. У липні було запроваджено обмеження на вивезення галію та германію – металів, які повсюдно використовуються в електронних компонентах.

У звіті Пентагону констатовано, що Китай, попри публічне заперечення надання воєнної допомоги Росії, продає їй стрілецьке обладнання, запчастини, навігаційне обладнання та амуніцію. Ба більше, Росія децентралізовано закуповує в Китаї для своєї армії безпілотники поля бою та подвійного призначення на десятки мільйонів доларів, через компанії в третіх країнах тощо.

Держдепартамент США оголосив санкції проти 3 китайських компаній, які допомагають Пакистану в реалізації програми створення балістичних ракет.

США мають намір притягнути до відповідальності порушників заборони на постачання озброєнь із КНДР до Росії. РФ сама проголосувала за резолюцію Ради Безпеки ООН про запровадження ембарго. Тиждень тому розслідувачі виявили переміщення з КНДР до РФ залізницею приблизно 1 тис. контейнерів, у яких могли бути доставлено понад 300 тис. снарядів та ракет до РСЗВ "Град".

3. Тренди

Митна служба зафіксувала понад 3 тис. випадків "зникнення" гуманітарної допомоги, яка за документами надсилалася військовим частинам. З 1 грудня організації, які планують ввезення гуманітарної допомоги до України, мають зареєструватися в Автоматизованій системі реєстрації гуманітарної допомоги, сформувати та подати декларацію, яку отримає митниця. На сайті Кабміну набрала понад 25 тис. голосів петиція з вимогою відкласти на пів року запровадження цієї системи. Автори петиції та активісти наголошують, що оновлений порядок передбачає різке збільшення кількості документів для ввезення допомоги.

Міністерство економіки планує подати в грудні "План України" для обґрунтування отримання допомоги від ЄС за програмою Ukraine Facility з фінансуванням у розмірі €50 млрд на 2024–2027 роки. План буде присвячено різноманітним аспектам розвитку та відновлення України, зокрема, реформам у фінансовій сфері, держуправлінні, інвестиціях та інших галузях. Уже розроблено методологію пріоритизації проєктів відновлення, яку начебто погоджено зі Світовим банком. Вона дасть змогу обирати проєкти на підставі об'єктивного аналізу та застосовуватиметься щодо національних та міжнародних програмах відновлення.

Видання Politico повідомило, що європейські політики здебільшого не розуміють, що таке "гарантії безпеки", про які постійно говорять українські чиновники. Також геть ніхто із західних союзників так і не наважився надати реальні гарантії, а в розмовах лунає лише якісь "зобов'язання" довготривалих постачань техніки та боєприпасів для захисту від російської агресії.

4. Корупція

Глава НБУ ***Пишний*** запевнив, що закон про довічний фінансовий моніторинг політично значущих осіб (PEP) не має метою їхнє нескінченне дослідження та перевірки. З його слів, фінансовий моніторинг застосовується до всіх клієнтів банків, і найвищий рівень ризику встановлено лише іноземним PEP, а в інших випадках, коли особа припиняє виконувати публічні функції, вона обслуговуватиметься як звичайний клієнт, якщо немає додаткових ризиків. Він підкреслив, що банки не мають блокувати операції

РЕР без вагомих причин і наголосив, що закон відповідає міжнародним стандартам та вимогам МВФ.

***

№ 2.177

РЕАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІЙНИ

2023-10-22

Кочетков

Хочу викласти по пунктах, що заважає нашій перемозі. Але не з політичним — цього зараз вистачає, а саме з об'єктивним і трішечки світоглядним акцентом.

1. В НАС НЕ СФОРМУЛЬОВАНА СПРАВЖНЯ МЕТА ВІЙНИ

У недоімперії мета є, хоча її не проголошують офіційно: знищити Україну і українство як потенційну альтернативу тому середньовіччю, в яке тягнуть росію її очільники. Де немічному фюрерку з його кривавим маренням нема і не може бути альтернативи.

Можуть заперечити, що наша мета — перемога і звільнення окупованих територій. Але це лише засіб. Метою повинна бути побудова вільної

демократичної успішної України — країни, в який хочеться жити і яку варто захищати.

Зрозуміло, що без перемоги ця мета недосяжна, бо нас просто не буде. Але якщо визнати метою успішну Україну, тоді очевидно, що з внутрішніми ворогами — корупцією, безвідповідальністю, непрофесіоналізмом і т.п., зараз треба боротися так само відчайдушно і наполегливо, як з агресором. А цього не відбувається.

2. МИ ВТРАТИЛИ НАДТО БАГАТО ПІДГОТОВАНИХ БІЙЦІВ

Мова не тільки про мотивацію. Поповнення, яке зараз приходить на фронт, поступається тим, хто пройшов АТО і прийняв на себе найважчий удар перших місяців війни. Тим, хто віддали свої життя за Україну.

Навчання в країнах НАТО проблему не вирішує: тамтешні інструктори чудово знають, як перемагати слабкого супротивника за умови тотальної переваги у сучасному озброєнні, зокрема, домінування у повітрі. Але вони й гадки не мають, як діяти в умовах щільних мінних загороджень, «вогняного валу» від ворога, ешелонованої оборони, фактично нескінченного мобілізаційного ресурсу агресора.

Цю науку ми змушені осягати в бою великою кров'ю.

3. ВОРОГ ВИЯВИВСЯ НЕЧУТЛИВИМ ДО ВТРАТ

Ординське минуле та жалюгідне сьогодення штовхають російських мобіків на наші позиції, де вони здихають, як таргани під дихлофосом. Але вони пруть і пруть. Цьому непереборному бажанню покінчити з власним жалюгідним життям позаздрять навіть ХАМАСівські шахіди.

Саме в цьому російському культі смерті полягає найглибше цивілізаційне провалля між Україною і росією. Країну покірних мерців перемогти вкрай важко.

4. МИ НЕ ВИНАЙШЛИ НОВОЇ ТАКТИКИ В УМОВАХ, ЯКІ ЗМІНИЛИСЯ

В перші місяці війни ворог діяв нахабно і недолуго, відверто підставлявся. Тоді за рахунок швидких маневрів, горизонтальної взаємодії та ініціативи командирів середньо ланки нам вдавалося громити колони окупантів. Також ми змушені були знаходити нові можливості для знищення ворога — ударні дрони, FPV-дрони та інше.

Але ворог вчиться. Вчиться в нас, і в цьому парадоксальному сенсі ЗСУ — вправний вчитель. Зараз війська агресора використовують все те, чим били його ми. Ворог старанно окопується, не залітає в нашу зону ППО,

використовує всі різновиди дронів, керовані авіабомби і всілякі ракети. При цьому ворог більший за нас, і можливості в нього більші.

Чим замінити вельми успішну напівмахновщину першого періоду війни, ми так і винайшли.

5. ВОРОГ КРАТНО ПЕРЕВАЖАЄ НАС В ОЗБРОЄННІ

Радянські арсенали не бездонні. Але СРСР заплідднив багато тоталітарних режимів, Північну Корею, зокрема. Власними виробничими потужностями та братньою диктаторською допомогою недоімперія не тільки здатна підтримувати обсяг зброї для ведення цієї війни, але навіть нарощувати його.

Звісно, недостатня кількість компенсується ефективністю нашої НАТІвської зброї: там, де нам треба один постріл з гаубиці, ворог стріляє п’ять разів. Але перевага у досконалості проявляється, в першу чергу, в обороні, і ми це бачимо в Авдіївці. У наступі все майже зрівнюється. Бо стара, як мамонтовий послід, радянська міна виводить з ладу найсучасніший танк.

Про імітаційність нашої оборонної промисловості знають всі. Окрім керівництв Укроборонпрому та його кураторів. Презентацій багато, снарядів не вистачає.

6. СОЮЗНИКИ НЕ ЧУЮТЬ ВІД НАС ВІДПОВІДЕЙ НА КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

Світ не втомився від війни в Україні і тому охоче перемкнувся на арабо-ізраїльський конфлікт. Просто сучасний світ живе не ідеями, а спалахами емоцій — світлих, сумних, страшних.

Емоції — як папір: яскраво спалахують, але швидко згасають. А от інтереси — це дрова, які горять і гріють довго. Так, на першому етапі апелювання до емоцій було слушним і виходило в нас напрочуд гарно. Але вже на початку цього 2023 року треба було переходити до інтересів.

Нам не потрібна допомога союзників. Зараз нам потрібна співпраця з ними у вирішенні спільних проблем. Тоді постачання озброєння і боєприпасів, виділення фінансів, надання літаків і ракет великої дальності стане не жестом доброї волі західних політиків, які залежать від егоїстичних виборців, а діями задля загального спокійного і заможного життя на планеті Земля.

Демократичній світ допомагає чужим — недовго і тим, що самому не треба. А от своїх він буде уперто захищати. Чи стали ми своїми — не по вкладах у західних банках, а по принципах суспільного життя? Та ото ж.

Україні саме зараз необхідно пропонувати ґрунтовні і реалістичні відповіді на питання, які турбують наших союзників: що буде з росією та ЯЗ після її

поразки? Якій новий світовий порядок можна вибудувати на повоєнних уламках минулого? Що може дати Україна новому світові? І так далі.

Ми — бідна країна. Тому нам треба бути дуже розумними і корисними.

А головна проблема — не в тому, скільки пересічних українців підтримують ті тези, які я виклав — мабуть, багацько. А в тому, скільки людей, які приймають рішення, взагалі зрозуміють, про що я веду мову.

***

№ 2.178

Потьомкінські селища - це не лише російська традиція, а і наша. Приїзд Блінкена розставив багато крапок над і. З полохливих дій нашої влади ми можемо побачити, чого вимагали від України у Вашингтоні

2023-09-07

Лямец

1. По-перше, дуже швидко змінили Рєзнікова. Месідж Вашингтону: "Боремося із корупцією". Постать Умерова, гадаю, тут здебільшого технічна - головне було зняти напругу з питання постачання військової та грошової допомоги. Як бачимо, обрали "повісити" усе на Рєзнікова, хоча я впевнений, що не в ньому справа. Його призначили відповідальним.

2. По-друге, Коломойського показово залишили під вартою. Месідж для Вашингтону: "Боремося з олігарами". Ніхто про це не каже, але щодо олігарха зараз застосовується кероване правосуддя. Шевченківський суд діє в найкращих традиціях Печерського та Басманного (рф). Як і завжди, тут загравання з піплом. Піплу не потрібен закон, що працює незалежно від особистості. Піплу потрібно покарання тих, хто йому не подобається. ІВК вочевидь мало кому подобається. Тож навіть якщо його позбавляють шансу на правосуддя, то все вірно, думає піпл ("він це заслужив"). Тим більше, що сам Коломойський регулярно робив із законом та судами що хтів, тож тепер має обратку.

https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3757680-sud-perenis-rozglad-skargi-kolomojskogo-na-25-veresna.html

3. По-третє, повернули декларації. Месідж: "Ми прозорі". Насправді, залишили закритими, але то дрібниці. НАЗК-то бачить, тож месідж працює.

4. По-четверте, звільнили тиху, непомітну голову АМКУ. Месідж: "Боремося з олігархами" (той же, що і з Коломойським). Насправді, колишня баришня виконували ту саму функцію, що і її попередник, і його попередники: не помічати. Тупо не помічати те, що очевидно. Гадаю, новий голова АМКУ робитиме те саме. В Україні цей орган не працює. Є, але не працює. З чим би таким порівняти, коли орган є, а не працює?

Але я б звернув увагу на ті речі, що не озвучені.

1. По-перше, **поза увагою залишилося бізнес-угрупування з Офісу президента. Єрмак, Шурма, Татаров та інші.** Показовою стратою Рєзнікова, мабуть, вчергове відволікли увагу високої перевіряючої сторони. Мовляв, дивіться, як ми гарно працюємо.

2. По-друге, арешт Коломойського міг статися і раніше, але стався саме зараз. Чому? Надійшла командаю. Тож ось він, дуже простий висновок: до цього команди не було. Чому? Скажіть ви.

3. По-третє, про що насправді розмовлятиме Блінкен з українською владою? Чи він приїхав із гарними новинами, чи з поганими? Чи примушуватиме до миру з рф, чи навпаки пообіцяє більшу підтримку? Одне зрозуміло - про 1 мільярд допомоги він міг оголосити і з Вашингтона, це точно не є метою візиту.

Залишу за дужками, **як це виглядає очами пересічного українця**.

> **«Це не зустріч представника наддержави із представниками потужної маленької України, що виборола право на повагу».**

Це схоже на метушню прислуги, коли приїхав господар.

Тобто, **Україна де-факто поводить себе як сучасна колонія.**

В нас немає колоніальних військ, але натомість є фінансові та інші важелі впливу.

Є переполошені місцеві бояри, які готуються до приїзду ревізора. І дуже хочуть сподобатися.

***

№ 2.179

Том Купер, який написав кілька звітів про палестино-ізраїльську війну, повернувся до української теми, запевняючи, що не полишатиме її (втім, у цьому ми й не сумнівалися).

Паралельно він ганить США й НАТО за недостатню допомогу Україні, на тлі значно рішучішої допомоги Ізраїлю. Далі йде досить розлогий аналіз ситуації на всіх напрямках воєнних дій в Україні – з особливою увагою описано зрив російської атаки й знищення сил окупантів під Авдіївкою – там їм нічого не вдалося й не вдасться, хоча бої ще тривають. Купер також робить висновок, що український контрнаступ на півдні завершився – можливо, тимчасово. ЗСУ досягли значних тактичних здобутків і перегруповують сили.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-20-october-2023-alo-alo?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=138153104&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Допис опубліковано 21 жовтня близько 0:30 за Києвом]

Переклад: Микола Ковальчук, Тетяна Саніна, Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Україна, 20 жовтня 2023: Алло! Алло!

Добрий вечір усім!

Прийміть, прошу, мої найщиріші перепросини за відсутність звітів про події в Україні — я не писав їх уже днів десять. Знаю, багато хто з вас чекав на мої дописи. Присоромлено визнаю: мене «відволікли» події в Ізраїлі/Палестині. Але це не означає, що мене тепер не цікавлять українські фронти; я намагався стежити за подіями, розуміти, що відбувається і як пов’язані ці два конфлікти.

Не сумніваюся, багато хто з вас очікує від мене якогось порівняння української битви за виживання з «битвою за виживання Ізраїлю». А хтось думає, що мені слід розповісти про те, як «росіяни тренують бойовиків із Хамасу». Перепрошую, але цього не буде. І не тому, що я боюся знову почати висловлювати «антисемітські» погляди чи «ненависть до Ізраїлю», як це називають деякі недалекі люди, любителі поперемивати мені кістки в інтернеті, — а тому, що мої думки рухаються в зовсім в іншому напрямку.

Наприклад, не можу позбутися враження, що всього через кілька днів після вибуху великої «кризи» в Ізраїлі/Палестині (через що США переспрямували значну частину військової підтримки в Ізраїль, про це буде далі), **путін розгорнув в Україні найбільшу від лютого 2022 року наступальну операцію**.

Враховуючи, що **путін — близький друзяка Беньяміна Нетаньяху, і зважаючи на скарги багатьох колишніх керівників Шин Бету (служби безпеки Ізраїлю) та відставних генералів Ізраїльських Сил оборони, що уряд Нетаньяху місяцями (якщо не роками) ігнорував їхні попередження, а також зважаючи на те, що путін — вихідець із кгб/фсб і любитель інтриг і змов... не кажучи вже про вплив і владу цих двох персонажів... то, поклавши руку на серце, мушу визнати, що це мав бути ну просто чистісінький збіг обставин.**

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Такою самою випадковістю, і то абсолютно непередбачуваною (справді, хто б міг подумати?!) стала швидка військова допомога США Ізраїлю в особливо великих обсягах.

Зокрема тисячами боєприпасів 155мм калібру, виготовлених для України. Я вражений, навіть подумати не міг.

Аж не спромігся запитати себе:

> **— скільки українських солдатів загинуло або зазнало поранень улітку тільки через те, що їм затримували поставки (або просто в них відмовляли) зі США, Німеччини, Франції, Британії та складів інших держав? Скільки зазнало поранень від гелікоптерів Ка-52 ВКС через те, наприклад, що США відкладали поставки ракет MGM-140 ATACM?**

Ага, і ще одне питання, над яким я якось не замислювався: як так сталося, що ті самі супер-розумні й турбо-демократичні західні уряди ухвалюють такі рішення — ті самі урядовці, які ночей не доспали, дбаючи про добробут своїх народів і опікуючись долею України — а ще їхні мега-експертні «радники з національної безпеки», плюс усі західні медіа... всі звинувачують Україну в корумпованості, але дружно ігнорують корумпованість Нетаньяху, його

руйнування залишків демократії в Ізраїлі, а також його ніжні приятельські стосунки і бізнес-зв'язки з путіним?

Ох уже ці мої неприємні питання, на які ніколи немає відповіді...

Але не хвилюйтеся, **з Києва ви скарг не почуєте**.

> І Вашингтон, і Брюссель уміють закривати роти з небажаними репліками, тому зараз як мінімум половина українських медій висловлюють надзвичайно глибоке занепокоєння щодо безпеки громадян Ізраїлю...

…тому було досить втішно прийти до висновку, що (принаймні 10 днів тому) було багато скарг на «дефіцит снарядів» саме від росіян – і це незважаючи на повідомлення США про величезні поставки артилерійських боєприпасів з Північної Кореї. Мене лише трохи хвилюють кількості, які озвучують згідно деяких оцінок: наприклад, до 6 мільйонів патронів калібру 122 мм і 130 мм. І це в той час, як США перенаправляють 155-мм боєприпаси з України до Ізраїля… хм…

….хм….

….Боже, це буде важко пояснити… Не знаю чому, бо не маю жодного притомного пояснення цьому, але вже кілька місяців, коли я думаю про стосунки між Україною, Києвом та США й НАТО, мені спадає на думку лише одна асоціація.

Ще в 1980-х роках у Великобританії була телевізійна комедія під назвою «Алло! Алло!» Суть сюжету:

> — маємо кафе у маленькому французькому містечку під час німецької окупації впродовж Другої світової війни. Власник того кафе весь час зраджує дружині зі своїми молодими офіціантками. І щоразу, коли дружина ловить його з однією з них, а це траплється майже в кожній серії, він кричить їй щось на кшталт: «Ти, дурепо! Хіба не бачиш, бідолашна дівчина поранила собі голову, а я намагаюся не дати їй впасти…?»
>
> …і його дружина купується на це. Кожен раз…

(Для всіх чутливих людей, які читають це: не хвилюйтеся, нині більше не роблять таких шоу: вони «неполіткоректні»…)

1. ПОВІТРЯНА ВІЙНА

Так, так, я знаю: я обіцяв опублікувати звіт про повітряну війну добрих 20 днів тому, якщо не більше. Ні, мені не байдуже, та й можливості були. Насправді, я починав робити цей звіт десь 5–6 разів. І щоразу, як я думав, що

нарешті назбирав достатньо інформації та зрозумів, що відбувалося останнім часом, ставалося щось нове…

До прикладу: в останні 5–6 днів українці заявили про збиття 5–6 російських літаків Су-25, здебільшого над авдіївським сектором – і це не дивно, – але ж і над півднем Запорізької області – і оце вже дивно. От чесно, після того, як я десятиліттями вивчав повітряні війни сучасності, не можу не сказати (чи пак «застерегти»), що самі лише заяви нічого не варті, якщо не підкріплені бодай фото або відео. По суті, ця заява про 5–6 збитих літаків – умовно така ж «достовірна», як і російські заяви про збиття 10–12 українських літаків МіГ-29 та Су-25, які вони озвучували за той самий час. Ті заяви, до речі, довели загальну кількість «збитих» українських літаків, про які заявляли вишестоящіє органи, рівненько до 500 (зауважте: 500, не 499, не 501…). Отже, я б не надто шаленів від тих заяв. Але пізніше один російський контакт додав у список збитого українцями ще два гелікоптера Ка-52, про які – як мені відомо – Україна навіть не повідомляла… тож тепер… єдине, що спадає мені на думку, – «гнилизна трапилась у ПКС-і їхнім».

Що саме: гадки не маю.

Бо банально немає відео чи фото, на яких зображені збиті літаки (на єдиному наявному фото, де, як стверджується, «літак Су-25 падає, охоплений вогнем», яке показали генералу Залужному, насправді зображено літак Су-34, збитий десь рік тому). Що вже казати про те, чим їх насправді збивали… Тож мусимо зачекати й побачимо…

Натомість, можна з упевненістю сказати, що

> **— за останні 48 годин, нарешті отримавши ракети ATACMS, – хоч і стару версію з радіусом 165 км та боєголовками M39 Блок 1 і що там ще – ЗСУ мали добру забаву і розносили передові оперативні бази ПКС на сході та півдні України.**

Зокрема: луганський аеропорт, бердянський аеропорт, мелітопольський аеропорт. За допомогою супутникових фотографій із наслідками хтось нарахував десь 20+ знищених російських гелікоптерів, включно із кількістю Ка-52, яку росія виробляє за рік. Плюс кілька складів боєкомплекту. Плюс кілька десятків загиблих.

А головне: маємо візуальне підтвердження. Справді, відомий під кодовою назвою «Операція “Dragonfly”» [«Бабка» — перекл.], цей захід пройшов за участі Сил спеціальних операцій України і виявився безперечним успіхом. Всього за «кілька годин» російські ПКС втратили чималу кількість ударних вертольотів, які задіювали неподалік від поля бою.

…і доки там усе палало, щось інше прилетіло по авіабазі «халіно» біля курска і підірвало (щонайменше) 18 російських безпілотників, та ще й поруч із

військовою частиною, де було 80 транспортних засобів та 4 000 особового складу, тому там теж можна сподіватися певних збитків.

До повного щастя: це підтвердило навіть ниття, що розповзлося російськими соцмережами — там нарікають, що хтось «забув» забезпечити усьому тому обладнанню належний захист відповідними системами протиповітряної оборони. Я би сказав, що то не хтось забув, то «дехто інший» наказав їх відвести й задіяти для захисту значно важливіших місць. Як-от москва… чи Крим… тому для захисту Луганська, Бердянська та Мелітополя їх забракло… але хто я такий, щоб це казати?..

Ну, добре… досить прелюдій. Час братися за розвиток подій на фронтах.

2. МОРСЬКА ВІЙНА

Ви тільки уявіть: після того, як румунський танкер підірвався на російській міні в болгарських територіальних водах, НАТО розпочала пошук і вилучення російських морських мін поблизу Румунії та Болгарії. Як добре, що НАТО існує і що обидві ці країни є членами НАТО, а то дивися, ще засумнівається хтось, чи треба цей альянс узагалі. Ну, я не знаю, а можна було так, щоб взагалі запобігти потраплянню тих російських мін у їхні територіальні води?... Та менше з тим: я певен, що штаб-квартира НАТО у Брюсселі хором пишається собою… адже усю цю операцію насправді розпочали українці…

Принаймні український коридор для експорту зерна, здається, у безпеці: судна завантажуються у портах на півдні України і жваво перевозять товари до покупців.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2] Коридори безпечного проходження суден. За даними Bloomberg

3. БИТВА ЗА ДОНБАС

Куп'янськ-Сватове…

За минулі десять днів росіяни спершу спробували наступати із Лимана Першого на Синьківку, а з Ягідного на Іванівку, але їх швидко розвернули і, північніше Іванівки, 115-та механізована бригада ударила їх із північного флангу та звільнила чималий шматок землі, разом із панівною висотою.

Бахмут…

На південь від зруйнованого міста росіяни влаштували кілька контратак від траси Т-0513 у бік залізничного насипу, проте всі вони провалилися, а тим часом ЗСУ обережно прогинає ворожу лінію фронту між Опитним і Миколаївкою.

Проте усе це лиш «відволікало увагу» від того, що відбувалося протягом кількох минулих днів (і досі триває) на ділянці фронту біля Авдіївки.

Чому саме Авдіївка?

Це місто — чи радше те, що від нього залишилося після 19 місяців російських повітряних ударів, артилерійських обстрілів та наземних атак — і позиції ЗСУ на його території є останньою ділянкою старої «лінії розмежування» ще з 2014-2015 років, яку досі контролюють українські сили. А ще це зовсім поруч із Донецьком. Тож росіяни вирішили українців звідти остаточно виселити.

За повідомленнями ще з 11 жовтня, російські частини почали наступати «кліщами»:

— північне вістря очолила 114-та мотострілецька бригада росіян (підсилена двома стрілецькими батальйонами), яка розпочала наступ із району Красногорівки в напрямку Степового та висоти 230.

— у центрі, біля Крутої Балки, кілька російських добровольчих підрозділів (батальйони «п'ятнашка» і «юрґа») спробували дістатися до дороги Н-20.

— з півдня у напрямку Авдіївки розпочала наступ 1-ша мотострілецька бригада росіян.

Інші диверсійні атаки проводили 9-та МСБр та 110-та МСБр: з Водяного на Нетайлове та з Пісків на Первомайське, відповідно.

Як повідомлялося, **11 числа, вже під час першого штурму в росіян почалися проблеми.**

А що сталося? Ну, спершу виявилося, що **ЗСУ відплатили чесною монетою і за останній рік заклали в цьому районі понад 500 тисяч мін**.

Ну, тобто, на додачу до (певно) тієї ж кількості, які було закладено до того.

Далі:

— росіяни невпинно намагалися просуватися, а ЗСУ додатково мінували територію за допомогою артилерії та БПЛА.

Тому

— росіянам не лише «вмазали» снарядами та ракетами – від 43-тої артилерійської та 107-мої реактивної артилерійської бригади – щойно ті сунули вперед

– вони ще й постійно наривалися на дедалі більше незнаних мінних полів та зазнавали катастрофічних втрат.

Ба більше,

— станом десь на 15–16 жовтня артилерія ЗСУ також знищила десь 80 одиниць російської артилерії в районі північніше Авдіївки.

Попри те, росіяни тисли далі й станом десь на 12 чи 13 жовтня дісталися залізничного насипу на схід від Степового.

Українці провели контратаку й відкинули їх назад.

— Десь 16 чи 17 жовтня росіяни усвідомили, що не мають змоги дістатися Степового, не захопивши домінантну висоту північніше Авдіївки.

По суті це – величезна гора відвального шлаку із Авдіївського коксохімічного заводу, розташованого неподалік. Вона достатньо висока, щоб з неї можна було контролювати всю місцевість та ідеально пасує для організації оборони. Відповідно, росіяни задіяли «оперативні маневрені резерви» – 21-шу танкову бригаду – і спробували захопити той «пагорб», у типовому стилі «всі вперед».

Можете не сумніватися, оборона не далася українцям легко:

— деякі передові позиції росіяни захопили, що призвело до втрат.

Насправді,

— останні російські штурми вже велися із захоплених українських позицій, тому кілька військових із ЗСУ описували події 18 жовтня як «пекло».

Росіяни задіяли «все»:

— авіаудари з Су-25, постійні обстріли з артилерії та РСЗВ – далі купу танків та іншої броньованої техніки зі складу 21-шої танкової бригади.

— То були не мобіки, а професійні російські військові, тож воювали вони добре.

Та все ж російські частини зазнали катастрофічних втрат:

— загалом ЗСУ нарахували 97 знищених танків, БМП та БТР-ів. Дехто порівнює інтенсивність російського штурму із Курською битвою.

[ЗОБРАЖЕННЯ 3]

[ЗОБРАЖЕННЯ 4]

[ЗОБРАЖЕННЯ 5]

Кадри з різних відеозаписів, на яких зображено «марш смерті» російської 21-шої ТБр 17-го та/чи 18 жовтня, північніше Авдіївки. Видно, як палають цілі колони з БМП:

— спершу вони наїжджали на міни, а тоді їх накривали артилерійським вогнем…

Від учора, як повідомляють,

— росіяни припинили вести в атаку техніку.

— Тепер вони ведуть на штурм лише піхоту – часто навіть без підтримки артилерії…

Не думайте:

— ця битва ще далека від завершення, бо росіяни зараз вводять тут за лінією фронту додаткові резерви. Отже, варто очікувати наступної їхньої спроби.

Тепер сподіваймося, що в ЗСУ не скінчаться боєприпаси, адже… ох, та ви вже знаєте, чому таке може трапитися…

4. ПІВДЕНЬ ЗАПОРІЖЖЯ ТА ХЕРСОН

Ця зміна заголовка зумовлена фактом, що – й це доволі впевнений висновок

– український контрнаступ, який розпочався у червні, принаймні тимчасово, завершився.

Так, звісно, українці наразі знову проводять ротацію підрозділів всередині та поза «виступом» на півдні Запорізької області. Вони також задіяли 128-му гірсько-штурмову в районі Копаней і замінили деякі підрозділи морської піхоти в районі Старомлинівки. Вони надалі штурмують окремі позиції росіян за кожної нагоди – важкі бої тривають.

Однак,

— «маштабна операція із ударом на кількох напрямках» – таки завершилася.

У районі Роботиного–Вербового–Новопрокопівки росіяни скористалися з нагоди й перегрупували свої сили.

По суті, залишки 42-гої МСД (1429-й та 1441-й МСП, а також 71-й та 291-й МСП) тепер перекинули на ділянку західніше Роботиного (тобто: в Копані та на південь від них); залишки 76-тої МСД (те, що лишилося від різних полків БАРС) тепер прикривають ділянку між Новопрокопівкою та Вербовим. 7-му дивізію ВДВ терміново перекинули на заміну побитому 108-му полку

північніше Вербового – після того, як той втратив низку позицій і десь 1,5 кілометри території. Решту ВДВ (частини 7-мої та 76-тої дивізій ВДВ) відвели глибше в тил: там вони зализують рани та сформували щось на кшталт «2-гої лінії оборони».

На жаль, **українцям не вдалося зайняти жодної домінантної висоти** (тобто, Висоти 161, 166 та 169).

5. ПІВДЕННА ХЕРСОНЩИНА

Залишки російської оборонної лінії вздовж лівого берега Дніпра наразі тримає 18-та ЗВА (в районі Скадовська; це – колишній 22-й АК, реорганізований та розширений влітку цього року, як уже повідомлялося), а також 49-та ЗВА (Нова Каховка).

У середу з'явилися повідомлення, що українці перетнули Дніпро кількома кілометрами північніше від Антонівки та звільнили село Пойма на північ від Олешок. Далі вони – згідно повідомлень самих росіян – «здійснили прорив» лінії фронту ЗСрф у цьому районі.

Наразі, я не дуже певен, що це справді «прорив»: Пойма знаходиться за російською лінією оборони між Олешками та Піщанівкою і, наскільки мені відомо, її все ще контролюють росіяни. Однак, українці, напевно, звільнили село Кринки – далі на північ.

Гадаю, це все на сьогодні. Спробую підготувати наступний звіт якнайшвидше.

***

№ 2.180

Дайджест подій в Україні та навколо України від 21 жовтня 2023

Головне

📌 Все, що на відстані до 120 км від кордону з хуйлостаном, може бути знищено ракетами комплексів ППО С-300 (С-400 - ще більше). Ракети перероблені на балістичні, час підльоту з Білгородської області - кілька хвилин. Збити їх нема чим. Тож, треба знищувати пускові установки на території хуйлостану... і ось тут закінчується дозвіл на застосування зброї від "рідненьких партнерів". А про партизанів на раїсі мріяти марно.

📌 Недарма хуйло таке веселе і нахабне весь час. Український наступ захлинувся без авіації й достатньої кількості артилерії, а дрони країна так і не почала виробляти десятками тисяч. Йдеться не тільки про FPV, а й про "весільні", ага © гавнорєзіновий міністр.

📌 Незабаром сита Європа здригнеться від спалаху тероризму. Шольц вже щось розуміє, але зробити нічого не може. А інші? – Інші взагалі мовчать, крім орбанят (ага), Польщі та країн Балтії.

📌 Роль міністра Вмерова на "переговорах" для мене дуже цікава. Бо він був поруч із єрмакаком, ара хамом, рєзінкіним і абрамовичем. ДУЖЕ раджу ознайомитися з "українськими мирними пропозиціями". Впевнений, що цього разу шрьоддер не збрехав. Бо з боку "колективного зеленського" не було жодних заперечень. Тож вмеров цілком у курсі пропозицій і просував на "переговорах з хуйлятами" саме них.

Теми доби

🔥 Ракетний удар по логістичному центру "Нової пошти" в Харкові забрав життя 6 людей.

🔥 Російська армія веде активні наступальні події всією лінією фронту.

🔥 Єгипет не випускає з Гази осіб із паспортами США, країн ЄС та України.

🔥 Європу захльостує ще одна потужна хвиля нелегальної міграції.

🔥 Російський олігарх нібито купив Forbes через підставну особу.

🔥 Колишній канцлер Шредер розкрив деталі "мирних переговорів" України та РФ на початку вторгнення.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Спікер Держприкордонслужби Демченко заявив, що в прикордонних районах Сумщини активізувалися російські диверсійні групи, які часто-густо відкривають вогонь по автівках.

Російське командування вкинуло в бій великі сили на всій лінії фронту, що свідчить про початок добре підготовленої осінньо-зимової кампанії. За добу сталося понад 80 бойових зіткнень.

Запеклі бої тривають у напрямку на Куп'янськ – у Синьківці та Іванівці, і на Борову – у Надії. Відновилися зіткнення в Серебрянському лісі, у Білогорівці на березі Сіверського Дінця, у Спірному, а також у Васюківці в напрямку на Лиман та Сіверськ.

На північ від Бахмута армія РФ вела штурмові дії в Богданівці.

На південь від міста українські підрозділи й далі наступають у напрямку автодороги Горлівка-Бахмут та на Зайцево і просунулися вздовж залізничної гілки між містами.

Спікер Таврійського напряму Штупун стверджує, що активність російських військ у районі Авдіївки знизилася, проте вони не припиняють наступальних дій і мають частковий успіх на північ від міста – у Красногорівці та на схід – у Сєверному та Водяному.

Продовжуються спроби російських військ відтіснити ЗСУ від Донецька. Відбито понад 20 атак у Первомайському, Мар'їнці та Новомихайлівці.

Активізувалися російські війська й на околицях Великої Новосілки, а також уздовж рокадної автодороги на Вугледар – у Пречистівці, Золотій Ниві, Старомайорському та Приютному.

На Запоріжжі в'язкі бої точаться в напрямку на Гуляйполе, у смузі основної лінії оборони російських військ на околицях села Роботиного й уздовж траси Запоріжжя-Маріуполь.

На Херсонщині російська артилерія та авіація правому березі Дніпра завдають ударів по логістичних маршрутах українських десантних бригад, що поступово розширюють плацдарм на лівому березі. Цей район фронту російське командування зміцнило свіжими підрозділами.

⭐ Пізно ввечері 21 жовтня з території РФ було завдано удару ракетами С-300 по вантажному терміналу "Нової пошти" в Харкові. Загинуло 6 співробітників, 16 – поранено та травмовано. Сигнал повітряної тривоги

пролунав менш ніж за хвилину до вибухів, тому люди не встигли сховатися в притулку. Унаслідок обстрілу Куп'янська вранці 22 жовтня поранено 3 особи. На Донеччині за добу поранено 3 особи. У Нікополі внаслідок обстрілу з лівого берега Дніпра загинув місцевий житель, на Херсонщині – 1 людину травмовано. З-під завалів будинку в Бериславі, зруйнованого бомбою 19 жовтня, вилучено ще одну загиблу жінку.

Підрозділи ППО збили над Дніпропетровщино російську ракету "повітря-земля" Х-59. Російська армія знову вдалася до комбінованої атаки ракетами, керованими авіабомбами та дронами-камікадзе. Українські Сили оборони та підрозділи ППО збили всі 3 ударні БПЛА типу Shahed. Проти керованих бомб ЗСУ наразі немає ефективних систем протидії.

⭐ Міністр енергетики Галущенко заявив, що ситуація із безпекою на Запорізькій АЕС гіршає, оскільки на ядерному об'єкті вже півтора року не здійснюються регламентні роботи. Робота систем станції забезпечується завдяки постачанню електроенергії з контрольованої території. Окупантам так і не вдалося під'єднати АЕС до енергосистеми РФ через Крим.

⭐ ЗМІ РФ повідомили, що над Ростовською обл. ракетою ЗРК ППО було збито український безпілотник.

⭐ Глава Офісу президента ***Єрмак*** оголосив про повернення до України 4 дітей, проте не пояснив, у який спосіб це вдалося зробити та хто організував процес повернення.

1-2) Тил

⭐ Міністр енергетики ***Галущенко*** вважає, що російській армії буде набагато складніше цього року влаштувати блекаути (вимкнення енергопостачання), як це трапилося кілька разів минулої зими, хоча жодних гарантій він дати не може.

⭐ У Черкасах, Одесі та Дніпрі відбулися акції з вимогою не витрачати кошти місцевих бюджетів на програми, що не пов'язані з обороною.

⭐ Заступник міністра економіки Соболєв заявив, що з €50 млрд допомоги ЄС €39 будуть одразу скеровані на фінансування бюджетних програм, як це відбувається зараз. €8 млрд уряд має намір направити на покриття витрат за програмами пільгового кредитування українських компаній.

⭐ Уповноважений уряду Німеччини з питань відновлення України Флахбарт повідомив про виділення ще €200 млн на підтримку програм освіти, охорони здоров'я та питного водопостачання, а також на реконструкцію міст.

На в'їзді до Києва під час комендантської години водій на блокпості збив бійця в умовах поганої видимості. За твердженням Київського управління Нацполіції, він їхав без спецперепустки, а в його крові слідів алкоголю не виявлено.

2. Україна та світ

Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) завдали удару по мечеті на західному березі річки Йордан. Удар призвів до руйнування підземних приміщень, де був розташований центр управління бойовиків палестинського руху ХАМАС та "Ісламського джихаду".

Журналісти агентства The Associated Press встановили, що біля шпиталю в Газі вибухнула ракета, яку запустили бойовики ХАМАС із контрольованої ними території і яка відхилилася від курсу. Те, що цей удар завдано з території Гази, підтверджують низка західних розвідок. Попри численні розслідування інциденту, ЗМІ ісламських країн вважають доведеним фактом, що вибух, який мав наслідком сотні жертв, є наслідком атаки армії Ізраїлю.

ЦАХАЛ завдав ще одного бомбового удару по сирійських міжнародних аеропортах Дамаску та Алеппо, унаслідок чого були виведені з ладу їхні злітно-посадкові смуги. Ізраїльська влада стверджує, що через ці аеропорти здійснюється постачання зброї терористичному угрупованню Хезболла.

Єгипетська влада пропустила через пункт пропуску "Рафах" лише 20 вантажівок із гуманітарною допомогою, але не дозволила в'їзд на свою територію палестинців із паспортами інших країн, а також громадян США, Канади, Євросоюзу та України.

Ізраїль закликав своїх громадян якнайшвидше покинути Єгипет та Йорданію через зростання терористичних загроз. Також їм рекомендовано відмовитися від поїздки до інших мусульманських країн: Малайзії, Бангладеш, Індонезії та на Мальдівські острови.

США мають намір найближчими днями перекрити шляхи фінансування угруповання ХАМАС. Для цього наступного тижня високопосадовець Мінфіну вирушає до Саудівської Аравії та Катару. Держсекретар Блінкен попередив владу Лівану, що втручання у війну в Ізраїлі матиме для нього тяжкі наслідки. Таке ж попередження зробив ізраїльський прем'єр-міністр Нетаньягу.

Президент США Байден оголосив, що його адміністрація зобов'язалася забезпечити мешканців сектору Газа водою, продовольством та медичною допомогою через пункт пропуску Рафах, за умови, що вона не потрапить до рук терористів ХАМАСу.

США перекидають на Близький Схід додаткові дивізіони ЗРК ППО Patriot та систему THAAD для знищення цілей на великій висоті.

⭐ Європу захлеснула нова хвиля нелегальної міграції. Усього за добу на іспанські Канарські острови прибуло понад 1 тис. мігрантів. Нелегальна міграція до Німеччини досягла максимуму за 7 років – лише за вересень до країни в'їхали 21,3 тис. осіб, з початку року – 92,1 тис., а 2022 р – 112 тис. Канцлер Шольц заявив, що уряду доведеться примусово депортувати всіх мігрантів, які не мають права на проживання в країні. Він підкреслив, що влада виявлятиме нульову толерантність до проявів антисемітизму. Словенія запровадила контроль на пунктах пропуску на кордонах із Хорватією та Угорщиною для запобігання проникненню в країну ісламських екстремістів.

⭐ У багатьох містах Західної Європи та США відбулися численні мітинги на підтримку Палестини. У Лондоні, за оцінкою поліції, в акції взяли участь до 100 тис. осіб. Багато західних експертів висловлюють побоювання, що серед нелегальних мігрантів є величезна кількість бойовиків терористичних організацій, а сама міграція є інфільтрацією в західне суспільство розвиненої терористичної мережі.

⭐ Турецький президент Ердоган у телефонній розмові з одним із лідерів ХАМАС Ханією запропонував перевезти до Туреччини палестинців, яких було поранено в секторі Газа. Турецька влада постійно наголошує, що довготривале врегулювання ізраїльсько-палестинського конфлікту неможливе без створення незалежної держави Палестини в межах, які визначено рішенням Ради Безпеки ООН від 1947 р.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг обговорив з Ердоганом ситуацію на Близькому Сході та ратифікацію Туреччиною протоколу про вступ Швеції до Північноатлантичного Альянсу. Представник уряду Швеції висловив сподівання, що країна стане членом НАТО вже за кілька тижнів. Насправді Ердоган уже неодноразово давав зрозуміти, що ратифікація жорстко прив'язана до продажу США Туреччини винищувачів F-16 новітньої модифікації, а також комплектів модернізації літаків, що куплено раніше і які стоять на озброєнні Військово-повітряних сил країни.

Президент Зеленський зателефонував Ердогану для обговорення ситуації на Близькому Сході, продовольчої безпеки, а також щодо підготовки до зустрічі радників для обговорення "формули миру". Ердоган підтвердив участь представника Туреччини в заході, який має відбутися наприкінці жовтня на Мальті.

⭐ Відбувся саміт США – ЄС, одним з основних питань порядку денного якого були допомога Україні та її відновлення. ЄС та США визнали стратегічну важливість процесу інтеграції України до Євросоюзу та закликали

Росію негайно припинити агресивну війну та вивести війська з України. Президент США, голова Європейської Ради та голова Єврокомісії пообіцяли вивчити варіанти направлення заморожених російських активів на підтримку та відновлення України. У підсумковій декларації зустрічі йдеться про підтримку української "формули миру", суверенітету та територіальної цілісності та про врегулювання на підставі принципів міжнародного права та Статуту ООН.

⭐ За інформацією журналіста "Радіо Свобода" Джозв'яка, ЄС відновив роботу над 12 пакетом санкцій, який, з його слів, може бути прийнято в листопаді чи грудні. Ймовірно, буде запроваджено обмеження щодо алмазної галузі РФ, проте цей крок прив'язаний до рішення "Великої сімки".

⭐ Видання The Washington Post повідомило, що російський олігарх Мусаєв вихвалявся купівлею медіагрупи Forbes Media на підставну особу – бізнесмена Рассела.

⭐ Посол Північної Кореї у РФ Сін засудив постачання США Україні ракет великої дальності ATACMS та їхнє застосування ЗСУ.

⭐ Канадський уряд оголосив нову міграційну програму для українців, які мають намір набути посвідку на постійне проживання. Вони можуть подати заявку, якщо їхні близькі родичі є канадськими громадянами або мають статус канадського резидента.

3. Тренди

⭐ Колишній канцлер Німеччини Шредер – друг російського президента Путіна, який очолював найбільші російські енергетичні монополії, розповів про свою участь у "мирному процесі" на початку війни. З його слів, українська влада запросила його як посередника для комунікації з Путіним і передала йому 5 пунктів пропонованого нею "мирного плану". Вони містили відмову від членства в НАТО, конституційну двомовність, автономію "донбаських республік", переговори про статус Криму, а також "гарантії безпеки" для України. Шредер вважає, що переговори просувалися успішно й у Стамбулі Україна була готова підписати угоду, але не зробила цього "через тиск США". Шредер стверджує, що НАТО нібито нічого не загрожує, оскільки Росія не може його перемогти, проте Путін не допустить вступу до Альянсу України та Грузії. Шредер підтвердив, що одним з активних членів української делегації був нинішній міністр оборони Умеров.

Секретар РНБО Данилов заявив, що жодних переговорів із Росією не буде, доки її армія окупує українську територію.

⭐ Міністерство реінтеграції окупованих територій повідомило, що у всіх регіонах країни вже створено ради внутрішньо переміщених осіб. Чиновники стверджують, що активне поширення таких рад та долучення до участі в них громадських організацій начебто свідчить про ефективність подібного "механізму напрацювання пропозицій".

⭐ Польські ЗМІ повідомили про залучення на парламентських виборах партією "Право та Справедливість" угорських консультантів, які пов'язані з урядом Орбана. Можливо, їхнє нерозуміння менталітету польських виборців мало наслідком втрату партією більшості в нижній палаті Сейму. Лідер партії Качинський визнав помилки в проведенні кампанії та звинуватив у фактичній поразці партії опозицію, ЗМІ, "які поширювали дезінформацію", а також "невдячних" виборців.

***

№ 2.181

Дайджест подій в Україні та навколо України від 22 жовтня 2023

Головне

📌 Передайте протухлому зельцу, що він дебіл. Взагалі, коли він щось верзе без папірця, назовні виповзає єрмакак. Ось, як цього разу.

📌 Те, що відбувається наразі на околицях Авдіївки, можна порівняти з найзапеклішими боями у Бахмуті. І завдання перед хуйловійсками стоїть таке ж саме. Ціна значення не має

📌 Ще один клоун з "кварталу" зашкварився – і що?

Теми доби

🔥 **Зеленський вимагає, щоби ЗСУ щодня просувалися на пів кілометра – кілометр.**

🔥 Українські громадяни так і не змогли евакуюватись із сектору Газа.

🔥 Російська армія прагне захопити Авдіївку не зважаючи на ціну.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Генштаб у ранковому зведенні від 23 жовтня повідомив про понад 90 бойових зіткнень на передовій упродовж доби.

⭐ Російське командування намагається захопити Куп'янськ, проте вже пів року не може взяти під контроль село Синьківка на околицях міста, а також просунутися вздовж автодороги Сватове-Куп'янськ та прорватися до Борової через Макіївку та Надію.

⭐ Тривають бої на обох берегах Сіверського Дінця – у Серебрянському лісництві та Білогорівці.

⭐ Армія РФ веде наступальні дії на північному фланзі Бахмута в напрямку на Часів Яр – у Богданівці. На південному фланзі українські штурмові частини поступово відвойовують територію вздовж залізничної гілки в напрямку Горлівки та автодороги Горлівка-Бахмут. Відбито атаки на околиці Торецька – у Дружбі.

⭐ На північ та захід від Авдіївки окупанти знову атакували великими силами в Красногорівці, Кераміку, Сєверному та Тоненькому щоби взяти місто в кільце, проте результату не досягли, попри тяжкі втрати.

⭐ Також не мали успіху понад 20 атак російських військ на околицях Донецька – у Невельському, Мар'їнці, Побєді, Новомихайлівці.

⭐ Сталися зіткнення вздовж дороги Вугледар-Велика Новосілка – у Пречистівці та Золотій Ниві.

⭐ У районі Роботиного на Запоріжжі точаться безперервні тяжкі бої на основній лінії оборони російських військ.

⭐ За повідомленнями російських телеграм-каналів, командування армії РФ вважає український плацдарм на лівому березі Дніпра в районі Антонівського мосту вкрай небезпечним, тому розгортає на цьому напрямі додаткові резерви – десятки тисяч військовослужбовців новоствореної армії.

⭐ Президент **Зеленський заявив, що армія має щодня демонструвати результат і просуватися хоча б на пів кілометра вперед**.

⭐ Підрозділи ППО збили 9 безпілотників на Одещині, 1 – на Вінниччині, ще кілька – над Київською та Хмельницькою областями. В одному з портів "Великої Одеси" пошкоджено дах складу. Загалом над Україною збито 13 БПЛА-камікадзе типу Shahed та ще 1 – невстановленого типу. Українська армія використовує мобільні кулеметні установки на пікапах для збивання таких БПЛА. Над Дніпропетровщиною. збито крилату ракету "повітря-земля" Х-59.

⭐ Російська авіація застосовує дедалі більше керованих авіабомб для ударів по прифронтових населених пунктах. Удар 2 такими бомбами був завданий селами Куп'янського району на Харківщині, поранено 2 місцевих жителів. По населених пунктах Херсонщини було завдано ударів 14 такими бомбами, уламками однієї з них поранено жінку. На Донеччині за добу внаслідок обстрілів загинули 3 місцевих мешканці, ще 3 – поранено. Потрапила під обстріл і спалахнула шахта в Торецьку. Рятувальники гасили пожежу понад 14 годин.

⭐ За інформацією представника Головного управління розвідки Юсова, Росія щомісяця вербує на війну до 20 тис. осіб.

⭐ У Севастополі зафіксовано пуски ракет російської протиповітряної оборони, у районі Козацької бухти виникла пожежа. "Губернатор" Херсонської обл. колаборант Сальдо повідомив, що підрозділи ППО нібито збили 3 українські ракети, які летіли в напрямку Криму.

1-2) Тил

⭐ Компанія олігарха Ахметова "ДТЕК Енерго" повідомила про отримання з Польщі перших 38 тис. т вугілля із 270 тис. т, законтрактованих на зиму. На Донеччині під обстріл потрапила Курахівська ТЕС

2. Україна та світ

⭐ Президент Зеленський повідомив про розмову з еміром Катару аль Тані. Він подякував еміру за допомогу в поверненні на батьківщину українських дітей, яких було депортовано до Росії. Зеленський повідомив, що українська влада може документально підтвердити переміщення до РФ майже 20 тис. дітей, проте реальна їхня кількість – набагато більша. Зеленський та аль Тані обговорили ситуацію на Близькому Сході та участь катарських радників у обговоренні "формули миру" на форумі на Мальті.

⭐ Заступник міністра закордонних справ Точицький заявив, що Туреччину залучено до функціонування нового "зернового коридору". Турецькі мінні тральщики разом із кораблями Румунії та Болгарії виконують роботи з очищення маршруту від російських мін.

⭐ Мінфін України та Держслужба фінансового моніторингу закликали Групу боротьби з відмиванням грошей (FATF) внести Росію в “чорний список” та оприлюднити заяву про ризики, які вона створює для світової фінансової системи. Підставою для внесення до "чорного" списку названо визнання російським президентом Путіним факту державного фінансування найманців ПВК "Вагнера" та широке використання російських криптовалютних бірж для обходу санкцій і переказів на адресу бойовиків ХАМАС та угрупування Хезболла. Засідання Групи відбудеться в Парижі 23–27 жовтня.

⭐ За інформацією видання Bild, Міністерству оборони Німеччини на 2024 р для постачання воєнної допомоги Україні, а також на поповнення запасів Бундесверу не вистачає €5 млрд.

⭐ Представник Сил оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) заявив, що армія зайде до Гази, якщо терористи не здадуться без будь-яких умов та не видадуть усіх 212 заручників. ЦАХАЛ повідомив про завдання превентивних ударів по десятках об'єктів ХАМАС та опорних пунктах угруповання Хезболла в південному Лівані.

Міністерство охорони здоров'я Ізраїлю повідомило, що з моменту початку агресії поранення та травми дістали понад 5,4 тис. осіб, загинули – понад 1,4 тис., серед них громадяни інших держав, України тощо.

За інформацією агентства Reuters, території сектора через пункт пропуску "Рафах" на кордоні з Єгиптом дістався ще один конвой із 19 вантажівок із гуманітарною допомогою. Жоден з іноземців із території Гази так і не виїхав, зокрема, понад 300 українців.

Поліція Франції має намір посилити патрулювання поїздів та аеропортів на тлі зростання терористичної загрози.

У столиці Боснії Сараєво відбувся багатотисячний мітинг на підтримку Палестини, у якому взяв участь міський голова. Протестні акції відбулися й у столицях Сербії та Чорногорії.

⭐ Газпром збільшує постачання газу "дружнім країнам". Угорщина з початку року вже отримала 1,3 млрд м³ газу додатково до законтрактованого обсягу, в опалювальний сезон постачання буде збільшено. Також додаткові 0,6 млрд м³ газу Газпром продав Китаю. Проте ці обсяги незрівнянні з тими, які російський монополіст втратив від відмови постачання до ЄС, унаслідок незгоди країн платити за газ рублями. З іншого боку, Росія ще більше підсаджує на газовий гачок Угорщину, яка вже, не соромлячись, слідує у фарватері російської політики.

⭐ Росія активно виводить Іран із дипломатичної ізоляції. 23 жовтня в країні відбудуться переговори міністрів закордонних справ Грузії, Азербайджану, Туреччини, Ірану та РФ для обговорення угоди про врегулювання вірменсько-азербайджанського конфлікту "без втручання нерегіональних та західних країн [ЄС]", ініціативи яких дратують російське керівництво.

3. Тренди

⭐ Актор із "Кварталу 95" – шоумен Ткач провів розкішне весілля в п'ятизірковому готелі під Львовом відеоблогеру, якому пред'явлено підозру в знущанні з дівчат та який вийшовши з-під варти під велику заставу. На весіллі мало всі атрибути "красивого життя", зокрема, російський реп та розкидання стодоларових купюр. Після обурення в соцмережах Ткач попросив вибачення, проте користувачів здебільшого вважають його "вибаченням" фальшивим, а самого актора – продажним. Легкими заробітками в "золотої молоді" "страждають" і інші артисти та шоу-зірки, причому багато з них безперешкодно виїжджає за кордон на заробітки.

***

№ 2.182

Короткий, оперативний звіт Тома Купера: на жаль, росіяни вже отримали північнокорейські боєприпаси, але ЗСУ тримаються дуже добре. Атаки на

Луганську та Бердянську авіабази ВСрф були більш ніж вдалими. Важкі бої тривають на півдні.

Том Купер. Війна в Україні, 22 жовтня 2023. Висота 230

Привіт усім! [Опубліковано 22 жовтня близько 16:00 за Києвом]

Сьогоднішній «звіт» буде пов'язаний передовсім з Авдіївкою.

Безсумнівно, є просування й в інших районах, але вони ані дуже «значні», ані «важливі» (звісно, з цим не погодяться ті, хто бере в них участь). Наприклад, за підрахунками руйнувань, які видно на супутникових знімках Луганська та Бердянська після обстрілу ATACMS MGM-140, кілька днів тому ВКС зазнали таких втрат:

Луганськ

- Ка-52: 6
- Мі-28: 7
- Мі-8: 4

Бердянськ:

- Ка-52: 13
- Мі-24/35: 2
- Мі-28: 2
- Мі-8: 12

Два дні тому росіяни «помстилися», завдавши удару по терміналу «Нової пошти» під Харковом, загинуло 15 людей… [У Купера неточність: загинуло 6 людей і поранено 17. Обстріл стався пізно ввечері 21 жовтня – перекл.]

Зображення 1

1. БИТВА ЗА ДОНБАС

Бахмут…південь…

знову російський 3-тій армійський корпус не знайшов іншого способу протистояти тиску українців на схід від Кліщіївки та Андріївки, окрім як розпочати контратаку (у п'ятницю), і знову відійти з великими втратами. Насправді, 4-та ОМСБр та 1428-тий мотострілецький полк зазнали стільки втрат, що відійшли далі на схід: на західну околицю Опитного.

Не менш важливо те, що всі контратаки росіян (насамперед 83-тьої ДШБр ВДВ) на 28-му механізовану на північ від Курдюмівки наразі провалилися:

українські війська тримаються там дуже добре. Отже, росіяни стягнули в цей район ще один загін мобіків у складі 1307-го мотострілецького полку (так, не тільки ЗСУ дивуються: «звідки вони беруть усі ці резерви…?»).

Зображення 2

Тим часом ЗСУ стріляє з ПТРК «Стугна», встановлюють їх на легкових автомобілях HMMWV американського виробництва.

Авдіївка…

У середу та четвер «Об'єднане угруповання військ ВСрф на Південно-Західному театрі бойових дій» (таку помпезну назву придумали вишестоящі органи в москві) швидко перегрупувало залишки 114-тої ОМСБр, посилило їх 277-мим стрілецьким батальйоном, а потім, у п'ятницю, розпочало новий наступ на північну сторону шлакового відвалу («висота 230») Авдіївського коксохімічного заводу. Вони прагнуть захопити цю важливу висоту, і знову підсилюють свої напади броньованою технікою. Найгірше те, що боєприпаси північнокорейської артилерії тим часом доїхали до поля бою, і ЗСУ зараз це добре відчувають на собі.

Українці щосили намагаються не дати їм закріпитися: знову підбито десятки російських танків та іншої броньованої техніки, але ситуація не покращується. Справді, ця битва — чудовий приклад того, чому відео обманюють: кількість спалених бронетранспортерів не має значення, якщо сторона, яка зазнає втрат, далі просувається. А росіяни просуваються: нині вони вивели 87-тий стрілецький полк і 117-тий МСП за 114-тою ОМСБр на позиції, щоб ті скористалось будь-якими можливими досягненнями, або стали оперативним резервом. У такий самий спосіб за 9-тою та 110-тою ОМСБр, які наступають в районі Водяного, росіяни зосередили не менше чотирьох додаткових полків за лінією фронту (111-тий МСП, 1004-тий полк, 1487-тий МСП та 504-тий танковий батальйон).

Зображення 3

2. ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ

Роботине-Вербове-Новопрокопівка…

На північ від Вербового ЗСУ вдалося відкинути 247-тий полк ВДВ ще на 400 метрів на схід, але: два дні тому відбулася успішна контратака 210-того мотострілецького полку за підтримки 1152-го мотострілецького полку – їм вдалося відтіснити передові позиції ЗСУ приблизно за 200 метрів від висоти 166.

Українці зуміли, як мінімум, завдати додаткових втрат 108-му полку ВДВ і трохи просунутися на захід від Новопрокопівки, вздовж траси Т-0803.

Дніпро…

повідомляють про додаткові українські переходи через Дніпро в районі Киньків, на північ від Козачих Лагерів.

Переклад: Тетяна Саніна

Редакція: Антоніна Ящук

Оригінал тут https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-23-october-2023-hill

***

№ 2.183

Дайджест подій в Україні та навколо України від 23 жовтня 2023

Головне

📌 Хтось дивиться єдиний гівномарафет? Що там говорять про "потужний контрнаступ"? Всім, хто довіряє цій пропаганді, раджу їхати до Авдіївки. І власним прикладом продемонструвати успіхи.

📌 Розумієте яка цікава ситуація склалася? Буржуї дають гроші з точністю годинника. Але на годування стада чиновників їх геть "не вистачає". Тож треба остаточно придушити український дрібний бізнес і людей, що ледве виживають. Ну, не олігархів же щемити...

📌 Головне в "угорському кейсі" це те, що виключення з ЄС та НАТО не передбачено документами. Тільки власне рішення. Тож вони можуть ставити й далі дрючки в колеса і саботувати геть усе. На користь хуйла. Останні перли орбана взагалі поза межами.. Бо (дивись вище) виженути хуйлят-орбанят з НАТО і ЄС у законний спосіб неможливо.

📌 Про Єфремова. Добре хоч йому не повернули все, що колись вилучили. І не попросили вибачення. Тому що нинішні і їхній папірєднік - типові риги.

Теми доби

🔥 Російські війська рвуться до Авдіївки.

🔥 Кабмін планує скасувати вечірню та заочну форму навчання у вишах.

🔥 Україна отримала ще €1,5 млрд макрофінансової допомоги ЄС.

🔥 Депутати планують запровадити оподаткування самозайнятих осіб без реєстрації підприємницької діяльності.

🔥 Угорщина знову заблокувала воєнну допомогу Україні із Європейського фонду миру.

🔥 Ердоган відправив до парламенту ратифікаційний протокол щодо вступу Швеції до НАТО.

🔥 Звинувачений у держзраді колишній голова Партії регіонів Єфремов виїхав із країни та живе в Москві.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ Російська армія веде наступ на всіх "критичних" ділянках лінії фронту в Харківській, Луганській, Донецькій, Запорізькій областях. Генштаб у ранковому зведенні 24 жовтня повідомив про 55 бойових зіткнень на лінії фронту, що відбулися за добу.

Окупаційні війська наполегливо намагаються прорватися до Куп'янська найкоротшим шляхом – через с. Синьківка, проте успіху досягти не можуть. Тривають запеклі бої в районі автодороги Сватове-Куп'янськ – в Іванівці та Петропавлівці. Командувач Сухопутних військ Сирський під час поїздки на передову доручив "посилити маневрену оборону" на куп'янському напрямку.

У напрямку на Борову ЗСУ відбили кілька потужних атак у районі с. Надія.

Російська армія намагається переламати перебіг битви під Бахмутом. Для цього штурмові підрозділи ведуть наступальні дії в напрямку прилеглого міста Часів Яр – у Богданівці та Хромовому. У разі їхнього успіху українське угруповання, в оточення може попасти яке веде наступ на південь від міста на Одрадівку, Зайцеве та Курдюмівку. До цього району перекинуто кілька резервних бригад армії РФ, які майже безперервно контратакують, щоби виграти час для будівництва лінії оборони на рубежі сіл Опитне – Миколаївка Друга.

Основний наголос російське командування робить на захопленні Авдіївки, куди вже перекинуто практично цілу загальновійськову армію, до численних підрозділів, які вже залучено на цій ділянці фронту. Постійні потужні атаки дали їм можливість просунутися впритул до Авдіївки з півночі та захопити "терикон" – золовідвал Авдіївського коксохімзаводу, а також вийти до залізничної гілки га ділянці в пів кілометра завширшки, проте далі просунутися вони не змогли. На південному фланзі оборони міста окупанти також трохи просунулися в напрямку селища Опитне.

На захід та південь від Донецька відбито 15 атак на Мар'їнку, Побєду та Новомихайлівку. Відбито кілька атак у районі траси Запоріжжя-Маріуполь на околицях села Мала Токмачка.

У районі с. Роботиного тривають запеклі бої на основній лінії російської оборони. Після перекидання на цю ділянку фронту низки резервів російському командуванню вдалося відновити боєздатність військ, які успішно тримають оборону та періодично контратакують.

Президент Зеленський провів засідання Ставки верховного головнокомандувача, яка була присвячена ситуації на фронті – "виключно про наступальні та оборонні дії".

⭐ За добу російська артилерія та авіація завдали ударів по 110 українських містах та селах уздовж кордону, на лінії фронту та в ближньому тилу ЗСУ. На Донеччині поранено 2 людей. Оголошено примусову евакуацію дітей із 8 населених пунктів Бахмутського та Покровського районів. Загинули 2 мешканців Херсонщини, ще 14 – поранено, дитина тощо. Влада області оголосила обов'язкову евакуацію мешканців 34 населених пунктів на правому березі Дніпра насамперед сімей із дітьми.

⭐ Підрозділи ППО знищили всі 6 безпілотників типу Shahed, якими вночі Росія атакувала Україну. На думку директора Київського інституту судових експертиз (КНДІСЕ) Рувіна, російська армія застосовує нові БПЛА, які зібрано з дешевих компонентів, для виснаження української протиповітряної оборони.

⭐ Представник Головного управління розвідки (ГУР) Юсов повідомив, що Росія перекинула на територію України понад 400 тис. військовослужбовців, з баз зберігання знімається та розконсервується бойова техніка, яка після реновації негайно перекидається до зони бойових дій.

Російські ЗМІ повідомили про кампанію з вербування жінок до ПВК "Редут", яка підпорядкована Міністерству оборони. Їх планують використовувати як операторів дронів та снайперів на війні в Україні. Понад половина з 1010 респондентів телефонного опитування, яке було проведено Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) вважають, що Росія має достатні ресурси для тривалої війни, водночас майже 90 % респондентів не готові на компроміс із РФ із втратою територій.

⭐ Пресслужба Офісу генпрокурора повідомила, що в Україні документально підтверджено загибель 508 дітей унаслідок російського вторгнення, 1138 – дістали поранення різного ступеня важкості.

⭐ За інформацією Держслужби з надзвичайних ситуацій, з початку широкомасштабного вторгнення РФ в Україні загинуло від підриву на вибухових пристроях 261 людина, зокрема, 14 дітей, 559 осіб – дістали поранення різного ступеня тяжкості.

⭐ Міністерство оборони РФ оголосило про знищення трьох українських морських безпілотників "у північній частині Чорного моря". У Севастополі пролунали вибухи, губернатор повідомив про "можливу підводну атаку". Російські телеграм-канали повідомили про дві збиті повітряні цілі над Ростовом-на-Дону.

1-2) Тил

⭐ Кабмін підтримав законопроєкт про зміни в системі вищої освіти. Чиновники пропонують скасувати заочну та вечірню форму навчання у вищих навчальних закладах та замінити його дистанційним навчанням. Студентам планується надати право вибору терміну навчання, а також можливість визначити спеціальність після першого або другого курсів.

⭐ МВС Фінляндії передає рятувальним службам України 9 спецавтівок та інше обладнання.

⭐ Міністерство енергетики повідомило, що Україна впродовж кількох місяців отримає від Японії трансформатори та сонячні панелі через Агентство міжнародного співробітництва.

⭐ Міністерство реінтеграції тимчасово окупованих територій оголосило про намір подовжити до 31 березня 2024 р термін фізичної ідентифікації у відділеннях Ощадбанку одержувачів пенсій та допомоги – внутрішньо переміщених осіб, яких було взято на облік до 24 лютого 2022 р.

⭐ "Нова пошта" після трагедії в Харкові оголосила про намір облаштувати невеликі притулки всередині сортувальних терміналів.

⭐ Антимонопольний комітет дозволив створити платіжну систему "Evapay" офшорним компаніям, які є власниками мережі магазинів "Єва".

⭐ Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив про отримання 9 траншу макрофінансової допомоги ЄС (кредиту під низькі відсотки) у сумі €1,5 млрд. З його слів, загальна сума допомоги ЄС у 2023 р складає €15,0 млрд.

⭐ Курс НБУ на 24 жовтня встановлено на рівні 36,56 ₴/$ (+0,02 грн) та 38,76 ₴/€ (+0,06 грн).

2. Україна та світ

⭐ Міністр закордонних справ Кулеба переконаний, що Єврокомісія розпочне переговори про вступ України до ЄС наприкінці 2023 року.

⭐ Українські військові моряки беруть участь у багатонаціональних навчаннях "Joint Warrior-23–II" у Великій Британії. У навчаннях також беруть участь підрозділи флотів та судна з Нідерландів, Бельгії, Польщі, Німеччини та Данії.

⭐ Держдепартамент США схвалив продаж авіаційних ракет різного призначення Великій Британії, Фінляндії та Литві.

⭐ Президент Туреччини Ердоган направив до парламенту на ратифікацію протокол про вступ Швеції до НАТО. Прем'єр-міністр Швеції Крістерссон назвав повідомлення з Туреччини "приємною новиною" і очікує на якнайшвидший вступ країни до Північноатлантичного Альянсу.

⭐ Сили оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ) повідомили про придушення кількох вогневих точок палестинського руху Хезболла в південному Лівані, з яких бойовики вели обстріл ізраїльської території.

Координатор із питань нацбезпеки Білого Дому Кірбі заявив, що Ізраїль самостійно вирішуватиме, як проводити військові операції. Спікер Пентагону генерал Райдер підтвердив інформацію про атаки безпілотниками та обстріли

військових баз США в Сирії та Іраку. Він також заявив, що США відправляють артилерійські снаряди калібру 155 мм як до Ізраїлю, так і в Україну й можуть забезпечити ними обидві країни. Портал Axios повідомив, що США відправили до Ізраїлю генерала морської піхоти та кількох офіцерів для допомоги командуванню ЦАХАЛ у проведенні сухопутної операції в секторі Газа. Міністр закордонних справ Кулеба стверджує, що українське керівництво заздалегідь знало про проблеми з боєприпасами та технікою, тому закликало партнерів нарощувати їх виробництво.

До Ізраїлю прибув президент Франції Макрон. Перед візитом його радник заявив, що Макрон везе "максимально оперативні пропозиції" для запобігання ескалації конфлікту, звільнення заручників та врегулювання, що ґрунтується на принципі "двох держав".

Президент Ізраїлю Херцог заявив, що не може говорити про дві держави, доки не буде досягнуто перемоги у війні з терористичною організацією ХАМАС, яка поставила метою знищення ізраїльської держави. Херцог продемонстрував журналістам документи терористичної організації Аль-Каїда, що свідчать про передавання бойовикам ХАМАС інструкцій із виготовлення хімічних боєприпасів, що містять ціанід.

Міністр енергетики Ізраїлю Кац не зміг спрогнозувати, наскільки небезпечною для армії буде наземна операція в Газі, оскільки ніхто у світі ще не має досвіду штурму підземного міста, подібного тому, що за десятки років побудував ХАМАС коштом гуманітарної допомоги, яка надходила з усього світу.

Міністр закордонних справ Німеччини Бербок виступила проти пропозиції ЄС та ООН про "гуманітарну паузу" та негайне припинення вогню, оскільки ХАМАС і далі веде обстріли ізраїльської території. З її слів, мир для Палестини та Ізраїлю настане, "коли тероризм буде переможено".

Бойовики ХАМАС оголосили про передавання Єгипту 2 ізраїльських заручниць за посередництва Катару "з гуманітарних міркувань", їхні чоловіки залишаються в полоні. Міжнародний Червоний Хрест повідомив, що веде переговори з ХАМАСом про звільнення ще 50 осіб.

На територію Гази з Єгипту прибув ще один конвой із гуманітарною допомогою. Єгипет знову не пропустив на свою територію іноземців із Гази. Посол України в Ізраїлі Корнійчук заявив, що на евакуацію із сектора очікують 337 українців. На його думку, на цій території можуть мешкати до 500 українських громадян.

Президент Зеленський у розмові зі принцом Саудівської Аравії бін Салманом запросив політрадників країни на форум, який присвячено "формулі миру", що відбудеться на Мальті наприкінці жовтня. Вони також обговорили ситуацію на Близькому Сході та врегулювання конфлікту в Ізраїлі.

Радник президента ПАР Муфамаді в розмові з головою Офісу президента Єрмаком підтвердив свою участь у зустрічі на Мальті.

⭐ Поліція Іспанії вилучила старовинні скіфські прикраси, шо було незаконно вивезено з України. Група злочинців на чолі зі священником УПЦ [Московського патріархату] намагалася їх легалізувати за допомогою внесення до статутного фонду підприємств із подальшим продажем цих компаній.

⭐ Міністерство оборони Швеції підтвердило, що магістральний оптоволоконний кабель, що з'єднує країну з Естонією, було пошкоджено "зовнішньою силою". Китайські ЗМІ повідомили, що компетентні органи країни братимуть участь у розслідуванні пошкодження газогону Balticconnector між Фінляндією та Естонією через підозру в можливій участі в теракті судна з Гонконгу.

⭐ Представники міністерств закордонних справ та митних органів держав ЄС, що межують із Росією, зустрілися у Вільнюсі для погодження застосування санкцій проти РФ та обговорення заходів протидії ухиленню від них. Чиновники домовилися про координацію прикордонного контролю для запобігання незаконному ввезенню товарів на російську територію, а також вважають необхідним посилити тиск на союзників РФ – Іран і Білорусь. За інформацією громадської організації EarthSight, ЄС досі не заборонив імпорт меблів та целюлозно-паперової продукції з Білорусі, хоча ще навесні 2022 р було запроваджено заборону на ввезення білоруської деревини. Щобільше, після запровадження ембарго на ці категорії російських товарів імпорт їх із Білорусі суттєво зріс.

⭐ Держдепартамент США попередив, що вступить у війну на боці Філіппін, якщо вони зазнають атаки "із чийогось боку". Йдеться про Китай, який претендує на всю акваторію Південно-Китайського моря, а також на острови Філіппінського архіпелагу. Китайський військовий корабель протаранив цивільне судно, яке перевозило продовольство на один з островів, які Китай вважає своєю територією.

Глава МЗС Китаю Ван цього тижня приїде до Вашингтона для підготовки візиту лідера країни Сі до США.

⭐ У річницю придушення радянськими військами повстання в Угорщині 1956 р прем'єр-міністр Орбан порівняв членство країни в ЄС із 40-річною окупацією країни Радянським Союзом. Він звинуватив Євросоюз у намірі "позбавити Угорщину національної ідентичності через нав'язування моделі ліберальної демократії" та застосування до країни методів, коріння яких, як він стверджує, зростає з радянського правління. Після цієї заяви члени

парламентської фракції меншості "Моментум" облили будівлю Офісу Орбана червоною фарбою.

Єврокомісар (високий представник ЄС) із зовнішньої політики та безпеки Боррель підтвердив, що Угорщина вчергове заблокувала виділення Україні €500 млн із Європейського фонду миру (EPF), вимагаючи юридичних гарантій невнесення до списку міжнародних спонсорів війни групи OTP Bank, що активно працює в Росії.

Низка депутатів Європарламенту за завданням своїх партій провели аналіз виконання Угорщиною зобов'язань у галузі судочинства, боротьби з корупцією та верховенства права. На думку групи, Угорщина виконала лише один із 4 приписів, тому не має отримати заморожені під зобов'язання реформ €22 млрд із бюджету ЄС. Ба більше, депутати наполягають, що ефективність реформ, навіть у разі їхньої імплементації, можна буде оцінити лише за певний час.

⭐ На парламентських виборах у Швейцарії найбільшу кількість голосів набрала консервативна Швейцарська народна партія. Партія критикує підтримку урядом санкцій ЄС проти Росії та надто сильного зближення з Євросоюзом. На виборах її гаслами було обмеженні міграції, а також "гендерного терору".

⭐ У Молдові відбулися військові навчання JCET-23, у яких узяли участь військовослужбовці з Румунії.

⭐ Катар підписав уже третю довгострокову угоду про постачання скрапленого газу до ЄС. Газ отримуватимуть компанії Eni, TotalEnergy та Shell.

⭐ Агентство Bloomberg повідомило, що Індія відмовилася оплачувати Росії нафту у юанях, оскільки відносини країни з Китаєм загострилися. Росія не хоче приймати платежі в індійських рупіях, оскільки цією валютою дуже складно розраховуватися, а платежі в доларах заблоковано завдяки запровадженню "цінової стелі" країнами "Великої сімки" та ЄС. Індія не підтримує китайський "Новий шовковий шлях" натомість просуває власний маршрут з Азії до Європи – через Саудівську Аравію та Ізраїль. Не виключено, що протидія цьому проєкту була однією з причин атаки ХАМАС на Ізраїль, а за спиною Росії та Ірану стояв Китай.

Нафтопереробний завод, яким власником якого була російська компанія "Лукойл", запропонував уряду Болгарії заплатити €250 млн додаткових податків і далі працювати на нафті, що постачається з РФ. Цей крок завод зробив у відповідь на пропозицію парламенту припинити імпорт російської нафти вже наприкінці 2023 р, а не 2024, як прописано в європейських санкціях. Дві провідні парламентські партії ГЕРБ та ДПС наполягають, щоб

завод заплатив €750 млн, оскільки він не сплачував внесків до Болгарського фонду енергобезпеки.

⭐ Фінська компанія Kone, що виробляє ліфти та ескалатори, продала своє дочірнє підприємство в Росії інвестфонду S8, власником якого є близький до влади олігарх Саркісян. Саркісян у липні 2022 р купив російську "доньку" ще одного найбільшого виробника ліфтів – компанії OTIS.

3. Тренди

⭐ За оцінкою видання "Економічна правда", вартість "продуктового кошика" в Україні за останні 5 років зросла в 1,5 раза, зокрема, після початку широкомасштабного вторгнення РФ – в 1,3 раза. **Держстат, уряд та Нацбанк звітують про рекордне зниження темпів інфляції (зростання споживчих цін) за останні 5 місяців.**

⭐ У Верховній Раді зареєстровано законопроєкт про спеціальний режим оподаткування в розмірі 6 % для самозайнятих осіб, зокрема, кур'єрів, таксистів, перукарів тощо. без реєстрації їх як підприємців, а також про регулювання діяльності сервісів таксі, доставки та послуг.

⭐ Міністр закордонних справ Кулеба у виступі перед Світовим конгресом українців заявив, що множинне громадянство в Україні має стати елементом державної політики, яка спрямована на збереження та розвиток всесвітньої української спільноти. На його думку, треба надати можливість мільйонам українців за кордоном зберегти паспорт або отримати його, водночас подвійне громадянство з Росією та іншими "недружніми країнами" має бути заборонено.

⭐ Колишнього головного редактора "РИА Новости Украина" Вишинського, якого було обміняно на українських моряків у 2019 р, призначено головним редактором російського пропагандистського радіо Sputnik. Одразу після обміну він працював виконавчим директором "інформагентства" Russia Today (RT).

⭐ Польське управління з питань конкуренції та прав споживачів дозволило власникам мережі будівельних гіпермаркетів "Епіцентр" та одного з найбільших в Україні агрохолдингів олігархам Герегам купити мережу спортивних магазинів InterSport Polska. Гереги вже володіють мережею InterSport в Україні з 2015 р. Журналісти програми "Схеми: Корупція в деталях" з'ясували, що Гереги виплачували зарплату колишньому директорові гіпермаркету в Макіївці, через якого керували всією мережею на окупованій території. Мережа працює під торговою маркою "Галактика", має той самий асортимент, що й материнська компанія та схожу символіку.

4. Корупція

⭐ Президент Зеленський здійснив чергові кадрові перестановки в СБУ. Показовим було призначення начальником головного слідчого управління Швеця, який виконував обов'язки з 2019 р та якого було призначено за поданням колишнього голови Служби Баканова. Ніхто з його родичів не займається бізнесом і не має суттєвих доходів, проте він купив величезний будинок в елітному котеджному містечку "Золоче", у якому є власний яхт-клуб та вертолітний майданчик. Громадськість не має доступу до декларації чиновника.

⭐ Нацагентство з питань запобігання корупції повідомило, що згідно із законом про відновлення електронного декларування до переліку осіб, що зобов'язані подавати декларації, включено весь особовий склад військово-лікарських комісій.

⭐ Нафтогаз оголосив про запуск "лінії довіри" для запобігання корупції, посадовим зловживанням та іншим порушенням.

⭐ Рабини 23 міст України звернулися до генпрокурора Костіна з проханням про змінення олігарху Коломойському запобіжного заходу з арешту на особисте зобов'язання або домашній арешт, оскільки він "зіграв визначну роль і зробив величезний внесок у збереження територіальної цілісності України", а також "через проблеми зі здоров'ям".

⭐ За інформацією журналістів програми "Схеми: Корупція в деталях", колишній голова Партії регіонів, соратник Януковича Єфремов без жодних проблем виїхав з України після початку широкомасштабного вторгнення Росії й наразі мешкає в Москві в елітному житловому комплексі "Тріумф-палас".

Єфремова було звинувачено в держзраді, але після 2 років перебування в СІЗО його було звільнений з-під варти судом міста Старобільськ на Луганщині. Потім запобіжний захід було замінено на домашній арешт, а незабаром – на особисте зобов'язання, яке не було подовжено.

Офіс генпрокурора повідомив, що до Єфремова не застосовано запобіжний захід і не оголошено в розшук.

Справа про держзраду після захоплення армією РФ Старобільська мала бути передана до Синельниківського райсуду на Дніпропетровщині, але інформації про це передавання немає. Не виключено, що справу було "втрачено" після окупації Старобільська.

***

№ 2.184

Том Купер радіє, що українським силам (за рік часу) таки передали американські комплекси ППО MIM-23 HAWK й вони успішно вступили в бій. На складах у Європі та США є досить ракет для цих систем, а отже наше небо стане більш захищеним. По всій лінії зіткнення тривають бої, й туман та мряка сприяють бійцям ЗСУ ефективніше тіснити ворога. На жаль, не без втрат, проте українські сили продовжують виконувати роботу зі знищення окупантів.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-24-october-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=138242269&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

[Опубліковано 24.10.2023 об 11.00 за Києвом].

Переклад: Якослав Кляшторний, Антон Шигімага

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 24 жовтня 2023

Всім доброго дня!

Коротко оглянемо події першої половини дня, зосередивши увагу на трьох-чотирьох «звичних» секторах поля бою. Ранкові повідомлення вказують на низку вибухів на (надзахищеному) вході до порту Севастополя. Наразі підтверджено, що нарешті пройшли бойове хрещення американські ЗРК MIM-23 HAWK. У ніч з 22 на 23 жовтня вони, вірогідно, збили два-три з приблизно 13 заявлених «Шахедів» і одну ракету Х-59.

Для появи перших MIM-23 знадобився аж цілий рік.

Причина: більшість ракет і пускових установок (вироблених 40 і більше років тому) перебували в поганому стані, вимагали капітального ремонту та модернізації. Крім того, Іспанія, Тайвань та інші постачальники використовували дуже різні версії комплексу.

З позитивного боку: на складі має бути багато як ракет, так і пускових установок M197, тому їх наявність, ймовірно, істотно полегшить роботу ПС ЗСУ найближчої зими.

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Типова пускова установка M197 з трьома ракетами MIM-23. Шість

таких установок (за підтримки двох вогневих радіолокаторів) складають

стандартний батальйон МІМ-23, або ЗРК.

Бахмут. Південь… На схід від залізничного насипу в районі Андріївки українці добре просунулися (близько кілометра) у напрямку Одрадівки. Далі на південь із Зеленопілля повідомляють про запеклі бої. Я припускаю, що це 28-ма механізована бригада намагається просунутися у тил російської лінії вниз зі східного боку Курдюмівки.

Авдіївка… За підтримки авіаударів (передусім крилатих бомб МПК/УМПК) росіяни вчора продовжили штурм висоти 230 і далі на північ, у напрямку залізничного насипу на північний схід від Степового. По суті, від Красногорівки на півночі до висоти 230 маємо «нічийну» або «сіру» зону. Вся територія знаходиться під українським вогнем, але не під контролем піхоти ЗСУ, а росіяни постійно «підкачують» додаткові війська на майже безперервні штурми. Тим часом українська артилерія успішно зупинила росіян перед власними укріпленнями, а згодом українці замінували зайняті росіянами рубежі, щоб російська техніка чи піхота не могли рухатися далі. На жаль, ця битва дорого коштує й ЗСУ: багато оборонних позицій були повністю зруйновані багатоденними ударами російської авіації та артилерійським вогнем, а поєднання рельєфу місцевості та перевага росіян у повітрі не дають контратакувати фланги ворога, наприклад, десь із півночі.

Є багато «вагомих причин», чому Путін і «вишестоящі органи» вирішили розпочати великий наступ саме в цьому районі…

[ЗОБРАЖЕННЯ 2].

Пряме попадання української протитанкової ракети (ATGM – anti-tank guided missile) в російську БМП, 22 жовтня 2023 р.

Роботине–Вербове–Новопрокопівка… провівши ротацію своїх підрозділів на цій ділянці, ЗСУ, схоже, відновили тиск – тепер у напрямку Копаней. Вочевидь, під прикриттям вранішнього туману та за потужної артилерійської підтримки, піхота протислася крізь довгу російську оборонну лінію, що захищає село з півночі та заходу. Також з’являлися нові повідомлення про українські атаки у східній частині Новопрокопівки та в напрямку домінантних висот далі на схід.

Імла – «ідеальна погода» для української тактики нальотів на ворожі позиції. За таких умов БПЛА та камери спостереження втрачають сенс, тому росіяни не мають можливості засікти українські війська, поки вони зачищають мінні поля та наближаються до ворожих позицій. Разом з тим, імла не заважає артилерії відпрацьовувати по заданих географічних координатах.

Разом із тим, історії деяких підрозділів, які провели на лінії зіткнення в цьому районі останні чотири-п’ять місяців, – не з приємних. Приміром, 47-ма

механізована, схоже, зазнала таких втрат у піхоті, що останнім часом була вимушена використовувати як «піхоту» мінометників та протитанкістів. Також, втрати у легкобронюваній техніці сягнули такого рівня, що війська мусили доставляти боєкомплекти з передових складів на лінію зіткнення «в руках». Як кажуть, саме тому ЗСУ постійно зайняті утворенням нових підрозділів, – вони не лише виконують функцію стратегічного резерву, але й нещодавно використовувалися для заміни підрозділів, що зазнали втрат – їм дають перепочити, перегрупуватися та відновити боєздатність.

На жаль, деяким підрозділам просто-таки «не щастить». До прикладу, 47-му механізовану відвели з півдня Запорізької області на «порівняно тихий» сектор, на північ від Авдіївки. І тільки-но вони туди прибули, то одразу ж опинилися посеред чергової великої битви… (так, історія цієї бригади вже нагадує мені бойовий шлях 17-тої танкової бригади в перші шість-сім місяців цієї війни).

Дніпро… ЗСУ, схоже, просунулися доволі далеко в південно-східному напрямку і змогли перерізати дорогу між Козачими Лагерями та Підстепним, десь в районі Пойми та Піщанівки [судячи з розташування цих сіл на мапі, Купер, певно мав на увазі відтинок дороги між Козачими Лагерями і Олешками – перекл.]. Схоже, ця операція має на меті дати підрозділам ЗСУ «трохи простору» на цьому плацдармі – щоб у подальшому сюди можна було перекинути важку техніку. Росіяни відповідають на ці дії авіаударами та артобстрілами.

Нагадую, що наші переклади, найперше, з’являються на тг-каналі «Аналітика: переклади і першоджерела». Прошу приєднуватися: https://t.me/analityka_ukr

***

№ 2.185

Дайджест подій в Україні та навколо України від 25 жовтня 2023

Головне

📌 Отже, те, на що очікували багато притомних людей, таки трапилося – **Конгрес очолив прихильник президента Трампа**. Тож, Україні тепер буде набагато тяжче отримувати допомогу. Бо гігантське крадівництво вже дістало супротивників Байдена й вони взяли боротьбу з "корупціонерами" (крадіями) в Україні на щит у передвиборчій кампанії. З огляду на те, що зелена кодла зупинитися не має наміру, зі зброєю надалі можуть бути кепські справи... А тут ще й словацький вилупок фіцо, який пов'язаний з торгівлею наркотою і відмиванням брудних грошей. Якнайкращий помічник хуйла.

📌 Чи мав удар по Хмельниччині пошкодити Хмельницьку АЕС? я цього не виключаю. А тут ще хуйло знову розмахує ядрьоною дубиною…

📌 Тих, хто сидить біля корита, чомусь обурив рейтинг "Пекельні податки". Хоча будь-який середній або малий підприємець скаже, що працювати в Україні – той ще квест за наявності "обксубувачів гусей", по типу нью-азіріва - "іканамізда" гидьманьцева

Теми доби

🔥 Новий спікер нижньої палати Конгресу США Джонсон пообіцяв і далі допомогати Україні "за певних умов".

🔥 Українські пілоти розпочали льотні тренування на винищувачах F-16 у США.

🔥 Словаччина за прем'єр-міністра Фіцо не надаватиме Україні воєнної допомоги.

🔥 У рейтингу "Податкове пекло-2023" Україну поставили на 4 місце.

🔥 Росія показово провела вчення стратегічних ядерних сил.

1. Війна

1-1) Фронт

⭐ За зведенням Генштабу, за добу станом на ранок 26 жовтня на лінії фронту сталися 78 бойових зіткнень.

Російські війська намагаються прорватися до Куп'янська з півночі та дорогою зі Сватового. На цій ділянці українські війська відбили 13 атак у Синьківці, Петропавлівці, Іванівці. Також вдалося відбити атаки в напрямку на Борову в Макіївці та Надії.

У районі Бахмута російські війська відновили атаки в напрямку Івановського та Богданівки щоби уповільнити наступальні дії на південь від міста українських штурмових бригад, що просуваються вперед, відбиваючи запеклі контратаки.

Російські війська впритул підійшли до Авдіївки з півночі та зав'язали бої на околиці. Також їм вдалося розширити ділянку вздовж залізничної гілки, яка веде до міста й надалі ведуть наступ із Красногорівки в напрямку села Степового. Атаки з південного флангу було відбито, проте цілком імовірно, що саме звідти буде завдано головного удару для оточення українського угрупування в Авдіївці.

Російським військам не вдалося досягти успіху і в околицях Донецька – у Новомихайлівці та Мар'їнці, а також у районі Великої Новосілки.

У Запорізькій обл. ні на день не припиняються жорстокі бої на основній лінії російської оборони на околицях с. Роботиного. Підрозділи ЗСУ наблизилися до с. Новопрокопівка та крок за кроком просуваються до с. Вербового.

⭐ Харківська військова обладміністрація має намір примусово евакуювати сім'ї з дітьми з 10 прифронтових населених пунктів, які щодня зазнають ударів російської артилерії та авіації. За добу в області внаслідок обстрілу поранено літню жінку. На Донеччині також поранено місцевого жителя. У

Бериславі на правому березі Дніпра на Херсонщині уламками російського снаряда вбито підлітка. Усього в області за добу загинуло 2 людей, 4 – дістали поранень.

⭐ "Арбітражний суд Криму" задовольнив позов "влади" півострова до України про водну блокаду з вимогою відшкодування "збитків" у розмірі 152,6 млрд руб.

⭐ Заступник секретаря Ради безпеки РФ, колишній президент Медведєв оголосив, що російська армія у 2024 р поповниться "армійським корпусом, 7 дивізіями, 19 бригадами, 49 полками та однією флотилією". У січні 2023 р президент Путін доручив збільшити чисельність армії до 1,5 млн військовослужбовців упродовж 3 років, проте наразі стає очевидним, що цей термін буде скорочено.Водночас російські війська відчувають усе більшу потребу в поповненні особовим складом через важкі втрати на фронті. Під Авдіївкою знову з'явилися найманці ПВК "Вагнера", яких кинули в бій як універсальний інструмент прориву.

1-2) Тил

⭐ На думку президента Зеленського, метою російського удару дронами-камікадзе в ніч на 25 жовтня була Хмельницька АЕС. У регіоні здійснюється фіксація збитків, у низці районів зникло електропостачання. Генеральний директор Міжнародного агентства з атомної енергії Гроссі заявив, що станція та її промисловий майданчик не постраждали. Міненерго повідомило про вибиті вікна в адміністративно-побутовому та лабораторному корпусах АЕС.

Зеленський на селекторній нараді, присвяченій, зокрема, російським атакам на інфраструктуру, заявив, що Україна не лише оборонятиметься, а й відповідатиме.

Головнокомандувач ЗСУ Залужний провів нараду з командуванням Повітряних сил щодо посилення системи ППО перед зимою.

На думку багатьох експертів, Росія накопичує запас ракет і "промацує" українську систему ППО, готуючись завдати потужних ударів по енергетичній та транспортній інфраструктурі, подібних до атак, які вона скоїла минулої осені та взимку.

Уряд Німеччини додатково виділить на підтримку енергетики €195 млн. З початку вторгнення Міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини виділило українському уряду допомогу в розмірі майже €1,2 млрд.

⭐ Українська влада залишила лише один піший перехід на кордоні з Польщею – Шегіні–Медика, тоді як до широкомасштабного вторгнення РФ їх

було 8. За твердженням чиновників, кількість людей, які перетинають кордон пішки, суттєво скоротилася.

Міністерство інфраструктури веде переговори з Молдовою та Румунією щодо започаткування "зеленого коридору" між пунктами пропуску Рені (Україна), Джурджулешти (Молдова) – Галац (Румунія) для полегшення транзиту української сільгосппродукції до румунських портів.

Польща будує великий вантажний термінал, який планує зробити пунктом пропуску – поряд із наявним пунктом Гребінне – Рава-Руська на кордоні з Україною. Новий пункт буде виключно вантажним і дасть можливість пропускати в 4 рази більше вантажівок водночас як наявний пункт використовуватиметься для пропуску суто пасажирського транспорту.

⭐ Суд на Сумщині засудив до 15 років ув'язнення настоятеля храму УПЦ [Московського патріархату], який збирав інформацію про Сили оборони та передавав її агресору.

⭐ Пресслужба Міністерства економіки повідомила про зростання у вересні на 9,1 % ВВП країни проти вересня 2022 р, хоча база порівняння була дуже низькою через наслідки російського вторгнення.

⭐ НБУ встановив на 26 жовтня курс гривні на рівні 36,53 ₴/$ (-0,05 грн) та 38,61 ₴/€ (-0,29 грн).

2. Україна та світ

⭐ Президент Європейської Ради Мішель повідомив, що на саміті лідерів країн ЄС, який відбудеться в Брюсселі, обговорюватимуться прискорення надання воєнної допомоги Україні, використання заморожених активів РФ для відновлення країни, можливе запровадження ембарго на імпорт російських алмазів та алюмінію, а також посилення обмежень на постачання товарів подвійного призначення. Лідери також обговорюватимуть ситуацію на Близькому Сході та Південному Кавказі, незаконну міграцію, підвищення конкурентоспроможності економіки, відносини між Косовим та Сербією. Президент Зеленський має намір звернутися до лідерів ЄС із проханням посилити санкції проти Росії.

⭐ Прем’єр-міністр Італії Мелоні у виступі перед членами Сенату (верхньої палати парламенту країни) закликала їх не зменшувати підтримку України, оскільки це, за її словами, буде помилкою з урахуванням європейського майбутнього країни.

⭐ ВПС США підтвердили початок тренувань українських пілотів на винищувачах F-16 на авіабазі в штаті Арізона.

⭐ Міністр стратегічних галузей промисловості Камишин стверджує, що у 2024 р спільні із західними оборонними компаніями підприємства випустять першу продукцію на заводах в Україні. З його слів, низка західних компаній – виробників озброєнь – уже відкрили офіси в країні. Він також оголосив, що до кінця року Україна налагодить випуск "десятків тисяч" БПЛА на місяць, хоча наразі щомісяця виготовляються "тисячі". Зі слів віцепрем'єр-міністра Федорова, Міністерство оборони вперше затвердило нові зразки дронів "усього за кілька днів" за спрощеною процедурою, яку нещодавно ухвалив Кабмін.

⭐ Уряд Болгарії має намір приєднатися до спільної закупівлі техніки для загальноєвропейської системи протиповітряної та протиракетної оборони "Небесний щит".

⭐ Австралія на прохання США відряджає до Німеччини літак далекого радіолокаційного виявлення E-7A Wedgetail для спостереження за ситуацією на маршрутах постачання воєнної допомоги Україні.

⭐ Президент Зеленський заявив, що Україна "змістовно готова" до зустрічі політичних радників для обговорення "формули миру".

⭐ Президентка Словенії Чапутова затвердила новий уряд країни на чолі з прем'єр-міністром Фіцо, який заперечує воєнну підтримку України. Міністром закордонних справ призначено людину без досвіду – члена владної партії Бланара, який називає війну в Україні "конфліктом між Росією та США". Міністерство оборони очолив колишній міністр внутрішніх справ Каліняк, якого було звинувачено в корупції та участі у вбивстві журналіста-розслідувача, разом із нинішнім прем'єр-міністром Фіцо. Міністром культури призначено Шимковичова, яка зробила десятки помилок у заяві на призначення її міністром.

⭐ Спікером Палати представників Конгресу США обрано конгресмена від Республіканської партії Джонсона – одного з найпалкіших прихильників попереднього президента Трампа. Президент Байден привітав Джонсона, закликав його до "швидкого початку діяльності", зокрема, до підтримання надання допомоги Україні. Джонсон заявив, що Конгрес готовий обговорювати виділення такої допомоги "за певних умов". Вочевидь однією з головних умов буде реальне викорінення корупції в Україні, а також жорсткого контролю використання допомоги владою США. Першим кроком Конгресу після призначення спікера стало ухвалення резолюції на підтримку Ізраїлю.

⭐ З початку повномасштабного вторгнення Молдова видала Україні 35 громадян, які незаконно перетнули кордон.

⭐ За інформацією видання ***The Wall Street Journal***, командування армії Ізраїлю (ЦАХАЛ) відтермінувало початок наземної операції в секторі Газа до розгортання в близькосхідному регіоні американських систем ППО. Прем'єр-міністр країни Нетаньягу оголосив, що дату початку операції вже визначено. Пресслужба ЦАХАЛ оголосила про вдалий рейд групи військ до північної частини Гази.

Агентство ООН у справах палестинських біженців повідомило, що на 150 її об'єктах у Газі перебувають приблизно 600 тис. внутрішньо переміщених осіб, що в 4 рази більше за розрахункове навантаження., причому 40 об'єктів постраждали від обстрілів.

⭐ Президент Туреччини Ердоган не вважає ХАМАС терористичною організацією, а лише групою "визволителів та моджахедів, які борються за захист своїх земель та громадян". Він наголосив, що майже половина загиблих у Газі – жінки та діти. Ердоган скасував заплановану поїздку до Ізраїлю. На тлі його заяв індекс акцій турецьких компаній на Стамбульській біржі впав на 7,1 %, що є найгіршим показником за три роки після катастрофічного землетрусу на сході країни. За інформацією агентства Bloomberg, Туреччина також зупинила співпрацю з Ізраїлем у розвідуванні нафтогазових родовищ на середземноморському шельфі та в проєктах експорту газу до Європи.

⭐ Спікер зовнішньополітичного відомства Єврокомісії Стано заявив, що Євросоюз не підтримує ідею припинення вогню в регіоні, оскільки ХАМАС і далі завдає ударів по території Ізраїлю. Зі слів координатора Ради нацбезпеки Білого Дому Кірбі, припинення вогню вигідне лише бойовикам ХАМАСу.

⭐ Президент Франції Макрон під час візиту до Єгипту заявив президенту ас-Сісі, що, на його думку, "вторгнення" Ізраїлю до Гази стало б помилкою. Він також наполягає на безперешкодному постачанні гуманітарної допомоги на цю територію. Макрон повідомив, що до регіону незабаром прибуде французький військовий корабель, який доставить допомогу до лікарень Гази.

МЗС України підтвердило загибель 18 громадян в Ізраїлі в секторі Газа.

Росія та Китай заблокували проєкт резолюції Ради Безпеки ООН щодо розв'язання гуманітарної кризи в Газі. Також проти резолюції проголосував представник ОАЕ.

За інформацією телекомпанії BBC, лідери ЄС на саміті 26 жовтня мають намір підтримати заклик до "гуманітарних пауз" у бойових діях між Ізраїлем та ХАМАС, що, на думку президента Євроради Мішеля, створить умови для звільнення заручників, і полегшить доступ населення території до води, їжі, медичної допомоги та палива.

Уряд Німеччини вніс до Бундестагу законопроєкт про заборону надання громадянства особам, які вчинили антисемітські дії. У ЗМІ з'явилося низка відеоінтерв'ю з мігрантами – мусульманами, які підтримують ХАМАС та заперечують право на існування Ізраїлю. До парламенту також внесено законопроєкт про прискорену депортацію шукачів притулку, яким було відмовлено в праві на проживання в країні.

⭐ Глава МЗС Вірменії Мірзоян звинуватив Азербайджан у зриванні переговорів про мирне врегулювання в регіоні. Він наголосив, що президент Алієв не приїхав до Брюсселя на зустріч із прем'єр-міністром Пашиняном, яка мала відбутися за посередництва президента Євроради Мішеля.

Помічник президента Азербайджану з питань зовнішньої політики Гаджієв стверджує, що країна вже не зацікавлена в Зангезурському коридорі – автодорозі територією Вірменії до ексклава – Нахічеванської автономної республіки. Натомість Азербайджан за погодженням із владою Ірану вже розпочав будівництво дороги його територією до Нахічевані.

Пашинян в інтерв'ю The New York Times заявив, що не вбачає переваги присутності на території Вірменії російських військових баз, оскільки РФ відмовилася від взятих на себе зобов'язань у конфлікті в Нагірному Карабаху.

⭐ Держдепартамент США повідомив, що Японія, Південна Корея та американська адміністрація отримали незаперечні докази постачання північнокорейської зброї до РФ. Три країни рішуче засудили подібні дії.

⭐ Лідер партії "Громадянська платформа", кандидат на посаду прем'єр-міністра Польщі Туск, пообіцяв голові Єврокомісії фон дер Ляєн відновити зв'язки з керівництвом ЄС. Він висловив сподівання на розблокування €35 млрд, які було заморожено через відмову попереднього уряду країни виконати рекомендації Єврокомісії. З його слів, він уже спілкувався з президентом Дудою і вважає, що їхня співпраця буде "максимально гармонійною".

⭐ Лідер Китаю Сі напередодні візиту до США заявив про готовність співпрацювати з американською адміністрацією, подолати розбіжності та спільно реагувати на глобальні виклики.

⭐ За інформацією агентства Reuters, країни "Великої сімки" (G7) наприкінці жовтня ухвалять обмеження щодо російської алмазної галузі, після чого ЄС розпочне обговорення 12 пакета санкцій проти РФ.

⭐ Російське видання The Insider з'ясувало, що низка російських підрядників, які залучено до постачань для виробництва гіперзвукових ракет "Кинжал", не потрапила під західні санкції й досі імпортує з Європи

обладнання та компоненти. За інформацією низки ЗМІ, з початку 2023 р корпорація "Ростех" збільшила виробництво таких ракет не менш як у 2 рази.

⭐ Міністерство оборони РФ під командуванням президента Путіна провело навчання стратегічних ядерних сил з імітацією завдання масованого ядерного удару балістичними та крилатими ракетами у відповідь.

3. Київ

⭐ Чиновники Київської ритуальної служби розікрали приблизно 19 млн грн коштів місцевого бюджету за допомогою оформлення на роботу "мертвих душ", виплати їм зарплати та величезних премій. Мер Кличка звільнив директора комунального підприємства.

4. Тренди

⭐ Міністерство освіти та науки планує запровадити зміни до системи вищої освіти з наступного учбового року. Законопроєкт передбачає ліквідацію вечірньої та заочної форми навчання у вишах, надання студентам можливості вибору спеціальності після проходження базового курсу, а також визначення терміну навчання.

⭐ Держприкордонслужба не приймає документів у додатку "Дія" для перетину кордону. Прикордонники вимагають пред'явлення паперового закордонного паспорта, оскільки виявлено факти підробки цього програмного продукту.

⭐ Пресслужба Міністерства цифрової трансформації повідомила про добір стартапів, які повезе на щорічний форум Web Summit у Португалії. Низка найбільших світових технологічних компаній відмовилися від участі в заході через підтримку директором форуму дій терористичної організації ХАМАС,

⭐ **Міністр економіки Свириденко назвала головними чинниками, які мають вплинути на повернення біженців до країни безпеку, наявність робочих місць, можливості навчання та отримання житла.**

⭐ Видання The Washington Post повідомило, що Україна та Росія тримають відкритими канали спілкування для розв'язання гуманітарних питань – обміну військовополоненими, тілами загиблих, зернового коридору та повернення на батьківщину дітей, яких було депортовано до Росії. У певних випадках до переговорів залучаються посередники – Туреччина, Катар, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія, Ватикан та

Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Наявність таких каналів підтвердив і представник Головного управління розвідки (ГУР) Юсов.

⭐ Україна посіла 4 місце рейтингу токсичності податкових систем "Податкове пекло-2023". Хоча до рейтингу не включені країни Африки, й він не враховує наслідків вторгнення, методика оцінки дає можливість оцінити погіршення податкового та інвестиційного клімату в країні. Водночас проти торішнього рейтингу позиції Росії покращилися, що підтверджує й інформація російських та західних економістів.

4. Корупція

⭐ Спеціалізована антикорупційна прокуратура та НАБУ повідомили про підозру 5 учасникам "схеми" присвоєння не менше ніж 100 млн грн бюджетних коштів на будівництві сховища відпрацьованого ядерного палива в зоні відчуження Чорнобильської АЕС. Серед підозрюваних осіб – директор дочірнього підприємства "Енергоатому" та його підлеглий, а також директор та співробітники приватного підприємства, яке було обрано підрядником. Вочевидь що це лише верхівка айсберга, а реалізація "схеми" була б неможливою без відома та схвалення керівництвом "Енергоатому" та інших державних органів.

⭐ На тлі війни в країні зафіксовано сплеск попиту на дорогі та елітні автомобілі. За оцінкою низки ЗМІ, їхні покупці – здебільшого чиновники.

⭐ Українська зернова асоціація поскаржилася, що місцеві чиновники та співробітники митниці безпідставно затримують у портах "Великої Одеси" судна, які вже завантажено збіжжям, через що експортери зазнають "колосальних збитків".

***

№ 2.186

Закону про зброю не буде: суспільство "розводять", як кошенят

Ruslan Rokhov
1 ч. ·

Михайло Ганницький запропонував написати колонку для УНІАН / UNIAN про спробу ошукати суспільство в питанні законодавства про зброю.

Співпало з рядом запитань, які отримав після попереднього посту.

Спробував детально описати механізм, запровадження якого створить належні передумови для саботування ухвалення закону про зброю у другому читанні.

Мої джерела в парламенті наголосили, що саме це і є метою описаної в колонці законодавчої ініціативи.

Колонка за посиланням у першому коментарі.

unian.ua
Закону про зброю не буде: суспільство "розводять", як кошенят

2023-10-27

РУСЛАН РОХОВ

Джерела у парламенті привернули мою увагу до законопроекту № 10179 від 23 жовтня 2023 року, внесеного Павлюком, Бужанським, ОПЗЖшником Мамкою та компанією. Бо виглядає це як спроба обдурити суспільство.

Трошки історії.

23 лютого 2022 року, за шістнадцять годин до широкомасштабно вторгнення росіян в Україну, Верховна Рада підтримала МВС-івську версію закону про зброю у першому читанні. Це був поганий законопроект, але тоді депутати виправдовувались тим, що «**хороший не мав шансів набрати 226 голосів».**

Проголосований документ

не давав громадянам права володіти, носити та застосовувати короткоствольну зброю для самозахисту.

Тому одразу, після голосування у першому читанні, експерти, учасники ринку, Українська асоціація власників зброї, громадські діячі через знайомих депутатів подали правки, які мали розв’язати цю несправедливість. А широкомасштабне вторгнення лише їх актуалізувало…

Відсутність поліції поряд в момент скоєння злочину, велика кількість нелегальної зброї у злочинців, підвищені загрози через війну просто "кричать" про те, що нарешті в Україні має з’явитись закон "про зброю", який надасть законослухняним громадянам можливість захистити себе від злочинців, які мають зброю попри відсутність закону.

Критичність моменту призвела до того, що навесні 2022 року тодішній Міністр внутрішніх справ Денис Монастирський оголосив опитування в Дії, аби довідатись позицію українців з питання володіння та носіння короткостволу. Воно привернуло увагу безпрецедентно великої кількості громадян. Що не дивно, адже опитування робили для того, щоб МВС визначилось зі змінами, які потрібно внести для ухвалення закону про зброю у другому читанні.

Але дві петиції з понад 25 тисячами підписів до двох президентів України, понад мільйон голосів в Дії, різноманітні соціологічні дослідження, які свідчать, що абсолютна більшість українців хоче законного права володіння, носіння та застосування короткоствольної зброї для самозахисту, не змусили МВС змінити позицію у цьому питанні.

Після трагічної смерті Дениса Монастирського і приходу нового керівника в МВС з лав поліції боротьба з правом громадян на зброю самозахисту відновилася.

Попри суспільні настрої та не зважаючи на виборчу програму партії влади, **МВС хоче зберегти монополію на формування політики обігу та поводження зі зброєю, тому намагається не дозволити прийняти закон, яким можна було б надати громадянам право володіння, носіння та застосування зброї для самозахисту.**

Зброя самозахисту залишиться лише для "обраних" — тих, кого нагородить нею влада…

Розробивши та подавши через лояльних народних депутатів законопроект № 10179, міністерство вирішило "поховати" закон про зброю, який можна було допрацювати у другому читанні з урахуванням вимог українців, та залишити за собою монопольне право регулювати обіг зброї через власні накази. Тобто, після ухвалення законопроекту № 10179, МВС зробить все можливе, щоб закон "про зброю" більше не розглядався в сесійній залі - про розгляд його у другому читанні можна буде забути.

Простими словами, зброя самозахисту залишиться лише для "обраних" — тих, кого нагородить нею влада…

Міністерство винесло урок із поразок в суді, коли

> **не можна засудити за незаконне поводження зі зброєю по причинні відсутності закону про зброю, до якого наразі відсилає ККУ,**

і вирішило без зайвого галасу виправити це таким чином, щоб відпала потреба в наявності відповідного закону.

Так, законопроектом № 10179, з-поміж іншого, **пропонується внести системну зміну в Кримінальний кодекс України.**

Мова про те, щоб змінити формулювання:

> — «відповідальність настає не за незаконне поводження зі зброєю, а за поводження, яке порушує ***законодавство***».
>
> **— Зміною слова "закон" на "законодавство" МВС фактично посилається на підзаконні акти, або, якщо бути точним, на свої накази.**

Днями голова наглядової ради Української асоціації власників зброї Георгій Учайкін зробив коротеньке відео про цю ситуацію, в якій вказав на цю шахрайську спробу ввести в оману депутатів та суспільство. Він розповів, як МВС збирається ошукати громадян та парламентарів.

Каденція цього складу парламенту добігла кінця, країна у стані війни, а законопроект "про зброю" майже два роки припадає пилом. Партія "Слуга народу", маючи всю повноту влади, одна з небагатьох, яка обіцяла на виборах ухвалити "Закон про зброю", адже

Україна - єдина країна в Європі, яка його не має.

Нам обіцяють одне, а на ділі роблять інше.

Якщо профільний комітет продовжить ігнорувати законопроект "про зброю", вже проголосований у першому читанні, натомість ініціюватиме внесення до сесійної зали законопроекту зі змінами до Кримінального кодексу України, це означатиме, що ніякого народовладдя не існує.

Як кажуть, **«оцініть красу гри. Нас просто "розводять", як кошенят».**

***

№ 2.187

Прямо на очах у нас всіх — «анонімний» телеграм-канал прессекретаря Єрмака занурює нас у чергову проблему

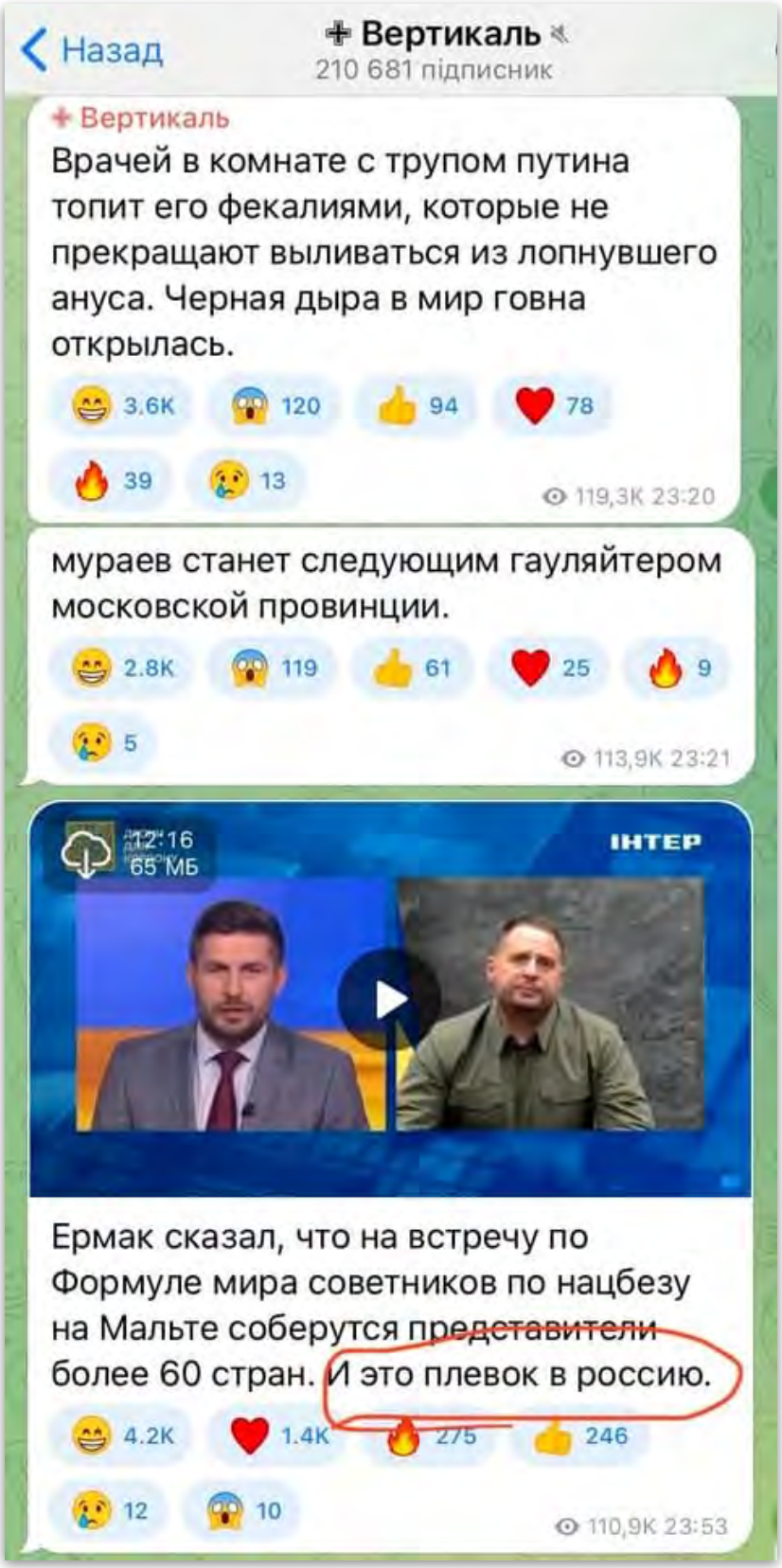

2023-10-27

Ніколов

Вертикаль пише, що Українська формула миру - це «плювок в Путєна».

А класичне медіа ***Блумберг*** називає це **«серйозним розчаруванням для України і Зеленського».**

Бо

— на тусовці по цій формулі не буде єдиної країни в світі, що може вплинути на Путєна.

Тобто

— це буде просто «форум поболтать».

І ось які ризики від цієї розводки Вертикалі:

(А)

якщо

— таку ж інфу «про плювки» вкладають в вуха самому Зеленському,

то

— Головковерх може **прийняти «чергове невірне стратегічне рішення»**.

Наприклад

— чекати що «Путєн ось-ось здасться під неіснуючим тиском учасників мальтійського форуму»…

Тоді як

— ворог будує все нові і нові збройні заводи та накопичує ракети.

(Б)

— такі повідомлення породжують ейфорічні очікування людей і вони всередині себе розслабляються.

Типу

— «Зеленський все порішакає і на ЗСУ можна забити».

Одним з наслідків цього і є зневага до людей у формі від «молодих бізнесменів».

***

№ 2.188

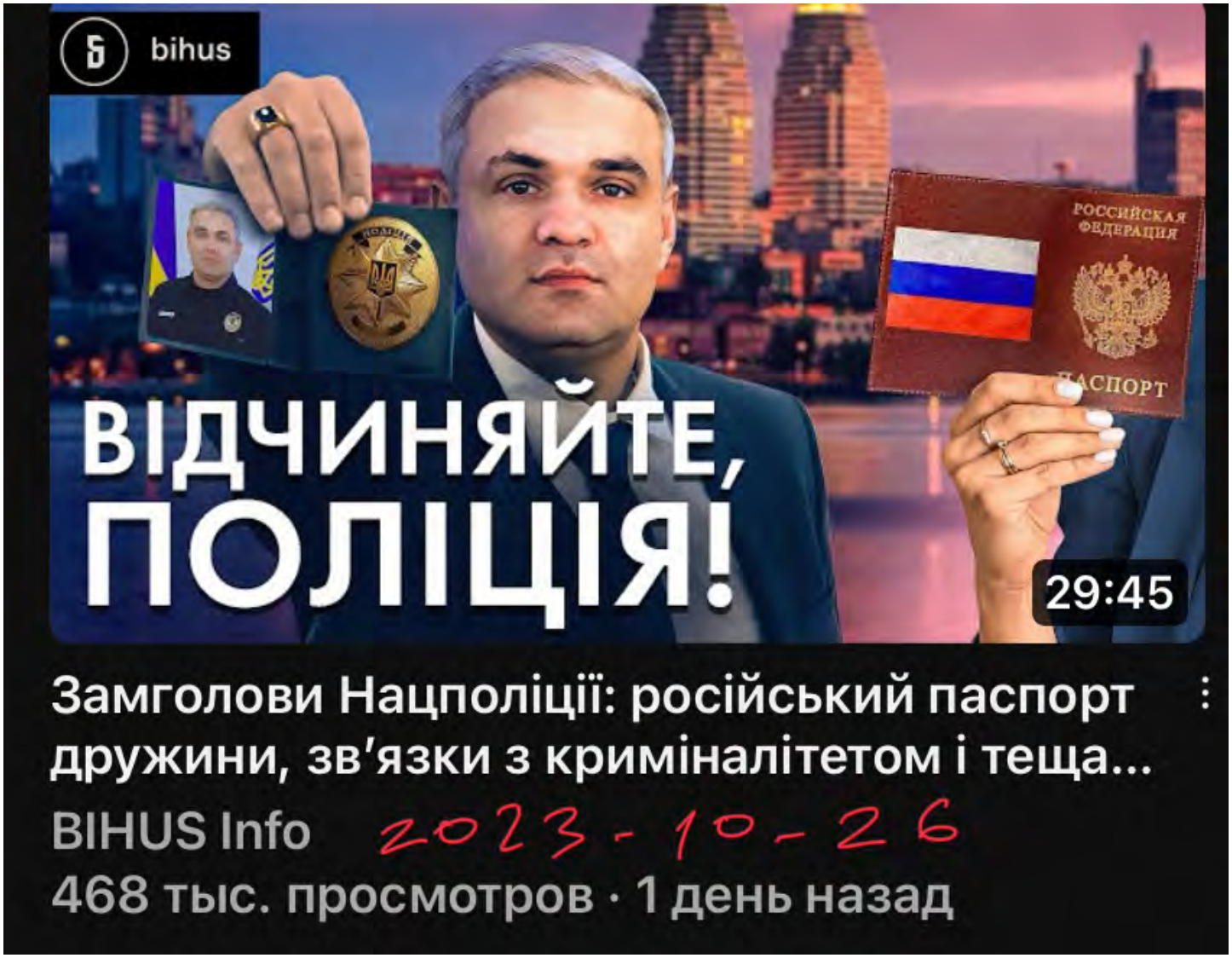

Відео

2023-10-27

Ніколов

Я давно знав, що під час "Великого будівництва" за ***Голиком*** з Дніпра до столиці перебрався поліцейський ***Тишлек*** і зайняв дуже впливову посаду у Нацполі - став ***першим замголови Департаменту стратегічних розслідувань***.

Повірте, **це дуже серйозно.**

І також я давно знав, що Зеленський у грудні 2021 року, за лічені тижні до вторгнення, відправив ***Тишлека*** у США на засідання Українсько-американської робочої групи з питань нерозповсюдження та експортного контролю.

В складі делегації були представники Міноборони та структур, що займаються поставками зброї. Це було буквально за кілька тижнів до вторгнення і в принципі зрозуміло які поставки там обговорювались.

"Ну мало лі", думав тоді я. "Ну приставив Зеленський до зброярів поліцейського з ДСР для нагляду, і шо тут такого, просто довіряє дуже друзям Голика, шо тут нєпонятнава".

Аж ось із розслідування *Lesya Ivanova BIHUS.Info* виявилось, що у ***Тишлека*** в бекграунді окрім корумпантів є і товстий рашистський слід.

> — Дружина має російський паспорт. Родина дружини живе Роіссі прямо зараз. Тобто високопосадовець Нацполу, що їздив у США по питанням зброї, може бути об'єктом шантажу.
>
> — Та ще й живе в заміському котеджі, який належить партнеру російського кримінального авторитета.

Мєнт, повязаний з бандітскім і узькім міром - офігенна ілюстрація «татаровського іга».

***

№ 2.189

Я говорив неодноразово, що всі волонтери врешті опиняться у в'язниці

2023-10-29

Пекар

Якщо ви не бачите невідворотних трендів, то відчуєте їх на собі. Тут немає політичного умислу посадити активних громадян -- просто система так працює, вона інакше не може.

Це **наслідок деградації державного управління, трохи підживлений російським впливом** (особливо впливати не треба, ми самі себе закопаємо без сторонньої допомоги).

А ви давайте, продовжуйте боротися з корупцією традиційними методами заборон і підозр, адже ви оголосили корупцію основною проблемою країни, важливішою за перемогу у війні за право існувати.

Найгірше, що нема кому скаржитися. Жодне міністерство не скаже, що це його парафія. Всі відвернуться і зроблять вигляд, що проблеми не існує. Винним оголосять того, хто кричить про проблему.

***

№ 2.190

2023-10-29

Соловьов Микита

На днях вступают в силу ***новые правила ввоза гуманитарки и волонтерки***. Как наверное знают уже все, минимально связанные с волонтеркой в принципе. Хочу обратить внимание на один аспект. Он вообще довольно показателен. Именно таким путем наши регуляторы действуют регулярно, причем почти всегда с одними и теми же результатами.

Одним из ключевых изменений является то, что теперь ввозить гуманитарку смогут не абы кто, а только специально обученные ГО и БФ, которые пройдут процедуру верификации и получат специальную подтвержденную цифровую подпись как раз для этих целей. И делается это все, как вы понимаете, ради великой цели борьбы с воровством гуманитарки, а не от регуляторного зуда, как вы подумали.

То есть одним из ключевых барьеров на пути незаконного коммерческого ввоза под видом гуманитарки видят как раз вот этот реестр и тот факт, что если ты не отчитался нормально по предыдущим ввозам, то тебя навсегда забанят и лишат права ввозить что-то дальше.

1. Почему же это точно не сработает?

Ведь прекрасный план. Надежный как швейцарские часы.

Что же может пойти не так? Примерно все.

Представим себе человека, который решил незаконно ввезти партию товаров для коммерческого использования од видом гуманитарки. И сэкономить на этом весьма значительные средства на неуплате таможенных пошлин, ввозного НДСа и прочих радостей. Зарегистрировать ГО, найти ему двух Фунтов учредителей и одного директора, пройти верификацию и получить заветную цифровую подпись для него вообще не расходы. Это вообще копейки на фоне ожидаемой экономии. И создать через 90 дней новое, когда это будет забанено, тоже не проблема. Можно вообще построить конвейер по регистрации ГО под каждую партию товара. Накладные расходы копеечные, штат бухгалтеров и юристов у него есть. Так что он как раз описанные нехороший человек, прямо скажем, редиска, как раз не пострадает. Чуть ли единственный во всей этой истории.

2. Большие фонды получат комбинацию мигрени с геморроем, но выгребут

Да, у них кратно прибавится бумажной работы (потому что есть еще и новый порядок отчетности по переданной гуманитарке) и возможно и придется нанять несколько новых бухгалтеров. Но в целом рост административных расходов будет не самым заметным. И при таких объемах действительно

подача в электронном виде деклараций и отчетов проще. Так что пострадают, но не слишком.

3. Мелкие ГО и БФ, работающие на первой линии

Вот тут проблем будет намного больше. Штатных бухгалтеров и юристов у большинства нет. Будут как-то выгребать. Материться, переделывать документы, но подавать. Процесс ввоза для них станет мучительным. А в какой-то момент многие из них не смогут отчитаться несколько раз, будут признаны нарушителями и получат запрет на ввоз гуманитарки. Не потому что ее украли. А потому что они делают то, что считают необходимым, даже если не понимают как потом это на бумаге провести. (Например, я очень плохо понимаю, как перечислить всех получателей гуманитарки с их персональными данными и т.д. непосредственно в зоне боевых действий.) Так что здесь проблем будет очень много.

4. "Дикие" волонтеры-одиночки

Тут все совсем просто. Пошли мы нахер, нам ввозить ничего нельзя. Рожей не вышли. Получить заветную электронную подпись по новому порядку одинокому волонтеру невозможно в принципе. Нам просто нечего указать в обязательных для заполнения полях. И на многочисленных встречах представители Минсоца подтвердили, что да, действительно, возможность ввоза волонтерами-одиночками не предусмотрена.

Получается, что

> **— из всех мыслимых категорий ввозящих гуманитарную и волонтерскую помощь сейчас, не пострадает только одна группа: те, против кого в теории вся эта история и придумана.**

Зато уверяю вас, в отчетах каждый месяц будет идти очень красивая статистика о тысячах выявленных нарушений и десятках заведенных уголовных дел. А так же страшные цифры нанесенного и пресеченного ущерба. Только вот войдут в эту статистику в первую очередь не схематозники, а некрупные волонтеры первой линии. Которые не успеют в срок или в полном объеме или с ошибками подадут отчеты.

Почему я пишу, что это не просто обособленный маразм, а яркая иллюстрация стандартного подхода? Да потому что у нас именно таким образом ведется борьба с возможными нарушениями постоянно!

Можно было бы привести массу решений, отвечающих ряду условий:

1) - вводится обязательная регуляция или отчетность там, где раньше ее не было;

2) - под регуляцию загоняется максимально широкий круг лиц, хотя бы отдаленно имеющих отношение к предмету контроля;

3) - применяемая методика контроля легко обходится злоумышленниками, кроме страдающих острой интеллектуальной недостаточностью;

4) - метод контроля создает крайне чувствительные неудобства всем, в первую очередь законопослушным субъектам;

5) - реальные измеримые результаты контроля отсутствуют. За них выдается количество выявленных нарушений и прочее.

Из давно уже действующих прекрасным примером будет закон об обязательном декларировании доходов госслужащими и к ним приравненными. Под действие закона подпадает в десятки и сотни раз больше людей, чем реально необходимо и чем возможно проверить.

1) — Методика декларирования такова, что правильно заполнить декларации не смогли некоторые из амбасадоров этого закона.

2) — Ни одного крупного нарушителя за уже много лет этим декларированием не отловлено, возвращенных в бюджет средств ноль целых, хер десятых.

Для реальных коррупционеров никакой особой проблемы нанять юристов и аудиторов, правильно заполнящих декларацию, не составило. Вывести активы с небольшими издержками из-под действия закона легко поможет средней руки аудитор, способов там вагон. При этом желание идти на госслужбу у психически здорового человека без целей воровства снизилось еще сильнее.

Мы постоянно бегаем по этим граблям от офиса простых решений и их интеллектуальных братьев. Мы постоянно делаем вид, что если заставить всех писать о себе отчеты включая цвет и консистенцию стула, то это чему-то поможет. В результате создаем дикое количество проблем пытающимся работать адекватно. И как максимум, незначительно повышаем расходы тем злоумышленникам, против кого в теории направлена наша борьба за все хорошее, против всего плохого.

Да, чуть не забыл! И каждый раз нам на серьезных щах объясняют, что это лучшие образцы мирового опыта. Что некоторые незначительные (!) неудобства всех, это небольшая цена за счастливое будущее и светлое завтра. И еще ни разу не смогли предъявить реально достигнутого измеримого эффекта. Если не считать таковым всеобщую головную боль, разумеется.

***

№ 2.191

Новые правила ввоза гуманитарки: что известно и почему волонтеры призывают их отложить

2023-10-19

Юлия Соколова, редактор ленты

На сайте Кабинета министров набрала необходимое количество голосов петиция с призывом отсрочить новые правила ввоза гуманитарной помощи в Украину. Подписанты настаивают, что нововведение наоборот усложнит этот процесс и время получения помощи значительно возрастет.

Изменения по ввозу гумпомощи вступят в силу уже с 1 декабря 2023.

Что предлагает Кабмин и почему волонтеры недовольны – далее в материале.

1. Как сейчас ввозят гуманитарную помощь в Украину

С 20222 — начала полномасштабной войны в Украине действуют упрощенные правила ввоза гуманитарной помощи:

1. При ввозе помощи через таможенную границу Украины следует подать декларацию в электронной или бумажной форме. Документ заполняет лицо, которое перевозит товар.

2. Товары признаются гуманитарной помощью по декларативному принципу. То есть не требуется специального решения уполномоченных госорганов.

3. Такие общие правила применяются ко всем категориям товаров, в частности к каскам и бронежилетам.

4. Для отдельных категорий товаров следует подавать в таможенный орган гарантийное письмо конечного получателя (от органа военного управления, правоохранительного органа, иного военного формирования). **Речь идет о товарах двойного использования:** пластинах для бронежилетов; переносных радиостанциях; беспилотниках; биноклях; оптических прицелах негражданского назначения; тепловизорах, приборах ночного видения.

Такие нормы были установлены на период действия военного положения.

2. Правила ввоза гумпомощи с 1 декабря 2023: что хотят изменить

В начале сентября Кабинет министров принял постановление № 953 Некоторые вопросы пропуска и учета гумпомощи в условиях военного положения. Новые правила **вступят в силу с 1 декабря 2023 года**.

Документ предусматривает следующие изменения:

1. Появится инструмент учета гуманитарной помощи. Речь идет о веб-платформе Автоматизированная система регистрации гумпомощи. Она заработает с 1 декабря 2023, а тестирование планируют запустить ориентировочно с 1 ноября.

Организации, собирающиеся ввезти товары, должны будут:

1) зарегистрироваться на платформе;

2) авторизоваться с помощью квалифицированной электронной подписи (КЭП) (после этого они попадут в Единый реестр получателей гуманитарной помощи);

3) сформировать и подать декларацию (необходимо внести в систему перечень товаров для ввоза, и декларация сформируется автоматически).

В дальнейшем декларация поступит на таможню, и система автоматически присвоит документу уникальный код. По этому коду таможенники будут пропускать груз через границу.

2. Ввозить помощь по декларации можно будет в течение 30 дней с даты ее создания. Зарегистрированные в системе товары теряют статус гумпомощи, если их не ввезли в Украину в течение 90 дней.

3. В случае подачи декларации в пункте пропуска в бумажной форме, без формирования уникального кода, таможенники должны в течение трех часов после оформления сформировать электронную запись и перенести туда данные декларации (они автоматически поступят на единую веб-платформу).

4. Организации, которые ввозят гумпомощь, должны подать публичные отчеты после ее распределения:

1) перед раздачей товаров нужно будет произвести их опись в автоматизированной системе;

2) впоследствии следует внести туда данные, когда и где роздан груз, есть ли остатки и какие именно (без указания персональных данных лиц).

Отчет нужно подать до 15 числа месяца, следующего за отчетным.

Гумпомощь, по которой не предоставлен отчет **в течение 90 дней** (с момента оформления на таможне), считается использованной не по целевому назначению.

В Министерстве соцполитики, которое работало над изменениями, настаивают, что новый механизм **“покажет путь гуманитарной помощи от донора через получателя до приобретателя и гарантирует прозрачность процесса”**.

Не требуется гарантийных писем от военных, других справок и запросов.

В Кабмине уверяют, что гуманитарка для военных будет “ввозиться без дополнительной бюрократической нагрузки”.

Однако далеко не все благотворительные фонды, общественные организации и волонтеры согласны с тем, что новые правила упростят импорт гуманитарной помощи.

3. Петиция к Кабмину: о чем в ней идет речь

«Реалії допомоги Силам оборони України на фронті вимагають вирішення питання закупівлі та передання в найкоротші терміни. В нашому випадку час обліковується людським життям та втраченими територіями.

Ознайомившись з нововведеннями згідно Постанови КМУ № 953 від 05.09.2023 року, набуває чинності з 01.12.2023 року, Ми, благодійні фонди, громадські організації та волонтери фізичні особи, визнаємо, що нововведення до правил ввезення гуманітарної допомоги та територію України, такими, що не можуть бути виконані в реаліях сьогодення.

Декілька прикладів з життя:

Приклад #1:

До волонтера поступає запит на отримання тактичної медицини від військових, які наразі знаходяться на “гарячій точці”. Дії волонтера сьогодні: замовити необхідну тактичну медицину за кордоном чи попросити допомоги партнерів отримати необхідну тактичну медицину передати тактичну медицину військовим отримати фото-відео звіт та, за можливості, акти прийому-передачі Дії волонтера після введення в дію нової постанови надання гуманітарної допомоги (при відсутності тактичної медицини на складі та необхідності залучення іноземних партнерів для закупівлі): надіслати запит іноземним партнерам з проханням надати гуманітарну допомогу отримати від партнерів підтвердження отримання гуманітарної допомоги згенерувати електронний доступ та отримати реєстрацію в системі автоматизованого регулювання розподілення гуманітарної допомоги згенерувати електронний ключ до системи автоматичного регулювання розподілення гуманітарної допомоги отримати запит від військових з печаткою та підписом, який підтверджує потребу в наданні даної допомоги (що в 90% випадків неможливо) створити заявку на отримання гуманітарної допомоги від партнерів отримати електронну декларацію переслати електронну декларацію партнерам після перетину гуманітарного вантажу зробити інвентаризацію та занести в систему кількість отриманого вантажу (яка має співпадати з заявкою на допомогу) передати допомогу військовим (якщо вони дожили до цього моменту) отримати підтвердження постановки гуманітарної допомоги на баланс частини протягом 90 днів з моменту ввезення гуманітарної допомоги надати звіт в систему автоматизованого контролю про розподілення допомоги з актами прийому-передачі.

Приклад #2:

До волонтера поступає запит на надання допомоги дитячому будинку (передачі генератора для підготовки до відключень електроенергії під час зимового періоду). Дії волонтера сьогодні: отримати запит від дитячого будинку на надання допомоги провести збір коштів для придбання генератора купити генератор закордоном доставити генератор в Україну (за допомогою партнерів) доставити генератор до дитячого будинку отримати фото-відео звіт та акт прийому-передачі Дії волонтера після введення в дію нової постанови надання гуманітарної допомоги: отримати запит та допомогу від дитячого будинку відкрити збір на придбання генератора купити генератор закордоном згенерувати електронний доступ та отримати реєстрацію в системі автоматизованого регулювання розподілення гуманітарної допомоги згенерувати електронний ключ до системи автоматичного регулювання розподілення гуманітарної допомоги створити заявку на імпорт гуманітарної допомоги до України отримати електронну декларації переслати електронну декларацію партнерам, які займаються перевезенням генератора після перетину гуманітарного вантажу зробити інвентаризацію та занести в систему кількість отриманого вантажу (яка має співпадати з заявкою на допомогу) передати допомогу дитячому будинку отримати підтвердження постановки

гуманітарної допомоги на баланс дитячого будинку протягом 90 днів з моменту ввезення гуманітарної допомоги надати звіт в систему автоматизованого контролю про розподілення допомоги з актами прийому-передачі.

Висновок:

час отримання гуманітарної допомоги (в випадку, коли всі етапи нової процедури пройшли за планом і не було ніяких затримок) збільшився в кілька разів. на момент надання гуманітарної допомоги існує досить висока вірогідність того, що набувач гуманітарної допомоги вже не буде її потребувати за різних причин в тому числі їзда того, що його просто не буде в живих. При умові не надання звіту протягом 90 днів з моменту імпорту гуманітарної допомоги в Україну, отримувач, в даному випадку волонтер, автоматично блокується в системі автоматизованого регулювання гуманітарної допомоги і не буде мати можливості продовжувати свою діяльність.

В цій петиції ми опустили дуже багато деталей в двох наведених прикладах, як, наприклад, категорізації гуманітарної допомоги та перетин кордону для товарів подвійного призначення, але цими прикладами ми хочемо надати вам можливість зрозуміти які наслідки будуть після вступу даної постанови у дію.

Підсумовуючи,

вступ в дію Постанови КМУ № 953, призведе до цілого ряду проблем, таких як:

Ускладнить роботу невеликих благодійних фондів та громадських організацій, які не мають можливості адміністрування процесів дотримання нових правил оформлення гуманітарного вантажу.

Припинення діяльності індивідуальних місій закордонних волонтерів, які привозять гуманітарну допомогу і самостійно доставляють її в небезпечні регіони для передачі військовим та цивільним (без відношення до БФ) Унеможливлення надання ТЕРМІНОВОЇ допомоги військовим такої, як наприклад, тактична медицина і продукти харчування та продукти особистої гігієни.

Повне зникнення діяльності окремих волонтерів фізичних осіб, які проводять точкові збори для допомоги підрозділам Сил оборони України та цивільному населенню на власні рахунки фізосіб.

З іншої сторони також нові правила ввезення гуманітарної допомоги створять:

— Монополію великих фондів, які попри свою значущість все одно не можуть покривати всі потреби, які не закриває держава станом на зараз.

Ми просимо відтермінувати вступ в силу дію Постанови КМУ № 953 від 05.09.2023 року «Про деякі питання пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану», яка має вступити в дію 01.12.2023 року на 6 місяців. Доручити Кабінету Міністрів України, протягом місяця, сформувати Робочу групу з врегулювання та розроблення більш дієвого «Порядку пропуску та обліку гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану», за участі Міністерства соціальної політики, громадських діячів, представників волонтерського руху в Україні та іноземних фондів, які передають гуманітарну допомогу Україні та створити нові прозорі правила ввезення гуманітарної допомоги, які задовольнять всі сторони, що безпосередньо беруть участь у цьому процесі. Дякуємо! Слава Україні!»

Петиция была зарегистрирована 16 октября 2023 от имени благотворительных фондов, организаций и волонтеров. Она уже набрала более 25,7 тыс. подписей (при минимально необходимых 25 тыс.).

Теперь ее должно рассмотреть правительство.

Подписанты подчеркивают, что по новым правилам только время получения гуманитарной помощи вырастет в несколько раз.

– На момент оказания гуманитарной помощи существует достаточно высокая вероятность того, что ее получатель уже не будет в ней нуждаться по разным причинам, в частности из-за того, что его просто не будет в живых, — говорится в тексте петиции.

Как пример, авторы утверждают, что при ввозе средств тактической медицины нужно будет “получить запрос от военных с печатью и подписью, подтверждающий потребность в предоставлении такой помощи, что в 90% случаев невозможно”.

А при условии непредоставления отчета в течение 90 дней волонтер “автоматически блокируется в системе автоматизированного регулирования гумпомощи”. То есть он не сможет продолжать деятельность.

В петиции отмечается, что новые правила приведут с 1 декабря 2023 к ряду проблем:

1) Усложнят работу небольших благотворительных фондов и организаций.
2) Приведут к прекращению деятельности индивидуальных миссий зарубежных волонтеров, которые привозят помощь для военных и гражданских и самостоятельно доставляют ее в опасные регионы.

3) Сделают невозможной срочную помощь для военных (например, в сфере тактической медицины).

4) Приведут к прекращению деятельности отдельных волонтеров-физлиц, которые производят точечный сбор помощи на собственные счета.

В петиции утверждается, что **новый механизм создаст “монополию крупных фондов, которые, несмотря на свою значимость, все равно не могут покрывать все потребности”**.

Подписанты петиции просят Кабмин отложить введение в действие новых правил с 1 декабря 2023 на шесть месяцев.

Кроме того, они призывают наработать более действенный и прозрачный механизм ввоза гумпомощи, который “удовлетворит все стороны”.

4. Реакция Минсоцполитики

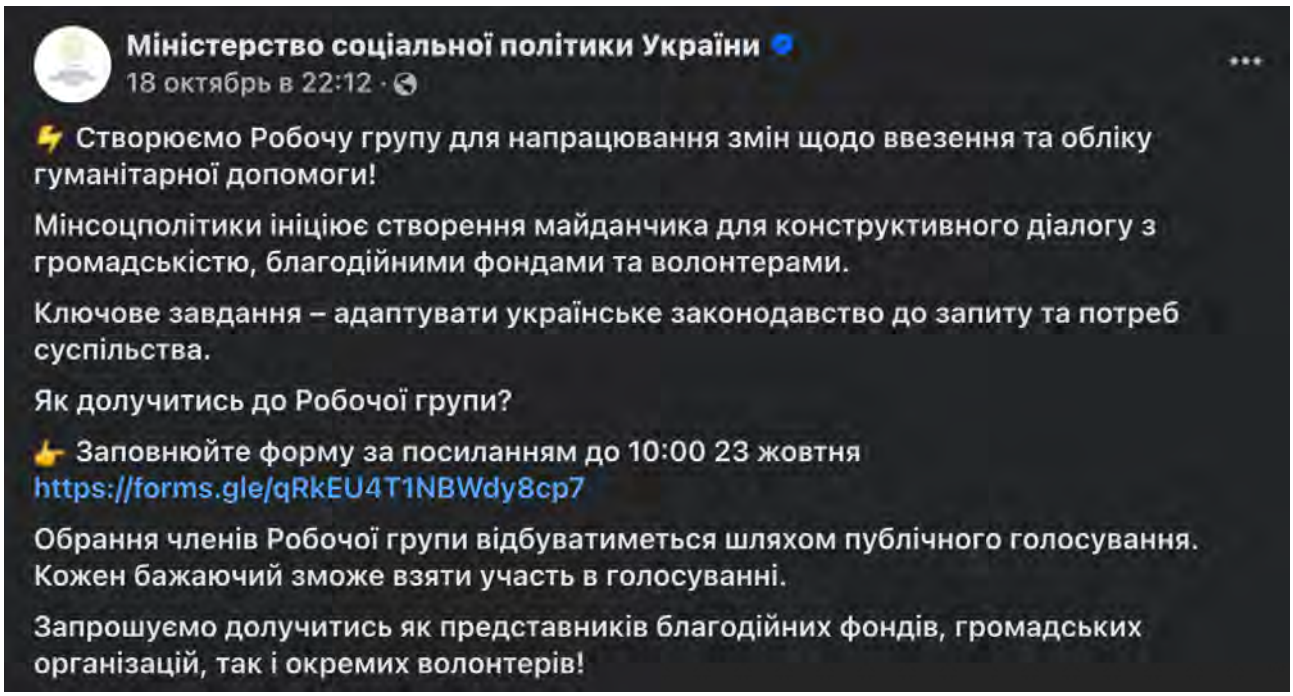

Министерство соцполитики уже создает рабочую группу для наработки изменений в правилах ввоза и учета гуманитарной помощи.

В ведомстве отметили, что **это будет площадка “для конструктивного диалога с общественностью, благотворительными фондами и волонтерами”**.

Желающие присоединиться к рабочей группе должны заполнить соответствующую форму до 10:00 23 октября.

Членов группы будут выбирать путем публичного голосования.

В министерстве призывают приобщаться не только представителей благотворительных фондов и общественных организаций, но и отдельных волонтеров.

***

№ 2.192

В НБУ остаточно поїхали "кукухою"...

2023-10-26

Кущ

Не дуже коректний вступ для аналітичного допису.

Зазвичай, я людина коректна і чемна, тож ви розумієте, що для такої моєї реакції, мають бути підстави.

Отже,

> **— Національний банк вчергове зменшив облікову ставку, цього разу - до 16%.**

Здається,

> — «можна радіти - кредити для бізнесу та населения стануть доступнішими».

Але, рано радієте.

Як повідомили в НБУ:

"Ставки за іншими операціями НБУ з банками встановлені таким чином:

— ставка за тримісячними ДС дорівнюватиме "обліковій ставці + 4 в. п." (20%), а за кредитами рефінансування – "обліковій ставці + 6 в. п." (22%).

Отже,

— фактично рівні ставок за операціями НБУ з банками залишаться незмінними".

Цю ахінею в НБУ застосували в надії на те, що

— "модернізація операційного дизайну монетарної політики посилить сигнальну роль облікової ставки в умовах структурного профіциту ліквідності".

Звучить як ***"концепт стійкості" Кабміну***.

А тепер до суті питання

Облікова ставка (Х) формує серцевину так званої монетарної трансмісії, коли рефінансування банків здійснюється дорожче за облікову ставку на (У) відсотків, а залучення коштів від банків на депозитні сертифікати - під нижчу ставку.

Зазвичай, розмір (У) = + - 2%.

Це логічно:

— рефінансування для банків коштує дорожче за облікову ставку, а депозитні сертифікати - дешевше.

Але,

— «в НБУ раптом забули» визначення закону стосовно власної облікової ставки - це орієнтовна вартість грошей в економіці.

Незважаючи на це,

— в Національному банку «рознесли монетарну трансмісію на друзки».

Облікова ставка знижена до 16%, але банки як отримували свої 20% та близько 70 млрд грн на рік за депозитними сертифікатами НБУ, так і отримуватимуть.

По суті, в НБУ низвели свою облікову ставку до рівня дешевого рекламного флаєру, які роздають біля метро.

Я колись теж пропонував "відвязати" ставки за депозитними сертифікатами НБУ від рівня облікової ставки, але робити це треба грамотно.

Наприклад, за облікової ставки у 16%, ставки за депозитними сертифікатами - 10%.

Але ж не 20%!!!

Тобто,

— навіть креативні ідеї в НБУ викручують у бік махрового лобізму.

Викликає здивування,

— «**чому НБУ так стидається та ніковіє у питаннух остаточного знищення здорового глузду».**

Можна було встановити облікову ставку на рівні 0%, а ставки за депозитними сертифікатами НБУ залишити на рівні 20%!

А чому б ні!

— Прославились би як країна, яка під час війни встановила нульову ставку, а НБУ переплюнув ФРС та ЄЦБ разом узяті, задекларувавши мега м'яку монетарну політику у світі!

При цьому,

— комерційні банки продовжили б отримувати свої 20% і звісно нікого і надалі не кредитували.

А НБУ перераховував би їм як і раніше 70 млрд грн на рік, фактично забираючи ці гроші з державного бюджету під час війни (скорочуючи на цю суму свій прибуток).

З іншого боку, добре, що НБУ пробив цю нижню планку.

— Цим він уподібнився до відомої "унтер-офіцерської вдови", яка сама себе висікла.

Бо, коли я пишу про схеми з депозитними сертифікатами, дехто думає, що це надумане і НБУ все правильно робить.

Тепер всі побачили, що це СХЕМА.

— НБУ знижує облікову ставку, але

— за будь-яких обставин не хоче знижувати доходи банків за своїми депозитними сертифікатами.

Чому ж НБУ пішов на таке «смислове блюзнірство»?

Різке гальмування інфляції.

На кінець 2023 року вона складе трохи більше 5%.

Раніше НБУ прогнозував 10%.

Причини такого стрімкого гальмування інфляції - окрема тема і роль облікової ставки в цьому процесі не однозначна.

Якщо коротко, то основна причина - це **різке зниження платоспроможного попиту населення та інвестиційного попиту бізнесу.**

Дуже небезпечні фактори.

1) — Залишати облікову ставку на рівні 20% за інфляції в 5% - це був би вже верх цинізму.

2) — Тому нам і влаштували цей цирк.

Те, що банки в цих умовах будуть отримувати 20% за депозитними сертифікатами НБУ, тобто 15% премії до інфляції у 5% - ну так це не всі зможуть порахувати і зрозуміти...

Але я всім допоможу: розрахую і поясню.

***

№ 2.193

От немає в Тома Купера паніки з приводу ситуації під Авдіївкою – навіть занепокоєння немає. Пише, що тривають важкі бої, але з тону та настрою можемо зробити висновок, що українські підрозділи втримаються, а Генштаб все тримає під контролем. Ейфорії також немає, але цей звіт додає впевненості. На лівому березі Дніпра множаться українські плацдарми.

Оригінал тут: https://xxtomcooperxx.substack.com/p/ukraine-war-28-october-2023?utm_source=post-email-title&publication_id=1535927&post_id=138363363&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=2bgqpz&utm_medium=email

Опубліковано 28 жовтня о 17:00 за Києвом

Переклад: Микола Ковальчук, Антоніна Ящук

Редакція: Ростислав Семків

Том Купер

Війна в Україні, 28 жовтня 2023 року

Привіт усім!

Сьогодні коротенький звіт, просто щоб наздогнати події трьох-чотирьох минулих днів…

1. ПОВІТРЯНА ВІЙНА

Схоже, вчора вранці найновіший (із відомих мені) український удар ракетою ATACMS підірвав чимало росіян в аеропорту Токмака. Але детальної інформації поки не маю.

А ще Повітряні Сили України заявили, що сьогодні з самого ранку збили три крилаті ракети наземного базування «Іскандер-К» [Повітряні Сили повідомляли про збиття трьох із чотирьох таких ракет, четверта теж не влучила — перекл.].

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Кліщіївка та Андріївка…

Тривають бої уздовж двох лісосмуг, де українці чотири дні тому просунулися в напрямку Одрадівки: росіяни намагаються стиснути наступ підрозділів ЗСУ одночасними контратаками з півночі й півдня. Українська артилерія жваво завдає їм важких ударів, росіянам це зовсім не подобається.

Курдюмівка…

Схоже, українська 28-ма механізована бригада розпочала велику атаку у двох напрямках: з півночі на Зеленопілля та із заходу через Курдюмівку. Бої тривають, про результати наразі не знаю (хоча я так собі думаю, що 28-ма «досить досвідчена», тож якщо розпочала атаку, то знає, навіщо це робить).

[ЗОБРАЖЕННЯ 1]

Краєвид із (цілком зруйнованої, але наразі практично «знеросіяненої») Курдюмівки.

Авдіївка…

Після того, як 25–26 жовтня **росіяни пустили тут за вітром безліч ресурсів усупереч будь-якій військовій логіці**, вони вирішили змінити тактику.

Якщо раніше намагалися наступати водночас із півночі й півдня, то тепер перейшли до чергування цих атак: одного дня наступають із півночі, а наступного — з півдня.

Проте все їхнє планування поламала контратака українців 24 жовтня: росіян вибили із двох великих польових укріплень на північ від Спартака; їм не тільки довелося знову кинути в бій свої потріпані резерви, щоб стабілізувати лінію фронту в цьому селі, але й потрібно буде тяжко задуматися над тим, що українці робитимуть на цій ділянці фронту далі.

[ЗОБРАЖЕННЯ 2]

Горить російський бронетранспортер МТ-ЛБ, а біля нього — тіла екіпажу і солдатів, яких він віз...

Не думаю, що ЗСУ захочуть просуватися далеко на південь, але це важливо, тому що росіяни нині дуже швидко вчаться на власних помилках: цього разу їм знадобилося всього 7-10 днів, щоб зрозуміти, що їхній масований наступ на Авдіївку не матиме успіху, тому доведеться вертатися до старого способу «метр за метром», який довів свою ефективність під Бахмутом. Росіяни могли чогось навчитися і від українців із їхнім контрнаступом (хоча б уважніше стежити за лінією фронту).

До речі, як я вже писав у попередньому звіті, ЗСУ ще раніше знову розгорнули тут 47-му механізовану бригаду, а ще в цьому районі перебуває 1-ша танкова. Тому ситуація «неприємна», але стабільна.

3. ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ

Дніпро [ріка]...

Як я вже писав, українські морські піхотинці перерізали трасу між Поймою та Піщанівкою. Пізніше вони також перейшли річку Кринки (північніше) і закріпилися в центрі однойменного села. Отже, ЗСУ мають уже три плацдарми на Дніпрі (на додачу до згаданого ще є під Поймою і Підстепним), Кринський має розмір 3х8 кілометрів.

Питання в тому, де українці могли б відкинути росіян так, щоб збудувати понтонні переправи і перевезти значну кількість важкої техніки?

Сумніваюся, що навіть самі росіяни знають відповідь на це запитання. І вчора українці ще більше все заплутали, атакувавши ВСрф на північний схід від Олешок.

***

№ 2.194

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ | ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ
Офіційне інтернет-представництво

На Мальті відбулася третя зустріч радників із питань національної безпеки та радників із зовнішньої політики

щодо ключових принципів миру в Україні та світі

2023-10-29

На Мальті 28 жовтня 2023 відбулася третя ***зустріч радників*** із питань національної безпеки та радників із зовнішньої політики щодо **імплементації** ***Формули миру Президента Володимира Зеленського*** та **принципів** ***відновлення миру в Україні***, у якій взяли участь представники держав і міжнародних організацій.

Ця зустріч стала логічним продовженням консультацій у відповідному форматі в Копенгагені (Данія) у червні поточного 2023 року та в Джидді (Саудівська Аравія) у серпні.

У третій зустрічі взяли участь дипломати з 66 країн та міжнародних організацій. Зокрема, до неї долучилися делегації багатьох держав Азії, Африки, Латинської Америки. Для порівняння, у попередній зустрічі брали участь 42 делегації. **Постійне зростання** кількості учасників цього формату свідчить про ***неухильне посилення міжнародної підтримки принципів***, на яких ґрунтується ***українська Формула миру***, представлена Володимиром ***Зеленським*** майже рік тому як основа для досягнення стійкого, справедливого та всеосяжного миру.

Керівник Офісу Президента України, голова української делегації на Мальті Андрій ***Єрмак*** у виступі подякував кожному присутньому в залі, а також лідерам усіх країн, чиї представники взяли участь у цій зустрічі.

«Ваша присутність тут – свідчення того, що ми однодумці. Ми на одному боці – на боці миру, на боці життя», – сказав він.

За словами Андрія ***Єрмака***, попередні консультації на рівні радників дали змогу сформувати **загальне бачення передумов настання миру та безпечного повоєнного устрою світу**.

А за результатами ***зустрічей на рівні послів*** у Києві були напрацьовані

1) — **конкретні плани** реалізації пунктів Формули миру та

2) — **створені міжнародні робочі групи**, які зосередилися на технічних питаннях реалізації пунктів Формули.

Як наголосив керівник Офісу Глави держави, до розробки плану долучаються дедалі більше держав,

— які поважають міжнародне право та принципи Статуту ООН.

«Та архітектура, яку ми з вами створюємо, може стати рішенням не лише для України. Це буде універсальна структура, яку можна й потрібно буде застосовувати будь-де, де виникне потреба в захисті миру та справедливості», – зазначив Андрій ***Єрмак***.

Під час третьої зустрічі радників на Мальті було розглянуто **конкретні напрями Формули мира та напрацювання з їх реалізації**.

Увагу було зосереджено на п'яти ключових пунктах Формули миру:

1) «Ядерна та радіаційна безпека»,

2) «Продовольча безпека»,

3) «Енергетична безпека»,

4) «Звільнення всіх полонених і депортованих осіб» і

5) **«Відновлення територіальної цілісності України та світового порядку».**

Плани щодо кожного з цих питань були напрацьовані робочими групами, до яких увійшли представники дипломатичних установ різних країн з усіх регіонів світу.

Кожен пункт плану презентували та коментували представники різних держав, а також українські посадовці.

1.

Так, члени міжнародної робочої групи й міністр енергетики України Герман ***Галущенко*** презентували ***план щодо ядерної та радіаційної безпеки***, який

має на меті:

1) — повне **виведення російського військового та цивільного персоналу**, зброї та обладнання з території Запорізької АЕС і передачу контролю над станцією Україні.

План передбачає:

2) — **посилення** ролі МАГАТЕ в контролі за дотриманням правил експлуатації ядерних установок,

3) — **визначення** технічних умов для безпечного повернення ЗАЕС під контроль України,

4) — **вивчення** механізмів відповідальності за невиконання міжнародно визнаного принципу ядерної безпеки.

2.

Учасники зустрічі також розглянули ***план реалізації пункту щодо енергетичної безпеки***.

Серед іншого він передбачає:

3) — розробку **моделі енергетичної стійкості як частини спільної стратегії зменшення ризиків, спрямованої на запобігання порушенням енергетичної безпеки та будь-якій подальшій агресії з використанням енергії як зовнішнього важеля впливу**.

3.

Перша віцепрем'єр-міністерка України – міністерка економіки Юлія ***Свириденко*** спільно з представниками міжнародної робочої групи

презентувала ***план, що передбачає встановлення міжнародних гарантій безпеки для безперебійного постачання продовольства***.

Для цього **запропоновано:**

1) — **посилити** захист портової та логістичної інфраструктури в Україні,

2) — **забезпечити** розмінування морських шляхів у Чорному морі, необхідних для безпечного судноплавства до українських портів,

3) — необхідну підтримку **страхування** суден і вантажів, що перевозяться в та з морських портів України, тощо.

4.

Крім того, за участю уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра ***Лубінця*** було презентовано ***план щодо повернення депортованих українських дітей, цивільних заручників і військовополонених***.

План дій передбачає:

1) — **створення** міжнародної моніторингової групи та

2) — **визначення** механізму збору інформації про депортованих дітей, цивільних заручників і військовополонених,

3) — **отримання доступу** до місць їх утримання,

4) — **додаткові санкції** проти Росії та її офіційних осіб за порушення міжнародного гуманітарного права,

5) — міжнародний **тиск на Росію** з метою надання ООН та МКЧХ безперешкодного доступу до українських полонених тощо.

5.

План щодо реалізації пункту про дотримання Статуту ООН і ***відновлення територіальної цілісності України та світового порядку*** презентували заступник міністра закордонних справ Микола ***Точицький*** і народна депутатка Галина ***Михайлюк***.

Він *(план)* має на меті:

1) — **вдосконалення** наявних механізмів реалізації базового принципу поваги до територіальної цілісності та суверенітету, закріпленого в Статуті ООН.

Для досягнення цих цілей запропоновано сконцентрувати зусилля на:

2) — **реформі** Ради Безпеки ООН та обмеженні права вето;

3) — **посиленні** ролі Міжнародного суду Організації Об’єднаних Націй шляхом визнання обов'язкової юрисдикції суду в усіх спорах щодо порушень Статуту ООН та забезпечення негайного виконання його рішень;

4) — **створенні** системи раннього попередження про дії, що порушують суверенітет і територіальну цілісність держав.

***

«Кожна наша зустріч на тлі цієї жахливої війни – свідчення того, що ми стали більш ніж колегами. Ми стали друзями.

Я впевнений, що завершення найбільшої війни у Європі з часів Другої світової справедливим, тривалим і всеосяжним миром матиме величезний позитивний вплив на інші вибухонебезпечні конфлікти, які розгортаються у світі.

І сьогодні ми даємо новий потужний сигнал усьому людству: ми наближаємо мир. Справедливий, стійкий, тривалий. Для України. Для світу», – резюмував Андрій ***Єрмак***.

***

До складу української делегації також увійшли **заступники** керівника Офісу Президента України Ігор ***Жовква*** та Андрій ***Сибіга***, **радники** очільника Офісу Глави держави Дарія ***Зарівна*** та Олександр ***Бевз***.

***

№ 2.195

ZN,UA

СВІЙ ДО СВОГО ПО СВОЄ. ЧИ Є ПЕРСПЕКТИВА У КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ ТИМОШЕНКА/ГОЛИКА/

РЕЗНІЧЕНКА?

2023-10-28

Тетяна Безрук

Ризикована партія ексглави Дніпропетровської ОВА Валентина Резніченка та незамінного консультанта ОПУ Юрія Голика

Війна не змінює нечесних людей ані в центрі, ані на місцях, натомість робить їх іще цинічнішими. Скоро мине рік відтоді, як голова Дніпропетровської обласної військової адміністрації **Валентин Резніченко** опинився в центрі корупційного скандалу, що кинув тінь на найближче оточення глави держави. Тепер щонайменше в чотирьох офісах країни — президента, Національного антикорупційного бюро (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) і поліції Дніпропетровської області — знають про прибутковий зв'язок Резніченка з фітнес-тренеркою Яною Хлантою та

декілька яскравих пунктів їхнього життя. Йдеться про автомобіль, спільні перельоти та 1,5 млрд грн, що Дніпропетровська ОВА спрямувала компанії «Будінвест інжиніринг» (якою керує Хланта) для ремонту доріг.

Але якщо фігуранта кримінальної справи НАБУ Резніченка президент одразу показово звільнив з посади голови прифронтової Дніпропетровщини, то **Юрій Голик** — незмінний консультант офісу президента, якого пов'язують із ТОВ «Будінвест інжиніринг», — уже встиг повернутися на Банкову. Він, як завжди, заїжджає туди на своєму «Мерседесі Брабус» або «Тойоті Секвойя», має власний кабінет тепер уже навпроти заступника голови офісу президента Олексія Кулеби й неабиякий вплив на глав обласних військових адміністрацій, тримаючи руку на горлі Дніпропетровської області. Яка, до речі, нещодавно знову відзначилася мільярдними підрядами на ремонт доріг уже з новим головою ОВА Сергієм Лисаком. Якось дуже вже тхне Одесою. Ні?

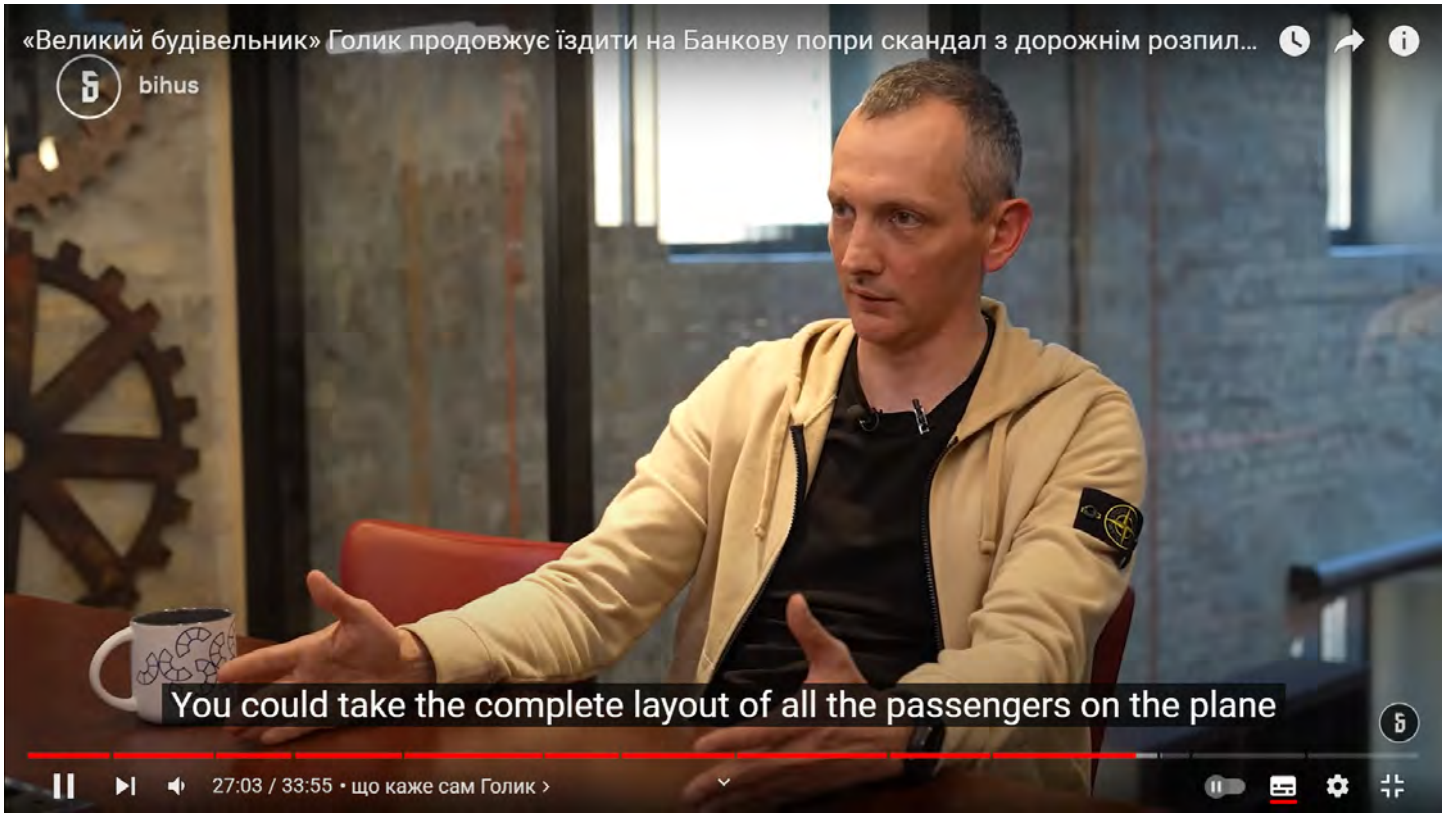

Юрій Голик чесно розповідає журналістам bihus.info, що він не працює на Банковій

Цікаво й те, що в цій історії з багатьма відомими та змінними деякі персонажі за рік розслідування взагалі загубилися. Як-от колишній куратор «Великого будівництва» **Кирило Тимошенко**, якого й консультував на високій посаді заступника голови офісу президента Юрій Голик. Наші джерела стверджують, що був момент, коли долі цих трьох державних діячів (двоє з яких навіть не є державними службовцями й не мають декларувати свої статки) могли перетнутися в одному СІЗО. Однак нікого з них не було затримано.

Крайній праворуч — ексзаступник керівника ОПУ Кирило Тимошенко у момент одного з важливих відряджень у регіони

Що взагалі діється у сфері протидії корупції напередодні публікації звіту про виконання Україною критеріїв для вступу до ЄС? Навіщо в справу, яку розслідувало НАБУ, втрутилась обласна поліція? Чому НАБУ так повільно розслідує справу? Чи визначено збитки, яких завдав державі Резніченко та пов'язані з ним особи? Наскільки довгим і впливовим може виявитися список фігурантів цієї справи, якщо НАБУ та САП вдасться ефективно протистояти тиску з владних кабінетів?

Аби знайти відповіді на ці питання, ми зробили запити до антикорупційних і правоохоронних органів, поспілкувалися з джерелами у владних кабінетах, а також поставили запитання представникам низки державних органів.

1. Коротка історія про майже велику удачу

2 листопада 2022 року Головне управління національної поліції в Дніпропетровській області відкрило кримінальну справу проти «посадових осіб Дніпропетровської обласної військової адміністрації».

У кримінальному провадженні було дві статті — про зловживання владою та службовим становищем і про відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. Здавалося б, нічого дивного, якби не одне «але». Справа, якою почала

опікуватися дніпровська поліція, стосувалася голови Дніпропетровської обласної військової адміністрації Валентина Резніченка та більш як півтора мільярда бюджетних коштів.

І була підслідна не Нацполіції, а НАБУ, яке на той час уже проводило розслідування за цим фактом.

Кейс дбайливого облаштування доріг Дніпропетровщини відомий усім, хто бодай трохи читав новини в листопаді минулого року. Розпочався він іще 2021 року, коли видання «Наші гроші» вперше опублікувало історію про блискучий злет ТОВ «Будінвест інжиніринг», яке вправно забирало в області один тендер за іншим і стало одним із улюбленців Державного агентства автомобільних доріг (Укравтодору). Журналісти «Наших грошей» виявилися наполегливими та впертими й далі слідкували за діяльністю компанії. І рівно за рік, коли Збройні сили України вже звільнили від російської армії Київську область і залишилося трохи більш як місяць до новин про звільнення окупованої Харківщини, видання опублікувало продовження історії з «Будінвест інжиніринг».

Нові дані, на які звернули увагу «Наші гроші», свідчили про те, що

> **в період із травня до липня 2022 року ТОВ «Будінвест інжиніринг» отримало від Департаменту житлово-комунального господарства (ЖКГ) і будівництва Дніпропетровської ОВА 1,2 млрд грн.**

Частину укладених договорів не опубліковано на сайті закупівель «Прозорро». Про те, які дороги ремонтували під час воєнного стану в прифронтовій області, теж не можна дізнатися. Після цього розслідування між компанією та Держказначейством не було операцій, однак у середині вересня минулого року вони поновилися. Аж поки 2 листопада ЗМІ не опублікували два розслідування, в яких ішлося про тих самих людей: голову Дніпропетровської ОВА Валентина Резніченка та його ймовірну подругу Яну Хланту, яка й була власницею компанії «Будінвест інжиніринг». Історію власників цього ТОВ також варто нагадати.

Ексголова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко дуже серйозно ставився до своїх обов'язків. Але по-своєму...

Компанію «Будінвест інжиніринг» заснувала 2017 року Ірина Воробйова. За великим збігом, цього ж року Валентин Резніченко вперше очолив Дніпропетровську ОДА. **Радником Резніченка був його давній знайомий Юрій Голик.** І якщо за вісім років Валентин Резніченко залишився головою Дніпропетровської ОДА (з початком повномасштабного вторгнення обласні державні адміністрації указом президента трансформувалися в обласні військові адміністрації), хоча вже й за каденції іншого президента, переживши одне звільнення, доля його помічника склалася інакше. **Юрій Голик після президентських виборів 2019 року став консультантом** (він не обіймав державних посад і не був державним службовцем) **президентської програми «Велике будівництво».** До початку повномасштабного російського вторгнення програма реалізовувалася бюджетним коштом і охоплювала реконструкцію доріг, шкіл і садочків на мільярди бюджетних коштів. Чим саме опікувався верховний консультант Голик, стало зрозуміло трохи пізніше.

Популярний у медіа консультант президентської програми "Велике будівництво" Юрій Голик на старті проєкта

2. Гра в наперстки

Вочевидь, відреагувавши на розслідування журналістів «Наших грошей» про виграні ТОВ «Будінвест інжиніринг» тендери на ремонт доріг у Дніпропетровській області на суму понад 1,5 млрд грн, НАБУ та САП відкрили кримінальне провадження. Справа мала попередню кваліфікацію за статтями 364 (зловживання владою та службовим становищем) і 209 (відмивання доходів) Кримінального кодексу України.

Але за певний час свій незаконний дубль відкриває Нацпол.

Для чого поліція відкрила справу, коли знала: якщо в історії фігурує 1,5 млрд грн — це точно сфера розслідування НАБУ, адже підслідність проваджень останньої стартує від 30 тис. дол.?

Чому справу відкрили 2 листопада 2022 року, коли медіа опублікували підтвердження того, що Валентин Резніченко та Яна Хланта тісно спілкуються? Куди поспішали? І хто порадив одразу провести обшуки в Дніпропетровській ОДА, аби вилучити оригінали документів, які потім хотіли знищити?

ZN.UA направило інформаційний запит до поліції Дніпропетровської області з проханням пояснити, чому сталося так, що вона розслідувала непідслідну їй справу.

І **Нацпол Дніпра відповів, сухо констатувавши, що в січні 2023 року справу передали до НАБУ.**

Але ж вираного часу не згаяли. З власних джерел редакції стало відомо, що поліція Дніпропетровської області хотіла провести почеркознавчу експертизу документів, які Нацпол вилучив у Дніпропетровській ОДА й ТОВ «Будінвест інжиніринг». Ці документи нібито підтверджували зв'язок голови Дніпропетровської ОВА Валентина Резніченка з компанією «Будінвест інжиніринг».

Після експертизи правоохоронці мали намір знищити всі оригінали документів.

Проте цього зробити не вдалося. Антикорупційні органи врятували документи.

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ

проспект Слобожанський 40, м. Дніпро, 49000.
тел.(056) 756-50-99
E-mail:vdz@dp.npu.gov.ua, сайт: www.dp.npu.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 40108866

30.08.2023 № 2/36 31
На № _____ від _____

Головній редакторці видання
«Дзеркало тижня. Україна»
Юлії МОСТОВІЙ

01010, м. Київ,
вул. Князів Острозьких, 19/1

Слідчим управлінням ГУНП в межах компетенції розглянуто Ваш запит (вих. № 41 від 23.08.2023) про надання інформації щодо відкриття ГУНП в Дніпропетровській області кримінального провадження стосовно голови Дніпропетровської обласної військової адміністрації Резніченко В. за ч. 2 ст. 364, ч. 2 ст. 209 КК України.

За результатом розгляду запиту повідомляємо, що 02.11.2022 СУ ГУНП в Дніпропетровській області, розпочато кримінальне провадження за № 12022040000000585, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 364, ч. 2 ст. 209 КК України, відносно посадових осіб Дніпропетровської обласної військової адміністрації.

13.01.2023, у відповідності до ст. 216 КПК України, кримінальне провадження № 12022040000000585 передано за підслідність до Національного антикорупційного бюро України.

Відповісти на питання 3 – 7 не представляється можливим, так як досудове розслідування у вищевказаному кримінальному провадженні здійснюється детективами НАБУ, у зв'язку із чим повідомляємо, що ГУНП в Дніпропетровській області не являється володільцем такої інформації, на підставі чого рекомендуємо Вам за отриманням відповідей на вказані питання звернутися до посадових осіб НАБУ.

Відносно питання № 8, повідомляємо, що відповідно до вимог ст. 214 КПК України, слідчий (дізнавач, прокурор) невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування.

Заступник начальника -
начальник ОМВ СУ ГУНП
в Дніпропетровській області
полковник поліції **Наталія ПРОЦИК**

Вик. Агєєв О., 0976801563

До речі,

— у вересні цього 2023 року генерала поліції третього рангу Анатолія Щадила, який на той момент очолював Головне управління Нацполіції в Дніпропетровській області, перевели до Києва. На підвищення.

3. Розслідування є, підозр немає

Рік тому екскерівник головного підрозділу детективів НАБУ Андрій Калужинський в інтерв'ю ZN.UA стосовно провадження про дорожню історію в Дніпропетровській області, яке зареєструвало САП, пояснив: «Одна справа — довести за стандартами умовного журналістського розслідування, сформулювати якісь уявлення про ті чи інші обставини в суспільства. Зовсім інша — довести до того, щоб спочатку повідомити про підозру, а потім суд виніс відповідний вирок». На жаль, після того, як директором НАБУ став Семен Кривонос, Андрій Калужинський більше там не працює. Як і ціла низка професійних детективів, котрі залишили бюро. Навряд чи зараз можна точно сказати, як цей факт уплине на розслідування справи, яка нас цікавить, однак припустити, що така стрімка плинність кадрів у ключовому антикорупційному органі — поганий сигнал, можна вже зараз.

А розслідування й справді, як повідомляють джерела, відбувається повільно.

За рік було двічі проведено обшуки в будинку Юрія Голика:

— спершу в містечку «Коник» (тоді ж детективи прийшли з обшуками й до колишнього голови Дніпропетровської ОВА Валентина Резніченка).

— Під час другого обшуку в Голика НАБУ вилучило в нього телефон. За інформацією джерел у офісі президента, адвокати Юрія Голика намагаються повернути гаджет. Також на Банковій упевнені, що в провадженні зовсім не фігурує Кирило Тимошенко, який до повномасштабного вторгнення був куратором «Великого будівництва». Хоча його причетність до тендерів у Дніпропетровській ОВА детективи також перевіряють.

Ексзаступник глави ОПУ Кирило Тимошенко

Що ж до офіційної позиції слідства, то ZN.UA звернулося до Національного антикорупційного бюро з питанням: чи справді в провадженні наразі немає Тимошенка? І чи є там бодай хтось, хто фігурував у заголовках медіа стосовно цієї історії рік тому? В НАБУ відповіли, що поки відбувається розслідування, говорити вони нічого не можуть. Очевидним у відповіді антикорупційного бюро є одне — розслідування триває, а до підозр іще далеко.

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ
Управління комунікацій та зовнішніх зв'язків
вул. Василя Сурикова, 3, м. Київ, 03035, тел.: 246-34-11, колл-центр: 0-800-213-200
http://www.nabu.gov.ua; e-mail: document@nabu.gov.ua, info@nabu.gov.ua

_____№_____ На №_____ від _____

Головній редакторці
видання «Дзеркало тижня.
Україна»
Юлії Мостовій

zn94@ukr.net

Шановна пані Юліє!

Національне антикорупційне бюро України (далі – Національне бюро) розглянуло Ваш запит від 27.09.2023 та повідомляє таке.

Відповідно до частини 2 статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених Законом.

За змістом статті 8 Закону таємною визначається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю. При цьому доступ до такої інформації регулюється цим Законом та спеціальними законами.

Згідно з ч. 1 ст. 222 КПК України відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

Враховуючи зазначене, а також з підстав, передбачених п. 2 ч. 1 ст. 22 Закону, запитувана інформація не підлягає розголошенню.

У разі незгоди з наданою відповіддю запитувач має право оскаржити її до керівника розпорядника або до суду згідно зі ст. 23 Закону.

З повагою

В.о. Начальника Відділу
по роботі зі ЗМІ **Андрій МІЩУК**

Сидоренко Т.О.
+38 (044) 364-42-99

Національне антикорупційне бюро України
вих.№ 1112-203/30516 від 03.10.2023 15:15:03

Утім, із власних джерел нам вдалося дізнатися, що в провадженні наразі — декілька епізодів. Частина з них стосується ремонту доріг у

Дніпропетровській області. До того ж антикорупційні органи розслідують факти незаконного збагачення та недостовірного декларування співробітників Дніпропетровської ОВА. **Також НАБУ та САП перевіряють щонайменше 11 фірм, які були контрагентами компанії «Будінвест інжиніринг».** Йдеться про перевірку руху коштів компаній і те, як вони між собою пов'язані. Частину цих фірм також перевіряють на предмет того, чи пов'язані вони зі співробітниками Дніпропетровської ОВА.

4. Експертиза та аудит, або рука руку миє

Чи не найголовніше питання, над яким працюють у НАБУ, як свідчать джерела, — це доведення збитків.

І допоки в бюро немає власної експертної установи для проведення цих самих експертиз, що значно пришвидшило б просування у великій кількості кримінальних проваджень, антикорупційним органам доводиться «відстоювати» черги, щоб отримати результат потрібної їм експертизи. Та якби річ була тільки в черзі. По-перше, як завжди, на результат експертизи впливає голова Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Олександр Рувін. Про те, як саме впливає, розказано й написано (зокрема й ZN.UA) достатньо. По-друге, в цій справі є й інші обставини, що стоять на заваді навіть не самому доведенню збитків, а етапу, який цьому передує.

Річ у позиції Державної аудиторської служби України.

Тут уважно.

Для того, щоб НАБУ провело експертизу збитків у справі, бюро потрібно здійснити аудит витрат на ремонт доріг, на які виділяв гроші департамент ЖКГ Дніпропетровської ОДА. Цей аудит здійснює Державна аудиторська служба. Саме це відомство перевіряє, наскільки ефективно витрачаються бюджетні кошти. Погодьтеся, цілком потрібна перевірка.

І такий аудит у справі розпочався.

Процедура аудиту в справах НАБУ від Держаудитслужби виглядає так: експерт під час досудового розслідування спільно зі слідством працює над матеріалами, які йому необхідно проаналізувати.

Фактично людина з аудиторської служби безпосередньо ознайомлена з матеріалами слідства.

І коли аудит у справі Дніпропетровської ОДА та компанії «Будінвест інжиніринг» було здійснено, а людина з Держаудитслужби, яка його проводила, знайшла збитки й мала написати висновок, почали відбуватися дивні речі.

Держаудитслужба почала затягувати надання слідству висновку, який був потрібен НАБУ для подальшої роботи й проведення експертизи, що мала підсумувати досудове розслідування.

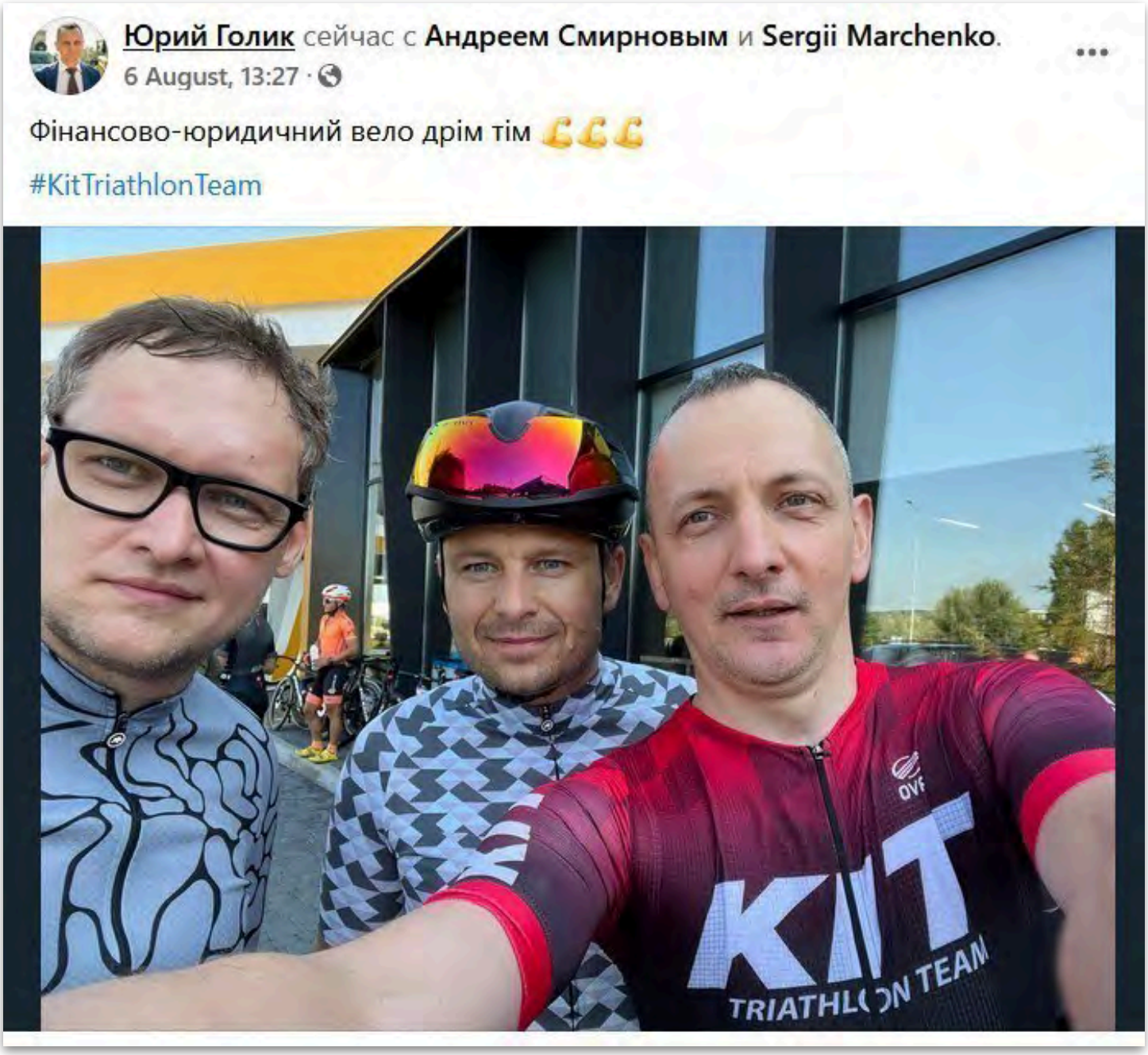

Міністр фінансів України (в касці) Сергій Марченко та Юрій Голик (праворуч) на дружній велосипедній прогулянці

Цю інформацію можна трактувати й оцінювати по-різному. Та є вагомий факт, який неможливо не враховувати: **юридично Державна аудиторська служба прямо підпорядкована Міністерству фінансів України, очільник якого Сергій Марченко є спортивним партнером і добрим другом Юрія Голика**. Тобто уявіть ситуацію: правоохоронці розслідують провадження щодо можливих протиправних дій Голика, а аудит разом із усіма зібраними матеріалами досудового розслідування, необхідний для проведення подальших експертиз, перебуває в роботі у відомстві, підпорядкованому його товаришу. Це хіба не конфлікт інтересів? І хто тут може взяти «самовідвід»?

Однак чинник друга з Мінфіну, який, найімовірніше, відіграє в цій справі роль кнопки для людей більш високопоставлених, — це ще не все.

5. Інституційна фішка «ДерждорНДІ»

Історія Дніпропетровської ОВА та компанії «Будінвест інжиніринг» крутиться навколо того, чи ремонт доріг, на які департамент ЖКГ виділяв кошти, проводили за завищеними цінами. Якщо так, то компанія завдала державі збитків. Але ці збитки, якщо вони є, треба довести.

В Україні працює державне підприємство «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.Шульгіна» (ДП «ДерждорНДІ»), яке збирає інформацію про ціни на будівельні матеріали з усіх областей. Тобто це одна велика база різних товарів будівельного спектру. Інститут, до речі, підпорядковується Укравтодору.

Журналісти й експерти, які працюють із базою даних «ДерждорНДІ», кажуть про те, що постачальники різних будівельних матеріалів можуть надавати держпідприємству ціни з певною накруткою. Наприклад, якщо є фірма, що продає цемент для будівництва чи ремонту доріг, і ця фірма дружить із кимось зі співробітників, які працюють в ОДА й відповідальні за проведення тендерів, то інформацію в «ДерждорНДІ» гарантовано буде викривлено, тобто ціну завищено.

І якщо цю ціну опублікують у базі «ДерждорНДІ», то вийде ніби ефект снігової кулі, де фіктивно завищена ціна стане нормою й далі інші постачальники почнуть брати її за основу. Тобто корупція починається вже на етапі формування ціни, а не так званих відкатів.

І якщо домовитись із постачальником того ж цементу, який може бути єдиним у регіоні, то можна завищувати ціну й вона буде законною.

Заступник директора з євроінтеграції ДП «ДерждорНДІ» Станіслав Гвоздіков, до якого ми теж звернулися із запитаннями, впевнений, що твердження про закладені в базах «ДерждорНДІ» завищені ціни не відповідають дійсності.

За його словами, цей ризик нівельовано методикою ціноутворення дорожніх робіт, яка набрала чинності 17 жовтня минулого року.

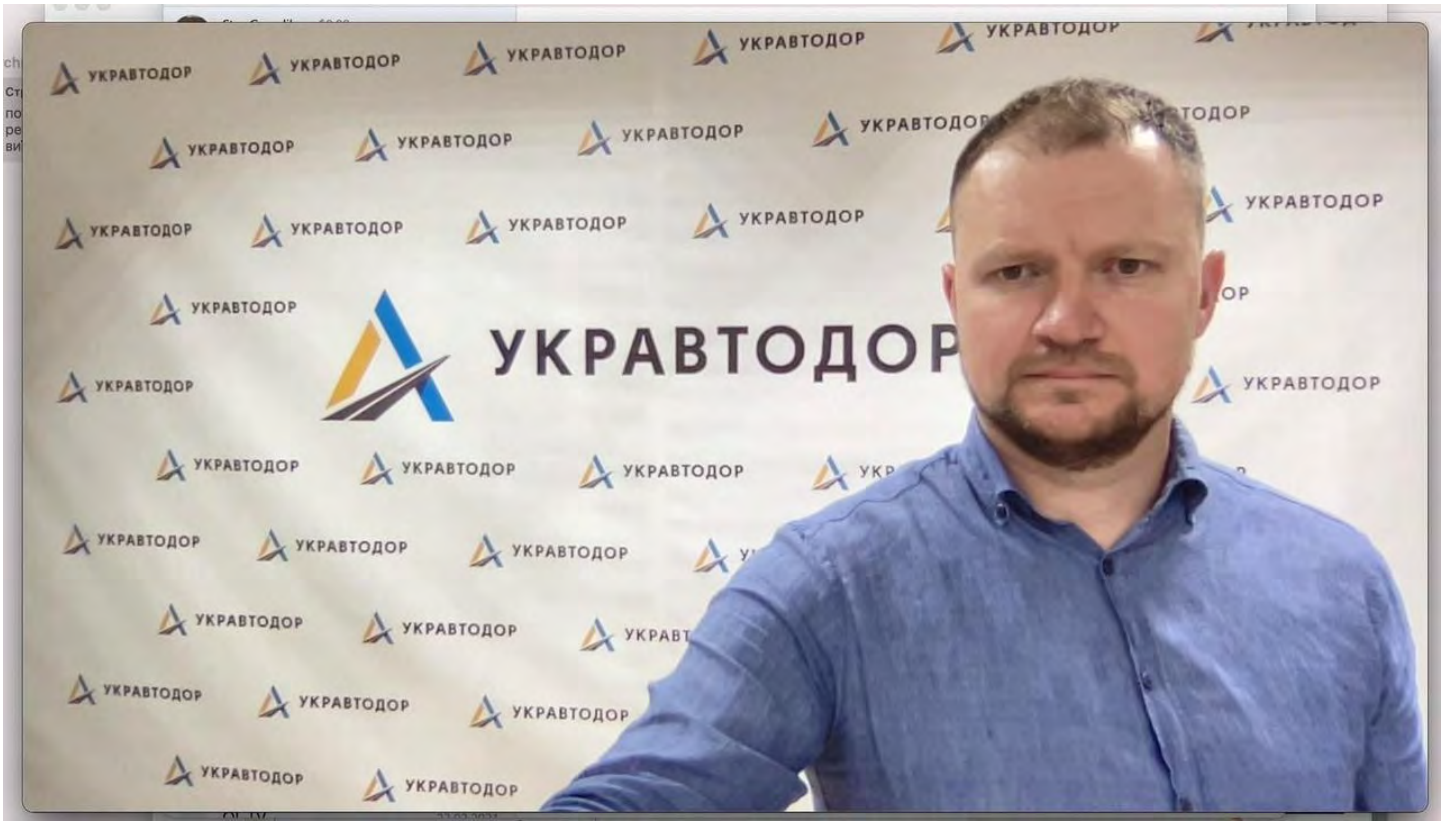

Заступник директора з євроінтеграції ДП “ДерждорНДІ” Станіслав Гвоздіков

«Ця методика віддзеркалює загальноприйняті у світі практики закупівель та формування цін, — пояснює він. — Тепер вартість матеріалів відокремлена від витрат на доставку. Застосування методики дозволяє замовнику здійснювати контроль над витратами на всіх етапах проєкту, від планування до завершення робіт. Служби агенції відновлення в областях та в окремих випадках — облдержадміністрації при замовленні проєктної та кошторисної документації зобов’язані зазначити серед іншого джерело інформації про вартість матеріалів та відстань доставки».

І нині в переважній більшості випадків, каже Гвоздіков, джерелом інформації про вартість матеріалів є лише база «ДерждорНДІ», яка формується з багатьох джерел інформації, не лише від постачальників. Це наблизило вартість матеріалів до рівня, який склався на ринку сьогодні, що в свою чергу сприяє кращому розумінню та контролю над реальною вартістю проєкту.

«Інформація про відпускні ціни надходить від постачальників сировини з кар’єрів, а саме у вигляді їхніх комерційних пропозицій, які окремо містять інформацію про вартість доставки, — продовжує Станіслав Гвоздіков. — Також наші аналітики з «ДерждорНДІ» беруть історичні дані. Наприклад, інформацію з «Прозорро» по вже оплачених виконаних контрактах та з тендерних пропозицій учасників закупівель. Крім цього, у нас є база діючих кар’єрів і ми самостійно їх продзвонюємо. Всі джерела інформації можна передивитись у нашій базі даних цін. Постачальник — це тільки одне джерело. Коли ми вираховуємо середню ціну — ми рахуємо її мінімум із 4–5 джерел, для об’єктивності», — пояснює Станіслав Гвоздіков і запевняє, що корупційний чинник у завищенні цін на етапах формування очікуваної

вартості замовником, укладання контракту та взаєморозрахунків із підрядниками за виконані роботи було повністю усунуто минулого року завдяки впровадженню методики.

Чи так це насправді? Напевно, це є приводом для окремого розслідування та матеріалу. Але виходить, що впроваджена методика почала працювати після того, як департамент ЖКГ Дніпропетровської ОВА перерахував компанії «Будінвест інжиніринг» 1,5 млрд грн. І чи ціни з контрактів «Прозорро» вже не було завищено за цією схемою?

6. То чи є перспектива у справи?

Темпи розслідування справи не збігаються з нетерплячими очікуваннями суспільства на підозри його ймовірним фігурантам. Очікування завищені, бо історія б’є межи очі й засліплює простотою нахабства. Звісно, ніхто з власників прізвищ у гучних заголовках новин не винен, доки суд не винесе вердикту. Але ми намагалися окреслити лінію горизонту, на якій, можливо, справу передадуть до суду.

Те, хто в цій історії виявиться сильнішим — закон чи владна «криша», — буде ще одним сигналом того, що реально відбувається в нас у антикорупційному блоці.

І кому за це потрібно подякувати.

***

№ 2.196

Какие банки получают миллиарды на депозитных сертификатах?

2022-11-30

Сергей ***Лемец***, перевод *Skelet.Info*

Депозитный сертификат: коррупционная схема НБУ

Сначала по поводу персоналий.

На начало октября 2022 65 банков держали в НБУ 265 миллиардов гривен. Какие именно банки НБУ не сообщает, но кое-что пришлось найти.

Вот самые большие из получателей выгоды, имевшие в депозитных сертификатах более 10 млрд грн:

1) ПриватБанк — 54,5 млрд грн
2) Укрсиббанк — 28 млрд грн
3) Райффайзен Банк — 26,2 млрд грн
4) Ситибанк — 22,5 млрд грн
5) ОТП Банк — 16,2 млрд грн
6) Креди Агриколь Банк — 15,7 млрд грн

7) Универсал Банк — 13 млрд грн

8) ПУМБ — 10,2 млрд грн

- ИТОГО: 186,3 млрд грн.

А теперь берите в руки калькулятор. В месяц из 186,3 млрд грн можно заработать 3,6 миллиарда. За квартал — 10,7 млрд, за полгода — 21,4 млрд.

Я бы на месте НАБУ заинтересовался. Достаточно тонкий предел проявляется между борьбой с инфляцией и коррупционной схемой. Глава НБУ изменился, а схема осталась.

Андрей ***Пышный*** продолжает кормить госбанки, иностранцев и олигархов, как это делал Кирилл ***Шевченко***.

Наибольше получат государственный ПриватБанк, пять иностранных банков и два олигархических.

бывший и действующий глава НБУ

Еще немного посчитаем.

В общей сложности из 265 миллиардов гривен на 65 банков за полгода выходит 30,5 миллиардов. Это «чистыми», «с воздуха». То есть напечатаны Нацбанком.

Но это уже слишком старая информация. Сейчас денег в схеме больше.

По состоянию на 29 ноября в депозитных сертификатах было уже 372 миллиарда. А из этой суммы за полгода набегают уже 43 миллиарда гривен дохода. Этакая борьба с инфляцией, если приходится печатать 43 миллиарда за полгода.

Кстати, сколько там не хватало на Байрактары и зимнюю одежду для украинской армии?

Вчера Минфин немного поднял ставки по ОВГЗ. Немного давит МВФ, надо делать вид, будто борешься с инфляцией.

Похоже, что НБУ немного заставил госбанки купить государственных облигаций с доходностью 14%.

Но вы же понимаете, это нерыночная сделка. Это купили «по извне».

Рыночным соглашением сейчас только депозитные сертификаты. Как в конце 1990-х банки сидели в ОВГЗ, построив пирамиду, сейчас они сидят в депозитных сертификатах.

———

Теперь о чем это.

23% — это не процент избирателей, голосующих за Порошенко. Это процентная ставка.

Как вы помните, 3 июня 2022 НБУ подвысил учетную ставку с 10 сразу до 25%. Вроде бы для противодействия инфляции.

Но в Украине инфляция от учетной ставки не зависит — это общеизвестный факт. Зависят другие вещи.

Дело в том, что к ОС привязаны еще две ставки, которые НБУ использует в регулировании ликвидности банков.

Первая — это ставка по кредитам рефинансирования. Она составляет где-то ОС+2%. Вторая ставка — по депозитным сертификатам. По сути это ставка за деньги, которые банки кладут на депозит в НБУ. Она обычно составляет ОС+25%.

Когда рефинансирование и депсертификаты были именно инструментами регулирования ликвидности. Но с 2000-х эти инструменты научились использовать для зарабатывания денег. Когда эти ставки были 8-9% и 11-12% — разумеется, у НБУ стояла очередь из желающих взять деньги под 12% и прокрутить их. Последними такими желающими были ребята из «Большого строительства».

Но когда ставки стали 23% и 27%, рефинансирование умерло сразу. Однако сразу возникла новая модная тема — депозитные сертификаты. Пока за ними НБУ платил 8-9%, банки отдавали ему деньги неохотно, приходилось им угрожать. В среднем, в начале 2022 года НБУ собирал 124 миллиарда в день. Это не мало, но и не много. Как только ставка подскочила до 23%,

средняя сумма выросла до 235 миллиардов и ежемесячно продолжает расти. В ноябре банки давали НБУ в среднем 344 миллиарда в день.

Однажды я узнал, что предполагал план НБУ. Это классика современного мира — политика дорогих денег. Банки должны повышать ставки по депозитам населения, а полученные деньги вкладывать в депозитные сертификаты. Тогда они не потеряли бы доходов, а денежная масса стерилизовалась бы. Это действительно инструмент противодействия инфляции, хотя и подавляет экономический рост. Вроде бы, все по учебнику.

Однако банки не стали повышать ставки по депозитам. Лишь только они начали это делать, и это не слишком быстро.

Почему они не повышали?

Поэтому им на счета начала литься река из бесплатных денег из бюджета.

НБУ с начала войны печатал сотни миллиардов гривен для бюджета. Бюджет платил зарплаты военным, и эти деньги перетекали в банки. Банки несли их в НБУ, и тот платил 23%.

Прикол состоит в том, что деньги на текущих счетах стоят 1-2% годовых. Зачем платить 10-12%, не говоря уже о 18%? Схема работает и так.

К тому же, депсертификаты очень удобная вещь. Деньги на текущих счетах считаются «короткими». Если собирать их и вкладывать в ОВГЗ, возникают риски ликвидности. Деньги могут снять в любой момент, а вот погашение ОВГЗ следует ждать. Но ДС — это другая история. Деньги по депозиту у НБУ можно забрать почти мгновенно. Следовательно, никаких рисков, чистый доход.

Так, вместо борьбы с инфляцией возникла новая финансовая схема. Фактически банки зарабатывали с воздуха. Первый раз НБУ печатал деньги, чтобы они попали в банки. Второй — чтобы оплатить депозитные сертификаты.

Высокая маржа (плюс 23% минус 1-2%) и огромные объемы (сейчас в депозитных сертификатах почти 400 миллиардов) делают ее даже более выгодной, чем распил на «Большом строительстве».

Это реальный эффект вытеснения в действии. Банки уже давно не кредитуют (только под госгарантии, а это не кредитование), они даже почти не покупают ОВГЗ. Зачем? За ОВГЗ платят 14%, а по депозитным сертификатам — 23%.

———

Депозитный сертификат: новая коррупционная схема НБУ

Нацбанк превратился в генератор доходов для банков.

Фразы типа «это случайно» — не принимаются. Ведь если схема не работает, как должно, зачем ее продолжать?

Банки действительно получили мощный инструмент заработка.

Анализируя статистику этого года, можно увидеть, как с марта по июнь они резко теряли доходы. Однако с июня по сентябрь ситуация поправилась. Беру на себя смелость утверждать, что благодаря депозитным сертификатам. Наверное, в октябре и ноябре банки чувствовали себя вообще замечательно (в этом смысле).

Глава Правления и Глава Наблюдательного совета ПриватБанка

Правильна ли такая поддержка? Здесь есть две точки зрения.

С одной стороны, это помощь. Банки из-за войны получили огромные убытки, которые до сих пор скрывают. НБУ по-отечески решил немного напечатать деньги, чтобы дать им заработать ты перекрыть убытки.

С другой, давайте тогда напечатаем всем, кто понес убытки. Напечатаем жителям Мариуполя, Харькова, Бучи. Миллионам украинцев, потерявших работу. А также олигархам.

Собственно, я вижу так: сам процесс продажи депозитных сертификатов — правильный, но ставка по ним не должна быть заоблачной.

Ведь **именно этот факт превращает правильные действия НБУ в коррупционную кормушку**.

***

№ 2.197

Ещё раз. Почему я считаю нынешнюю политику Нацбанка тотальным коррупционным беспределом

2023-10-28

Монин

Банковская система это всегда деньги экономики и кредиты одна из ее составляющих. Собственно для этого банки и создавались ранее чтобы давать деньги в долг

В современных условиях кредитовать можно как частный сектор и бизнес так и правительство.

При этом правительство в нормальных условиях обычно не создаёт большой спрос, ибо кредитовать требуется только дефицит бюджета. И если бюджетная политика более менее сбалансирована спроса там нет. Тем более что правительство ещё часто в состоянии привлекать правительственную помощь от других стран или Евробонды что ещё уменьшает потребности в финансировании правительства ... Поэтому кредитование бизнеса - это основа в нормальной рыночной экономике.

Депозитные же сертификаты от НБУ это просто «инструмент последней надежды» для банков. Если они не смогли выдать кредиты можно отдать деньги в НБУ под малый процент минимизируя свою ликвидность.

> — Именно так работала система до 2014 года, когда стоимость положить деньги в НБУ стоило 2-3% тогда как выдать кредит было 8-15%... Что очевидно выгоднее для банков.

Но при ***Гонтаревой-Рашковане*** решили убить кредитование и перенаправить банковский ресурс на кредитование государства. Заодно убив кучу банков. С такой политикой население в банки деньги особо не несло, а если и несло то только немного и этого как раз хватало чтобы вкладываться в ОВДП государства.

Но умники подняли стоимость депозитных сертификатов до учётная ставка -2%

Сначала это не сильно имело значение ибо стоимость ОВДП была выше. Но в войну платит по ОВДП 25-27% это тотальное безумие и НБУ поднял стоимость депозитных сертификатов до учётной ставки... и туда деньги потекли рекой

> ...При этой операции **НБУ уменьшает прибыль перечисляемую в бюджет вымывая прибыль в банки**.
>
> Фактически это уже **чистое паразитирование на бюджете**.

Но сегодняшнее решение НБУ сделать стоимость депозитных сертификатов +4% к учётной ставке - просто запредельный коррупционный цинизм...

Банковская система теперь единственное что делает это

> — просто **все деньги вкладывает в депозитные сертификаты как самый доходный безрисковый инструмент**.

Поэтому думаю что после выборов Пышный пополнит батальон Монако или Батальон Лондон ибо его действия это чистое **«мародёрство в особо крупных масштабах»** в войну. А что делать с мародерами в войну я думаю Вы все знаете...

Даже боюсь представить сколько чемоданов черного нала носят банки в НБУ чтобы проводить такие решения...

***

№ 2.198

Одне або краще сказати, єдине, досягнення НБУ - це так звана макрофінансова стабільність

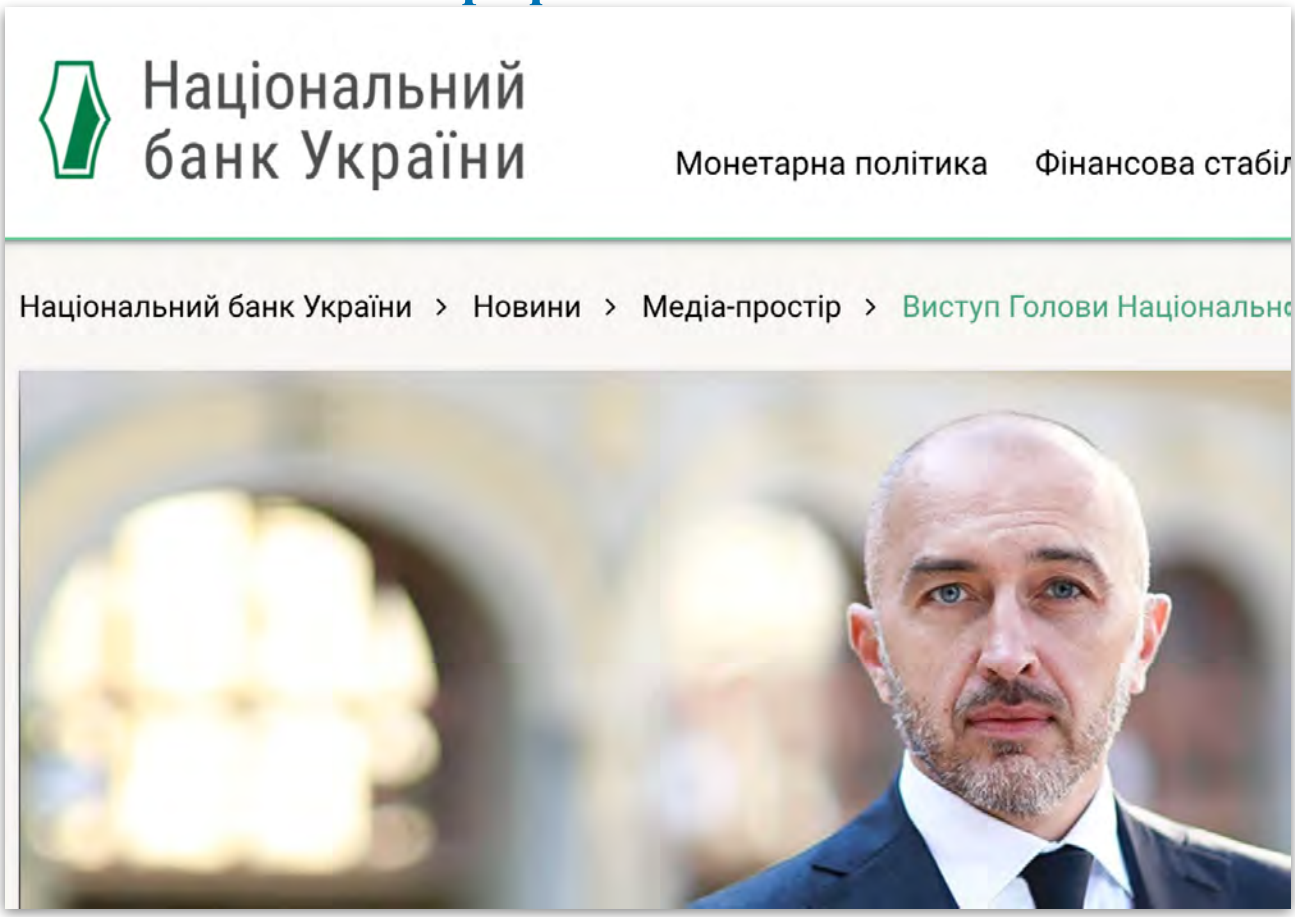

2023-10-27

Кущ

Незважаючи на потужну девальвацію гривні у 2022 році та галопуючу інфляцію, у 2023 році ситуацію вдалося стабілізувати.

Це призвело до появи в НБУ "комплексу багатовартості".

Але все, насправді, пояснюється **не якимись унікальними ідеями регулювання, а фактором зовнішньої фінансової допомоги**.

До речі, НБУ сам визнає це:

"Завдяки офіційному фінансуванню НБУ зможе підтримувати достатній рівень міжнародних резервів та, відповідно, стійкість валютного ринку.

Передбачається, що загальний обсяг фінансової підтримки у формі кредитів і грантів цьогоріч сягне близько 45 млрд дол. США.

Ці надходження залишаються основним джерелом покриття високого дефіциту державного бюджету, що цього року розшириться до майже 29% ВВП.

Завдяки міжнародній допомозі Україна також має змогу фінансувати значний дефіцит поточного рахунку, а НБУ – підтримувати високий рівень міжнародних резервів та балансувати валютний ринок.

Потреби України в зовнішньому фінансуванні в наступні роки залишатимуться значними, попри поступову мобілізацію внутрішніх фінансових ресурсів та фіскальну консолідацію.

Важливим припущенням прогнозу залишається достатність та ритмічність надходження такої допомоги.

Необхідною умовою для цього є виконання Україною взятих на себе зобов'язань перед міжнародними партнерами.

Це дасть змогу профінансувати критичні видатки бюджету та надалі уникати його емісійного фінансування.

Зі свого боку НБУ зможе підтримувати резерви на рівні вище 40 млрд дол. США, попри значні інтервенції для збереження стійкості валютного ринку, у тому числі на тлі подальших заходів із валютної лібералізації".

Тобто, **про що каже НБУ, простими словами.**

Дайте нам 40 млрд дол на рік і ми

1) — покриємо дірку у платіжному балансі,

2) — збалансуємо валютний ринок,

3) — відмовимось від емісійного покриття дефіциту бюджету та

4) — наростимо валютні резерви.

Це і є основна причина "чуда над Інститутською".

В цій моделі, НБУ може керувати Шевченко, Пишний, дід Панас - результат буде той самий.

40 млрд дол, вони і в Україні 40 млрд дол.

Справжня функціональність НБУ проявиться лише тоді, коли нам перестануть давати десятки мільярдів доларів на рік.

Але краще вам того не бачити...

***

№ 2.198

Виступ Голови Національного банку Андрія Пишного під час пресбрифінгу щодо рішень з монетарної політики

2023-10-26

Доброго дня, шановні колеги!

Сьогодні Правління Національного банку України ухвалило рішення з 27 жовтня 2023 року встановити облікову ставку на рівні 16%, зрівнявши її зі ставкою за депозитними сертифікатами (ДС) овернайт.

У такий спосіб Національний банк модернізує свій операційний дизайн монетарної політики за системою "нижньої межі".

Ставки за іншими операціями НБУ з банками встановлені таким чином: ставка за тримісячними ДС дорівнюватиме "обліковій ставці + 4 в. п." (20%), а за кредитами рефінансування – "обліковій ставці + 6 в. п." (22%).

Отже, фактично рівні ставок за операціями НБУ з банками залишаться незмінними. Модернізація операційного дизайну монетарної політики посилить сигнальну роль облікової ставки в умовах структурного профіциту ліквідності.

Такі зміни, зокрема, дадуть змогу НБУ утримувати короткострокові гривневі міжбанківські ставки близькими до облікової ставки. У результаті зросте спроможність НБУ впливати на очікування економічних агентів та мотиви їхньої економічної поведінки. Утримання незмінними ставок за операціями НБУ з банками наразі узгоджується з необхідністю збереження привабливості гривневих інструментів, що важливо для забезпечення помірної інфляції та курсової стійкості на прогнозному горизонті.

Упродовж останніх місяців інфляція стрімко знижувалася, передусім завдяки високим врожаям сільськогосподарських культур

У вересні інфляція знизилася до 7,1% у річному вимірі. Таку цінову динаміку зумовлювала значна пропозиція сільськогосподарської продукції нового врожаю та мораторій на підвищення низки житлово-комунальних тарифів. Стійка ситуація на валютному ринку стримувала подорожчання товарів, що мають значну імпортну складову. У результаті базова інфляція у вересні теж помітно сповільнилася – до 8,4% у річному вимірі. За оцінками НБУ інфляція продовжила сповільнюватися в жовтні. Цьому, зокрема, посприяло збереження курсової стійкості на тлі успішного переходу до керованої гнучкості курсу. Водночас тиск на інфляцію з боку інших фундаментальних чинників зберігався. Поступове відновлення економіки супроводжується пожвавленням попиту на споживчі товари і послуги. Дефіцит кваліфікованих працівників, зокрема внаслідок міграції, спонукає підприємства до підвищення зарплат відносно високими темпами. Крім того, тиск на витрати бізнесу залишається значним через наслідки війни – руйнування, ускладнену логістику, подорожчання електроенергії для непобутових споживачів тощо.

Інфляція залишатиметься на рівні нижче 10%, хоч і тимчасово прискориться наступного року

НБУ поліпшив прогноз інфляції на кінець 2023 року з 10,6% до 5,8%. Основний чинник цього перегляду – вплив високих врожаїв на динаміку продовольчих цін. Водночас НБУ підвищив прогноз інфляції на 2024 рік – з 8,5% до 9,8%. Вищі темпи зростання цін зумовлюватиметься низькою цьогорічною базою порівняння для вартості продовольчих товарів, тривалішим збереженням тиску на витрати бізнесу через перегляд припущення щодо безпекових ризиків, збільшенням зарплат та прискоренням зростання адміністративно-регульованих цін. Надалі інфляція сповільниться до 6% у 2025 році. Цьому передусім сприятиме очікуване зниження безпекових ризиків, що припускається прогнозом НБУ. Відновлення оптимальної логістики та виробництва в післявоєнний період дасть змогу нарощувати пропозицію товарів та обмежуватиме ціновий тиск. Вагомий вплив на цінову динаміку матиме й очікуване зниження світових цін на енергоносії.

Економічне зростання відновиться за підсумками 2023 року і триватиме надалі

НБУ поліпшив прогноз зростання реального ВВП із 2,9% до 4,9% у 2023 році. Стрімкіше економічне відновлення спричинене низкою чинників. Серед них – вища адаптивність бізнесу та населення до воєнних умов, ліпші оцінки врожаїв, розширення альтернативних шляхів експортних постачань, а також суттєвіші обсяги бюджетних видатків. У 2024 році економіка зросте на 3,6%, попри збереження високих безпекових ризиків. Економічному зростанню сприятимуть подальша розбудова альтернативних шляхів постачань та збереження м’якої фіскальної політики, що підтримуватиме споживчий попит. Натомість усе ще ускладнена логістика та обмежені війною інвестиції гальмуватимуть економіку. НБУ прогнозує пришвидшення зростання реального ВВП у 2025 році до 6%. Цьому сприятиме насамперед очікуване зниження безпекових ризиків. Воно супроводжуватиметься поступовим поверненням мігрантів із-за кордону, поліпшенням споживчих та інвестиційних настроїв, налагодженням оптимальної логістики та виробництва, відбудовою пошкодженої інфраструктури.

Завдяки офіційному фінансуванню НБУ зможе підтримувати достатній рівень міжнародних резервів та, відповідно, стійкість валютного ринку

Передбачається, що загальний обсяг фінансової підтримки у формі кредитів і грантів цьогоріч сягне близько 45 млрд дол. США. Ці надходження залишаються основним джерелом покриття високого дефіциту державного бюджету, що цього року розшириться до майже 29% ВВП. Завдяки міжнародній допомозі Україна також має змогу фінансувати значний дефіцит поточного рахунку, а НБУ – підтримувати високий рівень

міжнародних резервів та балансувати валютний ринок. Потреби України в зовнішньому фінансуванні в наступні роки залишатимуться значними, попри поступову мобілізацію внутрішніх фінансових ресурсів та фіскальну консолідацію. Важливим припущенням прогнозу залишається достатність та ритмічність надходження такої допомоги. Необхідною умовою для цього є виконання Україною взятих на себе зобов'язань перед міжнародними партнерами. Це дасть змогу профінансувати критичні видатки бюджету та надалі уникати його емісійного фінансування. Зі свого боку НБУ зможе підтримувати резерви на рівні вище 40 млрд дол. США, попри значні інтервенції для збереження стійкості валютного ринку, у тому числі на тлі подальших заходів із валютної лібералізації.

Ключовим ризиком прогнозу залишається триваліший термін, а також непередбачувані характер та інтенсивність повномасштабної війни

Війна триває. Національний банк переглянув основне припущення щодо високих безпекових ризиків. Оновлений прогноз передбачає їх збереження щонайменше до кінця 2024 року. Високий рівень невизначеності щодо тривалості повномасштабної війни зберігається. Швидша перемога України посприяє стрімкішому економічному зростанню та нівелює значну кількість інфляційних ризиків, пов'язаних із війною. Натомість триваліше, ніж очікується зараз, збереження безпекових ризиків може призвести до додаткових втрат потенціалу української економіки та сильнішого інфляційного тиску на прогнозному горизонті. **Актуальними залишаються також такі ризики:**

1) зниження обсягів чи втрата ритмічності надходження **міжнародної допомоги**;

2) виникнення додаткових бюджетних потреб (для підтримання обороноздатності, ліквідації наслідків терактів тощо) і значних квазіфіскальних дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері;

3) суттєві **пошкодження** портової та енергетичної інфраструктури, які обмежуватимуть експорт;

4) **негативні міграційні тенденції.**

Натомість значному пришвидшенню економічного відновлення може посприяти реалізація масштабних проєктів відбудови України. Крім того, зростання економіки в найближчій перспективі може виявитися швидшим, ніж очікується, у разі суттєвішого нарощування потужності морських шляхів експорту.

Ураховуючи баланс ризиків і потребу подальшого підтримання високої привабливості гривневих активів, зокрема на етапі адаптації учасників

валютного ринку до керованої гнучкості курсу, Правління вирішило залишити незмінними процентні ставки за операціями НБУ з банками

Попередні кроки з пом’якшення процентної політики привели до очікуваного зниження ставок за гривневими інструментами. Водночас поточні ставки за ОВДП і депозитами в національній валюті забезпечують достатній захист від інфляційного знецінення. З іншого боку, потенціал пом’якшення процентної політики є наразі обмеженим, ураховуючи необхідність утримання реальних процентних ставок за гривневими інструментами в додатній площині. Додатково для стимулювання подальшого поліпшення строкової структури банківських депозитів НБУ вирішив скоригувати параметри вкладень банків у тримісячні депозитні сертифікати. Зокрема, з грудня 2023 року базою для розрахунку ліміту вкладень банків у тримісячні ДС буде виключно приріст строкових гривневих депозитів фізичних осіб на термін понад три місяці. Це стимулюватиме банки до активної роботи з вкладниками в напрямі нарощування строкових депозитів.

Подальше пом’якшення процентної політики враховуватиме необхідність підтримання привабливості гривневих активів

За умови відсутності ознак погіршення балансу ризиків, а також успішної адаптації учасників ринку до нового валютного режиму НБУ бачить можливість додаткового зниження облікової ставки на найближчому засіданні. Водночас очікувана траєкторія інфляції та плани щодо подальших кроків з валютної лібералізації обмежують простір для пом'якшення процентної політики у наступному році. Повернення до циклу зниження облікової ставки в 2024 році стане можливим лише в разі суттєвого зниження ризиків для курсової стійкості та інфляційної динаміки. Дякую за увагу!

***

№ 2.200

Нужна ли Украине президентская республика? Дискуссия о государстве между Сергеем Дацюком и Геннадием Друзенко

Философ Сергей Дацюк и юрист-конституционалист Геннадий Друзенко провели отличную дискуссию о том, какие изменения необходимы украинскому государству и обществу в контексте войны с Россией и по ее окончанию.

СЕРГЕЙ ДАЦЮК, ГЕННАДИЙ ДРУЗЕНКО, ЮРИЙ РОМАНЕНКО, "ХВИЛЯ" 23.10.2023

Философ Сергей Дацюк и руководитель ПДМШ, юрист-конституционалист Геннадий Друзенко провели отличную дискуссию о том, какие изменения необходимы украинскому государству и обществу в контексте войны с Россией и по ее окончанию. Одна из лучших дискуссий на нашем канале за последний год.

Юрий Романенко: Добрый день, серферы, бездельники, девианты, медоеды, тортоеды. Дацюк нам принес, это же «Пражский» торт?

Сергей Дацюк: Пражский.

Юрий Романенко: Я не можу встояти від спокуси. Николай уехал, куда там, по своим делишкам, но это не означает, что у нас сегодня не будет.

Сергей Дацюк: Вместе с Гайдаем.

Юрий Романенко: Да, наверное, вместе с Гайдаем, потому что Гайдай Сергей опять, короче говоря, прогналировал наш эфир. Говорит, что через две недели, божественно клянется.

Сергей Дацюк: А то и раньше.

Юрий Романенко: Не раньше, через две. Говорит, буду на дебатах с Дацюком, а Сергей Аркадьевич приходит и приходит с утра,

Видео

грустно смотрит в глаза…

Сергей Дацюк: Все надеется.

Юрий Романенко: Все надеется и надеется. Ну, у нас в качестве альтернативы Гайдаю есть не менее достойна людина.

Сергей Дацюк: Вот не надо! Он не альтернатива Гайдаю, а человек со своим видением и со своей темой.

Юрий Романенко: Послушай, я уже как сказал, так сказал. Уже альтернатива Гайдаю. Геннадий Друзенко у нас в эфире. Мы затронем, опять будем тему власти долбать и долбать, пока эта, сука, власть не изменится в этой стране.

Геннадий Друзенко: *Довбайте. Нехай ні жар, ні холод не спинять вас.*

Юрий Романенко: Да, потому что на этой неделе у нас был интересный такой.

Геннадий Друзенко: *Тест.*

Юрий Романенко: Казус. Оказалось, что мы строем идем на всех парах к президентской республике в тестовом режиме. То есть у нас в тестовом режиме у нас была какая-то президентско-парламентская республика. Проработали. Побачили багато досягнень. Не всі, правда, ці побудували

сади, плитку перестелили і бруківочку рідну. И все-таки родная президентская республика будет.

Геннадий Друзенко: *Чи не буде.*

Юрий Романенко: С сильными полномочиями.

Геннадий Друзенко: *Чи не буде.*

Юрий Романенко: Мне, кстати, нравится сильная президентская республика. У нас було багато дискусій на цей рахунок. В принципі я вважаю, що для перезапуску нашої потужної держави, нашого потужного суспільства, в принципі, такая хорошая президентская республика может быть генеричнее.

Геннадий Друзенко: *Мені ця ідея не подобається. Я довго над цим думав. Які плюси президентської республіки? Начебто збільшується керованість влади, бо тобі не треба складні компроміси. Призначення уряду або виконавчої влади залежить від однієї особи, а точніше від одної колективної особи, бо зрозуміло, що кого б не взяли в президенти, у нього знайомих, напевно, не вистачить, щоб обсадити всі посади, які в президентській республіці визначає президент. Хоча навіть в нашій умовно парламентсько-президентський у президента дофіга призначень від голови служби безпеки закінчуючи всіма департаментами в тій же самій службі, всі командувачі всіх рядів військ і т.д.*

Біда в тому, що навіть дуже доброчесний талановитий президент - це лише одна особа. У нього 24 години на добу, серед них треба щось поспати. Він стає страшно залежним від тих, хто має доступ до його вуха, хто має доступ до його тіла. Тобто від того, кого ми називаємо Офісом в Україні. І проблема в тому, що Офіс ми ж ніяк не контролюємо. Тобто ви обрали президента, а далі у нього повний карт-бланш на формування тих, хто має доступ до вуха. Парламент - більш збалансована система. В прем'єрській моделі, коли в парламенті обирають прем'єра і саме прем'єр є основною особою, основною дієвою особою в державі, вона краще балансує інтереси і містить в собі менше небезпеки. Врешті решт, поміняти прем'єра - це один день, як ми бачили з супер харизматичним і популярним в Україні Джонсоном. Поміняти президента, якого обирають на прямих виборах, як ми проходили з Януковичем, це три місяці Майдану без жодної гарантії успіху, жертви, кров, величезна криза в країні.

Але, якщо ми вже говоримо про президентську республіку, ми маємо говорити про checking balance. Тобто а що тоді нам треба? Як створювати парламент? І наскільки мають бути сильні суди? Бо хтось же має стримувати свавілля президента. Можна обрати Вашингтона, а можна брати у Улісса Гранта, який там був один з прикладів таких неефективних американських лідерів, про якого говорили, що він хабарі не бере, але його

зять вирішує всі проблеми. Тому вирване з контексту питання про президентську республіку швидше провокація аніж відповідь, бо в американській системі, скажімо, президента балансує дуже сильний незалежний Конгрес, який обирає Нижня палата в мажоритарних округах. Тобто це не є партійні списки, які в українській традиції за собою хвостом заводить новообраний президент. А сенатори взагалі обираються там за особливою процедурою.

Плюс нагадаю, що український президент має цілу низку повноважень, яких немає навіть у американського. Він може розпустити парламент. В американській традиції за жодних умов. Парламент може оголосити імпічмент президенту, а президент не має жодних можливостей розпустити Конгрес. Український президент має право на законодавчі ініціативи, а американський президенти такої ініціативи не має. Тобто навіть з цих двох інструментів видно, що ми живемо…

Сергей Дацюк: Але він може протискувати її через Конгрес.

Геннадий Друзенко: *Але для чого йому треба домовлятися з конгресменами, які набагато більш незалежні. Це ж не українська ситуація, коли Офіс сказав і фракція…*

Сергей Дацюк: Можна я тут переб'ю чи в тебе ще великий спіч? Дивіться, я би хотів посперечатися принципово. Чи приймаємо ми взагалі такий дискурс вибору парламентсько-президентська чи президентсько-парламентська. Я з моїми колегами наполягав на тому, що, якщо ми хочемо дійсно створити незалежну Україну, ми маємо творити щось своє. Це означає, по-перше, відмовитися від цього дискурсу. Ми запропонували інноваційну Конституцію, де нема президента, нема парламенту, де є стратегічний форум, де є стратег, де є влаштування життя через управлінський ценз, не майновий, а управлінський. Тобто всі шляхи відкриті. Ти з щабля на щабель переходиш за рахунок здавання певних екзаменів, тобто наскільки ти освоїв таку управлінську компетенцію, ти маєш такий рівень в соціальній ієрархії і ти можеш займати.

І мова йде про наступне: якщо все-таки розмова піде так, тобто в цьому старому дискурсі, то я, як уже достатньо немолодий і бачивший цей світ, хочу сказати наступне: взагалі нема значення президентсько-парламентська,

президентська чи парламентсько-президентська. Це взагалі не має значення от від слова нуль. Який би ви не побудували механізм, він буде пристосований до, умовно кажучи, архетипічних традицій українців і їх ментальності.

Як виникало президентство взагалі в світі? Воно виникало з двох великих аристократичних традицій - британської і французької. Люди, які приїхали з Британії, вони казали монархія - це не наше, але ми зробимо цей механізм демократичним. Зробили. Коли це має сенс? Коли у вас є аристократична традиція. Що таке аристократична традиція? Це, звичайно, освіта, яка доступна всім, плюс деяка освіта, яка знаходиться всередині роду, яка пояснює благо – це… І дуже довгий набір прикладів з релігійної тематики, з тематики дідів-прадідів. Пояснюють, що таке держава і навіщо вона потрібна. Пояснюють теж не політологічним чином, а на прикладах, на ремінесценціях, на згадках про події сім'ї, роду, найближчих родів. Тобто ти занурюєшся в ситуацію, де тобі пояснюють, як би сьогодні сказали, кейси. Пояснюють історичні кейси, як воно все працює. Потім ти підеш і там тобі розкажуть науку. Ти слухай, як влаштовані кейси.

І всередині цієї аристократичної традиції вчать таким речам: благо і чому воно важливе, свобода і чому вона важлива, і гідність або честь, чому вона важлива. Трьом речам. Ці дискусії неперервно тривають всередині аристократів. Не в масах. В аристократії. Маси не вміють дискутувати ні про проблеми, ні про свободу, ні про гідності принципово. Мало хто з них розуміє, що це таке. Більшість нездатні творити тут ідеї. І так влаштований світ президентства, як такий. Він побудований на цій традиції.

А чи може виникнути у нас президентська традиція? Може. У нас велика традиція вибору гетьмана, але тоді треба повернутися до гетьманської традиції і дослідити, як таку, що там було, як воно там всередині було влаштовано і чому, зрештою, отаманія перемогла гетьманство. Я маю на увазі Скоропадського.

Геннадий Друзенко: *Чорна рада.*

Сергей Дацюк: Так. Чому петлюрівці історично перемогли гетьманську традицію? Історично, тому що вони пішли за простими популярними речами. От будуть всі знати українську. Головне - це гей, щоб козаки в бій і наваляти більшовикам. На момент, Скоропадський при владі, скарбниця повна, інтелектуали запряжені, при роботі, пишуть, намагаються критикувати більшовизм і марксизм, проекти запущені, які потім більшовики присвоїли собі, і Дніпрогес, і метро, і всі-всі-всі. Це ще всі Скоропадського проекти запущені. А ким приєднаний Україна цілісна?

На момент Петлюри: Україна не цілісна, скарбниця порожня, ті зброя і медикаменти, які були ще за царизму запасні, всі вичерпані, інтелектуали розбіглися і так далі. Тобто отаманія перемогла. І оця отаманія у тому чи іншому вигляді вона до сьогодні добула.

Геннадий Друзенко: *Я думаю, Сергію, не з усім можу погодитись. Скажімо, принаймні, якщо почитати мемуари самого гетьмана, картинка не настільки вимальовується.*

Сергей Дацюк: Які мемуари? Його?

Геннадий Друзенко: *Його. Звичайно, Скоропадського. Але наразі не про це. Я про те, що матриця прийнятна. Тобто звичайна Конституція має бути те, що англійською говорять tailor-made. Вона має бути завжди індивідуального пошиву. Оці от конвеєрні штуки, те, що пасує британцям чи там французам, чи американцям, потрапивши в зовсім іншу матрицю, просто виглядають сміховинно. І про це чудово колись писав Лі Куан Ю, що, виходячи з Африки, британці і французи залишали фактично копії там своїх конституцій, хоча у британців вона неписана. І це ніяк не допомогло пост-колоніальним державам. Тобто це правило до занепаду. Тобто оцей карго-культ не спрацьовує.*

Але я хочу доповнити. Культурна матриця вона важлива, і щоб написати правильно Конституцію, треба розуміти, з якою політією, з якою політичною спільнотою ми маємо справу. Тобто пізнати самого себе.

Сергей Дацюк: Правильну чи ефективну діючу? Бо я не знаю, що таке правильне. У кого сьогодні правильна Конституція?

Геннадий Друзенко: *Там де вона ефективно діє. Абсолютно вірно. Тобто ця машина має бути якою?..*

Сергей Дацюк: А Конституція має спиратися на архетипи, міфи і ментальність, бо як не спирається, тоді не діє.

Геннадий Друзенко: *Але тут є інше «але». Вона не просто спирається, вона ще, інституції змінюють культурну матрицю. Тобто не треба переоцінювати. В чому була проблема більшовиків? Пафос 20-х він був абсолютно футуристичний і це багатьох дуже спокусило. Тобто Радянський Союз став конкурентом Америки.*

Сергей Дацюк: Сталін вбиває футурологію. Не футуризм, а футурологію. Фактично роботу з майбутнім.

Геннадий Друзенко: *Але 20-ті роки це просто… Це креатив…*

Сергей Дацюк: І це не обов'язково є заслугою саме більшовиків. Вони були одним з напрямків цієї футурології.

Геннадий Друзенко: *100%.*

Сергей Дацюк: Тому що був «Срібний вік» у поезії, Шагал…

Юрий Романенко: Имажинисты и вот это все взаимосвязанные вещи.

Сергей Дацюк: Тобто це все було незалежно від більшовиків. Тобто був широкий рух творчо-інтелектуального завзяття. Широкий рух, який потім більшовики фактично знищили.

Геннадий Друзенко: *В українській якраз традиції є чудовий вираз - Розстріляне Відродження. Це дуже доволі влучно відбиває.*

Сергей Дацюк: Але в нас вважають, що то було національне відродження. Я б з цим посперечався.

Геннадий Друзенко: *Звичайно воно національно-інтелектуальне. Тобто більшість абсолютна з цих людей писали українською, але їхня заслуга була не в тому, що вони писали українською, а особливо художників, які писали пензлями, а що вони в світовий контекст зайшли.*

Сергей Дацюк: Точно. Дійшли до меж, дійшли до початку, дійшли до орієнтації бази.

Геннадий Друзенко: *Абсолютно, тому що тоді Україна говорила на одному рівні в своїх найкращих проявах з Європою. І те, що в Стусі ми цінуємо, не так, що він зміг сказати українською, власне кажучи, щось важливе для всього світу, не тільки вишиванки і шаровари, а те що звучало і те що звучало в унісон з найкращими проявами, скажімо, французької, напевно, культури, німецької. Особливо тоді французи були в моді з їхнім екзистенціалізмом. Але я повертаюсь…*

Сергей Дацюк: В чому проблема? Традиційно екзистенціалізм вживають як націоналізм. Там додають «не» екзистенція – екзистенціалізм, не екзистенціоналізм, бо то націоналізм, а то екзистенціалізм.

Геннадий Друзенко: *Прийнято. Амбіція стала проблемою, тобто неадекватно оцінили можливість інституцій змінювати людську природу, і тому пішли просто в терор. Тобто опинились люди неправильно і їх просто почали знищувати і ламати через коліно в якійсь неймовірній кількості. І от тут, в цьому хиткому і такому делікатному балансі ми маємо робити Конституцію. Що таке конституція? Це унормування якоїсь вербалізації внутрішньої матриці, але трошки не виріст, як з дітьми, щоб вона спонукала, не стримувала рухи, а давала можливість трохи виростати народу.*

І ми бачимо, як американська Конституція дала можливість Америці, яка зводилась фактично до дуже чіткого поділу на простір свободи і державні повноваження. В чому геніальність? Що вони були обмежені і чітко були отут вододіл і тут я роблю, що хочу. Тобто абсолютний пріоритет приватної власності і свободи договору, яким виправдовували навіть роботу неповнолітніх і малолітніх. Але це виростало саме з культу свободи договору. І ми бачимо, як на сьогодні вона дає збої ця Конституція, бо змінили, а вона

вже не дає виростати. Вона фактично приводить до такого системного збою, я б сказав, в американській традиції.

Сергей Дацюк: Це не перший системний збій. А знаєш, який перший був?

Геннадий Друзенко: *Рабство, власне кажучи, яке привело до війни.*

Сергей Дацюк: А чому?

Геннадий Друзенко: *Збій Конституції, бо вона це питання винесла за дужки.*

Сергей Дацюк: Винесли за дужки. Там же конфлікт був між чим? Рабство і свобода. Так? Ми повинні звільнити рабів, бо ми навертаємо їх до свободи, кожен народжується вільним. Це одне бачення. Друге бачення: а як бути з приватною власністю? Ви хочете звільнити мою приватну власність?

Геннадий Друзенко: *Вступили в конфлікт дві конституційні норми.*

Сергей Дацюк: І конфлікт між ними вирішився не концептуальним чином, а шляхом війни, тобто коли свобода своєю енергетикою перемогла тих, хто стояв за рабство, тобто екзистенційно. У цьому була засада. І тоді, зверни увагу, ще коли Конституція пішла, її не нав'язували. Штат за штатом десятиліттями приєднувались поступово. В Україні б не витримали. Уяви собі, декілька десятків років область за областю приєднується до Конституції і продовжується переконання. Уяви собі!

Геннадий Друзенко: *Там все було трошечки не так. Останній штат входив, бо йому просто сказали він маленький він до речі не послав е-е своїх навіть представників на Філадефійський конвент, сказав, що ми і так виживимо. Спробуй, виживи, коли тебе обкладуть.*

Сергей Дацюк: Мається на увазі, переконували досить серйозно.

Геннадий Друзенко: *Хороше. Добре слово і пістолет завжди переконують.*

Сергей Дацюк: І внутрішні санкції переконують краще.

Геннадий Друзенко: *Вже були в 13-14 поправках американської Конституції, але вони продавлювали з величезним переконанням, що за цим майбутнє. Оцей пафос майбутнього, як і Рузвельта наступна криза, абсолютний культ свободи договору і приватної власності привів до Великої депресії, коли Рузвельт практично збільшує…*

Сергей Дацюк: А можеш сформулювати сьогоднішню проблему, перед якою стали Сполучені Штати. Тому що над цим думав, тобто от, знов таки, на чому зійшлися. В мене є своя, так би мовити, інтерпретація.

Геннадий Друзенко: *Я думаю, що Сполучені Штати втратили отой аристократизм. В чому ж? От ми говоримо, що Сполучені Штати - це*

архетипічна президентська республіка, а ніяк, бо сьогодні фактично невілювався інститут виборщиків або електоральний коледж, але ж цей був запобіжник від президента популіста, який виходить, розповідає, що ви мені дали…

Сергей Дацюк: Давайте скажем різко - виборщики стали тупими.

Геннадий Друзенко: *Вони стали. Вони фактично втратили от роль оцього фільтра, який не пропускає.*

Сергей Дацюк: Ну, я правий чи ні? Ти так інтелігентно хочеш сказати.

Геннадий Друзенко: *І я думаю, що цей запобіжник припинив працювати, тому сьогодні став можливий феномен Трампа, тобто став можливий популізм, увійшов в американську політику і радикалізував.*

Сергей Дацюк: І виборщики нічого з цим зробити не можуть.

Геннадий Друзенко: *Мій чудовий друг і вчитель Девід Вільям сказав, що якщо б української війни не було, напевно Америка постала б на межі колапсу. Це одна з небагатьох центрів.*

Сергей Дацюк: Навіть на межі громадянської війни.

Геннадий Друзенко: *Так. Вона об'єднує американців. Тобто вона нагадала їм про їхню місію в світі і якось додала точку єдності, бо сьогодні, коли там створюються сім'ї з республіканців і демократів, батьки можуть просто відмовитись від дитини. І це не перебільшення. Тобто страшно розколота нація.*

Сергей Дацюк: Давай я копну трохи глибше, тому що ти пішов, з моєї точки зору, туди, де я. Я побачив ще от що: свобода і толерантність зіткнулися в двобої, тому що свобода надає енергетику.

Геннадий Друзенко: *Причому авторитарна толерантність.*

Сергей Дацюк: Свобода надає енергетику, коли ти твориш через ініціативу. Толерантність каже, що все це добре, але ми маємо толерувати усі альтернативи, включно з ініціативою. Тобто вона в цьому ряду. А свобода каже, що почекайте, я майбутнє. А їй кажуть: «Ну, не факт, тому що ось один консервативний варіант, він теж заслуговує на увагу. А ось ще один, ще більш консервативний і теж на увагу». І коли ми вибудовуємо в ряд, то свобода з найбільшою ініціативою і найбільшою енергетикою, опиняючись в цьому ряду, не може ніяк динамізувати рух у майбутнє.

Геннадий Друзенко: *Це «прокрустове ложе».*

Сергей Дацюк: І вибір, як завжди, між енергійним поступом чи поступом для всіх періодично.

Геннадий Друзенко: *Рівність завжди вбиває свободу для всіх. Свобода, рівність, братерство - це абсолютно утопічна формула.*

Сергей Дацюк: Бродський саме про це писав колись…

Геннадий Друзенко: *Звинуватять нас в русофільстві.*

Сергей Дацюк: Та обов'язково.

Юрий Романенко: Вже писали: «Канал русофілів», а я відписав: «Я в Росії в міжнародному розшуку, Друзенко в міжнародному розшуку, Арестович в міжнародному розшуку». Сергій?

Сергей Дацюк: Ні-ні.

Юрий Романенко: Ще ні.

Сергей Дацюк: Їм би зрозуміти, що я говорю, то, мабуть, теж в розшук вже б подали, але якось бог милував.

Юрий Романенко: Так що, русофілія вона така.

Геннадий Друзенко: *Тому, повертаючись, мені подобається, коли інтелектуали проявляють оцю академічну свободу і революційний погляд, тобто революційний про…*

Сергей Дацюк: Нетолерантно проявляють.

Геннадий Друзенко: *Революція - це завжди про нетолерантність.*

Сергей Дацюк: Але ж зараз є медіа, які дозволяють шельмувати їх і шельмування набуло рис культури відміни, коли те, що в нас в Україні називається шакалячі експреси.

Геннадий Друзенко: *Навіть не чув такий вираз.*

Сергей Дацюк: Ну, знайомся.

Геннадий Друзенко: *Але потім, знову ж таки, от як тільки ця мрія міста Сонце з'являється в уяві революційних інтелектуалів. До речі, тут маленький відступ. Дуже цікаво, що в історіографії ту саму Війну за незалежність в США в Британській називають War for independence, тобто Війна за незалежність, а американці самі її усвідомлюють і називають Revolutionary war, тобто Революційна війна. Тобто вони боролись за принципово інше майбутнє. Тобто незалежність була тільки передумовою для великого експерименту.*

Сергей Дацюк: Яка операція відбулася? Революційна війна - це було бачення однієї зі сторін. Потім, коли ця сторона перемогла, вона зуміла переконання

надати, що для них це теж була Революційна війна. Тобто одразу це не було уявлення обидвох сторін, тільки однієї.

Геннадий Друзенко: *Але згодом вона була…*

Сергей Дацюк: Так. Інтегрована.

Геннадий Друзенко: *Дуже цікаве усвідомлення. От українці зараз прийняли і це зрозуміло, що це національно-визвольна війна. Нарешті ми намагаємось взяти свою долю в свої руки, але навіть на рівні влади не ставлять питання «Навіщо». Ну, окей, вийшли з дому батьківського, можна ж побудувати щось світле, геніальне, а можна по вокзалам скитатися тільки тому, що ти пішов з батьківського дому. Я маю на увазі вихід з імперії. Зараз ми там догризаємо це пуповиння.*

Сергей Дацюк: Так от для мене тоді принциповим являється питання, чи змушені ми, от просто прикуті ланцюгами до вибору Конституції всередині наявного дискурсу, чи ми можемо дерзнути і вийти за межі усього цього дискурсу, майже всіх цих слів.

Геннадий Друзенко: *А тут є проста відповідь. В принципі, от чим мені неймовірно подобається американська, вона дуже інноваційна була на той час. Тобто посада президента. По суті в англійській він був, як ми б переклали, «голова», голова парламенту, координатор. Вони ж фактично довірили йому екзекутиву всю формувати. Дуже цікаво, якось в мемуарах чи не в мемуарах листування знайшов, що Вашингтону перший раз запропонували офіційний титул президента, коли його обрали: «Містер гарант свобод…», фактично монархічний титул, тільки містер президент. Він сказав, що достатньо містер президент і навіть стилістично показав, наскільки це інноваційна посада, інноваційний підхід.*

Але в той же час їм вистачило дуже здорового прагматизму. Є дуже цікава стаття Вудро Вільсона, до речі єдиний науковець-президент, який дослідив, наскільки батьки-засновники Америки надихалися законами Ньютона. Те, що ми знаємо як checks and balances, стримування і противаги, насправді переклад в конституційному дизайні ідеї Другого закону Ньютона, що сила як сила дії дорівнює силі протидії. І в цьому плані це кардинально інший світогляд, кардинально інша матриця, ніж Богом дана влада, яка в принципі промінює десь з неба, є монарх і він має отримати за народженням чи там за помазанням, і він далі формує цю владу вниз.

Сама ідея самоврядування в такому масштабі, хоча вона не нова, вона була відома з античних часів, але одна справа стародавня влада, особливо в цих містах-республіках, де можна було тих, хто мав права голосу зібрати в агорі і 13 колоній, а це, все ж таки, близько 3 млн чоловік, якщо я не помиляюсь. Навіть при тому, що далеко не всі мали право голосування. Тобто геній батьків-засновників Америки був в поєднанні такого революційно-

інтелектуального пориву, сміливості інтелектуальної і в той же час з прагматизмом.

Сергей Дацюк: Дивись, історія цього досі не досліджена. Деякі аспекти цікавили мене. Пам'ятаєш, Бабашко мене до цього навертав не один раз, та все з Ньютоном не просто там. Більшість речей, які введені ним були в фізику, походять з його дослідження алхімії. За обсягом досліджень алхімії Ньютона набагато більше, ніж фізики, щоб просто було зрозуміло. Вони не вивчені на Заході і принципово. І всі ці принципи (неразборчиво 28:09) із алхімії, гармонії. Тобто сам цей закон про всесвітнє тяжіння спочатку ж в алхімії виникає, як закон всесвітньої любові, притяжіння. Це чисто алхімічна річ, тобто окрім того, ще й масонерія, масони як такі. Тобто закони прямо йшли через науку і йшли через алхімію, через масонство, як такі. Тобто там були декілька шляхів, де ці ідеї проникали, тому вони так і могли…

Геннадий Друзенко: *Батьки-засновники Америки 100% масонські.*

Сергей Дацюк: Так. Я просто показую, що тло ситуації набагато більш цікавіше і розлогіше, ніж ми зазвичай про це…

Геннадий Друзенко: *Ми з вами таки відлякаємо владу такими цікавішими і розлогішими…*

Сергей Дацюк: Дивіться, а чому так? Направду будь-яка думка не спиняється жодними обмеженнями і вона виникає в різних царинах. І якщо сьогодні українська поезія, українська алхімія, українське що завгодно, та хоч астрологія, українські езотеричні дисципліни якось нам прислужаться, то чому ні? Чому я маю себе в цьому обмежувати? Українська філософія, зрештою. Чому ми маємо думати, що лише традиційна політологія може влаштувати наш світ?

Геннадий Друзенко: *100%, я думаю, що, повторюючись, бо я дуже люблю ранню Америку, багато її досліджував, успіх в тому, що американську Конституціяю робили дуже практичні і ідеалістичні люди водночас. Це не були юристи. Юристи завжди мислять дуже вузько. Юристи по суті це оберігачі, тобто це ті, хто зберігає наявну матрицю.*

Сергей Дацюк: А союз юристів, масонів, інтелектуалів і політиків.

Геннадий Друзенко: *І бізнесменів.*

Сергей Дацюк: Бізнесменів, так, дає отакий плід інтегральний.

Геннадий Друзенко: *Філадельфійський конвент.*

Сергей Дацюк: Я думаю, що якби ми пішли цим шляхом, але тут треба домовлятися. Розумієш, в суспільстві отаманії дуже важко домовлятися.

Геннадий Друзенко: *І тут наша одна з засадничих проблем - брак культури домовляння. Тобто завжди ж оцей персоналістичний проект, який є президентом без цих запобіжників, про які ми говорили, це намагання делегувати свою відповідальність за власну долю. Давайте його виберемо, а потім… І це в Україні дуже яскраво проглядається. Ми в нього закохались, наділили якимись неймовірними очікуваннями, потім розчарувалися, стали обкльовувати.*

Сергей Дацюк: От ми зараз цикли розпочали, де зокрема питання неделегованої відповідальності ставимо, мається на увазі я з колегами, неделеговану відповідальність ставим, як засадничі сьогодні для всіх людей, для всіх територій .

Геннадий Друзенко: *І тут повертаючись до, якщо в наявних категоріях мислити, прем'єрська система набагато краща школа домовляння ніж президентська.*

Сергей Дацюк: За умови парламентської демократії.

Геннадий Друзенко: *Безумовно.*

Сергей Дацюк: Ні, саме за умови парламентської демократії , бо якщо у тебе президент прем'єр, голова екзикутиву….

Геннадий Друзенко: *Стимули, коли ти борешся за президентську посаду, це як Маклауд, виграє один. Тобто ти намагаєшся винищити, випалити навколо себе напалмом всіх конкурентів. До речі, кампанія Петра Олексійовича була класикою жанру, і тому Зеленський прийшов на фактично випалене поле.*

Сергей Дацюк: А чи можливе повернення до Гетьманату в Україні?

Геннадий Друзенко: *Врешті-решт, це ж питання наліпок, тобто якщо ми хочемо більш зрозуміти…*

Сергей Дацюк: Ні, не наліпок. Я маю на увазі до автохтонного гетьманства.

Юрий Романенко: А навіщо?

Сергей Дацюк: Почекай, це питання уже другорядне. Якщо ми зможемо туди вдихнути інтелектуальний потенціал, то це взагалі не питання навіщо. Навіщо? З тим, що я хочу базуватися на архетипі, на міфології і на ментальності саме українства. Не запозиченого європейства чи американства, а саме українства. Ось, що я хочу.

Геннадий Друзенко: *Трансплянти взагалі погано приживаються в цій сфері.*

Сергей Дацюк: Я ж про це.

Геннадий Друзенко: *Дуже цікаво копати. Головне, щоб це в шароварництво не вилилось.*

Сергей Дацюк: Почекай, це Петлюра може вернутися в шароварництво. Гетьман в шароварництво не може.

Геннадий Друзенко: *Якщо це посутністно ми говоримо, а якщо ми можемо написати «гетьман» і одягнути всіх, звести це до почесного строю в шароварах і, що там, з шаблями. Це цікаво. Тобто, може ж парламент називатись кнесет в Ізраїлі. І від цього він має свої особливості, на припиняє бути основним законодавчим органом, але він кнесет. Ти не сплутуєш з американським конгресом.*

Сергей Дацюк: В Ізраїлі нічого не шукали. Вони взяли принцип таліона і поклали всередину своєї системи безпеки. І все. І весь світ має з цим справу і от воно якось працює.

Геннадий Друзенко: *Тому безумовно нам потрібно шукати своє коріння, вернутись до джерел. З іншого боку, пам'ятати. Я чого боюсь ще, Сергію? Що у нас вже є таке, що ми найкращі в світі, ми всіх породили, ми всіх навчили, тільки ми такі бідні і нещасні не зрозуміло чому. Тобто ставлення до минулого має бути критичним. Ми маємо знаходити те, що живило наші сили і давало нам можливість успіху і, в силу знову ж таки відповідальності зрілості, відкидати і коригувати те, що приводили. Отаманщина - це класичний приклад.*

Юрий Романенко: Я просто хочу в дискурс ввести. Приклад який зараз просто перед очами? Про канадський цей кейс, тому що він - яскравий приклад. Це приклад того, коли не думали всі: не думав цей ветеран, не думав Трюдо і його адміністрація, тому що це вони…

Геннадий Друзенко: *Це українська діаспора. Вони сказали: «Дайте кандидата». Вони дали, сказали: «Він воював проти Росії».*

Юрий Романенко: Не думав наш Офіс, який це планував, і в результаті отримали контекст, який дуже був добре вигідний всім, був дуже вигідний росіянам і вони його розкрутили і розкручують. І да, СС у всіх, навіть якщо це СС «Галичина», то ви просто опиняєтесь в ситуації, коли ви повинні доказувати щось і не доведете. Тому що СС настільки херовий бренд скрізь, що щоб ти не казав, що це класні хлопці, тому що вони там щось Україну захищали…

Геннадий Друзенко: *Це ж як обпектись об гаряче. Тобто тепер спікер мусить піти з посади, Трюдо – вибачитись. Зараз будуть дмухати на холодне, так як от з поляками.*

Сергей Дацюк: Я поставлю несподіване запитання. А що в основі цього лежить? Тобто чому це стало можливо? От у мене є відповідь доволі така…

Геннадий Друзенко: *Можливість скандалу чи можливість запрошення?*

Сергей Дацюк: В Україні дві проблеми. Нібито ми не маємо справи з історією в широкому контексті, маємо тільки з колективною пам'яткою. Колективна пам'ять в історії. Колективній пам'яті ми не можемо присвоїти дві речі: радянське минуле, яке ми намагаємося видати, не як походить звідси, і що більшовизм був реальним трендом України і він переміг інші тренди; і нашу фашистівську так би мовити настанову, які теж були тут реальним трендом і від цього нікуди не дітися. Ми обидва ці тренди присвоїти не можемо, тому що і ті, і ті ідуть під диктат масових дискурсів, які існують поза нами. Ми не можемо сказати і те, і те є частиною України. От я колись запитував (неразборчиво 36:16), історик наш відомий: «А якби умовно Скоропадському вдалося і незалежно від німців він зберіг би ці контакти. Що було б з Україною? Фашизація?

Геннадий Друзенко: *В міжвоєнний час – так.*

Сергей Дацюк: Фашизація. Тобто ви такий тренд не розглядаєте? Тобто це не наш? Ні? Не наше? Це наше, але ж ми боїмося собі цього визнати, тому що треба якось присвоїти і більшовизм, і націонал-соціалізм з його фашистівськими трендами тут, і націоналізм як такий. І все це потрібно присвоїти.

Геннадий Друзенко: *Але ж Сергій, це абсолютно вірно. Я завжди казав, що це дуже дитяче інфантильне, що прийшли якісь більшовики з великими і нас окупували. І я всіх питав: «А як так трапилось, що у Муравйова було сім тисяч зарізяк, п'яних, обколтих, а в цей час тільки в Києві було по реєстру 20 000 війська, яке присягнуло на вірність Центральній Раді.*

Сергей Дацюк: Обколотих? Тоді наркотики вже були в ходу?

Геннадий Друзенко: *Тоді? Да, Муравйов вже вживав. Уже шприци були, значить да.*

Морфинисти.

Сергей Дацюк: Да, морфіністи.

Геннадий Друзенко: *А як так трапилось, що сім тисяч взяли місто в якому були сотні тисяч, і з них 20 це були реєстрові вояки. Очевидно, що був розподіл в собі, що частина українців, ліва ідея була дуже популярною в Україні, на ній зіграв потім Петлюра, коли валив Скоропадського, і ліва ідея, більшовики просто були більш лівими. І коли ти починаєш котитися до цього «отобрать и поделить», той хто більше відбере и поділи стає більш цікавим. А Щорс, а Боженка? Сказати, хто вони? Пархоменко.*

Сергей Дацюк: І один тренд завжди гине, бо якби переміг цей тренд, ті би загинули. Ми не могли домовитися тоді, ми не можемо домовитися сьогодні. Це проекція ситуації.

Геннадий Друзенко: *І тому, повертаючись, звичайно, щоб вийти з цього зачарованого кола, треба прийняти своє минуле. Я завжди казав…*

Сергей Дацюк: Як різноманітне.

Геннадий Друзенко: *І прийняти на себе частину відповідальності, бо коли… Постколоніальний дискурс він дуже вигідний. Слухайте, з свідомої участі українців імперія ніколи б постали. Імперії і союз. Ми імперотворча нація. Тобто без шотландців ніколи б не було Британії.*

Сергей Дацюк: Опізнавання свого внутрішньої імперіалізму - це є надскладне завдання. Надскладне.

Геннадий Друзенко: *Але без цього ми себе не зрозуміємо. Ми весь час будемо себе мислити в не притаманним нам оцінкам в колоніальному дискурсі. Тобто прийшли якісь незрозумілі москалі, яким ми подарували культуру, династію першу.*

Юрий Романенко: Експансію.

Сергей Дацюк: Церкву, книговидання і багато речей.

Геннадий Друзенко: *І тут виходить «Опа». Тобто інтелектуальна матриця розроблена для принципово іншого кейсу, а ми намагаємося її на себе натягнути, бо вона нам вигідна, але вона контрпродуктивна, бо не підходить.*

Сергей Дацюк: Вона однотрендова, яка інші тренди зачищає просто.

Геннадий Друзенко: *І точно так з нашим фашистським, правильна, рухом, бо бандерівці, тобто весь національний, націонал-соціалістичний рух в Україні. По-перше, його можна пояснити.*

Сергей Дацюк: Фашистівський рух. Слово «фашистівський» зустрічається задовго до цього. Це 17-18 роки. Там перше вживаються терміни.

Геннадий Друзенко: *Бачите, але ж… Нас сьогодні точно он там закидають шапками, але це теж треба прийняти і зрозуміло, що вона…*

Сергей Дацюк: А куди перти проти історичного наративу? Куди? Ну, куди ви попрете? Це є, зафіксуємо.

Геннадий Друзенко: *Одна з бід України, я так думав, що якщо Європа перехворіла оцими націонал-соціалізмом, фашизмом, причому в гострій формі, і побачила наслідки.*

Юрий Романенко: До речі, ще не факт.

Сергей Дацюк: Перехворіла, але все хворіє.

Юрий Романенко: Перехворіла у тих формах, які були присутні в двадцятому сторіччі, а зараз ми бачимо, як з'являються нові.

Геннадий Друзенко: *А в Україні вони ніколи не були при владі. Тобто там проголосили незалежність, а другого дня їх там пов'язали у Львові і закинули в (неразборчиво 40:50). Дивіться, і тому нам здається, у нас є абсолютно природня психологічна емпатія до жертви. Ті, хто програли, ми їм співчуваємо, але ж це, знову ж таки, не дає можливість безпристрасного аналізу, інтелектуальної препарації. І тому ми весь час спокушаємось, думаємо, що там наш вихід в майбутнє, але немає. Тобто не можна воювати за націоналізм і свободу одночасно, а особливо за цей інтегральний націоналізм в стилі…*

Юрий Романенко: Дай мне слово, в дискуссию несколько моментов, которые важно понимать, по Штатам и по Германию, как два характерных примера. У нас многие вещи есть, которые мы и в Штатах, и в Германии не понимаем, насколько они там сверх актуальные. Например, расовое вот это все. То есть в Штатах она по-прежнему актуальна. То есть ты, когда приезжаешь в Штаты и в гостинице, вот я там допустим в нескольких Штатах был, ты видишь, что в гостиницах почему-то утром ты сидишь завтракаешь, и тебя все время обслуживают черные, то есть афроамериканцы их называют. Уборщики - это мексиканцы какие-то там. То есть у них это присутствует. И они просто нещадно пытаются от этого избавиться, пикируются. И для нас этот дискурс снимается, потому что для нас это…

Геннадий Друзенко: *У нас немає такої проблеми.*

Юрий Романенко: Да, у нас просто нема такої проблеми. В Германии точно, вот эта попытка избавиться от наследия Гитлера и национал-социализма. Вот они там настолько завзято… У меня просто была интересная беседа. Этот человек смотрит и знает, что я сейчас несколько тезисов перескажу, потому что вот много наблюдений внутри из Германии. Вот как работают с нашими беженцами сейчас? Вот ты идешь на курсы немецкого. Ты идешь, после того, как ты там получил B2, ты должен сдать экзамен по засадам державности или что-то такое, право. Все це ти повинен знати, історію. І тобі це все розповідають. І тобі це все так затято розповідають, що вони прямо вот просто хотят выкоренить вот это, что было, то, что болить, а наши со свойственным цинизмом на это все смотрят и вступают в идеологически всякие дискуссии в духе, что может быть немножко так, а может быть вот так.

А у них уже матрица, причем они очень жестко этой матрицы придерживаются, потому что они боятся, что вот если эта матрица будет разрушена, что они опять колыхнуться туда. Потому что AFD, которая сейчас набирает обороты, это по этому образу. Они понимают, что есть уже с разрушительный вирус внутри немецкой системы, появился, который опять может перевернуть все.

Геннадий Друзенко: *Воно стало протікати, абсолютно вірно.*

Юрий Романенко: Вот у нас очень часто не делают поправку на то, что вот внутри их систем есть вот эти установки, которые принципиально важно понимать для того, чтобы понимать логику их действий, из чего они исходят.

Геннадий Друзенко: *Особливо, коли від них фундаментально залежить сьогодні. Так. І от канадійський випадок, тобто українці здебільшого стали на захист співвітчизника, ветерана СС «Галичина». Знову ж таки, ти можеш ставати на захист свого, коли ти фундаментально незалежний від іншого. Це знову ж таки інфантильність, ходить в чужой монастирь со своим уставом, и вірити, що скрізь всі мають сприймати світ через нашу призму.*

Сергей Дацюк: Стали на захист, коли концептуально, але це не присвоєно політично. Тобто є сила, яка може стати на захист. Ми знаємо, що в нас такі сили є. Проблема в тому, що це не присвоєно концептуально і не присвоєно солідарно. Тобто нема у нас солідарного рішення по відношенню до цього. Наприклад, я не підтримую цей тренд, СС «Галичина». Ви від мене солідарності не досягнете.

Інакша справа, якщо ви унормуєте курс історії в школі, де покажете і пов'яжете, що це частина з критичним викладом, що так, що ні. Національне – так, людиноневисницьке – ні, і ви повинні в цьому розбиратися, от тоді воно постане і тоді воно стане солідарним. Ми ж цю роботу інтелектуально не переробили.

Геннадий Друзенко: *Це і є інтелектуальна хиба і вада - абсолютизація частини. І в цьому ж ми такі ж більшовики. Ми віримо, що є одна…*

Сергей Дацюк: Правильна доктрина.

Геннадий Друзенко: *Да, тобто одна правильна, а все решта - треба відцуратися. А оця от складність сприйняття складності історії, розуміння, що дуже рідко вона буває чорно-біла, вміння брати на себе відповідальність за помилки, але також привласнювати те, що ми продукували.*

Юрий Романенко: Тим паче, що такі видатні постаті в нашій українській історії, як Михайло Грушевський, наприклад, а вони ж показують, як вони з одного стану переповзали в інший, потім в інший, умовно кажучи,

з провідника УНР перетворився у радянського професора, якому радянська влада, до речі дала там привілеї і він сидів і працював.

Сергей Дацюк: Почекай. Провідники УНР вони всі, ну принаймні більшість, вони були соціалізовані.

Геннадий Друзенко: *Да, вони ліві.*

Сергей Дацюк: Тобто це лівий проект, і коли ми кажемо, що ми наступники УНР, це фактично лівий проект.

Геннадий Друзенко: *І тому, звичайно, більшовики були, не секрет же, що коли готували заколот проти гетьмана Скоропадського, Винниченко вів через посередників перемовини з більшовиками, як його скинути, бо класова, як тоді говорили, близькість була важливіша за національну розбіжність. І, знову ж таки, оце висмикування з історичного контексту, нерозуміння всіх напівтонів, нерозуміння цієї складної гри різних інтересів і різних переконань робить нас заручниками власне створеного міфу. А потім ми дивуємось, що світ нас не сприймає. Тому що світ складний. І в цьому є велика небезпека війни. Війна примітивізує. Тобто ц війну треба як кулак стиснутись і виконати.*

Сергей Дацюк: Я просто оцінив у цьому конфлікті з поляками, коли ми подорослішаємо. Для мене маркером таким буде, як ми їх пустимо досліджувати наслідки Волинської різанини. Це момент подорослішання. Ви вже все? Ви вже у війні подорослішали? Да-да. То може давайте. Ні, ми ще не настільки.

Юрий Романенко: Не на часі.

Сергей Дацюк: Ні, ми не настільки подорослішали.

Геннадий Друзенко: *Я абсолютно згоден, бо дорослість, зокрема, визначається через вміння визнавати власні помилки і не сприймати, що своє апріорі добре. Це ж і є механізм удосконалення. Ти помиляєшся. Людям притаманна помилятися. Але ти в силу того, що у тебе є раціо…*

Сергей Дацюк: Свою помилки визнавати ще можеш, а от визнати помилки своїх попередників - це підважити власну доктрину і власні потреби.

Геннадий Друзенко: *То може треба змінювати доктрину? У нас же засадничий конфлікт.*

Сергей Дацюк: А за законом від 4 січня ти не можеш змінювати ідентично, бо ти прикований до неї ланцюгами за різним стоячи під височенною гранітною скелею.

Геннадий Друзенко: *В тому законі, про який ми згадуємо, ми з Сергієм згадуємо закон «Про основи державної політики в сфері української*

національної і громадянської ідентичності». Там Слава Богу хоч не додумались санкції зробити. Бо в чому проблема? В чому українська засаднича проблема? З одного боку ми позиціонуємось, що ми боремося за свободу, за демократичні цінності, за плюралістичне суспільство, а з іншого боку війна нас все більше штовхає в бік авторитаризму. Цензура, неприйняття. Тобто все частіше ми плутаємо опонента і ворога, бачимо в опоненті ворога.

Сергей Дацюк: Зверни увагу, авторитаризм, різниця, так? Коли ми говоримо авторитаризм, як просвічений, який базується на естетичній традиції, то це авторитаризм Лі Куан Ю. Коли ми говоримо про український авторитаризм - це отаманія це авторитаризм розподілений, локальний, який сам між собою домовитися не може. Як я не намагався розказати, що в намаганні у вас, щою був Лі Куан Ю, у вас буде львівський Лі Куан Ю, дніпровський Лі Куан Ю, харківські Лі Куан Ю, київський і обов'язково одеський Лі Куан Ю. І ці Лі Куан Ю між собою не домовляться, бо так влаштована отаманія.

Геннадий Друзенко: *Тому дуже цінний для нас досвід з одного боку Майдану, з іншого боку першого кварталу, скажем, війни, коли ми дійсно домовлялись, причому домовлялися і демонстрували неймовірні приклади солідарності, відкладаючи на інтуїтивному рівні, що це не важливо. І цей досвід треба обов'язково зберегти і вже свідомо його культивувати.*

Сергей Дацюк: Тому що свобода об'єднує, а всі решта ідей, так чи інакше, рано чи пізно роз'єднують.

Геннадий Друзенко: *Да, бо свобода, власне кажучи, це є найбільш широка матриця, в якій найбільш плідно виростає майбутнє. Тобто вона найбільш сприятлива для виростання майбутнього.*

Сергей Дацюк: Гідність об’єднує, благо об’єднує.

Геннадий Друзенко: *Але знову ж таки, тут треба залишити доволі широким цій концепт, не засовувати його в дефініцію.*

Сергей Дацюк: А це працює лише тоді, коли ці три типи дискусій тривають причому елітним чином.

Геннадий Друзенко: *Але це динамічна річ.*

Сергей Дацюк: Всередині еліти – так.

Геннадий Друзенко: *Недаремно в Декларації незалежності США є фраза (неразборчиво 50:55), тобто намагання бути щасливим, пошук щастя. Причому, слава Богу, нікому не спало на думку формулювати як.*

Сергей Дацюк: Ми запропонували, я намагався вказати на цей момент – «право на щастя у власному розумінні», не у тотальному розумінні – «ти щасливий, бо ти українець». Ні, не в тотальними, а у власному.

Геннадий Друзенко: *Ба більше, дивись, я б дуже хотів, щоб сам концепт українства був максимально широким.*

Сергей Дацюк: О-о-о, чого захотів!

Геннадий Друзенко: *Інклюзивним, тобто щоб він не був займаний. У нас вже є для цього фантастична….*

Сергей Дацюк: Ти суперечиш закону від 4 січня.

Геннадий Друзенко: *Я багато законів порушив, саме тому трошки долучився, що ця держава...*

Сергей Дацюк: До речі, а за Конституцію ти правий там, де про президента.

Геннадий Друзенко: *Роздвоїтись? Так, тоді це були слова, взяті з модних цих…*

Сергей Дацюк: Багатоманітність. Якби ж там розмай або різноманітність, то було ліпше.

Геннадий Друзенко: *Так, тому, власне кажучи, зараз, коли важко, коли ми стомлені, коли ми внутрішньо випалені…*

Сергей Дацюк: А різницю розумієш багатоманітності і розмаю?

Геннадий Друзенко: *Звичайно.*

Сергей Дацюк: Багатоманітність – це та, що вже відбулась, а розмай – це що ще щось може доєднатися.

Геннадий Друзенко: *Да. Це відкрите джерело.*

Сергей Дацюк: У цьому сенсі багатоманітність - це вже звужено.

Геннадий Друзенко*: І, повертаючись, з чого ми почали. Сергій, я говорю, що в України є дві проблеми. По-перше, ніхто не мислить, що перемога у Війні за незалежність має вилитись в наш Філадельфійський конверт.*

Сергей Дацюк: Чого ж ніхто?

Геннадий Друзенко*: Я маю на увазі це ті, хто тестує президентську республіку. Звичайно, тут в інтелектуальному колі… Тобто бо незалежність, здобута такою дорогою ціною, а не завжди дорогою ціною, вона тільки шанс, який можна просрати дуже просто, можна змарнувати, можна зробити модель, ще гіршу ніж російська. І таких прикладів, зокрема в Африці, вистачає.*

Сергей Дацюк: Я думаю, питання про ціну, можливо, на окрему дискусію. А як війна довга, то яка ціна?

Геннадий Друзенко: *Я завжди казав, що оця фетишизація і культування виходу на кордон 1991-го року, яке розглядається поза контекстом ціною, робить нас дуже схожими на росіян – «Мы за ценой не постоим». Але повертаючись до моєї тези, друге - виграти війну, відстояти незалежність, тобто право самим вивчати своє майбутнє, це тільки передумова і її слід розглядати…*

Сергей Дацюк: Знаєте, що означає фраза «Мы за ценой не постоим»? Ми за ценой не постоим, аж поки нас не залишиться.

Геннадий Друзенко: *Притому, що кількісно нас дуже, в рази менше. І друге питання нам бракує своєї… Америка ж народилась з такої жорсткої, відкритої, емоційної публічної дискусії федералістів і антифедералістів. Тобто попри те, що це не була найбільш освічена нація, вони ризикнули винести проект Конституції, який писався елітою за закритими дверима. Один історик дуже правильно сказав - Creams of creams, тобто вершки з вершків писали там її Філадельфії, але потім вони започаткували справжню відкриту суспільну дискусію і виграли її. Виграли її і тому Конституція була ратифікована тими, хто мав право голосу тоді.*

Сергей Дацюк: Поступово.

Геннадий Друзенко: *І нам бракує цієї дискусії про засадничі речі організації пост воєнної України, бо якщо ми тут у вузькому колі домовимось про щось, а не буде…*

Сергей Дацюк: Навіть як ми і розпочнемо.

Геннадий Друзенко: *Якщо не буде акцепту в широких межах не всіх деталей, зрозуміло, що це дуже складна матерія, але якісь основні речі мають бути проговорені і мають бути акцептовані. Бо в чому проблема Конституції? В чому проблема взагалі юридичної системи, а особливо конструкції, яка створює основні органи? Що вона, на відміну від законів фізики чи в хімії, не є самовиконувана. Це не природний процес, що там яблуко завжди впаде вниз, бо такий закон гравітації.*

Сергей Дацюк: Як є низ. Яблуко впаде вниз, як є низ.

Геннадий Друзенко: *Це правда.*

Сергей Дацюк: В космосі немає низу і верху.

Геннадий Друзенко: *Я маю на увазі в земних умовах, бо в космосі яблука не ростуть.*

Сергей Дацюк: Вони туди доставляються на орбіту.

Геннадий Друзенко*: Але воно не висить на дереві. І проблема в тому, що без віри в Конституцію, як в щось ціннісне, як в святиню, як і в незалежність, як*

в прапор. І поки вона не стане символом для достатньо великого загалу, в принципі, вона ніколи не запрацює, бо її ніхто не може не буде закінчувати.

Сергей Дацюк: Я би хотів поглянути на Конституцію, не як на правничий ідеал, а як на інтелектуальне переконання, що силою думки можна змінювати суспільство і світ. І там, де ця сила думки береться своєї власної думки, а не переписується і не компілюється з інших прикладів, там воно працює. А там, де воно вже вкотре переписується і ми можемо вибрати парламентсько-президентська, ні, президентсько-парламентська, ні чисто президентська, і давайте будемо так жонглювати.

Геннадий Друзенко*: В цьому ж і є відмінність великих, великих в хорошому сенсі, націй.*

Сергей Дацюк: Я б назвав їх історичними.

Геннадий Друзенко*: Історичними. Хороший приклад з П'ятою республікою Шарля де Голля. Тобто було дві альтернативи: Америка - це президентська республіка, а європейські всі були парламентськими або прем'єрськими. І тут бачать, що у Франції, на французькій матриці воно дуже погано працює. Уряди змінювалися кожні 5 з чимось місяців в Четвертій республіці.*

Сергей Дацюк: Дивись, але якщо поглянути на це загалом на дві імперії і п'ять республік, то ми побачимо, що і так пробували, і так пробували, і повертались, і знову пробували. Тобто вони експериментували і в основі лежало помислити-зробити-переробити-помислити.

Геннадий Друзенко*: Оця сміливість іти і не зупинятись. І це те, що потрібно Україні. Зрозуміло, що коли Україні було шість років, я колись говорив з нашими авторами, говорю, а як ви писали. А вони кажуть, шо, по-перше, це компроміс там лівих, де всі ці соціальні права, економічні прописані, і націонал-демократів, яким дуже важлива була там мова, віра, церква. Хоча церква там виписана в такій ліберальній традиції.*

А зараз у нас 33 роки. З них останні 10 - це дуже трагічний досвід. І це зрілість навіть у біблійному сенсі. І тут ми дійсно маємо дійти до того, щоб написати свої правила співжиття. Бо що таке Конституція? Це два питання: навіщо нам жити разом і як нам жити разом. Якщо вона не дає відповіді на ці два питання, а це «нам разом жити», нам американська відповідь чи німецька відповідь, чи французька, вона нас не переконає, бо у нас… Ми вистояли і, я думаю, що ми зараз, ну дай Бог, щоб трансформували нашу завзятість, оцей імпульс відстоювати право на власний шанс в імпульс його реалізації, щоб скористатися цим шансом. І це, звичайно, зовсім інша парадигма, ніж яку хочуть так технологічно просунути.

Сергей Дацюк: В моєму розумінні, як здобути і отримати свободу, в тому числі від внутрішніх зазіхань або навіть перше за все, тому що українці дивні

люди - проти чужого панування вони об'єднуються, а проти внутрішнього зазіхання на свободу ігнорують.

Геннадий Друзенко*: Як нам обмежити чи зцілити оцю хворобу отаманщини? Абсолютно вірно, бо об'єднались, потім розбіглися, потім почали воювати один з одним. Як нам зробити державу не надто таку, знаєте, щоб вона не душила, і в той же час достатньо сильно, щоб відстоювати периметр.*

Сергей Дацюк: Важно домовитися з отаманщиною, коли у кожного, хто виростає і будучи навіть інтелектуалами, є двійко-трійко знайомих отаманів, і з ними є якісь минулі спільні справи. І ти так підходиш, і кажеш, що так би було більш… «Так, тихенько». Як? Як тут бути? Як повстати проти всіх отамані, якщо з двіком-трійком, зазвичай, кожен інтелектуал має певні відносини?

Геннадий Друзенко: *Історію стосунків. Ні, тим не менше, слухайте, якщо ми говоримо про інтелектуалів, ми маємо перші показувати приклад, бо нажаль оця нетерпимість до іншої думки, як я називаю, коли опонента плутають з ворогом, це і легітимізує оцю отаманщину, як невміння домовлятися, що опонента треба знищити замість того, щоб шукати можливість співжиття.*

Юрий Романенко: Да, я еще обращу внимание на эту проблему, опять-таки через контекст наших беженцев, которые сейчас в Европе. Наблюдения, связанные с тем, как устроена, условно говоря, социальная матрица сегодня среднестатистического европейца. Вот они живут, условно говоря, например, такой институт, как отдых, они могут десятилетиями находиться в каких-то структурах, ассоциациях, обществах, которые позволяют долго проводить совместно время, десятилетиями. То есть велосипедисты, байкеры. Байкеры, как появились? Когда Harley-Davidson бренд создавал после того, как ветераны вьетнамские появились, и нужно было их активно вовлекать. Появилось байкерское движение и Harley-Davidson бренд очень зашел.

У нас нифига это не работает, потому что у нас байкерские движения, я просто тоже там со специалистами общался, они говорят: «Мы пытаемся вот выстроить какие-то отношения там с какими-то брендами и так далее, а у них каждый год такой все, то другие появились, на следующий год другие появились, потом другие». И нет какой-то устойчивости. И это касается всего. У нас социум он неустойчив вот с точки зрения вообще организации всего. Вот с точки зрения бизнеса, с точки зрения института того же самого отдыха и государственных институтов в том числе.

Геннадий Друзенко: *В цьому і є великий ризик цієї війни, бо ми дуже згуртувались і прекрасно виступили на початках, на спринті, але зараз є питання, чи подужаємо ми довгий і виснажливий марафон.*

Сергей Дацюк: Дивись, тут не в цьому питання, щоб захистити Київ, всім було зрозуміло і це було абсолютній імператив. А чи потрібен Донець, Луганськ? Чи хватить нашої енергії звільнити Крим? Тут же у чому проблема? Мені сьогодні зубний лікар пояснював, як влаштований наступ. Він каже: «Коли ми здобуваємо якихось успіхів, то треба йти або від успіху до успіху або його акселерувати». Тому що так само, як росіяни бомбили нашу енергетику, вони бомбили її минулої зими, а за цей час ми відновилися. От уявіть собі, що ми бомбанули по Криму, а потім зробили перерву на тиждень-два, але вони все відбудували. Тобто якщо в нас нема плану, який ми можемо реалізовувати лише нарощуючи, лише акселеруючи успіхи, то всі наші удари нічого не варті, бо вони відновлюються. Ми здобули і не пішли вперед, і дали їм час окопатися. Вони окопались і знов з нами воюють.

Тобто якщо в тебе нема плану, який каже, що не спиняючись щотижня, не по 100 м, а йти, вибивати, іти далі, тобто робити акселерацію перемог. І в цьому є проблема велика, тому що аксклярацію перемог ти можеш робити, коли в тебе є енергетика і ти розумієш, навіщо Крим. Я знову задаю це питання - навіщо нам Крим, бо якщо в нас нема відповіді, в нас не вистачить енергії його звільнити. Все буде: і техніка буде, і фінанси будуть, і навіть люди будуть, а енергетики не буде.

Геннадий Друзенко: *Сергію, я ще один аспект підкреслюю. Енергія - це ж енергетика внутрішня, це пасіонарій, вона ж вичерпна. Якщо ти його весь спрямовуєш на ще кілька останніх кілометрів, то у тебе потім не лишається сил для трансформації внутрішньої. І тут, звичайно, є завжди… Мудрість полягає в чому? Що можна виграти території, але програти майбутнє. І тут при всьому тому, що звичайно було б класно, щоб ми вийшли, бо це відновило б якісь принципи покарання за агресію.*

Але, з одного боку, це нічого не гарантує. Тобто якщо ти вийшов на кордон, це значить, що війни більше не буде. Врешті решт, всі ракети до нас залітають з російської території. А друге - чи не вичерпаємо, чи не станеться перемога «піровою», тобто ми лягли кістьми…

Сергей Дацюк: Дивись. Проти «пірової» перемоги є лише одне - якщо ми, зверніть увагу, перший етап війни виграємо, у нас з'явиться стратегія, у нас з'явиться планування акселераційної війни, у нас з'явиться військова промисловість. Тобто у нас буде багато здобутків, які дозволять нам наступний етап війни виграти швидко і дуже технічно. Але уяви собі, що ми говоримо, що sorry, чуваки, ще два роки цього етапу, потім вже не так багато наступного. Хто ж на це погодиться?

Геннадий Друзенко: *І в цьому є проблема, бо все менше людей хоче воювати. Коли говорять, що нам бракує зброї, має відчуття, що нам бракує мотивованих бійців, скільки б ми не мали дронів, я не знаю, гармат…*

Сергей Дацюк: Мотивація знаходиться не всередині правильної ідентичності.

Геннадий Друзенко: Це *теж. Вона стає вужчою, відповідно ти відсікаєш людей, неготових воювати під прапором Бандери, але готових воювати за дитину. Ти можеш Ну російськомовним українцем, причому абсолютно таким вже шанованим в суспільстві, тобто не стигматизованим. І ці проблеми на довгій дистанції почали вилазити і плюс брак соціальної справедливості. Тобто ми бачимо, що коли війна стає, всі багаті люди, які хотіли воювати, забезпечені вони вже там, а сьогодні це таке питання…*

Сергей Дацюк: В сенсі допомагають, воюють і так далі. Заангажовані, як це модно тепер говорити.

Геннадий Друзенко: *А сьогодні, да, це стає таким податком на бідність, тобто ти не відкупаєшся в ВЛК і воєнкоматі, не рішаєш запитання і не заносиш, тебе загребли, хворий чи не хворий, і вперед. І це знову ж таки страшний демотиваційний момент.*

Тому, повертаючись до отаманщини, якщо ми не будемо достатньо широкими, достатньо інклюзивними. Тобто оця згуртованість має бути інклюзивна згуртованість, тобто широка згуртованість. Ну врешті-решті, як американці, от там вже ще до справи, коли (неразборчиво 1:06:50) скасували, було ще в середні 40-х років, але чорні воювали пліч-о-пліч з білими під час Другої Світової в американській війні. І от нам дійсно потрібно не втратити чи відновити певною мірою цю інклюзивність і соціальну справедливість, коли немає, щоб хтось там, як артилеристи і зв'язківці казали, мають змінити штурмовиків, а хтось продає солдатам відпустки. Тобто має бути оцей базовий рівень справедливості в самому війську і поза ним. Але, це, знову ж таки, праобраз майбутньої України, як нам це?

Сергей Дацюк: В армії важко буде громадянський контроль, тому що армія - така штука, все-таки, авторитарна, але громадянський контроль можна вводити в тилу і з тилу можна його розповсюджувати. Лише тил вирішує цю проблему, фронт не вирішує. Ми не можемо ввести демократію на фронті, але ми можемо ввести в тилу.

Геннадий Друзенко: *100%, але ми можемо волати про випадки такого кричущого абсурду, несправедливості оцієї. Знаєте, вже з'явився жарт про УПА, Українську паперову армію, неймовірної бюрократії в гірших радянських традиціях, Журнал обліку журналів і таке інше. І тут от в чому проблема? Чому я бачу на фронті стільки рецидивів радянщини?*

Сергей Дацюк: А що, ми не можемо потягнути Дію для фронту?

Геннадий Друзенко: *Але для цього нам потрібна насправді оця от візія майбутнього.*

Сергей Дацюк: Та яка візія. Чому не зробити Дію для фронту? Мінус папір, так би мовити. Запитав папірець - ти знизив боєздатність української армії. Все через фронтову Дію, а чому ні?

Геннадий Друзенко: *Це ж питання не до мене і не до Юри.*

Сергей Дацюк: Будь піонером. Розповсюджуй досвід.

Геннадий Друзенко: *У нас бюрократія мінімальна.*

Сергей Дацюк: О, розповсюджуй досвід!

Геннадий Друзенко: *Це, розумієте, цей досвід ламає дуже багато інтересів .Коли мене питають, чи довго буде війна, я кажу, на жаль довго. Одна з причин, що дуже багато людей навчились на ній заробляти. Тобто це такий не прямий…*

Сергей Дацюк: Заробляти можна на шкоду, а можна на благо.

Геннадий Друзенко: *Тобто багато інтересантів. Але повертаючись до нашої заявленої теми, перше - щоб говорити про фундаментальні конституційні зміни, потрібно отримати як мінімум запит. Коли про це говорять політики, то, чесно з їхнього боку буде показати свою візію. Президентська, прем'єрська, будь-яка, але прийдіть з цією програмою, виграйте вибори, тоді це логічно, тоді ви не отримаєте Майдан.*

Сергей Дацюк: Ми виходимо на, так би мовити, на певні підсумки. Наступний президент буде президентом війни, не миру. Конституції змінюються лише в мирний час. Під час війни змінювати неправильно і неможливо.

Геннадий Друзенко: *І не потрібно.*

Сергей Дацюк: Президент війни мусить конституціоналізувати війну в таких напрямках, які би потім могли підхопитися мирним рухом. А це означає - запропонувати ініціативи, які би були вживані уже тоді, і дебюрократизація, справедливість, всі озвучені от тобою тут речі, вони вже можуть бути озвучені президентом війни.

Геннадий Друзенко: *Мережевість.*

Сергей Дацюк: Да. Тобто незалежно від того, що президент буде президентом війни, він уже може започаткувати тренди і тенденції, які будуть підхоплені після війни. І оце є важливою характеристикою цього моменту.

Юрий Романенко: Амінь.

Геннадий Друзенко: *Чи подужає президент?*

Сергей Дацюк: Будемо бачити.

Геннадий Друзенко: *Тому, як би не важко було зараз на фронті, воюючи, вигризаючи кожен метр рідної землі, завжди треба пам'ятати, для чого ми це робимо, задля чого от ми платимо таку велику ціну. Завжди треба думати, мріяти і обговорювати майбутнє, бо без цього, ну, просто вижив і вижив, це демотивує і фактично знижує ціну нашої Перемоги. Я думаю, що сьогодні у нас була дуже цікава розмова про історію майбутню.*

Сергей Дацюк: Рідкісна на сьогоднішній день.

Геннадий Друзенко: *На жаль, так. І не шукайте простих рішень на фронті.*

Сергей Дацюк: Мені легко з тобою говорити, бо зазвичай я в опозицію вступаю, а тут, так би мовити, я ж знаю тебе навіть по публікаціях в Фейсбуці, умовно кажучи, нема з чим сперечатися, але виявляється, що без суперечок можна навіть якісь речі знайти.

Геннадий Друзенко: *Ну, це ж хорошо. Ми доволі, ми не ввійшли, тобто це широке. Ми не зголосилися, що це по всьому згодні, але це взаємодоповнювальні дискурси з огляду на різний досвід, різний і інтелектуальний бекграунд. І саме для цього ми закликаємо, насамперед. Ну, влада має більший ресурс, тобто вони бачать в опонентах ворогів. Насправді ми всі любимо Україну і готові свої експертизою, своїм, може не схожим на ваше, баченням долучитися.*

Влада - це природній монополіст. Закликайте, робіть ширше, інклюзивніше, це збільшує шанси Перемоги, це її наближає і це головне дає оце, що Сергій говорив наприкінці, задаток на майбутнє, бо майбутнє не буває так, що от до цього дня минуле, а сьогодні майбутнє.

Сергей Дацюк: Робіть життя драйвовіше і цікавіше, і буде драйвовіше і цікавіше.

Геннадий Друзенко: *Да.*

Юрий Романенко: 100%. Мне кажется, что у нас получился отличный эфир. Я даже практически не влазил, потому что вы настолько великолепного друг с другом общались. И это, кстати, отметили все зрители.

Сергей Дацюк: Тому що ми різнодумці, але…

Геннадий Друзенко: *З великою повагою один до одного.*

Юрий Романенко: **Мне кажется, что это просто пример вообще интеллектуальной дискуссии, которая должна быть в Украине.**

Сергей Дацюк: Не буде такого.

Геннадий Друзенко: *Дякуємо, Юра, за запрошення. Будемо сподіватись, що продовження триватиме, що ми задали, як мінімум, продемонстрували, що альтернатива можлива, тобто не технологія, а оце, що ж є в інтелекті, оцей пошук істини, який цінний сам по собі. Причому відкритий. Тобто ти експериментуєш, ти шукаєш, ти сперечаєшся і готовий приймати думку іншого.*

Юрий Романенко: **Поэтому полакайте ефир. Я вообще за эфир ни разу не просил полайкайть, но, мне кажется, самое время его полакать, продвинуть в алгоритмах и подписаться на Геннадия Друзенко і Сергея Дацюкака в Фейсбуке, где они активно присутствуют.**

Сергей Дацюк: У нас україномовний вийшов ефір. В тебе ж таке не часто. Вчіть українську.

Юрий Романенко: **Слава Україні!**

Геннадий Друзенко: *Героям слава! І інтелектуальним героям теж слава.*

Юрий Романенко: **Пока.**

***